

مارگارېت مېچېل (ئامېرىكا)

ئەنسز پىللاردىكى نازىن

1

تەرجىمە قىلغۇچى: راخمان مامۇت

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

飘. 上: 维吾尔文 / (美) 米切尔 (Mitchell, M.) 著; 热合曼·马木提译. — 乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2013. 7
ISBN 978-7-228-17029-6

I. ①飘… II. ①米… ②热… III. ①长篇小说 — 美国 — 现代 — 维吾尔语(中国少数民族语言) IV. ①I712.45

中国版本图书馆CIP数据核字(2013)第232807号

责任编辑	穆纳尔江·托合塔洪
责任校对	阿依古丽·阿西木
封面设计	买买提·诺比提
出版发行	新疆人民出版社
电 话	0991-2827472
地 址	乌鲁木齐市解放南路348号
邮 编	830001
印 刷	北京顺诚彩色印刷有限公司
经 销	新疆维吾尔自治区新华书店
开 本	880×1230毫米 32开本
印 张	27.5
版 次	2014年9月第2版
印 次	2014年9月第1次印刷
定 价	72.00 元

نەشرىياتتىن

ئامېرىكىنىڭ ئايال يازغۇچىسى مارگارېت مىچېلنىڭ «ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن» (يەنە بىر ئىسمى «لەيلەش») ناملىق بۇ رومانى 1936 - يىلى ئېلان قىلىنىپ، پۈتۈن ئامېرىكىنى زىلزىلىگە سېلىۋەتكەن. ئىككىنچى يىلى پىرېست مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن. 1939 - يىلى مۇشۇ ئەسەر ئاساسىدا ئىشلەنگەن «ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن» ناملىق كىنو يەنە بىر قېتىم ئامېرىكا جەمئىيىتىنى زىلزىلىگە كەلتۈرۈۋەتكەن.

«ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن» نىڭ ئاپتورى مارگارېت مىچېل 1900 - يىلى جىر ئىشتاتىنىڭ مەركىزى ئاتلانتادا تۇغۇلغان. 1922 - 1926 - يىللىرى «ئاتلانتا گېزىتى» بىلەن «ئاتلانتا ئاساسىي قانۇن گېزىتى» دە مۇخبىرلىق قىلغان. كېيىن ماشىنا ھادىسىسى بىلەن پۈتى قاتتىق يارىلىنىپ ئۇزاققىچە ئۆيدە ئولتۇرۇپ قالغان. 1926 - يىلىدىن تارتىپ قولغا قەلەم ئېلىپ «ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن» نى يېزىشقا باشلاپ، 1936 - يىلى بۇ بۈيۈك ئەسەرنى تاماملىغان. ئەسەر مەيدانغا كېلىپ ئون ئۈچ يىلدىن كېيىن، يەنى 1949 - يىلى مىچېل يەنە بىر قېتىم ماشىنا ھادىسىسىگە ئۇچراپ قازا تاپقان، بۇ ئۇنىڭ بىردىنبىر ئەسىرى. «ئەنسىز يىللاردىكى نازىنن» دا ئامېرىكىدىكى جەنۇب - شىمال ئۇرۇشى ۋە ئۇرۇشتىن كېيىنكى قايتا قۇرۇش دەۋرى ئارقا كۆرۈنۈش قىلىنغان.

ئەسەردە ئوقۇرمەنلەردە ئالاھىدە چوڭقۇر تەسىر قالدۇرىدىغان بىرنەچچە ئون پېرسوناژ بار. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئاپتورنىڭ قەلىمى ئەڭ كۆپ توختالغىنى سىكارلېت بىلەن رېت باتلېر. سىكارلېتنىڭ ئەڭ ئاساسلىق روھىي تۈۋرۈكى مۇھەببەت، يەر ۋە

پۇل، ئۇلارنىڭ ئىچىدە مۇھەببەتكە مەجبۇرىي ۋە قاراملىق بىلەن ئېرىشىش ئىستىكى كۈچلۈكرەك. سىكارلېتنىڭ ئەڭ چوڭ بەختسىزلىكى ئەنە شۇ يەردە، ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئۇنىڭغا ھېسداشلىق قىلىشلىرىمۇ ئەنە شۇ سەۋەبتىن. سىكارلېت ئىسيانكارلىق روھىغا ئىگە، ئەمما بۇ روھ ئۇنىڭ پۇرسەتپەرەسلىك خاراكتېرىدىن ئايرىلىپ كېتەلمەيدۇ. رېت باتلېر مەلۇم مەنىدىن ئېيتقاندا قۇلدارلار سىنىپىدىن بۇرژۇئازىيە سىنىپىغا ئايلىنىۋاتقان ئادەملەرنىڭ تىپىك ۋەكىلى. ئۇنىڭ سىكارلېتقا بولغان مۇھەببىتى ساپ ۋە قىزغىن. چۈنكى، ئۇ سىكارلېتنىڭ ئۆزى بىلەن بىر مەسلەكتىكى قىز ئىكەنلىكىنى، ئىككىسى بىرلەشسە ئالتۇن ئۈزۈككە ياقۇت كۆز ماس كەلگەندەك بولىدىغانلىقىنى بىلگەن. بىراق، ئۇنىڭ رېئاللىقى سىكارلېتنىڭ تەسەۋۋۇرلىرى بىلەن نۇرغۇن قېتىم ئېلىشىپ ئاخىر مەغلۇپ بولىدۇ.

«ئەنسىز يىللاردىكى نازىنىن» پۈتۈن دۇنيادا، بولۇپمۇ ئامېرىكىدا ھەممە ئادەم قىزىقىدىغان، بېرىلىپ ئوقۇيدىغان نادىر ئەسەرگە ئايلىنىپ كەتكەچكە، ئوقۇرمەنلەر ئۇنىڭدىكى پېرسوناژلارنىڭ، بولۇپمۇ ئاساسلىق ئىككى پېرسوناژنىڭ كېيىنكى ئەھۋالىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلىشكە بەكمۇ قىزىققان ۋە ئاپتوردىن بۇ ئەسەرنىڭ داۋامىنى يېزىپ چىقىشنى قاتتىق تەلەپ قىلىشقان. لېكىن، مېچېل ھايات ۋاقتىدا، ئەسەر ۋەقەلىكىنىڭ تەبىئىي ۋە مۇۋاپىق ئاخىرلاشقانلىقىنى ئېيتىپ بۇ تەلەپلەرنى رەت قىلغان. ئۇ ۋاپات بولغاندىن كېيىن نەشرىيات ساھەسىدىكىلەر بۇ ئەسەرنىڭ ئاخىرىنى يازدۇرۇشقا توختىماي ئاپتور ئىزدىگەن، 1988 - يىلى ئاندىن ئامېرىكىنىڭ جەنۇبىدا ياشايدىغان ئايال يازغۇچى ئالېكساندرا رېپلېننىڭ بۇ ئەسەرنىڭ داۋامىنى يېزىۋاتقانلىقى جاكارلانغان. رېپلېي 1990 - يىلى «ئەنسىز يىللاردىكى نازىنىن» نىڭ داۋامى بولغان «سىكارلېت» نى يېزىپ تاماملىغان. بۇ ئەسەرنىڭ ئۇيغۇرچىسى نەشرىيات تەرىپىدىن يېقىندا نەشر قىلىنماقچى.

مۇندەرىجە

1	بىرىنچى قىسىم
231	ئىككىنچى قىسىم
491	ئۈچىنچى قىسىم

برنجی قسم

بىرىنچى باب

سىكارلىت ئوخارا ئىككىمۇ چىرايلىق قىز ئىدى. ئىمام
ئەرلەر ئارلىتون ئائىلىسىنىڭ قوشكىرىك ئوغۇللىرىغا ئوخشاش
ئۇنىڭغا مەھلىيا بولۇپ قالغاندا، ئۇلارنىڭ كۆزىگە ئۇنداق
كۆرۈنمەيدۇ. ئۇنىڭ چىرايىدا ئىككى خاراكىتىر، يەنى ئانىسىنىڭ
ئاراكىتى بىلەن دادىسىنىڭ قوپاللىقى مۇجەسسەملەشكەن.
ئالدىنقىسى فىرانسوز ئاقسۆڭەكلىرىگە، كېيىنكىسى
ئىريانىيەلىكلەرگە مەنسۇپ. بۇ ئىككى خىل ئالاھىدىلىك
بىر - بىرىگە زادىلا مەن كەلمەيتتى. ئىمام، بۇ چىراي ئوچلۇق
ئېتىك ۋە نۆت چاسىراق كەلگەن كىيىمى بىلەن كىيىمى ئۆزىگە
خېلىلا خالى قىلاتتى. ئۇنىڭ تىنىق كۆك كۆزلىرى شۇنچىلىك
سۈزۈك، ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ، تىكەندەك نىرىك قاپقارا كىرىملىكلەر،
ئۇستىگە ئۇزراق كۆتۈرۈلۈپ تۇرغان كۆز قۇيرۇقلىرى ئۇنىڭ
چىرايىنى ئۆزگىچە گۈزەل كۆرسىتىپ تۇراتتى. شۇ كۆزلىرىنىڭ
ئۈستىدىكى بەرگى قىياقتەك توم قارا قاتىلار ئايپاق تېرىسىگە
يەكمۇ يارىشىپ كىتىشنىڭ ئاجايىپ زۇقىنى كەلتۈرەتتى. بۇنداق
ئاق يۈزلەر جەنۇبىنىڭ خانىملىرىنىڭ نەزىرىدە ئىنتايىن
قىممەتلىك بولۇپ، ئانۇنداق ئاق يۈزلۈك خانىملار جورجىيەنىڭ
ئايىتى كۆيدۈرۈۋەتسەن ئۈچۈن يۈزلىرىگە تور تارتىۋالاتتى،
ياكى يەللىرى بىلەن كۈن نۇرىنى تومۇپ يۈرۈشەتتى.

1861 - يىلىنىڭ ھەۋا ئوچۇق يار كۈنلىرىنىڭ بىرى،

سىكارلىت ئارلىتون ئائىلىسىنىڭ قوشكىرىك ئوغۇللىرى
ستۇئارت ۋە بىرىت بىلەن بىللە دادىسىنىڭ تارا قورۇقتىكى
ساقىن كاردورىدا پاراقلىشىپ ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ گۈلدەك

چىرايى باھارنىڭ نۇرلۇق قۇياشىدا تۈۋىلىنىپ سۈرەتتەك گۈزەل تۈس ئالغانىدى. ئۈستىدە يېڭى تىكتۈرگەن يېشىل گۈللۈك كوپتا، يوپىكىسىنىڭ ئېتىكى خۇددى لەرزەن شامالدا يەلپۈنۈپ تۇرغان بۇغدايلارغا ئوخشاش دولقۇنلىنىپ تۇرغان، دادىسى يېقىندا ئاتلانغاندىن ئېلىپ بەرگەن كۆك رەڭلىك خۇرۇم توپلىسى كىيىملىرىگە پار كەلگەن، ئۆزىگە شۇنداق ياراشقاندى. بېلى بىر تۇتاملا، بۇ ئەتراپتىكى ئۈچ ناھىيەنىڭ ئاياللىرى ئىچىدە ئۇنىڭدەك ئىنچىكە بەللىكلەر يوق دېيەرلىك. ئۈستىدىكى كۆڭلىكى بېلىگە چىپىدە كەلگەن. ئون ئالتە ياشقا كىرگەن بىلەن، تولغان كۆكى كوپتىسىنى خېلىلا كۆتۈرۈپ تۇراتتى. ئۈستىگە كىيىۋالغان كۆڭلىكى شۇنچىلىك ئاددىي، چاچلىرىنى تارىشى ئادەتتىكىچە، تىزلىرى ئۈستىگە قويۇۋالغان ئاپپاق قوللىرى قانچىلىك نازۇك بولسىمۇ، بۇلارنىڭ ھېچقايسىسى ئۇنىڭ ئەسلىي قىياپىتىنى يوشۇرۇپ قالمىغانىدى. مۇلايىم يۈزىگە جايلاشقان كۆك كۆزلەر ئۇنچىلىك مۇلايىم ئەمەس، كىيىنىشلىرىگە مۇناسىپ كەلمىگەن ھالدا ئويناق، شوخ ۋە تىنىمىسىز. ئولتۇرۇپ - قويۇشلىرى ئاپسىنىڭ زېرىكىمەي تەربىيەلىشى، نېگىر ئانىسىنىڭ قاتتىق باشقۇرۇشىغا تالىق، شۇلارغا مەنسۇپ، ئەمما كۆزلەر ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ.

قوشكىزەك ئاكا - ئۇكىلار ئۇنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئورۇندۇقتا يېرىم يۆلەنگىنچە، يېڭى ئورناتقان دېرىزە ئەينىكىدىن چۈشۈپ تۇرغان كۈن نۇرىغا سىڭارىيان بېقىپ كۈلكە - پاراڭلار بىلەن ئولتۇراتتى. ئۇلار بۇ يىل ئون توققۇز ياشتا. بويلىرى ئېگىز، ئۈستىخانلىرىمۇ يوغان، بەدىنى چىڭ، يۈزلىرى ئاپتاپتا كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن، كۆزلىرىدىن شوخلۇق ۋە بىر خىل تەمەننا چىقىپ تۇرىدۇ. ئىككىلىسىنىڭ ئۈچىسىدا كۆك چاپان، سېرىق شىم. چىرايلىرىمۇ بىر قېلىپتىن چىققان دەك ئويۇنۇشۇش.

سىرتتا غەربكە يېتىۋاتقان قۇياش دالانى نۇرغا چۆمدۈرگەن.

تاغقا يانداش تۈزلەڭلىكتە ئېچىلىپ كەتكەن ئاپپاق گۈللەر پېشىلچىلىق ئىچىدە تېخىمۇ يارقىن كۆرۈنەتتى. قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ئېگىز، رەڭگى ئۇلارنىڭ چاچلىرىغا ئوخشاش قوڭۇر كەلگەن ئىككى ئېتى پەيتوننىڭ شوتىسىغا باغلاقلق تۇراتتى. نەگە بارسا ئىگىسىدىن ئايرىلمايدىغان بىر توپ تايغانلار ئاتلارنىڭ ئەتراپىدا ئويناقتىپ يۈرەتتى. سەل نېرىراقتا پەيتون بىلەن بىللە يۈرىدىغان يوغان بىر ئالا ئىت سۇنايلىنىپ ياتاتتى. بۇ، ئاقسۆڭەكلەر ئالاھىدە باقىدىغان ئىت بولۇپ، شۇ تۇرقىدا ئۇ ئىككى يىگىتنىڭ چاپسانراق قايتىپ كېتىپ تامىقىنى يېيىشىنى ساقلاپ تۇراتتى.

بۇ ئىتلار ۋە ئاتلار بىلەن قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئالاھىدە بىر يېقىنلىقنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى. ئۇلار ياش، ساغلام، ئەمما كالا ئىشلەتمەيدىغان چىرايلىق، كۆركەم ۋە كەپسىز ھايۋانلارنىڭ ئۆزى ئىدى. ئىتلارمۇ قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار بىلەن ئۇلارنىڭ ئاتلىرىغا ئوخشاش روھلۇق، ئازراق خەتەرلىكلىكىمۇ بار، ئەمما باشقۇرۇشنى بىلىدىغان ئادەملەرنىڭ ئالدىدا شۇنچىلىك ياۋاش ۋە ئوماق ئىدى.

كارىدوردا ئولتۇرغان بۇ ئۈچ ياش باي ئائىلىسىدە تۇغۇلغان، كىچىكىدىن تارتىپ مالايىلارنىڭ ئەتمۇرلاپ كۈتۈشى بىلەن چوڭ بولغان. لېكىن، چىرايلىرىدىن ئەركىلىك، ھۇرۇنلۇق چىقىپ تۇرمايدۇ، ئۆمۈرۋايەت دالادا ياشاۋاتقان، كىتاب ئوقۇشنىڭ نېمىلىكىنى بىلمەيدىغان سەھرا ئىقلا دەك قوپال ۋە تېتىك. شىمالىي جورجىيەنىڭ كىلايتون ناھىيەسىدىكىلەر يېڭى ئېچىلغان يەرلەرنىڭ تۇرمۇش سەۋىيەسىدە بولۇپ، ئائۇگوستا، ساۋاننا، چارلىپستوندىكىلەرگە قارىغاندا خېلىلا ئارقىدا ئىدى. جەنۇبتىكى بىر قەدەر ئىلگىرى كەتكەن ئاھالىلەر ئىچكىرىدىكى جورجىيەلىكلەرنى كۆزگە ئىلمايتتى. ئەمما، جورجىيەلىكلەر يۇقىرى مەدەنىيەت سەۋىيەسىنىڭ يوقلۇقىنى نومۇس دەپ

بىلمەيتتى، بىر نەچچە مۇھىم ئىشلارنىلا چىۋەر بولساق بولدى، دەپ قارايتتى، ئۇلارنىڭ نەزىرىدىكى مۇھىم ئىشلار: كېۋەزنى ياخشى تېرىش، ئات مىنىشكە ماھىر بولۇش، مەرگەن بولۇش، تانىسنى ياخشى ئويناش، خوتۇن - قىزلار بىلەن مۇئامىلىدە ئەدەپلىك بولۇش، ھاراقنى مۇتئۋەرلەرگە خاس سالاپەت بىلەن ئىچىش ئىدى.

بۇ قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار ئۇ ئىشلارغا ئىنتايىن ماھىر ئىدى، ئۇلارنىڭ كىتابتىكى بىلىملەرنى ئۆگىنىشتىكى دۆتلۈكتىمۇ ئوخشاشلا ھەممىنىڭ ئالدى ئىدى. ئۇلارنىڭ ئائىلىسى ئەتراپتىكى ھەممە ئادەمدىن باي، ئاتلىرى، قۇللىرى ھېسابسىز، ئەمما ئۇ ئىككىسىنىڭ قورسىقىدىكى ئۇماچ كەمبەغەل قوشنىلىرىنىڭ بالىلىرىغا سېلىشتۇرغاندا كۆپ ئاز ئىدى.

شۇڭا، ئۇلار ئاپىرىلنىڭ ئەڭ ياخشى كۈنلىرىنى ئەنە شۇنداق قۇرۇق پاراڭ بىلەن ئۆتكۈزۈشۈۋاتاتتى. ئۇلار يېڭىلا جورجىيە ئۈنۈپىرسىتىپتىدىن قوغلاندى، بۇ ئۇلارنىڭ ئىككى يىل ئىچىدە ئۈنۈپىرسىتىپتەردىن تۆتىنچى قېتىم قوغلىنىشى ئىدى. ئۇلارنىڭ ئىككى ئاكىسى توم بىلەن بويدىمۇ ئىنىلىرىنى پاتۇرمىغان مەكتەپتە تۇرغۇسى كەلمەي، ئوقۇشنى تاشلاپ قايتىپ كېلىشتى. سىتۇئارت بىلەن بىرىپت ئۆزلىرىنىڭ ئاخىرقى قېتىم قوغلىنىشىنى ھار ئالماي، قىزىق بىر ئويۇن قاتارىدا كۆرۈشتى. سىكارلېتتۇمۇ بۇلتۇر فايپتېتېۋىل قىزلار مەكتىپىدىن قايتىپ كەلگەندىن بېرى بىرەر قېتىم قولىغا كىتاب ئېلىپ باقمىغاچقا، بۇ ئىشنى ئۇلارغا ئوخشاشلا قىزىقارلىق ئىش قاتارىدا كۆردى.

— مەن ئىككىڭلارنىڭ مەكتەپتىن قوغلانغىنىڭلارغا ئانچە پەرۋا قىلمايدىغانلىقىڭلارنى بىلەتتىم، توممۇ سىلەرگە ئوخشاشلا، — دېدى ئۇ، — بويد قانداقتۇ؟ ئۇ ئازراق بولسىمۇ بىلىم ئالسام دەيدىغان ئوخشايدۇ. ئەمما، ئىككىڭلار ئۇنى

ۋىرگىنىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدىن، ئالاباما ئۇنىۋېرسىتېتىدىن،
جەنۇبىي ئارولينا ئۇنىۋېرسىتېتىدىن، ھازىر جورجىيە
ئۇنىۋېرسىتېتىدىن ياندۇرۇپ كەلدىڭلار، بۇنداق قىلىۋەرسەڭلار،
ئۇ ئوقۇشنى مەڭگۈ پۈتكۈزەلمەيدۇ.

— ئۇ فايېتتېۋىلگە بېرىپ سوتچى پارمالىدىن قانۇن
ئۆگەنسۇمۇ بولىدىغۇ، — دېدى بىرپىنت خۇشياقمىغاندەك جاۋاب
بېرىپ، — بىزنىڭ قايتىپ كەلگىنىمىزمۇ بولدى، ھامان بۇ
مەۋسۇم تۈگىگۈچە قايتىپ كېلىۋالاتتۇق.
— نېمىشقا ئەمدى؟

— ئۇرۇش، ئەخمەق! ئۇرۇش چوقۇم پارتلايدۇ. سېنىڭچە،
ئۇرۇش پارتلىغاندىمۇ مەكتەپتە قېلىشىمىز كېرەكمۇ؟
— ئۇرۇشنىڭ بولمايدىغانلىقىنى سەن ئېنىق بىلىسەن، —
دېدى سىكارلېت قەستەن ئۇنىڭ چىشىغا تېگىپ، — ئۇ پەقەت
ئېغىزدىكىلا گەپ. ئۆتكەن ھەپتە ئاشلىپ ۋىلكېس بىلەن ئۇنىڭ
دادىسى دادامغا، بىزنىڭ ۋاشىنگتوندىكى ۋەكىلىمىز لىنكولىن
ئەپەندى بىلەن جەنۇب ئىتتىپاقى توغرىلۇق بىر كېلىشىم
تۈزەكچى، دېگەندەك قىلدى. شىمالنىڭ ئالۋاستىلىرى بىزدىن
قورقىدۇ، بىزگە ھەرگىز تېگەلمەيدۇ، شۇڭا ئۇرۇش بولمايدۇ.
ئۇرۇشنىڭ گېپىنى قىلىپ نېمە قىلىمىز، مەن بۇ گەپلەردىن
شۈنچىلىك بىزار.

— ئۇرۇش راستلا بولماسمۇ! — قوشكىزەك ئاكا — ئۇكىلار
خۇددى ئۇرلىرى ئالدىنىپ قالغاندەك توۋلاپ كېتىشتى.
— سۈيۈملۈكۈم، ئۇرۇش چوقۇم بولىدۇ، — دېدى
سىتۇئارت، — شىمالنىڭ ئالۋاستىلىرى بەلكىم بىزدىن
قورقىدىغاندۇ. ئۇلارنى ئالدىنقى كۈنى گېنېرال پولىگى سامتېر
قەلئەسىدىن قوغلاپ چىقاردى، بۇنىڭغا ئۇلار چىداپ تۇرالماي
ئۇرۇش قىلدى. بولمىسا قورقۇنچاقلىق قىلغىنى ئۈچۈن پۈتۈن
دۇنيانىڭ ئالدىدا يۈزى چۈشىدىغان گەپ. جەنۇب ئىتتىپاقى
دېگەن نېمە ئۇ ...

بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېتنىڭ خۇيى تۇتۇپ قالدى.
— ئۇرۇشنىڭ گېپىنى يەنە قىلىدىغان بولساڭلار، ئىشىكىنى تاقاپ ئۆيگە كىرىپ كېتىمەن. مەن «ئۇرۇش» دېگەن بۇ سۆزگە ئەزەلدىن بۈگۈنكىدەك ئۆچ بولمىغان. داداممۇ ئەتىدىن كەچكىچە ئۇرۇش، ئۇرۇشلا دەيدۇ، ئۇنى يوقلاپ كەلگەنلەرنىڭ ئاغزىدىمۇ شۇ گەپ. بەزىدە بۇ گەپتىن بىزار بولۇپ ئۆيدىن توۋلاپ چىقىپ كەتكۈلىرىم كېلىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەممە يىگىتلەر مۇشۇ گەپنىلا، ئاندىن ئۆزلىرىنىڭ سۆيۈملۈك ئارمىيەسىنىڭلا گېپىنى قىلىشىدۇ. بۇ يىل باھاردىكى ھەممە ئولتۇرۇشلاردا بىرەر قىزىقراق گەپ ئاڭلىماپتىمەن، يىگىتلەرمۇ ھازىر ئۇنداق گەپلەرنى قىلىشمايدىغان بولۇپ كېتىپتۇ. مېنى ھەممىدىن بەك خۇشال قىلغىنى جورجىيە بۇ يىل مىلاد بايرىمىدىن كېيىنلا ئىتتىپاقىتىن چېكىنىپ چىقىپ كەتكۈدەك، بولمىسا مىلاد بايرىمى ئاخشىمى بىر تىيىن بولاتتى. ئۇرۇشنىڭ گېپىنى يەنە قىلىدىغان بولساڭلار ھازىرلا ئۆيگە كىرىپ كېتىمەن.
ئۇ دېگىنىنى قىلاتتى، چۈنكى ئۆزىنى دەۋر قىلمىغان ھەر قانداق سۆھبەت ئۇنىڭ قۇلقىغا خۇشياقمايتتى. ئۇ خاپا بولسىمۇ، چىرايىدىن كۈلكە كەتمەيتتى، كۈلكە ئۇنىڭ چىرايلىق زىننىلىرىنى تېخىمۇ گەۋدىلەندۈرەتتى. كۈلكە بىلەن تەڭ ئۇ قاپقارا، يىرىك، خۇددى كېپىنەكنىڭ قاننىغا ئوخشايدىغان كىرىپكىلىرىنى تېز - تېز قېقىپ قويايتتى. يىگىتلەر ئۇنىڭ بۇ قىياپىتىگە مەپتۇن بولۇپ قاراپلا قېلىشتى، ئۇنىڭ كۆزلىگىنىمۇ شۇ ئىدى. يىگىتلەر ئەمدى ئۇنىڭ چىشىغا تەگمەسلىك توغرىلۇق ئالدىراپ ۋەدىلەر بېرىشتى، ئۇنى ئۇرۇشنى خالىمىغانلىقى ئۈچۈن قىلچە كەمسىتمىدى، ئەكسىچە تېخىمۇ ھۆرمەت قىلىشتى. ئۇرۇش ئاياللارغا ئەمەس، ئەرلەرگە مۇناسىۋەتلىك ئىش بولغاچقا، ئۇلار ئۇنىڭ ئۇرۇشقا بولغان قارشىنى ئاياللىق خاراكتېرىنىڭ ئالاھىدىلىكى، دەپ بىلىشكەندى.

سىكارلېت ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى ئۇرۇش تېمىسىدىن
بىراقلاشتۇرۇۋەتكەندىن كېيىن، ئەمەلىي گەپكە كۆچتى.
— ئاپاڭلار مەكتەپتىن قوغلانغىنىڭلارغا نېمە دەيدى؟
يىگىتلەر خىجىل بولغاندەك بولۇشۇپ، ئاپىسىنىڭ بۇندىن
ئۈچ ئاي بۇرۇن ۋىرگىنىيە ئۈنىۋېرسىتېتىدىن قايتۇرۇپ
كېلىنگەن چاغدىكى قىياپىتىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈشتى.
— ئاپام تېخى بىزگە گەپ قىلغۇدەك بولمىدى، — دەيدى
سىتۇئارت جاۋاب بېرىپ، — بۈگۈن ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ
بولغۇچە توم ئۈچىمىز ئۆيدىن چىقىپ كەتتۇق. توم يېرىم يولدا
باندانىڭ ئۆيىگە كىرىپ كەتتى، بىز بۇياققا ماڭدۇق.
— ئۈنۈڭۈن ئاخشام قايتىپ كەلگىنىڭلاردىمۇ ھېچنېمە
دېمىدىمۇ؟

— تۈنۈڭۈن ئاممىمىز بار ئىكەن، بىز كېلىشتىن سەل
بۇرۇن ئاپام كىنتاستىن سېتىۋالغان ئارغىماقنى ئېلىپ
كېلىشكەنكەن، ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى شۇنىڭ بىلەن بولۇپ
كەتتى. سىكارلېت، ئۇ ئاتنى كۆرسەڭ ھەيران قالسىەن، داداڭغا
دېگىن، چاپسان بېرىپ كۆرۈپ كەلسۇن. يولدا ئېلىپ كەلگۈچە
ئات باقارمىزنى چىشلۇايتۇ. ئاپامنىڭ ئىككى نېگىر قۇلىنىمۇ
تېپىۋېتىپتۇ. ئۆيگە كەلگەندىن كېيىنمۇ ئاپامنىڭ قېرى
ئارغىمىقىنى دەسسەپ ئۆلتۈرۈپ قويغىلى قىل قاپتۇ. ئۆيگە
كەلسەك ئاپام ئۇ ئاتقا قەنت بېرىۋېتىپتەكەن. قەنتنى يەپ سەل
جىمىپ قالغاندەك بولدى. قۇللىرىمىز قورقۇپ نېرى تۇرۇشۇدۇ،
ئاپام خۇددى ئۇنىڭ بىلەن بىر ئۆينىڭ ئادىمىدەك
پاراڭلىشىۋاتىدۇ. ئات كۆندۈرۈشكە كەلگەندە ئاپامغا يېتىدىغان
ئادەم بولمىسا كېرەك، دەپ ئويلايمەن. ئۇ بىزنى كۆرۈپ قېلىپ:
«ۋاي خۇدايىم، تۆتىڭ يەنە قايتىپ كېلىشتىڭمۇ؟ سىلەر
مىسىرنىڭ ۋاباسىدىنمۇ ئۆتە يىرگىنچلىكقۇ» دەپ قويدى. ئات
بىزنى يات كۆرگەندەك پۇشقۇرۇپ قويۇۋىدى، ئاپام دەررۇلا: «بۇ
يەردىن چىقىپ كېتىش، بۇ ئارزۇلۇقنىڭ خاپا بولۇۋاتقانلىقىنى

كۆرۈشمىدىڭمۇ؟ مەن سەن تۆتىڭنىڭ خىزمىتىدە ئەتە ئەتىگەندە بولاي» دېدى. شۇنىڭ بىلەن بىز ئۇخلاپ قالدۇق. بۈگۈن ئەتىگەن ئاپام ئورنىدىن تۇرۇپ بولغۇچە، بويىنى ئۇنىڭغا تاشلاپ بېرىپ ئۈچىمىز قېچىپ چىقتۇق.

— ئاپاڭلار بويىنى ئۇرارمۇ؟ — سىكارلېت جېۋەك تارلېتون خانىمنىڭ ئېڭەككە تاقاشقان ئوغۇللىرىغا ھازىرمۇ شۇنداق قوپاللىق قىلىدىغانلىقىنى، زۆرۈر دەپ بىلگەندە ئۇلارنى قامچا بىلەن ساۋايدىغانلىقىنى بىلەتتى، سىكارلېتمۇ ھەم باشقىلارمۇ ئۇنىڭ بۇ قىلىقىنى خوپ كۆرمەيتتى.

بېئاترىس تارلېتون ئالدىراش ئىدى، قولىدا نۇرغۇن ئېكىنزارلىق، يۈزچە قۇل، سەككىز بالا، ئىشتات بويىچە بىر دېگۈدەك ئات فېرمىسى بار ئىدى. ئۇنىڭ ئاچچىقى يامان بولۇپ، ھە دەپسلا تۆت ئوغلى بىلەن سوقۇشۇپ، ۋارقىراپ - چارقىراپ كېتەتتى. ئۆزىنىڭ ھەرقانداق بىر ئېتىنى، قۇللىرىنى خەققە تاك ئېتىپ چەكتۈرمەيتتى، ئەمما بالىلىرىنى بولسا پات - پات ساۋاپ تۇراتتى، بۇنى تېخى بالىلىرىغا پايدىلىق، دەپ قارايتتى.

— ئۇ بويىنى ئۇرمايدۇ، مۇشۇ كەمگىچە بىر قېتىمۇ ئۇرۇپ باقمىدى. ھەممىمىزدىن چوڭ ھەم بويى پاكار بولغاچقا شۇنداق قىلامدىكىن، — سىتۇئارت شۇ گەپ بىلەن ئۆزىنىڭ بويىنىڭ ئېگىزلىكىنى كۆز - كۆز قىلىۋالدى. — شۇڭا بىز ئۇنى ئاپامغا جاۋابىنى بەرسۇن، دەپ ئۆيگە قويۇپ قويدۇق. خۇدا تۇرۇپتۇ، ئاپام ئەمدى بىزنى ئۇرمىسا بولاتتى. بىز ئون توققۇزغا، توم يىگىرمە بىرگە كىردى. ئاپام بولسا بىزنى ھېلىغىچە ئالتە ياشلىق بالىنى باشقۇرغاندەك باشقۇرىدۇ.

— ئاپاڭ ئەتە ۋىلكېسلارنىڭ باراۋىتىگە بارغاندا ئاشۇ ئارغىماقنى مىنىپ بارامدىغاندۇ؟

— شۇنداق قىلىدۇ. ئەمما، دادام ئاپامغا ئۇ ئاتنى مىنمە، خەتەرلىك، دېدى، قىزلارمۇ ئۇنىمايدۇ. ئۇلار ئاپامنى ئېسىل زادىلەرگە ئوخشاش پەيتونغا ئولتۇرۇپ بارسۇن دېيىشىۋاتىدۇ.

— ئەتە يامغۇر يېغىپ قالمىسا بولاتتى، — دېدى سىكارلېت، —
بىر ھەپتە بولدى، ھەر كۈنلا يامغۇر يېغىۋاتىدۇ. باراۋەت دېگەن
دالادا بولىدىغان نەرسە، يامغۇرنىڭ كاساپىتى بىلەن ئۆيدە بولۇپ
قالسا ئىشنىڭ تۈگەشكىنى شۇ.

— ئەتە ھاۋا چوقۇم ئوچۇق ھەم تومۇز دەك ئىسسىق بولىدۇ.
سىتۇئارت، پېتىۋاتقان قۇياشقا قارىغىنا، مەن قۇياشنىڭ
بۇنچىلىك قىزارغانلىقىنى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان.
پېتىۋاتقان قۇياش بىزگە ھاۋارايىدىن خەۋەر بېرىدۇ، كۆپىنچە
ھالدا خاتا بولمايدۇ.

ئۇلار يىراققا، ئوخارا ئائىلىسىنىڭ يېڭى ئاغدۇرۇلغان
چەكسىز كېۋەزلىكىگە نەزەر تاشلىدى. قۇياش فىلىنت
دەرياسىنىڭ قارشى قىرغىقىدىكى تاغنىڭ كەينىدىكى قىپقىزىل
شەپق ئىچىگە چۆكۈپ كېتىۋاتاتتى، ئاپىرېل ئېيىنىڭ
كۈندۈزكى ئىسسىقىمۇ ئاستا - ئاستا سوۋۇپ، بىلىنەر -
بىلىنمەس سالىقن تارتىپ قىلىۋاتاتتى.

بۇ يىل باھار بالدۇر كەلدى. ئىللىق يامغۇردىن كېيىن
شاپتۇل چېچەكلىرى بىردىنلا ئېچىلىپ كەتتى. تاغ باغرىدىكى
بالدۇر ئېچىلىدىغان گۈللەرمۇ پورەكلەپ ئېچىلىپ، دەريا بويلىرى
بىلەن تاغ باغرى گۈل - چېچەككە پۈركەندى. تېرىلغۇ
ئاخىرلىشىپ قالاي دېگەندى. پېتىپ كېتىۋاتقان قۇياشنىڭ
قىپقىزىل قاندەك ئاداققى نۇرلىرى جورجىيەنىڭ قىزىل
تۇپرىقى ئۈستىدىكى ھەيدەلگەن يەرلەرنى قىزارتۋەتكەندى.
ئېچىر قاپ كەتكەن ئەم تۇپراق كىشىلەرنىڭ كېلىپ ئۆزلىرىگە
كېۋەز ئۇرۇقلىرىنى چېچىشىنى كۈتۈپ ياناتتى.

بۇ قىزىل تۇپراقلىق يەر ئىدى، يامغۇردىن كېيىن بۇ يەرلەر
تېخىمۇ قىزىرىپ كېتەتتى. قۇرغاقچىلىق بولۇپ قالغانلاردىمۇ
توپىسى ئوخشاشلا قىپقىزىل تۇراتتى. شۇڭا، بۇ يەر دۇنيا بويىچە
ئەڭ ياخشى پاختا ئېكىمىزلىقى ھېسابلىناتتى. بۇ يەردە ئاپپاق
چىرايلىق ئۆيلەر، ئاسايىشلىق يىللاردا ئېچىلغان تېرىلغۇ يەرلەر،

ساپسېرىق ئاقىدىغان دەريا سۇلىرى بار ئىدى، كىلىماتىمۇ مۆتىدىل، سوغۇق بىلەن ئىسسىقنىڭ پەرقى گەۋدىلىك ئىدى. ئېچىلىشنى كۈتۈپ ياتقان ۋە پات ئارىدا كېۋەز تېرىلىدىغان ئېتىزلىقلار قۇياشتىن ئىللىق نۇر ئېمىپ، خۇددى ۋىلىقلاپ كۈلۈپ ياتقان بوۋاقتەك سوزۇلۇپ ياتاتتى. ئېكىنزارلىقلارنىڭ ئەتراپى ئادەم ئىزى باسمىغان ئورمانلىق ئىدى، يازنىڭ ئەڭ ئىسسىق چۈش ۋاقىتلىرىدىمۇ ئورمانلىقنىڭ ئىچى گۇڭگا ۋە مۇزدەك سوغۇق بولۇپ، سىرلىق ھەم ئادەمگە ھۈرىيىپ تۇرغاندەك كۆرۈنەتتى. بوش شىلدىرلاپ تۇرغان بەزى قارىغايىلار قېرى ئادەملەردەك جىمغۇر كۆرۈنەتتى. خۇددى بوش ئاۋازدا ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ تۇرۇپ: «ئېھتىيات قىل! ئېھتىيات قىل! سىلەر ئەسلىدە بىزگە تەئەللۇق ئىدىڭلار. بىز سىلەرنى يەنە قايتۇرۇپ كېلەلەيمىز!» دەپ تەھدىت سېلىۋاتقاندەك بىلىنەتتى. ئۈچ ياش ئاتلارنىڭ تۇپاق ئاۋازىنى، ئاتلارنىڭ ئۈستىدىكى تۆمۈر جابدۇقلارنىڭ تاراڭشىشلىرى ۋە قۇللارنىڭ ئۈنلۈك كۈلكىلىرىنى ئاڭلىدى. قۇللار بىلەن ئات - ئۇلاغلار ئېتىزلىقتىن قايتىپ كېلىشىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ ئاپىسى ئېلىپن ئوخارانىڭ ئۆيىنىڭ ئىچىدە گەپ قىلىۋاتقان مۇلايىم ئاۋازىمۇ ئاڭلاندى. ئۇ ئاچقۇچ تۇتقان چۆرە قىزنى چاقىرغانىدى، ئارقىدىنلا چۆرە قىزنىڭ «مانا مەن، خانىم» دېگەن جاۋابى ئاڭلاندى. ئارقا تەرەپتىكى ئاشخانغا كېتىۋاتقان قەدەم تىۋىشى ئاڭلاندى. ئېلىپن ئۇ يەردە ئېتىزدىن قايتقان ئىشچىلارغا تاماق بۆلۈپ بېرەتتى. بىر ئازدىن كېيىن قاچا - قۇچىلارنىڭ جاراڭ - جۇرۇڭلىرى ئاڭلاندى. تاماققا، كىيىم - كېچەكلەرگە مەسئۇل ئەر چاكار پورك كەچلىك تاماقنىڭ ئۈستەللىرىنى قويۇپ بولدى. ئۈستەللىرىنىڭ تاراق - تۇرۇقلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار كېتىدىغان ۋاقىتنىڭ بولغانلىقىنى بىلىشتى. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئاپىسىنىڭ كۆزىگە كۆرۈنگۈسى يوق ئىدى، شۇڭا سىكارلېتنىڭ كەچلىك تاماقنى مۇشۇ يەردە يەپ

كېتىڭلار، دېشىمنى كۈتۈپ، كارىدوردا ئاستا مېڭىپ
يۈرۈشەتتى.

— سىكارلېت، ئەتىكى ئىشلارنى مەسلەھەتلىشىۋالمايمىزمۇ، —
دېدى بىرىنت ئاۋۋال ئېغىز ئېچىپ، — بىزنى ئەتىكى باراۋەتتىن
خەۋىرى يوق، دېگەن باھانە بىلەن كەچتە تانسا ئويناتماي
قالمىغىن يەنە. باشقىلارغا ۋەدە بېرىپ قويىمىغانسەن؟
— ۋەدە بېرىپ قويغان. مەن سىلەرنىڭ باراۋەتكە ئۈلگۈرۈپ
قايتىپ كېلىدىغانلىقىڭلارنى نەدىن بىلەي؟ سىلەرنى كېلىپ
قالسىدى دەپ بىر چەتتە ئېڭىكىمنى يۆلەپ ئولتۇراتتىممۇ؟
— ئېڭىكىمنى يۆلەپ؟ — ئىككى يىگىت قاقاھلاپ كۈلۈپ
كەتتى.

— ماڭا قارا، سۆيۈملۈكۈم، بىرىنچى ۋالىسىنى مەن بىلەن،
ئەڭ ئاخىرقىسىنى سىتۇئارت بىلەن ئوينايسەن. ئاندىن بىز
بىللە تاماق يەيمىز. تاماق يەپ بولۇپ ئۆتكەن قېتىمقىدەك،
پەلەمپەينىڭ تەكچىسىدە تۇرۇپ جىنىسى ئانىغا پال ئاچتۇرىمىز.
— مېنىڭ جىنىسى ئانىغا پال ئاچتۇرغۇم يوق. ئۆتكەندە ئۇ
مېنى، چاچلىرى قارا، پارقىراپ تۇرىدىغان، ئۇزۇن قارا ساقلى
بار بىرسىگە تېگىسىز، دېدى، مەن قارا چاچلىق ئەرلەرنى ياخشى
كۆرمەيمەن.

— ئەمىسە، قەدىرلىكىم، قىزىل چاچلىق يىگىتلەرنى ياخشى
كۆرىدىكەنسەن — دە، شۇنداقمۇ؟ — دېدى بىرىنت كۈلۈپ
كېتىپ، — سەن بىزگە ھەممە ۋالىسىنى بىز بىلەن ئويناشقا،
ئاندىن بىللە تاماق يېيىشكە ۋەدە بەرگەن.
— ئەگەر ماقۇل دېسەڭ، ساڭا بىر مەخپىيەتلىكنى ئېيتىپ
بېرىمىز، — دېدى سىتۇئارت.

— نېمە؟ — سىكارلېت «مەخپىيەتلىك» دېگەن گەپنى
ئاڭلاپ، كىچىك بالىلارغا ئوخشاش بىردىنلا جانلىنىپ كەتتى.
— سىتۇر، تۈنۈگۈن ئاتلانتادا ئاڭلىغان خەۋەرنى دەمىسەن؟
ئەگەر شۇ بولسا، ئېسىڭدە بولسۇن، بىز ئۇ ئىشنى ھېچكىمگە

تىنماسلىققا سۆز بەرگەن.

— ياق، پىتتىي خانقىزى بىزگە ئېيتىپ بەرگەن ھېلىقى
ئىشنى دەۋاتىمەن.

— كىم قىز؟

— سەنمۇ بىلىسەن، ئۇ ئاشلىپى ۋىلكېسنىڭ بىر نەۋرە
ئاچىسى، ئىسمى پىتتىيپات خامىلتون، چارلىپس بىلەن
مېلانىيەنىڭ ھاممىسى، ئاتلانتادا ئولتۇرىدۇ.

— ئۇ ئايالنى بىلىمەن، ئۇچىغا چىققان ئەخمەق خوتۇن. مەن
ئۇنىڭدەك ئەخمەق خوتۇننى ئۆمرۈمدە كۆرۈپ باقمىغان.

— توغرا، تونۇگۈن بىز ئاتلانتادا پويىز ساقلاپ تۇرساق، ئۇ
پەيتونغا ئولتۇرۇپ شۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپتىكەن، بىزنى
كۆرۈپ توختاپ، ئەتە ۋىلكېستىكى باراۋەتتە مۇھىم بىر توي
ئىشى جاكارلىنىدۇ، دېدى.

— ھە، بۇ گەپنى مەنمۇ ئاڭلىغان، — دېدى سىكارلېت
لەسسىدە بولۇپ، — ئۇ خوتۇننىڭ جىيەنى چارلى خامىلتون
بىلەن خانىي ۋىلكېسنىڭ تويى. ئۇلارنىڭ تويى بولىدۇ دېگەنگە
نەچچە يىل بولدى. چارلى بۇ تويغا تازا قىزغىن ئەمەستەك
قىلىدۇ.

— سەن ئۇنى ئەخمەق دەپ ئويلايمسەن؟ — دېدى بىرپىنت، —
بۇلتۇر مىلاد بايرىمىدا ئۇ سېنىڭ ئەتراپىڭدىن كېتەلمىگەندى.

— مەن ئۇنى نېرى كەت دېيەلمەيمەن. — دە، — سىكارلېت
پىسەنت قىلمىغاندەك گەپ قىلدى ۋە مۇرىلىرىنى كۆتۈرۈپ
قويدى، — ماڭا ئۇ ئازراق قىز بالا مىجەز كۆرۈنىدۇ.

— ئەتە جاكارلىنىدىغىنى ئۇنىڭ تويى ئەمەس، — دېدى
ستۇئارت مەغرۇر قىياپەتتە، — ئاشلىپى بىلەن چارلىنىڭ
سىڭلىسى مېلانىيە خان قىزنىڭ تويى.

سىكارلېتنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ رەڭگى ئۆزگەرمىدى، ئەمما
كالىپۇكلىرى ئاقىرىپ كەتتى. خۇددى تۇيۇقسىز بېشىغا توقماق
تېگىپ، بىرنەچچە سېكۇنتقىچە نېمە ئىش بولغانلىقىنى

ئاڭقىرالمىي قالغان ئادەمدەك بولۇپ قالدى. سىتوئارتقا تىكىلىپ تۇرغان چىرايى تىنچ ئىدى. بىر ئىشلارنى تەھلىل قىلىش ئىقتىدارى ئاجىز بولغان سىتوئارت ئۇنىڭ بۇ تۇرقىغا قاراپ، سىكارلېت بۇ ئىشقا ھەيران قالدى ھەم ئۇنىڭغا قىزىق تۈيۈلدى، دەپلا ئويلىدى.

— پىتتىي خانقىز بىزگە يەنە ئۇلارنىڭ ئەسلىدە توي ئىشىنى كېلەر يىلى جاكارلىماقچى بولغانلىقىنى، لېكىن مېلانىيەنىڭ سالامەتلىكى ياخشى بولماي قالغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇرۇش-نىڭ گېپى كۆپىيىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئىككى ئائىلە ئۇلارنىڭ تويىنى بالدۇرراق قىلىۋېتىشنى مەسلىھەتلەشكەنلىكىنى سۆزلەپ بەردى. ئۇلارنىڭ مەسلىھەتى بويىچە، توي ئەتە جاكارلىنىدىكەن. سىكار، بۇ مەخپىي ئىشنى ساڭا دەپ بەردۇق، ئەمدى بىز بىلەن كەچلىك تاماقتا بىللە بولۇشقا ماقۇل دەيدىدەن.

— ئەلۋەتتە، ماقۇل دەيمەن، — دېدى سىكارلېت ئاغزىنىڭ ئۇچىدىلا.

— ھەممە ۋالىسىنىمۇ بىز بىلەن ئوينايىسەنغۇ؟

— شۇنداق، ھەممە ۋالىسىنى.

— يارايىسەن سىكار. ئەمدى باشقا يىگىتلەرنىڭ كۆزلىرىدىن

ئوت چىقىرىۋېتىدىغان بولدۇق — دە.

— بولسا كۆيۈپ كۈل بولۇپ كەتسۇن، ئۇ خەق، — دېدى

بىرپەنت، — ئىككىمىز ئۇلارغا تەڭ كېلەلەيمىز، ئەتە چۈشتىن

بۇرۇنقى باراۋەتتىمۇ بىز بىلەن بىللە ئولتۇرغىنا، ماقۇلمۇ؟

— نېمە؟

سىتوئارت بۇ ئۆتۈنۈشنى يەنە تەكرارلىدى.

— ئەلۋەتتە.

ئاكا — ئۇكا ئىككىسى ئىچىلىرى تاتلىق بولۇپ بىر — بىرىگە

قارىشىپ قويدى. لېكىن، ئۇلار يەنە بۇ ئىشقا ھەيرانمۇ بولاتتى.

ئۇلار ئۆزلىرىنى، سىكارلېت كەينىگە چۈشۈشلىرىگە يول قويغان

يىگىتلەر، دەپ بىلىسمۇ، لېكىن بۇنىڭدىن ئىلگىرى بۇ شەرەپكە بۈگۈنكىدەك ئاسان ئېرىشىپ باقمىغانىدى. ئادەتتە سىكارلېت ئۇلارنى كۆپ يالۋۇرتقۇراتتى، ئۇلارنىڭ تەلەپلىرىگە ئېتىبارسىز قارايتتى، ئېنىق بىر جاۋاب بەرمەيتتى، ئۇلار رەنجىسە كۈلەتتى، ئاچچىقلانسا تۇنۇلۇۋالاتتى. ئەمما، بۈگۈن ئۇنداق بولمىدى، ئەتىكى ھەممە پائالىيەتلەردە ئۇلار بىلەن بىللە بولۇشقا — بىللە ئولتۇرۇشقا، بىللە ۋالىس ئويناشقا (ئۇلار ھەممە تانىسىنىڭ ۋالىس بولۇشىنى تىلەيتتى) رازى بولدى، يەنە تېخى ئۇلارنى كەچلىك تاماققا ئېلىپ قالماقچىمۇ بولدى. بۇ ئىلتىپاتلار ئۈچۈن مەكتەپتىن يەنە بىر قېتىم قوغلانسىمۇ ئەرزىيتتى.

بۇ مۇۋەپپەقىيەت ئۇلارنى قىزغىنلىق ۋە ھاياجانغا چۆمدۈردى، ئۆيلىرىگە قايتىپ كېتىشلىرىمۇ ئەسلىرىدىن كۆتۈرۈلدى. ئەتىكى زىياپەتتىن تارتىپ تانسا، ئاشلىيى ۋىلكېس بىلەن مېلاننىيە خامىلتوننىڭ تويلىرىغىچە سۆزلەپ، بىر — بىرىگە گەپ بەرمەي دېيىشمىگەنلىرى قالمىدى. چاقچاقلار قىلىشتى. ئارقىدىن قاقاھلاپ كۈلۈشلەر بولدى. شۇ تەرىقىدە خېلى ۋاقىتلار ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇلار سىكارلېتنىڭ گەپ قىلىشقا ھەپسىلىسى يوق، خىيال بىلەن جىمجىت ئولتۇرغانلىقىنى سېزىشتى، شۇندىلا كەيپىيات ئۆزگەردى، قانداق ئۆزگەردى، ئاكا — ئۇكىلار بىلىشمەيتتى، ئۇلارغا پەقەت باياتىدىن بېرىقى خۇشال كەيپىياتنىڭ يوقالغانلىقىلا مەلۇم ئىدى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ نېمىلەرنى دەپ كېتىۋاتقانلىقىغا دىققەت قىلمىغاندەك ئىدى، ئەمما بەزى جاۋابلىرى خېلى ئەدەپلىك ئىدى. ئاكا — ئۇكىلار چۈشەنگىلى بولمايدىغان بىر ئىشنىڭ بولغانلىقىنى بىلىپ سەل روھى چۈشتى، شۇنداقتىمۇ يەنە بىر ئاز ئولتۇرۇپ باقتى، ئاخىر بولماي سائەتلىرىگە قارىشىپ، تەستە ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى.

يېڭى ئاغدۇرۇلغان يەرلەرنىڭ ئۇ تەرىپىدە قۇياش ئولتۇرۇپ كېتىۋاتاتتى، دەريانىڭ ئۇ قېتىدىكى ئورمانلىق گۈگۈم چۈشۈش

بىلەن تەڭ خىرەلىشىپ قېلىۋاتاتتى. قارلىغاچلار يەڭگىل قانات قېقىپ ئۇۋىلىرىغا ئالدىرىشاتتى. غاز - ئۆردەكلەر غادىيىشقان، ئۇيان - بۇيانغا قاراشقان ھالدا ئۇۋىلىرىغا ئالدىراپ كېتىشىۋاتاتتى.

سىتۇئارت «جېم» دەپ توۋلىدى. ئۇلار بىلەن بىر دېمەتلىك ئېگىز بىر نېگىر بالا شۇئان بىر ئۆينىڭ كەينىدىن يۈگۈرۈپ چىقىپ، باغلاقلىق ئاتلارنىڭ يېنىغا ماڭدى. جېم ئۇلارنىڭ يېنىدىن ئايرىلمايدىغان چاكىرى بولۇپ، خۇددى ھېلىقى ئىتلارغا ئوخشاش ئۇلار نەگە بارسا شۇ يەرگە باراتتى. ئۇلار ئۇنىڭ بىلەن كىچىك ۋاقتىدىن تارتىپ بىللە ئوينايىتتى، ئون ياشقا كىرگەندە ئۇلارنىڭ رەسمىي چاكىرى بولدى. قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ، سىكارلېت بىلەن قول ئېلىشىپ خوشلاشتى، ئەتە ئۇنى ۋىلكېسلارنىڭ ئۆيىدە ساقلايدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى، ئاندىن ئىتتىك پەلەمپەيدىن چۈشۈپ ئاتلىرىغا مىنىپ يولغا چىقىشتى.

ئۇلار توپىلىق يولدىن ئەگىلىپ تارا قورۇقى كۆرۈنمەيدىغان بىر يەرگە كەلگەندە بىرىنچى ئېتىنى توختاتتى، سىتۇئارتىمۇ توختىدى. ئۇلارنىڭ كەينىدىن يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقان نېگىر بىلەن يېتىپ كېلىپ توختىدى. تايغان ئىتلارمۇ توختاپ، دەرھال توپىلىق يولدا سۇنايلىنىپ يېتىشتى. ھەممىگە ھە دەيدىغان ياۋاش بىرىنچىنىڭ چىرايى شۈبھىلەنگەن ھەم ئازراق ئاچچىقى كېلىۋاتقاندەك كۆرۈنۈشتە ئىدى.

— ماڭا قارا، سىتۇر، — دېدى ئۇ، — ئۇ بىزنى كەچلىك تاماققا تۇتقاندەك قىلىۋىدغۇ؟

— مەنمۇ شۇنداق ئويلىغان، — دېدى سىتۇئارت جاۋاب بېرىپ، — ئاغزىدىن شۇ گەپ چىقسىكەن دېسەم، پەقەتلا ئۇ توغرىلۇق زۇۋان سۈرمىدى. سەن دەپ باقە، بۇ نېمە ئۈچۈن؟

— مەنمۇ زادىلا چۈشىنەلمىدىم. مېنىڭچە، ئۇ بىزنى تاماققا ئېلىپ قېلىشى كېرەك ئىدى. نېمىلا بولسۇن، بىز تېخى

تۈنۈگۈنلا قايتىپ كەلدۇق، كۆرۈشمىگىنىمىزگىمۇ ئۇزاق بولدى،
ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭغا دەيدىغان يەنە نۇرغۇن گەپلىرىمىز بار
ئىدى.

— بولمىسا، بايا بىز كەلگەندە ئۇ بىزنى خۇشال قارشى
ئالغان.

— مەنمۇ شۇنداق ئويلىغان.

— كېيىن، يېرىم سائەتچە بولىدىغۇ دەيمەن، خۇددى بېشى
ئاغرىۋاتقاندەك، ئانچە گەپ قىلماي ئولتۇرۇۋالدى.

— ماڭىمۇ شۇنداقراق تەسىر بەردى، لېكىن
ئېرەنشەپتىمەن. ئۇنىڭ نەرى ئاغرىپ قالغاندۇ؟

— ئوقىدىم. كۆڭلىگە كەلگۈدەك گەپ قىلىپ قويدۇقمۇ يا؟
ئىككىسى بىردەم ئويغا پاتتى.

— مەن تاپالمىدىم. سىكارلېت خاپا بولۇپ قالسا ئاسانلا
بىلىۋالغىلى بولاتتى، بەزى قىزلارغا ئوخشاش ئاچچىقنى ئىچىگە
سىلىۋالمايتتى.

— شۇ ئەمەسمۇ، مەنمۇ ئۇنىڭ شۇ يېرىنى ياخشى كۆرەتتىم.

خاپا بولۇپ قالسا جىمىپ كېتىدىغانلاردىن ئەمەس، ئىچىدىكى
گەپلىرىنى دەپ - دەۋىتىپ قاراپ ئولتۇرىدىغانلاردىن ئىدى. ياق،
چوقۇم بىزنىڭ بىرەر گېپىمىز ياكى ئىشىمىز ئۇنىڭغا ئارتۇق
كەتتى، شۇنىڭغا ئۇ جىمىپ كېتىپ، بىر يېرى ئاغرىۋاتقاندەك
بولۇۋالغان گەپ. يېڭى بارغان ۋاقتىمىزدا شۇنچىلىك خۇشال
ھەم بىزنى تاماققا تۇتۇپ قالدىغاندەك تۇرغان ئادەم بىكاردىن -
بىكارغىلا تۇتۇلۇپ قالامدۇ؟

— بىزنىڭ مەكتەپتىن قوغلانغىنىمىزغا شۇنداق بولۇپ
قالدىمۇ يا؟

— ياقەي، ئۇ مۇمكىن ئەمەس. بىز ئۇ ئىشنى ئۇنىڭغا
ئېيتقاندا، ئۇ ئۈچەيلىرى ئۈزۈلگۈدەك كۈلمىدىمۇ؟ يەنە بىر گەپ،
ئۇنىڭمۇ بىزگە ئوخشاش كىتاب ئوقۇش بىلەن خۇشى يوق تۇرسا.
بىرىنچى كەينىگە قايرىلىپ جېمىنى چاقىردى.

— لەبىيە؟

— سەن بىزنىڭ سىكارلېت خان قىز بىلەن قىلىشقان
گەپلىرىمىزنى ئاڭلىدىڭمۇ؟

— ياق، بىرىنىت ئەپەندى، نېمىشقا مېنى ئاق تەنلىك
بەگزادىلىرىمىزنىڭ گەپلىرىنى ئوغرىلىقچە ئاڭلىدىمىكىن، دەپ
گۇمان قىلىسىز؟

— قىلىۋاتقان گېپىنى قارا بۇنىڭ. سەن قارا زەڭگىلەر
ھەممە ئىشنى بىلىشىسەن. شۇ گېپىڭنىڭ ئۆزى يالغان
ئەمەسمۇ؟ مەن سېنىڭ كارىدوردىن ئاستا ئەگىپ ئۆتۈپ تام
ئۈۋىدىكى بىر تۈپ گۈلنىڭ يېنىدا زولڭ ئولتۇرغانلىقىڭنى
كۆرگەن بولدى، ئەمدى ئېيتە، بىز سىكارلېت خانقىز خاپا
بولغۇدەك ياكى ئۇنى رەنجىتكۈدەك نېمە گەپ قىلدۇق؟
جېم شۇندىلا خاتىرجەم بولۇپ، قوشۇمىسىنى تۇرۇپ بىردەم
ئويغا پاتتى.

— سىلەرنىڭ ئۇنى رەنجىتكۈدەك گەپ قىلغىنىڭلارنى
ئاڭلىمىدىم. ئۇ ياق سىلەر بىلەن خۇشال كۆرۈشتى، سىلەرنىڭ
ئەندىشەڭلارنى قىلدى، قارلىغاچتەك ۋىچىرلاپ زادىلا گەپتىن
توختىمىدى. كېيىن سىلەر ئاشلىپ ئەپەندى بىلەن مېلاننىيە
خانقىزنىڭ توي قىلىدىغانلىقى توغرىلۇق گەپ قىلىدىڭلار.
سىكارلېت خانقىز شۇ چاغدىن باشلاپلا سارنى كۆرگەن چۈجىدەك
بىردىنلا جىمىپ كەتتى.

ئاكا - ئۇكا ئىككىسى بىر - بىرىگە قارىشىپ باشلىرىنى
لىڭشىتىپ قويۇشتى، ئەمما بۇنىڭ تېگىدىكى سىرنى
چۈشەنمىدى.

— جېم توغرا ئېيتىدۇ. لېكىن، بىلىمىدىم، ئۇ نېمىشقا
شۇنداق بولۇپ قالىدۇ؟ — دەپدى سىتۇئارت، — ئاشلىپىنىڭ
ئۇنىڭ ئۈچۈن ھېچبىر ئەھمىيىتى يوق، ئۇلار پەقەت دوست،
خالاس. ئۇنىڭغا قىزىقىمۇ كەتمەيدۇ، قىزىقىدىغىنى بىز.
بىرىنىت ئۇنىڭ گېپىگە قوشۇلۇپ بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى.

— يا بولمىسا، — دېدى ئۇ، — ئاشلىپى ئۆزىنىڭ توي قىلىدىغانلىقىنى باشقىلارغا دەپ ئۇنىڭغا دېمىگەن بولسا، يېقىن ئوتتۇراتقان تۇرۇقلۇق ماڭا ئېيتماپتۇ، دەپ شۇنىڭغا رەنجىپ قالغانىدۇ؟ قىزلار بۇنداق ئىشلارنى بىرىنچى بولۇپ ئاڭلاشنى بەكمۇ ياخشى كۆرىدۇ ئەمەسمۇ.

— ئېھتىمال. بىراق، ئېيتىمىسىمۇ ئەتە بەربىر ئاڭلايدىغۇ؟ ئۇ ئەتىگىچە سىر تۇتۇپ، ھەممە ئادەمنى بىراقلا ھەيران قالدۇراي دەپمۇ ئويلىغانىدۇ. ئەر كىشى دېگەننىڭ ئۆزىنىڭ توي ئىشىنى مەخپىي تۇتۇپ، ۋاقتى كەلگەندە ئېلان قىلغۇدەكمۇ ھوقۇقى بولمامدۇ؟ مېلانىيە خان قىزىنىڭ ھاممىسى دېمىگەن بولسا بىزمۇ خەۋەرسىز يۈرۈۋېرەتتۇق. سىكارلىتمۇ ئاشلىپىنىڭ مېلانىيەنى ئالىدىغانلىقىنى بۇرۇن بىلەر بولغىنىدى. بىزنىڭ بىلگىنىمىزگىمۇ بىرنەچچە يىل بولدىغۇ. ۋىلكېس ئائىلىسى بىلەن خامىلتون ئائىلىسىنىڭ مۇناسىۋىتى پەۋقۇلئاددە يېقىن بولغاچقا، ھەممىلا ئادەم خانىي ۋىلكېس مېلانىيەنىڭ ئاكىسى چارلىپس بىلەن جەزمەن توي قىلغىنىدەك، ئاشلىپى بىلەن مېلانىيەمۇ چوقۇم توي قىلىشىدۇ، دەپ يۈرۈشەتتى.

— بولدىلا، بۇ گەپنى قويايلى. مەن ئۇنىڭ بىزنى كەچلىك تاماققا تەكلىپ قىلمىغىنىغا ھازىرغىچە ئۆكۈنمەن. راستىمنى ئېيتسام، مېنىڭ قايتىپ بېرىپ ئاپامدىن، مەكتەپتىن يەنە قوغلىنىشىپسەن، دەپ دەشنام يېگۈم يوق.

— بۇ چاغىچە بويد ئۇنىڭ ئاچچىقىنى بېسىپمۇ بولغانىدۇ. ئۇ پاكارنىڭ گەپكە ئۈستىلىقىنى بىلمىسەنغۇ، نەچچە قېتىم گەپ بىلەن ئاپامنىڭ ئاچچىقىنى ياندۇرغان.

— توغرا، بۇنداق قىلىش ئۇنىڭ قولىدىن كېلىدۇ. ئەمما، ئۇنىڭغا جىق ۋاقتى كېتىدۇ. ئاپامنىڭ پىكىرلىرى خىرەلىشىپ، ۋاي بوپتۇلا، دېگۈچە گەپ قىلىدىغان گەپ - دە. لېكىن، ھازىر ئۇلار چوقۇم ئۇ گەپلەرنى تېخى قىلىشقۇدەك بولمىدى. ئاپام ھازىر ھېلىقى ئېتىنىڭ خۇشاللىقى بىلەن يۈرۈۋاتىدۇ. كەچلىك

تاماققا ئولتۇرغاندا بويىنى كۆرۈپ، ئاندىن بىزنىڭ يەنە قايتىپ كەلگەنلىكىمىزنى ئېسىگە ئالدى. تاماقنى يەپ بولمىغۇچە ئۇنىڭ ئاچچىقى بېسىلمايدۇ. شۇڭا، بويى ئۇنىڭغا سائەت ئوندىن كېيىن گەپ قىلالايدۇ. ھېلىمۇ مەكتەپ مۇدىرى ئىككىمىزنى تەڭ قايتۇرۇۋەتتى، ئەگەر بىرسىمىزنى ئېلىپ قالغان بولسا چاتاقنىڭ چوڭى چىقاتتى. شۇڭا، ئاپامنى ئىككىمىزنى تەڭ قايتۇرغىنى ئۈچۈن مەكتەپ مۇدىرىغا نەپرەت ياغدۇرىدىغان قىلىۋېتىش كېرەك. بويى ئۇنى يېرىم كېچىدىن بۇرۇن ئۇ ھالەتكە كەلتۈرەلمەيدۇ، شۇڭا بىز ئۆيگە يېرىم كېچىدىن كېيىن قايتىپ بارساق بولىدۇ.

اكا - ئۇكا ئىككىسى قانداق قىلىشلىرىنى بىلمەي بىر - بىرىگە قارىشىپ تۇرۇپ كەتتى. ئۇلار شاش ئاتلاردىن، مۇشتلىشىشلاردىن، قوشنا قورۇقتىكىلەر بىلەن كالتەكلىشىشلەردىن قورقمايتتى، قورقىدىغىنى ئاپسىنىڭ تىلى بىلەن قامچىسى ئىدى.

— ئەمەسە شۇنداق قىلايلى، — دېدى بىرىنت، — ھازىر ۋىلكېسلارنىڭ ئۆيىگە بارايلى. ئاشلىق بىلەن قىزلار چوقۇم بىزنى كەچلىك تاماققا تۇتۇۋالىدۇ. سىتۇئارت سەل بىئارام بولغاندەك بولدى.

— ئۇ يەرگە بارمايلى، — دېدى ئۇ، — ئۇلار چوقۇم ئەتىنىڭ تەييارلىقى بىلەن ئالدىراش، ئۇنىڭ ئۈستىگە ... — توغرا، ئۇنى ئويلىمايمەن. ئۇ يەرگە بارساق راست بولمايدىكەن، — دېدى بىرىنت ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ.

ئۇلار ئاتلىرىنى دېۋېتىپ يەنە بىرئاز چايتۇرۇپ ماڭدى. بۇلتۇر يازدا سىتۇئارت ھەممە ئادەمنىڭ كۆزىچە ئىندىيا ۋىلكېسنىڭ كەينىگە چۈشكەن، بۇنىڭغا ھەر ئىككىسىنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بوپتۇ، دېيىشكەن، ئىندىيا ئۆزىنىڭ ئېغىر بېسىق مەجەزى بىلەن ئۇنى بىرئاز خوتقا سالار دەپمۇ ئويلاشقانىدى. ئۇ قىز سىتۇئارتقىمۇ ماس كېلەتتى، لېكىن بۇ

ئىشقا بىرىپت نازارى بولدى. ئۇمۇ ئىندىيانى ياخشى كۆرەتتى، ئەمما ئۇنى تولىمۇ ياۋاش، ئادەتتىكىدەك قىز، دەپ ئويلاپ، ئۆزىدە ئۇنىڭغا قارىتا زادىلا قىزغىن مۇھەببەت قوزغىالمىدى. بۇ جەھەتتە ئۇنىڭ سىتۇئارت بىلەن قارىشى ئوخشىمايتتى. ئاكا - ئىنى ئىككىسىنىڭ مېجەزىدە پەقەت مۇشۇ بىر ئىشتىلا ئازراق پەرق بولغانىدى. بىرىپت ئاكىسىغا قىلچە ئۆزگىچىلىكى يوق بىر قىزنى ياقتۇرۇپ قالدى، دەپ ئاچچىقى كېلەتتى.

كېيىن ئۇلار جۇنېسبورودىكى سىياسىي نۇتۇق سۆزلەش چوڭ يىغىنىدا سىكارلېتنى بايقاپ قېلىشتى. ئۇلار ئۇنىڭ بىلەن كىچىكىدىن تارتىپلا بىللە ئويناپ چوڭ بولغانىدى ھەم ئۇنى ياخشى كۆرۈشەتتى. سىكارلېت ئۇلارغا ئوخشاش ئات مەنەلەيتتى، دەرەخلەرگە يامىشىپ چىقالايتتى، بۇ جەھەتتە ئوغۇل بالىلاردىن قېلىشمايتتى. ھازىر ئۇلارنىڭ بايقىغىنى بۇرۇنقى سىكارلېت ئەمەس، ھازىرقى بويىغا يەتكەن، ھەممىلا ئادەمنىڭ كۆزى چۈشىدىغان سىكارلېت ئىدى.

ئۇلار ئۇنىڭ بىر جۈپ يېشىل كۆزلىرىنىڭ قانداق ئويناپ تۇرىدىغانلىقىنى، كۈلگەندە زىنىخلىرىنىڭ قانچىلىك ئوماقلىشىپ كېتىدىغانلىقىنى، پۇت - قوللىرىنىڭ نەقەدەر نازۇكلۇقىنى، پۈتۈن بەدىنىگە مۇناسىپ ھالدا بەللىرىنىڭ شۇنچىلىك ئىنچىكىلىكىنى تۇنجى قېتىم كۆرۈشتى ھەم ھېس قىلىشتى. ئۇلار ئۇنىڭ نازۇك تەبىئىتىگە ئاپىرىن ئوقۇغاندا، سىكارلېت قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتكەن، ئۇلارمۇ سىكارلېت ئۆزلىرىنى قىرانغا يەتكەن يىگىتلەر قاتارىدا كۆرگەنلىكىدىن تېرىسىگە سىغماي قېلىشقانىدى.

ئۇ كۈنى بۇ ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ مەنلىك بىر كۈن بولدى. شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇلار پات - پات سىكارلېتنىڭ شۇنچىلىك گۈزەللىكىنى نېمىشقا بۇرۇن بايقىمىدۇق، دەپ ھەيرانلىق ئىچىدە بىر - بىرىدىن سورىشىدىغان بولدى، ئەمما ھازىرغىچە نېمە ئۈچۈن ئۇنى بايقاش شۇ كۈنىگىلا توغرىلىنىپ

قالغانلىقىغا توغرا بىر جاۋاب تاپالمىدى. سىكارلېتنىڭ مەجەزىدىن ئېيتقاندا، ئۇ ھەرقانداق بىر يىگىتنىڭ بىرەر قىز بىلەن يېقىن بولۇپ كېتىشىگە چىدىمايتتى، شۇڭا سىتۇئارتنىڭ ئىندىيا بىلەن يېقىن بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىغا چىدىماي قېلىپ، سىتۇئارتنىلا تارتىۋېلىشقا قانائەت قىلماي، بىرىنچىسىمۇ قولغا كەلتۈرۈپ، ناھايىتى ئۈستىلىق بىلەن ئىككىلىسىنى چاڭگىلىغا ئېلىۋالدى.

ھازىر ئۇ ئىككىسى ئۇنىڭ مۇھەببەت تورىغا چىڭ چىرمىلىپ، بىر مەزگىل كەينىگە كىرگەن ئىندىيانى پۈتۈنلەي ئۈنۈتۈپ كېتىشكەندى. ئەگەر سىكارلېت ئىككىسىنىڭ بىرىنى تاللىۋالسا، قالغان بىرىنى قانداق قىلىدۇ؟ بۇنى ئاكا - ئۇكىلار خىيالىغىمۇ كەلتۈرۈشمەيتتى. ئىككىسىنىڭ بىر قىزغا بولغان تونۇشىنىڭ بىرلىككە كەلگەنلىكىنىڭ ئۆزىلا ئۇلار ئۈچۈن چوڭ ئىش ئىدى. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا كۈنلەيدىغان ئىش يوق - دە. بۇ ئەھۋال قولۇم - قوشنىلارنىڭ دىققىتىنى قوزغىماي قالمىدى، بولۇپمۇ ئاپىسىنىڭ قاتتىق بېشى قاتتى. ئۇ ئايال سىكارلېتنى ياخشى كۆرۈپ كەتمەيتتى. «ئۇ ئالۋاستى ئىككىڭنىڭ قايسىسىنى تاللىسا، شۇنىڭ جېنىغا ۋاي، - دېگەندى ئۇ، - ئەگەر ئىككىلىڭنى تاللىسا، ئۇ چاغدا يۇتا ئىشتاتىغا بېرىپ مورمون دىنىغا ① مۇرىت بولۇشساڭ بولىدۇ شۇ. ئۇ سەن ئىككىڭنى يالغان نازلىرى بىلەن ئۈندەككە كەلتۈرۈۋېلىپ، ئاندىن كۈنداشلىق ئوتىدا بىر - بىرىڭنى يەيدىغان قىلىپ قويارىمكىن، دەپ ئەنسىرەيمەن.»

شۇ كۈنكى يىغىندىن كېيىن، سىتۇئارت ئىندىيانى كۆرسىلا بىر خىل بولىدىغان بولۇپ قالدى. بۇ، ئىندىيانىڭ ئۇنى ئەيىبلەنگەنلىكىدىن ياكى ئۇنىڭ ئۆزىگە ۋاپاسىزلىق قىلغانلىقىنى سېزىپ قالغانلىقىنى ئۇنىڭغا بىلدۈرۈپ

① 1830 - يىلى ئامېرىكىدا پەيدا بولغان دىن. دەسلەپتە ئۇلار كۆپ خوتۇنلۇق تۈزۈمنى يۈرگۈزگەن. بۇ يەردە ئۇ كۆپ ئەرلىك بولۇشنى دەۋاتىدۇ.

قويغانلىقىدىن ئەمەس ئىدى، بۇ ئاق كۆڭۈل قىز ھەرگىز ئۇنداق قىلمايتتى. ئەمما، سىتۇئارت ئۇنىڭ بىلەن بىر يەردە بولسا خىجىل بولۇپ، زادىلا تەبىئىي بولالمايتتى. ئۇنىڭ يۈرىكىگە سىتۇئارت ئۆزى ئوت سالغان، ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنىمۇ بىلىدۇ، شۇڭا دائىم ئۆزىنىڭ قىلمىشىنىڭ تەربىيە كۆرگەن ئادەم قىلىدىغان قىلمىش ئەمەسلىكىنى بىلىپ ئىچىدە ئۆزىنى جىملەپمۇ قويىدۇ. ئۇنىڭ ئۆزىمۇ ئىندىيانى ياخشى كۆرىدۇ، ئۇنىڭ ئەخلاقلىق، پاك، بىلىملىك ۋە باشقا پەزىلەتلىرىگە قايىل ھەم بۇ جەھەتلىرىنى قاتتىق ھۆرمەت قىلىدۇ. يامان پېرى، سىكارلېتنىڭ ئاپتاپتەك ئېچىلىپ تۇرغان چېھرىنى، تال چىۋىقتەك نازۇك، خۇش پىچىم غۇنچە بويىنى ئىندىيا بىلەن سېلىشتۇرۇپلا قالسا، ئىندىيا كۆزىگە تايماقتەك قاتتىق، چىرايى خۇنۇك كۆرۈنۈپ، لەسسەدە بولۇپ قالىدۇ. مۇشۇنىڭ ئۆزىلا ئەر كىشىنىڭ كۆڭلىنى چېچىشقا يېتىدۇ - دە. — ئۇنداق بولسا كادې كالۋېرتنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، كەچلىك تاماقنى شۇ يەردە يەيلى. سىكارلېت كاسلىنى چارلېستوندىن قايتىپ كەپتۇ، دەۋاناتتى. ئۇ بەلكىم بىزگە سامتېر قەلئەسىنىڭ بىز ئاڭلاپ باقمىغان ئىشلىرىنى سۆزلەپ بېرىشى مۇمكىن. — كاسلىن ئۇنداق ئىشلارنى بىلمەيدۇ، بىلىدىغىنى تانسا ھەم ئاشنىلىرىنىڭ ئىشلىرى.

— ھېچ بولمىغاندا ئۇنىڭ قۇرۇق گېپىنى بولسىمۇ ئاڭلاپ كېلىمىز. ۋاقىتنى شۇ يەردە ئۆتكۈزۈپ، ئۆيگە ئاپام ئۇخلاپ قالغاندا بېرىشىمىزغىمۇ ياخشى.

— ھە، بۇ بەلەن گەپ بولدى. مەن كاسلىنى ياخشى كۆرىمەن، ئۇ قىزىقلا قىز، ئۇنىڭدىن كارو رېت بىلەن باشقا چارلېستونلۇقلارنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلايمىز. بىراق، ئۇنىڭ شىماللىق ئۆگەي ئانىسى بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ تاماق يېيىش جېنىمغا تېگىدۇ.

— ئۇنى ئۇنچىلامۇ يامان كۆرۈپ كەتمە، سىتۇر، ئۇنىڭ ھەر

ھالدا نىيىتى ياخشى.

— ئۇنى يامان كۆرگىنىم يوق. ئۇنىڭغا ئىچىم ئاغرىيدۇ. مېنىڭ ئىچىم ئاغرىغان ئادەملەرنى ياخشى كۆرۈپ كەتمەيدىغانلىقىمنى بىلسەنغۇ. ئۇ ئەتراپىڭدا پەرۋانىدەك ئايلىنىپ سېنى كۆڭۈل ئازادلىكىگە ئېرىشتۈرمەن دەپ، قىلغان گەپ - سۆزلىرى بىلەن قىلىقلىرى ئادەمنى بىزار قىلىپ قويدۇ. ئۇنىڭ يەنە جەنۇبلۇقلارنى ياۋۇز چاغلایدىغان يېرىمۇ بار تېخى، ئاپامغا شۇنداق دەپتىكەن. ئۇ جەنۇبلۇقلاردىن قورقسا كېرەك. تۇرقى خۇددى ئۇرۇندۇقتا ئولتۇرغان ئورۇق مېكىيانغا ئوخشايدۇ. كىم گەپ قىلسا قانىتىنى قېقىپ توۋلاپ كېتىدىغاندەكلا كۆرۈنىدۇ.

— ھەممىنى ئۇنىڭدىنلا كۆرمە. كادېنىڭ پۇتغا ئېتىپ قويغىنىڭنى ئۇنتۇپ قالدىڭمۇ.

— ئۇ چاغدا مەن مەست ئىدىم. بولمىسا ئۇنداق ئىشنى قىلامدىم دەيسەن، — سىتوئارت ئۆزىنى ئاقلدى، — ئۇ ئىشقا كادې غۇم ساقلىمىدى، كاسلىن بىلەن رايغوردىمۇ، كالۋېرت ئەپەندىمۇ ماڭا ئۆچلۈك قىلىشىمدى. پەقەت ئاشۇ شىماللىق ئالۋاستى مومايلا مېنى ياۋۇز، دەپ تىللاپ ئاللا - توۋا كۆتۈردى. يەنە تېخى مەدەنىيەتلىك ئادەملەرنىڭ ياۋايى جەنۇبلۇقلار بىلەن بىللە تۇرۇشى تولىمۇ خەتەرلىك، دېدى.

— ئۇنىڭدىن رەنجىشمۇ ھاجەتسىز. ئۇ دېگەن شىماللىق ئالۋاستى، ئەدەپ - ئەخلاقنى بىلمەيدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە سەن ئۇنىڭ ئۆگەي ئوغلىنىڭ پۇتغا ئېتىپ قويدۇڭ - دە.

— ئۇ ئىش ئۇنىڭ مېنى ھاقارەتلىشىگە ئاساس بولالمايدۇ. سەن ئاپامنىڭ ئۆز ئوغلى، تونى فونتائىن سېنى يارىلاندىرۇپ قويغاندا، ئاپام ئاللا - توۋا كۆتۈردىمۇ؟ ياق. ئۇنىڭ دادىسى فونتائىن دوختۇرنى چاقىرتىپ كېلىپ ياراڭنى تاڭدۇردى، ئارقىدىن، تونى نېمىشقا مىلتىقنى توغرا قارىغا ئالالمىغاندۇ، دەپ قويدى. شۇ چاغدا تونىنىڭ قانچىلىك خىجىل بولۇپ كەتكىنى

ئېسىڭىزدا؟

ئاكا - ئۇكىلار قاقاھلاپ كۈلۈشۈپ كەتتى.

— ئاپام راستلا تەدبىرلىك ئايال جۇمۇ، — دېدى بىرىنت
ئاپىسىدىن مەمنۇن بولۇپ، — ئۇنىڭ قىلغان ئىشىدا زادىلا
خاتالىق يوق، ھەرقانداق چاغدا سېنى خەقنىڭ ئالدىدا يەرگە
قارىتىپ قويمايدۇ.

— توغرا دەيسەن. ئەمما، بۈگۈن ئۆيگە بارغاندا بىزنى دادام
بىلەن قىزلارنىڭ ئالدىدا ئىزا تارتقۇزۇپ قويۇشى مۇمكىن، —
دېدى ستۇئارت غەمكىن ھالدا، — ماڭا قارا، بىرىنت، مۇشۇ
ئىش بىلەن بىز ياۋروپاغا بارالماي قېلىشىمىز مۇمكىن. ئاپام،
ئەگەر مەكتەپتىن يەنە قوغلىنىپ كېلىدىغان بولۇشىڭ،
ياۋروپاغا ساياھەت قىلىپ بارمەن، دەپ خىيال قىلىشما، دېگەن.
— بارمىساق نېمە بوپتۇ. مەيلى ئەمەسمۇ، شۇنداقمۇ؟
ياۋروپانىڭ نېمىسى بار، شۇنچىلىك قىلغۇدەك؟ قەسەم
قىلمەنكى، ياۋروپالىقلار بىزنىڭ جورجىيەدە يوق نەرسىدىن
بىرسىنىمۇ كۆتۈرۈپ چىقالمايدۇ. ئۇلارنىڭ ئاتلىرى بىزنىڭ
ئاتلاردەك يۈگۈرۈك ئەمەس، قىزلىرىنىڭ ئىچىدىمۇ بىزنىڭ
قىزلاردەك ساھىبجاماللىرى يوق. ھاراقلىرىنىمۇ دادىمىزنىڭ
ھاراقلىرى بىلەن سېلىشتۇرۇش مۇمكىن ئەمەس.

— بىراق، ئاشلىقنىڭ دېيىشىچە، ئۇلار تەرەپنىڭ تەبىئىي
مەنزىرىسى بىلەن مۇزىكىسى ئاجايىپ داڭلىق ئىمىش. ئاشلىقى
ياۋروپانى ياخشى كۆرىدۇ، ئۇ تەرەپنىڭ گەپلىرىنى كۆپ قىلىدۇ.
— سەن ئىلگىرى ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ قانداق ئادەملەر
ئىكەنلىكىنى بىلمەسەن؟ ئۇلار مۇزىكا، كىتاب، مەنزىرە دېگەن
نېمىلەرنى ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرىدۇ. ئاپام، ئۇلار ۋىرگىنىيەلىك
بولغاچقا شۇنداق، دەيدۇ. ۋىرگىنىيەلىكلەر ئاشۇنداق نەرسىلەرگە
بەكمۇ ئامراق ئىكەن.

— ئۇلار ئاشۇنداق ئامراق بولۇپ ئۆتۈۋەرسۇنلا. ماڭا ياخشى
ئات، ياخشى ھاراق، كەينىگە چۈشكۈدەك چىرايلىق قىز، چىشىغا

ئېگىپ ئوينىدىغان سەت قىزلار بولسا بولىدۇ، ياۋروپاغا ئاشۇ خەقلەر بېرىپ ئوينىۋالسۇن ... ئۇ يەرگە بارالمايدىغان بولدۇق دەپ كۆڭلىمىزنى يېرىم قىلىپ نېمە قىلىمىز؟ ھازىر بىز ياۋروپاغا بارغانمۇ بولايلى، ئۇ چاغدا ئۇرۇش باشلىنىپ قالسا قانداق قىلىمىز؟ قايتىپ كېلەلمەيدىغان گەپ - دە. شۇڭا، مەن ئۇرۇشقا كەتسەم كېتىمەنكى، ياۋروپاغا بارمايمەن.

— مەنمۇ شۇنداق، قاچانلا بولسا ... ھەي، بىرىنت، مەن كەچلىك تاماق يەيدىغان يەرنى تاپتىم. سازلىقتىن ئۆتۈپ ئابل ۋىندېرنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا، بىز تۆتىمىز قايتىپ كەلدۇق، ھەربىي مەشىققە قاتنىشىمىز، دەيلى.

— بۇ ئوبدان مەسلىھەت بولدى، — بىرىنت خۇشاللىقىدا توۋلاپ كەتتى، — ئۇنىڭدىن ئارمىيە ئىچىدىكى خەۋەرلەرنى ئاڭلايمىز، ھەربىي كىيىملەرنى قانداق رەڭلىك رەختتە تىكمەكچى بولۇۋاتقانلىقىنى بىلىمىز.

— فىرانسىيە ئەسكەرلىرىنىڭكىدەك كىيىم تىكىدىغان بولسا ئوخشىغىنىمىز شۇ. قىزىل خالتىغا ئوخشاش ئىشتانى كىيىدىغان بولسام، ئۆزۈمنى قىز بالىغا ئايلىنىپ قالغاندەك سەزمەمدىمەن. ئۇ ئىشتان خوتۇن خەقلەر كىيىدىغان ھېلىقىدەك قىزىل ئىشتانلارغا بەكمۇ ئوخشايدۇ.

— بەگزاڭلەر، ۋىندېر ئەپەندىنىڭ ئۆيىگە بارماقچى بولۇۋاتامسىلەر؟ — سورىدى جېم، — ئۇ يەرگە بارساڭلار چوقۇم ياخشى تاماق يېيەلمەيسىلەر. ئۇلارنىڭ ئاشپىزى ئۆلۈپ كەتكەن، ئورنىغا تېخى سېتىۋالغىنى يوق. تاماقنى بىر خوتۇنغا ئەتكۈزۈۋاتقان ئوخشايدۇ. ئۇ يەردىكى نېگىرلارنىڭ دېيىشىچە، ئۇنىڭ تامىقى ئېغىزغا ئالغۇسىز ئىكەن.

— ۋاي خۇدايىم! ئۇلار نېمىشقا يېڭى ئاشپەز سېتىۋالمايدىغاندۇ؟

— ئۇ شەرمەندە ئاق تەنلىك نامراتلارنىڭ نېگىرلارنى سېتىۋېلىشقا كۈچى يېتەتتىمۇ؟ ئۇلارنىڭ ئۆيىدە كۆپ بولسا

تۆتلا نېگىر بار.

جېمىنىڭ گېپىدە ئاشكارا مەنىستەسلىك بار ئىدى. ئۇنىڭ ئىجتىمائىي ئورنى كاپالەتكە ئىگە، ئۇنىڭ ئۈستىگە يۈز نەچچە قۇلى بار كاتتا ئائىلىدە تۇرۇۋاتقاچقا، بىرنەچچە قۇلى بار كىچىك قورۇقلارنىڭ غوجايىنلىرىنى كۆزگە ئىلماپتتى.

— مۇشۇ گېپىڭ ئۈچۈن تېرەڭنى تەتۈر سويسا بولىدۇ سېنىڭ، — ۋارقىرىدى سىتۇئارت ئاچچىقى بىلەن، — ئابل ۋىندېرنى «ئاق تەنلىك نامرات» دەيسىنا؟ ئۇ راست كەمبەغەل، ئەمما شەرمەندە ئەمەس. مەيلى نېگىر ياكى ئاق تەنلىك بولسۇن، كىمكى ئۇنى كەمستىدىكەن، مەن قاراپ تۇرالمايمەن. ئۇ پۈتۈن ناھىيە بويىچە ئاڭ ياخشى ئادەم، بولمىسا ئۇنى ئارمىيە ئىچىدە ئەتۈرلەپ ئىشلىتەمتى؟

— مەن ئۇ تەرەپلىرىنى بىلمەيدىكەنمەن، — دېدى جېم غوجايىنى بىلەن تەڭ تۇرۇپ، — مەن ئۇلارنىڭ ئوفىستېرلارنى پۇلى بار ئادەملەردىن تەيىنلەيدىغانلىقىنى ئاڭلىغان. پاسكىنا، پەسكەش ئادەملەرنى ئۇلار كۆزگە ئىلاتتىمۇ.

— ئۇ پەسكەش ئەمەس! سەن ئۇنى ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىكى پەسكەشلەر بىلەن تەڭ ئورۇنغا قويماقچىمۇ؟ ئابلىنىڭ قولىدا پۇلى يوقلا يېرى بار. ئۇ چوڭ قورۇقنىڭ ئەمەس، كىچىك بىر قورۇقنىڭ غوجايىنى. شۇنىڭغا قارىماي، يېڭى ئەسكەرلىككە كىرگەنلەر ئۇنى ئوفىستېرلىككە كۆرسەتكەنكەن. ساڭا ئوخشاش زەڭگىلەرنىڭ ئۇنى — بۇنى دەيدىغانغا ھەققىڭ يوق.

ئاتلىق باتالىيون ئۈچ ئاينىڭ ئالدىدا، جورجىيە ئىشتاتى قوشما ئىشتات تەركىبىدىن ئايرىلىپ چىققان كۈنى قۇرۇلغان بولۇپ، شۇ كۈندىن باشلاپ يېڭى ئەسكەرلەر ئۇرۇشنىڭ بولۇشىنى ئارزۇ قىلىپ كېلىۋاتاتتى. بۇ تەشكىلاتنىڭ ھازىرغىچە رەسمىي نامى يوق ئىدى. تەشكىلات نامى ۋە ئەسكەرلەر كىيىملىرىنىڭ رەڭگى توغرىسىدا ھەر كىمىنىڭ ھەرخىل ئويلىرى بار ئىدى، ھېچكىم ئۆزىنىڭ دېگىنىدىن ۋاز

كەچمەيتتى. نامدا بىرلىككە كەلگۈچە ھەممەيلەن ئۇنى «باتالىيون» دەپ ئاتاپ تۇرۇشىدىغان بولغانىدى.

باتالىيوننىڭ ئوفستېرلىرىنى كۆپچىلىك سايلاپ چىقاتتى. پۈتۈن ناھىيە بويىچە، مىكسكا بىلەن سېمىنور ئۇرۇشىغا قاتناشقان بىرنەچچە قېرى ئەسكەردىن باشقا ھېچكىمنىڭ ھەربىي جەھەتتە تەجرىبىسى يوق ئىدى. ناۋادا كۆپچىلىك ياقتۇرمايدىغان ھەم ئىشەنمەيدىغان ئاشۇ قېرىلاردىن بىرەرنى باتالىيونغا ئاتامان قىلىپ قويسا، ھەممە ئادەمنىڭ ئۇنى مەنسىتمەسلىكى تۇرغان گەپ. كۆپچىلىك تارلېتون ئائىلىسىدىكى تۆت ئاكا - ئۇكا بىلەن باندا ئائىلىسىدىكى ئۈچ ئاكا - ئۈكىنى ياخشى كۆرەتتى. ئەپسۇسلىنارلىقى، ھېچكىمنىڭ ئۇلارغا بۇ ئىشنى تۇتقۇزغۇسى كەلمەيتتى. چۈنكى، تارلېتوننىڭ ئۆيىدىكى بالىلار ھاراق بىلەن ئويۇنغا ئامراق، باندانىڭ ئۆيىدىكى يىگىتلەرنىڭ بولسا ئاچچىقى يامان، مېجەزى ئىتتىك ئىدى. نەتىجىدە ئاشلىپى ۋىلكېس ئاتامان بولۇپ سايلاندى. ئۇ پۈتۈن ناھىيە بويىچە ئاتقا ئىنتايىن چىۋەر ئىدى، كۆپچىلىك ئۇنىڭ باتالىيون ئىچىدە تەرتىپ ئورنىتالايدىغانلىقىغا ئىشەنەتتى. خۇگ كالۋېرتنى ھەممە ياخشى كۆرەتتى، شۇڭا ئۇ پورۇچىك بولۇپ سايلاندى. سازلىقتىكى ئوۋچىنىڭ ئوغلى (ئۇ ئۆزى دېھقان) ئابل ۋىندېر پود پورۇچىكلىققا كۆرسىتىلدى.

ئابل تەمكىن، تەمبەل يىگىت ئىدى، ساۋاتسىز، ئەمما ئاق كۆڭۈل، باشقا يىگىتلەردىن چوڭراق ئىدى، ئاياللارنى ھۆرمەت قىلاتتى. «باتالىيون» دا يۇقىرىغا خۇشامەت قىلىدىغان، تۆۋەنگە تەكەببۇرلۇق قىلىدىغان ئىشلار پەقەتلا يوق ئىدى. ئۇلارنىڭ دادىلىرى بىلەن بوۋىلىرىنىڭ كۆپى دېھقانچىلىق بىلەن بېيىغان ئادەملەر بولغاچقا، كۆزى كىچىك ئەمەس ئىدى. ئابل «باتالىيون» بويىچە ئەڭ ياخشى مەرگەن بولۇپ، يەتمىش - سەكسەن مېتىر نېرىدا تۇرۇپ تىيىننىڭ كۆزىگە تەگكۈزەلەيتتى، دالا تۇرمۇشىغىمۇ پۇختا ئىدى: يامغۇردا ئوت ياقالايتتى، ئوۋ

ئوۋلىيالايتتى، سۇسىز يەردە سۇ تاپالايتتى. قىسقىسى، «باتالىيون» بويىچە قولىدىن ئەڭ ئىش كېلىدىغان يىگىت ئىدى. ھەممە ئادەم ياخشى كۆرگەچكە، ئۇنى ئوفىستېرلىككە كۆتۈردى. ئۇ بۇ شەرەپكە جىددىي قارىدى، كۆرەڭلىمىدى، بۇنى ئۆزىنىڭ بۇرچى دەپ بىلدى. ئەمما، قورۇق ئىگىلىرىنىڭ بەزى خانىملىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قۇللىرى ئۇنىڭ تۇغۇلۇشىدىنلا ئېسىلزا دە ئەمەسلىكىدەك بۇ پاكىتنى بولىدىغا چىقىرىۋېتەلمىدى، ئۇلارنىڭ ئەرلىرى بولسا شۇنداق قىلالىدى.

دەسلەپتە ئۇلار قورۇق ئىگىلىرىنىڭ پەرزەنتلىرىدىن ئەسكەر ئالدى. ئۇلارنىڭ ئاتلىرى، قوراللىرى، كىيىملىرى ۋە كەينىدە يۈرىدىغان قۇللىرى بار ئىدى. ئەمما، كىلايتون يېڭى ئېچىلغان يەر بولغاچقا، بۇ يەردە پۇلدار قورۇق ئىگىلىرى ناھايىتى ئاز ئىدى، شۇڭا كۈچلۈك بىر قوراللىق تەشكىلات قۇرۇش ئۈچۈن دېھقانلارنىڭ، ئورماندىكى ئوۋچىلارنىڭ، تاغلىقلارنىڭ، ھەتتا كەمبەغەل ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىنمۇ ئەسكەر ئېلىپ تولۇقلاش زۆرۈر ئىدى. كېيىنكىلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنىڭمۇ باي قوشنىلىرىغا ئوخشاش ئۇرۇش قوزغالسا شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئەدىپىنى بەرگۈسى كېلەتتى، ئەمما پۇلدىن قىيىنلايتتى. دېھقانلارنىڭ ناھايىتى ئاز بىر قىسمىنىڭ ئېتى بار ئىدى، كۆپلىرى قېچىر بىلەن يەر ھەيدەيتتى، ئۇلارنىڭ قېچىرىمۇ كۆپ بولمايتتى، كۆپ بولسا تۆت تۇياقلا بولاتتى. «باتالىيون» ئۇلارنى قوبۇل قىلغان تەقدىردىمۇ قېچىرلارنى ئېتىزلىقتا ئىشلەۋاتقان يېرىدىن تارتىپ كېلىشكە بولمايدۇ - دە. بەزى كەمبەغەل ئاق تەنلىكلەرنىڭ بىردىن قېچىرى بولسا چوڭ گەپ ئىدى. ئورمانلىقلاردىكى ياكى سازلىقلاردىكى ئوۋچىلارنىڭ ئات تۈگۈل قېچىرلىرىمۇ يوق ئىدى. ئۇلار پەقەت ئورماندىن چىقىدىغان ۋە ئوۋلىغان نەرسىلەر بىلەنلا جان باقاتتى، يىل بويى قولى پۇل كۆرمەيتتى، بازارغا كىرسە مالغا مال ئالماشتۇرۇپ چىقاتتى، ئات ھەم كىيىم تەييارلاش ئۇلار

ئۈچۈن مۇتلەق مۇمكىن ئەمەس ئىدى. شۇنداق بولسىمۇ ئۇلار پۇلدار زېمىن ئىگىلىرىگە ئوخشاش تەكەببۇر ئىدى، پۇلدارلارنىڭ سەدىقە ئورنىدا بەرگەن نەرسىلىرىگە قىيا كۆزنى سالىمىتى. شۇڭا، مۇشۇ ئەھۋاللارنى كۆزدە تۇتۇپ، سىكارلېتنىڭ دادىسى، جون ۋىلكېس، بۇك مۇنرو، جېم تارلېتون (ئانگوس ماكىنتوشتىن باشقىسى) قاتارلىق چوڭ - چوڭ قورۇق ئىگىلىرى پۇل چىقىرىشىپ «باتالىيون»نى تولۇق قوراللىنىشقا قوراللىنىشقا ئۆزلىرىنىڭ ئوغۇللىرى بىلەن قوراللىنىشقا قۇربى يەتمەيدىغانلاردىن باشلىدى. ئورۇنلاشتۇرۇش ياخشى بولغاچقا، كېيىنكىلەر ئۇلار بەرگەن ئاتلار بىلەن كىيىملەرنى يۈزىمىز چۈشۈپ كېتىدۇ، دېمەيلا قوبۇل قىلىشتى.

ئۇلار ھەپتىدە ئىككى قېتىم جونېسبوروغا يىغىلىپ مەشىق ئېلىپ باراتتى ۋە تەڭرىدىن ئۇرۇشنىڭ بالدۇرراق بولۇشىنى تىلەپ ئىبادەت قىلاتتى. ئېتى بارلار دالادا ئۆزلىرىنىڭ تەسەۋۋۇر قىلغىنى بويىچە ئاتلىق ئەسكەرلەر مەشىقنى قىلىپ ئىنقىلابىي ئۇرۇش دەۋرىدىن قېلىپ قالغان قىلىچلىرىنى ئوينىتىپ ئۇياق - بۇياققا چېپىشىپ يۈرەتتى، ئېتى يوقلار بىر چەتتە ئۇلارنىڭ تاماشىسىنى كۆرۈپ تۇراتتى ياكى بولمىسا قارىغا ئېلىشنى مەشىق قىلاتتى. ئۇلارغا ھېچكىم ئۆگەتمەيتتى. كۆپچىلىك جەنۇبۇلۇقلار كىچىكىدىن باشلاپلا مىلتىق بىلەن ھەپلىشىپ ھەم ئوۋ بىلەن ئۆتكەن بولغاچقا، ھەممىسى دېگۈدەك مەرگەن ئىدى.

مەشىق تۈگىگەندىن كېيىن، ئۇلار جونېسبورودىكى قاۋاقخانلارغا يوپۇرۇلۇپ، ئەڭ ئاخىرقى ئويۇننى شۇ يەردە ئوينىيىتى. قاراڭغۇ چۈشكەن ھامان ئۇرۇش - تالاش باشلىنىپ، ئوفستېرلار ئۆلگەن، يارىلانغانلارنى بىر تەرەپ قىلىش بىلەن تەرلەپ - پىشىپ يۈرەتتى. سىتۇئارت كادې كالۋېرتنى، تونى فونتائىن بىرىنچىنى ئەنە شۇ يەردىكى قالايمىقانچىلىقتا ئېتىپ قويغانىدى. ئۇ قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ۋىرگىنىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدىن قوغلىنىپ قايتىپ كەلگەن ۋاقتى بولۇپ،

«باتالىيون» مۇ دەل شۇ چاغدا قۇرۇلغانىدى. ئۇلار ئۇنىڭغا قىزغىن ئاۋاز قوشتى. لېكىن، ئاشۇ قانلىق ۋەقە يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئاپىسى ئۇلارنى ئىشتات ئۈنىۋېرسىتېتىغا ئەۋەتىۋېتىپ، ئۇ يەردىن قايتىپ كېلىشمەيسەن، دەپ بۇيرۇدى. ئۇلار «باتالىيون» دىكى قىزغىن ھاياتىنى ئەسلىمەي تۇرالمىتتى، شۇڭا «باتالىيون» دىكى چېپىشىش، ئېتىشىشلار ئۈچۈن ئوقۇۋاتقان ئوقۇشنى تاشلىۋېتىشكە رازى ئىدى.

— ئەمەس، بىز ھازىرلا ئايىل تەرەپكە بارايلى، — دېدى بىرىپنت، — ئوخارالارنىڭ كېچىكىدىن ئۆتۈپ، فونتائىنلارنىڭ يايلىقىدىن چۈشسەكلا ئۇ يەرگە يېتىپ بارىمىز.

— مەن ئۇ يەردە ئېغىزغا تېتىغۇدەك بىر نەرسە يېيەلمەيمەن، — دېدى جېم ئۇلارغا تازا قوشۇلماي.

— يەيدىغاننى تەمە قىلمايلا قوي، — دېدى ستوۋئارت مەسخىرىلىك كۈلۈپ، — سەن ئۆيگە قايتىپ كەتمىسەڭ بولمايدۇ، بېرىپ ئاپامغا، بىزنى كەچلىك تاماققا ساقلىمىسۇن، دەپ ئېيتىپ قويسەن.

— ياق، قايتمايمەن، — جېم قورقۇپ توۋلاپ كەتتى، — قايتمايمەن. قايتىپ بارسام ئۆلگۈدەك تاياق يەيمەن. ئاۋۋال مەندىن، بەگزادىلەر يەنە قانداق بولۇپ قوغلاندى؟ دەپ سورايدۇ. ئاندىن قېنى ئۇلار، نەگە كەتتى؟ دەپ سوراق قىلىدۇ. بىترىس خانقىز بار ئۆچىنى مەندىن ئېلىپ ماڭا يېپىشىدۇ. مەن بىلىمەن، خانىم ھەممىنى مەندىن كۆرىدۇ. ئەگەر سىلەر مېنى ۋىندېر ئەپەندىنىڭ ئۆيىگە ئېلىپ بارساڭلار، ئۇ چاغدا مەن سىلەر چىققۇچە ئورماندا سىلەرنى ساقلاپ دۈگىدىپ ئولتۇرىمەن. ئۇ چاغدا كېچىلىك چارلىغۇچىلارنى مېنى توتۇۋالمايدۇ دېگىلى بولمايدۇ. چارلىغۇچىلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىشقا رازىمەنكى، ئاچچىقى كېلىپ تۇرغان خانىمنىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىشنى خالىمايمەن.

ئاكا - ئۇكا ئىككىسىنىڭ ئۇنىڭغا ھەم ئاچچىقى كەلدى ھەم

گېپىگە ھەيران قالدى.

— بۇ جاھىل دېگىنىنى قىلىپ، چارلىغۇچىلارغا ئۆزىنى تۈتۈپ بېرىشتىنمۇ يانمايدۇ. ئۇ چاغدا ئاپامغا تېخىمۇ گەپ تېپىلىپ، بىرنەچچە ھەپتىگىچە بېشىمىزنى ئوچاق قىلىۋېتىدۇ. بۇ زەڭگىلەرنىڭ راستلا باش ئاغرىقى تولا خەق. بەزىدە قۇلدارلىق تۈزۈمىنى يوقاتماقچى بولغانلارنىڭ گەپلىرىنى توغرىمىكىنمۇ دەپ قالمىمەن.

— ئۆزىمىز قورقۇپ بارالمايۋاتقان يەرگە بۇنى ئەۋەتىپ نېمە قىلىمىز. ئۇنىڭدىن كۆرە بۇنى بىللە ئېلىپ كېتەيلى. ئەمما، بىر نەرسىگە دىققەت قىلىسەن، قارا زەڭگى، ناۋادا ۋىندېرنىڭ قۇلىلىرىنىڭ ئالدىدا يوغانچىلىق قىلىپ، بىز دېگەن غاز — توخۇلارنىڭ گۆشىنى يەيمىز، سىلەر توشقان گۆشى بىلەن ياڭيۇ يەيدىكەنسىلەر، دەيدىغان بولساڭ، ئاپامغا بېرىپ ئېيتىشتىن باشقا، سېنى ئۇرۇشقا ئۆزىمىز بىلەن بىللە ئېلىپ بارمايمىز.

— مەن ئاشۇ ئەزىمەس زەڭگىلەرگە يوغانچىلىق قىلىمەنمۇ؟ ياق، ئەپەندىلەر، مەنمۇ ئازراق قائىدە — يوسۇننى بىلىمەن. بىتىرس خاتىمىز سىلەرنى ئەدەپكە ئۆگەتكەندەك مېنىمۇ ئۆگەتكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالماڭلار.

— لېكىن، ئۇ ئوچىلىمىزنى ئۆزىنىڭ دېگىنىدەك قىلالىدى، — دەپدى ستوتۇارت، — ئەمىسە، يولمىزغا ماڭايلى. ئۇ ئاستىدىكى جەرەن ئېتىنى كۈچەپ بىر دېۋىتكەندى، ئات قاشادىن سەكرەپ ئۆتۈپ گېرالدى ئوخارانىڭ زېمىنىغا چۈشتى. ئارقىدىن بىرىنچىمۇ ئېتىنى سەكرەتتى. جېمىنىڭ بۇنداق يەرلەردىن ئېتىنى زادىلا سەكرەتكۈسى يوق ئىدى، ئىككى غوجايىنى ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، ئامال يوق ئۇمۇ سەكرەتتى. ئۈچى گۇگۇم قوينىدا دەريا تەرەپكە قاراپ بىر خىلدا يۈرۈپ كەتتى. بىر چاغدا بىرىنچى ئىنسىگە قاراپ ۋارقىردى:

— ماڭا قارا، ستوتور، سېنىڭچە، سىكارلېت بىزنى كەچلىك تاماققا تۈتۈپ قالاتتىمۇ؟

— مەن چوقۇم شۇنداق قىلاتتى دەپ ئويلايمەن، — دېدى
ستۇئارت جاۋاب بېرىپ، — سېنىڭچە ...

ئىككىنچى باب

قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار قايتىپ ماڭغاندا، سىكارلېت
ئۇلارنىڭ قارىسى يىتكۈچە كەينىدە قاراپ تۇرۇپ، ئاندىن خۇددى
چۈشكەپ ئويغىنىپ كەتكەن ئادەمدەك گالدا - گۈلدۈڭ ھالەتتە
ئورۇندۇققا بېرىپ ئولتۇردى. يۈزى قېتىپ، قانداقتۇر بىر يېرى
ئاغرىۋاتقاندەك بولۇۋاتاتتى. بايا ئۇ ئىككىسىگە ئىچىدىكى
سىرىنى بىلىندۈرۈپ قويماسلىق ئۈچۈن ئۇزاققىچە يالغان كۈلۈپ
ئولتۇرغاچقا، ئىككى قوۋۇزى ئاغرىپ كەتكەنىدى. ئۇ ھارغىن
ھالدا پۈتلىرىنى ئالماپ ئولتۇردى. يۈرىكى خۇددى ھازىرلا
قېپىدىن چىقىپ كېتىدىغاندەك ئەنسىز، غەلىتە سېلىپ،
قوللىرى مۇزلاپ كېتىۋاتاتتى. بىر بالا - قازا يۈز بېرىدىغاندەك
يۈرىكى ھېلىدىن - ھېلى ئاغزىغا تىقىلاتتى، چىرايىنى ئازاب
ھەم تېڭىرقاش قاپلىۋالغانىدى. بۇ، ئەركە چوڭ بولغان،
دېگىنىنى قىلىپ ئۆگەنگەن بىر قىزنىڭ چوڭ بىر خاپىلىققا
دۇچ كەلگەنلىكىنىڭ ئىپادىسى ئىدى.

ئاشلېي مېلانىيە خامىلتون بىلەن توي قىلماقچى!
بۇنىڭ راست ئىش بولۇشى مۇمكىن ئەمەس، ئۇ قوشكېزەكلەر
چوقۇم خاتالاشقان. ئۇلار ئۇنىڭغا يەنە چاقچاق قىلىۋاتىدۇ.
ئاشلېي ئۇنى ياخشى كۆرمەيدۇ، ياخشى كۆرمەيدۇ، ھېچكىم ئۇنى
ياخشى كۆرمەيدۇ. چاشقانغا ئوخشاش كۆرۈمسىز مېلانىيەنى
ياخشى كۆرۈپ قالدىغانمۇ ئادەم بولامدۇ؟ سىكارلېت
مەنسىتمەسلىك بىلەن مېلانىيەنىڭ كىچىك بالغا ئوخشايدىغان
ۋىجىككىنە بەدىنىنى، دائىملا جىددى كۆرۈنىدىغان ئادەتتىكىدەك

چىرايىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ئاشلىپى ئۇنى بىرنەچچە ئايدىن بېرى كۆرمىگەنمۇ بولۇشى مۇمكىن. بۇلتۇر «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدە ئۆتكۈزۈلگەن چوڭ مەرىكىدىن بۇيان، ئۇ ئاتلانتاغا كۆپ بولسا ئىككى قېتىم باردى. ياق، ئاشلىپى مېلانئىيەنى سۆيىمەيدۇ. چۈنكى — ئۇ ئۆزىنىڭ پەرىزىدە ھەرگىز خاتالاشمايدۇ — ئۇ سىكارلېتنى سۆيىدۇ، ئۇنىڭ ياخشى كۆرىدىغان ئادىمى سىكارلېت، بۇنى ئۇ بىلىدۇ.

سىكارلېت نېگىر ئانىسىنىڭ قەدەم تىۋىشىنى ئاڭلاپ، ئىتتىك پۈتمىنى چۈشۈرۈۋالدى، چىرايىدىكى جىددىلىكنى يوقىتىپ ئىختىيارىراق ئولتۇرۇشقا تىرىشتى. نېگىر ئانىسىغا ھەرگىز چاندۇرۇپ قويۇشقا بولمايتتى. نېگىر ئانىسى ئوخارا ئائىلىسىنىڭ ئەزالىرىنى تېنىدىن تارتىپ روھىغىچە ئۆزىنىڭ دەپ بىلەتتى ھەتتا ئۇلارنىڭ سىرىنىمۇ ئۆزىنىڭ سىرىغا ئايلاندۇرۇۋالغانىدى. ئازراقلا بىر سىرلىق ئىشنىڭ شەپسىنى سەزگەن ھامان، خۇددى ئاپشاركا ئىتتەك رەھىمسىزلىك بىلەن ئۇنى پۇراپ تاپماي قويمايتتى. سىكارلېت ئىلگىرىكى تەجرىبىلەر بويىچە، نېگىر ئانىسىنىڭ تەلىپىنى دەررۇ قاندۇرمايدىغان بولسا، ئاپسىغا چېقىشتۇرىدىغانلىقىنى ئوبدان بىلەتتى. ئۇ چاغدا ئاپسىغا ھەممىنى دېيىش ياكى يالغاندىن بىر تېمىلەرنى توقۇش كېرەك.

نېگىر ئانىسى ياندىكى ئۆيدىن چىقىپ كەلدى. ئۇ تەمبەل كەلگەن ئايال بولۇپ، كۆزلىرى كىچىك، لېكىن ئۆتكۈر، چىرايى قاپقارا، سېپى ئۆزىدىن ئافرىقىلىق ئايال ئىدى. ئۇ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى ئوخارا ئائىلىسىگە بېغىشلىۋەتكەن بولۇپ، ئېلىپنىڭ كۈچلۈك تايانچى، ئۈچ قىزنىڭ ھىماتچىسى، باشقا چاكارلارنىڭ ئەزرائىلى ئىدى. نېگىر بولسىمۇ، بۇ ئائىلىدىكى ئورنى يۇقىرى ئىدى، بەزىدە ھەتتا غوجايىننىڭ ئورنىنىمۇ بېسىپ چۈشەتتى. ئۇ ئېلىپنى ئوخارانىڭ ئانىسى سولانگې روبېللاردىن ئۆيىدە چوڭ بولغانىدى. سولانگې روبېللارد تولىمۇ لاتاپەتلىك، سوغۇققان،

قاغشارلىق فرانسۇز ئايال ئىدى، ئۆزىنىڭ بالىلىرى ياكى چاكارلاردىن كىمكى نالايىق ئىش قىلسا ئۇنى ئايىماي جازالايىتى. سىكارلېتنىڭ نېپىر ئانىسى ئەسلىدە ئېلېننىڭ ئىنىك ئانىسى بولۇپ، ئېلېن توي قىلغاندا، ئۇنىڭ بىلەن بىللە بۇ يەرگە كەلگەنىدى. ئۇ كىمنى ياخشى كۆرسە شۇنى قاتتىق باشقۇراتتى. سىكارلېتنى ياخشى كۆرگەچكە ھەم ئۇنىڭ بىلەن پەخىرلەنگەچكە، سىكارلېتنىڭ كەينىدىلا يۈرەتتى.

— ئۇ بەگزاڭلار قايتىپ كەتتىمۇ؟ ئۇلارنى نېمىشقا كەچلىك تاماققا تۇنۇۋالدىڭىز؟ مەن پوركا ئېيتىپ، ئىككى كىشىلىك تاماقنى ئارتۇق تەييارلىتىپ قويغان. سىز قائىدە - يوسۇن دېگەننى ئۇنتۇپ قالدىڭىزمۇ؟

— ئۇلار ئۇرۇش توغرىلۇقلا گەپ قىلىپ جېنىمغا تەگدى. ئۇلار بىلەن كەچلىك تاماققا بىللە بولۇشقا تاقىتىم يوق، دادام بىلەن بىر يەردە بولسا، لىنكولىن ئەپەندىنىڭ گېپىنى تولا قىلىپ بېشىمنى ئايلاندۇرۇۋېتىدۇ.

— سىز ئەدەپسىزلىكتە چاكارلاردىن قېلىشمايۋاتسىز، ھېلىمۇ سىزگە، ئاپىڭىز ئىككىمىز سۆزلەپ تۇرغىنىمىز. نېمىشقا مۇرىڭىزگە ياغلىق سېلىۋالمايسىز. ھازىرلا سوغۇق چۈشىدۇ. سىزگە كەچتە سوغۇق بولىدۇ، يېلىڭ يۈرسىڭىز زۇكام بولۇپ قالسىز، دەپ نەچچە قېتىم ئېيتتىم. چاپسان ئۆيگە كىرىپ كېتىڭ، سىكارلېت خېنىم.

سىكارلېت قەستەن قوشۇمىسىنى تۇرۇپ باشقا ياققا قارىۋالدى. نېگىر ئانىسى سۆزلەپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۇنىڭ چىرايىنى كۆرمەي قالدى.

— ياق، مۇشۇ يەردە ئولتۇرۇپ كۈننىڭ ئولتۇرۇشىنى كۆرمىەن، نېمىدېگەن چىرايلىق. ياغلىقىمنى ئاچىقىپ بەرگىن. رەنجىمىسەڭ، مۇشۇ يەردە ئولتۇرسام. دادام قايتىپ كەلگەندە، ئاندىن ئۆيگە كىرىپ كېتىمەن.

— ئاۋازىڭىزدىن زۇكامداپ قالغاندەك قىلىسىز، — دېدى

نېگىر ئانا سەل گۇمانلىتىپ.

— ھە، ياقەي، — دېدى سىكارلېت سەل بىزار بولغاندەك قىلىپ، — چاپسانراق ياغلىقىمنى ئاچقىنى بەرگىنچۇ.
نېگىر ئانا ئۆيگە كىرىپ كەتتى. بىر چاغدا ئۇنىڭ چاكار لوشانى توۋلىغان ئاۋازى ئاڭلاندى.

— لوشا، سىكارلېت خېنىمنىڭ قېلىن ياغلىقىنى چۆرۈۋەتكىن، — ئارقىدىنلا ئۇنىڭ ئاۋازى تېخىمۇ كۆتۈرۈلۈپ كەتتى، — يارىماس زەڭگى، دائىم مۇشۇنداق، ھېچ ئىشقا كارغا كەلمەيدۇ، يەنە ئۆزۈم چىقىدىغان بولدۇم.

سىكارلېت پەلەمپەينىڭ غىچىرىلىغان ئاۋازىنى ئاڭلاپ ئاستا ئورنىدىن قوپتى. موماي چىقىدىغان بولسا، قائىدە - يوسۇننى بىلمەيسەن، دەپ يەنە بىرمۇنچە ۋاتىلدايتتى. سىكارلېتنىڭ ھازىرقى كەيپىياتىدا ئۇنداق ۋاتىلداشلارنى پەقەتلا ئاڭلىغۇسى يوق. ئۇ نەگە بارسا ئازابىنى يەڭگىللىتىپ ئازراق ئارام ئېلىپ قالىدىغانلىقىنى ئويلاۋېتىپ، بىردىنلا جانلىنىپ قالدى، ئۇنىڭدا ئازراق بولسىمۇ ئۈمىد پەيدا بولغانىدى. دادىسى بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ قورۇقىغا غوجىدارى پوركنىڭ سېمىز خوتۇنى دىلىسىنى سېتىۋالغىلى كەتكەنىدى. دىلىسى ئۇ قورۇقنىڭ ئايال قۇللىرىنىڭ بېشى ھەم تۇغۇت ئانىسى ئىدى. ئۇلارنىڭ توي قىلغىنىغا ئالتە ئاي بولغانىدى. شۇنىڭدىن بېرى پورك غوجايىنىڭ بېشىنى ئاغرىتىپ، خوتۇنىنى سېتىۋېلىپ ئەكېلىپ بېرىشنى ئۆتۈنۈپ سوراپ كېلىۋاتاتتى. گېرال د ئوخارا ئۇنىڭغا يۈز كېلەلمەي، ئاخىر دىلىسىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن ئۇ يەرگە مەسىلھەتكە كەتكەنىدى.

سىكارلېت دادىسىنى بۇ قورقۇنچلۇق خەۋەرنىڭ راست - يالغانلىقىنى چوقۇم بىلىدۇ، دەپ ئويلايتتى. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئۇ بۇ خەۋەرنى ئاڭلىمىغان تەقدىردىمۇ، بەزى ئالامەتلەرگە قاراپ ۋىلكېس ئائىلىسىدە بىرەر خۇشاللىق ئىشنىڭ بارلىقىنى سەزگەن بولۇشىمۇ مۇمكىن. دادامنى كەچلىك

تاماقتىن ئىلگىرى بىر ئۆزۈم ئۇچراتسام، ئۇ ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ماڭا ئەدەپسىزلىك بىلەن چاقچاق قىلغانلىقىنى بىلىشىمۇ مۇمكىن، دەپ ئويلىدى ئۇ.

گېرالدىنىڭ كېلىدىغان ۋاقتىمۇ بولۇپ قالغانىدى. ئەگەر ئۇنى يالغۇز ئۇچرىتىمەن دەيدىكەن، چوڭ يولغا چىقىدىغان ئېغىزغا بېرىپ ساقلاش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاستا پەلەمپەيدىن چۈشتى، نېگىر موماينى دېرىزىدىن قاراۋاتقان بولمىسۇن يەنە دەپ، كەينىگە قايرىلىپ قاراپ قويدى. ئۇنىڭ ئاق ياغلىق چىگىۋالغان قاپقارا يۈزىنى ئۇ يەردە بايقىمىغاندىن كېيىن، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى كۆتۈرۈپ، يۈرەكلىك ھالدا ھارۋا يولى بىلەن ئالدىغا قاراپ يۈگۈردى.

ھارۋا يولىنىڭ ئىككى قاسنىقىدىكى قويۇق ئارچا دەرەخلىرى بىر - بىرىگە گىرەلىشىپ، ئۆتكۈرۈدەك ئۇزۇن بىر كارىدور ھاسىل قىلغانىدى. سىكارلېت بۇ گۆڭگە كارىدور ئىچىگە كىرگەندىن كېيىن، ئاندىن ئۆزىنى خاتىرجەم سەزدى، چۈنكى ئۆيدىكىلەر ئەمدى ئۇنى كۆرەلمەيتتى. مەيدىسىنى بەكرەك تېڭىۋەتكەچكىمۇ، يۈگۈرگەندە قاتتىق ھاسىرلاپ كېتەتتى. ھازىر يۈگۈرمىسىمۇ، تېز - تېز مېڭىپ چوڭ يولغا چىقىۋالدى. چوڭ يولنىڭ ئەگىلىدىغان يېرىدىكى بۈككىدە بىر دەرەخلىكىنىڭ ئىچىگە كىرىۋالغاندىلا، ئاندىن قەدىمىنى توختاتتى. ئەمدى ئۇنى ئۆيدىكىلەرنىڭ ھېچقايسىسى كۆرەلمەيتتى.

ئۇنىڭ يۈزى قىزىرىپ كەتكەن، ھاسىرىشى تېخىچە بېسىلمىغانىدى. ئۇ بىر كۆتەكتە ئولتۇرۇپ دادىسىنى ساقلىدى. باشقا چاغلاردا دادىسى بۇ كەمگىچە كېلىپ بولاتتى. بۈگۈن كېچىكىپ قالغىنىمۇ بولدى، دادىسى كەلگۈچە ئازراق دېمىنى ئېلىۋالدى، يۈزىدىكى قىزىللىقمۇ ياندى، دادىسىدىمۇ گۇمان تۇغۇلمايدۇ. ئۇ دادىسىنىڭ ئېتىنى ئادەم قورققۇدەك دەرىجىدە چاپتۇرۇپ يېتىپ كېلىشىنى تۆت كۆز بىلەن ساقلاپ ئولتۇراتتى. ۋاقىت مىنۇت - سېكۇنتلاپ ئۆتمەكتە، لېكىن

دادىسىنىڭ قارىسىمۇ كۆرۈنمەيدۇ. ئۇ ھە دەپ چوڭ يولغا بويۇنداپ قاراپ، دادىسىنىڭ قارىسىنى ئىزدەيتتى، كۆرۈنمىگەنسىمۇ كۆڭلىدىكى ئازاب شۇنچە كۈچىيەتتى.

«ئاھ، ئۇ مۇمكىن ئەمەس، — ئويلايتتى ئۇ، — ئۇ نېمىشقا كەلمەيدىغاندۇ؟»

ئۇنىڭ كۆزلىرى ئەتىگەندە ياغقان يامغۇر ئېقىتىپ كەلگەن قىزىل تۇپراقتا قىزىرىپ كەتكەن چوڭ يولدىن بىردەممۇ ئېرى بولمىدى. كۆڭۈل كۆزلىرى بولسا بۇ يولدىنمۇ ھالقىپ ئۆتۈپ، ئېدىرلارنىڭ، فىلىنت دەرياسىنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى ۋىلكېس قورۇقىنى كېزىشكە باشلىدى. ئاشلىپى ئەنە شۇ يەردە تۇراتتى. بۇ يولنىڭ ئەھمىيىتى شۇنىڭدا ئىدىكى، بۇ يول گىربىك سارايلرىغا ئوخشايدىغان يۇمىلاق ئاق تۈۋرۈكلۈك ھەيۋەت ئۆيلەرگە تۇتاشتى، ئاشلىپى شۇ يەردە تۇراتتى.

«ئاھ، ئاشلىپى! ئاشلىپى!» ئۇ ئىچ - ئىچىدىن نىدا قىلدى. يۈرىكى قاتتىق مۇجۇپ كېتىۋاتاتتى.

قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار ئاشلىپىنىڭ توي قىلماقچى بولغانلىقىنى ئۇنىڭغا ئېيتقان مىنۇتتىن باشلاپ ئۇنىڭ يۈرىكىنى ئېغىر قاغۇ ۋە ئەندىشە چىرمىۋالغانىدى، ھازىر ئۇ خىل روھىي ھالەت بىر چەتتە قېلىپ، ئۇنىڭ ئورنىنى ئىككى يىلدىن بېرى ئۇنى تىنچ قويمايۋاتقان پىراق ئازابى ئىگىلىدى.

بەزى ئىشلارمۇ قىزىق، ئۇ بويىغا يەتكەندىن كېيىن، نېمە ئۈچۈن ئاشلىپىنىڭ كىشىنى مەھلىيا قىلىدىغان تەرەپلىرىنى پەقەتلا ھېس قىلالىدى؟ بالا ۋاقىتلىرىدا ئاشلىپى بىلەن كۆپ بىللە بولاتتى، ئەمما ئۇنى بىر قېتىممۇ ئويلاپ قويمىغانىدى. ئىككى يىلنىڭ ئالدىدا ئاشلىپى ياۋروپادىكى ئۈچ يىللىق ساياھەتتىن تۈگىتىپ قايتىپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئۆيىگە كۆرۈشكىلى كەلگەندە، ئۇ ئاندىن ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قالدى. بۇ ئىش ئاشۇنداق ئاددىيلا يۈز بەردى.

شۇ كۈنى ئۇ پېشايۋاندا ئولتۇراتتى، ئاشلىپى يىراقتىن ئاتلىق

كۆرۈندى. ئۇچىسىدا كۈل رەڭ چاپان، كۆڭلىكىنىڭ ياقىسىدا كېپىنەك گالىستۇك. ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كىيىملەر ھازىرغىچە سىكارلېتنىڭ ئېسىدە ئېنىق بار. شۇ چاغدا ئاشلىپى ئاتنىڭ ئۈستىدىلا بېشىدىن شىلەپسىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا سالام بەرگەن، ئاندىن ئاتتىن چۈشكەن، ئاتنىڭ چولۇۋۇرنى بىر نېگىر بالغا بېرىپ، سىكارلېتقا تىكىلىپ قارىغان. ئۇ كۆكۈچ كۆزلەر يوغان ئېچىلغان بولۇپ، ئۇنىڭدا شوخ كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى. ئالتۇندەك سېرىق چاچلىرى ئاپتاپتا تاۋلىنىپ، خۇددى بېشىغا ئالتۇن تاج كىيىۋالغاندەك كۆرۈنەتتى. كېيىن ئۇ سىكارلېتقا قاراپ: «سىز چوپچوڭلا قىز بولۇپ كېتىپسىز، سىكارلېت» دېدى، ئاندىن پەلەمپەي بىلەن پېشايۋانغا چىقىپ ئۇنىڭ قولىغا سۆيىدى. ئۇنىڭ ئاۋازىنىڭ يېقىملىقلىقىچۇ تېخى. سىكارلېت شۇ چاغدا ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ ئۆزىنى باسالماي قالغانلىقىنى مەڭگۈ ئۇنتۇپ كېتەلمەيدۇ، ئۆمرىدە بۇنداق سالماق، زىل ۋە مۇزىكىغا ئوخشايدىغان يېقىملىق ئاۋازنى ئۇ بىر قېتىم ئاڭلاپ باقمىغان.

شۇ قىسقا ئارىلىقتا ئۇ ئۆزىگە ئاشلىپى بولمىسا بولمايدىغانلىقىنى ھېس قىلىپ قالدى. بۇ، يەيدىغانغا تاماق، مىنىدىغانغا ئات، ئۇخلايدىغانغا كارىۋات بولمىسا بولمايدىغاندەك ناھايىتى ئاددىي، سەۋەبىنى ئېيتقىلى بولمايدىغان سىرلىق بىر ئىش ئىدى.

ئىككى يىلدىن بېرى ئاشلىپى ئۇنى ئېلىپ ھەممە يەرنى ئايلاندۇرۇپ چىقتى، تانىسلارغا ئېلىپ باردى، باراۋەتلەرگە، ھەتتا ئوچۇق سوتلارنى ئاڭلاپ بېقىش ئۈچۈن سوت بولۇۋاتقان يەرلەرگىمۇ باشلاپ باردى. ئۇ قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلارغا ئوخشاش كۈندە دېگۈدەك كېلىۋالمىسىمۇ، فونتائىن ئائىلىسىدىكى ياش يىگىتلەرگە ئوخشاش كۆزىگە كىرىۋالمىسىمۇ، ھەر ھەپتىدە بىر قېتىم ئۇنى يوقلاپ كېلەتتى، ھەرگىز ئۈزۈلدۈرۈپ قويمايتتى.

بىراق، ئۇ ئۇنىڭغا مۇھەببەت ئىزھار قىلىپ باقمىدى، كۆزلىرىدىمۇ سىكارلېت باشقا يىگىتلەرنىڭ كۆزلىرىدە دائىم كۆرۈپ تۇرىدىغان ئۆزىگە تونۇش قىزغىن ئىپادىنىمۇ كۆرمىدى. شۇنداقتمۇ، سىكارلېت ئۇنى ئۆزىنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ بىلەتتى، بۇ نوقتىدا ئۇ ھەرگىز خاتالاشمايتتى. بەزىدە تۇيغۇ ئىدراكىدىن ئىشەنچلىك، شۇ سەۋەبتىنمۇ، تەجرىبىلەردىن ھاسىل بولغان تونۇشى ئۇنىڭغا ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى. بەزىدە ئۇ ئۇنى ھەيران قالدۇرۇپ بەزى خۇلقلىرىنى قىلاتتى، بۇنداق چاغدا ئاشلىپى گۇڭگا ياكى ناتونۇش ئەمەس، بەلكى قىزغىن، ئوتلۇق نەزىرى بىلەن ئۇنىڭغا تىكىلىپ، ئۇنى ئوڭايىسىز ھالەتكە چۈشۈرۈپ قوياتتى، شۇنىڭغا قاراپ ئۇ، ئۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ بىلەتتى. لېكىن، ئۇ نېمە ئۈچۈن كۆڭلىدىكىنى ئۇنىڭغا ئوچۇق ئېيتمايدىغاندۇ؟ بۇنى سىكارلېت زادىلا چۈشەنمەيتتى. بۇنىڭدىن باشقىمۇ ئۇنىڭ ئۇنى چۈشەنمەيدىغان تەرەپلىرى خېلى بار ئىدى.

ئۇ ئادەتتە ئۇنىڭغا كۆپىرەك تەكەللۇپ بىلەن مۇئامىلە قىلاتتى، بىر تۈرۈپ سوغۇق، بىر تۈرۈپ ناتونۇش ئىپادىدە بولاتتى. ئۇنىڭ نېمە ئويلايدىغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيتتى، سىكارلېت تېخىمۇ بىلمەيتتى. بۇ ئەتراپتىكى ئادەملەر نېمە ئويلىسا شۇنى دەۋىرەتتى، شۇڭلاشقىمۇ ئاشلىپىنىڭ ھەددىدىن زىيادە ئېھتىياتچانلىقى ئادەمنىڭ كۆزىگە زادىلا سىغمايتتى. ئۇ يەنە بۇ يەرنىڭ تۈرلۈك پائالىيەتلىرىدە، مەسىلەن، ئوۋ ئوۋلاش، قىمار ئويناش، تانسا ئويناش، سىياسىدىن سۆزلەش جەھەتلەردە باشقا ياشلارغا ئوخشاش ئۇستا، شۇلارنىڭ ئىچىدە ئات مىنىشكە ھەممىدىن چېۋەر ئىدى. ئۇنىڭ باشقىلاردىن پەرقلەندىدىغان يېرى، بۇ شاد - خۇرام پائالىيەتلەرنى كىشىلىك ھاياتنىڭ مەقسىتى ئەمەس، دەپ قارايتتى، ئەڭ ياخشى كۆرىدىغانى كىتاب، مۇزىكا ھەم شېئىر يېزىش ئىدى.

ئاھ، ئۇ نېمانچە چىرايلىق يىگىتتۇ! لېكىن، ئۇ بەكمۇ

ئېھتىياتچان، ئادەمگە يېپىشىپ تۇرمايدۇ. سىكارلېت ياخشى كۆرمەيدىغان ياۋروپا، كىتاب، مۇزىكا، شېئىر دېگەندەك بىر نېمىلەر توغرىلۇق گەپ قىلىدىغان بولسا، ئادەمنىڭ ئوچلۇكىنى كەلتۈرۈپ قىلىش - قىنىغا پاتماي كېتىدۇ. شۇنداق تۇرۇپ يەنە نېمىشقا ئادەمنىڭ ئۇنىڭغا شۇنچىلىك ھەۋىسى كېلىدىغاندۇ؟ پېشايۋاندا ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ بىلەن كېچە - كېچىلەپ شېرىن سۆھبەتلەردە بولۇپ، ئاندىن كىرىپ ئۇخلىغانلاردا، سىكارلېتنىڭ ئۇيان - بۇيان ئورۇلۇپ زادىلا ئۇيقۇسى كەلمەيتتى. ئاخىرىدا ئۆزىگە تەسەللى بېرىپ، كېلەر قېتىمدا ئۇ چوقۇم مۇھەببىتىنى ئىزھار قىلىدۇ، دېگەن تەسەۋۋۇرى بىلەن ئۇخلاپ قالاتتى. ئەمما، كېلەر قېتىمدا كەلگەندىمۇ ئۇ توغرىلۇق بىر ئېغىز گەپ قىلماي ئۇنى ناۋۇمىد قالدۇرۇپ كېتەتتى، كەتكەندىمۇ سىكارلېتنىڭ ئۇلغىيىۋاتقان ئىشقى ئوتىنى تېخىمۇ ئۇلغايىتىپ قويۇپ كېتەتتى. سىكارلېت ئۇنى سۆيىدۇ، لېكىن ئۇنى چۈشەنمەيدۇ. سىكارلېت شۇنچىلىك تۈز، شۇنچىلىك ساددىكى، بەئەينى تارا ئاسمىنىدا ئۈزۈپ يۈرگەن شامال، تارانى ئايلىنىپ ئاقىدىغان دەريانىڭ ئۆزى ئىدى، قېرىپ ماكچىيىپ كەتكۈچە بىرەر مۇرەككەپ ئىشنىڭ تېگىگە يېتەلىشى ناتايىن. ئۇ ھەدېگەندىلا ئىنتايىن مۇرەككەپ بىر ئادەمگە دۈچ كەلگەندى.

ئاشلىپ شۇ خىل خاراكتېردىكى ئادەم بولغاچقا، ئىككىسى بىر يەردە بولسىلا، قىلچە رېئال مەزمۇنى يوق قۇرۇق خىياللار ئالدىمى ئىچىدە ئۈزۈپ يۈرەتتى. ئاشلىپ جورجىيەدىن كۆپ گۈزەل بولغان ئىچكى دۇنياسىغا مەپتۇن بولۇپ، ئۇنىڭدىن زادىلا قايتىپ چىققۇسى كەلمەيتتى، ئادەملەرگە قىزغىنىمۇ ئەمەس، سوغۇقمۇ ئەمەس مۇئامىلە قىلاتتى، تۇرمۇشقا پەرۋاسىز قارايتتى، بىر ئىشلاردىن غەم ئارتىپمۇ كەتمەيتتى. كائىناتقا ۋە كائىناتتىكى ئۆزىنىڭ ئورنىنىڭ مۇۋاپىق ياكى ئەمەسلىكىگىمۇ پەرۋاسىز ئىدى، بەزىدە مۇرىسىنى قىسىپ قويۇپ مۇزىكىسىغا، كىتابىغا ياكى ئۆزىنىڭ ئەڭ ياخشى دۇنياسى ئىچىگە كىرىپ كېتەتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ قەلبىنىڭ ئۆزىنىڭ قەلبىگە شۇنچىلىك يات تۇرۇپ، يەنە نېمىشقا ئۆزىنى شۇنچىلىك مەپتۇن قىلىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. ئۇنىڭ ئەنە شۇ سىرى ئاچقۇچىمۇ، قۇلۇپىمۇ يوق ئىشىككە ئوخشاش ئۇنى قىزىقتۇراتتى. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى تېگىگە يېتىش مۇمكىن بولمىغان ئاشۇ نەرسىلەر سىكارلېتتا ئۇنىڭغا قارىتا تېخىمۇ يالقۇنلۇق مۇھەببەت قوزغايتتى. ئاشلىپنىڭ مۇھەببەتتە ئۆزىنى تۇتۇۋېلىشى سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭغا ئېرىشىش ئىستىكىنى تېخىمۇ بەتتەر ئۇلغايتىۋەتكەندى. سىكارلېت ئۇنىڭ ھامان بىر كۈنى ئۆزىگە مۇھەببەت ئىزھار قىلىدىغانلىقىدىن گۇمانلانمايتتى. چۈنكى، ئۇ تولىمۇ ياش ۋە تولىمۇ ئەركە قىز بولغاچقا، يېڭىلىش دېگەننىڭ نېمىلىكىنى مۇتلەق چۈشەنمەيتتى. مانا ئەمدى بۇ قورقۇنچلۇق خەۋەر بېشى ئۈستىدە چاقماق چاققانداك ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋەتتى. ئاشلىپى مېلانىيە بىلەن توي قىلماقچى! بۇنىڭ راست ئىش بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.

ئۆتكەن ھەپتىنىڭ بىر كۈنى كەچقۇرۇن ئۇلار فېرھېردىن ئاتلىق كېلىۋاتقاندا، ئاشلىپى ئۇنىڭغا: «سىكار، سىزگە دەيدىغان مۇھىم بىر گېپىم بار ئىدى، قانداق دېيىشىمنى بىلمەي تۇرۇۋاتىمەن» دېگەندى.

ئۇ چاغدا سىكارلېت ئىزا تارتقان بولۇپ بېشىنى تۆۋەن سېلىۋالغان، ئەمما كۈتكەن مىنۇتلىرىم ئەمدى كەلدى، دەپ ئىچ - ئىچىدىن خۇشال بولۇپ يۈرىكى ئويناپ كەتكەندى. ئارقىدىنلا ئۇ يەنە: «لېكىن، ھازىر بولمايدۇ، ئۆيگە ئاز قالدۇق، ۋاقىت يوق. ھىم، سىكار، مەن نېمىدىگەن جۈرئەتسىز - ھە!» دېدى - دە، ئېتىنى قاتتىق دېۋېتىپ، سىكارلېتنى ئاپىرىپ قويۇش ئۈچۈن تارا قورۇقىغا قاراپ چېپىپ كەتتى.

سىكارلېت كۆتەكتە ئولتۇرۇپ، ئۆزىنى خۇشال قىلغان ئاشۇ بىرنەچچە ئېغىز گەپنى ئەسلەۋېتىپ، ئۈشتۈمۈت ئۇ گەپلەرنىڭ باشقا بىر مەنىسىنى، قورقۇنچلۇق مەنىسىنى ئويلاپ قالدى.

بەلكىم، ئۇ ئۆزىنىڭ باشقا بىرسى بىلەن توي قىلماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى سىكارلېتقا دېمەكچى بولغاندۇ.

ئەھ، دادىسى چاپسانراق كەلسە بولاتتى! ئۇنىڭ بۇ مۇرەككەپ ئىشقا زادىلا چىدىغۇچىلىكى قالمىدى.

قۇياش ئولتۇرۇپ، ئۇپۇقتىكى قىزىل شەپقەتنىڭ ئورنىنى گۈگۈم قاراڭغۇلۇقى ئىگىلەشكە باشلىدى. كۆكۈچ ئاسمانغىمۇ ئۇزاققا قالماي قارا پەردە تارتىلاتتى. دالانىڭ جىمجىتلىقى تېخىمۇ كۈچىيىپ، سىكارلېتنىڭ ئەتراپىغا يېپىلىشقا باشلىدى. يىراقتىكى ئۆيلەر گىرىمىسەن كۆرۈنۈشكە، كۈندۈزدە قىپقىزىل قاندەك كۆرۈنىدىغان قىزىل توپىلىق يولمۇ ئاستا - ئاستا قارىيىشقا قاراپ يۈزلەندى.

كەچنىڭ گىرىمىسەن قاراڭغۇلۇقى ئىچىدە، دەريانىڭ ئىككى قاسنىقىدىكى ئېگىز دەرەخلەر ئاستا ئۆزلىرىگە قارا پەردە تارتىپ، خۇددى دەريا سۈيىنى توسماقچى بولغان قارا دىۋىدەك غادىيىپ تۇرۇشاتتى. دەريانىڭ قارشىسىدىكى دۆڭنىڭ ئۈستىدىكى ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ئۆگزىلىرىدىكى ئاپپاق تۇرخۇنلارمۇ ئەتراپىدىكى قويۇق ئارچىلارنىڭ ئىچىدە ئاستا - ئاستا غايىب بولۇشقا باشلىدى.

پېتىپ كەتكەن قۇياش، باھار ۋە خۇشبۇي ئوت - گىياھلارنىڭ شۇ تۇرقىدا سىكارلېت ئۈچۈن ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوق ئىدى، ئۇلارنىڭ گۈزەللىكىدىن زوقلىنىشقىمۇ ھەپسىلىسى يوق، خۇددى سۇ بىلەن ھاۋادىن بەھرىلىنىۋاتقانداك، ئۇلارنىڭ گۈزەللىكىگە پەرۋاسىز ئىدى. ئادەتتىمۇ ئۇ ئاياللارنىڭ چىرايى، ئات، يىپەك كىيىملەر ۋە شۇلارغا ئوخشايدىغان نەرسىلەردىن باشقا ھېچقانداق نەرسىنىڭ گۈزەللىكىگە دىققەت قىلىپ كەتمەيتتى.

يىلان باغرى چوڭ يولدا تېخىچە گېرالدىنىڭ قارىسى كۆرۈنمەيتتى. ئەگەر يەنە ساقلايدىغان بولسا، نېگىرئانىسى ئۇنى ئىزدەپ بۇ يەرگە كېلىشى مۈمكىن. ئۇ شۇ خىيال بىلەن

بارغانسېرى قاراڭغۇلۇق ئىچىدە قېلىۋاتقان چوڭ يولغا قاراۋېتىپ، تۇيۇقسىز يىراق بىر يەردىن ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك بولدى. ئۇزاق ئۆتمەي ئۆيگە قاراپ چېپىپ كېلىۋاتقان گېرال كۆرۈندى. يىراقتىن ئۇ خۇددى زور بىر ئاتقا مىنىۋالغان كىچىك بىر بالغا ئوخشاش كۆرۈنەتتى، ئۇزۇن ئاق چاچلىرى شامالدا يەلپۈنۈپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئالدىراپ تۇرۇۋاتسىمۇ چەكسىز ئىپتىخارلىق بىلەن دادىسىغا زوقلىنىپ قاراپ قالدى، دادىسى ئات مىنىشكە ماھر چېۋەر چەۋەنداز ئىدى.

«بىلىمدىم، دادام نېمىشقا ئازراق ھاراق ئىچىۋالسىلا ئېتىنى قاشا ئاتلىتىدىغاندۇ، — ئويلدى سىكارلېت، — بۇلتۇر دەل مۇشۇيەردە قاشادىن ئاتلايمەن دەپ تىزنى زەخمىلەندۈرۈۋالغان. ئۇ بۇ ساۋاقنى يادىدا تۇتمىدۇ دەيسىز. ئاپامغا ئىككىنچى ئۇنداق قىلماسلىققا ۋەدە بەرگەن تېخى.»

سىكارلېت دادىسىدىن قورقمايتتى، ئاچا — سىڭىللىرىغا قارىغاندا دادىسىنى ئۆزىگە تېخىمۇ يېقىن تۇتاتتى. دادىسى قاشادىن سەكرەشنى خوتۇندىن يوشۇراتتى ۋە بۇ قىلىقىدىن بالىلارچە خۇشال بولاتتى. بۇ، سىكارلېتنىڭ يامان ئىش قىلىپ قويۇپ، ئۇ ئىشنى نېگىر ئانىسىدىن يوشۇرغىنى بىلەن ئوخشاش ئىدى، سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ دادىسى تەرەپكە قارىدى.

گېرالدىن ئېتى قاشاننىڭ يېنىغا كەلگەندە، قاشادىن خۇددى قۇشقاچتەك ئىنتايىن يەڭگىل ئۇچۇپ ئۆتتى. ئۈستىدە ئولتۇرغان ئىگىسى خۇشاللىقتىن قامچىسىنى ئوينىتىپ تۈۋلەپ كەتتى، ئۇنىڭ ئۇزۇن ئاق چاچلىرى شامالدا يەلپۈنۈپ تۇراتتى. گېرال دەرەخلەرنىڭ ئارىسىدا تۇرغان قىزىنى كۆرمەي، ئېتىنىڭ يۈگىنىنى تارتىپ، بوينىغا بوش شاپىلاقلاپ قويدى.

— بۇ ئەتراپتا ساڭا يېتىدىغان ئات يوق، جانىۋار، پۈتۈن ئىشتات بويىچىمۇ ھەم، — ئۇنىڭ ئامبىرىكىغا كەلگىنىگە ئوتتۇز توققۇز يىل بولغان بولسىمۇ، ئىرېلاندىيە تەلەپپۇزى يەنىلا ئېغىر

ئىدى. ئاندىن ئۇ چاچلىرىنى قولى بىلەن تاراپ، پۈرلىشىپ كەتكەن كۆڭلىكىنى تۈزەشتۈرۈپ قويدى، كەينىگە ئۆتۈپ قالغان گالىستۇكىنى ئالدىغا قاراتتى. سىكارلېت دادىسىنىڭ ئۆزىنى بۇنداق تۈزەشتۈرۈپ كېتىشىلىرىنىڭ ئانىسى بىلەن ئېسىل زادىلەرگە خاس قىياپەت بىلەن كۆرۈشۈش، بارغان يېرىدىن ئېتىغا مىنىپ خاتىرجەم قايتىپ كەلگەنلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. ئەمدى ئۇنىڭغا پۇرسەت كەلگەندى، ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشسا مەقسىتىنىڭ ئاشكارىلىنىپ قېلىشىدىن قورقۇمىسىمۇ بولاتتى.

سىكارلېت قاتتىق كۈلۈپ كەتتى. گېرالدى كۈلكە ئاۋازىدىن قاتتىق چۆچۈدى. قىزى ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن، خىجىل بولغاندەك قىزىرىپ كەتتى. چىرايىدا بىر خىل ياخشىچاقلىق ھەم بىر ئاز خاپا بولغاندەك ئىپادە بار ئىدى. ئۇ ئاتتىن تەستە چۈشتى، پۇتلىرى كۈيۈشۈپ كەتكەندى. ئاندىن يۈگەننىڭ تاسمىسىنى بىلىكىگە ئۆتكۈزۈۋېلىپ قىزى تەرەپكە قاراپ كەلدى.

— خەپ، كەپسىز قىز، — دېدى ئۇ قىزىنىڭ مەڭزىنى بوش چىمداپ قويۇپ، — مېنى ئوغرىلىقچە كۆزىتىپ، ئاندىن سىڭلىڭغا ئوخشاش بېرىپ ئاپاڭغا چاقماقچىمۇ؟

ئۇنىڭ خىرقىراق ئاۋازىدا ئازراق ئاچچىق ھەم ئازراق يېلىنىش بار ئىدى. سىكارلېت سەل ئەركىلىگەندەك قىلىپ دادىسىنىڭ گالىستۇكىنى تۈزەپ قويدى. دادىسىنىڭ تېنىدىن بىر خىل ھاراقىنىڭ، تېرىنىڭ، تەرنىڭ پۇراقلىرى گۈپۈلدەپ ئۈرۈپ تۇراتتى. ئۇ دائىم بۇ پۇراقلارنى دادىسىغا سىمۈۈل قىلاتتى، باشقىلارنىڭ تېنىدىن مۇشۇنداق پۇراقنى پۇراپ قالسىمۇ خۇشال بولاتتى.

— ياق، دادا، مەن سۇڭىلىڭغا ئوخشىمايمەن، — ئۇ دادىسىنى خاتىرجەم قىلىپ قويۇپ، ئاندىن كەينىگە سەل داجىپ ئۇنىڭ كىيىملىرىگە سەپسالدى.

گېرال د دوغلاق، ناھايىتى تەمبەل، بوينى يوغان، ناتونۇش ئادەملەر ئولتۇرغان ۋاقتىنى كۆرسە، ئەجەبمۇ قامەتلىك ئادەمكىنە، دەپ قالىدىغان ئادەم ئىدى، ئاشۇ قوپال بەدىنىنى دائىم ئۆتۈكى ئىچىدە نەزەربەندتە تۇرىدىغان پۇتلىرى كۆتۈرۈپ تۇراتتى. ئۆرە تۇرغان چاغلاردا، خۇددى يىقىلىپ كېتىدىغان كىچىك بالىغا ئوخشاش پۇتلىرىنى كېرىپ تۇراتتى. ئۆزىنى تولىمۇ قالتىس چاغلاندىغان ئاشۇنداق پاكىر ئادەملەرنىڭ كۆپىنىڭ تۇرقى كۈلكىلىك كۆرۈنىدۇ، لېكىن، گېرال ئۇنداق ئەمەس. پۇتى قىسقا خورازمۇ ئوخشاشلا ھۆرمەتكە سازاۋەر بولغىنىدەك، ئۇنىمۇ ھەممە ئادەم ھۆرمەت قىلاتتى، ئۇنى پاكىرلىقى ئۈچۈن مەسخىرە قىلىشقا جۈرئەت قىلىدىغان بىرمۇ ئادەم يوق ئىدى.

ئۇ بۇ يىل ئاتمىش ياشقا كىردى، بېشىدىكى بۇدۇر چاچلىرى كۈمۈشتەك ئاقىرىپ كەتكەن، ئەمما چىرايىغا قىلچە قورۇق چۈشمىگەندى. كۆزلىرىدىن ياشلارغا خاس بىر خىل بىغەملىك كۆرۈنۈپ تۇراتتى. بۇنىڭدىن ئۇنىڭ ئابىستراكت نەرسىلەرگە ئەمەس، ئاددىي، ئەمەلىي ئىشلارغا باش قاتۇرىدىغان ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلگىلى بولاتتى. چىرايى ساپ ئىرېلاندىيەلىكلەرنىڭكىگە ئوخشايتتى. دۈگىلەك يۈز، قىسقا بۇرۇن، ئاغزى يوغان ئىدى، چىرايىدىن ئۇرۇشقاقلىق چىقىپ تۇراتتى.

گېرال ئوخارانىڭ سىرتقى كۆرۈنۈشى ئاشۇنداق قوپال بولسىمۇ، ئەمما باغرى يۇمشاق ئىدى، قۇللارنىڭ جازالانغان ۋاقتىدىكى بىچارە قىياپىتىنى كۆرۈشكە يۈرىكى چىدىمايتتى، مۇشۇكلەرنىڭ مېياڭلاشلىرىنى، ھەتتا كىچىك بالىلارنىڭ يىغلىرىنىمۇ ئاڭلاشنى خالىمايتتى، ئۆزىنىڭ بۇ ئاجىزلىقىنى باشقىلارنىڭ بىلىپ قېلىشىنىمۇ خالىمايتتى، ئۇلارنىڭ بۇنى بەش مىنۇتقا قالماي بىلىۋالىدىغانلىقىدىن بولسا پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى. ئەگەر ئۇ بۇنى سېزىپ قالسا، جەزمەنكى،

غۇرۇرى يەرگە ئۇرۇلغاندەك بولۇپ، قاتتىق خورلۇق ھېس قىلىشى تەبىئىي. چۈنكى، ئۇ تەسەۋۋۇرغا ئامراق بولۇپ، ۋارقىراپ - جارقىراپ يۈرسەم، ھەممە ئادەم مېنى كۆرگەندە تىترەيدىغان بولسا، دېگەندەك خىياللاردا بولاتتى. ئەمما، ئۇ بۇ قورۇقتىكى ھەممە ئادەمنىڭ بىرلا ئاۋازغا سۆزسىز بويسۇنىدىغانلىقىدىن خەۋەرسىز ئىدى، ئۇ ئاۋاز ئۇنىڭ خوتۇنى ئېلىپنىڭ ئىللىق، مۇلايىم ئاۋازى ئىدى. ئۇنىڭ بۇ سىرنى بىلىپ قېلىشى مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. چۈنكى، ئەڭ ئېغىر ئىشلارنى قىلىدىغان ۋە ئەڭ دۆت قۇللاردىن تارتىپ ھەممە ئادەم ئاستىرتىن گېپىنى بىر قىلىۋېلىپ، ئۇنىڭغا، مېنىڭ دېگىنىم ھېساب، دېگەن تۇيغۇنى باشتىن - ئاياغ ھېس قىلدۇرۇپ كېلىۋاتاتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ مېجەزى ۋە توۋلاشلىرىغا ھەممىدىن بەك پىسەنت قىلمايتتى. ئۇ ئۇنىڭ تۇنجى پەرزەنتى ئىدى، ئۈچ ئوغلى قازا قىلىپ كەتكەندىن كېيىن، قايتا ئوغۇل يۈزى كۆرەلمەيدىغانلىقىنى بىلگەچكىمۇ، ئۇ سىكارلېتقا ئوغۇل بالىلارغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلىپ ئۆگىنىپ قالغانىدى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا كۆنۈك ئىدى. باشقا سىڭىللىرىغا قارىغاندا ئۇ دادىسىغا بەكرەك ئوخشايتتى. كاررىن ئاجىز ھەم ئىچى كۈچلۈك قىز ئىدى، سۇئېلىپ ئۆزىنى ھېچكىمگە تەڭ قىلماي، ئېسىلزادە خانىملارغا خاس لاتاپەتلىك چاغلانغانىدى.

ئۇنىڭدىن باشقا، سىكارلېت بىلەن دادىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر - بىرىنى يۈگەنلەپ تۇرىدىغان بىرخىل ئىچكى باغلىنىشمۇ بار ئىدى. گېرالدى قىزىنىڭ تۇز يولىدا ماڭماي، تاممۇ تام سەكرەپ يۈرىدىغانلىقىنى كۆرۈپ قالسا شۇ يەردىلا ئەدەپىنى بېرەتتى، لېكىن ئېلىپنى بىلەن نېگىر ئانىسىغا بۇ ھەقتە ھەرگىز تىنمايتتى. سىكارلېتمۇ دادىسىنىڭ ئاپىسىغا ئىككىنچى قىلماسلىق توغرىلىق ۋەدە بېرىپ قويۇپ، يەنە ئۇ كۆرمەستە

ئېتىمىنى قاشالاردىن سەكرەتكەنلىكىنى كۆرۈپ قالسا ياكى باشقىلارنىڭ پاراڭلىرىدىن قارتا ئويىناپ بىرمۇنچە پۇلنى ئوتتۇرۇۋەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ قالسا، سۇئېللىنىغا ئوخشاش ئاپىسىغا ھەرگىز چېقىپ قويمايتتى. ئىككىلىسى ئاپىسىنىڭ قۇلىقىغا ئۇ ئىشلارنى يەتكۈزۈپ قويسا، ئۇنىڭ دىلىنىڭ رەنجىدىغانلىقىنى بىلىشەتتى.

سىكارلېت دادىسىغا قاراپ تۇرۇۋېتىپ، ئۆزىدە بىر خىل خاتىرجەملىك سەزدى. دادىسىنىڭ ۋۇجۇدىدىكى ئۇرغۇپ تۇرغان ئەزەللىك پۇراق ئۇنىڭ بۇرۇنغا پۇرىماقتا ھەم ئۇنى سۆيۈندۈرمەكتە ئىدى. بۇ بەلكىم ئۇنىڭ بەدىنىدىمۇ شۇنداق پۇراقنىڭ ئازدۇر - كۆپمۇ بولغانلىقىدىن بولسا كېرەك. ئېلىپ بىلەن نېگىر ئانىسى شۇ پۇراقنى يوقىتىمىز دەپ ئون ئالتە يىل تىرىشقان، لېكىن ئۇزۇل - كېسىل يوقىتىۋېتەلمىگەندى.

— ياخشى، بايىقى ئويۇنىڭىزنى داۋاملىق ئويىناۋەرسىڭىز بولىۋېرىدۇ، — دېدى سىكارلېت، — ئۆزىڭىزلا پو ئېتىپ دەپ يۈرمىسىڭىز، ھېچقانداق ئادەم سىزنى بۇنداق ئويۇننى ئويىنىدى، دەپ ئويلىمايدۇ. ئەمما، بىر ئىش، سىز بۇلتۇر مۇشۇنداق ئىش بىلەن تىزىڭىزنى زەخمىلەندۈرۈۋالغان، بۇ يىلمۇ ئوخشاشلا ...

— مەن ئېتىمنى قانداق يەردىن سەكرىتىشىم، قانداق يەردىن سەكرەتمەسلىكىم كېرەكلىكىنى قىزىمدىن سورايدىغان كۈنگە قالسام، ئۇ چاغدا تۈگەشكىنىم شۇ، — گېرالدى سۆزلەپلا كەتتى. ئارقىدىن سىكارلېتنىڭ مەڭزىنى يەنە چىمىدىپ قويدى، — نېمىلا بولاي، پۈتۈم ئۆزىنىڭ. ئەمدى بۇ گەپنى قىلىشمايلى. خوش، ئۆزۈڭ، مۇرىلىرىڭ يالىڭاچ، بۇ يەردە نېمە ئىش قىلىپ يۈرسەن؟

سىكارلېت دادىسىنىڭ ئادەتلەنگەن چارىسى بويىچە بۇ كۆڭۈلسىز سۆھبەتتىن ئۆزىنى قاچۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، دەررۇلا ئۇنى قولتۇقلىۋالدى.

— سىزنى ساقلاۋاتاتتىم. بۇنچە كەچ قالىدىغانلىقىڭىزنى

ئويلىماپتىمەن، يەنە تېخى دىلسېينى سېتىۋېلىپ كېلىدۇ، دەپ
ئويلىغانىدىم.

— سېتىۋېلىشنى سېتىۋالدىم، ئەمما باھاسى ئوغىدەك
قىممەت. ئۇنىڭ بىلەن قىزى ئىككىسىنى ئالدىم. قارىسام، جون
ۋىلكېس ئۇلارنى ماڭا بىكارغا بېرىۋېتىدىغاندەكمۇ قىلىدۇ.
ئەمما، مېنىڭ، گېرال د ئوخارا سوددا ئاغاندار چىلىققا يۆلىنىپ
پايدا ئالدى، دېگەن ئاتاققا قالغۇم يوق. شۇڭا، ئىككىسىنى ئۈچ
مىڭغا سېتىۋالدىم.

— ۋاي خۇدايمەي، دادا، ئۈچ مىڭ! پىرىسسېينى
سېتىۋالسىڭىزمۇ بولاتتى ئەمەسمۇ.

— ئەمدى سەن مېنىڭ ئىشلىرىمنى ياراتمىغىلى تۇردۇڭمۇ؟ —
دېدى گېرال چاقچاق تەلەپپۇزدا، — پىرىسسېي دېگەن ئاجايىپ
ئوماق قىز، شۇڭا ...

— ئۇنى مەن بىلىمەن، دۆت ھەم شەيتان قىز، — سىكارلېت
دادىسىنىڭ غەزىپىدىن قورقماي، سۆزىنى خاتىرجەم داۋام
قىلىۋەردى، — چوقۇم دىلسېي ئۇنى سېتىۋالسىڭىز دەپ سىزگە
يالۋۇرغان گەپ.

گېرال ھەيۋىسىدىن چۈشۈپ كەتكەندەك، سەل
ئوڭايىسىزلىنىپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ساختا تەمكىنلىكىنى
مەسخىرە قىلىپ پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى.

— شۇنداق بولسا نېمە بوپتۇ؟ دىلسېينىلا سېتىۋېلىپ
كەلسەم، ئۇ ئەتىدىن كەچكىچە بالىسىدىن ئەنسىرەپ خاتىرجەم
بولالماسا، بۇنىڭ نېمىسى ياخشى؟ بولدى، بۇنىڭدىن كېيىن بۇ
يەردىكى زەڭگىلەرنى باشقا يەردىن ئۆيلىمەيمەن. ئۇنىڭغا پۇل جىق
كېتىدىكەن. كەپسىز قىزىم، يۈر، ئۆيگە بېرىپ كەچلىك
تامىقىمىزنى يەيلى.

قاراڭغۇلۇق ئاستا - ئاستا قويۇقلىشىپ، ئاخىرقى
يېشىللىقلارمۇ كۆرۈنمەي قېلىۋاتاتتى. باھارنىڭ كۈندۈزدىكى
ئىللىقلىقى ئورنىغا ئازراق سوغۇق ھاۋا ئالمىشىۋاتاتتى.

سىكارلېت تېخىچە دېلىغۇللۇقتا گەپنى قانداق قىلىپ دادىسىغا چاندۇرماي ئاشلىپىغا يۆتكەشنى بىلمەيۋاتاتتى. بۇ ئىنتايىن قىيىن ئىش بولۇپ، بىردىنلا ئۇ گەپكە ئۆرۈلۈشنىڭ پەقەتلا ئېپى كەلمەيۋاتاتتى. گېرالدمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش ئۇنىڭ ھەرقانداق بىر گېپىنىڭ يوشۇرۇن مەنىسىنى ئاسانلا بىلىۋالاتتى. بىلىۋالغاندىن كېيىنمۇ ئايلاندۇرۇپ ئولتۇرماي ئۇدۇللا دەۋپەرەتتى.

— «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكىلەر قانداقراق تۇرۇۋېتىپتۇ؟

— ئاساسەن بۇرۇنقىدەك. كادې كالۋېرتمۇ شۇ يەردە ئىكەن. سودىمىز پۈتكەندىن كېيىن، ھەممىمىز كارىدوردا تۇرۇپلا بىر نەچچە رومكىدىن ئىچىشتۇق. كادې يېڭىلا ئاتلانتادىن كەپتۇ، ئۇ يەردە بولۇۋاتقان ئۇرۇش ۋە باشقا ئىشلار توغرىلۇق قىزغىن پاراڭلىشىپ كېتىشتى ...

سىكارلېت چوڭقۇر تىنىپ قويدى. ئۇرۇشنىڭ ياكى قوشما ئىشتاتتىن ئايرىلىپ كېتىدىغاننىڭ گېپى چىقىسلا دادىسىنىڭ ساڭەتلەپ توختىماي سۆزلەپ كېتىدىغانلىقى ئۇنىڭغا مەلۇم ئىدى، شۇڭا ئۇ دەررۇلا گەپنى باشقا مەزمۇنغا يۆتكىدى.

— ئۇلار ەتە بولىدىغان باراۋەت توغرىلۇق پاراڭلاشمىدىمۇ؟

— پاراڭلاشقانداك قىلدى. ھېلىقى خانقىز، ئىسمى نېمىدى؟ بۇلتۇر بىزنىڭكىگە كەلگەن ھېلىقى قىزچۇ؟ سەنمۇ بىلىسەن، ئاشلىپىنىڭ بىر نەۋرە سىڭلىسى. ھە، توغرا، مېلانىيە خامىلتون خېنىم، ئۇنىڭ ئىسمى شۇنداق. ئاكىسى چارلىپس بىلەن ئاتلانتادىن بىللە كەپتۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ...

— ھە، ئۇ راستلا كەپتۇ - دە؟

— شۇنداق، ئۇ بەكمۇ ئوماق، كەم سۆز قىز ئىكەن. قىز بالا دېگەن شۇنداق بولىدۇ. بول، ۋاقتىنى ئۆتكۈزمەيلى، بولمىسا ئاپاڭ ئەنسىزلىك قىلىپ بىزنى ئىزدەپ چىقىدۇ.

سىكارلېت بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپلا جىمىپ كەتتى. ئۇ ئەمەلىيەتنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئويلىمايلا، بىرەر ئىش

مېلانىيە خامىلتوننى ئاتلانتادىن مىدىرلاتماي تۇتۇپ تۇرىدىغاندەك ئويلاپ كەتكەندى. چۈنكى، مېلانىيە شۇ يەرلىك قىز - دە. ئۇنىڭ كەلگىنىنى ئاز دېگەندەك، دادىسىنىڭ ئۇنى ئوماق، كەم سۆز دەپ ماختاپ كېتىۋاتقىنىچۇ تېخى. ئەمدى گەپنى ئېچىپراق ئېيتماي بولمىدى.

— ئاشلىپى شۇ يەردە بارمۇ؟

— ئۇمۇ بار، — گېرالدى قىزىنىڭ قولىنى قويۇۋېتىپ، ئۆتكۈر كۆزلىرىنى ئۇنىڭغا تىكتى، — مېنى بۇ يەردە ساقلاپ تۇرۇشۇڭ شۇ ئىش ئۈچۈن بولغان بولسا، نېمىشقا ئېچىپ ئېيتماي، ئەگىتىپ گەپ قىلسەن؟

سىكارلىپتىنىڭ بىردىنلا يۈرىكى سېلىپ، نېمە دېيىشىنى بىلمەي قالدى، يۈزى شەلپەردەك قىزىرىپ كەتتى.

— ياخشى، گېپىڭنىڭ ئاخىرىنى دەۋەر.

سىكارلىپت گەپ قىلمىدى. مۇمكىن بولسا، شۇ تۇرقىدا دادىسىنىڭ قولىنى سىلكىپ تۇرۇپ ئۇنى بۇ توغرىلۇق ئېغىز ئاچتۇرمىسا.

— ئۇمۇ بىز بىلەن بىللە بولدى. يەنە تېخى سىڭىللىرىڭ بىلەن سېنىڭ ئەھۋالىڭنىمۇ تەپسىلىي سورىدى. ئەتىكى باراۋەتكە چوقۇم كەلسۇن، ئۇ ئىش، بۇ ئىش دەپ، كەلمەيدىغاننىڭ ئىشىنى قىلمىسۇن، دېدى. مەن ئۇنىڭغا ھەرگىز ئۇنداق بولمايدۇ، دېدىم، — دېدى گېرالدى ئەپچىللىك بىلەن، — ئېيتقىنا، قىزىم، ئاشلىپى بىلەن سېنىڭ ئىشىڭ زادى قانداق ئىش؟

— ھېچقانداق ئىش يوق، — ئاددىيلا جاۋاب بەردى سىكارلىپت. ئاندىن قولىنى دادىسىنىڭ قولىدىن تارتىۋالدى، — ئۆيگە كىرىپ كېتەيلىچۇ، دادا.

— سەن كىرىپ كەت. — دېدى دادىسى، — مەن بۇنىڭ نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى بىلمىگۈچە ئۆيگە كىرمەيمەن. ھە، ئەمدى ئېسىمگە كەلدى. يېقىندىن بېرى بىر قىسىملا بولۇپ

يۈرۈۋاتىسەن. ئۇ سېنى بوزەك قىلغانمۇ ياكى توي قىلىشنى
ئېيتقانمۇ؟

— ئۇنداق ئىش يوق، — ئاددىيلا جاۋاب بەردى سىكارلېت.
— ئۇغۇ ئۇنداق ئىشنى قىلمايدۇ، — دېدى گېرال.
بىردىنلا سىكارلېتنىڭ جۇدۇنى تۇتتى، دادىسى قولىنى
پۇلاڭشىتىپ، ئۇنى گەپتىن توستى.

— بولدى گەپ قىلما. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن مەن جون
ۋېلكىسلارنىڭكىدە ئاشلېينىڭ مېلانىيە بىلەن توي
قىلىدىغانلىقىنى ئاڭلىدىم، ئەتە كەچتە ھەممىگە ئۇقتۇرىدىكەن.
سىكارلېتنىڭ قولى دادىسىنىڭ قولىدىن ئاستا سىيرىلىپ
چۈشۈپ كەتتى. بۇ راست گەپ ئىكەن — دە !

سىكارلېتنىڭ يۈرىكىگە خۇددى بىرسى پىچاق سانجىۋاتقاندەك
قاتتىق ئاغرىق كىرىپ كەتتى. گېرالدىن كۆزلىرى ئۇنىڭغا
قادالدى ۋە بۇ گەپكە قانداق جاۋاب بېرىشنى بىلمەي، بىچارە
بولۇپ تۇرۇپ قالدى ھەم ئازراق ئاچچىقمۇ كەلدى. ئۇ
سىكارلېتنى ياخشى كۆرەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا بالىلارچە بىر
سوئالنى قويۇپ، ئۇنى بۇ سوئالغا جاۋاب بېرىشكە قىستاۋاتاتتى.
گېرال ئۇنىڭغا جاۋاب تاپالماي بەكمۇ بىئارام بولدى. مۇنداق
مەسىلىلەرگە قانداق جاۋاب بېرىشنى سىكارلېتنىڭ ئاپىسى
بىلەتتى، شۇڭا ئۇ بۇ دەردىنى ئاپىسىغا تۆككەن بولسا ئوبدان
بولاتتى.

— سەن ئۆزۈڭنىمۇ، بىزنىمۇ خەقنىڭ ئالدىدا ئوسال
قىلىدىغان ئوخشىمىمەن؟ — دېدى گېرال ئاچچىقى بىلەن.
ئاۋازى بىر ئىشقا خاپا بولغان چاغدىكىدەك چىقتى، — سەن
ئۆزۈڭنى ياخشى كۆرمەيدىغان يىگىتكە ئېسىلىۋالغاندەك
قىلىسەن. بىزنىڭ بۇ ئەتراپتا يىگىتلەر ئازمۇ، شۇلارنىڭ
ئىچىدىن بىرسىنى تاللىساڭ بولمامدۇ؟

غەزەپكە كەلگەن ۋە ئازراق ھاقارەتلەنگەن غۇرۇرى
سىكارلېتنىڭ يۈرىكىدىكى ئازابىنى ئەكسىچە بىر ئاز

يەڭگىلەتكەندەك بولدى.

— ئۇنىڭغا ئېسىلىۋالدىم، پەقەت ھەيران بولدۇم شۇ.
— يالغان سۆزلەۋاتسەن، — توۋلاپ كەتتى گېرالدى. كېيىن
قىزغا تىكىلىپ تۇرۇپ، بىردىنلا مۇلايىم تەلەپپۇزدا قوشۇپ
قويدى، — مېنىڭمۇ كۆڭلۈم يېرىم بولدى، قىزىم. سەن تېخى
كىچىك، ئۇنىڭ ئۈستىگە يىگىت دېگەن جىققۇ.
— ئاپام سىزگە ئون بەش يېشىدا ياتلىق بوپتىكەن. مەن
ھازىر ئون ئالتىگە كىردىم، — دېدى سىكارلېت سەل
ئاغرىغاندەك قىلىپ.

— ئاپاڭ ساڭا ئوخشىمايتتى، — دېدى گېرالدى، — ئۇ زادىلا
ساڭا ئوخشاش قالايمىقان خىياللاردا بولۇپ باقمىغان. بولدى،
قىزىم، ئۇزۇننى خۇشال تۇت. كېلەر ھەپتە سېنى چارلېستونغا
ئېلالى ھامماڭنىڭكىگە ئاپىرىمەن. ئۇ يەردە ئۇلارنىڭ سامتېر
قەلئەسى توغرىسىدىكى جېدەللىرىنى كۆرىمىز. بىر ھەپتىگە
قالماي ئاشلىپىنى ئۈنتۈپلا كېتسەن.

«دادام مېنى قوڭغۇراقنى جىرىڭشىتىپ قويسا خەقىشلىك
قىلمايدىغان كىچىك بالغا ئوخشىتىۋاتىدۇ» دەپ ئويلىدى
سىكارلېت. ئازاب ۋە ھەسرەت ئۇنىڭ گېلىنى بوغۇپ گەپ
قىلدۇرمايۋاتاتتى.

— بولدى ئەمدى مەن بىلەن تىركەشمە، — دېدى گېرالدى
ئۇنى ئاگاھلاندۇرۇپ، — ئەگەر ئىشنىڭ يولىنى بىلگەن بولساڭ،
خېلى بۇرۇنلا ستۇئارت ياكى بىرېنت بىلەن توي قىلىپ
بولاتتىڭ. ھازىر بولسىمۇ ئويلىنىپ باق. قوشكېزەكلەرنىڭ
قايسىسىلا بولسا مەيلى، بىرسى بىلەن توي قىلساڭ ئىككى
ئائىلىنىڭ زېمىنى قوشۇلۇپ كېتەتتى. جېم تارلېتون ئىككىمىز
سىلەرگە ئىككى قورۇق تۇتشىدىغان يەردىكى ئورمانلىققا
چىرايلىق قىلىپ ئۆي سېلىپ بېرەتتۇق. يەنە تېخى ...

— مېنى كىچىك بالدەك كۆرمىسىڭىز، بولامدۇ؟ —
سىكارلېت توۋلاپ كەتتى، — مەن چارلېستونغا بارمايمەن، ماڭا

ئۆيۈمۈ لازىم ئەمەس، قوشكېزەكلەرگىمۇ تەگمەيمەن. ماڭا پەقەت ... — ئۇ بىردىنلا توختاپ قالدى، لېكىن كېچىككەندى. — ساڭا ئاشلىپىدىن باشقىسى يارمايدىكەن، ئۇنىڭ ۋەسىلىگە بولسا سەن يېتەلمەيسەن، — گېرالدى خۇددى گەپ قۇتسىدىن نەچچە ۋاقىتتىن بېرى ئاياپ ئىشلەتمەي ساقلاپ قويغان گەپلىرىنى بىر - بىرلەپ ئاچقىۋاتقاندىكەن، تولىمۇ تەمكىن ئاھاڭدا ئالدىرىماي سۆزلىدى، — ئۇ سېنى ئالمەن دېگەن تەقدىردىمۇ، جون ۋىلكېس ھەرقانچە يېقىن ئاغىنەم بولسىمۇ، مەن سېنى ئۇنىڭ ئوغلىغا بەرمەيتتىم، — ئۇ قىزىنىڭ چىرايىدىكى ھەيرانلىق ئالامىتىنى كۆرۈپ گېپىنى مۇنداق ئىزاھلىدى، — مەن قىزىمنى بەختلىك بولسۇن، دەيمەن، لېكىن ئۇنىڭ بىلەن بولساڭ بەختلىك بولالمايسەن.

— ياق، بەختلىك بولمەن، بەختلىك بولمەن.

— بولالمايسەن، قىزىم، ئوخشاش مەجەزە بولساڭلار، ئاندىن بەختلىك بولالمايسىڭ مۇمكىن.

سىكارلېتنىڭ كالىسىغا شۇ ئان يامان بىر ئوي كېلىپ: «ئايام بىلەن ئىككىڭلارنىڭمۇ مەجەزى ئوخشىمايدۇ، لېكىن سىز بەختلىكقۇ، دادا!» دەپ توۋلىۋەتكۈسى كەلدى. لېكىن، دادىسىنىڭ بۇ ئەدەپسىزلىككە چىدىماي، تەستىكىگە سېلىشىدىن قورقۇپ، زۇۋان سۈرمىدى.

— بىزنىڭ ئۆپدىكىلەر بىلەن ئۇلار ئوخشىمايدۇ، — دېدى گېرالدى گېپىنى دانە - دانە قىلىپ، — ئۇلار بىزنىڭ قوشنىلىرىمىزغىمۇ، مەن بىلىدىغان ھەرقانداق ئادەملەرگىمۇ ئوخشىمايدۇ، مەجەزىلىرى غەلىتىلا. شۇڭا، ئاشلىپىنىڭ بىر نەۋرە سىڭلىسى بىلەن توي قىلىپ، ئۆزلىرىنىڭ شۇ غەلىتە مەجەزىلىرى بىلەن ياشاۋەرگىنى ياخشى.

— نېمە دەۋاتىسىز، دادا، ئاشلىپى ئۇلارغا ...

— ئالدىرىماي تۇر، قىزىم، مەن ئۇ يىگىتنىڭ يامان گېپىنى قىلىۋاتمايمەن، مەنمۇ ئۇنى ياخشى كۆرىمەن. ئۇلارنى غەلىتە

دەپ، ساراڭغا چىقىرىۋەتمەكچى ئەمەسمەن. ئۇنىڭ غەلىتىلىكى كالۇپرتىنىڭكىگە ئوخشاش ھەممە ئۈمىدىنى بىرلا ئاتقا باغلاپ قويىدىغان دەرىجىدە ئەمەس. ئۇ تارلېتوننىڭ بالىلىرىغا ئوخشاش بولۇشىغا ئىچىپ لايىدەك مەست بولۇپمۇ يۈرمەيدۇ. فوتائىنىڭ ھە دەپسلا پىچاق كۆتۈرۈپ چىقىدىغان ھارمىلىرىغا تېخىمۇ ئوخشىمايدۇ. ئۇلارنىڭكىدەك غەلىتە مىجەزلەرنى چۈشەنمەك ئاسان. خۇداغا شۈكۈر، گېرالدى ئوخارا خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن ھەممە جەھەتتىن تەڭ يېتىشكەن. مەن سېنى ئۇنىڭ خوتۇنى بولساڭ، ئۇ ئاخىر سېنى تاشلاپ كېتىدۇ ياكى سېنى دۈمبالايدۇ، دېمەكچى ئەمەس. شۇنداقلا بولىدىغان بولساڭ ئازراق بەختلىك بولاتتىڭ. چۈنكى، ئۇنىڭ ھېچ بولمىغاندا شۇ مىجەزىنى بولسىمۇ چۈشىنىسەن - دە. لېكىن، ئۇنىڭ غەلىتە مىجەزى باشقىچىلا، ئۇ مىجەزى بىلەن سەن ئاشلىپىنى چۈشىنىپ كېتەلمەيسەن. ئۇنى مەنمۇ ياخشى كۆرىمەن، ئەمما قىلغان غەلىتە گەپلىرىنىڭ بىرسىنىمۇ چۈشەنمەيمەن. سەندىن شۇنى سوراپ باقاي، سەن ئۇنىڭ كىتاب، شېئىر، مۇزىكا، ماي بويلاق رەسىم ۋە باشقا ئەخمىقانه ئىشلار توغرىلۇق قىلغان قۇرۇق گەپلىرىنىڭ تېگىگە يېتەلمەسەن؟

— ئاھ، دادا، — دېدى سىكارلېت بىتاقەت بولۇپ، — ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىدىغان بولسام ھەممىنى ئۆزگەرتەلەيتتىم.

— ھىم، سەن ھازىر شۇنداق قىلىشنى بىلمەسەن؟ — گېرالدى ئۇنىڭغا مىختەك قادىلىپ، ئاچچىقىدا توۋلاپ كەتتى، — بۇنىڭدىن قارىغاندا، سەن دۇنيادىكى ئەرلەرنىڭ ھەرقاندىقىنى بەكمۇ ئاز بىلىدىكەنسەن، ئاشلىپىنى تېخىمۇ شۇنداق. سەن ھەر قانداق بىر ئايالنىڭ ئىرىكىشىنى ئۆزگەرتەلمەيدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالما. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى ئادەملەرنى ئۆزگەرتىمەن دېيىش ئۇچىغا چىققان ئەخمەقلىق، قىزىم. ئۇلارنىڭ پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر ئاشۇنداق، ئەزەلدىن بىر مىجەزدە. ئۇلار مەڭگۈ ئاشۇنداق ئوتۇپ كېتىشى مۇمكىن. ئۇلارنىڭ بۈگۈن نىيۇ

يورۇققا، ئەتىسى بوستونغا ئوپېرا كۆرگىلى، ماي بوياق رەسىملەردىن لەززەت ئالغىلى بارىدىغانلىقىنى ئاڭلىساڭ ئەقلىڭ ھەيران قالىدۇ. يەنە تېخى ئۇلار شىمالدىكى ئالۋاستىلاردىن ساندۇق - ساندۇق فىرانسىيە كىتابلىرىنى سېتىۋالىدۇ، ئاندىن ئولتۇرۇپ ئوقۇشۇپ كېتىدۇ. ئۇلارنىڭ كىتابتىن نېمە راھەت تاپىدىغانلىقىنى كىم بىلىدۇ دەيسەن. كىتاب ئوقۇغۇچە ئوۋ ئوۋلىسا، قارتا ئوينىسا بولمامدۇ.

— بىراق، پۈتۈن ئايماق بويىچە ھېچكىم ئاشلىپىدەك ئات مەنەلمەيدۇ، — سىكارلېت ساپلا ئاشلىپىنى ھاقارەتلەيدىغان گەپلەرگە چىداپ تۇرالماي، ئۇنى ئاقلاشقا باشلىدى، — بىلىمىم، دادىسى قانداقكىن، ئەمما ئۇنىڭغا ھېچكىم يەتمەيدۇ. قارتا ئويناشقا كەلسەك، ئۇ ئۆتكەن ھەپتە جۇنېسبۇرۇدا قارتا ئويناپ سىزدىن ئىككى يۈز دوللار ئوتتۇراپتۇغۇ؟

— كالىۋېرتنىڭ شۇملىرى يەنە گەپ توشۇپتۇ - دە، — دېدى گېرالدى ئۆزىنى ئاقلاپ ئولتۇرمايلا، — بولمىسا سەن پۇلنىڭ سانىنى نەدىن بىلەتتىڭ؟ ئاشلىپى بىزدەك چەۋەندازلاردىن بولغاچقا، چەۋەندازلىقتا، قارتا ئويناشتا بىز بىلەن تەڭلىشەلەيدۇ. قارتا ئويناشتا ماڭا يېتىدىغىنى يوق. ھاراق ئىچشكە كەلگەندە ئۇنىڭغا قول قويىمەن، بۇ جەھەتلەردە ئۇنىڭدا مەسەلە يوق. لېكىن، ئۇنىڭ كۆڭلى بۇ نەرسىلەردە ئەمەس، مېنىڭ ئۇنى غەلىتە دەپ بىلىشىمۇ شۇنىڭدىن.

سىكارلېت جىمىپ كەتتى. دادىسىنىڭ ئاخىرىدا دېگەن گەپلىرىنى ئۇ رەت قىلالمايتتى، ھەممىسى توغرا ئىدى. ئاشلىپىنىڭ كۆڭلى راستلا ئۇ ياخشى كۆرىدىغان بۇ ئويۇنلاردا ئەمەس ئىدى، كۆپچىلىك ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ھەرقانداق نەرسىنى ئەدەپ يۈزسىدىنلا ياخشى كۆرۈپ قوياتتى.

گېرالدى ئۇنىڭ نېمىشقا جىمىپ كېتىۋاتقانلىقىنى چۈشىنىپ، مۇرىسىگە بوش ئۇرۇپ قويدى، ئاندىن مەغرۇر ھالدا دېدى:

— بولدى، سىكارلېت، بۇ گەپلىرىمنىڭ توغرىلىقىغا ئۆزۈڭمۇ ئىقرار، شۇڭا ئاشلىپىدەك ئادەمگە تېگىپ تېمە قىلسەن؟ ئۇنداقلارنىڭ ھەممىسى ساراڭ قېتىش كېلىدۇ، — ئارقىدىنلا ئۇ پەسكويغا چۈشكەندەك تەلەپپۇزدا سۆزلىدى، — بايا تارلېتوننىڭ بالىلىرى توغرىلۇق گەپ قىلدىم، ئۇ مۇنداقلا دەپ قويغان گەپ. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار ئوبدان بالىلار. ئەگەر سەن كادې كالۋېرتنى كۆڭلۈڭگە پۈككەن بولساڭ، ئۇنىڭغىمۇ مېنىڭ باشقىچە ئويۇم يوق، كالۋېرتلار ئائىلىسىمۇ ياخشى. بۆۋىيى شىماللىق خوتۇن ئالغان بولسىمۇ، ئۇلارنى يامان دېگىلى بولمايدۇ. قازارەن كۆزۈم يۈمۈلۈپ قالسا، گېپىمگە قۇلاق سال، بۇ قورۇقۇمنى كادې ئىككىڭلارغا قالدۇرۇپ كېتىمەن.

— كادېنى ئالتۇن پەتنۇستا تۇتسىڭىزمۇ ئۇنىڭغا تەگمەيمەن، — دەپ توۋلاپ كەتتى سىكارلېت ئاچچىقىدا، — ئۇنى ماڭا مەجبۇرىي تاڭماڭ. ماڭا تارا قورۇقىمۇ، باشقا قورۇقۇمۇ كېرەك ئەمەس، ئۇنداق قورۇقلار بىر تىيىن. ئەگەر ...

ئۇ «ئەگەر بىر ئادەم ئۆزى خالىغان ئادەمگە ئېرىشەلمىسە» دېمەكچىدى، گېرال خوتۇنى ئېلىپىدىن قالسا ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان قورۇقنى قىزىنىڭ بىر تىيىنگە ئالغۇسىز بىر نەرسە قاتارىغا چىقىرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، غەزەپتىن توۋلاپ كەتتى:

— سىكارلېت، سەن تارانى، مۇشۇ مۇنبەت گۆھەر زېمىننى بىر تىيىنگە ئالغۇسىز دەپ قارامسەن؟ سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتتى. ئۇ قاتتىق ئازاپ ئىچىدە ئىدى، شۇڭا دادىسىنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلىسا قانچىلىك غەزەپلىنىدىغانلىقىنىمۇ ئويلاپ يەتمىدى.

— دۇنيادا يەردىن قىممەتلىك نەرسە يوق، — ئۇ ئۆزىنىڭ غەزەپكە كەلگەنلىكىنى بىلدۈرۈپ، ئىككى قولىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ توۋلاپ كەتتى، — چۈنكى جاھاندا ئۇنىڭدەك ئۇزاق داۋاملىشىدىغان نەرسە بولغان ئەمەس. شۇنى ئۇنتۇمغىنىكى، ئۇ

سېنىڭ قان - تەرىڭنى تۆكۈشۈڭگە، كۈرەش قىلىشىڭغا، قۇربان بېرىشىڭگە ئەرزىيدىغان بىردىنبىر نەرسە.
— ۋاي - ۋۇي دادا، بۇ گەپلەر ئىز بىلەن ئىرىپلاندىيەلىك - لەرگىلا ئوخشاپ قالىدىغۇزغۇ !

— مەن ئىرىپلاندىيەلىك بولغىنىم ئۈچۈن نومۇس قىلىپ باققانمۇ؟ ياق، مەن پەخىرلەنگەن. سەن ئۈزۈڭنىڭمۇ يېرىم ئىرىپلاندىيەلىك ئىكەنلىكىڭنى ئۇنتۇپ قالما. ۋۇجۇدىدا بىر تامچە بولسىمۇ ئىرىپلاندىيە قېنى بار ئادەم ئۆزى تۇرۇۋاتقان تۇپراقنى ئۆز ئانىسى دەپ بىلىدۇ. مەن ھازىر سەن ئۈچۈن نومۇس قىلىۋاتىمەن. مەن دۇنيادىكى — ۋەتەنم مېستىن باشقا — ھەك گۈزەل يەرنى ساڭا بەرمەكچى بولغانىدىم، لېكىن سەن قانداق قىلدىڭ؟ مېنىڭدا سوغۇق كۈلۈپ قويدۇڭ.

گېرال دىڭچىدىكى ئاچچىقنى تېخىمۇ بەكرەك چىقارماقچى بولۇۋېتىپ، بىردىنلا سىكارلېتنىڭ ئازابلىق چىرايىغا كۆزى چۈشۈپ قالدى - دە، شۇئان جىمىدى.

— سەن ھازىر ياش، بۇ زېمىننىڭ قەدىرىنى كېيىنرەك بىلىپ قالسىەن. ئىرىپلاندىيەلىكلا بولىدىكەنسىەن، بۇنىڭدىن قېچىپ قۇتۇلالمايسىەن. سەن تېخى بالا، ئوي - خىيالنىڭ كۆڭلۈڭدىكى ئادىمىڭدە. مېنىڭ دېگەنلىرىمنى سەل چوڭ بولغاندىن كېيىن چۈشىنىپ قالسىەن. ھازىر سەن كادېنى تاللامسىەن ياكى قوشكېزەكلەرنىڭ بىرسىنىمۇ ۋە ياكى ئېۋان مۇندونىڭ ئائىلىسىدىكى بالىلارنىڭ بىرسىنىمۇ، ئۆزۈڭ بىل. بۇلارنىڭ قايسىسىنىلا تاللىساڭ مەيلى، كەلگۈسىدە سېنى راھەت تۇرمۇشقا ئېرىشتۈرىمەن.

— دادا !

گېرال بۇ گەپلەرنىڭ ئارتۇقىچە ئىكەنلىكىنى بىردىنلا ھېس قىلدى ھەم بۇ ئىشلارنى ئۆزىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشى كېرەكلىكىنى ئويلاپ ئاچچىقىمۇ كەلدى. ئۇنىڭدىن باشقا، تارا قورۇقى بىلەن ئۆزى تاللاپ بەرگەن يىگىتنى سىكارلېتنىڭ

ياراتماسلىقى ئۇنى تېخىمۇ خاپا قىلدى. ئۇ بۇ سوۋغاتلارنى قىزىنىڭ خۇشاللىق بىلەن قوش قوللاپ ئېلىشىنى قانچىلىك ئارزۇ قىلاتتى - ھە.

— بولدى، قىزىم، تۇمشۇقلىرىڭنى ئۇچلىما. كىم بىلەن توي قىلساڭ مەيلى. ئېپىڭ كېلىشىسا، ئاقسۆڭەك بولامدۇ ياكى ئۆزىنىڭ قەدىر - قىممىتىنى بىلىدىغان جەنۇبلۇق بولامدۇ، بولۇپرىدۇ. ئايال كىشى ئەمەسمۇ، توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن مۇھەببەت پەيدا بولۇپمۇ قالار.

— دادا، سىزنىڭ بۇ قارشىڭىز كونا ھەم خۇراپىي قاراش.

— بۇ ياخشى قاراش، قىزىم. ئامېرىكىچە ھەممە يەرگە بېرىپ يىگىت ئىزدەشنىڭ، مۇھەببەت ئۈچۈن دەپ، مالايىلار بىلەن، شىماللىقلار دەك توي قىلىشنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بار؟ قىز بالغا توي قىلىدىغان يىگىتنى ئاتا - ئانىسى تېپىپ بېرىش ئەڭ ياخشى چارە. بولمىسا، ساڭا ئوخشاش سېرىق تۈكلەر ياخشى ئادەم بىلەن يامان ئادەمنى ئايرىيالايدۇ؟ ۋىلىكىس ئائىلىسىدىكىلەرگە قاراپ باققىنا. ئۇلار نېمىگە تايىنىپ ئۆزىنىڭ شوھرىتى بىلەن بايلىقىنى ئەۋلادتىن - ئەۋلاد داۋاملاشتۇرۇپ كېلەلدى؟ ئۆزلىرى بىلەن ئوخشاش ئادەملەر، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئىچىدىكى ئۆزلىرىگە ماس كېلىدىغان نەۋرە - چەۋرىلەر بىلەن ئۆز ئارا توي قىلىش بىلەن.

— بولدىلا، دادا! — گېرال د مەسىلىنىڭ نېگىزىنى ۋايىگە يەتكۈزۈپ سۆزلىگەچكە، سىكارلېتنىڭ ئازابغا يېڭى ئازاب قوشتى. گېرال ئۇنىڭ بېشىنى يەردىن ئالماي، پۇتلىرىنى بىردەم - بىردەم ئالماشتۇرۇپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ:

— يىغلاۋاتمىغانسەن؟ — دەپ سورىدى ۋە قوپال قولى بىلەن ئۇنىڭ ئېڭىكىنى كۆتۈردى. قىزىنىڭ چىرايىغا قاراپ ئۇنىڭغا ئىچى ئاغرىپمۇ قالدى.

— ياق! — سىكارلېت بېشىنى قاتتىق سىلكىپ ئاچچىقى بىلەن ۋارقىردى.

— يالغان سۆزلەۋاتسەن. ئەمما، مەن سېنىڭ مۇشۇنداق بولۇشۇڭنى، كىشىلەرگە تەكەببۇرلۇق بىلەن مۇئامىلە قىلىشىڭنى ياخشى كۆرمەن. ئەتە زىياپەتتە سېنى شۇنداق قىياپەتتە كۆرەي. سېنى بىر يىگىتنىڭ كەينىگە كىرىۋاپتۇ، ئۇ يىگىت ئۇنى ياخشى كۆرمەيدىكەن، دەپ ھەممە ئادەمنىڭ مەسخىرە قىلىشىنى زادىلا خالىمايمەن.

«ياق، ئۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ، — سىكارلېت مەيۇس ھالدا ئويلىدى، — مەن ئۇنىڭ كۆڭلىدە بار. ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، ئۇ چوقۇم ئۆز ئاغزى بىلەن ماڭا ئېيتىدۇ. ۋىلىكېس ئائىلىسىدىكىلەر ئۆزلىرىنىڭ ئۇرۇق — تۇغقانلىرى بىلەنلا توي قىلىدىغان بولمىسا قانداق ياخشى بولاتتى.»

گېرال ئۇنى قولتۇقلىۋالدى.

— ئەمدى كىرىپ تاماق يەيلى. بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنمايلى، ئىككىمىزلا بىلىسەك بولىدى. ئاپاڭنى بۇ ئىش بىلەن پاراكەندە قىلغۇم يوق، سەنمۇ ئۇنىڭغا دەپ يۈرمە. بۇرنۇڭنى تاشلىۋەت.

سىكارلېت قول ياغلىقىغا مىشقىردى. ئاندىن ئىككىسى قولتۇقلىشىپ ئۆي تەرەپكە ماڭدى. ئات كەينىدىن ئاستا كېلىۋاتاتتى. ئۆيگە يېقىن قالغاندا سىكارلېت بىر نېمە دېمەكچى بولۇۋېتىپ، بىردىنلا كارىدوردا تۇرغان ئاپىسىنى كۆرۈپ قالدى. ئۇنىڭ بېشىدا شىلەپە، ئۈستىدە يېپىنچا، قولىدا پەلەي، نېگىر ئانىسى كەينىدە، قاپاقلىرى چۈشۈپ كەتكەن، قولىدا قارا سومكا. بۇ، ئېلىپ قۇللارنىڭ كېسىلىنى داۋالىغىلى چىققاندا ئېلىۋالدىغان سومكا بولۇپ، ئىچىدە دورا، داكا دېگەندەك نەرسىلەر بار ئىدى. نېگىر ئانىسىنىڭ قېلىن ھەم يوغان كالىپۇكلىرى ساڭگىلاپ كېتىپتۇ. بىر ئىشلارغا ئاچچىقى كېلىپ قالسا ئۇنىڭ كالىپۇكلىرى ئاشۇنداق سوزۇلۇپ كېتەتتى. سىكارلېت ئۇنى كۆرۈپلا، بىر ئىشقا خاپا بولۇپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى شۇئان بىلدى.

— ئوخارا ئەپەندى، — ئېلىپن ئاتا — بالا ئىككىسىنىڭ بىللە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرگەندى. ئېلىپن توي قىلغىلى ئون يەتتە يىل بولغان، ئالتە بالا تۇغقان بولسىمۇ، تا ھازىرغىچە گېرالداقا ئاشۇنداق ئەدەپ بىلەن مۇئامىلە قىلاتتى، — ئوخارا ئەپەندى، سىلاتتېر تەرەپتە بىرسى ئاغرىپ قاپتۇ. ئېمىمنىڭ يېڭى تۇغقان بوۋىقىمۇ بولالمىغان ئوخشايدۇ. شۇنداق بولسىمۇ ئۇ بالىنى چوقۇندۇرۇش كېرەك. نېگىر ئانام ئىككىمىز شۇ تەرەپكە ماڭدۇق، چارسىنى قىلىپ باقايلى.

ئۇنىڭ ئاۋازىدا سوراق تەلەپپۇزى خېلىلا كۈچلۈك ئىدى، شۇنداقتىمۇ گېرالدىنىڭ رۇخسىتىنى ئالماقچى بولۇۋاتقاندىكى ئىدى. بۇ، ئەدەپ ئۈچۈنلا دېيىلىۋاتقان گەپ بولسىمۇ، گېرالدى ئۇنىڭ بۇ ئىشىنى بەكمۇ قەدىرلەيتتى.

— ۋاي خۇدايمەي، — گېرالدى قاقشاپلا كەتتى، — بۇ ئەدەپسىز ئاق تەنلىكلەر نېمىشقا كەچلىك تاماق ۋاقتىدا سېنى ئەكبىتىشىدۇ؟ مەن تېخى ساڭا ئاتلانتا تەرەپتىكىلەرنىڭ ئۇرۇش توغرىلۇق نېمىلەرنى دېيىشىۋاتقانلىقىلىرىنى سۆزلەپ بەرمەكچىدىم. بارغىن، ئوخارا خانىم. بارمىساڭ بەربىر ئۇخلىيالمىسەن.

— خانىمغىمۇ ئاراملىق يوق. يېرىم كېچىلەردە زەڭگىلەر بىلەن مۇتتەھەم ئاق تەنلىكلەرنىڭ كېسىلىنى داۋالايمەن، دەپ مۇشۇنداق يۈرگەن. ئۇلار يا ئۆزلىرىنى ئۆزلىرى باشقۇرالمىدىغان ئادەملەر بولمىسا، — نېگىر ئانا پەلەمپەيدىن غودۇراپ چۈشۈپ پەيتون تەرەپكە ماڭدى.

— سۆيۈملۈكۈم، كەچلىك تاماقنى بۈگۈنچە سەن قىلىپ تۇرغىن، — دېدى ئېلىپن پەلەي كىيىكلىك قولى بىلەن سىكارلېتنىڭ مەڭزىنى سىلاپ قويۇپ.

سىكارلېت يىغلىۋەتمەي دەپ ئۆزىنى ھەرقانچە چىڭ تۇتسىمۇ، ئانىسىنىڭ مېھرىبان قوللىرى مەڭزىگە تەگكەندە، كىيىملىرىدىن گۈپۈلدەپ پۇراپ تۇرغان تونۇش ئەتىرىنىڭ پۇرىقى

بۇرۇنغا ئۇرۇلغاندا، مەڭگۈلۈك بۇ سېھرىي كۈچلەر ئۇنىڭ
ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋەتتى. سىكارلېت ئۈچۈن ئېيتقاندا،
ئېلىپن ئوخارانىڭ ئەتراپىدا ھەيران قالارلىق بىر نەرسە بار،
ئۇنىڭ ئىچىدىمۇ ئۇنى ئەيمەندۈرىدىغان، مەھلىيا قىلىدىغان،
خاتىرجەم قىلىدىغان نەرسە مەۋجۇت ئىدى.

گېرال خانىمنى يۆلەپ پەيتونغا چىقىرىپ قويدى، ئاندىن
پەيتونچىغا يولدا ئېھتىيات بىلەن ھەيدەشنى تاپىلدى. توبىنىڭ
گېرالدىنكى پەيتوننى ھەيدەۋاتقىنىغا يىگىرمە يىل بولۇپ
قالغانىدى، شۇڭا ئۇ، مەندەك بىر ماھىر پەيتونچىغا يول
كۆرسىتىۋاتامسىز تېخى، دېگەندەك قىلىپ تۇمشۇقىنى ئۇچلاپ
قويدى. نېگىر ئانا ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇردى. پەيتون قوزغالدى.

— سىلاتېردىكى ئۇ لۈكچەكلەرگە ياردەم بەرمەي، باشقىلارغا
ياردەم بەرگەن بولسام، — دېدى گېرال ئاچچىق ئارىلاش، —
ئۇلار ياخشىلىقىمنى بىلىپ سازلىقنىڭ بويىدىكى يەرلەرنى ماڭا
سېتىپ بەرگەن بولاتتى، — ئارقىدىنلا ئۇ بىر ئويۇننى ئويلاپ
كۈلۈپ كەتتى، — يۈر، قىزىم، دىلىسىنى بىزگە ئەمەس، جون
ۋىلكېسكە سېتىۋەتتى، دەپ پوركىقا چاقچاق قىلىمىز.

ئۇ ئاتنىڭ بوجىسىنى بىر چەتتە تۇرغان نېگىر بالغا تاشلاپ
بېرىپ، چوڭ - چوڭ چامداپ پەلەمپەيگە چىقىپ كەتتى. گېرالدىن
سىكارلېتنىڭ ئىشىنى ئۇنتۇپ، غوجىدارىنى ئەخمەق قىلىشنىڭ
خىيالىدا قالغانىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كەينىدىن ئاستا مېڭىپ
چىقتى، پۇتلىرى خۇددى تاش باغلاپ قويغاندەك شۇنچىلىك
ئېغىر ئىدى. ئاشلىپ بىلەن توي قىلغان بولسام، دادام بىلەن
ئاپامدەك مەجەزە ئۇنچىلا كۆپ پەرق قىلىپ كەتمەيتتۇق، دەپ
ئويلايتتى ئۇ. دادىسىدەك قوپال، ئىشلارنى تازا ئويلاپ
كېتەلمەيدىغان بىر ئادەمنىڭ قانداق بولۇپ ئاپىسىغا ئوخشاش
ئاشۇنداق بىر ئېسىل ئايالغا ئويلىنىپ قالغانلىقىغا ھازىرغىچە
ھەيران ئىدى. كېلىپچىقىشلىرى، تەربىيەلىنىشلىرى ۋە
خاراكتېر جەھەتلىرىدىن ئېيتقاندا، دۇنيادا ئۇلاردەك پەرقى چوڭ
ئادەملەر يوق بولسا كېرەك.

ئۈچىنچى باب

ئېلىپن بۇ يىل ئوتتۇز ئىككى ياشتا بولۇپ، شۇ چاغنىڭ ئۆلچىمى بويىچە ئوتتۇرا ياشقا بېرىپ قالغان ئايال ئىدى. ئۇ ئالتە بالا تۇغدى، ئەپسۇس، ئۈچى ئۆلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ بويى ئاچچىقى يامان ئېرىدىن بىر غېرىچتەك ئېگىز، گەپ - سۆزلىرى، ھەرىكەتلىرى شۇنچىلىك سىلىق - سىپايە ئىدى، يول ماڭغاندا كۆڭلىكى يەلپۈنۈپ تۇرغاچقىمۇ، بويىنىڭ ئېگىزلىكى ئانچە بىلىنىپمۇ كەتمەيتتى. بويى ئىنچىكرەك، ئاپپاق، بەدىنىگە چىپىدە كېلىدىغان كۆڭلىكىنىڭ ئويمان ياقىسىدىن چىرايلىق كۆتۈرۈلۈپ تۇراتتى. كەينىگە تۈرۈپ تور ئىچىگە ئېلىۋالدىغان چاچلىرى ئۇنى غادىپىراق تۇرغاندەك كۆرسىتىپ قوياتتى. ئۇنىڭ ئاپىسى فىرانسۇز ئىدى، ئەر - خوتۇن ئىككىسى 1791 - يىلىدىكى ئىنقىلابتىن قېچىپ ھايتىغا كەلگەن ۋە ئېلىپن شۇ يەردە تۇغۇلغانىدى. ئاپىسىدىن ئۇنىڭغا تال - تال كىرىپكەلەر ئارىسىدا يالتىراپ تۇرىدىغان قارا شەھلا كۆزلەر بىلەن توم قارا چاچلار تەۋەرىۋك قالغانىدى. دادىسى شۇ چاغدىكى ناپولېئون ئارمىيەسىنىڭ ئاددىي بىر ئەسكىرى ئىدى. ئۇنىڭ ئۈزۈن ھەم ئىلىپتەك چىرايلىق بۇرنى بىلەن ئۇچلۇقراق كەلگەن ئېڭىكى دادىسىنىڭكىگە قۇيۇپ قويغاندەك ئوخشايتتى. ئېلىپننىڭ ھازىرقى سۈلكەتلىك، ئادەمگە تەكەببۇردەك تۇيغۇ بەرمەيدىغان چىرايى ھايات يولىدا ئاستا - ئاستا شەكىللەنگەنىدى.

ئەگەر ئۇنىڭ كۆزلىرى يەنە ئازراق نۇرلۇق، كۈلۈشلىرى سەل مۇلايم، قىزلىرى بىلەن قۇللار ئاجايىپ يېقىملىق ھېس قىلىدىغان ئاۋازى يەنىمۇ تەبىئىيەتتە بولغان بولسا، بۇ ئەتراپتا ئۇنىڭ ئالدىغا ئۆتىدىغان گۈزەل خانىمدىن بىرسىمۇ بولمىغان

بولاتتى. ئۇنىڭ ئاۋازىغا جورجىيە ئاھاڭى ئارىلىشىپ كەتكەندى، يەنە ئازراق فىرانسۇز تەلەپپۇزىمۇ بار ئىدى. ئۇ چاكارلارغا بۇيرۇق چۈشۈرگەندە ياكى بالىلىرىنى ئەيىبلەگەندە بولسۇن، زادىلا يۇقىرى كۆتۈرۈلمەيدىغان، شۇنداقتىمۇ تارا قورۇقىدىكى چوڭ - كىچىك ھەممىسى سۆزسىز بويسۇنىدىغان ئاۋازدا گەپ قىلاتتى. بۇ ئاۋازنىڭ ئالدىدا ئېرىنىڭ قوپال ئاۋازى ھەر دائىم ئېتىبارسىز ئۆتۈپ كېتەتتى.

سىكارلېت كىچىك ۋاقىتلىرىدىمۇ ئاپىسى مۇشۇ ھالەتتە ئىدى، ئاۋازى مەيلى كىشىلەرنى ماختىسۇن ياكى ئەيىبلەسۇن، ئوخشاشلا مۇلايىم، يېقىملىق ئىدى. مۇئامىلىسى ئائىلىدە دائىم كۆڭۈلسىزلىكلەر بولۇپ تۇرسىمۇ ئوخشاشلا تەمكىن، مۇلايىم ۋە سىلىق ئىدى. ئۇ يول ماڭغاندا تۈپتۈز ماڭاتتى، جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتىن ئۆزىنى پەقەتلا قويۇۋەتمەيتتى، ئۈچ بالىسى ئۆلۈپ كەتكەندىمۇ شۇنداق تۇردى. سىكارلېت ئاپىسىنىڭ بىرەر قېتىم بولسىمۇ ئورۇندۇققا يۆلىنىپ ئولتۇرغانلىقىنى، قولغا يىڭنە ئىشىنى ئالماي (تاماق ۋاقتىدىن باشقا چاغدا) ئورۇندۇققا كېلىپ باققانلىقىنى كۆرۈپ باقمىدى. كېسەللەرگە قاراۋاتقان ياكى قورۇقنىڭ ھېسابىنى تەكشۈرۈۋاتقان چاغدىمۇ شۇنداق ئىدى. مېھمان كەلگەندە چىرايلىق كەشتىلەرنى قولغا ئېلىپ كەشتىلەپ ئولتۇراتتى، مېھمان بولمىسا گېرالدىنىڭ كۆڭلىكى، بالىلارنىڭ ياكى قۇللارنىڭ كىيىملىرىنى ياماپ - تىكىپ ئولتۇراتتى. سىكارلېت ئاپىسىنى ھەرقانداق چاغدا قولدا يىڭنە ئىشى، كەينىدە چۆرە قىز بار ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈرەتتى. چۆرىنىڭ ۋەزىپىسى ئۇنىڭغا يىپ - يىڭنە تەييارلاپ بېرىش، ئېلىپ تاماق ئېتىش، كىرى يۇيۇش ئىشلىرى بىلەن پايىپتەك بولۇپ يۈرگەندە، يىپ - يىڭنە قۇتىسىنى ئۇ ئۆيدىن بۇ ئۆيگە توشۇپ بېرىش ئىدى.

سىكارلېت يەنە ئاپىسىنىڭ خاتىرجەملىكىنىڭ، سۈلكەتلىك تۇرقىنىڭ بىرەر ئىشلار بىلەن بىرەر قېتىم بولسىمۇ بۇزۇلۇپ

باققانلىقىنى بىلمەيتتى. ئېلىپن مەيلى كۈندۈز، مەيلى كەچتە بولسۇن، ئىنتايىن رەتلىك كىيىنىپ يۈرەتتى. تانىغا بارسا، ئۆيگە مېھمان كەلسە ياكى جۈنپىسبوروغا ئوچۇق سوتلارنى تىخشىغىلى بېرىپ قالسا، نېگىر ئانا بىلەن ئىككى چاكار ئايالنىڭ ياردىمىدە ئىككى سائەت ياسىنىپ، ئۆزى قانائەت تاپقاندا، ئاندىن ماڭاتتى. ئالدىراپ قالغان چاغلاردا ياسىنىدىغان بولسا، ھەرىكىتىنىڭ تېزلىكى ئادەمنى ھەيران قالدۇراتتى.

سىكارلېتنىڭ ھۇجرىسى ئاپسىنىڭ ھۇجرىسى بىلەن ئۈدۈلمۈ ئۈدۈل ئىدى. كىچىك ۋاقىتلىرىدا، تاڭ ئاتماستىلا نېگىرلارنىڭ پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ كىرىپ ئاپسىنىڭ ئىشىكىنى بوش ئۇرىدىغانلىقىنى، ئاپسى ئىشىكىنى ئاچقاندا، ئۇنىڭ قۇلىقىغا مەلۇم بىر يەردە بىرسىنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقى، ئۆلگەنلىكى ياكى بالا تۇغقانلىقى توغرىلۇق پىچىرلايدىغانلىقىنى تولا ئاڭلايتتى ۋە ئىشىكىنىڭ يۈچۈقىدىن قاراپ، ئاپسىنىڭ قاراڭغۇ ئۆيىدىن چىقىپ، قولىقىدا دورا سومكىسى، ئۇ نېگىرنىڭ كەينىدىن كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرەتتى. شۇنداق چاغلاردىمۇ ئۇنىڭ چاچلىرى چىرايلىق تارالغان، چاپىنىنىڭ تۈگمىلىرى تولۇق ئېتىلگەن بولاتتى.

سىكارلېت ئاپسىنىڭ كارىدورىدىن پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ چىقىۋېتىپ، كەسكىن ئەمما بوش ئاۋازدا: «تىنچ، ئاۋازىڭنى چىقارما، بولمىسا ئوخارا ئەپەندىنى ئويغىتىۋېتىسەن» دەيدىغانلىقىنىمۇ ئاڭلاپ قالاتتى.

ئۇ كېچىچە ئىككى قات ئايالنى تۇغدۇرۇش، بوۋاقتى زاكىلاپ بېرىشلەر بىلەن چارچايتتى — بەزى چاغلاردا دوختۇر فونتائىن بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى سىرتقا كېسەل كۆرگىلى چىقىپ كېتىپ ئۇنىڭغا ياردەم بېرەلمەيتتى — قايتىپ كەلگەندە كۈندىكىدەك ناشتىلىق تەييارلايتتى. كۆزلىرىدە ئازراق ھارغىنلىق چىقىپ تۇرغانلىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ئاۋازى بىلەن يۈرۈش — تۇرۇشىدا پەقەتلا جىددىيلىك كۆرۈنمەيتتى. ئۇنىڭ مۇلايىم

مىجەزىدە يەنە ھەممىگە چىداشلىق بېرەلەيدىغان بىر خىل خاراكتېرىمۇ بار ئىدى، ئۇنىڭ بۇ خاراكتېرىگە قىزلار بىلەن گېرالدىمۇ قايىل ئىدى.

بەزىدە سىكارلېت ئاستا بېرىپ ئاپسىنىڭ مەخزىنىگە سۆيۈپ قوياتتى ۋە ئاپسىنىڭ ئۈستى لەۋلىرى قىسقا، يۈمران، ئەرلەرنى ھەر كويلارغا سالالايدىغان ئاغزىغا قاراپ كېتىپ، بىر چاغلاردا بۇ ئاغزىدا قىزلارغا ئوخشاش ۋىلىقلاپ كۈلگەن، سىرداش دوستلىرى بىلەن كېچىچە ئۇخلىماي سىردىشىپ چىققان بولغىمىدى، دەپ ئويلاپ قالايتتى، ئارقىدىنلا، ياق، ئۇ مۇمكىن ئەمەس، ئاپام شۇ چاغلاردا ئۇ ھازىرقىدەك كۈچ - قۇدرەتنىڭ تۇۋرۇكى، ئەقىل - پاراھەتنىڭ بۇلىقى، ھەرقانداق مەسىلىلەرگە جاۋاب بېرەلەيدىغان ئادەم ئىدى، دەپ ئويلاپ كېتەتتى.

سىكارلېتنىڭ ئويى خاتا ئىدى. ساۋاننا ئىشتاتىدا چوڭ بولغان ئېلىپن روبېللاردىمۇ قىز ۋاقتىدا، چىرايلىق دېڭىز بويى شەھىرىدىكى ئون بەش ياشلىق قىزلارغا ئوخشاش ۋىلىقلاپ كۈلگەن، دوستلىرى بىلەن كېچىلەردە ئۇخلىماي - بىرلا سىرىدىن باشقا - ھەممە خۇسۇسىي ئىشلىرى، غايىلىرى ئۈستىدە پاراڭلىشىپ چىققان. شۇ يىلى ئۆزىدىن يىگىرمە سەككىز ياش چوڭ گېرالدى ئوخارا ئۇنىڭ تۇرمۇشىغا بۆسۈپ كىردى، يەنە شۇ يىلى قارا كۆز بىر نەۋرە ئاكىسى فىللىپپى روبېللارد ئۇنىڭ تۇرمۇشى ئىچىدىن سىقىپ چىقىرىلدى. فىللىپپى ئۆزىنىڭ قاپقارا كۆزلىرى بىلەن يۈگەنسىز قىلىقلىرىنى ئېلىپ ساۋاننادىن مەڭگۈگە كەتكەندە، ئېلىپننىڭ يۈرىكىدىكى يارقىن بىر نۇرنىمۇ بىللە ئېلىپ كەتكەنىدى، كېيىن ئۇنى ئالغان پاكىر، ئىچ مايماق ئىرىبلاندىيەلىككە پەقەت ئۇنىڭ جىسمىلا قالدى.

گېرالدى ئۈچۈن شۇنىڭ ئۆزىمۇ يېتەرلىك ئىدى. ئۇ ھەتتا ئۆزىنىڭ ئېلىپنەدەك بىر ئامەت يۈلتۈزىنى ئالغىنىغا ئىشەنمەي قورقۇپمۇ يۈرگەنىدى. ئۇ ئېلىپننىڭ ۋۇجۇدىدىن قانداقتۇر بىر

نەرسىنىڭ يوقالغانلىقىنى بىلگەن تەقدىردىمۇ ھەرگىز ئەپسۇسلانمايتتى. سەزگۈر ئادەم بولغاچقا، ئۇ ئۆزىدەك يا نام - ئەمەلى يوق، يا مال - دۇنياسى يوق، لاپ ئۇرۇشنىلا بىلىدىغان بىر ئىرېلاندىيەلىككە ھەممە ئىشتاتلاردا نامى بار بىر زەردارنىڭ قىزىنىڭ تەگكەنلىكىنىڭ مۆجىزىلىك ئىش ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. شۇنىمۇ ئېيتىپ قويايلى، گېرالدى ھازىرقى بىساتلىرىنى ھېچنېمىسى يوق تۇرۇپ ئىككى بىلىكىگە تايىنىپ تاپقاندى.

گېرالدى يىگىرمە بىر يېشىدا ئامېرىكىغا كەلگەنىدى. ئۇ نۇرغۇنلىغان ياخشى - يامان ئىرېلاندىيەلىكلەرگە ئوخشاش بۇ يەرگە ئالدىراپلا كەلدى. ئۇ چاغدا ئۇنىڭدا ئۇچىسىدىكى كىيىملىرى، پاراخوتتا بىلەت ئېلىپ ئېشىپ قالغان ئۈچ شىلىنىڭ پۇل ۋە ئۇنى تۇتۇۋالغۇچىلارغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان ھۆكۈمەتنىڭ ئۇنىڭغا قويغان باھاسىدىن باشقا ھېچنېمە يوق ئىدى. ئۇنىڭچە، ئۇنى تۇتقۇچىلارغا بېرىلىدىغان ئىنئام ئۇ جىنايەت ئۆتكۈزۈپ تاپقىنىدىن كۆپ نۇرغۇن ئىدى. دۇنيادا ھېچقانداق ئادەمنىڭ باھاسى ئەنگىلىيە دائىرىلىرى ئورانگىمانچىلارنىڭ ^① بىرسىگە قويغان يۈز فۇندىستېرلىكىگە چىقىپ باققان ئەمەس. ئەنگىلىيە ھۆكۈمىتى ئەگەر يەرسىز پومبىشچىكىنىڭ يەرلەرنى ئىجارىگە ئالىدىغان بېدىكىنىڭ ئۆلۈمىگە شۇنچە ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىدىغان بولسا، ئۇ چاغدا گېرالدىنىڭ ئۇ يەردىن كەتكىنىمۇ توغرا بولغان. ئۇ بۇرۇن يەر بېدىكىلىرىنى «ئورانگىماننىڭ كۈچۈكلىرى» دەپمۇ قارىغان. ئۇنىڭ قارىشى بويىچە بولسا، ھېچقانداق ئادەمنىڭ «بوين ناخشىسى» نىڭ بېشىدىكى بىرنەچچە مىسراتى غىشىپ ئېيتىپ ئۇنى مازاق قىلىشقا ھەققى يوق ئىدى.

بوين ئۇرۇشى ^② يۈز يىلنىڭ ئالدىدا بولغان ئۇرۇش ئىدى.

① 1795 - يىلى شىمالىي ئىرېلاندىيەدىن چىققان بىر مەخپىي تەشكىلاتنىڭ

ئەزىلىرى. ئۇلار يېڭى دىن تەرەپدارلىرى.

② 1690 - يىلى ئەنگىلىيە پادىشاھى ۋىللىيام III نىڭ پادىشاھ جامىنى بوين

دەرياسى بويندا يەڭگەن ئۇرۇش.

لېكىن ئوخارا بىلەن ئۇلارنىڭ قوشنىلىرىنىڭ نەزىرىدە تېخى تۈنۈگۈنلا بولغاندەك ئىدى. ئۇ چاغدا ئۇلارنىڭ بارلىق خام خىياللىرى، يەرلىرى، پۇل - ماللىرى قېچىپ كەتكەن پادىشاھ سىتۇئارت بىلەن تەڭ يوقالغانىدى. قېلىپ قالغىنى پەقەت ئورانگىمان پادىشاھ جەمەتىدىكى ۋىللىيام بىلەن ئورانگىماننىڭ لەشكەرلىرىنىڭ شەپكىسىنى كىيىپ سىتۇئارت پادىشاھلىقىنى يوقاتقان ئىرېلاندىيەلىكلەر بولدى.

مۇشۇ ۋە يەنە باشقا سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن گېرالدىنىڭ ئائىلىسى ئۇ ئۇرۇشنىڭ بەربات بولغان نەتىجىسىنى بەكمۇ قاتتىق بولغان، دەپ ئەمەس، بەلكى تەسىرى ئېغىر بولغان، دەپ قارايتتى. كۆپ يىللاردىن بېرى، ئوخارا ئائىلىسىنىڭ ئەنگىلىيە ساقچىلىرى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ياخشى بولماي كەلدى. ئۇلار بۇلارنى ھۆكۈمەتكە قارشى ھەرىكەتلەرگە قاتناشتى، دەپ گۇمان قىلاتتى. گېرالدى ئوخارا ئائىلىسىدىن بىرىنچى بولۇپ بۇ دۆلەتتىن چىقىپ كەتكەن ئادەم ئەمەس. گېرالدى ئاكىلىرى جامپس بىلەن ئاندرېۋنى تازا ئېسىگە ئالمايتتى، پەقەت ئۇلارنىڭ تولىمۇ كەم سۆزلۈكى، كېچىلىرى سىرتقا تولا چىقىپ سىرلىق ئىشلارنى قىلىپ يۈرىدىغانلىقىنىلا بىلەتتى. ئۇلار بىر چىقىپ كەتسە بىرنەچچە ھەپتىگىچە كەلمەي ئاپىسىنى قاتتىق ئەنسىرتەتتى. خېلى يىللار ئىلگىرى كىشىلەر ئوخارا ئائىلىسىنىڭ چوشقا قوتىنىدا بىرمۇنچە قورال بارلىقىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۇلار ئامېرىكىغا كېتىشكەندى. ئۇلار ساۋانادا ئوقەت قىلىپ پۇلمۇ تاپتى. ئۇلار ھەققىدە گەپ بولغاندا، ئاپىسى: «ئۇلار تۇرۇۋاتقان يەرنىڭ ئەدىلىكىنى خۇدانىڭ ئۆزى بىلىدۇ» دەپ قويايتتى. كېيىن ياش گېرالدى ئىككى ئاكىسىنى ئىزدەپ ئامېرىكىغا كەلدى.

ماڭىدىغان چاغدا ئاپىسى ئۇنى سۆيۈپ قويدى، قۇلىقىغا كاتولىك دىنىنىڭ ئەقىدىلىرىدىن ئازراق سۆزلەپ بەخت تىلىدى. دادىسى: «ئۆزۈڭنىڭ كىملىكىنى ئېسىڭدە تۇت، يامانلارنىڭ

كەينىگە كىرمە» دەپ نەسىھەت قىلدى. قاۋۇل بەش ئاكىسى ئۇنىڭغا ھەۋەسلىنىپ تۇرۇپ ئۇنىڭ بىلەن خوشلاشتى.

گېرالدىنىڭ دادىسى بىلەن بەش ئاكىسى ئېگىز بوي، قاۋۇل، ھەممە ئەزايى بىر - بىرىگە ماس كەلگەن ئادەملەر ئىدى. گېرالدى خۇدانىڭ ماڭا بەرگىنى مۇشۇ بوي دەپ، ھەرگىز ئۇلارغا ھەسەت قىلمايتتى ھەم ھەسرەتمۇ چەكمەيتتى، مېنىڭ بۇ بويۇم ماڭا تېگىشلىك بولغان ھەرقانداق نەرسىگە ئېرىشىشىمگە تەسىر قىلىدۇ، دەپمۇ ئويلىمايتتى. توغرىسىنى ئېيتقاندا، ئۇ ئەنە شۇنداق پاكىز ھەم چىۋەر بولغاچقا، بۈگۈنكى مۇشۇ كۈنىگە ئېرىشكەندى. ئۇ پاكىز ئادەملەرنىڭ ئېگىز بوي ئادەملەرنىڭ ئىچىدە ئاجايىپ شىجائەت بىلەن ياشايدىغانلىقىنى بۇرۇنلا بىلەتتى، ئۇمۇ ئەنە شۇنداق شىجائەتلىك ۋە قەيسەر ئادەم ئىدى.

ئېگىز بوي ئاكىلىرىنىڭ ھەممىسى جىمىغۇر ئادەملەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىدا ئائىلىسىنىڭ شانلىق ئەنئەنىسىنىڭ نۇرى ئاللىبۇرۇن ئۆچكەن، ئۇنىڭ ئورنىدا پەقەت ئۆچمەنلىكلا قالغانىدى. ئەگەر گېرالدىمۇ ئۇلارغا ئوخشاش قاۋۇل، ئېگىز بوي بولغان بولسا، جەزمەن شۇلارنىڭ يولىدا مېڭىپ، ھۆكۈمەتكە قارشى ھەرىكەتلەر بىلەن مەخپىي شۇغۇللانغان بولاتتى. لېكىن، ئۇ ئاپىسى سۆيۈنۈپ تەرىپلىگەندەك: «ئاۋازى قانتىق، كاللىسى ئاددىي، مىجەزى ئىتتىك، ھە دېسىلا مۇشت كۆتۈرىدىغان، ھېچكىمدىن قورقمايدىغان، قارىغان ئادەمنىڭ قورققۇسى كېلىدىغان» بالا بولدى. ئۇ ئوخارا ئائىلىسىنىڭ ئېگىز بوي ئەزالىرىنىڭ ئىچىدە خۇددى پۇتى قىسقا خوراز پۇتلىرى ئۇزۇن، يوغان خورازلارنىڭ ئىچىدە گىدىيىپ يۈرگەندەك، ئەتەي بېشىنى ئېگىز تۇتۇپ مەغرۇر يۈرەتتى. ئاكىلىرى بولسا ئۇنى ئايايتتى، بەزىدە ئۇنچىلا كۆرەڭلەپمۇ كەتمە، دېگەندەك بېشىغا ئۇرۇپمۇ قويايتتى.

گېرالدى ئامېرىكىغا كېلىشتىن بۇرۇن تۈزۈك ئوقۇيالمىغانىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ ئۆكۈنۈپمۇ كەتمەيتتى،

باشقىلار يۈزىگە سالسىمۇ ئېغىر ئالمايتتى. ئۇنىڭغا كىتاب ئوقۇشنى ئاپىسى ئۆگەتكەنىدى. ئۇ ھېسابقا ئۇستا ئىدى. بار - يوق بىلىدىغىنى شۇنچىلىكلا ئىدى. شېئىرلاردىن پەقەت مورنىڭ ئەسەرلىرىنىلا بىلەتتى. مۇزىكىدىن بىلىدىغىنى ئىرېلاندىيەنىڭ ھازىرغىچە كېلىۋاتقان ناخشا - مۇزىكىلىرىلا ئىدى. ئۇ ئۆزىدىن بىلىملىككە ئادەمگە قايىل بولاتتى، ئەمما ئۆزىنىڭ ئۇ جەھەتتىكى ئاجىزلىقىنى پەقەتلا ھېس قىلمايتتى. ئەڭ نادان ئىرېلاندىيەلىكمۇ باي بولۇپ كېتەلەيدىغان، ساغلاملىقىنى، ئىشلەشتىن قورقماسلىقىنى تەلەپ قىلىدىغان مۇشۇنداق بىر يېڭى دۆلەتتە ئۇ نەرسىلەرنى ئۆگىنىپ نېمە كەپتۇ، دەپ ئويلايتتى.

جامېس بىلەن ئاندرېۋمۇ ئۆزلىرىنىڭ چالا ساۋاتلىقىنى ئەپسۇسلىنىدىغان ئىش دەپ قارىمايتتى. ئۇلار ئىنسى گېرالدىنى ئۆزلىرىنىڭ ماگىزىنىدا ئىشلەشكە ئېلىپ قالدى. ئۇ خەتنى چىرايلىق يازىدىغان، ھېساب - كىتابنى توغرا قىلالايدىغان ھەم خېرىدارلار بىلەن سودىلىشىشقا چىۋەر بولغاچقا، ئاكىلىرىنىڭ كۆزىگە ئىسسىق كۆرۈنۈپ قالغانىدى. گېرالدىنىڭ ئەدەبىيات بىلىملىرى ۋە مۇزىكىدىن بەھرىلىنىش ئىقتىدارى ئاز - تولا بار بولسىمۇ، ئاكىلىرىنىڭ مەسخىرىسىدىن قۇتۇلغۇدەك دەرىجىدە ئەمەس ئىدى. ئۇ ئاكىلىرىنىڭ كەينىدە يۈرۈپ ئانچە - مۇنچە پۇل تاپقانمۇ بولدى.

گېرالدى جەنۇبتى ياخشى كۆرەتتى، شۇڭا ئۆزىنى پات ئارىدا جەنۇبلۇق بولۇپ قالسىمەن، دەپمۇ ئويلايتتى. لېكىن، ئۇ جەنۇب ۋە جەنۇبلۇقلار توغرىلىق نۇرغۇن نەرسىلەرنى مەڭگۈ چۈشىنىپ كېتەلمەيتتى. ئەمما، ئۇلارنىڭ بەزى ئادەتلىرى، مەسىلەن، قارتا ئويناش، ئات چاپتۇرۇش، مۇنازىرىلىشىش، دۇئېلغا چىقىش، ئىشتات ھوقۇقىنى ئېلىشقا قىزىقىش، شىماللىقلارنى تىللاش، قۇللۇق تۈزۈمنى ياقلاش، پاختىنى ھەممىدىن ئۈستۈن بىلىش، تۆۋەن تەبىقىدىكى ئاق تەنلىكلەرنى مەنسىتمەسلىك، ئاياللارغا

ياخشىچاق بولۇش دېگەندەك ئادەتلەرنى ناھايىتى غوبدان چۈشىنىشتى ھەم ئۇ ئادەتلەرنى تېزلا ئۆزلەشتۈرۈپ ئۆزىنىڭ قىلىۋالالايتتى. ئۇ ھەتتا تاماكنىڭ يوپۇرمىقىنى چايناشنىمۇ ئۆگىنىۋالدى. ۋىسكى ئىچىشتە ئۇنىڭغا يېتىدىغىنى يوق ئىدى، بۇنى ئۇ كىچىكىدىن تارتىپ ئۆگەنگەن بولغاچقا، ئۇنىڭغا ئادەتلىنىمەن دەپ ئاۋارە بولۇش كەتمەيتتى.

لېكىن، گېرال د گېرال بويىچە قېلىۋەردى. تۇرمۇش ئادىتى، ئىدىيەسى ئۆزگەرگەن بىلەن مەجەز - خاراكىتىرى ئۆزگەرمىدى، ئۆزگەرمىمەن دېسە تامامەن ئۆزگەرتەلەيتتى. ئۇ شال، كېۋەز تېرىيدىغان باي - پومپىشچىكلارغا، ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىنى ئۇپراتماسلىقلىرىغا، نەسلى ساپ ئاتلاردا غادىيىپ ئولتۇرۇشلىرىغا، نازاكەتلىك خانىملىرى بىلەن قۇللىرىنى ئەگەشتۈرۈپ يۈرۈشلىرىگە ھەۋەس قىلاتتى. ئۇلار بۇ ئادەتلەرنى قەدىمكى پادىشاھلىقتىن ساۋانغا ئېلىپ كېلىشكەندى. لېكىن، ئۇ ھەۋەس قىلغىنى بىلەن ئۇ خىل نازاكەتنى ئۆگىنەلمەيتتى، ئۇلارنىڭ بوش، ئاسان ئوققىلى بولمايدىغان سۆزلىشىشلىرى قۇللىقىغا ياقمايتتى، ئۆزى ئۆگىنىپ قالغان قوپال گەپلەردىن تىلىنى تارتالمايتتى. ئۇ يەنە ئۇلارنىڭ چوڭ ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلغان، نۇرغۇن مال - دۇنياسىنى، قورۇقلىرىنى، ھەتتا قۇللىرىنى قىماردا دوغا تىككەن، تارتقان زىيانلىرىغا خۇددى نېگىر بالىلىرىغا سەدىقە ئورنىدا چاچقان پۇللىرىغا قارىغاندەك قارىغان چاغلىرىدىكى قىياپەتلىرىنى ياخشى كۆرەتتى.

ئۇ ئۇلاردىن ئۆزىگە لازىملىق دەپ قارىغان نەرسىلەرنى ئۆگىنىپ قالغانلىرىنى رەت قىلدى. ئۇ قارتا ئويناشنىڭ جەنۇبىنىڭ پۈتۈن ئادەتلىرى ئىچىدىكى ئەڭ ئەسقاتىدىغان ئادەت ئىكەنلىكىنى، ئۇنى ئۆگەنسە، ئۇنىڭغا قوشۇپ ۋىسكى ئىچەلمەيدىغان بولسا ئىشنى ئەپلەشتۈرۈپ كەتكىلى بولىدىغانلىقىنى بىلگەندى. ئۇ بۇ ئىككى ئادەتنى بۇرۇندىن

ياخشى كۆرەتتى. دەل مۇشۇ ئادەتلەر ئۇنىڭغا ئۆزى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئۈچ نەرسىنىڭ ئىككىسىنى، يەنى غوجىدارى بىلەن ھازىرقى قورۇقنى ھەدىيە قىلدى. ئۇنىڭ ئۈچىنچى ياخشى كۆرىدىغان نەرسىسى خوتۇنى ئىدى، ئۇنى خۇدانىڭ ماڭا بەرگەن مۆجىزىسى دەپ بىلەتتى.

ئۇنىڭ غوجىدارىنىڭ ئىسمى پورك ئىدى. پورك پارقىراپ تۇرىدىغان قاپقارا نېگىر بولۇپ، ئۆزىنى توختاتقان، قولىدىن ماشىنىچىلىق كېلىدىغان ئوبدان ئادەم ئىدى. ئۇنى ئۇ مۇقەددەس سىمون ئارىلىدىن كەلگەن بىر پومبىشچىكتىن كېچىچە قارتا ئويىناپ ئۇتۇۋالغانىدى. ئۇ ئادەم پو ئېتىشتا گېرالدىتىن قېلىشمايتتى، ئەمما ھاراققا كەلگەندە ئۇنىڭغا يېتەلمەيتتى. كېيىن ئۇ پوركنى ئىككى باراۋەر باھا بىلەن قايتۇرۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلغاندا گېرالدى پەقەتلا ئۇنىمىدى. چۈنكى، ئۇ ئۇنىڭ تۇنجى قولى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەڭ ياراملىق غوجىدارى ئىدى، ئۆزىنىڭ غايىسىدىكى ئارزۇسىغا يېتىشنىڭ ئاچقۇچىمۇ ھېسابلىناتتى. بۇنداق ئادەمنى قولىدىن چىقىرىشقا بولامدۇ؟ گېرالدىنىڭ قۇلدار ھەم يەر - زېمىنغا ئىگە يۇقىرى تەبىقىلەردىن بولغۇسى بار، ئەلۋەتتە.

ئۇ جامپس بىلەن ئاندرېۋگە ئوخشاش ھەممە ۋاقتىنى باھا تالىشىشقا ياكى كېچىلىرى چىراغنىڭ ئاستىدا ئولتۇرۇپ ھېساب - كىتاب قىلىشقا بېرىشنى پەقەتلا خالىمايتتى. ئۇ ئىككى ئاكىسىغا ئوخشاشمايتتى، جەمئىيەتتىكىلەرنىڭ «تىجارەتچىلەر» نى ھەممىدىن پەس كۆرىدىغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشىنەتتى. خىيالى بىر پارچە زېمىنغا ئىگە بولۇشتا ئىدى، ئۆزىنىڭ كۆز يەتمەس قارا چىلانلىق، بىپايان، مۇنبەت ئېتىزلىقلىرىنىڭ بولۇشىنى ئارزۇ قىلاتتى. ئۆزىنىڭ تۇرالغۇ ئۆيلىرى، قورۇقلىرى، ئاتلىرى، قۇللىرىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن ئۆلەر - تىرىلىشىگە قارىماي ئىشلەشكە، شۇ نىشانغا يېتىش ئۈچۈن ھەرقانداق بەدەل تۆلەشتىن يانماسلىققا رازى ئىدى. ئۇزاق

ئۆتمەي ئۇ بۇنداق ئارزۇنىڭ بولۇشى بىلەن ئۇنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىنىڭ بىر - بىرىگە تۈپتىن ئوخشىمايدىغان ئىككى ئىش ئىكەنلىكىنى ئاستا - ئاستا چۈشەندى. جورجىيە ئىشتاتى كۈچلۈك بىر ئاقسۆڭەكلەر سىنىپىنىڭ قولىدا بولۇپ، بۇ يەردە ئۇنىڭ كۈتكەن مەقسىتىگە يېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

بىر ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، تەقدىرنىڭ قولى بىلەن بىر قول قارتا بىرلىشىپ، ئۇنىڭغا كېيىن ئۆزى، تارا، دەپ ئاتىۋالغان قورۇقنى ھەدىيە قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ بۇ يەردىن شىمالىي جورجىيەگە كۆچۈپ باردى.

ئۇ باھار كۈنلىرىنىڭ بىر كېچىسى ئىدى. گېرال د بىر قاۋاقخانىدا ئولتۇرۇپ، يېنىدىكى ئۈستەلدە ئولتۇرغان ناتونۇش بىر ئادەمنىڭ سۆھبىتىگە قۇلاق سېلىپ قالدى. ئۇ ساۋانالىق ئادەم ئىكەن، ئىچكىرىدە ئون ئىككى يىل تۇرغاندىن كېيىن بۇ يەرگە يېڭىلا قايتىپ كەپتۇ. ئوبلاستتا چەك تاشلاپ يەر بۆلۈشكەن چاغلاردا ئۇنىڭ ئامىتى كېلىپ بىر پارچە يەرگە ئىگە بولۇپ قالغانىكەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىگە تەگكەن يەرگە كۆچۈپ بېرىپ دېھقانچىلىق قىپتۇ. كېيىن ئۆيىگە ئوت كېتىپتۇ، ئاخىرىدا ئۇ يەردىن زېرىكىپ يېرىنى سېتىۋېتىش قارارىغا كەپتۇ.

گېرال ئۆزۈمنىڭ زېمىنى بولسا، دېگەن نىيىتىدىن تېخى يانمىغان بولغاچقا، ئۇ ئادەم بىلەن تېزلا تونۇشۇپ پاراڭلاشتى، ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئۇ ئوبلاستنىڭ شىمال تەرىپىگە كارولىنا بىلەن ۋىرگىنىيەدىن نۇرغۇن كۆچمەنلەر كۆچۈپ كېلىشىۋېتىپتۇدەك. گېرال بۇ خەۋەرگە بەكمۇ قىزىقتى.

بىر سائەتتىن كېيىن ئۇلارنىڭ پاراڭلىرى پەسەيدى. شۇ ئارىدا گېرال بىر پىلاننى ئويلاپ چىقىپ، ئۇنى قارتا ئويناشقا سايە قىلدى. كېچە بىر يەرگە باردى، ھاراق نۆۋىتى بىلەن قۇيۇلۇپ تۇردى، باشقا بىرنەچچىسى قارىتىدىن ئۆزىنى تارتىپ، گېرال بىلەن ئاشۇ ناتونۇش ئادەم ئىككىسىلا قالدى. ناتونۇش

ئادەم ھەممە پۇلىنى، ئۇنىڭغا قوشۇپ قورۇقنىڭ يەر خېتىنى تىكتى. گېرالدمۇ يېنىدىكى پۇلىنىڭ بارىنى قويدى. ئەگەر بۇ پۇل «ئوخارالار شىركىتى» نىڭ پۇلى بولۇپ، ئۇنى ئۇنتۇرۇۋەتكەن تەقدىردىمۇ، ئۇ ئەتىسى ئەتىگەنلىك ئىبادەتتە بۇ قىلمىشىغا ھەرگىز توۋا قىلمايتتى، چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ نېمىنى كۆزلەۋاتقانلىقىنى بىلەتتى، ھەتتا زۆرۈر تېپىلغاندا ھەرقانداق ۋاسىتىدىن يانماي ئۇنى قولغا كەلتۈرۈشكە ئۇرۇناتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئۆزىنىڭ تەقدىرىگە، قولىدىكى قارتىغا قاتتىق ئىشىنەتتى. شۇڭا، قارشى تەرەپنىڭ قولىدىكىسى ياخشى قارتا بولۇپ قېلىپ، ئۇنىڭغا ئۇتتۇرۇپ قويسام، بۇ قەرزنى قاچان تۆلەپ بولىمەن، دېگەننى پەقەتلا ئويلىمىدى.

— سىز پۇلىڭىزنى تىجارەت قىلىپ تاپقان ئەمەس، مەن ئۇ يەرنىڭ بېجىدىن قۇتۇلغىنىمغا خوش، — دېدى ناتونۇش ئادەم ئۇلۇغ — كىچىك تىنىپ قويۇپ. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ سىياھنى ئېلىپ كەلدى، — ئۇ يەردىكى ئۆي بىر يىل بۇرۇن كۆيۈپ كەتتى. يەرنى بولسا ياۋا ئوت — چۆپ بېسىپ كەتتى. ئەمدى ئۇ يەرلەر سىزنىڭ بولدى.

— قارتا بىلەن ۋىسكىنى ھەرگىز ئارىلاشتۇرۇۋالما، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھاراقنى تاشلىغان ئادەم سەن، — دېدى گېرالدمۇ ئۆزىگە ئورۇن سېلىپ بېرىۋاتقان پوركىغا تەنبەھ بېرىپ. غوجايىنى يېقىندىن بېرى يېڭىچە ئاھاڭدا سۆزلەشنى ئۆگىنىۋاتقان بولغاچقا، پوركى گىچى، مىياس ئاھاڭلىرىنى ئارىلاشتۇرۇپ سۆزلەپ ئۇنىڭغا جاۋاب بەردى. بۇ ئاھاڭدا سۆزلىگەن گەپنى پەقەت شۇ ئىككىسىلا بىلەتتى، باشقىلار ئاڭلىسا ئۇقالمىدى ھەيران قالاتتى.

فىلىنت دەرياسى خۇددى ئېگىلىگەن بىلەككە ئوخشاش گېرالدىنىڭ زېمىنىنى ئىككى تەرىپىدىن ئوراپ ئاقاتتى. گېرالدمۇ پاكار بىر دۆڭنىڭ ئۈستىدىكى كونا ئۆينىڭ ئورنىغا چىقىپ ئەتراپقا نەزەر تاشلىدى. سوزۇلۇپ ياتقان يېشىلزارلىقلار ئۇنىڭ

مۇشۇ جاينىڭ ئىگىسى ئىكەنلىكىنىڭ كۆرگىلى بولىدىغان ئىسپاتى، ئۆز قولى بىلەن ياسىغان قاشادەك، ئۇنىڭ پاسىلى ئىدى. ئۇ چوڭ يولغا تۇتىشىدىغان سايىلىق چىغىر يولغا قاراپ، خۇشاللىقىدىن ئۆزىچە تىللاپ قويدى. خۇشاللىقى چەكسىز بولغاچقىمۇ، خۇدانىڭ بۇ ئىلتىپاتىنى ئادەتتىكى سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بېرەلمەيتتى. قاتار - قاتار دەرەخلەر، ئۇ تەرەپتىكى قېلىن چۆپلۈك، چۆپلۈككە تۇتىشىپ كەتكەن قېيىنزارلىق، ئۇنىڭ ئۇ تەرەپتىكى بەلگە كەلگۈدەك ئوت بېسىپ كەتكەن يەرلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئىدى. ئۇششاق قارىغايىلار ئۈنۈپ كەتكەن يەرلەرمۇ، ئۇزۇنغا سوزۇلۇپ ياتقان قىزىل توپىلىق يەرلەرمۇ گېرالدىنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا. بۇنىڭ ھەممىسى كالىسى ساز ئىرىلاندىيەلىكلەرگە خاس جۈرئەت بىلەن دوغا چىققانلىقىنىڭ نەتىجىسى.

گېرالدى ئىختىيارسىز كۆزلىرىنى يۇمۇپ، ئۆزىنى خۇددى ئۆزىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ قالغاندەك ھېس قىلىپ قالدى. بۇ يەردە، پۈتمىنىڭ ئاستىدا خىشتىن سېلىنغان ئاپپاق ئۆي قەد كۆتۈرىدۇ. چوڭ يولىنىڭ ئۇ تەرەپىگە سېمىز ماللارنى، نەسلى ساپ ئاتلارنى باقىدىغان قوتان سېلىنىدۇ. تاغ باغرىدىن تارتىپ دەريا بويىغىچە سوزۇلغان قىزىل توپىلىق يەردىن كۈمۈش نۇر چاقنىتىپ كېۋەز تېرىلىدۇ، تېرىلغاندەك ئاز تېرىلمايدۇ، ئوخارنىڭ ئىگىلىكى شۇنىڭدىن باشلاپ گۈللىنىدۇ.

گېرالدى ئۆزىنىڭ يېنىدىكى، ئىككى ئاكىسىدىن قەرز ئالغان ھەم ئازراق يېرىنى گۆرۈگە قويۇپ ئالغان پۇللىرى بىلەن يەر تېرىدىغانغا بىرنەچچە قۇل سېتىۋالدى. ئاندىن تاراغا كېلىپ، قۇللار ياتىدىغان تۆت ئېغىز ئۆيدە تاكى پىششىق خىشلىق ئاق ئۆي پۈتكەنگە قەدەر يالغۇز ياشاپ كەلدى.

ئۇ يەرلەرنى تۈزەپ كېۋەز تېرىدى. ئىككى ئاكىسىدىن يەنە ئازراق پۇل قەرز ئېلىپ قۇللاردىن بىرنەچچىنى سېتىۋالدى. ئوخارا جەمەتى نەسەب قارىشى ئىنتايىن كۈچلۈك ئادەملەر ئىدى،

مەيلى گۈللەنگەن ياكى خاراب بولغاندا بولسۇن، مەھكەم ئويۇشالايتتى. بۇ ئۇلارنىڭ پۇلىنىڭ ئېشىپ - تېشىپ تۇرغىنىدىن ئەمەس، بەلكى ئەڭ جاپالىق كۈنلەرنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئائىلىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن مۇستەھكەم ئويۇشۇشنىڭ ئىنتايىن مۇھىم ئىكەنلىكىنى چۈشەنگەنلىكىدىن ئىدى. ئۇلار گېرالدىقا پۇل بېرىپ تۇرسا، بىر كۈنلەردە ئۇ پۇل تېپىپ ئۆسۈمى بىلەن قايتۇرۇپمۇ بېرەلەيدۇ - دە. شۇنداق قىلىپ، گېرالدى توختىماي ئىشلەپ، زېمىننى كېڭەيتىپ، ھاللىق دەرىجىگە بېرىپ قالدى. پىششىق خىشلىق ئاق ئۆيۈمۈ تەسەۋۋۇردىن رېئاللىققا ئايلاندى. گېرالدى بۇ ئۆيۈمدىن ئىنتايىن پەخىرلىنەتتى، يېڭى سېلىنغان بولسىمۇ، قەدىمكى ئىمارەت شەكلى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. قېرى كاۋچۇك دەرىخى ئۆيىنىڭ يېرىمىنى دېگۈدەك ئوراپ، بۈك يوپۇرماقلىرى سايە تاشلاپ تۇراتتى. ياۋا ئوت - چۆپلەر ئۆسۈپ تۇرىدىغان چۆپلۈككە ھازىر بىدە تېرىلىپ، بۆلەكچىلەر تەللىنىپ قالدى. سايىلىق چىغىر يولدىن تارتىپ، قۇللارنىڭ قاتار سېلىنغان ياغاچ ئۆيلىرىگىچە بولغان يەرلەرنىڭ ھەممىسىدە تارا قورۇقىنىڭ مۇستەھكەم، پۇختا، سەۋرچان قەدەم بىلەن ئالغا ئىلگىرىلەۋاتقان قىياپىتىنى كۆرگىلى بولاتتى. گېرالدى ھەر قېتىم چوڭ يول بىلەن ئاتلىق كېلىۋېتىپ ئۆز ئۆيىنىڭ ئاپپاق ئۆگزىسىنى كۆرگەندە، خۇددى ئۇنىڭ كۆرۈنۈشىنى تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتقاندەك، يۈرىكى ئويناقتىپ قىنىغا پاتماي كېتەتتى.

گېرالدى بۇ ئەتراپتىكى ئىككى قوشنىسىدىن باشقا ھەممە قوشنىلىرى بىلەن ناھايىتى ئەپ ئۆتتى. ئۇ ئىككى قوشنىسىنىڭ بىرسى ماكىنتوش بولۇپ، ئۇنىڭ يېرى گېرالدىنىڭ يېرىنىڭ سول تەرىپىگە چېگراداش ئىدى. يەنە بىرسى سىلاتتېرىي ئىدى. ئۇنىڭ ئۈچ گېكتار يېرى ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ئىچكىرىسىگىرەك كىرىپ كەتكەنىدى، گېرالدىنىڭ يېرىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە توغرا كېلەتتى.

ماكىنتوش جەمەتى ئىرېلاندىيەلىك بىلەن شوتلاندىيەلىكنىڭ قېنىمدىن بولغان ئارغۇن ئىدى، ئورانگىمان تەرەپدارلىرىغا كىرەتتى. ھەممىسى دېگۈدەك كەم سۆز، جاھىل، باشقىلار بىلەن بېرىش - كېلىش قىلمايدىغان ئادەملەر ئىدى، كارولىنادىكى ئۇرۇق - تۇغقانلىرى بىلەنلا تويلىشاتتى. گېرالدى ئۇلارنى ياخشى كۆرمەيدىغان بىردىنبىر ئادەم ئەمەس ئىدى. باشقىلارنىڭ ھەممىسى بىر - بىرلىرى بىلەن بېرىش - كېلىش قىلىپ ياخشى ئۆتۈشەتتى، ماكىنتوشلارغا ئوخشاش مەجەزىدىكى ئادەملەر بولسا ھېچقانداق ئادەم بىلەن ياخشى ئۆتمەيتتى. ماكىنتوشلارنى قۇللۇق تۈزۈمگە قارشى ئىكەن، دېگەندەك گەپلەرمۇ بار ئىدى، لېكىن بۇمۇ ئۇلارنىڭ ئىناۋىتىنى ئاشۇرالمىدى. ئۇلارنىڭ بوۋىسى قېرى ئانگوس بىر مۇ قۇلنى ئازاد قىلمىغان، ئەكسىچە لۇئىسانا شېكەر قومۇشلۇقىغا كېتىۋاتقان بىر يولۇچىغا بىر مۇنچە قۇللارنى سېتىۋېتىپ، ئىجتىمائىي ئەخلاققا كەچۈرگۈسىز ھالدا خىلاپلىق قىلغانىدى، بۇ جەھەتتىكى پاراخۇمۇ كەڭرى يېيىلىپ يۈرەتتى.

سىلاتتېرىي ئائىلىسىنىڭ ئەھۋالى باشقىچە ئىدى. ئۇلار كەمبەغەل ئاق تەنلىك بولۇپ، ئانگوس ماكىنتوشلارچىلىكىمۇ ئەمەس ئىدى. ماكىنتوشلار ھەر ھالدا ئۆزلىرىنىڭ جاھىللىقى، ئۆزۈمچىلىكى بىلەن قوشنىلارنىڭ ئازدۇر - كۆپتۈر ھۆرمىتىگە ئىگە ئىدى. قېرى سىلاتتېرىي ئاشۇ بىرنەچچە گېكتار يېرىگە مەھكەم ئېسىلىۋېلىپ، گېرالدىقۇمۇ، ۋىلكېسكىمۇ زادىلا سېتىپ بەرمىدى. ئۇنىڭ خوتۇنى چاچلىرى دائىم ياخپىيىپ تۇرىدىغان، ئاغرىقچان، سەبە چىرايى ئايال ئىدى. بالىلىرى كۆپ ئىدى، يىلدىن - يىلغا كۆپىيىپ تۇرۇۋاتاتتى. سىلاتتېرىينىڭ قۇللىرى يوق، يېرىنى ئۆزى ئىككى ئوغلى بىلەن تېرىتتى. خوتۇنى بىلەن بىرنەچچە كىچىك بالىسى بىر پارچە كۆكتاتلىقنىڭ ئىشىنى قىلاتتى. لېكىن، نېمىشقىدۇر، ئۇلارنىڭ يا كېۋىزى، يا كۆكتاتلىرى ئوخشىمايتتى، خوتۇنى توختىماي تۇغۇپ تۇرغاچقا،

كۆكتاتلىقى قاراقسىز قېلىپ، بىر ئائىلىنى قامدىغۇدەكلا كۆكتات ئاللايىتى.

سىلاتتېرىي دائىم قوشنىلىرىنىڭكىگە كېۋەز ئۇرۇقى ياكى بىرەر پارچە گۆش تىلەپ باراتتى. ئۇ قوشنىلىرىغا، كۈلۈپ تۇرغىنى بىلەن مېنى ئاستىرتىن مەسخىرە قىلىشىدۇ، دەپ ئۆچلۈك قىلاتتى، بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ قۇللىرىغا تېخىمۇ ئوچ ئىدى. ئۇلارنىڭ ئوچۇقتىن - ئوچۇق قىلىۋاتقان مەسخىرىلىرى ئۇنىڭ جېنىغا تېگەتتى ھەم ئۇلارنىڭ مۇقىم باياشات تۇرمۇشىغا ھەسەتمۇ قىلاتتى. ئۆزىنىڭ نامرات تۇرمۇشى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئۇ قۇللارنىڭ يەيدىغىنى ياخشى، كىيىدىغىنى تولۇق ئىدى، ئاغرىپ تارتىپ قالسا داۋالايدىغان ئادەم بار ئىدى، قېرىلىرىنى غوجايىنلىرى باقاتتى. ئۇ قۇللارمۇ غوجايىنلىرىنىڭ ياخشى ئاتاقلىرى بىلەن ماختىنىشقا ئامراق ئىدى، ئۆزلىرىنىڭ ئاشۇنداق غوجايىنلىرىنىڭ بولغانلىقى بىلەن پەخىرلىنەتتى. سىلاتتېرىيى بولسا ھەممە ئادەم كۆزگە ئىلمايتتى.

سىلاتتېرىي يېرىنى ئۈچ ھەسسە يۇقىرى باھا بىلەن بۇ ئەتراپتىكى ھەرقانداق ئادەمگە ساتسا ئالاتتى. ئۇلارمۇ كۆزگە سىغمايدىغان بۇ ئادەمدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن شۇنچىلىك كۆپ پۇل خەجلەشكە رازى ئىدى. لېكىن، ئۇ يېرىنى ساتماي، يېرىدىن ئالغان ئازراق پاختىسى، قوشنىلىرىنىڭ سەدىقىسى بىلەن بەكمۇ جاپادا ياشاپ كېلىۋاتاتتى.

گېرال د ناھىيەدىكى ھەممە ئادەم بىلەن ياخشى، ئىناق ئۆتەتتى. ۋىلكېس، كالۋېرت، تارلېتون، پىتائىن جەمەتدىكىلەرنىڭ ھەممىسى بۇ دوغلاق، پاكار ئادەمنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرسە كۈلۈپ تۇرۇپ ئالدىغا چىقاتتى، ئېسىل ھاراقلىرى بىلەن كۈتۈۋالاتتى. گېرال مەرد، مېھرى ئىسسىق ئادەم بولغاچقا، قوشنىلارنىڭ بالىلىرى، قۇللىرى ھەتتا ئىتلىرىدىن تارتىپ ھەممىسى ئۇنى ياخشى كۆرەتتى. ئۇلار ئۇنىڭ ۋارقىراپ تۇرغىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە باغرى يۇمشاق،

مۇغداشقا، مەرد ئادەم ئىكەنلىكىنى تېزلا بىلىشىۋالغانىدى. ئۇ كىمىنىڭكىگىلا بارسا، بىرىنچى بولۇپ بىر توپ ئوۋ ئىتلىرى بىلەن نېگىر بالىلىرى يۈگۈرۈشۈپ چىقىپ، ئۇنىڭغا ئېسىلىشاتتى، ئاتنى مەن باغلاپ قويىمەن دەپ بوجا تالىشاتتى. ئاق تەنلىك بالىلارمۇ ئۇنىڭ قۇچىقىغا چىقىپ ئولتۇرۇۋالاتتى. ئۇ يەنە ئۇلارنىڭ بويىغا يەتكەن قىزلىرىنىڭ سىردىشى ئىدى، ئۇلار ئۇنىڭغا ئۆزلىرىنىڭ مۇھەببەت كەچۈرمىشلىرىنى سۆزلەپ بېرەتتى، ئوغۇللىرى بولسا دادىلىرىغا ئېيتالمايدىغان گەپلىرىنى ئۇنىڭغا ئېيتالايتتى، ئۇنى دەردىمىزگە يېتىدىغان ئىجادچىمىز دەپ بىلەتتى.

«قەرز بولۇپ قالغىنىڭغا بىر ئاي بوپتۇ - دە، سەن شۇمتەكنىڭ، - دەپ توۋلاپ گەپ قىلاتتى ئۇ شۇنداق ئەھۋالغا قالغان ياشلارغا، - نېمىشقا ماڭا بالدۇرراق دېمىدىڭ؟»
ئۇنىڭ قوپال ئاۋازى ھەممە ئادەمگە تونۇش ئىدى، ئەمما ھېچكىم بىزار بولمايتتى. شۇڭا، ئۇ ياشلار ئاڭلاپ، ئىزا تارتقاندەك ھىجىيىپ قوياتتى. ئاندىن: «تاغا، سىزنى ئاۋارە قىلىپ قويارمەنمىكەن دەپ ئويلىدىم. مېنىڭ دادام ...» دەيتتى.
«سېنىڭ داداڭ ياخشى ئادەم، بۇنىڭغا ئىقرار بولۇشۇڭ كېرەك، ئەمما تەلەپچانراق. مانا بۇ پۇلنى ئال، بىر كىمگە تىنما.»

ئۇنىڭغا ئەڭ قايىل بولغىنى زېمىندارلارنىڭ خانىملىرى بولدى. بىر كۈنى ۋىلكېس خانىم - گېرالدىنىڭ گېپى بويىچە، ئۆزىنى تۇتقان ئاجايىپ ئېسىل ئايال - ئۇ ئېتىنى مىنىپ چوڭ يولغا چىقىپ بولغاندىن كېيىن، ئېرىگە: «بۇ ئادەمنىڭ گەپلىرى تولىمۇ قوپال ئىكەن، لېكىن ئۆزى يۇقىرى تەبىقىگە مەنسۇپ ئادەمدەك قىلىدۇ» دېگەن، گېرالدى شۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىنى جەزملەشتۈرگەنىدى.

ئۇ ئون يىل تىرىشىپ ئىشلەپ تارا قورۇقنى شۇ ھالەتكە كەلتۈردى. يېڭى كەلگەن چاغلاردا ئۇ قوشنىلىرىنىڭ ئۆزىگە بۇ

يەرنى ئەيۋەشكە كەلتۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەنمىگەن نەزەردە قاراپ يۈرۈشكەنلىكىنى زادىلا بىلمىگەندى.

گېرالدى قىرىق ئۈچ ياشقا كەلگەندە تازا كۈچىگە كېلىپ، مەڭزى قىزىرىپ، مۇسكۇللىرى چىڭىپ، بەئەينى تەنتەربىيە ژۇرنىلىدىن كېسىۋالغان ئوۋچى پومپىشچىنىڭ سۈرىتىگىلا ئوخشاپ قالدى. شۇ چاغدا، ئاندىن ئۇ تارا قورۇقىنىڭ ئىنتايىن قەدىرلىك ئىكەنلىكىنى، لېكىن ئۇنىڭغا قورۇق بىلەن مېھماندوست، ئاق كۆڭۈل قوشنىلىرى بولسىلا كۆپايە قىلمايدىغانلىقىنى، يەنە خوتۇنمۇ كېرەك ئىكەنلىكىنى ئويلىدى.

قارا قورۇقى بىر ئايالنىڭ باشقۇرۇشىغا موھتاج ئىدى. ھازىرقى ئاشپەز ئەسلىدە قارا ئىشلارنى قىلاتتى، تاماق قىلىشقا بىر ئادەم لازىم بولۇپ قالغاقچىلا ئۇنى ئاشخانىغا ئاچقىپ قويغانىدى. ئۇ بىرەر قېتىممۇ تاماقنى ۋاقتىدا تەييارلاپ بېرەلمىدى. ئۆي بېسىقتۇرىدىغان قۇلمۇ ئەسلىدە ئېتىزلىقتا ئىشلەيتتى، ئامالسىز ئۇنىمۇ ئۆي ئىشىغا ئېلىپ كەلگەندى. ئۇمۇ خۇددى قولىدا لاتا تۇرمايدىغاندەك، ھەممە يەرنى چاڭ - توزان بېسىپ كەتسىمۇ كارى يوق يۈرەتتى. پەقەت پوركلا بۇ جەھەتلەردە تەربىيە كۆرگەن، ئىشەنچلىك نېگىر ئىدى، پۈتۈن قۇللارنى باشقۇرۇپ كېلىۋاتاتتى. لېكىن، بىرنەچچە يىلدىن بېرى گېرالدىنىڭ تومۇرىنى تۇتۇۋالدىمۇ، ئۇمۇ ھۇرۇنلىشىپ قولىنىڭ ئۈچىدىلا ئىش قىلىدىغان بولۇپ قالدى.

ئافرىقىلىقلارغا خاس سەزگۈر نېگىر قۇللارمۇ گېرالدىنىڭ ۋارقىراپ - جارقىراپ يۈرگىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۈنچىلىك يامان ئادەم ئەمەسلىكىنى بىلىۋېلىپ، ئۆزى بىلگەننى قىلىپ يۈرۈۋېرىشتى. ئۇلار ئۈچۈن خەتەرلىك ئىككىلا ئىش بار ئىدى: بىرسى، ئۆزلىرىنى جەنۇب تەرەپتىكى بىرەر قۇلدارغا سېتىۋېتىش؛ يەنە بىرسى، قامچا بىلەن ساۋاش ئىدى. ئەمما، گېرالدى مۇشۇ كەمگىچە بىرەر قۇلنى سېتىپ باقمىدى، قامچا

مۇڭداشقا، مەرد ئادەم ئىكەنلىكىنى ئېزلا بىلىشىۋالغانىدى. ئۇ كىمىنىڭكىگىلا بارسا، بىرىنچى بولۇپ بىر توپ ئوۋ ئىتلىرى بىلەن نېگىر بالىلىرى يۈگۈرۈشۈپ چىقىپ، ئۇنىڭغا ئېسىلشاتتى، ئاتنى مەن باغلاپ قويىمەن دەپ بوجا تالىشاتتى. ئاق تەنلىك بالىلارمۇ ئۇنىڭ قۇچىقىغا چىقىپ ئولتۇرۇۋالاتتى. ئۇ يەنە ئۇلارنىڭ بويىغا يەتكەن قىزلىرىنىڭ سىردىشى ئىدى، ئۇلار ئۇنىڭغا ئۆزلىرىنىڭ مۇھەببەت كەچۈرمىشلىرىنى سۆزلەپ بېرەتتى، ئوغۇللىرى بولسا دادىلىرىغا ئېيتالمايدىغان گەپلىرىنى ئۇنىڭغا ئېيتالايتتى، ئۇنى دەردىمىزگە يېتىدىغان نىجادچىمىز دەپ بىلەتتى.

«قەرر بولۇپ قالغىنىڭغا بىر ئاي بويىتۇ - دە، سەن شۈمەتەكنىڭ، - دەپ توۋلاپ گەپ قىلاتتى ئۇ شۇنداق ئەھۋالغا قالغان ياشلارغا، - نېمىشقا ماڭا بالدۇرراق دەيمىدىڭ؟»
ئۇنىڭ قوپال ئاۋازى ھەممە ئادەمگە تونۇش ئىدى، ئەمما ھېچكىم بىزار بولمايتتى. شۇڭا، ئۇ ياشلار ئاڭلاپ، ئىزا تارتقاندەك ھىجىيىپ قوياتتى. ئاندىن: «تاغا، سىزنى ئاۋارە قىلىپ قويارمەنمىكەن دەپ ئويلىدىم. مېنىڭ دادام...» دەيتتى.
«سېنىڭ داداڭ ياخشى ئادەم، بۇنىڭغا ئىقرار بولۇشۇڭ كېرەك، ئەمما تەلەپچانراق. مانا بۇ پۇلنى ئال، بىر كىمگە تىنما.»

ئۇنىڭغا ئەڭ قايىل بولغىنى زېمىندارلارنىڭ خانىملىرى بولدى. بىر كۈنى ۋىلكېس خانىم - گېرالدىنىڭ گېپى بويىچە، ئۆزىنى تۇتقان ئاجايىپ ئېسىل ئايال - ئۇ ئېتىنى مىنىپ چوڭ يولغا چىقىپ بولغاندىن كېيىن، ئېرىگە: «بۇ ئادەمنىڭ گەپلىرى تولىمۇ قوپال ئىكەن، لېكىن ئۆزى يۇقىرى تەبىقىگە مەنسۇپ ئادەمدەك قىلىدۇ» دېگەن، گېرالدى شۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازانغانلىقىنى جەزملەشتۈرگەنىدى.

ئۇ ئون يىل تىرىشىپ ئىشلەپ تارا قورۇقىنى شۇ ھالەتكە كەلتۈردى. يېڭى كەلگەن چاغلاردا ئۇ قوشنىلىرىنىڭ ئۆزىگە بۇ

يەرتى ئەيۋەشكە كەلتۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەنمىگەن نەزەردە قاراپ يۈرۈشكەنلىكىنى زادىلا بىلمىگەندى.

گېرالدى قىرىق ئۈچ ياشقا كەلگەندە تازا كۈچىگە كېلىپ، مەڭزى قىزىرىپ، مۇسكۇللىرى چىڭىپ، بەئەينى تەنتەربىيە ژۇرنىلىدىن كېسىۋالغان ئوۋچى پومپىشچىكىنىڭ سۈرىتىگىلا ئوخشاپ قالدى. شۇ چاغدا، ئاندىن ئۇ تارا قورۇقىنىڭ ئىنتايىن قەدىرلىك ئىكەنلىكىنى، لېكىن ئۇنىڭغا قورۇق بىلەن مېھماندوست، ئاق كۆڭۈل قوشنىلىرى بولسىلا كۆپايە قىلمايدىغانلىقىنى، يەنە خوتۇنمۇ كېرەك ئىكەنلىكىنى ئويلىدى.

قارا قورۇقى بىر ئايالنىڭ باشقۇرۇشىغا موھتاج ئىدى. ھازىرقى ئاشپەز ئەسلىدە قارا ئىشلارنى قىلاتتى، تاماق قىلىشقا بىر ئادەم لازىم بولۇپ قالغاچقىلا ئۇنى ئاشخانىغا ئاچقىپ قويغانىدى. ئۇ بىرەر قېتىممۇ تاماقنى ۋاقتىدا تەييارلاپ بېرەلمىدى. ئۆي بېسىقتۇرىدىغان قۇلمۇ ئەسلىدە ئېتىزلىقتا ئىشلەيتتى، ئامالسىز ئۇنىمۇ ئۆي ئىشىغا ئېلىپ كەلگەندى. ئۇمۇ خۇددى قولىدا لاتا تۇرمايدىغاندەك، ھەممە يەرنى چاڭ - توزان بېسىپ كەتسىمۇ كارى يوق يۈرەتتى. پەقەت پوركلا بۇ جەھەتلەردە تەربىيە كۆرگەن، ئىشەنچلىك نېگىر ئىدى، پۈتۈن قۇللارنى باشقۇرۇپ كېلىۋاتاتتى. لېكىن، بىرنەچچە يىلدىن بېرى گېرالدىنىڭ تومۇرىنى تۇتۇۋالدىمۇ، ئۇمۇ ھۇرۇنلىشىپ قولىنىڭ ئۈچىدىلا ئىش قىلىدىغان بولۇپ قالدى.

ئافرىقىلىقلارغا خاس سەزگۈر نېگىر قۇللارمۇ گېرالدىنىڭ ۋارقىراپ - جارقىراپ يۈرگىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۈنچىلىك يامان ئادەم ئەمەسلىكىنى بىلىۋېلىپ، ئۆزى بىلگەننى قىلىپ يۈرۈۋېرىشتى. ئۇلار ئۈچۈن خەتەرلىك ئىككىلا ئىش بار ئىدى: بىرسى، ئۆزلىرىنى جەنۇب تەرەپتىكى بىرەر قۇلدارغا سېتىۋېتىش؛ يەنە بىرسى، قامچا بىلەن ساۋاش ئىدى. ئەمما، گېرالدىمۇشۇ كەمگىچە بىرەر قۇلنى سېتىپ باقمىدى، قامچا

بىلەن ئۇرىدىغان ئىش بىر قېتىم يۈز بەردى. ئۇمۇ بىر قۇلىنىڭ گېردىنىڭ بىر كۈن كەچكىچە ئوۋدا مىنگەن ئامراق ئېتىغا ياخشى يۇيۇپ، ياخشى قارىمىغانلىقىدىن بولغانىدى.

گېردىنىڭ ئۆتكۈر كۆزلىرى قوشنىلىرىنىڭ ئۆيلىرىنىڭ چىرايلىق، پاكىز تۇرغانلىقىنى، ئۇلارنىڭ چاچلىرىنى كېلىشتۈرۈپ تارىۋالغان خوتۇنلىرىنىڭ ئالدىغا ئاق پەرتۇقلارنى تاقاپ، قۇللىرىنى قانداق ئىشقا سېلىۋاتقانلىقىلىرىنى كۆرۈپ تۇراتتى. ئەمما، ئۇلارنىڭ ئەتىدىن كەچكىچە قۇللارنى ئىشقا سېلىپ، بالىلىرىنى بېقىپ، كىيىم تىكىپ قانچىلىك چارچاپ كېتىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. ئۇنىڭ كۆرىدىغىنى كۈرۈنۈشتىكى ئەھۋاللار ئىدى، مۇشۇ ئەھۋاللارمۇ ئۇنىڭدا چوڭقۇر تەسىرات قالدۇرغانىدى.

بىر كۈنى ئۇ شەھەرگە ئوچۇق سوتقا بارماقچى بولدى. پورك ئۇنىڭ ئاق ياقىلىق چىرايلىق كۆڭلىكىنى ئاچقىۋىدى، كۆڭلەكنى ئۆيدىكى قۇل ئايال يۇيمەن دەپ كىر سىڭدۈرۈپ قويۇپتۇ. شۇ كۈنىمۇ گېردى ئۆزىگە بىر خوتۇننىڭ ئىنتايىن دورا ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى.

— گېردى ئەپەندى، — دېدى پورك كۆڭلەكنى قاتلاۋېتىپ، — سىزگە ھازىر بىر خانىم، نۇرغۇن مالايلىرىنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ كېلەلەيدىغان بىر خانىم كېرەك بولۇۋاتىدۇ.

گېردى ئۇنى ھۆرمەتسىزلىك قىلدى، دەپ ئەيىبلىدى، ئەمما ئۇنىڭ گېپىنىڭ توغرىلىقىنى ئىچىدە بىلدى. ئۇنىڭغا ھازىر راستلا بىر خوتۇن كېرەك، پەرزەنتىمۇ كېرەك، دەررۇ تۇتۇش قىلمىسا كېچىكىپ قېلىشى تۇرغان گەپ. لېكىن، ئۇ كالۋېرتنىڭ ئالدىراپ - تېنەپلا بىر ئائىلە ئوقۇتقۇچىسىنى خوتۇن قىلىۋالغىنىدەك، خىيالغا كەلگەن بىرسىنى ئالسا بولمايدۇ. ئۇنىڭ خوتۇنى چوقۇم ۋىلكېسنىڭ خانىمىغا ئوخشاش چوڭ ئائىلىنىڭ قىزلىرىدىن بولۇشى، ئاشۇ خانىمغا ئوخشاش نازاكەتلىك، تارا قورۇقنى باشقۇرايلىغان خانىم بولۇشى

كېرەك.

ئەمما، بۇ ناھىيەدىكى چوڭ ئائىلىلەرنىڭ قىزلىرى بىلەن توي قىلىشتا ئىككى قىيىنچىلىق بار بولۇپ، بىرىسى، بۇ يەردە بويىغا يەتكەن قىزلار ئىنتايىن ئاز ئىدى. يەنە بىرىسى، يەنە كېلىپ ئەڭ قىيىنى، گېرالدى بۇ يەرگە «يېڭى» ئادەم (ئۇنىڭ بۇ يەردە ياشاۋاتقىنىغا ئون يىل بولغان بولسىمۇ)، ئۇنىڭ ئۈستىگە چەت ئەللىك بولۇپ، ئۇنىڭ تېگىنى ھېچقانداق ئادەم بىلمەيتتى. گەرچە بۇ يەرنىڭ ئادەملىرى دېڭىز بويى شەھەرلەردە ياشاۋاتقانلاردەك چوڭچى بولمىسىمۇ، ئۆزىنىڭ قىزلىرىنى نەدىن كەلگەنلىكى نامەلۇم بىر كەلگۈندىگە بېرىشنى خالىمايتتى. بۇ يەردىكى ئەرلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ، ئەمما شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا قىزلىرىنى بېرىشى ناتايىن ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە گېرالدى ئۆزىمۇ خەقلەرنىڭ، ئۇ پالانچىنىڭ قىزىغا ئادەم قويۇپتىكەن، ئۇ قىزىنى بەرگىلى ئۇنىمىپتۇ، دېگەندەك گەپلەرنى قىلىپ يۈرۈشىنى خالىمايدۇ. ئۇ بۇ جەھەتتە ئۆزىنى سوراپ يۈرگىنى بىلەن، خەقنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى ھەرگىز تۆۋەن چاغلاپ يۈرمىدى. ئەمەلىيەتتەمۇ ئۇ ئۆزىنى باشقىلاردىن مەلۇم جەھەتتە تۆۋەن ئۆرىمەن، دەپمۇ ئويلىمايتتى. بۇ يەردە، قىزلارنى جەنۇبتا تۇرۇۋاتقىنىغا يىگىرمە يىل بولغان، يەر - جاي، قۇللىرى بار، يامان ئادەتلەرنى يۇقتۇرۇۋالغان ئادەملەرگە بېرىش كېرەك، دەيدىغان غەلىتە بىر ئادەت بار ئىدى.

— سەپەر تەييارلىقىنى قىل، ساۋانغا بارىمىز، — دېدى بىر كۈنى گېرالدى پوركقا، — سېنىڭ «تىنچ» ياكى «چوقۇم» دېگەندەك گەپلىرىڭنى ئاڭلاپ قالدىغان بولسام، شۇ ھامان سېتىۋېتىمەن. ئۆزۈممۇ ئۇ گەپلەرنى ناھايىتى ئاز قىلىمەن.

جامپس بىلەن ئاندرېۋنىڭ ئۇنىڭ توي ئىشى توغرىلۇق ياخشى تەكلىپلىرىمۇ باردۇ. يا بولمىسا ئۇلارنىڭ ئاغىنىلىرىنىڭ ئىچىدە قىزىنى گېرالدىقا بېرىشنى خالايدىغانلار چىقىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن. ئۇلار ئۇنىڭ ئويلىرىنى ئەستايىدىل

ئولتۇرۇپ ئاڭلىدى، ئاڭلاپ بولۇپ قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈرمىدى. ئۇلارنىڭ ساۋاننادا ياردەم سورىغۇدەك ئۇرۇق - تۇغقانلىرى يوق ئىدى، چۈنكى ئۇلار ئامېرىكىغا كېلىشتىن بۇرۇنلا توي قىلىشقان، ئاغىنىلىرىنىڭ قىزلىرىمۇ توي قىلىپ بالىچاقلىق بولۇپ كېتىشكەندى.

— سەن پۇلدارمۇ ھەم داڭلىق شەخسىمۇ ئەمەس، — دېدى جامپىس.

— مەن نۇرغۇن پۇل تاپتىم، ئۆزۈمنى داڭلىق ئادەملەر قاتارىدا سانىيالايمەن. شۇڭا، بولار - بولماس خوتۇندىن بىرنى ئېلىپ ئىشنى تۈگەتسەم بولمايدۇ.

— سەن ئېگىز شاخقا ئېسىلىپ قېلىۋاتقاندەك قىلىسەن، — دېدى ئاندرېۋ كەسكىن تەلەپپۇزدا.

شۇنداقتمۇ، ئۇلار گېرالدىنىڭ ئىشى ئۈچۈن كۆپ باش قاتۇردى. ئىككىسى ياشىنىپ قالغان ھەم ساۋاننادا خېلى نامى بار ئادەملەر ئىدى، ئاغىنىلىرىمۇ كۆپ بولغاچقا، گېرالدى بۈگۈن بىرسىنىڭكىگە تانىسغا، ئەتىسى يەنە بىرسىنىڭكىگە تاماققا، ئۆگۈنى باراۋەتكە ئېلىپ باردى.

ئەڭ ئاخىرىدا گېرالدى ئۆزىنىڭ پىكرىنى ئېيتتى:

— ماڭا پەقەت بىرلا قىز يارىدى. ئۇ قىز مەن بۇ يەرگە كەلگەن چاغدا تېخى تۇغۇلمىغان بولۇشىمۇ مۇمكىن.

— ساڭا يارىغان قايسى قىز ئۇ؟

— ئېلىپن روبېللارد خېنىم، — گېرالدى ئەتەي خۇشياقمىغاندەك جاۋاب بەردى. ئەمەلىيەتتەمۇ ئېلىپن روبېللاردنىڭ قارا كۆزلىرى ئۇنىڭغا سەل ياقمىغاندەك قىلغانىدى. ئۇ قىز سىرتىدىن پەرۋاسىز، چۈشەنگىلى بولمايدىغاندەك كۆرۈنەتتى. شۇنداقتمۇ، گېرالدىقا يارىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ قىزنىڭ ۋۇجۇدىدىن بېلىنىپ تۇرغان بىر خىل ئۈمىدسىزلىك كەيپىياتىمۇ گېرالدىنىڭ يۈرەك تارىنى چېكىپ، ئۇنى ئۇ قىزنىڭ ئالدىدا پىلىكتەك يۇمشىتىۋەتتى. ئۇ

ھەرقانداق ئادەم بىلەن بىللە بولسىمۇ ئۇنداق بولۇپ باقمايتتى.
— بىراق، سەن ئۇ قىزغا دادا بولغۇدەك ياشتا تۇرساڭ.
— مېنىڭ ھازىر تازا كۈچكە تولغان ۋاقتىم! — گېرالدى
زىتىغا تەگكەن بۇ گەپكە چىدىماي توۋلاپ كەتتى.

جامپىس سوغۇققانلىق بىلەن ئۆزىنىڭ قاراشلىرىنى ئېيتتى.
— گېرالدى، سەن ساۋانادا توي قىلىشنىڭ تەسكە توختايدىغان
ئۇنىڭدىن باشقا ئادەمنى تاپالمايسەن. ئۇنىڭ دادىسى روبېللارد
جەمەتىنىڭ ئادىمى. ئۇ فىرانسۇزلار بەكمۇ تەكەببۇر. ئۇنىڭ
ئانىسى — رەھمەتلىكنىڭ ياتقان يېرى جەننەت بولسۇن —
بەكمۇ ئېسىل مەزلۇم ئىدى.

— ئۇلار بىلەن مېنىڭ كارىم يوق، — دېدى گېرالدى ئاچچىقى
كېلىپ، — ئاپىسى ئۆلۈپ كېتىپتۇ، ئەمما دادىسى مېنى ياخشى
كۆرىدۇ، دەپ ئويلايمەن.

— ئادەتتىكى ئادەم بولساڭ شۇنداق بولىدۇ، ئەمما كۈيۈنۈڭۈل
بولدىغانلىقىڭنى ئاڭلىسا ئۇنداق بولۇشى ناتايىن.

— ئۇ قىز ساڭا ھەرگىز ئۈنمەيدۇ، — دېدى ئاندرېۋ گەپ
قىستۇرۇپ، — ئۇ بىر نەۋرە ئاكىسى فىلىپپىنى ياخشى
كۆرىدۇ. ئۇ بىر ساياق بەگزادە. بىر يىل بولدى، ئۆيدىكىلىرى
ئۇنىڭغا، فىلىپپى ساڭا لايىق ئەمەس دەپ كېلىۋاتىدۇ، لېكىن
قىز ئۈنمەيدۇ.

— ئۇ مۇشۇ ئايدا لوئىساناغا كېتىپتۇدەك، — دېدى گېرالدى.

— بۇنى سەن قانداق بىلىدىڭ؟

— ئىشقىلىپ، بىلىدىم، — جاۋاب بەردى گېرالدى بۇ خەۋەرنى
پوركتىن ئاڭلىغانلىقىنى دېمەي. ئۇ فىلىپپىنىڭ
ئۆيىدىكىلىرىنىڭ تېز سالغان خېتىنى تاپشۇرۇپ ئېلىپمۇ
قايتىپ كەلمىگەنلىكىنى ئېيتتى، — مەن ئۇ قىزنىڭ ئۇ
يىگىتنى ئايرىلالمىغۇدەك دەرىجىدە ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا
ئىشەنمەيمەن. ئون بەش ياش دېگەن تېخى كىچىك، ئۇياشتىكى
قىزلار مۇھەببەتنىڭ نېمىلىكىنى چۈشىنىپ كەتمەيدۇ.

— ئۇ ئۆزىنىڭ ئاشۇ خەتەرلىك نەۋرە ئاكىسىنى تاللىسا تاللايدۇكى، سېنى تاللىمايدۇ.

شۇڭلاشقىمۇ، پېررې روبېللاردىن ئىزى ئىرپىلاندىيەلىك پاكار گېرالدىقا ياتلىق بولىدىكەن، دېگەن گەپ تارقالغاندا، جامېس بىلەن ئاندرېۋدىن تارتىپ ھەممىلا ئادەم ئاغزىنى ئېچىپ قېلىشقانىدى. پۈتۈن ساۋانادا مېش - مېش گەپ، ھەممىلا ئادەم غەربكە كەتكەن فىلىپپى روبېللاردىقا نېمە بولغاندۇ، دەپ ھەيران بولۇشاتتى، لېكىن ئۇنىڭغا ھېچكىم جاۋاب تاپالمايتتى. روبېللارد ئائىلىسىنىڭ ئەڭ ئارزۇلۇق قىزى نېمىدەپ ئۇ ئاچچىقى يامان، قىزىل يۈز، بويى ئۆزىدىن بىر غېرىچ پاكار ئادەم بىلەن توي قىلىدىغان بولۇپ قالغاندۇ؟ بۇ ئىش ھەممە ئادەم ئۈچۈن بىر سىر بولۇپ قالدى.

ھەتتا گېرالدىنىڭ ئۆزىمۇ بۇ ئىشنىڭ قانداق بولۇپ مۇشۇنداق ئاسانلا ۋۇجۇدقا چىقىپ قالغانلىقىدىن ھەيران ئىدى، بۇنى پەقەت مۆجىزە دەپلا بىلەتتى، بۇ مۆجىزىمۇ ئۇنىڭ ئۆمرىدە مۇشۇ بىر قېتىملا بولسا كېرەك. چىرايى سېرىق ھەم ناھايىتى سوغۇققان ئېلىپن يۇمران قولىنى ئۇنىڭ مۇرىسى ئۈستىگە قويۇپ: «غۇخارا ئەپەندى، مەن سىزنى قوبۇل قىلدىم» دېگەن چاغدا، گېرالدى خۇددى پۈتۈن ئەزاى ئېرىپ كېتىۋاتقانداك بولۇپ كەتتى.

بۇ سىرلىق ئىشنىڭ جاۋابىنى روبېللارد ئائىلىسىدىكى بۇ ئىش تۈپەيلى ئالاق - جالاق بولۇپ كەتكەن ئادەملەرمۇ قىسمەن بىلەتتى. بىلىدىغان ئادەم پەقەت ئېلىپن بىلەن ئۇنىڭ نېگىر ئانىسىلا ئىدى. شۇ كۈنى ئېلىپن كېچىچە ئۇخلىماي يىغلاپ چىقتى، ئەتىسى ئەتىگەندە ئورنىدىن بىر قارارغا كېلىپ قوپتى. نېگىر ئانىسى ئۇنىڭغا شۇ كۈنى يېڭى ئورلىۋاتقاندىن كەلگەن كىچىكرەك بىر خالتىنى ئەكىرىپ بەرگەندى. ئۈستىدىكى ئادىرپىس ئاتونۇش ئادەمنىڭ قەلىمىدە يېزىلغانىدى. خالتىنىڭ ئىچىدىن ئېلىپننىڭ كىچىك بىر پارچە سۈرىتى (ئېلىپن ئۇنى كۆرۈپ چىرقىراپ كەتتى ۋە دەررۇلا يەرگە تاشلىۋەتتى)،

قىلىپىيىغا يازغان تۆت پارچە خېتى، يېشى ئورلىغاندىكى چېركاۋنىڭ پويى يازغان ئىككى خەت چىقتى. ئۇ خەتتە قىلىپىينىڭ قاۋاقخانىدا بولغان جەدەلە تاياق يەپ ئۆلۈپ كەتكەنلىكى يېزىلغانىدى. «ئۇنى ئۇلار قوغلىۋەتتى، دادام، پولىن، يوراللار قوغلىۋەتتى. ئۇلاردىن نەپىرە تلىنىمەن، ھەممىسىدىن نەپىرە تلىنىمەن. ئۇلارنى ئىككىنچى كۆزۈم كۆرمىسۇن، يېشى چوڭ بولسىمۇ ئاشۇ ئادەمگە تېگىپ بۇ يەردىن كېتىمەن، ئۇلارنى مەڭگۈ كۆرمەيدىغان جايغا كېتىمەن. بۇ شەھەرنىمۇ مەڭگۈ كۆزۈم كۆرمىسۇن، ئۇنى ئېسىمگە سالىدىغان ئادەملەرنىمۇ كۆرمەي» دەپ نالە قىلىپ كەتتى ئۇ.

• كېچىچە ئۇنىڭ يېنىدا يىغلاپ ئولتۇرغان نېگىر ئانىسى ئاخىر ئۇنىڭغا نەسەت قىلىپ:

— ئۇنداق قىلىشىڭىز بولمايدۇ، قوزام، ئۇ دېگەن چوڭ ئادەم، ئۇنداق خىياللاردا بولماڭ، — دەپ نەسەت قىلدى.

— مەن چوقۇم شۇنداق قىلىمەن، ئۇ ياخشى نىيەتلىك ئادەمدەك قىلىدۇ. ئۇنىڭغا ماقۇل دەيمەن، بولمىسا چارلىستوندىكى موناختىرغا كېتىپ موناخ بولۇپ كېتىمەن.

ئۇنىڭ موناخ بولۇپ كېتىمەن دېگەن مۇشۇ بىر گېپى پېررې روپىلاردىن قاتتىق ئويغا سالدى. ئۇ كۈچلۈك ئازاب ۋە نۇرغۇن تېخىرقاشلاردىن كېيىن ئاخىر قىزىنى گېرالدىقا بېرىشكە قوشۇلدى. ئۇنىڭ پۈتۈن ئائىلىسى كاتولىك دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان بولسىمۇ، ئۇ قىزىنىڭ موناخ بولۇپ كېتىشىدىن كۆرە، گېرالدى ئوخاراغا تەگكىنىنى ئەۋزەل بىلدى، گېرالدىنىڭ نام — ئەمەلىنىڭ ئۆزلىرىگە توغرا كەلمەيدىغانلىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، قالغان تەرەپلىرىنى كەچۈرۈپ ئۇنىڭغا ئۆچلۈك قىلىپمۇ كەتمىدى.

شۇنداق قىلىپ، ئېلىپ نېگىر ئانىسى بىلەن يىگىرمە نېگىر قۇلنى ئېلىپ، ساۋانناغا ئىككىنچى كەلمەيدىغان نىيەت بىلەن تارا قورۇقىغا كەلدى.

ئىككىنچى يىلى ئۇلار پەرزەنت كۆرۈپ، ئىسمىنى كاتىمى سىكارلېت قويدى. بۇ، گېرالدىنىڭ ئانىسىنىڭ ئىسمى ئىدى. گېرالدى، ئوغۇل بولسىكەن، دەپ يۈرگەچكە تۇنجى بالىسىنىڭ قىز بولۇپ قالغانلىقىغا سەل كۆڭلى يېرىم بولۇپ يۈردى. كېيىن بۇ قارا چاچ قىزىنى ياخشى كۆرۈپمۇ قالدى ۋە، ئۇ تۇغۇلغاندا پۈتۈن قورۇقتىكى قۇللارغا چاي بەردى، چايدا ئۆزىمۇ ئىچىپ مەست بولدى.

ئەگەر ئېلىپن گېرالدى بىلەن توي قىلغانلىقىغا پۇشايمان قىلغان بولسىمۇ، بۇنى ئۆزىدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيتتى، گېرالدىنىڭ بىلىشى تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. گېرالدى ئۇنىڭ بىلەن قاتتىق پەخىرلىنەتتى. ئېلىپن چىرايلىق ساۋاننا شەھىرىدىن ئايرىلىپ، شەھەرنى ۋە ئۇ شەھەرنىڭ ئۆزىدە قالدۇرغان بارلىق تەسىراتلىرىنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ، جورجىيەنى ئۆزىنىڭ يۇرتىدەك كۆرۈپ كەتتى.

ئېلىپننىڭ دادىسىنىڭ سۇس ھال رەڭ بىناسى خۇددى تولغان قىزلاردەك شۇنچىلىك چىرايلىق، كۆركەم ئىدى، ئىچىدىكى يۈگمەچ پەلەمپەيلىرى، پەلەمپەينىڭ چىرايلىق سالاسۇنلىرى گۈلدەك تەپىس ئىشلەنگەنىدى. ئەنە شۇ ئۆي ئۇنىڭ ئىللىق ۋە يېقىملىق ئائىلىسى ئىدى، ئەمدى ھازىر ئۇنىڭدىن مەڭگۈ ئايرىلىپ كەتتى.

ئۇ يالغۇز ئاشۇ كۆركەم بىنادىغا ئەمەس، بەلكى يەنە ئۇنىڭ ئىچىدىكى بىر يۈرۈش مەدەنىيەتتىنمۇ ئايرىلغانىدى. بۇ يەرگە كېلىپ، يۈتۈنلەي ناتونۇش بىر دۇنياغا كېلىپ قالغاندەك، يېڭى بىر قۇرۇقلۇققا چىقىپ قالغاندەك بولۇپ قالدى.

شىمالىي جورجىيە ئوت - چۆپ بېسىپ كەتكەن، ئادەملىرى قوپال بىر يەر ئىدى. قىشتا قاتتىق سوغۇق، يازدا ئۆلگۈدەك ئىسسىق بولاتتى. ئادەملىرىنىڭ ۋۇجۇدىدىكى ھاياتقا ئىنتىلىش ۋە كۈچ - قۇدرەت ئېلىپنى ھەيران قالدۇردى. ئۇلار سەمىمىي، باتۇر، مەرد، ئاق كۆڭۈل، ساغلام ئىدى، ئاچچىقى تېز كېلەتتى،

تېز كېتەتتى. ئېلىپن تاشلاپ كەلگەن شەھەردىكى ئادەملەر ئۆزلىرىنىڭ ئادەملەرگە، ئىشلارغا، ھەتتا دۇئەل ۋە دەتالاشلارغا پەرۋاسىز مۇئامىلە قىلىدىغانلىقى بىلەن ماختىنىش ئىشلىتىپ، بۇ يەرنىڭ ئادەملىرىنىڭ ۋۇجۇدىدا بولسا بىر خىل زوراۋانلىق ھۆكۈم سۈرەتتى. شەھەر تۇرمۇشىدىن زېرىككەن ئېلىپن ئۈچۈن بۇ يەرنىڭ تۇرمۇشى جانلىق، يېڭى ۋە يېقىملىق بىلىندى.

ئېلىپن ساۋاندا تونۇيدىغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسى خۇددى بىر قېلىپتىن چىققان دەك بولۇپ، كۆز قاراشلىرى، ئەنئەنىلىرى بىر - بىرىنىڭكىگە قۇيۇپ قويغان دەك ئوخشايتتى، بۇ يەردىكى ئادەملەر خىلمۇ خىل ئىدى، ئوخشىمىغان جايلاردىن كېلىپ بۇ يەرگە ئولتۇراقلاشقان بولغاچقا، ئۇلارنىڭ مەدەنىيىتى، ئەنئەنىسى ۋە تۇرمۇش ئادەتلىرى بىر بىرىگە يۇغۇرۇلۇپ، قائىدە - يوسۇن بىلەن ئۆزىنى چەكلەپ ئولتۇرمايدىغان بىر - خىل ئادەت شەكىللەنگەنىدى. بۇ خىل ئادەتنى ئېلىپن پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانىدى ھەم ئۇنىڭغا كۆنۈپ كېتەلمىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئۇ دېڭىز بويى رايونلىرىدىكى ئادەملەرنىڭ قانداق شارائىتتا قانداق ئىش قىلىدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما شىمالىي جورجىيەدە قانداق قىلىش كېرەك؟ بۇنى ئۇنىڭغا ھېچكىم ئۆگەتمىدى.

ياخشى يېرى، بۇ رايوننىڭ ئىشلىرىنى بىر خىل كۈچ ئىلگىرى سۈرۈۋاتاتتى، ئۇ كۈچ جەنۇبىنى قاپلىغان تەرەققىيات دولقۇنى ئىدى. پۈتۈن دۇنيا پاختىغا جىددىي ئېھتىياجلىق ئىدى. بۇ ناھىيەنىڭ يەرلىرى مۇنبەت بولۇپ، پاختىنى زور مىقداردا ئىشلەپچىقىرالايتتى. پاختا بۇ يەرنىڭ قان تومۇرى ئىدى، بايلىق ئەنە شۇ ئېدىرلىقلاردىن پاختا ئارقىلىق توختىماي ئېقىپ كېلەتتى. پاختا بۇ ئەۋلادنى شۇنچىلىك باي قىلالىغان يەردە، كېيىنكى ئەۋلادنى بايلا بايلىققا تىندۈرۈۋېتەلەيتتى.

پۈتۈن ناھىيەدىكى ئادەملەر ئېلىپنغا ئاتىنىش بولغان قىزغىنلىق بىلەن بۇ خىل ھايات ئىچىدە ياشاۋاتاتتى، ھاياتقا

شۈنچىلىك قىزغىن ئىدى. ئۇلاردا يېتەرلىك بايلىقلار، يېتەرلىك قۇللار بار بولغاچقا، ئويۇن - تاماشىغا ئەلۋەتتە ۋاقتلىرى ئېشىپ - تېشىپ تۇراتتى، ئۆزلىرىمۇ ئويۇنغا ئامراق ئىدى، ھەرقانچە ئالدىراش بولسىمۇ، ئىشلىرىنى دەپ ئويۇن - تاماشىنى تاشلاپ قويمايتتى، بېلىق باراۋىتى، ئوۋ ئوۋلاش، بەيگە ئويۇشتۇرۇشلارنى قىلىپ تۇراتتى، ھەپتىدە بىر قېتىم چوڭ زىياپەت، تانسىلار بولماي قالمايتتى.

ئېلىپن ناھايىتى تېزلا پۈتۈن ناھىيە بويىچە ھۆرمەتكە ئەڭ سازاۋەر قوشنىلاردىن بولۇپ قالدى. ئۇ تېجەشلىك، مۇلايىم ئايال، مېھرىبان ئانا ئىدى، چېركاۋغا بېغىشلاشقا تېگىشلىك ساداقىتىنى بالىلىرىغا، ئائىلىسىگە، ئۆزىنى ساۋاننادىن بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن ئەر كىشىگە بېغىشلىدى. ئۇ ئەر ئۇنى ساۋاننادىن ۋە ئۇ يەردىكى بارلىق ئەسلىملىرىدىن ئۆزۈپ بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن، لېكىن ئۇنىڭغا پەقەتلا شەرت قويۇپ باقمىغانىدى.

سىكارلېت بىر ياشقا توشۇپ، نېگىرئانسىنىڭ دېگىنىدەك تازا پاقلىندەك چوڭ بولۇۋاتقاندا، ئىككىنچى بالىسى تۇغۇلۇپ، ئۇنىڭغا سۇسان ئېلىنور دەپ ئىسىم قويدى. كىشىلەر ئۇنى سۇ ئېلىپن دەپ چاقىرىشاتتى. كېيىن يەنە كاررىن تۇغۇلدى، ئۇنىڭ دىنىي ئىسمى كارولىن ئېرىپن بولدى. ئۇنىڭدىن كېيىن قاتارسىغا ئۈچ ئوغۇل تۇغۇلدى. لېكىن، ئۇچىلىسى يېشىغا يەتمەيلا ئۆلۈپ كەتتى. ھازىر ئۇلار يۈز مېتىر نېرىدىكى جەمەت قەبرىستانلىقىدا ياتاتتى، قەبرىلىرىنىڭ بېشىغا «كىچىك گېرالدى ئوخارالار» دەپ خەت يېزىپ قويۇلغانىدى.

ئېلىپن تارا قورۇقىغا كەلگەن كۈندىن باشلاپلا بۇ يەردە ئۆزگىرىش پەيدا بولۇشقا باشلىدى. ئۇ ئەمدىلا ئون بەش ياشقا كىرگەن قىز ئىدى، لېكىن زىممىسىدىكى ئايال غوجايىنلىق يۈك يېشىدىن كۆپ ئېشىپ كەتكەنىدى. قىزلار توي قىلماستا مۇلايىم، نازاكەتلىك، گۈلدەك چىرايلىق بولۇشى، تويىدىن كېيىن

پۈتۈن ئائىلىنىڭ يۈكىنى ئۈستىگە ئېلىپ يۈزلىگەن چاكار -
قۇللارنى باشقۇرۇشى كېرەك ئىدى، ئۇلارغا بۇ ئىشقا كىچىكىدىن
تارتىپ كۆزىنى پىشۇرۇرۇش ئادەت بولۇپ كەتكەنىدى.

تەربىيە كۆرگەن ھەرقانداق ياش خانىم بۇ ئىشقا توپىدىن
ئىلگىرىلا تەييارلىق كۆرەتتى. ئېلىپنىمۇ شۇنداق قىلغانىدى.
ئۇنىڭ ئۈستىگە يېنىدا ئېگىر ئانىسى بولغاچقا، ھەرقانچە يارىماس
قۇل بولسىمۇ ئەيۋەشكە كەلمەي قالمايتتى. ئېلىپ ناھايىتى
تېزلا گېرالدىنىڭ ئائىلىسىدە تەرتىپ تۇرغۇزدى. ھۆرمەت ۋە
لاتاپەت تارا قورۇقىغا ئىلگىرىدىن بولۇپ باقمىغان ئاجايىپ بىر
پارقىنلىق ئېلىپ كەلدى.

قورۇقتىكى تۇرالغۇ جاي قانداقتۇر بىر ئىسخېمغا ئاساسەن
ياسالغان ئەمەس. نۇرغۇن ئۆيلەر ئېھتىياج ۋە قولايلىق بولۇشنى
قوغلىشىپ ھەر خىل چاغلاردا سېلىنغانىدى. لېكىن، ئېلىپنىڭ
بىر قوللۇق باشقۇرۇشى بىلەن، ئۇ ئۆيلەر ئادەمنىڭ ھەۋىسى
كەلگۈدەك تۈسكە كىرىپ، بۇلارنى لايىھەلىگەن چاغدىكى
يېتەرسىزلىكلەر يېپىلىپ كەتتى. چوڭ يولدىن تاكى دەرۋازىنىڭ
ئالدىغىچە تار يول ئېلىنىپ، ئىككى تەرىپىگە شەمشاد دەرىخى
تىكىلدى. بۇنداق دەرەخلىك سايە يول قورۇقنىڭ تۇرالغۇ جايى
ئۈچۈن كەم بولسا بولمايتتى. ئۇ دەرەخلەر بۇ يەرگە سالقىنلىقلا
ئېلىپ كەلمەي، ئەتراپتىكى ھەر خىل دەرەخلەرگە بىر خىل
سۆلەتمۇ بەردى. ئۆينىڭ تاملرىغا ياماشتۇرۇۋېتىلگەن يۈگمەچ
تىپتىكى ئۆسۈملۈكلەر بۇ ئاق ئۆينىڭ رەڭگىنى تېخىمۇ
جۇلالاندۇردى، ئۇ ئوتلار يەنە ئىشىك ئالدىدىكى ھال رەڭ
ئېچىلىپ كەتكەن ئەتىر گۈللەر ۋە ئاق ئېچىلىدىغان گىنولىيە
گۈللىرى بىلەن قوشۇلۇپ، ئىمارەتنىڭ تاشقى كۆرۈنۈشىدىكى
بەزى قوپاللىقلارنى يېپىپ كەتكەنىدى.

ئارقا ھويلىدا دانلاپ يۈرىدىغان كۈركە توخۇلار بىلەن غازلار
باھار ۋە ياز پەسلىدە ئالدى ھويلىنىڭ يېشىلچىلىقىغا قىزىقىپ،
چوڭلىرىنىڭ باشلىشى بىلەن ئالدى ھويلىغا چىقىشىۋالاتتى، بۇ

يەرنىڭ مەنزىرىسىگە ئويمانغاندەك، قوغلىمىغۇچە چىقىپ كەتمەيتتى. ئۇلارنىڭ بۇلاڭچىلىقىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئۇلارنى باشقۇرۇشقا ئۇششاق نېگىر بالىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئۇلار ئاق لۆڭگە تۇتۇپ ئۇ جانىۋارلارنى قورۇپ پەلەمپەيدە ئولتۇرۇشاتتى. بۇمۇ تارا قورۇقىغا بىر خىل مەنزىرە بولۇپ قوشۇلغانىدى. ئۆي قۇشلىرىنى تايلاق ياكى تاش بىلەن قوغلاشقا پەقەتلا يول قويۇلمايتتى.

ئېلىپ بىرنەچچە نېگىر بالىنى ھەر خىل ئىشلارغا سالدى، بۇ ئۇلارنىڭ تارا قورۇقىدا باشلىغان تۇنجى ئىشلىرى ھېسابلىناتتى. ئۇلار ئون ياشقا توشقاندا، بىرسىنى قورۇقنىڭ موزدۇزىغا، يەنە بىرنى ياغاچچىسىغا، يەنە بىرسىنى پادىچىسىغا، يەنە بىرسىنى مالچىسىغا ھۈنەر ئۆگىنىشكە ئەۋەتىپ بېرەتتى. ئۇ ئىشلارغا مۇۋاپىق كەلمىسە ئېتىزنىڭ ئىشلىرىنى ئۆگىنىشكە قوياتتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار جەمئىيەتتىن ئورۇن ئېلىش سالاھىيىتىدىن پۈتۈنلەي ئايرىلغانلىقىنى، ئەمدى ئېتىزلىققا بەخشەندە بولۇپ كېتىشكەنلىرىنى چۈشىنىپ يېتەتتى.

ئېلىپنىڭ ھاياتى راھەت ھەم خۇشال - خۇراممۇ ئەمەس ئىدى، ئۆزىمۇ ئارتۇقچە راھەتتە ئۆتۈشنى خالىمايتتى، بىز ئاياللارنىڭ تەقدىرى شۇنداق، بۇ ئەرلەرنىڭ دۇنياسى، دەپ بىلەتتى، بۇنى ئۆزىمۇ ئېتىراپ قىلاتتى. ئەرلەر مال - دۇنيا تاپىدۇ، ئاياللار ئۇنى باشقۇرىدۇ. ياخشى باشقۇرسا شەرەپ ئەرلەرگە بولىدۇ، ئاياللارمۇ ئۇلارنى بىڭسى بار دەپ ماختايدۇ. ئەرلەر قولىغا تىكەن كىرىپ كەتسە ۋايىجانلاپ بۇقىدەك سەكرىشىپ كېتىدۇ. ئاياللار بولسا ئۇنداق ئەمەس، ئۇلارغا قارىغاندا چىداملىق. تۇغۇت ئۈستىدىمۇ، ئېرىمنىڭ خاتىرجەملىكىنى بۇزماي دەپ، دەھشەتلىك ئاغرىقلارغا چىدايدۇ. ئەرلەرنىڭ قوپاللىقلىرى، ھاراق ئىچىپ مەست بولۇشلىرىغا بەرداشلىق بېرەلەيدۇ. مەست بولۇپ قالغانلىرىدا بىر ئېغىز

زۇۋان سۈرمەي ئۇلارنى كارىۋاتقا ياتقۇزۇپ قويدۇ. ئەرلەر قوپال، ئەمما تۈز كۆڭۈل، ئاياللار بولسا مېھرىبان، سۈلكەتلىك، ئادەمنىڭ ھالىغا يېتىدۇ.

ئېلىپن يۇقىرى تەبىقىدىكى ئاياللارنىڭ ئەنئەنىۋى تەربىيەسىدە چوڭ بولغان، بۇ ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى قانداق ئادا قىلىش ۋە مېھرىبان، سۆيۈملۈك تەرەپلىرىنى قانداق ساقلاپ قېلىشنى ئۆگەتكەن. شۇڭا، ئۇ ئۆزىنىڭ ئۈچ پەرزەنتىنى ئەنە شۇنداق ئالىيجاناب ئاياللاردىن قىلىپ تەربىيەلەپ چىقىشنى مەقسەت قىلغانىدى. لېكىن، ئىككى بالىسىدا شۇنداق قىلالىدى: سۆيۈلۈپن ئەدەپ - ئەخلاقلىق ئېسىل خانزادىلەردىن بولۇپ چىقىشنى كۆزلىگەچكە، ئاپىسىنىڭ سىزغان سىزىقىدىن چىقمىدى، كارىنىمۇ نومۇسچان، گەپ ئاڭلايدىغان قىز بولدى. ئەمما، سىكارلېت دادىسىغا ئوخشاش مەجەزە بولۇپ قېلىپ، ئۇنى ئېسىلزادا قىلىپ تەربىيەلەش ئىنتايىن قىيىنغا چۈشتى.

سىكارلېتنىڭ نېگىرئانىسىنى ئەڭ خاپا قىلىدىغان بىر ئىشى، ئۇ ئەدەپلىك ئىككى سىڭلىسى ياكى ۋىلكېسنىڭ تەربىيە كۆرگەن بىرنەچچە قىزلىرى بىلەن پەقەتلا بىللە ئوينىماي، نېگىر بالىلار ۋە باشقا ئاق تەنلىك ئوغۇل بالىلار بىلەن دەرەخلەرگە يامىشىپ، تاش ئېتىشىپ ئوينىيىتى. بۇنىڭدىن نېگىرئانىنىڭ كۆڭلى بەكمۇ يېرىم بولاتتى، ئېلىپندەك بىر ئېسىل ئايالنىڭ قىزىنىڭ مۇشۇنداق بولۇپ قالغىنىغا ھەيران ئىدى، دائىم ئۇنىڭغا: «ئېسىلزادىلەرنىڭ خاتىقىزلىرىدەك بولۇڭ!» دەپ تەربىيە بېرەتتى. ئېلىپن ئۇنىڭغا قارىغاندا كەڭرەك ۋە يىراقراق ئويلايتتى. ئاشۇ بالىلارنىڭ ئىچىدىن ئۇنىڭغا ئۆمۈرلۈك ھەمراھ بولغۇنىدەك بىرەر سىنىڭ چىقىپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلاتتى. چۈنكى، قىز بالىنىڭ ئەڭ چوڭ ئىشى ئۆي تۇتۇش - دە. ئېلىپن يەنە سىكارلېتنىڭ ھازىر ئۆزىنى بىلمەيدىغان، كەپسىز چاغلىرى ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭغا ئەخلاق ۋە ھۆسنىدە تەڭ

يېتىشىپ چىقىشنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرىنى كۆپرەك سۆزلەپ تەربىيە بەرسە، كەلگۈسىدە ئەرلەرنىڭ كۆزى چۈشمەي قالمايدىغان ئوماق قىز بولۇپ چىقىدىغانلىقىنىمۇ كۆپ ئويلايتتى. ئۇنىڭغا يەنە ۋاقىت بار ئەمەسمۇ.

مۇشۇ مەقسەت ئۈچۈن، ئېلىپن بىلەن نېگىر ئانا ئىككىسى بىر - بىرىگە ماسلىشىپ ئۇنىڭغا بولغان تەربىيەنى كۈچەيتتى، سىكارلېتمۇ سەل چوڭ بولغاندىن كېيىن بۇ جەھەتلەرنى ياخشى ئۆگەندى، ئۇنىڭدىن باشقىمۇ ئوبدان ئادەتلەرنى ئۆزىگە سىڭدۈرۈپ ماڭدى. ئۇنى ئىككى يىل ئائىلە ئوقۇتقۇچىسى ئوقۇتقان، قىزلار مەكتەپتە ئوقۇغان بولسىمۇ، كىتابىي بىلىملەردىن ھېچقانچە ئۆگىنەلمىدى، ئەمما تانىسنى پۈتۈن ناھىيەدىكى قىزلاردىن نەچچە باراۋەر ياخشى ئوينىيدىغان بولدى. تانىسدىكى قىياپىتى ھەممىنى مەھلىيا قىلغۇدەك چىرايلىق ئىدى. قانداق كۈلسە زىنىخلىرى چىقىدىغانلىقى، يول ماڭغاندا قانداق ماڭسا كۆڭلىكى ئادەمنىڭ كۆزى چۈشكۈدەك لەپىلدەيدىغانلىقى، ئەرلەرگە قانداق قاراپ، كۆزىنى قانداق ئېلىپ قاققاندا، قانداق چىمچىقتاندا، ئۆزىنىڭ ھاياجانلىنىۋاتقانلىقىنى قانداق ئىپادىلىگەندە يىگىتلەرنى ئۆزىگە تېخىمۇ مەھلىيا قىلالايدىغانلىقىنى بىلىشكە باشلىدى. ئۇ ھەممىدىن بەك ئەرلەرنىڭ ئالدىدا بوۋاقتەك سەبىي قىلىقلارنى چىقىرىپ، ئىچىدىكى ئاجايىپ ئىنچىكە پىلانلىرىنى ئۇلاردىن يوشۇرۇپ قالايتتى.

ئېلىپن ئۆزىنىڭ ئىنچىكە تەلىماتلىرى، نېگىر ئانا توختىماي سۆزلەشلىرى بىلەن ئۇنىڭ كاللىسىغا كەلگۈسىدە لاتاپەتلىك بىر ئايال بولۇپ يېتىشىپ چىقىشنىڭ يوللىرىنى قۇيۇپ تۇراتتى. — مۇلايىم، يېقىملىق، نازاكەتلىك بولۇشنى ئۆگەن، — دەيتتى ئېلىپن سىكارلېتقا، — ئەرلەر گەپ قىلىۋاتقاندا گەپكە قوشۇق سالما، يىگىتلەر ئۇنداق قىزلارنى ياخشى كۆرمەيدۇ. — قىز بالا قايىقى يامان بولسا، گەپتىن تىلىنى تارتىمسا،

ھەرقانچە باي بولۇپ كەتسىمۇ ئەر تاپالمايدۇ، — دەپ نەسەھەت قىلاتتى نېگىر ئانىسى ئۇنىڭغا، — قىز بالا دېگەن گەپكە جاۋاب بەرگەندە: «بولدۇ، ئەپەندى، بىلدىم، سىزنىڭ دېگىنىڭىز دەك بولسۇن، ئەپەندى» دەپ تۇرۇشى كېرەك.

ئۇ ئىككىسى ئۇنىڭغا چوڭ ئائىلىلەرنىڭ قىزلىرى بىلىشكە تېگىشلىك نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆگەتتى، ئەمما ئۇ پەقەت كۆرۈنۈشتىكى ئەدەپ - قائىدىنىلا ئۆگەندى، ئىچكى دۇنياسىدىن سىرتقا تېپىپ تۇرىدىغان لاتاپەتنى ئۆگەنمىدى ۋە نېمە ئۈچۈن ئۆگىنىدىغانلىقىنىمۇ بىلمىدى. ئۇنىڭغا كۆرۈنۈشتىكى ئاشۇ لاتاپەتنىڭ ئۆزىلا يېتەتتى، ئېسىلزادە دېگەن قالپاقنىڭ ئۆزىلا ئۇنىڭغا ئامەت ئېلىپ كېلەيتتى، ئۇنىڭغا لازىمۇ شۇ ئىدى. گېرال د ئۇنى ئەتراپتىكى بەش ناھىيە بويىچە ئەڭ چىرايلىق دەپ ماختايتتى، دېمىسىمۇ شۇنداق ئىدى. بۇ ئەتراپتىكى، ھەتتا يىراقتىكى ئاتلانتادىن تارتىپ ساۋانناغىچە بولغان يەرلەرنىڭ ھەممىسىدىن ئۇنىڭغا نۇرغۇن ياشلار تەلەپ قويۇشقانىدى.

ئون ئالتىگە كىرگەندە، ئۇ بۆلەكچىلا تۇۋلىنىپ تېخىمۇ چىرايلىق بولۇپ كەتتى. بۇ ئۇنىڭ نېگىر ئانىسى بىلەن ئېلىپنىڭ تەربىيەسىدىن بولغانىدى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئۇ ئۆز سۆز، جاھىل ھەم ئازراق شۆھرەتپەرەس بولۇپ قالدى. دادىسىغا ئوخشاش بىر ئىشلارغا ئاسانلا ئاچچىقى كېلەتتى، ئاپىسىنىڭ شەخسىيەتسىز، چىداملىق خاراكتېرى پەقەتلا تېپىلمايتتى، كۆرۈنۈش ئۈچۈنلا ئانچە - مۇنچە ئۇنى دوراپ قويايتتى. ئېلىپنى بۇنىڭ كۆرۈنۈش ئۈچۈن قىلىنىۋاتقان ئىش ئىكەنلىكىنى تولۇق چۈشەنمەيتتى، چۈنكى سىكارلېت ئۇنىڭ ئالدىدا ئۆزىنىڭ ئەڭ ياخشى تەرەپلىرىنىلا كۆرسىتەتتى، يامان قىلىقلىرىنى يوشۇراتتى، يامان مەجەزىنى چىقارمايتتى، ئاپىسى تەلەپ قىلغان مۇلايىم، دىيانەتلىك مەجەزىنىلا كۆرسىتەتتى. ئۇنداق قىلمايدىغان بولسا، ئاپىسى ئۇنى گەپ بىلەن ئىزا تارتقۇزۇپ يەر بىلەن يەكسان

قىلىۋېتەتتى.

لېكىن، نېگىر ئانىسى ئۇنىڭغا قارىتا بەكمۇ شېرىن خىياللاردا بولمايتتى، چۈنكى ئۇ ئۇنىڭ ساختىلىقىنى ئانچە - مۇنچە سېزىپ قالغانىدى. ئۇنىڭ كۆزلىرى ئېلىپنىڭكىدىن ئۆتكۈر ئىدى، سىكارلېت ئۆزىنىڭ قايسىبىر ئىشىنى ئۇنىڭدىن ئۇزاققىچە يوشۇرۇپ قالالغانلىقىنى دەپ بېرەلمەيتتى.

بۇ ئىككى ماھىر ئۇستاز سىكارلېتنىڭ خۇشاللىقلىرى، تېتىكلىكى ۋە ئاز - كەرەشمىلىرىدىن ھەرگىز ئەندىشە قىلمايتتى. ئۇ ئالاھىدىلىكلەر جەنۇبىنىڭ ئاياللىرىدا بار ھەم ئۇلار ماختىنىدىغان ئالاھىدىلىكلەر ئىدى. ئۇلار گېرالدىنىڭ جاھىل، قوپال مەجەزىنىڭ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا ئەكس ئېتىپ قېلىشىدىنلا ئەنسىرەيتتى. بەزىدە ئۇلار، ئۇنىڭغا بىرەر لايىق تېپىۋالغۇچە ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىگە ئىگە ئاشۇ نەرسىلەرنى يوشۇرالمىي قالارمىزمۇ، دەپ قورقۇپمۇ قالاتتى. ئەمما، سىكارلېت توي قىلماقچى بولغاچقا - ئۇ ئاشلىپ بىلەن توي قىلىشنى ئويلايدۇ - ئۆزىنى ناھايىتى تەمكىن، مۇلايىم، ساددا قىلىپ كۆرسىتىشكە تىرىشاتتى. ئەرلەرنىڭ نېمە ئۈچۈن ئاشۇنداق مەجەزىدىكى قىزلارنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى سىكارلېت چۈشەنمەيتتى، پەقەت مۇشۇنداق قىلساملا ئۇلارنى ئۆزۈمگە قارىتالايمەن، دەپ ئويلايتتى، بۇ ئىشنىڭ سەۋەبىنى ئويلاشقا ئانچە قىزىقمىمۇ كەتمەيتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ باشقىلارنىڭ ھەم ئۆزىنىڭ ئىچكى پائالىيەتلىرىدىن پەقەتلا خەۋىرى يوق ئىدى، پەقەت مۇشۇنداق قىلسام، مۇشۇنداق سۆزلىسەم ئەرلەرنىڭ ھەممىسى نىشاندىن ئاداڭشماي توپتوغرا كېلىپ مېنى ئىزدەيدۇ، دېگەننىلا بىلەتتى. بۇنىڭ ماتېماتىكىنىڭ فورمۇلالىرىغا ئوخشاش پەقەتلا قىيىن يېرى يوق ئىدى، چۈنكى سىكارلېت مەكتەپتە ماتېماتىكىغا ناھايىتى ئۇستا ئىدى.

ئەگەر ئۇنى ئەرلەرنىڭ كۆڭلىنى تازا چۈشىنىپ كەتمەيدۇ

دەيدىغان بولساق، ئۇنىڭ ئاياللارنى چۈشىنىشىدىن تېخىمۇ گەپ ئاچقىلى بولمايتتى. سەۋەب: ئۇ ئاياللارغا تېخىمۇ قىزىقمايتتى. ئۇنىڭ ئەزەلدىن بىرەر قىز دوستى بولۇپ باققان ئەمەس، بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ بىرەر قېتىم بولسىمۇ ئەپسۇسلىنىپ باقمىغانىدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئېيتقاندا، بارلىق ئاياللار، جۈملىدىن ئۇنىڭ ئىككى سىڭلىسىمۇ ئورتاق نىشانى، يەنى ئەرلەرنى قوغلاشقاندا ئۇنىڭ تەبىئىي رەقەبىلىرى ئىدى.

ھەممە ئاياللار، پەقەت ئۇنىڭ ئانىسىدىن باشقا ئاياللارنىڭ ھەممىسى شۇنداق.

ئېلىپن ئوخارا باشقىلارغا ئوخشىمايدۇ. سىكارلېت ئۇنى دۇنيادىكى بارلىق ئىنسانلاردىن ئايرىمچە تۇرىدىغان مۇقەددەس نەرسە قاتارىدا كۆرەتتى. سىكارلېت تېخى كىچىك ۋاقتىدا ئانىسى بىلەن بۇۋى مەريەمنى بىر ئادەم دەپ بىلەتتى. چوڭ بولغاندىن كېيىنمۇ ئۆزىنىڭ ئۇ قارىشىنى ئۆزگەرتىشكە ھېچقانداق سەۋەب تاپالمىدى. ئۇنىڭ خىيالچە، ئېلىپن پەقەت خۇدا ياكى بىر ئانىلا بېرەلەيدىغان ئاشۇ خىل ئىشەنچلىك، بىخەتەر كاپالەتنى ئۇنىڭغا تولۇق بېرەلەيتتى. ئۇنىڭ نەزىرىدە ئانىسى ئادالەتنىڭ، ھەقىقەتنىڭ، مېھرىبانلىقنىڭ ۋە ئەقىل - پاراسەتنىڭ سىمۋولى، ئۇلۇغ بىر ئايال ئىدى.

سىكارلېت ئانىسىغا ئوخشاش ئادەم بولۇشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. ئەمما، بىرلا قىيىن يېرى، ئۇنىڭغا ئوخشاش ئادىل، سەمىمىي، مېھرىبان، شەخسىيەتسىز ئادەم بولۇش ئۈچۈن كىشىلىك ھاياتنىڭ نۇرغۇن لەززەتلىرىدىن كېچىش ۋە نۇرغۇن چىرايلىق يىگىتلەرنى قولدىن بېرىپ قويۇش كېرەك. بىراق، ھايات بەكمۇ قىسقا، شۇڭا ئۇ خىل سۆيۈملۈك نەرسىلەردىن مەھرۇم قېلىش بەكمۇ ئەپسۇسلىنارلىق ئىش ئەمەسمۇ؟ ئاشلىپىغا ياتلىق بولۇپ، يېشىمۇ بىر يەرگە بېرىپ، ئاشۇنداق بىر پۇرسەت كەلگەندە ئانىسى ئېلىپننى دورىسىمۇ بولىدۇ. لېكىن، ئۇنىڭدىن بۇرۇن ...

تۆتىنچى باب

ئاشۇ كۈنى كەچتە ئۆيدە ئاپىسى بولمىغاچقا، كەچلىك تاماقنىڭ ھەممە تەييارلىقلىرىنى سىكارلېت قىلدى. ئەمما، ئۇنىڭ كۆڭلى بىر يەردە ئەمەس، ھەرقانداق قىلىپمۇ ئاشلىپى بىلەن مېلاننىەنىڭ ھېلىقى قورقۇنچلۇق خەۋىرىنى كالىسىدىن چىقىرىۋېتەلمىدى. ئانىسىنىڭ سىلاتتېرىنىڭ ئۆيىدىن چاپسانراق قايتىپ كېلىشىنى تەقەززالىق بىلەن كۈتتى. ئانىسى يېنىدا بولمىسا ئۇنى غېرىبلىق باساتتى. سىلاتتېرىنىڭ ئۆيىدىكىلىرىنىڭ سىكارلېت ئانىسىغا تازا موھتاج بولۇپ تۇرۇۋاتقاندا ئۇنى ئەكېتىشكە نېمە ھەقىقى بار؟

كەچلىك تاماق باشتىن - ئاخىر دادىسىنىڭ قۇلاققا خۇشياقمايدىغان ۋاتىلداشلىرى بىلەن ئۆتتى. گېرالدى تېخى بايلا سىكارلېت بىلەن قىلىشقان پاراڭلىرىنى ئۇنتۇپ ئۆزىنىڭلا گېپىنى قىلاتتى، سامتېر قەلئەسىنىڭ يېقىنقى ئەھۋاللىرىنى سۆزلەيتتى، توختىماي ئۈستەلگە مۇشتلاپ، قوللىرىنى ئۇيان - بۇيان سىلكىپ ئولتۇراتتى. ئۇ ئۈستەلدە ئولتۇرغاندا ھەممە گەپنى ئۆزى قىلىۋالدىغان ئىشقا ئادەتلىنىپ قالغانىدى. بۇرۇندىلا ئۇنىڭ گەپلىرى سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا كىرمەيتتى، ئۆزىنىڭ خىيالى بىلەن جىمجىت ئولتۇراتتى. ئەمما، بۈگۈن ئاخشام چىدىمىدى، ئاپامنىڭ پەيتونى قاچان كېلەر دەپ پۈتۈن دىققىتى بىلەن تالاغا قۇلاق سېلىپ ئولتۇرمىمۇ، دادىسىنىڭ گەپلىرى قۇلىقىغا ئۇرۇلۇپ تۇردى.

ئەلۋەتتە، ئۇ ئۆزىنىڭ يۈرىكىنى بېسىپ تۇرۇۋاتقان ئۇ ئىشنى ئاپىسىغا ھەرگىز ئېيتمايدۇ. ئېلىپ ئاڭلايدىغان بولسا، مېنىڭ قىزىم لايىقى بار بىر يىگىتنى تالىشىۋېتىپتۇ، دەپ قاتتىق

چۆچۈشى ۋە ئازابلىنىشى مۇمكىن. ئەمما، سىكارلېتنىڭ ھازىرقى ئازابى شۇنچىلىك ئېغىر، شۇڭا ئۇ ئاپسىنىڭ تەسەللىسىگە موھتاج. ئاپسى يېنىدا بولسا ئۇ ئۆزىنى بىخەتەر ۋە خاتىرجەم سېزىدۇ، چۈنكى ئاپسى بولسىلا ھەرقانداق يامان ئىشقا ياخشى ئىشقا ئايلىناتتى.

ئۇ پەيتون چاقىنىڭ گۈلدۈرلىگەن ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ كەتتى، ئارقىدىنلا يەنە ئولتۇردى، چۈنكى پەيتون ئارقا ھويلا تەرەپكە ئۆتۈپ كەتكەنىدى. دېمەك، ئۇ ئېلىپ ئېمەس، ئۇ بولغان بولسا پەيتوندىن ئىشكىنىڭ ئالدىدىلا چۈشۈپ قالاتتى. شۇ ئان ھويلىدا نېگىرلارنىڭ خۇشال كۈلكىلىرى، گەپ - سۆزلىرى ئاڭلاندى. سىكارلېت دېرىزىدىن قاراپ، ھازىرلا ئۆيىدىن چىقىپ كەتكەن پوركىنىڭ دېۋىرقاي مەشئەلنى ھارۋىدىن چۈشۈۋاتقان نېگىرلارغا نۇتۇپ بېرىۋاتقانلىقىنى كۆردى. بىر ئازدىن كېيىنلا پەلەمپەيگە چىقىۋاتقان ئاياغ تىۋىشلىرى ئاڭلىنىپ، ئاشخانا ئۆيىنىڭ ئالدىدىكى كارىدورغا كەلگەندە توختىدى. بىر ئاز پىچىرلىشىشلاردىن كېيىن، پوركى ئاشخانىغا كىرىپ كەلدى. ئۇنىڭ ئادەتتىكى جىددىي قىياپىتى بۈگۈن يوق، كۆزلىرى ئويىناپ تۇراتتى، ئاغزى يۈمۈلمىغاچقا، ئاپپاق چىشلىرى يالتىراپ تۇراتتى.

— گېرال ئەپەندى، — دېدى ئۇ ھاسىراپ تۇرۇپ. چىرايى يېڭى تويى بولغان يىگىتتەك ئېچىلىپ كەتكەنىدى، — يېڭى سېتىۋالغان ھېلىقى ئايال كەلدى.

— يېڭى سېتىۋالغان ئايال؟ مەن ئايال سېتىۋالمىغانغۇ! — گېرالدىن ئاۋازى ھەيران قېلىۋاتقان دەك چىقتى.

— سىز سېتىۋالغان، ئەپەندى، بۇ راست، ئۇ ھازىر سىرتتا تۇرىدۇ. سىزگە قىلىدىغان گېپى بار ئوخشايدۇ، — پوركى ھاياجاندىن قوللىرىنى ئىشقىلاپ، كۈلكىدىن ئاغزىنى يۇمالماي قېلىۋاتاتتى.

— خوش، كېلىنچەكنى ئېلىپ كىر، ئەمەس، — دېدى

گېرال د.

پورك دەررۇ كەينىگە يېنىپ خوتۇننى باشلاپ كىردى. ئۇ تېخى يېڭىلا ۋىلكېسنىڭ قورۇقىدىن بۇ يەرنىڭ ئۆي ئىشلىرىغا سالغىلى ئېلىپ كەلگەن قۇل ئايال ئىدى. كەينىدىن ئون ئىككى ياشلىق بىر نېگىر قىزمۇ ئۇنىڭ پۇتىغا يامىشىپ دېگۈدەك كىرىپ كەلدى.

دىلېسى ئېگىز بوي، قەددى تۈز ئايال ئىدى، چىرايىدىن قانچە ياشقا كىرگەنلىكىنى بىلگىلى بولمايتتى، ئوتتۇز ياش ياكى ئاتمىش ياش دېسىمۇ بولاتتى، مەس رەڭ يۈزىدە بىرمۇ قورۇق يوق ئىدى، يۈزىنىڭ كىپتى ئىندىيانلارنىڭكىگە ئوخشايتتى. قىزىل تېرىسى، تار ھەم دوقا پېشانىسى، ياڭاق سۆڭىكىنىڭ چوقچىيىپ تۇرۇشلىرى، ئېگىز كەلگەن قۇش بۇرنى (ئۇنىڭ ئاستىدىكىسى نېگىرلارنىڭ قېلىن كالىپۇكى ئىدى) ئۇنىڭ ئىككى خىل ئىرقىتىن بولغان ئارغۇن ئايال ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى. تەمكىنىلىكى، يول ماڭغان چاغدىكى مەغرۇر قىياپىتى نېگىر ئانىمۇ بېسىپ چۈشەتتى. نېگىر ئانا ئۇ خىل روھىي ھالەتنى باشقىلاردىن ئۆگەنگەن بولسا، دىلېسىنىڭ تەبىئىي شۇنداق ئىدى.

ئۇنىڭ گەپ - سۆزلىرى كۆپچىلىك نېگىرلارغا ئوخشاش تۇتۇق ئەمەس ئىدى، گەپنى تاللاپ تۇرۇپ قىلاتتى.

— ياخشىمۇسىز، خانقىز. گېرال ئەپەندى، سىزگە مالاللىق يەتكۈزۈپ قويدۇم، كەچۈرۈڭ. سىزنىڭ قىزىم ئىككىمىزنى بىللە سېتىۋالغىنىڭىزغا رەھمەت ئېيتىپ كىرىشىم ئىدى. نۇرغۇن ئەپەندىلەر بۇرۇن مېنى سېتىۋالماقچى بولۇشقان، لېكىن قىزىم پىرسىسىغا كەلگەندە ئۇناشمىغان، بۇنىڭغا مەن چىدامدەن؟ شۇڭا، سىزگە مەنئەتدارلىقىم چەكسىز. سىز ئۈچۈن پۈتۈن جېنىم بىلەن ئىشلەيمەن، شۇ چاغدا قىلغان ياخشىلىقىڭىزنى ئۇنتۇپ قالمايدىغانلىقىمنى بىلىسىز.

گېرال «ھەم... ھەم» دەپ ئۇنىڭ سۆزلىرىنى تەستىقلاپ

تۈردى، تۈرۈپ - تۈرۈپ خىجىل بولغاندەك گېلىنى قىرىپ قوياتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ بۇ ياخشى ئىشى كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا ئاشكارىلىنىپ كەتكەندى.

دىلسىپى سىكارلېتقا قاراپ كۈلۈمسىردى.

— سىكارلېت خانقىز، سىز گېرال ئەپەندىدىن مېنى سېتىۋېلىپ كېلىشنى ئوتۇنۇپسىز، بۇنى پورك ماڭا دەدى. شۇ ھىممىتىڭىز ئۈچۈن قىزىم پىرسىسىنى سىزگە دەپدەكلىككە بېرەي.

ئۇ قولىنى كەينىگە سوزۇپ قىزنى تارتىپ چىقتى، ئۇ قوڭۇر رەڭ، پۇنلىرى توخۇنڭىدەك ئىنچىكە، چاچلىرى سايىسىز ئۇششاق ئۈرۈكلۈك قىز ئىدى. كۆزلىرى ئۆتكۈر، ھەر قانداق نەرسىنى نەزىرىدىن ساقىت قىلمايدىغان كۆزلىرى ئىدى، ئەمما چىرايى ئەتەي قىلىۋالغاندەك گومۇش چىراي ئىدى.

— رەھمەت ساڭا، دىلسىپى، — دەدى سىكارلېت جاۋابەن، — نېگىر ئانام بۇنىڭغا نېمە دەيدىكەن، مېنى تۇغۇلغاندىن بۇيان شۇ بېقىپ چوڭ قىلغان.

— نېگىر ئانىمۇ قېرىپ قالدى، — دەدى دىلسىپى. ئەگەر ئۇنىڭ بۇ گېپىنى نېگىر ئانا ئاڭلايدىغان بولسا چوقۇم خاپا بولاتتى، — ئۇ ياخشى مەزلۇم، ئەمما سىزدەك بويىغا يەتكەن قىزلارنىڭ خىزمىتىگە ياش چۆرىلەر ياخشىراق. پىرسىسى ئىندىيا خانقىزنىڭ يېنىدا بىر يىل تۇرغان. كىيىملەرنى تىكلەيدۇ، چاچ تارىيالايدۇ، ئىشلارنى خۇددى چوڭ ئادەمدەك قىلىدۇ.

پىرسىسى ئاپسىنىڭ قىستىشى بىلەن بىردىنلا تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ سىكارلېتقا سالام قىلدى. ئاندىن ئۇنىڭغا قاراپ ھىجايىدى، سىكارلېتمۇ ئامالسىز ئۇنىڭغا قاراپ بوش كۈلۈپ قويلىدى.

«ئەجەبمۇ شەپشەك قىزكىنە بۇ» سىكارلېت شۇنداق ئويلاپ، ئارقىدىنلا ئۈنلۈك قىلىپ:

— رەھمەت ساڭا دىلسېي، بۇ ئىشنى نېگىر ئانام قايتىپ كەلگەندە سۆزلىشەيلى، — دېدى.

— رەھمەت سىزگە خاتقىز. سىزگە خەيرلىك كەچ، — دىلسېي بالىسىنى ئەگەشتۈرۈپ ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. پوركمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن خۇشال ماڭدى.

تاماق ئۈستىلى يىغىشتۇرۇلۇپ، گېرالدىنىڭ پارىغى يەنە باشلاندى. ئەمما، بۇ قېتىم ئۆزىنىڭ گەپلىرىدىن ئۆزى تازا رازى بولمىغاندەك ئىدى. باشقىلار تېخىمۇ شۇنداق — دە. ئۇ ئادەمنى چۆچۈتۈپ، ئۇرۇش پارتلايدىغان بولدى، دەپ ئۇرۇشتىن بېشارەت بېرىۋېتىپ، ئاندىن ئەپچىللىك بىلەن ئولتۇرغانلارغا سوئال قويدى: جەنۇبلۇقلار شىماللىقلارنىڭ ھاقارىتىگە يەنە چىدىشى كېرەكمۇ؟ ئۇنىڭ ئالدىدىن جاۋابى: «شۇنداق، دادا» ياكى «ياق، دادا» دېگەن ئىنتايىن ئاددىي جاۋابلار ئىدى. كاررىن چىراغنىڭ تۈۋىدىكى پاكىز بەندىگە بىر قىزنىڭ سۆيگىنى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن موناخ بولۇپ كەتكەنلىك ۋەقەسىنى ئويلاپ ئولتۇراتتى. ئۆرمۈ شۇنداق بولۇپ قالسا سېسترا بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى، سېسترانىڭ باش كىيىمىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى ئويلاپ، كۆزلىرىگە ياش ئالدى. سۇئېلىپ ھىجىيىپ ئولتۇرۇپ «تويلۇق چامادانلىرى» نىڭ ئۈستىگە ياپىدىغان ياپۇچقا گۈل بېسىۋاتاتتى. خىيالى ئەتە بولىدىغان باراۋەتتە، سىتوئارت تارلىتوننى ناز — خۇلقلرى، گۈزەللىكى بىلەن ھەدىسىدىن ئۆزىگە قارىتىۋېلىشتا ئىدى. سىكارلىت بولسا ھەممىنى ئۇنتۇپ، ئاشلىپنىڭ خىيالىدا ئولتۇراتتى.

دادىسى ئۇنىڭ كوڭلىدىكى ئىشنى بىلگەن تۇرۇقلۇق يەنە نېمىشقا سامتېر قەلئەسى، شىماللىق ئالۋاستىلار توغرىلۇق توختىماي گەپ ساتىدىغاندۇ؟ ئۇ كىچىك ۋاقتىدىكىگە ئوخشاش، كىشىلەرنىڭ ئۆزىنىلا ئويلايدىغانلىقىغا، ئۇنىڭ تارتىۋاتقان ئازابى بىلەن قىلچە كارى يوقلۇقىغا، يەر شارىنىڭمۇ ئوخشاشلا توختىماي چۆرگۈلەۋېرىدىغانلىقىغا ھەيران ئىدى.

ئۇنىڭ يۈرىكىدە بوران كۆتۈرۈلۈۋاتسا، بۇلار ئولتۇرغان ئاشخانىنىڭ جىمجىت تۇرغانلىقى، بۇرۇنقىدىن قىلچىمۇ ئۆزگەرمىگەنلىكى نېمىسى؟ قىزىل قارىغايىدىن ياسالغان ئېغىر ئۈستەل، جاۋەن، پارقىراپ تۇرغان تاختاي ئۈستىگە سېلىپ قويۇلغان كونا گىلەملەرنىڭ ھېچقايسىسى ھېچ ئىش بولمىغاندەك ئورنىدىن سىدىرلاپمۇ قويمايدىغۇ؟ بۇ ئاشخانا ئادەتتە يېقىملىق ھەم چىرايلىق ئىدى، سىكارلېت تاماقتىن كېيىن بۇ يەرنىڭ جىمجىت مۇھىتىدا ئولتۇرۇشنى ياخشى كۆرەتتى، لېكىن بۈگۈن ئاخشام ئۇ بۇ خىل مۇھىتقا شۇنچىلىك ئوچ بولدى. ئەگەر دادىسىدىن قورقمىسا، ھازىرلا چىقىپ كېتىپ، ئاپىسىنىڭ ئىشخانا ئۆيىدىكى ساقاغا ئۆزىنى تاشلاپ قانغۇدەك يىغلىۋالغان بولاتتى.

بۇ پۈتۈن ئۆيلەرنىڭ ئىچىدە سىكارلېت ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئۆي ئىدى. ھەر كۈنى ئەتىگەندە، ئېلىپ بۇ ئۆيدىكى ئېگىز ئۈستەلدە ئولتۇرۇپ پۈتۈن قورۇقنىڭ ھېسابىنى خاتىرىلەيتتى، نازارەتچى جوناس ۋىلكېرسوننىڭ دوكلاتىنى ئاڭلايتتى. ئۇ يەر يەنە ئۆيدىكى ھەممەيلەننىڭ دەم ئالىدىغان يېرى ئىدى. ئېلىپ ھېسابات بىلەن ئالدىراش ئولتۇرغان چاغلىرىدا، گېرالدى كونا ياتما ئورۇندۇقتا دەم ئېلىپ ياتاتتى، قىزلار ئولتۇرۇشۇپ كەتكەن ساقادا ئولتۇراتتى. شۇ تۇرقىدا سىكارلېتنىڭ كۆڭلى شۇ ئۆينى تارتىپ تۇراتتى، ئېلىپ بولسا، بېشىنى ئۇنىڭ تىزىغا قويۇپ ياتقۇسى، جىمجىت يېتىپ راسا بىر يىغلىۋالغۇسى كېلەتتى. ئۇنىڭ ئاپىسى قاچانمۇ كېلەر؟

ئۇزاق ئۆتمەي، پەيتون چاقىنىڭ شېغىل يولدا غىچىرىلىغان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئارقىدىن ئېلىپنىڭ پەيتونكەشكە ئىجازەت بەرگىنى، ئۇزاق ئۆتمەي كارىدوردا قەدەم تىۋىشى ئاڭلاندى. كۆپچىلىك باشلىرىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا تەڭلا قارىدى، چىرايى چارچىغان ھەم غەمكىن كۆرۈنەتتى. ئۇنىڭ كىرىشى بىلەن تەڭ ئۆينىڭ ئىچى گۈپپىدە لىمون پۇراپ كەتتى. ئۇنىڭ

كىيىملىرىدىن دائىم مۇشۇ بىر پۇراق زادىلا كەتمەيتتى، شۇڭا سىكارلېت بۇ پۇراقنى ئاپىسى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ قارايتتى. ئۇنىڭ كەينىدىن نېگىر ئانمۇ كىردى، قولىدا سومكا تۇراتتى، كالىپۇكلىرى سوزۇلۇپ، قاش - قاپاقلرى سوزۇلۇپ كەتكەندى، غەمكىن چىرايدا، خەق ئاڭلىمىغۇدەك دەرىجىدە بوش غودۇراپ كىرىۋاتتى. ئۆزىنىڭ بىر ئىشتىن نارازىلىقىنى باشقىلارمۇ ئاڭلىسۇن دېگەندەك، بەزى گەپلىرىنى ئۈنلۈكرەك دەپمۇ قوياتتى. — كېچىكىپ قالدۇق، كەچۈرۈڭلار، — دېدى ئېلىپىن بېشىدىكى ياغلىقىنى سىكارلېتقا بېرىۋېتىپ. شۇ ئارىلىقتا ئۇ سىكارلېتنىڭ مەڭزىنى سىلاپ قويۇشقىمۇ ئۈلگۈردى. گېرال ئېلىپىننى كۆرۈپلا، خۇددى ئۈركۈپ كەتكەن ئاتتەك، بىردىنلا جانلىنىپ كەتتى.

— ئۇ بالىنى چوقۇندۇرالىدىڭىزمۇ؟

— چوقۇندۇردۇم ھەم ئۇ ئۆلۈپمۇ كەتتى. بىچارە بالا، — دېدى ئېلىپىن جاۋاب بېرىپ، — ئېمىنىمۇ ئۆلۈپ كېتەرمىكىن دېۋىدىم، ھەرھالدا ئۇنداق بولمىدى، ھايات قالىدىغاندەك قىلىدۇ. قىزلار تەڭلا ئۇنىڭغا قاراشتى، چىرايلىرىدىن ھەيرانلىق چىقىپ تۇراتتى. گېرال خۇددى بۇ ئىشنى ئالدىن بىلىدىغاندەك بېشىنى چايقىدى.

— بالىنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنىمۇ بوپتۇ، بىچارىنىڭ دادىسى يوق —

دە ...

— كەچ بولۇپ كەتتى، ئىبادىتىمىزنى قىلىۋالايلى، — ئېلىپىن ناھايىتى سەزگۈرلۈك بىلەن ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈۋەتتى. ئەگەر سىكارلېت ئاپىسىنى چۈشەنمەيدىغان قىز بولىدىغان بولسا، ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشىنىڭ تېگىگە يېتەلمىگەن بولاتتى.

ئېمى سىلالتىرىنىڭ بوۋىقىنىڭ دادىسى زادى كىم؟ بۇ بەكمۇ قىزىقارلىق بىر ئىش ئىدى. بۇنىڭ جەريانىنى ئاپىسىنىڭ سۆزلەپ بېرىشىنى كۈتسە، ئۇ ئىشنىڭ تېگىگە مەڭگۈ يەتكىلى بولمايتتى، بۇ سىكارلېتقا ئايان ئىدى. سىكارلېت ئۇ ئادەمنى

جوناس ۋىلكېرسونمىكىن دەپ ئويلايتتى، چۈنكى ئۇ بىرقانچە قېتىم قاراڭغۇ چۈشكەندە ئېمىمى ئىككىسىنىڭ چوڭ يولدا كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرگەنىدى. جوناس شىماللىق، خوتۇنى يوق ئادەم ئىدى. نازارەتچىلىك ئىشىنى قىلغاندىن بېرى ناھىيەلىكلەر ئۇيۇشتۇرغان بەزىلەرگە بارالمايۋاتاتتى. نام - ئابىروپى بار ئادەملەر ئۇنى ئۆزلىرىگە ھەرگىز كۈيۈۋوغۇل قىلمايتتى، سىلاتتېرىگە ئوخشاش تۆۋەن تەبىقىدىكى ئادەملەردىن باشقا ئادەملەر ئۇنىڭ بىلەن بېرىش - كېلىشىمۇ قىلمايتتى. ئۇنىڭ مەدەنىيەت سەۋىيەسى سىلاتتېرىيلاردىن بىر باراۋەر ئۈستۈن بولغاچقا، ئۇلارنىڭ قىزىغىمۇ ھەم ئۆپتەنمەيتتى، پەقەت كېچىلىرى ئۇ قىز بىلەن سىرتتا پات - پات ئۇچرىشىپ تۇراتتى، خالاس.

سىكارلېت ھەممە ئېمىگە قىزىقىدىغان بولغاچقا، بۇ ئىشنىڭ تېگىگە يېتەلمەي چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى. بۇنداق ئىشلار دائىم ئاپىسىنىڭ كۆز ئالدىدا يۈز بېرەتتى، لېكىن ئۇ زادىلا ئۇنداق ئىش بولۇپ باقمىغاندەك كارى يوق يۈرۈۋېرەتتى، ئۆزى بىنورمال دەپ بىلگەن ئىشلارغا پەقەتلا قىزىقمايتتى ۋە سىكارلېتنىمۇ شۇنداق تەربىيەلەيتتى، ئەمما ئۇنىڭ ئۈنۈمى دېگەندەك بولمايۋاتاتتى.

ئېلىپن كىچىك گۈللۈك قۇتىدىكى تەسۋىنى ئېلىش ئۈچۈن تام مەش تەرەپكە ماڭغانىدى، نېگىر ئانا كەسكىن ئاۋازدا ئۇنىڭ سۆزلەپ:

— ئېلىپن خېنىم، ئاۋۋال تامىقىڭنى يەپ، ئاندىن ئىبادەت قىلىشىڭىزمۇ بولىدۇ، — دېدى.

— رەھمەت ساڭا، ئانا، قۇرسىقىم ئاچمىدى.

— تاماقنى مانا ھازىرلا تەييار قىلىمەن، — دېدى نېگىر ئانا.

ئۇ قاپاقلىرى تۈرۈك. ئاشخانىغا چىقىپ كېتىۋېتىپ ۋارقىردى، — پورك، ئاشپەزگە ئېيت، ئوتنى يېقىۋەتسۇن، ئېلىپن خېنىم قايتىپ كەلدى.

تاختاي ئۇنىڭ پۇتى ئاستىدا غىچىرلاپ كەتتى. تېخىمۇ بەك غودۇراۋاتقىنى بۇ يەردە ئولتۇرغانلارغا ئۇ تەرەپتىن ئېنىق ئاڭلىنىۋاتاتتى.

— مەن ئۇ يارماس ئاق تەنلىكلەرنى يوق يەردىن ئىش تاپىدۇ، دەپ نەچچە قېتىم ئېيتقان. ھەممىسى ياخشىلىقنى بىلمەيدىغان ھۇرۇن ئېشەكلەر. ئېلىپ خېنىمىمۇ ئۇلارنىڭ ئىشىنى قىلمەن دەپ نېمە قىلىدۇ. ئىشى بولسا قۇلدىن بىر - ئىككىنى سېتىۋېلىپ شۇلارغا قىلدۇرمامدۇ. مەن يەنە دېگەن ... نېگىر ئانا ئۆزىنىڭ چارىسى بويىچە غوجايىنلىرىغا قانداق ئىشقا قانداق مۇئامىلە قىلىش كېرەكلىكىنى بىلدۈرمەكچى بولاتتى. ئۇ شۇنداق دەپ غودۇراۋېتىپ، بىر نېگىرنىڭ غوجايىنلىرىغا مېنىڭ گېپىمنى ئاڭلا، دېيىشنىڭ ئەدەپسىزلىك ئىكەنلىكىنىمۇ چۈشىنەتتى. يەنە، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتىنى ساقلاش ئۈچۈن، ئۇنىڭ گەپلىرىنى ھەرقانچە ۋارقىراپ تۇرۇپ دېسىمۇ ئاڭلىماسلىقلىرى كېرەك، دەپمۇ ئويلايتتى. شۇنداق قىلغاندا ئۇنى ھېچكىم ئەيىبلەمەيتتى ھەم ئۇنىڭ دائىم شۇنداق ئىشلارغا ئۇچرىسا سۆزلەپ قويدىغان ئادىتى بار، دەپلا بولدى قىلاتتى.

پورك پەتنۇستا ۋىلكا - پىچاق، لۆڭگە كۆتۈرۈپ كىرىپ كەلدى. كەينىدىن جېك ئىسىملىك ئون ياشلىق بىر نېگىر بىلەن بار ئىدى. ئۇ بىر قولىدا ئاق كۆڭلىكىنىڭ تۈگمىسىنى ئەتكەچ، يەنە بىر قولىدا ئۆزىنىڭ بويىدىنمۇ ئېگىز بىر يەلپۈگۈچنى كۆتۈرۈپ كىردى.

ئېلىپ گېرالدى قويۇپ بەرگەن ئورۇندۇققا كېلىپ ئولتۇرۇپ تۇرۇشىغا، تۆت تەرەپتىن تۆت ئېغىز تەڭلا گەپ باشلىدى.

— ئاپا، مېنىڭ يېڭى كۆڭلىكىمنىڭ جىيەكلىرى سۆكۈلۈپ كېتىپتۇ. ئەتە «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرخی» كەنتىگە شۇنى كىيىپ بارمىسام بولمايدۇ، تىكىپ بەرسىڭىزچۇ.

— ئاپا، سىكارلېتنىڭ يېڭى كۆڭلىكى مېنىڭكىدىن

چىرايلىق. مېنىڭ شاپتۇل چېچىكى كۆڭلىكىم بەكمۇ سەت، سىكارلېت شۇنى كىيىپ، مەن ئۇنىڭ يېشىل كۆڭلىكىنى كىيسەم بولمامدۇ؟ ئۇ مېنىڭكىنى كىيسە شۇنداق يارىشىدۇ. — ئاپا، ئەتە ئاخشاملىققا تانسا تۈگىگەندە قايتايچۇ، مەنمۇ ئون ئۈچ ياشقا كىردىمغۇ ئەمدى ...

— ئوخارا خانىم، ئىشنىمىسىز ... بولدى قىلىڭلار، قىزلار، قامچا ئاچقايمۇ يا ... كادې كالۇپرنىڭ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئاتلانتادا ماڭا ئېيتىشىچە ... جىم تۇرامسىلەر، يوق؟ مەن شۇ نۇرقىدا ئۆزۈمنىڭ ئاۋازىنىمۇ ئاڭلىيالمىۋاتمەن. ئۇلار تەرەپتە ئۇرۇشنىڭلا پارىڭنى قىلغۇدەك. قوشۇن تەشكىللەۋېتىپتۇ دەپمۇ ئاڭلىدىم. چارلېستون تەرەپتىنمۇ خەۋەر كېلىۋېتىپتۇ. ئۇلار شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ بوزەك قىلىشلىرىغا چىدىيالمىۋېتىپتۇدەك.

ئېلىپ چارچاپ كەتكەچكە، گەپ قىلىش خۇشياقماي، ھەممە گەپكە كۈلۈپلا قويدى. لېكىن، ئايال كىشى بولغاندىكىن، ئەرنىڭ گېپىگە جاۋاب بەرمىسە يەنە بولمايدۇ - دە.

— چارلېستون تەرەپتىكىلەر شۇنداق ئويلىشىۋاتقان بولسا، بىزنىڭ بۇ يەردىكىلەرمۇ تېز ئارىدا شۇنداق قىلىدىغان بولىدۇ. — بولمايدۇ، كاررىن، كېلەر يىلى شۇنداق قىلساڭ بولىدۇ، ئاپپىقىم. كېلەر يىللىق تانىسلاردا چوڭ قىزلاردەك كىيىنىپ ئوينايسەن. ئۇ چاغدا مېنىڭ قىزىم ئاجايىپ چىرايلىق بولۇپ كېتىدۇ. تۇمشۇقۇڭنى ئۇچلىما، قوزام. باراۋەتكە قاتناشساڭ بولىدۇ. بۇ گېپىمنى ئېسىڭدە تۇت، كەچلىك تاماققىچە بولسەن، ئون تۆت ياشقا كىرمىگۈچە تانىسىغا بارساڭ بولمايدۇ.

— سىكارلېت، كۆڭلىكىڭنى ماڭا بەرگىن، كەچلىك ئىبادەتتىن كېيىن تىكىپ بېرەي.

— سۇئېلىپ، مەن سېنىڭ بۇنداق تەلەپپۇزدا گەپ قىلىشىڭنى ياخشى كۆرمەيمەن. شاپتۇل چېچىكى كۆڭلىكىڭ چىرايلىق، رەڭگىڭگە ماسلىشىدۇ. ئەتە ساڭا ئانار رەڭ

مارجىنىمنى بېرەي، شۇنى تاقاپ بار.

سۇئېللىپ ئاپسىنىڭ كەينىدە تۇرۇپ، سىكارلېتقا، قانداق، دېگەندەك مەنىلىك قاراپ قويدى. چۈنكى، ئۇ مارجانىنى ھەدىسىمۇ تالىشىۋاتاتتى. سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا قاراپ قاپاقلارنى سۈزۈپ قويدى. سۇئېللىپ كۆزى كىچىك، خەقتىن ئاغرىنىپلا يۈرىدىغان قىز ئىدى، ئەگەر ئېللىپ قاتتىق تۇتمايدىغان بولسا، سىكارلېت بۇ چاغقىچە بىرنەچچە قېتىم ئۇنىڭ تەستىكىگە سالغان بولاتتى. — خوش، ئوخارا ئەپەندى، ئەمدى سىز ماڭا كالىۋېرت ئەپەندىنىڭ چارلېستون توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىنى سۆزلەپ بېرىڭ، — دېدى ئېللىپ.

سىكارلېت ئاپسىنىڭ ئۇرۇش، سىياسەت دېگەنلەرگە ئەرلەرنىڭ ئىشى دەپ ئانچە قىزىقمايدىغانلىقىنى بىلەتتى. ئۇنداق ئىشلارغا ئاياللار باش قاتۇرۇپ نېمە كەپتۇ. گېرالدى ئۆزىنىڭ قاراشلىرىنى سۆزلەشكە ئامراق بولغاچقا، ئېللىپنىمۇ ئۇنىڭ بۇ خىلدىكى گەپلىرىنى ئەستايىدىل ئاڭلايتتى.

گېرالدى ئۆزىنىڭ خەۋەرلىرىنى ئازا بېرىلىپ سۆزلەۋاتقاندا، نېگىرئانا بىرنەچچە تەخسىنى ئېللىپنىڭ ئالدىغا ئىتتىرىپ قويدى. تەخسىلەردە چەلپەك، توخۇنىڭ تۆشى، ھورى چىقىپ تۇرغان تاتلىقياڭيۇ بار ئىدى. نېگىرئانا جېكىنى چىمداپ قويۇۋىدى، ئۇ دەررۇلا ئېللىپنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ ئۇنى يەلپۈشكە باشلىدى. نېگىرئانا بىر چەتتە ئېللىپ ئاغزىغا سېلىۋاتقان نەرسىلەرنى كۆزىتىپ، خۇددى ئۇ قاراپ تۇرمىسا ئېللىپ تاماق يېمەيدىغاندەك، ئۇنىڭغا تاماقنى ئۆزى مەجبۇرلاۋاتقانداك ئەلپازدا تۇراتتى. ئېللىپ تاماقنى زورلاپ يەۋاتاتتى. سىكارلېت ئاپسىنىڭ چارچاپ كېتىپ، تاماقنى ئۆزىنىڭ نېمە يەۋاتقانلىقىنى بىلمەيۋاتقانداك يەۋاتقانلىقىنى سەزدى. تەخسىلەر قۇرۇق قالدى. ئەمما گېرالدىنىڭ گېپىنىڭ تېخى يېرىمى تۈگىمىگەندى. ئۇ ھېچقانداق بەدەل تۆلمەيلا قۇللارنى ئازاد قىلىمىز دەپ چۇقان سېلىۋاتقان شىماللىقلارنى ئوغرىلىقچە ئىش

قىلىشىدۇ، دەۋاتقاندا ئېلىپن ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.
— ئەمدى ئىبادەتنى باشلامدۇق؟ — دەپ سورىدى گېرالدى
خالار — خالمايلا.

— شۇنداق، كەچ بولۇپ كەتتى، قاراڭ، سائەت دەل ئون
بوپتۇ. كاررىننىڭ ئۇخلايدىغان ۋاقتى ئۆتۈپ كەتتى. پورك،
چىراغنى پەسرەك چۈشۈرۈپ قوي. مېنىڭ «ئىنجىل» نىم قېنى،
ئانا.

نېگىر ئانا پىچىرلاپ بىر نېمە دېۋىدى، جېك يەلپۈگۈچىنى
قويۇپ ئۈستەلدىكى تەخسىلەرنى يىغىشتۇردى، نېگىر ئانا
جاۋەننىڭ تارتىمىسىدىن ئېلىپنىڭ كونسىراپ كەتكەن كىتابىنى
ئالدى. پورك پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ چىراغنى
ياندۇرۇپ، ئاندىن چىراغنى ئېسىپ قويغان يىپنىڭ مىس
ھالقىسىدىن تۇتۇپ تۇرۇپ چىراغ نۇرى ئۈستەلنىڭ ئۈستىگە
تولۇق چۈشكەندە پەسكە تارتتى. ئېلىپن پولىدا تىزلىنىپ
ئولتۇرۇپ كىتابىنى ئېچىپ ئۈستەلنىڭ ئۈستىگە قويۇپ قويدى،
ئاندىن ئىككى قولىنى جۈپلەپ كىتابنىڭ ئۈستىگە ئالدى.
گېرالدى ئۇنىڭ يېنىدا، سىكارلېت بىلەن سۇئېلىپن ئۈستەلنىڭ
ئۈدۈلىدىكى ئۆزلىرىنىڭ ئورۇنلىرىدا، كۆڭلەكلىرىنىڭ
ئېتەكلىرىنى تىزلىرىنىڭ ئاستىغا باستۇرۇپ ئولتۇرۇشتى.
كاررىن ھەممىدىن كىچىك بولغاچقا، ئۈستەلنىڭ ئالدىدا
تىزلىنىپ ئولتۇرالمى ئالدىغا ئورۇندۇق قويۇپ ئولتۇردى. ئۇ
ئۆزىمۇ شۇنداق ئولتۇرۇشنى ياخشى كۆرەتتى، مۇگدەپ قالسىمۇ
ئاپىسى كۆرمەي قالاتتى.

خىزمەتكارلارنىڭ ھەممىسى كاررىدوردا تىزلىنىپ
ئولتۇرۇشتى. ئاق تەنلىك غوجايىنلىرى بىلەن بىللە ئىبادەت
قىلىش ئۇلارنىڭ بىر كۈنلۈك ئىشلىرى ئىچىدىكى ئەڭ چوڭ
ئىشى ئىدى. شەرقلىقلەرگە خاس ئاھاڭدا ئوقۇلىدىغان قەدىمىي
ۋە تەسىرلىك ئايەت سۆزلىرىنىڭ ئۇلار ئۈچۈن كۆپ ئەھمىيىتى
بولمىسىمۇ، لېكىن كۆڭۈللىرىگە ھەر خىل تەرەپتىن تەسەللى

بولاتتى. شۇڭا، ئۇلار «خۇدا، بىزگە رەھىم قىلغايىسەن»، «ئەيسا، بىزگە رەھىم قىلغىن» دېگەنلەرنى ئوقۇغاندا، خۇددى قاتتىق تەسىرلىنىپ كېتىۋاتقانداكى مىدىرلاپ كېتىشەتتى.

ئېلىپ كۆزلىرىنى يۇمۇپ ئايەت ئوقۇشقا باشلىدى، ئاۋازى بىردە ئېگىز، بىردە پەس، خۇددى ئەللىي ئېيتىۋاتقانداكى يېقىملىق چىقاتتى. ئۇ خۇدادىن ئائىلىسىدىكىلەر ۋە نېگىرلار ئۈچۈن سالامەتلىك ۋە بەخت تىلىگەن چاغدا، چىراغنىڭ غۇۋا نۇرى ئاستىدا ئولتۇرغانلارنىڭ باشلىرى ساڭگىلاپ كەتتى.

ئارقىدىن ئۇ ئاتا - ئانىسى، ئاچا - سىڭىللىرى، ئۆلۈپ كەتكەن ئۈچ بالىسى ۋە ئۇ دۇنيادىكى بارلىق ئەرۋاھلارنىڭ روھىغا دۇئا قىلدى. ئاندىن تەسۋىسنى سىيرىپ ئولتۇرۇپ «قىزىلگۈل ئايىتى»^①نى ئوقۇشقا باشلىدى. قالغانلار ھۇ تارتىشىپ بەردى.

«بۇۋى مەريەم ئانا، تەڭرىمىزنىڭ ئانىسى، بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى بۇ دۇنيادىمۇ، ئۇ دۇنيادىمۇ مەغپىرەت قىلغايىسەن.»

سىكارلېت شۇ تۇرقىدا كۆزىگە ياش ئېلىپ ئولتۇرسىمۇ، باشقا كۈنلەردىكىگە ئوخشاش، مۇشۇ چاغدىكى خاتىرجەم ۋە تىنچ مۇھىتنىڭ راھىتىنى سۈرۈۋاتاتتى. كۈندۈزدىكى ئۈمىدسىزلىكلەر، ئەتىكى قورقۇنچىلار بىردىنلا ۋۇجۇدىدىن كۆتۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ ئورنىنى بىر خىل ئۈمىد تۇيغۇسى ئىگىلىدى. بۇ خىل تەسەللىنى ئۇنىڭغا تەڭرىنىڭ يېنىغا چىقىپ كېتىۋاتقان يۈرىكى ئېلىپ كەلمىگەنىدى، چۈنكى ئۇ دىننى ئېغىزىدىلا قالدىغان نەرسە، دەپ بىلەتتى. ئۇنىڭغا تەسەللى بولىدىغىنى پەقەت ئاپىسىنىڭ تەڭرىنىڭ مۇقەددەس ئورنىغا ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىگە تەلپۈنۈپ تۇرغان ۋە ئۇلاردىن ئۆزىنىڭ بارلىق قېرىنداشلىرىغا بەخت تىلەۋاتقان چاغدىكى چىرايى ئىدى.

① بۇ كاتولىك دىنىدىكىلەر ئوقۇيدىغان ئايەت، بۇ ئايەتنى تەسۋى سىيرىپ تۇرۇپ ئوقۇيدۇ.

ئېلىپ تەڭرىگە گەپ قىلىۋاتقان چاغدا، سىكارلېت تەڭرى چوقۇم ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلاۋاتىدۇ، دەپ ئويلايتتى.

ئېلىپ ئىبادىتىنى تۈگەتتى، نۆۋەت گېرالدىقا كەلدى. كۆپ چاغلاردا ئۇ تەسۋى تاپالماي، ئۆزىنىڭ ئايەتىنى قانچە قېتىم ئوقۇغانلىقىنى بارمىقىنى يۈكۈپ تۈرۈپ سانايىتى. ئۇ ئايەت ئوقۇشنى باشلىغاندا، سىكارلېتنىڭ خىيالى چېچىلىپ باشقا ئىشلارغا كەتتى، ئۇ مۇشۇنداق چاغدا ئۆزىنىڭ ۋىجدانىنى ئەيىبلەش كېرەكلىكىنى بىلەتتى، ئېلىپ ئۇنىڭغا، بىر كۈن ئاياغلاشقاندا، ۋىجدانغىنى ئۈزۈل - كېسىل تەكشۈرۈپ كۆرۈپ، قىلغان گۇناھلىرىنىڭ ئۈچۈن تەڭرىدىن كەچۈرۈم سورا، مەدەت تىلە، دەپ دائىم تەلىم بېرىپ تۇراتتى. لېكىن، سىكارلېت شۇ مىنۇتتا ئۆزىنىڭ ئىشىنى ئويلاش بىلەن بولدى.

ئۇ بېشىنى جۈپلەپ تۇرغان قوللىرى ئۈستىگە قويۇۋالغاقچا، ئاپىسى ئۇنىڭ يۈزىنى كۆرەلمەيتتى. ئۇنىڭ ئوي - خىيالى ئاشلىپنىڭ يېنىغا قاچتى. ئۇ سىكارلېتنى ھەقىقىي ياخشى كۆرسە، يەنە نېمىشقا مېلانىيەنى ئالماقچى بولىدۇ؟ ئۇ قەستەن مېنىڭ دىلىمنى ئاغرىتماقچىمۇ؟

ئۈشتۈمۈتۈ يېڭى بىر ئوي خۇددى چاقماقتەك كالىسىدا يالت قىلىپ ئەكس ئەتتى: «ئاشلىپ مېنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلمەيدىغان ئوخشىمامدۇ!»

بۇ خىيال ئۇنى قاتتىق تۇرمۇزلىۋالدى. پىكىرلىرى خۇددى پالەچ بولۇپ قالغاندەك ئۇنىڭ نېرىسىغا ماڭمىدى. خېلىدىن كېيىن داۋاملىق ئالدىغا قاراپ يۈگۈرۈشكە باشلىدى.

«بۇنى ئۇ قانداق بىلىدۇ؟ ئۇنىڭ ئالدىدا دائىم قورۇنۇپ، «مېنى تۇتماڭ، دېگەندەك كەيپىياتتا يۈرسەم، مېنى ياخشى كۆرمەيدىكەن، دوست بولۇپ يۈرەيلىلا، دەپ ئويلايدىغان ئوخشايدۇ. دەپ قالمامدۇ؟ توغرا، ئۇنىڭ ماڭا ئېغىز ئاچماي يۈرۈشىنىڭ سەۋەبى چوقۇم شۇ. ئۇ ماڭا بولغان مۇھەببىتىدىن ئۈمىدىنى ئۈزۈپ، ئاخىر شۇ ئويغا كېلىپ قالغان.»

ئۇنىڭ پىكىرلىرى دەرىۋ بۇرۇنقى بىرنەچچە ئىشقا قايتىپ كەلدى. شۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىگە غەيرىي بىر خىل قاراشتا قارىغانلىقىنى، ئوي - خىياللىرىنى يوشۇرۇشقا ماھىر كۆزلىرىنىڭ شۇ چاغدىكى خىياللىرىنى يوشۇرالمى يوغاناپ كەتكەنلىكىنى ئەسلىدى. ئۇ كۆزلەردە بىر خىل ئازاب ۋە ئۈمىدسىزلىك ئىپادىلەنگەنىدى.

«شۇ چاغدا ئۇ مېنى بىرىنت ياكى ستۇئارتنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ ئويلاپ ئازابلانغان گەپ. بەلكىم ئۇ ماڭا ئېرىشەلمىگەندىن كېيىن، مېلانىيە بىلەن توي قىلساممۇ ئوخشاش، دەپ ئويلىغانمۇ بولۇشى مۇمكىن. مېنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلگەن بولسا...»

ئۇنىڭ ئاسانلا ئۆزگىرىپ تۇرىدىغان ھېسسىياتى ئۈمىدسىزلىكنىڭ چوڭقۇر ھاڭىدىن بىراقلا شادمانلىقنىڭ بۆلۈتلىرى ئۈستىگە ئۆرلەپ چىقتى. بۇ ئۇنىڭ كەم سۆز ۋە غەلىتە مېجەزلىك ئاشلىپىنىڭ ھەرىكەتلىرىگە بەرگەن باھاسى ئىدى. ئۇنىڭ پەقەت بىلمەي يۈرگەنلا يېرى بار ئىكەنمۇ. سىكارلېتنىڭ تۇراقسىز يۈرىكى ئۆزى ئىنتىلگەن ئېتىقادغا دەرىۋلا ياردەمگە كېلىپ، ئۇ ئېتىقادنى قىل سىغماس ھەقىقەتكە ئايلاندۇرۇۋەتتى. ئەگەر ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلسە، شۇ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىدۇ. سىكارلېت پەقەت ...

«ئاھ! — ئۇ ھاياجان بىلەن توختىماي ئويلايتتى، بارماقلىرى بىلەن قوشۇمىسىنى مېجىتتى، — مەن نېمىدېگەن دۆت، بۇ ئىشنى ھازىرغا قەدەر ئويلىمىغىنىمنى قارا. بىر ئامال قىلىپ ئۇنىڭغا كۆڭلۈمنى بىلدۈرۈشۈم كېرەك، مېنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنى بىلسە، مېلانىيەنى چوقۇم ئالمايدۇ. شۇنداق ئەھۋالدا ئۇنىڭ ئۇنى ئېلىشى مۇمكىنمۇ؟»

شۇ ئارىدا گېرالدىنىڭ ئايەتنى ئوقۇپ بولغانلىقىنى، ئاپسىنىڭ ئۆزىگە قاراپ تۇرغانلىقىنى سېزىپ قېلىپ، دەرىۋ تەشۋىسىنى سىيرىپ ئايەت ئوقۇشقا باشلىدى. ئەمما، ئاۋازىدا

چوڭقۇر ھاياجان ئۇرغۇپ تۇراتتى. بۇ ئەھۋال نېگىر ئانىنىڭ دىققىتىنى قوزغىدى. ئىبادەت داۋاملىشىۋاتاتتى. سۇئېلىپ بىلەن كارىن ئارقا - ئارقىدىن رەسمىيەتنى بەجا كەلتۈردى، سىكارلېت بولسا كالىسىغا يېڭى كەلگەن پىكىرلىرىنىڭ كەينىدىن توختىماي يۈگۈرۈپ كېتىۋاتاتتى.

ھازىر بولسىمۇ كېچىكمەيدۇ. بۇ ناھىيەدە نومۇسلۇق ئىش دەپ قارىلىدىغان قىزىلارنىڭ قېچىپ كېتىدىغان ئىشلىرى دائىم بولۇپ تۇرىدىغۇ. تويى بولۇۋاتقان بەزى قىزىلارنىڭ ھەقىقىي ياخشى كۆرىدىغىنى توي مەرىكىسىدە پەيدا بولۇپ قېلىپ، نەتىجىدە يۇقىرىقىدەك ئىش يۈز بېرىپ تۇرىدۇ. ئاشلىپ بىلەن مېلانىيە تېخى توي قىلىش ھالىتىگە يەتمىدى. دېمەك، ۋاقىت تېخى بار دېگەن گەپ.

ئەگەر ئاشلىپ بىلەن مېلانىيەنىڭ ئوتتۇرىسىدا مۇھەببەت بولماي، خېلى يىللار ئىلگىرى دېيىشىپ قويغان گەپ بولسا، ئۇ نېمىدەپ ئۇ تويىنى بىكار قىلىپ سىكارلېت بىلەن توي قىلالمايدىكەن؟ ئاۋادا ئۇ سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلىدىغان بولسا چوقۇم شۇنداق قىلىدۇ. ئاندىن ...

سىكارلېت بەختلىك خىياللىرىدىن تۇپۇقسىز بېشىنى كۆتۈردى. ئىبادەتكە ئەگىشەلمىگەچكە، ئاپىسى ئۇنىڭغا ئاچچىقى بىلەن قاراپ تۇراتتى، ئۇ دەرىۋ ئۇلارغا ئەگەشتى. شۇ ئارىلىقتا بېشىنى كۆتۈرۈپ ئەتراپىغا، تىزلىنىپ ئولتۇرغانلارغا، چىراغنىڭ غۇۋا يورۇقىغا، ھەتتا بىر سائەت ئىلگىرى ئۆزى بىزار بولغان ئۆي جاھازىلىرىغا تېز سۈرئەتتە بىر قۇر قاراپ چىقتى. ئۇ نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ھازىرقى كەيپىياتى بىلەن رەڭدارلىنىپ كەتكەن، ئۆيىلەر بۇرۇنقىدىن بەكرەك سۆيۈملۈك تۈسكە كىرىپ قالغانىدى. ئۇ بۇ مىنۇتنى ۋە بۇ مەنزىرىنى ئەمدى مەڭگۈ ئۇنتۇمايدۇ.

ئاپىسى يەنە ئوقۇشقا باشلىدى: «ئەڭ، ئەڭ پاك، مۇقەددەس بۇۋى مەرىم ئانا» ئېلىپ بۇۋى مەرىم ئانىنىڭ گۈزەل ئەخلاقىغا

مەدەھىيە ئوقۇيدىغان ئايەتنى باشلىغانىدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا ئەگىشىپ: «بىزنى مۇراد - مەقسەتلىرىمىزگە يەتكۈزگەيسىەن!» دېدى جاۋابەن.

سىكارلېت كىچىك ۋاقتىدىن باشلاپلا ئىبادەت قىلغاندا بۇۋى مەريەمدىن تولماق ئاتىسىغا چوقۇناتتى. كۆزلىرى قەدىمدىن تارتىپ مەدەھىيەلىنىپ كېلىۋاتقان بۇۋى مەريەمدە ئەمەس، ئاپىسىنىڭ ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇرغان چىرايىدا بولاتتى. «مۇقەددەس ئەتىرگۈل»، «بىمارنىڭ ساغلاملىقى»، «ئەقىل - پاراسەت بۇلىقى» دېگەنلەر ئېلىپنىڭ پەزىلەتلىرىدە ئىپادىلىنىپ تۇرىدىغان بولغاچقا، سىكارلېتقا شۇنچىلىك چىرايلىق ئاڭلىناتتى. ئەمما، بۈگۈن ئاخشام ئۇ قاتتىق ھاياجانلىنىپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئىبادەت جەريانىدا ئوقۇلۇۋاتقان ئايەتلەر ۋە چۈشىنىپ بولمايدىغان جاۋاب ئايەتلەر ئۇنىڭغا ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان يۈكسەك گۈزەللىك چوققىسىدىكى نەرسىدەك ئاجايىپ چىرايلىق ئاڭلىنىپ يۈرىكى خۇدانىڭ يېنىغا ئۇچۇپ بېرىپ، خۇدانىڭ ئۆزىگە ئازابىتىن قۇتۇلىدىغان، ئۇدۇل ئاشلىپىنىڭ قوينىغا ئېلىپ بارىدىغان نۇرلۇق بىر يولنى كۆرسىتىپ بەرگىنىگە ھەشقاللا ئېيتىشقا باشلىدى.

ئەڭ ئاخىرىدىكى «ئامىن» دىن كېيىن، ھەممەيلەن كۈيۈشۈپ قالغان پۇتلىرىنى ئاران پۈتكەپ ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى. نېگىر ئانىنى تىنا بىلەن روسا يۆلەپ تۇرغۇزۇپ قويدى. پورك ئۈستەل ئۈستىدىن ئۇزۇن قەغەز پەلكۈچنى ئېلىپ شامنى ياندۇردى، ئاندىن يۆگمەچ پەلەمپەينىڭ ئۇدۇلىدىكى جاۋەننىڭ ئۈستىدە تۇرغان شامدانلارنىڭ ئۈچىنى، بىر پانارنى ياندۇرۇپ، خۇددى ئوردىدىكى باش جورۇقچى پادىشاھ بىلەن مەلىكىنى ھۇجرىسىغا ئۆزىتىپ قويۇۋاتقانداك تەنتەنە بىلەن پانارنى كۆتۈردى - دە، باشقىلارنى باشلاپ پەلەمپەيگە ماڭدى. ئېلىپىن گېرالدىنى قولتۇقلاپ ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگەشتى، قىزلارمۇ، ھەممىسىنىڭ قولىدا بىردىن شامدان، پەلەمپەي بىلەن يۇقىرىغا

ماڭدى.

سىكارلېت ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا كىرگەندىن كېيىن، شامداننى تومپۇچكىنىڭ ئۈستىگە قويۇپ قويۇپ، كىيىم ئىشكاپىدىن تۈزىمەكچى بولغان مېھمانلىق كۆڭلىكىنى ئالدى - دە، ئاستا ئۆيىدىن چىقىپ، ئاپىسى بىلەن دادىسىنىڭ ھۇجرىسىنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئىشىك قىيا ئوچۇق ئىدى. ئۇ ئىشىكنى چېكەي دەپ تۇرۇشىغا، ئاپىسىنىڭ بوش، ئەمما جىددىي تەرزىدە گەپ قىلىۋاتقانلىقى قۇلىقىغا كىرىپ قالدى.

— گېرال دى ئەپەندى، جوناس ۋىلكېرسون دېگەن ئادەمنى ئىشتىن ھەيدەڭ.

— مېنى، مېنىڭ ئالدىمدا شۇملۇق قىلمايدىغان نازارەتچىدىن بىرنى تېپىڭ، دېمەكچىمۇسىز؟ — دادىسى سەل تېرىكىپ سۆزلىدى.

— ئۇنى دەررۇ ئىشتىن بوشتىڭ، ئەتە ئەتىگەندىن قالمىسۇن. سام ياخشى ئادەم، يېڭى نازارەتچى تاپقۇچە شۇنى ئىشلىتىپ تۇرۇڭ.

— ھە، ئەمدى بىلدىم، — دېدى گېرال دى، — ئەسلىدە ئۇ جوناسنىڭ بالىسى ئىكەن - دە.

— ئۇنى چوقۇم ھەيدەش كېرەك.

«بۇ گەپچە، ئېمىمنىڭ بالىسىنىڭ دادىسى شۇ ئوخشىمامدۇ، — ئويلىدى سىكارلېت، — قاراڭلار بۇنى، شىماللىق بىر ئالۋاستى بىلەن لۈكچەك ئاق تەنلىكنىڭ قىزى شۇ ئىشنى قىپتۇ - دە، كىم بىلىدۇ ئۇلار يەنە نېمىلەرنى قىلىدۇ؟»

بىر ئازدىن كېيىن گېرال دى پەسكويغا چۈشتى. سىكارلېت شۇندىلا ئىشىكنى چېكىپ كىرىپ كۆڭلىكىنى ئاپىسىغا بەردى.

سىكارلېت كىيىملىرىنى سېلىپ، شامنى ئوچۇرۇپ بولغۇچە ئەتە قىلىدىغان ئىشلىرىنىڭ پىلاننى پۇختا تەييارلاپ قويدى. ئۇنىڭ پىلانى ئاددىيلا ئىدى: دادىسىنىڭ بىر ئىشنى باشقا ئېلىپ چىقىمغۇچە قويمايدىغان روھى بويىچە، پۈتۈن دىققىتىنى نىشانغا

توغرىلاپ، مەقسەتكە يېتىش ئۈچۈن ئۆزى بىۋاسىتە ھەرىكەت قىلىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن ئالدى بىلەن، گېرالدىنىڭ دېگىنىدەك، «تەكەببۇر» قىياپەتكە كىرىۋالىدۇ. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە يېتىپ بارغان مىنۇتتىن باشلاپ ئۆزىنىڭ ئەڭ شوخ، ئەڭ ئوچۇق ماھىيىتىنى ئاشكارىلاپ، ئاشلىپى بىلەن مېلانىيەنىڭ توي ئىشى ئۈچۈن ئۆزىنىڭ قاتتىق ئازابلانغانلىقىنى ھېچقانداق ئادەمگە بىلىندۈرمەيدۇ. ئۇ يەرگە بارغان ھەممە يىگىتلەرگە شوخلۇق قىلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ئاشلىپى چىدىيالىماي ئۇنى تېخىمۇ ياخشى كۆرۈپ كېتىدۇ. سىكارلېت بالاغەتكە يەتكەن يىگىتلەرنىڭ بىرسىنىمۇ بوش قويمايدۇ. سۈڭىلپىن ياخشى كۆرىدىغان سېرىق ساقال قېرى فىرانىك كېنىدىدىن تارتىپ، كەم سۆز، ئاسان قىزىرىدىغان چارلېس خامىلتون، يەنى مېلانىيەنىڭ ئاكىسىغىچە ھەممىسى بىلەن چاقچاقلىشىپ چىقىدۇ. ئۇلار چوقۇم ئۇنىڭ ئەتراپىغا خۇددى ھەرىدەك ئولىشىدۇ. ئاشلىپىمۇ قىزىقىپ، مېلانىيەنىڭ قېشىدىن بۇ يەرگە يۈگۈرۈپ كېلىپ ئۇلارنىڭ تويىغا قوشۇلىدۇ. ئاندىن سىكارلېت بىر پۇرسەت يارىتىپ، ئۇنى بۇ تويىدىن ئايرىلىپ ئۆزى بىلەن بىرنەچچە مىنۇت بىللە بولىدىغان قىلىدۇ. سىكارلېت بۇ ئويلانغانلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئىشقا ئېشىشىنى ئارزۇ قىلاتتى، ئۇنداق بولمىسا ئۇنىڭ ھەممە پىلانى بىكار بولاتتى. ئەگەر ئاشلىپى بىرىنچى بولۇپ ھەرىكەت قىلمىسچۇ؟ ئۇ چاغدا سىكارلېت ئۆزى قىلىشى كېرەك.

ئۇلار بىر يەرگە كەلگەندە، يىگىتلەرنىڭ ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىۋالغان مەنزىرە قايتا كۆز ئالدىغا كېلىپ، ئاشلىپى ھەممىسىنىڭ سىكارلېتنى قولغا چۈشۈرگۈسى بار ئىكەن، دېگەن ئوي بىلەن ئازابلاندى. بۇ روھىي ھالىتى چوقۇم چىرايىغا چىقىدۇ. شۇ چاغدا سىكارلېت شۇنچە يىگىتلەر كەينىگە كىرىۋالغان بولسىمۇ، ئۆزىنىڭ پەقەت ئاشلىپىنىلا سۆيىدىغانلىقىنى ئاشكارىلاپ ئۇنى چەكسىز خۇشاللىققا چۆمۈلدۈرىدۇ. ئۇ بۇنى سۈلكەت ۋە غۇۋا ھېسسىياتلىرى بىلەن

ئىپادىلىسە، قىممىتى ھەسسىلەپ ئېشىپ، ئاشلىپىنىڭ ئالدىدا تېخىمۇ يۈكسەك ئورۇنغا كۆتۈرۈلدى. ئەلۋەتتە، ئۇ بۇ ئىشلارنى ناھايىتى ئالىجاناب ھەرىكەتلەر بىلەن ئېلىپ بېرىشى كېرەك. ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇنىڭغا، مەن سىزنى ياخشى كۆرىمەن، دېگەن گەپنى دېيىشىنى چۈشىدىمۇ ئويلىمىغانىدى، بۇ قانداق مۇمكىن بولسۇن؟ ئەمەس قانداق ئۇسۇل بىلەن بىلدۈرۈشى كېرەك؟ بۇ چوڭ مەسىلىمۇ ئەمەس، كالا قاتۇرۇپ كېتىشمۇ ھاجەتسىز. ئىلگىرى ئۇ بۇنداق ئىشلارنى نۇرغۇن قېتىم بېشىدىن ئۆتكۈزگەنغۇ. بۇ قېتىمىمۇ شۇ چاغدىكىدەك قىلسا بولىدۇ.

ئۇنىڭ ۋۇجۇدى دېرىزىدىن چۈشۈپ تۇرغان ئاي نۇرىغا چۆمۈلۈپ ياتاتتى، يۈرىكى بولسا بولغۇسى ئىشلارنىڭ ھاياجىنىدا ئۆركەشلەپ توختىمايتتى. ئۇ ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئېيتقان چاغدىكى ئاشلىپىنىڭ چىرايىدا ئىپادىلىنىدىغان تېڭىرقاش ۋە خۇشاللىقنى كۆرۈۋاتقاندەك، ئۇنىڭ ئۆزىگە توي قىلىش تەلپىنى قويغاندا دەيدىغان سۆزلىرىنى ئاڭلاۋاتقاندەك بولۇۋاتاتتى.

شۇ چاغدا ئۇ، ئۇنىڭ باشقا بىرسى بىلەن توي قىلىدىغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۈمىدىنىڭ ئۈزۈلگەنلىكىنى، كېيىن ئۇنىڭ ئۆزىگە رەگەنلىكىنى كۆرۈپ ئۆزىنىڭ تەسلىكتە ماقۇل بولغانلىقىنى سۆزلەپ بېرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئىككىسى جۈنپىيورغا قېچىپ كېتىدۇ ھەم ...

كىم بىلىدۇ، ئەتە مۇشۇ چاغدا ئۇ ئاشلىپى ۋىلكېس خانىم بولۇپ بولامدۇ تېخى.

ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئىككى تىزىنى قۇچاقلاپ ئولتۇردى، خىيالى ئاشلىپى خانىم بولغان چاغدىكى قىياپىتىدە ئىدى. بىردىنلا ئۇنىڭ ۋۇجۇدى جۇغۇلداپ كەتتى. ئەگەر ئىشلار ئۇ ئويلىغاندەك بولمىسچۇ؟ ئاشلىپى ئۇنىڭ بىلەن قېچىپ كېتىشىنى خالىمىسچۇ؟ ئۇ بۇ خىيالىنى شۇ ئان كالىسىدىن نېرى قىلدى.

«ھازىر بۇنى ئويلىمايمەن، — ئويلىدى ئۇ كەسكىن ھالدا، —

بولمىسا، پۈتۈن پىلانم بۇزۇلۇپ كېتىدۇ. ئۇ ئىشنىڭ مېنىڭ ئويلىغىنىمدەك تەرەققىي قىلماسلىقىغا ھېچقانداق ئاساسم يوق. ئۇ مېنى ياخشى كۆرسىلا شۇنداق بولىدۇ. ئۇنىڭ مېنى سۆيىدىغانلىقىنى بىلىمەن.» ئۇ بېشىنى كۆتۈردى. ئۇنىڭ چۆرىسى سەل كۆكرىپ قالغان نۇرلۇق كۆزلىرى ئاي نۇرىدا چاقناپ تۇراتتى. ئېلىپن ئۇنىڭغا ئارزۇ بىلەن ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ بىر - بىرىگە ئوخشىمايدىغان ئىككى خىل ئىش ئىكەنلىكىنى زادىلا دەپ باقمىغان، تۇرمۇشمۇ ئۇنىڭغا «ئالدىرىغان قالار، بۇيرۇغان ئالار» دېگەننى ئۆگىتىپ باقمىغانىدى. ئۇ ئۇرغۇپ تۇرغان جاسارەت بىلەن كۈمۈش رەڭ ئاي نۇرى ئىچىدە يېتىپ ئۆزىنىڭ پىلانى ئۈستىدە ئويلىنماقتا. بۇ، ئون ئالتە ياشلىق قىزنىڭ پىلانى ئىدى. پاراغەت ئىچىدە ياشاۋاتقان بۇ قىز مەغلۇپ بولارمەنمۇ دېگەننى زادىلا خىيالىغا كەلتۈرمەي، چىرايلىق كىيىملىرىم، كېلىشكەن چىرايىمنى قورال قىلىپ، تەقدىرنىڭ بىتچىتىنى چىقىرىۋېتىمەن، دەپ ئويلايتتى.

بەشىنچى باب

ئەتىگەن سائەت ئون. ئاپرېلنىڭ ئىللىق كۈنلىرى ئىدى، ئالتۇن رەڭ قۇياش نۇرى ھاۋا رەڭ دېرىزە پەردىسىدىن ئۆتۈپ سىكارلېتنىڭ ھۇجرىسىنى نۇرلاندۇرۇۋەتتى. سۈت رەڭ تاملار، ئۆي جاھازىلىرى قۇياش نۇرى بىلەن ئۆز رەڭلىرىدە تاۋلىنىپ تۇراتتى. پۇل ۋە يەرگە سېلىقلىق گىلەممۇ ئۇ نۇرنىڭ رەڭگى بىلەن ئالاھىدە پارقىراپ كۆرۈنەتتى.

ئەتراپتىن يازنىڭ ھاۋاسى كېلىپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەۋجىگە چىققان باھار يازنىڭ ئىسسىق ھاۋاسىغا كۆزى قىيمىغان ھالدا ئورۇن بېرىۋاتاتتى. يازنىڭ مەزىلىك ۋە ئىللىق پۇرىقى ئۆي

ئىچىگە كىرىپ ھەممە يەرنى ئىگىلىگەندى. بۇ پۇراققا خىلمۇ خىل گۈللەرنىڭ، دەل - دەرەخ ۋە يېڭى ئاغدۇرۇلغان يەرلەرنىڭ پۇراقلىرىمۇ ئارىلىشىپ كەتكەندى. سىكارلېت دېرىزىدىن شېغىل يولىنىڭ ئىككى قاسنىقىدا بەس - بەستە ئېچىلىپ كەتكەن ئىككى قاتار نەرسىگۈللىرى بىلەن خۇددى گۈللۈك كۆڭلەككە ئوخشاش كەڭ يېيىلىپ ئېچىلىپ كەتكەن يەسمەنگۈللىرىگە نەزەر تاشلىدى.

ھاۋا ئوچۇق باشقا كۈنلىرى سىكارلېت دېرىزىنىڭ تۈۋىگە كېلىپ، رامغا يۆلەنگىنىچە تارا قورۇقىنىڭ بۇ گۈزەل مەنزىرىسىدىن ئۇزاق ھۇزۇر ئالاتتى. بۈگۈن ئەتىگەن بۇنداق سۈپۈك ھاۋا ۋە سۈرەتتەك چىرايلىق مەنزىرىلەرگە، قۇشلارنىڭ سايراشلىرىغا كۆڭۈل بەرمەي، ئىتتىك كۆڭلىدىن كەچكەن بىر خىيال بىلەن: «خۇداغا شۈكۈر، بۈگۈن يامغۇر ياغماپتۇ» دېدى. ئېتىكىگە چىلتەك تۇتقان ئالمارەڭ كۆڭلىكى كارىۋىتىدا چىرايلىق بىر كورۇپكىنىڭ ئىچىدە تۇراتتى. بۇ كۆڭلەكنى ئۇ «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرەخى» كەنتىدىكى تانسا باشلانغان چاغدا كىمەكچىدى. لېكىن، سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ مۇرىلىرىنى ئىختىيارسىز قىسىپ قويدى. ئەگەر ئۇنىڭ پىلانى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولىدىغان بولسا، بۇ كۆڭلەكنى كىيىشنىڭمۇ ھاجىتى قالمايدۇ، چۈنكى تانسا باشلانماي تۇرۇپلا ئاشلىق بىلەن ئىككىسى جۈنپىسبوروغا توي قىلغىلى كېتىدۇ - دە، ئەمدىكى چوڭ مەسىلە، ئۇنىڭ ئۇ يەرگە قانداق كۆڭلەك كىيىپ بېرىشى بولۇپ قالدى.

قانداق كۆڭلەك كىيسە ئۇنىڭ غۇنچە بويى بەكرەك گۈزەللىشىپ ئاشلىقنى تېخىمۇ مەھلىيا قىلالايدىغاندۇ؟ ئۇ شۇ مەقسەتتە سائەت سەككىزدىن باشلاپ ھەممە كۆڭلەكلىرىنى كىيىپ چىقتى، لېكىن بىرسىمۇ يارىمىدى. ئۇنىڭ ئىچى خىلمۇ خىل رەڭدىكى كۆڭلەكلەر بىلەن توشۇپ كەتتى، كارىۋات، ئورۇندۇق ۋە يەرنىڭ بىكار يېرى قالمىدى.

ئۇزۇن لېنتىسى بار سۇس قىزىل كۆڭلىكى كۆڭلىگە ياققان،
ئۆزىگىمۇ دەل كەلگەندى، بىراق ئۇنى بۇلتۇر ياز مېلانىيە «ئون
ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» گە كەلگەن چاغدا كىيگەن، بۇ كۆڭلەك
چوقۇم مېلانىيەنىڭ ئېسىدە بار. ئۇ، بۇلتۇرمۇ مۇشۇ
كۆڭلىكىڭىزنى كىيىپ كەلگەنغۇ دەيمەن، دەپ سوراپ قېلىشمۇ
مۇمكىن. كۆپتۈرمە يەڭلىك، چىلتەك ياقىلىق، قارا پەي گۈللۈك
كۆڭلىكى ئۇنىڭ چىرايىنى شۇنداق ئاچاتتى، ئەمما سەل چوڭراق
كۆرسىتىپ قوياتتى. سىكارلېت شۇ كۆڭلەكنى كىيىپ، ئون
ئالتە ياشلىق چىرايىنى خۇددى قورۇق بېسىپ كەتكەن، تېرىلىرى
بوشىغان ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. مېلانىيەنىڭ سۈزۈك
چىرايىنىڭ ئالدىدا قېرىلاردەك كۆرۈنۈپ قالسا قانداق بولىدۇ؟
ئىنچىكە يوللۇق ئالما چېچىكى رەڭ كۆڭلىكى تولىمۇ چىرايلىق
ئىدى، بىراق ئۇنىڭغا ئانچە ياراشمىدى. بۇ كۆڭلەك كاررىنىڭ
ئىنچىكە بويىغا، سېرىق چىرايىغا ماس كەلگۈدەك، سىكارلېت
ئۇنى كىيسە ئوقۇغۇچى قىزلارغا ئوخشاپ قالىدىكەن.
مېلانىيەنىڭ سۈلكەتلىك، تەمكىن قىياپىتى ئالدىدا سىكارلېت
ئوقۇغۇچىغا ئوخشاش تۇرسا قانداق بولىدۇ. يېشىل چاقماقلىق
يىپەك رەختتىن تىكىلگەن، نېلۇپەر گۈل نۇسخىسىدا جىيەك
تۇتقان، ھەربىر گۈلنىڭ ئىچىگە بىردىن ئاق قۇپپى تۇتۇلغان
كۆڭلىكى ئۇنىڭغا شۇنداق ياراشتى، ئۇ ئۆزىمۇ مۇشۇ كۆڭلىكىنى
ھەممىدىن بەك ياقتۇراتتى. چۈنكى، بۇ كۆڭلەك ئۇنىڭ
كۆزلىرىنى خۇددى يېشىل ياقۇتتەك ئاجايىپ يارقىن، نۇرلۇق
كۆرسىتىپ تۇراتتى. ئەپسۇس، ئۇنىڭ دەل كۆكرىكىگە توغرا
كېلىدىغان يېرىدە ئازراق ماي دېغى تۇراتتى، ئۇ يەرگە بۇلاپكا
تاقىۋالسىمۇ بولىدۇ. لېكىن، مېلانىيەنىڭ كۆزى بەكمۇ ئۆتكۈر،
چوقۇم كۆرۈۋالىدۇ. ئەمدى پاختا رەختتىن تىكىلگەن ھەر خىل
رەڭدىكى بىرنەچچە كۆڭلەك قالدى. سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە بۇ
كۆڭلەكلەر رەڭدار ئەمەس ئىدى، تانسىغا كىيشكە مۇۋاپىق
كەلمەيتتى. تۈنۈگۈن كىيگەن مائىسارەڭ كۆڭلىكىچۇ؟ بىراق،

ئۇنى تۈنۈگۈن چۈشتىن كېيىن كىيىپ قويغان، ئۇ يەرگە كىيىپ بارسا بولمايدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ياقىسى بەك تۆۋەن. لېكىن، مۇشۇنىڭدىن باشقا، ئۇنىڭ كىيگۈدەك تۈزۈككىنە كىيىمى يوق. ئەمما، ئۇ بويىنىنىڭ، بىلەكلىرىنىڭ، كۆكسىنىڭ ئېچىلىپ قېلىشىدىن قورقۇپمۇ كەتمەيتتى.

سىكارلېت ئەينەكنىڭ ئالدىدا يانتۇ تۇرۇپ ئۆزىنىڭ تۇرقىغا سەپسالدى. بەدىنىنىڭ ھېچقانداق يېرىدىن ئېۋەن تاپقىلى بولمايتتى. بۇرنى قىسقا، ئەمما يۇمىلاق، ئوماق ئىدى، بىلەكلىرى تولۇق، ھەرقانداق ئادەمنىڭ كۆزى چۈشەتتى، ئىككى كۆكسى تار كۆڭلىكىنىڭ ئالدىنى ئەپچىللا كۆتۈرۈپ تۇراتتى، ئىنتايىن چىرايلىق ئىدى. ئۇنىڭغا باشقا ئون ئالتە ياشلىق قىزلارغا ئوخشاش، لىپتىكىنىڭ ئىچىگە يۇمشاق يىپەكلەرنى تىكىۋېلىپ كۆكسىنى كۆتۈرۈش كەتمەيتتى، ھەممە يېرى بەدىنىگە ماس، تولۇق ئىدى. ئۇ يۇمشاق، ئىنچىكە قوللىرى بىلەن چىرايلىق پۇتلىرىنىڭ ئاپسىنىڭكىگە تارتقىنىغا خۇشال ئىدى، بويىنىڭمۇ ئاپسىنىڭكىگە ئوخشاش ئېگىز بولۇشىنى ئارزۇ قىلاتتى. ئەپسۇس، بۇ پۇتلارنى خەقلەرگە كۆرسەتكىلى بولمايدۇ. ئۇ شۇ ئوي بىلەن كۆڭلىكىنى تۆپىگە قايرىپ سۈتتەك ئاپپاق پاچاقلىرىغا قاراپ كەتتى. فايېتپۇنل، جونىسبورو ياكى بۇ ئەتراپتىكى ئۈچ ناھىيەدىكى قىزلارنىڭ ئىچىدە ئۇنىڭكىدەك چىرايلىق، ئىنچىكە بېلى بارلىرى يوق دېگۈدەك ئىدى.

بېلى ئېسىگە كېلىپ، ئۇ يەنە كىيىدىغان كۆڭلىكىنى ئويلاپ قالدى. مايسارەڭ كۆڭلىكىنىڭ بېلىنى نېگىر ئانا كەڭرەك بولسۇن دەپ ئادەتتىكىدىن بىر ئىنگىلىز سۇڭى كەڭ قىلىپ قويغانىدى. ئۇ نېگىر ئانىنىڭ ئېغىر ئاياغ تىۋىشىنى ئاڭلاپ قېلىپ، ئىشىكىنى ئېچىپ ئۇنى توۋلىدى. بۇ چاغدا ئېلىپ تاشقاندا شۇ كۈنلۈك تاماقنىڭ خۇرۇچىنى تەييارلاپ بېرىۋاتقان بولغاچقا، ئۇنى ئاڭلىمايدۇ دەپ ئاشۇنداق ئۈنلۈك توۋلىغانىدى.

— بەزىلەر مېنى ئۇچىدۇ دەپ ئويلايدىغاندۇ، — نېگىر ئانا

سۆزلىگەچ يۇقىرىغا چىقتى. خۇددى ھازىرلا بىرسى بىلەن سوقۇشىدىغاندەك تۇمشۇقلىرى ئۇچلىنىپ كەتكەندى. يوغان ۋە قارا قوللىرىدا پەتنۇس، پەتنۇستا ھورى چىقىپ تۇرغان چەلىپەك بىلەن بىر قاچا گۆشلۈك شورپا بار ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ قولىدىكى بۇ نەرسىلەرنى كۆرۈپ جۇدۇنى تۇتتى - دە، ئۇنىڭغا راسا چېچىلماقچى بولدى. ئۇ كىيىم تاللاش بىلەن بولۇپ، نېگىر ئانىنىڭ تۆمۈردەك قاتتىق تۈزۈملىرىنى ئۇنتۇپ قالغانىدى. ئوخارا ئائىلىسىنىڭ قىزلىرى بىرەر يەرگە چايغا بارسا، مېڭىشتىن ئىلگىرى قورسىقىنى تويدۇرۇۋېلىپ، ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن ھېچنېمە يېمەي ئولتۇرۇشلىرى كېرەك ئىدى. — مېنىڭ ھېچ نەرسە يېگۈم يوق، بۇ نەرسىلەرنى ئاشخانغا ئاچىقىپ كەتكىن، — دېدى سىكارلېت.

نېگىر ئانا پەتنۇسنى ئۈستەلگە قويۇپ، ئاندىن ئىككى قولىنى بېقىنىغا تىرىگىنىچە ھەيۋە قىلدى:

— بۇنى چوقۇم يەيسىز. ئۆتكەن قېتىمقىدەك ئىشنى يەنە كۆرەرگە كۆزۈم يوق. شۇ چاغدا خەقنىڭ ئۆيىدە چوشقىنىڭ ئۇچىيىدە پىشۇرغان بىر نېمىنى يەپ سېلىپ قورسىقىڭىزنىڭ ئاغرىپ كەتكىنىنى ئۇنتۇماڭ. شۇ كۈنى سىلەر مېڭىشتىن ئىلگىرى بىر نەرسە يەۋالمىغان، شۇڭا بۈگۈن بۇ تاماقنى چوقۇم يەيسىز.

— يېگۈم يوق دېدىمغۇ. كەل، بېلىمنى مەھكەم تارتىپ قوي، كېچىكىپ قالمايلى، پەيتوننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاۋاتىمەن.

— ئەمىسە، خېنىم، — نېگىر ئانىنىڭ ئاۋازى خۇددى كىچىك بالىنى بەزلەۋاتقاندەك چىقتى، — گېپىمگە كىرىپ ئازراق يەۋېلىڭ، سۇئېللىپ خاتىز بىلەن كاررىن خاتىز مۇ يېدى.

— ئۇلار يېسە يەۋەرسۇن، — دېدى سىكارلېت جاھىللىق قىلىپ، — ئۇلار ئاشۇنداق خەق، توشقانغا ئوخشايدۇ، مەن ئۇلارغا ئوخشىمايمەن. قورساقنى تويدۇرۇۋالدىغان نەرسىلەرنى ئىككىنچى يېمەيمەن، ئۆتكەندە كالۇپرتلارنىڭ ئۆيىگە بارغاندا،

ئۆيىدە بولۇشىغا يەۋەلىپ، ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن ماروژنىسىدىن بىر قوشۇقلا يېيەلىدىم. ئۇ ماروژنىنى ساۋاننانىڭ مۇزىدا قىلغانىكەن. بۈگۈن ئۇ يەردە خالىغىنىمنى تويغۇدەك يەيمەن.

ئۇنىڭ تاپتىن چىقىپ كەتكەن بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ، نېگىرئاننىڭ قاپاقلىرى تۈرۈلۈپ كەتتى. قىز بالا قانداق ئىشنى قىلىشى، قانداق ئىشنى قىلماسلىقى كېرەك، نېگىرئاننىڭ كۆڭلىدە ئىنتايىن ئېنىق سان بار ئىدى، ئۇنىڭغا مۇرەسسە كەتمەيتتى. سۈنئەلپەن بىلەن كاررىن ئۇنىڭ قولىدىكى بىر پارچە لاي بولۇپ، ئۇ ئۇلارنى قانداق قىلىمەن دېسە شۇنداق قىلالايتتى، ئۇلارمۇ ئۇنىڭ سىزغان سىزىقىدىن چىقمايتتى. لېكىن، سىكارلېت ئۇلارغا ئوخشىمايتتى، ئۇ ئۇنىڭ بەزى قىلىقلىرىنىڭ ئېسىلزاڭلەر ئادىتىگە يات ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرسە، بىر مۇنچە جېدەل چىقاتتى، ئۇنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلىش نېگىرئانغا ئاسانغا چۈشمەيتتى.

— سىزنىڭ خەقلەرنىڭ بۇ ئائىلە توغرىلۇق نېمىلەرنى دەيدىغانلىقى بىلەن كارىڭىز بولمىسا، مېنىڭ كارىم بار، — دېدى ئۇ غودۇراپ، — مەن خەقنىڭ زىياپەتلەردە سىزنى تەربىيە كۆرمىگەن دەپ ئەيىبلەشلىرىنى ئاڭلاشنى پەقەتلا خالىمايمەن. سىزگە مەن نەچچە — نەچچە دېدىم، بەزىلەرنىڭ زىياپەتلەردە قۇشقاچتەك چوقۇپ تاماق يەيدىغانلىقىنى كۆرسىتىڭىز، شۇ ئادەمنى ئېسىلزاڭلەردىن ئىكەن دەپ بىلىۋېرىڭ. شۇڭا مەن سىزنى ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ ئۆيىدە ئالدىڭىزغا ئۇچرىغاننى يەپ ئاچپاقلىق قىلمىسۇن دەيمەن.

— ئاپاممۇ ئېسىلزاڭ، ئۇمۇ ئۇ يەرلەردە تاماق يەيدۇغۇ؟ — سىكارلېت ئۇنىڭغا قارشى چىقتى.

— يانلىق بولغاندىن كېيىن سىزمۇ شۇنداق يېسىڭىز بولىدۇ، — دېدى نېگىرئانا ئۇنىڭغا رەدىيە بېرىپ، — ئېلىپىن سىزدەك ۋاقتىدا سىرتتا پەقەتلا بىر نەرسە يېمەيتتى. پولى

ھاممىڭىز بىلەن ئېلالى ھاممىڭىزمۇ شۇنداق ئىدى، ھازىر ئۇلار ياتلىق بولۇپ كەتتى. شۇنى بىلىپ قويۇڭ، قارنى يامان قىزلارنى يىگىتلەر ياراتمايدۇ.

— ئۇ گەپلىرىڭگە ئىشەنمەيمەن. سەن ئاغرىپ قېلىپ بارمىغان ئۆتكەن قېتىمقى باراۋەتتە ئاشلىپى ۋىلكېس ماڭا، ئىشتىيىڭىز ياخشى ئىكەن، مەن بەك خۇشال بولدۇم، دېگەن. نېگىر ئانا بېشىنى چايقاپ قويدى.

— ئەرلەرنىڭ ئاغزىدا دېگىنى بىلەن كۆڭلىدە ئويلايدىغىنى ئوخشىمايدۇ. ئاشلىپى ئەپەندىنىڭ سىزنى ئېلىش ئويى بارلىقىنى مەن پەقەتلا سەزمىدىم.

سىكارلېتنىڭ قاپاقلىرى شۇ ئان تۈرۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭغا رەددىيە بەرمەكچى بولدى - يۇ، يەنە ئۆزىنى تۇتۇۋالدى. نېگىر ئانا گەپنى ئۇنىڭ جان يېرىگە تەگكۈزگەندى، ئۇ بۇنى ھېچنەم دەپ ئىنكار قىلالمايتتى. نېگىر ئانا سىكارلېتنىڭ چىرايىدىكى نارازىلىقنى كۆرۈپ، تاكتىكىسىنى ئۆزگەرتىپ، پەتنۇسنى ئېلىپلا ئىشككە قاراپ ماڭدى.

— بوپتۇ ئەمەس، بايا ئاشپەز ئايال بۇ تاماقنى تەييارلاۋاتقاندا مەن ئۇنىڭغا: قىز بالىنىڭ ئېسىل ياكى ئەمەسلىكىنى ئۇنىڭ يېگەن تامىقىغا قاراپ بىلىش كېرەك، مەن مۇشۇ كەمگىچە مېلانىيە خان قىزدىن ئاز تاماق يەيدىغان بىرمۇ ئاق تەنلىك قىزنى كۆرمىدىم، دېگەندىم.

سىكارلېت ئۇنىڭغا شۈبھە بىلەن قاراپ قويدى، نېگىر ئانىنىڭ چىرايىدىن، سىز مېلانىيە خانقىزغا ئوخشاش ئېسىلدا ئائىلىنىڭ قىزىدەك كۆرۈنمەيدىكەنسىز، دەپ سىكارلېتقا ئېچىنىۋاتقانداك ئىپادە چىقىپ تۇراتتى.

— پەتنۇسنى قويۇپ، ئاۋۋال بېلىمنى چىڭتىپ قويغىن، تاماقنى سەل تۈرۈپ يەيمەن، — دېدى سىكارلېت سەل تېرىكىپ، — ھازىر يېسەم بېلىم چىڭ بولماي قالىدۇ.

نېگىر ئانا ئۆزىنىڭ ئۇنى يەڭگەنلىكىنى چىرايىغا چىقارماي،

شۇئان پەنئوسنى قويۇپ قويدى.

— مېنىڭ قوزام قايسى كۆڭلىكىنى كىيىدىكىن؟
— ئاۋۋى، — سىكارلېت مايسارەڭ گۈللۈك كۆڭلەكنى
كۆرسەتتى.

نېگىرئانا ئۇ كۆڭلەكنى كۆرۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.
— ياق، ئۇنى كىيىسىڭىز بولمايدۇ. ئۇ دېگەن ئەتىگەندە
كىيىدىغان كۆڭلەك ئەمەس، چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچكىچە
مەيدىڭىز ئوچۇق يۈرسىڭىز بولمايدۇ. ئۇ كۆڭلەكنىڭ يا ياقىسى،
يا يېڭى بولمىسا. ئۇنى كىيىسىڭىز تېرىڭىزدە ئۇششاق داغ پەيدا
بولۇپ قالىدۇ. بۇلتۇر ساۋاننادا دېڭىزغا چۆمۈلۈپ ئاپتاپقا
قاقلىنىدىڭىز، ئاشۇنداق داغلار پەيدا بولۇپ، قىشچە قايماق
سۈركەپ يۈرۈپ ئاران ساقايتتىم. ئەمدى ئۇنىڭغا يول
قويايمەن، ئۇنىمىسىڭىز ئاپىڭىزغا دەيمەن.

— مەن كىيىملىرىمنى كىيىپ بولغۇچە ئاپامغا بىر ئېغىز
تىنىدىغان بولساڭ تامىقىڭنى بىر چىشلەممۇ يېمەيمەن، — دېدى
سىكارلېت سوغۇق تەلەپپۈزدە، — كىيىنىپ بولسام، ئاپام
كۆرسىمۇ، بەربىر ئالماشتۇرۇشقا ئۈلگۈرمەيمەن.

نېگىرئانا بۇ ئىشتا ئۆزىنىڭ ئۇتتۇرۇپ قويغانلىقىنى ھېس
قىلىپ، چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى. سىكارلېتنىڭ ھازىر تاماق
يېمەي، زىياپەتتە ئاچ قالغاندەك يېگىنىدىن كۆرە چۈشتىن
كېيىن كىيىدىغان كۆڭلەكنى چۈشتىن بۇرۇن كىيىسىمۇ مەيلى
ئىدى.

— بىر نەرسىگە مەھكەم ئېسىلىۋېلىپ تۇرۇپ چوڭقۇر
تىنىڭ، — دېدى ئۇ سىكارلېتقا.

سىكارلېت كارىۋاتنىڭ ياغىچىغا ئېسىلىپ تۇپتۇز تۇرۇپ
بەردى. نېگىرئانا ئۇنىڭ بېلىگە يۈگىگەن لاتىنى بېلى
قىلتىرىقتەك ئىنچىكىلىگىچە مەھكەم تارتىپ يۆگىدى. ئىش
تاماملانغاندىن كېيىن، سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئىنچىكە بېلىدىن
رازى بولۇپ، مەغرۇر كۈلۈپ قويدى.

— ھېچكىمنىڭ مېنىڭ قوزامنىڭكىدەك بېلى يوق، — دېدى
نېگىر ئانا ئۇنى ماختاپ، — سۇ ئېلىپنىڭ بېلىنى يىگىرمە سۇڭ
كىچىكلىتىپ باغلىسام چىدىماي ھوشىدىن كېتىدۇ.

— مەن مەڭگۈ ئۇنىڭدەك ھوشۇمدىن كەتمەيمەن، — دېدى
سىكارلېت سۇ ئېلىپنى كەمسىتكەن تەلەپپۇزدا.

— بىرنەچچە قېتىم تاسادىپىي ھوشىدىن كەتكەنگە ھېچنېمە
بولمايدۇ، — دېدى نېگىر ئانا ئۇنىڭغا، — بەزىدە بەكمۇ
ئالدىراغۇسىز، سىكارلېت خېنىم. سىزگە، يىلان بىلەن
چاشقانى كۆرۈپمۇ كۆڭلى ئىلىشماسلىق، ئېسىلزاڭلارنىڭ
قىلقى ئەمەس، دەپ بىرنەچچە قېتىم ئېيتتىم. ئۆيدە ئەمەس،
خەقلەرنىڭ ئالدىدا دېمەكچىمەن. مەن يەنە سىزگە ...

— قۇرۇق گەپنى ئاز قىلىپ چاپسان بولساڭچۇ. مەن
ئەرلەرنى چوقۇم ئۆزۈمگە قارىتالايمەن، شۇ چاغدا، راست
دەپتىكەن، دەيسەن. ۋاي خۇدايىم، لىپتىكىم بەكمۇ چىڭ بولۇپ
كېتىپتۇ. بول، ئۈستۈمگە يېپىنچامنى ئارتىپ قوي.

نېگىر ئانا ئىنچىكە يىپتا كەشتىلەنگەن چىرايلىق يېپىنچىنى
ئۇنىڭ ئۈستىگە ئارتىپ، ئاندىن بەدىنىگە چاپلىشىپ تۇرغان
كۆڭلىكىنىڭ كەينى تۈگمىلىرىنى ئېتىپ قويدى.

— ئاپتاپتا بۇ يېپىنچىنى ئۈستىڭىزگە ئارتىۋېلىڭ، ئىسسىپ
كەتسىڭىزمۇ باشنىكىڭىزنى ئېلىۋەتمەڭ، — دېدى ئۇ تاپىلاپ، —
بولمىسا سىلاتتېرى خېنىمدەك قاپقارا بولۇپ كېتىسىز. ئەمدى
تامىقىڭىزنى يەۋېلىڭ، سۆيۈملۈكۈم. ئالدىرىماي يەڭ، يەپ بولۇپ
ياندۇرۇۋەتسىڭىز قاملاشمايدۇ.

سىكارلېت گەپ ئاڭلاپ پەتنۇسنىڭ ئالدىدا ئولتۇردى. شۇ
تۇرقىدا ئۇنىڭ تاماق يېسە ئۆزىنىڭ ئەركىن تىنالىشىغا كۆزى
زادىلا يەتمەيتتى. نېگىر ئانا ئۇزۇن لۇڭگىنى ئېلىپ، بىر ئۇچىنى
سىكارلېتنىڭ بويىغا ئېسىپ، بىر ئۇچىنى تىزغا يېپىپ
قويدى. سىكارلېت ئاۋۋال گۆشنى يېدى، يېگەندىمۇ ناھايىتى
تەستە يېدى.

— مەن بالدۇرراق توي قىلىپ كەتسەم دەيمەن، — دېدى ئۇ پۇشايمان قىلىۋاتقاندا تەلەپپۇزدا، — كۆڭلۈم تارتىمىغان ئىشلارغا ئۆزۈمنى مەجبۇرلاۋېرىشتىن جاق تويدۇم، مەڭگۈ ئۆزۈم خالىغاننى قىلالمايدىغان ئوخشايەن. تازا تاماق يېگۈم كەلگەندە، قۇشقاچتەك چوقۇپ ئولتۇرسام، يۈگۈرگۈم كەلگەندە، ئاستا مېڭىشقا مەجبۇرلانسام، ئىككى كۈن ئوينىساممۇ ھارمايدىغان ۋالىسىنى بىرلا قېتىم ئويناپ ھوشۇمدىن كەتكەندەك بولۇۋالسام، بۇنداق تۇرمۇشتىن تويىمامدۇ كىشى. ئەمدى مەن مەندىنمۇ ئۆتە نادان ئەرلەرنى: «سىز قالتىس يىگىت ئىكەنسىز» دەپ ماختىمايمەن. ئۆزۈمنى ھېچنېمە بىلمەيدىغاندەك تۇتۇپ، ئەرلەر نېمە دېسە ھاماقەتتەك ئۇلارنىڭ ئاغزىغا قاراپ تۇرمايمەن ... بولدى، ئەمدى يېيەلمەيمەن.

— چەلپەكتىن ئازراق يەڭ، — دەپ يالۋۇردى نېگىر ئانا.
— نېمە ئۈچۈن قىزلار ئۆزىگە يىگىت تاللىغاندا، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئەتەي ئۆزىنى نادان قىلىپ كۆرسىتىدىغاندۇ؟
— ئەرلەرنىڭ ھەممە ئىشقا قادىرلىقىدىن بولسا كېرەك. ئۇلار ئۆزلىرىنى شۇنداق دەپ قارايدۇ. ئۇلارغا سىز خالىغان نەرسىنى بەرسىڭىز، نۇرغۇن باش ئاغرىقلىرىدىن قۇتۇلسىز ھەم ئۆمۈر بويى قېرى قىز بولۇپ قالمايسىز. ئۇلارغا ياقىدىغىنى جۇغى چاشقانغا ئوخشاش كىچىك، ئاشقازىنى قۇشقاچنىڭكىدەك، ئازراقمۇ مۇستەقىل قارشى يوق قىزلار. بىرەر گەپەندى سىزنىڭ ئۆزىدىن ئازراق ئۈستۈن ئىكەنلىكىڭىزنى بىلىپ قالسا، ئەۋلىيانىڭ قىزى بولسىڭىزمۇ سىزنى ئالمايدۇ.

— سېنىڭچە، ئەرلەر توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن، خوتۇننىڭ ئۆزىدىن ئەقىللىك ئىكەنلىكىنى بىلىپ قالسا قورقۇپ كېتەرمۇ؟

— شۇنداق، ئەمما كېچىكىدۇ، چۈنكى ئۇلار توي قىلىپ بولدى - دە. ئۇلار خوتۇنلىرىنىڭ ئاق - قارىنى پەرق ئېتىپ قېلىشلىرىدىن ھەرقاچان ھوشيار تۇرىدۇ.

— مەن شۇنداق چاغدا نېمە قىلغۇم كەلسە شۇنى قىلىمەن، قىلغان گەپلىرىمنى ئېرىم ياخشى كۆرمىسىمۇ كارىم يوق.

— ياق، ئۇنداق قىلىشقا بولمايدۇ، — دېدى نېگىرئانا ئەنسىرەپ، — جېنىم تېنىمدىلا بولىدىكەن، سىزنىڭ ئۇنداق قىلىشىڭىزغا يول قويمايمەن. ئەمدى چەلپەكتىن يەڭ، شورپىغا چىلاپ يەڭ، سۆيۈملۈكۈم.

— قارىسام، شىماللىق قىزلار بىزدەك ئەخمەق ئەمەس ئوخشايدۇ. بۇلتۇر ساراتوگادا نۇرغۇن قىزلارنىڭ ئەرلەرنىڭ ئالدىدا ئۆزلىرىنى بىلىمدان تۈتۈپ گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم.

نېگىرئانا مەسخىرىلىك كۈلۈپ قويدى.

— مەنمۇ شىماللىق قىزلارنىڭ راستلا نېمە دېگۈسى كەلسە شۇنى دەۋىرىدىغانلىقىنى كۆرگەن، ئەمما ئۇلارغا ئەر چىقىشى يوق گەپ.

— ئۇلارمۇ ئوخشاشلا توي قىلىدىغۇ، — دېدى سىكارلېت ئۇلارنى ئاقلاپ، — ئۇلار چوڭ بولۇۋېلىپلا، بىزگە ھېچنېمە كېرەك ئەمەس دېمەي توي قىلىدىكەن، بالچاقلىق بولىدىكەن، بالىلىرىمۇ كۆپ تېخى.

— ئەرلەر ئۇلارنى پۇلىنى دەپ ئالىدۇ، — دېدى نېگىرئانا كېسىپلا.

سىكارلېت چەلپەكنى شورپىغا چىلاپ يېيىشكە باشلىدى. نېگىرئانىنىڭ دېگىنى بەلكىم ئورۇنلۇقتۇ. چوقۇم شۇنداق ئېلىپنىمۇ شۇنداقراق گەپ قىلغان، ئەمما ئۇنىڭ ئۇسۇلى ئوخشىمايدۇ. ئەمەلىيەتتە، سىكارلېتنىڭ دوستلىرىنىڭ ئايلىرىمۇ قىزلىرىنى ئۆزىگە ئۆزى ئىگە بولالمايدىغان، باشقىلارغا تايىنىپ، توشقاندىكە قورقۇنچ ئىچىدە ياشايدىغان قىلىپ تەربىيەلەيدىغۇ. ئادەم ئۆزىنى ئاشۇنىڭغا كۆندۈرۈش ھەم شۇ قىياپەتكە كىرگۈزۈش ئۈچۈنمۇ بىلىم كېرەك. ئېھتىمال، ئۇ قوپاللىق قىلىپ ئاشلىي بىلەن گەپ تالىشىپ قالغان، ئۇنىڭغا

ئۆزىنىڭ پىكىرلىرىنى دادىل سۆزلىگەن بولۇشىمۇ مۇمكىن. ئۇنىڭ شۇنداق مەجەزى، ئات مەنىدىغان، ساياھەت قىلىپ مېڭىپ يۈرىدىغان ئادەتلىرى ئاشلىپىغا قورقۇنچلۇق تۇيۇلۇپ، تېنى ئاجىز مېلانىيەنى خوتۇنلۇققا تاللىدىمۇ تېخى. بۇنىمۇ يوق دېگىلى بولمايدۇ. سىكارلېت ئۇسۇلنى ئۆزگەرتىپ باقسىچۇ؟ ياق، بولمايدۇ. ئەگەر ئاشلىپ قىزلىرىنىڭ ئاشۇنداق تاكتىكىلىرىغا ئالدىنىپ تىز چۆكىدىغان ئادەم بولغان بولسا، سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەرگىز ھازىرقىدەك قايىل بولمايتتى. يالغان كۈلكىلەرگە، «ئاجايىپ ئېسىل يىگىت» دېگەن گەپلەرگە، ھوشىدىن كېتىشلەرگە ئالدىنىپ قالىدىغان ئۇنداق ئەرلەرگە يېقىن يولمىغىلى بولمايدۇ. بىراق، ئۇلارنىڭ ھەممىسى شۇنى ياخشى كۆرىدىغان تۇرسا.

ئەگەر ئۇ بۇرۇن ئاشلىپىغا ئاشۇ خاتا تاكتىكىنى قوللىنىپ باققان بولسىچۇ... بولدىلا، ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلارنى ئويلاپ نېمە قىلىدۇ. ھازىر ئۇ ھېچكىمنىڭكىگە ئوخشىمايدىغان، توغرا بىر چارىنى قوللىنىشى كېرەك. سىكارلېتقا ئۇ بولمىسا بولمايدۇ ھەم ئۇ ئۇنى بىرنەچچە سائەت ئىچىدىلا قولغا كەلتۈرەلەيدۇ. ناۋادا ئۇنى ھوشىدىن كېتىش ياكى يالغان ھوشىدىن كېتىشلەر بىلەن قولغا كەلتۈرگىلى بولسا شۇنداق قىلىشىمۇ مەيلى، تاتلىق كۈلۈمسىرەشلەر، نازلىنىشلار ياكى نادان قىياپەتكە كىرىۋېلىش بىلەن ئۇنى ئۆزىگە قىزىقتۇرغىلى بولىدىغان بولسا، سىكارلېت ئۇنىڭغىمۇ تەييار، ھەتتا كاسلىن كالىۋېرتتىنمۇ ئاشۇرۇۋېتەلەيدۇ. ئۇنىڭدىنمۇ يۈرەكلىك ئىشلارنى قىلىشقا توغرا كەلسىچۇ؟ ئۇمۇ ئۇنىڭ قولىدىن كېلىدۇ. ئىشقىلىپ، يېڭىش - يېڭىلىش شۇنىڭغىلا باغلىق بولۇپ قېلىۋاتىدۇ!

ھېچقانداق ئادەم سىكارلېتقا، خاراكتېرىگە قورقۇنچلۇق بىر ئاجىزلىق بار، ئەمما قىلماقچى بولۇۋاتقان ئىشلىرىڭغا سېلىشتۇرغاندا، ئۇنى ئاجىزلىق دېيىشكە بولمايدۇ، دەپ ئېيتالمايدۇ. ئەگەر بىرسى بۇ گەپنى ئېيتىدىغان بولسا، ئۇ

خۇشال بولۇشى ياكى ئىشەنمەسلىكى مۇمكىن. ئۇ تۇرۇۋاتقان مەدەنىيەتلىك دۇنيامۇ ئوخشاشلا ئىشەنمەيدۇ. چۈنكى، بۇندىن ئىلگىرى ياكى كېيىن بولسۇن، بۇ خىل مەدەنىيەتنىڭ ئاياللارغا بەرگەن باھاسى ئوخشاشلا تۆۋەن.

پەيتون ئۇنى ئېلىپ قىزىل توپىلىق يول بىلەن يۈرۈپ كەتتى. سىكارلېت ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىنىڭ ئۆزلىرى بىلەن بىللە بارمىغىنىدىن خۇشال ئىدى. باراۋەتتە ئۇنىڭغا قاراپ قاش - قاپاقلىرىنى سۈزۈپ، تۇمشۇقلىرىنى ئۇچلاپ ئۇنىڭ پىلانغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئادەم بولمايتتى. ئەلۋەتتە، ئەتە سۇئېلېن بولغان ئىشلارنى ئۇلارغا چوقۇم سۆزلەپ بېرىدۇ. ئەگەر ئۇنىڭ پىلانى ئۆزى ئويلىغاندەك يۈرۈشۈپ كېتىدىغان بولسا، ئۇنىڭ ئاشلىپ بىلەن توي قىلماقچى بولغانلىقى ياكى قېچىپ كەتكەنلىكى بىلەن چىقىدىغان توپىلاڭلار ئاستا - ئاستا بېسىلىپمۇ قالدۇ. ئىشقىلىپ، ئاپىسىنىڭ ئۆيدە قالغىنى ياخشى بولدى.

گېرال ئەتىگەندىلا بىرنەچچە رومكا ئىچىۋالغانىدى. جوناس ۋىلكېرسوننى ئىشتىن بوشاتماقچى بولغاچقا، ئېلىپ ئۇ كېتىشتىن ئىلگىرى ھېسابىنى ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۈچۈن ئۆيدە قالدى. جوناس ۋىلكېرسون قولىدا شىلەپىسى، بىر چەتتە ئۆرە تۇراتتى، چىرايىدا ئاچچىق ۋە ئەلەم. ئۇ پۈتۈن ناھىيە بويىچە ئەڭ ياخشى قورۇقنىڭ نازارەتچىلىكىدىن ھەيدەلگىنىگە ئىچىدە قايىل ئەمەس ئىدى. ئەرزىمەس بىر ئىشقا دەۋاسى ئۈچۈنمۇ مۇشۇنداق ئېغىر جازا كېلەمدۇ؟ گېرالدىقا ئېمىمى سىلاتتېرىنىڭ بالىسىنىڭ دادىسى دەپ گۇمانلىنىشقا بولىدىغان ئون نەچچە ئادەمنىڭ بارلىقىنى، ئۆزىنىڭ شۇنىڭ ئىچىدە ئىكەنلىكىنى قايتا - قايتا ئېيتقان بولسىمۇ ئاڭلىمىدى. گېرال ئۇنىڭ گېپىگە ئىشىنەتتى، ئەمما ئېلىپ بىلەنلا جونا سقا كەڭچىلىك قىلغىلى بولمايدۇ، دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى.

جۇناس جەنۇبلۇق ھەممە ئادەمگە ئۆچ بولۇپ كەتتى. ئۇ ئۇلارنىڭ ئۆزىگە قىلغان سوغۇق مۇئامىلىلىرىگە، جەمئىيەتتىكى ئورنىنى كەمسىتىدىغانلىقلىرىغا نەپرەتلىنەتتى، ھەممىدىن بەك نەپرەتلىنىدىغىنى ئېلىپ ئوخارا ئىدى، چۈنكى ئۇ جۇناس نەپرەتلىنىدىغان جەنۇبلۇقلارنىڭ تىپىك ۋەكىلى ئىدى.

نېگىر ئانا ئېلىپنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملىشىدىغان بولغاچقا، ئورنىغا دىللىسىنى ئەۋەتتى. ئۇ پەيتونكەش توبىنىڭ يېنىدا ئولتۇردى، قۇچىقىدا قىزلار تانىسىدا كىيىدىغان كىيىملەر سېلىنغان ساندۇقچە بار ئىدى. گېرالدا قاۋۇل ئوۋ ئېتىغا مىنىپ پەيتوننىڭ يېنىدا ئالدىرىماي كېتىۋاتاتتى، ھاراقنىڭ كەپپى تېخى كەتمىگەنىدى. جۇناسنىڭ ئىشىنى تېزلا بىر تەرەپ قىلىۋەتكەنلىكىگە ئۆزىچە خۇشال ئىدى. ئۇ بۇ ئىشنى ئېلىپنىغا ئىتتىرىپ قويۇپ ياخشى قىلدى. ھازىر ئۇ ئېلىپنىڭ شۇ ئىشى بىر تەرەپ قىلمەن دەپ، بۈگۈنكى دوستلار ۋە يېقىن - يورۇقلار بىلەن يۈز كۆرۈشۈپ ئويناپ كېلىدىغان پۇرسەتتىن مەھرۇم قالغىنىغا ئەپسۇسلىنىۋاتقانلىقى بىلەن بىر پاي كارى يوق، باھار مەنزىرىسىنى تاماشا قىلغاچ، غىغشىپ ناخشا ئېيتىپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇنىڭ كەپپى چاغ ئىدى، بولۇپمۇ بۈگۈن كەچكىچە شىماللىق ئالۋاستىلار ۋە ئۇرۇش توغرۇلۇق ئاغزى بېسىلماي سۆزلەپ كەپپى تېخىمۇ كۆتۈرۈلۈپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ ھاياجانلىنىۋاتاتتى. ئۇ يەنە گۈلدەك ياسىنىپ، كۈنلۈك ئاستىدا ئولتۇرۇپ كېتىشىۋاتقان قىزلىرى بىلەن پەخىرلىنىپمۇ مېڭىۋاتاتتى. ئۇنىڭ كالىسىدا تۈنۈگۈن سىكارلېت بىلەن قىلىشقان پاراڭلىرىنىڭ بىرىسىمۇ يوق، ھەممىسىنى ئۇنتۇپ كەتكەنىدى. ئۇ پەقەت ئۇنىڭ گۈزەللىكى بىلەنلا ماختانسا بولاتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۈگۈن سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى ئىرپىلاندەك تاغلىرىدىنمۇ بەكرەك كۆپكۆك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى، بۇنىڭدىن ئۇ تېخىمۇ كۆرەڭلەپ، ئۆزىنى باسالماي،

قىزلىرى ياخشى كۆرىدىغان «ئۈستۈڭدىكى مائىسارەڭ ھەربىي فورما»^① دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ ماڭدى.

سىكارلېت دادىسىغا خۇددى بىر ئانا ئۆزىنى چاغلمايدىغان ئوغلغا ئىچى كۆيۈپ ھەم ئۇنىڭغا ئېچىنىپ قارىغاندەك قاراپ كەتتى. دادىسى بۈگۈن ئۇ يەردە كۈن پاتقۇچە ئىچەتتى، قايتقۇچە ئېتىنى قاشامۇ قاشا ئاتلىنىپ كېلەتتى. ھېلىمۇ ئېتى ياخشى، بولمىسا قاشادىن ئاتلىغۇچە مۇدۈرۈپ كېتىپ يېقىلىپ كەتسە دادىسىنىڭ بېشى يانجىلمايدۇ. ئۇ تېخى كۆۋرۈك بىلەن ماڭماي ئېتىنى سۇغا سېلىپ، يېڭى سوكونا كىيىملىرىنى سۇغا چىلاپ ئۆيىگە بارىدۇ. پورك ئۇنى ساقلاپ تۇرىدۇ، ئۇ كەلگەن ھامان ساڧاغا ياتقۇزۇپ قويىدۇ.

ئەنسى قوپۇپ كىيىملىرىنىڭ رەسۋا بولۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرىدۇ - دە، يالغان ھېكايىدىن بىرنى توقۇپ، قاراڭغۇدا ئات كۆۋرۈكتىن مۇدۈرۈپ كېتىپ سۇغا چۈشۈپ كەتتىم، دەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن ھېچكىمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيدىغان بۇ يالغان گەپكە ھەممىسى ئىشىنىپ قالىدۇ، ئۆزىمۇ بۇ ئۈستاتلىقى ئۈچۈن كۆرەڭلەپ كېتىدۇ.

سىكارلېتنىڭ دادىسى مېھرى ئىسسىق، شەخسىيەتچى ھەم ئازراق مەسئۇلىيەتسىزلىكىمۇ بار ئاجايىپ بىر ئېسىل ئادەم ئىدى. سىكارلېت شۇنى ئويلاپ، ئىختىيارسىز دادىسىدىن سۆيۈنۈپ كەتتى. بۈگۈن ئەتىگەندىن باشلاپلا ئۇنىڭ خۇشاللىقى ئىچىگە سىغماي قېلىۋاتاتتى، پۈتۈن دۇنيا - گېرالدىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە - ئۇنىڭ مۇھەببەتلىك كىچىكىنە يۈرىكىگە سىڭىپ كېتىۋاتقاندەك بولۇۋاتاتتى. ئۇ ئىنتايىن چىرايلىق، بۇ ئۆزىگىمۇ مەلۇم. ئۇ ئاشلىقنى بۈگۈنلا ئۆزىنىڭ قىلىۋېلىشقا شۇنچىلىك ئالدىرايتتى. قۇياش ئىللىق ۋە يېقىملىق ئىدى، جورجىيەنىڭ باھار مەنزىرىسى كۆز ئالدىدا يېپىلىپ ياناتتى. ئەتراپتا ياۋا

① بۇ ئىرېلاندىيەنىڭ 19 - ئەسىردە ئېيتىلغان، ۋەتەنپەرۋەرلىك كۈپلىنىدىغان ئىنقىلابىي ناخشى.

كاككوك گۈللىرى ئېچىلىپ كەتكەن، تاغ باغرى خۇددى قىشلىق قارلار ئېرىپ كەتكۈسى كەلمەي تۇرۇپ قالغاندەك، ئاپپاق ئېچىلىپ كەتكەن گۈللەر بىلەن قاپلانغان، گۈللەردىن تارقىلىۋاتقان خۇش پۇراقلار ھەممە يەرنى بىر ئالغانىدى. «بۈگۈنكى بۇ گۈزەل كۈن مەڭگۈ ئېسىمدىن چىقمايدۇ، — ئويلىدى سىكارلېت، — بۈگۈن بەلكىم مېنىڭ توي قىلغان كۈنۈم بولۇپ قالار.»

ئۇ ئۆزىنىڭ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ياكى ئايدىڭ كېچىدە ئاشلىپ بىلەن پەيتونغا ئولتۇرۇپ، جونىسبورودىكى چىركاۋغا كېتىۋېتىپ، مۇشۇ خۇش پۇراققا تولغان گۈزەل دالدىن ئۆتىدۇ. خانلىقنى تەسەۋۋۇر قىلىشقا باشلىدى، ئويلىغانسىرى ھايانجانلاندى. ئەلۋەتتە، ئۇ ئاتلانتادىكى پوپنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تويىنى قايتا قىلىدۇ. بۇ ئىش دادىسى بىلەن ئاپسىنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈشى مۇمكىن. ئۇ ئاپسىنىڭ ئۆزىنىڭ باشقا بىر قىزنىڭ يىگىتى بىلەن قېچىپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلىسا، غەزەپتىن چىرايىنىڭ ئاقىرىپ كېتىدىغانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ سەل ئارامسىزلانغاندەك بولدى، ئەمما يەنە ئاپسى ئۇنىڭ بەختلىك ھاياتىنى كۆرگەندە ئۆزىنى كەچۈرۈۋېتىدىغانلىقىمۇ ئىشەندى. گېرالدىقا كەلسەك، ئۇ دەسلەپتە ۋارقىراپ - جارقىرايدۇ، ئەمما يەنە تۈنۈگۈنلا ئاشلىپىغا تېگمەن دەپ ئويلىما، دېگىنىنى ئۇنتۇپ قېلىپ، ۋىلكېس ئائىلىسى بىلەن قۇدا بولغىنىغا خۇشال بولىدۇ.

«قانداقلا بولسۇن، بۇنىڭ ھەممىسى توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن بولىدىغان ئىشلار، ھازىر ئۇنىڭغا بېشىمنى قاتۇرۇپ نېمە قىلاي.» شۇ خىيال بىلەن ئۇ كۆڭۈلسىزلىكلەر ئۇنىڭ كاللىسىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتتى.

قۇياش پارلاپ تۇرغان مۇشۇنداق گۈزەل كۈندە، بولۇپمۇ «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىنىڭ تۇرخۇنلىرى كىچىك تاغنىڭ ئۇ تەرىپىدە كۆرۈنۈشكە باشلىغان مۇشۇنداق چاغدا، كۆڭۈلدە خۇشاللىقتىن باشقا ئويلارنىڭ بولۇشىمۇ مۇۋاپىق ئەمەس - دە.

«بۇ يەردە مەڭگۈ ياشاپ قالغۇن، ئەللىك باھار - يازنى كۆرىمەن، بەلكىم ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ كۆرەرمەن. بالىلىرىمغا، نەۋرە - چەۋرىلىرىمگە بۇ يىلقى باھارنىڭ قانچىلىك گۈزەللىكىنى، ئۇلار كۆرگەن باھاردىنمۇ يېقىملىق ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ بېرىمەن.» بۇ خىيال بىلەن ئۇ تېخىمۇ روھلىنىپ، «مايسارەڭ ھەربىي فورما» دېگەن ناخشىغا قوشۇلۇپ كەتتى ۋە گېرالدىنىڭ ماختاشلىرىغىمۇ سازاۋەر بولدى.

— مەن سېنىڭ بۈگۈن نېمىشقا بۇنچىلىك خۇشال بولۇپ كېتىۋاتقىنىڭنى پەقەتلا چۈشىنەلمىدىم، — دېدى سۇئېلېن ئۇنىڭدىن بىزار بولۇپ. چۈنكى، ئۇ ھازىرغىچە، ئۇ نېمە ئۈچۈن مايسارەڭ كۆڭلىكىنى ماڭا بېرىپ تۇرمايدۇ، شۇ كۆڭلەكنى كىيگەن بولسام ئۇنىڭدىنمۇ چىرايلىق بولۇپ كېتەتتىم ئەمەسمۇ. ئۇ نېمانچىلا شەخسىيەتچىدۇ. ئاپاممۇ نېمىشقا دائىملا شۇنىڭ گېپىنى قىلىدىغاندۇ، دېگەن خىيالدا كېتىۋاتاتتى، — سەنمۇ بىلىسەن، بۈگۈن ئاشلىپىنىڭ توي قىلىدىغانلىقى جاكارلىنىدۇ. بۈگۈن دادام شۇنداق دېدى، ئۇنىڭ بىلەن يېقىن بولۇپ يۈرگىنىڭگە خېلى بولغان سېنىڭ.

— سېنىڭ بىلىدىغىنىڭ شۇنچىلىكلا، — سىكارلېت شۇنداق دېدى، ئارقىدىنلا تىلىنى چىقىرىپ قويدى. ئۇنىڭ شۇ تاپتىكى خۇشال كەيپىياتىنى پەقەتلا بۇزغۇسى يوق ئىدى، سۇئېلېن خېنىم ئەتە ئەتىگەندە كۆرسۈن، شۇ چاغدا قانداق بولۇپ كېتىدىكەن، دەپ ئويلايتتى.

— سۇئېلېن، سەن ئويلىغاندەك ئىش ئەمەس ئۇ، — دېدى كاررىن باشقىچە گەپ قىلىپ، — سىكارلېتنىڭ ياخشى كۆرىدىغىنى بىرېنت.

سىكارلېتنىڭ بىر جۈپ كۆپكۆك كۆزلىرى ئىتتىك كاررىنغا تىكىلدى، كۆڭلىدە، ئۇ نېمانچىلا ئوماقتۇ، دەپ ئويلىدى. ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئون ئۈچ ياشلىق بۇ قىزچاقنىڭ بىرېنتقا كۆڭلى يېقىنلىقىنى بىلەتتى، ئەمما بىرېنتنىڭ

خىيالىدا ئۇ يوق ئىدى، ئۇنى پەقەتلا سىكارلېتنىڭ سىڭلىسى بولغانلىقى ئۈچۈن ۋاي دەپ قوياتتى. ئېلىپن يوق چاغلاردا ھەممىسى ئۇنى بىرىنىتقا چاپلاپ يىغلىغۇچە تېرىكتۈرۈپ ئوينايىتى.

— سۆيۈملۈكۈم، مەن بىرىننى پەقەتلا ياخشى كۆرمەيمەن، — دېدى سىكارلېت مەردلىك بىلەن، — ئۆمۈ مېنى ياخشى كۆرمەيدۇ. ئۇ پەقەت سېنىڭ پاتراق چوڭ بولۇشۇڭنىلا ساقلاۋاتىدۇ.

كاررىننىڭ كىچىككەنە ئوماق يۈزى ۋىللىدە قىزىرىپ كەتتى، يۈرىكى شۇ ھامان خۇشاللىق ۋە گۇمان بىلەن، خۇددى بۇ ئىگىكى خىل ھېسسىيات بىر — بىرى بىلەن سوقۇشۇۋاتقاندا، قاتتىق تېپچەكلەپ كەتتى.

— ھۆي، سىكارلېت، بۇ گېپىڭ راستمۇ؟

— سىكارلېت، ئاپام كاررىننى تېخى كىچىك دەۋاتسا، سەن ئۇنى ئوغۇل بالىلارغا قىزىقتۇرۇۋاتىسەنغۇ؟

— مېنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرىدىغان — كۆرمەيدىغانلىقىمنى ئاخىر بىلىپ قالسىەن، — دېدى سىكارلېت، — سەن بىرەر يىللاردىن كېيىن كاررىننىڭ سەندىن چىرايلىق بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ، ئۇنى ھازىردىن باشلاپلا كۆزگە كۆرۈنۈپ كەتمىسۇن دەۋاتىسەنغۇ.

— بۈگۈن گەپ — سۆزلىرىڭلارغا دىققەت قىلىڭلار، بولمىسا ئۆيگە بارغاندا ئۇچىلىڭلارنى قامچا بىلەن ساۋماي يەنە، — دېدى گېرالدى ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ، — تىنچ، مەن پەيتوننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك قىلىدىم، چوقۇم تارلىتون ياكى فونتائىننىڭ ئۆيىدىكىلىرى.

ئۇلار دۆڭلۈكتىكى دەرەخلىكتىن چۈشۈپ تۆت كوچىنىڭ ئاغزىغا ئاز قالغاندا پەيتوننىڭ ئاۋازى تېخىمۇ ئېنىق ئاڭلىنىشقا باشلىدى. ئاياللارنىڭ ۋاز — ۋۇرلىرىمۇ، گەپ تالىشىشلىرىمۇ ئاڭلىنىۋاتاتتى. پەيتوننىڭ ئالدىدا كېتىۋاتقان گېرالدى قولىنى

پۇلاڭلىتىپ، توبغا پەيتوننى تۆت كوچىنىڭ ئاغزىدا توختىتىشنى بۇيرۇدى.

— ئۇلار تارلېتوننىڭ قىزلىرى، — دېدى گېرالدى قىزلارغا. ئۇنىڭ چىرايى باشقىچە ئېچىلىپ كەتتى. ئۇ پۈتۈن ناھىيەدىكى ئاياللارنىڭ ئىچىدە ئېلىپىندىن قالسا قىزىل چاچلىق تارلېتون خانىمنى ياخشى كۆرەتتى، — پەيتوننى قىزلارنىڭ ئاپىسى ھەيدەپتۇ. ئۇ قاشتاشتەتەك سۈپسۈزۈك قوللىرى بىلەن بوجا تۇتۇپ پەيتون ھەيدەيدىغان بولسا، ئوھۇي، ئات دېگەننى يېتەك قىلىۋېتىدۇ — دە. ئۇنىڭ ئۇ قوللىرى كۈچلۈك ھەم ھېلىمۇ شۇنداق چىرايلىق. سىلەرنىڭ بىرسىڭلارنىڭمۇ قولى ئۇنداق چىرايلىق ئەمەس. ئىستى، — ئۇ كۆيۈنگەن ھەم ئەيىلىگەندەك نەزەر بىلەن قىزلىرىغا قاراپ قويدى، — كاررىن ھايۋانلاردىن قورقىدۇ، سۇئېلىپنىڭ قوللىرى بوجىغا تېگىپ كەتسە، خۇددى دەزمال ياققانداك بولۇپ كېتىدۇ. سەن بولساڭ ئىنتايىن كەپسىز بىر قىز ...

— مەن بىرەر قېتىممۇ يىقىلىپ باقمىغان، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — تارلېتون خانىمچۇ، ھەر قېتىم ئوۋغا چىقسا يىقىلىپلا يۈرىدىكەن.

گېرالدى ئېگەردىن ئازراق كۆتۈرۈلۈپ بېشىدىكى شىلەپسىنى قولغا ئالدى، ئۇنىڭغىچە تارلېتونلارنىڭ مەپىسى كۆرۈندى. قىزلىرى چىرايلىق كىيىنىشىۋالغان، يۈزىدە پەردە، ئۈستىدە كۈنلۈك، مەپىدە ئولتۇرۇشاتتى. تارلېتون خانىم گېرالدى دېگەندەك، پەيتونكەشنىڭ ئورنىدا ئولتۇراتتى. پەيتون تۆت قىز، ئىمىكئانا، تانىسىدا كىيىدىغان كىيىملەرنىڭ ساندۇقلىرى بىلەن توشۇق ئىدى. تارلېتون خانىم پەيتونكەشنىڭ ئورنىدا كېرىلىپ ئولتۇرغاچقا، پەيتونكەشكە ئورۇن يوق ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە تارلېتون خانىمنىڭ قولى بىكارلا بولىدىكەن، پەيتوننى ھېچكىمگە ھەيدەتمەيتتى. ئۇ ئورۇق، زىلۋا ئايال ئىدى. يۈزى خۇددى قىزىللىقلارنىڭ ھەممىسىنى بېشىدىكى قىزىل چاچلىرى

سۈمۈرۈپ كەتكەندەك قانسىز، ئاپپاق ئىدى. شۇنداقتىمۇ، روھلۇق، ھارماس ئايال ئىدى، سەككىز بالىسىنىڭ ھەممىسى ئۆزىگە ئوخشاش قىزىل چاچ، جۇشقۇن ئىدى، ئۇلارنى خۇددى تايلىرىنى پەرۋىش قىلغاندەك ناھايىتى ئوبدان پەرۋىش قىلاتتى ھەم ئۇلارغا تەلەپچان ئىدى. «ئۇلارنى تىزگىنلەپ تۇرۇش، ئەمما روھىغا زەربە بەرمەسلىك كېرەك» دەيتتى تارلىپتون خانىم.

ئۇ ئاتنى ياخشى كۆرەتتى ۋە ئات توغرىلۇق كۆپ سۆزلەيتتى. ئۇلارنى چۈشەنەتتى ھەم باشقىلارغا قارىغاندا باشقۇرۇشنى بىلەتتى. قۇلۇنلىرىمۇ شۇنچىلىك كۆپ ئىدى، نەگىلا بارسا، قۇلۇنلىرى، سەككىز بالىسى ۋە ئوۋ ئىتلىرى بىر قوتان قويدەك ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ يۈرەتتى. ئۇ، ئاتلاردىمۇ ئادەمنىڭ خاراكتېرى بولىدۇ، دەپ بىلەتتى، بولۇپمۇ نېلى ئىسىملىك ئېتىنى شۇنداق ئويلايتتى. ئۇنى مىنىپ ئايلىنىپ كېلىدىغانغا ۋاقتى چىقمىغان بولسا، نېگىر بالغا بىر چىنە قەنت بېرىپ: «بۇنى نېلىغا بەرگىن، ئۇنىڭغا مېنى ھازىرلا كېلىدۇ، دەپ ئېيتىپ قوي» دەيتتى.

ئۇ چوڭ سورۇنلارغا بارغاندىن باشقا چاغلاردا ئات مىنگەندە كىيىدىغان كىيىملىرى بىلەن يۈرەتتى، ھازىر مىنىمىسەم، بەربىر سەل تۇرۇپ مىنىمەن، دەپ شۇنداق قىلاتتى، شۇڭا نېلىنىڭ ئۈستىدە دائىم ئېگەر توقۇقلۇق تۇراتتى، تارلىپتون خانىمنىڭ قولى بوشىغاندا چىقىپ مىنىشنى كۈتۈپ ئۆيىنىڭ ئالدىدا ئۇياقتىن - بۇياققا مېڭىپ يۈرەتتى.

بۈگۈن ئۇنىڭ ئۈچىسىدا ئاللىقاچان زاماندىن قالغان تار قارا كۆڭلەك تۇراتتى، بۇ كۆڭلەكمۇ ئۇنىڭ ئات مىنگەندە كىيىدىغان كىيىملىرىنىڭ شەكلىدە تىكىلگەنىدى. بېشىدا كىچىك قارا شىلەپە بار ئىدى، شىلەپىگە قادىۋالغان بىر تال پەي ئۇنىڭ قىزغىن، نۇرلىنىپ تۇرىدىغان كۆزلىرىنى توسۇۋالغانىدى. بۇ شىلەپە ئۇنىڭ ئوۋغا چىققاندا كىيىۋالدىغان كونا شىلەپىسىدىن پەرقسىز ئىدى.

ئۇ گېرالدىنى كۆرۈپ ئاتلىرىنى دەررۇ توختاتتى. پەيتون ئىتتىك توختىغاچقىمۇ قىزلىرى ئالدىغا سەنتۈرۈلۈپ كېتىپ، قىيا - چىيا قىلىشىپ كەتتى. ئۇلارنىڭ چۇقانلىرىدىن چۆچۈگەن ئاتلار ئۈركۈپ كېتىشتى. بۇ مەنزىرىنى كۆرگەن ئادەم تارلىتونلار بىلەن ئوخارالارنىڭ كۆرۈشمىگىنىگە بىرقانچە يىللار بولغان ئوخشايدۇ، دەپ قالاتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار ئىككى كۈننىڭ ئالدىدىلا كۆرۈشكەندى. تارلىتونلار ئىنتايىن چىقىشقا ئىدى، قوشنىلارنىڭ، بولۇپمۇ ئوخارا ئائىلىسىنىڭ قىزلىرى بىلەن قويۇق باردى - كەلدى قىلىشاتتى. سۇئېللىپ بىلەن كاررىنلا ئۇلارنىڭ دىتىغا ياقاتتى. سىكارلىپتى بولسا، كاللىسى يوق، كاسلىن كالۋېرتتىن باشقا پۈتۈن ناھىيە بويىچە ھېچكىم ھەقىقىي ياخشى كۆرمەيدۇ، دەپ ئويلايتتى.

يازدا بۇ ناھىيەدە ھەپتىدە دېگۈدەك ھەر خىل يىغىلىشلار بولۇپ تۇراتتى. تارلىتونلارنىڭ قىزىل چاچ قىزلىرى بۇنداق ئويۇنلارغا تۇنجى قېتىم قاتنىشىۋاتقانداك پەقەتلا تويمايتتى، دائىملا خۇشال قاتنىشاتتى. ئۇلارنىڭ شىلەپلىرىنىڭ ئاستىدىكى قىزىل چاچلىرىنىڭ رەڭگى بىر - بىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى: ھېتتىنىڭ توق قىزىل، كامىلاننىڭ ئالتۇن رەڭ، رانداننىڭ قارامتۇل قىزىل، بېتسىنىڭ سەۋزە رەڭ ئىدى.

— نېمىدېگەن تۈزدەك چىرايلىق قىزلار بۇ، خانىم، — دېدى گېرالدى ئېتىنى ئۇلارنىڭ پەيتونغا ياندىغاچ قىزلارنى ماختاپ، — ئەمما ئۇلارنىڭ ئانىسىغا يېتىشىگە يەنە خېلى بار.

تارلىتون خانىم كۆزلىرىنى ئويىنىتىپ، ئۇنىڭ بۇ گېپىگە ھەۋسى كەلگەندەك لەۋلىرىنى يىمىرىپ قويدى. شۇ ئارىلىقتا قىزلىرى توۋلىشىپ كەتتى: «ئاپا، قاش - كۆزلىرىڭنى ئويىنىتىپ كەتمە، بولمىسا دادامغا دەپ قويمىز»، «قەسەم ئىچىپ بېرىمەنكى، ئوخارا ئەپەندى، ئاپام سىزدەك قاملاشقان ئادەملەرنى كۆرسە بىزدىنمۇ قىزغىنىدۇ.»

سىكارلىپت بۇ چاقچاق گەپلەرنى ئاڭلاپ، ئۇلار بىلەن تەڭ

كۈلۈپ كەتتى، ئەمما تارلېتوننىڭ قىزلىرىنىڭ ئاپىسىغا قىلغان بۇ قىلىقىسىز چاقچاقلىرىغا ھەيرانمۇ قالدى. ئۇلار ئاپىسىغا خۇددى ئون ئالتە ياشقا ئەمدىلا كىرگەن قىزلارغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلاتتى. سىكارلېت ئۈچۈن ئاپىسىغا بۇنداق گەپلەرنى قىلىش ئەمەس، ئويلاشنىڭ ئۆزىمۇ گۇناھ ئىدى. ئۇلارنىڭ ئاپىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى قىزىقلا مۇناسىۋەت ئىكەن، ئاپىسىنى تەنقىد قىلىسىمۇ، ئەيىبلەيسىمۇ، مەسخىرە قىلىسىمۇ يەنە ئۇنىڭغا شۇنچىلىك ئېتىقاد قىلىدىكەن. ياق، سىكارلېت دەررۇلا يەنە ئويلاپ قالدى، بۇ ئۇنىڭ مېنىڭمۇ تارلېتون خانىمىدەك ئاپام بولسىكەن، دېگىنى ئەمەس، ئاپامغا بىرەر قېتىم بولسىمۇ چاقچاق قىلىپ باقسام قىزىق بولاتتى، دېگىنى. ئۇ يەنە بۇنداق ئويلاشنىڭمۇ ئاپىسىغا قىلىنغان ھۆرمەتسىزلىك ئىكەنلىكىنى ئويلاپ، ئۆز - ئۆزىدىن نومۇس قىلىپ كەتتى. پەيتوندىكى قىزىل چاچلىق تۆت قىز بۇنداق قالايمىقان خىياللار بىلەن كالىسىنى ئاۋارە قىلمايدۇ، بۇنى سىكارلېت بىلىدۇ. بۇ خىيالىمۇ ئۇنى، مەن باشقىلارغا ئوخشىمايمەن، دېگەن ئويغا كەلتۈردى. نەتىجىدە ئۇنىڭ ئىچى سىقىلىشقا باشلىدى.

سىكارلېتنىڭ كالىسى سەزگۈر، ئەمما تەھلىل قىلىشقا ماھر ئەمەس ئىدى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ تارلېتوننىڭ قىزلىرى تايچاققا ئوخشاش كەپسىز، تاغ توشقانلىرىدەك ياۋايى بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىدا تۇغما بىغەملىكنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى غۇۋا ھېس قىلالىدى. ئۇلارنىڭ ئاتا - ئانىلىرى جورجىيەلىك، يەنە كېلىپ جەنۇبىي جورجىيەلىك ئىدى. بۇ يەرلەرنى تۇنجى ئاچقانلاردىن بىر ئەۋلاد كېيىن تۇراتتى، ئۆزى ۋە ئەتراپتىكى مۇھىتقا قارىتا ئىشەنچلىرى كۈچلۈك ئىدى، ئۆزلىرىنىڭ نېمە ئىش قىلىۋاتقانلىقلىرىنى ئۆز تەبىئىتى بويىچە بىلىپ تۇراتتى. بۇ جەھەتلىرى، ئۇسۇلى ئوخشىمىسىمۇ، ئەمما چوڭ جەھەتتىن ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن ئوخشاش ئىدى. سىكارلېتنىڭ

ۋۇجۇددا دائىم جىددىي ئېلىشىپ تۇرىدىغان ئۇ خىل زىددىيەتلىك ئويلاشلاردا بولماسلىقى مۇمكىن. سىكارلىقنىڭ ۋۇجۇددا مۇلايىم ۋە ھەددىدىن زىيادە ئەدەپ - ئەخلاقتى تەكىتلەيدىغان دېڭىز بويىدىكى ئېسىلزاڭلارنىڭ قېنى بىلەن چېۋەر، ئەمما قوپال ئىرىلەندىيەلىك دېھقانلارنىڭ قېنى ئارىلىشىپ كەتكەندى، بۇ ئىككى قان ئەلۋەتتە بىر - بىرى بىلەن ئەپ ئەمەس. سىكارلىق ئاپىسىنى خۇدادەك بىلىپ قاتتىق ھۆرمەت قىلاتتى، ئەمما يەنە ئۇنىڭ چاچلىرىنى ئوينىسام، مەسخىرىمۇ قىلسام، دەپ ئويلايتتى. سىكارلىق يا ئۇنىڭدا، يا بۇنىڭدا تۇرۇشى كېرەك، ئىككىلىسىنى تەڭ قىلىشقا ھەرگىز بولمايدۇ. ئۇ ئوغۇل بالىلار بىلەن ئوينىغاندا، ۋۇجۇدسىزلىق يۇقىرىدا ئېيتقان زىددىيەتلىك ھالەت سەۋەبىدىن بولسا كېرەك، بەزىدە ئەدەپلىك، مۇلايىم قىزلار دەك بولغۇسى، بەزىدە كەپسىزلىك قىلىپ، ئوغۇل بالىلار بىلەن سۆيۈشۈپمۇ قويغۇسى كېلەتتى.

— ئېلىپ يوققۇ؟ — دەپ سورىدى تارلىپتون خانىم.

— نازارەتچىمىزنى ئىشتىن ھەيدىگەن، شۇنىڭ ھېسابىنى ئۆتكۈزۈۋالماقچى بولۇپ ئۆيدە قالدى. تارلىپتون ئەپەندى بىلەن يىگىتلەر كۆرۈنمەيدىغۇ؟

— ئۇلار بىرنەچچە سائەتنىڭ ئالدىدا كېتىشكەن. ھازىردىن باشلاپ ئەتە ئەتىگەنگىچە ئىچىشمەيدىغاندەك، ھازىردىن باشلاپلا ئىچىشكە ئالدىراپ كەتتى ھەرقاچان. جون ۋىلكېس ئۇلارنى بۈگۈن كېچە قوندۇرۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنداقلا بولىدىغان بولسا، ئۇلارنىڭ كېچىچە ئېچىپ نېمە بولۇشىدىغانلىقى كۆرۈمگە كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇ. ئۇ چاغدا ئۇلارنى ئېغىلدا ياتقۇزۇپ قويسىمۇ مەيلى ئىدى. ئۇ بەش ھاراقكەشنىڭ دەردىمۇ ئاز ئەمەس ماڭا ئۈچ بولغان بولسا ئۇلارنى يىغىشتۇرايلىتىم، لېكىن ...

— بۈگۈن نېمىشقا ئات مېنىمىدىڭىز، تارلىپتون خانىم. راست گەپنى قىلسام، نېلىنى مېنىمەي چىقسىڭىز تارلىپتون خانىمغا

ئوخشىماي قالدىكەنسىز. سىز دېگەن سېنتائۇر - دە ①.

— سېنتائۇر؟ نېمانچە گالۋاڭ ئادەم سىز؟ — تارلېتون خانىم ئۇنىڭ ئىرىبلاندىيە تەلەپپۇزىنى دوراپ سۆزلەپلا كەتتى، — سىز ھېلىقى ئادەم باشلىق، ئات تەنلىك غەلىتە مەخلۇقنى دېمەكچىمۇ؟ ئۇنىڭ كانىيى مىس، جۇمۇڭ.

— نېمىلا بولسا بولمامدۇ، — دېدى گېرال د ئۆزىنىڭ خاتالىقىغا قىلچە پىسەنت قىلماي، — سىزنىڭ ئوۋ ئىتىلىرىڭىزغا ۋارقىرىغان ئاۋازىڭىز مىس كانايدىن چىققاندىكە چىقىدۇ.

— بۇ ناھايىتى توغرا گەپ بولدى، — دېدى ھېتتى، — مەن ساڭا دېگەن، ئاپا، بىرەر تۈلكىنى كۆرۈپ قالدىغان بولساڭ، بەئەينى ئىندىيانلار دەك توۋلاپ كېتسەن.

— ئىنىكئانانڭ قۇلاقلىرىڭنى يۇغان چاغدىكى ۋارقىراشلىرىڭغا قارىغاندىغۇ ياخشىراق، — دېدى تارلېتون خانىم ئۇنىڭغا جاۋابىن، — ئون ئالتىگە كىردىڭ، بىلىپ قوي سەن. ھە راست، ئاتنىڭ گېپىنى قىلىۋىدىڭىز، بۈگۈن ئات مىنمەي چىقىشىم، نېللى بۈگۈن سەھەردە قۇلۇنلىغان.

— راستمۇ؟ — گېرال د خۇشاللىقىدا ۋارقىراپ كەتتى. ئىرىبلاندىيەلىكلەرنىڭ ئاتقا بولغان ھېرىسمەنلىكى ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن چىقىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئاپىسى بىلەن تارلېتون خانىمىنى سېلىشتۇرۇپ تېخىمۇ ھەيران قالدى. ئېلىپنىڭ خىيالى بويىچە بولسا، ئاتلار قۇلۇنلىمىسا، كالىلار تۇغمىسا، ھەتتا مېكىيانلارمۇ تۇخۇم تۇغمىسا. شۇڭا، ئۇ بۇنداق ئىشلارنى زادىلا تىلغا ئېلىپ باقمايتتى. تارلېتون خانىمدا بولسا ئۇنداق غەلىتە ئويلار پەقەتلا يوق ئىدى.

— تۇغقىنى چىشى تايىمۇ؟

① نوغرىسى «سىنتېنتور» ئىدى. گېرال دېگەن «سېنتائۇر» گىرىك ئەپسانىلىرىدىكى ئادەم باشلىق، ئات تەنلىك غەلىتە مەخلۇق. گېرال د بۇ يەردە ئۇنى ئاۋازى بوغان ئادەمگە تەقىلدى قىلماقچى.

— ياق، شۇنداق چىرايلىق ئارغىماق، دەڭا. پۇتلىرى بىر غۇلاچ كەلگۈدەك ئۇزۇن، بېرىپ كۆرۈپ كېلىڭ، ئوخارا ئەپەندى، تارلېتون بويىچە ئاجايىپ بىر ئات بولدغۇ ئۇ. رەڭگى ھېتتىنىڭ چېچىغىلا ئوخشايدۇ.

— تۇرقىمۇ ھېتتىغا ئوخشايدۇ، — دېدى كامىلا گەپكە ئارىلىشىپ. يۈزى سوزۇنچاق كەلگەن، — ھېتتى بۇ گەپكە تېرىكىپ كامىلانى ئۇرۇپ، چىمدىپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن يەنە بىر پەس قىيقاس — چۇقان كۆتۈرۈلدى.

— مېنىڭ بۇ چىشى قۇلۇنلىرىم بۈگۈن بەكمۇ خۇشال، — دېدى تارلېتون خانىم، — بۈگۈن ئەتىگەن ئاشلىپى بىلەن ئۇنىڭ ئاتلانتادىن كەلگەن بىر نەۋرە سىڭلىسىنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇلار ساراڭدەك ئۆينى بېشىغا كىيىشتى. ئۇ قىزنىڭ ئىسمى نېمىدى؟ مېلانىيەمۇ؟ بىچارە قىز، ئۇنىڭ ئىسمى بىلەن چىرايمۇ ئېسىمدە قالماپتۇ. بىزنىڭ ئاشپەز ۋىلكېسنىڭ غوجىدارىنىڭ خوتۇنى بولدى. شۇ ئادەم تۈنۈگۈن ئاخشام كېلىپ بۇ ئىشنى سۆزلەپ بەردى، بۈگۈن ئۇ ئىككىسىنىڭ توي قىلىدىغانلىقى ئەلگە ئېيتىلسا كېرەك. قىزلار بۇ گەپنى ئاڭلاپ تېخىمۇ خۇشال بولۇشۇپ كەتتى، نېمىگە بۇنىچىلا خۇشال بولۇپ كېتىشىدىغانلىقىمۇ ئۇقۇمدىم. ئۇلارنى توي قىلىدۇ دېگەنگىمۇ بىرنەچچە يىل بولدى. ئاشلىپى ئۇ قىز بىلەن توي قىلسا، ئاشلىپىنىڭ سىڭلىسى خونىي ۋىلكېس مېلانىيەنىڭ ئاكىسى چارلېس بىلەن توي قىلغۇدەك. ئوخارا ئەپەندى، ئېيتىڭچۇ، ۋىلكېسنىڭ جەمەتىدىكىلەرنىڭ باشقا جەمەتتىكىلەر بىلەن توي قىلىشى قانۇنسىز ئىشمۇ؟ ئەگەر ...

سىكارلېتنىڭ باشقا گەپلەرنى ئاڭلىغۇسى كەلمىدى. شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قۇياش مۇزغا ئوخشاش قاپقارا بۇلۇتنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ كېتىپ، كائىنات قاراڭغۇ زۇلمەت ئىچىدە قالغاندەك، پۈتۈن مەۋجۇدات رەڭگىنى يوقاتقان دەك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. يېڭىدىن كۆكلەۋاتقان يوپۇرماقلار ھاياتىي

كۈچىدىن ئايرىلغان، تاغ باغرىدىكى تېخى باپىلا چەكسىز گۈزەل كۆرۈنگەن گۈللەرمۇ بىردىنلا سۈلىشىپ كەتكەندى. ئاشلىپىنىڭ توي قىلماقچى بولغانلىقىنى بۈگۈن باشقىلارنىڭ ئاغزىدىن تۇيۇقسىز ئاڭلىغانلىقى تونۇگۈن ئاڭلىغىنىغا قارىغاندا ئۇنىڭغا بەكرەك تەسىر قىلغانىدى. لېكىن، ئۇزاق ئۆتمەيلا ۋۇجۇدىغا باشقىدىن جۈرئەت كىردى، قۇياشمۇ قايتا كۆرۈنۈپ، كائىنات يەنە ئۆز رەڭگىگە قايتتى. ئۇ ئاشلىپىنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا ئىشىنەتتى، بۇ قىل سىغماس پاكىت ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ تەسەۋۋۇرى يەنە قانات يېيىشقا باشلىدى: ئەگەر بۈگۈن ئاخشام توي خەۋىرى جاكارلانماستىن تۇرۇپ ئاشلىپى ئىككىسىنىڭ قېچىپ كەتكەنلىكى مەلۇم بولسا، تارلىپتون خانىمنىڭ چىرايى ھەيرانلىقتا قانداق ئۆزگىرىپ كېتەر؟ تارلىپتون خانىم قوشنىلىرىغا چوقۇم: سىكارلىپت بەكمۇ قۇۋ قىز ئىكەن. بىز مېلانىيە بىلەن ئاشلىپىنىڭ ئىشىنى دەۋاتقاندا مت قىلماي ئولتۇرغان، دەيدۇ. شۇ خىيال بىلەن ئۇنىڭ زىنخىلىرى ئاستا - ئاستا كۆرۈنۈشكە باشلىدى. ھېتتى ئاپىسىنىڭ گەپلىرىنىڭ ئۇنىڭغا قانداق تەسىر بېرىدىغانلىقىنى كۆزىتىپ ئولتۇراتتى، ئەمدىلىكتە سىكارلىپتنىڭ بۇ قىياپىتىنى كۆرۈپ، ھېچ نەرسىنى چۈشەنەلمەي، قوشۇمىسىنى تۇردى - دە، ئۇ خىياللىرىنى تاشلاپ كەينىگە يۆلىنىپ ئولتۇردى.

— سىزنىڭ قانداق قارايدىغانلىقىڭىزنى بىلمەيمەن، ئوخارا ئەپەندى، — دېدى تارلىپتون خانىم تەكىتلەپ، — ئۇرۇق - تۇغقانلار ئارا توي قىلىش تامامەن خاتا. ئاشلىپىنىڭ خامىلتوننىڭ قىزىنى ئېلىشىنىڭ ئۆزى بىر قاملاشمىغان ئىش ئىدى. ئۇنى ئاز دەپ، خونى چىرايى تاتىراڭغۇ چارلىپس خامىلتون بىلەن توي قىلماقچى بولۇۋېتىپتۇ ...

— خونى چارلىپسقا تەگمىسە باشقا ئادەم چىقمايدۇ، — دېدى راندا. ئۇ باشقىلارغا زەھەردەك تېگىدىغان، ئەمما ئۆزىنى تەلەپلىك ئويلايدىغان قىز ئىدى، — ئۇنىڭ چارلىپستىن باشقا ئوغۇل

دوستلىرى بولغان ئەمەس، چارلېسمۇ ئۇنىڭغا تازا قىزغىن مۇئامىلە قىلمايدۇ. سىكارلېت، ئۇنىڭ بۇلتۇر مىلاد بايرىمى ئاخشىمى كەينىڭگە كىرىۋالغىنى ئېسىڭىدۇ؟

— باشقىلارنىڭ يامان گېپىنى قىلما، قىزىم، — دېدى ئاپىسى ئۇنىڭغا، — بىر نەۋرىلەر بىر — بىرى بىلەن توي قىلسا بولمايدۇ، قان بۇزۇلىدۇ. ئادەم ئاتقا ئوخشىمايدۇ. بىر بايتالنى ئۆزىنىڭ ئىنىسى بىلەن، دادىسىنى قىزى بىلەن چاتسا، ئوتتۇرىدىن ئوخشاشلا ياخشى ئات چىقىۋېرىدۇ، ئەمما ئادەملەر ئۇنداق بولمايدۇ. سىرتقى كۆرۈنۈشى ھېچقانداق چانمىغىنى بىلەن، قېنى، روھى بۇزۇلىدۇ. سىز ...

— ياق، خانىم، مەن بۇ جەھەتتە سىز بىلەن پۈتۈنلەي تەتۈر قاراشتا. ۋىلكېس جەمەتىدىكىلەردىنمۇ ياخشى ئادەملەرنى سىز ماڭا دەپ بېرىڭا، ئۇلارنىڭ ئائىلىسىدىكى بىرى ئان بىلەن بورودىن تارتىپ ھەممىسى نەۋرىلەر بىلەن توي قىلغان.

— ئۇلار ئەمدى ئۇنداق قىلماسلىقلىرى كېرەك، بۇنىڭ نەتىجىسىمۇ كۆرۈلۈشكە باشلىدى. ئاشلىپىدا گەپ يوق، چىرايلىق، قاۋۇل چوڭ بولدى. لېكىن، ۋىلكېسنىڭ قىزلىرىچۇ؟ ھەممىسى شۇنداق روھسىز، لەقۇا، ئەمما ئوبدان قىزلار. ئەمدى مېلانىيەگە قاراپ بېقىڭ، چوكىدەك ئىنچىكە، پۇۋ دېسە ئۇچۇپ كېتىدىغاندەك تۇرىدۇ. ئۆز ئالدىغا مەيدانى يوق، «ياق، خانىم»، «شۇنداق، خانىم» دېگەندىن باشقىنى بىلمەيدۇ. نېمە دېمەكچى بولۇۋاتقىنىمنى چۈشەندىڭىزمۇ؟ ئۇ جەمەتكە يېڭى قان كېرەك. بىزنىڭ بۇ قىزىل چاچ قىزلىرىمىزغا، سىزنىڭ چىرايلىق سىكارلېتىڭىزغا ئوخشاش ساغلام، چىرايلىق قان لازىم. مېنىڭ گېپىمنى خاتامۇ چۈشىنىپ قالماڭ. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەر ئوبدان، چىقىشقاق، مەنمۇ ئۇلارنى ياخشى كۆرىمەن. ئەمما، ئۇلار قائىدە — يوسۇنغا، تۇغقانلار ئىچىدە توي قىلىدىغان ئىشقا بەكمۇ ئېسىلىۋالغان. دەپ بېقىڭا، راست ئەمەسمۇ؟ ئۇلار قۇرۇق، تۈز يول بولسا ئوبدان ماڭىدۇ، ئەمما كاتالڭ، پاتقاق يولدا ماڭالىشى

ئاتاين. ئۇلارنىڭ روھى - جاسارىتى تۈگىشىپ كېتىۋاتىدۇ، شۇڭا بىرەر كىرىزىسكە ئۇچراپ قالسا، ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلشكە ئىشەنمەيمەن. ئۇلار تىنچ ياشاپ ئۆگىنىپ قالغان. مېنى دېسىڭىز، مەن ھەرقانداق ھاۋادا چاپچىپ تۇرالايدىغان ئاتنى لازىم قىلىمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلارنىڭ روھىي كەيپىياتلىرىمۇ ئۆزگىرىپ، ئەتىدىن كەچكىچە تالاغا چىقماي، رويال چېلىپ، كىتاب ئوقۇپ ئولتۇرۇشىدۇ. ئاشلىپىنى مەن ئوۋ ئوۋلاشتىن كۆرە كىتاب ئوقۇشنى ياخشى كۆرسە كېرەك، دەپ ئويلايمەن. ئۇنىڭغىمۇ قاراپ بېقىڭ، ئوخشاش ئەپەندى، ئورۇق، ئىنچىكە. ئۇلارنىڭ ئائىلىسىگە قاۋۇل، كۈچلۈك بىر ئەركەك لازىمغۇ ئاخىر.

«ھە، ھە، ھەم» گېرال دېيىشنى بىلىمەي دۇدۇقلاپ قالدى. ئۇ بۇ گەپلەرنى قىزىق گەپلەرغۇ بۇ، دېگەن ھېسسىياتتا تۇرۇپ ئاڭلىغان ھەم ئۆزىچە توغرا تاپقاندى. ئەمما، ئېلىپن ئۇنداق گەپلەرگە باشقىچە قارايتتى. ئەگەر ئېلىپن بۇ گەپلەرنى قىزلىرىنىڭمۇ ئاڭلىغانلىقىنى بىلىدىغان بولسا، بىر ئۆمۈر بىئارام بولۇپ يۈرىدىغانلىقى تۇرغان گەپ، بۇنى گېرال بىلىدۇ. ئەمما، تارلېتون خانىم ئات ياكى ئادەم توغرىلۇق بولامدۇ، ھېچكىمنىڭ گېپىنى ئاڭلىماي، ئاغزى بېسىلماي سۆزلەۋېرەتتى.

— بۇنداق ئىشلارنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەچكە سۆزلەۋاتىمەن. بىزنىڭ بەزى تۇغقانلىرىمىزمۇ ئاشۇنداق نەۋرىلەرنى بىر - بىرىگە چاتقان. ئۇلارنىڭ بالىلىرىغا قارايدىغان بولسىڭىز ھەر خىل، ھەر شەكىلدە، بەزىلىرىنىڭ كۆزلىرى پاقىنىڭ كۆزىدەك بۆرتۈپ چىققان. بىزنىڭ ئۆيدىكىلەرمۇ ئۆز ۋاقتىدا مېنى بىر نەۋرە ئاكامغا بەرمەكچى بولغاندا مەن قەتئىي قارشى تۇرغان. ئاپامغا: «ئاپا، ئۇنىڭغا تەگمەيمەن. بولمىسا، تۇغقان بالىلىرىم ئاتقا ئوخشاش رېماتىزم ھەم دېمى سىقىدىغان كېسەلگە مۇپتىلا بولۇپ قالىدۇ» دېدىم. ئاپام بۇ گەپنى ئاڭلاپ

ھوشىدىن كەتتى، موماممۇ مېنى قوللىدى. ئۇمۇ ئىرسىيەتنىڭ ئاتتىمۇ بولىدىغانلىقىنى بىلىدىكەن، شۇڭا مېنى توغرا قىلىدىكەن، دەپ ماختىغان. شۇنىڭ بىلەن ئۇ مېنى تارلىپتون ئەپەندى بىلەن قاچۇرۇۋەتتى. ئەمدى مېنىڭ بالىلىرىمغا قاراك، قامەتلىك، ساغلام، بىرسىمۇ كېسەلچان، يا بويى پاكىر ئەمەس، بويىدىن ھېسابقا ئالمىغاندا، ئەمما ۋىلكېسلەرچۇ ...

— باشقا گەپلەرنى قىلىشقاچۇ، خانىم، — دېدى گېرالدى ئۇنىڭ گېپىنى ئارىلاپ، ئۇ كاررىننىڭ بۇ گەپلەرگە ھەيران قېلىپ ئولتۇرۇۋاتقانلىقىنى، سۇئېلىننىڭ قىزىقىپ يەنە ئاڭلىغۇسى كېلىۋاتقانلىقىنى سېزىپ قالغانىدى. ئەگەر بۇ گەپ داۋاملىشىۋېرىدىغان بولسا، ئۇلار ئېلىپنىڭ قاملاشمىغان سوئاللارنى قويۇشى، نەتىجىدە قىزلىرىنى باراۋەتكە ئېلىپ ماڭغان دادىنىڭ لايىقەتسىز دادا ئىكەنلىكى ئاشكارىلىنىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. سىكارلىت بولسا ئۇ گەپلەرنى ئۆزى بىلەن مۇناسىۋەتسىز دەپ قارىغاندەك، پېتىدىن چۈشمەي ئولتۇراتتى، شۇڭا گېرالدى ئۇنىڭدىن خۇش بولۇپ قالدى.

گېرالدى بۇ ئېغىر خىجالەتچىلىكتىن ھېتتى تارلىپتون قۇتۇلدۇرۇپ قالدى.

— ۋاي خۇدايىم، ئاپا، چاپسانراق ماڭايلىچۇ، — دېدى ئۇ بىئارام بولۇپ، — ئاپتاپ چېقىپ كېتىۋاتىدۇ، كۈمۈنلارمۇ ئاۋارە قىلغىلى تۇردى ئادەمنى.

— توختاپ تۇرۇڭ، خانىم، — دېدى گېرالدى، — بىزنىڭ قوشۇنىمىزغا ئات سېتىپ بەرمەكچى بولغان ئىش توغرىلۇق قانداق قارارغا كەلدىڭىز؟ ئۇرۇش پارتلاش ئالدىدا تۇرىدۇ. يىگىتلەر بۇ ئىشنىڭ بالدۇرراق قارار تېپىشىنى ئارزۇ قىلىپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇ كىلايتون ناھىيەسىنىڭ قوشۇنى، شۇڭا ئالدىڭىزنىمىز كىلايتوننىڭ ئاتلىرى بولىدۇ. ئەمما سىز ھازىرغىچە جاھىللىق قىلىپ ياخشى ئاتلىرىڭىزنى بىزگە سېتىپ بەرمەۋاتىسىز.

— بەلكىم ئۇرۇشمۇ بولماس، — دەپدى تارلېتون خانىم قاراپ بېقىش پوزىتسىيەسىنى ئىپادىلەپ. ئەمدى ئۇنىڭ ئويى — پىكىرلىرى ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ غەلتە توپلىرىدىن بۇ تەرەپكە بۇرغانىدى.

— بۇ گەپچە، خانىم، سىز ...

— ئاپا، — ھېتتى يەنە گەپ قىستۇردى، — ئاتنىڭ گەپلىرىنى ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن سۆزلىشىۋالساڭمۇ بولىدۇغۇ.

— ھېتتى خانقىز توغرا دەيدۇ، — دەپدى گېرالدى، — مېنىڭ سىلەرنى بىر مىنۇتمۇ ئۇتۇۋالغۇم يوق. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە بارغاندىن كېيىن، ئۇ يەردىكى چوڭ — كىچىك ھەممەيلەن مۇشۇ گەپنى بەرىبىر سورايدۇ. ئەمما، ئاپىڭىزدەك مۇشۇنداق بىر چىرايلىق، ئىشنىڭ يولىنى بىلىدىغان خانىمنىڭ جاھىللىق قىلىپ ئات سېتىپ بەرمەسلىكى ئادەمنى ئازراق خاپا قىلىپ قويىدۇ. تارلېتون خانىم، قېنى سىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكىڭىز؟ جەنۇب ئىتتىپاقداشلىرىنىڭ سىز ئۈچۈن قىلچە ئەھمىيىتى يوقمۇ؟

— ئاپا، — ئەمدى بېتسى ۋارقىراشقا باشلىدى، — راندا قۇچقىمدا ئولتۇرۇۋېلىپ كۆڭلىكىمنى پۈرلەشتۈرۈۋەتتى.

— راندانى نېرى ئىتتىرىۋەتسەڭلا بولىمىدىمۇ؟ چۇرقىراشماڭلار. گېرالدى ئەپەندى، گېپىگە قۇلاق سېلىڭ، — ئۇنىڭ كۆزلىرى پارقىراپ، گېرالدىقا رەدىيە بېرىشكە تەييارلاندى، — جەنۇب ئىتتىپاقداشلىرىنىڭ گېپى بىلەن مېنى قورقۇتمەن دېمەڭ. ئۇ مەن ئۈچۈنمۇ ئوخشاشلا مۇھىم. مېنىڭ ئۆت ئوغلۇم ئۇلارغا قاتناشتى، سىزنىڭ بىرسىمۇ يوق. مېنىڭ ئوغۇللىرىم ئۆزىنى ئۆزى چوڭقۇرالايدۇ، ئەمما ئاتلىرىم ئۇنداق قىلالمايدۇ. مېنىڭ ئاتلىرىمنى مەن تونۇيدىغان يىگىتلەر ھەم ئات مىنىشنى بىلىدىغان ئېسىل زادىلەر مىنسە، مەن ئاتلىرىمنى ھەقسىز تەقدىم قىلىمەن، قىلچە ئارسالىدى بولمايمەن. ئەمما،

ئاتلىرىمنى دالادا قېچىر مەن يۈرگەن تاغلىقلار ياكى باشقىلار مەنمەن دەپ، ئۇنىڭغا بولمايدۇ، ئەپەندى. ئۇلارنىڭ دۈمبىسىدە ئېگەردىن بولغان جاراھەت پەيدا بولۇپ قالسا ياكى ئۇلار بېقىش تاپمىسا، ماڭا بۇ دۇنيادا خاتىرجەملىك بولمايدۇ. سىز مېنى ئۇ ئەخمەقلەرنىڭ پەپىلەپ باققان ئاتلىرىمنىڭ چىرايلىق ئېغىزلىرىنى قوپال يۈگەنلىرى بىلەن يېرىۋېتىشلىرىگە، قامچا بىلەن ئۇرۇشلىرىغا، ئاخىر بېرىپ ھېچنېمىگە يارىماس قىلىپ قويۇشلىرىغا چىدايدۇ دەپ ئويلايمىز؟ شۇنى ئويلاپ مانا ھازىرلا بەدىنىم تەكەنلىشىپ كېتىۋاتىدۇ. ئوخشاش ئەپەندى، سىزنىڭ مەندىن ئات ئالماقچى بولغىنىڭىز ياخشى نىيەتتىن. ئەمما، ياخشىسى، سىز ئۇ سەھىرىلىقلەرنىڭ مەنىسىگە ئاتلانتاننىڭ ئۆلەرمەن ئاتلىرىنى سېتىۋېلىڭ.

— ئاپا، ماڭايلىچۇ، — تاقىتى تاق بولۇۋاتقانلارنىڭ قاتارىغا كامىللامۇ قوشۇلدى، — ئۇ ئەڭگۈشتەلىرىڭىزنى ئاخىر ئۇلارغا بەرمەي قۇتۇلالمىدىغانلىقىڭىزنى ئۆزىڭىزمۇ بىلىسىز. دادام بىلەن ئاكىلىرىم جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئاتقا قانچىلىك ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىنى تەپسىلىي سۆزلەيدىغان بولسا، شۇنغان يېشىڭىزنى ئېقىتىپ ئاتلىرىڭىزنى يېرىۋېتىسىز. تارلېتون خانىم ھەجىيىپ قويۇپ بوجىنى سىلكىدى.

— مەن ئۇنداق ئىشنى ھەرگىز قىلمايمەن، — ئۇ قامچىسىنى ئاتلارنىڭ دۈمبىسىگە بوش تەگكۈزۈپ قويۇۋىدى، ئاتلار پەيتوننى ئۇچقاندەك ئېلىپ ماڭدى.

— ئاجايىپ ئېسىل ئايال - دە، — گېرالدى شىلەپسىنى كىيىپ، قىزلىرىنىڭ يېنىغا كەلدى، — ماڭايلى، توبى، بىز ئۇنىڭ ئاتلىرىدىن ئالماي قويمايمىز. ئۇنىڭ دېگەنمۇ توغرا. ئېسىلدا بولمىغان ئادەمنىڭ ئات مەنىسى سالاھىيىتى يوق، ئۇلار پىيادە ئەسكەر بولسۇن. بىراق، بۇ ناھىيەدە قورۇق ئىگىلىرىنىڭ بالىلىرىدىن تەشكىللەنگەن تولۇق بىر ئەترەت يوق - دە. سىلەر قانداق، قىزلار؟

— دادا، سز يا ئالدىمىزدا مېڭىڭ، يا كەينىمىزدە. ئېتىڭىزنىڭ تۇيغۇسىدىن چىققان توپا بىزنى تۇنجۇقتۇرۇپ قويۇۋاتىدۇ، — دېدى سىكارلېت. ئۇنىڭ بۇنداق گەپلەرنى ئاڭلاۋېرىشكە ئەمدى تاقىتى قالمىغانىدى، بۇ گەپ — سۆزلەر خىيالىنى بۇزۇۋېتىۋاتاتتى. ئۇ بولسا ئۇ يەرگە يېتىپ بېرىشتىن ئىلگىرى پىلاننى كالىسىدا ئوبدان پىشۇرۇۋېلىشى، ئۆزىنى ئەركىن تۇتۇپ چىرايلىق پېتى بېرىشى كېرەك ئىدى. گېرالدى ئۇنىڭ گېپىنى ماقۇل كۆرۈپ، تارلېتون خانىمنىڭ پەيتونىنىڭ كەينىدىن چېپىپ كەتتى. ئۇ يەردە ئۇ ئاتنىڭ گېپىنى ئۇ خانىم بىلەن بەخۇدۇك قىلىشىۋالالايتتى.

ئالتىنچى باب

دەريادىن ئۆتكەندىن كېيىن، پەيتون تاغ ئەرەپكە قاراپ ماڭدى. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى كۆرۈنمەي تۇرۇپلا، سىكارلېت ئاپپاق بۇلۇتلارنىڭ ئېگىز قارىغايلىرىنىڭ ئۈچىدا ئەگىپ يۈرگەنلىكىنى كۆردى، دېۋىرقايلىرىنىڭ كۆيۈۋاتقان، چوشقا گۆشلىرىنىڭ كاۋاپ قىلىنىۋاتقان مەزىلىك پۇراقلىرىنىمۇ پۇردى.

ھايۋانلارنىڭ گۆشلىرىنى پۈتۈن پىشۇرىدىغان ئوقۇر شەكىللىك ئۇزۇن ئوچاققا تۈنۈگۈن ئاخشامدىن باشلاپ ئوت ياققان بولسا، شۇ تۇرقىدا ئوت تازا تاۋلىنىپ، ئۈستىدىكى ئايلىما چاقلارغا ئېسىلغان گۆشلەر ئاستا ئايلىنىپ ئوتنىڭ تەپتىدە پىزىلداپ پىشۇۋاتقان بولۇشىمۇ مۇمكىن. سىكارلېت بۇ پۇراقلارنىڭ ئۇ يەردىكى چوڭ ئۆيىنىڭ ئارقىسىدىكى كاۋچۇكزارلىقتىن كېلىۋاتقانلىقىنى پەرەز قىلالايتتى. جون ۋىلكېس باراۋەتنى دائىم قىزىلگۈللۈككە تۇتىشىدىغان ئاشۇ

ئورۇندا ئۆتكۈزەتتى. كىشىگە راھەت بېرىدىغان بۇ سالقىن جاي باشقا يەرلەرگە، مەسىلەن، كاربوت ئائىلىسى باراۋەت ئۆتكۈزىدىغان جايغا قارىغاندا كۆپ ياخشى ئىدى. كاربوت خانىم باراۋەتتە يەيدىغان يېمەكلىكلەرنىڭ پۇرىقىنى ياخشى كۆرمەيتتى. بۇ پۇراق بىرنەچچە كۈنگىچە يوقالمايدۇ، دەپ، باراۋەتنى چارەك ئىنگىلىز مىلى يىراقلىقتىكى سايە چۈشىدىغان بىر تۈپ دەرەخمۇ يوق بىر تۈزلەڭلىككە ئورۇنلاشتۇراتتى. باراۋەتنىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى پەقەت مېھماندوستلۇقى بىلەن نامى بار جون ۋىلكېسلا بىلەتتى.

سىكارلېت يىراقتىن كېلىۋاتقان چوشقا گۆشىنىڭ مەزىلىك ھىدىنى ھىدلاۋېتىپ، ئۇ گۆشلەرنى كۆرگەندىن كېيىن، ئىشتىينىڭ تېخىمۇ ئېچىلىپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ ماڭدى. قورسىقى ھازىرچە توق ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە چىڭ تېڭىۋېتىلگەچكە، ھېق تۇتۇپ قېلىشىدىن بەكمۇ ئەنسىرەيتتى. ھېق تۇتۇپ قالىدىغان بولسا خۇدانىڭ ئۇرغىنى شۇ. قېرىلاردەك، ھېق تۇتسىمۇ ئۈستەلدە ئولتۇرۇۋېرىدىغان ئىش ياشلارغا مۇناسىپ ئەمەس - دە.

پەيتون تاغنىڭ ئۈستىگە چىققاندا، ئۇ تەرەپتىكى رەتلىك سېلىنغان ئاق ئۆيلەر سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە تاشلاندى. ئۇ ئۆيلەرنىڭ ئاپپاق ئېگىز تۈۋرۈكلىرى، كەڭ كارىدورلىرى، تۈز سېلىنغان ئۆگزىلىرى ئۆزىنىڭ گۈزەللىكىگە تەمەننا قويدىغان ساھىبجامالدەك، ئاجايىپ چىرايلىق كۆرۈنۈپ تۇراتتى. سىكارلېت بۇ يەرنى ئۆزلىرىنىڭ تارا قورۇقىدىنمۇ بەكرەك ياخشى كۆرەتتى. چۈنكى، ئۇنىڭدا ئاجايىپ بىر يارقىن گۈزەللىك، مەغرۇر سەلتەنەت ھۆكۈم سۈرەتتى. گېرالدىنىڭ تۇرالغۇ ئۆيلىرىدە بولسا بۇ نەرسىلەر كەم ئىدى.

مېھمانلار ئۆينىڭ ئەتراپىدا پەيتونلىرىدىن، ئاتلىرىدىن چۈشۈپ بىر - بىرلىرى بىلەن قىزغىن كۆرۈشۈۋاتاتتى. بولۇپمۇ نېگىر قۇللار خۇشاللىقىدىن ئاغزىلىرىنى يۇمالماي

قېلىشقانىدى، ئۇلار بۇنداق باراۋەتلەرنى بەكمۇ ياخشى كۆرۈشەتتى. ئاق تەنلىك ۋە نېگىر بالىلار ئۇياقتىن - بۇياققا يۈگۈرۈشۈپ، باراۋەتتە نېمىلەرنى يەيدىغانلىقىنى بىر - بىرىگە ئېيتىشىپ، ماختىنىشىپ يۈرۈشەتتى. ئۇزۇن زال ئادەم بىلەن لىق توشقاندى. ئوخارلارنىڭ پەيتونى پەلەمپەينىڭ ئالدىغا كېلىپ توختىغاندا، سىكارلېت كېپىنەكتەك ياسىنىشىۋالغان چىرايلىق قىزلارنىڭ پەلەمپەيدە يۇقىرى - تۆۋەن يۈگۈرۈشۈپ يۈرگەنلىكىنى، بەزىلىرىنىڭ ئۈستىدىكى بالكىدا تۇرۇپ پەستىكى يىگىتلەرگە گەپ تاشلاپ تۇرغانلىقىنى كۆردى.

سىكارلېت فىرانسىيە شەكلىدىكى دېرىزىدىن ئۆينىڭ ئىچىدە يېشى چوڭراق بىرمۇنچە ئاياللارنىڭ قورچاقتەك ياسىنىشىپ، يەلپۈگۈچلىرى بىلەن ئۆزلىرىنى يەلپۈگەچ، بوۋاقلار، كېسەللىك ۋە كىملىرىنىڭ توي قىلغانلىقى، تويىنى قانداق قىلغانلىقى توغرىلىق سۆزلىشىپ ئولتۇرۇشقانلىقىنى كۆردى. ۋىلكېسارنىڭ ئاش - تاماققا مەسئۇل غوجىدارى توم قولىدا پەنتۇس، چىرايىدا مەڭگۈ ئۆچمەس كۈلكە، چىرايلىق كىيىنىشكەن ياش يىگىتلەرگە تەزىم بىلەن رومكىلاردا ھاراق تۇتۇۋاتاتتى.

قۇياش نۇرى چۈشۈپ تۇرىدىغان ئايۋانمۇ مېھمانلار بىلەن تولغانىدى. قىسقىسى، پۈتۈن ناھىيەدىكى ھەممە ئادەم مۇشۇ يەردە ئىدى. تارلېتونلارنىڭ تۆت ئوغلى بىلەن دادىسى ئېگىز تۈۋرۈككە يۆلىنىپ تۇرۇشاتتى. قوشكېزەك سىتوۋارت بىلەن بىرىپت ئادەتلىرى بويىچە بىر - بىرىدىن ئايرىلىشىمىغاندى، بويد بىلەن توم دادىسى جامېس تارلېتون بىلەن بىر يەردە ئىدى. كالۋېرت ئەپەندى شىماللىق خوتۇنى بىلەن يېقىن تۇراتتى. ئۇنىڭ خوتۇنى جورجىيەدە ياشاۋاتقىنىغا ئون بەش يىل بولغان بولسىمۇ، يەنىلا يات ئادەمدەك يۈرەتتى، ھەممە ئادەم ئۇنى بىچارە چاغلانغان مۇلايىم ۋە تەكەللۈپ بىلەن مۇئامىلە قىلاتتى. ئەمما، ھېچقانداق ئادەم ئۇنىڭ كالۋېرت ئائىلىسىنىڭ بالىلىرىغا ئائىلە ئوقۇتقۇچىسى بولغانلىقى بىلەن ئۆزىنىڭ كېلىپچىقىشىدىكى

سەۋەنلىكىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرۇۋالغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالمايتتى. كالۋېرتنىڭ ئىككى ئوغلى رايڧورد بىلەن كادې سېمىزگىنە كەلگەن شوخ سىڭلىسى كاسلېن، بۇغداي ئۆڭك جوى فونتائىن بىلەن ئۇنىڭ ئالدىدىن قىزى سالى مۇنروغا چاقچاق قىلىپ تۇرۇشاتتى. بەزى مېھمانلار يىراقتىن، يەنى، لوۋېجوي بىلەن فايېتتېۋىل جونېسپورودىن، بەزىلىرى ھەتتا ئاتلانتا، ماكونلاردىنمۇ كەلگەندى. زالنىڭ ئىچى خۇددى زالنى ھازىرلا ئۇرۇۋېتىدىغاندەك قىستا - قىستا ئىدى. چۇقان - سۈرەنلەر، كۈلكە - چاقچاقلار، ئاياللارنىڭ قاقاھلاپ كۈلۈشلىرى، چىرقىراشلىرى پۈتۈن يەرنى بىر ئالغان، توختايدىغاندەك ئەمەس ئىدى.

جون ۋىلكېس پەلەمپەيدە تۇراتتى. كۈمۈشتەك ئاپپاق چاچلىرى، قارىغايىدەك تۈپتۈز قامىتى، خاتىرجەم ۋە مۇلايىم چىرايى جورجىيەنىڭ ياز گاپتىپىدەك نۇرلىنىپ تۇراتتى. يېنىدا خونېي^① ۋىلكېس بار ئىدى (ئۇ دادىسىدىن تارتىپ قۇللارغىچە ھەممە ئادەمگە ناھايىتى سىلىق - سىپايە مۇئامىلە قىلغاچقا، كىشىلەر ئۇنى شۇنداق ئاتايتتى). ئۇ كەلگەن ھەر بىر مېھماننى كۈلۈپ تۇرۇپ قارشى ئېلىۋاتاتتى.

خونېينىڭ ھەممە ئادەمگە سىلىق، ئادەمنىڭ ھەۋىسى كەلگۈدەك چىرايلىق مۇئامىلە قىلىدىغان مەجەزى بىلەن دادىسى جون ۋىلكېسنىڭ مەجەزى پۈتۈنلەي باشقىچە ئىدى. شۇنىڭغا قاراپ سىكارلېت تارلېتون خانىمنىڭ بايا قىلغان گەپلىرىنى ئورۇنلۇقمىكىن دەپمۇ قالدى. ۋىلكېس جەمەتتىكى ئەرلەردە ئۆز جەمەتىنىڭ خاراكتېرى بار ئىدى. جون ۋىلكېس بىلەن ئاشلىپىنىڭ كۆپكۆك كۆزلىرىدە تېخىمۇ روشەن ئەكس ئېتىپ تۇرىدىغان ئالتۇن رەڭ كىرىپىكلەر خونېي بىلەن ئۇنىڭ سىڭلىسى ئىندىياغا كەلگەندە سۇسلاپ كەتكەندەك ئىدى. خونېينىڭ كىرىپىكلىرى ياۋا توشقاننىڭكىدەك شالاڭ، ئىندىيانىڭ بولسا

① «خونېي» نىڭ ئەسلى مەنىسى «تاتلىق» دېگەن سۆز.

«ئادەتتىكىدەك» دېگەندىن باشقا گەپ بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدىغان ھالەتتە ئىدى.

ئىندىيانىڭ قارىسى كۆرۈنمەيتتى. سىكارلېت ئۇنى ئاشخانىدا ئاشپەزلەرگە جورۇقچىلىق قىلىپ يۈرسە كېرەك، دەپ ئويلىدى. بىچارە ئىندىيا. ئۇ ئاپسىدىن ئايرىلىپ قالغاندىن كېيىن، ئۆيىنىڭ ئىشىدىن بوشىنالمىدىغان بولۇپ قالدى. شۇڭا، ئۇنىڭ سىتۇئارت تارلېتوندىن باشقا ئوغۇل دوستلىرىمۇ يوق. مەن ئۇنىڭدىن چىرايلىق بولسام، بۇ مېنىڭ سەۋەنلىكىم ئەمەس - دە، دەپ ئويلىدى سىكارلېت.

جون ۋىلكېس پەلەمپەيدىن چۈشۈپ سىكارلېتنىڭ قوللۇقىدىن بۆلدى. ئۇ پەيتوندىن چۈشۈۋېتىپ، سۇئېلېننىڭ ئۆزىچە كۈلۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. دېمەك، ئۇ شۇنچە ئادەمنىڭ ئىچىدىن فىرانك كېنىپىدىن كۆرۈپ قالغانىدى. مەن ئۇنىڭدىنمۇ چىرايلىق يىگىتنى تاپمىسام، خەپ! ئۇ ئۇنى مەنىستىگەندەك ئىچىدە غودۇراپ قويۇپ، جون ۋىلكېسكە كۈلۈپ قارىدى ۋە رەھمەت ئېيتتى.

فىرانك كېنىپىدىن يۈگۈرۈپ كېلىپ سۇئېلېننى قولتۇقلىۋىدى، سۇئېلېن تېخىمۇ كۆرەڭلەپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇنى قامچا بىلەن ساۋنۇۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. فىرانك كېنىپىدىننىڭ يەر - زېمىنى ھەممە ئادەمنىڭكىدىن كۆپ بولۇشى، كۆڭلىمۇ ياخشى بولۇشى مۇمكىن، ئەمما بۇ ئارتۇقچىلىقلارنىڭ يېشى قىرلىقتىن ئاشقان ئادەم ئۈچۈن نېمە قىزىقى بولسۇن. ئورۇق ھەم تېرىككەك، بىرنەچچە تال شالاڭلا ساقىلى بار، ھەممىگە ئارىلىشىۋالدىغان ھەم قورقۇنچاق بىر ئادەمغۇ ئۇ.

سىكارلېتنىڭ كۆڭلىگە ئۆزىنىڭ پىلانى كېلىپ، شۇئان ئۇ خىياللارنى تاشلىدى - دە، كېنىپىدىگە قاراپ پىسىڭىدە كۈلۈپ قويدى. كېنىپىدى ئۇنىڭغا ھەيران قېلىپ، سۇئېلېننىڭ قولىنى بەرگەچ، ئۇنىڭدىن كۆزىنى ئۈزەلمەي قالدى.

سىكارلېت جون ۋىلكېس بىلەن پاراڭلىشىۋېتىپ، كۆزلىرى بىلەن ھەدەپ ئاشلىپىنى ئىزدەيتتى. ئەتراپتا خۇشال كۆرۈنۈشلەر ئەۋج ئالغانىدى، ستۇئارت بىلەن بىرېنت قوشكېزەكلەر ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشتى. مۇنرو ئائىلىسىنىڭ قىزلىرىنىڭ ئۇنىڭ كۆڭلىكىگە كۆزى چۈشۈپ ماختاپ كېتىشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ پۈتۈن ئادەمنىڭ دىققەت مەركىزىگە ئايلاندى، ئەتراپىدىكى ئاۋازلار پۈتۈن زالدىكى ئاۋازلارنى بېسىپ كەتتى. ئاشلىپى قەيەردىدۇ؟ مېلانىيە بىلەن چارلېسچۇ؟ ئۇ چاندۇرماي ئەتراپقا، زالنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى كۈلۈشۈپ تۇرغان ئادەملەرگە نەزىرىنى ئاغدۇردى.

ئۇ ئادەملەرگە قاراپ گەپ قىلغاچ، كۈلگەچ، ئۆيلەرنى، ھويلىنى ئايلىنىپ چىقتى. بىر چاغدا ناتونۇش بىر ئادەمنىڭ ئۆزىگە سوغۇق ۋە ئەدەپسىز بىر نەزەردە تىكىلىپ قاراپ تۇرغانلىقىغا تۇيۇقسىز كۆزى چۈشۈپ قالدى. شۇئان ئۇنىڭدا مۇرەككەپ بىر ھېسسىيات پەيدا بولدى: بىر تەرەپتىن، ئۇ بىر ئەرنىڭ ئۆزىگە دىققىتى چۈشكىنىگە خۇشال بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن، كۆڭلىكىنىڭ بەكرەك چوڭ ئويۇلغان ياقىسىدىن كۆرۈنۈپ تۇرغان كۆكسىنى ئويلاپ بىر ئاز خىجىل بولدى. ئۇ ئوتتۇز بەش ياشلاردىكى ئېگىز بوي، بەقۇۋۋەت ئادەم ئىدى. مەن بۇنداق مۇسكۇللىرى چىڭ، گەۋدىلىك، بەدىنى قوپال ئادەمنى كۆرۈپ باقمىغان، دەپ ئويلىدى سىكارلېت. ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى ئۇچرىشىپ قالغاندا، ئۇ ئادەم چىشلىرىنىڭ ئېقىنى چىقىرىپ كۈلۈپ قويدى. چىرايى خۇددى دېڭىز قاراقچىلىرىنىڭكىدەك قارا، غەزەپلىك ۋە قارا كۆزلىرى بىرەر كېمىنى چۆكتۈرۈۋېتىدىغان ياكى قىزلارنى ئېلىپ قاچىدىغان قاراقچىنىڭكىدەك ناھايىتى ئۆتكۈر ئىدى، ئەپتىمۇ سوغۇق، كۈلۈشمۇ يېقىمسىز ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ تۇرقىنى كۆرۈپ، جىددىيلەشكىنىدىن تىنالماي قالدى. ئۇنىڭ ئۆزىگە ئەدەپسىزلىك بىلەن تىكىلىشىنى ئۆزىگە قىلىنغان ھاقارەت دەپ

بىلدى. ئۇ زادى كىم ئادەم؟ ئەمما قاپقارا چىرايىغا قاراپ ئۇنىڭ ئېسىلزادىلەر ئەۋلادىدىن ئىكەنلىكىنىمۇ بىلگىلى بولاتتى، قىيىقىزىل كالىپۇكلرى ئۈستىدىكى ئىنچىكە قانچىسى ۋە كەڭ پىشانىسىدىن شۇ مەنە چىقىپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئامال بار چىرايىغا كۈلكە بەرمەي ئۇنىڭدىن كۆزىنى ئۈزدى. شۇ ئارىدا بىرسى ئۇنى توۋلاپ، ئۇمۇ باشقا ياققا قارىدى. «رېت باتلېر، رېت باتلېر، — دەپ توۋلايتتى ئۇنى چاقىرغان ئادەم، — بۇ ياققا كېلىڭ، مەن سىزگە جورجىيە بويىچە ئەڭ باغرى قاتتىق قىزدىن بىرنى تونۇشتۇرۇپ قوياي.»

رېت باتلېر؟ بۇ ئىسىم ئۇنىڭغا تونۇشتەك، قانداقتۇر بىر قىزىق ئىش تۈپەيلى بىر يەردە ئاڭلىغاندەك بىلىندى. بىراق، ئۇنىڭ خىيالى ئاشلىپىدا بولغاچقا، ئۇ ئىسىمنى ئەدە ئاڭلىغانلىقىنى ئىنچىكە ئويلاپمۇ كەتمىدى.

— مەن ئۈستىگە چىقىپ چېچىمنى تۈزەشتۈرۈۋالاي، — دېدى سىكارلېت سىتۇئارت بىلەن بېرىنچىگە. ئۇلار ئۇنى ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن ئېلىپ كەتمەكچى بولۇپ تۇراتتى، — قىزلار بىلەن قېچىپ كەتمەي مېنى ساقلاپ تۇرۇڭلار، بولمىسا ئاچچىقىم كېلىپ قالىدۇ.

ئۇ بۈگۈن باشقا يىگىتلەر بىلەن بەكرەك يېقىن بولسا، سىتۇئارتنىڭ ئۇنىڭغا يول قويمايدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ بىرنەچچە رومكا ھاراق ئىچىۋالغان بولۇپ، شۇ تۇرقىدا بىرسى بىلەن سوقۇشىدىغان ئەلپازدا تۇراتتى. سىكارلېت مۇشۇنداق چاغدا جېدەل چىقىدىغانلىقىنى بىلەتتى. ئۇ زالدا يەنە بىردەم دوستلىرى بىلەن پاراڭلىشىپ تۇردى، ئاندىن ئارقا ئۆيىدىن چىقىۋاتقان ئىندىيا بىلەن كۆرۈشتى. بىچارە ئىندىيا، چاچلىرى چۇۋۇق، يۈز — كۆزى تەر ئىدى، ئالدىراشچىلىقتا ئۆزىنىمۇ تۈزىمەپتۇ. چاچلىرىنىڭمۇ خۇنى يوق، كىرىپىكلىرىمۇ شالاڭلا، ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ، چىرايىنى جاھىلدەك كۆرسىتىپ تۇرىدىغان ئۇچلۇق ئېڭىكى ئۇنى تېخىمۇ

سەت كۆرسىتىپ تۇرۇپتۇ. ئۇنىڭ يىگىرمە ياشقا كىرىپمۇ ھازىرغىچە لايىق تاپالمىغىنىمۇ شۇنىڭدىن - دە. ئۇ سىكارلېتنىڭ سىتۇئارتنى ئۇنىڭدىن تارتىۋالغىنىغا نەپەرەتلىنىپ يۈرەمدىغاندۇ؟ كۆپ ئادەملەر ئۇنى ھازىرمۇ سىتۇئارتنى ياخشى كۆرىدۇ، دېيىشىدۇ. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ قانداق ئويلايدىغانلىقىنى بىلىپ بولمايدۇ، نەپەرەتلەنگەن تەقدىردىمۇ سىرتىدىن چاندۇرماي، سىكارلېتقا بۇرۇنقىدەك قىزغىن مۇئامىلە قىلىپ كېلىۋاتىدۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن بىرنەچچە ئېغىز سۆزلىشىپلا يۇقىرىغا چىقىپ كېتىۋېتىپ، بىرسىنىڭ ئىزا تارتىۋاتقاندىك ئاھاڭدا ئۆزىنى چاقىرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ ئىتتىك كەينىگە قارىدى، ئۇ چارلېس خاملتون ئىدى. چارلېس چىرايلىق، قوڭۇر چاچلىرى بۇدۇر، كۆزلىرىمۇ قوڭۇر، نۇرلۇق ھەم مۇلايىم، زېرەك يىگىت ئىدى. سىكارلېت كەينىگە قايرىلغاندا، چارلېس بىردىنلا قىزىرىپ كەتتى. ئۇ قىزلارنىڭ ئالدىدا ئىنتايىن قورۇناتتى، كۆپ ساندىكى ئۇياتچان يىگىتلەردەك، ئۇمۇ سىكارلېتقا ئوخشاش شوخ، تېتىك، قورۇنمايدىغان قىزلارنى ياخشى كۆرەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭغا بۇرۇندىن ئادەتتىكىچە مۇئامىلىدە بولۇپ كېلىۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ كۈلگەن بويى بېرىپ ئۇنىڭغا ئىككى قولىنى قىزغىن سۇنۇشلىرى چارلېسنى بۆلەكچىلا خۇش قىلىۋەتتى.

— بۇ سىزمۇ، چىرايلىق يىگىت. سىز چوقۇم مەخسۇس مۇشۇ ئىشنى دەپ ئاتلانغاندىن كەلدىڭىز، جاپا تارتقىنىڭىزغا يۈرىكىم شۇنچىلىك ئېچىشىدۇ مېنىڭ.

چارلېس قاتتىق ھاياجانلىنىپ كېتىپ، پەقەتلا گەپ قىلالماي، سىكارلېتنىڭ ئىككى قولىدىن تۇتۇپ، چاقناپ تۇرغان بىر جۈپ نۇرلۇق كۆزلىرىگە قاراپلا قالدى. قىزلار يىگىتلەرنىڭ مۇشۇنداق ھالىتىدىن پايدىلىنىپ ئۇلارنى كولدۇرلىتاتتى، لېكىن چارلېسقا ئۇنداق قىلمىمايتتى. چارلېس ئۇلارنى ئۆزىنى كىچىك

بالىدەك كۆرۈۋاتىدۇ، دەپ بىلىپ، ئۇلار نېمىشقا ماڭا ئىنىسىگە مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلىدىغاندۇ، نېمىشقا چاقچاق قىلمايدىغاندۇ، دەپ ئويلايتتى. قىزلارنىڭ ئۆزىدىن سەت ھەم دۆت بالىلار بىلەن چاقچاقلىشىپ يۈرگەنلىكلىرىنى كۆرۈپ، ئۇلارنىڭمۇ ئۆزىگە شۇنداق مۇئامىلە قىلىشلىرىنى ئارزۇ قىلاتتى. لېكىن، ئۇلار بىلەن تاسادىپىي بىللە بولۇپ قالسا، ئۇلارغا نېمە دېيىشنى بىلمەي، خىجىلچىلىقتا ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي قالاتتى. ئىش ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، كېچىلىرى ئورنىدا يېتىپ ئۇخلىيالماي، شۇ چاغدا دېيىشكە تېگىشلىك بولغان نۇرغۇن گەپلەرنى ئويلاپ، شۇ گەپلەرنى دېسەم بولمامتى. دەپ ئۆزىنى ئۆزى جىمىلەپ كېتەتتى، لېكىن ئۇ گەپلەرنىڭ ۋاقتى ئۆتكەن بولاتتى. چۈنكى، ئۇ قىزلار ئۇنىڭ بىلەن بىر - ئىككى قېتىم پاراڭلىشىپ بېقىپلا ئۇنى تاشلىۋېتەتتى.

خونپى بىلەن چارلېسنىڭ تويى كېلەر يىلى كۈزدە ئۇ مىراسقا ئىگە بولغاندىن كېيىن بولماقچىدى. چارلېس ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولسىمۇ شۇ خىل روھىي ھالەتتە بولاتتى. بەزىدە خونپىنىڭ نازلىنىشلىرى بىلەن ئۆزۈمچىلىكىنى كۆرۈپ، بەدىنى تىكەنلەشكەندەكمۇ بولاتتى. خونپى ئوغۇل بالىلارنى كۆرسە ئۆزىنى باسالمايتتى، شۇڭا ئۇ ئۆزى يوق چاغلاردا ئۇنى باشقا يىگىتلەرگىمۇ شۇنداق قىلمايدۇ دېگىلى بولمايدۇ، دەپ سەل قورقۇپمۇ قالاتتى. شۇ سەۋەبتىنمۇ خونپى بىلەن توي قىلىشقا تازا قىزغىن ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە خونپى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا ئۇنى كۆرمىسە تۇرالمايدىغان ئۇنداق تەلۋە ھېسسىياتى ھازىرغىچە ئويغىتالمىغاندى، بۇ خىل ھېسسىياتنىڭ ئاشىق - مەشۇقلاردا بولۇشقا تېگىشلىك ئىكەنلىكىنى ئۇ پەقەت كىتابلاردىنلا ئوقۇيتتى. شۇڭلاشقا چىرايلىق، يۈرەكلىك، ھېسسىياتى ئۇرغۇپ تۇرىدىغان قىزلارنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرۈشىنى خالايتتى.

لېكىن، سىكارلېت ئۇنىڭغا ئاڭلىسا يۈرىكى ئاغرىيدىغان

گەپلەر بىلەن چاقچاق قىلىشقا باشلىدى.

چارلېس بىرنەچچە ئېغىز گەپ قىلماقچى بولدى، لېكىن گېپىنى تاپالمىدى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا ئېغىز ئاچتۇرماي توختىماي سۆزلەۋاتاتتى. بۇنداق بولۇشى ئۇنىڭ ئۇخلاپ چۈشگىمۇ كىرمىگەندى.

— مۇشۇ يەردە مىدىرلىماي تۇرۇپ تۇرۇڭ، بىر ئازدىن كېيىن سىز بىلەن دالا زىياپىتىگە بىللە بارمەن. مېنى ساقلىماي باشقا قىزلار بىلەن كېتىپ قالسىڭىز كۈنداشلىقىم تۇتۇپ قالىدۇ، ئاڭلىدىڭىزمۇ، — بۇ گەپلەر ئىككى تەرىپىدە بىردىن زىنخى بار جىنەستىدەك ئېغىزدىن چىقىۋاتاتتى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ قاپقارا كىرىپكەلەر، كۆپكۆك كۆزلەرنىڭ ئۈستىدىن خۇددى جىددىي تۈس ئېلىشقا تىرىشقان دەك تېز - تېز ئۇچۇپ ئۆتۈپ تۇرۇۋاتاتتى.

— ئۇنداق قىلمايمەن، — دېدى ئۇ ئاخىر يۈرەكلىك ھالدا ئارانلا. لېكىن، ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى قاسساپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارىدىغان موزاي ئورنىدا كۆرۈۋاتقانلىقىنى زادىلا بىلمەيتتى. سىكارلېت قولدىكى قاتلىنىدىغان يەلپۈگۈچى بىلەن چارلېسنىڭ بىلىكىگە بوش ئۇرۇپ قويۇپ، كەينىگە بۇرىلىپلا يۇقىرىغا ماڭدى. شۇ ئارىلىقتا چارلېستىن بىرنەچچە قەدەم نېرىدا تۇرغان رېت باتلېرغا كۆزى چۈشۈپ قالدى. ئۇ چوقۇم ئۇنىڭ بايىقى گەپلىرىنى ئاڭلىدى، بولمىسا ئۇنىڭغا قاراپ كۈلمەيتتى. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدىكى چىرايى ئەركەك مۈشۈكنىڭ ئۆزى. كۆزلىرى بولسا يەنە ئۇنىڭ ھەممە يېرىگە تەڭ يۈگۈردى. سىكارلېت ئۇ كۆزلەردىن ئۆزى ئۆگەنگەن ھۆرمەتتىن ئەسەرمۇ تاپالمىدى.

«قانداق بىر نېمە ئۇ، — سىكارلېت دادىسىدىن ئۆگەنگەن قوپال گەپ بىلەن ئۆزىگە ئۆزى پىچىرلىدى، — ئۇ خۇددى ماڭا مەن ئىچ كىيىم كىيىمگەندەك قارايدا.» ئۇ ئىتتىك بېشىنى بۇراپ يۇقىرىغا چىقىپ كەتتى.

يۇقىرىدىكى بوپلار قويۇلغان بىر ھۇجرىدا كاسلىن كالۋېرت ئەينەككە قاراپ ھەدەپ ئۆزىنى ياساۋاتاتتى، لەۋلىرىنى تېخىمۇ قىزىل قىلىش ئۈچۈن توختىماي يىمىرىپ تۇراتتى. كۆڭلىكىنىڭ مەيدىسىگە يېڭى ئېچىلغان بىر تال قىزىلگۈلنى قىستۇرۇۋالغان بولۇپ، ئۇ گۈل بىلەن ئىككى مەڭزىنىڭ قىزىللىقى كۆك كۆزلىرىنى تېخىمۇ روشەنلەشتۈرۈپ تۇراتتى.

— كاسلىن، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ كۆڭلىكىنى ئۈستىگە سەل تارتىپ قويۇپ، — پەستىكى باتلىر دېگەن ئادەم كىم ئۇ؟

— سۆيۈملۈكۈم، ئۇنى بىلمەمسەن؟ — دېدى كاسلىن يان ئۆيدىكى دىلسىپى بىلەن ۋىلكېسلارنىڭ ئىنىكئانىسى ئاڭلاپ قالمىسۇن دېگەندەك پەس ئاۋازدا، — مەن ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ ئۇ ئادەمنى نېمىشقا چاقىرغانلىقىنى بىلمىدىم. ئۇ ئەسلىدە جونېسبورودا كېنىپىدى ئەپەندى بىلەن پاختا سودىسى قىلىشىۋاتقانكەن. كېنىپىدى ئەپەندى بىلەن بىللە بولغاندىكىن، ئۇنى بۇ يەرگە شۇ ئادەم باشلاپ كەلدى بولغاي. ئۇنى ئۇ تاشلاپ قويۇپ كېلەلمەيدۇ — دە.

— بۇ زادى نېمە ئىش؟

— سۆيۈملۈكۈم، ھازىرغىچە ئۇنى ھېچكىم كۈتمەيۋاتىدۇ.

— راستمۇ؟

— راست.

سىكارلېت جىمجىت ئويلىنىپ قالدى، ئۇ بىرەر قېتىممۇ قارشى ئېلىنمىغان مېھمان بىلەن بىللە بولۇپ باقمىغاچقا ھەيران قېلىۋاتاتتى. دېمىسىمۇ قىزىقلا ئىش — دە، بۇ.

— ئۇ نېمە ئىش قىپتىكەن؟

— ئۇنىڭ نامى ياخشى ئەمەس. ئىسمى رېت باتلىر، چارلېستونلۇق ئادەم. بۇرۇن ئېسىل زادىلەردىن دوستلىرى بار ئىكەن، ھازىر ھەممىسى ئۇنى ئىزدىمەس بوپتۇ. بۇلتۇر كارو ماڭا ئۇنىڭ ئەھۋالىنى سۆزلەپ بەردى. ئۇنىڭ ئۇ ئادەم بىلەن

ئۇرۇق - تۇغقانچىلىقى يوق ئىكەن، ئەمما ئۇنىڭ ھەممە ئەھۋالىنى بىلىدىكەن. ئۇ ۋېست پوئىنت ھەربىي مەكتىپىدىن قوغلىنىپتىكەن. بەزى ئىشلىرى ئۇنىڭدىن بەتتەر ئوخشايدۇ، ئۇ ئىشلارنى سۈرۈشتۈرۈش كاروفا ئەپسىز بوپتۇ. يەنە بىرسى، ئۇنىڭ ئۇ قىزغا ئۆيلەنمىگەن ئىشى ...

— ئۇ نېمە ئىش، دەپ بەرگىنە.

— راستلا ئۇ توغرىلۇق ھېچنېمە بىلمەمسەن؟ بۇلتۇر ياز كارو ماڭا سۆزلەپ بەرگەن. ئۇنىڭ بۇ ئىشلارنى بىلىدىغانلىقىنى ئاپىسى بىلىدىغان بولسا كاروفا كۈن يوق دېگىنە. باتلىر دېگەن ئۇ ئادەم چارلېستونلۇق بىر قىزنى پەيتونغا سېلىپ سىرتقا ئوينىغىلى چىقىپتۇ. ئۇ قىزنىڭ كىملىكىنى ھازىرغىچە بىلمەيدىم، ئەمما پەرەز قىلالايمەن. ئۇ چوقۇم ياخشى قىز ئەمەس، بولمىسا كەچ بولغاندا يېنىغا ھەمراھمۇ ئالماي ئۇنىڭ بىلەن سىرتقا چىقامدۇ؟ ئۇلار كېچىچە دالادا تۈنەپ، ئەتىسى سەھەردە پىيادە قايتىپ كەپتۇ. ئېتى قېچىپ كېتىپ، پەيتونمۇ سۇنۇپ، پىيادە قايتىمىش، ئورماندا ئېزىپمۇ قايتۇ. پەرەز قىلىپ باققىنا، شۇ جەرياندا نېمە ئىشلار بولغاندۇ ...

— مەن پەرەز قىلالمىدىم، ئۆزۈڭ دەپ باققىنا، — دېدى سىكارلېت قىزغىن جاۋاب بېرىپ. ئۇ ئەڭ يامان ئىشلارنىڭ يۈز بەرگەن بولۇشىنى ئويلايتتى.

— ئەتىسى ئۇ، ئۇ قىز بىلەن توي قىلىشنى كەسكىنلار رەت قىپتۇ.

— ھە! — سىكارلېت بىردىنلا ئۈمىدسىزلىنىپ قالدى.

— ئۇ ... ھىم ... ئۇ قىز بىلەن ھېچ ئىش قىلمىغانلىقىنى، ئۇنى نېمە ئۈچۈن ئالىدىغانلىقىنىمۇ بىلمەيدىغانلىقىنى دەپتۇ. كېيىن قىزنىڭ ئاكىسى ئۇنى قىستىغاندا، ئۇ مېنى ئۆلتۈرۈۋەتسەنمۇ ئۇنداق كالۋا بىر نېمىنى ئالمايمەن، دەپتۇ. نەتىجىدە ئىككىسى دۇڭبىلغا چىقىپ قىزنىڭ ئاكىسى ئوق يەپ ئۆلۈپتۇ. شۇنىڭدىن كېيىن باتلىر ئەپەندى چارلېستوندىن

كېتىپ مۇشۇ ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغان گەپ، — كاسلىن ھېكايىسىنى سۆزلەپ بولۇپ تۇراتتى. دىلسېي سىكارلېتنىڭ ياسىنىشىغا ياردەملەشكىلى كىرىپ قالدى.

— ئۇنىڭ بويىدا قايتۇمۇ؟ — دەپ سورىدى سىكارلېت كاسلىننىڭ قۇلقىغا پىچىرلاپ.

كاسلىن كۈچەپ بېشىنى چايقىدى.

— ئەمما، ئۇمۇ شۇ ئىش بىلەن تەڭلا تۈگىشىپ كەتتى، —

دېدى كاسلىن سەل يىرگەنگەندەك قىلىپ.

ئاشلېيمۇ مېنى ئاشۇنداق تۈگەشتۈرۈۋەتمىگەي ئىلاھىم. سىكارلېت ئۈشتۈمۈت شۇنداق ئويلاپ قالدى، ئۇ دېگەن شۇنچىلىك ئەخلاقلىق يىگىت، ھەرگىز مېنى ئالماي قويمايدۇ. لېكىن، نېمىشقىدۇر، سىكارلېتنىڭ باتلىرىغا تۇيۇقسىز ھۈرمىتى قوزغىلىپ قالدى. چۈنكى، ئۇ بىر ئەخمەق قىز بىلەن توي قىلىشنى رەت قىلغان - دە.

سىكارلېت ئۆينىڭ كەينىدىكى كاۋچۇك دەرەخنىڭ سايىسىغا قويۇلغان كاتنىڭ ئۈستىدە، ئۈستىدىكى نېلۇپەر گۈللىك كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى كەڭ يېپىپ راھەتلىنىپ ئولتۇراتتى، كۆڭلىكىنىڭ تېگىدىن قوي تېرىسىدىن تىكىلگەن يۇمشاق ئايىغىنىڭ ئۇچى چىقىپ تۇراتتى. باي ئائىلىلەرنىڭ قىزلىرى پۈتۈننىڭ پەقەت شۇنچىلىك قىسمىنىلا چىقىرىپ قوپاتتى. ئۇنىڭ قولىدا كىچىك بىر پەتنۇس بار ئىدى، ئەتراپىدا يەتتە چەۋەنداز ئۆرە تۇراتتى. باراۋەت پەللىگە كۆتۈرۈلگەن، ئىللىق ھاۋا بوشلۇقىدا كۈلكىلەر، پاراخىلار ۋە قوشۇق - ۋىلكىلار، قەدەھلەرنىڭ ئاۋازلىرى جاراڭلايتتى. كاۋاپنىڭ، شورپىنىڭ مەزىلىك پۇراقلىرى ئەتراپىنى بىر ئالغانىدى. سەللا شامال چىقىپ، كاۋاپنىڭ قويۇق پۇرىقى ۋە ئىسنى خېنىملار تەرەپكە ھەيدەپ كەلسە، ئۇلار ئۇ پۇراقتىن يىرگەنگەندەك چىرقىرىشىپ قوللىرىدىكى يەلپۈگۈچلىرى بىلەن يەلپۈپ كېتىشەتتى.

نۇرغۇن قىزلار ئۆزلىرىنىڭ جۈپتىلىرى بىلەن ئۇزۇن ئۈستەلنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ياغاچ بەندىلەردە ئولتۇرۇشاتتى. لېكىن، سىكارلېت ئۇنداق ئولتۇرسا پەقەت ئىككى تەرىپىدە ئىككىلا يىگىت ئولتۇرىدىغانلىقىنى ئويلاپ، ئۆزى يالغۇز ئايرىم ئولتۇرغانىدى، بۇنىڭدا ئۇ نۇرغۇن يىگىتلەرنى ئەتراپىغا ئولاشتۇرايىتى.

تويى بولغان خانىملار شىپاڭدا ئولتۇرۇشتى، ئۇلارنىڭ قېنىق رەڭ كىيىملىرى ئەتراپىنىڭ شاد - خۇرام كەيپىياتى ئىچىدە تېخىمۇ بەكرەك كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى. ئۆي ئاياللىرىنىڭ ھەممىسى مەيلى ياش ياكى چوڭ بولسۇن، چىرايلىق قىزلاردىن، ياش يىگىتلەردىن ۋە ئۇلارنىڭ ۋاراڭ - چۈرۈڭلىرىدىن ئۆزلىرىنى قاچۇرۇپ بىر يەرگە كېلىشىۋالغانىدى. دائىم ھېق تۇتۇپ قالدىغان قېرى فونتائىن خانىمدىن تارتىپ، يېڭى قورساق كۆتۈرۈپ، قوسۇۋېتىشتىن ئۆزىنى ئاران تۇتۇپ تۇرغان ئون يەتتە ياشلىق ئەلىس مۇنرۇغىچە ھەممىسى بىر - بىرىنىڭ قوللىرىغا ئۆيلىرىدىكى ئىشلارنى، تۇغۇتنىڭ تەسلىكى ۋە ھاكازالارنى سۆزلەپ ئولتۇرۇشاتتى. بۇ ھالەت باراۋەتكە بىر خىل يېڭى كەيپىيات قوشۇپ، ئۇنى تېخىمۇ جانلاندۇراتتى.

سىكارلېت ئۆزىنىڭ نەزىرىدە بىر توپ سېمىز قېرى قاغىلارغا ئوخشايدىغان ئۇ خوتۇنلارغا مەنىستىمگەندەك قاراپ قويدى. تويى بولغان ئاياللارنىڭ ھېچبىرىنىڭ قارىغۇچىلىكى يوق ئىدى. لېكىن، سىكارلېت ئاشلىق بىلەن توي قىلغاندىن كېيىن، ئۆزىنىڭمۇ قېنىق رەڭ رەختلەردە كىيىم كىيىدىغان ئاشۇ خانىملارغا ئوخشاش شىپاڭدا، ئايۋانلاردا ئولتۇرىدىغان بولىدىغانلىقىنى، شوخ، تېتىك، كۈلگۈنچەك قىزلارنىڭ توپىغا ئىككىنچى قوشۇلالمايدىغانلىقىنى ئويلىمايتتى. باشقا قىزلارغا ئوخشاش، ئوي - خىيالى ئۆزىنىڭ توپىدىلا ئىدى، ئۇنىڭ نېرىسىغا بارمايتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئۆزىنى بەختسىز سانايدىغان بولغاچقا، ئۇنداق ئابىستراكت نەرسىلەرنى ئويلاشقا

ھەپسىلىسىمۇ يوق ئىدى.

ئۇ قولىدىكى كىچىك پەتنۇستىن نېپىز بىر تال پىرەنىكىنى خالا - خالىمايلا ئېلىپ، تۈزۈت بىلەن كىچىك بىر چىشلەم چىشلىدى. ھەرىكىتى ئاجايىپ نازاكەتلىك ھەم بىر نەرسە يېگۈسى يوق ئادەمدەك ئىدى. نېگىر ئانىسى ئۇنىڭ مۇشۇ ھالىتىنى كۆرىدىغان بولسا ئۇنى چوقۇم ماختايتتى. ئەتراپىدا شۇنچە كۆپ يىگىت پەرۋانە بولۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، ئۇنىڭ كۆڭلى ئىلگىرىكىدىنمۇ بەكرەك يېرىم ئىدى. تۈنۈگۈن ئويلىغان پىلانلارنىڭ بۈگۈن نېمىشقا ئەمەلگە ئاشمايۋاتقانلىقىنى ئۆزىمۇ چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيتتى. بىرنەچچە يىگىتنى ئۆزىنىڭ ئويلىغىنىدەك ئەتراپىغا يىغدى، لېكىن قېرىشقاندەك ئاشلىپلا كەلمىدى. شۇ سەۋەبتىن، تۈنۈگۈن چۈشتىن كېيىن ۋۇجۇدىنى چىرمىۋالغان ۋەھىمە ئۇنىڭغا يەنە ئولشىپ، يۈرىكى ھېلىدىن - ھېلىغا ئېغىشقا، يۈزى بىردە تاتىرىپ، بىردە قىزىرىشقا باشلىدى، چىرايمۇ سەتلىشىپ كېتىۋاتاتتى.

ئاشلىپىنىڭ سىكارلېتنىڭ چەمبىرىكى ئىچىگە كىرگۈسى يوق ئىدى. سىكارلېت بۇ يەرگە كەلگەندىن كېيىنمۇ ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز پاراڭلىشىپ باقمىدى، سالاملىشىپ قويغاندىن سىرت، بىر يەردە بولۇپمۇ باقمىدى. سىكارلېت باغقا كىرگەندە، ئاشلىپى ئۇنى قارشى ئېلىپ ئالدىغا كەلدى، لېكىن مېلانىيە ئۇنى قولتۇقلىۋالغانىدى. مېلانىيە ئۇنىڭ مۇرىسىگىمۇ كەلمەيتتى.

مېلانىيە ئورۇق، ئاجىز قىز ئىدى، بىر قارىماققا ئاپسىنىڭ ئېتىكىدىن نېرى كەتمەيدىغان كىچىك قىزلارغا ئوخشايتتى. بىر جۈپ قوڭۇر كۆزلىرىدىكى نومۇسچانلىق ۋە چۆچۈپ تۇرۇشلار ئادەمگە تېخىمۇ شۇنداق تەسىر بېرەتتى. قاپقارا، قويۇق چاچلىرىنى كەينىگە تۈگۈپ تور ئىچىگە ئېلىۋالغانىدى. ئىككى چېكىسىدىن چۈشۈرۈۋالغان چاچلىرى يۈزىنى سوزۇنچاق قىلىپ قويغانىدى. ياڭاق سۆڭەكلىرى سەل يانغىراق توغرا كەلگەچكە، ئېڭىكى ئۇچلۇق كۆرۈنەتتى، شۇ كۆرۈنۈشلىرى بىلەن چىرايى

ئادەتتىكىدەك كۆرۈنۈپ قالاتتى. بۇ چىراي خۇددى لايىدىن ياسىۋالغاندەك ئاددىي، بولكىغا ئوخشاش قىممەتلىك، باھار سۈيىگە ئوخشاش سۈزۈك ئىدى. ئەمما، چىرايى ئادەتتىكىدەك، تۇرقى ۋىجىك كۆرۈنسىمۇ، مېڭىش - تۇرۇشىدا بىر خىل تەمكىنلىك ۋە ئادەمگە يېقىشلىق گۈزەللىك ئۇرغۇپ تۇراتتى.

ئۇ سىكارلېتنى خۇشال، ئەمما سەل قورۇنغاندەك كەيپىياتتا قارشى ئالدى ھەم ئۇنىڭ مايسارەڭ كۆڭلىكىنى چىرايلىق ئىكەن دەپ ماختىدى. سىكارلېت بۇ ھالەتتىن بەكمۇ خىجىل بولدى، چىرايىغا يالغان ئەدەپ تۈسىنى بېرىشكىمۇ ئۈلگۈرەلمەي قالدى، چۈنكى پۈتۈن خىيالى ئاشلىپ بىلەن تەنھا سۆزلىشىشتە قالغانىدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئاشلىپ مېھمانلاردىن نېرى كېتىپ، مېلانىيە بىلەن سىرلىق سۆھبىتىنى باشلىۋەتتى. ئۇ مېلانىيەگە بوش گەپ قىلاتتى، ئۇنىڭغا قاراپ يېقىملىق كۈلۈمسىرەيتتى، سىكارلېت ئۇنىڭ مۇشۇ كۈلكىسىنى ئەڭ ياخشى كۆرەتتى. سىكارلېتقا ھەممىدىن ئەلەم قىلغىنى، شۇ كۈلكىسىگە جاۋابەن مېلانىيەنىڭ كۆزلىرىدە ئويىناپ تۇرۇۋاتقان بىر خىل چاقناق نۇر ئىدى، شۇ سىياقى بىلەن ئۇنىڭ گۈزەل قىز ئىكەنلىكىگە سىكارلېتنىڭ ئۆزىمۇ قايىل بولدى. مېلانىيە ئاشلىپقا قارىغاندا، ئۇنىڭ ئادەتتىكىدەك كۆرۈنىدىغان چىرايى خۇددى يۈرىكىدە لاۋۇلداپ تۇرغان ۋولقان يۈزىگە تېپىپ چىقىۋاتقاندەك ئاجايىپ نۇرلىنىپ كېتەتتى، كۆيۈپ تۇرغان ئاشۇنداق بىر يۈرەك بولمىسا چىرايىغا ئۇنداق نۇرنىڭ تېپىشى مۇمكىن ئەمەس، ئەلۋەتتە. مېلانىيەنىڭ يۈرىكى ئەنە شۇنداق بىر يۈرەك ئىدى.

سىكارلېت نەزىرىنى ئۇلاردىن يۆتكەپ ئۇلارغا قارىماسلىقىنى نەچچە قېتىم ئويلىدى، لېكىن قىلالىدى. ئەمما، ھەربىر قارىغاندا، ئەتراپىدىكى چەۋەندازلاردىن ھەسسەلەپ خۇشاللىق قوبۇل قىلىپ، ئۇلار بىلەن تەڭ كۈلەتتى، ئۇلارغا قىزىق - قىزىق ئىشلارنى سۆزلەپ بېرىپ ئۇلارنىمۇ كۈلدۈرەتتى، ئۇلارنىڭ

خۇشامەنلىرىگە بېشىنى قاتتىق چايقاش بىلەن جاۋاب بېرەتتى، قۇلاقلارنىڭكى ھالقىلىرىمۇ بېشى بىلەن تەڭ چايقىلىپ كېتەتتى. ئۇ بىرنەچچە قېتىم «قۇرۇق گەپ» دەپ ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى ئىنكار قىلىپ، ھەقىقەتنىڭ مەڭگۈ ئۇلار تەرەپتە ئەمەسلىكىنى، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەرقانداق ئادەمنىڭ گېپىگە ئىشەنمەيدىغانلىقىنى جاكارلىدى. لېكىن، ئاشلىپى شۇنداق چاغلاردىمۇ ئۇنىڭغا قاراپ قويمىدى. ئۇ مېلانىيەگە توختىماي گەپ قىلاتتى، مېلانىيەمۇ ئۇنىڭغا يېقىن تۇرۇپ گېپىنى ئاڭلايتتى، چىرايدىكى ئىپادىدىن ئۆزىنىڭ ئاشلىپىغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى.

«ئۇنىڭ بىلەن سىكارلېت تولىمۇ ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى.

ئەمما، سىرتتىن قارىغان ئادەمگە ئۇ ھەرگىز ئۇنداق كۆرۈنمەيتتى، ئەكسىچە مۇشۇ سورۇندىكى ئەڭ گۈزەل قىز ۋە بۇ سورۇننىڭ دىققەت مەركىزى بولۇپ كۆرۈنەتتى. ئۇنىڭ ئەرلەرنىڭ ئىچىدە قوزغاۋاتقان تەلۋە قىزغىنلىقى ۋە باشقا قىزلاردا ئۆزىگە قارىتا قوزغىلىۋاتقان كۈنداشلىق ئوتلىرى دەل ئۇنىڭ كۈتكىنىدەك بولۇۋاتاتتى.

چارلېس خامىلتون ئۇنىڭ نەزىرىگە چۈشۈپ قالغان بولغاچقا، ئۇنىڭ تەرىپىدە مېختەك تۇراتتى، قوشكېزەكلەر ئۇنى ئۇ يەردىن قوزغايىمىز دەپمۇ قوزغىيالىمىدى. ئۇنىڭ بىر قولىدا سىكارلېتنىڭ يەلپۈگۈچى، يەنە بىر قولىدا بىر چىشلەممۇ يېيىلمىگەن گۆش بار تەخسە بار ئىدى. ئۇ جاھىللىق بىلەن خونپىگە بىر قېتىممۇ قاراپ قويمىدى، بۇ ئىش ئەلەم قىلغان خونپى ئازابلىنىپ يىغلىۋەتكىلى تاس قېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ سول تەرىپىدە تۇرغان كادې پات - پات خونپىنىڭ بېشىنى تارتىپ، ئۇنىڭ ئۇ تەرەپكە بولغان دىققىتىنى قوزغاپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۆزى بولسا سىتۇئارتقا ئۆلگۈدەك ئاچچىقى كېلىپ ھومىيىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ قوشكېزەكلەرگە بولغان غەزىپى چېكىگە يەتكەندى، بۇنى

پات - پات گەپ - سۆزلىرىدە ئىپادىلەپ تۇراتتى. فىرانك كېنىدى خۇددى چۈجىلىرىنى كەينىگە سېلىۋالغان مېكىياندەك، زىياپەت ئۈستىلى بىلەن سىكارلېت ئولتۇرغان يەرنىڭ ئارىلىقىدا يۈگۈرۈپ، ئۇ يەردىكى ئون نەچچە چاكار يېتىشمەيۋاتقاندىك، سىكارلېتقا نەرسە توشۇپ ئاۋارە ئىدى. ئاخىر سۇئېللىنىمۇ چىدىماي، ئېسىل زادىلەرچە سەۋرچان بولۇش چېكىدىن ئېشىپ، سىكارلېتقا غەزەپ بىلەن ھومىيىشقا باشلىدى، كاررىنىمۇ يىغلىۋېتەيلا دەپ ئولتۇراتتى. سىكارلېت بىرىنچى بىرنەچچە قېتىم ئېيتقان بولسىمۇ، بىرىنچى كاررىنى «ياخشى سىڭلىم» دەپ ھەم ئۇنىڭ بېشىنى سىلاپ قويۇپلا، سىكارلېتقا خۇشامەت قىلىۋاتقانلارنىڭ ئىچىدە پايىپتەك بولۇپ يۈرۈۋاتاتتى. ئادەتتە ئۇ كاررىغا ناھايىتى قىزغىن ۋە تەبىئىي ھۆرمەت بىلەن مۇئامىلە قىلغاچقا، كاررىنى ئۆزىنى چوڭ بولۇپ قالغاندىك ھېس قىلىپ، بىر كۈنلەردە ئۇنى رەسمىي سۆيگىنى قاتارىدا كۈتۈشكە تەييارلىق قىلىۋاتاتتى. ھازىرقى ئەھۋالدىن قارىغاندا، سىكارلېت ئۇنى ئاللىبۇرۇن قولغا چۈشۈرۈپ بوپتۇ. مۇنرو ئائىلىسىنىڭ قىزلىرىغا كەلسەك، ئۇلار فونتاين ئائىلىسىنىڭ بىرنەچچە قارا قۇمچاق ئوغۇللىرىنىڭ ئاللىبۇرۇن ئۆزلىرىدىن يۈز ئۆرۈگەنلىكىنى بىلىپ بولۇشتى، شۇنداقتىمۇ ئۇلار غەزەپلىرىنى ئىچىدە بىلىشتى. ئەمما، تونى بىلەن ئالپىكىس چەمبەرنىڭ سىرتىدا، كىمكى چەمبەر ئىچىدىن يېنىپ چىقسا، شۇنىڭ ئورنىنى ئىگىلىۋېلىشنى ساقلاپ تۇراتتى. ئۇلارنىڭ شۇ قىياپەتلىرى قىزلارنىڭ تېخىمۇ زەردىسىنى قايناتتى.

ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ سىكارلېتقا بولغان نەپەرەتلىرىنى قاش - قاپاقلارنى سۈزۈش بىلەن ھېتتى تارلىتونغا يەتكۈزۈۋاتاتتى. سىكارلېت ئۈچۈن «تېز» بولۇش ھەممىدىن مۇھىم ئىدى. شۇ ئارىلىقتا ئۇ ئۈچ قىز كۈنلۈكلىرىنى ئېلىشىپ، قورسىقىمىز توق، رەھمەت، دېيىشىپ، يانلىرىدىكى ئۈچ يىگىتنىڭ بىلەكلىرىگە قوللىرىنى ئۆتكۈزۈشتى - دە، قىزىلگۈللۈك باغقا

كىرىپ بۇلاقلار بىلەن يازلىق داچىنى كۆرۈپ چىقىمىز، دەپ مېڭىشتى. بۇ خىل تاكتىكىلىق چېكىنىش شۇ مەيداندا تۇرغان ئايال كىشىگە تەسىر قىلماي قالمايدۇ، ئەرلەر بولسا بۇنىڭدىن ھېچنېمىنى سەزمەيدۇ.

سىكارلېت ئۈچ يىگىتنىڭ ئۆزىنىڭ چەمبەر دائىرىسىدىن چىقىپ كېتىپ، قىزلارنىڭ كەينىدىن كىچىكىدىن تارتىپ تولا كۆرۈپ كەتكەن ئۇ يەرلەرنى كۆرۈپ كېلىشكە ماڭغانلىقىغا كۈلگۈسى كەلدى ھەم كۈلۈپمۇ كەتتى. ئارقىدىنلا بۇ ئىشلارنى كۆردىمۇ، يوق، بىلگۈسى كېلىپ ئاشلىپىغا ئاچچىقى بىلەن قارىدى. ئاشلىپى مېلانىيەنىڭ كۆڭلىكىنىڭ بەل لېنتىسىنى ئويىغىچ ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ ئولتۇراتتى. بۇنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى پىچاق تىققاندىكى بولدى، ھەتتا يۈگۈرۈپ بېرىپ مېلانىيەنىڭ ئاق يۈزىنى قان چىققۇچە مورلىغۇسى، مەڭزىنى چىمداپ - چىمدىۋالغۇسى كېلىپ كەتتى.

ئۇ نەزىرىنى مېلانىيەدىن ئۆزگەندە، رېت باتلىرىنى كۆرۈپ قالدى. باتلىر باياتىدىن بېرى ھارغۇچە يەپ - ئىچىپ، ئەمدى جون ۋىلكېس بىلەن پاراڭلىشىپ تۇراتتى، كۆزلىرى سىكارلېتتا ئىدى، ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى ئۇچرىشىپ قالسىلا كۈلۈپ كېتەتتى. سىكارلېت ئۇنى كۆرۈپ بىئارام بولۇشقا، مېنىڭ بۇ تەلۋە قىلىقلىرىمنىڭ ھەقىقىي مۇددىئاسىنى پەقەت مۇشۇ ئادەملا بىلىشى مۇمكىن، دەپ ئويلاشقا باشلىدى. شۇنداقلا بولىدىغان بولسا، ئۇ چوقۇم ئۇنى مەسخىرە قىلىپ ھۇزۇرلىنىۋاتاتتى. شۇنداق ئىكەن، سىكارلېتمۇ نېمىشقا ئۇنى مەسخىرە قىلىپ ھۇزۇرلانمايدۇ.

«چۈشتىن كېيىنگىچە چىداپ تۇرسام، — دەپ ئويلايتتى ئۇ، — قىزلارنىڭ ھەممىسى كەچلىك تانىسىنىڭ تەييارلىقى ئۈچۈن چۈشتە ئۇخلىغىلى كىرىپ كېتىشكەندە، پەستە ئاشلىپى بىلەن چوقۇم يالغۇز كۆرۈشەلەيمەن. ئۇ مېنى باشقىلارنىڭ قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلىپ بولدى، — ئارقىدىن

ئۇ ئۆزىگە ئۆزى تەسەللى بېرىپ، باشقا بىر پەرەزلەردە بولدى، —
 ئەلۋەتتە، ئۇ مېلانىيەنى ئوبدان كۈتۈشى كېرەك، نېمىلا
 دېگەن بىلەن بىر نەۋرە سىڭلىسى — دە. ئۇنداق قىلمىسا، ئۇ
 ھېچكىمنىڭ كارى يوق «تام گۈللىرى» دىن ① بولۇپ قالمايدۇ.»
 شۇ خىيال بىلەن ئۇ باشقىدىن غەيرەتكە كېلىپ، چارلىسقا
 تېخىمۇ يېقىنچىلىق قىلىشقا باشلىدى. چارلىس ئوتتەك يېنىپ
 تۇرغان كۆزلىرىنى ئۇنىڭدىن پەقەتلا ئۈزەلمەي قالدى. چارلىس
 ئۈچۈن بۈگۈن ئامەتلىك كۈن ئىدى، چۈشىدە كۆرۈۋاتقاندىك
 ئىشلار بولۇۋاتاتتى، قىلچە كۈچمەيلا سىكارلىقتا مۇھەببەتنى
 ئىپادىلەۋاتاتتى. بۇ يېڭى ھېسسىياتنىڭ كۈچى بىلەن ئۇنىڭ
 خونىنىڭ كۆڭلىدىكى ئوبرازى بارغانسېرى سۇسلاپ كۆرۈنمەي
 قېلىۋاتاتتى. خونى چىرقىراق قوشقاچ، سىكارلىت بولسا ئالتۇن
 قۇش ئىدى، ئۇنى كۈلدۈرەلەيتتى، سۆيلەيتتى، ئۇنىڭغا مەسلە
 قويالايتتى، يەنە ئۇنىڭغا ئۆزى جاۋاب بېرەلەيتتى، بۇنىڭ بىلەن
 ئۇ ئېغىز ئېچىپ گەپ قىلمىسىمۇ، باشقىلارنىڭ نەزىرىدە
 ئەقىللىك سانىلىۋېرەتتى. باشقا يىگىتلەر چارلىسقا قىلىنغان
 قىزغىن مۇئامىلىنى كۆرۈپ ئىچ — ئىچىدىن ئۆرتىنەتتى ھەم
 گاڭگىراپ قالاتتى. چۈنكى، چارلىس دېگەن ئىككى ئادەمنىڭ
 ئالدىدا گەپ قىلالمايدىغان، گېپىنىڭ تايىنى يوق، قىزىرىپلا
 تۇرىدىغان بىر نېمە — دە. ئاخىر ئۇلار ئەدەپ يۈزىسىدىنلا
 غەزەپلىرىنى بېسىپ گەپ قىلالمايتتى، بۇ سىكارلىت ئۈچۈن
 ئاجايىپ چوڭ غەلبە ئىدى، لېكىن بۇ چارىسى ئاشلىپىغا
 ئۆتمەيۋاتاتتى.

چوشقا، توخۇ، قوي گۆشلىرىنىڭ ھەممىسى يېيىلىپ بولدى.
 سىكارلىقتا ئەمدى پەيت كەلگەندى، ئىندىيا قىزلارنى،
 يۈرۈڭلار، قىزلار، كىرىپ بىر دەم ئارام ئالايلى، دەيدۇ چوقۇم.
 سائەت ئىككى بولدى، ھاۋامۇ خېلى ئىسسىق ئىدى. لېكىن،

① تانىسلاردا چۈپتى يوق ئولتۇرۇپ قالدىغان قىزلارنى دېمەكچى.

ئىندىيا ئۈچ كۈندىن بېرى تەييارلىقنىڭ ئالدىراشچىلىقىدا يۈرۈپ چارچاپ قالغاچقىمۇ، بىر تۈپ دەرەخنىڭ سايىسىدا فايىتېۋىلدىن كەلگەن گاس بوۋاي بىلەن پاراڭلىشىپ ئولتۇراتتى.

ھەممە ئادەمنى ئۇيقۇ بېسىشقا باشلىدى. نېگىر قۇللار ئۈستەللىرىنى يىغىشتۇرۇشقا باشلىدى، پاراڭلارمۇ بېسىلغىلى تۇردى. ھەممەيلەن ئۆي ئىگىسىنىڭ چۈشتىن بۇرۇنقى باراۋەتنىڭ ئاياغلاشقانلىقىنى جاكارلىشىنى ساقلاپ تۇرۇشاتتى. ياتما ئورۇندۇقلاردا ئولتۇرۇشقان مېھمانلار ھاۋانىڭ ئىسسىقى ھەم تاماقنى جىق يەۋەتكەنلىكى ئۈچۈن مۈگدەپ قېلىشىۋاتاتتى.

كەچلىك زىياپەت بىلەن چۈشلۈك باراۋەتنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئازراق بوش ۋاقىت بار بولۇپ، كىشىلەر شۇ ۋاقىتتا ئازراق ئارام ئېلىۋېلىشى كېرەك ئىدى. ياش يىگىتلەرنىڭ روھى ئۇرغۇپ تۇرغاچقا جىم تۇرغۇسى كەلمەيتتى، باياتىدىن بېرى سورۇننى جانلاندىرۇپ تۇرغىنىمۇ ئاشۇلارنىڭ روھى ئىدى. ئۇلار ئۇ توپتىن بۇ توپقا توختىماي بېرىپ تۇراتتى، پاراڭلىشاتتى، چىرايلىرى نەسلى ساپ ئاتلار دەك چىرايلىق ئىدى، لېكىن يەنە خەتىرمۇ بار ئىدى. چۈشتە ھەممە ئادەم ئېزىلىپ، كەيپىياتلىرىمۇ سۇسلىشىپ قالدى، لېكىن بۇ سۇسلىشىشنىڭ تېگىدە بىر خىل كۈچلۈك غەزەپ ئامىللىرى يوشۇرۇنۇپ ياتاتتى. ئۇنىڭ تۇيۇقسىز يۈز بېرىشى، دەھشەتلىكتە پەللىگە چىقىشى ھەم ناھايىتى تېز كېڭىيىپ كېتىشى مۇمكىن ئىدى. ئەرلەر بىلەن ئاياللارنىڭ ھەممىسى چىرايلىق ھەم شۇنداق شوخ ئىدى، ئەمما شۇ چىرايلىق سىرتقى قىياپەتلىرىنىڭ ئاستىغا ئازراق ئاچچىق غەزەپلەرمۇ يوشۇرۇنغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ناھايىتى ئاز قىسمىلا ئىتائەتمەنلىك ئىچىدە ئىدى.

بىر ئازدىن كېيىن كۈن تېخىمۇ ئىسسىدى. سىكارلېت ۋە باشقىلار ئىندىياغا قاراپ قويۇشتى. ئەتراپ جىمىپ كەتكەندى. شۇ ئارىلىقتا ھەممە ئادەم گېرالدىنىڭ ھاياجانلىنىپ سۆزلەۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلىدى. ئۇ زىياپەت ئۈستەللىرىنىڭ سەل نېرسىدا

جون ۋىلكېس بىلەن بىر گەپ توغرۇلۇق دە تالاش قىلىۋاتاتتى.
— ساڭا نېمە بولدى، ھە! شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن
مەسىلىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىمىز دەۋاتامسەن؟ بىز
سامتېر قەلئەسىدە ئۈلۈكچەكلەرگە قارىتىپ ئوت ئاچتۇققۇ؟
شۇنداق ئەھۋالدا يەنە تىنچلىق دەمدۇق؟ بىزنىڭ جەنۇب ئۇنداق
ھاقارەتلەرگە چىداپ قاراپ تۇرالمىدىغانلىقىنى قورال بىلەن
كۆرسىتىپ قويۇشى، قوشما ئىشتاتتىن ئۇلارنىڭ رەھىم قىلىشى
بىلەن ئەمەس، ئۆزىمىزنىڭ كۈچىمىز بىلەن ئايرىلىپ
چىقىدىغانلىقىمىزنى بىلدۈرۈپ قويۇشى كېرەك.
«ۋاي خۇدايىمەي! ئۇ يەنە مەست بولۇپ قالغان ئوخشىمامدۇ، —
ئويلدى سىكارلىت، — ئەمدى بۇ يەردە يېرىم كېچىگىچە
تۇرىدىغان بوپتۇق — دە.»

بىردەمنىڭ ئىچىدە، ئۇيقۇسى كېلىۋاتقان ئادەملەرنىڭ
ئۇيقۇسى ئېچىلىپ، ئېلىكتىر توكىغا ئوخشاش ئىنتايىن
سەزگۈر بىر نەرسە ئەتراپقا تارالدى. ئەرلەر ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ
مۇشتلىرىنى پۇلاڭلىتىشقا، ئاۋازلىرىنى قويۇپ بېرىپ
ۋارقىراشقا باشلىدى. ۋىلكېس ئەپەندى كۆپچىلىكتىن سىياسەت
ۋە ئۇرۇش توغرۇلۇق گەپ قىلىپ خانىم — قىزلارنىڭ پەيزىنى
ئۇچۇرماسلىقىنى تەلەپ قىلغان، شۇ گەپ بويىچە چۈشتىن
بۇرۇنقى ۋاقىت تىنچ ئۆتكەندى. ئەمدى گېرالدى «سامتېر
قەلئەسى» نىڭ گېپىنى چىقىرىۋېتىدى، ھەممە ئادەم ساھىبخاننىڭ
تەلىپىنى ئۇنتۇپ قالدى.

«چوقۇم ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇش كېرەك»، «شىماللىق
ئالۋاستىلارنىڭ ھەممىسى ئوغرى»، «بىر ئايغا قالماي ئۇلارنى
ئۇچۇقتۇرۇۋېتەلەيمىز»، «شۇ ئەمەسمۇ، بىزنىڭ بىر ئادىمىمىز
ئۇلارنىڭ يىگىرمە ئادىمىگە تېتىيدۇ»، «ئۇلارنىڭ ئېسىدىن
چىقىمغۇدەك بىر ئەدىپىنى بېرىپ قويۇش كېرەك»، «لىنكولىن
ئەپەندى بىز تەرەپنىڭ ۋەكىلىنى قانداق ھاقارەتلىگەن،
بىلەمسىلەر؟»، «ئۇلار ئۇرۇشنى خالايدىكەن، چوقۇم ئۇلارنى

ئۈرۈشتىن مەڭگۈ بىزار بولىدىغان قىلىۋېتىش كېرەك.» ھەممە ئاۋازلارنىڭ ئىچىدە گېرالدىنىڭ ئاۋازى ئالاھىدە ئايرىلىپ تۇراتتى. لېكىن، سىكارلېت ئۇلارنىڭ «ئىشتات ھوقوقى»، «ئىشتات ھوقوقى» دەپ توۋلىشىۋاتقانلىقىنىلا ئاڭلىدى. شۇ تۈرقىدا گېرال كۆرەڭلەپ كېتىۋاتاتتى، ئەمما ئۇنىڭ قىزىدا ئۇنداق كەيپىيات يوق ئىدى.

قوشما ئىشتاتتىن ئايرىلىپ چىقىش، ئۈرۈش دېگەندەك گەپلەر ئۇزاقتىن بېرى توختىماي بولۇنۇۋاتقان گەپلەر بولغاچقا، سىكارلېتنىڭ قولىغا پەقەتلا ياقمايتتى. ھازىر بۇ گەپلەرگە تېخىمۇ ئوچ بولدى، چۈنكى ئەرلەر بىرنەچچە سائەتكىچە بۇ يەردەن كەتمەي شۇ توغرىدا تالاش - تارتىش قىلىشىپ، ئۇنىڭ ئاشلىي بىلەن تەنھا كۆرۈشۈشىگە تەسىر قىلاتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۈرۈش بولمايتتى، بۇنى ئۇلار ئۆزلىرىمۇ بىلەتتى، ئەمما ئۇلار شۇ توغرىدا پاراڭلىشىشنى ياخشى كۆرەتتى.

چارلېس خامىلتون باشقىلارنى دوراپ ئورنىدىن تۇرۇپ كەتمىدى، سىكارلېتنىڭ ئەتراپىدا ئادەم قالمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا تېخىمۇ يېقىن كېلىپ، يېڭىدىن بىخ ئۈرۈۋاتقان مۇھەببەتنىڭ كۈچى بىلەن تېخىمۇ غەيرەتلىنىپ سىكارلېتقا كۆڭلىنى ئىزھار قىلىشقا باشلىدى.

— ئوخارا خانقىز ... مەن ... مەن ... ئۈرۈش پارتلاپ قالسا جەنۇبىي كارولىناغا بېرىپ، شۇ يەردىكى ئارمىيەگە قاتنىشىش قارارىغا كەلدىم. ۋاد خامپىتون ئەپەندى ئۇ يەردە ئاتلىق قوشۇن تەشكىللەۋېتىپتۇ. مەن ئۇنىڭغا قوشۇلۇشنى خالايمەن. ئۇ ياخشى ئادەم ھەم دادامنىڭ يېقىن ئاغىنىسى.

«ئەمدى قانداق قىلىشىم كېرەك؟ — ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇنىڭغا ئايرىن ئوقۇيمۇ؟» چارلېس شۇ گەپ ئارقىلىق ئۇنىڭغا كۆڭلىدىكى سىرىنى ئۇقتۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېت مۇۋاپىق گەپ تاپالماي، ئۇنىڭغا بىردەم جىمجىت قاراپ تۇردى. ئەرلەر نېمىدېگەن دۆت! ئۇلار ئاياللارنى ئۇ ئىشلىرىغا قىزىقىدۇ، دەپ

ئويلىسا كېرەك. چارلېس ئۇنىڭ بۇ قارشىنى ئۆزىنىڭ قارارىدىن چۆچۈش ۋە ئۇنىڭغا قوشۇلۇش دەپ بىلىپ، تېخىمۇ يۈرەكلىك ھالدا يەنە سۆزلەپ كەتتى:

— مەن كېتىپ قالسام، سىز ... سىز بىئارام بولامسىز، ئوخارا خانقىز؟

— ھەر كۈنى كېچىسى ئۇخلىماي يىغلاپ چىقىمەن، — سىكارلېت بۇ گەپنى چاقچاق تەلەپپۈزىدا ئېيتقاندى، چارلېس ئۇنى شۇ گەپ بويىچە چۈشىنىۋېلىپ، خۇشاللىقىدا خۇدنى يوقىتىپ قويدى. سىكارلېتنىڭ بىر قولى كۆڭلىكىنىڭ قاتلىقى ئىچىدە ئىدى، چارلېس بىر قولىنى ئاستا سوزۇپ ئۇنىڭ قولىغا تەگكۈزدى، كېيىن چىڭگىدە تۇتۇۋالدى. بۇ جاسارەتنىڭ ئۆزىگە نەدىن كەلگەنلىكىنى، سىكارلېتنىڭ قانداق بولۇپ ئۆزىگە يول قويۇۋاتقانلىقىنى بىلمەي، ئۇنىڭمۇ قاتتىق ھەيران قالدى.

— سىز ماڭا ئىبادىتىڭىزدە دۇئا قىلىپ تۇرامسىز؟
«قاراڭلار بۇ دۆتنى!» سىكارلېت ئىچىدە شۇنداق ئويلاپ، ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇشنىڭ ئامالىنى ئىزدەپ ئەتراپىغا قارىدى.

— شۇنداق قىلامسىز؟
— ھەئە ... شۇنداق قىلىمەن، راست خامىلتون ئەپەندى، ھەر كۈنى كەچلىك ئىبادىتىمدە دۇئا قىلىپ تۇرىمەن.

چارلېس ئىتتىك ئەتراپىغا قاراپ قويدى، ھاياجاندىن دەم ئالماي قېلىۋاتاتتى. شۇ تۇرقىدا ئىككىسى يالغۇز بولۇپ، بۇنداق پۇرسەت ئاسان تېپىلمايتتى، تېپىلغان تەقدىردىمۇ ھازىرقىدەك بۇنداق غەيرەتكە كېلىشى ناتايىن ئىدى.

— ئوخارا خانقىز ... سىزگە بىر گېپىم بار. مەن ... مەن سىزنى ياخشى كۆرىمەن.

— نېمە؟ — سىكارلېتنىڭ كۆڭلى بىر يەردە ئەمەس بولۇپ، ھەدەپ ئاشلىپى بىلەن مېلانىيە ئولتۇرغان يەرگە بويۇنداپ قاراۋاتاتتى.

— راست دەۋاتىمەن! — دېدى چارلېس بوش ئاۋازدا. ئۇ

سىكارلېتنىڭ بۇ گەپنى ئاڭلاپ كۈلۈپ ياكى توۋلاپ كەتمىگىنىگە، ھەتتا ھوشىدىن كەتمىگىنىگە ئىنتايىن خۇرسەن ئىدى. ئۇنىڭ بىلىشىچە، ياش قىزلار مۇشۇنداق چاغدا چوقۇم شۇنداق قىلاتتى، — مەن سىزنى سۆيىمەن. سىز دۇنيا بويىچە ئەڭ، ئەڭ ... — ئۇ ئۆمىرىدە تۇنجى قېتىم ھودۇقماي ئۆز تىلىدا راۋان سۆزلەۋاتتى، — مەن تونۇيدىغان قىزلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ گۈزەل، ئەڭ ئوماق، ئەڭ يېقىملىق قىز. سىز ھەم يۈكسەك سۈلكەتكە ئىگە، سىزنى چىن يۈرىكىمدىن سۆيىمەن. مەن سىزنى مېنىمۇ مەن سۆيگەندەك سۆي، دېمەيمەن. ئەمما، سۆيۈملۈك ئوخارا خانقىز، سىز ماڭا ئازراق ئىلھام بەرسىڭىز، مەن دۇنيادىكى ھەر قانداق ئىشنى قىلىپ بولسىمۇ سىزنى مېنى ياخشى كۆرىدىغان قىلالايمەن. مەن يەنە ...

چارلېس توختاپ قالدى. سىكارلېتقا بولغان مۇھەببىتنىڭ چوڭقۇرلۇقىنى ئىپادىلەيدىغان تېخىمۇ ياخشى بىر گەپ تاپالماي، ئاخىر ئاددىيلا قىلىپ: «مەن سىز بىلەن توي قىلاي دەيمەن» دېدى.

سىكارلېت «توي» دېگەن گەپنى ئاڭلاپ، خىيال دۇنياسىدىن شۇئان رېئاللىققا قايتىپ كەلدى. ئۇمۇ باياتىدىن بېرى تويىنى ئويلىغان، ئەمما چارلېس بىلەن ئەمەس ئاشلىپ بىلەن. ئەمدى ئۇ يوشۇرۇپ بولماس ئاچچىق ئەلەم بىلەن چارلېسقا تىكىلدى. بۈگۈنكىدەك غەم - قايغۇ بىلەن ساراڭ بولۇپ قالاي دەۋاتقان چاغدا بۇ كالۋا موزاي نېمىدەپ ئۇنىڭغا ئېسىلىۋېلىپ، ئۆزىنىڭ مۇھەببىتىنى ئۆزىگە تاغىدۇ؟ سىكارلېت ئۇنىڭ قوغۇر كۆزلىرىگە قاراپ، ئۇنىڭدىن ئوغۇل بالىلارنىڭ تۇنجى مۇھەببىتىگە خاس گۈزەللىكىنى، ئاللىبۇرۇن ئەمەلگە ئاشقان غايىسىگە بولغان ئېتىقادنى ياكى پۈتۈن ۋۇجۇدىنى چوغدەك كۆيدۈرۈۋاتقان تەلۋىلەرچە خۇشاللىق ۋە سەمىمىي ھېسسىياتنى كۆرمىدى. سىكارلېت ئۆزىگە مۇھەببەت ئىزھار قىلغان يىگىتلەرنىڭ ئىچىدە چارلېستىن نەچچە باراۋەر ئۈستۈن ھېسسىياتتا بولغان يىگىتلەرنى كۆرگەن، ئۇلار ئۇنىڭدىن چېۋەر

ئىدى، بۈگۈنكىدەك مۇھىم ئىشلار ئۈستىدە غەم قىلىپ ئولتۇرغان چاغلاردا ھەرگىز بۇنداق تەلەپلەرنى قويمىتى. شۇ تۈرقىدا ئۇنىڭ چارلىقسا، ئەجەبمۇ ئەخمەق ئىكەنسىز، دېگۈسى كەلدى. بىراق، ئاپسىنىڭ مۇشۇنداق چاغلاردا قانداق گەپلەرنى قىلىش كېرەكلىكى توغرىسىدىكى تەلىملىرى ئېسىگە كېلىپ، ئۇزاقتىن بېرى ئادەتلەنگەن ئادىتى بويىچە جىمجىت يەرگە قاراپ، پەس ئاھاڭدا:

— خامىلتون ئەپەندى، مەن سىزنىڭ نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىڭىزنى بىلدىم، سىز مېنى ماڭا خوتۇن بول دېمەكچى، بۇ گېپىڭىز مېنى خۇشال قىلدى، بىراق بۇ گەپ تۇيۇقسىز ئېيتىلغاچقا، نېمە دېيىشىمنى بىلمەيۋاتىمەن، — دېدى.

بۇ ناھايىتى ئۈستىلىق بىلەن بېرىلگەن جاۋاب بولۇپ ھەم ئەرلەرنى خورلۇق ھېس قىلدۇرمايتتى، ھەم ئۇلارغا تاشلىغان يەمچۈكنى تارتىۋەتمەيتتى. شۇڭا چارلىس ناھايىتى خۇشال ھالدا ئۈزۈپ كېلىپ، يېڭى ھەم تۇنجى قېتىم مەن ئېغىز تېگىۋاتىمەن، دېگەن بۇ يەمچۈككە ئۆزىنى ئۇردى.

— مەن سىزنى مەڭگۈ كۈتىمەن. سىز بىر قارارغا كەلمىگۈچە سىزنى ھەرگىز مەجبۇرلىمايمەن، ئوخارا خانقىز. ئېيتىڭا، مەن شۇ ئۈمىد بىلەن يۈرسەم بولامدۇ؟

سىكارلىت ئۇنىڭ نېمە داۋاتقانلىقىغا دىققەت قىلماي «ھەئە!» دەپ قويدى، كۆزلىرى يەنىلا ئاشلىپىدا ئىدى. ئاشلىپى ئۇرۇش توغرىسىدىكى مۇنازىرىلەرگە قاتناشماي، مېلانىيەگە قاراپ كۈلۈپ ئولتۇراتتى. ئەگەر چارلىس دېگەن بۇ رودۇپاي بولمىغان بولسا، ئۇ ئۇلارنىڭ نېمە دېيىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىغانمۇ بولاتتى. ئۇ چوقۇم ئاڭلىشى، بولۇپمۇ مېلانىيە قانداق گەپلەرنى قىلغاندا ئاشلىپىنىڭ ئۇنىڭغا سۆيۈنۈپ قاراپ كېتىدىغانلىقىنى بىلىشى كېرەك ئىدى.

چارلىسنىڭ گەپلىرى ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاش ئۈچۈن يىغىۋاتقان دىققىتىنى يەنە چېچىۋەتتى.

— بولدى، جىم تۇرۇڭچۇ، — دېدى ئۇ چارلېسقا قارايمۇ قويماي بوش ئاۋازدا ۋە ئۇنىڭ قولىنى يېنىك چىمداپ قويدى. چارلېس چۆچۈپ، باشتا سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى جىملىشىدىن ئىزا تارتىپ قىزىرىپ كەتتى، ئارقىدىن ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ سىڭلىسىغا قاراپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ كۈلۈپ كەتتى. سىكارلېت چارلېسنىڭ گەپلىرىنى باشقىلارنىڭ ئاڭلاپ قېلىشىدىن قورقاتتى، شۇ خىيال كالىسىغا كېلىپ قالسا خىجىل بولۇپ نومۇس قىلىپ كېتەتتى، چارلېس بولسا باشقا خىياللاردا ئىدى. ھاياتىدا تۇنجى قېتىم قىزلارنى يەرگە قارىۋالغۇدەك دەرىجىدە خىجىل قىلىۋالغىنىدىن خۇشاللىنىپ، ئۆزىدە ئىلگىرى پەقەتلا بولۇپ باقمىغان ئەرلىك كۈچ - قۇدرەت سەزگەندەك بولدى، ۋۇجۇدى لەرزىگە كېلىپ تاتلىق بىر سېزىم ھېس قىلدى، ئۇنىڭ ئۇ چىمدىشنى پەقەتلا كۆڭلىگە ئالمىغاندەك تۇردى ۋە شۇئانلا ئۇنىڭغا جاۋابەن سىكارلېتنىڭ قولىنى چىمداپ قويۇپ، ئۆزىنىڭ ئەر كەك ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ئەيىبلەشلىرىنى كۆڭلىگە ئېلىپ كەتمەيدىغانلىقىنى ئىپادىلىدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ چىمدىشنى سەزمىدى، چۈنكى مېلاننىيەنىڭ ئاشلىپىنى مەپتۇن قىلىۋالغان سۆزلىرىنىڭ بىر قىسمىنى ئاڭلاپ قالغانىدى. «مەن سىزنىڭ تاكىبىراي ئەپەندىنىڭ ئەسەرلىرىگە بولغان قاراشلىرىڭىزغا قوشۇلالماسلىقىم مۇمكىن. ئۇ دۇنيانىڭ پىتىنلىرىدىن توپىغان ئادەم، دىككېنىسكە ئوخشاش تۆرىلەردىن ئەمەس.»

ئەر كىشىگە بۇنداق گەپلەرنى سۆزلەش ئەخمەقلىق ئەمەسمۇ؟ سىكارلېت شۇنداق ئويلاپ، ئۆزىنى سەل يەڭگىل سەزگەندەك بولۇپ ئىختىيارسىز كۈلۈپ كەتتى. ئەسلىدە ئۇ بىر كىتابباز قىز ئىكەنغۇ. ئەرلەرنىڭ ئۇنداق كىتابباز قىزلارغا قانداق قارايدىغانلىقى ھەممىگە مەلۇم ... ئەرلەرنى ئۆزىگە قىزىقتۇرۇشنىڭ ئەڭ ياخشى چارىسى، ئالدى بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆزىنى سۆھبەتنىڭ مەركىزىگە ئايلاندۇرۇش، ئاندىن ئاستا -

ئاستا گەپنى ئۆزىگە يۆتكەپ ئۆزىدە توختىتىۋېلىش. ئەگەر مېلانىيە: «ئاجايىپ جۇمۇ سىز!»، «بۇ ئىشلار قانداق بولۇپ خىيالىڭىزغا كەلگەندۇ؟ سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن بولغان بولسام بېشىم يېرىلىپ كېتەتتى» دېگەندەك گەپلەرنى قىلغان بولسا، ئۇ چاغدا سىكارلېت قورقسا بولاتتى. ئەمدى سىكارلېتنىڭ كۆز ئالدى پاللىدە يۈرۈپ كەتتى، كۆڭۈل ئازادلىكى ئۇنى چارلېسقا قاراشقا ئۈندىدى، پىسىڭىدە كۈلۈپمۇ قويدى. چارلېس بۇنى ئۇنىڭ ئۆزىگە بولغان مۇھەببىتىنىڭ پاكىتى دەپ بىلىپ، قىن - قېنىغا پاتماي كەتتى، ھەتتا ئۇنىڭ يەلپۈگۈچىنى ئېلىپ ئۇنى يەلپۈپ، چاچلىرىنى چۇۋۇۋەتتى.

— ئاشلىي، سەن ھازىرغىچە بىزنى قوللاپ بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمىدىڭ، — دېدى جېم تارلېتون توپ ئىچىدىن ئاشلىيغا قايرىلىپ قاراپ. ئاشلىي كەچۈرۈم سورىغاندەك بېشىنى لىڭشىتىپ قويۇپ ئورنىدىن تۇردى. ئۇنىڭغا ئوخشاش چىرايلىق ئادەم دۇنيادا تېپىلماس. سىكارلېت ئۇنىڭ تەمكىن قىياپىتىنىڭ چىرايلىقلىقىغا، ئالتۇن رەڭ چاچلىرى بىلەن چېكە ساقاللىرىنىڭ كۈننىڭ نۇرىدا يالتىراپ تۇرۇشلىرىغا قاراپ، ئىچىدىن سۆيۈنۈپ كەتتى. بىر ئازدىن كېيىن يېشى چوڭلارمۇ جىمجىت تۇرۇپ ئاشلىينىڭ گېپىگە قۇلاق سالدى.

— ئەپەندىلەر، ئەگەر جورجىيە ئۇرۇش قىلىدىغان بولسا مەنمۇ ئۇنىڭ سېپىگە قوشۇلمەن. بولمىسا مەن قوشۇنغا نېمە ئۈچۈن قاتناشتىم؟ — ئاشلىينىڭ كۆزلىرى يوغان ئېچىلغان، ئادەتتە ئازراق ئۇيقۇسىراپ تۇرىدىغان كۆزلىرى ئەمدى يوق. سىكارلېتقا ئۇ خىل ھالەت پۈتۈنلەي يوقىلىپ، ئۇنىڭ ئورنىنى ئۆتكۈر جاسارەت ئىگىلىگەندەك بىلىندى، — ئەمما مەن، ياراتقان ئىگىمىزگە ئوخشاش، شىماللىقلارنىڭ بىزگە خاتىرجەملىك بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمەن، بولسا ئۇرۇش بولمىسۇن... — شۇ ئارىدا فونتائىن بىلەن تارلېتون ئائىلىسىنىڭ بالىلىرى تۇرغان يەردىن ۋاراڭ - چۈرۈڭ كۆتۈرۈلدى. ئاشلىي كۈلۈپ تۇرۇپ،

قولىنى كۆتۈرۈپ يەنە دېدى، — شۇنداق، شۇنداق، مەن ئۆزىمىزنىڭ ھاقارەتكە ئۇچراۋاتقانلىقىمىزنى، ئالدىنقى ئاتقانلىقىمىزنى بىلىمەن. ئەمما، بىز شىماللىقلارنىڭ ئورنىدا بولساق، ئۇلار بىزدىن ئايرىلمەن دېسە، ئۇ چاغدا بىز قانداق قىلاتتۇق؟ بىزمۇ ئوخشاشلا ئۇلارنىڭ ئۇنداق قىلىشىغا يول قويمايتتۇق.

«ئۇنىڭ كونا ئادىتى يەنە باشلاندى، — ئويلىدى سىكارلېت، — دائىم باشقىلارنىڭلا گېپىنى قىلىدۇ.» سىكارلېتنىڭ خىيالچە، ھەرقانداق مۇنازىرىدە بىر تەرەپنىڭ توغرا بولاتتى. ھەي، بەزىدە ئاشلىپىنى چۈشىنىپ بولمايدۇ — دە.

— كالىمىز قىزىپ كەتمەسۇن، يەنىلا ئۇرۇش قىلمىغىنىمىز ياخشى. دۇنيادىكى كۈلپەتلەرنىڭ كۆپىنى ئۇرۇش كەلتۈرۈپ چىقارغان. ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن نېمە ئىشلارنىڭ بولىدىغانلىقىنى ھېچكىم دەپ بېرەلمەيدۇ.

سىكارلېت ئاڭلاپ، ھېلىمۇ ياخشى ئاشلىپى باتۇر يىگىت، بۇ نۇقتىدا ھېچكىم ئۇنىڭغا بىر نېمە دېيەلمەيدۇ. بولمىسا مۇشۇ گېپى بىلەن ئۇ نۇرغۇن ئاۋازچىلىككە قالاتتى، دەپ ئويلاپ تۇراتتى، توپ ئىچىدىن قاتتىق نارازىلىق ۋە غەزەپلىك توۋلاشلار كۆتۈرۈلدى.

شىپاڭدا ئولتۇرغان گاس بوۋايمۇ ھاياجانلىنىپ، ئىندىيادىن: — بۇ نېمە ئىش؟ ئۇلار نېمە دېيىشىۋاتىدۇ؟ — دەپ سورىدى. — ئۇرۇش توغرىلۇق سۆزلىشىۋاتىدۇ! — ئىندىيا ئۇنىڭ قولىغا ئۇنلۇك دېدى.

— ئۇرۇش توغرىلۇق؟ شۇنداقمۇ؟ — ئۇ ئىتتىك ھاسسىنى ئىزدەپ، ئۆز ۋاقتىدىكى باتۇرلۇقى بىلەن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى، — مەن ئۇلارغا ئۇرۇشنىڭ قانداق نېمە ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ قوياي. مانا مەن ئۇرۇشنى كۆرگەن، — ئەسلىدە ئۇ ئۇرۇش توغرىلۇق ئاياللار خالىمايدىغان شەكىلدە ناھايىتى ئاز سۆزلەيتتى.

ئۇ ئالدىراپ مۇنازىرىلىشىۋاتقانلارنىڭ يېنىغا قاراپ ماڭدى، خەقلەرنىڭ نېمە دېيىشىۋاتقانلىقىنى ئۇقمايلا، ھەممە گەپنى تارتىۋالدى.

— ئۆپكىسى يوق يىگىتلەر، گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار، ئالدىراپ ئۇرۇش قىلىمىز دېمەڭلار. مانا مەن سېمىنول ئۇرۇشىغا قاتناشقان، كېيىن يەنە ئەخمەق بولۇپ مېكسىكا ئۇرۇشىغا قاتناشتىم. ھەممىڭلار ئۇرۇشنىڭ قانداق نېمە ئىكەنلىكىنى بىلمەيسىلەر، چىرايلىق ئاتقا مىنىسەم، قىزلار مېنى قۇتلۇقلاپ يولۇمغا گۈللەر چاچسا، ئاندىن غەلبە بىلەن قايتسام، دەپ ئويلايمسىلەر؟ ياق، ھەرگىز ئۇنداق بولمايدۇ، ئاچ قالسىلەر، نەم يەرلەردە يېتىپ بەدىنىڭلارنى قوتۇر بېسىپ كېتىدۇ، ئۆپكە كېسىلى بولسىلەر، ئىچىڭلار سۈرۈپ كۆرمىگەننى كۆرىسىلەر. ئۇرۇش سىلەرگە ئەنە شۇلارنى بېرىدۇ...

ئاياللار ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ قىزىرىپ كېتىشتى. ماكرىي ئەپەندى كىشىلەرگە ئاشۇ مۇدەھىش دەۋرلەرنى ئۇنتۇپ قالماسلىقىنى تەۋسىيە قىلىۋاتاتتى، چۈنكى ئادەملەرنىڭ ئۇ دەۋرلەرنى پەقەتلا ئەسلىگۈسى كەلمەيتتى.

— بېرىپ بوۋاڭنى ياندۇرۇپ كەلگىن، — دېدى ماكرىي ئەپەندىنىڭ قىزى ئۆزىنىڭ قىزىغا. ئاندىن ئەتراپىدىكى خانىملاردىن ئەپۇ سورىغاندەك گەپ قىلدى، — دادام كۈندىن — كۈنگە بولماي قېلىۋاتىدۇ. دېسەم ئىشەنمەيسىلەر، بۈگۈن ئەتىگەن مارىغا... ئۇ بۇ يىل ئون ئالتىگە كىردى... كېلىڭا، قىزىم... — ئۇنىڭ ئاۋازى پەسلەپ كېتىپ، گېپىنىڭ ئاخىرىنى ئوقۇقلى بولمىدى. شۇڭا، ئارىلىقتا نەۋرىسى بوۋاينى ئۇ يەردىن ياندۇرۇپ كەلدى.

ھەممە ئادەم دەرەخ سايىلىرىدا ئايلىنىپ يۈرۈشەتتى، قىزلار خۇشال كۈلۈشمەكتە، گەرلەر ئۇرۇش توغرۇلۇق قىزغىن مۇنازىرىلەرنى قىلىشماقتا، پەقەت بىرلا ئادەم جىمجىت، ئۇرپىت باتلىر ئىدى. ئىككى قولى ئىشتىننىڭ يانچۇقىدا، دەرەخكە

يۆلىنىپ تۇراتتى، كۆپچىلىك ئۇرۇش توغرىلىق قىزىشىپ سۆزلەۋاتسىمۇ، ئۇ بىر ئېغىز گەپ قوشمىدى. قىسقا قىلىپ ياستىۋالغان بۇرۇتى ئاستىدىكى قىپقىزىل لەۋلىرى ئازراق پەسكە ساڭگىلاپ تۇراتتى، بىر جۈپ قارا كۆزلىرىدە كىچىك بالىلارنىڭ جېدەل - ماجىرالارىغا پىسەنت قىلمىغاندەك بىر خىل كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى. ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان كۈلكىغۇ بۇ، ئويلىدى سىكارلېت. باتلېر تاكى ستۇئارت تارلېتون گەپ قىلغۇچە بىر قېلىپتا جىمجىت تۇردى. ستۇئارتنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، ئاندىن گەپكە ئارىلاشتى. ستۇئارت شۇنداق دېدى:

— بىز بىر ئايغا قالماي ئۇلارنى يوقىتىمىز. ئاقسۆڭەكلەر ھەرقاچان قاراقچىلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىدۇ، بىر ئاي ... بىر ئۇرۇش بىلەن ...

— ئەپەندىلەر، — دېدى رېت باتلېر شۇندىلا گەپكە ئارىلىشىپ. ئاۋازى ئاستا، بىر خىل ئىدى، ئىككى قولى يەنىلا ئىككى يانچۇقىدا، دەرەخكە يۆلىنىپ تۇراتتى، — مەن بىر ئېغىز گەپ قىلسام بولامدۇ؟

ئۇنىڭ مۇئامىلىسىمۇ كۆزلىرىدە ئىپادىلىنىپ تۇرغان تەكەببۇرلۇقى بىلەن ئوخشاش ئىدى، ئەمما يەنە ئازراق تەكەللۇپمۇ بار ئىدى.

ئادەملەر دەررۇ ئۇنىڭغا يۈزلىنىپ، سىرتتىن كەلگەن ئادەملەرگە تۇتىدىغان ئەدەپ بىلەن قاراپ تۇرۇشتى.

— ئەپەندىلەر، ماسون - دىكسون لىنىيەسىنىڭ جەنۇبىدا بىرمۇ زەمبىرەك زاۋۇتىنىڭ يوقلۇقىغا دىققەت قىلغانسىلەرمۇ؟ يەنە جەنۇبتا چوپۇن زاۋۇتلىرىنىڭ ئىنتايىن ئاز ئىكەنلىكىنى ئويلىدىڭلارمۇ؟ ياغاچ زاۋۇتلىرى، توقۇمىچىلىق فابرىكىلىرى، خۇرۇم زاۋۇتلىرىچۇ؟ سىلەر يەنە بىزنىڭ بىرمۇ ھەربىي كېمىمىزنىڭ يوقلۇقىنى، شىماللىقلار بىزنىڭ پورتلىرىمىزنى بىر ھەپتە ئىچىدىلا قامال قىلىپ، پاختىلىرىمىزنى چەت ئەلگە

چىقىرىش يوللىرىنى ئۈزۈپ تاشلايدىغانلىقىنى ئويلىدىغانلارمۇ؟
مەن ئويلايمەنكى، ھەرقايسىلار بۇلارنى چوقۇم ئويلىغان.
«بۇ ئادەم بىزنىڭ يىگىتلىرىمىزنى دۆت چاغلامدۇ نېمە؟»
ئويلىدى سىكارلېت ئۇنىڭدىن يىرگىنىپ تۇرۇپ. ئۇ ئاچچىقى
كېلىپ قىزىرىپمۇ كەتتى.

ئېنىقكى، شۇنداق ئويغا كېلىپ قالغىنى يالغۇز سىكارلېتلا
ئەمەس ئىدى، بىرنەچچە يىگىت ئۇنىڭ گېپىگە قايىل
بولمىغاندەك غادىيىپ تۇرۇشاتتى. شۇ ئارىلىقتا جون ۋىلكېس
خۇددى، بۇ مېنىڭ مېھمىنىم، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ يەردە خانىم -
قىزلار بار، دەپ ئاگاھلاندۇرۇۋاتقاندەك، ئۆزى بىلىپ - بىلمەي
باتلىرىنىڭ يېنىغا كېلىپ تۇردى.

— بىز كۆپچىلىك جەنۇبلۇقلارنىڭ بىر ئاجىزلىقىمىز، سىرت
جايلارغا كۆپ بارمايمىز، ساياھەت قىلىپ ئۇ تەرەپلەرنىڭ
تەجرىبىلىرىنى كۆرمەيمىز. بارغانلار باردى، لېكىن نېمە ھاسىل
قىلىپ كەلدى؟ ياۋروپا، نيۇيورك، فىلادېلفىيە دېگەن يەرلەرگە
بارغانلار بار. ئەلۋەتتە، خانىملار ساراتوگاغا بارغان (ئۇ شىپاڭدا
ئولتۇرۇشقان خانىملارغا قاراپ ئازراق ئېگىلىپ قويدى). سىلەر
ئۇ يەرلەردە مېھمانخانىلارنى، مۇزېيلارنى، تانسىخانا ۋە
قىمارخانىلارنى كۆردۈڭلار. ئاندىن يەنە قايتىپ كېلىپ، دۇنيادا
ھېچقانداق يەر بىزنىڭ جەنۇبقا يەتمەيدىكەن، دېگەن بولۇشۇڭلار
مۇمكىن. مەن ئۆزۈمنى ئالسام، چارلېستوندا تۇغۇلدۇم، ئەمما
يېقىنقى بىرنەچچە يىلدا شىمالدا كۆپرەك تۇردۇم، — ئۇ خۇددى
بۇ يەردىكىلەرنىڭ ئۆزىنىڭ نېمە ئۈچۈن چارلېستوندا
تۇرمايدىغانلىقىنى بىلىدىغانلىقىدىن خەۋرى باردەك چىشىنىڭ
ئېقىنى چىقىرىپ كۈلۈپ قويدى، — مەن سىلەر كۆرۈپ باقمىغان
نۇرغۇن نەرسىلەرنى كۆردۈم. قورسىقىغا يەيدىغان ئازراق تاماق
ۋە بىرنەچچە دوللار ئۈچۈن شىماللىقلارغا سېتىلىپ ئۇرۇشقا
قاتنىشىۋاتقان مىڭلىغان چەت ئەللىك كۆچمەنلەر، چويۇن
زاۋۇتلىرى، كېمە زاۋۇتلىرى، تۆمۈر كانلىرىنىڭ ھېچقايسىسى

بىزدە يوق. بىزدە بارى پەقەت پاختا، قۇللار ۋە تەكەببۇرلۇق. شۇڭا، ئۇلار بىزنى بىر ئايغا قالمايلا ئۇجۇقتۇرۇۋېتەلەيدۇ. پۈتۈن سورۇن بىردىنلا جىمىپ جىددىي بىر تۈسكە كىرىپ قالدى. رېت باتلىر چاپىنىنىڭ يانچۇقىدىن پاكىز، چىرايلىق قول ياغلىقىنى چىقىرىپ، كىيىملىرىنى بوش سۈرتۈپ قويدى. شۇ ئارىلىقتا توپ ئىچىدىن باشقىچىرەك پىچىرلىشىشلار ئاڭلىنىشقا، شىپاڭ تەرەپتىن بىردىنلا ئۈركۈپ كەتكەن بىر توپ ھەرىنىڭ ئاۋازىغا ئوخشايدىغان ئەنسىز ئاۋازلار كېلىشكە باشلىدى. سىكارلېت قېنىنىڭ غەزەپ بىلەن يۈزىگە ئۇرۇلۇۋاتقانلىقىنى سەزگەندەك بولدى. لېكىن، يەنە يۈرىكىنىڭ بىر چېرىدىكى نامسىز بىر ئاڭ ئۇنى ئويلاشقا مەجبۇر قىلىپ، ئۇ ئادەمنىڭ دېگەن گەپلىرىنىڭ توغرىلىقىنى ھېس قىلدۇرۇۋاتاتتى. شۇ ئەمەسمۇ، سىكارلېت جەنۇبتا نەدە زاۋۇت كۆردى ياكى بىرەر زاۋۇتنى كۆرگەن ئادەم بىلەن پاراڭلىشىپ باقتى؟ شۇنداق بولسىمۇ، ئۇ ئادەم بۇنداق گەپلەرنى مۇشۇنداق كۆڭۈللۈك سورۇندا قىلىدىغان مەرتىۋىلىك ئادەملەردىن ئەمەس - دە.

ستۇئارت تارلېتون قاپاقلىرىنى تۈرۈپ ئۇنىڭ يېنىغا ماڭدى، بىرىنىتمۇ ئۇنىڭ كەينىدە ئىدى. ئەلۋەتتە، بۇ قوشكېزەكلەر ئەدەپ - ئەخلاقنى بىلىدۇ، شۇڭا ھەرقانچە ئاچچىقى كەلسىمۇ بۈگۈنكىدەك سورۇندا جېدەل چىقىرىشى مۇمكىن ئەمەس. ئاياللارمۇ پۈتۈنلەي ئوخشاش، ئۇلار خۇشال ۋە ھاياجاندا، چۈنكى بۇنداق تالاش - تارتىش بولىدىغان سورۇنلارنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغان، ئەمما باشقىلاردىن ئاڭلىغان.

— ئەپەندى، — دېدى ستۇئارت ئاچچىقى بىلەن، — بۇ نېمە

دېگىنىڭىز؟

— دېمەكچى بولغىنىم، — دېدى ئۇ جاۋاب بېرىپ، — ناپولېئون... سىز ناپولېئوننىڭ ئىسمىنى ئاڭلىغانمۇ؟ بىر قېتىم: «خۇدا كۈچلۈك قوشۇن تەرەپتە تۇرىدۇ» دەپتىكەن، —

ئاندىن ئۇ جون ۋىلكېسقا قاراپ تەكەللۈپ ۋە سەممىي ئاھاڭدا دېدى، — سىز ساقلاۋاتقان كىتابلىرىڭىزنى ماڭا كۆرسەتمەكچى بولغان، ئەپەندى، ھازىرلا بېرىپ كۆرۈشۈمگە رۇخسەت قىلارسىزمۇ؟ مەن چۈشتىن كېيىن جونېسپوروغا قايتىپ كەتمەكچى، ئۇ يەردە ئازراق ئىشىم بار ئىدى.

ئۇ يەنە كۆپچىلىككە قاراپ، ئىككى پۈتمى تاققىمدا جۈپلەپ، خۇددى ئۇسسۇلچىلارغا ئوخشاش تەزىم قىلدى. بۇ ھەرىكەت ئۇنىڭ تەكەببۇر قىياپىتىگە ياراشقاندى. ئاندىن جون ۋىلكېس بىلەن ئاستا مېڭىپ نېرىغا كەتتى. ئۇنىڭ كېتىۋېتىپ كۈلگەن كۈلكىسى ئادەمنى بىزار قىلاتتى، ئۇ كۈلكە ساداسى بۇ تەرەپكە ئۇچۇپ كېلىپ، ئۈستەل ئەتراپىدا تۇرغانلارنىڭ قۇلاق پەردىلىرىگە ئۇرۇلۇشقا باشلىدى.

ئادەملەر خۇددى قورقۇپ كېتىشىۋاتقاندەك بىردەم جىمىپ، كېيىن بىردىنلا يەنە غۇلغۇلا قىلىشىپ كەتتى. شىپاڭدا ئولتۇرغان ئىندىيا ھارغىن ھالدا ئورنىدىن تۇرۇپ ستۇئارتنىڭ قېشىغا ماڭدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇنىڭغا نېمە دېگەنلىكىنى ئاڭلىمىدى، ئەمما ستۇئارتقا قاراپ تۇرغان كۆزلىرىدىن بىر خىل ۋىجدانى ئەيىبلەنىۋاتقاندەك ئىپادە چىقىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. مېلانىيەمۇ بايا ئاشلىپىغا ئاشۇنداق نەزىرىدە قاراپ ئۆزىنىڭ ئۇنىڭغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى ئىپادىلىگەنىدى. ئىككىسىنىڭ پەرقى ستۇئارتنىڭ ئۇ خىل قاراشنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمىگەنلىكىدە ئىدى. شۇڭا، ئىندىيا ستۇئارتنى ھەقىقىي ياخشى كۆرىدۇ دېسە بولاتتى. سىكارلېت بىردىنلا بۆلتۈر سىياسىي نۇتۇق سۆزلەش يىغىنى بولغاندا ستۇئارتقا ئارتۇقچە يېقىنچىلىق قىلىپ كەتمىگەن بولسا، بۇ چاغقىچە ئىندىيا ئىككىسىنىڭ توي قىلىپ كېتىشى مۇمكىنلىكىنى ئويلاپ قالدى. لېكىن، بۇ خىل خىجالەتچىلىك، قىزلار سۆيگەن يىگىتلىرىنى چىڭ تۇتالماي، بۇنى مەندىن كۆرسە بولمايدۇ — دە، دېگەن يېڭى بىر ئوي بىلەن سىكارلېتنىڭ كۆڭلىدىن تېزلا

كۆتۈرۈلۈپ كەتتى.

ستۇئارت ئاخىر بېشىنى ئېگىپ ئىندىياغا قاراپ كۆلدى، ئەمما بۇ ئىچىدىن چىققان كۆلكە ئەمەس ئىدى. ئارقىدىن ئۇ بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى. بەلكىم ئىندىيا ئۇنىڭغا باتلىر ئەپەندى بىلەن جېدەللەشمەك، دېگەن بولسا كېرەك. شۇ ئارىدا مېھمانلار ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشۇپ ئۈستىبېشىنى قېقىشتۇرغىلى تۈردى، كەپپىيات يەنە جانلىنىشقا باشلىدى. خانىملار بالا باققۇچىلىرى بىلەن بالىلىرىنى توۋلاپ، ساھىبخانىلار بىلەن خوشلىشىشنىڭ تەييارلىقىغا چۈشتى. توپ - توپ قىزلار كۆلكە - چاقچاقلار بىلەن چۈشلۈك ئۇيقۇ ئۈچۈن ئۆيلەرگە قاراپ ماڭدى.

تارلېتون خانىمدىن باشقا خانىملارنىڭ ھەممىسى دەرەخ سايلىرى بىلەن شىپاڭلارنى ئەرلەرگە تاشلاپ بېرىشتى. تارلېتون خانىم گېرالدى، كاربوت ئەپەندىلەر ۋە باشقا مۇناسىۋەتلىك ئادەملەرنىڭ زورى بىلەن بۇ كېچىنى بۇ يەردە ئۆتكۈزمەكچى بولۇپ قېلىپ قالدى. ئۇلار ئۇنىڭدىن قوشۇنغا ئات سېتىپ بېرىش توغرىسىدىكى ئاخىرقى قارارنى ئاڭلىماقچىدى. ئاشلىيى ئاستا مېڭىپ سىكارلېت بىلەن چارلېس ئولتۇرغان يەرگە كەلدى، چىرايىدا چوڭقۇر خىيال ئارىلاش خۇشال بىر تەبەسسۇم ئويىناپ تۇراتتى.

— ئۇ ئادەممۇ بەك غالىجىر ئىكەن، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ — دېدى ئۇ باتلىرنىڭ كەينىدىن قاراپ تۇرۇپ، — تەكەببۇرلۇقى بورگىئاسلارنىڭكىگە ① ئوخشايدىكەن.

سىكارلېت شۇ ئان ئويلاپ، بۇ ناھىيەدە، ئاتلانتادا ياكى ساۋانادا ئۇنداق ئىسىملىك ئائىلىنىڭ بارلىقىنى تاپالمىدى. — مەن ئۇنداق ئائىلىنى بىلمەيدىكەنمەن. ئۇ باتلىر ئائىلىسىنىڭ ئادىمىمۇ؟ ئۇلار زادى كىم؟

① 15 - ، 16 - ئەسىرلەردە ياشىغان ئىتالىيەلىك چوڭ بىر جەمەت.

چارلېس چىرايىنى غەلىتە قىلىپ، گۇمان ۋە نومۇس ئارىلاش ھېسسىيات بىلەن مۇھەببەت ئۈستىدىن كۈرەش قىلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن قىز بالا ئوماق، يېقىملىق، گۈزەل بولسىلا بولاتتى، ياخشى تەربىيە بىلەن ئۇلارنىڭ جەلپكارلىقىنى تېخىمۇ ئاشۇرىمەن دېيىش ھاجەتسىز ئىدى. شۇ تۇرقىدا مۇھەببەت ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى كۈرەشتە ئۈستۈنلۈككە ئېرىشىپ، ئاشلىپىنىڭ سوئالىغا تېز جاۋاب قايتۇرالىدى:

— بورگىئاسلار ئىتالىيەلىك.

— ھە، ئەسلىدە ئۇلار چەت ئەللىك ئادەملەر ئىكەن - دە، — سىكارلېتنىڭ سەل روھى چۈشتى.

سىكارلېت ئاشلىپىغا ئەڭ چىرايلىق بىر كۈلكە سوۋغا قىلغانىدى، ئاشلىپى نېمە ئۈچۈندۇر ئۇنىڭغا دىققەت قىلمىدى. ئۇنىڭ كۆزلىرى چارلېستتا ئىدى، چىرايىدىن ئۇنى چۈشىنىدىغاندەك ھەم ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىۋاتقانداك بىر ئىپادە چىقىپ تۇراتتى.

سىكارلېت پەلەمپەينىڭ ئۈستىدە سالاسۇنغا يۆلىنىپ پەسكە قاراپ تۇراتتى. پەستە ئادەم قالمىدى. يۇقىرىدىكى ئۆيلەردىن تۈگمەس پىچىرلىشىشلار، ئارىلاپ كۈلكە ئاۋازلىرى ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئالتە ئېغىز ئۆيىنىڭ ھەممىسىدە قىزلار دەم ئېلىۋاتاتتى. ھەممىسى كىيىملىرىنى يېشىۋەتكەن، لىپتىكىلىرىنى بوشىتىۋەتكەن، چاچلىرىنى چۇۋۇۋەتكەندى. چۈشتە ئۇخلاش جەنۇبلۇقلارنىڭ ئادىتى. ئەتىگەندىن تارتىپ تا كەچكىچە بولىدىغان پائالىيەتلەردە چۈشتە ئۇخلىۋېلىش تولىمۇ زۆرۈر ئىدى. يېرىم سائەتكىچە قىزلارنىڭ گەپلىرى تۈگىمىدى، كېيىن خىزمەتكارلار كىرىپ دېرىزە قاپاقلىرىنى چۈشۈرۈۋەتكەندىن كېيىن، ئۆي قاراڭغۇلىشىپ، گەپ - سۆزلەر ئاستا - ئاستا پەسلەشكە باشلىدى، ئاخىرىدا رىتىملىق پۇشۇلداشلار باشلاندى.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ خۇبىي ۋە ھېنتى تارلېتونلار بىلەن كارىۋاتقا چىقىپ ئۇخلاپ بولغانلىقىنى جەزم قىلغاندىن كېيىن پەلەمپەيدىن پەسكە چۈشتى. پەلەمپەينىڭ ئەگىلگەن يېرىدىكى دېرىزىدىن ئەرلەرنىڭ ھاراق ئىچىشىپ ئولتۇرۇشقانلىقىنى كۆردى. ئۇلار خېلى ئۇزاق ئولتۇرۇپ ئاندىن تارقىشاتتى. سىكارلېت كۆزلىرى بىلەن ئاشلىپىنى ئىزدىدى، ئاشلىپى پەقەتلا كۆرۈنمەيتتى. ئۇ يەردىكى گەپلەرگە قۇلاق سېلىپ، ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدى. ئەسلىدە ئۇ سىكارلېتنىڭ ئويلىغىنىدەك، قايتماقچى بولۇپ يولغا چىققان خانىملار بىلەن ئۇلارنىڭ بالىلىرىنى ئۇزىتىۋاتقانمەن.

سىكارلېتنىڭ خۇشاللىقىدا يۈرىكى ئاغزىغا قاپلىشىپ قالدى. ئەگەر بۇ يەردە ۋىلكېس ئەپەندى ئۇچرىشىپ قالسىچۇ؟ ئۇنىڭغا باشقا قىزلار ئۇخلاۋاتسا، ئۆزىنىڭ بۇ يەردە لاغايلاپ يۈرگەنلىكىنى قانداق چۈشەندۈرىدۇ؟ مەيلىلا، بۇ خەتەرگە تەۋەككۈل قىلغاندىكىن، نېمە بولسا بولمامدۇ.

پەسكە چۈشكەندە، ئۇ خىزمەتكارلارنىڭ غوجىدارنىڭ جورۇقچىلىقىدا زالغا ئورۇندۇقلارنى توشۇپ كەچلىك ئانىسىنىڭ تەييارلىقىنى قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. زالنىڭ ئۇدۇلىدىكى كىتاب بار ئۆينىڭ ئىشىكى ئوچۇق تۇراتتى. سىكارلېت غىپلا قىلىپ ئۇ ئۆينىڭ ئىچىگە كىرىۋالدى. ئۇ ئاشلىپى مېھمانلارنى ئۇزىتىپ بولۇپ بىناغا كىرگۈچە مۇشۇ يەردە ساقلاپ تۇرۇپ، ئاندىن چاقىرىپ توختىتىۋالماقچىدى.

كىتابخانىنىڭ دېرىزە پەردىلىرى چۈشۈرۈۋېتىلگەچكە، ئىچى گۇڭگا ئىدى، ئۆينىڭ تۆت تەرىپى كىتاب بىلەن توشۇپ كەتكەن بولۇپ، سىكارلېت كىتابنىڭ كۆپلۈكىدىن دەم ئالالماي قالدى. ئەگەر سىكارلېتقا سۆيگىنى بىلەن ئۇچرىشىشقا يەر تاللاش توغرا كەلسە، بۇ يەرنى ھەرگىز تاللىمىغان بولاتتى. ئۆينىڭ ئىچىدىكى ئېغىر ۋە ئېگىز جاھازلار گۇڭگا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. كىرىپسولۇرىمۇ ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى ئەرلەرنىڭ بويىغا لايىق

ياسالغان بولۇپ، قول قويدىغان يەرلىرىمۇ ئادەتتىكى كىرىسلولاردىن يوغان ئىدى. تام مەشنىڭ ئالدىدا يەتتە پۇتلۇق بىر سافا قويۇقلۇق ئىدى، ئاشلىپى ئاشۇ سافادا ئولتۇرۇپ كىتاب ئوقۇشنى ياخشى كۆرەتتى.

سىكارلېت ئىشكىنى ئازراق ئوچۇق قالدۇرۇپ يېپىپ قويدى، ئاندىن يۈرىكىنىڭ سوقۇشنى ئاستىلىتىش ئۈچۈن، ئۆزىنى بېسىپ جىممىدە تۇردى. تۈنۈگۈن ئاخشام، ئاشلىپى بىلەن كۆرۈشكەندە قىلىشنى ئويلاپ قويغان گەپلىرىنى ئىچىدە بىر قېتىم تەكرارلاپ چىقماقچى بولۇۋىدى، ئۇ گەپلەرنىڭ بىرىسىمۇ كالىسىغا كەلمىدى. ئويلاپ قويغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۇنتۇپ قالغانىدۇ ياكى ئۇ ئاشلىپىنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىماقچى بولغان بولغىمىدى؟ ھېچقايسىسىنى ئېسىگە ئالماي، ئۇشتۇمتۇت تىترەپ كەتتى. پۈتۈن بەدىنى قورقۇنچ ۋە ئالاقزەدىلىك ئىچىدە لاغىلدايتتى. يۈرىكىنىڭ سوقۇشى بىر ئاز پەسلەپ، قۇلاقلىرى غوغۇلداشتىن توختىسىلا، دەيدىغان گەپلىرىنى ئازراق بولسىمۇ ئېسىگە ئېلىۋېلىشى مۇمكىن ئىدى. لېكىن، يۈرىكىنىڭ ھەرىكىتى تېخىمۇ كۈچىيىپ كېتىۋاتاتتى، چۈنكى ئۇ ئاشلىپىنىڭ ئۇلار بىلەن خوشلىشىپ بولۇپ زالغا كىرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىغانىدى.

ئۇنىڭ ئېسىگە كەلگەن بىردىنبىر گەپ، ئۇنى سۆيىمەن، دېگەن بىرلا گەپ بولدى. ئۇ ئۇنىڭ ھەممە نېمىسىنى، مەغرۇر كۆتۈرۈلۈپ تۇرىدىغان بېشى بىلەن پۈتىدىكى قاپقارا ئۆتۈكىگىچە ھەممە يېرىنى، كۈلكىلىرىنى، ئويچان كۆزلىرىنى ياخشى كۆرەتتى. ئۇنىڭ كۈلكىلىرى ئادەمنى شۇنچىلىك مەھلىيا قىلاتتى، ئويچان كۆزلىرى ئاللىقانداق خىياللار ئىچىگە سۆرەپ كېتەتتى. ئاھ، شۇ تۇرقدا ئۇ كىرىپلا ئۇنى مەھكەم قۇچاقلانغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! ئۇ چوقۇم ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ: «بەلكىم خۇدادىن شۇنداق بولۇشنى تىلەشسىم كېرەكتۇ.» ئۇ كۆزلىرىنى چىڭ يۇمۇپ، ئىچىدە «مېھرىبان بۇۋى

مەريەم ئانا» دېگەن ئايەتنى ئوقۇشقا باشلىدى.

— نېمە بولدى، سىكارلېت! — ئاشلىپىنىڭ ئاۋازى تۈيۈقسىز ئۇنىڭ قۇلاقلىرىنىڭ غۇڭغۇلداشلىرىنى بېسىپ، ئۇنى ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويدى. ئاشلىپى قىيا ئوچۇق تۇرغان ئىشىكنىڭ ئالدىدا چىرايىدا گۇمانىي كۈلكە، ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى، — كىمدىن قېچىپ بۇ يەرگە كىرىۋالدىڭىز؟ چارلېستىنمۇ ياكى قوشكېزەك تارلېتونلاردىنمۇ؟

سىكارلېت زۇۋانى تۇتۇلۇپ گەپ قىلالماي قالدى. قارىغاندا، ئاشلىپى ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىگىتلەرنىڭ يىغىۋالغانلىقىغا دىققەت قىپتۇ. ئاشلىپى سىكارلېتنىڭ ھاياجانلىنىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سەزگەندەك جايدا كۈلۈپ تۇراتتى، كۆزلىرى نۇرلۇق، سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بەرگۈسىز دەرىجىدە چىرايلىق ئىدى. سىكارلېت گەپ قىلماي، بىر قولىنى ئۇنىڭغا سۈنۈپ، ئاشلىپىنى ئۆي ئىچىگە تارتىپ كىردى. ئاشلىپى ئۇنىڭغا ھەيران قالدى ھەم قىزىقتى. سىكارلېت ھاياجاندا ئىدى، كۆزلىرىدە ئۇ ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغان بىر خىل نۇر چاقناپ تۇراتتى، ئۆي ئىچى قاراڭغۇ بولسىمۇ، ئۇنىڭ مەڭزىلىرىنىڭ قىزىلگۈلدەك قىزىرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئۇ بايقىدى. ئاشلىپى ئىشىكنى يېپىپ قويۇپ، ئۇنىڭ قوللىرىنى تۇتتى.

— نېمە ئىش بولدى؟ — سورىدى ئۇ پىچىرلاپ دېگۈدەك.

قوللىرى ئۇنىڭ قوللىرىغا تەگكەن ھامان سىكارلېتنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدى ھاياجاندىن تىترەپ كەتتى. ئىشلار ئۇ ئويلىغاندەك بولۇۋاتاتتى. كاللىسىدىن نۇرغۇن - نۇرغۇن ئويلار ئۆتۈشكە باشلىدى، لېكىن ئۇ ئۇلارنىڭ بىرسىنى بولسىمۇ تۇتالمىغاچقا، بىر ئېغىز گەپنىمۇ توقۇپ چىقىرالمايۋاتاتتى، تىترەپ تۇرۇپ ئۇنىڭ چىرايىغا قارايتتى. ئاشلىپى نېمىشقا گەپ قىلمايدىغاندۇ؟

— سىزگە نېمە بولدى؟ — قايتا سورىدى ئۇ، — ماڭا بىر مەخپىيەتلىكنى ئېيتىپ بەرمەكچىمۇ يا؟

ئۇ ئۆشتۈمۈتۈت گەپ قىلدى، ئاپسىنىڭ بىرنەچچە يىلدىن

بېرىقى تەلىملىرى بىردىنلا كۈچىدىن قېلىپ، ۋۇجۇدىدىكى دادىسىنىڭ ئىرىپلەندىيە قېنى ئۇنى سۆزلەتكەندى.

— توغرا دەيسىز، سىزگە ئېيتىدىغان بىر مەخپىيەتلىكىم بار؛ مەن سىزنى سۆيىمەن.

بىردىنلا ئارىنى ئېغىر جىمجىتلىق باستى، ئىككىلىسى نەپەسلىرى توختاپ قالغاندەك جىمپىلا كەتتى. ئاندىن سىكارلېتتىكى قورۇنۇشلار يوقاپ، ئورنىنى خۇشاللىق ۋە مەغرۇر ھېسسىيات ئىگىلىدى. ئۇ نېمە ئۈچۈن بالدۇرراق شۇنداق قىلىدى؟ بۇ ئۇنىڭغا بېرىلگەن ئېسىل زادىلەرنىڭ بارلىق ئەخلاقلىرى توغرىسىدىكى تەلىملىرىدىنمۇ ئاسان ئىكەنمۇ؟ شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ كۆزلىرى ئاشلىپىغا دادىل تىكىلدى.

ئاشلىپىنىڭ كۆزلىرى تېڭىرقاش ئىچىدە مىدىرلىيالمىي قالغانىدى، ئۇنىڭ كۆزلىرىدە گۇمان ۋە قانداقتۇر بىر نەرسە بار. ئۇ زادى نېمە نەرسە؟ توغرا! گېرالدى ئامراق ئېتى پۈتىنى سۇندۇرۇۋالغاندا، ئامالسز ئۇ ئاتنى ئېتىپ تاشلىغانىدى. شۇ كۈنى گېرالدىنىڭ چىرايىدا ئەنە شۇنداق بىر ئىپادە كۆرۈنگەن، دادىسىنىڭ شۇ چاغدىكى چىرايى نېمىدەپ ھازىر سىكارلېتنىڭ ئېسىگە كېلىپ قالىدۇ؟ ئەخمەق! ئەمىسە ئاشلىپى نېمە ئۈچۈن چىرايىنى غەلىتە قىلىپ بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلمايدۇ؟ شۇ ئارىلىقتا ئاشلىپى چىرايىغا ئازراق كۈلكە بېرىپ ئۆزىنى نىقاب ئاستىغا ئالدى.

— بۈگۈن سىز بۇ يەردە بارلىق ئەرلەرنى ئۆزىڭىزگە قارىتىپ بولىدىڭىز، سىزگە شۇلارمۇ ئازلىق قىلىۋاتامدۇ؟ — ئاشلىپى چاقچاق قىلىۋاتقاندەك، ئەمما يەنە سەمىمىي ئاھاڭدا دېدى، — ھەممە ئادەمنى بىر نىيەتكە كەلتۈرمەكچىمۇ؟ مېنى سىز بۇرۇنلا ئۆزىڭىزگە قارىتىۋالغان، بۇنى ئۆزىڭىزمۇ بىلىسىز، كىچىكىڭىزدىن تارتىپ شۇنداق ئىدىڭىز.

ئىش چاتاق، پۈتۈنلەي چاتاق بولۇۋاتاتتى. بۇ ئۇنىڭ تەسەۋۋۇرىدىكى ۋەزىيەت ئەمەس. ئۇنىڭ كاللىسىدا ھەر خىل

تەلۋە خياللار ئۇيان - بۇيان چېپىپ، ئاخىر بىرسىگە توختالدى، نېمىشقىدۇر - مەلۇم سەۋەب تۈپەيلى - ئاشلىپى ئۇنى ئۆزىگە چاقچاق قىلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلىغانىدى، لېكىن ئەمەلىيەتتە ئۇنداق بولمىدى. سىكارلېت بولسا ئاشلىپى مېنىڭ مەقسىتىمنى چۈشەندى، دەپ ئويلايتتى.

— ئاشلىپى ... ئاشلىپى ... ئۇنداق قىلماڭ ... چاقچاق قىلمىسىڭىز بولمامدۇ. مەن سىزنى ئۆزۈمگە قارىتىۋالالدىممۇ؟ ھە، سۆيۈملۈكۈم، مەن سىزنى ...

ئاشلىپى دەررۇ ئۇنىڭ ئاغزىنى قولى بىلەن توسۇۋالدى، يۈزىدىكى نىقابمۇ شۇئان يوقالدى.

— بۇنداق قىلماڭ، سىكارلېت! زادى بۇنداق قىلماڭ. سىز ئۇنداق دېمەكچى ئەمەس. ئۇ گېپىڭىز ئۈچۈن چوقۇم ئۆزىڭىزگە ھەم ئاڭلىغىنىم ئۈچۈن ماڭا نەپرەتلىنىسىز.

سىكارلېت بېشىنى دەررۇ بىر ياققا بۇردى، بىر خىل ئىللىق ئېقىم پۈتۈن بەدىنىگە يامراپ كېتىۋاتاتتى.

— مەن سىزگە مەڭگۈ نەپرەتلەنمەيمەن. سىزگە ئېيتىپ قويماي، سىزنى ياخشى كۆرىمەن، سىزنىڭ ماڭا كۆڭلىڭىز بارلىقىنىمۇ بىلىمەن. چۈنكى ... — ئۇ بىردەم تۇرۇپ قالدى، ئۇ ھېچكىمنىڭ چىرايىدا بۇنداق ئازابنى كۆرمىگەنىدى، — ئاشلىپى، سىزنىڭ ماڭا راستلا كۆڭلىڭىز بارغۇ - ھە، راست بار، شۇنداق ئەمەسمۇ يا؟

— راست، كۆڭلۈم بار، — دېدى ئاشلىپى تۈتۈلۈپراق.

سىكارلېت ھەيران قالدى. ئۇ سەندىن مەن بىزار دېگەن تەقدىردىمۇ، ھازىرقىدەك ھەيران قالمىغان بولاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ يېڭىدىن تۇتقىنىچە زۇۋان سۈرمەي تۇرۇپ قالدى.

— سىكارلېت، — يەنىلا ئاشلىپى گەپكە ئېغىز ئاچتى، — بىز ھازىردىن باشلاپ ئۆزىمىزنىڭ يولىغا مېڭىپ، قىلىشقان بۇ گەپلىرىمىزنى ئۇنتۇپ كەتسەك، بولامدۇ؟

— ياق، — دېدى سىكارلېت بوش ئاۋازدا، — مەن ئۇنداق

قىلالمايمەن. بۇ سىزنىڭ نېمە دېگىنىڭىز؟ مەن بىلەن ... ئەجەب،
مەن بىلەن توي قىلمايمىز؟

— مەن مېلانىيە بىلەن توي قىلماقچى.

قايسى چاغلاردىكىن، سىكارلېت يېنىدىكى كىرىپىسلودا
ئولتۇرۇپ قالدى، ئاشلىپ كىرىپىسلونىڭ يېنىدىكى تەگلىككە
تىزلانغىنىچە ئۇنىڭ ئىككى قولىنى چىڭ تۇتۇپ ئولتۇراتتى،
توختىماي گەپ قىلاتتى، گەپلىرىنىڭ تۇتامى يوق ئىدى.
سىكارلېتنىڭ كاللىسى قۇرۇق، باياتىنقى دولقۇنلىنىپ تۇرغان
ھېسسىيات ئۆركەشلىرى پۈتۈنلەي بېسىلىپ كەتكەن، ئاشلىپىنىڭ
قىلىۋاتقان گەپلىرىمۇ خۇددى ئەينەككە چۈشكەن يامغۇر ئەينەكتە
تۇرمىغاندەك، ئۇنىڭدا ھېچقانداق تەسىر قالدۇرمايۋاتاتتى.

ئۇنىڭ دىققىتىنى قوزغىغىنى پەقەت «مېلانىيە» دېگەن بىرلا
گەپ بولدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئاشلىپىنىڭ كۆپكۆك
كۆزلىرىگە قارالدى، لېكىن بۇ كۆزلىرىدىن ئۇنىڭ كۆرگىنى ئۇنى
دائىم يەتكىلى بولمايدىغان خىيالىي دۇنيالار ئىچىدە داۋالغۇتۇپ
تۇرىدىغان بىر جانسىز ھېسسىيات بولدى، ئۇنىڭدا يەنە ئۆزىگە
نەپەرەتلىنىۋاتقانداك ئىپادىمۇ بار ئىدى.

— دادام بۈگۈن ئاخشام بىزنىڭ توي قىلىدىغانلىقىمىزنى
جاكارلايدۇ. مېلانىيە ئىككىمىز تېز ئارىدا توي قىلىمىز.
ئەسلىدە بۇ ئىشنى سىزگە بۇرۇنلا دېيىشىم كېرەك ئىدى، لېكىن
مەن سىزنى بىلدى دەپ ئويلاپ قاپتىمەن. بىرنەچچە يىلنىڭ
ئالدىدا بىلدى، دەپتىمەن. سىزنىڭ ئوغۇل دوستلىرىڭىزمۇ كۆپ،
شۇڭا بۇنداق بولارنى ئويلىماپتىمەن. سىزنى سىتۇئارت بىلەن
دەپ ئويلىۋېدىم.

ھايات، تۇيغۇ ۋە گەپلەرنىڭ تېگىگە يېتىش دېگەندەك
ھېسسىيات دولقۇنلىرى ئۇنىڭغا قاراپ بىراقلا يوپۇرۇلۇشقا
باشلىدى.

— سىز بايا ماڭا كۆڭلىڭىزنىڭ بارلىقىنى دېگەنغۇ؟

ئۇنىڭ ئىللىق قوللىرى سىكارلېتنىڭ قوللىرىنى مەھكەم

سقىپ ئاغرىتىۋەتتى.

— سۆيۈملۈكۈم، سىز ماڭا ئۆزىڭىزنى بىئاراملىققا سالىدىغان گەپلەرنى دېگۈزمەكچىمۇ؟
سىكارلېت گەپ قىلماي، ئاشلىپىنى گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېيىشكە مەجبۇر قىلدى.

— سۆيۈملۈكۈم، سىزگە بۇ گەپلەرنى قانداق چۈشەندۈرسەم بولار؟ سىز تېخى ياش، ئۇنىڭ ئۈستىگە بىر ئىشلارغا كالا قاتۇرۇپ كەتمەيسىز، شۇ سەۋەبلەردىن، توي دېگەننىڭ نېمىلەردىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيسىز.

— مەن سىزنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىمنىلا بىلىمەن.

— ئىككىمىزگە ئوخشاش، خاراكتېرى ئوخشىمايدىغان ئىككى ئادەمنىڭ بەختلىك ئەر - خوتۇنلاردىن بولۇشىغا يالغۇز مۇھەببەت بولسىلا كۇپايە قىلمايدۇ. سىز بىر ئەرنىڭ ھەممە نېمىسىگە، يەنى تېنىگە، ھېس - تۇيغۇلىرىغا، روھىغا، ئىدىيەسىگە موھتاج. ئۇ نەرسىلەرگە ئېرىشەلمىسىڭىز چوقۇم ئازابلىنىسىز. ئەمما، مەن بۇ نەرسىلەرنى سىزگە تۈگەل بېرەلمەيمەن، باشقا ھەرقانداق ئادەمگىمۇ ئۆزۈمنى پۈتۈنلەي تاپشۇرالمايمەن. مەنمۇ ئۇ ئادەمنى ياكى سىزنى شۇ نەرسىلىرىڭىزنى ماڭا بېرىسىز دەپ مەجبۇرلىيالمايمەن. شۇنىڭ بىلەن سىز بىئارام بولىسىز، ئاندىن ماڭا نەپەرەتلىنىسىز، ھەتتا مەن ئوقۇغان كىتابلارغا، مەن ياخشى كۆرىدىغان مۇزىكىلارغىمۇ نەپىرىتىڭىز قوزغىلىدۇ. چۈنكى، شۇ نەرسىلەر مېنى سىزنىڭ يېنىڭىزدىن بىردەم بولسىمۇ ئېلىپ كېتىدۇ. شۇڭا مەن دەيمەن... بەلكىم مەن ...

— سىز ئۇنى ياخشى كۆرەمسىز؟

— ئۇ مېنىڭ ۋۇجۇدۇمنىڭ بىر قىسمى، بىز بىر - بىرىمىزنى ئوبدان چۈشىنىشىمىز، سىكارلېت! سىز ئىككى ئادەمنىڭ مەجەز - خۇلقىنىڭ ئوخشاش بولۇشى كېرەكلىكىنى، بولمىسا توي قىلغاندىن كېيىن ئۆيىدە جېدەل - ماجىرانىڭ قۇرۇمايدىغانلىقىنى بىلمەمسىز؟

كىمدۇر بىرسى؛ «ياخشىسى، ئوخشاش مېجەزدىكىلەر بىر – بىرى بىلەن توي قىلىشلىرى كېرەك، بولمىسا بەختلىك بولالمايدۇ» دېگەندەك قىلىۋىدى. بۇ گەپنى كىم دېگەن بولغىدى؟ سىكارلېتقا بۇ گەپنى ئاڭلىغىنىغا نەچچە ئونمىڭ يىل بولغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى، ئەمما سىكارلېت ئۈچۈن يەنىلا ئۇ گەپنىڭ قىلچە ئەھمىيىتى يوق ئىدى.

— سىز ماڭا، سىزگە كۆڭلۈم بار، دېگەنغۇ.

— ئەسلىدە ئۇ گەپنى سىزگە دېمەسلىكىم كېرەك ئىدى.

شۇ ئارىلىقتا ئۇنىڭ كاللىسىنىڭ قانداقتۇر بىر يېرىدە لاۋۇلداپ ئوت يانغاندەك بولۇپ، غەزەپ – نەپرەت بارلىق نەرسىنى سۈپۈرۈپ تاشلايدىغان ئەلپازى بىلەن ئۇنى چىرماشقا باشلىدى.

— بولدى، شۇنداق دېيىشمۇ بىر ئىپلاسلۇق ...

ئاشلېينىڭ چىرايى شۇئان ئاقىرىپ كەتتى.

— راست دەيسىز، مېلانىيە بىلەن توي قىلماقچى بولۇۋېتىپ

يەنە شۇنداق گەپ قىلىش، ئەلۋەتتە، ئىپلاسلۇق. ئۇ گەپنى

ئەسلىدە دېمەسلىكىم كېرەك ئىدى، چۈنكى سىز ئۇ گەپنى توغرا

چۈشەنمەيدىكەنسىز. سىز ھاياتقا پۈتۈن قىزغىنلىقىڭىز بىلەن

بېرىلىسىز، ئەمما ئۇ قىزغىنلىق مەندە يوق؛ سىز بىر ئادەمگە

پۈتۈن مۇھەببىتىڭىزنىمۇ ھەم پۈتۈن نەپىرتىڭىزنىمۇ

بېرەلەيسىز، ئەمما مەن ئۇنداق قىلالمايمەن؛ سىز ئوتقا ياكى

شامالغا ۋە ياكى باشقا قەدىمىي نەرسىلەرگە ئوخشاش پاك ۋە

ساددا، لېكىن مەن ...

سىكارلېت تۇيۇقسىز مېلانىيەنى ئويلاپ، ئۇنىڭ خىيالچان

تىنىق كۆزلىرىنى، چۆرىسىگە گۈل كەشتىلەنگەن پەلىيى

ئىچىدىكى ئىللىق قوللىرىنى ۋە لاتاپەتلىك تۇرقىنى كۆرگەندەك

بولۇپ، بىردىنلا غەزەپى تاشتى. بۇ غەزەپ ئىرېلاندىيەلىكلەرنىڭ

ئۆلۈمگە تەۋەككۈل قىلغان چاغدىكى غەزەپلىرىگە ئالامەت

ئوخشايتتى. ئۇنىڭدا ئانىسىنىڭ ئەجدادى بولغان روبېللارد

ئەۋلادىنىڭ تەربىيە كۆرگەن، دۇنيانىڭ بارلىق ئازابلىرىنى

ئىچىدە بىلىپ ئۇنىڭغا چىدايدىغان خىسلەتتىن زەررىچە بولسىمۇ يوق ئىدى.

— سىز نېمىشقا مەن بىلەن توي قىلىشتىن قورقىدىغانلىقىڭىزنى ئوچۇق ئېيتمايسىز، قورقۇنچاق. ئاغزىدىن «خوش، خوش» چۈشمەيدىغان ئاشۇ ئەخمەق، كالۋا بىلەن ئۆمۈرۋايەت بىللە بولماقچىسىز، ئۇنىڭدىن ئۆزىگە ئوخشاش قول باغلاپ تۇرىدىغان كۈچۈكلەرنى تاپماقچىسىز، نېمە ئۈچۈن ...

— مېلانىيەنى ئۇنداق دېسىڭىز بولمايدۇ.

— نېمە؟ «بولمايدۇ»؟ ئىشىڭىزنى قىلىڭ، مېنى ئۇنى قىلىشىڭىز بولمايدۇ، بۇنى قىلىشىڭىز بولمايدۇ، دەيدىغانغا سىز قانچىلىك نېمىدىڭىز؟ سىز توخۇ يۈرەك، سىز ئىپلاس. سىز مېنى مەن بىلەن توي قىلىدىغىنىڭىزغا ئىشەندۈرۈپ يۈرگەندىڭىز ...

— ئادىلراق گەپ قىلىڭ، — دېدى ئاشلىپى ئۇنىڭدىن ئۆتۈنۈپ، — مەن قاچان ...

ئاشلىپىنىڭ گەپلىرىنىڭ توغرىلىقىنى بىلىپ تۇرسىمۇ، سىكارلېت ھەرگىز ئادىللىق قىلالمايتتى.

ئاشلىپى ئۇنىڭ بىلەن بولغان مۇناسىۋەتتە پەقەتلا دوستلۇق مۇناسىۋەتنىڭ نېرسىغا ئۆتۈپ باقمىغانىدى، مۇشۇنى ئويلىسىمۇ سىكارلېتنىڭ جۇدۇنى ئۆرلەيتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ شۇ قىلىقىمۇ سىكارلېتنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتىنى، ئايال كىشىگە خاس غۇرۇرىنى سۇندۇرغانىدى. سىكارلېت بوشاشماي ئۇنىڭ كەينىگە چۈشتى، ئەمما ئاشلىپى ئازراقمۇ ئېرىپ باقمىدى، مېلانىيەدەك سەبەدە چىراي، جۈۋەك بىر قىزنى ئېلىشقا رازى بولىدىكى، سىكارلېتقا يېقىن يولمىدى. ئاھ، ئەگەر سىكارلېت ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىسىنىڭ گېپىگە كىرىپ، ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى زەررىچە بولسىمۇ بىلىندۈرمىگەن بولسا، بۈگۈنكىدەك ئادەمنىڭ نومۇسىنى تۆكىدىغان بۇنداق ھالەتكە ھەرگىز چۈشۈپ قالمايتتى.

سىكارلېت ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى، مۇشتلىرى چىڭ تۇرۇلدى. ئاشلىپمۇ ئۆرە تۇرۇپ ئۇنىڭغا قاراپ تۇردى، چىرايىدا سۆزسىز ئازاب ئەكس ئەتتەتتى، ئۇ ئازاب رېئاللىققا، ئېچىنىشلىق رېئاللىققا يۈزلىنىشكە مەجبۇرلانغان، ئۇنىڭ دەردىنى تارتقان ئادەمنىڭ ئازابغا ئوخشاش ئازاب ئىدى.

— مەن سىزدىن مەڭگۈ نەپرەتلىنىمەن، سىز ئىپلاس، سىز لۈكچەك ... لۈكچەك ... — سىكارلېت ئۇنىڭدىنمۇ ئەشەددىي تىللار بىلەن تىللىماقچىدى، لېكىن ئۇنداق تىلنى دەرمەھەل تاپالماي قالدى.

— سىكارلېت، سىز ...

ئاشلىپ ئۇنىڭغا ئىككى قولىنى سۇنۇۋىدى، سىكارلېت پۈتۈن كۈچى بىلەن ئۇنىڭ تەستىكىگە بىر شاپىلاق سالدى. بۇ شاپىلاق خۇددى قامچا سوققانداك ئاۋاز چىقاردى. شاپىلاقتىن كېيىنلا سىكارلېتنىڭ پۈتۈن غەزىپى تۈگەپ، ئىچى مۇزدەك بىر خىل بولۇپ قالدى.

ئۇنىڭ قىزىرىپ كەتكەن ئالىقىنىنىڭ ئىزى ئاشلىپنىڭ ئايپاق ھەم ھارغىن يۈزىدە روشەن ئىز قالدۇردى. ئاشلىپ بىر ئېغىزىمۇ گەپ قىلماي، سىكارلېتنىڭ يۇمشاق قولىنى تۇتۇپ لېۋىگە تەگكۈزدى، ئاندىن ئۇنىڭدىن گەپ كۈتمەيلا ئىشكىنى يېپىپ چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت بىردىنلا ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ قالدى، ئاچچىقى ئوتۇپ كەتكەندىن كېيىن ئىككى پۈتۈن جان قالمىغانىدى. ئۇ كەتتى، ئەمما ئۇنىڭ يۈزىگە كاچىتى بىلەن سېلىپ قويغان ئىز مەڭگۈ سىكارلېتنىڭ ئېسىدىن چىقمايتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ قەدەم تېۋىشىنىڭ ئاستا - ئاستا يىراقلاپ، ئاخىر يوقاپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ، بىردىنلا بۇ قىلىقنىڭ يامان ئاقىۋىتىگە پۈتۈنلەي ئۆزى مەسئۇل ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالدى. ئۇ ئەمدى ئۇنىڭدىن مەڭگۈ مەھرۇم بولدى. ئۇنى كۆرسە ئاشلىپ نەپرەتلەنمەي قالمايدۇ، ئۇمۇ ئاشلىپدا ھېچقانداق گەپ

يوق، ئۆزىچىلا ئۇنىڭغا كۆيۈپ - پىشىپ يۈرگىنىگە ئۆكۈنمەي قالمايدۇ.

«مەن ئەمدى خونپىي ۋىلكېسقا ئوخشاش پەسكەس ھالەتكە چۈشۈپ قالدىمۇ؟» ئۇ تۇيۇقسىز شۇ خىيالغا كېلىپ قالدى ۋە باشقىلارنىڭ، ئالدى بىلەن ئۆزىنىڭ خونپىينىڭ قىلىقلىرىنى قانداق مەسخىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىدى. ئۇنى ئەرلەرنىڭ بوينىغا مىنىۋالغان، شۇ يەردە تۇرۇپ ئۆزىنى كەمسىتىۋاتقان، مەسخىرە قىلىپ كۈلۈۋاتقان ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، ئۆزىگە، ئاشلىپىغا، كىشىلىك دۇنياغا قاتتىق ئاچچىقى كەلدى. ئۇ ئەمدىلا ئون ئالتە ياشقا كىرگەندە مۇھەببەتتە مۇشۇنداق ئوڭۇشسىزلىققا. ھاقارەتكە ئۇچرىغانلىقى ئۈچۈنلا ئۆزىگە ۋە ھەممىگە ئاشۇنداق نەپەرەتلىنىۋاتاتتى. ئۇنىڭ مۇھەببىتىدىكى ئازغىنا ھەقىقىي ھېسسىياتىنى دېمىگەندە، قالغىنىنىڭ ھەممىسى ئۆزىنىڭ جەلىپكارلىقىغا خۇراپىيلارچە ئىشىنىشتىن كەلگەن ساختا ھېسسىيات ئىدى. ئەمدى ئۇ يېڭىلىدى، ئۇنىڭغا يېڭىلىگىنىدىنمۇ بەكرەك ئېغىر كېلىدىغىنى، مۇشۇ ئىش تۈپەيلى خەقنىڭ كۈلكىسىگە قېلىش ئىدى، بۇنى ئويلاپ ئۇنى قورقۇنۇچ باستى. ئۇنىڭدىن كېيىن خونپىيگە ئوخشاش ھەممە مەسخىرە قىلىدىغان ئادەم بولۇپ قالارمۇ؟ ئۇنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدى جۇغۇلداپ كەتتى.

سىكارلېتنىڭ قولى يېنىدىكى ئۈستەل ئۈستىدىكى قىزىل رەڭلىك نەپىس بىر تەخسىگە تېگىپ كەتتى. تەخسىنىڭ يۈزىدە ھىجىيىپ تۇرغان قاناتلىق ئىككى پەرىشتىنىڭ سۈرىتى بار ئىدى. ئۇنىڭ ئىچى جىمجىت، بۇ جىمجىتلىقنى بۇزۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ بار ئاۋازى بىلەن ۋارقىرىغۇسى كېلىپ كەتتى. ئۇ نېمىلا بولسۇن بىر ئىش قىلىشى كېرەك، بولمىسا ساراڭ بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ بىلەن تەخسىنى قولغا ئېلىپ تام مەشكە قارىتىپ ئاتقاندى، تەخسە تام مەشنىڭ ئالدىدىكى سافانىڭ

يۆلەنچۈكى ئۈستىدىن ئۆتۈپ تام مەشىنىڭ تېمىغا تېگىپ، چۆل -
چۆل بولۇپ كەتتى.

— بۇ ھەددىدىن ئاشقان قىلىق بولدى، — سافانىڭ ئىچىدىن
بىر ئاۋاز ئاڭلاندى.

سىكارلېت ئەزەلدىن ھازىرقىدەك قورقۇپ باقمىغانىدى،
ئاغزى قۇرۇپ ئىختىيارسىز توۋلىۋەتتى، لېكىن ئاۋازى
چىقمىدى، ئورۇندۇقنىڭ يۆلەنچۈكىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى،
بولمىسا ئىككى پۇتىدا قورقۇپ جان قالمىغاچقا، يىقىلىپ
چۈشۈشى مۇمكىن ئىدى. شۇ ئارىدا رېت باتلېر باياتىدىن بېرى
يېرىم يۆلىنىپ ئولتۇرغان سافادىن قوبۇپ، زىيادە تەكەللۇپ
بىلەن سىكارلېتقا تەزىم قىلدى.

— ئازراق ئۇخلىۋالاي دېۋىدىم، ئۇخلاش ئورنىغا بىر پەس
ئويۇن كۆرۈشكە مەجبۇرلاندىم، بۇ كۆڭۈلسىزلىكمۇ ماڭا يېتىپ
ئاشاتتى، ئەمدى قوپۇپ جېنىمغا قەست قىلغىنىڭىز نېمىسى؟
ئۇ ئالۋاستى ئەمەس، ھەقىقىي ئادەم ئىدى. بىراق، ئۇ ھەممە
گەپنى ئاڭلىدى. شۇنداقتىمۇ، سىكارلېت تەمكىن قىياپەتكە
كىرىۋېلىپ:

— ئەپەندى، بۇ يەردە ئىكەنلىكىڭىزنى بىلدۈرۈپ قويۇشىڭىز
كېرەك ئىدىغۇ؟ — دېدى.

— شۇنداقمۇ؟ — ئۇ چىشىنىڭ ئېقىنى كۆرسىتىپ
ھىجىيىپ قويدى، بىر جۈپ يۈرەكلىك قارا كۆزلىرىدە مەسخىرە
كۈلكىسى ئويىناپ تۇراتتى، — بىراق، بۇ يەرگە تەكلىپسىز
كىرگەن ئادەم مەن ئەمەس، سىز. مەن كېلىنىدى ئەپەندىنى
مۇشۇ يەردە ساقلاشقا مەجبۇرلاندىم. چۈنكى، ئارقا ھويلىدا قارشى
ئېلىنماي، ئاخىر كۆپ ئويلىنىپ مۇشۇ يەرگە كىرىۋالغاندىم.
بۇ يەردە ماڭا ھېچكىم كاشىلا قىلماس دېۋىدىم، ئەپسۇس، ئۇنداق
بولمىدى، — ئۇ ئىككى مۇرىسىنى قىسىپ قويۇپ مۇلايىمغىنا
كۈلۈپ قويدى.

بۇ قوپال، ھۆرمەتسىز ئادەمنىڭ ھەممە گەپنى، بولۇپمۇ سىكارلېت ئەمدى بولسا ئۆلۈشمۇ دېمەيدىغان گەپلەرنى ئاڭلىۋالغانلىقىنى ئويلاپ، سىكارلېتنىڭ باشقىدىن جۇدۇتى تۇتتى.

— گەپ ئوغرىسى! — دېدى ئۇ غەزەپ بىلەن.
— گەپ ئوغرىلىرى دائىم دېگۈدەك ناھايىتى تەسىرلىك ۋە پايدىلىق گەپلەرنى ئاڭلىۋالىدۇ، — دېدى باتلىر قەستەن غەلىتە ھىجىيىپ قويۇپ، — ئۇزۇن يىللىق مۇشۇنداق تەجرىبىلىرىمدىن مەن ...

— ئەپەندى، سىز ئېسىل زادىلەردىن ئەمەس ئىكەنسىز.
— كۆزىڭىز بەكمۇ ئۆتكۈر ئىكەن، — دېدى باتلىر تەبىئىي قىياپەتتە تۇرۇپ، — ئەمما، قىزچاق، سىزمۇ ئېسىل زادە قىزلاردىن ئەمەس، — سىكارلېت ئۇنىڭغا قىزىق تۇيۇلۇپ كەتكەن بولسا كېرەك، يەنە مۇلايىم كۈلۈپ قويدى، — كىملا بولسۇن، بايا مەن ئاڭلىغان گەپلەرنى قىلغان ئادەمنى ئېسىل زادە دېگىلى بولمايدۇ. ئەمما، ئېسىل زادىلەرنىڭ مەن ئۈچۈن ھېچقانچە جەلپكارلىقى يوق، مەن ئۇلارنىڭ نېمە ئويلايدىغانلىقىنى بىلىمەن. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىچىدە ئويلىغانلىرىنى ھېچقانداق ئادەمگە يۈرەكلىك ئېيتالمايدۇ، ئەمما سىز، سۆيۈملۈك ئوخارا خانقىز، كارامەت ئىكەنسىز، سىزگە قايىل بولدۇم، سىزگە بېشىمدىن شىلەپەمنى ئېلىپ تۇرۇپ ھۆرمىتىمنى بىلدۈرمەكچىمەن. مەن سىلىق — سىپايە ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ قانداق بىر يېرىنىڭ سىزدەك ئوت يۈرەك قىزىنىڭ شۇنچىۋالا ياخشى كۆرۈپ كېتىشىگە سازاۋەر بولۇپ كەتكىنىنى پەقەتلا بىلەلمىدىم. ئۇ تەڭرىنىڭ سىزدەك بىر — بايا ئۇ نېمە دېدى؟ — ھە توغرا، «ھاياتقا پۈتۈن قىزغىنلىقى بىلەن بېرىلىدىغان» قىزنى ئۆزىگە ئاتا قىلغىنى ئۈچۈن تەڭرىگە رەھمەت ئېيتىشى كېرەك ئىدى، لېكىن ئۇنىڭ قۇرتقا ئوخشاش تۈگۈلۈۋالىدىغان

قورقۇنچاق ئادەم ئىكەنلىكىنى كىم بىلدى ...
— سىز ئۇنىڭ ئۆتۈكىنى سۈرتۈپ قويۇشقىمۇ مۇناسىپ ئەمەس، — دېدى سىكارلېت غەزەپ بىلەن تۈۋلەپ.
— يىراق، سىز ئۇنىڭغا بىر ئۆمۈر نەپەت بىلەن قارىماقچى ئەمەسمىڭىز! — ئۇ شۇ گەپتىن كېيىن يەنە ساقادا ئولتۇردى.
سىكارلېت ئۇنىڭ كۈلۈۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى.
ئەگەر سىكارلېت ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتەلەيدىغان بولسا جەزمەن ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولاتتى. لېكىن، ئۇنداق ئىشىمۇ يۈز بەرمىدى.
سىكارلېت ئۆزىنى مەغرۇر تۇتۇپ، ئىشىكىنى جالاقىدە يېپىپ ئۆيىدىن چىقىپ كەتتى.

ئۇ پەلەمپەيدىن ئىتتىك مېڭىپ چىقىپ، ئۈستىگە چىققاندا ھوشىدىن كېتىدىغاندەك بولۇپ كەتتى. شۇئان توختاپ، پەلەمپەينىڭ سالاسۇنىغا يۆلىنىۋالدى. غەزەپ، نومۇس ۋە جىددىچىلىكتە يۈرىكى خۇددى قېپىدىن چىقىپ كېتىدىغاندەك شىددەت بىلەن سوقۇپ كېتىۋاتاتتى. چوڭ - چوڭ تىنىۋالغان بولسا ياخشى بولاتتى، لېكىن نېگىر ئانىسى قورسىقىنى بەكمۇ چىڭ تېڭىۋەتكەچكە مۇمكىن بولمىدى. ناۋادا راستلا ھوشىدىن كېتىدىغان بولسا، كىشىلەر ئۇنى مۇشۇ يەردىن تېپىشىدۇ، ئۇ چاغدا ئۇلار نېمىلەرنى دېمەيدۇ؟ ئاشلىپ، ھېلىقى نەپەرتلىك باتلىر ھەم ھەرقانداق ئادەمنى كۆرەلمەيدىغان پىتىنچى قىزلارنىڭ قولىدىن ھەر بالا كېلىدۇ. سىكارلېت ئازراق تۈز ئېلىۋالمىغىنىغا تۇنجى قېتىم پۇشايمان قىلدى، ئۇنىڭ باشقا قىزلارغا ئوخشاش تۈز سېلىۋالدىغان كىچىك قۇتسىمۇ يوق ئىدى. بۇرۇن ئۇ بېشىنىڭ زادىلا قايماسلىقى بىلەن ماختىناتتى، ئەمدى چاتاق، يىقىلىپ چۈشمەسە بولاتتى.
بارا - بارا بىئاراملىق يوقاپ پۈتۈنلەي ئەسلىگە كەلدى.
شۇندىلا ئۇ ئىندىيانىڭ ھۇجرىسىنىڭ يېنىدىكى چاققانغا

پەرداز خانغا كىرىپ لىپتىكىنى يېشىۋەتتى، ئاندىن ئۇخلاۋاتقان بىر قىزنىڭ يېنىدىكى بوش كارىۋاتقا چىقىپ ياتتى. ئۇ بار ئامالى بىلەن يۈرىكىنىڭ سوقۇشىنى نورماللاشتۇرۇشقا، چىرايىدىكى جىددەيچىلىكنى بېسىپ بۇرۇنقى خاتىرجەم ھالىتىگە يېنىشقا تىرىشتى، ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدىكى چىرايى بەئەينى ساراڭ خوتۇننىڭ ئۆزى ئىدى، بۇنى ئۆزىمۇ بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. شۇ تاپتا بىرەر قىز ئويغاق بولسا، ئۇنىڭ بۇ ھالىتىدىن بىر نەرسىنى سېزىۋالغان بولاتتى. ئەمدى ھېچقانداق ئادەمگە ئۆزىنىڭ نېمە بولغانلىقىنى سەزدۈرمەسلىك كېرەك.

ئارقا ھويلىغا قاراپ تۇرغان دېرىزىدىن ھويلىدىكى ئەرلەرنىڭ تېخىچە دەرەخنىڭ سايىسىدا شىپاڭدا ئولتۇرۇپ، پاراڭلاشقاچ ئارام ئېلىشىۋاتقانلىقى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. سىكارلېتنىڭ ئۇلارغا قاتتىق ھەۋىسى كەلدى. ئەر كىشى بولۇش نېمىدىگەن ياخشى، ئۇلار بايا سىكارلېت تارتقان دەرەنى مەڭگۈ تارتمايدۇ. ئۇ دېرىزىنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇلارغا قاراپ تۇردى. بېشى يەنە قايغاندەك بولدى. شۇ ئارىدا يول تەرەپتىن جىددىي چېپىپ كېلىۋاتقان ئاتنىڭ ئۇياق ئاۋازى ئاڭلاندى. بىردىنلا ئات ھويلىنىڭ ئالدىدىكى ياپېشىل چىملىقنىڭ ئۈستىدىن چېپىپ ئۆتۈپ، دەرەخ سايىسىدا دەم ئېلىۋاتقان ئەرلەرنىڭ ئالدىغا بېرىپ توختىدى.

كېچىكىپ قالغان بىرەر مېھماندۇ. لېكىن، ئۇ نېمىشقا ئىندىيا ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان چىملىقنى ئېتىغا دەسسەتىپ ئۆتىدۇ؟ سىكارلېت ئۇ ئادەمنى تونۇمىدى، لېكىن ئۇ ئېگەردىن چۈشۈپ ۋىلكېسنىڭ قولىدىن تۇتقان چاغدا قاتتىق ھاياجانلىنىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئادەملەر دەررۇ ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولاشتى. ئارىلىق يىراق بولسىمۇ، سىكارلېت ئۇلارنىڭ ئۇنىڭدىن بىر نېمىلەرنى سورىشىۋاتقانلىقىنى، بىر نېمىلەر دەپ چۇقان سېلىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ تۇردى ھەم ئۇلارنىڭ قاتتىق

ھاياجانلىنىپ كېتىۋاتقان جىددىي ھالەتلىرىنى كۆردى. ئارقىدىنلا، سىتۇئارت تارلېتوننىڭ ھەممە ئاۋازىنى بېسىپ «ئاھا! ئاھا!» دەپ توۋلىغىنى ئېنىق ئاڭلاندى. بۇنداق توۋلاشنى بىرىنچى قېتىم ئاڭلاۋاتقاچقا، ئۇنىڭ مەنىسىنى پەقەتلا چۈشەنمىدى.

شۇئان تارلېتوننىڭ تۆت ئوغلى بىلەن فونتائىنىڭ ئوغۇللىرى توپ ئىچىدىن سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ، ئات ئېغىلى تەرەپكە قاراپ ماڭدى. كېتىۋېتىپ: «جونېس، بول، جونېس، ئاتنى تەييارلا!» دەپ توۋلىشاتتى.

«بىرەر سىنىڭ ئۆيىگە ئوت كەتكەن ئوخشايدۇ» دەپ ئويلىدى سىكارلېت. نېمىلا بولسا بولسۇن، ئۇلار ئۇنى كۆرۈپ قالغۇچە دەررۇ ئۆيگە كىرىپ يېتىۋېلىشى كېرەك.

ھازىر ئۇنىڭ يۈرىكى خېلى تىنچلىنىپ قالدى. ئۇ پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ كەينىگە ياندى. ئىچكىرى - تاشقىرى ئۆيلەرنىڭ ھەممىسىدە خۇددى قىزلارغا ئوخشاش ئەركىن - ئازادە ئۇخلاپ، كەچتە تانسا باشلانغاندا مۇزىكىنىڭ يېقىملىق ساداسى، شاملارنىڭ يارقىن نۇرلىرى ئاستىدا ئۆزىنىڭ پۈتۈن گۈزەللىكىنى كۆرسىتىپ قويماقچى بولغاندەك، ئېغىر جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈرۈۋاتاتتى. بىردىنلا، ئىچكىرىكى ئۆينىڭ قىيا ئوچۇق ئىشىكىدىن خۇبىيىنىڭ پىچىرلاپ دېگۈدەك گەپ قىلىۋاتقان ئاۋازى ئاڭلىنىپ قالدى:

— بۈگۈن سىكارلېتنىڭ ھەرىكىتى شۇنچىلىك تېز بولدىكى، ئادەم ھەيران قالىدۇ. پۈتۈن كۈچىنى ئىشقا سالدىمىكىن دەيمەن.

سىكارلېتنىڭ يۈرىكى يەنە قاتتىق سېلىپ، ئىختىيارسىز ئۇنى بېسىۋالماقچى بولغاندەك، بىر قولى بىلەن مەيدىسىنى چىڭ تۇتۇۋالدى. «گەپ ئوغرىسى كۆپىنچە چاغلاردا مۇھىم گەپلەرنى ئاڭلىۋالىدۇ» دېگەن گەپ ئۇشتۇمتۇت ئۇنىڭ ئېسىگە كېلىپ

قالدى. قايتىپ بېرىپ كارىۋىتىدا ياتسۇنمۇ ياكى ئىچكىرى ئۆيگە باستۇرۇپ كىرىپ خونپىنى ئوسال قىلسۇنمۇ؟ ئارقىدىنلا ئاڭلانغان باشقا بىر ئاۋاز ئۇنى ھەر ئىككى ھەرىكەتتىن توسۇپ قويدى. ئەمدى ئۇنى ھەرقانداق كۈچ ھەرقانداق تەرەپكە تارتىپ كېتەلمەيتتى، چۈنكى گەپ قىلمۇنقىنى مېلانىيە ئىدى.

— خونپى، ئۇنداق دېمە! ئۇ بۈگۈن بەك خۇشال، شۇڭا قىن - قىنىغا پاتماي يۈرگەن گەپ. مېنىڭچە، ئۇ بەكمۇ ئوماق قىز.

«ھەم، — ئويلىدى سىكارلىپت. ئاچچىقىدا تىرناقلىرى كۆڭلىكىدىن ئۆتۈپ بەدىنىگە پېتىپ كېتىۋاتاتتى، — ئەمدى سەن ياغلىما ئېغىز غەناجانىڭ ھىمايىسى كېرەك بولۇپ قالدۇمۇ ماڭا»

مېلانىيەنىڭ بۇ گېپى سىكارلىپتقا خونپىنىڭ ئوچۇق - ئاشكارا مەسخىرە قىلغىنىدىنمۇ ئۆتە ئېغىر كەلدى. ئۇ ئاپىسىدىن بۆلەك ھېچقانداق ئايال زاتغا ئىشەنمەيتتى، ھەر قانداق ئايالنى ئۆزىنىڭ شەخسىي غەربىنى ئارىلاشتۇرماي ئىش قىلمايدۇ، دەپ قارايتتى. مېلانىيە ئاشلىپىنى پۈتۈنلەي قولغا كەلتۈرۈپ بولغاچقىلا، ئۆزىنى كۆرسىتىپ، خىرىستوس روھىدا گەپ قىلىۋاتىدۇ - دە. سىكارلىپتنىڭ قارشىچە، مېلانىيە شۇ گېپى بىلەن ئۆزىنىڭ غەلبىسىنى كۆز - كۆز قىلماقچى، خەقلەرنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشمەكچى. سىكارلىپتمۇ يىگىتلەر بىلەن ئولتۇرۇپ باشقا قىزلارنىڭ گېپىنى قىلغاندا، شۇ ھىلىنى ئىشلىتەتتى، ئەخمەق ئەرلەر چۈشەنمەي، سىكارلىپتنى نېمىدېگەن ئوماق، كەڭ قورساق قىز بۇ، دەپ ماختىشىپ كېتەتتى.

— ھۇي، خاتىز، — دېدى خونپى ئاچچىق كىنايە بىلەن، — سىزنىڭ چوقۇم كۆزىڭىز يوق ئىكەن.

— بوشراق گەپ قىل، خونپى، — سالىلى مۇنرونىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى، — گېپىڭنى ھەممە ئادەم ئاڭلاۋاتىدۇ.

خونپىنىڭ ئاۋازى پەسلەپ كەتتى، ئەمما گېپى تۈگىمىدى.

— ھەممىمىز كۆرۈپ تۇردۇق، يىغالايدىغان ئادەمنىڭ ھەممىسىنى ئەتراپىغا يىغۋالدى. كېنىدى ئەپەندىمۇ قالمىدى. ئۇ تېخى ئۇنىڭ سىڭلىسىنىڭ دوستى ئىدى. مەن ئۆمرۈمدە بۇنداق قىزنى كۆرۈپ باقمايتىمەن. ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ پۈتۈن ئوي - خىيالى چارلېستتا، — خونپى سەل خىجىل بولغاندەك پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى، — سىلەرمۇ بىلىسىلەر، چارلېس بىلەن مەن ...

— بۇ گېپىڭ راستمۇ؟ — بىرنەچچە ئاۋاز بىردىنلا جانلىنىپ كەتتى.

— باشقىلارغا دەپ يۈرمەڭلار، قىزلار، تېخى مۇقىم ئەمەس، يەنە پىخىلداپ كۈلۈشلەر، كارىۋات پۇرۇزىنىڭ غىرىسلاشلىرى ئاڭلاندى، بەزىلەر خونپىنىڭ كارىۋاتىغا چىقىۋالغان بولسا كېرەك. مېلانىيەنىڭ بىر نېمىلەر دېگىنى ئاڭلاندى، ئۇ بەلكىم خونپىنىڭ ئۆزىگە يەڭگە بولىدىغانلىقىغا خۇشال بولغاندۇ.

— مەن سىكارلېتنىڭ ماڭا يەڭگە بولۇپ قېلىشىنى ھەرگىز خالىمايمەن، چۈنكى ئۇ مەن بىلىدىغان قىزلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ شاللاق قىز، — بۇ ھېتى تارلېتوننىڭ ئاۋازى ئىدى، — بىراق، ئۇ ستۇئارت بىلەن ئوي قىلىدىغانغا ئاساسەن كېلىشىپ بولدى. بويدىنىڭ دېيىشىچە، ئۇ بويدىنى ياراتماسمىش. بولمىسا بويدىمۇ ئۇنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرەتتى.

— سىلەرگە ھەقىقىي ئەھۋالنى دېسەم، — دېدى خونپى سىرلىق تەلپۈپۈزدا، — ئۇنىڭ كۆڭلىگە پەقەت بىرلا ئادەم ياقىدۇ، ئۇ بولسىمۇ ئاشلىپى.

بۇ گەپ بىلەنلا، بىرسى بىر نېمە دەپ، يەنە بىرسى بىر نېمە دەپ، گەپ كۆپىيىپ كەتتى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ قورقتى ھەم نومۇس قىلدى، ئىچى مۇزدەك بولدى. خونپى ئەرلەرگە كەلگەندە ئەخمەقرەك بولغىنى بىلەن ئاياللارغا ئىنتايىن سەزگۈر ئىكەن ئەمەسمۇ، سىكارلېت ئۇنىڭغا سەل قاراپ قاپتۇ.

سىكارلېتنىڭ پەستىكى ئۆيدە ئاشلىپ بىلەن باتلېرنىڭ ئالدىدا تارتقان ئازابى بىلەن خورلۇقنى بۇ يەردىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، بۇ يەردىكىسى پاشا چاققانچىلىكىمۇ ئەمەس ئىدى. ئەرلەر ھەر ھالدا سىرىغىنى ساقلايدۇ، ھەتتا باتلېرغا ئوخشاش ئادەملەرمۇ شۇنداق. ئەمما، خونپىننىڭ ئاشۇ ۋالاقىتەگىگۈر ئاغزىغا چىقىپ قالغان گەپ سائەت ئالتىگە قالماي پۈتۈن ناھىيەدىكى ئادەملەرنىڭ قۇلاقلىرىغا يېتىپ بولىدۇ. تۈنۈگۈن ئاخشاملا دادىسى گېرالدى سىكارلېتقا، باشقىلارنىڭ سېنى مەسخىرە قىلىپ قىلغان گەپلىرىنى ئاڭلاشنى خالىمايمەن، دېگەن ئەمەسمۇ؟ ئەمدى ھازىر ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنى مەسخىرە قىلىشىۋاتىدۇ. بۇنى ئويلاپ، ئۇنىڭ پېشانىسىدىن پۇرىدە تەر چىقىپ كەتتى.

شۇ ئارىدا مېلانىيەنىڭ ئاۋازى ھەممىسىنىڭ ئاۋازىنى بېسىپ كەتتى، گېپىنىڭ تۈرى بار ئىدى ھەم ئۇلارنى ئازراق ئەيىبلەنگەندەكمۇ مەنە چىقىپ تۇراتتى.

— خونپى، سەن ئەھۋالنىڭ ئۇنداق ئەمەسلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ شۇنداق گەپ قىلساڭ سەت ئەمەسمۇ.

— شۇنداققۇ، مېلانىيە، سەن يامان ئادەملەرنى ئادىتىڭ بويىچە ياخشى ئادەم دەپ قارىمىساڭلا، مېنىڭ دېگەنلىرىمنىڭ راست ئىكەنلىكىنى بىلەتتىڭ. مەن ئۇنى شۇنداق دەيمەن، ئۇمۇ دەرد تارتىپ باقسۇن. ئۇ دائىم ئادەمگە ئاۋازىچىلىك تېپىپ بېرىپلا يۈرىدۇ، خەقلەرنىڭ يىگىتلىرىنى تارتىۋېلىشقا ئارانلا تۇرىدۇ. ئۇنىڭ ئىندىيادىن سىتۇئارنى تارتىۋالغانلىقىنى سەنمۇ بىلسەن، يا ئۇنىڭ بىلەن يۈرمەيدۇ. بۈگۈن يەنە كېنىپىدى بىلەن ئاشلىپىنى، يەنە چارلېسنى تارتىۋالماقچى بولدى ...

«مەن دەررۇ ئۆيۈمگە كېتەي، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت، — ھازىرلا ماڭاي.»

ئۇ بىرەر سېھىر ئىشلىتىپ، ئۆزىنى ھازىرلا تارا قورۇقىدا، ئەڭ بىخەتەر جاي بولغان ئۆز ئۆيىدە كۆرۈشنى، ئاپىسىنىڭ

باغرىغا ئۆزىنى ئېتىپ، ئېتەكلىرىنى كۆزىگە سۈرتۈپ تۇرۇپ بۈگۈن تارتقان دەرد - ئەلەملىرىنى بىرسىنى قويماي سۆزلەپ بېرىشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلىپ كەتتى. ئەگەر ئۇ ئىچكىرىدە بولۇۋاتقان گەپلەرنىڭ داۋامىنى ئاڭلىمىغان بولسا، ئۆيگە ئېتىلىپ كىرىپ خونپىنىڭ رەڭسىز چاچلىرىنى بىرسىنى قويماي يۇلغان، ئاندىن مېلانىيەنىڭ يۈزىگە تۈكۈرۈپ، ئۇنىڭ ساختىپەزلىكىگە ئۆزىنىڭ قانداق قارايدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ قويغان بولاتتى. لېكىن، ئۇ بۈگۈن قىلغۇلۇقنى تازا قىلدى، تۆۋەن تەبىقىدىكى ئاق تەنلىكلەردىن قېلىشمىدى، شۇڭا سەل تىلى تۇتۇق ئىدى.

ئۇ قوللىرى بىلەن كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى شىلدىرلاپ كەتمىسۇن دەپ مەھكەم تۇتۇۋېلىپ، قىلچە شەپە چىقارماي ئاستا - ئاستا كەينىگە شوخشىدى. «ئۆيگە قايتىپ كېتەي.» ئۇ بۇ گەپنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەي، ئۆيدىن يۈگۈرۈپ چىقىپ كەتتى. كارىدوردىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، يېڭى بىر خىيال بىلەن ئۈشتۈمتۈت توختاپ قالدى. ئۇ ئۆيگە قايتىپ كەتمەسلىكى، قاچماسلىقى، ئاخىرىغىچە بۇ يەردە تۇرۇشى، قىزلارنىڭ بارلىق سېسىق، تەنە گەپلىرىگە، ئۆزىدىكى نومۇسلىنىشلارغا، دەرد - ئەلەملىرىگە چىداشلىق بېرىشى كېرەك. قېچىپ كەتسە ئۇلارنىڭ ئۆزىگە ھۇجۇم قىلىشىغا گەپ تېپىپ بېرىدۇ.

سىكارلېت مۇشتىنى تۈگۈپ يېنىدىكى ئاپپاق تۈۋرۈككە مۇشتلاپ، شۇ تۇرقىدىلا سامسۇنغا ① ئايلىنىپ كەتكۈسى كېلىپ

① «ئىنجىل - تەۋرات»: سامسۇن چەكسىز كۈچ - قۇۋۋەتكە ئىگە ئىسرائىل - يەلىك پالۋان، پىلسالاردىن خوتۇن ئالغان. كېيىن پىلسالار ئۇنىڭ خوتۇنى دېلىلانى ئېرىگە خائىنلىق قىلدۇرغان. دېلىلا ئۇنىڭ بارلىق كۈچ - قۇدرىتىنىڭ چېچىدا ئىكەنلىكىنى ئۆزىدىن بىلىۋېلىپ، ئۇ ئۇخلاۋاتقاندا چېچىنى چۈشۈرۈۋەتكەن. شۇنىڭ بىلەن پىلسالار ئۇنى باغلىۋېلىپ قاتتىق خورلىغان. سامسۇن خورلۇققا چىدىماي تەڭرىدىن ئۆزىگە يەنە بىر نۆۋەت كۈچ - قۇۋۋەت ئانا قىلىشنى ئىلتىجا قىلغان، ئاندىن ئوردىنىڭ تۈۋرۈكىنى ئىككى قولى بىلەن يۇلۇپ تاشلاپ، دۈشمەنلىرى بىلەن بىللە ئۆلۈپ تۈگىگەن.

كەتتى. شۇنداق بولىدىغان بولسا، ئۇ «ئون ئىككى كاۋچوك دەرىخى» كەنتىنى ۋەيران قىلىۋەتكەن، ئۇنىڭ ھەربىر ئادىمىنى يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتكەن، ھەممىسىنى قىلغانلىرىغا پۇشايمان قىلدۇرغان، ئۇلارغا ئۆزىنى كۆرسىتىپ قويغان بولاتتى. ئەمما، قانداق قىلسا شۇ مەقسەتكە يەتكىلى بولىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، ئىشقىلىپ، ئۇلارنى ۋەيران قىلىۋېتىشنى، ئۇلارغا ئۆزىگە قىلغىنىدىن بەتتەر قىلىشنى ئويلايتتى.

ئۇنىڭ قەلبىدىن بۇرۇنقى ئاشلىپ پۈتۈنلەي كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. ئەمدى ئۇ بۇرۇن سىكارلېت ياخشى كۆرگەن، كۆزلىرى خۇمارلىشىپ تۇرىدىغان قامەتلىك ئاشلىپ ئەمەس، ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ۋە «ئون ئىككى كاۋچوك دەرىخى» كەنتىنىڭ، ناھىيەنىڭ ئاددىي بىر ئەزاسى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ ھەممىسىدىن نەپرەتلىنىدۇ، چۈنكى ئۇلار ئۇنى مەسخىرە قىلدى. ئون ئالتە ياشلىق بىر قىز ئۈچۈن شۆھرەتكە بېرىلىش مۇھەببەتكە قارىغاندا كۈچلۈك بولىدۇ، شۇڭا ئۇنىڭ غەزەپلىك يۈرىكىدە نەپرەتتىن باشقا ھېچقانداق نەرسە قالمىدى.

«مەن كەتمەيمەن، — ئويلىدى ئۇ، — بۇ يەردىن ھەرگىز كەتمەيمەن، ئۇلارغا ئۆزۈمنى كۆرسىتىپ قويىمەن. بۇ ئىشلارنى ئاپامغا مەڭگۈ تىنمايمەن، باشقا ھەرقانداق ئادەمگەمۇ تىنمايمەن.» ئۇ ئۆزىگە ئۆزى مەدەت بېرىپ، پەلەمپەيدىن يۇقىرىغا چىقتى — دە، باشقا بىر ھۇجرىغا كىرىپ كەتتى.

سىكارلېت كەينىگە بۇرىلىپ، چارلېسنىڭ باشقا ئىشىكتىن كىرىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ سىكارلېتنى كۆرۈپلا بۇ ياققا كەلدى، چاچلىرى چۇۋۇلۇپ كەتكەندى، چىرايمۇ ھاياجاندىن جىددىيلىشىپ تۇراتتى.

— نېمە ئىش بولغانلىقىنى ئۇقتىڭىزمۇ؟ — دېدى ئۇ سىكارلېتنىڭ يېنىغا يېتىپ كېلە — كەلمەستىنلا ئۇنلۇك

سۆزلەپ، — ئاڭلىدىڭىزمۇ؟ پائۇل ۋىلسون جونېسبوروڧتىن خەۋەر ئېلىپ كەپتۇ.

چارلېس بىردەم توختىۋېلىپ، ھاسىرىغان پېتى ئۇنىڭغا يېقىن كەلدى. سىكارلېت بىر ئېغىز گەپ قىلماي، ئۇنىڭغا چەكچىيىپ قاراپلا تۇراتتى.

— لىنكولىن ئەپەندى ئەسكەر ئېلىشنى باشلاپتۇ، پىدائىي ئەسكەرلەرنى دېمەكچىمەن. يەتمىش بەش مىڭ ئەسكەر ئاپتۇدەك.

يەنە لىنكولىن ئەپەندىنىڭ گېپىمۇ؟ ئەرلەر زادى ھەقىقىي مۇھىم ئىشلارنىمۇ ئويلىمىغاندۇ؟ يەنە بىر تەلۋە كېلىپ سىكارلېتنىڭ لىنكولىننىڭ يارىماس قىلىقلىرىغا قارىتا نەپىرىتىنى قوزغىماقچىمۇ؟ ئۇنىڭ دەردىمۇ ئۆزىگە يېتىپ ئاشقۇدەك تۇرسا، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئابرويمۇ يەرگە ئۇرۇلغان.

چارلېس ئۇنىڭغا قاراپلا قالدى، سىكارلېتنىڭ چىرايى قەغەز دەك ئاقىرىپ كەتكەندى، بىر جۈپ كۆزى يېشىل ياقۇتتەك پارقىراپ تۇراتتى. چارلېس قىزلارنىڭ چىرايىدا بۇنداق غەزەپنى، كۆزلىرىدە بۇنداق نۇرنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانىدى.

— مەن نېمىدىگەن دۆت، — دېدى ئۇ، — بۇ گەپنى سىزگە ئاستا — ئاستا دېسەم بولمامتى. قىزلارنىڭ نازۇك كېلىدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن. سىزنى شۇنچىلىك قورقۇتۇۋەتكىنىمگە قاتتىق ئەپسۇسلىنىمەن. ھوشىڭىزدىن كېتىدىغاندەك ئەمەستۇرسىز؟ بىر ئىستاكىن سۇ ئەكېلىپ بېرەيمۇ؟

— ياق، — دېدى سىكارلېت. ئۇ ھەرقانچە قىلىپمۇ چىرايىغا كۈلكە بېرەلمىدى.

— سىرتقا چىقىپ بىردەم ئولتۇرايلى، بولامدۇ؟ — سورىدى ئۇ سىكارلېتنىڭ بىلىكىدىن تۇتۇپ تۇرۇپ.

سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتتى. شۇنىڭ بىلەن چارلېس ئۇنى قولتۇقلاپ، ئۇنىڭ ئالدىدىكى چىملىقتىن ئۆتۈپ، ئالدىنقى

ھويلىدىكى يوغان كاۋچۇك دەرىخىنىڭ ئاستىدىكى ئۈزۈن ئورۇندۇققا ئېلىپ كەلدى. ئايال كىشى نېمىدېگەن ئاجىز، نېمىدېگەن يۇمران، ئويلىدى چارلېس، ئۇرۇش ياكى يامان ئىشلارنىڭ گېپى چىقسىلا ھوشىدىن كېتىدىكەن. بۇ خىيال بىلەن ئۇ ئۆزىنى ئەرلەرگە خاس جاسارەتكە تولغان ئادەم دەپ ئويلىدى ۋە سىكارلېتنى ئاۋايلاپ ئورۇندۇققا ئولتۇرغۇزۇپ قويدى. سىكارلېتنىڭ شۇ تۇرقىدىكى چىرايى غەلىتىلا ئىدى، ئاقىرىپ كەتكەن چىرايىدىن بىر خىل ياۋايى گۈزەللىك ئۇرغۇپ تۇراتتى. بۇنى كۆرۈپ چارلېسنى ئەنسىزلىك چىرمىۋالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇرۇشقا بارماقچى بولغىنى ئۈچۈن مۇشۇنداق بولۇپ كېتىۋاتامدىغاندۇ؟ ياق، بۇ مۇمكىن ئەمەس. ئەمەسە ئۇ نېمىشقا ئۇنىڭغا ئۇنداق غەلىتە قارايدۇ؟ نېمىشقا ياغلىقىنى ئويىناپ ئولتۇرغان قوللىرى توختىماي تىترەيدۇ؟ يەنە تېخى ئۇنىڭ قويۇق ۋە قاپقارا كىرىپكىلىرىدە مۇھەببەت ھېكايىلىرىدە ئوقۇغان قىزلارنىڭ كۆزلىرىگە ئوخشاش ئىزا ۋە مۇھەببەت ئۇچقۇنلاپ تۇرىدۇ؟

چارلېس گەپ قىلماقچى بولۇپ بىرنەچچە قېتىم گېلىنى قىرىپ قويدى، لېكىن زادىلا گەپ قىلالىمىدى، دەررۇ يەرگە قارىۋالدى. چۈنكى، ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ بەدىنىنى تېشىپ ئۆتكۈدەك ئۆتكۈر ۋە ئۇنىڭغا پەرۋاسىز يېشىل كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ قالغانىدى.

«ئۇنىڭ پۇلى كۆپ، — سىكارلېتنىڭ كالىسىدىن ئىتتىكىلا بىر خىيال ۋە بىر پىلان لىپ قىلىپ ئوتتى، — بىزگە كاشىلا بولىدىغان ئاتا - ئانىسىمۇ يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاتلاندا تۇرىدۇ. ئۇنىڭ بىلەن دەرھال توي قىلسام ئاشلىپ مېنىڭ ئۆزىگە ئانچە قىلىپ كەتمەيدىغانلىقىمنى چۈشىنىدۇ، ھەتتا ماڭا چاقچاق قىلغانىكەن، دەپ بىلىشىمۇ مۇمكىن. خوينىنىمۇ زەردىگۈش قىلىۋېتەلەيمەن، ئۇ ئۆزىگە مەڭگۈ يىگىت تاپالمايدۇ، باشقىلارمۇ

ئۇنى مەسخىرە قىلىپ ئۆلتۈرىدۇ. مېلانىيە ئازابلىنىشى مۇمكىن، چۈنكى ئۇ ئاكىسىنى ئۆلگۈدەك ياخشى كۆرىدۇ. سىتۇئارت بىلەن بويىدۇمۇ ئازابلىنىدۇ، — سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئۇ ئىككىسىنى نېمىشقا ئازابقا سالىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. بەلكىم ئۇلارنىڭ يامان نىيەتلىك سىغىللىرى ئۈچۈندۇ، — شۇنىڭ بىلەن پۈزۈر پەيتونغا ئولتۇرۇپ، ئاجايىپ ئېسىل كىيىملەرنى كىيىپ بۇ يەرگە كەلسەم، ھەممىسىنىڭ ئۆپكىسى ئۆرۈلۈپ كېتىدۇ، مېنى مەڭگۈ مەسخىرە قىلىشمايدىغان بولىدۇ.»

— ئەلۋەتتە، بۇ ئىشلار ئۇرۇشنىڭ بولىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ، — چارلېس خېلى كۆپ ئويلىنىشلاردىن كېيىن ئاران مۇشۇ گەپنى قىلالىدى، — ئەمما سىز ئەنسىرىمەڭ، سىكارلېت خاتىرى، بىر ئاي ئىچىدە ئىش تۈگەيدۇ. ئۇلارنىڭ ئانا - مانىسىنى كۆزىگە كۆرسىتىۋېتىمىز. مەن بۇ پۇرسەتنى قولدىن بېرىپ قويسام بولمايدۇ. مەن بۈگۈن ئاخشام بولىدىغان تانىغا قاتنىشالماسلىقىمدىن ئەنسىرەيمەن، چۈنكى قوشۇن جونىسبورغا يىغىلىدىغان بوپتۇ. ئارلېتوننىڭ ئوغۇللىرى كۆپچىلىككە خەۋەر قىلغىلى كەتتى. بۇ ئىشنى ئاڭلىسا، خانىم - قىزلارنىڭ چوقۇم كۆڭلى يېرىم بولىدۇ.

سىكارلېت جاۋابەن «ھىم» لا دەپ قويدى، ئۇنىڭدىن باشقا نېمە دېيىشنى بىلمىدى، مۇشۇنىڭ ئۆزىمۇ يېتەرلىك ئىدى. ئۇ ئۆزىنى ئاستا - ئاستا بېسىۋالدى، پىكىرىمۇ يىغىلىشقا باشلىدى. ئۇنىڭ تولۇپ تاشقان قىزغىن كەيپىياتىنى قىروۋ باسقانىدى. ئۇنىڭچە، ئۆزىدە ئەمدى ئۇنداق ئىللىق ھېسسىياتلارنىڭ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئۇ نېمىشقا ئالدىدا ئولتۇرغان ئىككى مەڭزى قىزىل بۇ چىرايلىق يىگىتنى قولغا ئالمايدۇ؟ ئۇ باشقا يىگىتلەرگە ئوخشاش ئۇنىڭخىمۇ قىزىقمايتتى، ئۇنىڭغىلا ئەمەس، بۇنىڭدىن كېيىن توقسان ياشقا كىرگۈچىمۇ ھەرقانداق نەرسىگە قىزىقماستىكى مۇمكىن ئىدى.

— مەن ھازىرغىچە ۋاد خامپىتون ئەپەندىنىڭ جەنۇبىي كارولىنا دىۋىزىيەسىگە قاتنىشىش ياكى ئاتلانتا شەھەرلىك مۇداپىئە گارنىزونغا كىرىش ئۈستىدە بىر قارارغا كېلەلمىدىم. سىكارلېت يەنە «ھىم» دەپ قويدى. ئىككىسىنىڭ كۆزلىرى يەنە ئۇچرىشىپ قالدى. چارلېس ئۇ كۆزلىرىنىڭ ئوتلۇق بېقىشلىرىدىن ئەس — ھوشىنى يوقىتىپ قويدى.

— سىز مېنى ساقلىيالايسىز، سىكارلېت خانىقىز؟ سىز... سىزنىڭ مېنى ئۇلارنى يوقىتىۋېتىش ساقلىغىنىڭىزنى بىلىمەن، جەننەتتە ياشىغاندەك شۇنچىلىك بەختلىك بولاتتىم، — چارلېس دېمىنى چىقارماي ئۇنىڭ جاۋابىنى كۈتتى. ئۇنىڭ ئاغزىنىڭ كىچىكىگە بىر ھەرىكىتى بىلەن پەيدا بولغان زىنىخىلارغا تۇنجى قېتىم دىققەت قىلىپ، ئۇ زىنىخىلارغا سۆيۈۋالغۇسى كېلىپ كەتتى. شۇنداق قىلالىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى — ھە. شۇ ئارىدا سىكارلېتنىڭ ئالدىقىنى قىزىپ تۇرغان بىر قولى چارلېسنىڭ قولىغا ئۇستىگە قويۇلدى.

— مېنىڭ ئۇنداق ئۇزاق ساقلىغۇم يوق، — دېدى سىكارلېت كۆزلىرىنى ئاستا يۇمۇپ.

چارلېس ئۇنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ ئولتۇرۇپلا قالدى. ئاغزى يوغان ئېچىلىپ قالغانىدى. سىكارلېت كىرىپكىلىرى ئارىسىدىن ئۇنىڭغا قاراپ، ئۇنى كىشىلەر ئارىلىرى بىلەن سانجىپ ئالدىدىغان پاقىغا ئوخشاتتى. ئۇ بىرنەچچە قېتىم گەپ قىلالماي كېكەچلەپ كەتتى، ئاغزى بىر ئېچىلىپ، بىر يۇمۇلاتتى، يۈزى شەلپەردەك قىزىرىپ كېتىۋاتاتتى.

— سىزنىڭ مېنى ياخشى كۆرۈشىڭىز مۇمكىنمىدۇ؟ سىكارلېت زۇۋان سۈرمىدى، بېشىنى سېلىپ كۆڭلىكىگە قاراپ ئولتۇرۇۋالدى. چارلېس بۇنىڭ مەنىسىنى چۈشىنەلمەي، بىردە شېرىن خىياللارغا بېرىلەتتى، بىردە دەرگۇماندا بولاتتى. بەلكىم يىگىتلەر قىزلاردىن بۇنداق سوئاللارنى سورىماس

بولغىدى. بۇنداق سوئاللارغا توغرىدىن - توغرا جاۋاب بېرىش قىزلارنىڭ يۈزىگە سەت بولىدىغان ئىشمۇ تېخى. چارلېس ئىلگىرى بۇنداق ئىشقا ئۇچراپ باقمىغاچقا، نېمە دېيىشنى بىلمەي گاڭگىراپ قېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ توۋلىغۇسى، ناخشا ئېيتقۇسى، ئۇنى سۆيگۈسى، چىملىقنىڭ ئەتراپىدا سەكرەپ ئوينىغۇسى، ئاندىن يۈگۈرۈپ بېرىپ ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بارلىق ئادەملەرگە: ئاق تەنلىكلەرگە، نېگىرلارغا سۆزلەپ بەرگۈسى كېلەتتى، ئەمما ئورنىدىن مىدىرلىمايتتى، سىكارلېتنىڭ قولىنى ئۈزۈكى قولىغا پېتىپ ئاغرىتىۋەتكۈچە چىڭ سىقىپ ئولتۇراتتى.

— پات ئارىدا مەن بىلەن توي قىلىشنى خالامسىز، سىكارلېت خانقىز؟

سىكارلېت بۇرىندا يەنە «ھىم» دەپ قويۇپ، كۆڭلىكىنىڭ قاتاقلىرىنى ئويىناپ ئولتۇرۇۋەردى.

— مېلانىيەلەر بىلەن بىر ۋاقىتتا توي قىلساق بولامدۇ؟
— ياق! — دەپ ئۇ دەررۇلا. يېنىپ تۇرغان بىر جۈپ كۆزى چارلېسقا مۇلايىم تىكىلدى. چارلېس ئۆزىنىڭ خاتا گەپ قىلىپ قويغانلىقىنى شۇ ئان بىلدى. ئەلۋەتتە، قىزلار ئۆزىنىڭ تويىنىڭ ئايرىم بولۇشىنى خالايدۇ. توي شەرىپىنى باشقىلار بىلەن تەڭ كۆرسە قانداق بولىدۇ؟ شۇ گەپ بىلەن چارلېس، مەن قاتتىق خاتا ئىش قىلدىم، ئۇنىڭ كەچۈرۈۋېتىشى ناھايىتى قىيىن ئىش، دەپ ئويلاپ قالدى. ئۇ، بالدۇرراق كەچ بولسا، قاراڭغۇدىن پايدىلىنىپ ئۇنىڭ قولىغا سۆيسەم، ئىچىمدىكى گەپلىرىمنىڭ ھەممىسىنى دەۋالسام، دەپ ئويلايتتى.

— دادىڭىز بىلەن بۇ توغرىلۇق قاچان سۆزلەشسەم بولار؟
— قانچە تېز بولسا شۇنچە ياخشى، — دەپ سىكارلېت تېزلا جاۋاب بېرىپ. يەنە بىر تەرەپتىن، چارلېس ئۈزۈك بار قولىنى قاتتىق سىقىپ ئاغرىتىۋاتقاچقا، چاپسانراق قويۇۋەتسەن،

دەپمۇ ئويلاۋاتاتتى، بولمىسا ئىلاجسىز ئۇنىڭدىن شۇنداق قىلىشنى ئۆتۈنەتتى.

چارلېس ئۇ گەپنى ئاڭلاپ خۇشاللىقىدا سەكرەپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنى قىن - قىنىغا پاتماي ھويلىنىڭ ئىچىدە يۈگۈرۈپ - سەكرەپ كېتەرمىكىن، دەپ ئويلىغانىدى، لېكىن ئۇنداق قىلمىدى، پاك ۋە ساددا يۈرىكىنى ئەينەن ھالدا كۆزلىرىدە تولۇق ئىپادىلەپ بېرىۋاتقاندەك، ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپلا تۇردى. ئىلگىرى ھېچكىم ئۇنىڭغا بۇنداق نەزەردە قاراپ باقمىغانىدى، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ھەم قارىمايتتى. لېكىن، ئۇنىڭ ئىچكى دۇنياسىدا غەلىتە داۋالغۇشلار بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، چارلېس كۆزىگە خۇددى موزايدەك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى.

— مەن ھازىرلا دادىڭىزنىڭ يېنىغا بارىمەن، — دېدى چارلېس خۇشال ھالدا، — ئەمدى ساقلاپ تۇرالمىمەن. سۆيۈملۈكۈم، مېنى كەچۈرەمسىز؟ — بۇ يېقىملىق ئىبارلەرنى ئۇ ناھايىتى تەستە ئاغزىدىن چىقىرىۋالدى، كېيىن ئارقا - ئارقىدىن بىرنەچچە قېتىم تەكرارلىۋەتتى.

— بولىدۇ، — دېدى سىكارلېت جاۋابەن، — سىزنى مۇشۇ يەردە ساقلاپ تۇрай، بۇ يەر سالقىن، جانغا راھەت ئىكەن.

ئۇ كەتتى، چىملىقتىن ئۆتۈپ ئۆيىنىڭ كەينىگە قاراپ ماڭدى. سىكارلېت شامالدا شىلدىرلاپ تۇرغان دەرەخ ئاستىدا قالدى. ئات ئېغىلى تەرەپتىن ئەرلەر ئاتلىرىغا مىنىشىپ ئۈزۈلمەي ئۆتۈپ تۇرۇۋاتاتتى، نېگىر چاكارلىرى كەينىدە ئىدى. مۇنرو ئائىلىسىنىڭ يىگىتلىرى شىلەپلىرىنى پۇلاڭلىتىپ ئۇچقاندەك ئۆتۈپ كەتتى. فونتائىن بىلەن كالۋېرت ئائىلىسىدىكىلەر چۇقان - سۈرەن بىلەن ئاللىبۇرۇن چوڭ يولغا چىقىشىپ بولغانىدى. تارلېتون ئائىلىسىنىڭ تۆت يىگىتى سىكارلېتنىڭ ئالدىدىكى چىملىقتىن كېسىپ ئۆتۈپ كەتتى. بويىد: «ئاپام بىزگە ئاتلىرىنى بېرىدىغان بولدى! ئا... ھا - ھا...» دەپ توۋلاپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇلار ئۇچقاندەك ئۆتۈپ كېتىپ، سىكارلېت ئۆزى يالغۇز قالدى. ئاپپاق ئۆيلەر تۈۋرۈكلىرى بىلەن قوشۇلۇپ، سىكارلېتقا كۆز ئالدىدىن خۇددى ئۆزىنىڭ سەلتەنەتنى يوقاتماي، ئاستا - ئاستا يىراقلاپ كېتىۋاتقاندا كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. ئەمدى بۇ ئۆيلەر مەڭگۈ ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولمايدۇ، ئاشلىپمۇ ئۇنىڭ بىلەن توي قىلىپ، ئۇنىڭ قولىدىن تۇتقان پېتى بۇ ئۆيلەرنىڭ بوسۇغىسىدىن مەڭگۈ ئاتلاپ كىرمەيدۇ. ئاھ، ئاشلىپ، ئاشلىپ! مەن زادى سىزگە نېمە قىلدىم؟ ئۇنىڭ جاراھەتلەنگەن يۈرىكىنىڭ ئەڭ چوڭقۇر يېرىدىكى قىروۋۇ باسقان بىر يېرىدە بىر نەرسە قورقۇنچلۇق قىمىرلاشقا باشلىدى. ئۇنىڭدا بالاغەتكە يەتكەنلەرنىڭ ھېسسىياتى تۇغۇلماقتا ئىدى، بۇ خىل ھېسسىيات ئۇنىڭ شوھرەتپەرەسلىكى ياكى جاھىل شەخسىيەتچىلىكىدىنمۇ ئۆتە كۈچلۈك ئىدى. ئۇ ئاشلىپنى سۆيەتتى، بۇنى ئۆزىمۇ بىلەتتى. بۇ نۇقتىنى ئۇ شېغىل ياتقۇزۇلغان ئەگرى - بۈگرى تار يولىدا كېتىۋاتقان چارلېسنىڭ قارىسى كۆز ئالدىدىن يىتكەن چاغدىكىدەك ئۇنداق چوڭقۇر ھېس قىلىپ باقمىغانىدى.

يەتتىنچى باب

سىكارلېت ئىككى ھەپتە ئىچىدىلا قىزلىق دۇنياسىدىن جۇۋانلىق دۇنياسىغا قەدەم تاشلاپ باشقىلارنىڭ خوتۇنىغا ئايلاندى، يەنە ئىككى ئايدىن كېيىن تۇل قالدى. ئويلاشماي ئالدىراپلا بويىنىغا سېلىۋالغان بويۇنتۇرۇقتىن ناھايىتى تېزلا قۇتۇلغىنى بىلەن، ئۇنىڭدىن كېيىنكى ھاياتىدا، قىز ۋاقتىدىكى غەمىنى، ئەركىن ھاياتتىن پەقەتلا بەھرىمەن بولالمىدى. ئۇنىڭغا يونىغاندەك، ئۇزاق ئۆتمەي بالىلىقمۇ بولۇپ قالدى.

كېيىنكى كۈنلەردە، 1861 - يىلى 4 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى ئاشۇ كۈنلەرنى ئەسلەپ قالسا، سىكارلېت ئۇ كۈنلەردىكى ئىشلارنىڭ تەپسىلاتلىرىنى زادىلا ئېسىگە ئالالمايتتى. ۋاقىت ۋە بولغان ئىشلار، خۇددى راستى بىلەن يالغىنىنى پەرق قىلغىلى بولمايدىغان يامان چۈشكە ئوخشاش بىر - بىرىگە ئارىلىشىپ كەتكەندى. تاكى ئۇ جان ئۈزگەن كۈنگە قەدەر ئاشۇ كۈنلەرنىڭ ئەسلىمىسىدىكى خېلى كۆپ جايلار بوش پېتى قېلىۋەردى. بولۇپمۇ ئۇ چارلېس بىلەن تويلىشىشقا ماقۇل بولغان كۈندىن تارتىپ توي بولغان كۈنگە قەدەر بولغان ئارىلىقتىكى ئىشلار ئۇنىڭ خاتىرىسىدە ئىنتايىن گۇڭگا ئىدى. چۈنكى، ئۇ كۈنلەر ئاران ئىككىلا ھەپتە - دە ! تىنچ كۈنلەردە توي قىلغۇچە بولغان ئارىلىقنىڭ مۇنداق قىسقا بولۇشى ئەقىلگە سىغمايدۇ. ئارىلىقتا بىر يىل، ھېچبولمىغاندا ئالتە ئاي ۋاقىت ئۆتۈشى كېرەك ئىدى. بىراق، جەنۇبتا ئومۇميۈزلۈك ئۇرۇش قىزغىنلىقى ئەۋج ئالغان، ھەرقانداق ئىشلار چاقماق تېزلىكىدە كېتىۋاتقان بولغاچقا، ئىلگىرىكىدەك ئىشلارنى ئالدىرماي، كەينىگە سۈرۈپ قىلىدىغان ئادەتلەر بارسا كەلمەسكە كەتكەندى. ئېلىپن ئالدىراپ قالدى، ئۇنىڭ تويىنى يەنە ئازراق كەينىگە سۈرگۈسى بار ئىدى، شۇنىڭغىچە سىكارلېتنى ئوبدانراق ئويلىنىۋالار، دەپ ئويلىغانىدى. لېكىن، سىكارلېت ئاپسىنىڭ بۇ تەكلىپىنى سىلىقلىق بىلەن رەت قىلدى. ئۇ توي قىلىشى كېرەك، قىلغاندىمۇ دەررۇ، ئىككى ھەپتىنىڭ ئىچىدە قىلىۋېتىشى كېرەك.

سىكارلېت ئاشلىپىنىڭ دەررۇ قوشۇنغا قاتنىشىش ئۈچۈن تويىنى كۈزدە ئەمەس، بىرىنچى مايدا قىلماقچى بولغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۆزىنىڭ تويىنى ئۇنىڭ تويىدىن بىر كۈن ئاۋۋال قىلىدىغانغا توختاتتى. ئېلىپن قارشى تۇرغانىدى، چارلېس يېڭى بىر سەۋەبىنى دەپ تۇرۇۋېلىپ، ئۇنىڭدىن قوشۇلۇشنى تەلەپ

قىلدى. چۈنكى، ئۇمۇ جەنۇبىي كارولىنادىكى ۋاد خامپىتوننىڭ قوشۇنىغا بېرىشقا ئالدىراپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە گېرالدىمۇ بۇ ئىككى ياشنىڭ ئىشىنى قوللايتتى. گېرالدى شۇ كۈنلەردە ئۇرۇشنىڭ بولىدىغانلىقى بىلەن ھاياجانلىنىپ ئولتۇرالمىدى قېلىۋاتاتتى، يەنە بىر تەرەپتىن، سىكارلېتنىڭ مۇشۇنداق ياخشى بىر يىگىتنى تاللىغانلىقىدىن خۇشال ئىدى. شۇنداق ئۇرۇقلۇق، ئۇ ئۇرۇش پارتلاي دەپ تۇرغاندا بۇ ئىككى ياشنىڭ ئالدىنى قانداق توسۇيدۇ؟ ئېلىپن پىكىرلىرى چىگىچلىشىپ، ئاخىر جەنۇبلۇق باشقا ئانىلارغا ئوخشاش ئۇلارغا يول قويۇشقا مەجبۇر بولدى. ئۇلارنىڭ ئەركىن - ئازادە تۇرمۇشى ئەمدى ئاستىن - ئۈستۈن بولۇپ كەتتى. بالىلارنى باشلاش، يولغا سېلىش، تەربىيەلەشلەرنىڭ قىلچە ھاجىتى قالمىدى، ئۇلارنى يۆگەپ كېتىۋاتقان غايەت زور كۈچ ئالدىدا ئۇلار ئامالسىز ئىدى.

پۈتۈن جەنۇب قىزغىن ھاياجان ئىچىدە ئىدى، ھەممىلا ئادەم بىرلا جەڭ بىلەن ئۇرۇشنىڭ تۈگەيدىغانلىقىنى بىلەتتى. ياشلار ئۇرۇشنىڭ تېزلا تۈگەپ كېتىشىدىن ئەنسىرەشكەندەك، ئالدىراپ - تېنەپ ئۆزلىرىنى ئەسكەرلىككە تىزىملىتىۋاتاتتى. ئوخشاشلا ۋىرگىنىيەگە بېرىپ شىماللىقلارنىڭ ئەدەپىنى بېرىشكە ئالدىرىشىپ، سۆيگەن قىزلىرى بىلەن ھاپىلا - شاپىلا توي قىلىشىۋاتاتتى. ناھىيەدە بۇنداق توپىلاردىن نەچچە ئونى بولدى، ھەممىلا ئادەمنىڭ ئايرىلىشتىن كۆڭۈللىرىنى يېرىم قىلىدىغانغا ۋاقتى يوق ئىدى، ھەممىسىلا ئالدىراش، ھەممىسىلا ھاياجاندا بولغاچقا، ئەستايىدىل ئويلىنىشقا ۋە ئۆزئارا ياش تۆكۈشلەرگە چولا تەگمەيتتى. خانىم - قىزلار ھەربىي كىيىم تىكىش، پايپاق توقۇشلار بىلەن، ئەرلەر ھەربىي مەشىق، قارىغا ئېتىشلار بىلەن ئالدىراش ئىدى. تۈركۈم - تۈركۈم پويىزلار ھەر كۈنى جۈنپىرودىن شىمالدىكى ئاتلانتا بىلەن ۋىرگىنىيەگە ئەسكەر

توشۇيتتى. بەزى ئەسكەرلەر توق قىزىل، بەزىلىرى ئاچ كۆك ھەربىي كىيىملەرنى كىيىشىۋالغانىدى. بەزىلىرىنىڭ ئۇچىسىدا خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ يېشىل كىيىملىرىمۇ تۇراتتى. ھەممىسىلا تولۇق مەشىق كۆرمىگەن، قوراللىرىمۇ ئېگىز - پەس قوشۇن ئىدى، ئەمما بىر يەرگە زىياپەتكە كېتىشىۋاتقانداك روهلۇق، قوپال ۋە خۇشال - خۇرام توۋلىشىپ كېتىشىۋاتاتتى. ئۇلارنى كۆرۈپ، بۇ يەرنىڭ ياشلىرى خۇددى ئۆزلىرى يېتىپ بارغۇچە ئۇرۇش تۈگەپ قالدىغاندەك ئەندىشىگە چۈشۈپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن جەڭ تەييارلىقى تېخىمۇ جىددىيلەشتى.

مۇشۇ قالايمىقانچىلىقلار ئىچىدە سىكارلىپتىنىڭ توي تەييارلىقىمۇ قىلىنىۋاتاتتى. ھەتتا ئۇ ئالدىراشچىلىقتا، ئاپىسىنىڭ توي كۆڭلىكى بىلەن ياغلىقنىڭ ئۇچىسىغا قانداق چىقىپ قالغانلىقىنىمۇ بىلمەي قالدى. ئارقىدىنلا كەڭ پەلەمپەيدىن ئاستا مېڭىپ چۈشۈپ مېھمانلارنىڭ ئالدىغا چىقتى. تويىدىن كېيىن ئۇ شۇ كۈندىكى ئىشلارنى چۈشىدىكىدەك ئەسلەپ، تاملارغا مىڭلاپ شاملارنىڭ قادىلىپ كەتكەنلىكىنى، ئاپىسىنىڭ چىرايىدا بىر خىل ئېچىنىش ۋە يىغلامسىرىغاندەك ئىپادە چىقىپ تۇرغانلىقىنى، لەۋلىرىنىڭ بوش مىدىرلاپ، قىزىنىڭ بەختى ئۈچۈن ئىچىدە دۇئا ئوقۇۋاتقانلىقىنى، ئازراق كەيپ بولۇپ قالغان دادىسىنىڭ پۇللۇق، ئېسىلزادە، نام - ئابىرۇبى بار كۈيۈۋوغۇلغا ئېرىشكىنىدىن مەغرۇرلىنىپ، خۇشاللىقىدا بويۇنلىرىغىچە قىزىرىپ كەتكەنلىكىنى ... يەنە ئاشلىپىنىڭ مېلانىيەنى قولىتۇقلاپ، پەلەمپەينىڭ ئالدىدا تۇرغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى.

شۇ كۈنى ئۇ ئاشلىپىنىڭ چىرايىدىكى ئىپادىنى كۆرۈپ، كۆڭلىدە: «بۇنىڭ راست بولۇشى مۇمكىن ئەمەس، مۇمكىن ئەمەس، مېنى قارا بېسىۋاتىدۇ. چۈشۈمدىن ئويغانساملا قارا بېسىپ قالغانلىقىنى بىلمەن. ھازىر ئۇنى ھەرگىز ئويلىماي،

بولمىسا بۇ ئادەملەرنىڭ ئالدىدا توۋلاپ سالمەن. ھازىر ئويلسام بولمايدۇ، كېيىن ئويلاي، شۇ چاغدا بەرداشلىق بېرەلەيمەن، شۇ چاغدا ئۇنىڭ كۆزلىرىنى كۆرمەيمەن» دەپ ئويلاپ كەتتى.

ئۇ خۇددى چۈشىدىكىدەك، كۈلۈشۈپ تۇرغان ئىككى قاتار ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن مېڭىپ ئۆتۈپ كەتتى. چارلېسنىڭ تۇتۇلۇپ سۆزلەشلىرى، ئۆزىنىڭ جاۋابلىرى، ئادەم ھەيران قالغۇدەك ئېنىق ۋە سوغۇق جاۋابلارمۇ ئۇنىڭ چۈشىدە بولۇۋاتاتتى. ئاندىن تەبرىكلەشلەر، سۆيۈشۈشلەر، قەدەھ كۆتۈرۈشلەر، تانىسلار باشلاندى، بۇلارمۇ سىكارلېتنىڭ چۈشىدە ئايان بولۇۋاتقاندەك ئىدى، ھەتتا ئاشلىپىنىڭ ئۇنىڭ مەڭزىگە سۆيۈپ قويۇشلىرى، مېلانپىنەنىڭ قۇلقىغا: «قارالڭ، ئەمدى سىز مېنىڭ يېڭىگەم بولىدىڭىز» دەپ پىچىرلاشلىرىمۇ راست ئەمەس. چارلېسنىڭ سېمىز ھاممىسىنىڭ قاتتىق ھاياجانلىنىپ كېتىپ ھوشىدىن كېتىشىلىرىمۇ قاباھەتلىك چۈش تۈسىنى ئالغانىدى.

لېكىن، تانسا ۋە تەبرىكلەشلەر ئاخىرلىشىپ تالڭ سۈزۈلۈشكە باشلىغان، تارا قورۇقىدىكى ئۆيلەرگە سىغىپ كېتەلمىگۈدەك ئاتلانماق مېھمانلار كارىۋاتلار، سافالار ۋە يەرگە سېلىنغان كۆرپىلەردىن ئورۇن ئېلىپ ئۇخلاشقان، قوشنىلار ئەتىسى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرەخى» كەنتىدە بولىدىغان تويغا تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن ئۆيلىرىگە قايتقان چاغدا، سىكارلېتنىڭ كالىسىدىكى چۈش كۆرۈنۈشلىرىنىڭ ھەممىسى بىرلا رېئاللىقنى كۆرۈپ، خۇددى چىقىلغان ئەينەكتەك كۈكۈم - تالقان بولۇپ كەتتى. ئۇ رېئاللىق سىكارلېتنىڭ پەرداز ئۆيىدىن كېچىلىك كىيىمى بىلەن چىقىپ كەلگەن مەڭزى قىزىل چارلېس ئىدى. سىكارلېت يۈزىگىچە تارتىۋالغان يوتقانىنىڭ ئۈستىدىن ئۇنىڭغا ھەيران قېلىۋاتقاندەك قارىغاندا، چارلېس ئىتتىك كۆزلىرىنى ئۇنىڭدىن ئېلىپ قاچتى.

سىكارلېت يېڭى توي بولغان ئەر - خوتۇنلارنىڭ بىر يوتقاندا

ياتىدىغانلىقىنى بىلەتتى، لېكىن مەنمۇ شۇنداق قىلىمەنغۇ دېگەننى پەقەتلا ئويلاپ باقمىغانىدى. ئۇ ئىشنى ئاپىسى بىلەن دادىسىغا تەتبىقلىغاندا تەبئىيلا ئىش ئىدى، ئەمما ئۆزىگە تەتبىقلاشنى خىيالغىمۇ كەلتۈرمەيتتى. ئاشۇ كۈندىكى پاراۋەتتىن كېيىن، سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئۆزىگە نېمە ئاقىۋەتلەرنى ئېلىپ كەلگەنلىكىنى شۇ كۈنى تۇنجى قېتىم ھېس قىلدى. شۇڭا، ئۆزى توي قىلىشنى ھەقىقىي خالىمايدىغان بۇ ناتونۇش يىگىت ئۇنىڭ قوينىغا كىرىدىغان چاغدا، سىكارلېتنىڭ كۆڭلى ئويلماي قىلىپ قويغان ئىشى ئۈچۈن پۇشايماندا، ئاشلىپىدىن مەڭگۈ ئايرىلىپ قالغانلىقى ئۈچۈن تارتىۋاتقان ئازاب ئىچىدە تۇرۇۋاتاتتى. بۇنداق ئەھۋالدا ئۇنىڭ ئازابلانماسلىقى مۇمكىنمۇ؟ شۇڭا، ئۇ ئىككىلىنىپ رەك كارىۋاتقا يېقىنلىشىۋاتقان چارلېسنى قوپاللىق بىلەن ۋارقىراپ جايىدا توختىتىپ قويدى.

— ماڭا يېقىن كېلىدىغان بولسىڭىز بار ئاۋازىم بىلەن توۋلايمەن، چوقۇم شۇنداق قىلىمەن. نېرى كېتىڭ، ماڭا يېقىن كەلمەڭ!

شۇنىڭ بىلەن چارلېس توي بولغان بۇ ئاخشامنى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ ئۆتكۈزدى ۋە شۇنىڭغىمۇ رازى بولدى. چۈنكى، يېڭى ئالغان خوتۇنىنىڭ تولىمۇ نومۇسچان، تولىمۇ ئاجىز ئىكەنلىكىنى بىلەتتى ياكى ئۆزىچە بىلىمەن، دەپ ئويلايتتى. شۇڭا، خوتۇنىنىڭ قورقۇنچىسى بېسىلغۇچە ساقلاشقا رازى ئىدى. بىراق، پىرقىرايدىغان ئورۇندۇقتا ئۇيان — بۇيان بۇرىلىپ بەكمۇ بىئارام بولدى. پات ئارىدا ئالدىنقى سەپكە بارىدىغان بولغاچقا، ئىچى سىقىلىپ توختىماي ئۇلۇغ — كىچىك تىناتتى.

سىكارلېتنىڭ تويى قاپاھەتلىك چۈشتەك ئۆتۈپ كەتتى. ئەمدىكىسى ئاشلىپىنىڭ تويى ئىدى. سىكارلېت تويىنىڭ ئەتىسى كىيىدىغان ئالمارەڭ كۆڭلىكىنى كىيىپ «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرەخى» كەنتىگە تويغا باردى. زالىنىڭ ئىچى نەچچە يۈزلىگەن

شامنىڭ يورۇقى بىلەن يورۇپ كەتكەندى، تۈنۈگۈن ئۇنىڭ تويغا بارغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسى بۈگۈنمۇ بار ئىدى. سىكارلېت مېلانىيە خامىلتوننىڭ ئادەتتىكىدەك چىرايىنىڭ خۇددى ۋىلكېس ئائىلىسىگە كېلىن بولغىنىغا بۆلەكچىلا خۇش بولۇپ كەتكەندەك نۇرلىنىپ كەتكەنلىكىنى كۆردى. ئەمدى ئاشلېي مەڭگۈ سىكارلېتقا مەنسۇپ ئەمەس ئىدى. ئاھ، ئۇنىڭ ئاشلېيسى! ياق، ھازىر ئۇنىڭ ئەمەس. ئەمەسە بۇرۇن ئۇنىڭمىدى؟ بۇ خىياللار ئۇنىڭ كاللىسىدا بىر كالىك چىگىچ يىپتەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى، كۆڭلى پاراكەندە ئىدى. ئاشلېي بۇرۇن ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئېيتقان، ئۇلارنى زادى نېمە ئىش ئايرىۋەتتى؟ شۇنى بىلگەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. چارلېس بىلەن توي قىلىپ بارلىق ئۇششاق گەپلەر بېسىلدى، ئەمدى ھازىر ئۇنىڭ نېمىگە پايدىسى بولدى؟ شۇ چاغدا ئۇ مۇھىم ئىش بولغىنى بىلەن، ھازىر قىممىتىنى يوقاتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەڭ مۇھىمى ئاشلېي ئىدى، ئەمدى ئۇ يوق، ئۆزى بولسا زادى ياخشى كۆرمەيدىغان ھەم ئۆزى مەنسىتمەيدىغان بىر ئادەم بىلەن توي قىلىپ كەتتى.

ئاھ! سىكارلېت شۇ ئىشى ئۈچۈن ھازىر شۇنچىلىك قاتتىق پۇشايماندا. ئۇ دائىم خەقلەردىن، خەققە يامانلىق قىلغان ئادەم ئاخىرقى ھېسابتا ئۆزىگە قىلىدۇ، دېگەن گەپنى ئاڭلايدىغان. ھازىر ئۇ قۇرۇق گەپ بولماي قالدى، ئاساسى بار ئىكەن، سىكارلېت ئۇنىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى ئەمدى چۈشەندى. چارلېستىن قۇتۇلۇپ، تارا قورۇقىدا قىز ۋاقتىدىكىدەك ئەركىن يايىپ يۈرۈشنى ئارزۇ قىلغان چاغدا، ئۆزىگە ئۆزى قىلىپ قويغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ئاپىسى ئۇنى توسۇپ نەسەت قىلغاندا، ئۇنىڭ گېپىنى زادىلا ئاڭلىمىغانىدى.

شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئاشلېينىڭ تويى بولغان ئاخشىمى خۇدىنى بىلمەي كېچىچە تانسا ئويىناپ چىقتى، گەپلىرى،

كۈلۈشلىرى ياسىما ئىدى. ئۇ كىشىلەرنىڭ ئەخمەقلىقىغا ھەيران ئىدى، چۈنكى كىشىلەر ئۇنىڭ كۆڭلىدىكى ئازابىنى چۈشەنمەي، توي قىلىپ بەختىنى تاپقان قىز، دەپ ئويلىشىۋاتاتتى. خۇداغا شۈكۈر، ئۇلار ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى دەردىنى بىلىشىمىدى.

شۇ كۈنى ئاخشىمى نېگىرئانا ئۇنىڭ كىيىملىرىنى سالدۇرۇپ قويۇپ چىقىپ كەتتى. چارلېس تۈنۈگۈنكىدەك بۈگۈنمۇ يەنە كېچىنى ئورۇندۇقتا ئۆتكۈزەرمەنمۇ، دېگەن ئەندىشە بىلەن پەرداز ئۆيىدىن چىقتى. شۇ ئارىدا سىكارلېت يىغلاپ كەتتى. ئۇ بىر ئېغىز گەپ قىلماي يىغلايتتى، چارلېس يېنىغا كىرىپ يېتىپ بەزلىگەندىلا يىغىسىدىن توختىدى، ئاندىن بېشىنى چارلېسنىڭ مۇرىسىگە قويۇپ بوش ئېسەدەشكە باشلىدى.

ئەگەر ئۇرۇش بولمىغان بولسا، ئۇلار بىر ھەپتە ئىچىدە ھەممە جايلارغا بېرىپ ئايلىنىپ، تانىسلارغا، باراۋەتلەرگە قاتنىشىپ، كىشىلەرنىڭ ياخشى تىلەكلىرىنى ئاڭلاپ كەلگەن، ئاندىن ساراتوگاغا ياكى ئاق سالفۇرغا بېرىپ شېرىن ئايلىرىنى شۇ يەرلەردە ئۆتكۈزۈپ كەلگەن بولاتتى. ئەگەر ئۇرۇش بولمىغان بولسا، سىكارلېت توينىڭ ئەتىسى، ئۆگۈنى، ئىندىنى، سىندىنى كىيىدىغان كىيىملەرنى تىكتۈرۈپ، فونتائىن، كالىۋېرت ۋە تارلېتونلارنىڭ ئۆزىنىڭ شەرىپىگە بەرگەن زىياپەتلىرىگە كىيىپ بارغان بولاتتى. ئەمدى ئۇ زىياپەت - تانىسلار، شېرىن ئايلا يوق ئىدى. توي قىلىپ بىر ھەپتىدىن كېيىن چارلېس ۋاد خامپىتوننىڭ قوشۇنىغا كەتتى. يەنە ئىككى ھەپتىدىن كېيىن ئاشلېپمۇ ئالدىنقى سەپكە ماڭدى، پۈتۈن ناھىيە ئۇرۇشقا ماڭغانلارنى ئۆزىتىش قايغۇسىغا چۆمدى.

شۇ ئىككى ھەپتە ئىچىدە سىكارلېت ئاشلېپ بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىپ ياكى پاراڭلىشىپ باقمىدى. ئاشلېپ پويىز گىستانسىغا ماڭغاندا، تارا قورۇقىنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ بۇ يەردە بىر ئاز تۇرۇپ ماڭدى. شۇ چاغدىمۇ ئۇنىڭ

بىلەن يالغۇز پاراڭلىشىش پۇرسىتى بولمىدى. مېلانىيە بېشىدا شىلەپە، بويىدا شارپا، ئاشلىپىنى قولتۇقلاپ يېڭى تويى بولغان قىزلارغا خاس لاتاپەت بىلەن كەلگەندى. تارا قورۇقىدىكى ھەممە ئاق تەنلىكلەر، قارا تەنلىكلەر چوڭ يولغىچە ئاشلىپىنى ئۇزىتىپ چىقتى.

— ئاشلىپى، سىكارلېتنى سۆيۈپ قويمامسىز، ئۇ ھازىر مېنىڭ يەڭگەم، — دېدى مېلانىيە.

ئاشلىپى ئېڭىشىپ مۇزدەك لەۋلىرىنى سىكارلېتنىڭ مەڭزىگە تەڭكۈزۈپ قويدى، چىرايى تۈرۈك، قېتىپ قالغاندەك ئىدى. سىكارلېت بۇ سۆيۈشتىن ھېچقانداق لەززەت ھېس قىلمىدى، چۈنكى مېلانىيەنىڭ زورى بىلەن بولغاچقا، ئۇنىڭ جۇدۇنى تۇتۇپ قالغانىدى. مېلانىيە ماڭىدىغان چاغدا قۇچاقلۇۋىدى، سىكارلېت تېخىمۇ بىئارام بولۇپ دەم ئالماي قېلىۋاتقانداك بولدى.

— ئاتلانغا بارغاندا پىتتى ھاممام ئىككىمىزنى يوقلاپ بېرىڭ، بولامدۇ؟ بىز سىزنى سېغىنىمىز، قەدىرلىكىم، چارلېس خانىمنى تېخىمۇ ياخشى چۈشەنگۈمىز بار.

ئارىدىن بەش ھەپتە ئۆتتى. بۇ ئارىلىقتا چارلېس شىمالىي كارولىنادىن سىكارلېتقا قىزغىن ھېسسىياتى بىلەن مۇھەببىتىنى بىلدۈرۈپ نۇرغۇن خەت يازدى. خېتىدە ئۇ ئۇرۇشتىن كېيىنكى پىلانلىرى، سىكارلېت ئۈچۈن قەھرىمان دەپ نام ئالماقچى بولغانلىقى، قوماندانى ۋاد خامپىتونغا بولغان ئېتىقادى توغرىلىق يازاتتى. يەتتە ھەپتىدىن كېيىن قوماندان ۋاد خامپىتوننىڭ نامىدا بىر تېلېگرامما، ئارقىدىنلا سىلىق ۋە دەيدەبىلىك گەپلەر بىلەن تولغان بىر پارچە تەزىيە خېتى كەلدى. چارلېس ئۆلۈپ كەتكەندى. خامپىتون ئۆز ۋاقتىدىلا تېلېگرامما بەرمەكچى بولمىدى، چارلېس ئۆيدىكىلەرنى پاراكەندە قىلغۇسى كەلمەي، پات ئارىدا ساقىيىپ قالمىدى، دەپ بەرگۈزمەپتۇ. بىچارە يىگىت ئېرىشتىم دەپ يۈرگەن مۇھەببىتىدىن مەھرۇم بولۇپلا

قالماي، جەڭ مەيدانىدا شان - شەرەپكە ئېرىشمەكچى بولغان يۈكسەك غايىسىدىمۇ ئالدىنغانىدى. دەسلەپتە ئۇنىڭ ئۆيىگە سوغۇق تېگىپتۇ، ئارقىدىن پۈتۈن بەدىنىگە چېچەك چىقىپ، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ سايىسىنىمۇ كۆرمەي تۇرۇپ جەنۇبىي كارولىنادىكى ھەربىي گازارىمدا ئۆلۈپ كېتىپتۇ.

كېيىن چارلېسنىڭ ئوغلى «مۇۋاپىق» بىر چاغدا دۇنياغا كەلدى. شۇ چاغنىڭ ئادىتى بويىچە بالىغا دادىسى قاتناشقان قوشۇن قوماندانىنىڭ ئىسمى قويۇلاتتى. شۇ بويىچە بالىغا ۋاد خامپىتون خامىلتون دەپ ئىسىم قويۇلدى. سىكارلېت ئىككىقات بولۇپ قالغانلىقىنى بىلگەن چاغدا ئۈمىدسىزلىنىپ قاتتىق يىغلىغان، ھەتتا ئۆلۈۋالماقچىمۇ بولغانىدى. لېكىن، ھامىلىدار مەزگىلىدە بىئارام بولىدىغان ئىشلار بولمىدى، تۇغۇتمۇ ناھايىتى ئاسان بولدى، تۇغۇتتىن كېيىن تېزلا ئەسلىگە كەلدى. بالىغا ئۇنىڭ ئانچە مېھرى چۈشۈپ كەتمىدى، ئەمما ئاغزىدا ئۇنداق دېمەيتتى. ئەسلىدە ئۇنىڭ بالا تۇغۇسى يوق ئىدى، شۇڭا بالا تۇغۇلغاندا خۇشال بولۇپمۇ كەتمىدى، خۇددى بالا ئۆزىنىڭ ئەمەستەك، ۋۇجۇدىنىڭ بىر پارچىسى ئىكەنلىكىنى ئىقرار قىلغۇسى كەلمىگەندەك ھېسسىياتتا بولدى.

ۋاد تۇغۇلۇپ ئانچە ئۇزاق ئۆتمەيلا، سىكارلېتنىڭ سالامەتلىكى ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمىگۈدەك دەرىجىدە تېز ئەسلىگە كەلدى، ئەمما روھى جەھەتتە گاراڭدەك ۋە نېرۋىسى چېچىلىپ تۇرۇۋاتقاندەك بولۇپ قالدى. روھى چۈشكۈن ئىدى، پۈتۈن قورۇقتىكىلەرنىڭ ئۇنىڭ روھىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن قىلغان تىرىشچانلىقلىرىنىڭ ھەممىسى بىكار بولدى. ئېلىپ كەچكىچىلا ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ يۈرەتتى، گېرالدى تېخىمۇ خاپىغان بولۇپ، بۇرۇنقىدىنمۇ بەكرەك ئادەم تىللايدىغان بولۇپ كەتتى. قېرى فونتائىن دوختۇرنىڭ قۇۋۋەت دورىلىرى بىلەن ئۆسۈملۈك دورىلىرىنىڭمۇ ئۈنۈمى بولمىدى. ئۇ ئاخىر ئۆزىنىڭ

ئامالسىز قالغانلىقىنى ئىقرار قىلدى ۋە ئېلىپ خانىمغا، سىكارلېتنى قاتتىق قايغۇ مۇشۇنداق بىردەم ئورۇنسىز ئاچچىقلىنىدىغان، بىردەم روھسىز جىمىپ كېتىدىغان قىلىپ قويغان، دېدى. ئەگەر سىكارلېتنىڭ گەپ قىلىشقا ھەپسىلىسى بولىدىغان بولسا، ئۇلارغا بۇنىڭ سەۋەبىنىڭ ئۇلار ئېيتقاندەك ئەمەس، ئۇنىڭدىنمۇ مۇرەككەپ ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ بەرگەن بولاتتى. ئۇ پەقەت ئانا بولۇشتىن بىزار بولۇپ قاتتىق بېشى قاتقاچقا، ئەڭ مۇھىمى ئاشلىقنىڭ كەتكىنىگە چىدىماي قالغاچقىلا، غەم - قايغۇغا پېتىپ مۇشۇ ئەھۋالغا قالغانىدى.

ئۇنىڭ ئۇ خىل بىزارلىقى كۈچلۈك ھەم ئادەتتىكىدەك ئىدى. قوشۇن ئالدىنقى سەپكە كەتكەندىن كېيىن، باراۋەت ۋە باشقا كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرى پەقەتلا بولمىدى. قىزغىن ۋە ئادەمنىڭ ھەۋسى كېلىدىغان يىگىتلەرنىڭ ھەممىسى كەتكەنىدى. قالغانلىرى قېرى - چۆرۈلەر، ئاياللار، مەجرۇھلار بولۇپ، ئۇلار ئەتىدىن كەچكىچە تىكىپ - توقۇش، ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرى، قوشۇنغا قوي، چوشقا، كالا، ئات دېگەندەك نەرسىلەرنى يەتكۈزۈپ بېرىشلەر بىلەن مەشغۇل ئىدى. سۇئېلىپنىڭ ئوتتۇرا ياشلىق سۆيگىنى فىرانك كېنىپىدى تەمىنات يەتكۈزۈپ بېرىدىغان ئەترىتىنى باشلاپ، ئارمىيەگە كېرەكلىك نەرسىلەرنى ئېلىپ كېتىش ئۈچۈن ئايدا بىر قېتىم بۇ يەرگە كېلىپ تۇراتتى. بۇ يەردىكىلەر شۇلاردىن باشقا ھەقىقىي ئەركەكلەرنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمايتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئەترەتتىكى ئەرلەرمۇ ئادەمنى خۇش قىلالايدىغانلاردىن ئەمەس ئىدى، كېنىپىدىنىڭ قىزىلارغا قورقۇمىسىراپ تۇرۇپ گەپ قىلىدىغان قىلىقىغا سىكارلېتنىڭ بەكمۇ ئوچلۇكى كېلەتتى، بەزىدە ھەتتا ئۇنى سىلىكىۋېتەتتى، تېخىمۇ ئاچچىقى كېلىپ كەتسە، سۇئېلىپ ئىككىسىنىڭ ئىشىنى بۇزۇۋەتكۈسى كېلىپ كېتەتتى.

تەمىنات ئەترىتىدىكىلەر ئۇنىڭغا خۇشاللىق ئېلىپ كەلگەن تەقدىردىمۇ، ئۇنىڭ ھازىرقى ھالىتىنى ھېچقانداق قىلىپ ئۆزگەرتەلمەيتتى. ئۇ ھازىر يۈرىكى ئاللىبۇرۇن قەبرىگە كۆمۈلۈپ كەتكەن تۇل خوتۇن ئىدى، باشقىلارمۇ شۇنداق قارايتتى ھەم ئۇنى دۇنيادىن مۇشۇنداقلا ئۆتۈپ كېتىشى مۇمكىن دەپ ئويلىشاتتى. بۇنىڭغا ئۇنىڭ قاتتىق ئاچچىقى كېلەتتى. چۈنكى، ئۇ چارلېسنىڭ بىرەر ئىشىنى ئېسىمگە ئېلىپ باقايچۇ، دەپ ھەر قانچە ئويلىسىمۇ، ئۇنىڭ ئوي قىلىش تەلىپىگە قوشۇلغان كۈندىكى موزايغا ئوخشايدىغان قىياپىتىدىن باشقا ھېچنېمىسىنى ئېسىگە ئالالمايتتى، شۇ كۈنلەردە ئاشۇ قىياپىتىمۇ ئۇنىڭ خاتىرىسىدە بارغانسېرى سۈسلىشىپ كېتىۋاتاتتى. بىراق، نېمىلا دېگەنبىلەن ئۇ تۇل خوتۇن، تۇل خوتۇنلارنىڭ ئىدىتىنى تۇتۇشى كېرەك، قىزلارنىڭ خۇشاللىقلىرىدىن ئۇ ئەمدى بەھرىمەن بولالمايتتى، جىددىي ھەم سوغۇق نەپەس بولۇشى كېرەك ئىدى. بىر كۈنى كېنىدىننىڭ قول ئاستىدىكى بىرسى ئۇنى ئىلەڭگۈچتە ئۈچۈردى. ئىلەڭگۈچ ئېگىز ئۇچقانسىرى سىكارلېت شۇنچە قاقاھلاپ كۈلۈشكە باشلىدى. شۇ ئىشتىن كېيىن ئېلىپ ئۇنىڭغا شۇ توغرىلۇق كۆپ سۆزلىدى. ئېلىپ ئۇنىڭ شۇنداق قىلىقلىرىنى كۆرسە قاتتىق ئازابلىناتتى، تۇل ئاياللارنىڭ ئۈستىدىن ئاسانلا گەپ چىقىدىغانلىقىنى، شۇڭا ھەر بىر سۆز - ھەرىكەتتە ئېرى بار ياش ئاياللاردىنمۇ ئۆتە ئېھتىيات قىلىشنىڭ زۆرۈرلۈكىنى چۈشەندۈرەتتى.

«خۇدا بىلىدۇ، — دەپ ئويلايتتى سىكارلېت ئاپىسى ئاشۇنداق تەربىيە بەرگەن چاغلاردا، — ھەممىنى كۆرۈۋاتمەن، ئەرگە تەگكەننىڭمۇ ھېچبىر قىزىقى يوق ئىكەن، تۇل قالسا ئۇنىڭدىنمۇ بەتتەر كۈنگە قالىدىكەن.»

ئادەت بويىچە تۇل ئاياللار سەت قارا رەختتىن ئۈزۈن كىيىم كىيىشى، كىيىمنىڭ ئۈستىدە پەقەتلا گۈل، لېنتا ياكى كەشتە

دېگەندەك نەرسىلەر بولماسلىقى كېرەك ئىدى. مەيدىسىگە ھېقىقتىن ياسىغان بۇلاپكا ياكى ئۆلگۈچىنىڭ چېچىدىن ياسىغان تۇمار ئېسىۋالسا بولاتتى. بېشىغا تىزغا چۈشۈپ تۇرىدىغان قارا ياغلىق سالاتتى، ئۈچ يىللىق قارىلىق ۋاقتى توشقاندىن كېيىن، مۇرىسىگە چۈشۈپ تۇرىدىغان ياغلىققا ئالماشتۇرسا بولاتتى. تۈل ئاياللار بىرلىرى بىلەن ئازادە سۆزلەشسە، ئاۋازىنى چىقىرىپ كۈلسە نامەھرەم بولاتتى. كۈلۈشكە توغرا كەلگەندە، كۈلكىسىدە ماتەم قايغۇسى ئىپادىلىنىپ تۇرۇشى كېرەك ئىدى. ئەڭ قورقۇنچىلىقى، ئۇلارنىڭ ئەرلەر بىلەن ئەر كىن - ئازادە پاراڭلىشىپ تۇرۇشلىرىغا بولمايتتى. ئەخلاقسىزراق بىرەر ئەر ئۇ ئايالغا قىزىقىپ قېلىۋاتقانلىقىنى بىرەر ھەرىكىتىدە ئىپادىلەپ قالسا، جىددىي تۇرۇپ ئۇنىڭغا ئۆلۈپ كەتكەن ئېرىنىڭ گېپىنى قىلىپ، ئۇنىڭدا ئېرىگە قارىتا ھۆرمەت پەيدا قىلىشى ۋە شۇ يول بىلەن ئۇنى ئۆزىگە يېقىن يولمايدىغان قىلىۋېتىشى كېرەك ئىدى. بەزى تۈل خوتۇنلار قېرىپ ھېسسىياتى قالمىغان چاغلاردا ئەرگە تېگىۋالىدۇ. ئۇلار ھەتتا ئەرلىرى بىلەن قانداق تېپىشىۋالغانلىقىنى ئۆزلىرىنى نازارەت قىلىپ تۇرۇشقان قوشنىلىرىغىمۇ بىلىندۈرمەيدۇ. يەنە كېلىپ ئۇلارنىڭ تېگىۋالغىنى ساپلا بالىلىرى كۆپ، مال - دۇنياسى بار قېرى بويتاقلار، سىكارلېت بۇ ئىشقا ھەيران بولۇپ ئىچىدە شۇنداق ئويلىدى.

ئەرگە تېگىش بولمىغان ئىش ئىكەن، ئەرگە تەگكەندىن كېيىن تۈل قالسا ئۆلگەن بىلەن باراۋەر بولىدىكەن. بەزىلەر، چارلېس ئۆلگەندىن كېيىن، سىكارلېتقا ئوغلى ۋاد خامپىتون ئەڭ چوڭ تەسەللى بولدى، دېيىشتى. بۇ نېمىدېگەن ئەخمىقانە گەپ. ئۇلار ھەتتا ئەخمەقلىقتە ئۇچىغا چىقىپ، بالا ئۇنىڭ ھاياتىغا ئۈمىد بېغىشلىدى، مۇھەببىتىنىڭ يادنامىسى بولغان بۇ بالا بىلەن ئۇ نېمىدېگەن بەختلىك، دېيىشتى. سىكارلېت بۇنداق

گەپلەرنى ئاڭلىغاندا، ئۇلارغا چۈشەنچە بەرمىدى. بۇ خىل قاراشلار ئۇنىڭ ئويلايدىغانلىرىدىن بەكمۇ يىراق ئىدى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ئوغلى ۋادقا ئانچە قىلىپ كەتمەيتتى، ھەتتا ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىنى بەزىدە ئۇنتۇپمۇ قالاتتى.

سىكارلېت ھەر كۈنى ئەتگەندە ئويغىنىپ، بىردەملىك خارامۇشلۇق ئىچىدە ئۆزىنى سىكارلېت ئوخشاش خانقىز قىياپىتىدە كۆرەتتى. بۇ، قۇياش ئىللىق نۇرلىرىنى تەبىئەتكە سېپىشكە باشلىغان، قۇشلار چاڭ كەلتۈرۈپ سايىرىشىۋاتقان، چوشقا گۆشىنىڭ مەزىلىك پۇراقلىرى دىماققا ئۇرۇلىدىغان چاغ بولاتتى. بۇ چاغدا ئۇ ئۆزىنى غەمىسىز، قىز چاغلرىدىكىدەك ھېس قىلىپ قالاتتى. بىردەمدىن كېيىنلا بوۋاقتىڭ قورسىقى ئېچىپ يىغلىغان ئاۋازى ئاڭلىنىپ، ئۇنى بىر پەسكە تالڭ قالدۇراتتى. شۇندىلا ئۇ: «بۇ نېمىنىڭ ئاۋازى» دەپ ئويلايتتى، ئاندىن ئوغلى ئىكەنلىكىنى ئېسىگە ئالاتتى.

ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاشلىپىنى ئۇنتۇپ كېتىش ئىنتايىن قىيىن ئىدى. ئۇ ھاياتىدا تۇنجى قېتىم تارا قورۇقىغا، تارا قورۇقىنىڭ ئالدى تەرەپتىكى تاغقا تۇتىشىدىغان ئۇزۇن يولغا، دەرياغا تۇتىشىدىغان قىزىل توپىلىق چوڭ يولغا، زىچچىدە كېۋەز تېرىلىپ كەتكەن قىزىل تۇپراقلىق ئېتىزلىقلارغا نەپرەتلىنىشكە باشلىدى. بۇ يەرنىڭ ھەربىر غېرىچ يېرى، ھەربىر تۈپ دەرىخى، ھەربىر ئېرىقى، ھەربىر چىغىر يوللىرى ئۇنىڭغا ئاشلىپىنى ئەسلىتىپ تۇراتتى. ئاشلىپى باشقا بىر ئايالغا مەنسۇپ بولۇپ كەتكەن، ئاللىبۇرۇن ئۇرۇشقا ماڭغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ روھى گۈگۈم قوينىدىكى ئاشۇ جايلاردا ئۇزۇپ يۈرەتتى، ئۇنىڭ كارىدورىدا تۇرۇپ، كۈلۈپ تۇرىدىغان بىر جۈپ كۆزىنى ئۇنىڭغا تىكىپ تەبەسسۇم قىلىپ تۇرغانلىقى كۆزىگە كۆرۈنۈۋاتقانداك بولاتتى. سىكارلېت «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى تەرەپتىن دەريا بويىدىكى يولنى بويلاپ چېپىپ

كېلىۋاتقان ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازىنى ئاڭلىسىلا، ئاشلىپىنى ئويلىماي قالمايتتى.

ئۇ بۇرۇن ئۆزى ئىنتايىن ياخشى كۆرىدىغان «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگىمۇ ئۆچلۈك قىلىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇ ئۇ يەرگە نەپرەتلىنەتتى. ئەمما، يەنە ئۇنىڭ يۈرىكى شۇ يەرگە تەلپۈنۈپ تۇرغاچقا، جون ۋىلكېس بىلەن قىزلىرىنىڭ ئۇنىڭ توغرىلۇق قىلىشقان گەپلىرىنى، ئۇنىڭ ۋىرگىنىيەدىن ئەۋەتكەن خەتلەرنى ئوقۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاۋاتقاندەك بولاتتى. بۇ ئۇنىڭ يۈرىكىنى ئازابلايتتى، ئەمما ئۇنىڭغا قۇلاق سالمايمۇ تۇرالمايتتى. ئۇ غادىيىپ ماڭىدىغان ئىندىيا بىلەن ئەخمىقانە گەپلەرنى تولا قىلىدىغان خونپىنى ياخشى كۆرمەيتتى، ئۇلارنىڭمۇ ئۆزىنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما يەنە ئۇلاردىن ئايرىلالمايتتى، يەنە تېخى ھەر قېتىم «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە بېرىپ كەلگەندە، ئۆزىچە خۇبى تۇتۇپ قېلىپ، كارىۋاتقا چىقىپ يېتىۋالاتتى، كەچلىك تامىقىنىمۇ يېمەيتتى.

ئۇنىڭ مۇشۇنداق تاماق يېمەسلىكىدىن ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىسى بەكمۇ ئەنسىرەيتتى. نېگىر ئانا پەتنۇستا مەرزىلىك تاڭاملارنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ ھازىر تۇل ئايال ئىكەنلىكىنى، ئەمدى تاماقنى قانچىلىك يېسە بولىۋېرىدىغانلىقىنى ئېيتاتتى، ئەمما سىكارلېتنىڭ تاماققا پەقەتلا كۆڭلى تارتمايتتى.

فونتائىن دوختۇر ئېلىپنغا غەم - قايغۇنىڭ ئادەمنى ئاجىزلىتىۋېتىدىغانلىقىنى، ئايال كىشى شۇنداق كېتىۋەرسە ئورۇقلاپ، ئاخىر ئۆلۈپ كېتىشىمۇ مۇمكىنلىكىنى سۆزلەپ بەردى. ئېلىپنمۇ شۇنىڭدىن ئەنسىرەپ تۇرغاچقا، قاتتىق قورقۇپ كەتتى.

— بۇنىڭغا باشقا چارە يوقمۇ، دوختۇر؟

— ئەڭ ياخشى چارە، مۇھىت يەڭگۈشلەش، — دەيدى دوختۇر.

ئۇمۇ ساقايماس كېسەلدىن قۇتۇلۇشنىڭ يولىنى ئىزدەيتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۆيدىكىلەر سىكارلېتنى بالا بىلەن مەجبۇرىي ھالدا ئاۋۋال ساۋاننادىكى ئوخارا بىلەن روبېللاردىن تۇغقانلىرىنىڭكىگە، ئاندىن چارلېستوندىكى سىڭىللىرى پۇللىي بىلەن ئېلالىنىڭ قېشىغا يولغا سالدى. لېكىن، ئۇ ئۆيەرلەردىن ئېلىپ ئورۇنلاشتۇرغان ۋاقىتتىن بىر ئاي بۇرۇن قايتىپ كەلدى، نېمە ئۈچۈن قايتىپ كەلگەنلىكىنىمۇ دېمىدى. ساۋاننادىكى ئىككى تاغىسى ئۇنى تولىمۇ قىزغىن قارشى ئالغانىدى، ئەمما ئۇلار ھەم خوتۇنلىرى قېرىپ قالغان بولغاچقا، چىمجىت ئولتۇرۇپ ئۆتمۈشتىكى ئىشلىرى توغرىلۇق پاراڭلىشىشنى ياخشى كۆرۈشەتتى، بۇ سىكارلېتنىڭ پىسەنتىگە توغرا كەلمىدى. روبېللارد ئائىلىسىدىمۇ مۇشۇ ئەھۋال ئىدى. چارلېستون بولسا سىكارلېتقا تولىمۇ قورقۇنچلۇق بىر يەردەك كۆرۈنۈپ كەتتى.

پۇللىي ھامما بىلەن ئۇنىڭ ئېرى دەريا بويىدىكى بىر قورۇقتا تۇراتتى، ئۇ جاي تارا قورۇقىدىنمۇ بەكرەك پىنھان ئىدى. ھاممىسىنىڭ ئېرى ياشىنىپ قالغان، كۆرۈنۈشتە قىزغىن ئادەم ئىدى، ئەمما ئۇنىڭدىمۇ قېرىلارغا خاس يالغۇزلۇقنى خالايدىغان كېسەل بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ئەڭ يېقىن قوشنىسى تۇرىدىغان جايىنىڭ ئارىلىقىمۇ يىگىرمە ئىنگىلىز مىلى بار ئىدى، ئۇ يەرگە بېرىش ئۈچۈن قويۇق ئورمانلىقتىن ئۆتۈشكە توغرا كېلەتتى، يوللىرىنىڭ قاراڭغۇ ھەم سۈرلۈكلۈكى سىكارلېتنىڭ تېنىنى جۇغۇلداتتاتتى. يەنە بىر ھاممىسى ئېلالى ئەتىدىن كەچكىچە قورقۇپلا ئولتۇراتتى. كەچتە كارې تاغىسى ئوقۇپ بېرىدىغان بولۇپ لۇتۇننىڭ ئەسەرلىرىنى ئاڭلاپ ئولتۇرماقتىن باشقا ئىش يوق ئىدى.

ئېلالى ھاممىسىنىڭ ئۆيى چارلېستوندىكى «زەمبىرەك سۈپىسى» نىڭ ئۈستىگە جايلاشقانىدى. قورۇنىڭ ئالدى تېمى

ئېگىز بولۇپ، كۈننى توسۇۋالاتتى، سىكارلېت پايانسىز زېمىندا ياشاپ چوڭ بولغاچقا، بۇنداق يەردە خۇددى ئاغزى - بۇرنىنى ئېتىۋالغاندەك بولۇپ قالدى. بۇ يەردە پۇللىي ھاممىسى تۇرغان يەرگە قارىغاندا باردى - كەلدى قويۇقراق بولسىمۇ، سىكارلېت بۇ يەرگە كېلىپ تۇرىدىغان ئادەملەرنى، ئۇلارنىڭ ئەنئەنىۋى ئادەتلىرىنى، ئۆزىنى چوڭ كۆرسىتىشلىرى ۋە تەبىقە سۈرۈشتۈرىدىغان قىلىقلىرىنى پەقەتلا ياراتمىدى. ئۇ ئۇلارنى ئۆزىنىڭ ئائىلە مەرتىۋىلىرى بىر - بىرىگە توغرا كەلمىگەن ئائىلىنىڭ قىزى ئىكەنلىكىنى بىلىدىغانلىقىنى روپىلارد ئائىلىسىدىكى بىر قىزنىڭ قانداق بولۇپ ئىرىلاندىيەلىك بىر كۆچمەنگە تېگىپ قالغانلىقىغا ھەيران قېلىشىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇراتتى، ئېلالى ھاممىسىنىڭ ئۇنىڭ كەينىدىن ئۇنى ئاقلاپ ئۇلارغا گەپ قىلىپ تۇرۇۋاتقانلىقىدىنمۇ خەۋىرى بار ئىدى. بۇ خىل ئىشلار ئۇنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قويدى. ئۇمۇ دادىسىغا ئوخشاشلا تەبىقە سۈرۈشتۈرۈپ كەتمەيتتى، دادىسىنىڭ ئىرىلاندىيەلىكلەرگە خاس چېۋەلىك بىلەن قۇرۇق قول ئىگىلىك تىكلىگەنلىكىدىن پەخىرلىنەتتى.

چارلېستونلۇقلار سامتېر قەلئەسى ۋە قەسىدە ئۆزلىرىنىڭ ئوينىغان رولىغا بەكمۇ ئېتىبار بىلەن قارايتتى. ئۇلار ئۇرۇشنىڭ ئۈنچى ئوقىنى ئۆزلىرى ئاتمىسا، باشقىلارنىڭ ئاتىدىغانلىقىنى بىلمىگۈدەك دەرىجىدە ئەخمەقمىدۇ؟ سىكارلېت جورجىيە ئېگىزلىكىدىكى ئادەملەرنىڭ جاراڭلىق ئاۋازلىرىنى ئاڭلاپ ئۆگىنىپ قالغاچقا، دېڭىز بويى رايونلىرىدىكى ئادەملەرنىڭ ئاۋازلىرى ئۇنىڭغا ياسالمىدەك ئاڭلىنىپ تۇراتتى. بەزىدە ئۇ ھەتتا بۇ ئاۋازلارنى يەنە ئاڭلىسا چىرقىراپ تاشلىغۇدەك بولۇپ كېتەتتى، بەزىدە بۇ ئاۋازلارغا چىدىمايمۇ قالاتتى. ئاخىر ئۇ بىر كۈنى قەستەن دادىسىنىڭ ئاۋازىنى دوراپ گەپ قىلىۋىدى، ھاممىسى مېھمانلارنىڭ ئالدىدا خىجىل بولۇپ كەتتى. ئاخىر ئۇ،

بۇ يەردە يۈرۈپ ئەتىدىن كەچكىچە چارلېستونلۇقلارنىڭ يېقىمىنى ئاۋازىنى ئاڭلىغاندىن، تاراغا قايتىپ ئاشلىپنى ئەسلەپ ئازابلانغىنىم ياخشى ئىكەن، دەپ ئويلاپ تارا قورۇقىغا قايتىپ كەلدى.

ئېلىپن قورۇقنىڭ مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇپ ئالدىنقى سەپكە ياردەم بېرىش ئۈچۈن، كېچە - كۈندۈز دېگۈدەك ئالدىراش يۈرەتتى. چوڭ قىزىنىڭ چارلېستوندىن قايتىپ كەلگەنلىكىنى، ئورۇقلاپ، سارغىيىپ ئاۋازىنىڭمۇ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ قورقۇپ كەتتى. ئۆزىمۇ كۆڭۈل ئاغرىقلىرىنىڭ دەردىنى كۆپ تارتقان بولغاچقا، گۈلدۈرمامىدەك خورەك تارتىدىغان ئېرىنىڭ يېنىدا يېتىپ تۇرۇپ، كېچە - كۈندۈز قىزىنى ئۇ ئازابتىن قۇتۇلدۇرۇشتىن چارىسىنى ئويلايتتى. چارلېستوننىڭ ھاممىسى پىتتىپات خاملىتون خېنىم ئۇنىڭغا سىكارلېتتى ئاتلانتاغا ئۇزاقراق تۇرۇشقا ئەۋەتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىپ بىر نەچچە قېتىم خەت يازغانىدى. ئېلىپن ئۇنىڭ ئۇ تەكلىپىنى بىرىنچى قېتىم ئەستايىدىل ئويلىدى.

پىتتىپات خېنىم خېتىدە: «مېلانىيە ئىككىمىز چوڭ ئۆيلەردە يالغۇز تۇرمىز، بىزنى قوغدايدىغان بىرمۇ ئەر كىشى يوق، شۇڭا بەكمۇ يالغۇزلۇق ھېس قىلىپ قالدۇق. سۆيۈملۈك چارلېستون ئۇ دۇنياغا كەتتى. ئاكام ھېنرىغۇ ھازىر ھايات، ئەمما بىز بىلەن بىللە تۇرمايدۇ. بەلكىم سىكارلېت ھېنرى توغرىلۇق سىلەرگە گەپ قىلىپ بەرگەندۇ. ئۇ توغرىلۇق كۆپ يازماي. ئەگەر سىكارلېت بىز بىلەن بىللە تۇرسا، مېلانىيە ئىككىمىز ئۆزىمىزنى شۇنچىلىك بىخەتەر ھەم خاتىرجەم سېزەتتۇق. ئىككى ئايالغا قارىغاندا ئۈچ ئايالنىڭ بىللە تۇرغىنى ياخشى. ئۇنىڭ ئۈستىگە سۆيۈملۈك سىكارلېت بىزنىڭ بۇ يەردە قايغۇسىنى ئۈنۈتۈلدۈرىدىغان ئىشلار بىلەنمۇ مەشغۇل بولۇشى مۇمكىن. مەسىلەن، مېلانىيەگە ئوخشاش دوختۇرخانىلاردا ياتقان بانۇر

يىگىتلىرىمىزگە قاراش دېگەندەك. ئۇنىڭدىن باشقا، مېلانىيە ئىككىمىزنىڭ چارلېسنىڭ ئوماق ئوغلىنى كۆرگۈمىزمۇ كەلدى...» دەپ يازغانىدى.

شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت قارىلىق كىيىملىرىنى يەنە چامادانىغا سېلىپ، ۋاد خامپىتون بىلەن ئۇنىڭ باققۇچىسىنى، ئاپىسى بىلەن نېگرئانسىنىڭ چېكىلەپ ئېيتقان بىر تاغار گەپلىرىنى، دادىسى بەرگەن يۈز سوملۇق قەغەز پۇلنى ئېلىپ ئاتلانتاغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇنىڭ ئەسلىدە ئۇ يەرگە بارغۇسى يوق ئىدى. ئۇنىڭ قارىشىچە، پىتتىپات خېنىم ئۆتۈپ كەتكەن ئەخمەق موماي ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاشلىپىنىڭ خوتۇنى بىلەن بىللە تۇرۇش ئۇنىڭغا تېخىمۇ ھار كېلەتتى. شۇنداقتىمۇ، بۇ يەردە تۇرىۋەرسە كۆڭلى ئاغرىيدىغان ئىشلارنى تولا ئويلاپ كۆڭلى بەكمۇ بىئارام بولۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئاخىر ئۇ يەرگە بېرىپ ھاۋا ئالماشتۇرۇپ بېقىشنى توغرا تاپتى.

ئىككىنچى قىسىم

سەككىزىنچى باب

1862 - يىلى 5 - ئاينىڭ مەلۇم بىر ئەتىگىنى پويىز سىكارلېتنى ئېلىپ شىمالغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى. ئۇ ئاتلانتانى چارلېستون بىلەن ساۋانغا ئوخشاش زېرىكشلىك يەر ئەمەس دەپ ئويلاپ، پىتتىپات خېنىم بىلەن مېلانىيەنى ياخشى كۆرمىسىمۇ، ئۇ شەھەرگە بولغان قىزىقىشى بىلەنلا كېتىۋاتاتتى. ئالدىنقى يىلى قىشتا بىر قېتىم بارغاندىن باشقا پەقەتلا بېرىپ باقمىغانىدى. بۇ شەھەردە قانچىلىك ئۆزگىرىشلەر بولۇپ كەتكەندۇ؟

ئاتلانتا باشقا شەھەرلەرگە قارىغاندا سىكارلېتنى بەكرەك قىزىقتۇراتتى. كىچىك ۋاقتىدا دادىسى ئۇنىڭغا، ئۇ شەھەرنىڭ يېشى سېنىڭ يېشىڭ بىلەن تەڭ، دەيتتى. كېيىن ئۇ چوڭ بولغاندا دادىسىنىڭ بۇ گەپنى سەل كۆپتۈرۈپەرەك ئېيتقانلىقىنى بىلدى. چۈنكى، ئۇ ھەرقانداق نەرسىنى سەل مۇبالىغە قىلسا ئۇنىڭ قىزىقى بولىدۇ دەيدىغان ئادىتى بويىچە شۇنداق دېگەنىدى. دېمىسىمۇ ئاتلانتا ئۇنىڭدىن بەكمۇ چوڭ ئەمەس، پەقەت توققۇز ياشلا پەرق قىلاتتى. مۇشۇ كەمگىچە ئۇ ئاڭلىغان شەھەرلەرنىڭ ئىچىدە پەقەت ئاتلانتا ھەيران قالغۇدەك ياش شەھەر ئىدى. ساۋانغا بىلەن چارلېستوننىڭ بىرسىگە يۈز نەچچە يىل بولغان، يەنە بىرسى ئۈچىنچى ئەسىرگە قەدەم قويغان قەدىمكى شەھەر قىياپىتىگە ئىگە شەھەرلەردىن بولۇپ، سىكارلېتنىڭ ئويى بويىچە قولىدا يەلپۈگۈچ، قۇياش نۇرىغا قاقلىنىپ ئولتۇرغان ياشانغان موماينىڭ ئۆزى ئىدى. ئەمما، ئاتلانتا ئۇنىڭ بىلەن قۇرداش، ياشلىق كۈچى ئۇرغۇپ تۇرغان، ئۆزىگە ئوخشاش مەجەزى چۈس ۋە ئالدىراخغۇ شەھەر ئىدى.

گېرالدىنىڭ دېگىنىدەمۇ ئاساس بار، چۈنكى ئۇ شەھەر بىلەن سىكارلېتنىڭ ئىسمى بىر يىلدا قويۇلغان. سىكارلېت تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرىكى توققۇز يىلدا بۇ شەھەر تېرمىنوس، كېيىن مارتسۇبل دەپ ئاتىلىپ، سىكارلېت تۇغۇلغان يىلى ئاندىن ئاتلانتا دەپ ئاتالغانىدى.

گېرالدى شىمالىي جورجىيەگە كەلگەن چاغلاردا بۇ شەھەر تېخى مەۋجۇت ئەمەس ئىدى، ھەتتا بىر كەنتمۇ بولۇپ شەكىللەنمىگەن، ھېچنەمە يوق تاقىر دالا ئىدى. ئىككىنچى يىلى ھۆكۈمەت چېروكىپىسارغا بۆلۈپ بەرگەن زېمىننىڭ ئىچى بىلەن شىمالغا تۇتىشىدىغان تۆمۈر يول سېلىشنى تەستىقلىدى. بۇ يولنىڭ ئاخىرقى بېكىتى تېننېس بىلەن ۋېست ئىدى، ئەمما باشلىنىدىغان يېرىنىڭ جورجىيە بولىدىغانلىقى تېخى بېكىتىلمىگەنىدى. بىر يىلدىن كېيىن بىر ئىنژېنېر بۇ يەرنىڭ قىزىل تۇپراقلىق يېرىگە قوزۇق قېقىپ، ئاندىن ئۇنىڭ باشلىنىش ئورنى بېكىتىلدى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئاتلانتا شەھىرى تېننېستارەسمىي بەرپا بولۇپ گۈللىنىشكە باشلىدى.

ئۇ چاغلاردا تۆمۈر يول يوق، باشقا يەرلەردىمۇ ناھايىتى ئاز ئىدى. ئەمما، گېرالدى بىلەن ئېلىپ توي قىلىشتىن ئىلگىرىكى يىللاردا تارا قورۇقىنىڭ شىمالغا يىگىرمە بەش ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان بىرنەچچە ئائىلىنىڭ تۇرالغۇ جايى ئاستا - ئاستا كەنت بولۇپ شەكىللىنىشكە، تۆمۈر يولمۇ بارا - بارا شىمالغا قاراپ سوزۇلۇشقا باشلىغانىدى. شۇنىڭ بىلەن تۆمۈر يول قۇرۇلۇشى رەسمىي باشلىنىپ كەتتى. ئىككىنچى تۆمۈر يول كونا شەھەر ئائۇگۇستادىن باشلىنىپ، غەربتە تېننېس تۆمۈر يولى بىلەن تۇتىشىپ كەتتى. ئۈچىنچى تۆمۈر يول ئاۋۋال جورجىيەنىڭ مەركىزى بولغان ماكونغا تۇتىشىپ، ئاندىن شىمالغا سوزۇلغان، گېرالدى تۇرۇۋاتقان رايون ئارقىلىق ئاتلانتا بىلەن تۇتىشىپ، ئىككى لىنىيە تۆمۈر يول تۇتىشىپ كەتكەن، بۇنىڭ بىلەن ساۋاننا پورتىغا غەرب بىلەن تۇتىشىدىغان يول سېلىنغانىدى.

كېيىن ياش ئاتلانتا شەھىرىدىكى تۆمۈر يول باش تۈگۈنىدىن مونتاكومىر بىلەن موبىلغا تۇتىشىدىغان تۆتىنچى تۆمۈر يول ئېلىندى.

ئاتلانتاغا بىرىنچى تۆمۈر يول سېلىنىپ، بۇ يەرنىڭ تۆمۈر يول قۇرۇلۇشى تېز تەرەققىي قىلىپ كەتتى. تۆت لىنىيە تۆمۈر يول ياسالغاندىن كېيىن ئاتلانتا غەرب - جەنۇب دېڭىز بويى رايونلىرى بىلەن، ئائۇگۇستا ئارقىلىق شىمال ۋە شەرقتىكى رايونلار بىلەن تۇتىشىپ، شەرق، غەرب، شىمال، جەنۇبىنىڭ تۆمۈر يول تۈگۈنىگە ئايلاندى، شەھەرنىڭ ئۆزىمۇ كىچىك بىر كەنتتىن چوڭ بىر شەھەرگە تەرەققىي قىلدى.

نېمە ئۈچۈن بۇ شەھەر جورجىيە شەھىرىگە ئوخشىمايدۇ؟ تەرەققىياتى نېمە ئۈچۈن شۇنچىلىك تېز بولۇپ كەتتى؟ ئاتلانتالىقلار بۇ سوئاللارغا يوغان گەپلەر بىلەن ئەمەس، تۆمۈر يول ۋە، بۇ شەھەرنىڭ بىر تۈركۈم قورقماس، يۈرەكلىك ئەزىمەتلىرى بىلەن شۇنداق بولدى، دەپ جاۋاب بېرىشىدۇ.

ئاۋۋال تېرىمىنوس، ماركسۋىل، ئاخىرىدا ئاتلانتا دەپ ئاتالغان بۇ شەھەردە ئولتۇراقلاشقان ئادەملەرنىڭ ھەممىسىلا ئىنتايىن غەيرەتلىك ئادەملەر ئىدى. بۇ ئىشچان، كۈچلۈك ئادەملەر جورجىيەنىڭ كونا رايونلىرى بىلەن ئۇنىڭدىنمۇ يىراق ئىشتاتلاردىن كەلگەنىدى. ئۇلار كېلىپلا پويىز ئىستانسىسىنىڭ ئەتراپىدىكى ئاساسلىق بەش كوچىنىڭ تۇتىشىدىغان جايلىرىغا دۇكانلارنى سالدى، چىرايلىق ئولتۇراق ئۆيلەرنى ياسىدى. ئۇلار بۇ شەھەر بىلەن، ئۇنىڭ تەرەققىياتى، ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇۋاتقان ئادەملىرى، يەنى ئۆزلىرى بىلەن پەخىرلىنەتتى. كونا شەھەرلەرنىڭ ئاتلانتانى نېمە دېيىشلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ كارى يوق ئىدى، نېمە دېسە دېيىشمەيدۇ، دېيىشەتتى.

سىكارلېت ئاتلانتانى ياخشى كۆرەتتى، ياخشى كۆرىدىغان يەرلىرىمۇ ساۋانالىقلار، ئائۇگۇستالىقلار ۋە ماكونلۇقلار يامان دەپ چۆكتۈرىدىغان تەرەپلىرى ئىدى. بۇ شەھەرمۇ سىكارلېتقا

ئوخشاش جورجىيەنىڭ كونا - يېڭى ئىككى خىل تەركىبىدىن بىرلەشكەن شەھەر ئىدى. كونا تەركىبى جاھىل ۋە كۈچلۈك يېڭى تەركىبى بىلەن توقۇنۇشۇپ قالغاندا ئاستا يېڭىسىغا ئورۇن بېرەتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، سىكارلېتنىڭ بۇ شەھەرنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرۈشىدە ھېسسىيات جەھەتتىكى ئامىللارنىڭمۇ رولى بار ئىدى، چۈنكى ئۇ بۇ شەھەر بىلەن تەڭ دۇنياغا كەلگەن، ھېچبولمىغاندا ئىسىملىرى بىر يىلدا قويۇلغان - دە.

تۈنۈگۈن ئاخشام كېچىچە قاتتىق يامغۇر ياغدى. ئەمما، سىكارلېت ئاتلانتاغا كەلگەن چاغدا بولسا ھاۋا ئېچىلىپ، قۇياش زېمىنغا كۈلۈپ قاراشقا، كېچىچە يامغۇردا پاتقاق بولۇپ كەتكەن كوچىلارنى قۇرۇتۇشقا تەييارلىنىپ تۇراتتى. پويىز ئىستانسىسىنىڭ يېنىدىكى بوش يەر ھارۋا كۆپ ماڭغانلىقى بىلەن ئويما - چوڭقۇر بولۇپ، چوشقا ئېغىنايدىغان پاتقاق كۆلچەكنىڭ ئۆزىلا بولۇپ قالغانىدى. بەزىدە ھارۋىلار پاتقاققا پېتىپ چىقالمايمۇ قالاتتى. ھەربىي ھارۋىلار بىلەن قۇتقۇزۇش ھارۋىلىرى بۇ يەرگە ئۈزۈلمەي كېلىپ، پويىز ئېلىپ كەلگەن لاۋازىمەتلەر بىلەن يارىدارلارنى توشۇپ تۇراتتى. بەزى ھارۋىلار ئىچىگە كىرىشكە، بەزى ھارۋىلار ئىچىدىن چىقىۋېلىشقا ئالدىرايتتى. ھارۋىكەشلەرنىڭ ئاغزىنى بۇزۇپ تىللاشلىرى، ئات - قېچىرلارنىڭ كىشىلەرگە ئەتراپىنى بىر ئالغانىدى، چاچراۋاتقان پاتقاقلار نەچچە ئون غۇلاچ يەرلەرگە باراتتى.

سىكارلېت ۋاگوننىڭ پەلەمپىيىدە تۇراتتى، ئۈستىدە ئۇزۇن قارىلىق كىيىمى بار ئىدى، بېشىدىكى ئۇزۇن ياغلىقى سىيرىلىپ چۈشۈپ قالاي دەپ قالغانىدى، غۇنچە بويى يەنە شۇنداق چىرايلىق ئىدى. ئۇ يەرگە چۈشسەم ئايىغىم بىلەن كىيىملىرىگە پاتقاق چاچراپ كەتمسۇن دەپ قورقۇپ، قىستىلىشىپ تۇرغان ھارۋىلارغا بىر قۇر كۆز سېلىپ، پىتتىي خېنىمنىڭ پەيتونىنى ئىزدىدى. قىزىل يۈزلۈك ئۇ سېمىز خوتۇننىڭ پەيتونى ھېچ

يەردە كۆرۈنمەيتتى، سىكارلېت بەكمۇ ئەنسىزچىلىكتە قالدى. شۇ ئارىدا چار ساقال بىر نېگىر بوۋاي پاتقاقنى كېچىپ توپتوغرا ئۇنىڭغا قاراپ كەلدى، شىلەپسى قولىدا، ئۆزى مەغرۇر ئىدى.

— سىز سىكارلېت خېنىم بولامسىز؟ مېنىڭ ئىسمىم پېتتېر. پىتتىپات خېنىمنىڭ پەيتوننى ھەيدەيمەن. پاتقاققا دەسسەڭ، — بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا دېدى ئۇ. چۈنكى، سىكارلېت كۆڭلىكىنى كۆتۈرۈپ يەرگە چۈشۈشكە تەمشەلگەنىدى، — سىزمۇ پىتتىپات خېنىم بىلەن ئوخشاش ئەنسىز. ئۇياقمۇ كىچىك بالغا ئوخشاش پۈتىنىڭ لاي بولۇپ كېتىشىدىن ئەنسىرمەيدۇ. مەن سىزنى ھاپاش قىلىپ ماڭمەن.

ئۇ قېرىپ قالغان، تېنى ئاجىز بولسىمۇ سىكارلېتنى يەڭگىللا ھاپاش قىلىۋالدى. شۇ ئارىلىقتا ۋاگون پەلەمپىيىدە بالىنى كۆتۈرۈپ تۇرغان پىرسسىيگە كۆزى چۈشۈپ قېلىپ توختىدى.

— ئاۋۋۇ سىز بىللە ئېلىپ كەلگەن بالا باقىدىغان قىزمۇ، سىكارلېت خېنىم؟ بەكمۇ ياش ئەكەن، چارلېس ئەپەندىنىڭ يالغۇز ئوغلىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمىغۇدەك. بوپتۇ، كېيىن بىر گەپ بولار. قىزچاق، كەينىمدىن مېڭىڭ، ئاۋايلاڭ، بالىنى يىقىتىپ قويماڭ!

سىكارلېت پېتتېر بوۋاينىڭ دۈمبىسىدە تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن پىرسسىينى كايىپ قىلغان گەپلىرىگە لام — جىم دېمەي كېتىۋاتاتتى. يول پاتقاق، پىرسسىي تۇمشۇقلىرىنى ئۇچلاپ ئۇلارنىڭ كەينىدىن پاتقاق كېچىپ ماڭدى. شۇ ئارىلىقتا سىكارلېتنىڭ ئېسىگە چارلېسنىڭ پېتتېر توغرىلۇق سۆزلەپ بەرگەنلىرى كەلدى.

«ئۇ دادام بىلەن مېكسىكىدىكى بارلىق ئۇرۇشلاردا بىللە بولغان، — دېگەندى چارلېس، — دادام يارىلانغاندا ئۇ ئۇنى داۋالاپ ساقايتىپتۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ جېنىنى قۇتۇلدۇرۇپ قايتۇ. پېتتېر تاغام مەن بىلەن مېلاننىيە ئىككىمىزنى بېقىپ

چوڭ قىلغان، دادام ئۆلۈپ كەتكەندە بىز تېخى كىچىك ئىدۇق، شۇ چاغلاردا بولسا كېرەك، پىتتىي ھاممام ئاكىسى ھېنرى تاغام بىلەن سوقۇشۇپ قېلىپ بىزنىڭ ئۆيگە كېلىۋالغان. شۇنىڭدىن تارتىپ بىزگە شۇ ئىگىدارچىلىق قىلىپ كەلدى. پىتتىي ھاممام كىچىك بالىدەك بەكمۇ ئالدىراخغۇ. پىتتىي تاغاممۇ ئۇنىڭغا شۇنداق مۇئامىلە قىلاتتى. پىتتىي ھاممام ئۆزىنىڭ ئابىرۋىنى ساقلايمەن دەپ ئۆزى ھېچنەمە قىلماي، ھەممە ئىشتا پىتتىي تاغامنىڭ ئاغزىغا قارايتتى. مەن ئون بەش ياشقا كىرگەن كۈندىن باشلاپ خەجلەيدىغانغا جىقراق پۇلغا ئىگە بولدۇم، بۇمۇ پىتتىي تاغامنىڭ قارارى ئىدى. ھېنرى تاغام مېنى ئۈنۈپۈرسىتىپتە ئوقۇتماقچى بولغاندا، يەنە پىتتىي تاغام مېنى خارۋاردقا تۆت يىللىق ئوقۇشقا ئەۋەتكەن. ئۇ يەنە مېلانىيە مەلۇم ياشقا كەلگەندە چاچلىرىنى ياساپ ئۇنى تانىسلارغا قاتناشتۇرغان. ئۇ پىتتىي ھاممامغا قانداق ھاۋادا تالاغا چىقىش، قانداق ھاۋادا چىقىمىسلىق، ياغلىقنى قانداق چاغدا ئارتىشلارغىچە دەپ تۇرىدۇ... ئۇ مەن بىلىدىغان نېگىرلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ قولىدىن ئىش كېلىدىغان ھەم ئەڭ سادىق ئادەم. بىرلا بولمايدىغان يېرى، ئۈچمىزنى روھىمىزدىن تارتىپ تېنىمىزگىچە باشقۇرىمەن دەيدۇ، بۇنى ئۆزۈم بىلىدۇ.»

سىكارلېت پەيتونغا چىقىپ ئولتۇرۇپ، پىتتىي تاغا قامچىنى قولىغا ئالغاندىن كېيىن، چارلېسنىڭ دېگەنلىرىنىڭ توغرىلىقىنى ھېس قىلىپ قالدى.

— پىتتىي خېنىم ئالدىڭىزغا چىقالمىغانلىقىدىن كۆڭلى بەك يېرىم بولغان، سىزنى باشقىچە ئويلاپ قالارمۇ دەپ ئەنسىرىگەن. مەن ئۇنىڭغا، ئۇ يەرگە بارساڭلار كىيىملىرىڭلارنى لاي قىلىۋېتىسىلەر، ئىككىڭلارنى تۇسقىنىمنى سىكارلېت خېنىمغا ئۆزۈم دەيمەن، ئۇ ياق چوقۇم بۇنى چۈشىنىدۇ، دېدىم. خېنىم، ئەڭ ياخشىسى، بالىنى ئۆزىڭىز ئېلىڭ، ئۇ جىن بالىنى يىقىتىۋېتىدىغاندەك تۇرىدۇ.

سىكارلېت پىرىسسسىغا قاراپ ئىچىگە بىر تىنىۋالدى. پىرىسسسى ئىشقا تازا پۇختا ئەمەس ئىدى. قىسقا كۆڭلەك كىيىپ، چېچىنى ئىككى تال ئۆرۈپ يۈرىدىغان بۇ جۈدەڭگۈ نېگىر قىز بىردىنلا گۈللۈك ئۈزۈن كۆڭلەك كىيىدىغان، بېشىغا چىرايلىق ياغلىق سالىدىغان بالا باققۇچىغا ئايلىنىپ قالغاندىن كېيىن ئۆزىچە كۆرەڭلەپ قالغانىدى. ئەگەر ئۆرۈش بولمىغان، تەمىنات ئورۇنلىرىنىڭ تەلىپى بىلەن ئېلىپ نېگىر ئانىنى ياكى دىلەپىنى ياكى بولمىسا روسا بىلەن تىنانى ئۇلارنىڭ ئىشىغا ياردەملەشتۈرمىگەن بولسا، كىچىككەنە پىرىسسسىنى ھەرگىز ئۇنداق يۇقىرى ئورۇنغا چىقىرىپ قويمايتتى. پىرىسسسى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەتنىڭ نېرىسىغا ئۆتۈپ باقمىغان قىز بولغاچقا، پويىزغا ئولتۇرۇش، بالا باققۇچى بولۇپ ئاتلانتاغا بېرىشلار ئۇنى ئېسەنغىرىتىپ قويغانىدى. ھازىر شەھەردىكى شۇنچە كۆپ ئىمارەتلەرنى كۆرۈپ ئاغزىنى ئېچىپ قالدى. ئۇياققا قاراپ، بۇياققا قاراپ، خۇشاللىقىدا ھەتتا سەكرەپمۇ كېتىپ بالىنى يىغلىتىۋەتتى.

سىكارلېت نېگىر ئانىسىنىڭ ئەپچىل بىر جۈپ قوللىرىنى ئەسلەپ قالدى. ئۇ قوللار بالىنىڭ بەدىنىگە تېگىشى ھامان بالا يىغىسىدىن توختايتتى. ئەپسۇس، ھازىر ئۇ تارا قورۇقىدا قالدى - دە. سىكارلېت بالىنى پىرىسسسىنىڭ قولىدىن ئالغان بىلەنمۇ بەربىر ئوخشاش، يىغىسىدىن توختمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە شىلەپسىنىڭ لېنتىسىنى تارتىپ بۇزۇۋېتىدۇ، قۇچاققا چىققاندىن كېيىن كىيىملىرىنىمۇ پۈرلەشتۈرۈۋېتىدۇ. شۇڭا، ئۇ پېتىپەر تاغىنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىغانغا سېلىپ ئولتۇرىۋەردى.

«ئۇزاققا بارماي بالىنىڭ مېجەزىنى بىلىپمۇ قالارمەن، - دەپ بىزارلىق بىلەن ئويلىدى ئۇ ئىچىدە. ئاڭغىچە پەيتون پاتقاقلىقتىن چىقىپ بولدى، - ئەمما ھەرقانچە قىلساممۇ بالىنى ئەركىنلەتمەيمەن.» ۋادىنىڭ يىغىسى تېخىمۇ ئەدەپ يۈزى ئۆپكەندەك ئېسىلىپ كەتتى. سىكارلېت شۇندىلا پىرىسسسىغا

ئاچچىقى بىلەن توۋلىدى:

— سومكىدىكى سوسكىنى ئاغزىغا سېلىپ قوي، پىرسىسى، باشقا نېمە بولسىمۇ مەيلى، يىغلىمىسلا بولدى. قورسىقى ئاچتى ھەرقاچان، ئۇنىڭغا ھازىر مېنىڭمۇ ئامالم يوق.

پىرسىسى بۈگۈن ئەتىگەن نېگىر ئانا سومكىغا سېلىپ قويغان شېكەرلىك ئېمىزگۈنى ئېلىپ بالىنىڭ ئاغزىغا سېلىۋىدى، دېگەندەك، بىردىنلا يىغىسى بېسىلدى. قۇلىقى تىنچىغان، ئەتراپىدا يېڭى - يېڭى مەنزىرىلەر كۆرۈنۈۋاتقان بولغاچقا، سىكارلېتنىڭ كەيپى يەنە جانلىنىشقا باشلىدى. شەھەر شۇنچىلىك تەرەققىي قىلىپ كېتىپتۇ. ئۇنىڭ بۇ يەرگە كېلىپ كەتكىنىگە بىر يىلدىن سەل ئاشتى، ئۇنىڭغا تونۇش بۇ شەھەر شۇنچىلىك قىسقا ۋاقىت ئىچىدە قانداق بولۇپ مۇشۇنچىلا ئۆزگىرىپ كەتكەندۇ؟

بۇ بىر يىلنى ئۇ ئۆزىنىڭ قايغۇسى ئىچىدە ئۆتكۈزگەنىدى، ئۇرۇشنىڭ گېپى چىقىسلا جۇدۇنى تۇتاتتى، شۇڭا ئاتلانتانىڭ ئۇرۇش باشلانغاندىن كېيىن شۇنچىلىك تەرەققىي قىلىپ كەتكەنلىكىنى چۈشەنمەيتتى. تىنچلىق مەزگىللىرىدە ئاتلانتانىڭ سودا تۈگۈنى بولۇپ كەلگەن تۆمۈر يوللار ھازىرقى ئۇرۇش مەزگىلىدە مۇھىم ئىستراتېگىيەلىك ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇپ قالغانىدى. ئالدىنقى سەپ بۇ يەردىن يىراق بولغاچقا، بۇ شەھەر ۋە ئۇنىڭ بىرنەچچە لىنىيە تۆمۈر يوللىرى جەنۇب ئىتتىپاقداشلىرىنىڭ ئىككى چوڭ قوشۇنى، يەنى ۋىرگىنىيە ئارمىيەسى بىلەن تېننېس ئارمىيەسى ۋە جەنۇبتىكى قوشۇنلارنى بىر - بىرىگە باغلاپ تۇراتتى. ئاتلانتامۇ ئوخشاشلا ئىككى چوڭ قوشۇن بىلەن جەنۇبىنىڭ ئىچكى جايلىرىنى بىر - بىرىگە تۇتاشتۇرۇپ، ئۇ يەرلەردىن ئۆزۈلدۈرمەي تەمىنات ئېلىپ تۇراتتى. بۇ شەھەر ھازىر يەنە ئۇرۇشنىڭ ئېھتىياجى بىلەن سانائەت مەركىزىگە، دوختۇرلۇق بازىسىغا، قوشۇنغا كېرەكلىك تەمىناتلارنى يەتكۈزۈپ بېرىدىغان پونكىتقا ئايلانغانىدى.

سىكارلېت ئەتراپىغا قاراپ، ئېسىدە مەھكەم قالغان ئەسلىدىكى شەھەر كۆرۈنۈشلىرىنى ئىزدىدى، لېكىن تاپالمىدى. ئۇ كۆرۈۋاتقان ھازىرقى شەھەر يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقنىڭ بىر كېچىدىلا گىگانىت ئادەمگە ئايلىنىپ قالغىنىغا ئوخشاپ تۇراتتى. ئاتلانتا بىر توپ ھەسەل ھەرىكەتلىرىنىڭ ئىچىدە قالغاندەك ۋاز - ۋۇژچىلىقنىڭ ئىچىدە، ئۆزىنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن مۇھىملىقىنى مەغرۇر ھالدا ھېس قىلىۋاتقاندەك ئىدى، شۇڭا، كېچە - كۈندۈز ئىشلەپ يېزا ئىگىلىك جەمئىيىتىنى سانائەتلەشتۈرمەكچى بولۇۋاتاتتى. ئورۇشتىن ئىلگىرى مارلاندىڭ جەنۇبىدا بىرنەچچە پاختا، يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى، ھەربىي قورال ۋە ئىستانوك زاۋۇتلىرى بار ئىدى. جەنۇبلۇقلار مۇشۇنچىلىك سانائىتى بىلەنمۇ ماختىناتتى، جەنۇبتىن سىياسىيونلار، ھەربىيلەر، قورۇق ئىگىلىرى، دوختۇرلار، ئادۋوكاتلار، شائىرلار چىقىدۇ، ئىنژېنېر، ماشىنىست دېگەندەك پەسكەش ئىشلار شىماللىق ئالۋاستىلارغا يارىشىدۇ، دېيىشەتتى. ھازىر ئۇلارنىڭ ھەربىر ئىشتاتتىكى پورتلىرىنى شىماللىقلارنىڭ ئۇرۇش كېمىلىرى قامال قىلىۋېلىپ، ھېچقانداق سودا كېمىلىرىنى ئۆتكۈزمەيدىغان بولغاندىن كېيىن، ئۇلار ئالدىراپ - تېنەپ ئۆزلىرىگە لازىملىق ئۇرۇش ئەسلىھەلىرىنى ئىشلەپچىقىرىشقا باشلىدى. شىماللىقلار پۈتۈن دۇنيادىن ماددىي ئەشيا ۋە ئەسكەر ئېلىشقا مۇراجىئەت چىقىرايلىتى ۋە پۇلغا تايىنىپ ئىرىلاندىيەلىكلەر ۋە گېرمانلار بىلەن قوشۇننى تولۇقلاپ كېتەلەيتتى، جەنۇبلۇقلار بولسا پەقەت ئۆزىنىڭلا كۈچىگە تايىناتتى.

ئاتلانتادا ھەربىي لازىمەتلىكلەرنى ئىشلەپچىقىرىدىغان سۈرئىتى ئاستا بىرنەچچەلا زاۋۇت بار ئىدى. ئۇنداق بولۇشى، جەنۇب تەرەپ ئۇلارنى دوراپ ياسىغۇدەك ماشىنا بىلەن تەمىن ئېتەلمەيتتى، ھەممىنى ئەنگىلىيەدىن ئوغرىلىقچە ئېلىپ كىرگەن ئىسپىما بويىچە ياسايتتى. ھازىر ئاتلانتانىڭ كوچىلىرىدا

ئاتونوش ئادەملەر كۆپىيىپ قالدى. بىر يىل ئىلگىرى ئادەملەر غەرب تەلەپپۇزىدا گەپ قىلىدىغان ئادەملەرنى ئۇچرىتىپ قالسا، ئالاھىدە توختاپ ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى قىزىقىپ ئاڭلىغان بولسا، ئەمدى چەت ئەللىكلەرنىڭ گەپلىرىگىمۇ قىزىقمايدىغان بولۇپ قېلىشتى. چېگرادىن ئوغرىلىقچە ئۆتۈپ كەلگەن بۇ ياۋروپالىقلار بۇ يەردە جەنۇب ئىتتىپاقداشلىرى ئۈچۈن تۈرلۈك ئىستانوكلار بىلەن قورال - ياراغ ئىشلەپ بېرەتتى. ئۇلار تېخنىكىغا پىششىق ئادەملەر ئىدى، ئۇلار بولمىسا جەنۇبلىقلار تاپانچا، مىلتىق، زەمبىرەك ۋە ئوق - دورا دېگەنلەرنى زادىلا ئىشلەپچىقىرالمايتتى.

ئىشلار كېچە - كۈندۈز توختىماي ئېلىپ بېرىلىۋاتاتتى، بۇ شەھەرنىڭ يۈرىكى گۈپۈلدەپ تىنماي سوقۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ھەربىي لازىمەتلىكلەر قان تۆمۈرلىرىغا ئوخشاش سوزۇلۇپ ياتقان تۆمۈر يوللار ئارقىلىق ئىككى ئۇرۇش مەيدانىنىڭ ئالدىنقى سەپلىرىگە توشۇلۇپ تۇراتتى. ھەرقانداق چاغدا پاراۋۇزلار گۈدۈكلىرىنى چىرقىرتىپ ئىستانسىغا توختىماي كىرىپ - چىقىپ تۇراتتى. رۇدا كانلىرىنىڭ ئىشچىلىرى ئالدىنقى سەپكە كەتكەچكە رۇدا يېتىشمەي، يايلاقلارغا تارتىلغان توسۇق سىمىلار، تۆمۈر لەمپىلەر، تۆمۈر ئىشىكلەر ھەتتا تۆمۈردىن قۇيۇلغان ھەيكەللەردىن تارتىپ يىغىپ كېلىنىپ قورال ياساشقا ئىشلىتىلمەكتە ئىدى.

پىئاجىتېر كوچىسى بىلەن ئۇنىڭغا يېقىن بىر كوچىنىڭ ئىككى تەرىپىگە ھەرقايسى ھەربىي ئورۇنلارنىڭ باش ئىشتابلىرى جايلاشقان بولۇپ، ئىشتابلارنىڭ ھەممىسى ھەربىيلەر بىلەن توشۇپ كەتكەندى. ئۇنىڭدىن باشقا ماددىي تەمىنات ئورنى، ئالاقىلىشىش ئەترىتى، پوچتا شىركىتى، پويىز تىرانسپورت ئىدارىسى، ژاندارما باش ئىشتابى دېگەندەك ئورۇنلارمۇ بار ئىدى. شەھەر سىرتىدا ئات بىلەن تەمىنلەش پونكىتلىرى بار بولۇپ، توپ - توپ ئات - قېچىرلار ئېغىللارغا پاتماي تۇراتتى. ئەڭ

چەتتىكى کوچىلارغا دوختۇرخانىلار جايلاشقاندى. سىكارلېت پېتېر تاغنىڭ دېگىنىدەك، بۇ شەھەرنىڭ يارىدار ئەسكەرلەرنىڭ شەھىرىگە ئايلىنىپ قالغانلىقىنى ھېس قىلدى. چۈنكى، بۇ يەردە ئادەتتىكى ھەر خىل كېسەللىكلەر دوختۇرخانىلىرى بەكمۇ كۆپ ئىدى، ھەر كۈنى چۈشتىن كېيىن پويىز تۈركۈملەپ يارىدارلارنى بۇ يەرگە تۆكۈپ تۇراتتى.

شەھەرنىڭ بۇرۇنقى كىچىك ھالىتى پۈتۈنلەي ئۆزگەرگەن بولۇپ، پۈتمەس كۈچ - قۇدرەت ۋە جىددىي شاۋقۇنلۇق پائالىيەتلەر بىلەن بارغانسېرى قىياپىتىنى يېڭىلاپ بېرىۋاتاتتى. يېزىدىكى جىمجىت ھايات ئىچىدىن كەلگەن سىكارلېت بۇ ئاۋات مەنزىرىنى كۆرۈپ خۇددى دەم ئالماي قېلىۋاتقاندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئەمما، ئۇ بۇ خىل ھالەتنى ياخشى كۆرەتتى. بۇ يەرنىڭ كىشىنى روھلاندۇرىدىغان كەيپىياتى ئۇنى ھايانغا سېلىپ، ئۆزىنىڭ يۈرىكى بىلەن شەھەرنىڭ يۈرىكى بىر كۆكرەك قەپسى ئىچىدە تەڭ سوقۇپ تۇرۇۋاتقاندەك بولۇۋاتاتتى.

ئۇلار شەھەرنىڭ پاتىق كوچىلىرىنى ئارقىدا قالدۇرۇپ داۋاملىق كېتىۋاتاتتى، سىكارلېت يېڭى ئىمارەتلەر، يېڭى چىرايلارغا خۇشال نەزەر تاشلاپ ئولتۇراتتى، ئادەم ماڭىدىغان يوللاردا قىستىلىشىپ كېتىۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ مەيدىلىرىدە دەرىجىلىرىنى ۋە قايىسى قوشۇنغا تەۋە ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ تۇرىدىغان نىشان گىزناكلىرى بار ئىدى. تار كوچىلارغا ھەر خىل پەيتونلار: ئات ھارۋىلىرى، يۈك ھارۋىلىرى، قۇتقۇزۇش پەيتونلىرى توشۇپ كەتكەن، ھارۋىكەشلەرنىڭ كىيىملىرى چاچرىغان لايىلار بىلەن بۇلغانغاندى، كۈل رەڭ كىيىملەرنى كىيىشىۋالغان ئالاقچىلار ھەرقايسى ئىشتابلارنىڭ ئارىلىقىدا بۇيرۇق ۋە تېلېگراممىلارنى توشۇش بىلەن يۈگۈرۈشۈپ يۈرەتتى. سالامەتلىكى ئەسلىگە كېلىۋاتقان يارىدار ئەسكەرلەر ھاسسىغا، بەزىلىرى سېستىرالارغا يۆلىنىپ مېڭىپ يۈرەتتى. كانايلىرىنىڭ، ھەربىي بارابانلارنىڭ، ئەسكەرلەرگە بېرىلىۋاتقان كوماندىلارنىڭ

ئاۋازلىرى يېڭى ئەسكەرلەرنى مەشىق قىلدۇرۇۋاتقان مەيدان تەرەپتىن ئۈزۈكسىز ئاڭلىنىپ تۇراتتى. سىكارلېت شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ھەربىي كىيىملىرىنى تۇنجى قېتىم قورقۇنۇپ ئىچىدە كۆردى. پېتتېر تاغا باشلىرىنى يەردىن كۆتۈرمەي مىلتىق تۇتقان جەنۇبلۇق ئەسكەرلەرنىڭ يالاپ مېڭىشى بىلەن پويىز ئىستانسىسىغا كېتىۋاتقان شىماللىق ئەسەرگە چۈشكەن ئەسكەرلەرنى قامچىسى بىلەن كۆرسىتىپ قويدى. ئۇلارنى ئەسىرلەر لاگېرىغا ئېلىپ كېتىشۋاتاتتى.

«مەن بۇ يەرگە كەلگىنىمگە خۇشال بولسام بولغۇدەك. بۇ يەردىكى ھايات نېمىدىگەن جانلىق، نېمىدىگەن تەسىرلىك» دەپ ئويلىدى سىكارلېت. ئاشۇ قېتىمقى باراۋەتتىن كېيىن ئۇنىڭ كۆڭلى بۈگۈن تۇنجى قېتىم ئېچىلىۋاتاتتى.

بۇ شەھەر ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ ئويلىغىنىدىنمۇ بەكرەك جەلپىكار ئىدى. بىرقانچە ئون رېستوران، قوشۇن بىلەن بىللە يۈرىدىغان پاهىشىلەر، دىنىي جەمئىيەتلەرنى ۋەھىمىگە سالىدىغان ھەشەمەتلىك پاهىشخانلار بار ئىدى. ھەربىر مېھمانخانا، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، خۇسۇسىي ئولتۇراق جايلارنىڭ ھەممىسى مېھمانلار بىلەن توۋپ كەتكەنىدى، ھەممىسى دېگۈدەك ئاتلانتادىكى دوختۇرخانىلاردا يېتىپ قالغان تۇغقانلىرىنى يوقلاپ كەلگەنلەر ئىدى. بۇ يەردە ھەر ھەپتەدە زىياپەتلەر، تانسىلار، تويىلار بولۇپ تۇراتتى. توي قىلغان يىگىتلەرنىڭ ھەممىسى دەم ئېلىشقا كەلگەن ھەربىيلەر ئىدى، ئۈستىلىرىدە ھەربىي كىيىم، بويۇنلىرىدا ئالتۇن رەڭ ئۈزۈن لېنتا بار ئىدى. قىزلار بولسا قامال قىلىنغان رايونلاردىن ئەتكەسچىلەر ئېلىپ كەلگەن پۈزۈر كىيىملەردە ئىدى. زالغا قىلىچنى كىرىپت شەكلىدە ئېسىپ قويۇشاتتى، تويىنى تەبرىكلەپ ئىچىشىدىغان ھاراق شامپان ھاراقلىرى بولاتتى، ئارقىدىن يىغلاپ تۇرۇپ خوشلىشىشلار باشلىناتتى. ھەر كۈنى كېچىدە ئىككى تەرىپى دەرەخلىك كۆچىلاردىلا تانسىلار قايناپ كېتەتتى، ئۆيلەردە روياللارمۇ

چېلىنىپ تۇراتتى. ئايال ناخشىچىلار بىلەن ھەربىي مېھمانلارنىڭ ناخشىلىرى ئۆي ئىچىنى بىر ئالانتى. بۇ ناخشىلار «سىگنال چال، ئۇرۇش توختىسۇن»، «خېتنىڭ كەلدى، ئەمما كېچىكتى» دېگەن مەزمۇندىكى مۇڭلۇق ۋە ئېچىنىشلىق ناخشىلار ئىدى. بۇ ناخشىلار ھەرقانچە باغرى تاش ئادەمنىمۇ يىغلىتىۋېتەتتى.

پەيتون پاتاق يولدا توختىماي كېتىۋاتتى. سىكارلېت پېتتېردىن تىنماي سوئال سورايتتى، پېتتېرمۇ ئۇنىڭ سوئاللىرىغا قامچىسى بىلەن ئۇنى - بۇنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ جاۋاب بېرەتتى ۋە ئۆزىنىڭ بىلىمدانلىقىنى كۆرسىتىپ قويۇۋاتقانلىقى ئۈچۈن مەغرۇر كۈلۈپمۇ قوياتتى.

— ئەنە ئاۋۇ ھەربىي زاۋۇت، خېنىم. ئۇلار ئۇ يەردە مىلىتىق، زەمبىرەكلەرنى ياسىشىدۇ. ياق، خېنىم، ئۇ ماگىزىن ئەمەس، ئىش بېجىرىدىغان ئورۇن. ئۇ يەرنىڭ نېمە قىلىدىغان ئورۇن ئىكەنلىكىنى بىلمەيسىز؟ ئۇ يەردە ساپلا چەت ئەللىكلەر تۇرىدۇ. ئۇلار بىزنىڭ پاختىمىزنى ئېلىپ چارلېستون بىلەن ۋىلمىنتونغا ئەكىتىدۇ، ئۇنىڭ ئورنىغا بىزگە پۇرۇخ ئەكىلىپ بېرىدۇ. ياق، خېنىم، مەن ئۇلارنىڭ قايسى دۆلەتنىڭ ئادەملىرى ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بېرەلمەيمەن. پېتتېي خېنىم ئۇلارنى ئەنگىلىيەلىك دەيدۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ گەپلىرىنى ھېچكىم ئۇقمايدۇ. شۇنداق، خېنىم، شەھەردە ئىس ناھايىتى كۆپ، پېتتېي خېنىمنىڭ پەردىلىرى بۇلغىنىپ بولدى. بۇ ئاۋازلار پولات زاۋۇتى بىلەن چويۇن زاۋۇتىنىڭ ئاۋازى. كىچىسى ئاۋازى شۇنچىلىك قاتتىق، ئادەمنى پەقەتلا ئۇخلاتمايدۇ. ياق، خېنىم، توختىسام بولمايدۇ. پېتتېي خېنىمغا سىزنى ئۇدۇل ئۆيگە ئېلىپ كېلىمەن دەپ سۆز بەرگەنمەن ... سىكارلېت خېنىم، ئۇلارغا سالام بېرىڭ، مېرۋېتېر خانىم بىلەن ئېلىسىن خانىم سىزگە ھۆرمەت بىلدۈرۈۋاتىدۇ.»

سىكارلېت ئۇ ئىككى خانىمنى تەستە ئېسىگە ئالدى. ئۇلار

ئۇنىڭ تويىدا ئاتلانتادىن تارا قورۇقىغا بارغان بولۇپ، پىستىي خېنىمنىڭ ئەڭ يېقىن دوستلىرى ئىدى. ئۇ دەرىۋ پىتتېر تاغا كۆرسەتكەن ئۇ خانىملارغا تەزىم قىلدى. ئۇ ئىككىسى بىر گەزمال دۈكىنىنىڭ ئالدىغا توختىتىپ قويغان پەيتوننىڭ ئىچىدە ئولتۇرۇشاتتى. دۈكان غوجايىنى بىلەن ئۇنىڭ خىزمەتچىسى قۇچاق - قۇچاق پاختا رەختلەرنى دۈكىنىدىن ئاچقىقپ ئۇلارغا كۆرسىتىۋاتاتتى. مېرۇپتېر خانىم تەمبەل، ئېگىز بوي ئايال ئىدى، كۆڭلىكىنى بەكمۇ تار كىيگەچكە ئىككى كۆكسى چوقچىيىپ تۇراتتى. تۆمۈر رەڭ چاچلىرى ئارىسىغا قوڭۇر رەڭ يالغان چاچ ئارىلاشتۇرۇۋالغانىدى، چاچلارنىڭ رەڭگىنىڭ ئىككى خىللىقى ئېنىق بىلىنىپ تۇراتتى. يۈزى يۇمىلاق ئىدى، ئاق كۆڭۈل، چېۋەر ۋە ھەممە ئادەمنى باشقۇرىمەن دەيدىغانلىقى چىرايىدىن چىقىپ تۇراتتى. ئېلىسىن ياش، زىلۋا، ئورۇقراق ئايال ئىدى، بۇرۇنقى گۈزەللىكى تېخى چىرايىدىن كەتمىگەنىدى، ئەمما تەكەببۇرراق كۆرۈنەتتى.

ۋېمتىن خانىم دېگەن يەنە بىر خانىم بىلەن ئۇ ئىككىسى ئاتلانتانىڭ ئۈچ چوڭ تۈۋرۈكى ئىدى، ئۆزلىرىگە قاراشلىق ئۈچ چېركاۋنى، چېركاۋنىڭ پوپلىرىنى، مۇناجاتچىلارنى ۋە ئۆز تەۋەسىدىكى مۇرىتلىرىنى باشقۇراتتى. ئۇلار يەنە قىزلار بىلەن تانىسلارغا ۋە باراۋەتلەرگە قاتنىشاتتى، كىمنىڭ سۆيگىنى ياخشى، كىمنىڭ يامان، كىم ئوغرىلىقچە ھاراق ئىچىدۇ، كىم بالا تۇغىدۇ، قاچان تۇغىدۇ دېگەنلەردىن تارتىپ ھەممە ئىشنى بىلىپ تۇراتتى. ئۇلار يەنە ئائىلە نەسەبلىرىنى بىلىشتىمۇ مۇتەخەسسس بولۇپ، جورجىيە، جەنۇبىي كارولىنا ۋە ۋىرگىنىيەدىكى ھەر قانداق ئادەمنىڭ ئائىلە نەسەبلىرىنى بىلەتتى، باشقا ئىشتانلارنىڭكى بىلەن كارى يوق ئىدى، چۈنكى ئۇلار مەرتىۋىلىك ئادەملەرنى پەقەت ئاشۇ جايلاردىنلا چىقىدۇ، دەپ قارايتتى. ئۇلار يەنە كىملىرىنىڭ پەزىلەتلىك، كىملىرىنىڭ پەزىلەتسىز ئىكەنلىكىنىمۇ بىلەتتى، ئۆزلىرىنىڭ ئۇلارغا بەرگەن باھالىرىنى

باشقىلارنىڭ ئاڭلىشىنىمۇ خالايتتى. بۇ ئۈچ خانىم رىمنىڭ ئۈچ بۇرجەك سىياسىيونلىرىغا ئوخشاش بىر - بىرىدىن ھەزەر ئەيلەيتتى، لېكىن يەنە بىر - بىرى بىلەن زىچ گىتتىپاقمۇ تۈزۈشكەندى.

— مەن پىتتىغا سىزنى بىزنىڭ دوختۇرخانىغا كەلسۇن دەپ ئېيتتىم، — دېدى مېرۋېتېر خانىم كۈلۈپ تۇرۇپ ئۈنلۈك سۆزلەپ، — مادې خانىمغا ياكى ۋېمتىن خانىمغا ماقۇل دەپ يۈرمەڭ جۈمۈ.

— ياق، ئۇنداق قىلمايمەن، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى چۈشەنمەيلا. ئۇنىڭ قىزغىن مۇئامىلىسى ۋە خېرىدارلىق قىلىۋاتقانلىقى ئۇنى تەسىرلەندۈرگەندى، — سىز بىلەن تېز ئارىدا يەنە يۈز كۆرۈشسەم دەيمەن.

پەيتون يەنە بىر ئاز ماڭغاندىن كېيىن، سېۋەت كۆتۈرۈۋالغان ئىككى ئايال يولدىن ئۆتۈۋالغۇچە بىردەم توختاپ تۇردى. دەل شۇ چاغدا سىكارلېت ئۇشتۇمتۇت پىيادىلەر يولىدا بىرەيلەننى كۆرۈپ قالدى. ئۇ رەڭگى بەكمۇ قېنىق — كوچىدا ھەممىدىن بەك كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى — رەختتىن كۆڭلەك كىيىۋالغان ئېگىز بوي بىر قىز ئىدى، چاچلىرىنىڭ قويۇق ۋە قىزىللىقىغا ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيتتى. سىكارلېت «چاچلىرىغا كۆپ ھەشەم قىلغان» قىزلارنى تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتقاچقا ئۇنىڭغا مەپتۇن بولۇپ ئۇزاق قاراپ كەتتى.

— پېتتېر تاغا، ئاۋۋۇ كىم بولىدۇ؟ — پەس ئاۋازدا سورىدى ئۇ.
— ئۇقمايمەن.

— سىز بىلىسىز، زادى كىم، ئېيتىپ بېرىڭا.
— ئۇنىڭ ئىسمى بېلىلى ۋاتلىن، — جاۋاب بەردى پېتتېر تاغا ئاغزىنى بىر قىسما قىلىپ.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇياقنى يا خانقىز، يا خانىم دېمەي ئىسمىنىلا ئېيتىۋاتقانلىقىغا ھەيران قېلىپ، يەنە:
— ئۇ كىم؟ — دەپ سورىدى.

— سىكارلېت خېنىم، — پېتتېر چىرايىنى تۇرۇپ ئاتقا بىر قامچا سالدى، — پېتتې خېنىم ئۆزىڭىز بىلەن مۇناسىۋەتسىز ئىشلارنى بىلىشىڭىزگە تازا قوشۇلمايدۇ. ئۇلار بۇ شەھەردە بىر تىيىنلىق ئەتىۋارى يوق ئادەملەر.

«ۋاي خۇدايمەي، — سىكارلېت ئويلىنىپ قېلىپ، ئۇنىڭدىن قايتا گەپ سورىمىدى، — ئۇ ئەسكى ئايال ئوخشىمامدۇ.»

سىكارلېت ئەسكى ئاياللارنى كۆرۈپ باقمىغان بولغاچقا، ئۇ ئايالنىڭ قارىسى يىتكۈچە ئۇنىڭغا ھەيران بولۇپ قاراپ قالدى.

ئۇلار ئاخىر شەھەردىن چىقىپ ئولتۇراق رايونغا يېتىپ كەلدى. ئولتۇراق ئۆيلەر ئالدى تەرەپتە كۆرۈنۈپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇ ئۆيلەرنى خۇددى قەدىناس دوستىنى تونۇغاندەك تونۇدى. ئەنە ئاۋۇ ھەيۋەتلىك تۇرغىنى لېيدېننىڭ ئۆيى؛ ئاق تۈۋرۈكلۈك يېشىل پەنجىرلىكى باننېلنىڭ؛ قىزىل خىش بىلەن جورجىيە پاسوندا سېلىنغىنى مىكلورنىڭ. ئەمدى ئۇلار ئاستا ماڭدى. سەۋەب، ئۆي - ئۆيلەردىن خانىملار بىلەن خانقىزلار يولغا چىقىپ سىكارلېت بىلەن قىزغىن سالاملىشىۋاتاتتى. بەزىلىرى سىكارلېتقا تونۇش، بەزىلىرى تازا تونۇش ئەمەس ئىدى، بەزىلىرىنى ئۇ پەقەتلا تونۇمايتتى. پېتتې خېنىم ئۇنىڭ كېلىدىغانلىقىنى بۇرۇنلا ئۇلارغا ئېيتقان بولسا كېرەك. كىچىك ۋادىنى ئۇلار قولدىن - قولغا ئېلىپ كۆتۈرۈشۈپ كەتتى. ھەممىسىلا سىكارلېتقا قاراپ توۋلىشاتتى، ئۇنى ئۆزلىرىنىڭ تىككۈچىلىك جەمئىيىتىگە ياكى ئاسراش - كۈتۈش ئۇيۇشمىسىغا قاتنىشىشقا چاقىراتتى، سىكارلېت بولسا ھەممىسىگىلا ماقۇل جاۋاب بېرىپ ماڭاتتى.

ئۇلار رەتسىز سېلىنغان، ئەمما تاختاي تاملرى چىرايلىق سىرلانغان بىر ئۆينىڭ ئالدىدىن ئۆتكەندە، ئىشكىنىڭ ئالدىدا تۇرغان كىچىك بىر نېگىر قىز: «ئۇ كەلدى!» دەپ توۋلاپ كەتتى. ئارقىدىنلا دوختۇر مادې بىلەن ئايالى ۋە ئون ئۈچ ياشلىق پىل يۈگۈرۈپ چىقىپ سىكارلېتتىن ئەھۋال سورىدى. سىكارلېت

ئۇلارنىڭمۇ ئۆزىنىڭ تويغا بارغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى. مادې خانىم يولغا چىقىپ كىچىك ۋادقا قاراپ كەتتى. دوختۇر مادې پاتقاقىتىن قورقماي پەيتونىڭ قېشىغا باردى. ئۇ ئېگىز بوي، ئورۇق، ئىنچىكە بۇرۇت قويۇۋالغان ئادەم ئىدى. ئاتلانالىقلار ئۇنى كۈچ ۋە ئەقىل - پاراسەتنىڭ بۇلىقى دەپ بىلەتتى. ئەگەر ئۇنىڭ مەجەزىدە ئازراق تەكەببۇرلۇق بولمىغان بولسا، پۈتۈن شەھەر بويىچە ئەڭ سەمىمىي ئادەم ھېسابلانغانمۇ بولاتتى.

دوختۇر سىكارلىپ بىلەن قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى، ئاندىن ۋادىنىڭ قورسىقىغا بوش ئۇرۇپ ئۇنى ئەركىلىتىپ قويۇپ، پىتتىي خېنىمنىڭ سىكارلىپتىنى ئۆزىنىڭ دوختۇرخانىسىدىن باشقا ھېچقانداق يەرگە ئەۋەتمەسلىك توغرىلۇق ۋەدە بەرگەنلىكىنى ئېيتتى.

— قەدىرلىك دوختۇر، مەن بۇ يەرگە كەلگۈچە مىڭلىغان خانىمغا ۋەدە بېرىۋەتتىم، — دېدى سىكارلىپ.

— ھەرقاچان مېرۇبتېر خانىمغا ۋەدە بەرگەنسىز، — دېدى دوختۇر ئاچچىقى بىلەن توۋلاپ تۇرۇپ، — ئۇ بۇدۇشقاقتەك خوتۇن، ھەر قېتىم پويىز كەلسە بارماي قويمايدۇ.

— ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە نېمە قىلىدىغانلىقىمنى بىلمەيلا ماقۇل دەۋەردىم، — دېدى سىكارلىپ، — ئاسراش - كۈتۈش ئۇيۇشمىسى دېگەن نېمە ئۇ؟

دوختۇر بىلەن خوتۇنى ئۇنىڭ نادانلىقىغا سەل ھەيران قالدى. — ھە، توغرا، سىز چەت - ياقىدا تۇرغاچقا بىلمەيسىز، — دېدى مادې خانىم ئۇنىڭ تەرىپىنى ئېلىپ، — بىز دوختۇرخانىلاردا ئاسراش - كۈتۈش ئۇيۇشمىلىرىنى قۇردۇق. ئۇلار نوۋەت بىلەن كۈندە سېستىراللىق قىلىپ ئاغرىقلارنى كۈتىدۇ، دوختۇرلارغا ياردەملىشىدۇ، كېسەللەر ساقىيىپ دوختۇرخانىدىن چىققۇدەك بولغاندا ئالدىنقى سەپكە بارغۇدەك بولغۇچە ئۆيىگە ئاچچىقى باقىدۇ. بىز يەنە يارىدارلارنىڭ كەمبەغەل ئائىلىلىرىگە غەمخورلۇق قىلىمىز. دوختۇر مادې

ھۆكۈمەت دوختۇرخانىسىدا ئىشلەيدۇ. مېنىڭ ئاسراش - كۈتۈش ئۇيۇشمىمۇ ئاشۇ يەردە. ھەممە ئادەم بىزنىڭ دوختۇرنى ئاجايىپ ياخشى ئادەم دەپ ماختىشىدۇ. يەنە ...

— بولدى، بولدى مادې خانىم، — دېدى دوختۇر مەغرۇر كۈلۈپ قويۇپ، — خەقنىڭ ئالدىدا مېنى ماختاۋەرمە. مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىم تېخى ناھايىتى ئاز. ئالدىنقى سەپكە باراي دېسەم يا بارغۇزمايسەن.

— بارغۇزمايسەن؟ — خانىم ئاچچىقى بىلەن گەپ قىلدى، — مەنمۇ؟ سىزنى شەھەردىن بارغۇزمىغىنى ئېنىققۇ. سىكارلېت، ئۇ ۋىرگىنىيەگە ھەربىي دوختۇر بولۇپ بارماقچى بولغاندا، پۈتۈن شەھەردىكى خانىملار بىرلىشىپ خەت يېزىپ ئۇنى بارغۇزمىدى. دېمىسىمۇ، بۇ شەھەردە سىز بولمىسىڭىز بولمايتتى.

— بولدى، بولدى، خانىم، — دېدى دوختۇر يەنە. دوختۇر ئۇ ماختاشلاردىن سۆيۈنۈپ كېتىۋاتاتتى، — بىر بالىمىز ئالدىنقى سەپتە بولغاندىكىن، ھازىرچە بۇ يەردە تۇرساممۇ بولار.

— كېلەر يىلى مەن بارمەن، — دېدى كىچىك پىل خۇشال توۋلاپ، — بارابانچى بولمەن، ھازىر خېلى ئۆگىنىپ قالدىم. ئاڭلاپ باقمىسىلەر؟ بارابانچى ھازىرلا ئاچقىمەن.

— ياق، ھازىر بولمايدۇ، — دېدى مادې خانىم پىلنى يېنىغا تارتىپ. ئۇنىڭ چىرايى بىردىنلا جىددىيلىشىپ كەتتى، — كېلەر يىلى بولمايدۇ، ياندۇرقى يىلى بىر گەپ بولار.

— ئاڭغىچە ئۇرۇش تۈگەپ قالمادۇ، — دېدى ئۇ تېرىكىپ ۋە ئاپىسىنىڭ قولىدىن يۇلقۇنۇپ چىقىۋالدى، — ئۆزۈڭ ماقۇل بولغانغۇ؟

دادىسى بىلەن ئاپىسى بىر - بىرىگە قارىشىۋالدى، بۇنى سىكارلېت كۆرۈپ قالدى. ئەسلىدە ئۇلارنىڭ چوڭ ئوغلى داس مادې ئالدىنقى سەپكە كەتكەن بولغاچقا، ئۇلار كىچىك ئوغلىنى ھېچقاچقا ماڭدۇرماي چىڭ تۇتۇۋالغانىدى. پېتتېر تاغا گېلىنى قىرىپ قويدى.

— مەن ئۆيىدىن چىققاندا پىتتىي خانىم خاپا قالغان، ئەمدى ۋاقتىدا بارمىسام ھوشىدىن كېتىشى مۇمكىن.

— خەير - خوش. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن سىزنى كۆرگىلى بارمەن، — دەدى مادې خانىم، — پىتتىي خانىمغا دەپ قويۇڭ، ئەگەر سىزنى بىزنىڭ ئۇيۇشمىغا قاتناشتۇرمايدىغان بولسا ئۇنىڭغا دەيدىغان گېپىم بار.

پەيتون تېيىلغان پاتقاق يولدا مېڭىشنى داۋاملاشتۇردى. سىكارلېت يۆلەنچۈككە يۆلىنىپ، چىرايىدا تەبەسسۇم، كېتىۋاتاتتى، ۋۇجۇدىدا بىرنەچچە ئايدىن بېرى تاپالمىغان بىر خىل راھەت پەيدا بولۇۋاتاتتى. ئاتلانتا شۇنچىلىك قىستا - قىستاك، شۇنچىلىك قاتلاڭ، ئەمما بىر خىل جۇشقۇن ھاياتنىڭ يوشۇرۇن خۇشاللىقى ھۆكۈم سۈرەتتى، ئادەمگە راھەت، خۇشاللىق بەخش ئېتەتتى. تىمساھمۇ جىمجىتچىلىققا چىدىماي ھۇۋلاپ كېتىدىغان پىنھان چارلېستونغا، كەڭ يوللىرىنىڭ ئىككى تەرىپى بۈك دەرەخلىك ھەم دەرياغا يېقىن ساۋانغا سېلىشتۇرغاندا بۇ يەرنىڭ ئۆلۈكى ئارتۇق ئىدى، تارا شۇنچىلىك سۆيۈملۈك جاي بولسىمۇ، بۇ يەر ھازىرچە ئۇنىڭ كۆزىگە تارادىنمۇ ئېسىل كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى.

كوچىلىرى تار ۋە پانتاقلق بۇ شەھەر ئېگىز - پەس قىزىل توپىلىق دۆڭلەرنىڭ ئۈستىگە قۇرۇلغان بولۇپ، ئادەمگە بىر خىل يېقىملىق تۇيغۇ بەرگەندىن سىرت يەنە يات ۋە قوپالمۇ تۇيغۇ بېرەتتى. بۇ، سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىدىكى ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىسىنىڭ توختىماي بېرىۋاتقان تەربىيەسى بىلەن تاشقى گۈزەللىككە ئېرىشكەن، ئەمما ئۇنىڭ تېگىدە يەنە يات ۋە قوپال ماھىيەت يوشۇرۇنغان ھالىتىگە بەكمۇ ئوخشايتتى. ئۇ بىردىنلا بۇ يەرنىڭ ئۆزىنىڭ خاراكتېرىگە ماس كېلىدىغان يەر ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ قالدى. ھېچقانداق ھاياتىي كۈچ يوق، جىمجىت قەدىمكى شەھەرگە ئۇ مۇتلەق كۆنەلمەيتتى.

ئۆيلەر بارغانسېرى شالاڭلىشىشقا باشلىدى. سىكارلېت

پىتتى خېنىمنىڭ قىزىل خىشلىق ئۆيىنى يىراقتىن كۆردى. ئۇ شەھەرنىڭ غەربىدىكى ئەڭ چەتكە جايلاشقان ئۆيلەرنىڭ بىرىسى ئىدى. ھويلىنىڭ رېشاتكىلىرىنى يېڭىدىن ئاق سىر بىلەن سىرلاپتۇ. ھويلىنىڭ ئىچىدە ئېچىلىپ سۇلاشقان گۈللەر كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى. ئىشىكنىڭ ئالدىدىكى پەلەمپەيدە قارىلىق كىيىشكەن ئىككى ئايال، ئۇلارنىڭ كەينىدە پەرتۇق تارتىۋالغان ئاق يۈزلۈك سېمىز بىر ئايال تۇراتتى، پاكار، سېمىز پىتتى ھامما خۇشاللىقىدىن چىرايلىق پۇتلىرىنى توختىماي يۆتكەيتتى، خۇددى يۈرىكىنى بېسىپ ئورنىغا چۈشۈرمەكچى بولۇۋاتقاندەك بىر قولى بىلەن تولۇق كۆكسىنى بېسىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ يېنىدا تۇرغان مېلانىيەنى تونۇپ ئازراق شۈرۈنگەندەك بولدى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ئاتلانتانىڭ كېلىشىمىگەن، ئاپپاق سىرلانغان ئۈستەلگە بىر تال چىۋىن چاپلىشىپ قالغاندەك يەرلىرى بار دېيىلسە، ئۇ دەل قارىلىق كىيىم كىيىۋالغان ئاشۇ ئاۋاق مېلانىيە ئىدى. ئۇ قاپقارا چاچلىرىنى سىلىق تاراپ، يېڭى تويى بولغان جۇۋانلارغا خاس قىياپەتكە كىرىپ قالغانىدى، سوزۇنچاق يۈزىدە سىكارلېتنىڭ كەلگىنىگە خۇش بولۇۋاتقاندەك كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى.

جەنۇبلۇقلار يىگىرمە ئىنگىلىز مىلى يىراقلىقتىكى بىر يەرگە مېھمانغا بارغان بولسا ئۇ يەردە چوقۇم بىر ئاي ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزاق تۇرۇپ قالاتتى. ئۇلار تولىمۇ مېھماندوست ھەم مېھمانغا بېرىشقا ئامراق خەق ئىدى. بىرەر ئادەمنىڭكىگە مىلاد بايرىمىغا بارغان بولسا، كېلەر يىلى يەتتىنچى ئايغىچە شۇ يەردە تۇرۇپ قالدىغان ئىشلارمۇ بولاتتى، بۇ خىل ئەھۋال تۇغقانلارنىڭ ئارىسىدا دائىم بولۇپ تۇراتتى. يېڭى توي قىلغانلار شېرىن ئاي ساياھىتىگە چىقسا، ئۆزلىرىگە مۇۋاپىق كەلگەن بىرەر ئۆيدە ئىككىنچى بالىسىنى تۇغۇپ بولغۇچە تۇرۇپ قېلىۋېرەتتى. يېشى چوڭراق ھامما، تاغلار جىيەنلىرىنىڭ ئۆيلىرىگە چۈشلۈك تاماققا بارغان بولسا، بەزىلىرى ئۇ يەردىن يىللاپ قايتىپ

كەلمەي، ھەتتا شۇ يەردە ئۆلۈپ قېلىپ شۇ يەردە يەرلىكىدە ياتاتتى. مېھمان كەلسە ئۆي ئىگىسىگە ھېچقانداق ئاۋازچىلىك بولمايتتى، ئۆيلەر كەڭرى، خىزمەتكارلار بار، بىر نەچچە ئايلىق تاماقمۇ بۇ باي جايدا ھېچگەپ ئەمەس ئىدى. مېھمان ئۇلارنىڭ بىر خىللا ئۆتەيدىغان مەنسىز تۇرمۇشنى خۇشاللىق ۋە خىلمۇ خىل مەزمۇنلارغا ئىگە قىلاتتى، شۇڭا بۇ يەرلەردە مېھمان قاچانلا بولسۇن قارشى ئېلىناتتى.

شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ، سىكارلېت بۇ يەرگە مۇنچىلىك ۋاقىت تۇرمەن دېگەن تەييارلىق بىلەن كەلمىدى. بۇ يەرمۇ چارلېستون بىلەن ساۋانغا ئوخشاش كۆڭۈلسىز جاي بولسا بىر ئايدىن كېيىنلا كېتىشى مۇمكىن. كۆڭلىگە يېقىپ قالسا چەكسىز ۋاقىت تۇرسۇمۇ مەيلى. ئەمما، ئۇ كېلىشى بىلەنلا پىتتىي ھامما بىلەن مېلاننىيە ئۇنى مەڭگۈ تۇرۇپ قېلىشقا سايە قىلىشقا باشلىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار بولىدىغانلىكى سەۋەبىنى كۆرسىتەتتى، ئېلىپ قالماقچى بولغانلىقلىرى ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قالغانلىقلىرىدىن ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈشەتتى. ئىككىسى يالغۇز بۇ يوغان ئۆيلەردە تۇرۇشتىن قورقاتتى، بولۇپمۇ كېچىلىرى. سىكارلېت يۈرەكلىك بولغاچقا ئۇلارغا بىللە تۇرسا مەدەت بولاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە سىكارلېت كېلىشىملىك بولۇپ، ئۇلارنىڭ زېرىكىشلىك ھاياتىنى مول مەزمۇنلار بىلەن بېيىتىپ بېرەتتى. يەنە كېلىپ چارلېسنىڭ ۋەسىيىتى بويىچە بۇ ئۆيلەرنىڭ يېرىمى سىكارلېتقا مىراس تەگكەندى. يەنە بىر گەپ، جەنۇب ئىتتىپاقى ھەربىر ئادەمنىڭ تىكىش، توقۇش، داكا ئوراش، يارىدارلارنى كۈتۈش قاتارلىق ئىشلارنى قىلىشىغا تازا موھتاج بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى.

چارلېسنىڭ تاغىسى ھېنرى خامىلتون پويىز ئىستانسىسىنىڭ يېنىدىكى مېھمانخانىدا ئۆزى يالغۇز تۇراتتى، ئۇمۇ سىكارلېتقا بۇ ھەقتە ئەستايىدىل گەپ قىلدى. ھېنرى تاغا مىجەزى چۈس تۆرە ئىدى. بويى پاكار، قورسىقى يوغان، ئىككى مەڭزى قىپقىزىل، ئاپپاق چاچلىرى رەتسىز تۇرىدىغان ئادەم

بولۇپ، ئاياللارنىڭ يوغان گەپ قىلىدىغان مەجەزىنى، ئاجىز تۇرقىنى پەقەتلا ياقتۇرمايتتى. مۇشۇ سەۋەبلىك سىڭلىسى پىتتى خانىم بىلەن زادى پۇرچىقى پىششمايتتى. ئىككىسى كىچىكىدىن تارتىپلا مەجەزە كېلىشەلمەيتتى. كېيىن ئۇ پىتتى ھاممىنىڭ چارلىسىنى تەربىيەلەش ئۇسۇلىنى ياقتۇرماي تېخىمۇ ئارازلىشىپ قالدى. ئۇ، پىتتى چارلىسىنى «ھەربىينىڭ ئوغلى قىلىپ ئەمەس، قىزلارغا ئوخشاش تاۋى نازۇك قىلىپ چىقىدىغان بولدى» دەپ رەنجىتتى. بىرنەچچە يىلنىڭ ئالدىدا ھېنرى ئۇنىڭغا بىر ئىش توغرىلىق قاتتىق تەڭدى. شۇنىڭدىن باشلاپ پىتتى ھامما ئۇنى ئېغىزغا ئالمايدىغانلا بولدى. ئۇ توغرىلىق گەپ قىلىشقا توغرا كەلسە غودۇراپلا قويايتتى. ئۇنىڭ بۇ تۇرقىنى كۆرگەن سىرتىنىڭ ئادىمى قېرى ئادۋوكات ھېنرىنى، ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغان ئادەم ئوخشىمامدۇ، دەپ ئويلاپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. مېلانىيە چارلىس تاغىسى بىلەن ئەپ ئۆتەتتى، ئاكا - سىڭىل ئىككىسىنى ئەپلەشتۈرۈپ قويۇشنىڭ يولىنى قىلاتتى، لېكىن پىتتى ھامما دومىسىپ تۇرۇۋېلىپ ئەپلىشىپ قېلىشنى رەت قىلاتتى.

ھېنرى تاغا سىكارلىپتىنى بىر كۆرۈپلا ياخشى كۆرۈپ قالدى. سىكارلىپتى ئانچە - مۇنچە تەلۋىلىك بولسىمۇ، لېكىن كالىسى جايىدا قىز ئىكەن، دېدى ئۇ. ھېنرى تاغا يالغۇز پىتتى بىلەن مېلانىيەنىڭ بارلىق كۆچمەس مۈلۈكلىرىنىلا باشقۇرۇپ قالماي، سىكارلىپتىنىڭ كۆچمەس مۈلۈكلىرىنىمۇ باشقۇراتتى. سىكارلىپتى ئۆزىنىڭ خېلى كۆپ بايلىققا ئىگە ياش بايلاردىن بولۇپ قالغانلىقىنى خۇشاللىق ئىچىدە بىلدى. ئۇنىڭغا بۇ ئۆيلەرنىڭ يېرىمىلا ئەمەس، ئۇنىڭدىن باشقا تېرىلغۇ يەرلەر بىلەن شەھەردىكى مال - مۈلۈكتىنمۇ خېلى كۆپ مىراس قالغانىدى. پويىز ئىستانسىسىنىڭ يېنىدىكى بەزى دۇكانلار، دەڭلەرمۇ ئۇنىڭ ئىلكىدە بولۇپ، بۇ يەرلەرنىڭ باھاسى ئۇرۇش پارتلىغاندىن كېيىن ئىككى ھەسسە ئۆسۈپ كەتكەنىدى. ھېنرى تاغا ئۇنىڭ

مال - مۈلۈكلىرىنىڭ تىزىملىكىنى رەتلەپ بېرىۋاتقاندا، ئۇنى بۇ يەردە مەڭگۈ تۇرۇپ قېلىشقا دەۋەت قىلغىنىمۇ شۇ سەۋەبتىن ئىدى.

— ۋاد چوڭ بولغاندا ياش بايلاردىن بولۇپ قالىدۇ، — دېدى ئۇ، — ئاتلانتانىڭ ھازىرقى تەرەققىياتىدىن قارىغاندا يىگىرمە يىلدىن كېيىن ئۇنىڭ مۈلكى ئون ھەسسە كۆپىيىدۇ. بۇنىڭ ئەڭ توغرا بىردىنبىر چارىسى بالىنى مەڭگۈ مۇشۇ يەردە ئولتۇراقلاشتۇرۇش. شۇنداق بولسا ئۇ مۈلكىنى باشقۇرۇشنى ئۆگىنىدۇ، ئۇنىڭدىن باشقا پىتتىي بىلەن مېلانىيەنىڭ مۈلۈكلىرىنىمۇ باشقۇرىدىغان بولىدۇ. ئۇزاققا قالمايلا ئۇ خاملىتون جەمەتىنىڭ بىردىنبىر ئەر ۋارىسىغا ئايلىنىدۇ، چۈنكى مەن بۇ يەردە مەڭگۈ تۇرالمايمەن.

پېتتىر تاغىمۇ چارلىسنىڭ يالغۇز ئوغلىنىڭ ئۆزىنىڭ تەربىيەسىدە بولالمايدىغان يىراق بىر يەردە بېقىلىدىغانلىقىنى ئەقلىگە سىغدۇرالمى، سىكارلىتنى چوقۇم بۇ يەردە قالىدۇ، دەپ ئويلايتتى. سىكارلىت بۇ تەكلىپلەرنىڭ ھەممىسىگە پەقەت كۈلۈپلا قويۇپ باشقا ئىپادە بىلدۈرمىدى. چۈنكى، ئۇ ھازىر ئۆزىنىڭ ئاتلانتانى ياخشى كۆرىدىغان - كۆرمەيدىغانلىقىغا بىر نېمە دېيەلمەيتتى، ئېرىنىڭ تۇغقانلىرى بىلەن مەڭگۈ بىللە تۇرالامدۇ، يوق، ئۇنىڭغىمۇ ئىشەنچى يوق ئىدى، ئۇ يەنە بۇ ئىشتا دادىسى بىلەن ئاپىسىنىڭ پىكىرىنى ئېلىش كېرەكلىكىنىمۇ ئوبدان بىلەتتى. تاراڭدىن ئايرىلغىنىغا بىر نەچچە كۈن بولمايلا ئۇ يەرنى، ئۇ يەرنىڭ قىزىل توپىلىق يەرلىرىنى، ياپپىشىل دولقۇنلىنىپ تۇرغان كېۋەزلىكلىرىنى، كەچقۇرۇنلىرى ھۆكۈم سۈرىدىغان جىمجىتچىلىقنى سېغىنىۋاتقان تۇرسا بۇ يەردە ئۇزاق تۇرۇپ قېلىشقا چىدامدۇ؟ گېرالڭ ئۇنىڭغا، سېنىڭ قېنىڭدىمۇ يەرگە بولغان مۇھەببەت بار، دېگەندى، ئۇ بۇ گەپنىڭ تېگىگە ئەمدى ئازراق يېتىۋاتقان دەك بولۇۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇ بۇ يەردە قانچىلىك تۇرىدىغانلىقىغا ئەپچىل ئۇسۇللار بىلەن تۇز

جاۋاب بەرمەي كېلىۋاتاتتى شۇنداقتىمۇ ئۇ قىزىل خىشلىق بۇ ئۆيلەردىكى ھاياتقا ناھايىتى تېزلا ئۆزلىشىپ كەتتى.

سىكارلېت چارلېسنىڭ تۇغقانلىرى بىلەن بىللە تۇرۇش جەريانىدا ئۇنىڭ تۇغۇلغان ئائىلىسىنى كۆرۈپ ۋە بىلىپ، ئۆزىنى قىسقا ۋاقىتلا خوتۇن قىلىپ، ئاندىن بالىسى بىلەن تۇل تاشلاپ كەتكەن ئۇ يىگىتىنى ئازراق چۈشىنىشكە، ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق تارتىنچاق، ساددا، تۇرمۇشقا خام بولۇپ قالغانلىقىنىڭ سەۋەبىنى بىلىشكە باشلىدى. ئەگەر چارلېس دادىسىنىڭ ئىرادىلىك، قورقماس ۋە ئالدىراخغۇ كەلگەن ھەربىيلەرگە خاس خاراكتېرىنى ئازراق بولسىمۇ دورىغان تەقدىردىمۇ، بۇ خىل خىسلەتلەر كىچىكىدىن تەربىيەلەنگەن مۇھىت يېتىشتۈرگەن قىزلارغا خاس مەجەزى تەرىپىدىن بەرىبىر يوق قىلىنىپ كېتەتتىكەن. ئۇ پىتتى ھاممىنى بەكمۇ ياخشى كۆرەتتىكەن، شۇنىڭ بىلەن بىللە باشقا قېرىنداشلىرىغا قارىغاندا مېلانىيەگە ھەممىدىن ئامراق ئىكەن، ئۇ ئىككى ئايالنىڭ خاراكتېرى بولسا دۇنيادا ھېچكىمنىڭكىگە ئوخشىمايتتى، غەلىتىلا ئىدى.

پىتتى ھاممىنىڭ ئاتىشى يىلنىڭ ئالدىدىكى ئىسمى سارا جانى خامىلتون ئىدى. لېكىن، ئۇنى جېنىدىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغان دادىسى ئۇنىڭ بىر يەردە جىم تۇرماي يۈگۈرۈپ يۈرىدىغان كىچىككىنە پۇتلىرىغا مەستلىكى كېلىپ ئۇنىڭغا ھازىرقى ئىسمىنى قويۇپ قويغانىدى، كېيىن بۇ ئۇنىڭ رەسمىي ئىسمىغا ئايلىنىپ قالدى، ھېچكىم ئەسلىي ئىسمىنى ئاتىمايتتى. بۇ ئىسىم قويۇلۇپ بىرنەچچە يىلدىن كېيىن ئۇنىڭ مەجەزىدە نۇرغۇن ئۆزگىرىشلەر بولۇپ ئىسمى ئۇنىڭغا پەقەتلا ماسلاشماي قالدى. يۈگۈرۈپ تىنمايدىغان ئۇ پۇتلار بىلەن ئۇنىڭ ئۈستىدىكى ئېغىر بەدەن بىر - بىرىگە توغرا كەلمىدى، مەجەزىمۇ ئۆزگىرىپ تولا سۆزلەيدىغان بولۇپ قالدى. ئۇنىڭ تېنى ساغلام، ئىككى مەڭزى قىپقىزىل ئىدى، ئاپپاق چاچلىرى كۈمۈشتەك پارقىراپ تۇراتتى. بىرلا يېرى، مەيدىسىنى چىڭ تېڭىۋالدىغان بولغاچقا

نەپەس ئالماي ھاسىراپلا تۇراتتى. پۇتلىرىغا لايىقلا كىچىك ئاياغ كىيگەچكە، ئۇن يېتىم يەرگىچىمۇ مېڭىپ بارالمايتتى. ئازراقلا خۇشال بولۇپ قالسا، يۈرىكى دۈپۈلدەپ سېلىپ كېتەتتى. ئۇنى پەسەيتىشنىڭ يولىنى قىلماي مەيلىگە قويۇپ بەرگەچكە، ئاخىر قاتتىقراق بىر نەرسە تەسىر قىلسىلا ھوشىدىن كېتىدىغان بولۇپ قالدى. ھەممە ئادەم ئۇنىڭ ھوشىدىن كېتىشىلىرىنى قەستەن قىلىۋاتقان قىلىقى دەپ بىلەتتى، لېكىن يەنە ئۇنى ياخشى كۆرگەچكە، خۇددى كىچىك بالىنى ئەركىلىتىپ ئۆگىتىپ قويغاندەك ئۇنىڭغا بۇ توغرىلۇق گەپ قىلمايتتى. نەتىجىدە ئۇ شۇ قىلىققا ئۆگىنىپ قالدى، پەقەت ئۇنىڭ ئاكىسى ھېنىرىلا ئۇنىڭغا بۇ توغرىلۇق گەپ قىلاتتى.

ئۇ پاراخۇت ئامراق ئىدى، دۇنيادا ئۇنىڭ شۇنىڭدىن باشقا ئامراق نەرسىسى يوق ئىدى، ھەتتا تاماققىمۇ ئۈنچىلىك قىلىپ كەتمەيتتى. بىرنەچچە سائەتكىچە توختىماي گەپ قىلالايتتى، قىلغاندىمۇ ساپلا باشقىلارنىڭ گېپىنى قىلاتتى، ئەمما گەپلىرىدە يامان مەقسەت يوق ئىدى. ئادەملەرنىڭ، يەر - جايلارنىڭ، ئاي - كۈنلەرنىڭ ئىسىملىرىنى پەقەتلا ئېسىدە تۇتالمايتتى. ئاتلانتادا ئوينالغان بىر دراممىدىكى ئارتىسلارنىڭ ئىسىملىرىنى باشقا بىر دراممىغا چىققان ئارتىسلارنىڭ ئىسىملىرى بىلەن دائىم ئالماشتۇرۇپ سۆزلەيتتى، لېكىن ئاڭلىغۇچىلار ئۇنىڭدەك ئەخمەق بولمىغاچقا ئۇنىڭ دېگىنى بويىچە چۈشىنىۋالمايتتى ھەم ئۇنىڭ قېرى قىزلىق روھىي ھالىتىنى ئاسراش مەقسىتىدە ئۇنىڭغا ئادەمنى ھەقىقىي ھەيران قالدۇرىدىغان كۈلكىلىك ئىشلارنىمۇ، رەزىل ئىشلارنىمۇ سۆزلەپ بەرمەيتتى. ئاتىشى باشقا كىرىپ قالغان بولسىمۇ دوستلىرى بىر - بىرى بىلەن كېلىشىۋېلىپ، داۋاملىق ئۇنى ئاسرايتتى ھەم ئۇنىڭ كىچىك بالىدەك ئاشۇ خىل ھالىتىنى ساقلاپ قېلىشقا تىرىشاتتى.

مېلانىيە كۆپ تەرەپتىن ھاممىسىغا ئوخشايتتى، ئاسانلا ئىزا تارتاتتى، قىزىراتتى، كىشىلەرگە كەمتەر ئىدى، ئەمما ئازراق

بولسىمۇ تۇرمۇش ساۋاتى بار ئىدى.. «ئۇ ئازراق بولسىمۇ ساۋاتقا ئىگە ئىكەن، بۇنى ئېتىراپ قىلىشىم كېرەك» دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئىرادىسىگە قارشى ھالدا. مېلانىيەنىڭ چىرايمۇ ھاممىسىنىڭكىگە ئوخشاش ئادەمنىڭ مەستلىكى كېلىدىغان بالا چىراي ئىدى. بۇنداق چىرايدىكى ئادەملەر ساددا ۋە سەمىمىلىكنى، ئاق كۆڭۈل ۋە كۆيۈمچانلىقنىلا بىلىدۇ، زوراۋانلىق ۋە يامانلىقنى كۆرەلمەيدۇ، كۆرگەن تەقدىردىمۇ پەرق قىلالمايدۇ. چۈنكى، ئۇلار دائىملا خۇشال - خۇرام يۈرىدۇ، ئەتراپىدىكىلەرنىمۇ شۇنداق سېزىدۇ. مۇشۇ نۇقتىدىن ئۇلار ئادەملەرنىڭ ياخشى تەرىپىنىلا كۆرۈپ، ئۇلارنى ياخشى نىيەتتى بىلەن باھالايدۇ، مېلانىيەمۇ شۇنداق ئىدى. بىر چاكىرى قانچىلىك ئەخمەق، دۆت بولسىمۇ، ئۇ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن ئاشۇ بىر كەمچىلىكنى يېپىپ كېتەلەيدىغان سەمىمىلىك ۋە ياخشى نىيەتلىك ئىكەنلىكىنىڭ ئامىللىرىنى ئىزدەيتتى؛ بىر قىز قانچىلىك سەت ۋە يىرگىنچىلىك بولسىمۇ، ئۇنىڭ بەدىنىدە شۇ تەرەپلىرىنى يېپىپ كېتەلەيدىغان بىرەر چىرايلىق يېرىنى ئىزدەپ، ئۇنىڭ بەدىنىدىكى ئاشۇ ئىللەتلەرنى يېپىپ كېتىشكە ئۇرۇناتتى؛ بىر ئەر قولىدىن ئىش كەلمەيدىغان، ھەممە ئادەم بىزار بولىدىغان ئادەم بولسىمۇ، مېلانىيە ئۇنىڭغا ئۇ كەمچىلىكىنى ئۆزگەرتەلەيدۇ دېگەندەك، ئەمەلىيەتكە ماس كەلمەيدىغان نۇقتىدىن قارايتتى.

ئۇ مۇشۇنداق ئاق كۆڭۈل ۋە كۆكسى - قارنى كەڭ ئېسىل پەزىلەتلەرگە ئىگە بولغاچقا ھەممە ئادەم ئۇنى ھىمايە قىلاتتى. ئۇ باشقىلارنىڭ ئۆزلىرىمۇ ھېس قىلالمىغان ئېسىل تەرەپلىرىنى كۆرۈپ يېتەلەيدىغان تۇرسا، كىممۇ ئۇنىڭ ئۇ خىل پەزىلىتىگە ئاپىرىن ئېيتىمىسۇن؟ ئۇنىڭ قىز دوستلىرى بىلەن ئوغۇل دوستلىرى ھەرقانداق بىر ياشنىڭكىدىن كۆپ، ئەمما ئۇنىڭ بىلەن توي قىلايچۇ دەپ كەينىگە كىرگەنلەر تولمۇ ئاز ئىدى. چۈنكى، ئۇنىڭدا ئەرلەرنى ھەممىدىن بەك جەلپ قىلىدىغان

چۈسلۈق بىلەن ئۆزۈمچىلىككە يوق ئىدى. مېلاننىمۇ جەنۇبلۇق بارلىق قىزلار ئالىدىغان تەربىيەدە تەربىيەلەندى. ئاياللىرىنىڭ ھەممىسىدە ئاياللىق پەزىلەتلەر تولۇق يېتىلگەن بولغاچقا، جەنۇب ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان جەلپكارلىققا ئىگە بىر جاي ئىدى. ئاياللار بار ھەرقانداق بىر ئورۇندا ئەرلەر كۆڭلى رازى بولسا، ئىشلىرى ئوڭۇشلۇق ماڭسا، غۇرۇرى يەرگە ئۇرۇلمىسىلا شۇ يەردە ئۆزلىرىنىڭ خاتىرجەم، خۇشال ياشىيالايدىغانلىقىنى بىلەتتى. شۇ سەۋەبتىن بۈشۈككە بۆلەنگەندىن تارتىپ گۈرگە كىرىپ كەتكۈچە بولغان ئارىلىقتا ئاياللار ئەرلەرنىڭ راھەتلىنىشلىرى ئۈچۈن تىرىشاتتى، ئۇلاردىن رازى بولۇشقان ئەرلەر بولسا ئۇلارنىڭ خىزمەتلىرىگە ئۆز ئېتىقادلىرىنى بىلدۈرۈپ مەردلىك بىلەن جاۋاب بېرەتتى. ئەرلەر دۇنيادىكى ھەرقانداق نەرسىنى ئاياللارغا بېرىشكە رازى، ئەمما ئۇلارنىڭ بەك ئەقىللىك بولۇپ كېتىشىنى خالاپ كەتمەيدۇ. سىكارلېتمۇ مېلاننىمۇ ئوخشاش ئۆز جەلپكارلىقىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇردى، ئەمما بۇنى يۇقىرى ماھارەت بىلەن قىلدى. بۇ ئىككى ئايالنىڭ تۈپ پەرقى: مېلاننىيە باشقىلارنىڭ خۇشاللىقى ئۈچۈن مۇلايىم ۋە كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى ئاياپ گەپ قىلاتتى (بۇ ئەلۋەتتە ۋاقىتلىق ئىدى)، سىكارلېت ھەرگىز ئۇنداق قىلمايتتى، ئۆزىنىڭ ئەڭ يۇقىرى مەقسىتىنى كۆزلەپ ئىش قىلاتتى.

چارلېس ئۆزى ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان بۇ ئىككى ئايالنىڭ تەسىرىگە بەكمۇ كۆپ ئۇچراپ كەتكەن ھەم قوپاللىقىنى ياكى ئەمەلىيەتنى چىقىش قىلىشنى ئۆگەنمىگەندى. چۈنكى، ئۇ چوڭ بولغان ئائىلە مۇھىتى خۇددى قۇشلارنىڭ ئۇۋىسىدەك ئىللىق ۋە خاتىرجەم ئىدى. بۇ ئائىلە تارا بىلەن سېلىشتۇرغاندا تولىمۇ جىمجىت، تولىمۇ قەدىمىي، تولىمۇ مەدەنىيەتلىك ئىدى. سىكارلېت بۇ يەردە بىر مەزگىل ياشىغاندىن كېيىن، بۇ ئائىلىگە ھاراق - شاراب، تاماكا، كۈچلۈك ئەرلىك پۇراق ۋە جاسارەت،

قوپال ئاۋازلار، ئارىلاپ تىلاشلار، قورال ۋە ساقال - بۇرۇت، ئېگەر، يۈگەن ھەم پۇتقا يۈگىشىپ يۈرىدىغان ئوۋ ئىتلىرى دېگەندەك نەرسىلەرنىڭ دورا ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ئۇ تارادىكى ئاپىسى بولمىسىلا ئۆيدە بولىدىغان جېدەللەرنى، نېگىر ئانىنىڭ پوراك بىلەن قىلىشىدىغان دەتالاشلىرىنى، روسا بىلەن تىنانىڭ سوقۇشۇشلىرىنى، ئۆزى بىلەن سۈئېللىنىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى كەسكىن جەڭلەرنى، گېرالدىنىڭ بار ئاۋازى بىلەن ۋارقىراپ ھەممە ئادەمنى قورقۇتۇشلىرىنى بەكمۇ سېغىندى. چارلىپس ئۇنداق مۇھىتقا ئوخشىمايدىغان مۇشۇنداق بىر ئائىلىدە ياشىغاچقا خۇددى قىز بالغا ئوخشاش چوڭ بولۇپ قالغانىدى. بۇ يەردە ئادەمگە تەسىر قىلىدىغان ھېچقانداق بىر زىددىيەتلىك ئىش بولمايدىكەن، گەپ - سۆزلەرمۇ شۇنداقلا دېگۈدەك قىلىنىدىكەن، ھەممە ئادەم بىر - بىرىنىڭ گېپىگە ھۆرمەت قىلىدىكەن. نەتىجىدە ئاشخاندىكى قوڭۇر چاچ ئاشپەز خوتۇن چېغدا بۇ يەرگە ھۆكۈمران بولۇۋېلىپ دېگىنىنى قىلىدىكەن. سىكارلېت بۇرۇن نېگىر ئانىسىنىڭ قاتتىق باشقۇرۇشىدىن تويۇپ، كەڭ قورساقراق بىرەرسى بىزنى باشقۇرسىمىغۇ دەپ ئويلىغانىدى، ئەمدى ھازىر پېتتېرنىڭ بۇ ئۆيدىكىلەرگە بېكىتىپ بەرگەن تۈزۈملىرىنىڭ قاتتىقلىقىنى كۆرۈپ نېگىر ئانىسىنىڭ ئارزۇسىنى يەپ قالدى.

سىكارلېت مۇشۇنداق بىر ئائىلىدە تۇرۇپ بۇرۇنقى ھالىتىگە ياندى، كەيپىياتمۇ بىلىپ - بىلمەي نورماللىشىشقا باشلىدى. ئۇ ئەمدىلا ئون يەتتە ياشقا كىرگەن، سالامەتلىكى ياخشى، زېھنى ئۆتكۈر ئىدى، چارلىپسنىڭ ئۆيدىكىلەرمۇ ھەر ئاماللار بىلەن ئۇنى خۇشال قىلىشقا تىرىشىپ كېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ كۆڭلى ئېچىلماي قالغان چاغلىرى بولغان بولسا بۇنى ئۇلاردىن كۆرگىلى بولمايتتى، ئۇنداق چاغلاردا ئۆيدە ئاشلىپىنىڭ گېپى بولۇپ قېلىپ ئۇنىڭ يۈرىكى ئازابلانغان بولاتتى، بۇ ئازابىنى ھېچقانداق ئادەم ئۇنىڭ يۈرىكىدىن كۆتۈرۈۋېتەلمەيتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە

مېلانىيە ئاشلىپىنى دائىم ئاغزىدىن چۈشۈرمەيتتى. مېلانىيە بىلەن پىتتى خېنىم ئۆزلىرىچە ئۇنىڭ قايغۇلىرىنى يېنىكلىتىشنىڭ ھەر خىل چارىلىرىنى قىلىپ ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىشەتتى، ئۆزلىرىنىڭ غەم - غۇسسلىرىنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ ئۇنىڭ دىققىتىنى ھەر خىل ئىشلارغا تارتاتتى، يەيدىغان تاماقلارنى تەييارلىشاتتى، چۈشتە ئۇخلىتاتتى، پەيتونغا سېلىپ سىرتلارنى ئايلىاندۇرۇپ كېلەتتى. ئۇلار يەنە ئۇنىڭ يۈرەكلىكلىكىگە، بەدىنىنىڭ چىرايلىقلىقىغا، پۈت - قوللىرىنىڭ نازۇكلۇقىغا، تېرىسىنىڭ ئاقلىقىغا ھەۋىسى كېلەتتى، بۇنى يەنە سۆزلىرىدىلا ئىپادىلەپ قالماي، ھەرىكىتى بىلەنمۇ ئىپادىلەپ ئۇنى قىزغىن سۆيۈشۈپمۇ كېتەتتى.

سىكاراپت بۇ خىل يېقىنچىلىقلارغا ئانچە ئېتىبار قىلىپ كەتمەيتتى، ئەمما ماختىغان گەپلەرنى ئاڭلىسا ئىچى تاتلىق بولۇپمۇ قالاتتى. تارادا ھېچكىم ئۇنىڭغا بۇنداق ياخشى گەپلەرنى قىلمايتتى. نېگىر ئانىسى ئەكسىچە تېخى ئۇنىڭ تەكەببۇرلۇقلىرىغا دائىم سوغۇق سۇ چېچىپ تۇراتتى. ھازىر ۋاد ئۇنىڭغا يۈك بولماي قالدى، چۈنكى ئۇ بۇ ئۆيدىكىلەردىن ئاشمايتتى، ھەتتا قوشنىلارمۇ ئۇنى ئەۋلىيادەك بىلىپ تالمىشىپ كۆتۈرۈپ بېقىشاتتى. بولۇپمۇ ئۇنى مېلانىيە بەكرەك ياخشى كۆرەتتى، خەقىشلىك قىلىپ ئۆيىنى بېشىغا كىيگەن چاغلاردىمۇ مېلانىيەنىڭ كۆزىگە شۇنچىلىك ئوماق كۆرۈنەتتى، ھەتتا ئىچىدە: «ئاھ، ئوماق جىگىرىم، ئۆزۈمنىڭ قىلىۋالغۇم بارغۇ سېنى» دەپمۇ كېتەتتى.

سىكاراپت بەزىدە پىتتى ھامىنىڭ ئەخمەقلىقىدىن زېرىكىپ قېلىۋاتقانلىقىنى چىرايىدا چاندۇرۇپمۇ قويايتتى. دېمىسىمۇ ئۇنىڭ گاراڭ ۋە يوغان گەپنى تولا قىلىدىغان قىلىقلىرى ئادەمنى بىزار قىلاتتى. سىكاراپت يەنە مېلانىيەگە ھەسەت قىلىدىغان بولۇپ قالدى. بەزىدە مېلانىيە ئاشلىپى توغرىلۇق ناھايىتى ئېچىلىپ گەپ قىلسا ياكى ئۇنىڭدىن كەلگەن

خەتلەرنى ئۈنلۈك ئوقۇپ بەرسە دەررۇلا ئورنىدىن تۇرۇپ نېرى كېتىپ قالاتتى. لېكىن، يىغىپ ئېيتقاندا، مۇشۇنداق مۇھىت ئىچىدە ياشاش ئۇنىڭغا خېلىلا خۇشاللىق بەخش ئەتتى. ئاتلانتا ساۋانادىن، چارلېستوندىن ياكى تارادىن خېلىلا كۆڭۈلۈك ئىدى، بۇ يەرگە كېلىپ ئۇ ئاڭلاپ ۋە كۆرۈپ باقمىغان نۇرغۇن ئىشلارنى كۆردى، ئاڭلىدى، ئەمدى ئۇنىڭ خىيال قىلىشقا، زېرىكىشكە ۋاقتى يوق ئىدى. ئەمما، بەزى چاغلاردا شامنى ئۆچۈرۈپ ئۇخلاشقا ياتقاندا «ئاشلىپ توي قىلمىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. يۇقۇملۇق كېسەللەر بار دوختۇرخانىدا سېستىرالىق قىلمىغان بولسام ئوبدان بولاتتى. ئۆزۈمگە بىرەر يىگىت تاپقان بولسام قانداق ياخشى ئىدى» دېگەندەك خىياللار بىلەن ئۇيقۇسى قېچىپمۇ قالاتتى.

ئۇ سېستىرالىق خىزمىتىدىن ناھايىتى تېزلا زېرىكىپ قالدى، ئەمما بۇ خالسانە خىزمەتتىن باش تارتالمايتتى. چۈنكى ئۇ مادې خانىم بىلەن مېرۇبېتېر خانىمنىڭ ئاسراش - كۆتۈش ئۇيۇشمىسىغا قاتناشقاندى. دېمەك، ئۇ بىر ھەپتىنىڭ تۆت كۈنى چۈشتىن بۇرۇن بېشىغا لۆڭگە چىگىپ، بوينى بىلەن پۇتلىرىغا ئىسسىق لاتا ئوراپ، ئىسسىق ۋە بەتبۇي دوختۇرخانىدا ئىشلىشى كېرەك ئىدى. ئاتلانتادا مەيلى چوڭ، مەيلى كىچىك بولسۇن، توي قىلغانلىكى ئاياللار دوختۇرخانىغا بېرىپ يارىدارلارنى كۈتەتتى، ئۆز خىزمەتلىرىنى بەجاندەلىق بىلەن ئورۇنلايتتى، سىكارلېتنىڭ گېپى بويىچە ساراڭدەك ئىشلەيتتى. ئۇلار سىكارلېتنىمۇ ئۆزلىرىگە ئوخشاش قىزغىن ۋە تەنپەرۋەر دەپ بىلىشەتتى، ئەگەر ئۇنىڭ ئۇرۇشقا ئانچە قىزىقىپ كەتمەيدىغانلىقىنى بىلىدىغان بولسا چوقۇم ھەيران قالاتتى. ھەر سائەت، ھەر مىنۇت ئاشلىپىنىڭ ھاياتىنىڭ بىخەتەرلىكىنى ئويلاۋاتقىنىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، سىكارلېتنىڭ ئۇرۇش بىلەن پەقەتلا كارى يوق ئىدى. ئۇنىڭ سېستىرالىق قىلىشى ئامالسىزلىقتىن قىلىنىۋاتقان ئىش ئىدى.

دېمىسىمۇ، سېستىرالىق ھېچبىر قىزىقىدىغان ئىشىمۇ ئەمەس، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئېيتقاندا، نالە - پەرياد، ئېسىدىن كېتىش، ئۆلۈم ۋە سېسىقچىلىق ئىدى. دوختۇرخانىنىڭ ھەممە يېرىنى مەينەتچىلىك باسقان، بەدىنىنى پىت بېسىپ كەتكەن ساقاللىق ئەرلەر، ئۇلاردىن چىقىۋاتقان سېسىق پۇراق، بەدىنىدىكى يارىنىڭ ئېچىنىشلىقى ھەرقانداق ئىخلاسمەن دىندارنىمۇ ھۆ قىلدۇرۇۋېتەتتى. سىكارلىت دەرۋازىدىن كىرمەيلا بۇرىنغا ئۇرۇلىدىغان ئاچچىق بىر سېسىقچىلىق، باشنى قايدۇرىدىغان بىر خىل بەتبۇي پۇراق چاچلىرى ۋە قوللىرىغا سىڭىپ قالغانىدى. ئۇ كېچىدە چۈش كۆرگەندىمۇ شۇلارنى كۆرەتتى. توپ - توپ چىۋىنلەر، ياشلار، ئاق قۇرتلار كېسەلخانىدا ۋىڭىلداپ ناخشا توۋلاپ يۈرۈشەتتى، كېسەللەرنى قىيناپ چىرقىرىتاتتى ياكى يىغلىتىۋېتەتتى. سىكارلىت پاشا چاققان يەرلىرىنى تولا قاشلاپ، يەلپۈگۈچى بىلەن ئۇ نەرسىلەرنى قورۇپ ھالىدىن كېتەتتى ۋە ئىچىدە يارىدارلارنىڭ ئۆلۈمىنى تىلەيتتى.

مېلانىيە بولسا بۇ سېسىقچىلىقلارغا، يارا ۋە يالىڭاچ بەدەنلەرگە پىسەنت قىلمىغاندەك ئىدى. سىكارلىت ئۇنىڭغا ھەيران قالدى. ئۇ قورقۇنچاق، نومۇسچان ئەمەسمىدى؟ بەزىدە مېلانىيە پەتنۇستا ئوپېراتسىيە سايماڭلىرىنى تۇتۇپ، مادې دوختۇرخانىڭ يارىلارنى يېرىپ، كېسىپ تىكىشلىرىگە قاراپ تۇرۇپتەتتى، ئەمما چىرايى تامدەك ئاقىرىپ كېتەتتى. بىر قېتىم سىكارلىت ئۇنىڭ ئوپېراتسىيەدىن كېيىن تازىلىق ئۆيىگە كىرىپ ياندۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. ئەمما، ئۇ يارىدارلارنىڭ ئالدىدا ناھايىتى مۇلايىم، ئۇلارغا ھېسداش ۋە كۈلكە چىراي كۆرۈنەتتى، شۇڭا دوختۇرخانىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنى مېھرىبان پەرىشتە دەپ ئاتىشاتتى، سىكارلىتمۇ بۇ نامنى ياخشى كۆرەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا پىت بېسىپ كەتكەن ئۇ ئادەملەرگە يېقىن كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئاغزىلىرىنى ئېچىپ، يېگەن تامىقى ئۆپكەسىگە كېتىپ ئۆلۈپ قالىدىمۇ، يوق، تەكشۈرۈپ

تۈرۈشلەر، سۇنغان ئەزالىرىنى داكا بىلەن تېڭىشلار، يىرىڭلاپ كەتكەن يارىلىرىنىڭ ئىچىدىن قۇرتلارنى تېرىپ ئېلىشلار بەكمۇ ئېغىر كېلەتتى. ياق، سىكارلېت بۇنداق ئىشلارنى ياخشى كۆرمەيدۇ.

ئەگەر ئۇنى ساقىيىپ قېلىۋاتقان كېسەللەرنى ئۆزىنىڭ ناز - خۇلقلىرى بىلەن روھلاندۇرۇشقا ئەۋەتىشسە بۇنى ئۇ قىلالايتتى. ئۇ يارىدارلارنىڭ ئىچىدە كېلىشكەن، كېلىپچىقىشىلمۇ ياخشى يىگىتلەر بار ئىدى. ئەپسۇس، ئۇ ھازىر تۇل خوتۇن، ئۇنداق ئىشنى قىلسا بولمايتتى. نۇرغۇن ياش قىزلار توي قىلغانلار كۆرسە بولىدىغان كۆرۈنۈشلەرنى كۆرسە بولمايدىغان بولغاچقا، سېستىرالىققا قويۇلماي، سالامەتلىكى ئەسلىگە كېلىۋاتقانلارنىڭ ئىشلىرىنى قىلاتتى. ئۇلار توي قىلمىغان قىزلار بولغاچقا ئۇ يىگىتلەرگە يۈرەكلىك ھۇجۇم قىلالايتتى. سىكارلېتنىڭ كۆزىتىشىچە، ئۇ يەرلەردە ئىشلەۋاتقان سەت قىزلارمۇ ئۆزلىرىگە لايىق تېپىۋالغانىدى.

سىكارلېت بىلەن دائىم ئۇچرىشىپ تۇرىدىغانلارنىڭ ئىچىدە ئېغىر يارىلانغان ئەرلەردىن باشقا، يەنە توپ - توپ ئاياللارمۇ بولۇپ، ئۇ ئۇلاردىن بىزار ئىدى. چۈنكى، ئۇ ئۆزى بىلەن ئوخشاش جىنىستىكىلەرنى ياخشى كۆرمەيتتى ھەم ئۇلارغا ئىشەنمەيتتى. ھەتتا ئۇلارغا نەپرەتلىنەتتى. شۇنداقتمۇ، ھەر ھەپتىنىڭ ئۈچ كۈنى چۈشتىن كېيىن، مېلانىيەنىڭ دوستلىرى تەشكىللىگەن تىككۈچىلىك ۋە داكا ئورايدىغانلار ئۇيۇشمىلىرىغا قاتنىشاتتى. ئۇ يەردىكى چارلېسنى تونۇيدىغان قىزلار، بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى فەننى ئېلىسىن ۋە مايىپىل مېرۇپېر ئىسىملىك ئىككى قىز ئۇنىڭغا ئالاھىدە كۆيۈنەتتى ۋە ئۇنى بەكمۇ ئاسرايتتى. بۇنىڭدا خۇددى ئۇ قېرىپ قالغاندەك ئۇنىڭغا قارىتا ھۆرمەت تۇسىمۇ بار ئىدى. ئۆزلىرى بولسا دائىم تانسا، يىگىتلەر توغرىلۇق قىزغىن پاراڭلارنى قىلىشاتتى. بۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئاچچىق يۇتاتتى ھەم ھەسەت ئوتىدا پۇجۇلىناتتى.

ئۇلارنىڭ ئەركىن ۋە خۇشال - خۇرام يۈرۈشلىرىگە ھەسەت قىلىش، ئۆزىنىڭ تۇل خوتۇنلۇق ئورنىنىڭ ئاشۇ قىزلار قاتنىشالايدىغان پائالىيەتلەرنىڭ بارلىق ئىشكىلىرىنى ئېتىپ تاشلىغانلىقىغا ئاچچىقى كېلەتتى. ئۇ فەتنى بىلەن مايىپىلدىن نەچچە ھەسسە چىرايلىق ئەمەسمۇ؟ ئاھ، ھايات نېمىدېگەن ئادالەتسىز! ئۇنىڭ يۈرىكى يەنە شۇنداق شوخ تېپچەكلەپ، ئاشلىپىنىڭ كەينىدىن ۋىرگىنىيەدە يۈرۈۋاتقان تۇرسا، ئادەملەر ئۇ يۈرەكنى ئاللىبۇرۇن قەبرىگە كىرىپ بولدى دەپ قاراۋاتىدۇ. نېمىدېگەن ئادالەتسىزلىك بۇ!

بىراق، مۇشۇنداق كۆڭۈلسىز ئىشلار بولۇۋاتقان بولسىمۇ، ئۇ ئاتلانتادىن يەنىلا رازى ئىدى، شۇڭا ئۇ يەردە داۋاملىق تۇرۇپ قېلىۋەردى.

توققۇزىنچى باب

شۇ يىلى ياز. بىر كۈنى ئەتىگەندە سىكارلېت ھۇجرىسىنىڭ دېرىزىسى ئالدىدا تالاغا قاراپ تۇراتتى، بىر چاغدا ھارۋا ۋە پەيتونلارغا ئولتۇرۇپ بىر توپ قىزلار، ئەسكەرلەر ۋە ئۇلارغا قارايدىغانلار ئۆتۈپ قالدى. ئۇلار ئەتە ئاخشاملىققا ئۆتكۈزۈلىدىغان پاراۋانلىق دوختۇرخانىسىنىڭ ئىئانە يىغىن زالىنى بېزەش ئۈچۈن ئورمانلىققا قارىغاي شاخلىرىنى كېسىپ كەلگىلى كېتىشىۋاتاتتى. ئۇلارنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ كۆڭلى يېرىم بولدى. قىزىل توپىلىق يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئېگىز دەرەخلەر يولغا ساپە تاشلاپ، دەرەخلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن چوڭ يولغا ھەر خىل شەكىلدە چۈشۈپ تۇرۇۋاتقان قۇياش نۇرى ئالاھىدە جىلۋىلىنىپ تۇراتتى. ئاتلارنىڭ نۇياقلىرى ئاستىدىن كۆتۈرۈلگەن چاڭ - توزانلار يولنى بىر ئالغانىدى. ئەڭ ئالدىدا

كېتىۋاتقان ھارۋىدا بەستلىك تۆت نېگىر ئولتۇراتتى، قارىغاي كېسىدىغان پالتا - ھەرىلەر شۇلارنىڭ ھارۋىسىدا ئىدى. ھارۋىنىڭ كەينىدىكى ئېگىز سېۋەتتە ئۇلارنىڭ يەيدىغان تامىقى ۋە ئون نەچچە تاۋۇز بار ئىدى. ئىككى نېگىر ئېغىز گارمون بىلەن گىتارنى «چەۋەنداز، ئەگەر سەن خۇشال ياشاشنى خالىساڭ» دېگەن ناخشىغا شوخ چېلىۋاتاتتى. ئۇلارنىڭ كەينىدە بىرمۇنچە پەيتون - ھارۋىلار كېلىۋاتاتتى. قىزلار نېپىز كۆڭلەكلەرنى كىيىشكەن، ئۈستىگە نېپىز روماللىرىنى ئارتىشقان، باشلىرىدا شىلەپە، قوللىرىدا تېرىلىرىنى ئاسراپ كىيىشىۋالغان پەلەي، باشلىرى ئۈستىدە يەنە كىچىك كۈنلۈكلەر. يېشى چوڭراق خانىملار كۈلكە - چاقچاقلار، پەيتونلاردا تۇرۇپ بىر - بىرىنى چاقىرىشىۋاتقان ئاۋازلار ئىچىگە چۆكۈپ تەمكىن قىياپەتتە كۈلۈپ ئولتۇرۇشقان. سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلگەن يارىدار ئەسكەرلەر تەمبەل سېستىرالار بىلەن غۇنچە بوي قىزلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا، ئۇلارنىڭ چاقچاقلىرى ۋە ھەددىدىن ئېشىپراق كېتىۋاتقان بەزىبىر قىلقلارغا كۈلۈشۈپ كېتىۋاتىدۇ. ئوفىستىرلار پەيتون - ھارۋىلارنىڭ يېنىدا ئاتلىق كېتىشىۋاتىدۇ. چاقلارنىڭ گۈلدۈرلىرى، ئۈزەڭگىلەرنىڭ جاراڭشىشلىرى، پارلاپ تۇرغان ئالتۇن رەڭ قۇياش نۇرى، كۈنلۈكلەرنىڭ قىڭغىر - مايماق بولۇپ كېتىشلىرى، يەلپۈگۈچلەرنىڭ تىنماي يەلپۈنۈپ تۇرۇشلىرى، نېگىرلارنىڭ ناخشا سادالىرى بىر - بىرىگە قوشۇلۇپ ئاجايىپ ھەيۋەتلىك بىر سىمفونىيە ھاسىل قىلغانىدى. ھەممە ئادەم يىغىن ئۈچۈن قارىغاي شاخلىرى ئېلىپ كەلگىلى مېڭىشقان، ئۇ يەردە ئوينايدۇ، يەپ - ئىچىشىدۇ، مەندىن باشقا ھەممىسى بار، سىكارلېت كۆڭلى يېرىم بولۇپ ئويلىنىپ قالدى.

ئۇلار دېرىزدە ئالدىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، ئۇنىڭغا قاراپ قوللىرىنى پۇلاڭلىتىپ قويۇشتى، سىكارلېتمۇ چىرايىغا مەجبۇرىي خۇشاللىق يۈگۈرتۈپ ئۇلارغا جاۋابەن كۈلۈپ قويدى، ئەمما بۇ كۈلكە ناھايىتى تەسكە توختىدى. يۈرىكى بوش

ئاغرىغاندەك بولۇپ، ئاغرىق ئاستا - ئاستا بوغۇزغا كۆتۈرۈلدى، ئاخىرىدا كۆز يېشىغا ئايلاندى. بۇ باراۋەتكە ئۇنىڭدىن باشقىسىنىڭ ھەممىسى كەتتى، يەنە ئۇنىڭدىن باشقا ھەممەيلەن بۈگۈن ئاخشام بولىدىغان ئىئانە يىغىنى بىلەن تانىشىغا بارىدۇ. ياق، يالغۇز ئۇلا ئەمەس، پىتتىي ھامما، مېلانىيە ۋە بۇ شەھەردىكى ئېرى ئۆلۈپ تۇرغان بارلىق بەختسىزلەردىن باشقا ھەممىسى بارىدۇ. پىتتىي ھامما بىلەن مېلانىيە بۇ ئىشقا قىلچە كۆڭۈلشۈمگەندەك ھەم ئۇ يەرگە بېرىش خىيالىمۇ يوقتەك قىلىدۇ.

بۇ ئادىللىق ئەمەس. ئۇ شەھەردىكى ھەرقانداق قىزدىن ئۆتە تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئىئانە ئىشلىرىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرىنى قىلىشىپ بەرگەن: پايپاق، كىچىك بالىلارنىڭ بۆكى، پالاس، شارپا دېگەندەك نەرسىلەرنى توقۇدى، ئۈستىگە ئامېرىكا بايرىقىنى كەشتىلەپ (ئۈستىدىكى يۇلتۇزلارنىڭ بەزىلىرى مايماق، ئالتە دانە يۇلتۇز يەتتە بۇرچەك بولۇپ قالغان بولسىمۇ ھەر ھالدا چىرايلىق چىققان) ساقا ياپقۇچلىرىنى تىكتى، تۈنۈگۈن چاڭ - توزان بېسىپ كەتكەن قورال ئىسكىلاتىغا كىرىپ، بىر نەرسىلەرنى تىزىدىغان جاۋەنلەرنىڭ ئۈستىگە سېرىق، قىزىل، مايسا رەڭ بەلگە لاتىلىرىنى ئاستى. ھېرىپ ھالى قالمىغۇچە ئىشلىدى، ھەتتا پىتتىي ھامما بىلەن ئاشپەز ئايالغا ياردەملىشىپ، ئىئانە قىلغانلار ئۈچۈن پۈشكەل سالغاندا قولنىڭ ئىككى يېرىنى كۆيدۈرۈۋالدى.

ئۇ خۇددى مەدىكار دەك شۇنچە كۆپ جاپالىق ئىشلارنى قىلىپ، ئەمدى ھاردۇق چىقىرىپ ئوينىيدىغان چاغدا ياۋاشلىق بىلەن ئاستا كەينىگە داچىشقا مەجبۇر بولدى. ئاھ، بۇ دۇنيا نېمىدېگەن ئادالەتسىز. ئېرى توي قىلىپلا ئۆلۈپ كەتسە، ياندىكى ئۆيدە بالىسى ئۆينى بېشىغا كىيىپ يىغلاۋاتسا. ئۇنى ئاز دېگەندەك، كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىدىن سىرتتا قالدۇرۇلسا، بۇلارغا قانداق چىداش مۇمكىن؟ بىر يىلنىڭ ئالدىدا ئۇ تانىسلارنى

ئوينىيالايتتى، گۈللۈك چىرايلىق كۆڭلەكلەرنى كىيىپ يۈرەلەيتتى، ھەتتا بىرلا ۋاقىتتا ئۈچ يىگىت بىلەن مۇھەببەت باغلاپمۇ يۈرگەنىدى. ھازىر ئۇ ئەمدىلا ئون يەتتە ياشقا كىردى، يەنە تېخى نۇرغۇن تانىسلارنى ئوينىشى كېرەك ئەمەسمۇ؟ ئاھ، نېمىدىگەن ئادالەتسىزلىك بۇ! ھايات ئۇنىڭ كۆز ئالدىدىكى چوڭ يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇنىڭدا كۈل رەڭ كىيىملەرنى، نېپىز گۈللۈك كۆڭلەكلەرنى كىيگەنلەرمۇ بار، بەش تارلىق سازلار مۇڭلۇق ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتىدۇ. سىكارلېت ئۆزىگە ئەڭ تونۇش ئەرلەرگە، دوختۇرخانىدا ئۆزى كۈتكەن يارىدار ئەسكەرلەرگە قاراپ كۈلمەسلىكىنى، قولىنى پۇلاڭشىتماسلىقىنى ئويلىدى، لېكىن ئىككى مەڭزىدىكى زىنىخلىرىنى تۇتۇپ تۇرۇش، يۈرىكىنى قەبرىگە كۆمۈلۈپ كەتكەندەك كۆرسىتىپ تۇرۇش مۇمكىن بولمىدى، چۈنكى يۈرىكى تېخى ئۇ يەرگە كىرىپ كەتمىگەنىدى.

سىكارلېت بىردىنلا قولىنى پۇلاڭلىتىش ۋە بېشىنى لىڭشىتىشلاردىن توختاپ قالدى، چۈنكى پىتتىي ھامما ئۆيگە كىرگەنىدى. ئۇ پەلەمپەيدىن چىققۇچە چارچاپ كەتكەچكە، ھاسىراپ تۇرۇپ سىكارلېتنى ئەدەپسىزلىك بىلەن دېرىزە تۈۋىدىن بۇياققا تارتتى.

— ساراڭ بولىدىڭىزمۇ قوزام؟ تالادىكى ئەرلەرگە قاراپ قولىڭىزنى پۇلاڭشىتىۋاتسىزغۇ؟ سىكارلېت، مېنىڭ قورقۇپ جېنىم چىقتى جۇمۇ. بۇ قىلىقىڭىزنى ئاپىڭىز ئاڭلىسا نېمە دەيدۇ؟

— ئۇلار بۇ ئۆينىڭ مېنىڭ ھۇجرام ئىكەنلىكىنى بىلمەيدۇ.
— ئەمما، پەرەز قىلالايدۇ. بۇمۇ ئوخشاشلا يامان ئىش ئەمەسمۇ؟ قوزام، ھەرگىز بۇنداق ئىش قىلماڭ، بولمىسا ھەممە ئادەم سىزنى كەپسىز ئىكەن دەپ كەينىڭىزدىن گەپ قىلىدۇ. قانداقلا بولسۇن، مېرۇپتېر خانىم بۇ ئۆينىڭ سىزنىڭ ھۇجرىڭىز ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ.

— ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ قېرى مۈشۈك بۇ گەپنى ئەرلەرنىڭ ھەممىسىگە دەيدۇ دەڭا.

— بولدى گەپ قىلماڭ. دوللى مېرۋېتېر خانىم مېنىڭ ئەڭ يېقىن دوستۇم.

— قېرى مۈشۈك ھامان قېرى مۈشۈك. ھە كەچۈرۈڭ، ھامما، يىغلىماڭ. مەن بۇ يەرنىڭ مېنىڭ ھۇجرامنىڭ دېرىزىسى ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن، ئەمدى ئىككىنچى ئۇنداق قىلمايمەن. مەن ... مەن ئۇلارنىڭ بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىغا قاراپ تۇردۇم شۇ، ئۆزۈمنىڭمۇ بارغۇم كەلدى.

— قوزام ...

— راستلا بارغۇم كەلدى، ئۆيدە ئولتۇرۇۋېرىشتىن شۇنچىلىك زېرىكتىم.

— سىكارلېت، بۇنىڭدىن كېيىن بۇنداق گەپ قىلماسلىققا ۋەدە بېرىڭ. خەق سىزنىڭ يامان گېپىڭىزنى قىلمدۇ، سىزنى چارلېسنىڭ ھۆرمىتىنى قىلمىدى، دەيدۇ.

— ھامما، بولدى يىغلىماڭ!

— مەنمۇ سىزنى يىغلىتىپ قويدۇم، — دېدى پىتتى ھامما ئېسەدەپ تۇرۇپ. ئۇنىڭ كۆڭلى سەل ئورنىغا چۈشكەندەك قىلدى.

سىكارلېتنىڭ يۈرىكىدىكى ئاغرىق بوغۇزغا تەسىر قىلىپ، بىردىنلا ئاۋازىنى قويۇۋېتىپ يىغلاپ كەتتى. پىتتى ھامما ئۇنىڭ بۇ يىغىمىنى چارلېس ئۈچۈن ئەمەس، بايقى پەيتونلار بىلەن كۈلكە ئاۋازلىرىنىڭ يىراقلاپ كەتكىنىدىن دەپ ئويلىدى. شۇ ئارىدا مېلانىيە ئاستا مېڭىپ كىردى، قوشۇمىسى تۈرۈك، قولىدا بىر چوتكا بار ئىدى. ئادەتتە رەتلىك تۇرىدىغان چېچى بۈگۈن تۈگۈۋالغان تورنى يېشىۋەتكەچكە چۈۋۈلۈپ، بىر قىسمى يۈزىنىڭ يېرىمىنى توسۇۋالغانىدى.

— ھامما، نېمە ئىش بولدى؟

— چارلې! — پىتتى ھامما خۇددى تازا بىر يىغلىۋالماقچى

بولغاندەك بېشىنى مېلانىيەنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالدى.
— ئۆزىڭزنى تۇتۇۋېلىڭ، سۆيۈملۈكۈم، — مېلانىيەنىڭ
ئاكسىنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپ ئۇنىڭ لەۋلىرى سەل — پەل
تېتىردى، — يىغلىماڭ، سىكارلېت!

سىكارلېت ئۆزىنى كارىۋاتقا ئېتىپ ئۆكسۈپ يىغلاۋاتاتتى. ئۇ
قولدىن كەتكەن ياشلىقغا، ياشلىقنىڭ مەھرۇم قىلىنغان شاد —
خۇراملىقلىرىغا، خۇددى يىغلىسام دېگەن نەرسىلىرىمگە
ئېرىشمەن، دەپ ئويلايدىغان كىچىك بالغا ئوخشاش يىغلايتتى.
بۇ يىغىنىڭ ئەمدى ھېچنېمىگە دال بولمايدىغانلىقىنى ئويلىغاندا
ئىچ — ئىچىدىن غەزىپى كېلەتتى، قاتتىق ئۈمىدسىزلىنەتتى،
ھەدەپ يوتقىنىنى پۈتى بىلەن تېپەتتى.

— بۇنىڭدىن كۆرە ئۆلگىنىم ياخشىراق، — دەپ ئۇ تېخىمۇ
بىئارام بولۇپ. ئۇنىڭ بۇ ھالىتىنى كۆرۈپ پىتتى ھاممىنىڭ
كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياشمۇ توختاپ قالدى. مېلانىيە
كارىۋاتنىڭ يېنىغا بېرىپ ھەدەپ يەڭگىسىگە تەسەللى بەردى.

— قەدىرلىكىم، بولدى يىغلىماڭ. چارلىسىنىڭ سىزنى
قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئويلىسىڭىزلا ئۆزىڭىزگە
تەسەللى تاپالايسىز، يەنە تاتلىق ئوغلىڭىزنىمۇ ئويلاڭ.

سىكارلېت بىر تەرەپتىن، ئۇلارنىڭ ئۆزىنى خاتا
چۈشىنىۋاتقانلىقىغا ئاچچىقى كەلسە، يەنە بىر تەرەپتىن، ئۆزىنىڭ
ھەممە نېمىدىن مەھرۇم قېلىپ غېرىبىسىنى قېلىۋاتقىنىغا
ئېچىناتتى. بۇ ئىككى خىل كەيپىيات بىرلىشىپ ئۇنىڭ ئاغزىنى
ئاچتۇرمىدى. ئەگەر ئاغزى ئېچىلىدىغان بولسا دادىسىغا
ئوخشاش، قورسىقىدا يوشۇرۇن ساقلاپ كېلىۋاتقان ھەممە
دەردىنى تۆكۈپ تاشلىغان بولاتتى. مېلانىيە ھەدەپ ئۇنىڭ
دۈمبىسىنى سىلايتتى، پىتتى ھامما ئۆيىنىڭ ئىچىدە پۈتتىنىڭ
ئۈچىدا مېڭىپ يۈرەتتى. بىر چاغدا ئۇنىڭ دېرىزە پەردىلىرىنى
چۈشۈرۈۋەتكۈسى كېلىپ قالدى.

— ئۇنداق قىلماڭ! — دەپ توۋلىدى سىكارلېت ئىششىپ

ھەم قىزىرىپ كەتكەن يۈزىنى كۆتۈرۈپ، — مەن تېخى ئۆلمىدىم، پەردىنى چۈشۈرۈشنىڭ ھاجىتى يوق. ئۈنىڭغىمۇ ئاز قالدى. سىلەر چىقىپ كېتىڭلار، بىردەم يالغۇز قالاي.

ئۇ يەنە بېشىنى ياستۇقنىڭ ئىچىگە تىقىۋالدى. پىتتىي ھامما بىلەن مېلانىيە ئىككىسى بىردەم مەسلىھەتلىشىپ، ئېڭىشىپ ئۈنىڭغا بىر قارۋېتىپ، ئاندىن ئاستا مېڭىپ چىقىپ كەتتى. پەلەمپەيدىن چۈشۈپ كېتىۋېتىپ مېلانىيەنىڭ قىلغان گېپى سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا كىرىپ قالدى.

— پىتتىي ھامما، ئۈنىڭغا ئەمدى چارلېسنىڭ گېپىنى قىلمىسىڭىز. ئۇنىڭ ئىسمىنى ئاڭلىسىلا كۆڭلى بۇزۇلىدىكەن. بىچارە، ئۇنىڭ گېپى چىقىپ قالسا چىرايى بىر قىسما بولۇپ كېتىدۇ، يىغلىۋەتمەي دەپ ئۆزىنى ئاران تۇتۇپ ئولتۇرىدۇ. ئۇنىڭ دەردىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرمىغىنىمىز ياخشى.

بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېتنىڭ تېخىمۇ جۇدۇنى تۇتۇپ يوتقانى تېپىپ يەرگە چۈشۈرۈۋەتتى ۋە ئۇلارنى ئەڭ يامان تىل بىلەن تىللىۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى.

«ئاناڭنىڭ ئىمى!» دەدى ئۇ ئاخىر چىدىماي ئاغزىنى بۇزۇپ. شۇنىڭدىن كېيىن سەل قورسىقى بوشىغاندەك بولدى. مېلانىيە ئون سەككىز ياشقا كىرگەن تۇرۇقلۇق يالغۇز ئۆيدە ئولتۇرۇپ قانداق چىدايدىغاندۇ؟ ھېچنېمىنىڭ راھىتىنى كۆرمەي، يەنە تېخى ئاكىسىنىڭ قارىلىقىنى تۇتۇپ ئولتۇرغىنى نېمىسى؟ ئۇ ھاياتىنىڭ شۇنچە تېز ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى بىلمىسە ياكى ئۇنىڭ بىلەن كارى بولمىسا كېرەك. «ئۇنىڭ كاللىسى ھېچنېمە تەسىر قىلمايدىغان ياغاچ كاللا ئوخشىمادۇ، — سىكارلېت ياستۇقنى بېشىغا يۆگەپ تۇرۇپ يەنە ئويلىدى، — يىگىتلەر ئۇنىڭ كەينىگە مېنىڭ كەينىمگە كىرگەندەك كىرمىگەن بولغاچقا، مەن ئەسلىگەندەك ئەسلىيدىغان نەرسىسى يوق — دە ئۇنىڭ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ ئاشلىپىسى بار، مېنىڭچۇ؟ مېنىڭ ھېچنېمە يوق.» ئۇ كۆڭلى يېرىم بولىدىغان بۇ ئىشنى ئېسىگە

ئېلىپ يەنە ئۈنلۈك يىغلاپ كەتتى.

ئۇ چۈشتىن كېيىنگىچە ئۆيگە سولىنىۋېلىپ سىرتقا پەقەتلا چىقىمىدى. قارىغاي شېخى ئالغىلى كەتكەنلەر ھارۋىلىرىغا لىق قارىغاي بېسىپ قايتىپ كېلىشتى. سىكارلېت ئۇلارنى كۆرۈپمۇ خۇشال بولمىدى. ھەممىسىلا چارچىغان، لېكىن خۇشال ئىدى. ئۇلار يەنە ئۈنلىك قاراپ قوللىرىنى پولاڭشىتىشتى، ئۇنىڭ جاۋابى سالقىن بولدى. ھاياتتىن ئەمدى ئۈمىد يوق، ياشاۋەرگۈدەكمۇ ئىش قالمىغاندەك ئىدى.

چۈشلۈك ئۇيقۇ ۋاقتىدا مېرۋېتېر خانىم بىلەن ئېلىسن خانىم ئۇلارنىڭكىگە كەلدى. سىكارلېتنىڭ بايقى خاپىلىقلىرى خېلى تۈگەپ قالغانىدى. پىتتى ھامما، مېلانىيە ۋە سىكارلېت ئۇلارنىڭ ۋاقتىسىز كەلگىنىگە ھەيران قېلىپ ئىتتىك ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى، لىپتىكلىرىنى قايتا تاقاپ، چاچلىرىنى تۈزەشتۈرۈپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىشتى.

— باننېل خانىمنىڭ بالىلىرىغا چېچەك چىقىپتۇ، — دېدى مېرۋېتېر خانىم ئۈشتۈمتۈتلا. ئۇنىڭ تەلەپپۇزىدىن بالىلىرىغا چېچەك چىقىشتا باننېل خانىمنىڭ مەسئۇلىيىتى بار دېگەندەك مەنە چىقىپ تۇراتتى.

— ئۇنىڭ ئۈستىگە مىكلور خانىمنىڭ قىزلىرى ۋىرگىنىيەگە كېتىپتۇ، — دېدى ئېلىسن خانىم ئالدىرماي قوشۇمچە قىلىپ. ئۇنىڭ يەلپۈگۈچ بىلەن ئۆزىنى بوش يەلپۈپ ئولتۇرۇشلىرىدىن، بۇ ئىشلار ئانچىمۇ جىددىي ئىشلار ئەمەس، دېگەندەك مەنە چىقىپ تۇراتتى، — دالاس مىكلورمۇ ئالدىنقى سەپتە يارىلىنىپتۇ.

— نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق، — دېيىشتى ئۆي ئىگىلىرى بىردەكلا، — بىچارە دالاسقا ...

— ئۇنداق ئىش يوق، ئوق مۇرە سۆڭىكىگە تەگكەن ئوخشايدۇ، — دېدى مېرۋېتېر خانىم ئادەتتىكىدەكلا گەپ قىلىپ، — لېكىن، مۇشۇنداق چاغدا يارىلانغىنى يامان بولدى.

قىزلار ئۇنى ئالغىلى شىمالغا كېتىپتۇ. بىز ئەمدى بۇ يەردە
ئولتۇرۇۋەرسەك بولمايدۇ، قورال ئامبىرىغا بېرىپ ئۇ يەرنى
تۈزەشتۈرىدىغان ئىشنى دەررۇ تۈگىتىشىمىز كېرەك. پىتتىي،
مېلانىيە بىلەن ئىككىڭلار بانئېل خانىم بىلەن مىكلور خانىمنىڭ
قىزلىرىنىڭ ئورنىغا بارساڭلار.

— ھەي، دوللىي، بىز بارالمايدىغاندەك قىلىمىز.

— بۇنداق تىكچى يوق گەپلىرىڭنى ماڭا دەپ بەرمە، پىتتىي
خامىلتون، — دەيدى مېرۋېتېر خانىم ئەستايىدىل ھالدا، —
بېرىپ پىرەنىك پىشۇرىدىغان نېگىرلارنى باشقۇرۇپ بېرىسەن. بۇ
ئەسلىدە بانئېل خانىمنىڭ ئىشى ئىدى. مېلانىيە بولسا مىكلور
خانىمنىڭ قىزلىرىنىڭ ئورنىدا ئىشلەيدۇ.

— بىز راستلا بارالمايمىز. رەھمەتلىك چارلېسنىڭ قازا
قىلغىنىغا ئەمدىلا ...

— مەن سېنىڭ كۆڭلۈڭنى چۈشىنىمەن، بىراق، بىزنىڭ
ئىشلىرىمىز ئۈچۈن ھەرقانداق نەرسىمىزنى قۇربان بەرسەك
ئەرزىيدۇ، — دەيدى ئېلىسەن خانىم گەپ قىستۇرۇپ. ئۇنىڭ
سىلىق گەپلىرى خۇددى بۇ ئىشنى ئاشۇنداق بېكىتتۈرۈۋەتكەندەك
تەسىر بېرىۋاتاتتى.

— بىزنىڭ بەكمۇ ياردەم بەرگۈمىز بار، لېكىن ... سىلەر
نېمىشقا ئۇ يەرگە چىرايلىق قىزلاردىن قويماسىلەر؟
مېرۋېتېر خانىم دېمىقىنى قېقىپ قويدى.

— مەن مۇشۇ كۈننىڭ ياشلىرىغا نېمە بولغانلىقىنى
ئوقمايۋاتىمەن، ھەممىسىدىلا مەسئۇلىيەتچانلىق كەم.
قىزلارنىڭمۇ ھەممىسى سەۋەب كۆرسىتىپلا تۇرىدۇ. ئۇلار مېنى
ئەخمەق قىلىمەن دەپ خىيال ئەيلىمىسۇن. ئۇلارنى بىلىمەن،
ئۇلار، بىزنىڭ ياش ئوفىستېرلار بىلەن بولغان ئويۇنلىرىمىزغا
كاشلا قىلماڭلار، دېمەكچى. ئۇلار يەنە ئۇ يەردە پۈكەيدە تۇرۇشسا
چىرايلىق كۆڭلەكلىرىنى خەقلەرگە كۆرسىتەلمەي قېلىشىدىن
ئەنسىرىشىدۇ. مېنىڭ ھازىرلا قامال لىنىيەسىگە چاپىدىغان

ھېلىقى، ئىسمى نېمە ئۇنىڭ؟

— كاپىتان باتلىر، — ئېلىسىن خانىم دەپ بەردى.

— مېنىڭ ھازىرلا ئۇنىڭغا دوختۇرلۇققا كېرەكلىك نەرسىلەرنى كۆپ ئەكېلىڭ، كۆڭلەك - پوڭلەك دېگەن نېمىلەرنى ئەكەلمىسىڭىزمۇ بولىدۇ دېگۈلىرىم كېلىپ كېتىۋاتىدۇ. ناۋادا ماڭا بىر كۈندە بىر قۇر كىيىمنى تەكشۈرسەن دەپ ۋەزىپە بەرسە، باتلىرنىڭكىدىن يىگىرمىنى تەكشۈرۈۋەتكەن بولاتتىم. كاپىتان باتلىر دېگەن بۇ ئىسمىنى ئاڭلىساملا يىرگىنىمەن. ھازىر بۇ گەپلەرنى دەپ ئولتۇرىدىغانغا ۋاقتىم يوق. پىتتىي، سەن چوقۇم بېرىشىڭ كېرەك. ھەممىمىز بىر - بىرىمىزنى چۈشىنىشىمىز. سەن ئارقىدىكى ئۆيدە تۇرسەن، سېنى ھېچكىم كۆرمەيدۇ. مېلانىيەمۇ خەقلەرگە كۆرۈنمەيدىغان يەردە تۇرىدۇ. مىكلور خانىمنىڭ قىزلىرى تۇرماقچى بولغان پوكەي ئەڭ چەتتە، نەرسىلەرمۇ كۆپ ئەمەس، شۇڭا ئادەم كۆپ بارمايدۇ.

— بىز چوقۇم بېرىشىمىز كېرەك دەپ ئويلايمەن، — دېدى سىكارلېت ئۆزىنىڭ بۇ ئىشقا بولغان قىزغىنلىقىنى ئامال بار بېسىپ تۇرۇپ، — بۇ بىزنىڭ دوختۇرخانىلار ئۈچۈن قىلىپ بېرىدىغان ئەڭ ئاز بىر ئىشىمىز بولۇپ قالىدۇ.

ئىككى خانىم باياتىدىن بېرى ئۇنىڭ ئىسمىنى تىلغا ئېلىپ قويۇشىمىغانىدى. ئەمدى ئىتتىك باشلىرىنى بۇراپ ئۇنىڭغا جىددىي قارىدى. ئۇلار بۇ ئىشتا خېلى ئەتراپلىق ئويلاشقان، ئەمما ئېرى ئۆلۈپ كەتكىنىگە ئەمدىلا بىر يىل بولغان بىر تۈل ئايالنى ئىجتىمائىي پائالىيەتلەرگە قاتناشتۇرۇشنى پەقەتلا خىيالغا كەلتۈرۈشىمىگەندى. سىكارلېت خۇددى كىچىك بالغا ئوخشاش ئۇ ئىككىسىنىڭ ئۆتكۈر كۆزلىرىگە دادىل قاراپ تۇراتتى.

— بىز ھەممىمىز بىرلىكتە ئىئانە توپلاش ئىشلىرىمىزنى ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك. شۇڭا، مەن مېلانىيەگە ياردەملىشىپ ئاشۇ پوكەيدە تۇرۇشۇپ بەرسەممىكىن دەيمەن. ئىككىمىزنىڭ

بارغىنى بىر سىمىزنىڭ بارغىنىغا قارىغاندا ياخشىراق. سىزمۇ شۇنداق ئويلايسىزغۇ دەيمەن، مېلانىيە؟

— بولىدۇ، — دەدى مېلانىيە ئامالسىز. قارىلىق تۇتۇۋاتقان كۈنلەردە ئاممىۋى سورۇنلارغا بېرىپ خەقلەرگە كۆرۈنۈش بۇندىن بۇرۇن پەقەتلا بولۇپ باقمىغان ئىش ئىدى، شۇڭا ئۇ نېمە قىلىشىنى بىلمەي قالدى.

— سىكارلېتنىڭ دېگىنى توغرا، — دەدى مېرۇبېتېر خانىم. ئۇ مېلانىيەنىڭ ئازراق يۇمشاپ قالغانلىقىنى بايقاپ ئورنىدىن تۇردى. كىيىملىرىنى تۈزەشتۈرگەچ يەنە دەدى، — ئىككىڭلار... ھەممىڭلار بېرىڭلار. بولىدۇ، پىتتىي، ئەمدى چۈشەندۈرىمەن دېمە. دوختۇرخانىنىڭ كارىۋات بىلەن دورا سېتىۋېلىش ئۈچۈن پۇلغا قانچىلىك ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىنى ئويلاپ باق. بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن كۈچ چىقارساڭلار، چارلېسنىڭ روھىمۇ سىلەردىن خۇش بولىدۇ.

— بولىدۇ، — دەدى پىتتىي ھامما ئۆزىدىن كۈچلۈك ئادەمنىڭ ئالدىدا پەقەتلا چارە تاپالمىغان ئادەمدەك، — سەنلا خەقلەر سىلەرنى توغرا چۈشىنىدۇ دەپ بىلسەڭ، بولىدى، باردۇق.

«ياخشى بولدى! بەكمۇ ياخشى بولدى! ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمىگۈدەك ئىش بولدى!» سىكارلېت ئىچ - ئىچىدىن خۇشال بولۇپ، قىزىل، سېرىق ئىككى رەڭدىكى رەخت بىلەن ئايرىپ قويغان پوكەينىڭ ئىچىگە كىردى. بۇ يەرنى ئەسلىدە مىكلور خانىمنىڭ قىزلىرى باشقۇراتتى. سىكارلېت ئەمدى ھەقىقىي بىر چوڭ يىغىلىشقا، ھازا تۈتىمىز دەپ بىر يىلغىچە جىمجىتلىق ۋە سىقىلىش ئىچىدە ئازابلىنىپ ساراڭ بولاي دەپ قالغاندا ئۈستىدىكى ھازىلىق قارا كىيىملەرنى تاشلاپ ئاتلانتا بويىچە ئەڭ چوڭ يىغىلىشقا كەلگەنىدى. ئۇ بۇ يەردە نۇرغۇن ئادەملەرنى، سانسىز چىراغلارنى كۆرىدىغان، مۇزىكىلارنى ئاڭلايدىغان، داڭلىق كاپىتان باتلېر يېقىندا قامال لىنىيەسىگە بېرىپ ئېلىپ كەلگەن

چىرايلىق كۆڭلەكلەرنى، رەختلەرنى كۆرىدىغان بولدى. سىكارلېت پوكەينىڭ كەينىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ كەڭرى كۆرگەزمىخانىنىڭ ھەممە يېرىگە كۆز يۆگۈرتۈپ چىقتى. بۇ يەر بۈگۈن چۈشتىن كېيىنگىچە بوش ۋە سەت بىر ئورۇن ئىدى، قىزلار بىلەن خانىملارنىڭ نۇرغۇن ئىشلىشى بىلەن ھازىر بۇ زالىنىڭ ئىچى شۇنچىلىك كۆركەم بولۇپ كەتكەنىدى. ئاتلانتادىكى بارلىق شام ۋە شامدانلارنىڭ ھەممىسى بۇ يەرگە يىغىلغاندەك قىلاتتى. شامدانلارنىڭ كۈمۈش تەڭلىكلىرى ئەگرى جەينەكلەر، ھەر خىل ئوبرازلىق ئادەملەرنىڭ كۆرۈنۈشلىرى بىلەن ياسالغان بولۇپ، شامدانلارنى ھەيۋەت بىلەن كۆتۈرۈپ تۇراتتى. ئۇلارغا چوڭ - كىچىكلىكى، رەڭگىلىرى ۋە پۇراقلىرى ئوخشاش بولمىغان شاملار سانجىلغان، بۇ شامدانلار زالىنىڭ چۆرىسىدىكى ئەسلىدە قورال قويۇلدىغان جاۋەنلەرنىڭ، ھەر خىل گۈللەر قويۇلۇپ كەتكەن ئۈستەللەرنىڭ، ھەممە پوكەيلەرنىڭ ئۈستىلىرىدە، ھەتتا ئوچۇق تۇرغان دېرىزىلەرنىڭ تەكچىلىرىدە نۇرلۇق يېنىپ تۇراتتى. يازنىڭ ئىللىق ئاخشىمىدىكى سەلكىن شامال شاملارنى بوش يەلپۈپ ئۇرىنى تېخىمۇ كۈچلەندۈرۈۋەتكەنىدى.

زالنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى تورۇستىن ساڭگىلاپ تۇرغان داتلىشىپ كەتكەن بىر تۆمۈر زەنجىردە ئاسما چىراغ ئېسىقلىق تۇراتتى، ئۇنىڭغا ھەر خىل يۆگىمەچ ئوتلار ئارتىپ قويۇلغاچقا چىرايلىق تۈسكە كىرىپ قالغانىدى. زالنىڭ تاملېرىنىڭ تۈۋىگە پۇراقلىق قارىغاي شاخلىرى قويۇپ قويۇلغان، بۇلۇڭلىرى خۇددى شىپاڭدەك چىرايلىق ياسالغان، ئۇ يەرلەردە قېرى ئاياللار ۋە ئۇلار بىلەن بىللە كەلگەنلەر كۆپرەك ئولتۇراتتى. ھەممىلا يەر گۈل - چېچەك، ھەر خىل پۇراقلىق ئوت - چۆپلەر، گۈلچەمبىرەكلەر بىلەن بېزىۋېتىلگەنىدى. پۈتكۈل يېشىلچىلىقلار ئىچىدىكى دۆلەت بايرىقى بىلەن باشقا بايراكلاردا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قىزىل بىلەن كۆك سىمۋول قىلىنغان

بەلگىلىرى كۆزلەرگە ئالاھىدە تاشلىنىپ تۇراتتى.
مۇزىكانتلارغا تەييارلىغان سەھنىمۇ بەدىئىي تۈسكە ئىگە
ئالاھىدە ياسالغان بولۇپ، يېشىل قارىغاي شاخلىرى بىلەن
يۇلتۇزلۇق بايراكلارنىڭ ئارىسىغا كۆمۈلۈپ تۇراتتى، ئاسان
كۆزگە چېلىقمايتتى. سىكارلېت شەھەردىكى پۈتۈن تەشتەك
گۈللەرنىڭ ھەممىسىنىڭ مۇشۇ يەردە ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.
ئېلىسن خانىمنىڭ تەشتەكتە ئۆستۈرگەن تۆت تۈپ كاۋچۇك
كۆچىتىمۇ بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىنگەن بولۇپ، سەھنىنىڭ تۆت
بۇلۇڭىغا قويۇپ قويۇلغانىدى.

زالدىكى سەھنىنىڭ ئۈدۈلىدىكى تام تەرەپتە ئاياللار ناھايىتى
ئاز ئىدى، شۇڭا كۆزگە ئانچە تاشلىنىپ تۇرمايتتى. ئاشۇ تامغا
داۋس زۇڭتۇڭ بىلەن مۇئاۋىن زۇڭتۇڭ سىتېپېننىڭ
چوڭايىتىلغان سۈرىتى، ئاتلانتانىڭ «كىچىك يىلنامىسى» ئېسىپ
قويۇلغانىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە دۆلەت بايرىقى ئېسىلغان،
ئاستىدىكى ئۇزۇن ئۈستەلگە شەھەردىكى ھەممە باغچىلاردىن
ئۆزۈپ كېلىنگەن تۈرلۈك - تۈرلۈك گۈللەر تىزىۋېتىلگەنىدى.
ئۇ گۈللەرنىڭ ئارىسىغا قويۇلغان شامدانلاردىكى شاملار خۇددى
مۇقەددەس تاام ئۈستىلىدىكى چىراغقا ئوخشاش جىمجىت يورۇپ
تۇراتتى. رەسىمدىكى ئەڭ ئېغىر كۈنلەردە ھوقۇق تۇتۇپ تۇرغان
ئىككى شەخسنىڭ چىرايلىرى بىر - بىرىگە تۈپتىن
ئوخشىمايتتى، ئەمما ھەر ئىككىسى بۇ مەيدانغا قاراپ تۇراتتى:
داۋس ياپىلاق يۈز، تەرىنىڭ سۆرۈنلۈكى بىلەن زاھىتقا
ئوخشايدىغان ئادەم ئىدى؛ سىتېپېن بولسا كۆزلىرى چاقناپ
تۇرىدىغان، ۋۇجۇدىدىكى ئازاب بىلەن كېسەلنى ئاشۇ ئوتلۇق
كۆزلىرى بىلەن بىلىندۈرمەيدىغان ھەم ئۇنى يېڭەلەيدىغان ئادەم
ئىدى، ھەر ئىككى چىرايىنى كىشىلەر جېنىدىن ئەزىز كۆرەتتى.
ئىئانە توپلاش كومىتېتىنىڭ تولۇق ھوقۇقلۇق بىرنەچچە
مەسئۇل ئاياللىرى كىيىملىرىنى شىلدىرلىتىپ، خۇددى بىر
كېمىنىڭ كاپىتانىدەك كېرىلىپ كېرىپ كېلىشتى ۋە كېرىپلا

كېچىكىپ قالغان ياش ئاياللار بىلەن ھىجىيىشىپ تۇرغان قىزلارنى پوكەيلىرىگە كىرىشكە ئالدىراتتى. ئاندىن يان ئىشىكتىن چىقىپ ئارقا ئۆيلەردىكى پىرەنىك پىشۇرىدىغانلارنىڭ يېنىغا ماڭدى. پىتتىي ھامما ئۇلارنىڭ كەينىدىن قالماي ھاسىراپ - ھۆمۈدەپ كېتىۋاتاتتى.

مۇزىكانتلار سەھنىدىن ئورۇن ئېلىشتى. ھەممىسىنىڭ ئۈستىدە قارا كىيىم، كۈلكىدىن ئېغىزلىرى ئېچىلىپ قالغان، سېمىز يۈزلىرىدە تەپچىرەپ تۇرغان تەرلەر يورۇقتا پارقىراپ تۇرغان. ئۇلار كېلىپلا مۇزىكىلىرىنى تەڭشەشكە باشلىدى. مېرۇپتېرنىڭ ئات باقارى لېۋىي ماركسۋىل دەۋرىدىن باشلاپلا ھەر قېتىمقى ئىئانە توپلاش پائالىيەتلىرى، تانىسلار، توپلارنىڭ مۇزىكىلىرىنى باشقۇرۇپ كېلىۋاتاتتى. بۇ چاغدا زانىنىڭ ئىچىدە بۇ ئىشقا مەسئۇل خانىملاردىن باشقا كۆپ ئادەم يوق ئىدى، ھەممىسىنىڭ كۆزلىرى لېۋىيدا ئىدى. مۇزىكانتلار بىرىنچى بولۇپ «لورىنا» دېگەن مۇزىكىغا چالدى. سىكارلېت يېقىملىق ۋالىس مۇزىكىسىنى ئاڭلاپ، يۈرىكى سېلىپ ھاياجاندىن ئۆزىنى باسالماي قالدى.

ئاھ لورىنا، ئۆتمەكتە يىللار،
چۆپ ئۈستىدە چاقنايدۇ ئاق قار.
ئاھ لورىنا، ئولتۇرۇپ قۇياش،
كۆك يۈزىدىن ئاستا خوشلىشار.

ئاھ، نېمىدېگەن چىرايلىق مۇزىكا بۇ. سىكارلېت ئىككى قولىنى ئازراق ئالدىغا چىقىرىپ كۆزلىرىنى بوش يۈمدى - دە، دائىم سېغىنىپ كېلىۋاتقان بۇ مۇڭلۇق ساداغا ئەگىشىپ بەدىنىنى بوش چايقىدى. بۇ مۇزىكىنىڭ مۇڭى بىلەن لورىنانىڭ مۇھەببەتتىكى پاجىئەسى ئىچىدىكى مەلۇم نەرسىلەر سىكارلېتنىڭ دەردى بىلەن بىرلىشىپ يەنە بوغۇزغا قاتتىق بىر

نەرسە كەپلىشىپ قالغاندەك بولدى.

خۇددى مۇزىكىنى ساقلاپ تۇرۇۋاتقاندەك، سىرتتىكى ئايدىڭ كوچىلاردىن ئاتلارنىڭ تۇياق ئاۋازلىرى، چاقلارنىڭ گۈلدۈرلەشلىرى، ئىللىق ئاسماندا جاراڭلىق كۈلكىلەر، نېگىر قۇللارنىڭ ئاتلارنى نەگە باغلاش توغرىلۇق قىلىشقان دەتالاشلىرى ئاڭلىنىشقا باشلىدى. پەلەمپەيدىمۇ ۋارالڭ - چۈرۈڭ، قىزلارنىڭ شوخ ئاۋازلىرى، دېدەكلەرنىڭ بوش گەپ قىلىشلىرى، بىر - بىرلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە ھەيران قالغاندەك چۆچۈپ تۇۋلاشلار، قىزلارنىڭ دوستلىرى بىلەن - گەرچە چۈشتىن بۇرۇنلا بىللە بولۇشقان بولسىمۇ - كۆرۈشكەن چاغدىكى چىرقىراشلىرىمۇ ئاڭلاندى.

زال ئىچى بىردىنلا جانلىنىپ كەتتى. كېيىنەكتەك ياسىنىشىۋالغان قىزلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ مۇرىلىرى ئوچۇق، بەزىلىرىنىڭ ئاپپاق كۆكرەكلىرىنىڭ ئۈستى تەرىپى كۆرۈنۈپ قالغان، بەزىلىرىنىڭ ئىشتانلىرىنىڭ پۇچقاقلرى ئۇزۇن كۆڭلەكلىرى ئاستىدىن چىقىپ قالغان. قوللىرىدا ھەر خىل رەڭ، ھەر خىل ماتېرىيالدا ياسالغان يەلپۈگۈچلەر. بەزىلىرىنىڭ چاچلىرى سىلىق تارالغان، بەزىلىرىنىڭ چاچلىرى كەينىگە تۈگۈلگەن، بەزىلىرىنىڭ مۇرىلىرىدە يېپىلىپ تۇرغان، قۇلاقلىرىدىكى ئالتۇن ھالقىلىرى بەدەننىڭ ھەرىكىتى بىلەن ماس ھالدا چاچلارنىڭ ئارىسىدىن بىردە كۆرۈنۈپ، بىر كۆرۈنمەي تۇرغان. تور زىغزىقلار، تاۋار - دۇردۇنلار، چاچلارغا، بەللەرگە چىگىلگەن لېنتىلار ... ھەممىسى قامال قىلىنغان يەرلەردىن ئېلىپ كىرىلگەن، شۇڭا بىرىدىن بىرى قىممەتلىك، ئۇ نەرسىلەرنى ئۇچىسىغا ئارتىۋالغانلار تېخىمۇ كۆرەڭ. مۇشۇنداق ھەشەمەتلىك ياسىتىشلارمۇ شىماللىق ئالۋاستىلارغا قىلىنغان نامايىش، ھەرقانداق ئادەم كۆرسە پەخىرلىنىدۇ.

شەھەردىكى گۈللەرنىڭ ھەممىسىلا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئۇ ئىككى نەپەر داھىيىسىغا سوۋغات قىلىنغان ئەمەس، ئەڭ نەپىس،

ئەڭ چىرايلىق گۈللەر ئۇلارنىڭ نازۇك قۇلاقلىرىغا. قىسىلغان، ئۇ گۈللەردىن ياسالغان كىچىككىنە گۈلچەمبەرەكلەر بۇلۇتتەك كۆپۈپ تۇرغان چاچلار ئۈستىگە قىستۇرۇلغان، بەزى گۈللەر تومپىيىپ تۇرغان مەيدىلەر ئۈستىگە تاقالغان، ھەتتا بەزىلىرى تاڭ سەھەردە ئۈزۈلۈپ، شۇ كۈننىڭ خاتىرىسى بولۇپ قالسۇن ئۈچۈن چاپانلارنىڭ مەيدە يانچۇقلىرىغا سېلىپ قويۇلغان.

توپ ئارىسىدا يەنە ھەربىي كىيىملەر كىيىشكەن نۇرغۇن ئەرلەرمۇ بار بولۇپ، سىكارلېت ئۇلارنىڭ كۆپىنى دوختۇرخانىدىكى كارىۋات ئۈستىلىرىدە، يوللاردا ۋە مەشىق مەيدانلىرىدا كۆرگەن. ئۇلارنىڭ كىيىملىرى شۇنچىلىك چىرايلىق، تۈگمىلىرى پارقىراپ تۇرىدۇ، ياقىسى ۋە يەڭلىرىگە ئالتۇن باشاق شەكلىدە زىغىزىق تۇتۇلغان. ئىشتانلىرىنىڭ ئىككى ياغىلىرىدا قىزىل، كۆك، سېرىق ئۈچ خىل رەڭدە ئۇزۇن يول بار. قوشۇنلارنىڭ پەرقى ئۈچۈن قىلىنغان بۇ نەرسىلەر ھەربىي كىيىمنىڭ ئەسلىدىكى سۈر رەڭگىنى تېخىمۇ جۇلالاندۇرۇپ تۇرۇپتۇ. ئۇزۇن قىلىچلار مايلاپ پارقىرىتىۋېتىلگەن ئۆتۈكلەرگە تېگىپ تۇرىدۇ.

«بۇ ئەرلەر نېمىدېگەن چىرايلىق.» سىكارلېت ئۇلارنى سۆيۈنۈش ھېسسىياتى بىلەن ئىچىدە ماختىدى ۋە ئۇلارنىڭ دوستلىرى بىلەن كۆرۈشۈشلىرىگە، خانىملارنىڭ قوللىرىغا ئېگىلىپ تۇرۇپ سۆيۈشلىرىگە قاراپ تۇردى. ئۇلار شۇنچىلىك ياش كۆرۈنەتتى، بۇرۇت ياكى ساقال قويۇۋالغان، قوللىرى تېڭىقتا، بويۇنلىرىغا ئېسىۋالغان، بەزىلىرىنىڭ باشلىرى ئاپپاق داكا بىلەن يېرىمىغىچە تېڭىۋېتىلگەن بولسىمۇ، يەنىلا شۇنداق چىرايلىق، شۇنداق كېلىشكەن. بەزىلىرى قوللىرىدا ھاسا، قىزلارنىڭ كەينىدىن كېلىشەتتى، قىزلار ئۇلار بىلەن ماختىناتتى، ئۆزلىرى قاراۋاتقان بۇ يارىدار ئەسكەرلەر بىلەن تەڭ مېڭىش ئۈچۈن پات - پات ئۇلارنى ساقلاپ تۇرۇپ قېلىشەتتى. بۈگۈنكى يىغىلىشقا پۈتۈن دوختۇرخانىلاردىكى ماڭالايدىغانلىكى

ئادەملەرنىڭ ھەممىسى، دەم ئېلىۋاتقان، ئاغرىق بىلەن ئارام ئېلىۋاتقانلار ۋە شەھەردىكى تۆمۈر يول، پوچتا، داۋالاش، ھەربىي لاۋازىمەت ئورۇنلىرىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك كېلىشكەندى. ئاياللار بۈگۈن نېمىدېگەن خۇشال ! دوختۇرخانىلارمۇ بۈگۈن پۇلنى سۈزۈۋالدىغان بولدى - دە.

شۇ ئارىلىقتا تالادا دۇمباقلارنىڭ، ئاياغلارنىڭ، ھارۋىكەشلەرنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلاندى. ئارقىدىنلا سۇناي ئاۋازى ياڭراپ، بىرەيلەن تارقىلىڭلار، دەپ بۇيرۇق بەردى. شۇنىڭغا ئۇلاپلا يېزا قوشۇنلىرىنىڭ ئەسكەرلىرى بىلەن خەلق ئەسكەرلىرى تار پەلەمپەيدىن قىستىلىپ مېڭىپ ئۈستىگە چىقىشتى. بىر - بىرىگە سالام بېرىش، كۆرۈشۈش، قول سىقىشىشلار باشلاندى. بۇ خەلق ئەسكەرلىرى ئۇرۇشقا قاتنىشىشنى شەرەپ بىلىشەتتى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا كېلەر يىلغىچە ئۇرۇش توختاپ قالمىسلا ئۇرۇشقا قاتنىشىشلىرىغا ئىشىنىدىغان بالىلارمۇ، ئالدىنقى سەپكە كەتكەن بالىلىرى بىلەن ماختىنىدىغان، ياش بولغان بولساق بىزمۇ ھەربىي كىيىم كىيەتتۇق، دەپ ئويلايدىغان ئاق ساقاللىق بوۋايىلارمۇ بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئوتتۇرا ياشلىقلارمۇ، قېرىلارمۇ، ئۇرۇشقا قاتنىشىش يېشىغا توشقان، ئەمما چوڭلار بىلەن كىچىكلەرگە ئوخشاش، ئۇرۇش دېسە ئۆزىنى ئۇرمايدىغان ئادەملەرمۇ يوق ئەمەس. شۇ ئارىدا خەقلەرنىڭ ئىچىدە: ئۇلار نېمىشقا گېنېرال لېنىڭ قوشۇنىغا بارمايدۇ، دېگەن گەپلەر ئاۋۇپ كەتتى.

بىرنەچچە مىنۇتنىڭ ئالدىدا بۇ زال بوش - بىكار دېگۈدەك ئىدى، ئۇلارنىڭ كېلىشى بىلەن ئادەمگە لىق تولدى. ئەتىرلەرنىڭ، ئۇپىلارنىڭ، چاچ مايلىرىنىڭ، شاملارنىڭ، گۈللەرنىڭ، پولىدىن ئازراق بولسىمۇ كۆتۈرۈلۈۋاتقان توپا - چاڭلارنىڭ پۇراقلىرى زالنىڭ ئىچىنى بىر ئالغانىدى، ۋاراك چۈرۈڭنىڭ قاتتىقلىقىدىن ياندىكى ئادەمنىڭ گېپىنىمۇ ئېنىق ئاڭلىغىلى بولمايتتى. قېرى لېۋىي مەيداندىكى خۇشال

كەيپىياتنى كۆرۈپ، چېلىۋاتقان «لورپنا» كۈيىنى توختىتىپلا «گۈزەل كۆك تۇغ» دېگەن كۈيگە چېلىشقا باشلىدى.
بىرنەچچە يۈز ئاۋاز بىردەك ناخشا توۋلاپ زالىنىڭ ئىچى تەنتەنىگە تولدى. شۇ ئارىدا خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ مىزگانچىلىرى مۇزىكانتلارنىڭ سېپىگە قوشۇلۇپ مىزگانلىرىنى چېلىپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن ھاياجان ئۈستىگە ھاياجان قوشۇلدى، ھەممە ئادەمنىڭ كۈچلۈك ھاياجاندىن ۋۇجۇدى لەرزىگە كېلىۋاتاتتى:

ياشا! ياشا! ھاكىمىيىتىمىز ياشا!
ياشا! گۈزەل كۆك بايراق، مىڭ ياشا
بىر يۇلتۇزلۇق كۆك بايراق ياشا!

سىكارلېت ئۇشتۇمۇتۇت مېلانىيەنىڭمۇ ھەممىنى بېسىپ چۈشىدىغان ياڭراق ئاۋازى بىلەن ناخشىغا قوشۇلۇپ ئېيتىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قالدى. ئاۋازى شۇنچىلىك يېقىملىق، تەسىرلىك ئىدى، ئىككى قولى كۆكسىدە، كۆزلىرى چىڭ يۇمۇلغان، مەڭزىدە كۆزلىرىدىن ئېقىپ چۈشكەن ياش يالتىراپ تۇراتتى. مۇزىكا توختىغاندىن كېيىن مېلانىيە قول ياغلىقى بىلەن يۈزىنى سۈرتۈۋەتتى ۋە سىكارلېتقا قاراپ، خۇددى ئۆزىنىڭ بۇ قىلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن كەچۈرۈم سورىغاندەك كۈلۈپ قويدى.

— مەن شۇنچىلىك خۇشال، — دېدى ئۇ پەس ئاۋازدا، — بۇ ئەسكەرلىرىمىزدىن پەخىرلىنىپ ئۆزۈمنى توختىتالماي قالدىم. ئۇنىڭ كۆزلىرىدە ھېسسىياتقا باي بىر خىل تەلۋە قىزغىنلىق پارلاپ تۇراتتى، بۇ ھالەت ئۇنىڭ ئادەتتىكىدەك چىرايىغا بۆلەكچىلا گۈزەللىك ئېلىپ كەلگەنىدى.

بۇ خىل ھالەت باشقا ئاياللارنىڭ چىرايلىرىدىمۇ ئىپادىلىنىپ تۇراتتى، ناخشا تۈگىگەندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ چىرايلىق ۋە قۇرۇلغان يۈزلىرىمۇ پەخىرلىنىش ياشلىرى بىلەن

ھۆللەنگەندى، لەۋلىرىدە كۆلكە، كۆزلىرىدە ئويناق ھايجان، مەشۇقلىرى ئاشىقلىرىغا، ئانىلىرى بالىلىرىغا، ئاياللىرى ئەزىزلىرىگە قارىشاتتى. خانىم - قىزلىرىنىڭ ھەممىسى شۇنداق چىرايلىق ئىدى، بۇ خىل گۈزەللىك ھەرقانداق بىر ئادەتتىكىدەك ئايالنىمۇ ئاجايىپ جەلىكارلىققا ئىگە قىلاتتى. چۈنكى، ئۇلارنى ئەزىزلىرى پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن ئاسرايتتى ۋە سۆيەتتى، ئۇلارمۇ قىزغىن مۇھەببەتلىرى بىلەن ئۇلارغا جاۋاب ياندۇراتتى.

ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئەزىزلىرىنى سۆيەتتى، ئۇلارغا ئىشىنەتتى، ئىشەنچلىرىدىن قىلچە تەۋرەنمەي تۇرۇپ ئىشىنەتتى. ئۇلارنى ئەنە شۇنداق كۈچلۈك بىر كۈل رەڭ مۇداپىئە لىنىيەسى شىماللىقلارنىڭ ئاياغ ئاستى قىلىشىدىن قوغداپ تۇرۇۋاتسا، بېشىمىزغا بالا - قازا كېلەرمۇ دەپ ئەنسىسرەشنىڭ ئۇلارغا ئورتى بارمۇ؟ دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن تارتىپ ئۇلارغا ئوخشاش باتۇر، ئۆزىنىڭ ھاياتىدىنمۇ كېچەلەيدىغان ھەم شۇنچىلىك كېلىشكەن، شۇنچىلىك مۇلايىم ئەزىزلىرىدىن قانچىلىك چىقىپ باققان؟ ئۇلار ئادالەتلىك ئىشلار ئۈچۈن كۈرەش قىلىۋاتسا، ئۇلارنىڭ كۈرەشلىرىنىڭ ئاخىرى غەلبە بىلەن ئاخىرلاشماي نېمە بىلەن ئاخىرلىشاتتى؟ ئۇ ئىشلار ئۈچۈن ئۇلارمۇ ئەزىزلىرىگە ئوخشاش ئىككى قولى، قەلبلىرى بىلەن خىزمەت قىلىدۇ، ئۇنى قوغدايدۇ، ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدۇ، ئويلايدۇ، ھەتتا چۈشىدىمۇ كۆرىدۇ. زۆرۈر تېپىلسا ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ ئەزىزلىرىنى قۇربانمۇ بېرىدۇ ھەم ئەزىزلىرى جەڭ تۇغلىرىنى ئېگىز كۆتۈرگەنگە ئوخشاش ئۇلارمۇ ئۇ تۇغلارنى مەغرۇر ھالدا ئېگىز كۆتۈرۈپ ماڭالايدۇ.

بۇ، ئۇلارنىڭ قەلبلىرىدىكى قىزغىن مۇھەببەتلىرى بىلەن ئىپتىخارلىقلىرىنىڭ، جەنۇب ئىتتىپاقى ئىشلىرىنىڭ يۈكسەك چوققىسى ئىدى، چۈنكى ئاخىر غەلبە كۆزگە كۆرۈنۈپ قىلىۋاتاتتى. گېنېرال چېكسوننىڭ كونفېدېراتسىيە بىر نەچچە قېتىملىق غەلبىسى بىلەن شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ يانكىس

ئەتراپىدىكى «يەتتە كۈنلۈك جەڭ»دىكى ئىچىنىشلىق مەغلۇبىيىتى بۇ نۇقتىنى ئىسپاتلىغانىدى. گېنېرال ۋاللىي بىلەن گېنېرال جېكسونغا ئوخشاش مۇشۇنداق سەردارلار بۇ جەڭدە ئۇلارنى يېڭەلمەسمۇ؟ يەنە بىر قېتىملا غەلبىلىك جەڭ قىلىدىغان بولسا شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇلارنىڭ ئالدىدا تىزلانماي قالمايدۇ، ئۇ چاغدا ئۇلارنىڭ ئەزەبلىرى زەپەر بىلەن قايتىپ، سۆيۈشۈش ۋە خۇشال كۈلكىلەر بىلەن تەنتەنە باشلىنىدۇ. دېمەك، يەنە بىر قېتىم غەلبە قىلىشسا، شۇنىڭ بىلەن ئۇرۇشمۇ تۈگەيدۇ.

ئەلۋەتتە، بەزى ئۆيلەردە ئەزلەرنىڭ ئورنى يوقالدى، بالىلىرى مەڭگۈ دادىسىز قالدى، ۋىرگىنىيەدىكى تىمىتاس ئۆستەڭ بويلىرى بىلەن تېنېس تاغلىرىدا ئۇلارنىڭ قەبرىلىرى ئورۇن ئالدى. ئەمما، ئاشۇنداق بىر ھەققانىي ئىش ئۈچۈن بېرىلگەن بەدەلنى شۇنىڭلىق بىلەن يۇقىرى بولۇپ كەتتى دېگىلى بولامدۇ؟ ئاياللار ئىشلىتىدىغان تاۋار - دۇردۇنلارنى، ئۆيگە كېتىدىغان چاي، قەنتلەرنى تاپماق ئىنتايىن قىيىن، لېكىن ئۇ نەرسىلەر بولمىسىمۇ بولمۇپىدىغۇ؟ ئۇ نەرسىلەرنى شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ بۇرنىنىڭ تېگىدىن توختىماي بۇ تەرەپكە توشۇۋاتمامدۇ؟ يېقىندا راپىل سېمپىس بىلەن جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ دېڭىز ئارمىيەسى شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئۇرۇش كېمىلىرى بىلەن تۇتۇشىدىغان بولسا پورتىمۇ ئېچىلىپ قالىدۇ. ئەنگىلىيەمۇ جەنۇب ئىتتىپاقىغا ھەدەپ ياردەم بېرىۋاتىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ قابىرىلىرى جەنۇبىنىڭ پاختىسى يېتىپ بارالماي بىكار قېلىۋاتقان گەپ. ئەنگىلىيە ئاقسۆڭەكلىرى جەنۇب ئىتتىپاقىغا ئەلۋەتتە ھېسداشلىق قىلىدۇ.

ئاياللار تاۋار - دۇردۇنلارنىڭ ئىچىدىكى بەدەنلىرىنى ئوينىتىپ، پەخىرلەنگەن ھالدا ئەزەلەرگە كۈلۈپ قاراشماقتا. ئۇلار ئۆلۈمنىڭ ئالدىدىن تارتىۋالغان مۇھەببەتنىڭ ھەسسىلەپ قىممەتلىك بولىدىغانلىقىنى بىلىشىدۇ، چۈنكى كىشىلەرنىڭ

بۇنىڭدىن تاپىدىغان لەززىتى باشقىچە، ئەلۋەتتە.

سىكارلېت دەسلەپتە سانجاق - سانجاق بۇ ئادەملەرنى كۆرۈپ، ئۆزىنىڭ مۇشۇنداق بىر يىغىلىشقا قاتناشقىنىدىن ئىنتايىن خۇشال بولغان، يۈرىكى ھاياجاندىن توختىماي سېلىپ كەتكەنىدى. لېكىن، ئۇزاق ئۆتمەي، ئەتراپىدىكى ئادەملەرنىڭ قىن - قىنىغا پاتماي قېلىۋاتقان قىياپەتلىرىنى كۆرۈپ، بايقى خۇشاللىقلىرى ئاستا - ئاستا يوقىلىشقا باشلىدى. بۇ يەردىكى ئاياللارنىڭ ھەممىسى سىكارلېتتا يوق بىر خىل ئوتتەك قىزغىنلىق ئىچىدە ئۈزۈشۈپ يۈرەتتى. بۇنىڭدىن ئۇ تېڭىرقاپ ھەم روھسىزلىنىپ قالدى، زالمۇ ئەمدى ئانچە چىرايلىق كۆرۈنمىدى، قىزلارنىڭ كىيىنىشلىرىمۇ ئادەتتىكىچە كۆرۈنۈۋاتاتتى. ھەممە ئادەمنىڭ چىرايىدا ھەققانىي ئىشلارغا بولغان ساداقەت بۇرۇنقىدەكلا ئۇرغۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، سىكارلېتقا كۈلكىلىك، ئەخمىقەنە ئىشتەك بىلىنىۋاتاتتى.

سىكارلېتنىڭ كاللىسىدىن ئۈشتۈمتۈت ئۆزىنى ئەمدى چۈشىنىۋاتقاندىك بىر پىكىر لىپ قىلىپ ئۆتۈپ ھەيرانلىقتىن ئاغزى ئېچىلىپلا قالدى. ئەسلىدە ئۇ ئۇ ئاياللارنىڭ كۈچلۈك ئىپتىخارلىنىشلىرىدىن، ئىزملىرى ئۈچۈن ئۆزلىرىنى، ئۆزلىرىنىڭ بارلىق ئارزۇ - ئارمانلىرىنى قۇربان قىلىشلىرىدىن تەڭ بەھرىمەن بولالمايدىكەن. ئۇ گەرچە قورقۇنچ ئىچىدە «ياق، ياق! ئۇنداق قارىماسلىقىم كېرەك! ئۇنداق قاراش خاتا! جىنايەت!» دەپ ئويلىسىمۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ ئىزملىرىنىڭ ئۆزى ئۈچۈن ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوقلۇقىنى، كىشىلەرنىڭ ئۇ توغرىلۇق جان - جەھلى بىلەن سۆزلەشلىرىدىن جاق توپغانلىقىنى بىلىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ قارشىچە، ئىزمنىڭ ھېچقانداق مۇقەددەسلىكى يوق، ئۇرۇشمۇ ئۈنچىلا يۈكسەك ئىش ئەمەس، بىر - بىرىنى تەلۋىلەرچە قىرغىن قىلىدىغان، ئىقتىسادنى ۋەيرانچىلىققا ئۇچرىتىدىغان، كىشىلەرنىڭ پاراغەتلىك تۇرمۇشىنى بۇزىدىغان ئىنتايىن يىرگىنچىلىك ئىش ئىدى. ئەمدى ئۇ تۈگىمەس پايپاق،

شارپا توقۇشلاردىن، داكا ئوراشلاردىن، دوختۇرخانىلاردىن، ئۇ يەردە ئادەمنىڭ قۇسقۇسىنى كەلتۈرىدىغان سېسىقچىلىقلاردىن، تۈگمەس ئىغراشلاردىن بىزار بولۇشقا باشلىدى. ئۇنىڭغا چىداش مۇمكىن ئەمەس ئىدى، بولۇپمۇ ئىككى قوۋۇزى ئىچىگە كىرىپ كەتكەن ئۆلۈم ئالدىدىكى ئادەملەرنىڭ چىرايىغا قاراش بەكمۇ قورقۇنچلۇق ئىش ئىدى.

بۇ خىل ئىسيانكار پىكىر كالىسىدا پەيدا بولۇشقا باشلىغاندا، سىكارلېت خۇددى باشقىلارنىڭ ئىچىدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى چىرايىغا قاراپ بىلىپ قېلىشىدىن قورققاندىكى ئەتراپقا قاراپ قويدى. ئاھ، نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭدىمۇ مۇشۇ ئاياللارغا ئوخشاش تەسىرات بولمايدىغاندۇ! ئۇلار ئىزمغا پۈتۈن نىيىتى بىلەن ھەقىقىي سادىق، ھەربىر سۆزى، ھەربىر ھەرىكىتىدە چىنلىق بار، ئەگەر بىرەرسى ئۇنىڭدىن گۇمانلىنىپ قالسا... ياق، كىشىلەرگە كۆڭلىدىكىنى پەقەتلا بىلىندۈرمەسلىكى كېرەك. يالغاندىن ئىزمغا قىزغىن ۋە ئۇنىڭدىن پەخىرلىنىدىغان بولۇۋېلىشى، ئۆزىنى جەنۇب ئىتتىپاقى ئوفىتسىرىنىڭ تۇل قالغان ئايالىغا مۇناسىپ ئىشلارنى قىلىۋاتقانغا سېلىپ، قايغۇ - ئەلەملىرىگە باتۇرلۇق بىلەن چىداشلىق بېرىشى، يۈرىكىنى ئاللىبۇرۇن قەبرىگە كۆمۈلۈپ كەتكەندەك كۆرسىتىشى، ئېرىنىڭ ئىزمنىڭ غەلبىسى ئۈچۈن ئۆلگەنلىكىنى شۇنداق بولۇشقا تېگىشلىك، دەپ تونۇشى كېرەك.

ئاھ، ئۇ نېمىشقا بۇ ئاياللارغا ئوخشىمايدۇ؟ ئۇ بۇلاردەك بىرەر ئىشنى ياكى بىرەر ئادەمنى چىن دىلىدىن سۆيەلمەيدىكەن. بۇ نېمىدېگەن غېرىبانە ھېسسىيات. ئۇ بۇرۇن روھىي ۋە مەنىۋى جەھەتلەردىن ئۆزىنى پەقەتلا تەنھا، يېتىم سەزمەيتتى. ئۇ ۋۇجۇدىدىكى بۇ خىل ئىدىيەنى بوغۇپ ئۆلتۈرمەكچى بولدى، لېكىن ئۆزىنىڭ ماھىيىتىگە سادىق بولۇپ ئۆگەنگەچكە، ئۇ خاراكتېرى ئۇنىڭ ئۇنداق قىلىشىغا يول قويمىتتى. شۇڭا، ئۇ

مېلانىيە بىلەن ئۆزىنىڭ پوكىيىدە خېرىدارلارنى كۈتۈۋاتقاندا ئىدىيەسى توختىماي ھەرىكەت قىلىپ، ئۆزىنىڭ توغرىلىقىغا ئۆزىنى بىر ئامال قىلىپ ئىشەندۈرمەكچى بولاتتى، ئىشەندۈرۈش ئۇنىڭ ئۈچۈن ئانچە قىيىنمۇ ئىش ئەمەس ئىدى.

ۋەتەنپەرۋەرلىك ۋە ئىزم توغرىلۇق ھە دەپ گەپ سېتىۋاتقان ئاياللارنىڭ ھەممىسى ئەخمەق، ئىشتات ھوقۇقى توغرىلۇق كۈچەپ مۇنازىرە قىلىشىدىغان ئەرلەرمۇ شۇنداق. پەقەت سىكارلېت ئوخارا خامىلتونلا ئىرىلاندىيەلىكلەرگە خاس قەيسەر ۋە توغرا كالىغا ئىگە. ئۇ ئىزم مەسىلىسىدە ئۆزىنى ئۇنداق ئەخمەقلەر قاتارىغا چۈشۈرۈپ قويمايدۇ ھەم ئۇ ئۆزىنىڭ ھەقىقىي ئىدىيەسىنى ئاشكارىلاپ يۈرىدىغان ئۇنداق دۆتلەردىنمۇ ئەمەس. كالىسى مۇستەھكەم، ۋەزىيەتنى كۆزەتكەندە ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەتمەيدۇ، شۇڭا ئۇنىڭ كالىسىدىكىنى باشقىلارنىڭ بىلىپ قېلىشى مۇمكىن ئەمەس. ئەگەر بۇ يەردىكىلەر ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدا نېمىلەرنى ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىدىغان بولسا چۆچۈپ كېتىشى مۇمكىن. شۇ تۇرقىدا ئۇ يۈگۈرۈپ سەھنىگە چىقىپ، ئۇرۇش دەرىۋ توختىسۇن، ھەممىمىز ئۆيىمىزگە كېتىپ كېۋەزلىكىمىزگە قارايمىز، بۇرۇنقىدەك تانىمىمىزنى ئوينايلى، ھەممە ئادەمنىڭ سۆيگەن يارى بولسۇن، ھەممەيلەن سۇس مائىسارەڭ كىيىملىرىمىزنى كىيىپ يۈرەيلى، دەپ ئۇنلۇك توۋلىسا، زالىنىڭ ئىچى نېمە بولۇپ كېتەر؟

بۇ خىياللىرى ئۇنىڭغا ۋاقتىنچە خېلى مەدەت بولدى، ئەمما زالغا يەنىلا يىرگىنىش نەزىرى بىلەن قاراپ قويايتتى. مىكلور ئائىلىسىدىكى قىزلارنىڭ بۇ پوكىيى مېرۇپتېر خانىم دېگەندەك چەتتە بولغاچقا، كۆزگە چۈشۈپ تۇرمايدىكەن، شۇڭا خېرىدار ناھايىتى ئاز كېلەتتى، قالغان چاغدا سىكارلېتنىڭ ئىشى يوق، زالىدىكى خۇشال يۈرۈشكەن ئادەملەرگە ھەسەت نەزىرى بىلەن قاراپ ئولتۇراتتى. مېلانىيە ئۇنىڭ خاپا ھالىتىنى سەزدى، لېكىن ئۇنى چارلېسنى ئويلاۋاتقانغا ئورۇپ، ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلاشماي،

پۈكەي ئۈستىدىكى ساتىدىغان ماللارنى كۆزگە كۆرۈنىدىغان قىلىپ تىزىش بىلەن ئاۋارە بولدى، سىكارلېت بولسا ئورنىدىن قوزغالماي، چىرايى تۈرۈك، ئەتراپقا قاراپ ئولتۇرىۋەردى، ھەتتا داۋس ئەپەندى، سىتېپېنس ئەپەندىنىڭ سۈرەتلىرى ئاستىغا تىزىۋېتىلگەن گۈللەرمۇ ئۇنىڭ ئۆچلۈكىنى كەلتۈرەتتى.

«ئۇ نەزىر - چىراغ بويۇملىرىنى قويدىغان ئۈستەلنىڭ ئۆزىغۇ، - ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، - ئۇلار ئۇ ئىككىسى خۇددى ئۆزلىرىنىڭ دادىسىدەك قىلىشىپ كېتىدىكەنە؟» ئۇ بىردىنلا بۇ خىل ھۆرمەتسىزلىكنىڭ ئىنتايىن قورقۇنچلۇق ئىش ئىكەنلىكىنى سېزىپ، دەررۇ مەيدىسىگە كىرىپت سىزىپ توۋا قىلدى ۋە ئۆزىنى ئوڭشىۋالدى.

«دېمىسمۇ شۇنداققۇ، - ئۇ يەنە ئۆزىنى ئاقلاشقا باشلىدى، - ھەممىلا ئادەم ئۇ ئىككىسىنى ئەۋلىيادەك بىلىدىكەن، ئەمەلىيەتتە، ئۇلارمۇ ئاددىي ئادەملەرغۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە شۇنچىلىك سەت ئادەملەر.»

سىتېپېنس ئەپەندى مەجرۇھ ئادەم بولغاچقا، ئۇنىڭ چىرايىغا ئامال يوق، لېكىن داۋس ئەپەندىچۇ؟ سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ ھەيكەلنىڭكىدەك نۇرسىز، ئەمما تەكەببۇر چىرايىغا قارىدى. سىكارلېتنىڭ ئەڭ ئوچ كۆرىدىغىنى ئۇنىڭ ئۆچكە ساقلى ئىدى. ئەرلەر ساقال قويماي بۇرۇتلا قويۇشى، ساقال قويسمۇ تولۇق قويۇشى كېرەك. نېمە ئۇ، ساقال دېسە ساقال ئەمەس، نېمىگە ئوخشاپ قالغان.

«شۇنچىلىك ساقلى بىلەن ماختانغاندەك تۇرۇپ كەتكىنىنى» ئويلىدى سىكارلېت يەنە. ئۇ داۋسنىڭ يېڭى دۆلەتنىڭ ئېغىر يۈكىنى ئۈستىگە ئالغان قەيسەر گىرادىسنى پەقەتلا بىلمەيتتى.

سىكارلېت دەسلەپتە بۇ كاتتا يىغىلىشقا قاتنىشىدىغانلىقى ئۈچۈن بېشى ئاسمانغا يەتكەنىدى، لېكىن ھازىر ئۇنداق بولمىدى. قارىغاندا، ئادەم بۇ يەردە بولغىنى بىلەنمۇ بىكار ئىكەن. بۇ يەرگە كەلگىنى بىلەن بەربىر ئۇلارنىڭ بىر ئەزاسى

بولالمايدىكەن. ئۇنىڭغا ھېچكىم دىققەت قىلمايۋاتاتتى. قارىغاندا، بۇ يىغىلىشقا كەلگەنلەرنىڭ ئىچىدە سۆيگەن يىگىتى يوقى پەقەت شۇلا ئوخشايدۇ. بۇرۇن ئۇ بۇنداق سورۇنلارنىڭ مەركىزى ئىدىغۇ. مۇشۇمۇ ئادىللىق بولدىمۇ! ئۇ ئەمدىلا ئون يەتتىگە كىردى، پۇتلىرى تانسا سېغىنىپ مىدىرلاپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇ ئون يەتتە ياشتا، لېكىن ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن، بالىسى پىتتىي ھاممىنىڭ ئۆيىدىكى بۆشۈكتە بۆلەكلىك، شۇڭا ھەممە ئادەم ئۇنى شۈكۈر - قانائەت قىلىپ ئۆتسۇن دېيىشىۋاتىدۇ. زالدىكى پۈتۈن قىزلار بىلەن سېلىشتۇرسا، ئۇنىڭ كۆكسى ھەممىسىنىڭكىدىن ئاق، بېلى ھەممىسىنىڭكىدىن ئىنچىكە، پۇتلىرىمۇ شۇنچىلىك چىرايلىق. شۇنداق بولسىمۇ، ئۇ نەرسىلەرنىڭ ئەھمىيىتى يوق، ئوخشاشلار چارلېسقا ھەمراھ بولۇپ ئۇنىڭ قەبرىسىدە ياتىدۇ، قەبرە بېشىدىكى تاشقا «پالانچىنىڭ سۆيۈملۈك خوتۇنى» دەپ خەت يېزىپ قويۇلىدۇ.

ئۇ ھازىر قىز ئەمەس، شۇڭا تانسا ئوينىيالمىدۇ، ئويناپ - كۈلۈپمۇ يۈرەلمەيدۇ، ئېرى ھايات خوتۇنمۇ ئەمەس، باشقا خوتۇنلار بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ تانسا ئوينىۋاتقان، خۇلق چىقىرىۋاتقان قىزلارنى باھالىيالمىدۇ. ئۇ تېخى ياش ئەمەسمۇ، تۇل خوتۇن بولۇپ قالماسلىقى كېرەكتىغۇ؟ تۇل خوتۇنلۇق قەبرىلارغا خاس ئىش ئەمەسمىدى؟ قېرىغاندا ئادەم تانىسىمۇ ئوينىيالمىدۇ، خۇلقىمۇ چىقىرالمايدۇ، ئەرلەرنى ئۆزىگە قارىتىشىنىمۇ ئويلىمايدۇ. لېكىن، سىكارلېت ئون يەتتە ياشقا كىرگەن، ناھايىتى ياش تۇرۇپ تۇل خوتۇنلار ئىتائەت قىلىدىغان قائىدە - يوسۇنلارنىڭ ئۈلگىسى بولۇپ بۇ يەردە تۈپتۈز ئولتۇرسا بۇمۇ ئادىللىق بولامدۇ؟ چىرايلىق ئەرلەر پوكەينىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۇمۇ ئۇلارغا بوش گەپ قىلىشى، نومۇس قىلغاندەك ناز بىلەن يەرگە بېقىشى كېرەك! بۇ ئېمىدېگەن ئادالەتسىزلىك!

ئاتلانئادا ھەربىر قىزنىڭ ئەتراپىدا ئۈچ قات ئەرلەر بولىدىكەن، ھەتتا ئادەتتىكى قىزلارمۇ ئۆزلىرىنى خۇددى

تەڭداشسىز گۈزەلدەك بىلىدىكەن. ھەممىدىن يامىنى، ئۇلار مۇشۇنداق سورۇنلارغا ئەڭ، ئەڭ چىرايلىق كىيىملەرنى كىيىشىپ كېلىدىكەن.

سىكارلېتچۇ؟ ئۇ خۇددى قارا قاغىدەك، قاپقارا كىيىملەر بىلەن تۈگمىسىنى گېلىغىچە ئېتىپ ئولتۇرىدۇ. بۇ كىيىمدە نە گۈل، نە زىغزىق بولسۇن، ئاپىسى بەرگەن ھېلىقى بۇلاپكىدىن باشقا زىننەت بويۇملىرىمۇ يوق. چىرايلىق كىيىنىشكەن قىزلارنىڭ يىگىتلىرىنى قولتۇقلاپ مېڭىپ يۈرۈشكەنلىرىگە قاراپ ئولتۇرغىنى ئولتۇرغان. چارلېسنىڭ چىچەك چىقىپ ئۆلۈپ كەتكىنىچۇ تېخى. جەڭ مەيدانىدا شەرەپ بىلەن ئۆلگەن بولسىمۇ، سىكارلېتقا مۇشۇنداق سورۇنلاردا ماختىنىدىغانغا گەپ تېپىلاتتى ئەمەسمۇ.

سىكارلېت ئىككى جەينىكىنى پوكەي ئۈستىگە قويۇپ ئېڭىكىنى يۆلەپ ئولتۇراتتى. نېگىر ئانىسى، بۇنداق ئولتۇرساڭ بىلەكلىرىڭگە ئاسان قورۇق چۈشۈپ كېتىدۇ ھەم ئۈستىخىنىڭمۇ مايماق بولۇپ قالىدۇ، دەيدىغان. مايماق بولۇپ قالسا نېمە بوپتۇ؟ ئەمدى ئۇنىڭغا چىرايلىق بىلەكلىرىنى كۆرسىتىدىغانغا نەدە پۇرسەت. سىكارلېت خۇددى چاڭقاپ كەتكەن ئادەمدەك، خىلمۇ خىل كىيىملەردىكى قىزلارغا قاراپ كېتىۋاتاتتى. بەزى قىزلار سۈت رەڭ كۆڭلەڭلەرنى كىيىشكەن، باشلىرىغا ئەتىرگۈلدىن قىلغان گۈلچەمبىرەكلەرنى كىيىۋالغان؛ بەزىلىرىنىڭ ئۈستىدە قىزغۇچ ھال رەڭ يىپەك كۆڭلەكلەر، ئېتەكلىرىگە ئاق قۇنىڭ پەيلىرىدە جىيەك تۇتقان؛ بەزىلىرى سۇس ھاۋارەڭ كۆڭلەكلەردە، كەينى ئېتەكلىرى يەردە سۆرىلىپ تۇرغان. ھەممىسىنىڭ كۆكرەكلىرى يېرىم ئوچۇق. مايىپىل مېرۋېتېر بىر ئەسكەرنىڭ مۇرىسىگە ئېسىلغان پېتى ياندىكى پوكەيگە قاراپ ماڭدى. ئۇ ئۈستىگە ئالما رەڭ نېپىز رەختتە كەڭ كۆڭلەك كىيىۋالغان بولۇپ، ئىنچىكە بېلى كۆڭلەكنىڭ سىرتىدىن ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇرۇپتۇ، كۆڭلىكىگە سۈت رەڭ

تورلاردىن نۇرغۇن زىغىزىق چىقىرىۋاپتۇ. بۇ رەختلەر چارلېستوندىكى ئەڭ ئاخىرقى قامال قىلىنغان پاراخوتتىن ئېلىپ كېلىنگەن. مايېپل خۇددى ئۇ رەختلەرنى ئەلدە نامى بار باتلىر ئەپەندى ئەمەس ئۆزى ئېلىپ كېلىۋاتقاندەك، بەكمۇ كۆرەڭ.

«ئاشۇ كۆڭلەكنى مەن كىيگەن بولسام قانچىلىك چىرايلىق بولۇپ كېتەر ئىدىم، — ئويلىدى سىكارلېت ھەسەت ئوتىدا پۇچۇلىنىپ تۇرۇپ، — ئۇنىڭ بېلىنى قاراڭلار، كالىنىڭكىدەك تۇرىدۇ. ئۇ رەڭ ماڭا تازىمۇ يارىشاتتى، كۆزلىرىمۇ ئۆزگىرىپ ... بۇ رەڭ ئۇنىڭ تېرىسىگە قانداق ياراشسۇن؟ تېرىسى خۇددى قۇرغاق كۆكرىپ تۇرمامدۇ؟ ئىست، ئەمدى بۇنداق رەڭلەردە كىيىم كىيەلمەيمەن — دە. قارىلىق ۋاقتىم توشقان چاغدىمۇ كىيىملى بولمايدۇ. بىر ئامال قىلىپ باشقىدىن ياتلىق بولساممۇ كىيەلمەيمەن، شۇ چاغدىمۇ مۇشۇنداق قارا — قۇرا، رەڭسىز نەرسىلەرنى كىيىپ يۈرەرمەنمۇ؟»

سىكارلېت بۇ ئادالەتسىز ئىشلارنى بىردەم ئاشۇنداق ئويلاپ، كېيىن ئۇنتۇپ قالغاندەك مۇ قىلدى. ھاياتتا ئادەمنىڭ ئويىناپ — كۈلىدىغان، چىرايلىق كىيىنپ يۈرىدىغان، تانىسلاردا ئېچىلىپ ئويىنايدىغان، ناز — خۇلقلارنى چىقىرىدىغان ۋاقتى نېمىدېگەن قىسقا، بىرنەچچە يىللا ئىكەن شۇ. ئاندىن توي قىلىدىكەن، رەڭسىز كىيىملەرنى كىيىدىكەن، بالا تۇغىدىكەن، ئىنچىكە بەللەرمۇ قالمايدىكەن، تانىسلاردا ئۆيلۈك بولغان ئاياللار بىلەن بىر بۇلۇڭغا تىقىلىپ ئولتۇرىدىكەن، تانسا ئوينىسىمۇ ئۆزىنىڭ ئېرى بىلەن ياكى ياشانغان ئەپەندىلەر بىلەن ئويىنايدىغان گەپ ئىكەن. ئۇلارنىڭ ئادەمنىڭ پۈتتىكى دەسسەپ ئويناشلىرىچۇ تېخى. ئۇنداق قىلمىساڭ ئۇ خوتۇنلار غەيۋىتىڭنى قىلىشىدۇ، نامىڭغا شەك كەلتۈرىدۇ، ئۇ چاغدا ئائىلەڭگىمۇ ياخشى ئەمەس. قىز ۋاقتىڭدا پۈتۈن زېھنىڭنى قانداق ياسىنىش، ئەرلەرنى قانداق جەلپ قىلىشقا قارىتىدىكەنسىن. بىر — ئىككى يىلدىن كېيىن

توي قىلساڭ ئۇ ئىشلاردىكى ماھارىتىڭ بىكارلا بولىدىكەن. بۇ ئېمىدىگەن قورقۇنچلۇق ئىسراپچىلىق. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىسىنىڭ بەرگەن تەربىيەلىرىنى ئېسىگە ئالدى. بۇ خىل تەربىيەلەر ئەتراپلىق ۋە شۇنچىلىك ئېسىل ئىدى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭ ئۈنۈمىنى پات - پات كۆرۈپ تۇرغانىدى. ئۇ سانى بىر يۈرۈش قائىدە - مىزانلارنى ئۆگىتەتتى، شۇ بويىچە ئىش قىلساڭ سېنى كۈتكەن مەقسىتىڭگە چوقۇم يەتكۈزەتتى.

ياشانغان خانىملار بىلەن بىللە بولغاندا ئۇلارغا ئوماق كۆرۈنۈش، گەپ تاپىدىغانغا ئورۇن قويماسلىق ئۈچۈن، ئادەم ئۆزىنى ھېچنېمە بىلمەيدىغان، كاللىسى ئاددىي قىياپەتتە كۆرسىتىشلىرى كېرەك ئىدى. چۈنكى، ئۇلار ئىنتايىن ھەسەتخور بولۇپ، خۇددى قېرى مۈشۈككە ئوخشاش، قىزلاردىن پەقەتلا كۆزلىرىنى ئالمايتتى، ئازراق گەپتىن كەتكۈزۈپ قويسا شۇ ھامان ئېتىلىشقا تەييار تۇراتتى. قىزلار قېرى ئەپەندىلەرگە قارىتا سەل شوخراق ھەم خۇلقۇقىراق بولۇشلىرى كېرەك، بەكمۇ ئاشۇرۇۋەتمەي چېكىدە نازلىنىپ قويسىمۇ يامان كەتمەيدۇ. بۇمۇ ئۇلارنى ئۆزىگە جەلپ قىلىش ئۈچۈن، ئەلۋەتتە. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۆزلىرىنى ياشىرىپ قالغاندەك ھېس قىلىپ، ئۆزىنى باسالماي قىزلارنى ئانچە - مۇنچە چىمداپ قويۇشىدۇ، شەيتان قىز دەپ ئەركىلىتىپمۇ قويىدۇ. بۇنداق چاغدا ئازراق قىزىرىش كېرەك، بولمىسا ئۇلار سېنى تېخىمۇ كۆپ چىمداپ، ئەدەپسىزلىك بىلەن كۆڭۈللىرىنى ئاچىدىغان بولىۋالىدۇ، ھەتتا ئورنىغا بېرىپ ئولتۇرغاندا ئوغۇللىرىغا سېنى شاللاق ئىكەن دەپ يامانلاپمۇ بېرىدۇ.

ياش قىزلار بىلەن يېڭى توي قىلغان قىزلارغا قارىتا ئاغزىڭدىن ھەسەل تېمىپ تۇرىدىغان بولسۇن. ئۇلار بىلەن بىر كۈندە ئون قېتىم كۆرۈشسەڭمۇ ھەر قېتىم سۆيۈپ كۆرۈش، ئۇلارنىڭ بەللىرىدىن تۇتۇپ ماڭ، ئۇلارمۇ سېنىڭ بېلىڭدىن

تۇتىدىغان بولسۇن. ئۇلارنى ياخشى كۆرمىسەڭمۇ شۇنداق قىلىشنىڭ كېرەك. ئۇلارنىڭ كىيىملىرىنى، بوۋاقلارنى قىلچە ھەسەت قىلماي ماختا، يىگىتلىرىگە چاقچاق قىل، ئەرلىرىگە ھۆرمىتىڭنى بىلدۈر. ئۇلارنىڭ سېنى ماختاشلىرىنى كەمتەرلىك بىلەن كۈلۈپ تۇرۇپ رەت قىل، ئۇلارنىڭ خانىملىرىغا يەتمەيدىغانلىقىڭنى ئېيت. ئەڭ مۇھىم ئىش، بىرەر ئىشقا بولغان ئۆزۈڭنىڭ ھەقىقىي قاراشلىرىڭنى ئۇ خانىملارغا قارىغاندا ئازراق سۆزلە.

باشقىلارنىڭ ئەرلىرىگە ئارتۇقچە قىزىقىپ كېتىشتىن ھەزەر ئەيلە، ئۇلار سەن بۇرۇن تاشلىۋەتكەن ياكى ئالاھىدە جەلپكار ئەر بولسىمۇ مەيلى. ئەگەر سەن ئۇنداق ئەرلەرگە ئالاھىدە يېقىنچىلىق قىلىپ كەتسەڭ، ئۇلارنىڭ خانىملىرى سېنى يەتتىگىلىتەك ئىكەن دەپ قالىدۇ، بۇنىڭ بىلەن يامان ئاتىقنىڭ چىقىپ، ئاخىرىدا ئۆزۈڭنىڭ يىگىتىڭنىمۇ مەڭگۈ تۇتۇپ قالالمايسەن.

ياش بويتاق ئەرلەر بولسا بۇ باشقا گەپ. ئۇلارغا قاراپ يېقىملىق كۈلۈۋەرگىن. ئۇلار سېنىڭ نېمىگە كۈلۈۋاتقىنىڭنىڭ سەۋەبىنى بىلمەكچى بولغاندا ئۇلارغا ھەرگىز ئېيتما، ئەكسىچە تېخىمۇ كۈلۈپ، ئۇلارنى بۇ سىرنىڭ تېگىگە يەتمىگۈچە ئەتراپىڭدىن كېتەلمەيدىغان قىلىۋەت. قاش - كۆزلىرىڭنى ئوينىتىپ ئۇلارنىڭ ئازراق بولسىمۇ تېنىنى جۇغۇلدىتىپ قوي، سەن بىلەن ئايرىم سۆزلىشىشنىڭ كويىغا چۈشسۇن. سەن بىلەن ئايرىم ئۇچرىشىپ، ئۇ سېنى سۆيمەكچى بولغاندا، ئۇنىڭ بۇ قىلىقىنىڭ ساڭا ئىنتايىن ئېغىر كەلگەنلىكىنى ئېيتىپ يالغاندىن خاپا بولغان بولۇۋال. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ بۇ ئەخلاقسىز قىلىقى ئۈچۈن سەندىن ئەپۇ سورايدىغان بولىدۇ ھەم مۇلايىم ئاۋازدا سەندىن ئەپۇ سورايدۇ، ئاندىن يەنە سېنى قولىدىن چىقىرىۋەتكۈسى كەلمەي يەنە بىر قېتىم سۆيۈشكە ئىنتىلىدۇ. بەزىدە ئۇنىڭغا ئۆزۈڭنى سۆيۈرۈپ قويساڭمۇ بولىدۇ (بۇنى

سىكارلېتقا ئاپىسى بىلەن نېگىر ئانىسى ئۆگەتمىگەن، بۇنداق قىلىشنىڭ رولىنىڭ چوڭ بولىدىغانلىقىنى ئۆزى ھېس قىلغانىدى)، ئاندىن نېمە ئىش بولدى، بىلمەيلا قالدىمغۇ دەپ يىغلىۋەت. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ سېنى تېخىمۇ ھۆرمەت قىلىدىغان بولىدۇ، ياشلىرىڭنى سۈرتىدۇ، مۇھەببىتىنى ئىزھار قىلىدىغان، سېنى ئىنتايىن ھۆرمەتلەيدىغان ئىپادىلەردە بولىدۇ ...

ئاد، بويتاق ئەرلەرنىڭ ئىشى نېمىدېگەن ئاسان! سىكارلېت ئۇلارنى قولغا كەلتۈرۈشنىڭ ھەممە يوللىرىنى بىلىدۇ: قاش - كۆزلىرىنى ئوينىتىش، يەلپۈگۈچ بىلەن يۈزىنى يېرىم تۈسۈپ تۇرۇپ كۈلۈش، ساغرىسىنى كۆڭلەكنىڭ ئىچىدە تۇرغۇزۇپ قوغغۇراقتەك چايقاپ مېڭىش، كۆز يېشى قىلىش، تېلىقىپ كۈلۈش، نازلىنىپ گەپ قىلىش، مۇلايىم قىياپەتتە تۇرۇپ ھېسداشلىق قىلىش، دېگەندەك، ئۇ بۇ چارىلەرنى ئىشلىتىپ بىرسىدىمۇ غەلبە قىلمىغان ئەمەس، بىر ئاشلىپىدىن باشقىسىدا. بىراق، بۇ ئەپچىل چارىلەرنى ئۆگىنىپ، قىسقا ۋاقىتلا ئىشلەتكەندىن كېيىن يەنە داۋاملىق ئىشلەتكىلى بولمىدى. ئەسلىدە ئۇنداق بولماسلىقى كېرەك ئىدىمغۇ؟ ئۆمۈرۋايەت توي قىلماي، ئاچ مائىسارەڭ كۆڭلىكىنى داۋاملىق كىيىپ، ئەرلەرنى ئاشۇنداق مەڭگۈ كەينىدىن چىقمايدىغان قىلىپ يۈرگەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! بىراق، بۇنىڭمۇ بولمىغان بىر تەرىپى بار. ئىندىيا ۋىلكېسقا ئوخشاش قېرى قىزغا ئايلىنىپ قالساڭ، ئۇ چاغدا خەقلەر بىرگەنگەندەك قىلىپ: «ۋاي بىچارىيە!» دېيىشىدۇ. ياق، يەنىلا ئىززەت - ھۆرمىتىڭنى ساقلاپ توي قىلىۋالغىنىڭ ياخشى، شۇنىڭدىن كېيىن بارلىق كۆڭۈللۈك ئىشلاردىن مەھرۇم بولساڭمۇ مەيلى.

ئاد، ھايات نېمىدېگەن مەنىسىز! سىكارلېت نېمىشقىمۇ چارلېس بىلەن توي قىلىپ، ئون ئالتە يېشىدا ئۆزىنىڭ ئىستىقبالىنى ئۆزى نابۇت قىلغان بولغىدى؟

ئۇنىڭ قىلچە ئۈمىد يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە بارغانسېرى قورسىقىنى كۆپتۈرۈۋاتقان خام خىياللىرى بىردىنلا ئۈزۈلۈپ قالدى. چۈنكى، ئادەملەر تام تەرەپكە قىستىلىشىپ كېتىۋاتاتتى، قىزلار بىلەن خانىملار ئىچىدىكى ئىشتانلىرىنىڭ كۆرۈنۈپ قېلىشىدىنمۇ ئىزا تارتماي، خەقلەر دەسئۆلمسۇن دەپ ئەنسىرەپ ئېتەكلىرىنى تىزغىچە كۆتۈرۈشۈۋالغانىدى. سىكارلېت پۈتۈننىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ، خەلق ئەسكەرلىرى پولكىنىڭ باشلىقىنىڭ سەھنىگە چىقىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ سەھنىدىكى بىر توپ ئادەمگە كوماندا بېرىپ ئۇلارنى قاتار تىزدى، ئاندىن ئۇلار تەرلەپ - پىشىپ بىرنەچچە مىنۇت ھەربىي مەشىق ئويۇنى كۆرسەتتى. ئۇلارنىڭ ھەرىكەتلىرى شۇنچىلىك چەبدەس ۋە تېتىك ئىدى. تاماشىبىنلار ئۇلارغا قىزغىن ئالقىش يانغراتتى. سىكارلېتمۇ كۆپچىلىك بىلەن تەڭ چاۋاك چالدى. ئارقىدىنلا ئۇ ئەسكەرلەر تارقىلىپ، كەمپۈت، ھاراق ۋە لىمون سۈيى ساتىدىغان پوكەيلەرگە قاراپ ماڭدى، سىكارلېت دەررۇلا ئىزمغا كۆڭۈل بۆلگەن قىياپەتكە كىرىۋېلىپ مېلانىيەگە قارىدى.

— ئۇلار نېمىدېگەن كېلىشكەن ئادەملەر، شۇنداقمۇ؟ — دېدى ئۇ.

بۇ چاغدا مېلانىيە پوكەي ئۈستىدىكى نەرسىلەرنى رەتلەش بىلەن بولۇۋاتاتتى.

— ناۋادا ئۇلار ئۈستىلىرىگە كۈل رەڭ ھەربىي كىيىملەرنى كىيىپ ۋىرگىنىيەگە بارغان بولسا تېخىمۇ چىرايلىق بولاتتى، — دېدى مېلانىيە ئاۋازىنى پەسلەتمەي ئادەتتىكىدەكلا سۆزلەپ.

بىرنەچچە خەلق ئەسكىرىنىڭ ئانىسى پوكەيگە يېقىن يەردە تۇراتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى گونان خانىم مېلانىيەنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ قىزىرىپ، تاتىرىپ كەتتى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋىللىي ئىسىملىك يىگىرمە بەش ياشقا كىرگەن ئوغلى خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ ئىچىدە ئىدى.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ بۇنداق گەپ قىلىدىغانلىقىنى

ئويلىمىغاچقا، بەكمۇ قورقۇپ كەتتى.

— سىزگە نېمە بولدى، مېلانىيە؟

— بۇ راست گەپ، سىكارلېت. مەن بالىلار بىلەن بوۋايلىرىنى دېگىنىم يوق. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى خېلى كۆپ ئادەملەر مىللىتىق كۆتۈرەلەيدۇ، ئۇلارنىڭ ھازىر قىلىۋاتقىنىمۇ شۇ ئىش.

— لېكىن... لېكىن... — سىكارلېت ئويلىنىپ قالدى، چۈنكى، ئۇ بۇرۇن بۇ ئىشنى خىيالىغا كەلتۈرۈپ باقمىغانىدى، — بەزى ئادەملەرنىڭ ئۆيىدە بولۇپ قېلىشى... — ۋىللى گونان ئۆزىنىڭ ئاتلانتادا بولۇپ قالغانلىقىنى ئۇنىڭغا نېمە دەپ چۈشەندۈرگەن بولغىدى؟ — بەزىلەرنىڭ ئۆيىدە بولۇپ قېلىشى شەھىرىمىزنى دۈشمەننىڭ تاجاۋۇزىدىن ساقلاش ئۈچۈن ئەمەسمۇ!

— ھازىر بىزگە ھېچكىم تاجاۋۇز قىلمايدۇ، تاجاۋۇز قىلىدىغان ئادەممۇ يوق، — دېدى مېلانىيە ئۇ خەلق ئەسكەرلىرىگە قاراپ قويۇپ سوغۇق تەلەپپۇزدا، — تاجاۋۇزچىلارنىڭ كېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ ئەڭ ياخشى چارىسى ۋىرگىنىيەگە بېرىپ، ئالدىنقى سەپتە شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئەدىپىنى بېرىش. خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ بۇ يەردە قېلىشى ئېگىرلارنىڭ توپىلاڭ كۆتۈرۈشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن دېگەن گەپكە كەلسەك، بۇ تېخىمۇ ئەخمىقانه گەپ. بىزنىڭ خەلقىمىز نېمىشقا توپىلاڭ كۆتۈرىدۇ؟ بۇ پەقەت قورقۇنچاقلارنىڭ تاپقان باھانىسى. ئەگەر ھەرقايسى ئىشتاتلاردىكى خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ ھەممىسى ۋىرگىنىيەگە بارىدىغان بولسا، بىز بىرنەچچە ئاينىڭ ئىچىدىلا شىماللىقلارنى ئۇچۇقتۇرۇۋېتەتتۇق.

— مېلانىيە! — سىكارلېت كۆزلىرى چەكچىيىپ يەنە بىر قېتىم توۋلاپ كەتتى.

مېلانىيەنىڭ مۇلايىم بىر جۈپ قارا كۆزلىرىدىن غەزەپ ئوتلىرى چاچراپ تۇراتتى.

— مېنىڭ ئېرىم قورقماي ئالدىنقى سەپكە كەتتى، سىزنىڭ ئېرىڭىز مۇ ھەم شۇنداق. مەن ئۇلارنىڭ ئۆلۈشىگە رازىكى، ئۆيگە بېكىنىۋېلىشىغا رازى ئەمەس. سۆيۈملۈكۈم، كەچۈرۈڭ، بەكمۇ قارام ھەم قورقۇنچلۇق گەپ قىلىپ قويدۇم.

مېلانىيە تەسەللى بەرگەندەك سىكارلېتنىڭ دولىسىغا بوش ئۇرۇپ قويدى، سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى ئۇنىڭغا تىكىلىپ قالغانىدى. شۇ تۇرقدا ئۇنىڭ ئويلاۋاتقىنى چارلېس ئەمەس، ئاشلىپى ئىدى. ئاشلىپىمۇ ئۆلۈپ كەتسىچۇ؟ دەل شۇ چاغدا دوختۇر مادې ئۇلار تەرەپكە كېلىپ قالدى. سىكارلېت ئىتتىك ئۇنىڭغا بۇرىلىپ زورىغا كۈلۈپ قويدى.

— ياخشىمۇ سىلەر، قىزلار، — دېدى ئۇ قىزلارغا، — سىلەرنىڭ كەلگىنىڭلار بەكمۇ ئوبدان بولدى. سىلەرنىڭ بۈگۈن كەچتە بۇ يەرگە كەلمىكىڭلارنىڭ قانچىلىك تەسكە توختىغانلىقىنى مەن بىلىمەن. بۇمۇ بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن. مەن سىلەرگە بىر سىرىمنى دەپ بېرىي، مەن بۈگۈن كەچتە دوختۇرخانا ئۈچۈن تېخىمۇ كۆپ پۇل تاپىدىغان ھەيران قالارلىق بىر چارە تاپتىم، بۇنى ئاڭلىسا خانىملار قورقۇپ كېتىشىرىمۇ مۇمكىن، — ئۇ ئۆچكە ساقىلىنى لىكىلدىتىپ كۈلۈپ كەتتى.

— تېز ئېيتىڭ، قانداق چارە ئۇ؟

— يەنىلا سىلەرنىڭ پەرەز قىلغىنىڭلار ياخشى. بىراق، ئۆلىمالىرىمىز شۇ سەۋەبلىك مېنى شەھەردىن قوغلاپ چىقىرىشماقچى بولۇپ قالسا، سىلەر قىزلار مېنى قوللىشىڭلار كېرەك. ئىشقىلىپ، بۇمۇ دوختۇرخانا ئۈچۈن — دە، بۇنداق ئىشنى بۇرۇن پەقەتلا قىلىپ باقمىغان.

ئۇ چوڭ — چوڭ چامداپ بىر بۇلۇڭدا ئولتۇرۇشقان سېستىرالارنىڭ يېنىغا ماڭدى. سىكارلېت بىلەن مېلانىيە ئۇنىڭ نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى پەرەز قىلىشىپ تۇراتتى، ياشانغان ئىككى ئادەم ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ زىغزىق تۇتىدىغان توردىن

ئون ئىنگىلىز مىلى ئۈزۈنلۇقتا ئالدىدىغانلىقىنى ئۈنلۈك دېدى. سىكارلېت ئۇلارغا تورنى ئۆلچەپ بېرىۋاتقاندا، بىرسى ئۇنىڭ ئېڭىكىدىن تۇتۇپ بوش چىمداپ قويدى. ئاندىن بۇ ئەدەپسىز قېرىلار لىمون سۈيى ساتىدىغان پوكەي تەرەپكە كەتتى. ئۇ تەرەپتىكى پوكەيلەردە ئادەم كۆپ ئىدى. چۈنكى، ئۇ يەردىكى مايپىل مېرۋېتېرنىڭ قوڭغۇراقتەك زىل كۈلكىسى، فەننى ئېلىستىنىڭ ناز - خۇلقلىرى، ۋېمتىن ئائىلىسىدىكى قىزلارنىڭ چاقماقتەك گەپلىرى خېرىدارلارنى سۆيۈندۈرەتتى. مېلانىيە بولسا دۇكان غوجايىنىغا ئوخشاش، ئەرلەرگە ئانچە كېرىكى يوق نەرسىلەرنى سوغۇققان تۇرۇپ ساتاتتى، سىكارلېت بولسا مېلانىيەگە قاراپ ئىش قىلاتتى.

باشقا پوكەيلەردە ئەرلەر كۆپ ئىدى، قىزلار بىلەن كۈسۈرلىشىپ بىر نېمىلەر دېيىشەتتى، ئۇلار ئۇ يەردىن بىر نەرسىلەرنى سېتىۋالاتتى. مېلانىيە بىلەن سىكارلېت تۇرغان پوكەي ئۇنداق ئەمەس، كەلگەن ئەرلەرمۇ ئۆزلىرىنىڭ ئاشلىپى بىلەن ئۈنۈپىرىستېتتا بىلەن ئوقۇغانلىقلىرى، ھازىر ئۇنىڭ ياخشى ئەسكەر ئىكەنلىكى ياكى ھۆرمەت تەلەپپۇزى بىلەن چارلېسنىڭ ئۆلۈمى ئاتلانتا ئۈچۈن زور يوقىتىش بولغانلىقى توغرىلىق گەپلەرنى قىلاتتى.

كېيىن مۇزىكانتلار بىردىنلا «جون بوكېر، بۇ نېگىرغا ياردەم قىل» ناملىق شوخ مۇزىكىغا چالدى. سىكارلېت ئاڭلاپلا ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى. ئۇنىڭ ئوينىغۇسى، راستلا ئوينىغۇسى كېلىپ كېتىۋاتاتتى. كۆزلىرى ئالدىدىكى تاختايدا پۈتلىرى پولىنى رېتىمغا چۈشۈرۈپ بوش توكۈلدناتتى، كۆزلىرى خۇددى لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان دەك ئوت بولۇپ يېنىۋاتاتتى. شۇ ئارىلىقتا تېخى يېڭىلا كېلىپ ئىشىك ئالدىدا تۇرغان بىر ئەر سىكارلېتنى، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن چىقىپ تۇرۇۋاتقان ئانسا ئوينىيالمىغانلىقىغا بولغان ئۆرتىنىشلىرىنى كۆرۈپ قالدى. سىكارلېتمۇ ئۇنى كۆردى. ئەر ئۆزىچە كۈلۈپ قويدى، چۈنكى ئۇ

قارشى تەرەپنىڭ ئۆزىنى قارشى ئالدىغانلىقىنى ئىپادىلىگەنلىكىنى بايقىغانىدى. ئەلۋەتتە، بۇنداق ئىپادىنى ھەر قانداق ئەر كىشى بايقىيالايدۇ.

ئۇ ئۈستىگە قارا سارجىدىن كاستوم - بۇرۇلكا كىيىۋالغان، بويى باشقىلاردىن تۆتلۈك ئېگىز تۇرىدىغان، گەۋدىلىك ئادەم ئىدى، ئەمما بەدىنى تۆۋەنلىگەنسىرى ئورۇق ئىدى، بېلىمۇ شۇنچىلىك ئىنچىكە، پۇتلىرىمۇ كىچىك، پۇتىدا پارقىراپ تۇرغان ئۆتۈك بار ئىدى. باشتىن بويى كىيىۋالغان قارا كىيىملىرى، مەيدىسىدىكى كېپىنەك گالىستۇكى ئۇنىڭ پۈتۈن تۇرقى ۋە چىرايىغا زادىلا ياراشمىغانىدى. چاچلىرى قاپقارا پارقىراپ تۇرلۇقتى، ئىككى تەرىپىدىكى چېكە چاچلىرى چىرايلىق ياسالغان بولۇپ، يېنىدىكى ئاتلىق ئەسكەرلەرنىڭ مودا بۇرۇتلىرىغا سېلىشتۇرغاندا بەئەينى چەت ئەللىكتەك كۆرۈنەتتى. پۈتۈن تۇرقىدىن نومۇسنى بىلمەيدىغان شاللاق ئادەملىكى چىقىپ تۇراتتى. كۆرۈنۈشى بەكمۇ ھاكاۋۇر بولۇپ، ئادەمگە ئۇچىغا چىققان تەكەببۇر، ئەدەپسىز ئادەمدەك تەسىر بېرەتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇنىڭ سىكارلېتقا تىكىلىپ تۇرغان قىلىقسىز كۆزلىرىدە يامان بىر نىيەت يوشۇرۇنغاندەك ئالامەت بار ئىدى. ئۇ كۆزلىرى تاكى سىكارلېت ئۇنى بايقاپ ئۇنىڭغا نەزىرىنى تىككۈچە شۇ قېلىپتا تۇردى.

سىكارلېت ئۇنى تونۇيدىغاندەك، يۈرىكىنىڭ بىر يېرىدىن بىر سادا چىقىۋاتقاندەك بولدى، لېكىن كىم ئىكەنلىكىنى ئېسىگە ئالالمىدى. كىملا بولسۇن، ئۇ بىرنەچچە ئايدىن بېرى ئۇنىڭغا قىزىقىپ قارىغان تۇنجى ئەر ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭغا خۇشال بىر تەبەسسۇم ھەدىيە قىلدى. ئۇ ئەر ئۇنىڭغا ئېگىلىپ سالام قىلدى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا جاۋاب ياندۇردى. ئارقىدىن ئۇ قەددىنى رۇسلاپ ئىندىيانلارغا خاس سالماق قەدەم بىلەن ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى. سىكارلېت قورقۇپ كېتىپ بىردىنلا ئاغزىنى تۇتۇۋالدى، چۈنكى ئۇ ئۇنىڭ كىملىكىنى بىلگەنىدى.

سىكارلېت خۇددى بېشى ئۈستىدە چاقماق چېقىلغاندەك قاتتىق چۆچۈپ جايىدا مىدىر قىلماي قېتىپلا قالدى. ئۇ ئادەم ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن ئۆتۈپ بۇ تەرەپكە يېقىن كېلىپ قالغانىدى. سىكارلېت ئېسىگە كېلىپ ئارقا تەرەپتىكى پىرەنىكخانغا كىرىۋالماقچى بولۇپ كەيتىگە بۇرىلىۋىدى، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى پوكەيدىكى بىر مىخ ئىلىۋېلىپ، ھەر قانچە تارتسىمۇ چىقمىدى، ئۇنىڭغىچە ئۇ ئادەم پوكەينىڭ ئالدىغا كېلىپ بولدى.

— توختاڭ! — دېدى ئۇ. ئاندىن ئېڭىشىپ ئۇنىڭ كۆڭلىكىنى مىختىن ئاجرىتىۋەتتى، — مەن سىزنى مېنى ئۈنتۈپ قالدۇ دەپ ئويلىماپتىكەنمەن، ئوخارا خېنىم. ئۇنىڭ ئاۋازى ئەكسىچە سىكارلېتنى خۇش قىلدى. ئۇنىڭ ئاۋازى ئېسىلزاڭلارغا خاس يېقىملىق، جاراڭلىق، چارلېستون-لۇقلارنىڭكىدەك تەمكىن، ئىللىق ئاۋاز ئىدى.

سىكارلېت ئۇنىڭغا ئۆتۈنۈش نەزىرىدە قاراپ قويدى، ئۆتكەن قېتىمقى ئىش ئېسىگە كېلىپ ۋىلىلىدە قىزاردى، ئۆمرىدە تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتقان قاپقارا ۋە رەھىمسىزلىك بىلەن ئويىناپ تۇرۇۋاتقان نۇرلۇق كۆزلەرگە قارىلىپ قالدى. دۇنيادا شۇنچە كۆپ گەرلەر تۇرسا نېمىدەپ قېرىشقاندەك ئۇنىڭغا ئۇچراپ قالىدۇ؟ بۇ قورقۇنچلۇق ئادەم ئۆتكەندە ئۆزى ئاشلىيى بىلەن ئويىنغان، ھازىر ئويلىسىمۇ بەدىنى تىكەنلىشىدىغان ھېلىقى ئويۇننى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن ئەمەسمۇ؟ نارەسىدە قىزنى ئاياغ ئاستى قىلغان بۇ نومۇسىز ئادەمنى كىشىلەر ھېچقانداق يەرگە چاقىرىشمايتتىغۇ؟ ئۇ تېخى خۇددى ئىشەنچى باردەك سىكارلېتنى، سىز يۇقىرى تەبىقىگە مەنسۇپ قىز ئەمەس، دەپ ھاقارەتلىگەن.

مېلانىيە ئۇ ئادەمنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ ئىتتىك بېشىنى كۆتۈردى. سىكارلېت شۇندىلا مېلانىيەنىڭ يېنىدا ئىكەنلىكىگە تۇنجى قېتىم شۈكۈر - سانا ئېيتتى.

— ھۇي، بۇ ... رېت باتلېر ئەپەندىغۇ؟ — مېلانىيە چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتۈپ قولىنى ئۇتىغۇغا بەردى، — مەن سىزنى كۆرگەن ...

— سىلەرنىڭ توي قىلىدىغانلىقىڭلارنى جاكارلىغان ئاشۇ خۇشاللىق كۈنلەردە، — دېدى باتلېر قوشۇمچە قىلىپ. ئاندىن مېلانىيەنىڭ قولىغا سۆيۈپ قويدى، — رەھمەت، مېنى ئۇنتۇپ قالمايسىز.

— چارلېستوندەك شۇنچە ئۇزاق يەردىن بۇ يەرگە نېمە ئىش بىلەن كەلدىڭىز، باتلېر ئەپەندى؟

— تىجارەت ئۈستىدىكى بىر ئاۋارىچىلىكنى بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن، ۋىلكېس خانىم. بۇنىڭدىن كېيىن شەھىرىڭلارغا دائىم كېلىپ تۇرىدىغاندەك قىلىمەن. مالنى توشۇپ كېلىش بىلەن بىللە ئۇنى بۇ يەردە بىر تەرەپ قىلمىسام بولمايدىكەن.

— توشۇپ كېلىش! — مېلانىيە دەسلەپتە قاپقىنى تۈرگەندەك بولۇپ ئارقىدىنلا كۈلدى، — بۇ ... بۇ گەپچە، سىز ... بىز دائىم قامال رايونلىرىدىن مال ئۆتكۈزۈپ كېلىدۇ دەپ ئاڭلىغان، ئەلدە نامى بار كاپىتان باتلېر ئىكەنسىز — دە. بۇ يەردىكى قىزلارنىڭ ھەممىسى سىز ئېلىپ كەلگەن كىيىملەرنى كىيىشىدۇ. سىكارلېت، سىز ھاياجانلانمايۋاتامسىز؟ نېمە بولىدىڭىز، سۆيۈملۈكۈم؟ بېشىڭىز قېيىۋاتامدۇ؟ چاپسان ئولتۇرۇۋېلىڭ.

سىكارلېت ئولتۇرۇۋالدى، نەپىسى ئىتتىكىلەپ كېتىۋاتاتتى، ئۇ لىپتىكىمنىڭ يىپى ئۈزۈلۈپ كەتمىگىدى دەپ ئەنسىرەپمۇ قالدى. ئاھ، نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق ئىش بۇ! بۇ ئادەم بىلەن يەنە ئۇچرىشىپ قالارمەن دەپ ئويلىمىغاندىمغۇ. ئۇ ئادەم پوكەينىڭ ئۈستىدىكى قارا يەلپۈگۈچنى ئېلىپ سىكارلېتنى يەلپۈشكە باشلىدى. ئۇنىڭغا بەكرەك كۆڭۈل بۆلۈپ كەتكەن بولۇشىمۇ مۇمكىن، ئەمما چىرايى يەنىلا جىددىي، كۆزلىرى ئويىناپ تۇراتتى.

— بۇ يەر بەكمۇ ئىسسىق ئىكەن، — دېدى ئۇ، — ئوخارا خېنىمنىڭ بېشىنىڭ قېيىشىمۇ شۇنىڭدىن. سىزنى دېرىزىنىڭ تۇۋىگە ئېلىپ بارسام قانداق؟

— كېرەك ئەمەس، — دېدى سىكارلېت، تەلەپپۇزى قاتتىق ئىدى. مىلانىيە ھەيران قالدى.

— بۇ ياق ھازىر ئوخارا خېنىم ئەمەس، — دېدى مېلانىيە، — ھازىر خامىلتون خانىم، مېنىڭ يەڭگەم بولىدۇ، — مېلانىيە سىكارلېتقا يېقىملىق قاراپ قويدى. سىكارلېت باتلېرنىڭ دېڭىز قاراقچىلىرىنىڭكىگە ئوخشايدىغان قارامتۇل چىرايىدىكى ئىپادىگە قاراپ ھازىرلا تۇنجۇقۇپ قالىدىغاندەك بولۇپ كەتتى.

— بۇ ئىشنىڭ ئىككى خانىم ئۈچۈن خۇشاللىنارلىق ئىش بولغانلىقىغا ئىشەنچىم كامىل، — دېدى باتلېر سەل — پەل ئېگىلىپ قويۇپ. بۇنداق خۇشامەت گەپلەر ھەرقانداق ئەرلەرنىڭ ئاغزىدىن چىقاتتى، ئەمما سىكارلېت ئۇنىڭ ئاغزىدىن ئاڭلاپ بۇ گەپنى پۈتۈنلەي ئەكسىچە مەنىدە چۈشەندى.

— بۈگۈن ئاشخام ئىككىڭلارنىڭ ئەپەندىلىرىنىمۇ بۇ شادىيانە كاتتا سورۇنغا بىللە كەلگەندۇ دەپ ئويلايمەن. ئۇلار بىلەن يەنە بىر قېتىم ئەسراشقۇم بار ئىدى.

— مېنىڭ ئېرىم ۋىرگىنىيەدە، — دېدى مېلانىيە بېشىنى مەغرۇر كۆتۈرۈپ تۇرۇپ، — چارلېس... — ئۇنىڭ ئاۋازى بىردىنلا تۈتۈلۈپ قالدى.

— ئۇ قوشۇندىكى چاغدا ئۆلۈپ كەتتى، — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن گەپنى تېز — تېز قىلىپ. بۇ ئەبلەخ بۇ يەردىن مەڭگۈ كەتمەيدىغاندۇ؟ مېلانىيە ھەيران بولۇپ سىكارلېتقا قاراپ قالدى. كاپىتان باتلېر ئۆزىنى ئەيىبلىگەندەك تەلەپپۇزدا:

— قەدىرلىك خانىملار، — دېدى، — مېنى ئەيىبىگە بۇيرۇماسلىقىڭلارنى سورايمەن. مېنىڭ تەسەللىيمىنى قوبۇل قىلغايىسىلەر. دۆلەت ئۈچۈن قۇربان بولغان بولسا ئۇ يەنىلا بىزنىڭ قەلبىمىزدە ھايات.

مېلانىيە كۆزلىرىدە ياش، ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قويدى، ئەمما سىكارلېت غەزەپ ۋە ئۆچمەنلىك ئىچىدە ئۆرتىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. كاپىتان باتلېر بېرىۋاتقان بۇ يېقىملىق تەسەللىنى بۇنداق ئەھۋالدا ھەرقانداق بىر ئەر كىشى بېرەلەيتتى. ئەمما، ئۇنىڭ كىشىگە بېرىدىغان تەسىرى پۈتۈنلەي باشقىچە بولىدۇ، ئەلۋەتتە. ئەجەبلىنەرلىكى، ئۇ ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىۋاتمايتتى، ئەكسىچە ئۇنى مەسخىرە قىلىۋاتاتتى. ئۇ ئۇنىڭ چارلېسنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى بىلىدۇ، مېلانىيە دېگەن دۆت بولسا ئۇنىڭ ئۇنى مەسخىرە قىلىۋاتقانلىقىنى پەقەتلا چۈشەنمەۋاتىدۇ. خۇدايىم، ئۇنى ھېچقانداق ئادەم بىلمىسۇن! سىكارلېت ھەم تەمىرىگەن، ھەم قورققان ھالدا ئويلىناتتى. ئۇ ئۆزى بىلگەن ئەھۋاللارنى دەۋىتەرمۇ؟ ئۇ ئېسىلزاڭلاردىن ئەمەس، شۇنداق ئىكەن، ئۇنى دېمەيدۇمۇ دېگىلى بولمايدۇ. بۇنداق ئادەملەرنىڭ ئادىمىلىكىنى ئۆلچەيدىغان ئۆلچەم يوق. سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا قارىدى، ئۇنىڭ جاۋىغىيى ئازراق پەسكە ساڭگىلاپ، خۇددى ئۇنىڭغا ھېسداشلىق قىلىۋاتقانداك ھالەتتە تۇراتتى، قولىدىكى يەلپۈگۈچ يەلپۈشتىن توختىمىغانىدى. ئۇنىڭ چىرايى ئىپادىسىدىكى مەلۇم نەرسىلەر سىكارلېتنىڭ روھىغا جەڭ ئېلان قىلىپ تۇراتتى، بۇ سىكارلېتنىڭ يۈرىكىدە يىرگىنىش پەيدا قىلدى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ ۋۇجۇدىدىكى كۈچ ئەسلىگە كېلىپ، ئۈشتۈمتۈت ئۇنىڭ قولىدىكى يەلپۈگۈچنى تارتىۋالدى.

— مەن ھېچنېمە بولمىدىم، — دېدى ئۇ قاتتىق تەلەپپۇز بىلەن، — يەلپۈش ھاجەتسىز، چاچلىرىمۇ چۇۋۇلۇپ كەتتى. — سىكارلېت، قەدىرلىكىم! كاپىتان باتلېر، ئۇنى كەچۈرۈڭ. ئۇ... ئۇ... بىچارە چارلېسنىڭ ئىسمىنى ئاڭلىسىلا ئۆزىنى تۇتالماي قالىدۇ. بەلكىم، بۈگۈن ئاخشام بۇ يەرگە كەلمەسلىكىمىز كېرەك بولغىيىدى. تېخى بۈگۈن ئەتەگەنلا خاتىرجەم تۇرۇۋاتاتتۇق، مانا قاراڭ، كېيىن مانا مۇشۇنداق

جىددىيلىشىپ كەتتۇق ... بۇ مۇزىكا، بۇ قىزغىن كەيپىيات ...
 بىچارە !

— مەن چۈشىنىمەن، — دېدى باتلىر تەلەپپۇزغا تەستە
 جىددىي تۇس بېرىپ. لېكىن، مېلانىيەنىڭ ئوماق ۋە قايغۇلۇق
 چىرايىغا قاراۋېتىپ، ئۇنىڭدىن بىر نېمىنى سەزگەندەك دەررۇ
 چىرايىنى ئۆزگەرتتى، ئەمدى ئۇنىڭ قارا چىرايىدا مەجبۇرىي
 ھۆرمەت ۋە مۇلايىملىق ئەكس ئەتتى، — سىزنىڭ غەيرەتلىك
 خانىم ئىكەنلىكىڭىزگە ئىشىنىمەن، ۋىلكېس خانىم.

«مەن توغرىلۇق بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلىپ قويمايدا!»
 سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن ئويلىدى. مېلانىيە سەل
 تېڭىرقىغاندەك كۈلۈپ قويدى، ئاندىن:

— ھە، ئۇنداق دېمەك، كاپىتان باتلىر، دوختۇرخانىلار
 كومىتېتى بىزگە مۇشۇ پوكەيدە تۇرۇپ بېرىشنى تاپشۇرغان.
 چۈنكى، ئويۇن قويۇلۇشتىن ئىلگىرىكى بىر مىنۇتتا... ياستۇق
 قېپى ئالامىسىلەر؟ بۇ بەك ئوبدان، ئۈستىدە بايراقنىڭ سۈرىتى
 بار.

مېلانىيە ئىتتىك بۇرىلىپ پوكەيگە كەلگەن ئۈچ ئاتلىق
 ئەسكەرگە قارىدى، بىر دەقىقە خىيالىدا، كاپىتان باتلىر
 نېمىدېگەن ياخشى ئادەم، دەپ ئويلاپ قالدى. ئارقىدىنلا پوكەينىڭ
 سىرتىدىكى تۈكۈرۈك قاچا بىلەن كۆڭلىكىنىڭ ئارىلىقىدا توسۇپ
 تۇرغۇدەك بىر نەرسە بولسا بوپتىكەن دەپ خىيالى شۇنىڭغا
 يۆتكەلدى. چۈنكى، ئۇ ئۈچ ئەسكەر ھەدەپ تۈكۈرۈك قاچىسىغا
 تۈكۈرۈۋاتاتتى. ئەمما تۈكۈرۈكلىرىنى ئۇنىڭغا
 چۈشۈرەلمەيۋاتقاچقا، مېلانىيە كۆڭلىكىگە تۈكۈرۈك چاچراپ
 كېتىشتىن ئەنسىرەپ قالدى. ئارقىدىنلا پوكەيگە بىرمۇنچە
 خېرىدار كېلىپ، مېلانىيە باتلىرنى، سىكارلېتنى ۋە تۈكۈرۈك
 قاچىسىنى ئۇنتۇپ قالدى.

سىكارلېت زۇۋان سۈرمەي ئۆزىنى يەلپۈپ ئولتۇراتتى،
 بېشىنىمۇ كۆتۈرمەيتتى، كاپىتان باتلىرنىڭ چاپسائراق

پاراخوتغا قايتىپ كېتىشىنى خۇدادىن تىلەيتتى.

— ئېرىڭزىنىڭ قازا قىلغىنىغا خېلى بولدىمۇ؟

— ھىم، شۇنداق، بىر يىل بولاي دېدى.

— بىر يىل مىڭ يىلدەك بىلىنگەندۇ، سىزگە.

سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ گېپىنىڭ مەنىسىگە چۈشەنمىدى، ئەمما ئۇنىڭ ئۆزىنى ئىندەككە كەلتۈرمەكچى بولۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ، زۇۋان سۈرمىدى.

— توي قىلغىنىڭلارغا قانچىلىك بولغان؟ مېنىڭ سىزگە بۇنداق سوئال قويۇشۇمنى كەچۈرۈڭ، مېنىڭ بۇ يەرلەردىن كەتكىنىمگە ئۇزاق بولدى.

❖ ئىككى ئاي بولغان، — جاۋاب بەردى سىكارلېت خالار — خالىماي.

— پاجىئە، سېپى ئۆزىدىن پاجىئە بوپتۇ، — دېدى باتلېر ئاغزىنىڭ ئۇچىدىلا.

ھۇ ئۆلگۈر! سىكارلېتنىڭ غەزىپى تاشتى، ئۇنىڭ ئورنىدا باشقا ئادەم بولغان بولسا، ئاچچىقىمدا ئۇنى بۇ يەردىن قوغلاپ چىقىراتتىم. لېكىن، ئۇ ئاشلىپى بىلەن بولغان ھېلىقى ئىشلارنى، مېنىڭ چارلېسنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىمنى بىلىدۇ، شۇڭا تىلىم تۇتۇق — دە. ئۇ ھېلىغىچە يەلپۈگۈچتىن كۆزىنى ئالىماي زۇۋانسىز جىمجىت ئولتۇراتتى.

— بۇ گەپچە، بۇنداق سورۇنلارغا كېلىشىڭىز تۇنجى قېتىم ئوخشىمامدۇ؟

— بۇ يەرگە كېلىشىمىزنىڭ مۇۋاپىق ئەمەسلىكىنى بىلىمەن، — دېدى سىكارلېت ئالدىراپ چۈشەندۈرۈپ، — بۇ يەردە ئەسلىدە تۇرىدىغان مىكلور ئائىلىسىنىڭ قىزلىرى ۋىرگىنىيەگە كېتىپ قېلىپ، تۇرىدىغان ئادەم يوق، مېلانىيە ئىككىمىز...

— ئىزم ئۈچۈن ھەرقانداق نەرسىدىن ۋاز كېچىش كېرەكقۇ.

بۇ ئېلىس خانىمنىڭ گېپى ئەمەسمۇ؟ ئەمما ئۇنىڭ ئاغزىدىن

باشقىچە چىقىۋاتىدۇ. سىكارلېتنىڭ ئۆتكۈدەك بىرنەچچە ئېغىز گەپ قىلغۇسى كەلدى - يۇ، لېكىن دېمەكچى بولغىنىنى ئىچىگە يۈتۈۋەتتى. ئۇنىڭ بۇ يەرگە كېلىشى بىرەر ئىزم ئۈچۈن ئەمەس، ئۆيىدە ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكىپ كەتكەنلىكتىن ئىدى.

— مەن ئويلايمەن، — دېدى باتلېر ئويلېنىپ تۇرۇپ، — قارىلىق كىيىپ يۈرۈش تۈزۈمى ئاياللاردىن قارا كىيىملەر بىلەن قالغان ئۆمرىنى ئۆيگە بېكىنىۋېلىپ ئۆتكۈزۈشنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇ تۈزۈم مۇھىندىستانلىق تۇل خوتۇنلارنىڭ ئۆزلىرىنى كۆيدۈرۈپ ئۆلتۈرۈۋېلىشلىرى بىلەن ئوخشاش ۋەھشىي ئىش.

— كۆيدۈرۈپ ئۆلتۈرۈۋېلىش؟

باتلېر كۈلۈپ قويدى، چۈنكى سىكارلېت ئۇ ئىشنى بىلمەيدىغانلىقىنى ئويلاپ قىزىرىپ كەتكەنىدى. ئۇ ئەزەلدىن ئۆزى چۈشەنمەيدىغان گەپلەرنى قىلىدىغان ئادەملەرنى ئوچ كۆرەتتى.

— ھىندىستاندا ئەرلەر ئۆلسە كۆممەي كۆيدۈرىدۇ. خوتۇنلىرىمۇ ئوتنىڭ ئىچىگە كىرىپ ئېرى بىلەن بىللە كۆيۈپ ئۆلىدۇ.

— نېمىدېگەن ئېچىنىشلىق! ئۇلار نېمىشقا ئۇنداق قىلىدۇ؟ ساچقىلارنىڭ كارى بولمامدۇ؟

— ئەلۋەتتە كارى بولمايدۇ. ئۇ يەردە ئۆزىنى كۆيدۈرۈپ ئۆلۈۋالغان خوتۇنلارنى جەمئىيەت قوينىغا ئالمايدۇ. ئېسىلزادە خېنىملار ئۇلارنى تەربىيە كۆرمىگەن دەپ كەينىدىن غۇلغۇلا قىلىشىدۇ. سىزمۇ ھازىر قىزىل كۆڭلەك كىيىپ شوتلاندىيە ئۇسسۇلىنى ئوينىيدىغان بولسىڭىز، بۇ يەردىكى خوتۇنلارمۇ جەزمەن سىزنىڭ غەيۋىتىڭىزنى قىلىشىدۇ، بۇمۇ شۇنىڭ بىلەن ئوخشاش ئىش. بىراق، ئۇلارنىڭ ئۇ ئادىتى بىزنىڭ جەنۇبتىكى تۇل ئاياللارنى تىرىك كۆمۈۋېتىشتىن كۆپ ياخشى.

— سىز مېنى تىرىك كۆمۈلگەن دېيىشكە قانداق پېتىنىۋاتسىز؟

— ئايال كىشى دېگەن ئۆزىنى باغلىغان زەنجىرگە مەھكەم ئېسىلىۋالدىغان خەق. سىز ھىندىستاننىڭ ئۇ ئادىتىنى ۋەھشىي دېدىڭىز، لېكىن ئويلاپ بېقىڭ، جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ ئېھتىياجى چۈشمىگەن بولسا سىز بۈگۈن ئاخشام بۇ يەرگە كېلەلەيتتىڭىزمۇ؟

بۇنداق مۇنازىرىلەردىن سىكارلېت دائىم گاڭگىراپ قالاتتى، باتلېرنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ تېخىمۇ گاڭگىراپ كەتتى. چۈنكى، ئۇنىڭدىمۇ شۇنداقراق بىر گۇڭگا قاراش بار بولۇپ، ئۇنى ئۇ ئۆزىچە توغرا دەپ قارايتتى. شۇنداقتىمۇ ھازىر باتلېرنى بېسىپ چۈشۈش كېرەك.

— ئەلۋەتتە، كېلەلمەيتتىم. ئۇنداق قىلسام، ھىم ... نامىمغا ياخشى بولمايدۇ ... خۇددى چارلېسنى ياخشى كۆرمەي ...

باتلېر ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇرۇپ گېپىنىڭ ئاخىرىنى كۈتتى، كۆزلىرىدە بولسا ئۇنى مەسخىرە قىلىپ ھۇزۇرلىنىۋاتقانداك ئىپادە ئويىناپ تۇراتتى. ئۇنى كۆرۈپ سىكارلېت گېپىدىن توختىۋالدى. ئۇ ئادەم ئۇنىڭ چارلېسنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى بىلەتتى ھەم ئۆزىنىڭ تەكەللۈپ ۋە قىزىقىشلىرىدىن پايدىلىنىپ سىكارلېتنىڭ ئېرىنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى باشقىچە چۈشەندۈرۈشىگە يول قويماتتى. ئېسىلزاڭلەرگە مەنسۇپ بولمىغان بۇنداق ئادەملەر بىلەن ئارىلىشىش نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق — ھە! ئېسىلزاڭ ئادەم ئايال كىشىنىڭ يالغان گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرسىمۇ، ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئىشەنگەندەك ئىپادىدە تۇرۇپ ئاڭلايدۇ. مانا بۇ جەنۇبلۇق چەۋەندازلارغا خاس خىسەت. ئۇنداق ئادەملەر گەپ قىلغاندا قائىدىلىك گەپ قىلىدۇ، گەپلىرى بىلەن ئاياللارنى خۇش قىلالايدۇ. لېكىن، بۇ ئادەم ئۇنداق قائىدىلەرنى نەزىرىگە ئالمايدىغان، ھېچكىم ئېغىزغا ئالمىغان گەپلەرنى قىلىشنى ياخشى كۆرىدىغان ئادەم ئوخشايدۇ.

— مەن سىزنىڭ گېپىڭىزنىڭ ئاخىرىغا تەقەززا

بولۇۋاتىمەن.

— سىز كىشىنى بەكمۇ بىزار قىلىدىغان ئادەم ئىكەنسىز، —
دېدى سىكارلېت ئاخىر بولالماي.

باتلېر پوكەيدىن بېلىگىچە ئارتىلىپ ئاغزىنى سىكارلېتنىڭ
قۇلقىغا يېقىن دېگۈدەك ئەكەلدى، ئاندىن ئافىنانىڭ
سەھنىلىرىدىكى قىزىقچىلارغا ئوخشاش قىياپەتتە بوش ئاۋاز
بىلەن:

— قورقماڭ، ئوبدان خېنىم، سىزنىڭ سىرىڭىز مېنىڭ
كۆڭلۈمدە مەڭگۈ بىخەتەر ساقلىنىدۇ.

— ھىم، — دېدى سىكارلېت تەلۋىلەرچە قىزغىنلىق بىلەن
بوش ئاۋازدا، — نېمىشقا بۇنداق گەپلەرنى دەيسىز؟

— سىزنى خاتىرجەم بولسۇن دېدىم. ئۇنىڭدىن ئارتۇق
سىزگە نېمە دېيىشىم كېرەك. «مېنىڭ دېگىنىمگە كۆنۈڭ،

گۈزىلىم، بولمىسا سىرىڭىزنى يېپىۋېتىمەن» دېسەم بولامتى؟
سىكارلېت ئۇنىڭ كۆزلىرىگە بىئىختىيار قاراپ، ئۇ
كۆزلەردىن كەپسىز بالىنىڭ ئادەم ئەخمەق قىلىۋاتقىنىدەك بىر
خىل ئىپادە كۆردى — دە، پىخىلداپ كۈلۈۋەتتى. بۇ كۆرۈنۈش
بەكمۇ كۈلكىلىك ئىدى. باتلېرمۇ كۈلۈپ كەتتى، كۈلگەندىمۇ
قاتتىق كۈلدى، ئۇ تەرەپلەردىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئۇلار
تەرەپكە قارىشىپ قويدى ۋە چارلېس خامىلتوننىڭ تۇل قالغان
خوتۇننىڭ ناتونۇش بىر ئادەم بىلەن قىزغىن پاراڭلىشىپ
تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ دەررۇلا كۈسۈرلىشىشقا باشلىدى.

دوختۇر مادې سەھنىگە چىقىپ ئىككى قولى بىلەن
كۆپچىلىكنى تىنچىشقا ئىشارە قىلدى.

— بۈگۈن بىز، — نۇتقىنى باشلىدى ئۇ، — بۇ يەردىكى
ساھىبجامال خېنىملارغا چىن كۆڭلىمىزدىن رەھمەت ئېيتىمىز،
ئۇلار ھېرىپ — چارچاشلىرىغا قارىماي، بۈگۈنكى بۇ ئىئانە
پائالىيەتتىمىزنى مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتۈرۈپلا قالماي، يەنە
بىزنىڭ بۇ ئاددىي زالىمىزنى گۈزەل بىر باغچىغا، ئەتىر گۈللۈك

بىر باغقا ئايلاندۇرۇۋەتتى.

كۆپچىلىك گۈلدۈراس ئالقىش ياغراتتى.

— خانىملار ئۆزلىرىنىڭ ۋاقتلىرى بىلەنلا ئەمەس، بىر چوپ قوللىرى بىلەنمۇ مۆجىزە ياراتتى. قاراڭلار، پوكەيلەردىكى نەپىس ماللارغا، ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىزنىڭ جەلپىكار جەنۇب ئاياللىرىنىڭ چېۋەر قوللىرى بىلەن يارىتىلغان نەرسىلەر.

يەنە بىر قېتىم تەنتەنە كۆتۈرۈلدى. سىكارلېتنىڭ ئالدىدىكى پوكەيگە يۆلىنىپ تۇرغان باتلىر بوش ئاۋازدا:

— بۇ ئادەم بەئەينى ئۆچكىنىڭ ئۆزى. سىزچىمۇ شۇنداقمۇ؟ —

دېدى.

• سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ گېپىگە دەسلەپتە ھەيران قالدى. پۈتۈن ئاتلانتا بويىچە ھۆرمەتكە سازاۋەر بۇ ئادەمگە نېمە ئۈچۈن بۇنچە ھۆرمەتسىزلىك قىلىدىغاندۇ، دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭغا ئاچچىقى بىلەن ھومىيىپ قويدى. كېيىن دوختۇرنىڭ توختىماي لىكىلداپ تۇرغان ساقىلىغا قاراپ، قارىغانسىرى راستلا ئۆچكىگە ئوخشىتىپ ئۆزىنى تۇنالمى كۈلۈپ كەتتى.

— ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشلىرى يالغۇز بۇلا ئەمەس، ئۇلار يەتە

ئۆزلىرىنىڭ مېھرىبان، يۇمشاق قوللىرى بىلەن نۇرغۇن يارىدارلىرىمىزنىڭ يۈرىكىنى ئۇۋۇلاپ، بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن باتۇرلۇق بىلەن جەڭ قىلىپ يارىلانغان بۇ باتۇرلىرىمىزنى ئۆلۈم ئاغزىدىن ياندۇرۇپ كەلدى. ئۇلار يەنە بىزنىڭ نېمىگە موھتاج ئىكەنلىكىمىزنى چۈشەندى. بۇ يەردە مەن ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى بىر - بىرلەپ تىلغا ئالمايمەن. بىز نۇرغۇن پۇل خەجلەپ ئەنگىلىيەدىن دورا سېتىۋېلىشىمىز كېرەك. بۈگۈن بىزنىڭ بۇ يىغىلىشىمىزغا باتۇر بىر كاپىتان قاتناشتى. ئۇ قامال لىنىيەسىدە بىر يىلدەك ھەرىكەت قىلىپ بىزگە نۇرغۇن دورا ئۆتكۈزۈپ بەردى، ھازىرمۇ يەنە شۇ ئىش بىلەن بولۇۋاتىدۇ. ئۇ بولسىمۇ كاپىتان رېت باتلىر!

باتلىر ئەدەپ بىلەن ئېگىلىپ قويدى. ئۇنىڭ بۇ تۇرقى

سىكارلېتنىڭ ئويلىمىغان يېرىدىن چىققاندى، شۇڭا ئۇ بۇنىڭ سەۋەبىنى ئويلاپ قالدى. ئۇنىڭ ئارتۇقچە تەكەللۇپ بىلەن ئېگىلىپ كېتىشى بۇ يەردە ئولتۇرغان ئادەملەرنى مەنىستىگە ئىككىدىن بولسا كېرەك. شۇ ئارىلىقتا پۈتۈن زال ئۇنىڭ ھۆرمىتىگە قىلىنغان تەنتەنە ساداسى بىلەن توشتى. بۇلۇڭلاردا ئولتۇرۇشقان خېنىملارمۇ بويۇنلىرىنى سوزۇشۇپ ئۇنىڭغا قاراشتى: ھە، مەرھۇم چارلېس خامىلتوننىڭ تۇل قالغان خوتۇنى كۆزىگە كىرىۋالغان ئاشۇ ئادەم ئىكەن - دە. بىچارە چارلېسنىڭ ئۆلگىنىگە تېخى بىر يىل بولمىغانىدى.

— بىزگە تېخىمۇ كۆپ ئالتۇن كېرەك. مېنىڭ ھەر قايسىڭلاردىن تەلپىم، — دوختۇر سۆزىنى داۋاملاشتۇردى، — سىلەرمۇ ئازراق قۇربان بېرىڭلار، سىلەرنىڭ بەرگىنىڭلار ئالدىنقى سەپتە قان كېچىپ كۈرەش قىلىۋاتقان سۇر كىيىملىك باتۇرلىرىمىزنىڭ تارتىۋاتقان جاپالىرىغا سېلىشتۇرغاندا ھېچنېمىگە ئەرزىمەيدۇ. خانىملار، ماڭا سىلەرنىڭ زىننەت بۇيۇملىرىڭلار كېرەك. ئۇلارنى مەن ئالمىمۇ؟ ياق! ئۇ نەرسىلەر بىزنىڭ ھۆكۈمىتىمىزگە كېرەك، ھۆكۈمەت سىلەرگە شۇنداق چاقىرىق چىقاردى. مەن بۇ تەلەپنى رەت قىلىدىغانلارنىڭ چىقمايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. جۇلالىنىپ تۇرغان قىممەت باھا تاشلار چىرايلىق بىلەكلەردە پارقىراپ تۇرسا نېمىدېگەن ئوبدان، لېكىن، بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن بېرىلگەن قۇربان ئۇ تاشلاردىنمۇ نەچچە باراۋەر گۈزەلدۇر. ئالتۇنلارنى ئېرىتىپ، گۆھەرلەرنى سېتىپ، ئۇلارنىڭ ئورنىغا دورا ۋە داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى سېتىۋالىمىز. خانىملار، ھازىر بىزنىڭ ئىككى نەپەر قەھرىمان يارىدار جەڭچىمىز سېۋەت كۆتۈرۈپ ئالدىڭلارغا بارىدۇ... — ئۇنىڭ ئاخىرقى سۆزلىرى گۈلدۈراس ئالقىش ۋە تەنتەنە سادالىرى ئىچىگە كۆمۈلۈپ كەتتى.

سىكارلېت تۇنجى قېتىم ئۈستىدىكى قارىلىق كىيىملىرى ئۈچۈن خۇش بولدى، بۇ كىيىملەر ئۇنىڭ مومىسىدىن قالغان

ئالتۇن ھالقىسى بىلەن ئالتۇن زەنجىرىنى، چۆرىسىگە قارا ياقۇت قويۇلغان ئالتۇن بىلەزۈكىنى ۋە ئانارگۈل شەكىلدە ياسالغان ئالتۇن بۇلاپكىسىنى ساقلاپ قالغانىدى. سىكارلېت ئىككى ئەسكەرنىڭ بىر سېۋەتنى ساق قولىغا ئۆتكۈزۈۋېلىپ خەقلەرنىڭ ئالدىدا ئۇيان - بۇيان مېڭىپ يۈرگەنلىكىنى، قېرى - ياش خانىملارنىڭ بەزىلىرىنىڭ قىزغىنلىق بىلەن كۈلۈشۈپ تۇرۇپ قوللىرىدىكى بىلەزۈكلىرىنى سۇغۇرۇپ بېرىشىۋاتقانلىقىنى، بەزىلىرىنىڭ ئېچىنغاندەك قىياپەتتە قۇلاقلىرىدىكى ھالقىلىرىنى چىقىرىپ بېرىۋاتقانلىقىنى، بىر - بىرىنىڭ بويۇنلىرىدىكى زەنجىرلەرنى يېشىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئالتۇن جابدۇقلارنىڭ جىرىڭلاشلىرى، «توختاپ تۇرۇڭ، مانا ھازىرلا ئېلىپ بېرىمەن» دېگەن ئاۋازلار توختىماي ئاڭلىنىپ تۇراتتى، ھەر بىر تال ئالتۇن جابدۇق سېۋەتكە چۈشكەندە بىر قېتىم تەنتەنە باشلىناتتى.

ئەمدى ئۇ ئىككى ئەسكەر ئالتۇن جابدۇقلار بىلەن ئېغىرلىشىپ كەتكەن سېۋەتنى كۆتۈرۈپ بۇ تەرەپكە كەلدى. باتلىرىنىڭ يېنىدىن ئۆتكەندە، باتلىرى ئالتۇن تاماكا قۇتىسىنى ئادەتتىكى بىر تۆمۈر قۇتىدەك سېۋەتكە تاشلىدى. سېۋەت سىكارلېتنىڭ ئالدىغا كەلگەندە سىكارلېت ئىككى قولىنى يېپىپ ھېچنېمە بېرەلمەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى. پۈتۈن زالدا ھېچقانداق نەرسە بېرەلمىگەن ئادەم پەقەت سىكارلېتلا بولۇپ قالدى. بۇ نېمىدېگەن ئوڭايىسىزلىق! شۇ ئارىلىقتا كۆزى ئۆزىنىڭ قولىدىكى تويۇق ئۈزۈككە چۈشۈپ قالدى.

سىكارلېت بىردەم ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى، چارلېسنىڭ بۇ ئۈزۈكنى قولىغا تاقاپ قويغان چاغدىكى چىرايى يادىغا كەچتى. لېكىن، ئۇ چىراي گۇڭگا ئىدى، ھەر قېتىم يادىغا كەچكەندە قوزغالغان ئاچچىقى ئۇنىڭ ئوبرازىنى ئەنە شۇنداق خۇنۇك، گۇڭگا قىلىپ قوپاتتى. ئۇنىڭ ئۆمرىنى نابۇت قىلغان، ئۇنى قېرى مومايغا ئايلاندۇرۇپ قويغان ئادەم دەل ئاشۇ ئەمەسمۇ. ئۇ بىردىنلا جۇدۇنى ئۆرلەپ ئۈزۈكنى قولىدىن تارتتى، لېكىن

بەكمۇ چىڭىپ كەتكەن بولغاچقا قولىدىن زادىلا چىقىرىلمىدى،
ئاڭغىچە ئۇ ئەسكەر مېلانىيەنىڭ ئالدىغا كەتتى.

— تۇرۇپ تۇرۇڭ! — توۋلىدى سىكارلېت، — مېنىڭمۇ
بېرىدىغان نەرسەم بار، — ئۈزۈك ئاخىر چىقتى. سېۋەت ئالتۇن
زەنجىر، ئالتۇن سائەت، بىلەزۈك دېگەندەك نەرسىلەر بىلەن لىق
تولغانىدى. سىكارلېت ئۈزۈكنى سېۋەتكە تاشلىماقچى
بولۇۋاتقاندا كۆزلىرى باتلىرىنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ
قالدى. باتلىرىنىڭ كۆزلىرىدە بىلىنەر - بىلىنمەس كۈلكە ئويىناپ
تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنى كۆرۈپ خۇددى ئۇنىڭ شۇ كۈلكىسى
بىلەن قارشىلاشقانداك ئۈزۈكنى سېۋەتكە تاشلىۋەتتى.

— ئاھ، سۆيۈملۈكۈم، — دېدى مېلانىيە سىكارلېتنىڭ
قولىنى مەھكەم تۇتۇپ. ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن مۇھەببەت ۋە
ئىپتىخارلىق پارلاپ تۇراتتى، — نېمىدېگەن باتۇر قىز سىز!
توختاپ تۇرۇڭ ...

مېلانىيە قولىدىكى تويلۇق ئۈزۈكنى چىقاردى، بۇ ئۈزۈكنى
سىكارلېت بىلەتتى، ئاشلىپى بىلەن توي قىلغاندىن بېرى
مېلانىيەنىڭ قولىدىن ئايرىلىپ باقمىغانىدى. ئۇ ئۈزۈكنىڭ
مېلانىيە ئۈچۈن قانچىلىك ئەھمىيەتلىك ئىكەنلىكى بىر
سىكارلېتقا مەلۇم ئىدى. ئۈزۈك مېلانىيەنىڭ بارمىقىدىن
ناھايىتى تەستە چىقىپ، قولىدا بىردەم تۇرۇۋالغاندىن كېيىن
سېۋەتكە تاشلاندى. ئىككى ياش ئايال قېرى ئاياللار تەرەپكە
كېتىۋاتقان ئۇ ئەسكەرنى كۆزلىرى بىلەن ئۈزۈكتىن قالدى.
سىكارلېت قەيسەر قىياپەتتە، مېلانىيە بولسا ھازىرلا
يىغلىۋېتىدىغانداك ھالەتتە تۇراتتى. ئۇلارنىڭ بۇ ھالەتلىرى بىر
يىلدا تۇرغان باتلىرىنىڭ نەزىرىدىن قېچىپ قۇتۇلالمىدى.

— ئەگەر سىز جۈرئەتلىك بىلەن شۇنداق قىلمىغان
بولسىڭىز، مەن ھەرگىزمۇ ئۈزۈكنى قولۇمدىن چىقىرىۋالمايتتىم، —
دېدى مېلانىيە سىكارلېتنى مېھرى بىلەن ئۆزىگە چىڭ تارتىپ
تۇرۇپ. سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ قولىدىن ئاجرىلىپ چىقىپ: «بۇنى

خۇدا بىلىدۇ» دەپ، خۇددى دادىسىغا ئوخشاش پۈتۈن ئاچچىقى بىلەن ۋاقىرىۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. لېكىن، شۇ ئارىلىقتا باتلىر ئەپەندىگە كۆزى چۈشۈپ، چىرايىغا دەرىۋ ئاچچىق بىر كۈلكە يۈگۈرتتى. مېلانىيە دائىم ئۇنىڭ ئىشلىرىنى خاتا چۈشىنىۋالاتتى، بۇ قېتىممۇ شۇنداق بولۇپ سىكارلىپتىنىڭ ئوغىسى قاينىدى. لېكىن، بۇ ئۇنىڭ ھەقىقىي مەقسىتىنى بىلىپ قالغىنىدىن ياخشىراق ئىدى.

— نېمىدىگەن ئېسىل پەزىلەت بۇ، — دەپدى رېت باتلىر مۇلايىم تەلەپپۇزدا، — سىلەرنىڭ بۇ خىل ھەرىكىتىڭلار ئارمىيەمىزدىكى باتۇر ئەزىمەتلىرىمىزگە ئاجايىپ زور ئىلھام بولغۇدۇ.

سىكارلىپت ئۇنىڭ تازا بىر دەككىسىنى بېرىپ قويۇشنى ئويلىدى — بۇ، لېكىن يەنە ئۆزىنى تۇتۇۋالدى. ئۇنىڭ ھەربىر ئېغىز سۆزىگە مەسخىرە ئارىلاشقانىدى. شۇڭا، سىكارلىپت ئېرىنچەكلىك بىلەن پوكەيگە يېرىم يۆلىنىپ تۇرغان بۇ مۇتتەھەمگە ئىچ — ئىچىدىن غەزىپى كەلدى. لېكىن، قانداقلا بولسۇن، ئۇ ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا يەنە قىزغىن، ھاياتىي كۈچكە ئىگە، ئادەمگە تەسىر قىلىدىغان، بەئەينى توك ئېقىمىغا ئوخشايدىغان بىر نەرسە ھۆكۈم سۈرەتتى. سىكارلىپت يۈرىكىدىكى ئىرېلاندىيەلىكلەرگە خاس جاسارىتىنى ئۇرغۇتۇپ، ئۇنىڭ كۆك كۆزلىرىنىڭ ھۇجۇمىنى ياندۇرماقچى، جاسارىتىنى سۇندۇرماقچى بولۇۋاتاتتى. باتلىر ئۇنىڭ مەخپىيىتىنى بىلىپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئۈستۈنلۈكتە ئىدى. شۇڭا، سىكارلىپت بۇ خىل ۋەزىيەتنى ئۆزگەرتىپ، ئۇنى پەگاھغا چۈشۈرۈپ قويۇشى كېرەك ئىدى. ئۇ شۇ زۆرۈرىيەت ئۈچۈن كۆز قارىشىنى ئۇدۇل ئوتتۇرىغا قويۇشتىن ئۆزىنى زورغا باستى. نېگىر ئانىسى دېگەندەك، تاتلىق ئاچچىققا قارىغاندا چىۋىنى كۆپرەك تۇتىدۇ، سىكارلىپت بولسا كۆز ئالدىدىكى بۇ چىۋىنىنى تۇتۇۋېلىپ ۋە بويسۇندۇرۇپ، ئۆزىگە ئىككىنچى يېقىن كەلمەيدىغان قىلىۋېتىشى كېرەك.

— رەھمەت سىزگە، — دېدى ئۇ ئۇنىڭ نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىنى چۈشەنمىگەندەك يۇمشاق ئاھاڭدا، — كاپىتان باتلىردەك داڭلىق ئادەمنىڭ ماختاشلىرىغا سازاۋەر بولۇش مەن ئۈچۈن شەرەپ.

باتلىر ئۇنىڭغا قاراپ قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى. بۇ كۈلكە سىكارلىتنىڭ قۇلىقىغا خۇددى بۇرىنىڭ ھۇۋلىشىدەك ئاڭلىنىپ، نومۇس قىلغىنىدىن قىزىرىپ كەتتى.

— كۆڭلىڭىزدىمۇ شۇنداق ئويلانغىنىزمۇ؟ — ئۇنىڭ ئاۋازى شۇنچىلىك پەس ئىدىكى، ۋاراڭ - چۈرۈڭدا پەقەت سىكارلىتلا ئاڭلىيالايتتى، — نېمىشقا مېنى، سىز ئېسىلزا دە ئەمەس بىر لۈكچەك، ياخشىلىقچە بۇ يەردىن كېتىڭ، بولمىسا ئەسكەرلەرنى چاقىرىپ سىزنى بۇ يەردىن قوغلىتىۋېتىمەن، دېمەيسىز؟
سىكارلىت زەردە بىلەن گەپ قىلماقچى بولدى، لېكىن يەنە دېمەكچى بولغىنىنى ئىچىگە يۇتۇۋېتىپ باشقىچە ئاھاڭدا دېدى:

— نېمە بولدى، كاپىتان! ئېمىلەرنى دەپ كېتىۋاتسىز! خۇددى سىزنىڭ داڭلىق، باتۇر شەخس ئىكەنلىكىڭىزنى ھېچكىم بىلمەيدىغاندەك گەپلەرنى قىلىسىزغۇ...

— مېنىڭ سىزدىن راستلا كۆڭلۈم قالدى، — دېدى ئۇ.
— كۆڭلۈم قالدى؟

— شۇنداق، تۇنجى قېتىم ئۇچراشقان چېغىمىزدا، ھەر نېمە بولسا جىرايلىق ھەم غەيرەتلىك بىر قىز بىلەن تونۇشتۇم دەپ ئويلانغانىدىم. ئەمدى بىلىدىمكى، سىز پەقەت جىرايلىقلا قىز ئىكەنسىز.

— سىز مېنى توخۇ يۈرەك دېمەكچىمۇ؟

— دەل شۇنداق، سىز كۆڭلىڭىزدىكى گەپنى يۈرەكلىك ئېيتالمايۋاتسىز. دەسلەپتە كۆرۈشكەندە بۇنداق قىزلار مېنىڭ ئىچىدىن بىرسى چىقىدۇ، بۇ قىز باشقا دۆت قىزلارغا ئوخشاش ئاپىسىنىڭ سىزغان سىزىقىدىن چىقمايدىغان، ئۆزىنىڭ ئۈمىد ۋە ھېسسىياتلىرىنى، كۆڭۈل رەنجىشلىرىنى ئۆزىنىڭ كۆڭلى

بىلەن كارى يوق، چىرايلىق گەپلەر بىلەن يوشۇرىدىغان ئۇ خىلدىكى قىزلارغا ئوخشىمايدىكەن، دەپ ئويلىغانىدىم. شۇ چاغدا سىز ماڭا ئالاھىدە بىر خىل روھقا ئىگە، ئۆزىگە نېمە ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىنى بىلىدىغان، كۆڭلىدىكىنى ئېيتىشتىن قورقمايدىغان ياكى لوڭقا چېقىشتىنمۇ يانمايدىغان قىزدەك كۆرۈنگەندىڭىز.

— ئەمىسە ھازىر سىزگە كۆڭلۈمدىكىنى ئوچۇق ئېيتاي، — دېدى سىكارلېت غەزىپى ئىچىگە پاتماي، — ئەگەر سىز ئازراق بولسىمۇ تەربىيە كۆرگەن ئادەم بولسىڭىز، بۇ يەرگە ئەمدى ئىككىنچى كەلمەڭ، ماڭا گەپ قىلغۇچى بولماڭ. سىز مېنىڭ ئۆزىڭىزنى ئاللىبۇرۇنلا نەزىرىمگە ئىلمىغانلىقىمنى بىلىشىڭىز كېرەك ئىدى. سىز ئېسىلزاڭلاردىن ئەمەس، ئادەمنى بىزار قىلىدىغان، تەربىيە كۆرمىگەن بىر نېمە ئىكەنسىز. ئۆزىڭىزچە ئاشۇ بىرنەچچە ئەسكى كېمە بىلەن شىماللىقلارنىڭ قاماللىرىدىن ئامان ئۆتۈپ، بۇ يەردىكى ئىزم ئۈچۈن بارلىقىنى بېغىشلاۋاتقان باتۇر ئەرلەرنى ۋە ئاياللارنى ئەخمەق قىلىشقا ھەقىقەتەن دەپ ئويلايدىغان ئوخشايسىز.

— بولدى، بولدى! — دېدى باتلېر ھىجايغان ھالدا ئۇنىڭغا يالۋۇرۇپ، — دەسلەپكى گەپلىرىڭىز يامان ئەمەس بولغان، كۆڭلىڭىزدىكىنى دېگەن، كېيىنكى ئىزم توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىڭىز بولمىدى، ئۇ گەپلەرنى مېنىڭ ئاڭلىغۇم كەلمەيدۇ، ياخشىمۇ كۆرمەيمەن. بەسلىشمەنكى، سىزمۇ ...

— نېمە، سىز قانداق بىلىسىز ... — ئۇ دەررۇلا ئۆزىنىڭ گەپتە كەتكۈزۈپ قويغانلىقىنى ھېس قىلىپ، گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى ۋە ئۆزىنىڭ ئۇنىڭ كولىغان ئورسىغا چۈشۈپ قالغانلىقىنى سېزىپ قاتتىق ئۆكۈندى.

— سىز مېنى بايقاشتىن خېلى بۇرۇنلا مەن ئىشىك تۈۋىدە تۇرۇپ سىزنى كۆزەتكەن، — دېدى ئۇ، — باشقا قىزلارنىمۇ كۆزەتتىم. ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ چىرايى خۇددى بىر قېلىپتىن

چىققاندىك ئوخشاش، پەقەت سىزنىڭلا ئۇلارنىڭكىگە ئوخشىمايتتى. سىزنىڭ چىرايى ئىپادىڭىزنى چۈشىنىش ئاسان. سىز كۆڭلىڭىزنى ئالدىڭىزدىكى ئىشىڭىزغا بەرمىگەن. ئۇنىڭدىن باشقا، قەسەم قىلىپ بېرىمەنكى، سىز بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى ياكى دوختۇرخانىلارنىڭ ئىشلىرىنى ئويلىمىدىڭىز، ئويلىغىنىڭىز تائىسا، قانغۇچە ئوينىۋېلىش. لېكىن، ئۇ مۇمكىن بولمايدىغان ئىش، شۇڭا سىز ئۆزىڭىزنى قويدىغان يەر تاپالماي قېلىۋاتسىز. راستىڭىزنى ئېيتىڭا، مېنىڭ دېگەنلىرىم خاتامۇ؟

— مېنىڭ سىزگە دەيدىغان گېپىم يوق، كاپىتان باتلىر، — سىكارلېت بايقى گېپى بىلەن چۈشۈپ كەتكەن يۈزىنى قايتا تىكىلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆزىنى مەغرۇر تۇتۇپ سۆزلىدى، — قامال لىنىيەسىدىن ئامان ئۆتەلەيدىغان «ئۇلۇغ قارام شەخس» لىك سالاھىيىتىڭىز بىلەنلا ئاياللارنى ھاقارەتلەشكە ھەققىڭىز يوق.

— ئۇلۇغ قارام شەخس! بۇ بىر كۈلكىلىك گەپ بولدى. سىزدىن تەلپىم، ماڭا قىممەتلىك ۋاقتىڭىزدىن يەنە ئازراق بەرسىڭىز، ئاندىن بۇ يەردىن كەتسەممۇ رازىمەن. مەن بىزنىڭ كىچىك بىر ئوماق ۋەتەنپەرۋەر بىزنىڭ ماڭا ئوخشاش ئىتتىپاقىمىزنىڭ ئىشلىرى ئۈچۈن تۆھپە قوشقان بىر ئادەم توغرىلىق ئاشۇنداق يۈزە تونۇشقا كېلىپ قېلىشنى خالىمايمەن.

— مەن سىزنىڭ بۇ گەپلىرىڭىزگە قىزىقىمۇ كەتمەيمەن. — قامال رايونىدىن مەن تىجارەت ئۈچۈن كىرىپ - چىقىپ تۇرىمەن، ئارىدىن نۇرغۇن پايدىمۇ ئالدىم. پايدا بولمايدىكەن، ئۇ ئىشنى ھەرگىز قىلمايمەن. سىزچە، بۇ ئىشىم قانداق؟

— مېنىڭچە، سىز پۇل ئۈچۈن ھەرقانداق ئىشنى قىلىدىغان بىر لۈكچەك، شىماللىق ئالۋاستىلاردىن ھېچبىر پەرقىڭىز يوق. — ناھايىتى توغرا دېدىڭىز، — باتلىر ھىجىيىپ قويۇپ دېدى، — پۇل تېپىشىمغا شىماللىق ئالۋاستىلارمۇ ياردەم بېرىۋاتىدۇ تېخى. ئۆتكەن ئايدا كېمەمنى ئىيۇيورك پورتىغا ئۇدۇل ھەيدەپ بېرىپ شۇ يەردىن مال باستىم.

— نېمە! — سىكارلېت ئوۋلاپ كەتتى، ئۇنىڭ گېپىگە
ئىختىيارسىز قىزىقىپ قاتتىق ھاياجانلاندى، — ئۇلار سىزنى
قوغلاپ چىقارمىدىمۇ؟

— سىز تېخى سەبىي بالا — دە! ئۇلار مېنى قوغلىمايدۇ. ئۇ
يەردىمۇ بىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىرىمىز بار، جەنۇبقا مال سېتىپ
پۇل تېپىشقا قارشى ئەمەس. مەن كېمەنى نيۇيورك پورتىغا
ھەيدەپ كىرىپ شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ شىركەتلىرىدىن مال
سېتىۋالسىمەن، بۇ ئەلۋەتتە مەخپىي ئېلىپ بېرىلىدۇ. ئاندىن
كېمەمنى ھەيدەپ بۇياققا كېلىمەن. ئەگەر سەل خەتەرلىكرەك
بولۇپ قالسا نىشاننى ئۆزگەرتىپ ناسسۇغا بارىمەن. ئۇ يەردىمۇ
بىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىرىمىز ئوق — دورىلارنى، مىلىتىقلارنى،
چىرايلىق كۆڭلەكلەرنى تەييارلاپ قويدۇ. بۇ ئەنگىلىيەگە
بارغاندىن كۆپ قولايلىق. بەزىدە ئۇ نەرسىلەرنى چارلېستونغا
ياكى ۋىلمىنتونغا ئاپىرىمەن، ئۇ يەرلەرگە ئاپىرىش بىر ئازمۇ
قىيىنغا توختىمايدۇ. ئەمما، سىز بەزىدە كىچىككىنە بىر پارچە
ئالتۇننىڭ رولىنىڭ قانچىلىك بولىدىغانلىقىنى زادىلا
ئويلىمايسىز.

— ھەم، مەن شىماللىق ئالۋاستىلارنى ئىنتايىن ئەسكى دەپ
ئىشلىتىشكەن، ئەمما ...

— شىماللىق ئالۋاستىلار قوشما ئىشتاتنىڭ مەنپەئەتىنى
سېتىپ ئازراق پۇل تاپسا بۇنىڭ نېمە يامىنى بار؟ بۇنىڭ
ھېچقانداق يامان يېرى يوق. ئۇلار جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ھامان
مەغلۇپ بولىدىغانلىقىنى بىلىدۇ، شۇڭا بالدۇرراق پۇل تېپىۋالسا
نېمىشقا بولمايدىكەن؟

— مەغلۇپ بولىدۇ؟ ... بىزمۇ؟

— ئەلۋەتتە.

— بۇ يەردىن تېزىرەك كېتىڭ. پەيتون چاقىرىپ ئۆيگە
كەتسەم ئاندىن سىزدىن قۇتۇلامدىمەن يا؟
— قاراڭ، سىز خائىننى! — دېدى باتلېر يەنە كۈلۈپ

كېتىپ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئېگىلىپ تەزىم قىلدى - دە، سىكارلېتنى ئاچچىقىدا ئۆپكىمدەك قىزىرىپ كەتكەن ھالەتتە قالدۇرۇپ، لەلەڭشىپ ماڭغان پېتى نېرىغا كەتتى. سىكارلېت چۈشىنىپ بولمايدىغان بىر خىل ئۈمىدسىزلىك، ئارزۇ - ئارمانلىرى يوققا چىققان كىچىك پالدىك ئەلەملىك خىياللار بىلەن ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتىنىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئادەم نېمىشقا قىمال رايونلىرىدا يۈرگەن ئادەملەرنى شۇنچىلىك ماختاپ كېتىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن جەنۇب ئىتتىپاقىنى يىمىرىلىپ كېتىدۇ دېيىشكە جۈرئەت قىلالىدى؟ مۇشۇ گەپلىرى ئۈچۈن بولسىمۇ ئۇنى خائىن دەپ ئېتىپ تاشلاش كېرەك. ئۇ زالنىڭ ئىچىدىكى تونۇش چىرايىلارغا كۆز يۈگۈرتۈپ چىقتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى غەلبە قىلىدىغانلىقىغا ئىشەنچ قىلغان باتۇرلار ۋە ساداقەتمەن چىرايىلار. لېكىن، نېمىشقىدۇر سىكارلېتنىڭ يۈرىكى بىردىنلا مۇزلاپ كېتىۋاتقاندا بولدى. راستلا يېڭىلىپ قالارمىزۇ؟ بۇ ئادەملەر ... ياق، ئۇنداق بولمايدۇ! شۇنداق ئويلاشنىڭ ئۆزى ساداقەتسىزلىك، بولمىغۇر خىيال.

— ئىككىڭلار نېمىلەرنى دېيىشىپ كەتتىڭلار؟ —
خېرىدارلار كەتكەندىن كېيىن مېلانىيە سىكارلېتقا يۈزلىنىپ سوردى، — مېرۋېتېر خانىمنىڭ كۆزلىرى سىلەردىن ئايرىلمايلا قالدى، مەنمۇ خىجىل بولۇپ قالدىم. قەدىرلىكىم، ئۇ ئايالنىڭ نېمىلەرنى دەيدىغانلىقىنى بىلەمسىز؟

— ئۇ تەربىيە كۆرمىگەن، تولىمۇ ناچار ئادەم ئىكەن، — دېدى سىكارلېت، — مېرۋېتېر خانىم سۆزلىسە سۆزلەۋەرسۇن. ئۇ خانىمنىڭ تەلەپ قىلغىنىدەك بولار - بولماس ئادەم بولۇشنى خالىمايمەن.

— نېمە دېگىنىڭىز بۇ، سىكارلېت! — مېلانىيە ئاچچىقى كېلىپ توۋلاپ كەتتى.

— تىنچ، — سىكارلېت ئۇنى جىمىتتى، — دوختۇر مادې يەنە سۆزلىمەكچى.

كۆپچىلىك دوختۇرنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ جىمجىت قۇلاق سالىدى. ئۇ ئالدى بىلەن خانىملارنىڭ ئالتۇن جابدۇقلىرىنى قىلچە ئايانماي ئىئانە قىلغانلىقلىرىغا رەھمەت ئېيتتى.

— ئەمدى ھازىر، ئەپەندىلەر، خانىملار، ھەيران قالغۇدەك يەنە بىر تەكلىپ بەرمەكچىمەن، ھەممىڭلار چۆچۈپ كەتكۈدەك يېڭى بىر تەكلىپ، ئەمما، شۇ نەرسە ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، بۇمۇ بىزنىڭ دوختۇرخانىلىرىمىز، دوختۇرخانىلىرىمىزدا ياتقان يىگىتلىرىمىز ئۈچۈن.

ھەممە ئادەم ئالدىغا قىستىلىشىپ، چىرايىدىن ھېچنېمە بىلگىلى بولمايدىغان بۇ دوختۇرنىڭ ئادەمنى ھەيران قالدۇرغۇدەك يەنە قانداق تەكلىپى باردۇ، دەپ ھەر خىل پەرەزلەرنى قىلىشتى.

— ئەمدى تانىمىز باشلىنىدۇ، بىرىنچى نومۇرىمىز، ئەلۋەتتە، ۋىرگىنىيەنىڭ قوش كىشىلىك ئۇسسۇلى، ئارقىدىن ۋالىس، پولكا، شوتلاندىيە ئۇسسۇلى، مازۇركا. بۇ ئۇسسۇل — تانىسلارنى بىز ۋىرگىنىيەنىڭ ئۇسسۇلىدىن باشلايمىز. ۋىرگىنىيەنىڭ قوش كىشىلىك ئۇسسۇلىنى ئويناشتا ئازراق تالاش — تارتىشنىڭ بولىدىغانلىقى ئېنىق. شۇڭا، — ئۇ پېشانىسىدىكى تەرىپنى سۈرتۈۋېتىپ، بۇلۇڭ تەرەپكە مەنىلىك قاراپ قويدى. ئۇ يەردىكى خانىملارنىڭ ئىچىدە خوتۇنمۇ بار ئىدى، — ئەپەندىلەر، ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلار خالىغان بىر خانىم بىلەن ۋىرگىنىيە ئۇسسۇلىنى ئوينىماقچى بولساڭلار، ئۇنى پۇل تۆلەپ تەكلىپ قىلىسىلەر، مەن ساتقۇچى بولىمەن، پۇل دوختۇرخانىنىڭ بولىدۇ.

شۇئان پۈتۈن يەلپۈگۈچلەر يەلپۈشتىن توختاپ، زالىنىڭ ئىچىنى پىچىر — پىچىر گەپلەر بىر ئالدى. چوڭ خانىملار ئولتۇرغان بۇلۇڭ پاتپاراق بولۇپ كەتتى. مادې خانىم ئېرىنىڭ بۇ تەكلىپىنى قوللاشقا ئالدىراپ تۇراتتى، بىر تەرەپتىن ئۇنىڭغا قارشىمۇ ئىدى، شۇڭا ئوڭايىسىزلىنىپ ئولتۇرۇۋالاتتى. ئېلىسىن

خانم، مېرۇپتېر خانم، ۋېمتىن خانىملار ئاچچىقى كېلىپ بويۇنلىرىغىچە قىزىرىپ كېتىشكەندى، بىر چاغدا خەلق ئەسكەرلىرى تۇرغان تەرەپتىن ئالقىش ياغراپ كەتتى، ئۇنىڭغا ھەربىي كىيىملەردىكى ئەسكەرلەر ماسلاشتى. ياش قىزلارمۇ قىزغىن چاۋاك چېلىشىپ خۇشاللىقىدا سەكرەپ كېتىشتى.

— سىز بۇنى ... بۇنى ... قۇل بازىرىدىكى قۇل سېتىشقا ئوخشاش دەپ قارىمامسىز؟ — دېدى مېلانىيە بوش پىچىرلاپ، كۆزلىرى دوختۇرغا شۈبھىلىك تىكىلگەندى. ئۇنىڭ نەزىرىدە بۇ دوختۇر نۇقسانسىز ئادەم ئەمەسمىدى؟

سىكارلېت ھېچنېمە دېمىدى، ئەمما ئۇنىڭ كۆزلىرى تۈرلىنىپ يۈرىكى ئويناپ كېتىۋاتاتتى. تۇل خوتۇن بولۇپ قالمايغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. ئۇ ئىلگىرىكى سىكارلېت ئوخارا بولۇپ، ئالما رەڭ كۆڭلىكىنى كىيگەن، كۆكرىكىدە قېنىق مائىسارەڭ لەپلىمىسى ئۇچۇپ تۇرغان، چاچلىرىغا خۇش پۇراق ئەتىرنى چاپقان ھالەتتە بۇ مەيدانغا كىرىپ كەلگەن بولسا، ۋىرگىنىيەنىڭ قوش كىشىلىك ئۇسسۇلىنى چوقۇم ئۆزى ئوينايتتى — دە. شۇنداق، چوقۇم ئۇ ئوينايتتى. ئۇ چاغدا ئون نەچچە يىگىت ئۇنى تالىشىپ پۇللىرىنى دوختۇرنىڭ ئالدىغا تاشلىشاتتى. ئاھ، ئەمدى ئۇ تام ئۈستىدىكى گۈل بولۇپ قالدى، ئۆزىنى بېسىپ بىر بۇلۇڭدا ئولتۇرماقتىن باشقا ئامال يوق. فەننى بىلەن مايىپىل ئاتلانتانىڭ ئەڭ چىرايلىق قىزلىرى سانىلىپ، قوش كىشىلىك ئۇسسۇلنى شۇلار ئوينايدىغان بولدى. شۇ غۇلغۇلىلارنىڭ ئىچىدىن بويى پاكىر بىر ئەسكەرنىڭ فىرانسۇز تەلەپپۇزىدا توۋلىغان ئاۋازى ئاڭلاندى.

— مېنىڭ يىگىرمە ئامپىرىكا دوللىرى بىلەن مايىپىل مېرۇپتېر خانقىزنى تەكلىپ قىلىشىمغا رۇخسەت قىلغىسىزلىرى. مايىپىل ۋىللىدە قىزىرىپ ئىتتىك بېشىنى فەننىنىڭ مۇرىسىگە قويۇۋالدى، ئىككىسى باشلىرىنى بىر — بىرىنىڭ مۇرىلىرىگە يوشۇرۇشۇپ ۋىلىقلاپ كۈلۈشەتتى. باشقا يىگىتلەرمۇ

باشقا قىزلارنىڭ ئىسىملىرىنى توۋلاشقا باشلىدى، نەرخىمۇ ئوخشاش ئەمەس ئىدى. دوختۇر مادې كۈلۈپ ئاغزىنى يۇمالماي قالغانىدى، بۇلۇڭدا ئولتۇرۇشقان دوختۇرخانا كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىنىڭ نېمە دېيىشىۋاتقانلىرى بىلەن پەقەتلا كارى بولمىدى.

مېرۇپتېر خانىم بىرىنچى بولۇپ قىزى مايىپلىنىڭ بۇنداق پائالىيەتكە قاتنىشالمايدىغانلىقىنى جاكارلىدى. لېكىن، مايىپلىنىڭ خېرىدارى كۆپىيىپ باھاسى يەتمىش دوللارغا چىققاندا ئۇنىڭ قارشىلىقىمۇ سۆسلىشىپ كەتتى. سىكارلېت پوكەيدە قوللىرى بىلەن ئېڭىكىنى يۆلەپ، سەھنىنىڭ ئەتراپىدىكى ئادەملەرنىڭ خۇشال قىياپەتلىرىگە، چاڭگاللاپ پۇللارنى تاشلاۋاتقانلىقىغا قاراپ تۇردى. ئىچى قىزىپ پەقەتلا ئولتۇرالمىي قېلىۋاتاتتى.

بۈگۈن قېرى مومايلار بىلەن ئۇنىڭدىن باشقا ھەممە ئادەم ئوينايىتى، ھەممە ئادەم ئويۇننىڭ پەيزىنى سۈرەتتى. سىكارلېت رېت باتلىرىنىڭ دوختۇرنىڭ يان تەرىپىدە تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، دەررۇ تەرىنى ئۆزگەرتەي دەپ تۇرغاننىڭ ئارىلىقىدا باتلىرى ئۇنىڭغا قاراپ قالدى. ئۇنىڭ جاۋابىلىرى پەسكە تارتىلىپ قالغانىدى، بىر قېشى ئۈستىگە كۆتۈرۈلۈپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنى مەنىستىگەندەك ئېڭىكىنى ئۇچلاپ بىر يانغا قارىۋالدى. دەل شۇ چاغدا بىرىسىنىڭ ئۆزىنىڭ ئىسمىنى توۋلاۋاتقانلىقى قۇلىقىغا كىرىپ قالدى. روشەن چارلېستون تەلەپپۇزى بىلەن توۋلانغان بۇ ئاۋاز باشقا ھەممە ئاۋازلارنى بېسىپ چۈشكەندى.

— چارلېس خامىلتون خانىم — بىر يۈز ئەللىك ئامېرىكا دوللىرى — ئالتۇن تەڭگە !

پۈتۈن ئادەم پۇلنىڭ سانىنى ۋە چاقىرىلغان خانىمنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپ بىردىنلا جىمىپ كەتتى. سىكارلېت تېخىمۇ تېڭىرقاپ مىدىر - مىدىر قىلالماي قالدى. ئىككى قولى ئېڭىكىدە، كۆزلىرى پارقىراپ ئولتۇرۇپلا قالغانىدى.

ھەممىسىنىڭ كۆزلىرى شۇنىڭدا ئىدى. دوختۇر ئېڭىشىپ باتلىرنىڭ قۇلىقىغا بىر نېمىلەرنى دېدى. بەلكىم، ئۇ ھازىر ئېرىگە قارىلىق تۇتۇۋاتىدۇ، شۇڭا ئۇسسۇل ئوينىماسمىكىن، دەۋاتقان بولۇشى مۇمكىن. رېت باتلىر خۇشياقمىغاندەك ئىككى مۇرىسىنى قىسىپ قويدى.

— باشقا بىر گۈزەلنى تاللىسىڭىز قانداق؟ — سورىدى دوختۇر ئۇنىڭدىن.

— ياق! — دېدى باتلىر ئېنىق جاۋاب بېرىپ. ئۇ قىلچە پىسەنت قىلماي ئادەملەرگە قاراپ قويدى، — ماڭا خامىلتون خانىم كېرەك.

— بۇ مۇمكىن ئەمەس، — دېدى دوختۇر سەل تەقەززالىنىپ، — خامىلتون خانىم ئۇنىمايدۇ ...

سىكارلېت بىر ئاۋازنى ئاڭلىغاندەك قىلدى، لېكىن دەسلەپتە ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ ئاۋازى ئىكەنلىكىنى بىلەلمىدى.

— بولىدۇ، مەن خالايمەن.

ئۇ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى، يۈرىكى قاتتىق سېلىپ كېتىپ، ئورنۇمدا مەزمۇت تۇرالماي قالارمەنمۇ دەپ ئەنسىردى، ئۆزى قاتتىق ھاياجاندا ئىدى، ھازىر ئۇ ھەممە ئادەمنىڭ دىققەت مەركىزىگە، پۈتۈن زالدىكىلەر ئىنتىلىدىغان بىر قىزغا ئايلانغانىدى. ھەممىدىن ئېسىل يېرى، يەنە ئۇسسۇلمۇ ئوينايىتى.

«ئۇلار بىلەن نېمە كارىم، نېمە دېسە دېيىشمەمدۇ.» ئۇ ئىچىدە ئۆزىگە ئۆزى پىچىرلاپ قويدى، ۋۇجۇدى تەلۋە قىزغىنلىقنىڭ ئۇلۇغ ئوتىدا يېنىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ پوكەيدىن چىقىپلا پۇتلىرىنى ئۇسسۇل رېتىمىغا چۈشۈرۈپ پولىغا ئۇرۇشقا باشلىدى، ئۈستىدىكى قارىلىق چاپىنىنى سېلىپ پوكەينىڭ ئۈستىگە چۆرۈۋەتتى. شۇ ئارىلىقتا كۆزلىرى مېلانىيەنىڭ تاڭقىتىپ قالغان چىرايىغا، بۇلۇڭدىكى خوتۇنلارنىڭ چىراي ئىپادىلىرىگە، قىزلارنىڭ ھەسەتلىك چىرايلىرىغا، جەڭچىلەرنىڭ ئالقىش

ياغرىتىۋاتقان ھاياجانلىق يۈزلىرىگە چۈشتى.

سىكارلېت مەيدانغا كىردى، رېت باتلىرىمۇ ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن ئۆتۈپ ئۇنىڭغا قاراپ كەلدى، چىرايمدا مەسخىرە قىلىۋاتقانداك بىر خىل كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى، لېكىن سىكارلېت ئۇنىڭغا پىسەنت قىلمىدى، لىنكولىن بولسىمۇ شۇ تۇرقىدا ئۇنىڭ كۆزىگە كۆرۈنمەيتتى. ئۇ ئەمدى باشقىدىن ئۆسسۈل - تانسا ئويىنايدىغان بولدى. ھازىر بىرىنچى بولۇپ ۋىرگىنىيەنىڭ قوش كىشىلىك ئۆسسۈلنى ئويىنماقچى. ئۇ باتلىرىغا چوڭقۇر بىر تەزىم قىلىۋەتكەندىن كېيىن مىيىقىدا كۈلۈمسىرەپ قويدى. باتلىرىمۇ قوللىرىنى كۆكسىگە قويۇپ ئۇنىڭغا ئېگىلدى. باياتىدىن قورقۇپ تۇرۇپ قالغان دىرىزور لېۋېي بۇ كۆرۈنۈشنى يېپىپ كېتىشنىڭ لازىملىقىنى بىردىنلا ئويلاپ قېلىپ: «جۈپتوڭلارنى تېپىپ، ۋىرگىنىيە قوش كىشىلىك ئۆسسۈلغا چۈشۈشكە تەييارلىنىڭلار!» دەپ توۋلىدى.

شۇنىڭ بىلەن مۇزىكانتلار ئەڭ چىرايلىق «دىكس»^① كۈيىگە چالدى.

— باتلىرى ئەپەندى، مېنى بۇ مەيدانغا چۈشۈرۈشكە قانداق جۈرئەت قىلدىڭىز؟

— خامىلتون خانىم، ئۆزىڭىزمۇ شۇنى ئارزۇ قىلىپ تۇراتتىڭىز.

— نېمىشقا شۇنچە ئادەمنىڭ ئالدىدا ئىسمىمنى توۋلايسىز؟
— خالىمىسىڭىز، مېنىڭ تەلىپىمنى رەت قىلىشىڭىزمۇ بولاتتى ئەمەسمۇ؟

— مېنىڭ بۇ قىلغىنىم بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن. سىز شۇنچە كۆپ پۇل چىقىرىۋاتقاندا، مەن ئۆزۈمنىلا ئويلىسام بولمايدۇ - دە. كۈلمەڭ، ھەممە ئادەم بىزگە قاراۋاتىدۇ.

① «دىكس» 1859 - يىلى دانېل ئېمىت نېگر ناخشىچىغا ئىجاد قىلىپ بەرگەن مۇزىكا ئىدى. كېيىن جەنۇب - شىمال ئۇرۇشى باشلانغاندا جەنۇبلۇقلار دائىم ئېيتىدۇ - دىغان ناخشىغا ئايلىنىپ قالغان.

— ئۇلار بەربىر قارايدۇ. ئىزم دېگەندەك قۇرۇق گەپلەرنى قويۇڭ، ئۇسسۇل ئوينىغۇڭىز بار، شۇڭا سىزگە بۇ پۇرسەتنى يارىتىپ بەردىم. بۇ ئۇسسۇلنىڭ ئاخىرى بىر خىل ئۇسسۇل ھەرىكىتىنىڭ مارشى، شۇنداقمۇ؟

— توغرا ... مەن بىر ئاز توختاپ دەم ئېلىۋالسام.

— نېمە ئۈچۈن؟ پۈتتۈڭىزنى دەسسۈۋالدىممۇ؟

— ياق. ئۇلارنى مېنىڭ گېپىمنى قىلىشىۋاتامدىكىن دەيمەن.

— سىز راستلا شۇنىڭدىن ئەنسىرەمسىز؟ ئىچىڭىزدىمۇ

شۇنداق ئويلاۋاتامسىز؟

— ھەم ...

— سىز جىنايەت ئۆتكۈزۈۋاتىڭىز، شۇنداقمۇ؟ ئەمەسە

نېمىشقا مەن بىلەن ۋالىس ئوينىمايسىز؟

— شۇ تۇرقىدا ئاپام بۇ ئىشمنى ئاڭلىسا ...

— ئاپامنىڭ ئېتىكىگە باغلاقلق ئىدىم دەڭا.

— سىز دائىم پەزىلەت دېگەننى بىر تىيىنچىلىك قىممىتى

يوق دەپ قارايسىز. مۇشۇ قىلىقىڭىزدىن بىزارمەن.

— ئەسلىدىمۇ شۇنداق، بىر تىيىنچىلىك قىممىتى يوق.

باشقىلارنىڭ كەينىڭىزدىن گەپ قىلىشىدىن قورقامسىز؟

— ياق ... لېكىن ... بولدىلا، بۇ توغرىلۇق پاراڭلاشمايلى.

خۇداغا شۈكۈر، ۋالىس باشلاندى. بۇ ئۇسسۇل مېنى

ھاردۇرۇۋەتكەندى.

— مەن دېگەن مەسىلىلەردىن ئۆزىڭىزنى ئەپچاقماڭ. خەقنىڭ

سىز توغرىلۇق قىلىشقان غەيۋەتلىرى سىز ئۈچۈن زادى

مۇھىمۇ، ئەمەس؟

— ئەگەر جاۋاب بەرمىسەم بولمايدىغان ئىش بولسا، ئەمەسە

ئاڭلاڭ، مۇھىم ئەمەس. ئەمما، قىزلار بۇنداق ئىشلارغا كۆڭۈل

بۆلمەيمۇ تۇرالمايدۇ. پەقەت بۈگۈن ئاخشاملا كارىم يوق.

— يارايسىز! مانا ئەمدى باشقىلار ئۈچۈن ئەمەس، ئۆزىڭىز

ئۈچۈن ئويلايدىغان بويسىز، بۈگۈندىن تارتىپ ئەقىللىك بولۇشقا

باشلاپسىز .

— ھىم، بىراق ...

— سىزمۇ ماڭا ئوخشاش ھەممە ئادەمنىڭ نارازىلىقىنى قوزغىۋېتەلىشىڭىز، شۇ چاغدا ئۇنىڭ كارايىتى چاغلىق ئىش ئىكەنلىكىنى بىلەتتىڭىز. ئويلاپ بېقىڭ، چارلىستوندا ھېچقانداق ئائىلە مېنى قوبۇل كۆرمەيدۇ. مەن بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن شۇنچە كۆپ ئىشلارنى قىلىپ بەرسەممۇ ئۇلار ئۇ چەكلىمىنى چۆرۈپ تاشلىۋېتەلمىدى.

— نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق.

— قىلچە قورقۇنچلۇق ئەمەس. سىز ئۆزىڭىزنىڭ نام - ئاتىڭىزنى يوقاتمىغۇچە نام - ئاتاقنىڭ ئۆزىڭىزگە قانچىلىك ئېغىر يۈك ئىكەنلىكىنى، سىز ئۈچۈن نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى مەڭگۈ چۈشەنمەيسىز.

— سىزنىڭ بۇ گېپىڭىز ئاڭلىنىشقا بەكمۇ غەلىتە ئىكەن !

— غەلىتە ھەم راست. سىز پەقەت دائىم جاسارەت بىلەن ياشىيالىشىڭىز ياكى پۇلىڭىز بولسا سىزگە نام - ئاتاق بولمىسىمۇ بولۇۋېرىدۇ.

— پۇلغا ھەممە نېمىنى سېتىۋالغىلى بولمايدىغۇ ئاخىر.

— بۇ گەپنى بىرسى سىزگە دېگەن، بولمىسا ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن بۇ گەپنى سىزنىڭ ئويلاپ چىقىشىڭىز ھەرگىز مۇمكىن ئەمەس. پۇل نېمىنى سېتىۋالمايدۇ؟

— ئۇنى بىلمەيمەن. ئىشقىلىپ، مۇھەببەت بىلەن بەختنى سېتىۋالغىلى بولمايدۇ.

— ئۇنىمۇ سېتىۋالغىلى بولىدۇ. پەقەت بولمىغاندا شۇلارنىڭ ئورنىنى باسالايدىغان ئەڭ ئېسىل نەرسىلەرنى سېتىۋالغىلى بولىدۇ.

— سىزنىڭ راستلا شۇنچىلا كۆپ پۇلىڭىز بارمۇ، كاپىتان باتلىر؟

— بۇ ئەخلاققا مۇخالىپ سوئال بولدى، خامىلتون خانىم، مەن

بەكمۇ ھەيران قېلىۋاتىمەن. ئەمما، كىچىكىدە ۋارىسلىق ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىنىپ بىر تىيىنىسىز قالدۇرۇلغان بىر ياش، يەنى مەن، ھەر ھالدا يامان ئەمەس پۇل تېپىۋاتىمەن. قاتال لىنىيەسىدە يۈرۈپ بىر مىليون تاپالايدىغانلىقىمغا ئىشەنچىم بار.

— ھە! بۇ مۇمكىن ئەمەستۇ!

— مۇمكىن. بىلىشىڭىز كېرەككى، بىر خىل مەدەنىيەت گۇمران بولۇپ كېتىۋاتقاندا ئۇنى قۇرۇۋاتقان چاغدىكىدەك ئاجايىپ نۇرغۇن پۇل تاپقىلى بولىدۇ، بۇ ھەقىقەتنى نۇرغۇن ئادەم چۈشەنمەيدۇ.

— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— سىزنىڭ ئائىلىڭىز، مېنىڭ ئائىلىم ۋە بۇ يەردە ئولتۇرغانلارنىڭ ئائىلىلىرى قاقاسلىقنى بوستانلىققا ئايلاندۇرۇش ئارىلىقىدا بېيىغان. بۇ، ئىمپېرىيەنىڭ قۇرۇلۇش دەۋرى ھېسابلىنىدۇ. بۇ مەزگىلدە پۇل تاپماق ئاسان. ئىمپېرىيە گۇمران بولغاندا بولسا ئۇ چاغدىكىدىنمۇ كۆپ پۇل تاپقىلى بولىدۇ.

— دەۋاتقىنىڭىز قانداق ئىمپېرىيە ئۇ؟

— بىز ياشاۋاتقان جەنۇب ... جەنۇب ئىتتىپاقى، پاختا پادىشاھلىقى. ئۇ ھازىر گۇمران بولۇۋاتىدۇ. كۆپچىلىك ئەخمەقلەر بۇنى بىلمەيۋاتىدۇ، گۇمرانلىق كەلتۈرۈپ بېرىۋاتقان مۇشۇ چوڭ ياخشى ۋەزىيەتتىن قانداق پايدىلىنىشنى ئوقمايۋاتىدۇ. مەن مانا مۇشۇ گۇمرانلىق ئىچىدە بېيىۋاتىمەن.

— سىز راستلا بىزنى تۈگىشىدۇ دەپ ئويلايسىز؟

— شۇنداق! مەن نېمىشقا تۈگىشۈشى بولۇۋالغۇدەكمەن؟

— ئاھ، قەدىرلىكىم، مەن بۇنداق ئىشلار توغرىلۇق پاراڭلىشىشنى ياخشى كۆرمەيمەن. باشقا قىزىق گەپلەرنى قىلىشىڭىز بولمامدۇ؟

— ئەگەر مەن كۆزلىرىڭىزنى بىر جۈپ ئالتۇن بېلىق شېشىسىگە ئوخشىتىپ، ئۇنىڭغا لىقمۇ لىق سۇپسۇزۈك سۇ

قۇيۇلغان، ئۇنىڭدىكى ئالتۇن بېلىقلار ھازىرقىغا ئوخشاش سۇنىڭ ئۈستىگە ئۈزۈپ چىقىۋىدى، بۇ كۆزلەر گۈزەللىك بايىدا تەڭداشسىز كۆزلەرگە ئايلاندى، دېسەم، سىز بۇ گەپلىرىمگە خۇشال بولامسىز؟

— ياق، ئۇنداق گەپلەرگە خۇشال بولمايمەن... سىزچە بۇ مۇزىكا چىرايلىقمۇ؟ مەن مەڭگۈ مۇشۇ مۇزىكىغا ۋالىس ئوينىسام دەيمەن. لېكىن، ئىلگىرى بۇ مۇزىكىنى بۇنچىلىك ياخشى كۆرەرمەن دەپ ئويلىماپتىكەنمەن.

— سىز مەن بىلەن بىللە تانسا ئوينىغان قىزلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ چىرايلىق قىز.

— كاپىتان باتلىر، بېلىمنى ئۇنداق چىڭ قورۇۋالماڭ. باشقىلار كۆرۈپ تۇرۇشىدۇ.

— باشقىلار كۆرمەيدىغان يەردە بولسا بېلىڭىزنى مۇشۇنداق قورۇپ تۇرۇپ ئوينىسام خۇشال بولامسىز؟
— كاپىتان باتلىر، سەل ھەددىدىن ئېشىپ كېتىۋاتىسىزغۇ دەيمەن.

— ياق، ئۇنداق ئەمەس، ئۇ مۇمكىنمۇ؟ سىزنى قۇچاقلىۋالمايدىمەن؟... بۇ نېمە مۇزىكا، يېڭىسىمۇ نېمە؟
— شۇنداق. ياخشى ئەمەسمكەن؟ شىماللىق ئالۋاستىلاردىن قولغا چۈشۈرۈۋالغان مۇزىكا.

— ئىسمى نېمە؟

— «دەھشەتلىك بۇ ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندا»

— تېكىستى قانداق؟ ئېيتىپ بېقىڭا، ئاڭلاپ باقاي.

ئالدىنقى رەت ئۇچراشقنىمىز
ئېسىڭدىمۇ ئەي قەدىرلىكىم،
ئايىغىمغا باش قويۇپ تۇرۇپ،
دېگەنلىرىڭ سەندىدۇر قەلبىم.
كۈل رەڭ ھەربىي فورما ئۇچاڭدا،

ئاھ تولىمۇ مەغرۇر ئىدىڭىسەن.
ئۆلسەممۇ گەر ۋەتەنمىزگە
ئاسىيلىق قىلمايمەن دېگەن ئىدىڭىسەن.
تەنھالىق ئىچىدە ئۆتتۈم ياش تۆكۈپ،
ۋە لېكىن ئۈمىدىم تاپمىدى ۋىسال!
تەلەيمەن قايتىدىن ئۇچراشماقكەن دەپ،
رەھىمسىز بۇ ئۇرۇش تاپقاندا زاۋال.

— ئەسلىدە «كۆك ھەربىي كىيىم» ئىكەن، ئۇنى بىز «كۈل رەڭ» گە ئۆزگەرتىۋەتتۇق... سىز ۋالىسىنى بەكمۇ ياخشى ئوينىدىكەنسىز، كاپىتان باتلىر. ئېگىز بوي ئەرلەرنىڭ كۆپى ۋالىسىغا يارمايتتى، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. مەن ئەمدى تانىسنى يەنە قانچە يىللاردىن كېيىن ئوينىيالايمەن، خۇدا ئۆزى بىلىدۇ.
— بىرنەچچە مىنۇتلا ئويناپ بولدى قىلىمىزمۇ. يەنە بىر قېتىملىق قوش كىشىلىك ئۇسسۇلدا سىزگە پۇل تۆلەيمەن، ئۇنى تۈگىتىپ يەنە ...
— ئۇنداق قىلماڭ، بولمايدۇ. ئەمدى تۆلىمەڭ، بولمىسا مېنى ۋەيران قىلىسىز.

— بولغۇلۇق بولۇپ بولدى، يەنە بىر قېتىم ئوينىسىڭىز نېمە بولماقچىدى؟ مەن بىلەن بەش - ئالتە مەيدان ئويناپ، ئاندىن باشقىلار بىلەن بىر - ئىككى قېتىم ئويناپ قويسىڭىز بولىدۇ. ئەمما، ئاخىرقىسىنى يەنە مەن بىلەن ئوينىيسىز.
— ھىم، بولىدۇ. مەن ساراڭ بولدۇمغۇ دەيمەن. بوپتۇلا، نېمە بولسام بولمامدەن. خەق نېمە دېسە دېسۇن، كارىم يوق. ئۆيدە ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكتىم. ئوينىيمەن، ئوينىيمەن...
— قارا كىيىملەرنى ئەمدى كىيمەيسىز؟ مەن قارىلىق كىيىملەرگە شۇنچىلىك ئۆچ.

— ئۇ كىيىملەرنى ئالدىراپ سېلىۋېتىلمەيمەن، كاپىتان باتلىر. مېنى ئۇنداق ئالدىڭىزغا چىڭ تارتىۋالماڭ، يەنە شۇنداق قىلىسىڭىز رەنجىيمەن.

— خاپا بولغان چاغدا تېخىمۇ چىرايلىق بولۇپ كېتىدىكەنسىز. بېلىڭىزنى تېخىمۇ قورۇيمەن، خاپا بولغىنىڭىزنى بىر كۆرۈپ باقاي. ئۆزىڭىز بىلمەيسىز ھەرقاچان، ھېلىقى كۈنى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدە لوڭقىلارنى چىقىپ تازا خاپا بولغان چېغىڭىزدا ئاجايىپ چىرايلىق بولۇپ كەتكەندىڭىز.

— ئۇنداق قىلماڭ... سىز ئۇ چاغدىكى ئىشنى ئۇنتۇپ كېتەلمەيسىز؟

— ياق. ئۇ مېنىڭ خاتىرەمدىكى مەڭگۈ ئۇنتۇلماس قەدىرلىك بىر كارتىنا. ئەركە ئۆسكەن ئىرېلاندىيەلىكلەرگە خاس خاراكتېرگە ئىگە جەنۇب گۈزىلى - دە سىز. سىزدە ئىرېلاندىيەلىكلەرنىڭ مەجەزى بار.

— ھىم، سۆيۈملۈكۈم، مۇزىكا ئاخىرلاشتى، پىتتىي ھاممامۇ ئارقا ئۆيدىن چىقىپتۇ. مېرۇبتېر خانىم چوقۇم بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا ئېيتتى. ياق، ھەرگىز؟ ھەرگىز، بىز ئۇ تەرەپكە بارايلى، دېرىزىدىن سىرتقا بىردەم قاراپ تۇرىمىز. ئۇنىڭ كۆزلىرىگە ھازىر كۆرۈنگۈم يوق، كۆزلىرى شۇ تۇرقىدا پىيالىدەك بولۇپ كېتىۋاتىدۇ ھەرقاچان.

ئونىنچى باب

ئەتىسى ئەتىگەندە تۇخۇم پوشكىلى بىلەن ئاشتا قىلىۋاتقاندا پىتتىي ھامما كۆڭلى بىئارام بولۇپ يىغلاپ كەتتى، مېلانىيە بىر ئېغىز گەپ قىلماي ئولتۇراتتى، سىكارلېت بولسا، قانداق قىلالايتتىڭ، دېگەندەك ئېگىلمەي تۇراتتى.

— ئۇلار نېمە دېگۈسى كەلسە دەۋەرسۇن، كارىم يوق. مەن دوختۇرخانا ئۈچۈن ھەممە قىزلاردىن كۆپ پۇل تېپىپ بەردىم،

بىز ساتقان ھېلىقى كونا نەرسىلەرنىڭ ھەممە پۇلىدىنمۇ جىق. — سۆيۈملۈكۈم، پۇلنىڭ قولىدىن نېمە كېلىدۇ؟ — دېدى پىتتى ھامما يىغلاپ تۇرۇپ، — مەن كۆزلىرىمگە ئىشەنمەيلا قالدىم. بىچارە چارلې قازا قىلىپ بىر يىل بولمايلا ... باتلىر دېگەن ئۇ بىزارى سىزنى شۇنچە خەقنىڭ ئالدىغا سۆرەپ چىقىپتۇ. ئۇ شۇنچىلىك قورقۇنچلۇق ئادەمكى، سىكارلېت. ۋېمتىن خانىمنىڭ بىر نەۋرە ئاچىسى كولمان خانىم ماڭا ئۇ ئادەمنىڭ ئەھۋالىنى سۆزلەپ بەرگەن. ئۇنىڭ ئېرى يېقىندىلا چارلېستوندىن كەپتۇ. باتلىر ئائىلىسىدىن چىققان بىر مۇناپىق ئىكەن. شۇنداق بىر ياخشى ئائىلىدىن ئاشۇنداق بىر ناباب ئادەمنىڭ چىقىشى ھەيران قالغۇدەك بىر ئىش - دە، چارلېستوندا ئۇنى ھېچكىم ئارىغا ئالمايدىكەن، ناممۇ شۇنداق يامان ئىكەن. كالېمان خانىم ئۇنىڭ توغرۇلۇق گەپلەرنى ئاڭلاشتىنمۇ نومۇس قىلىپ كېتىپتۇ.

— مەن ئۇ ئادەمنىڭ ئۇ دەرىجىدە ئەسكى ئادەملىكىگە ئىشەنمەيمەن، — دېدى مېلانىيە مۇلايىم سۆزلەپ، — ئۇنىڭ كۆرۈنۈشىدىن ئېسىلزادە ئادەم ئىكەنلىكى چىقىپ تۇرىدۇ. ئۇنىڭ باتۇرلۇق بىلەن قامال قىلىنغان جايلارغا بارغانلىقىنى ئويلاپ باقسىڭىزمۇ ...

— ئۇ باتۇر ئادەم ئەمەس، — دېدى سىكارلېت چىنىدىكى قىيامنى تۇخۇم پۈشكىلىنىڭ ئۈستىگە قۇيۇۋېتىپ، — ئۇ ئۇ يەرگە پۇل تېپىش ئۈچۈن بارغان، ماڭا ئۆزى شۇنداق دېدى. ئۇ ئادەم بىزنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقىمىزغا تازا قىزىقمايدىكەن، يەنە تېخى بىزنى يېڭىلىسىلەر، دەيدۇ. ئەمما، ئۇ تانىسنى ئاجايىپ ياخشى ئويىنايدىكەن.

ئۇ ئىككىسى ئۇنىڭ بۇ گېپىنى ئاڭلاپ زۇۋان سۈرەلمەي قورقۇپ قېتىپلا قالدى.

— مەنمۇ ئۆيىدە ئولتۇرۇۋېرىپ زېرىكتىم، بۇنداق كېتىۋەرسەم بولمايتتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى تۈنۈگۈن ئاخشامقى

ئىشىمنى غۇلغۇلا قىلىشىۋاتقان بولسا بوپتۇ، نامم بەربىر بولغىنىپتۇ، ئەمدى نېمە دېسە دېيىشمەمدۇ.

ئۇ بۇ كۆز قارىشىنىڭ باتلېرنىڭ قارىشى بىلەن ئوخشاش ئەمگەنلىكىنى ھېس قىلماي قالدى. بۇ قاراش ئۇنىڭ ئەھۋالى بىلەن شۇنچىلىك ئەپچىل بىرلىشىپ كەتكەندى.

— ئەگەر بۇ گېپىڭىزنى ئاڭلىسا نېمە دەيدۇ؟ مەن نېمە دەپ جاۋاب بېرىمەن؟

سىكارلېت ئاپسىنىڭ قىزىنىڭ بۇ بولمىغۇر قىلىقىنى ئاڭلىسا ئالاقىدە بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، خۇددى جىنايەت ئۆتكۈزۈپ قويغاندەك قورقۇپ كەتتى. لېكىن، ئاتلانتا بىلەن تاراننىڭ ئارىلىقىنىڭ يىگىرمە بەش ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغانلىقىنى ئويلاپ قايتىدىن جانلىنىپ قالدى. پىتتى ھامما ئۇ ئىشلارنى ئېلىپنغا دېمەيدۇ، دېسە ئۆزىگىمۇ سەت. پىتتى ھاممىلا ئاغزىنى چىڭ تۇتسا سىكارلېتقا گەپ كەلمەيدۇ.

— مەن، — دېدى پىتتى ھامما، — ياخشىسى، ھېنرىغا خەت يازاي، ئەسلىدە ئۇنىڭغا بۇ ئىشنى دېيىشكە پەقەتلا رايىم يوق ئىدى. لېكىن، ئۇ بىزنىڭ ئائىلىدىكى بىردىنبىر ئەر كىشى. كاپىتان باتلېرغا شۇ گەپ قىلىپ قويسۇن، سۆيۈملۈكۈم، چارلې ھايات بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. ئەمدى سىز ئۇ ئادەمگە ھەرگىز ئوچۇق چىراي ئاچماڭ، بولامدۇ؟

مېلانىيە ئىككى قولى تىزىدا، زۇۋان سۈرمەي ئولتۇراتتى، تۇخۇمۇ سوۋۇپ كەتتى. بىر چاغدا ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ سىكارلېتنىڭ كەينىدىن بويىنىنى قۇچاقلدى.

— قەدىرلىكىم، — دېدى ئۇ، — كۆڭلىڭىزنى يېرىم قىلماڭ. تۈنۈگۈن سىز باتۇرلۇق قىلدىڭىز، ئۇنىڭ دوختۇرخانىغا بولغان ياردىمى چوڭ بولدى. كىمكى سىزنىڭ يامان گېپىڭىزنى قىلىدىكەن، ئۇنىڭ ئەدىپىنى ئۆزۈم بېرىمەن ... پىتتى ھامما، يىغلىماڭ، سىكارلېتقىمۇ تەس. ئۇ تېخى بالا،

ھېچ يەرگە چىقمىسا زېرىكمەمدۇ، — ئۇ قوللىرى بىلەن سىكارلېتنىڭ چاچلىرىنى ئويىناپ تۇرۇپ سۆزلىدى، — ئانچە — مۇنچە پائالىيەتلەرگە قاتنىشىپ تۇرساق بەلكىم ياخشىراق بولار. ئۆزىمىزنىلا ئويلاپ، بىكارغىلا ئۆپكە سولىنىۋالغان بولۇشىمىزمۇ مۇمكىن. ئۇرۇش ۋاقتى ئادەتتىكى ۋاقىتلارغا ئوخشىمايدىكەن. بەزىدە شەھىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرنى، دوختۇرخانىلاردا ياتقان يارىدارلارنى ئويلاپ كېتىمەن. ئۇلارنىڭ ئۆيلىرى يىراقتا قالغان، كېچىلىرى بېرىپ كېلەي دېسە ئۇرۇق — تۇغقانلىرى يوق. ئورۇنلىرىدىن تۇرالغۇدەك يارىدارلار قوپۇپلا ئالدىنقى سەپكە كېتەلمەيدۇ. مەن كۆپرەك شۇلارنى ئويلايمەن، ئۆزىمىزنى ئىنتايىن شەخسىيەتچىدەكمۇ ئويلاپ قالمەن. شۇڭا، بىز سالامەتلىكى ئەسلىگە كېلىۋاتقان ئۈچ نەپەر ئەسكەرلەرنى ئۆيىمىزگە ئەكېلىپ كۈتەيلى، بىرنەچچە ئەسكەر ھەر يەكشەنبە كۈنى بۇ يەرگە كېلىپ تاماق يەپ كېتىدىغان بولسۇن. بولدى، سىكارلېت، سىزمۇ پۇشايمان قىلماڭ، كىشىلەر بىزنى چۈشەنگەندە كەينىمىزدىن گەپ قىلمايدىغان بولىدۇ. بىز سىزنىڭ چارلېسنى سۆيىدىغانلىقىڭىزنى بىلىمىز.

سىكارلېت تۈنۈگۈنكى ئىشىغا ھەرگىز پۇشايمان قىلمايتتى. شۇ تۇرقتا مېلانىيەنىڭ چاچلىرىنى ئويىناپ تۇرغىنىدىن بىزار بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى. بېشىنى بىر چەتكە تارتىپ: «ئۇنداق گەپ يوق!» دەۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. ھېلىمۇ ئۇنىڭ ئېسىدە، تۈنۈگۈن ئاخشام يارىدار جەڭچىلەردىن تارتىپ ھەممە ئەرلەر ئۇنىڭ بىلەن تانسا ئويىنايمىز دەپ تالىشىپ كەتمىدىمۇ؟ دۇنيادا كىملا بولسا مەيلى، بىرلا مېلانىيەنىڭ ئۆزىگە ھىمايىچى بولۇشىغا سىكارلېت پەقەتلا رازى ئەمەس. ئۇنىڭغا رەھمەت، ئۆزىنى ھىمايە قىلىۋالسۇنلا. ئۇ نىيىتى يامان مومايلار سۆزلىسە سۆزلەۋەرسۇن، ئۇلار سىزمۇ سىكارلېت بۇ دۇنيادا ياشاۋېرىدۇ. دۇنيادا چىرايلىق ئوفىتسېرلار كۆرمىڭ، ئۇ مومايلارنىڭ ۋارقىراشلىرىغا خاپا بولسام جان توشامدۇ.

پىتتىنى ھامما مېلانىيەنىڭ تەسەللىسى بىلەن كۆزلىرىنى سۈرتۈپ ئولتۇراتتى. پىرىسسې قېلىن بىر كونۇپىرتنى كۆتۈرۈپ كىردى.

— بۇ سىزنىڭ ئىكەن، مېلانىيە خېنىم. بىر نېگىر بالا ئەكېلىپ بەردى.

— مېنىڭ؟ — مېلانىيە ھەيران قېلىپ كونۇپىرتنى ئاچتى. سىكارلېت تۇخۇم يەپ ئولتۇرۇپ ئۇلارغا دىققەت قىلمىغانىدى، مېلانىيە خەتنى كۆرۈپ ئۆزىنى باسالماي يىغلاپ كەتكەندىلا بېشىنى كۆتۈردى، پىتتىنى ھاممىنىڭ بىر قولى كۆكسىگە چىقىپ بولغانىدى.

— ئاشلىپ ئۆلۈپتىمۇ؟ — پىتتىنى قورقۇنچلۇق بىرلا چىرقىراپ، بېشى كەينىگە كېتىپ ئىككى قولى ساڭگىلاپ قالدى.

— ۋاي خۇدايمەي! — سىكارلېتمۇ توۋلاپ كەتتى، چىرايىدا قان دىدارى قالمىدى.

— ياق! ياق! — مېلانىيە ۋارقىرىدى، — سىكارلېت، ئۇنىڭ تۈزىنى ئېلىپ كېلىڭ. پۇرالڭ، پۇرالڭ، قەدىرلىكىم! ياخشى بولۇپ قالدىڭىزمۇ؟ كۈچەپ تارتىڭ! ئاشلىپ ئەمەس! كەچۈرۈڭ، سىزنى قورقۇتۇۋەتتىم، خۇشاللىقىمدا يىغلىغانىدىم، — ئۇ بىردىنلا قولىدىكى بىر نەرسىنى لەۋلىرىگە چاپلاپ سۆيۈپ كەتتى، — مەن شۇ تۇرقىدا ئاجايىپ خۇشالمەن، — ئۇ شۇنداق دەپلا يەنە يىغلاپ كەتتى.

سىكارلېت ئىتتىك كۆز يۈگۈرتۈپ، ئۇنىڭ قولىدا تۇرغان توي ئۈزۈكىنى كۆردى.

— ئۇ خەتنى ئوقۇڭ، — دېدى مېلانىيە پولىدىكى خەتنى كۆرسىتىپ، — ئۇ نېمىدېگەن ياخشى، نېمىدېگەن ساپ دىل ئادەم!

سىكارلېت ھەيران قېلىپ خەتنى يەردىن ئېلىپ ئوقۇدى:

«جەنۇب ئىتتىپاقىغا ئېھتىمال باتۇرلىرىمىزنىڭ قېنى كېرەكتۇ، ئەمما خانىملىرىمىزنىڭ مۇھەببەت قانلىرى كېرەك ئەمەس. قەدىرلىك خانىم، سىزنىڭ باتۇرلۇقىڭىزغا بولغان قايىللىقىمىزنىڭ نىشانىنى قوبۇل قىلغايىمىز. بۇنىڭلىق بىلەن مېنىڭ بەرگەن قۇربانىمىڭىزنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى بولماپتۇ دەپ قالماڭ. مەن بۇ ئۆزۈڭىزنى ئون ھەسسە كۆپ پۇل تۆلەپ ياندۇرۇۋالدىم. كاپىتان رېت باتلىر.»

مېلانىيە ئۆزۈكىنى قولغا سېلىپ ھەۋەس بىلەن قاراپ كەتتى.

— مەن سىزگە ئۇ ئادەمنى ئېسىلزاڭدا ئادەم دېمىگەنمۇ؟ — دېدى ئۇ پىتتى ھاممىغا قاراپ. ئۇنىڭ چىرايىدا كۆزلىرىدىن ئاققان ياش تامچىلىرىنى تېخىمۇ نۇرلاندۇرغان بىر تەبەسسۇم ئويىناپ تۇراتتى، — ئۇنىڭغا ئوخشاش ئالىيجاناب ۋە ئىشلارنى ئىنچىكە ئويلايدىغان ئېسىلزاڭدا ئەدەملا شۇ چاغدا مېنىڭ كۆڭلۈمنىڭ قانچىلىك يېرىم بولغانلىقىنى چۈشەنەلەيتتى. مەن ئەمدى ئۆزۈڭۈمنىڭ ئورنىغا ئالتۇن زەنجىرىمنى بېرىمەن. پىتتى ھامما، ئۇ بالىدىن ئۇنىڭغا ئىككى ئىلىك خەت ئەۋەتەيلى، يەكشەنبە كۈنى چۈشلۈك تاماققا بىزنىڭكىگە كەلسۇن، ئۇنىڭغا رەھمىتىمنى ئېيتىۋالاي.

ھەممىسى ھاياندا تۇرغاچقا، كاپىتان باتلىرنىڭ سىكارلېتنىڭ ئۆزۈكىنى نېمىشقا قايتۇرۇپ ئېلىپ بەرمىگەنلىكىگە دىققەت قىلىشىمىدى، ئەمما ئۇنى سىكارلېت ئويلىدى ۋە قاتتىق ئاچچىقى كەلدى. باتلىر بۇ ئىشنى ئالىيجانابلىقىدىن ئەمەس، بەلكى قانداق قىلسا پىتتى ھاممىنىڭ ئۆيىگە تەكلىپ قىلىنىدىغانلىقىنى ئويلىغان، ئاخىر مەقسىتىگە يېتىشىنىڭ ئەڭ ياخشى چارىسى بولغان مۇشۇ چارىنى تاپقان. ئۇنىڭ بۇ نىيەتلىرى سىكارلېتقا ئېنىق ئىدى.

«سېنىڭ يېقىندا قىلغان ئىشلىرىڭنى ئاڭلاپ، ئۆزۈمنى

قويىدىغان جاي تاپالماي قالدىم.» سىكارلېت ئۈستىدە ئولتۇرۇپ ئاپسىدىن كەلگەن خەتنى ئوقۇۋاتاتتى. ئاپسىنىڭ دەۋاتقىنى چوقۇم ئاشۇ ئىش. سىكارلېت چارلېستون بىلەن ساۋانادىكى ۋاقتىدا خەقلەرنىڭ ئاغزىدىن، جەنۇبتىكى ھەرقانداق يەرگە قارىغاندا ئاتلانتانىڭ ئادەملىرى ئۇششاق سۆز، باشقىلارنىڭ ئىشىغا ئارىلىشىۋېلىشنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ ئاڭلىغانىدى، ئۇ گەپنىڭ راستلىقىغا ئەمدى ئىشەندى. ئۇ يىغىلىش دۈشەنبە بولغان، بۈگۈن كۈنگە پەيشەنبە، قايسىبىر ئەخلاقسىز موماي ياخشى ئىش قىلدىم دەپ سىكارلېتنىڭ ئاپسىغا خەت يازغاندۇ؟ دەسلەپتە ئۇ پىتتىپاتتىن گۇمان قىلدى، لېكىن يەنە دەررۇ بۇ ئويىدىن ياندى. چۈنكى، ئۇ سىكارلېتقا شۇ قىلمىشى ئۈچۈن تېگىدىغان قامچىنىڭ بىر ئۈچى ماڭا تېگىپ قالارمۇ دەپ ئەنسىرەۋاتسا، ئېلىپىغا ئۇ توغرىلۇق خەت يازامدۇ؟ ئۇ چاغدا ئېلىپىن ئۇنى، سەن قىزىمغا قارىماي نېمە ئىش قىلدىڭ، دېمەمدۇ؟ مېرۋېتېر خانىم يازغان بولۇشى مۇمكىن.

«مەن سېنىڭ ئۆزۈڭنىڭ سالاھىيىتى بىلەن ئالغان تەربىيەلىرىڭنى بۇ قەدەر ئۇنتۇپ كېتىدىغانلىقىڭنى ئويلىماپتىكەنمەن. قارىلىق تۇتۇۋاتقان مەزگىلىڭدە خەققە كۆرۈنگىنىڭنى، دوختۇرخانىلارغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن زۆرۈر بولۇپ قېلىپ شۇنداق قىلغان ئوخشايدۇ، دەپ كەچۈرسەممۇ، ئەمما تانسا ئوينىغىنى، يەنە كېلىپ كاپىتان باتلىردەك بىر ئادەم بىلەن ئوينىغىنى كەچۈرۈشۈم مۇمكىنمۇ؟ مەن ئۇ ئادەم توغرىلۇق نۇرغۇن گەپ ئاڭلىغان (ئۇ توغرىلۇق كىم ئاڭلىمايدۇ؟). ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆتكەن ھەپتە پولىدىن كەلگەن خەتتىمۇ ئۇ ئادەمنىڭ نامىنىڭ يامانلىقى، چارلېستوندا، ھەتتا ئۆزىنىڭ ئائىلىسىدىمۇ ئۇنى ھېچكىم قارشى ئالمايدىغانلىقى توغرىلۇق گەپلەر بار. ئاشۇنداق پەزىلەتسىز بىر ئادەم سېنىڭ ياشلىقىڭ، نادانلىقىڭدىن پايدىلىنىپ سېنى ئوتتۇرىغا سۆرەپ چىقىپ ئۆزۈڭنىڭ ۋە ئائىلەڭنىڭ نامىنى بۇلغايتۇ. نېمە ئۈچۈن

پىتتىپات خېنىم ئۆزىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئۈنۈن بىلەن قىلىپ
سېنى مەيلىگە قويۇپ بېرىدۇ؟»

سىكارلېت ئۇدۇلدا ئولتۇرغان ھاممىسىغا قاراپ قويدى.
موماي ئېلېننىڭ خېتىنى بايلا بىلگەن بولۇپ، شۇ تۇرقدا
خۇددى كۆز يېشى بىلەن تايماقتىن قوتۇلۇپ قالماقچى بولۇۋاتقان
كىچىك بالىغا ئوخشاش شۈمشىيىپ ئولتۇراتتى.

«سېنىڭ شۇنچە يىل ئالغان تەربىيەنى بىردەمنىڭ ئىچىدىلا
ئۈنۈن بىلەن قىلىشنىڭ مېنى بەكمۇ بىئارام قىلدى. مېنىڭ ھازىرلا
بېرىپ سېنى قايتۇرۇپ كەلگۈم بار، لېكىن بۇ داداڭنىڭ بىر
تەرەپ قىلىشىدىكى ئىش بولغاچقا توختاپ قالدىم. داداڭ جۈمە
كۈنى ئاتلانتاغا بېرىپ باتلىر بىلەن سۆزلىشىدۇ، ئاندىن سېنى
ياندۇرۇپ كەلمەكچى. ئۇنىڭ مېنىڭ قىلغان نەسىھەتمىگە قۇلاق
سالماي ساڭا قوپاللىق قىلىپ قويۇشىدىن ئەنسىرەيمەن. ئۇ
بولمىغۇر قىلىقنىڭ ياشلىقنىڭ، ياخشى ئويلىنىدىغىنىدىن كېلىپ
چىققان. بىزنىڭ ئىزمىمىز ئۈچۈن ماڭا ئوخشاش خىزمەت
قىلىشنى ئارزۇ قىلىدىغان ئادەملەر كۆپ بولمىسا كېرەك. مەن
قىزلىرىمنىڭمۇ شۇنداق بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن...»

خەتتە يەنە نۇرغۇن گەپلەر بار ئىدى، سىكارلېت داۋامىنى
ئوقۇمىدى. ئۇ ھاياتىدا بۈگۈنكىدەك قورقۇپ باقمىغانىدى. ئەمدى
ئۇ ھەممىگە پىسەنت قىلمايدىغان، قارشىلىق كۆرسىتىدىغان
ئىشنى قىلالمايدۇ. ئۆزىنىڭ ئاشۇ كۈنى ئون ياش ۋاقتىدا ئاپىسى
سېرىق ماي سۈركەپ بەرگەن بىر پارچە بولكىنى يەرگە
چۆرۈۋەتكەنگە ئوخشاش ئويلىمايلا ئىش قىلغانلىقىنى ئويلاپ
قالدى. ئۇنىڭ ئاپىسى ئۇنى ھازىرمۇ قاتتىق تۇتۇۋاتىدۇ. دادىسى
ئاتلانتاغا ئالاھىدە كېلىپ باتلىر بىلەن سۆزلەشمەكچى.
سىكارلېت مەسىلىنىڭ ئېغىرلىقىنى ھېس قىلىشقا باشلىدى.
دادىسى كېلىپ ئۇنىڭغا قاتتىق چېچىلىشى مۇمكىن. سىكارلېت
ئەمدى ئۆزىنىڭ دادىسىنىڭ قۇچىقىغا چىقىۋېلىپ، ئەركىلەپ
يۈرۈپ ئۇنىڭ ئاچچىقىنى ياندۇرىدىغان ئوماق بالا ئەمەسلىكىنى

ئاخىر چۈشەندى.

— خەتتە — خەتتە يامان خەۋەرلەر يوقتۇ؟ — پىتتىپات
تتەرەپ ۋە قورقۇمسىراپ تۇرۇپ سورىدى.
— دادام ماڭا چۈجىگە ئېتىلغان ساردەك ئېتىلغىلى
كېلىدىكەن، ئەتە كەلسە كېرەك، — دەپ جاۋاب بەردى سىكارلېت
غەمكىن ھالدا.

— پىرسىسى، مېنىڭ تۈزۈمنى ئەكېلىپ بەر، — دېدى
پىتتىپات ئۆزىنى باسالماي. ئاندىن ئورۇندۇقنى كەينىگە
سۈرۈپ قويدى، يەۋانقان تامىقىمۇ قالدى، — مەن ... مەن
ھوشۇمدىن كېتىدىغاندەك قىلىمەن.

— تۈز يانچۇقىڭزدا، — دېدى پىرسىسى. ئۇ سىكارلېتنىڭ
كەينىدە تۇرۇپ بۇ ئويۇنلارنى قىزىقىپ كۆرۈۋاتاتتى. ئۇ گېرالدى
ئەپەندىنىڭ ئاچچىقىنىڭ ئىنتايىن يامانلىقىنى بىلەتتى،
ئۆزىگىلا ئاچچىقى كەلمىسە شۇنىڭغا خۇش ئىدى. پىتتىپات
ھامما يانچۇقىدىن قۇتۇنى ئېلىپ بۇرنىغا يېقىن ئاپاردى.

— ھەممىڭلار مېنىڭ يېنىمدىن ئايرىلمايسىلەر. مېنى ئۇنىڭ
بىلەن بىر مەنۇت بولسىمۇ يالغۇز تاشلاپ قويساڭلار بولمايدۇ، —
دېدى سىكارلېت ئۇلارغا توۋلاپ، — دادام ئىككىڭلارنى ياخشى
كۆرىدۇ، شۇڭا سىلەر بولساڭلار مېنى ھېچنېمە قىلالمايدۇ.

— مەن يېنىڭزدا تۇرالمايمەن، — پىتتىپات قورقۇپ
ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى، — مېنىڭ ... مېنىڭ مەنۇت بولمىسە يوق،
ئارام ئالمىسام بولمايدۇ. ئەتە بىر كۈن يېتىشىم كېرەك. ئۇنىڭغا
مېنىڭ ئۆزۈمنى ئېيتىپ قويۇڭلار.

«توخۇ يۈرەك!» سىكارلېت ئىچىدە شۇنداق ئويلاپ ئۇنىڭغا
ئاللىيىپ قاراپ قويدى.

ئوخارا ئەپەندىنىڭ غەزەپلىك چىرايىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ
مېلاننىيەنىڭمۇ چىرايى ئاقىرىپ كەتتى. لېكىن، ئۇنىڭدا ئازراق
بولسىمۇ سىكارلېتنى قوغدىغۇدەك يۈرەك بار ئىدى.
— مەن ... مەن سىزنىڭ ئۇنداق قىلىشىڭىزنىڭ پۈتۈنلەي

دوختۇرخانا ئۈچۈن بولغانلىقىنى دەيمەن، دادىڭىز چوقۇم سىزنى كەچۈرىدۇ.

— ياق، ئۇ كەچۈرمەيدۇ، — دېدى سىكارلېت، — ئەگەر ئۇ مېنى تاراغا قايسى يۈزۈڭ بىلەن بارسەن دەپ تۇرۇۋالسا، ئاپام مېنى ئاگاھلاندۇرغاندەك ئۇنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۆلۈپ بېرىمەن.

— ۋاي خۇدايىم، ئەمىسە كەتمەڭ، — پىتتىپات ھامما تۈۋلاپ كەتتى، ئارقىدىنلا يەنە يىغىسىنى باشلىدى، — سىز كېتىدىغان بولسىڭىز، ھېنىرنى چاقىرتىپ بۇ يەردە تۇرغۇزۇشىمىز كېرەك. ئۇنىڭ بىلەن كېلىشەلمەيدىغانلىقىم سىزگىمۇ مەلۇم. مېلانىيە ئىككىمىز يالغۇز تۇرساق كېچىسى ئۆلگۈدەك قورقىدىكەنمىز. شەھەردە ئەرلەرنىڭ ئىنتايىن كۆپلۈكىنى سىزمۇ بىلىسىز. سىز بىزگە ئوخشىمايسىز. قورقمايسىز، سىز بولسىڭىز ئۆيدە ئەر كىشى بولمىسىمۇ قورقمايدىكەنمەن.

— دادىڭىز سىزنى ھەرگىز تاراغا ئېلىپ كەتمەيدۇ، — دېدى مېلانىيە. ئۇمۇ يىغلىۋېتىدىغاندەك قىلىپ تۇراتتى، — ھازىر بۇ يەرمۇ سىزنىڭ ئۆيىڭىز بولۇپ قالدى، سىز بولمىسىڭىز بىز قانداق قىلىمىز؟

ئەگەر مېنىڭ سىزگە قانداق قارايدىغانلىقىمنى بىلىدىغان بولسىڭىز مېنى ھازىرلا قوغلايتتىڭىز، ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئۇ ئۆزىنى دادىسىنىڭ ئەيىبلەشلىرىدىن قۇتۇلدۇرۇپ قالىدىغانغا مېلانىيەدىن باشقا يەنە بىر ئادەمنىڭ بولۇشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى، لېكىن يەنە ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالىدىغان ئادەمنىڭ ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان ئادەم بولۇپ قېلىشىنىمۇ خالىمايتتى.

— كاپىتان باتلىرىنى ئۆيگە تەكلىپ قىلىدىغان ئىشنى قىلمىساق بولامدېكىن يا، — بۇ گەپنى بىرىنچى بولۇپ پىتتىپات قىلدى.

— ياق، بولمايدۇ! ئۇنداق قىلساق ھۆرمەتسىزلىك بولىدۇ، —

دېدى مېلانىيە ئالدىراپ.

— مېنى كارىۋىتىمغا ياتقۇزۇپ قويۇڭلارچۇ. كېسىلم يەنە قوزغىلىپ قالدىغاندەك قىلىدۇ، — دېدى پىتتىپات ئىنجىقلاپ، — سىكارلېت، نېمىشقا ماڭا بۇ باش ئاغرىقىنى تېپىپ بەرگەنسز.

ئەتىسى گېرالدى يېتىپ كەلگەندە پىتتىپات كارىۋاتتا ئۆزىنى كېسەلگە سېلىپ يېتىۋالدى، ھۇجرىسىنى مەھكەم تاقىۋېلىپ ئۆيىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ گېرالدىدىن ئەپۋ سۈرىدى، كەچلىك تاماقنى قورقۇپ جېنى چىقىۋاتقان ئىككى ئايالغا تاپشۇردى. گېرالدى سىكارلېتنى سۆيۈپ قويغان، مېلانىيەگە ئامراقلىقى كېلىپ مەڭزىنى بوش چىمداپ قويغان بولسىمۇ، يەنىلا قورقۇنچلۇق سۈكۈت ئىچىدە ئولتۇراتتى. سىكارلېتنىڭ ئىچى سىقىلىشقا باشلىدى، ئۇنىڭدىن كۆرە دادىسىنىڭ ۋارقىراپ — جارقىراپ ئۆيىنى بېشىغا كىيگىنى ياخشى ئىدى. مېلانىيە ۋەدىسىگە ۋاپا قىلىپ سىكارلېتقا سايىدەك ئەگىشىپلا يۈردى. گېرالدى تەربىيە كۆرگەن ئادەم بولغاچقا، مېلانىيەنىڭ ئالدىدا سىكارلېتنى سوراققا تارتالمايۋاتاتتى. سىكارلېت مېلانىيەنىڭ بۇ ئىشنىڭ ئىنتايىن جايىدا بولغانلىقىغا ئىقرار بولماي تۇرالمىدى. مېلانىيە خۇددى ھېچقانداق ئىش يۈز بەرمىگەندەك يۈرەتتى، كەچلىك تاماق ۋاقتىدىمۇ تولا گەپ قىلىپ، گېرالدىغا گەپ قىلغۇدەك پۇرسەت بەرمىدى.

— مېنىڭ سىلەرنىڭ ئۇ تەرەپتىكى ئەھۋاللارنى بەكمۇ بىلگۈم كېلىدۇ، — دېدى ئۇ كۈلۈپ تۇرۇپ گېرالدىغا، — ئىندىيا بىلەن خوتېي خەت يېزىشقا قىيىق. ئۇ يەردە بولغان ئىشلارنى سىز تولۇق بىلىسىز. جوئې فونتائىنىڭ توپىنىڭ قانداق بولغانلىقىنى سۆزلەپ بەرسىڭىز.

گېرالدى ئۇنىڭ ئۆزىنى شۇنچە چوڭ بىلگىنىگە خۇشال بولۇپ، ئۇنىڭ توپىنىڭ ئانچە ياخشى بولمىغانلىقى، بۇ ئىككىسىنىڭ توپىغا يەتمىگەنلىكى، جوئې فونتائىنىڭ بىرنەچچە كۈنلۈكلا

رۇخسەت بىلەن كەلگەنلىكى، مۇنرونىڭ كىچىك قىزى ساللىنىڭ چىرايلىق قىز بولغانلىقى، ئەمما ئۇ قىزنىڭ توي كۈنى قانداق كۆڭلەك كىيگەنلىكى ئېسىدە يوقلۇقى، ئالماشتۇرۇپ كىيىدىغان كىيىمى يوق ئىكەن، دەپ ئاڭلىغانلىقى توغرىلۇق ئۇلارغا سۆزلەپ بەردى.

— ئالماشتۇرىدىغان كۆڭلىكىنىڭ يوقلۇقى راستمۇ؟ — ئۇ ئىككىسى خۇددى ئۆزلىرى ھاقارەتلىنىۋاتقاندەك توۋلاپ كېتىشتى.

— راست، ئۇ قىزنىڭ شۇ بىر تويۇق كۆڭلىكىدىن باشقا كۆڭلىكى يوق ئىكەن، — گېرال د چۈشەندۈرۈۋېتىپ ئۆزىچە قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى، بۇنداق گەپنى ئاياللارنىڭ ئالدىدا سۆزلەشنىڭ ياخشى ئىش ئەمەسلىكىنىمۇ ئويلىمىدى.

سىكارلېت دادىسىنىڭ كۈلكىسىنى ئاڭلاپ ئاستا — ئاستا خاتىرجەم بولۇپ، مېلانىيەنىڭ ماھارىتىگە ئاپىرىن ئوقۇدى.

— ئەتىسى جوئې فونتائىن ۋىرگىنىيەگە قايتىپ كەتتى، — گېرال د قوشۇمچە قىلدى، — شۇنىڭدىن كېيىن سالامغا بېرىش، تانسا دېگەنلەر بولمىدى. تارلېتوننىڭ قوشكېرەك ئوغۇللىرىمۇ ھازىر ئۆيدە.

— بىزمۇ ئاڭلىغان، يارىلىرى ساقىيىپ قاپتۇمۇ؟

— ئۇلارنىڭ يارىلىرى ئانچە ئېغىر ئەمەس. سىتۇئارتنىڭ تىزى يارىلىنىپتۇ. بىرىننىڭ تاغىقىنى بىر تال ئوق تېشىپ ئۆتۈپ كېتىپتۇ. تېز خەۋەرلەر گېزىتىدە ئۇلارنىڭ قەھرىمانلىق ئىشلىرىنىڭ تەقدىرلەنگەنلىكىنى سىلەرمۇ ئاڭلىغانسىلەر؟

— ياق. بىزگە سۆزلەپ بېرىڭا.

— ئىككىلىسى قارام نېمىلەر — دە. ئۇلارنىڭ تومۇرلىرىدىمۇ ئىرپلاندىيەلىكلەرنىڭ قېنى بار، — دېدى گېرال كۆرەڭلەپ، — ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن. ئەمما، بويد پود پورۇچىك بولدى.

سىكارلېت ئۇلارنىڭ خىزمەت كۆرسەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ،

خۇددى ئۇنىڭدا ئۆزىنىڭمۇ تۆھپىسى باردەك بەكمۇ خۇش بولدى. قايسىبىر يىگىت ئۆز ۋاقتىدا كەينىگە چۈشكەن بولسا، سىكارلېت ئۇنى مەڭگۈ ئۆزىگە تەئەللۇق دەپ بىلەتتى، ئۇنىڭ قىلغان ھەممە ياخشى ئىشلىرىنىمۇ ئۆزىنىڭ شەرىپىگە يېزىۋالاتتى.

— ئىككىڭلار قىزىقىدىغان يەنە بىر ئىشمۇ بار، — دېدى گېرالدى، — ئاڭلىسام، سىتۇئارت «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەتتىدىكى بىر قىزغا تەلەپ قويۇپتۇدەك.

— خونپىغىمۇ ياكى ئىندىياغىمۇ؟ — سورىدى مېلانىيە خۇشال بولۇپ. سىكارلېت بولسا ئاچچىقى كېلىۋاتقاندا كۆزلىرىنى چەكچەيتىپ گەپنىڭ ئاخىرىنى كۈتۈۋاتاتتى.

— ئەلۋەتتە، ئىندىيا خانقىزغا. ئۇ قىز بىزنىڭ قىزىمىز بۇ يەردىكى ئەپەندىنى تېپىۋالغۇچە ئۇنىڭ كەينىدىن چىقمىغان ئەمەسمۇ؟

مېلانىيە گېرالدىنىڭ بۇ تۈز كۆڭۈللۈكىدىن سەل خىجىل بولۇپ قالدى.

— ئەمدى بىرىنت تاراننىڭ ئەتراپىدىن كەتمەيدىغان بولۇۋالدى.

سىكارلېت گەپ قىلالماي ئولتۇرۇپ كەتتى. ئۇنىڭ ئۆز ۋاقتىدىكى ئاشقىنىڭ بۇ خائىنلىقى ئۇنىڭغا بىر خىل ھاقارەتتەك تۇيۇلۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ھازىرمۇ ئېسىدە، ئۇ شۇ چاغدا قوشكېزەك ئاكا — ئۇكىلارغا ئۆزىنىڭ چارلېس بىلەن توي قىلماقچى بولغانلىقىنى ئېيتقاندا، ئۇلار ئۇنىڭغا شۇنچىلىك قوپاللىق قىلغان، ھەتتا سىتۇئارت چارلېسنى ياكى سىكارلېتنى، بولمىغاندا ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالماقچى بولغان، يەنە تېخى ئۇچىلىمىز تەڭ ئۆلىمىزمۇ دېگەن. شۇ چاغدا ئۇلار ھەممىسى شۇنچىلىك جىددىيلىشىپ كەتكەندى.

— بىرىنت سۇبېلېننى ئەگىپ كېتەلمەيۋاتامدۇ؟ — سورىدى مېلانىيە، چىرايىدا خۇشال كۈلكە ئوينىدى، — بىراق، كېنىپىدى

ئەپەندى ...

— ھە، ئۇمۇ؟ فىرانك كېنىدى ھازىرمۇ شۇنداق، ئۆزىنىڭ سايىسىدىن ئۆزى قورقۇپ يۈرۈۋاتىدۇ. يەنە ئېغىز ئاچماي يۈرۈۋەرسە مەقسىتىڭ زادى نېمە دەپ بىر كۈنى سورايمەن. بىرېنتنىڭ كۆزلەۋاتقىنى كىچىك قىزىم.

— كاررىنمۇ؟

— ئۇ تېخى يالغۇ! — سىكارلېت ھەيران قالغان تەلەپپۇزدا ئاخىر گەپكە ئارىلاشتى.

— ئۇ سېنىڭ توي قىلغان ۋاقتىڭدىكىدىن بىر ياش نەچچە ئايلا كىچىك، خانقىز، — دېدى گېرال د ئۇنىڭ گېپىگە قارشى تۇرۇپ، — بۇرۇنقى يىگىتىڭنىڭ سىڭلىڭغا كۆزى چۈشكىنىگە تارلىق قىلىۋاتامسەن نېمە؟

مېلانىيە بۇنداق ئوچۇق گەپلەرگە ئادەتلەنمىگەن بولغاچقا شۇ ئان قىزىرىپ كەتتى، نېمە قىلىشىنى بىلمەي، دەرىۋ پېتتېرغا غىزا كەلتۈرۈشنى بۇيرۇدى. ئۇ يەنە ئوخارا ئەپەندىنىڭ كونكرېت ئادەملەر ئۈستىدە سۆزلەۋېتىپ، بۇ قېتىمقى سەپىرىنىڭ مەقسىتىگە كۆچۈپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ، گەپنى باشقا مەزمۇنغا يۆتكەشنىڭ خىيالىدىمۇ بولدى، لېكىن لايىق گەپ تاپالمىدى. گېرال بولسا گەپ خالتىسى تېشىلىپ كەتكەندەك ئوختىماي سۆزلەۋاتاتتى. ئاڭلاپ بېرىدىغانغا ئادەملا بولسا ئۇنى گەپكە سېلىش ھاجەتسىز ئىدى. ئۇ يەنە ماددىي بۇيۇملار تەمىنات ئورنىنىڭ ئېھتىياجىنىڭ ئايىمۇ ئايى ئېشىپ كېتىۋاتقانلىقى، جېففېرسون داۋىنىنىڭ ھىيلىگەر ۋە ئەخمەقلىقى، شىماللىق ئالۋاستىلار كۆپ پۇل بېرىپ ئەسكەرلىككە ئېلىۋالغان ئىرېلاندىيەلىكلەرنىڭ لۈكچەكلىك قىلىشىۋاتقانلىقلىرى ئۈستىدىمۇ سۆزلىدى.

ئۈستەلگە غىزا كەلتۈرۈلۈپ ئىككى قىز ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشقاندا، گېرال داپاقلارنى تۇرۇپ قىزىغا سۈرلۈك قاراپ قويدى، ئاندىن ئۇنىڭغا ئۆزى بىلەن يالغۇز قېلىشىنى ئېيتتى.

سىكارلېت ئامالسز مېلانىيەگە قاراپ قويدى. مېلانىيەمۇ ئىلاج قىلالماي قول ياغلىقىنى مېچىقلىغىنىچە سىيرىتما ئىشىكىنى بوش يېپىپ قويۇپ چىقىپ كەتتى.

— قانداق، قىزچاق، — دېدى گېرال د ئۆزىگە بىر رومكا ۋىنو قويۇپ. — تۇل قالغىنىڭغا بىرنەچچە كۈن بولمايلا ئەردىن يەنە بىرنى تاپماقچى بولىدىڭمۇ؟ ياخشى ئىش قىپسەن.

— ۋارقىراپ كەتمەڭ، دادا، خىزمەتكارلار ...

— ئۇلار ئاللىبۇرۇن بىلىپ بولغاندۇ، چوقۇم ئاڭلىدى، بۇ رەسۋاچىلىقنى ئاڭلىمىغان كىم بار؟ بىچارە ئاپاڭ ئاڭلاپ ئۆزىنى باسالماي ئاغرىپ يېتىپ قالدى، مەنمۇ بېشىمنى كۆتۈرەلمەي قالدىم. يۈزىمىزنى چۈشۈردۈڭ. ئەمدى سەن مېنى كۆزۈڭنىڭ سۈيىنى ئېقىتىپ ئالدايمەن دېمە، — ئۇ ئىتتىك سۆزلەۋاتاتتى، بىردىنلا گەپلىرىدە ئازراق تەمتىرەپ قېلىۋاتقانلىقى بىلىندى. چۈنكى، سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىنىڭ چۆرىسى قىزىرىشقا، ئاغزى ئۆمچىيىشكە باشلىغانىدى، — مەن سېنى چۈشىنىمەن، ئېرىڭ ئۆلگەندىن كېيىنلا باشقا بىرسىنى تاپاتتىڭ سەن. بۈگۈن مەن ساڭا كۆپ گەپ قىلمايمەن. مېنىڭ قىزىمنىڭ نام - ئاتىقىنى ئويۇنچۇق قاتارىدا كۆرگەن كاپىتان باتلىر دېگەن ئۇ چىرايلىق ئادەم بىلەن سۆزلىشىشىم كېرەك. ئەتە ئەتىگەندە ... يىغلىمايلا قوي، مېنى يىغلاپ قورقۇتالمايسەن، قىلچە پايدىسى يوق. سېنىڭ يەنە بىزنىڭ يۈزىمىزنى تۆكمەسلىكىڭ ئۈچۈن ئەتە ئەتىگەندە سېنى تاراغا ئېلىپ كەتمەكچى بولدۇم. يىغلىما، ئوبدان قىزىم. قارىغىنا، مەن ساڭا نېمە ئەكەلدىم! چىرايلىقمىكەن؟ قارا! بىر قولۇمنى ئون قىلالمايۋاتقاندا نېمىشقا مېنى شۇنچە يەردىن بۇ يەرگە كەلتۈرسەن؟ بولدى يىغلىما!

مېلانىيە بىلەن پىتتىپاتىنىڭ ئۇخلاپ كەتكىنىگە خېلى بولدى، لېكىن سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە پەقەتلا ئويۇقۇ كەلمەيۋاتاتتى، يۈرىكى ئەنسىز ئېغىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئاتلانتاغا

ئەمدىلا ئۆگىنىپ قالغاندا قايتىپ كېتىش، بېرىپ ئاپسىغا كۆرۈنۈش نەقەدەر قورقۇنچلۇق ئىش - ھە! ئۇ ئۆلۈشمۇ ئاپسىنىڭ ئالدىغا بېرىشنى خالىمايدۇ. دادىسى ئەكېتىمەن دېسە ئۆلۈۋېلىشمۇ مۇمكىن، شۇ چاغدا ھەممىسى باغرى تاشلىق قىلىشقىنىغا پۇشايمان قىلماي قالمايدۇ. ئۇنىڭ بېشى ئىسسىق ياستۇقتا تىنماي ئورۇلۇپ تۇراتتى. بىر چاغدا يىراقتىن كېلىۋاتقان بىر ئاۋازنى ئاڭلىغاندەك بولدى. ئۇ ئاۋاز شۇنچىلىك ئاجىز، ئاران ئاڭلىغۇدەك بولسىمۇ، ئۇنىڭغا تونۇشلۇق ئىدى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ دېرىزىنىڭ تۈۋىگە كەلدى. ئىككى تەرىپىدىكى دەرەخلەر گىرەلىشىپ كەتكەن چوڭ يول يۇلتۇز قاپلاپ كەتكەن ئاسمان گۈمبىزىنىڭ ئاستىدا قاپقارا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئاۋاز بارغانسېرى يېقىنلاشتى. ئۇ پەيتونىڭ، ئاتلارنىڭ ۋە ئادەملەرنىڭ ئاۋازى ئىدى. سىكارلېت ئاڭلاپ كۈلۈپ كەتتى. چۈنكى، ئۇ ئىربلاندىيەلىكلەرنىڭ تەلەپپۇزى، ۋىسكىي ئىچكەن ئادەمنىڭ «پاكار ھارۋىدىكى پېكىن» دېگەن ناخشىنى تۈۋلاپ كېلىۋاتقان ئاۋازى ئىدى.

سىكارلېت پەيتونىڭ دەرۋازا ئالدىدا توختىغان ئاۋازىنى ئاڭلىدى. پەيتوندىن چۈشكەن بىرنەچچە ئادەمنىڭ قارىسى كۆرۈندى. بىرسى ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەلگەن ئوخشايدۇ، ئىككى ئادەمنىڭ قارىسى دەرۋازا ئالدىدا توختىدى. دەرۋازىنىڭ تاقىقى ئېچىلغاندا سىكارلېت گېرالدىنىڭ ئاۋازىنى ئېنىق ئاڭلىدى.

— ھازىر مەن سىزگە «روبېرت ئېمىتنىڭ مەرسىيەسى» نى ئېيتىپ بېرىمەن. بۇ ناخشىنى بىلىشىڭىز كېرەك، يىگىت، مەن سىزگە ئۆگىتىپ قوياي.

— مېنىڭ بەكمۇ ئۆگەنگۈم بار، — دېدى ئۇنىڭ بىلەن كەلگەن ئادەم. ئاۋازىدىن ئۇنىڭ ئۆزىنى كۈلكىدىن ئاران تۇتۇپ تۇرۇۋاتقانلىقى چىقىپ تۇراتتى، — لېكىن ھازىر ئەمەس، كېيىن، ئوخارا ئەپەندى.

«ۋاي خۇدايىمەي، باتلېر دېگەن ھېلىقى ئادەمغۇ بۇ.»

سىكارلېت ھەيران قالدى، كەينىدىن خۇشالمۇ بولدى. ئۇلار دۇئېلغا چىقىشمىغان، ئەكسىچە بىر - بىرى بىلەن چىقىشىپ قېلىپ ئىككىسى بىلەن كېلىشكەندى.

— مەن ئېيتىمەن، چوقۇم ئاڭلايسىز، ئاڭلىمايدىغان بولسىڭىز بوغۇزلىۋېتىمەن، چۈنكى سىز ئورانگىچە ئۇنسۇر.

— مەن ئورانگىلاردىن ئەمەس، چارلېستونلۇق.

— شۇ يەرلىك بولسىڭىزمۇ ياخشى ئادەم ئەمەس سىز. مېنىڭ ئۇ يەردە قېيىنسىڭلىم بىلەن قېيىنئاچام بار.

«ئاۋازىنى ھەممە قوشنىلارغا ئاڭلىتامدۇ نېمە؟» سىكارلېت قورقۇپ كېتىپ دەررۇ يېپىنچىسىنى قولغا ئالدى. ئۇ چىقسا قانلىق قىلىدۇ؟ يېرىم كېچىدە تالاغا چىقىپ دادىسىنى ئېلىپ كىرسە بولمايدۇ - دە.

شۇ ئارىدا گېرال د بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماي، بېشىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، پەس ئاۋازدا «مەرسىيە» نى ئېيتىشقا باشلىدى. سىكارلېت ئىككى قولىنى دېرنىڭ تەكچىسىگە قويۇپ تۇرۇپ ناخشىغا قۇلاق سالدى. ئەسلىدە بۇ ناھايىتى چىرايلىق ناخشا بولۇپ، دادىسىنىڭ ئاغزىغا چىققاندىن كېيىن بۇزۇلۇپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت بۇ ناخشىنى ياخشى كۆرەتتى. تېكىستى مۇنداق ئىدى.

قالدى يىراقتا مۇڭلىنىپ، ئۇنىڭ پالۋانى ياتقان جاي،
سۆيگەن يارى ھەسرەتتە، ماڭار كەينىدىن قالماي.

ناخشا داۋاملىشىۋاتاتتى. پىتتىپات بىلەن مېلانىيەنىڭ ھۇجرىلىرىدىن ئاۋاز ئاڭلىنىشقا باشلىدى، ئۇلارمۇ ئويغىنىپ كەتكەندەك قىلاتتى. ئۇلار گېرالدىقا ئوخشاش قوپال تەبىئەتلىك ئادەملەرگە كۆنۈك ئەمەس ئىدى. ناخشا تۈگىگەندىن كېيىن، ئىككى سايە ئاستا مېڭىپ پەلەمپەيگە كەلدى، پەلەمپەيگە چىقىپ ئىشكىنى بوش چەكتى.

«پەسكە مەن چۈشمەسمە بولمىغۇدەك، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇ دېگەن مېنىڭ دادام. پىتتىپات ئۆلىسىمۇ چۈشۈپ ئىشكىنى ئېچىپ بەرمەيدۇ.» ئۇنىڭ ئۈستىگە سىكارلېت دادىسىنىڭ ھازىرقى قىياپىتىنى خىزمەتكارلارنىڭ كۆرۈپ قېلىشىنى خالىمايتتى. ئۇنى پىتتېر يۆلەپ كارىۋاتقا ياتقۇزۇپ قويغىنى بىلەنمۇ بەربىر ئۇنمايدۇ، ئەكسىچە خاپا بولىدۇ.

سىكارلېت ئۈستىگە يېپىنچىسىنى ئارتىپ شامنى ياندۇردى، ئاندىن قاراڭغۇ پەلەمپەي بىلەن پەسكە چۈشۈپ، شامنى ئىشكىنىڭ يېنىدىكى شامدانغا سانجىپ قويغاندىن كېيىن ئىشكىنى ئاچتى. رېت باتلىر كىيىملىرى رەتلىك پېتى سىكارلېتنىڭ دوغىلاق دادىسىنى يۆلەپ تۇراتتى، دادىسى ياۋاشلىق بىلەن ئۇنىڭغا يۆلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى، شىلەپسى يوق، بۇدۇر چاچلىرى بوراندا قالغاندەك چۈۋۈلۈپ كەتكەن، گالىستۈكى قۇلقىنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ قاپتۇ، كۆڭلىكىنىڭ ئالدى كىر ھەم ئازراق قۇسۇقمۇ بار.

— بۇياق سىزنىڭ دادىڭىزغۇ دەيمەن؟ — دېدى كاپىتان باتلىر. كۈندە كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن يۈزىدە ئىككى كۆز خۇشال چاقناپ تۇراتتى. ئۇ كۆزلەر سىكارلېتنىڭ كېچىلىك كىيىمىدىن تېشىپ ئۆتۈپ كېتىۋاتقاندا ئۇنىڭغا تىكىلىپ قالغانىدى.

— ئۇنى ئۆيگە ئېلىپ كىرىڭ، — دېدى سىكارلېت قىلچە تەكەللۈپ قىلماي. ئۇ ئۈستىدىكى كىيىمىدىن سەل خىجىل بولۇپ قالدى، دادىسىنىڭ مۇشۇ قىياپىتى بىلەن ئۆزىنىڭ بۇ ئادەمنىڭ تېخىمۇ مەسخىرىسىگە قالىدىغانلىقىنى ئويلاپ دادىسىغا ئاچچىقى كەلدى.

باتلىر گېرالدىنى يۆلەپ ئىچكىرىگە ئېلىپ كىردى.

— ئۈستىگە ئاچقىپ قويسام بولامدۇ؟ ئۇنى سىز مېدىرلىتالمايسىز، بەكمۇ ئېغىر ئىكەن.

سىكارلېت ئۇنىڭ يۈرەكلىك ئېيتقان بۇ تەكلىپىنى ئاڭلاپ قورققىنىدىن گەپ قىلالماي قالدى. باتلىر يۇقىرىغا چىقسا شۇ

تۇرقىدا يوتقاننىڭ ئىچىدە تۈگۈلۈپ ياتقان پىتتىپات بىلەن مېلانىيەنىڭ نېمە دەپ قالىدىغانلىقىنىمۇ ئويلاپ كەتتى.

— ياق، بولدى. مۇشۇيەرگە قويۇپ قويۇڭ، مېھمانخانىدىكى ئۇزۇن ساڧاغا ياتقۇزۇپ قويساق بولىدۇ.

— تۇل خوتۇن ئۆزىنى كۆيدۈرۈپ ئۇلۇۋالماقچى دەۋاتامسىز؟^①

— گەپ - سۆزىڭىز ئىلمىيرەك بولسا سىزگە تېخىمۇ كۆپ ھەشقاللا ئېيتاتتىم. ئۇنى مۇشۇيەرگە ياتقۇزۇپ قويۇڭ.

— ئۆتۈكىنى سالدۇرۇۋېتەيمۇ؟

— ياق، ئۇ بۇنداق چاغلاردا ئۆتۈكىنى سالماي ئۇخلايدۇ.

سىكارلېت بۇ گەپنى جايدا دېمىگەنلىكىنى سېزىپ ئۆزىنىڭ تىلىغىنى چىشلەپ ئۇزۇۋەتكۈدەك بولدى، چۈنكى ئۇ باتلىپىرنىڭ گېرالدىنىڭ پۇتىنى ساڧاننىڭ ئۈستىگە ئېلىۋېتىپ كۈلۈپ قويغانلىقىنى كۆرۈپ قالغانىدى.

— ئەمدى قايتىسىڭىز بولىدۇ.

باتلىپىر تالاغا چىقىپ كېتىۋېتىپ گېرالدىنىڭ بوسۇغىغا چۈشۈپ قالغان شىلەپىسىنى ئېلىپ سىكارلېتقا بەردى.

— يەكشەنبە كۈنى چۈشلۈك تاماقتا كۆرۈشەيلى، — دېدى ئۇ

سىكارلېتقا، ئاندىن ئىشىكىنى بوش يېپىپ چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت ئەتىسى ئەتىگەن سائەت بەش يېرىمدا ئورنىدىن

تۇرۇپ، پۇتىنىڭ ئۈچىدا مېڭىپ پەستىكى مېھمانخانىغا چۈشتى.

خىزمەتكارلار تېخى ئارقا ھويلىدىن چىقىپ ئاشتا تەييارلاشقا

تۇتۇش قىلمىغانىدى. گېرالدىمۇ ئويغىنىپ بېشىنى خۇددى

سىقىپ سۈيىنى چىقىرىۋېتىدىغاندەك چىڭ سىقىپ ساڧادا

ئولتۇراتتى. سىكارلېت كىرگەندە ئۇ ئۇنىڭغا يەرنىڭ تېگىدىن

قاراپ قويدى، ئارقىدىن:

— بېشىم يېرىلىپ كېتىدىغاندەك ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ، —

دەپ قويدى.

① ئىنگىلىز تىلىدىكى «ئۇزۇن ساڧا» دېگەن سۆز بىلەن «تۇل خوتۇننىڭ ئۆزىنى

كۆيدۈرۈپ ئۇلۇۋېلىشى» دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى جىر - يىرىگە يېقىن.

— ياخشى ئىش قىلىدىغىز، دادا، — دەيدى سىكارلېت زەردە بىلەن بوش ئاھاڭدا، — يېرىم كېچىدە كەلگىنىڭىزنى ئاز دەپ، ناخشا ئېيتىپ قوشنىلارنىڭ ھەممىسىنى ئويغىتىۋەتتىڭىز. — ناخشا ئېيتتىممۇ؟

— ئېيتمايچۇ! «مەرسىيە» نى ئېيتىپ كۈچىنى بېشىڭىزغا كىيىدىغىز.

— ناخشا ئېيتقىنىم پەقەتلا ئېسىمدە يوق.

— بۇ ئىشىڭىز قوشنىلارنىڭ ئۆلگۈچە ئېسىدىن چىقمايدىغان بولدى، پىتتىپات خېنىم بىلەن مېلانىيەنىڭمۇ ھەم شۇنداق.

— نەس باستى - دە، ئادەمنى، — گېرال د ئۇزۇن ھەم قېلىن تىلى بىلەن گەز باغلاپ كەتكەن لەۋلىرىنى يالاپ قويدى، — ئويۇنغا قىزىقىپ كېتىپ كېيىنكى ئىشلارنى ئۇنتۇپلا كېتىپتىمەن.

— ئويۇنغا قىزىقىپ؟

— باتلىر دېگەن ئۇ ھارامزادە قارتا ئويناشقا ماڭا يېتىدىغىنى

يوق دەپ پو ئاتتى ...

— قانچىلىك ئۇتتۇرۇۋەتتىڭىز؟

— ئۇتتۇم. بىر - ئىككى قەدەھلا ئېچىۋالسام چوقۇم ئۇتماي قويمايمەن.

— ھەممىنىڭىزنى ئېلىڭا، كۆرۈپ باقاي.

گېرال خۇددى مىدىرلاپ كەتسە ئاغرىپ كېتىدىغاندەك، چاپىنىنىڭ مەيدە يانچۇقىدىن ناھايىتى تەستە ھەممىنىنى چىقىرىپ ئاچتى ۋە ھەممىنىنىڭ قۇرۇق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇپلا قالدى.

— بۇنىڭ ئىچىدە ئاپاڭغا قامال لىنىيەسىدىن كەلگەن بىرەر نەرسە ئېلىپ كېتىمەن دەپ سېلىۋالغان بەشىۈز دوللار بار ئىدى. ئەمدى تاراغا كىرا قىلىپ كەتكۈدەكمۇ پۇل يوق.

سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن قۇرۇق ھەمياڭغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى، كاللىسىغا ئاستا - ئاستا بىر خىيال كىرىپ روشەن بىر

پىكىر ھاسىل قىلدى.

— ئەمدى مەن بۇ يەردە باش كۆتۈرۈپ يۈرەلمەيدىغان بولدۇم، —
دېدى ئۇ دادىسىغا، — يۈزۈمنى چۈشۈرۈپ بولىدىغىز.

— ئاغزىڭنى يۈم! بېشىمنىڭ قاتتىق ئاغرىپ كېتىۋاتقىنىنى
كۆرمەيۋاتامسەن؟

— ئۆلگۈدەك ئىچىپ، كاپىتان باتلىپنى بۇ يەرگە باشلاپ
كەلدىڭىز، بار ئاۋازىڭىز بىلەن ناخشا ئېيتىپ قوشنىلارنىڭ
ئارامىنى بۇزدىڭىز، يەنە تېخى ھەممە پۇلىڭىزنى
ئۆتتۈرۈۋېتىپسىز.

— ئۇ ئادەم قارتا ئويناشقا راستلا ئۈستە ئىكەن،
ئېسىزىزىڭىز پەقەتلا ئوخشىمايدۇ. ئۇ ...

— ئاپام ئاڭلىسا نېمە دەيدۇ؟

گېرالدى بىردىنلا ھودۇقۇپ بېشىنى كۆتۈردى.

— بۇ ئىشنى ئاپاڭغا دەپ ئۇنىڭ كۆڭلىنى پاراكەندە
قىلمايدىغانسەن، ھە؟

سىكارلىت تۇمشۇقىنى ئۇچلاپ ئۇنىڭغا جاۋاب بەرمىدى.

— ئويلاپ باققىنا، ئاپاڭ ئاڭلىسا قانچىلىك كۆڭلى يېرىم
بولدۇ، ئاپاڭنىڭ تېنى ئاجىز تۇرسا.

— ئەمىسە سىزمۇ ئويلاپ بېقىڭ، دادا، سىزمۇ تۈنۈگۈن مېنى
بىزنىڭ يۈزىمىزنى چۈشۈردۈڭ، دەپ ماڭا بىرمۇنچە كايىپ
كەتتىڭىز. مەن بىچارە يارىدار جەڭچىلەر ئۈچۈن ئازراق پۇل
چۈشسۇن دەپ بىر قېتىملا تانسا ئويناپ قويغان، ئۇ ئىشنى
ئويلىساملا يىغلىغۇم كېلىدۇ.

— بولدى، يىغلىما، — دېدى گېرالدى يالۋۇغاندەك تەلەپپۈزدا، —
مېنىڭ بۇ بىچارە بېشىم يىغاڭنى قانداق كۆتۈرسۇن،
ئۇنىڭسىزمۇ ھازىر يېرىلىپ كېتىدىغاندەك ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ.
— يەنە تېخى ماڭا گەپ قىلىسىز ...

— بولدى، بولدى، پىستەك، داداڭنىڭ ئۇ گەپلىرىدىن
رەنجىپمۇ يۈرمە. داداڭ كۆڭلى تۈز ئادەم، جىق ئىشلارنى

چۈشىنىپ كەتمەيدۇ. سەن ئوماق، ھەم كۆڭلۈك ياخشى قىز، مەن بۇنى چۈشىنىمەن.

— سىز مېنى يەنە مۇشۇ ھالىتىم بىلەن ئۆيگە قايتۇرۇپ كېتەمسىز؟

— قەدىرلىكىم، ھەرگىز ئۇنداق قىلمايمەن، چاقچاق قىلىپ شۇنداق دەپ قويغان. سەنمۇ پۇلنىڭ گېپىنى ئاپاڭغا دېمىگەن، ئۇنىڭ ھازىر ئۆيىنىڭ خىراجىتى توغرىلۇق بېشى قېتىپ تۇرۇۋاتىدۇ، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— دېمەيمەن، — سىكارلېتنىڭ بىردىنلا كۆڭلى كۆتۈرۈلۈپ قالدى، — مېنى قايتۇرۇپ كېتىمەن دېمەي، ئاپامغا، ئۇنىڭ توغرىلۇق چىققان گەپلەرنىڭ ھەممىسى ئاشۇ غەيۋەتچى خوتۇنلارنىڭ تاپقان گېپى ئىكەن، دەپ قويسىڭىزلا، مەنمۇ سىزنىڭ بۇ ئىشىڭىزنى ئاپامغا دېمەيمەن.

گېرال كۆڭلى بىر قىسما بولۇپ قىزىغا قاراپ قويدى.
— بۇ قىلىقنىڭ ئالدامچىلىق ئەمەسمۇ.

— تۈنۈگۈنكى ئىشىڭىزمۇ خېلى يۈز كېتىدىغان ئىش، دادا.
— بوپتۇ، — دېدى گېرال ئاخىر، — مەن ئۇ ئىشلىرىڭنى پۈتۈنلەي ئۈنتۈپ كېتەي. ئەمدى سەندىن بىر ئىشنى سوراپ باقاي، پىتتىپاتتەك مۇشۇنداق يۈز - ئابىرۈلۈك ئاياللارنىڭ ئۆيىدىمۇ ۋىسكى بولامدۇ؟ بولسا بىرەر رومكا ئىچىۋالغان بولسام بېشىمنىڭ ئاغرىقى قويۇپ بېرەتتى.

سىكارلېت كەينىگە قايرىلىپ پۇتىنىڭ ئۈچىدا مېڭىپ ئاشخانغا كىردى. ئۇ يەردىكى ئىشكاپنىڭ ئىچىدە پىتتىپات ھامما ھوشىدىن كەتكەندە ياكى كېتەي دېگەندە بىر يۈتۈمدىن ئىچىۋالدىغان بىر بوتۇلكا ۋىسكى بار ئىدى، مېلاننىيە بىلەن سىكارلېت ئۇ ھاراقنى «ھوشىدىن كەتكەننى داۋالايدىغان دورا» دېيىشەتتى. شۇ تۇرقىدا سىكارلېت غالىبلاردەك گىدىيىپ كېتىۋاتاتتى، دادىسىنى كۆلدۈرۈلۈشنى ئۈچۈن قىلچە نومۇس

ھېس قىلمايتتى. ئەمدى ئۇ غەيۋەتچى خوتۇنلار ئېلىپنغا ھەر قانچە ئېچىتىپ خەت يازسىمۇ، ئېلىپ ئۇنى يالغان گەپ دەپ ئىشەنمەيتتى. ئەمدى ئۇ ئاتلانتادا داۋاملىق تۇرۇپ قالدىغان بولدى. بۇنىڭدىن كېيىن نېمە قىلغۇسى كەلسە قىلالايدۇ. پىتتىپات خېنىمنىڭ تازا مەۋقەسى يوق، شوڭا ئۇنى باشقۇرۇپمۇ كېتەلمەيدۇ. سىكارلېت ئىشكاپتىن ھاراق بىلەن رومكىنى ئېلىپ، كەلگۈسىدىكى ئاجايىپ مەنزىرىلەرنى قىياس قىلغىنىچە بىردەم تۇرۇپ قالدى.

ئۇ ئۆزىنى خۇددى شىرلىداپ سۇ ئېقىپ تۇرۇۋاتقان ئۆستەڭلەرنىڭ بويىدا، چىرايلىق تاغ جىراللىرىدا باراۋەتتە ئويناۋاتقاندەك، زىياپەتلەردە، تانىسلاردا كۆڭۈل ئېچىۋاتقاندەك، پەيتونلارغا چۈشۈپ سىرتلاردا ساياھەت قىلىۋاتقاندەك، كىچىك رېستورانلاردا كەچلىك غىزا يەۋاتقاندەك ئويلاپ كەتتى. ئۇ مۇشۇ پائالىيەتلەرنىڭ ھەممىسىگە قاتناشماس، ھەممە ئادەمنىڭ كۆزى مەندە بولسا دەپ خىيال قىلاتتى، دوختۇرخانىدا ئازراقلا ئىش قىلىپ قويسام ئەرلەرنىڭ ھەممىسى مېنىڭ كەينىمدىن چىقمايدۇ، دېگەندەك شىپىن خىياللاردا بولاتتى. ئەمدى ئۇ دوختۇرخانىلاردىن بىزار بولمايدىغان بولدى. ئەرلەر كېسەل بولۇپ قالغاندا ئاسان ھاياجانلىنىدىغان بولۇپ قالىدۇ. ئاشۇنداق چاغلاردا ئۇلار خۇددى بوش ئىرغىتىپ قويسا تورۇكلاپ چۈشىدىغان ئالمىغا ئوخشاش زېرەك قىزلارنىڭ ئالقىنىغا ئاسانلا چۈشىدۇ.

سىكارلېت ئادەمنى قايتا روھلاندۇرىدىغان ھاراقنى كۆتۈرۈپ دادىسىنىڭ قېشىغا ماڭدى، كېتىۋېتىپ مەشھۇر ئوخارا ئائىلىسىنىڭ بېشى بولغان دادىسىنىڭ تۈنۈگۈنكى ئېلىشىشتا بەرداشلىق بېرەلمىگىنى ئۈچۈن خۇداغا مىڭ مەرتەم رەھمەت ئېيتتى ۋە تويۇقسىزلا، بۇ ئىش بىلەن رېت باتلېرنىڭمۇ مۇناسىۋىتى بولۇشى مۇمكىن، دەپ ئويلاپ قالدى.

ئون بىرىنچى باب

شۇ ئىشلار بولۇپ بىر ھەپتىدىن كېيىن، سىكارلېت بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن دوختۇرخانىدىن چارچىغان ھەم خاپا قايتىپ كەلدى. ئۇ پۈتۈن چۈشتىن كېيىن ئۆرە تۇرۇپ چارچىغان، بىر يارىدارنىڭ بىلىكىنى تاڭغۇچە ئۇنىڭ كارىۋىتىدا ئولتۇرۇپ قويغىنى ئۈچۈن مېرۇپتېر خانىمنىڭ ئەيىبلىگىنىگە خاپا بولغانىدى. پىتتىپات ھامما بىلەن مېلانىيە شىلەپلىرىنى كىيىشىپ، ھەپتىدە بىر قىلىدىغان زىيارىتى ئۈچۈن سىرتقا چىقماقچى بولۇپ تۇرۇشاتتى، پىرسسىيىنىمۇ بىللە ئېلىپ بېرىشماقچىدى. سىكارلېت ئۇلارغا ئۆزىنىڭ بارالمايدىغانلىقىنى ئېيتىپ ھۇجرىسىغا چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت پەيتوننىڭ ئۇزاپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئاستا مېڭىپ مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ ئىشكىنى ئىچىدىن قۇلۇپلاپ قويدى. بۇ پاكىز، ئازادە ئۆي چۈشتىن كېيىن سائەت تۆتتىكى قۇياش نۇرىدا ئىللىق ۋە جىمجىت ئىدى. بىر نەچچە پارچە گىلەمدىن باشقا پولىدا ھېچنېمە يوق ئىدى. ئاپپاق تاملەردىمۇ بىر بۇلۇڭدىكى مېلانىيە چوقۇنىدىغان نەرسىلەردىن باشقا ھېچقانداق نەرسە كۆرۈنمەيتتى.

ئۇ بۇلۇڭدا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ بايرىقى، بايراقنىڭ ئاستىدا مېلانىيەنىڭ دادىسى مېكسىكىدىكى ئۇرۇشقا قاتناشقان چاغدا تۇتقان ئالتۇن دەستىلىك قىلىچ ئېسىقلىق تۇراتتى، بۇ قىلىچنى چارلېس ئۇرۇشقا بارغاندا ئېسىۋالغانىدى. ئۇنىڭدىن باشقا چارلېسنىڭ پاگونلىرى بىلەن تاپانچا ئاسىدىغان تاسمىسىمۇ بار ئىدى، ئۇ تاسما تاپانچا بىلەن بىللە ئېسىپ قويۇلغانىدى. قىلىچ بىلەن تاپانچىنىڭ ئارىلىقىدا چارلېسنىڭ

كۈل رەڭ ھەربىي كىيىم بىلەن ئۆرە تۇرۇپ چۈشكەن سۈرىتى تۇراتتى. سۈرەتتە ئۇ ناھايىتى قامەتلىك كۆرۈنەتتى، لەۋلىرىدە ئىزا تارتىۋاتقاندەك بىر خىل كۈلكە ئويىناپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئۇ سۈرەتكە قارايمۇ قويماي ئۇدۇل كارىۋاتنىڭ يېنىدىكى كىچىك ئۈستەلگە قاراپ ماڭدى. ئۈستەل ئۈستىدىكى كىچىك بىر ياغاچ قۇتدا خەتلەر سېلىقلىق تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئىچىدىكى كۆك رەڭ لېنتا بىلەن چىگىپ قويۇلغان بىر باغلام خەتنى ئالدى. بۇلار ئاشلىپنىڭ مېلانىيەگە يازغان خەتلىرى ئىدى. ئۈستىدە تۇرغىنى تېخى يېقىندىلا كەلگەن خەت ئىدى، سىكارلېت ئۇ خەتنى ئاچتى.

سىكارلېت بۇ خەتلەرنى دەسلەپتە ئوغرىلىقچە ئوقۇغان چاغلىرىدا، ۋىجدانى ئازابلىنىپ ھەم باشقىلارنىڭ كۆرۈپ قېلىشىدىن قورقۇپ تۇرغاچقا قوللىرى تىترەپ خەتنى تۈزۈك تۇتالماي قالغانىدى. كېيىن ئۇ ئىش بىرقانچە قېتىم تەكرارلانغاندىن كېيىن، ۋىجدانىمۇ ئازابلانمايدىغان، بىرسى كۆرۈپ قالارمىكەن دەپ ئەندىشىمۇ قىلىپ كەتمەيدىغان بولدى. ئارىلاپ يۈرىكى سەل تارتىشىپ: «بۇ قىلىقىمنى ئاپام بىلىپ قالسا نېمە دېيىشى مۇمكىن» دەپ ئويلاپ قالاتتى. ئاپىسى ئۇنىڭ بۇنداق نومۇسىز ئىشنى قىلىشىغا ھەرگىز يول قويمايتتى. شۇڭا، سىكارلېت دەسلەپتە ئاپىسىنىڭ تەلپىدىكىدەك ئادەم بولۇشنى ئويلاپمۇ باقتى، لېكىن ئاشلىپنىڭ خەتلىرىگە بولغان قىزىقىشى ئىنتايىن كۈچلۈك بولغاچقا، ئۇ خىياللىرىنى ئاستا - ئاستا ئۇنتۇپمۇ كەتتى. ھازىر ئۇ بۇ ئىشنىڭ ماھىرى ئەھلى بولۇپ كەتكەنىدى، كۆڭلىگە كەلگەن ھەرقانداق كۆڭۈلسىز خىياللارنى يوق قىلىۋېتىشكە ئۈستە ئىدى، ئۆزىگە ئۆزى: «ئادەمنى بىزار قىلىدىغان ئۇ خىياللارنى ھازىر ئەمەس ئەتە ئويلاي» دەپ تەسەللىمۇ بېرەلەيتتى، ئەتىسى ئۇنى پەقەتلا ئويلىمايتتى ياكى ئويلاشنى كېچىكتۈرۈپ، ئاستا - ئاستا ئۇنىڭ يامانلىق دەرىجىسىنى چۈشۈرۈپ، كۆڭۈلسىز ئىش ئەمەس ئىكەنلىكىنى دېگەن

ھالەتكە كەلتۈرۈپ قوياتتى. شۇنىڭ بىلەن ئاشلىپىنىڭ خەتلىرىنى ئوغرىلىقچە ئوقۇش ئۇنىڭ ۋىجدانى ئازابلىنىدىغان ئىشمۇ بولماي قالدى.

مېلانىيە ئاشلىپىدىن كەلگەن خەتلەرنى پەقەتلا ئۇلاردىن يوشۇرۇن تۇتمايتتى، بەزى يەرلىرىنى تېخى پىتتىپات بىلەن سىكارلېتقا ئوقۇيمۇ بېرەتتى. ئۇنىڭ ئوقۇمىغان يەرلىرىدە دەل سىكارلېتنى ئازابقا سالىدىغان گەپلەر بار ئىدى، ئۇ ئەنە شۇ يەرلىرىدىكى گەپلەرنى بىلىش ئۈچۈن مۇشۇ ئىشلارنى قىلىپ يۈرەتتى. سىكارلېت ئۇ خەتلەردىن ئاشلىپىنىڭ توي قىلغاندىن كېيىنمۇ مېلانىيەنى ياخشى كۆرىدىغان - كۆرمەيدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ ياخشى كۆرىدىغانلىقىنىڭ راست - يالغانلىقىنى جەزمەن بىلىشى كېرەك ئىدى. ئۇ خەتلەردە مېلانىيەگە يېقىملىق گەپلەرنى قىلامدىغاندۇ؟ ھېسسىياتىنى قانداق ئىپادىلەيدىغاندۇ؟ ئىپادىلىگەندە قىزغىنلىق دەرىجىسى قانچىلىك بولىدىغاندۇ؟ قانداق گەپلەرنى ئىشلىتىدىغاندۇ؟

ئۇ خەتنى ئاۋايلاپ ئاچتى.

ئاشلىپىنىڭ رەتلىك يازغان ئۇششاق خەتلىرى كۆز ئالدىدا نامايان بولدى. «سۆيۈملۈك مەھبۇبەم». بۇ گەپ بىردىنلا ئۇنىڭ ئەسەبلىرىنى بوشىتىۋەتتى، خۇداغا شۈكۈر، ئۇ مېلانىيەنى «قوزام»، «جىگىرىم» دېمەپتۇ.

«سۆيۈملۈك مەھبۇبەم، سىز خېتىڭىزدە ئۆزىڭىزنىڭ ھەقىقىي ئوي - پىكىرلىرىڭىزنى مەندىن يوشۇرۇپ مېنى قورقۇنچقا سېلىۋاتىسىز دەپسىز، يېقىندىن بېرى نېمىلەرنى ئويلاۋاتقانلىقىمنى سورايسىز...»

«ۋاي خۇدايىمەي، - سىكارلېت سەل ئەندىشە بىلەن ئويلىنىپ قالدى، - ئۇ ئۆزىنىڭ ھەقىقىي ئوي - پىكىرىنى ئۇنىڭدىن يوشۇرىدىكەن - دە. بۇ ئەھۋالدا مېلانىيە ئۇنىڭ كۆڭلىدىكىنى بىلەمدۇ؟ مېنىڭ كۆڭلۈمدىكىنىچۇ؟ ئۇ ئىككىمىزدىن گۇمانلىنىپ قالغانىدۇ يا؟...»

ئۇ خەتنى كۆزىگە تېخىمۇ يېقىن ئەكەلگەندى، قوللىرى تېخىمۇ تىترەپ كەتتى. ئاخىرنى ئوقۇغاندىن كېيىن سەل خاتىرجەم بولدى.

«سۆيۈملۈك مەھبۇبەم، يوشۇردى دېيىلىدىغان بولسا، سىزنىڭ مېنىڭ سالامەتلىكىمدىن، روھىي جەھەتتىكى تېڭىرقاشلىرىمدىن ئەنسىرمەسلىكىڭىز ئۈچۈن، خەتنى چوڭقۇرراق يازمىغانلىقىمدىن بولسا كېرەك. مەن سىزدىن ھېچنېمىنى يوشۇرالمىمەن، چۈنكى سىز مېنى بەكمۇ چوڭقۇر چۈشىنىسىز. مەندىن ھەرگىز ئەندىشە قىلماڭ، مەن يارىلانمىدىم، ئاغرىپمۇ قالدىم. يېمەك - ئىچمەك ياخشى، راھەت ئۇخلايدىغان كارىۋەتتىمۇ بار. بىر ئەسكەر ئۈچۈن بۇنىڭدىن ئارتۇق تەلەپمۇ بولمايدۇ. يىراق، مېلانىيە، يۈرىكىمدە نۇرغۇن ئېغىر ئوي - خىياللىرىم بار، سىزگە يۈرىكىمدىكى گەپلەرنى تۆكۈپ بەرگۈم كېلىدۇ.

ياز كىرگەندىن بېرى كېچىلىرى ئۇيقۇم ياخشى ئەمەس. چىراغلار ئوچۇپ بولغاندىن كېيىنمۇ خېلى ئۇزاققىچە ئۇخلىيالماي، ئاسماندىكى يۇلتۇزلارغا قاراپ يېتىپ: «سەن بۇ يەرگە نېمىشقا كەلدىڭ، ئاشلىق ۋىلكېس؟ كىم ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىۋاتىسەن؟» دەپ ئۆزۈمدىن ئۆزۈم سوراپ كېتىمەن.

ئەلۋەتتە، نام - ئاتاق ۋە شان - شەرەپ ئۈچۈن ئەمەس. ئۇرۇش پاسكىنا نەرسە، مەن بولسام پاسكىنا نەرسىنى ياخشى كۆرمەيمەن. مەن ھەربىي ئادەم ئەمەس، زەمبىرەكتىن ئۆزۈمگە شەرەپمۇ ئىزدەيمەن. ئەمما مەن بۇ يەرگە كەلدىم، سەھرالىق بىر كىتابىياز ئىدىم، ئۇرۇشقا قاتنىشىمەن دەپ كەلدىم. لېكىن، مېلانىيە، ھەربىي سىگناللار مېنىڭ قېنىمنى قىزىتالمىدى، جەڭ دۇمباقلىرى پۈتلىرىمنى مىدىرلىتالمىدى. مەن بىزنىڭ سېتىلغانلىقىمىزنى، جەنۇبلۇقلارنىڭ تەلۋە نەپسانىيەتچىلىكلىرى تەرىپىدىن سېتىلىپ كەتكەنلىكىمىزنى ئېنىق ھېس قىلىۋاتمەن. بىز بىرىمىزنىڭ شىماللىقىنىڭ ئون ئادىمىگە

تېتىدىغانلىقىمىزغا، پاختىمىز بىلەن پۈتۈن دۇنياغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغانلىقىمىزغا ئىشىنىپ كېتىشىمىز. بىزنى بىزنىڭ ئۈستىمىزدە تۇرغان، بىزنىڭ ھۆرمىتىمىز ۋە ئېتىقادىمىزغا ئېرىشىۋالغان ئاشۇ ئادەملەر سېتىۋېتىپتۇ، بىزنى «پاختا پادىشاھى»، «قۇللۇق نۇزۇم»، «ئىشتات ھوقۇقى»، «ئۆلگۈر شىماللىق ئالۋاستىلار» دېگەندەك قۇرۇق، چىرايلىق، بىر تەرەپلىملىك گەپلەر بىلەن تۈيۈك يولغا باشلاپتۇ.

مەن كارىۋىتىمدا يېتىپ تۇرۇپ «نېمە ئۈچۈن ئۇرۇشۇۋاتىمەن؟» دەپ ئۆزۈمدىن ئۆزۈم سوئال سورىغان چاغلىرىمدا، ئىشتات ھوقۇقى، پاختا، نېگىرلار ۋە كىچىكىمدىن تەربىيە بىلەن سىڭىپ كەتكەن شىماللىقلارغا نەپرەتلىنىش دېگەنلەر كۆز ئالدىمغا كېلىدۇ، ئەمما بۇ نەرسىلەرنىڭ مېنىڭ ئۇرۇشقا قاتنىشىشىمغا سەۋەب بولالمايدىغانلىقىنى بىلىمەن. يەنە بىر تەرەپتىن، «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ئاق تۈۋرۈكلۈك ئۆيلىرىمىز، كېچىلەردە ئاي نۇرىنىڭ تۈۋرۈكلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن ئۆيلەرگە چۈشۈپ تۇرۇشلىرى، ئىشىك ئالدىدا ئېچىلىپ كەتكەن چىرايلىق گۈللەر، يان تەرىپىدىكى تامغا يامشىپ كەتكەن يۆگمەچ گۈللەرنىڭ ئەڭ ئىسسىق چاغلاردىمۇ ئادەمگە سالىقنىلىق بېرىپ ھۇزۇرلاندۇرۇشلىرى، ئاپامنىڭ شۇ يەردە ئولتۇرۇپ يىڭنە ئىش قىلىۋاتقانلىقلىرى، قۇللارنىڭ ئېتىزدىن ھېرىپ قايتقۇچە ئېيتىشقان ناخشىلىرى، قۇدۇقتىن سۇ تارتىۋاتقان چىغرىقنىڭ غىچىرلاشلىرى، چوڭ يولدىن دەريا بويىغىچە سوزۇلغان كېۋەزلىكلەر كۆز ئالدىمغا كېلىۋالىدۇ. مەن بۇ يەرگە ئەنە شۇ نەرسىلەر ئۈچۈن كەلگەنىدىم، خىيالىمدا ئۆلۈم، ئازاب، شەرەپ ۋە ھەرقانداق بىر ئادەمگە قارىتا ئۆچمەنلىك يوق ئىدى. بۇ بەلكىم ۋەتەنپەرۋەرلىك، ئائىلە ۋە يۇرتقا بولغان مۇھەببەتتۇ. بىراق، مېلانىيە، بۇنىڭ ئەھمىيىتى باشقا خىياللارغا قارىغاندا چوڭقۇرراق. مېلانىيە، يۇقىرىدا ئېيتقانلىرىمنىڭ ھەممىسى مەن قۇربان بېرىشكە رازى بولغان

نەرسىلەرنىڭ، مەن قىزغىن سۆيىدىغان ھاياتنىڭ سىمۋولى، خالاس. مەن بۇرۇنقى، مەن ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئاشۇ خىل ھايات ئۇسۇلى ئۈچۈن، تەقدىرىمنىڭ قانداق بولۇپ كېتىشىدىن قەتئىينەزەر كۈرەش قىلماقچىدىم. مەن ئۇ ئارزۇيۇمنىڭ ئەمدى كەلمەسكە كېتىپ قالغانلىقىدىن بەكمۇ قايغۇرىمەن. چۈنكى، ھازىر بىز مەيلى غەلبە قىلالى ياكى يېڭىلەيلى، ھەر ئىككىسىدە ئۇ نەرسىلەردىن ئوخشاشلا مەھرۇم بولىمىز.

ئەگەر بىز بۇ ئۇرۇشتا يېڭىپ چىقىپ، شېرىن خىياللاردا بولغان پاختا پادىشاھلىقىنى بەرپا قىلغان ھالەتتىمۇ بىز بەربىر يېڭىلگەن بولىمىز. چۈنكى، بىز ئۇ چاغدا باشقا بىر مىللەتكە ئايلىنىپ قالمايمىز، بۇرۇنقى تىنچ - خاتىرجەم تۇرمۇش ئۇسۇللىرىمىزمۇ شۇنىڭ بىلەن تەڭ يوقىلىدۇ. دۇنيا ئىشىكىمىزنى قېقىپ پاختا سېتىۋالىمىز دەيدۇ، بىزمۇ ئۆزىمىزنىڭ باھايىمىزنى ئېيتىمىز. ئۇ چاغدا بىزمۇ ئوخشاشلا شىماللىق ئالۋاستىلاردەك، مەنپەئەت ئۈچۈن ئۆزىمىزنى ئۇرىدىغان، نېسىمىز مەڭگۈ قانمايدىغان، ھەممە نەرسە تاۋارلىشىدىغان بولىدۇ. ئۇ نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى بىز ھازىر نەپەرلىنىدىغان نەرسىلەر. ئەگەر بىز يېڭىلسەكچۇ، مېلانىيە، بىز يېڭىلىپ قالساقچۇ؟

مەن خەتەردىن، ئەسىرگە چۈشۈپ قېلىشتىن، جەبرائىل كېلىپ قالغۇدەك بولسا ھەتتا ئۆلۈمدىنمۇ قورقمايمەن، قورقىدىغىنىم، ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن بۇرۇنقى دەۋرىمىزگە مەڭگۈ قايتىپ بارالماسلىق. مەن ئاشۇ دەۋرگە مەنسۇپ، بىر - بىرىنى قىرىدىغان بۇ غالىجىر دەۋرنىڭ ئادىمى ئەمەسمەن. مەن يەنە كەلگۈسىدىكى دۇنيا بىلەن ئۇنىڭغا ھەرقانچە ماسلىشاي دېسەممۇ چىقىشالماي قېلىشىمدىن ئەنسىرەيمەن. سىزمۇ شۇنداق، سۆيۈملۈكۈم، چۈنكى سىز بىلەن مەن قانداق ئادەملەر، كەلگۈسىنىڭ بىزگە نېمىلەرنى ئەكېلىپ بېرىدىغانلىقىنى بىلمەيمەن. ئەمما، كېسىپ ئېيتىشقا بولىدۇكى، ئۇ بىزگە

بۇرۇنقىدەك ئۇنداق گۈزەل ۋە كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدىكىدەك تۇرمۇشنى ئەكىلىپ بېرەلمەيدۇ.

مەن يېنىمدا تاتلىق ئۇخلاۋاتقان يىگىتلەرگە پات - پات قاراپ قويمەن. ئىچىمدە قوشكىزەك ئاكا - ئۇكىلارمۇ ياكى يالكىس ۋە كەيدىلەرمۇ ماڭا ئوخشاش خىياللاردا بولامدىغاندۇ دەپ ئويلاپ كېتىمەن. مەن ئۇلارنىڭ ئىزم ئۈچۈن كۈرەش قىلىۋاتقانلىقىنى، لېكىن بىرىنچى پاي ئوق بىلەنلا ئۇ ئىزمىدىن مەھرۇم بولۇشقانلىقىنى، بىزنىڭ ئۇ ئىزمىمىزنىڭ ئەمەلىيەتتە ئۆزىمىزنىڭ تۇرمۇش ئۇسۇلىمىز ئىكەنلىكىنى، ئەمدى ھازىر ئۇنىڭ مەۋجۇت ئەمەسلىكىنى بىلىدىغان - بىلمەيدىغانلىقىنى بىلمەيمەن. مېنىڭ ھېس قىلىشىمچە، ئۇلاردا بۇ ئاڭ يوق، شۇڭا ئۇلار بەختلىك.

سىز بىلەن توي قىلغان چاغدا مەن ئۆزىمىز ئۈچۈن بۇ نەرسىلەرنى ئويلاپ كەتمىگەن، «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرەخى، كەنتىدە بۇرۇنقىغا ئوخشاشلا تىنچ، خاتىرجەم ياشاپ كېتىۋېرىمىز دەپ ئويلىغان. مېلانىيە، بىز ئىككىمىز شۇنداق ئوخشىشىمىز، ئوخشاشلا تىنچ ياشاشنى ياخشى كۆرىمىز. شۇڭا، مەن ئالدىمىزدىكى كۈنلەرنى تىنچ، خاتىرجەم كۈنلەر دەپ ساناپ ئەركىن - ئازادە كىتاب ئوقۇيمىز، مۇزىكا ئاڭلايمىز ۋە چۈشلەرنى كۆرىمىز دەپ ئويلىغانىدەم. لېكىن، بۈگۈنكىدەك بولارمىز دەپ كىم ئويلىغان؟ ھېچكىم ئويلىمىغان. بۇنداق كۈنلەرگە قېلىشىمىزنى، بۇرۇنقى تۇرمۇش ئادەتلىرىمىزنىڭ بۇزۇلۇپ كېتىشىلىرىنى، بۇنداق قانلىق قىرغىنچىلىقلارنى، ئۆچمەنلىكلەرنى كىم خىيالغا كەلتۈرگەن. مېلانىيە، بىز ئۈچۈن كىشىلەر ھوقۇقى، قۇللار، پاختا دېگەنلەرنىڭ قىلچە قىممىتى يوق. بىزنىڭ ھازىرقى ۋە كەلگۈسىمىزدىكى ئاپەتلەر ئۈچۈن جېنىمىزنى سېلىپ بېرىشكە ئەرزىگۈدەك ھېچقانداق نەرسە يوق. ئەگەر شىماللىقلار بىزنى يېڭىدىغان بولسا، بىزنىڭ كەلگۈسىمىزنىڭ قورقۇنچلۇقىنى تەسەۋۋۇرلىشىڭىزغا

سىغدۇرالمىسىز. سۆيۈملۈكۈم، ئۇلار بىزنى تارمار قىلىۋېتىدىغاندەكمۇ تۇرىدۇ.

بۇ گەپلەرنى سىزگە يازماسلىقىم كېرەك ئىدى ھەم مەن ئۆزۈممۇ ئويلىمىسام بولاتتى. لېكىن، سىز مېنىڭ نېمىلەرنى ئويلاۋاتقانلىقىمنى سوراپ قالدىڭىز، ئۆزۈمدىمۇ ھامىنى مەغلۇپ بولمىزغۇ دەيدىغان بىر قورقۇنچ بار ئىدى، شۇ تۈپەيلى يېزىشقا مەجبۇرلاندىم. بىزنىڭ ئۆيىدىكى باراۋەت ۋە بىزنىڭ توي قىلىدىغانلىقىمىزنى جاكارلىغان كۈندىكى ئىشلار ئېسىڭىزدىمۇ؟ شۇ كۈنى چارلېستونلۇق باتلىر دېگەن ئادەم بىز جەنۇبلۇقلارنى نادان دەپ قويۇۋىدى، ھەممىمىز ئۇنى يەۋەتكۈدەك بولدۇق. ئۇ بىزدە پولات زاۋۇتلىرىنىڭ، فابرىكىلارنىڭ، پاراخوتلىرىمىزنىڭ، ھەربىي زاۋۇتلىرىمىزنىڭ، ئىستانوكللىرىمىزنىڭ يوقلۇقىنى ئېيتقاندا، قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلارنىڭ ئۇنى ئېتىپ تاشلىغىلى تاس قالغانلىقى ئېسىڭىزدە بارمۇ؟ شۇ چاغدا ئۇ شىماللىقلارنىڭ ھەربىي كېمىلىرى بىزنى قاتتىق قامال قىلىۋالدىغان بولسا، پاختىلىرىمىزنى سىرتقا توشۇپ چىقالمايمىز، دېگەن. بىز ھازىر شىماللىقلارنىڭ قوش ئاتار، بەش ئاتار مىلتىقلىرىغا ئىنقىلاب دەۋرىدىكى كونا مىلتىقلار بىلەن قارشى جەڭ قىلىۋاتىمىز، قامالمۇ بارغانسېرى چىڭىپ دورا - ئوكۇللارنىمۇ توشۇپ كېلەلمەيدىغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىۋاتىمىز. ئەسلىدە بىز باتلىرغا ئوخشاش سوغۇق سۇ چاچقۇچىلارنىڭ گەپ - سۆزلىرىگە ئەھمىيەت بېرىشىمىز كېرەك ئىدى. ئۇلار ئەھۋاللارنى بىلەتتى، سىياسىيونلارغا ئوخشاش مەسلىنى تومئاق ھالدا ھېس قىلىپلا بولدى قىلماي ئاشكارا سۆزلەيتتى. ئۇ شۇ چاغدا جەنۇبىنىڭ بۇ ئۇرۇشقا جۈرئەت قىلىشىدا پاختىسى بىلەن تەكەببۇرلۇقىدىن باشقا ھېچنېمىسى يوق. دېگەندى. ھازىر پاختىنىڭ ھەر ھالدا قىممىتى بولۇۋاتىدۇ، ئۇنىڭ دېگىنىدىن پەقەت تەكەببۇرلۇق دېگىنىلا قالدى. مەن بۇ خىل تەكەببۇرلۇققا، ئۇ بىر چەكسىز جاسارەت،

دەپ تەبىر بېرەلمەيمەن. ئەگەر ...»

سىكارلېت خەتنىڭ ئاخىرىنى ئوقۇماي قاتلاپ كۈنۈپرتقا سېلىپ قويدى، ئوقۇغانسېرى ئىچى پۇشقان، خەتنىكى ئۇ گەپلەر، يېڭىلىش توغرىسىدىكى ئەخمىقانه قاراشلاردىن بىر خىل قىسىلىش ھېس قىلىپ قالغانىدى. ئۇنىڭ مەقسىتى بۇ خەتلەردىن ئاشلىپىنىڭ چۈشىنىكىسىز ۋە مەنىسى يوق قۇرۇق ئىدىيەسىنى بىلىش ئەمەس ئىدى، بۇنداق گەپلەرنى ئۇنىڭ ئاغزىدىن تارادىكى كارىدوردا ئولتۇرۇپمۇ ئاڭلىغانىدى.

ئۇنىڭ بىردىنبىر بىلمەكچى بولغىنى ئاشلىپىنىڭ خوتۇنىغا قىزغىن ھېسسىياتىنى ئىپادىلەپ يازغان خېتى ئىدى. قارىغاندا، ئۇ ھازىرغىچە ئۇنداق خەت يېزىپ باقمىغان ئوخشايدۇ. سىكارلېت ھەممە خەتنى بىر - بىرلەپ ئوقۇپ چىقىپ، ئاكىسى سىڭلىسىغا يازالمايدىغان گەپلەر بىلەن يېزىلغان بىر پارچىمۇ خەت كۆرمىدى. خەتلەر ناھايىتى سەمىمىي، يۇمۇرلۇق ۋە ئىختىيارىي يېزىلغان، ئەمما بىرسىمۇ مۇھەببەت خېتى ئەمەس ئىدى. سىكارلېتقا يېزىلغان قىزغىن ھېسسىياتلىق مۇھەببەت خەتلىرى بەكمۇ كۆپ ئىدى، بىرلا ئوقۇغان ئادەم ئۇنىڭدىكى ھەقىقىي ھېسسىيات ئالاھىدىلىكلىرىنى بايقىماي قالمايتتى. بۇ خەتلەردە بولسا ئۇنداق ئالاھىدىلىكلەردىن ئەسەرمۇ يوق. شۇڭا، ئۇ ھەر قېتىم بۇ خەتلەرنى كۆرگەندە خۇددى مەقسىتىگە يېتىۋاتقاندا تۇيغۇدا بولاتتى، چۈنكى بۇ خەتلەرنى كۆرۈپ بولۇپ، ئاشلىپى ھازىرغىچە مېنى ياخشى كۆرىدىكەن، دەپ كېسىپ ئېيتالايتتى. بەزىدە مېلانىيەنى مەنسىتمەي، نېمىشقا ئۇ ھازىرغىچە ئاشلىپىنىڭ ئۇنى بىر دوست قاتارىدا كۆرۈپ كېلىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدىغاندۇ؟ دەپمۇ ئويلايتتى. مېلانىيە ئېرىنىڭ خېتىدە بىر نەرسىنىڭ كەملىكىنى زادىلا ھېس قىلالمايدىغان ئوخشايدۇ. بۇمۇ چۈشىنىشلىك، ئۇ بىرەر قېتىممۇ يىگىتلەردىن مۇھەببەت خېتى ئالمىغان، شۇڭا ئاشلىپىنىڭ خېتىنى سېلىشتۇرۇپ ئۇ كەملىكىنى ھېس قىلالمايدۇ.

«ئۇ نېمىشقا بۇنداق غەلىتە خەتلەرنى يازدىغاندۇ، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئەگەر مېنىڭمۇ ئېرىم ھايات بولۇپ مۇشۇنىڭغا ئوخشاش مەنىسىز خەت يازدىغان بولسا ئۇنى نېمە قىلىۋېتەتتىمكىن. چارلېسمۇ ئۇنىڭدىن ياخشىراق يازاتتى.»

سىكارلېت خەتلەرنىڭ يېزىلغان ۋاقتىغا قاراپ ئۇلارنىڭ قايسى چاغدا، قانداق مەزمۇندا يېزىلغانلىقىنى ئېسىدە تۇتۇۋېلىش مەقسىتىدە كۈنۈپەرلارنى قايرىپ ۋاقتىغا قاراپ چىقتى. ئۇ خەتلەرنىڭ ئىچىدە ئەسكەرلىك تۇرمۇش ۋە جەڭلەر توغرىلىق تەسىرلىك گەپلەرمۇ يوق ئىدى، دارس ماددىنىڭ ئاتا - ئانىسىغا ياكى بىچارە مىكلورنىڭ ئىككى سىڭلىسىغا يازغان خېتىچىلىكىمۇ ئەمەس ئىدى. ماددى بىلەن مىكلور ئائىلىسىدىكىلەر ئۇلارنىڭ خەتلىرىنى ماختىنىپ تۇرۇپ خەقلەرگە ئوقۇپ بەرسە، سىكارلېتنىڭ ئۇ خەتلەرنىڭ ئاددىيلىقىغا نومۇسى كېلىپ كېتەتتى. دېمەك، مېلانىيە ئاشلىپىدىن شۇنداق مەزمۇندا خەت ئالمىغاچقا، تىككۈچىلىك ئۈيۈشمىسىدا ئۇ خەتلەرنى خەقلەرگە ئوقۇپ بېرەلمەيتتى.

ئاشلىپى مېلانىيەگە يازغان خەتلىرىدە ئەتەي ئۇرۇشنى تىلغا ئېلىشنى خالىمىغاندەك، سامتېر قەلئەسى ۋە قەسىدىن كېيىن يۈز بەرگەن ئىشلارنىڭ بىرسىنىمۇ يازمايتتى. يازدىغىنى مېلانىيە ئىككىسىنىڭ ئوقۇغان كىتابلىرى، ئاڭلىغان مۇزىكىلىرى، ئىككىسىگە تونۇشلۇق دوستلىرى ۋە ئىلگىرى ئۆزى ساياھەت قىلىپ بارغان يەرلەرنىڭ گەپلىرى ئىدى. ھەممە خەتلەر «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە قايتىپ بېرىش ئارزۇسى، ئوۋ، سوغۇق كۈز، يۇلتۇزلارنىڭ يورۇقىدا ئورمانلىقتىكى جىمجىت يوللاردا ئات مىنىپ مېڭىش، باراۋەتلەر، باراۋەتلەردىكى قىزىق ئىشلار، جىمجىت ئايدىڭ كېچىلەر، قەدىمكى تۇرالغۇسىدىكى تىمتاس گۈزەللىكلەرگە بولغان تەسۋىرلەشلەر بىلەن توشقاندى.

سىكارلېت ھازىر ئوقۇغان خەتتىكى: «بۈگۈنكىدەك ئىشلارنىڭ بولىدىغانلىقىنى پەقەتلا ئويلىماپتىكەنمەن، خىيالىمغا كىرىپ

چىقماپتىكەن» دېگەن گەپلەر ئۈستىدە ئويلانىپ، ئازابلىق روھىي ھالەتتە تۇرۇۋاتقان ئۇنى خۇددى دۇچ كېلىش مۇمكىن ئەمەس، ئەمما دۇچ كەلمەيمۇ بولمايدىغان بىر نەرسىگە دۇچ كېلىپ چىرقىراپ كېتىۋاتقاندەك ئويلاپ قالدى. بۇ سىكارلېتنى ھەيران قالدۇردى، چۈنكى ئاشلېي ئۆزى ئېيتقاندەك يارىلىنىشتىنمۇ، ئۆلۈمدىنمۇ قورقمايدىغان تۇرسا، ئۇنىڭدىن باشقا يەنە نېمىدىن قورقىدۇ؟ سىكارلېت ئەزەلدىن بىر ئىشلارغا باش قاتۇرۇپ كەتمەيتتى، لېكىن ھازىر بۇ خىل مۇرەككەپ ئىدىيەۋى كۈرەش بىلەن جەڭ قىلىۋاتاتتى.

«ئۇرۇش ئۇنىڭ بېشىنى قايدۇرۇپ، قىيىن ئىشلارنى ياخشى كۆرمەيدىغان قىلىپ قويۇپتۇ ... مەسىلەن مەن ... ئۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ، ئەمما مەن بىلەن توي قىلىشتىن قورقتى. ئاساسلىقى مېنىڭ ئۆزىمنىڭ ئوي - پىكىرلىرى، تۇرمۇش ئۇسۇللىرىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىشىدىن ئەنسىرىدى. ياق، ئۇ ناتايىن، ئاشلېي ئۇنداق قورقۇنچاقلاردىن ئەمەس، تېز خەۋەرلەر گېزىتىدە تەقدىرلەندىغۇ؟ كاپىتان سىلونمۇ مېلانىيەگە يازغان خېتىدە ئۇنىڭ ھۇجۇمنىڭ ئالدىدا ماڭغان قەھرىمانلىقىنى ماختاپتىكەنغۇ؟ بۇنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ قورقۇنچاق ئەمەسلىكىنى ئىسپاتلايدۇ. ئۇ قىلىمەن دېگەن ئىشىدا شۇنچىلىك باتۇر ھەم كەسكىن. بىراق ... بۇ ئادەم تاشقى دۇنيادا ئەمەس، ئۆزىنىڭ كاللىسى ئىچىدە ياشايدۇ، شۇڭا رېئاللىققا چۆكۈشنى خالىمايدۇ. سىكارلېت ئۇنىڭ نېمىشقا شۇنداقلىقىنى چۈشەنمىدى. ئۇنىڭ بۇ ئالاھىدىلىكىنى بىرنەچچە يىل ئىلگىرى بىلگەن بولسام ئۇ چوقۇم مەن بىلەن توي قىلاتتى.»

سىكارلېت ئۇ خەتلەرنى مەيدىسىگە چىڭ چاپلاپ ئاشلېينىڭ خىيالى بىلەن بىردەم تۇرۇپ كەتتى. ئاشلېينى ياخشى كۆرۈپ قالغان كۈندىن باشلاپ، ئۇنىڭ ئاشلېيغا بولغان ھېسسىياتىدا پەقەتلا ئۆزگىرىش بولۇپ باقمىدى. ئۇ چاغدا ئۇ ئون تۆت ياشتا ئىدى، شۇ كۈنى ئۇ كارىدوردا تۇرۇپ ئاشلېينىڭ چىرايىدا

كۈلكە، ئاتلىق ئاستا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرگەنىدى. ئۇنىڭ چاچلىرى ئەتىگەنلىك قۇياش نۇرىدا كۈمۈشتەك يالتىراپ تۇراتتى. شۇ چاغدا ئۇنىڭدا شۇ خىل ھېسسىيات پەيدا بولۇپ ھاياجانلانغىنىدىن گەپ قىلالماي قالغانىدى. ئۇنىڭ شۇ چاغدىكى مۇھەببىتى ياش بىر قىزنىڭ ئۆزى چۈشەنمەيدىغان بىر ئەرگە بولغان ھەۋىسىدىن باشقا نەرسە ئەمەس ئىدى. بۇ ئەردە سىكارلېتتا يوق نۇرغۇن خىسلەتلەر بار ئىدى، بۇلار دەل ئۇنىڭدا ئۇ ئەرگە قارىتا ھەۋەس قوزغىغانىدى. ئاشلىپ ئۇنىڭ نەزىرىدىكى نۇقسانسىز رېتسار بولۇپ، ئۇنىڭ خىيالىدا ئۇ ئەردىن تەلەپ قىلىدىغىنى ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىشى، ئۈمىد قىلىدىغىنى بىر قېتىم سۆيۈپ قويۇشلا ئىدى.

خەتنى ئوقۇپ بولغاندىن كېيىن، سىكارلېت ئاشلىپنىڭ مېلانىيە بىلەن توي قىلغىنى بىلەن ئەمەلىيەتتە ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا چوڭقۇر ئىشەندى. ئەمدى ئۇنىڭ ئارتۇقچە ئارزۇ - ئارمانلىرى قالمىغانىدى. ئۇ ھېلىمۇ ياش، سەبىي قىز. ئەگەر ئۆز ۋاقتىدا چارلېس ئۆزىنىڭ قوپال ھەرىكەتلىرى ۋە نومۇسچان ئىللىق ئەركىنلىكلىرى بىلەن ئۇنىڭ ئىچكى ھېسسىياتلىرىنى قوزغىيالىغان بولسا، ئۇنىڭ ئاشلىپتىن كۈتىدىغان شېرىن خىياللىرى ئۇنىڭ بىر قېتىم سۆيۈپ قويۇشىنى ئارزۇ قىلىش بىلەنلا قانائەتلەنمىگەن بولاتتى. لېكىن، ئاشۇ بىرنەچچە ئايلىق كېچىلەردە چارلېس ئۇنىڭ نازۇك ھېسسىياتىنى غەدىقلاپ ئويغىتالمىدى، ئەر - خوتۇنلۇق تۇرمۇشىنىڭ لەززىتىنى تېتىتالمىدى. نەتىجىدە سىكارلېت ھېسسىيات تەۋرىنىشلىرىنى، تەن بىلەن روھنىڭ ھەقىقىي بىرلىشىشىنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى ئۇقماي قىز ۋاقتىدىكى روھىي ھالىتى بىلەنلا قېلىپ قالدى.

سىكارلېتنىڭ قارىشىچە، جىنسىي تەلەپ پەقەت ئەرلەرنىڭ چۈشىنىپ بولمايدىغان تەلۋىلىكىگە بويسۇنىدىغان، ئاياللار قىلچە راھەت ئالالمايدىغان ئازابلىق ئىش ئىدى، ئۇنىڭ ئاخىرى

ئاياللارنى تېخىمۇ ئازابلىنارلىق بولغان تۇغۇتقا ئېلىپ ياراتتى. توي قىلىشمۇ شۇنداق بىر ئىش بولۇپ، ئۇنىڭ ھېچقانداق بىر قىزىقى يوق ئىدى. تويىدىن ئىلگىرى ئاپىسى ئۇنىڭغا توي قىلىشنىڭ ئاياللارنىڭ چىدىشى كېرەك بولغان، قىلمىسا بولمايدىغان مەلۇم بىر تەنتەنلىك ۋە قەتئىي ئىش ئىكەنلىكىنى پۇراتقانىدى. كېيىن ئۇ تۇل قىلىپ، توي قىلغان قىزلارنىڭ بىر - بىرلىرىگە پىچىرلاپ قىلىشقان پاراڭلىرىدىن ئاپىسىنىڭ دېگەنلىرىنىڭ راست ئىكەنلىكىنى بىلگەنمۇ بولدى ۋە ئۆزىنىڭ جىنسىي ھەۋەس، توي دېگەندەك رەسمىيەتلەرنى ئورۇنلاپ بولغانلىقىغا خۇشالمۇ بولدى.

ئەمدى سىكارلىتنىڭ توي دېگەن نەرسە بىلەن ھېچقانداق باردى - كەلدىسى يوق ئىدى، ئەمما مۇھەببەت باشقا گەپ. چۈنكى، ئۇنىڭ ئاشلىپىغا بولغان مۇھەببىتى ئۇنىڭغا ئوخشىمايدۇ، ئۇنىڭ جىنسىي ھەۋەس، توي دېگەنلەر بىلەن مۇناسىۋىتى يوق. ئۇ مۇقەددەس ھەم ئادەمنى لەرزىگە سالدىغان ئاجايىپ گۈزەل نەرسە، ئۇزاققىچە تىۋىشىنى چىقارمايدىغان، ئەمما تەلپۈنۈش ۋە ئۈمىد - ئارزۇلار ئىچىدە ئاستىرتىن كۈچىيىپ بارىدىغان قايناق ھېسسىيات.

سىكارلىت چوڭقۇر بىر تىنىپ قويۇپ خەتلەرنى ئاۋايلاپ كۆك لېنتىغا چىگدى، چىگىۋېتىپ يەنە بىر قېتىم (مىڭىنچى قېتىم)، ئاشلىپىنىڭ ۋۇجۇدىدا مەن چۈشەنمەيدىغان يەنە قانداق نەرسە باردۇ، دەپ ئويلاپ قالدى ۋە بۇ ئويىدىن ئۆزى رازى بولغۇدەك بىر نەتىجە چىقارماقچىمۇ بولدى، لېكىن ھەر قېتىمقىدەك ئۇ كۈتكەن نەتىجە ئۇنىڭ ئاددىي كالىسىنىڭ قوماندانلىقىغا بويسۇنماي زادىلا ئوتتۇرىغا چىقمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ خەتلەرنى قۇتقا سېلىپ ئاغزىنى يېپىپ قويدى. شۇ ئارىلىقتا بايا ئوقۇغان خەتنىڭ ئاخىرىدىكى كاپىتان باتلىر توغرىلۇق يېزىلغان گەپلەر ئېسىگە كېلىپ قوشۇمىسى تۇرۇلدى. قىزىق ئىش، قانداق بولۇپ ئۇ لۈكچەكنىڭ بىر يىل بۇرۇن

قىلغان گېپى ئاشلىپىدا شۇنچىلىك چوڭقۇر تەسىر قالدۇرغاندۇ؟ كاپىتان باتلېر تانىسىنى چىرايلىق ئويىنىغىنى بىلەن ئۇچىغا چىققان لۈكچەك. ئۆتكەنكى يىغىلىشتا جەنۇب توغرىلۇق قىلغان گەپلىرى دەل ئاشۇنداق لۈكچەكلەرنىڭ ئاغزىدىن چىقىدۇ.

سىكارلېت ئۇدۇلدىكى ئەينەكنىڭ ئالدىغا كېلىپ مەغرۇر ھالدا چاچلىرىنى تۈزەشتۈردى، ھەر كۈنى ئۆزىنىڭ ئاپپاق سۈزۈك چىرايىنى، زۈمرەتتەك كۆپكۆك كۆزلىرىنى كۆرۈپ خۇشال بولغاندەك، ھازىرمۇ بۆلەكچىلار روھلىنىپ زىنخلىرىنى چىقىرىپ كۈلۈپ قويدى، زىنخلىرىغا تويماي قاراۋېتىپ، ئاشلىپىنىڭ ئۆزىنىڭ بۇ زىنخلىرىنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئەسلەپ قالدى، كاپىتان باتلېرمۇ خىيالىدىن چىقىپ كەتتى. بىر ئايالنىڭ ئېرىگە كۆيۈپ يۈرۈش، ئۇنىڭ خەتلىرىنى ئوغرىلىقچە ئوقۇش دېگەنلەر ئۇنى پەقەتلا ۋىجدانىي ئازابقا سالمىدى، شۇڭا ئۇ ھازىر خاتىرجەم ھالدا ئۆزىنىڭ گۈزەللىكىگە ھەۋىسى كېلىپ ۋە ئاشلىپىنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا باشقىدىن ئىشەنچ تىكلەپ تۇرۇۋاتاتتى.

ئۇ ئىشكىنى ئېچىپ چىقىپ يەنە بوش يېپىپ قويدى، ئاندىن روھلۇق ھالدا پەلەمپەيگە قەدەم قويۇپ يېرىمغا كەلگەندە «دەھشەتلىك بۇ ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندا» دېگەن ناخشىغا غىمىشىپ ماڭدى.

ئون ئىككىنچى باب

ئۇرۇش داۋاملىشىۋاتاتتى، كۆپ جەڭلەر مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى. ئەمما، كىشىلەر بۇرۇنقىدەك «غەلبىلىك جەڭدىن يەنە بىرنى قىلساقلا ئۇرۇش تۈگەيدۇ»، شىماللىقلار قورقۇنچاق، دېگەندەك گەپلەرنى ئەمدى قىلىشمايدىغان بولدى. ئۇلار

شىماللىقلارنىڭ قورقۇنچاق ئەمەسلىكىنى، بىر جەڭ بىلەنلا ئۇلارنى يوقىتىۋەتكىلى بولمايدىغانلىقىنى چۈشىنىپ قالغانىدى. بىراق، گېنېرال مورگان بىلەن گېنېرال فوررېستنىڭ قوماندانلىقىدا تېننېس بىلەن بول روندا قىلغان ئىككى قېتىملىق غەلبىلىك جەڭمۇ شىماللىقلارنىڭ ئارمىيەسىنى تارمار قىلغان ئولجا قاتارىدا ماختىنىشقا ھەر ھالدا ئەرزىيتتى، ئەلۋەتتە، بۇ غەلبە خېلى زور چىقىم بەدىلىگە كەلدى، ئاتلانتادىكى ھەرقايسى دوختۇرخانىلار بىلەن بەزى ئاھالىلەرنىڭ ئۆيلىرى يارىدارلار بىلەن توشۇپ كەتتى، شۇنىڭ بىلەن تېخىمۇ كۆپ ئاياللار قارىلىق كىيىملەرنى كىيىشكە باشلىدى، ئوكلاندا قەبرىستانلىقىدىمۇ جەڭچىلەرنىڭ قەبرىلىرى كۆپىيىشكە باشلىدى.

جەنۇب ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىنىڭ پۇلىنىڭ كۇرسى ئادەم چۆچۈگۈدەك دەرىجىدە چۈشۈشكە باشلىدى، ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسىمۇ شىددەت بىلەن ئۆرلەۋاتتى. ئاق ئۇن ھەم قىممەت، ھەم تاپماق قىيىن بولغاچقا، بارلىق نەرسىلەر قوناق ئۇنىدا پىشۇرۇلاتتى. گۆش دۇكانلىرىدا كالا گۆشى يوق دېيەرلىك ئىدى، قوي گۆشىمۇ ئىنتايىن ئاز سېتىلاتتى، قوي گۆشىنىڭ باھاسىمۇ ناھايىتى يۇقىرى بولۇپ، پەقەت بايلارلا سېتىۋالالايتتى. ياخشى يېرى، چوشقا گۆشى، توخۇ گۆشى ۋە كۆكتاتلار خېلى يېتەرلىك ئىدى.

شىماللىقلار جەنۇبۇقلارنىڭ پورتلىرىنى تېخىمۇ قاتتىق قامال قىلىۋالغاچقا، قەھۋە، تاۋار - دۇردۇن، ھەر خىل كىيىم - كېچەكلەر، ئەتىرلەر، ھەر خىل كىيىم مودېللىرىنىڭ كىتابلىرى ۋە باشقا ئوقۇشلۇقلار ئىنتايىن ئاز ۋە شۇنچىلىك قىممەت ئىدى. ئەڭ ئەرزان پاختا رەختلىرىنىڭ باھاسىمۇ ئۆرلەپ كېتىۋاتاتتى. ئادەتتىكى ئائىلىنىڭ ئاياللىرى قىممەت رەختلەرنى سېتىۋېلىشقا قۇربى يەتمەي كونا كىيىملىرىنى ئۆرۈپ تىكىپ كىيىشىدىغان بولدى. ئۇزۇن يىل ئۆگزىلەردە توپا بېسىپ ياتقان

رەخت توقۇيدىغان دۇكانلارنى ئەپچۈشۈپ، ھەر خىل رەختلەرنى ئۆزلىرى توقۇپ كىيىشتى. ئاۋام خەلق، ئەسكەرلەر، ئاياللار، بالىلار ۋە تېگىرلارنىڭ ئۇچىلىرىدا ئۆزلىرى توقۇغان رەختلەردىن تىكىۋالغان ھەر خىل كىيىملەر كۆرۈنۈشكە باشلىدى.

ھەممە دوختۇرخانىلاردا خىننەن، كالمېل، ئەپيۇن، يود دېگەندەك دورىلار ئىنتايىن كەمچىل ئىدى. داكا بىلەن ئاق خەسلەرمۇ يوق، بولسىمۇ ئىنتايىن قىممەت ئىدى، ئىشلىتىپ بولۇنغانلىرى تاشلىۋېتىلمەيتتى، دوختۇرخانىلاردا ئىشلەيدىغان ئاياللار ئۆيلىرىگە ئاپىرىپ يۇيۇپ قۇرۇتقاندىن كېيىن، دەزمال سېلىپ باشقا يارىدارلارنىڭ يارىلىرىنى تېخىشقا ئىشلىتەتتى.

تۇل خوتۇنلۇق قەپسىدىن يېڭىلا قۇتۇلۇپ چىققان سىكارلېت ئۈچۈن، ئۇرۇش مەزگىللىرى ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان ۋە روھلاندۇرىدىغان مەزگىل ئىدى، قورساقتىن، كىيىم - كېچەكلەردىن قىسىلىشلارمۇ ئۇنىڭغا ئانچە ئازاب تۇيۇلۇپ كەتمىدى، ئۇ بىپايان زېمىن قوينىغا قايتا قايتىپ بارسىلا ھەر قانداق شارائىتقا كۆنۈپ كېتەلەيتتى.

سىكارلېت مەنىسىز ۋە ھېچقانداق ئۆزگىرىشىز ئۆتۈپ كەتكەن بىر يىللىق ھاياتىنى ئەسلەپ، ھازىرقى ھاياتىنىڭ شۇنچىلىك كۆڭۈللۈك، ئۆزگىرىشلەرمۇ شۇنچىلىك تېز، شۇنچىلىك كۆپ بولۇۋاتقىنىغا ئىچ - ئىچىدىن خۇشال بولاتتى. ئۇنىڭ ئۈچۈن ھەر كۈنى ئەتىگەندە يېڭى بىر ھاياجانغا تولغان كۈن باشلىناتتى: يېڭى - يېڭى ئادەملەر بىلەن ئۇچرىشىپ تۇراتتى، ئۇلار ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشكۈسى بارلىقىنى ئېيتىشاتتى، ئۇنىڭ تەڭداشسىز گۈزەللىكىنى تەرىپلىشەتتى، ئۇنىڭ ئۈچۈن جەڭلەردە ھاياتىنى قۇربان قىلىش پۇرسەتلىرىگە ئېرىشەلمەس ئۆزلىرىنى بەختلىك سانايدىغانلىقىنى سۆزلىشەتتى. ئۇ ئاشلىپىنى ھاياتىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى بىر نەپىسى قالدۇرۇپ ياخشى كۆرىدۇ، بۇنىڭدا گەپ يوق، لېكىن ئۇ ئەقىدىسى ئۇنىڭ

ئەرلەرنى ئۆزىگە كۆيدۈرۈشى، ئۇلارنىڭ ئۆزىگە تەلەپ قويۇشلىرىغا ھېچقانداق توسقۇنلۇق كۆرسىتمەيتتى.

ئۇرۇشنىڭ داۋاملىشىشى ئارقا سەپتىكى ئادەملەرگە قائىدە -

يوسۇنلارنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇپ، ئىجتىمائىي ئالاقىنى

ئاشكارا ئېلىپ بېرىش پۇرسىتىنى يارىتىپ بېرىۋاتاتتى.

بۇنىڭدىن قېرىلار قاتتىق چۆچۈشكە باشلىدى. ئاتا - ئانىلار يات

ئەرلەرنىڭ قىزلىرىنى ئىزدەپ كېلىشىۋاتقانلىقىنى دائىم كۆرۈپ

تۇرىدىغان بولدى. ئۇ ئەرلەرنىڭ يا تونۇشتۇرۇش خېتى يوق، يا

سالاھىيىتى ئېنىق ئەمەس ئىدى. تېخى ئۇ قىزلار ئاتا -

ئانىلىرىنىڭ ئالدىدىلا ئۇ ئەرلەر بىلەن قوللىرىنى تۇتۇشۇپ

ئولتۇرۇپ كېتىشەتتى. مېرۇپتېر خانىم ئېرىنى توي قىلغاندىن

كېيىن سۆيگەندى، ھازىر ئۇنىڭ قىزى مايىپىل پاكار پىدائىي

ئەسكەر رېنى پىكارد بىلەن سۆيۈشۈۋاتىدۇ. بۇنى كۆرۈپ ئۇ

ئۆزىنىڭ كۆزلىرىگە قانداق ئىشەنسۇن؟ بولۇپمۇ مايىپىل

ئاپىسىنىڭ كۆرۈپ قالغىنىدىن قىلچە خىجىل بولمىدى.

بۇنىڭدىن مېرۇپتېر خانىم تېخىمۇ چۆچۈپ كەتتى. رېنى ئۇنىڭ

بىلەن توي قىلىدىغانلىقىنى ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا ئېيتسىمۇ، ئۇ

مومايىنىڭ روھىي ھالىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرەلمەيتتى. مېرۇپتېر

خانىم جەنۇبىنىڭ ئەخلاقىي جەھەتتە قاتتىق چۈشكۈنلىشىپ

كېتىۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىشقا ۋە دائىم كىشىلەرنى

ئاگاھلاندۇرۇشقا باشلىدى. باشقا ئاتا - ئانىلارمۇ ئۇنىڭ پىكىرىگە

قوشۇلۇشتى. ئۇلار بۇنىڭ ھەممىسىنى ئۇرۇشتىن كۆرەتتى.

بىراق، بىر ھەپتىدىن كېيىن جەڭدە ئۆلۈپ كېتەمدۇ ياكى

بىر ئايدىن كېيىنمۇ، بۇنى بىلمەيدىغان ئەرلەر ئۆزلىرى ياخشى

كۆرىدىغان قىزلىرىنىڭ ئەركىلەتمە ئىسىملىرىنى (ئەلۋەتتە،

ئۇنىڭ كەينىدە «خانقىز» سۆزمۇ بار) بىر يىل ساقلاپ ئاندىن

چاقىرىشقا كۈتمەيتتى، ئۇرۇشتىن ئىلگىرىكىگە ئوخشاش،

قىزلاردىن ئۇزاققا جاۋاب ئېلىشقا تېخىمۇ تاقەت قىلالمايتتى،

ئۈچ - تۆت ئاي ئىچىدىلا توي ۋاقتىنى بېكىتىشى تەلەپ

قىلاتتى، قىزلارمۇ يۇقىرى تەبىقىنىڭ قىزلىرى يىگىتلەرنىڭ تەلەپلىرىنى ئوچ قېتىم رەت قىلىپ، ئاندىن جاۋاب بېرىدىغان ئادەتلىرىنى بىلىشىمۇ، ئۇنىڭ بىلەن كارى بولماي بىرىنچى قېتىمدىلا ئالدىراپ ماقۇل دەيدىغان بولۇشتى.

بۇ غەيرىي نورمال ئەھۋاللارنى كۆرگەندىن كېيىن، ئۇرۇش سىكارلېتقا تېخىمۇ قىزىقارلىق تۇيۇلۇشقا باشلىدى. سېستىرالارنىڭ پاسكىنا خىزمەت ئىكەنلىكىنى، داكا ئوراشنىڭ قىيىنلىقىنى دېمىسە، ئۇرۇش مەڭگۈ داۋاملاشمۇ ئۇ قورقۇپ قالمايتتى. ئۇ ھازىر دوختۇرخانىدىكى ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە ئۆگىنىپ كەتتى، چۈنكى ئۇ يەر ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان ئاچايىپ كۆڭۈللۈك ئوۋ مەيدانى ئىدى، تايانچسىز يارىدار ئەسكەرلەر ئۇنىڭ جەلپكارلىقى بىلەن ئۇنىڭغا شەرتسىز ئىتائەت قىلىشاتتى. ئۇلارنىڭ يارىلىرىنى تېڭىپ، يۈزلىرىنى يۇيۇپ، ياستۇقلىرىنى تۈزەشتۈرۈپ، يەلپۈگۈچ بىلەن يەلپۈپ قويسىڭىزلا ئۇلار سىزنى تېزلا ياخشى كۆرۈپ قالاتتى. ئاھ، مەنسىز ئۆتكەن بىر يىلغا سېلىشتۇرغاندا بۇ يەر دېگەن جەننەت ئىكەنغۇ.

سىكارلېت ھازىر چارلېس بىلەن توي قىلىشتىن ئىلگىرىكى ھالىتىگە قايتىۋاتاتتى، چارلېس بىلەن توي قىلمىغاندەك، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنىڭ زەربىسىگە ئۇچرىمىغاندەك، ۋادىنى تۇغمىغاندەك ھېسسىياتتا ئىدى. ئۇرۇش، توي قىلىش، بالا تۇغۇشلار روھىي ھالىتىگە، چىرايىغا قىلچە تەسىر كۆرسىتەلمىگەندەك، بىر ئاز بولسىمۇ ئۆزگىرىش يوق، ئىلگىرىكىدەكلا ئىدى. ئۇنىڭ بالىسى بار، لېكىن ئۇنى قىزىل خىشلىق ئۆيدىكى ئاشۇ ئادەملەر باقىدۇ، ھەتتا بەزىدە ئۇ ئۇنى ئۇنتۇپمۇ قالىدۇ. ھازىر ئۇ ئىدىيە ۋە ھېسسىيات جەھەتتە بۇرۇنقى سىكارلېت، ھەممىنىڭ كۆزى چۈشىدىغان بۇرۇنقى ساھىبجامال ئىدى. ئۇنىڭ ئىدىيە ۋە ھەرىكەتلىرى بۇرۇنقى ھالىتىگە يانغانغا يارىشا پائالىيەت زېمىنىمۇ بۇرۇنقىدىن نۇرغۇن كېڭىيىپ كەتكەنىدى. ئەمدى ئۇ

پىتتىي ھامىنىڭ دوستلىرىنىڭ غەيۋەتلىرىگە پىسەنت قىلماي، توي قىلمىغان چاغدىكىدەك ئەركىن ھەرىكەت قىلالايدۇ، زىياپەتلەرگە، تانىسلارغا بارالايدۇ، جەڭچىلەر بىلەن ئات مېنىپ سىرتلارغا چىقالايدۇ، ھەتتا ئۇلار بىلەن چاقچاقمۇ قىلىشالايدۇ. ئىشقىلىپ، قىز ۋاقتىدا قىلالايدىغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى قىلالايدۇ، ئەمما ئۈستىدە يەنىلا قارىلىق كىيىملىرى بار. ئۇنى سېلىۋەتسىمۇ ھېچگەپ ئەمەس، لېكىن ئۇنداق قىلىشقا پىتتىيات بىلەن مېلانىيە ئۆلىسىمۇ قوشۇلمايدۇ. تۇل خوتۇن تۇرۇپمۇ قىز ۋاقتىدىكىدەك گۈزەل تۇرسا يەنە ئۇلارنى رەنجىتىپ نېمە قىلىدۇ. ئۇلار ئۇنىڭ ئالدىنى توشمىسىلا، ئۇنى خىجالەت قىلمىسىلا ئويۇننى ئويناپ، قىلىدىغىنىنى قىلىپ يۈرۈۋەرمەيدۇ، ئۇ شۇنىڭغا رازى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ چىرايى، ھەممىلا ئادەمنىڭ ۋاي دەپ تۇرۇشلىرىمۇ ئۇنىڭغا يېتىپ ئاشىدۇ.

بىرنەچچە ھەپتە ئىلگىرى ئۇنى بىزار قىلغان بۇ ماكان ئەكسىچە ھازىر ئۇنى خۇشال قىلىۋاتاتتى. ئۇ يېڭىدىن تاپقان يىگىتلىرى ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئۆزىنى تەڭداشسىز گۈزەل دەپ ماختاشلىرى ئۈچۈن خۇشال ئىدى. سىكارلېت ئاشلىپى مېلانىيە بىلەن توي قىلىپ، ئەمدى ھازىر خەتەرگە دۇچ كېلىۋاتقان ئەھۋالدا مۇشۇ چەكسىز شادلىقلاردىن بەھرىمەن بولۇۋاتاتتى. ھازىر ئاشلىپى يىراقتا بولغاچقا، ئۇنىڭ باشقا بىرسىگە مەنسۇپ بولۇپ تۇرۇۋاتقىنىغا چىدىماق ئاسان، بەزىدە ئۇنى ئۆزىنىڭكىدەك ھەم مېلانىيەنىڭكىدەكمۇ ئويلاپ قالىدۇ.

1862 - يىلىنىڭ كۈز پەسلى ئەنە شۇنداق سېستىرالىق قىلىش، تانسا، پەيتون ساياھىتى، داكا ئوراش دېگەندەك ئىشلار بىلەن ئۇچقاندەك ئۆتۈپ كەتتى. تاراغا بىرقانچە قېتىم بېرىپمۇ ئۇ يەردە تۇزۇكرەك تۇرالمىدى. تاراغا بېرىشلار ئۇ ئويلىغاندەك ئۈنچىلىك كۆڭۈللۈكمۇ بولۇپ كەتمىدى، ئاتلانتادا تۇرۇپ ئارزۇ قىلغىنىدەك ئاپىسى بىلەن قانغۇدەك مۇڭدشالمىدى، ئۇنىڭ

بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ يىڭنە ئىشلىرىنى قىلغۇدەك، ئۇنىڭ تېنىدىن چىقىدىغان گۈلنىڭ پۇراقلىرىدەك مەزىلىك پۇراقلارنى پۇرىۋالغۇدەك پۇرسەتمۇ بولمىدى، ئۇنىڭ ئىللىق قوللىرىغا مەڭزىنى ياقالمىدى.

ئاپىسى ئورۇقلاپ قاپتۇ، خۇددى كۆڭلىدە بىر ئىش باردەك غەمكىن. ئورنىدىن سەھەر تۇرۇپ، كەچتە ھەممە ئادەم ئۇخلاپ بولغاندا ئۇخلايدىكەن. ئالدىنقى سەپنى ماددىي بۇيۇملار بىلەن تەمىنلەيدىغان تەمىنات ئورنىنىڭ ئېھتىياجىمۇ ئايىمۇ ئاي ئېشىپ كېتىپتۇ. ئاپىسى شۇ ئېھتىياجغا ماسلىشىش ئۈچۈن تارا قورۇقىنىڭ مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇشنىڭ پىيىدىلا يۈرىدىكەن. دادىسىمۇ بىكار ئەمەس ئىكەن، جوناس ۋىلكېرسوننىڭ ئورنىغا نازارەتچى تاپالماي، ھەر كۈنى ئۆزى ئاتلىق چىقىپ ئېتىزلىقلارنى ئارىلايدىكەن. سىكارلېت شۇ سەۋەبلەردىن بۇ يەردە زادىلا ئۇزاق تۇرالمىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىككى سىڭلىسىمۇ ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرى بىلەن ئۇنىڭغا قارايدىغانغا چولپىسى يوق. سۇئېلپىن بىلەن فىرانك كېنىپىدى ئىككىسى تاقەت قىلىپ تۇرالمىدىغان ھالەتكە بېرىپتۇ، كاررىن بىرىپت تارلېتونغا كۆيۈپ - پىشىپ يۈرۈپتۇ، ئۇنىڭمۇ سىكارلېت بىلەن مۇڭداشقۇدەك، ئۇنى خۇشال قىلغۇدەك ۋاقتى يوق ئىكەن.

سىكارلېت ھەر قېتىم تاراغا بەكمۇ خۇشال كەيپىيات بىلەن كېلەتتى، كېلىپلا ئۇزاق ئۆتمەي پىتتىپات بىلەن مېلاننىيەنىڭ ئۇنىڭ تېزىرەك قايتىپ كېلىشىنى سۈيلەپ يازغان خەتلىرىنى تاپشۇرۇۋېلىپ قايتىشقا توغرا كەلگەندە كۆڭلى يېرىم بولمايتتى. مۇشۇنداق چاغلاردا ئاپىسى چوڭ قىزى بىلەن نەۋرىسىنى ئېسىگە ئالغاندەك، ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ جىمجىت ئولتۇرۇپ كېتەتتى.

— مەن ئۆزۈمنى دەپلا سېنى تۇتۇپ قالالمايمەن، ئاتلانتادىكى سېستىرالىق ئىشىڭمۇ مۇھىم، — دەيتتى ئاپىسى، — پەقەت ... پەقەت سەن بىلەن، سۆيۈملۈكۈم، قانغۇدەك پاراڭلىشالمىدىم.

يۈرەك سۆزلىرىمىزنى بىر - بىرىمىزگە ئېيتالمىدۇق، مانا ئەمدى سەن ماڭمەن دەۋاتسەن.

— مەن مەڭگۈ سىزنىڭ كىچىك قىزىڭىز، — دەيتتى سىكارلېت بېشىنى ئاپسىنىڭ كۆكرىكىگە قويۇپ. ئۇ ئۆزىنىڭ بۇنداق ئالدىراپ قايتىشىنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئىشى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۇ يەردىكى تانىسلار ۋە يىگىتلەر ئۈچۈن ئەكەنلىكىنى ئاپسىغا ھەرگىز ئېيتمايتتى. ئۇنىڭ يېقىندىن بېرى ئاپسىدىن يوشۇرىدىغان نۇرغۇن ئىشلىرى بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ مۇھىم بىرسى، رېت باتلىرنىڭ دائىم يېتتى ھاممىنىڭ ئۆيىگە كېلىدىغان بولۇپ قالغانلىقى ئىدى.

ئاشۇ قېتىمقى ئىمانە پائالىيىتىدىن كېيىنكى بىرنەچچە ئاي ئىچىدە رېت باتلىر شەھەرگە كەلسىلا پىتتىپات ھاممىنىڭ ئۆيىگە كېلىپ تۇردى. ئۇ كېلىپلا بىردەمدىن كېيىن سىكارلېتنى پەيتونغا سېلىپ سىرتلارغا ئېلىپ چىقاتتى، تانىسلارغا، ئىمانە توپلاش پائالىيەتلىرىگە ئېلىپ باراتتى ھەم دوختۇرخانىنىڭ سىرتىدا ساقلاپ تۇرۇپ ئۇنى ئۆيىگە ئاپىرىپ قوياتتى. سىكارلېتمۇ ئەمدى ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ سىرىنى ئاشكارىلاپ قويمايدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغان بولۇپ قالدى. ئەمما، ئۇنىڭ كۆڭلىنىڭ بىر يەرلىرىدە ئاشلىپ بىلەن قىلىشقان ھېلىقى گەپلەرنى ئۇنىڭ بىلىپ قالغانلىقىدىن پەيدا بولغان ئەندىشە ھېلىمۇ ھەم مەۋجۇت ئىدى. شۇڭلاشقىمۇ ئۇنىڭ بىلەن ھەر قېتىم بىر نېمە دېيىشىپ قالغاندا ئۇنىڭغا ئارتۇق گەپ قىلالمايتتى، بۇنداق سۈركىلىشلەر ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا دائىم بولۇپ تۇراتتى.

باتلىر ئوتتۇز بەش - ئوتتۇز ئالتە ياشلاردا بار بولۇپ، سىكارلېتنىڭ تونۇشقان ھەرقانداق يىگىتىدىن چوڭ ئىدى، شۇڭا ئۇنىڭ ئالدىدا خۇددى كىچىك بالىدەك مىدىر - مىدىر قىلالمايتتى، باشقا ياش يىگىتلەرنى ئىدارە قىلالغىنىدەك ئۇنى

ئىدارە قىلالمايتتى. باتلىرى بولسا ھېچ ئىش بولمىغاندەك، دۇنيا ھەيران قالدىغان ھېچقانداق يېرى يوق ئويۇنچۇققا ئوخشايدىغان نەرسىدەك بەخىرامان ئىدى. شۇڭا، سىكارلېت ئاچچىقى كېلىپ بۇتلىنىپ قالغان چاغلاردا، ئەكسىچە ئۇنىڭغا ئويۇن بولۇپ بېرىۋاتقانلىقىنى چۈشىنىپمۇ قالغانىدى. شۇڭا، ئۇ ئاپىسىنىڭ ئالدىدا ئاچچىقىنى باسالمايغان بىلەن، باتلىرىنىڭ تەكەببۇر قىياپەتتە سوغۇق ھىجىيىپ تۇرۇشلىرىنى كۆزۈم كۆرمىسۇن دەپ ئۇنىڭ ئالدىدا ئاچچىقىنى قاتتىق باساتتى، تىلىنىڭ ئۇچىغا كەلگەن گەپلىرىنى ئىچىگە يۇتۇۋېتەتتى. يەنە تېخى ئۇنى ئاچچىقى كېلىپ سەكرەپ كەتسەن دەپ ئويلاپمۇ قالاتتى، شۇ چاغھىلا ئۇ ئوڭايسىز ھالەتتىن قۇتۇلۇپ قالاتتى.

سىكارلېت ھەر قېتىم ئۇنىڭ بىلەن گەپ تالىشىپ قالغاندا پەقەتلا ئۈستۈنلۈككە چىقالمايتتى، ئىش ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن بۇ بولمايدىغان ئادەم ئىكەن، تەربىيە كۆرمىگەن، ئېسىلزاڭلىرىدەك ئەمەس، ئۇنىڭ بىلەن ئىككىنچى باردى - كەلدى قىلمايمەن، دەپ ئىچىدە قەسەممۇ ئىچەتتى. ئەمما، باتلىرى ئاتلانتاغا كەلگەندە، پىتتىيات ھامىنىنىڭ ئۆيىگە ئۇنى يوقلاپ كېلىپ، ياغلىما گەپلەر بىلەن ئۇنىڭغا ناسۇدىن ئەكەلگەن كەمپۇتلەرنى بەرسە ياكى مۇزىكا ئاڭلاش سورۇنلىرىدا ئىتتىك بېرىپ ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇۋالسا ۋە ياكى ئوينىۋېتىپ كۆزلىرىگە تىكىلىپ قارىۋالسا، ئۇنىڭ خۇشامەتلىرىگە، يۈزى قېلىنلىقىغا كۈلگۈسى كېلىپ پىخىلداپ كۈلۈپ كېتەتتى، شۇنىڭ بىلەن ئىككىنچى قېتىم يەنە بىر قېتىم گەپ تالىشىپ خاپىلىشىپ قالغۇچە ئۇنىڭ ئىلگىرىكى گۇناھىنى كەچۈرۈۋېتەتتى.

باتلىرىنىڭ بەزى قىلىقلىرى ئادەمنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرسىمۇ سىكارلېت يەنىلا ئۇنى سېغىنىپ قالاتتى. باتلىرىنىڭ ۋۇجۇدىدا چۈشىنىپ بولمايدىغان، لېكىن ئادەمنىڭ كۆڭلىنى ئاچىدىغان، ئۇ تونۇشقان ھېچقانداق ئادەمدە تېپىلمايدىغان بىر

نەرسە بار ئىدى. بەستلىك قامىتى ئادەمنىڭ ھەۋسىنى كەلتۈرەتتى، شۇڭا، ئۇ ئۆيگە كىرىپ كەلگەندە سىكارلېتنىڭ بەدىنىدە ئۇشتۇمتۇتلا بىر خىل غىدىقلىنىش پەيدا بولۇپ قالاتتى. باتلېرنىڭ قاپقارا كۆزلىرىدىن ئادەمنى مەنسىتمىگەندەك بىر خىل مەسخىرە ئويىناپ تۇراتتى، بۇ ھالەت سىكارلېتنى روھىي جەھەتتىن قوزغىتىپ، ئۇنىڭدا ئۇنى بويسۇندۇرۇش ئىستىكىنى قوزغايتتى.

«مەن ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قېلىۋاتقاندىمەنمۇ، — بەزىدە ئۇ شۇنداق ئويلاپ ھەيرانمۇ بولاتتى، — ياق، ئۇنداق ئەمەس. ئۇنداق بولمىسا، ئەمىسە نېمە ئىش ئۇ؟ ھېچبىر چۈشەنمەي كېتىۋاتمەنغۇ.»

ئەمما، ئۇنى كۆرسە يۈرەكلىرى ئويىناپ كېتىدىغان روھىي ھالەت ئۇنىڭدا مەۋجۇت ئىدى. بۇ ئائىلىدە ئۇنىڭغا قارىتا غەلبەتە ۋە ئۆز ئىرادىسىگە قارشى ھېسسىياتتا بولىدىغان ئادەم يالغۇز سىكارلېتلا ئەمەس ئىدى، پىتتىپات ھامىمۇ ئۇنى كۆرسە، گەپلىرىنى ئاڭلىسا بىر قىسىملا بولۇپ قالاتتى.

پىتتىپات ئېلېننىڭ باتلېرنىڭ سىكارلېتنى دائىم كېلىپ يوقلاپ تۇرىدىغانلىقىنى ئاڭلىسا تازا قوشۇلمايدىغانلىقىنى بىلەتتى، باتلېرنىڭ چارلېستوندىكى يۇقىرى تەبىقىلەرنىڭ ئىچىدە چەتكە قېقىلىدىغانلىقىغا سەل قاراشقا بولمايدىغانلىقىنىمۇ چۈشىنەتتى، ئەمما ئۇنىڭ ئىنچىكە پىلانلىغان خۇشامەتلىرى، يۇمشاق مۇئامىلىلىرىگە ئېرىپ كېتىپ، خۇددى ھەسەل بار قاچىنىڭ يېنىدىن ئېرىغا كېتەلمەيدىغان چىۋىنىدەك بولۇپ قالغانىدى. يەنە تېخى باتلېر ئۇنىڭغا ناسۇدەن ئازراق بىر نەرسىلەرنى ئالغۇچ كېلىپ، بۇ نەرسىلەرنى سىزگە ئېلىۋالمايمەن دەپ ئالاھىدە قامال رايونىغا بېرىپ سېتىۋالدىم، دەپ قوياتتى. بۇ نەرسىلەر ناھايىتى كەلسە ئىلغۇچ، تور توقۇيدىغان ئىلمەك، تۈگمە، يىپەك يىپ، چاچقا ئاقايىدىغان قىسقىچ دېگەندەك نەرسىلەر ئىدى. بۇ خىل نەرسىلەر

بۇ يەردە ھازىر تېپىلمايدىغان بولغاچقا ھەم پىتتىپات ھامما مۇستەھكەم بىر قاراشقا ئىگە موماي بولمىغاچقا، ئۇ نەرسىلەرنى قوبۇل قىلىپ ئېلىۋېرەتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇنىڭ ھەممە نېمىگە قىزىقىدىغان ئادىتى بار ئىدى. ئۇ نەرسىلەرنى كۆرگەندىن كېيىن ئۇنى ئالماي قانداق چىداپ تۇرالىسۇن؟ سوۋغىنى ئېلىپ قويغاندىن كېيىن، نام - ئاتىقىمىزغا ياخشى بولمايدۇ دەيدىغان گەپلەرنى قىلىشقا ئۇنىڭدا جۈرئەت قالماي، بۇ ئەرنىڭ ئەرلەرنىڭ مۇھاپىزىتىدىن مەھرۇم بولغان بۇ ئۈچ ئايالنى دائىم كېلىپ يوقلاپ تۇرۇشنى چەكلىمەيتتى. دېمىسىمۇ، رېت باتلىر ئۆيدە بولسا پىتتىپات ھاممىنىڭ چىرايىدا، بىز زادى بىر ئەر كىشىنىڭ ھىمايىسىدە تۇرۇشىمىز كېرەك، دېگەندەك بىر خىل ئىپادە چىقىپ قالاتتى، بۇ خىل ھالەتنى سەزمەك قىيىنمۇ ئەمەس ئىدى.

— ئۇ زادى قانداق ئادەم، بىلەلمىدىمغۇ، — بەزىدە ئۇ ئامالسىز قالغاندا ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ شۇنداق دەپ قوياتتى، — بىراق، راستىنى ئېيتقاندا، ئادەمنىڭ سەل ئامراقلىقى كەلگۈدەكمۇ ئادەم ئوخشايدۇ. لېكىن، يەنە، ئاياللارنى چىن كۆڭلىدىن ھۆرمەت قىلمايدىغاندەكمۇ قىلىدۇ.

توي ئۈزۈكىنى قايتۇرۇپ ئەكېلىپ بەرگەندىن كېيىن، مېلانىيە رېت باتلىرنى تېپىلماس ئەدەپلىك ۋە ئىنچىكە ئىش قىلىدىغان ئېسىلزادە ئادەم ئىكەن دەپ ئويلاپ يۈرەتتى، ھازىر پىتتىپاتنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ سەل چۆچۈپ قالدى. باتلىر باشتىن - ئاخىر ئۇنىڭغا ھۆرمەت بىلەن مۇئامىلە قىلاتتى، ئەمما مېلانىيە ئۇنىڭ ئالدىدا سەل - پەل قورۇناتتى. بۇ ئۇنىڭ بۇرۇندىنلا يات ئەرلەرنى كۆرسە ئىزا تارتىدىغان مىجەزىدىن بولۇشىمۇ مۇمكىن. ئۇ يەنە ئىچىدە ئۇنىڭ ئۈچۈن بىئاراممۇ بولاتتى. ئەگەر ئۇنىڭ بۇ خىل روھىي ھالىتىنى باتلىر بىلىدىغان بولسا خۇشال بولماي قالمايدۇ، ئەلۋەتتە. مېلانىيە بىرەر روماننىڭ ئىش ئۇنىڭ تۇرمۇشىنى ۋەيران قىلغان، شۇڭا ئۇ

مۇشۇنداق باغرى قاتتىق ھەم جاھىل مىجەزگە كىرىپ قالغان. ئۇنىڭغا ھازىر ياخشى بىر ئايالنىڭ مۇھەببىتى كېرەكتەك قىلىدۇ، دەپ ئويلايتتى. مېلانىيە ئۆيدىن تالاغا چىقماي دېگۈدەك چوڭ بولغان قىز بولغاچقا، يامان ئىش، يامان ئادەملەرنى كۆرۈپ باقمىغانىدى ھەم شۇنداق ئىشلارنىڭ بولىدىغانلىقىمۇ تازا ئىشىنىپ كەتمەيتتى، شۇڭا كىشىلەرنىڭ باتلىرى بىلەن ھېلىقى قىزنىڭ ئىشى توغرىلۇق قىلىشقان ئۇششاق گەپلىرىنى ئاڭلىغاندا قاتتىق ھەيران قالغان ھەم ئۇنىڭغا ئىشەنمىگەن، ئۇنىڭغا قارىتا يامان قاراشتا بولمايلا قالماي، ئىچىدە ئۇنىڭغا ھېسداشلىقمۇ قىلغان، ئۇنىڭغا ئوۋال قىلىنغان دەپ قاراپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن باشقىلارغا خاپا بولغانىدى.

سىكارلېت پىتتىپاننىڭ قارشىغا قوشۇلۇپ جىمجىت ئولتۇردى. ئۇ باتلىرىنى ئاياللارنى ھۆرمەت قىلمايدۇ، دەپ بىلەتتى، مېلانىيەگە باشقىچىدۇ ھەرقاچان. باتلىرى بەزىدە ئۇنىڭ بېشىدىن تارتىپ ئايىغىغىچە قاراپ كەتسە، ئۇ خۇددى ئۆزىنى كىيىم كىيىمگەن ئادەمدەك ئويلاپ قالاتتى. ئۇنداق چاغدا ئۇنىڭغا ئارتۇقچە گەپ قىلمايتتى، گەپ قىلغان بولسا سىكارلېت ئۇنى بۇرنى - قۇلقىغىچە تويدۇرۇپ قويغان بولاتتى. نەپرەتلىك يېرى، ئۇنىڭ ئۇ كۆزلىرى سىزگە نومۇس قىلماي تىكىلگەن چاغدىكى قىياپىتىدىن خۇددى ھەممە ئاياللار ئۇ خالىغان چاغدا ھۇزۇرلىنىدىغان ئويۇنچۇق دېگەندەك مەنە چىقىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئۇ خىل قىياپەت مېلانىيە بىلەن بىللە تۇرغان چاغلاردا كۆرۈنمەيتتى، ئۇنىڭغا قاراپ تۇرغان كۆزلىرىدە ئۇنى باھالاۋاتقاندەك سوغۇق نەزەر، مەسخىرە ئىپادىسى يوق ئىدى، ئۇنىڭغا گەپ قىلغاندىمۇ خۇددى ئۇنىڭ خىزمىتىگە ھەرقاچان تەييار تۇرغاندەك ھۆرمەت ۋە ئەدەپ بىلەن گەپ قىلاتتى.

— مەن سىزنىڭ مېلانىيەگە نېمە ئۈچۈن ماڭا قارىغاندا ياخشى مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىڭىزنى چۈشەنمىدىم، — دېدى بىر كۈنى سىكارلېت باتلىرى بىلەن يالغۇز قالغاندا. ئۇ چاغدا

پىتتىپات بىلەن مېلانىيە چۈشلۈك ئۇيقۇغا كىرىپ كەتكەندى.
ئەسلىدە بىر سائەت ئىلگىرى باتلىر مېلانىيەنىڭ تور
توقۇۋاتقان يىپىنى قولىدا تۇتۇپ تۇرغان، ئۇنىڭ ئاشلىپىنىڭ
خىزمىتىنىڭ ئۆسكەنلىكى توغرىلۇق قىلغان گەپلىرىنى
بېرىلىپ ئاڭلىغانىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئاشلىپىغا ئانچە يۇقىرى
باھا بېرىپ كەتمەيدىغانلىقىنى، يېقىندا مايۇرلۇققا
كۆتۈرۈلگەنلىكىگىمۇ قىزىقىپ كەتمىگەنلىكىنى بىلەتتى.
لېكىن، ھازىر ئۇ ئۇنىڭ تەتۈرسىچە، مېلانىيەنىڭ گەپلىرىگە
ئەدەپ بىلەن جاۋاب بېرىپ ھەم ئاشلىپىنىڭ باتۇرلۇقىنى ئانچە -
مۇنچە ماختايدىغان گەپلەرنى قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى.

مەن ئاشلىپىنىڭ گېپىنى چىقىرىپ قويسام قاش -
قاپاقلارنى سۈزۈپ مەسخىرىلىك ھىجىيىپ كېتەتتى، بۇ بىر
نېمە، دەپ ئويلىغانىدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن.
— مەن ئۇنىڭدىن كۆپ چىرايلىق، — دېدى سىكارلېت
سۆزىنى داۋام قىلىپ، — يەنە نېمىشقا ئۇنىڭغا شۇنچىلا قىلىپ
كېتىسىز.

— كېسىپ ئېيتىمەنكى، سىز كۈنداشلىق قىلىۋاتىسىز.

— ئۇنداق قالايمىقان پەرەز قىلماڭ.

— سىز مېنى يەنە ئۈمىدسىز لەندۈرۈپ قويدىڭىز. ۋىلىكېس
خانم شۇنداق قىلىشقا ئەرزىيدىغان بولغاچقا، ئۇنىڭغا شۇنداق
مۇئامىلە قىلدىم. ئۇ مەن كۆرگەن ئاياللارنىڭ ئىچىدىكى
مۇلايىم، سەمىمىي ۋە شەخسىيەتسىز ئايال. بەلكىم سىز ئۇنىڭ
بۇ خىسلەتلىرىگە دىققەت قىلمىغانسىز. ئۇ ياش بولسىمۇ مەن
تونۇشۇشقا مۇيەسسەر بولغان بىرنەچچە ئۇلۇغ خانىملارنىڭ
بىرىسى.

— بۇ گەپچە مەن سىزنىڭ نەزىرىڭىزدە ئۇنداق ئۇلۇغ ئايال

ئەمەس ئىكەنمەن - دە؟

— بىز تۇنجى قېتىم كۆرۈشكەندە ئىككىلىمىز سىزنىڭ

ئېسىلدا ئاياللاردىن ئەمەسلىكىڭىزگە قوشۇلغان.

— سىز نېمىدېگەن نەپرەتلىك ئادەم، نومۇس قىلماي ئۇ ئىشنى يەنە تىلغا ئېلىۋاتىسىز. سىز كىچىك بالدەك قىلغان شۇ ئىشىم ئۈچۈنلا مېنىڭ يامان گېيىمنى قىلىشقا نېمە ھەققىڭىز بار؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ئۇزاق بولغان ئىش، ھازىر مەن چوڭ بولدۇم. سىز ئۇ ئىشنى ئۇنتۇماي سۆزلەپ يۈرگىنىڭىز بىلەن مەن ئاللىبۇرۇن ئۇنتۇپ كەتتىم.

— مەن ئۇنى كىچىك بالىنىڭ ئىشى دەپ قارىمايمەن ھەم سىزنىڭ ئۇ مەجەزىڭىزنى ئۆزگەرتكىنىڭىزگىمۇ ئىشەنمەيمەن. ھازىرمۇ بىرەر ئىش كۆڭلىڭىزدىكىدەك بولمىسا شۇ چاغدىكىدەك لوڭقا چاقىسىز. بىراق، ھازىر چوڭ جەھەتتىن ئېيتقاندا بىر ئاز چوڭ بولىڭىز، ئۇنداق ئاسارەتلىقلەرنى چېقىپ يۈرمەسلىكىڭىزمۇ مۇمكىن.

— سىز ... ئىسىت، نېمىشقىمۇ ئوغۇل بالا بولۇپ قالمىغاندىمەن، ئوغۇل بالا بولغان بولسام، سىزنى ھازىرلا بۇ يەردىن قوغلاپ چىقىراتتىم ...

— مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ دەردىڭىزنى چىقىرىۋالاتتىڭىزمۇ؟ ئەمما، بىلىپ قېلىڭ، مەن ئەللىك ئىنگىلىز مىلى يىراقلىقتىكى تەڭگە پۇلنى چەنلىيەلەيمەن. ئەڭ ياخشىسى، سىز ئۆزىڭىزنىڭ قورالى بولغان زىنخلىرىڭىز بىلەن لوڭقىڭىزنى چېڭ تۇتۇپ.

— سىز بىر لۈكچەك!

— سىز مۇشۇنداق تىل - ھاقارەتلىرىڭىز بىلەن مېنىڭ ئاچچىقىمنى كەلتۈرمەكچىمۇ؟ ئەپسۇس، مەن سىزنى ئۈمىدسىز قالدۇرىدىغان بولدۇم. ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن ئۈنچىلىك تىللاشلار بىلەن مېنىڭ غەزىپىمنى قوزغىيالمىسىز. مەن راستلا لۈكچەك، شۇنداق بولماي نېمە مەن؟ بۇ ئەر كىم دۆلەتتە سىزلا خالايدىكەنسىز، لۈكچەك دېگەن نامنى ئېلىۋېرىسىز. سىزگە ئوخشاش ئادەملەر، خانىم، يۈرىكىنىڭ قارىلىقىنى بىلىدۇ، ئەمما ئۇنى يوشۇرىدۇ، باشقىلار شۇنداق دەپ تىللىسا ئالەمنى مالەم قىلىدۇ. مانا بۇ ساختىپەزلىك.

ئۇنىڭ سوغۇق كۈلكىسى ۋە ئالدىرماي قىلغان تەنقىدلىرى ئالدىدا سىكارلېت ئامالسىز قالدى، چۈنكى ئۇ ئىلگىرى تاقابىل تۇرۇش تەس بولغان ئۇنىڭدەك ئادەمنى پەقەتلا ئۇچرىتىپ باقمىغانىدى. ئۇنىڭ قورالى نەزىرىگە ئىلماسلىق، سوغۇق نەپەسلىك، تىللاش ئىدى، ھازىر ئۇلارنىڭ بىرسىمۇ كارغا كەلمىدى، چۈنكى ئۇ نېمىلا دېگەن بىلەن ئۇنى نومۇس قىلدۇرالمىغانىدى. ئۇنىڭ تەجرىبىسىدىن قارىغاندا، ئالدامچىلارنىڭ ئەڭ قوغدايدىغىنى ئۆزلىرىنىڭ راستچىللىقى، قورقۇنچاقلارنىڭ قوغدايدىغىنى باتۇرلۇقى، قوپاللارنىڭ سىلىق - سىپايلىقى، مۇتتەھەملەرنىڭ شان - شۆھرىتى. لېكىن، بۇ قانۇنىيەت باتلىرىغا پەقەتلا يېقىن كەلمەيتتى، ئۇ نېمىلا دېسىڭىز ئىقرار ئىدى، يەنە تېخى كۈلۈپ تۇرۇپ سىزنى يەنە سۆزلەشكە رىغبەتلەندۈرەتتى.

بىرنەچچە ئايدىن بېرى ئۇ دائىم ئايىغى ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇرىدىغان بولۇپ قالدى. كەلگەندە كېلىمەن دەپ خەۋەر بەرمەيتتى، كەتكەندە كېتىمەن دەپ خوشلاشمايتتى. ئۇنىڭ ئاتلانغا كېلىپ نېمە ئىش قىلىدىغانلىقىنى سىكارلېت زادىلا بىلمەيتتى. باشقا قامال رايونلىرىدىن مال ئەكېلىدىغان سودىگەرلەر ئاۋازە بولۇپ شۇنچە يىراق دېڭىز بويىدىن شەھەرگە كېلىپ يۈرمەي، ماللىرىنى شۇ يەردىلا ئالىدىغان خېرىدارلارغا سېتىۋېتەتتى. ئەگەر سىكارلېت، ئۇ مېنى دەپ يىراقنى يىراق دېمەي كېلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلىغان بولسا، ئەلۋەتتە خۇشال بولاتتى. لېكىن، ئۇنىڭدىكى مەنەنچىلىك ئېغىر بولغاچقا، ئۇنىڭ ئۇنداقلقىغا زادىلا ئىشەنگۈسى كەلمەيتتى. باتلىر ئازراق بولسىمۇ ئۇنىڭغا مۇھەببىتىنى ئىپادىلىگەن، ئۇنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ يۈرگەن ئەرلەردىن ئۇنى كۈنلىگەن ياكى ئۇنىڭ قولىغا بىر پارچە سۈرىتىنى، بىرەر ياغلىقىنى تۇتقۇزۇپ، بۇنى يېنىڭىزدا ساقلاپ قويۇڭ دېگەن بولسا، سىكارلېت ئۇنى ئاخىر ئۆرۈمگە قارىتىۋالدىم دەپ مەغرۇر يۈرگەن بولاتتى. لېكىن،

ئۇنىڭدا ئۇنداق ئىشلار، ئازراق بولسىمۇ مۇھەببەت يوق ئىدى. ھەممىدىن يامىنى، ئۇ سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى ئۆزىگە قارىتىۋېلىش ئۈچۈن قىلىۋاتقان ھىيلىلىرىنى پۈتۈنلەي بىلىۋالغانىدى. ئۇ ھەر قېتىم شەھەرگە كەلگەندە ئاياللارنىڭ ئىچىدە غۇلغۇلا كۆتۈرۈلۈپ كېتەتتى. بۇنىڭ سەۋەبى ئۇنىڭ قامال قىلىنغان خەتەرلىك جايىلارغا قورقماي بېرىپ كەلگەنلىكىدىنلا ئەمەس، بەلكى يەنە ئۇنىڭدىن ھەزەر ئەيلەش، ئۇنىڭ خەتەرلىك ئادەم ئىكەنلىكىدىن قورقۇش دېگەندەك روھىي ھالەتلەرنىڭ مەۋجۇتلۇقىدىن ئىدى. ئۇنىڭ نام - ئاتىقى بەكمۇ يامان ئىدى، ئاتلانتادىكى ئاياللار بىر يەرگە يىغىلىپ ئۇنىڭ توغرىلۇق غەيۋەت قىلىشقاندا ئۇنىڭ يامان ئاتىقى تېخىمۇ بەك يامانغا ئايلىنىپ كېتەتتى. ئەمما، ئۇنىڭ ياش قىزلار ئىچىدىكى جەلپكارلىقى بەكمۇ كۈچلۈك ئىدى. ئۇ قىزلار تېخى نادان بولغاچقا، ئۇنىڭ «ئاياللارغا قىلغان شاللاق» لىقىلىرىنى ئاڭلىغانلىرىدا، ئۇ «شاللاق» لىق قىلىپ زادى نېمە قىلىدىغاندۇ دەپ ئويلىشاتتى ۋە بۇ ئويلىرىنىڭ تېگىگە يېتەلمەيتتى. ئۇلار يەنە بەزىلەرنىڭ قۇلاقنى قۇلاققا يېقىپ تۇرۇپ، قىزلار ئۇنىڭغا يېقىنلاشسا خەتەرلىك ئىش چىقىدۇ، دېشىدىغانلىقىنىمۇ ئاڭلايتتى. نامى شۇنداق يامان بولغىنى بىلەن، ئۇ ئاتلانتاغا تۇنجى قېتىم كەلگەندىن باشلاپ ھازىرغىچە توي قىلمىغان بىرەر قىزنىڭ قولىنى سۆيۈپ باقمىغانىدى. بۇ ھەيران قالارلىق ئىش ئەمەسمۇ؟ بۇ جەھەتتىنمۇ ئۇ تېخىمۇ سىرلىق ۋە تېخىمۇ قىزىقارلىق شەخسكە ئايلىنىپ قالغانىدى.

ئاتلانتادا ئارمىيەدىكى قەھرىمانلاردىن بۆلەك باتلىرنىڭ گېپى جىقراق بولاتتى. ھەممە ئادەم ئۇنىڭ ھاراق ئىچىپ مەست يۈرىدىغانلىقى ۋە «ئاياللار بىلەن مەلۇم مۇناسىۋەتلەردە بولىدىغان» لىقى ئۈچۈن ھەربىي مەكتەپتىن قوغلانغانلىقىنى بىلەتتى. ئۇنىڭ چارلېستوندىكى بىر قىزغا ئۇۋال قىلغانلىقى ۋە ئۇنىڭ ئاكىسىنى دۇمبىلدا ئېتىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكى

توغرىسىدىكى قورقۇنچلۇق رەسۋاچىلىقلاردىن ھەممەيلەننىڭ خەۋىرى بار ئىدى. كىشىلەر يەنە چارلىپستوندىن كەلگەن خەتلەردىن ئۇنىڭ دادىسىنىڭ ئىرادىلىك، مەجەزى تۈز، ھەممە ئادەم ھۆرمەت قىلىدىغان ئادەم ئىكەنلىكىنى، يىگىرمە ياشقا كىرگەن رېت باتلىرىنى بىر تىمىن بەرمەي ئۆيىدىن قوغلاپ چىقارغانلىقىنى ئاڭلاشقاندى. شۇنىڭدىن كېيىن رېت باتلىرى 1849 - يىلىدىكى ئالتۇن قېزىش قىزغىنلىقىدا كالفورنىيەگە، كېيىن جەنۇبىي ئامېرىكىغا، كۇباغا بارغان. ئاڭلاشلارغا قارىغاندا، ئۇ ئۇ يەرلەردىمۇ چىرايلىق يۈرمەي، خوتۇنلار ئۈچۈن جېدەل چىقىرىپ دۇبېلغا چىقىپ، ئوتتۇرا ئامېرىكا قىتئەسىدىكى ئىنقىلابچىلارغا ئوق - دورا توشۇپ بېرىپ يۈرگەن، ئەڭ يامىنى قىمارغا ئۆگىنىپ قالغان.

جورجىيەدە ھەربىر ئائىلىدىكى ئەرلەر دېگۈدەك قىمار ئوينىيىتى. بەزىلىرى ھەتتا ئۆيلىرىنى، زېمىنلىرىنى، قۇللىرىنى ئۆتتۈرۈۋېتىپ پۈتۈن ئائىلىسىنى ۋەيران قىلىۋېتەتتى. ئەمما، ئۇلارنىڭ ئەھۋالى باتلىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى. بىر ئادەم قىمار ئويناپ ۋەيران بولۇپ كەتسىمۇ، ئۇ يەنىلا يۇقىرى تەبىقە سانىلاتتى، ئەمما ئۇنىڭغا ئۆگىنىپ قېلىپ ئۇنى كەسىپ قىلىۋالسا جەمئىيەت ئۇنى قوينىغا ئالماي تاشلىۋېتەتتى.

ئەگەر ئۇرۇش قالايمىقانچىلىقى ۋە باتلىرىنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىگە ئازدۇر - كۆپتۈر ئىش قىلىپ بەرگەنلىكى بولمايدىغان بولسا، ئۇنى ئاتلانتادا ھېچكىم قارشى ئالمايتتى. ئەمما، ھازىر يۈز - ئابروى قوغلىشىدىغان ئەڭ مۇتەئەسسەپ خانىملارمۇ ۋەتەن ئۈچۈن بەزى ئىشلاردا كەڭ قورساقلىق قىلىشىدىغان بولۇپ قالدى. شۇڭا، ھېسسىياتقا ئەڭ بېرىلىدىغان ئادەملەرمۇ ئۇنى، باتلىرى ئائىلىسىنىڭ بۇ ۋاپاسىز ئوغلى بۇرۇنقى گۇناھىنى يۇيۇۋاتىدۇ دەپ ئويلايدىغان، خانىملارمۇ ئۇنى كەچۈرىدىغان ئەھۋال شەكىللىنىۋاتاتتى.

تارقالغان بەزى گەپلەردىن قارىغاندا، كاپىتان باتلىرى جەنۇب

بويىچە ئەڭ ئۇستا رولچى ئىكەن، كېمە ھەيدىگەندە ئاجايىپ سالماق ئىمىش. دېمىسىمۇ ئۇ چارلېستوندا چوڭ بولغاچقا، كارولىنا ئەتراپىدىكى ھەممە دېڭىز بوغۇزلىرىنى، ئاراللارنى، ساھىللارنى، خادا تاشلارنى پىششىق بىلەتتى، ئەزەلدىن بىرەر قولۋاقتىنمۇ زىيان تارتىپ ياكى ماللىرىنى تاشلىۋېتىپ باققان ئەمەس ئىدى. ئۇرۇش پارتلىغاندا جىمجىتلا پەيدا بولۇپ، قولىدىكى بار - يوق پۇلى بىلەن موتورلۇق قېيىق سېتىۋالدى. ھازىر تېپىۋاتقان پايدىسى شۇ چاغدىكىدىن يىگىرمە ھەسسە كۆپەيدى. ھازىر ئۇنىڭ تۆت چوڭ كېمىسى بار ئىدى. ئۇ يۇقىرى مائاش بىلەن ناھايىتى چېۋەر بىر رولچىنى ياللىۋالدى. ئۇلار كېچىلىرى كېمىلەرگە پاختا بېسىپ، چارلېستون، ۋىلمىنتوندىن يوشۇرۇن يولغا چىقىپ، ناسسۇ، ئەنگلىيە، كانادا تەرەپلەرگە ئېلىپ باراتتى. ئەنگلىيەنىڭ فابرىكىلىرىدا پاختا يوق، ئىشچىلار ئاچ قېلىۋاتقاچقا، شىماللىقلارنىڭ قامال رايونىدىن ئەپچىللىك بىلەن ئۆتۈپ ئېلىپ بېرىلغان ھەرقانداق نەرسىنى سودىگەرلەر ئۆزى خالىغان باھادا ساتالايتتى. رېت باتلىر جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ پاختىلىرىنى توشۇپ چىقىرىپ، ئۇ تەرەپتىن جەنۇبقا لازىملىق ئۇرۇش ئەسلىھەلىرىنى توشۇپ ھەر ئىككى ئىشتا ئامتى كېلىۋاتاتتى. شۇڭلاشقا، ئۇ خانىملار بۇ باتۇر ئەزىمەتكە كەڭ قورساقلىق قىلىشاتتى ۋە ئۇنىڭ نۇرغۇن ئىشلىرىنى كۆڭۈللىرىگە ئالمايتتى.

ئۇ ناھايىتى قامەتلىك ئىدى، يېنىدىن ئۆتكەن ئادەم قايرىلىپ بىر قاراپ قويماي ئۆتمەيتتى، پۇلىنى ئايىماي خەجلەيتتى، دائىم قارا ئارغىماققا مىنىپ يۈرەتتى، كىيىنشىلىرىمۇ گىنتايىن رەتلىك ئىدى، بولۇپمۇ ئۇنىڭ كىيىنشىلىرى ھەرقانداق ئادەمنىڭ ھەۋىسىنى قوزغايتتى. چۈنكى، ھازىر ھەربىيلەرنىڭ ئۇچىلىرىدىكى كۈل رەڭ فورمىلىرى ئىنتايىن مەينەت، پۇقرالارنىڭ ئەڭ ياخشى دېيىلگەن كىيىملىرىمۇ ياماق ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۇچىسىدىكى سۈت رەڭ چاقماق ئىشتاننى

ھېچكىمدە كۆرمىگەنىدى. پىنجىكىمۇ شۇنداق چىرايلىق تىكىلگەن، بويىغا سېلىۋالدىغان ئاق شارپىسىنىڭ ئۈستىدىكى كەشتىلەنگەن ئەتىرگۈلنىڭ غۇنچىسىمۇ ئاجايىپ نەپىس ئىدى. مۇشۇنداق كىيىملەر بىلەن كېلىشكەن قامىتى بىر - بىرىگە شۇنداق ماس كەلگەن بولۇپ، ئۇنىڭدىن كىچىككىنىمۇ قۇسۇر تاپقىلى بولمايتتى.

ئەگەر ئۇ جەلپكارلىقتا ئازراقلا كۈچەيدىغان بولسا، ھەر قانداق ئايال ئۇنىڭ ئالدىدا تىزلا ئەمەس، ھەتتا مېرۋېتېر خانىم چېغىدا كۆڭلى بۆلۈنۈپ ئۇنى يەكشەنبە كۈنى ئۆيىگە چايغا ئېيتتى.

مايېل مېرۋېتېر كېلەر قېتىملىق دەم ئېلىشتا ھېلىقى پاكار پىدا ئىي ئەسكەر بىلەن توي قىلماقچىدى. تويىدا ئاق يىپەك رەختتە تويۇق كۆڭلەك كىيگۈسى كەلدى، لېكىن جەنۇب تەۋەسىدە ئۇنداق رەخت تېپىلماي كۆڭلى يېرىم بولۇپ يىغلاپ كەتتى. بىر يەردىن ئۆتتە ئالاي دېسىمۇ يوق ئىدى، بىرنەچچە يىلدىن بېرى ھەربىي بايراق ياسايمىز دەپ يىپەك رەختلەرنى قۇرۇتۇۋېتىشقاندى. ۋەتەنپەرۋەرلىك روھى ئۈستۈن مېرۋېتېر خانىم، جەنۇب ئىتتىپاقىنى ھىمايە قىلىدىغان قىزلار قولىدا توقۇغان رەختلەردىن تويۇق كۆڭلەك تىكتۈرۈپ كىيىمىمۇ ئوخشاشلا چىرايلىق تۇرىدۇ دەپ قىزنى تەنقىد قىلغانمۇ بولدى. لېكىن، بۇنىڭ ئۈنۈمى ياخشى بولمىدى. مايېل يىپەك كۆڭلەك كىيىمەن دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى. ئىزم ئۈچۈن چېچىمغا ئالتۇن قىسقۇچ تاقىمىساممۇ، تويىلەي كىيىمىمەممۇ، تويۇمدا كەمپۈت - پىرەنكىلەر، داڭلىق چايلار بولمىسىمۇ مەيلى، ئەمما، يىپەك كۆڭلەك بولمىسا بولمايدۇ، دەيتتى ئۇ.

رېت باتلېر بۇ ئىشنى مېلاننىيەدىن ئاڭلاپ، ئەنگىلىيەدىن ئېلىپ كەلگەن يالىتىراپ تۇرىدىغان بىر كىيىملىك ئاق يىپەك رەخت بىلەن يۈزىگە تارتىدىغان نەپىس تورنى ئۇنىڭ تويىغا سوۋغا قىلىپ بەردى. ئۇ بۇ نەرسىلەرنى مايېلغا شۇنچىلىك

ئۈستىلىق بىلەن بەردىكى، مايېپىل ئۇنىڭ ئالدىدا پۇلىنىڭ گېپىنى چىقىرىشتىن نومۇس قىلىپ قالدى، ھەتتا خۇشاللىقىدا باتلىرىنى سۆيۈپ قويغۇسىمۇ كېلىپ كەتتى. مېرۇپتېر خانىم بۇنداق قىممەتلىك نەرسىنى — پۈتۈن بىر كىيىملىك يىپەك رەخت — دە بۇ سوۋغا قىلىشنى بىنورمال ئىش دەپ ئويلىغانىدى، كېيىن باتلىر، قەھرىمانىمىزنىڭ رەپىقىسىگە سوۋغا قىلىنغان بۇنچىلىك نەرسە ھېچقانچە چوڭ نەرسىمۇ ئەمەس، ئۇياق چوقۇم شۇنداق كىيىنىشى كېرەك، دەپ، گەپنى ناھايىتى چىرايلىق دېگەچكە، مېرۇپتېر خانىم ئىلاجسىز قالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ، بۇ نەرسىلەرگە پۇل قايتۇرغاندىن كۆرە، ئۇنى ئۆيگە چاقىرغان مەنلىكەرەك دەپ ئويلاپ، باتلىرىنى ئۆيگە چۈشلۈك تاماققا تەكلىپ قىلدى.

ئۇ مايېپىلغا سوۋغىنى بېرىپلا قالماي، ئۇ رەختتە قانداق پاسوندا كۆڭلەك تىكتۈرۈشتەك قىممەتلىك تەكلىپنىمۇ بەردى، پارىژدىكى خانىملارنىڭ ھازىرقى پەسىلدە كىيىدىغان كۆڭلەكلىرى بىر ئاز كەڭرەك، ئەمما سەل قىسقا، پۈرمە يوق، پۈرمىنىڭ ئورنىدا يەلپۈگۈچ شەكىلدە قانداق چىقىرىلغان، ئىچىدىكى ئىچ كۆڭلىكىنىڭ ئېرەكلىرى ئازراق كۆرۈنۈپمۇ تۇرىدۇ. ئۇ يەنە ئۆزىنىڭ كەڭ ئىشتان كىيگەن ئاياللارنى كويچىلاردا پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانلىقىنىمۇ سۆزلىدى. كېيىن مېرۇپتېر خانىم ۋېلىس خانىمغا، ئەگەر يەنە ئازراقلا ھە دەپ بېرىدىغان بولسام، ئۇ پارىژدىكى خوتۇنلارنىڭ قانداق پاسوندا كۇسار كىيىدىغانلىقىنىمۇ سۆزلەپ كېتەتتى، دېدى.

ناۋادا ئۇنىڭ مەجەز — خۇلقى ھەقىقىي ئەركەكلەردەك بولمايدىغان بولسا، كىشىلەر ئۇنىڭ ئاياللارنىڭ كۆڭلەكلىرى، باش كىيىملىرى، چاقچا تاقىدىغان نەرسىلىرى ھەققىدە بېرىلىپ سۆزلەپ كەتكىنىگە قاراپ، ئۇنى ئاياللارنىڭ مەجەزى بارراق ئادەم ئوخشايدۇ، دەپ چۈشىنىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن ئىدى. خانىملار ئۇنىڭدىن ھازىر مودا بولۇۋاتقان كىيىملەر، چاچ پاسونلىرى

توغرۇلۇق سوراپ، ئۇنىڭ جاۋابىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن بىر ئاز غەلىتىلىك ھېس قىلاتتى، لېكىن يەنە ئۇنىڭ دېگەنلىرىنى دورايمۇ باقاتتى. ئۇلار مودا دۇنياسىنىڭ پۈتۈنلەي سىرتىدا، خۇددى دېڭىز ئاپىتىدىن قۇتۇلۇپ قالغان ماتروس يالغۇز بىر ئاردا ياشاۋاتقاندەك ياشايتتى. ئۇ تەرەپلەردىن يوشۇرۇن ئېلىپ كىرىلگەن كىيىم مودىلىرى بېسىلغان كىتابلارنى ئىنتايىن ئاز كۆرەتتى ياكى پەقەتلا كۆرەلمەيتتى. شۇڭا، باتلىر ئۇلارنىڭ شۇنداق كىتابلار ئورنىدىكى جانلىق كىتابغا ئايلىنىپ قالغانىدى. ھەر قېتىم چەت ئەلگە چىقىپ قايتىپ كەلگەندە، بىر مەزگىلگىچە ئاياللارنىڭ ئىچىدە قېلىپ، ئۇلارغا بۇ يىلقى شەپقەت شەكلىنىڭ ئۆزگەرگەنلىكى، ئېگىزرەك، باشنىڭ كۆپ قىسمىنى يىپىپ تۇرغۇدەك تىكىلىدىغان بولغانلىقى، فىرانسىيە مەلىكىسىنىڭ چېچىنى تارمايلا بېشىنىڭ چوققىسىغا تۈگۈۋېلىپ، قۇلاقلىرىنى ئوچۇق قويدىغان بولغانلىقى، كۆڭلىكىنىڭ ئالدىنىڭ ئوچۇق يېرى تېخىمۇ تۆۋەنلەپ كەتكەنلىكى، ۋە ھاكازالار توغرۇلۇق تەپسىلىي سۆزلەپ بېرەتتى.

بىرنەچچە ئايدىن بېرى ئۇ شەھەردە نامى چىققان روماننىڭ بىر داڭدار شەخسكە ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى. غەيۋەتلەر بولۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ، قامال رايونلىرىغا بېرىپ قالماي، يەنە ئاشلىق ھايانكەشلىكى بىلەنمۇ شۇغۇللىنىدىكەن، دېگەندەك گەپلەر چىقىۋاتسىمۇ ئوخشاش ئىدى. ئۇنى ياخشى كۆرمەيدىغان ئادەملەر ئۇ ھەر قېتىم ئاتلانتاغا كەلگەندە، يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى بەش دوللار ئۆرلەپ كېتىدۇ، دەپ ئۇنىڭ كەينىدىن گەپ قىلىشاتتى. بۇنداق ئۇششاق سۆزلەر چىقىپ تۇرسىمۇ، ئۇ ئۆزۈمنىڭ نام - ئابرويىمنى ساقلاپ قالالايمەن دەيدىغان بولسا چوقۇم ساقلاپ قالالايتتى. لېكىن، ئۇ ئۇنداق قىلمايتتى. ۋە تەنپەرۋەرلىك شوئارى ئىچىگە غەرق بولۇپ كەتكەن ئۇ ئادەملەر بىلەن ياخشى ئۆتۈپ، ئۇلارنىڭ ھۆرمىتى ۋە ھىمايىسىگە ئېرىشكەن، ئۇلار

ئەمدى ئۇنىڭدىن رەتجمەي ئۇنى ياخشى كۆرۈۋاتقان چاغدا، ئۇنىڭ
 ۋۇجۇدىدىكى غەلىتە مېجەزى يەنە قوزغىلىپ، بۇرۇنقى
 مۇئامىلىلىرىنى تاشلاپلا ئۇلار بىلەن قارشىلىشىدىغان بولۇپ
 قالدى. بۇ ھەرىكىتى بىلەن ئۇلارغا ئۆزىنىڭ ئىلگىرى يۈزىگە
 نىقاب تارتىۋېلىپ يۈرگەنلىكىنى، ئەمدى ھازىر ئۇنداق
 قىلىشىنىڭ ھاجىتى قالمىغانلىقىنى بىلدۈرمەكچى بولاتتى.

ئۇ ئەمدى جەنۇبقا، بولۇپمۇ جەنۇب ئىتتىپاقىدىكى ھەربىر
 ئادەمگە قارىتا شەخسىي غەرىزى بىلەن مۇئامىلە قىلمايدىغان
 بولغانىدى، بۇنى ئۇ ھەرگىز يۇشۇرمايتتى. ئۇنىڭ شۇ خىل
 مەيداندا تۇرۇپ جەنۇب ئىتتىپاقىنى سۆككەن گەپ - سۆزلىرى
 ئاتلانتالىقلارنى دەسلەپتە ھەيران قالدۇردى، كېيىن سوغۇق
 چىراي قىلىپ قويدى، ئاندىن كېيىن بولسا غەزەپلەندۈردى.
 1863 - يىلى كىرمەي تۇرۇپلا يىغىلىشلارغا بېرىپ قالسا،
 ئەرلەر ئۇنىڭدىن ھەزەر ئەيلەيدىغان ۋە يىراق تۇرىدىغان، ئاياللار
 قىزلىرىنى يېنىغا چاقىرىۋالىدىغان بولدى.

ئۇ ئاتلانتالىقلارنىڭ سەمىمىيلىكى ۋە قىزغىن
 ساداقەتمەنلىكى بىلەن قارشىلىشىۋاتقىنىدىن مەمنۇن بولۇپلا
 قالماي، بەلكى يەنە ئۆزىنىڭ يامان ئوبرازى بىلەن مەيدانغا
 چىقىۋاتقانلىقىدىنمۇ خۇشال ئىدى. كىشىلەر ياخشى كۆڭلى بىلەن
 ئۇنىڭ قامال رايونلىرىغا بارغان باتۇرلۇقلىرىنى ماختىسا، ئۇ
 جاۋابەن ھەر قېتىم ئۇ يەرلەردە خەتەرگە ئۇچرىغاندا، ئالدىنقى
 سەپتىكى جەنۇبىنىڭ ئەسكەرلىرىدەك قورقۇپ كېتىدىغانلىقىنى
 سۆزلەپ كېتەتتى. كىشىلەر جەنۇبىنىڭ ئەسكەرلىرىنى قورقۇنچاق
 ئەمەس بانۇر دەپ بىلىگەچكە، ئۇنىڭ گەپلىرىگە قاتتىق
 نەپرەتلىنەتتى. ئۇ ئەسكەرلەرنى دائىم «بىزنىڭ باتۇر
 ئەزىمەتلىرىمىز»، «كۈل رەڭ كىيىملىك قەھرىمانلىرىمىز» دەپ
 ماختايتتى، ئەمما تەلەپپۇزىدا كۈچلۈك ھاقارەت تۈسى بار ئىدى.
 بەزىدە ياش قىزلار ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتىشىپ، ئۇنى بىز ئۈچۈن
 كۈرەش قىلىۋاتقان قەھرىمان دەپ تەرىپلىسە، ئۇ ئۇلارغا

ئېگىلىپ قويۇپ، ئۇنداق ئەمەسمەن، ھازىرقىدەك پايدا تاپالايدىغان بولسام، شىماللىق خانىملارنىڭ خىزمىتىنى قىلىشىنىمۇ خالايمەن، دەپ جاۋاب بېرەتتى.

ئۆتكەن قېتىم ئىئانە پائالىيىتىدە سىكارلېت بىلەن تونۇشقاندىن بېرى ئۇ سىكارلېتقىمۇ شۇنداق گەپ قىلىپ كەلدى. ئىشقىلىپ، كىشىلەر ئۇنىڭ جەنۇب ئىتتىپاقى ئۈچۈن جاپالىق ئىشلەۋاتقانلىقىنى تىلغا ئېلىشىلا، ئۇ قامال قىلىنغان جايلارغا سودا ئۈچۈن بارمەن، دەپ جاۋاب بېرىشنى پەقەتلا ئۇنتۇپ قالمايتتى. ئۇ يەنە ھۆكۈمەت بىلەن توختام تۈزۈۋاتقان ئادەملەرنىڭ كۆزىگە قاراپ تۇرۇپ، ئەگەر ھۆكۈمەت بىلەن تۈزۈشكەن توختامدىنمۇ ماڭا شۇنچىلىك پايدا چىقىدىغان بولسا، ھازىرقى قامال قىلىنغان جايلارغا قاترايدىغان خەتەرلىك ئىشمنى تاشلاپ، جەنۇب ئىتتىپاقىغا قولدا توقۇغان ناچار رەخت، قۇم ئارىلاشتۇرغان شېكەر، كۆكرىپ كەتكەن ئۇن، چىرىپ كەتكەن تېرە دېگەندەك نەرسىلەرنى سېتىپ بېرەتتىم، دەيتتى.

ئۇنىڭ نۇرغۇن ئىشلارغا بېرىدىغان باھالىرىغا رەددىيە بەرگىلى بولمايتتى، خەقنىڭ غەزىپى كېلىدىغىنىمۇ مۇشۇ ئىش ئىدى. ئالدىنقى سەپتىن دائىم ئەۋەتىلگەن ئاياغلارنىڭ بىر ھەپتىگە قالماي يىرتىلىپ كېتىدىغانلىقى، ئوق - دورىلارنىڭ ئوت ئالمايدىغانلىقى، زەمبىرەكلەرنىڭ يىپىنى تارتىسلا ئۈزۈلۈپ كېتىدىغانلىقى، پۇراپ قالغان گۆشلەرنىڭ كېلىدىغانلىقى، ئۇنلارنىڭ قۇرتلاپ قالغان ئۇنلار ئىكەنلىكى توغرىلۇق يېزىلغان خەتلەر كېلىپ تۇراتتى. ئاتلانتالىقلار دەسلەپتە ھۆكۈمەتكە بۇ نەرسىلەرنى سېتىپ بەرگەنلەر چوقۇم ئالابامالىق ياكى ۋىرگىنىيەلىك، ياكى بولمىسا تېننېسلىق سودىگەرلەر، جورجىيەلىكلەر ئۇنداق قىلمايدۇ، دەپ ئويلاشقانىدى. چۈنكى، جورجىيەلىك سودىگەرلەرنىڭ كۆپى يۇقىرى تەبىقىنىڭ ئادەملىرى - دە. ئۇلار دوختۇرخانىلارغا بىرىنچى بولۇپ پۇل ئىئانە قىلغان،

ئۆلۈپ كەتكەن جەڭچىلەرنىڭ بالىلىرىنىڭ تەمىناتلىرىغا ياردەم بەرگەن، شىماللىقلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا ئەڭ ئاۋۋال ئاۋاز قوشقان، ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭغا تەنتەنە قىلىشىپ، يىگىتلىرىنى غالىبىغا قىرغىنچىلىققا ئىتتىرىپ بېرىشكەندى. ئۇ چاغلاردا ھۆكۈمەت بىلەن تۈزۈشكەن توختام ئارقىلىق ھايات ئېلىشقا قارشى سادا تېخى كۆتۈرۈلمىگەن، شۇڭا رېت باتلىرىنىڭ گەپلىرى ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ ئەخلاقسىزلىقىنىڭ ئېنىق ئىسپاتى ئىدى.

باتلىرى ئاتلانتالىقلار بىلەن قارشىلاشقاندا، يۇقىرى ئورۇنغا چىقىۋالغان ئادەملەرنىڭ خىيانەتچىلىكىنى، پارخورلۇقىنى، ئالدىنقى سەپتىكىلەرنىڭ قورقۇنچاقلىقىنى، ئۇرۇشتىن زېرىككەنلىكىنى شەھەردىكى يۈز - ئابروۋى بار ئادەملەر ئاڭلىسا ئوسال بولغۇدەك دەرىجىدە ئۈستىلىق بىلەن بىلدۈرەتتى. ئۇلارنىڭ مەنەنچىلىكى، ساختىلىقى، ھەددىدىن ئېشىپ كەتكەن ۋەتەنپەرۋەرلىكىنى ئاچچىق كىنايىلەر بىلەن قامچىلايتتى، تەكەببۇر ئىنسانلارنىڭ ھەيۋىسىنى ئۆزىگە تۈيدۈرماي سۈندۈراتتى، نادان ۋە بىلىمسىز ئادەملەرنىڭ رەسۋاسىنى چىقىراتتى، بۇنى ناھايىتى ئۈستىلىق بىلەن ئېلىپ باراتتى. بەكمۇ تەكەللۈپ ۋە قىزىق گەپلەر بىلەن ئۇلارنى ئۆزىگە جەلپ قىلىپ تۇرۇپ، ئاۋۋال ئۇچۇرۇپ ئاسمانغا چىقىرىۋېتەتتى، ئاندىن كۈلكىلىك ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويۇپ، پۈتۈن ئادەمنىڭ ئالدىدا ئۆزىنىڭ نېمە بولۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى ئۆزىگە بىلدۈرۈپ ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قوياتتى.

سىكارلېت ئاتلانتادا ئۇنىڭ بىلەن تونۇشقان بۇ بىرنەچچە ئاي ئىچىدە ئۇنىڭغا قارىتا ئارتۇقچە خام خىياللاردا بولمىدى. ئۇنىڭ چىرايلىق گەپلىرى ۋە خۇشامەتلىرىنىڭ ئاغزىنىڭ ئۈچىدىكىلا ئىش ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. باتلىرىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك روھ بىلەن قورقماي قامال قىلىنغان يەرلەرگە بېرىشتەك ئۇ رولىنى پەقەت شۇنداق قىلىشقا قىزىقىپ قالغانلىقى ئۈچۈنلا ئېلىۋاتقانلىقىنى چۈشىنەتتى. بەزىدە ئۇنى كىچىك ۋاقتىدا ئۆزى

بىلەن بىللە ئويىناپ چوڭ بولغان بالىلارغا ئوخشىتاتتى. مەسىلەن، تارلېتون ئائىلىسىدىكى چاقچاق قىلىشنى ياخشى كۆرىدىغان قوشكېزەكلەر، فونتائىنىڭ باشقىلارنى ئەخمەق قىلىپ ئويىناشنى ياخشى كۆرىدىغان ئاشۇ كەپسىز ئوغلى، ئەتىدىن كەچكىچە يامان ئىشلارنىلا ئويلاپ يۈرىدىغان ئاكا - ئۇكا كارۋېتلار دېگەندەك. ئەمما، ئۇنىڭ ئۇلار بىلەن ئوخشىمايدىغان بىر تەرىپى، باتلېر كۆرۈنۈشتە ناھايىتى ئوچۇق كۆڭۈلدەك قىلغىنى بىلەن، ئۇنىڭ كەينىگە مەلۇم يامان نىيەتلەر يوشۇرۇنغان بولاتتى، ئۇ نىيەتلەرنىڭ رەزىللىكى بەزىدە شۇنچىلىك ئەشەددىي ئىدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ سەمىمىي ئادەم ئەمەسلىكىنى ئوچۇق بىلىپ تۇرۇقلۇقمۇ، قىمال قىلىنغان جايلارغا بېرىشتەك قارمىلىققا ئىگە روماننىڭ روللارنى ئېلىۋاتقىنىغا ھەۋەس قىلاتتى، چۈنكى بۇ ئەھۋال ئۇنى ئۇنىڭ بىلەن بولغان مۇناسىۋەتتە تېخىمۇ قولايلىق ئورۇنغا ئىگە قىلاتتى. شۇڭا، ئۇ باتلېر نىقابىنى يىرتىپ تاشلاپ، ئاتلانتالىقلارنىڭ ياخشى كۆڭۈللىرىگە يامان غەزەپ بىلەن قارشى چىققان چاغلاردا زەردىسى قايناپ ئۆزىنى باسالماي قالاتتى. چۈنكى، باتلېرنىڭ قىلىقى ئەخمەقلىق بولۇپ، ئۇنىڭغا قىلىنغان ئەيىبلەشلەرنىڭ بىر ئۇچى سىكارلېتقا كېلىپ تېگەتتى.

بىر كۈنى ئېلىسىن خانىم يارىسى ساقايغان ئەسكەرلەرگە يامبۇ ئويۇنى قىلىپ بەرگەنىدى، رېت باتلېر شۇ يەردە ئاتلانتالىقلار بىلەن مۇناسىۋىتىنى ئۈزۈل - كېسىل ئۈزىدىغان بىر ئىشنى قىلىپ قويدى. ئۇ كۈنى ئېلىسىن خانىمنىڭ ئويى مېھمان بىلەن لىق تولغان، ھەتتا پەلەمپەيلەردىمۇ ئادەملەر ئولتۇرۇپ كەتكەنىدى. ئۇلار دەم ئېلىشقا كەلگەن ئەسكەرلەر، دوختۇرلار، پىدائىيلار، خەلق ئەسكەرلىرى، يېڭى تويى بولغان جۇۋانلار، تول ئاياللار، ياش قىزلار ئىدى. ئېلىسىن خانىمنىڭ غوجىدارى ئۈستىدە گۈلى بار ئەينەك قاچىنى كۆتۈرۈپ ئىئانە

يىغىۋاتاتتى. ئۇ قاچىنى ئىككى قېتىم ئوڭتۇرۇپ ئىچىدىكى كۈمۈش تەڭگىلەرنى يەرگە تۆكتى. شۇنىڭغا قاراپلا بۈگۈنكى ئويۇننىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغانلىقىنى بىلگىلى بولاتتى. چۈنكى، بىر يامبۇ جەنۇبىنىڭ ھازىرقى ئاتمىش سوم پۇلى بىلەن باراۋەر ئىدى.

سەنئەتتىن خەۋىرى بار قىزلار ناخشا ئېيتىشتى، ساز چېلىشتى، بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ ئوينىغان ئېپىزوتلىرى قىزغىن قارشى ئېلىندى. سىكارلېت بۈگۈنكى بۇ پائالىيەتتىن بەكمۇ رازى بولدى. ئۇمۇ مېلانىيە بىلەن «گۈل بەرگىسىدىكى شەبنەم» ناملىق تەسىرلىك بىر ناخشىنى ئورۇنلاپ بەردى. تەلەپ بويىچە شوخ بىر ناخشىنى ئېيتقاندىن كېيىن بىر ئېپىزوتقا تاللىنىپ، ئۇنىڭدا «جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ روھى» دېگەن بىر رولغا چىقتى. ئۇ بۇ رولنى تولمۇ ياخشى ئوينىدى، ئۈستىگە گىرىپكلارنىڭ ئاق رەڭلىك كەڭ ھەم ئۇزۇن چاپىنىنى كىيىپ، بېلىگە قىزىل، كۆك رەڭ بەلباغ باغلاپ، بىر قولىدا يۇلتۇزلۇق بايراق، يەنە بىر قولىدا چارلېسنىڭ ئالتۇن دەستىلىك قىلىچىنى تۇتۇپ سەھنىگە چىققاندا ھەممەيلەن چاۋاك چېلىشىپ كەتتى.

ئويىناپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ باتلېرنىڭ ئۆزىنىڭ ئويۇنىنى كۆرگەن - كۆرمىگەنلىكىنى بىلىش ئۈچۈن ئەتراپىغا قاراپ چىقىپ، بىردىنلا جۇدۇنى تۇتۇپ قالدى. باتلېر بىرسى بىلەن بىر ئىش توغرىلۇق ھەدەپ مۇنازىرىلىشىۋاتاتتى، ئۇنىڭ ئويۇنىنى كۆرگەندەك قىلمايتتى. ئۇنىڭ يېنىدىكى ئادەملەرنىڭ چىرايىدىن ئۇنىڭ بىر گېپىگە قاتتىق خاپا بولغانلىقى چىقىپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئۇلارنىڭ يېنىغا ماڭدى، ۋاڭ - چۇڭنى ئاڭلاپ قالغانلارمۇ جىمىدى. خەلق ئەسكىرى كىيىمىدىكى ۋىلېي گۇنان: — بۇ گەپچە، ئەپەندى، بىزنىڭ قەھرىمانلىرىمىز ھاياتىنى قۇربان قىلغان بىزنىڭ ئىزمىمىز مۇقەددەس ئەمەس ئوخشىمامدۇ؟ — دېدى ناھايىتى ئېنىق قىلىپ.

— ناۋادا سىزنى پويىز بېسىپ ئۆلتۈرۈپ قويسا، سىزنىڭ ئۆلگىنىڭىز بىلەن تۆمۈر يول شىركىتى مۇقەددەس بىر نەرسىگە ئايلىنىپ قالمايدۇ، شۇنداقمۇ؟ — ئۇنىڭدىن ياندۇرۇپ سورىدى باتلىر. تەلەپپۇزى خۇددى مۇئەللىمدىن كەمتەرلىك بىلەن تەلىم ئېلىۋاتقان ئوقۇغۇچىنىڭ تەلەپپۇزىغا ئوخشايتتى.

— ئەپەندى، — دېدى ۋىللى. ئۇنىڭ ئاۋازى تىترەپ كېتىۋاتتى، — ئەگەر بىز شۇ تۇرقىدا بۇ ئۆيدە بولمىغان بولساق...

— ئۇ چاغدا نېمە بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلالمايمەن. ئەلۋەتتە، سىز باتۇرلۇقىڭىز بىلەن ئەلگە مەشھۇر. ۋىللى ئاچچىقىدا قىزىرىپ كەتتى. پاراڭ شۇ يەرگىچە بولدى، باشقىلارمۇ سەل ئوڭايىسىزلىنىپ قېلىشتى. ۋىللى ساغلام، كۈچلۈك، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەربىيگە قاتنىشىش يېشىغا يەتكەن يىگىت ئىدى، ئەمما ھازىرغىچە ئالدىنقى سەپكە بارمىغانىدى. بىر تال ئوغۇل بولغاچقا، بۇ يەرنىمۇ قوغداشقا ئادەم لازىم بولۇپ شەھەرنى قوغداشقا قاتنىشىۋاتاتتى. بايا باتلىر ئۇنى باتۇر دېگەندە، سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلگەن بىرنەچچە ئوفتسىپىرنىڭ ئىچىدە بىرسى ئۇنى مەسخىرە قىلىپ كۈلگەندى.

«ئۇ نېمىشقا ئاغزىنى يۇممايدىغاندۇ، — ئويلىدى سىكارلېت ئاچچىقىدا، — بۈگۈنكى بۇ يىغلىشنى بىر تىيىن قىلىدىغان بولدى — دە.»

مادې دوختۇرنىڭ ئۇنىڭ بۇ گېپىگە ئاچچىقى كېلىپ قوشۇمىسى تۇرۇلدى.

— يىگىت، سىز ئۈچۈن دۇنيادا مۇقەددەس نەرسە يوق، — دېدى ئۇ خۇددى نۇتۇق سۆزلەۋاتقانداك بېسىق ئاھاڭدا، — ئەمما نۇرغۇن نەرسىلەر جەنۇبلۇق ئەپەندىلەر ۋە خانىملار ئۈچۈن مۇقەددەس، مەسىلەن، بىزنىڭ زېمىنىمىزنىڭ تاجاۋۇزچىلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالماي ئەركىن تۇرۇشى شۇ مۇقەددەسلىكلەرنىڭ بىرسى. يەنە بىرسى ئىشتاتىمىزنىڭ ھوقۇقى ۋە...

— ھەممە ئۇرۇش مۇقەددەس، — دېدى باتلىر خۇددى جاۋاب بېرىشكە ئېرىنىۋاتقاندەك ۋە سەل بىزار بولۇۋاتقاندەك تەلەپپۇزدا، — بولۇپمۇ ئۇرۇش قىلىمىز دەپ تۇرۇۋالغان ئادەملەر ئۈچۈن تېخىمۇ شۇنداق. ئەگەر ئۇرۇشنى قوزغىغان ئادەملەر ئۇرۇشنى مۇقەددەس نەرسە دەپ چىقىمىغان بولسا كىم ئەخمەق بولۇپ ئۇرۇشقا بارىدۇ؟ لېكىن، ناتىقلار ئۇرۇش قىلىۋاتقان تەلۋىلەرگە قاراپ قانداق شوئارلارنى توۋلىسۇن، ئۇرۇشنىڭ قانداق يۈكسەك مەقسەتلەرگە ئىگە ئىكەنلىكىنى سۆزلىسۇن، ئۇرۇشتا پەقەت بىرلا مەقسەت بار، ئۇ بولسىمۇ پۇل. بارلىق ئۇرۇشلارنىڭ ھەممىسى ئەمەلىيەتتە پۇل ئۈچۈن بولۇۋاتقان جېدەللەر. ئەپسۇس، بۇ نۇقتىنى ئاز بىر قىسىم ئادەملەرلا چۈشىنىدۇ. كىشىلەرنىڭ قۇلاقلىرى جەڭ سىگناللىرىنىڭ، جەڭ دۇمباقلىرىنىڭ ئاۋازلىرى، بۇ يەرلەردىكى ناتىقلارنىڭ چىرايلىق سۆزلىرى بىلەن توشۇپ كەتكەن. بەزى شوئارلاردا «ئەيسانىڭ قەبرىسىنى كاپىرلارنىڭ قولىدىن تارتىۋالايلى!»، «يوقالسۇن پاپا تۈزۈمى!» دېگەن گەپلەر بار. بەزىلەر ھەتتا «ئەركىنلىك»، «پاختا، قۇللۇق تۈزۈم ۋە ئىشتات ھوقۇقى» دېگەندەك گەپلەرنىمۇ قىلىشىدۇ.

«بۇنىڭ پاپا تۈزۈمى بىلەن نېمە ئالاقىسى باردۇ؟ — ئويلىدى سىكارلېت، — ئەيسانىڭ قەبرىسى دېگىنى نېمىسى؟»

ئۇ غەزەپلىك ئادەملەرنىڭ يېنىغا ئىتتىك كېتىۋېتىپ، رېت باتلىرنىڭ مەغرۇر ھالدا ئادەملەرنىڭ ئارىسىدىن ئۆتۈپ ئىشىك تەرەپكە ماڭغانلىقىنى كۆردى. دە، ئالدىنى توسماقچى بولۇپ ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى، ئېلىسىن خانىم ئىتتىك ئۇنىڭ كۆڭلىكىنى تۇتۇۋېلىپ ماڭدۇرمىدى.

— ئۇ كەتسە كەتسۇن، — دېدى ئېلىسىن خانىم ئېنىق قىلىپ. ئۇنىڭ گېپىنى بىردىنلا جىمىپ كەتكەن ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئاڭلىدى، — ئۇ كەتسۇن. ئۇ بەئەينى خاڭىنىڭ ئۆزى ھەم پۇرسەتپەرەس، قوينىمىزدا بېقىلىۋاتقان زەھەرلىك يىلان.

رەت باتلېر ئىشكىنىڭ يېنىغا بارغاندا، ئېلىسن خانىم ئۈمىد قىلغاندەك ئۇنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ قالدى، ئاندىن كەينىگە قايرىلىپ ئۆي ئىچىدىكى ئادەملەرگە بىر قۇر قارىۋەتتى. ئېلىسن خانىمغا كەلگەندە، ئۇنىڭ تاختايدەك مەيدىسىگە بىردەم تىكىلىپ تۇرۇپ، ئاندىن تۇيۇقسىز كۈلۈپ قويدى - دە، ئېگىلىپ بىر تەزىم قىلىۋېتىپ ئىتتىك مېڭىپ چىقىپ كەتتى.

مېرۋېتېر خانىم پىتتىپاتنىڭ پەيتونغا چىقىۋالغانىدى. تۆت ئايال پەيتونغا چىقىپ ئولتۇرا - ئولتۇرمايلا، مېرۋېتېر خانىم قايناپ سۆزلەپ كەتتى.

— كۆردۈڭمۇ، پىتتىپات خامىلتون، ئەمدى رازى بولغانسەن.

— نېمىدىن رازى بولغۇدەكمەن؟

— سەن قانات يېپىپ كېتىۋاتقان ھېلىقى نومۇسىسىز باتلېرنىڭ قىلىقىدىنچۇ؟

پىتتىپات ئاڭلاپ تېرىكتى، ئاچچىقىدا مېرۋېتېر خانىمنىڭمۇ باتلېرنى ئۆيىگە چاقىرىپ مېھمان قىلغان ئىشىنى ئۇنتۇپ قالدى. لېكىن، ھەممىسى چوڭ ھەم ئۆزىنى توختاتقان ئاياللار بولغاچقا، گەپنى ئۇلغايتماي، بېشىنى تۆۋەن قىلىپ قوللىرىغا قاراپ ئولتۇرۇشتى.

— ئۇ بىزنىلا ھاقارەتلەپ قالماي پۈتۈن جەنۇب ئىتتىپاقىنىمۇ ھاقارەتلىدى، — دېدى مېرۋېتېر خانىم. ئۇنىڭ ئالىمدەك چىڭ كۆكسى تىنىقىنىڭ جىددىيلىكى بىلەن بىر كۆتۈرۈلۈپ، بىر پەسىيىپ تۇراتتى، — بىزنى پۇل ئۈچۈن ئۇرۇشۇۋاتىسىلەر دەيدۇ تېخى. بىزنىڭ داھىيلىرىمىز بىزنى ئالداپتۇدەك! ئۇنى چوقۇم تۇرمىگە تاشلاش كېرەك، شۇنداق قىلماي بولمايدۇ. مادې دوختۇر بىلەن بۇ توغرىلۇق سۆزلىشىمەن. مېرۋېتېر ئەپەندى ھايات بولغان بولسا، چوقۇم ئۇنىڭ ئەدىپىنى بېرەتتى. پىتتىپات خامىلتون، ئاڭلاپ تۇر، ئەمدى

ئۇنى ئىككىنچى بوسۇغاغا يولاتما !

پىتتىپات ئامالسز «ھىم» دەپ قويدى. بۇنداق نومۇستىن ئۆلگەن ياخشى ئەمەسمۇ دېگەندەك، ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي، باياتىدىن بېرى بېشىنى كۆتۈرمەي ئولتۇرغان ئىككى قىزغا ياردەم سورىغاندەك قاراپ قويدى، ئاندىن پەيتون ھەيدەپ كېتىۋاتقان پىتتىپاتنىڭ دۈمبىسىگە قارىدى. ئۇ ئۇنىڭ بولۇنۇۋاتقان گەپلەرنى بېرىلىپ ئاڭلاۋاتقانلىقىنى بىلگەچكە، ئۇنى ئادىتى بويىچە كەينىگە قايرىلىپ: «مېرۇپتېر خانىم، پىتتىپات خېنىمغا گەپ قىلىۋەرمەي بىر قېتىمغا بولدى قىلىشىڭىزچۇ» دەيدۇ دەپ ئويلىدى. لېكىن، ئۇ بىر ئېغىز زۇۋان سۈرمىدى. ئۇ باتلىرىنى زادىلا ياخشى كۆرمەيتتى، بۇنى بىچارە پىتتىپات بىلەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ شۇنداق دېدى:

— بولىدۇ دوللى، ئەگەر سەنلا شۇنداق دەپ ...

— مەن شۇنداق قارايمەن، — دېدى مېرۇپتېر خانىم قەتئىي ئاھاڭدا، — مەن سېنىڭ قانداق بىر ئېزىتقۇنىڭ كەينىگە كىرىپ ئۇنى ئۆيۈڭدە قارشى ئېلىۋاتقىنىڭنى تەسەۋۋۇرۇمغا سىغدۇرالمىدىم. بۈگۈن چۈشتىن كېيىندىن باشلاپ شەھەردىكى ھېچقانداق ئائىلە ئۇنى ئۆيىگە كىرگۈزمەيدۇ، سەنمۇ غەيرەتكە كېلىپ ئۇنى ئۆيۈڭگە يولاتما، — ئۇ ئىككى قىزغا ئاچچىقى بىلەن قاراپ قويدى، — سىلەرمۇ گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار، بۇ خاتالىقتا سىلەرنىڭمۇ ھەسسەڭلار بار. ئۇنى كۆرسەڭلار ئاغزىڭلارنى يۇمالماي قالسىلەر. ئۇنىڭغا قىلچە ئايىماي ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن ئىپلاس گەپلىرىنىڭ سىلەرنىڭ ئۆيدە قارشى ئېلىنمايدىغانلىقىنى ئېنىق ئېيتىڭلار.

سىكارلىپتىنىڭ بۇ گەپكە ئاچچىقى كەلدى. ئۇ خۇددى شاش ئات ئۆزىگە تونۇشىسىز ۋە قوپال چەۋەندازنىڭ قولىدا چاچراپ تۇرغانغا ئوخشاش ئۇنىڭغا چاچرايمەن دەپ تۇراتتى. لېكىن، مېرۇپتېر خانىمنىڭ ئاپىسىغا يەنە خەت يېزىشىدىن قورقۇپ گەپ قىلىشقا

جۈرئەت قىلالماي ئولتۇردى.

«قېرى كالا! — ئۇ ئاچچىقنى ئىچىگە پاتۇرالمىي قىزىرىپ كەتتى، — سېنىڭ زوراۋانلىقلىرىڭنى ئىچىپ تاشلاپ پۇخادىن چىقىۋالغان بولسام قانداق ياخشى بولاتتى.»

— مەن مۇشۇ يېشىمدا بىزنىڭ ئىشلىرىمىزغا قىلىنغان خائىنلىقلارنى كۆرىمەن دەپ ئويلىمىغاندىم، — دېدى مېرۋېتېر خانىم سۆزىنى داۋام قىلىپ. بۇ قېتىمقى گەپلىرى ئاچچىقتىن چىقىۋاتقان گەپلەر ئىدى، — بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى ئادىل ۋە مۇقەددەس ئەمەس دېگۈچىلەرنىڭ ھەممىسىنى دارغا ئېسىش كېرەك! بۇنىڭدىن كېيىن ئىككىڭلارنىڭ ئۇنىڭغا گەپ قىلغۇنلارنى ئىككىنچى كۆرمىي. نېمە بولدى، ۋاي خۇدايمەي، مېلانىيە، سىزگە نېمە بولدى؟

مېلانىيەنىڭ چىرايى تاتىرىپ، كۆزلىرى يوغىناپ كېتىۋاتاتتى.

— مەن ئۇنىڭغا يەنە گەپ قىلىمەن، — دېدى مېلانىيە بوش ئاۋازدا، — ئەمما ئۇنىڭغا قوپاللىق قىلالمايمەن، ئۆيگە كەلسە ھەيدىۋېتەلمەيمەن.

مېرۋېتېر خانىم بۇ گەپنى ئاڭلاپ، بىرسى مەيدىسىگە بازغان بىلەن ئۇرغاندەك بولۇپ كەتتى. پىتتىپات ھامما قورقۇپ كېتىپ قېلىن كالىپۇكلىرىنى يۇمۇشقىمۇ جۈرئەت قىلالمىدى. پىتتېر تاغىمۇ كەينىگە قايرىلىپ ئاغزىنى ئېچىپلا قالدى.

«بۇ گەپنى مەن نېمىشقا دېيەلمىدىم، — سىكارلېت مېلانىيەگە تارلىق قىلدى ھەم قايىل بولدى، — مېلانىيە قانداق بولۇپ بۇ موماي بىلەن تەڭ تۇرۇشقا پىتىنغاندۇ؟»

مېلانىيەنىڭ ھاياجاندا ئىككى قولى تىترەپ كېتىۋاتاتتى. لېكىن، ئۇ گېپىنىڭ ئاخىرىنى دەرھال قىلىۋېلىشى كېرەك ئىدى، بولمىسا بايقىى باتۇرلۇقى يوقىلىپ كېتەتتى.

— مەن ئۇنىڭغا سىز دېگەندەك گەپلەرنى قىلىپ ھۆرمەتسىزلىك قىلالمايمەن. ئۇنىڭ كۆپچىلىكىنىڭ ئالدىدا

ئۇنداق گەپلەرنى قىلىشى توغرا بولمىدى، قوپاللىق قىلدى ... ئەمما ئۇنىڭ ... ئۇنىڭ دېگەنلىرىنىڭ ھەممىسى ئاشلىپىنىڭ دېگەنلىرى بىلەن ئوخشاش. شۇڭا، مەن ئاشلىپى بىلەن ئوخشاش قاراشتىكى ئادەمنى ئۇيۇمنىڭ سىرتىدا قالدۇرالمىمەن، ئۇنداق قىلسام ئادىللىق بولمايدۇ.

مېرۋېتېر خانىم ئاڭغىچە دېمىنى ئېلىۋېلىپ يەنە ھۇجۇمغا ئۆتتى.

— مېلانىيە خامىلتون، مەن مۇشۇ كۈنگىچە ئۇنداق يالغان گەپنى ئاڭلاپ باقمىغان. ۋىلكېس ئائىلىسىنىڭ ئادەملىرى سىز دېگەندەك ئۇنداق قورقۇنچاقلاردىن ئەمەس ...

— مەن ئاشلىپىنى قورقۇنچاق دېمىدىم، — دېدى مېلانىيە. ئۇنىڭ ئىككى كۆزى نۇرلىنىپ كېتىۋاتاتتى، — ئۇمۇ كاپىتان باتلىرغا ئوخشاش قاراشتا، دېمەكچىمەن. ئىپادىلەشلىرى ئوخشىمايدۇ، خالاس. ئۇ ئۆزىنىڭ قاراشلىرىنى يىغىلىشلاردا سۆزلىمەيدۇ، ئەمما ماڭا يازغان خېتىدە ئېيتقان.

سىكارلېت ئاخىرىدىكى گەپنى ئاڭلاپ سەل ئوڭايىسىز لانغاندەك بولدى. ئۇ خېتىدە مېلانىيە شۇنداق دەپ كەتكۈدەك نېمىلەرنى دېگەن بولغىدى؟ سىكارلېت ئېسىگە ئالالمىدى، چۈنكى ئۇ ھەر قانداق خەتنى ئوقۇسا ئوقۇپ بولۇپلا مەزمۇنىنى ئۇنتۇپ قالاتتى. ئۇ مېلانىيەنىڭ بۇ قىلىقىنى ئەخمەقلىققە چىقىرىپ ئولتۇردى.

— ئاشلىپى خېتىدە شىماللىقلار بىلەن ئۇرۇشما سىلىقىمىز كېرەكلىكىنى يېزىپتۇ. بىز سىياسىيونلار بىلەن ئاشۇ ناتىقلارنىڭ شوئارلىرىغا، بىر تەرەپلىملىكلىرىگە ئالدىنىپ قاپتۇق. بۇ ئۇرۇشتا تارتقان زىيىنىمىزنى دۇنيادا ھېچقانداق نەرسە بىلەن تولدۇرۇپ كېتەلمەيمىز. بۇ يەرلەردە شان - شەرەپ دېگەن نەرسىدىن ئېغىز ئاچقىلى بولمايدۇ، ھەممە يەرنى ئازاب - ئوقۇبەت ۋە پاسكىنىچىلىق باسقان، دەپتۇ.

«ھە، ھېلىقى خەتنىكى گەپلەر، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇنىڭ دېمەكچى بولغانلىرى شۇنداق گەپمىدۇ؟»

— مەن بۇ گەپلەرگە ئىشەنمەيمەن، — دېدى مېرۋېتېر خانىم
جاھىللىق بىلەن، — سىز ئۇنىڭ مەقسىتىنى خاتا
چۈشىنىۋالغان.

— مەن ئاشلىپىنى مەڭگۈ خاتا چۈشەنمەيمەن، — ئۇنىڭ
لەۋلىرى تىترەپ كېتىۋاتسىمۇ ئۆزىنى بېسىپ تۇرۇپ جاۋاب
بەردى، — ئۇنى تولۇق چۈشىنىمەن. ئۇنىڭ دېگەنلىرى كاپىتان
باتلىرنىڭ دېگەنلىرى بىلەن ئوخشاش، ئوخشىمايدىغىنى، ئۇ بۇ
گەپلەرنى ئۇنىڭدەك قوپاللىق بىلەن دېمىگەن.

— نومۇس قىلىڭ، مېلانىيە، تەپ تارتماي ئاشلىپىدەك
ئاليجاناب ئادەمنى كاپىتان باتلىردەك بىر لۈكچەك بىلەن بىر
ئورۇنغا قويۇۋاتسىز! بەلكىم سىزمۇ بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى
بىر تىيىنغا ئەرزىمەيدۇ دەپ قارايدىغانسىز.

— مەن ... مەن ئۆزۈمنىڭ قانداق ئويلايدىغانلىقىمنى
بىلىمەيمەن، — مېلانىيە بۇ گەپنى سەل دېلىغۇلدا دېدى.
ئاچچىقىمۇ ئاستا - ئاستا يانغان، گەپنى ئويلىماي قىلىپ
قويغىنىغا سەل تەمتىرەپ قالغانىدى، — مەن ... مەن ئاشلىپىغا
ئوخشاش ئىشلىرىمىز ئۈچۈن قۇربان بولۇشقىمۇ رازىمەن.
مېنىڭ ... دېمەكچى بولغىنىم، بۇ ئىشنى ئەرلەرلا ئويلاپ،
ئەرلەرلا قىلىپ ئۆتۈپ كەتسۇن، قانداقلا بولسۇن ئۇلار بىزدىن
ئىنچىكە ئويلايدۇ ...

— مەن بۇنداق گەپنى زادىلا ئاڭلاپ باقماپتىكەنمەن، — دېدى
مېرۋېتېر خانىم مەنىسىگەندەك تەلەپپۇزدا، — توختا، پېتتېر
تاغا، بىزنىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كەتتىڭ.

پېتتېر تاغا گەپ تىڭشاش بىلەن بولۇپ كېتىپ مېرۋېتېرنىڭ
ئۆيىنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كەتكەنلىكىنى سەزمەي قالغانىدى.
شۇنىڭ بىلەن ئۇ پەيتوننى كەينىگە ياندۇرۇپ ئۇنىڭ ئىشىكىنىڭ
ئالدىدا توختاتتى، مېرۋېتېر خانىم پەيتوندىن چۈشۈپ قالدى.
— سىلەر چوقۇم پۇشايمان قىلىسىلەر! — دېدى ئۇ.

پېتتېر تاغا ئاتقان بىر قامچا سېلىۋېدى، ئات يەنە يۈرۈپ كەتتى.

— سىلەر ئىككىڭلار پىتتىپاتنى ئاشۇنداق ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويغىنىڭلار ئۈچۈن نومۇس قىلىشىڭلار كېرەك، — دەپ توۋلىدى مېرۋېتتېر ئۇلارنىڭ كەينىدىن يەنە.

— مەن قىلچىمۇ بىئارام بولمىدىم، — دېدى پىتتىپات ھەيران بولۇۋاتقاندەك. چۈنكى، ئۇ بۇنىڭدىنمۇ يەڭگىل جىددىيچىلىكلەرگە ئۇچرىسا ھوشىدىن كېتەتتى، — مېلانىيە، سۆيۈملۈكۈم، سەن ماڭا ۋاقتىدا ياردەم بەردىڭ. راستىنى دېسەم، بىرەرسى دوللىنى بېسىپ چۈشسە خۇشال بولۇپ كېتىمەن. ئۇ نېمىدېگەن زومىگەر! ساڭا بۇ جۈرئەت نەدىن كەلدى؟ ئەمما سەن ئاشلىپنىڭ گەپلىرىنى ئۇنىڭغا دېمىسەڭ بولاتتى.

— ئۇ راست تۇرسا، — مېلانىيە ئەمدى بوش يىغلاشقا باشلىدى، — ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاشلىپنىڭ شۇنداق ئويلىغىنى ئۈچۈن مەن نومۇس قىلمايمەن. ئۇ ئۇرۇش قىلىشىمىزنى خاتا دەيدۇ، ئەمما ئۇرۇشقا رازىلىقى بىلەن قاتنىشىدۇ، ھەتتا ئۆزىنى قۇربان قىلىشقىمۇ تەييار. خاتا ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، ھېچ ئىش بولمىغاندەك يەنە ئۇرۇشقا قاتنىشىش ئۈچۈن قانچىلىك جاسارەت كېرەك، بىلەمسىلەر؟

— ۋاي خۇدايىمەي، مېلانىيە خانقىز، ئۇنىڭنى بېسىڭ، — دېدى پېتتېر تاغا ئېتىمنى تېزلىتىپ، — خەقلەر كەينىڭزدىن گەپ قىلىدۇ، يىغىڭىزنى ئۆيگە بېرىپ يىغلاڭ.

سىكارلېت زۇۋان سۈرمەي ئولتۇراتتى. مېلانىيە خۇددى ئۆزىگە تەسەللى ئىزدىگەندەك قولىنى سىكارلېتنىڭ قولى ئۈستىگە قويدى. ئەمما، سىكارلېت ئۇنىڭ قولىنى چىڭراق تۇتۇپمۇ قويمىدى. ئۇ ئاشلىپنىڭ خەتلىرىنى كۆرگەن چاغلىرىدا ئۇنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىغا ئىسپات تېپىش، ئۆزىنى ئىشەندۈرۈشنى ئويلىغانىدى. مېلانىيە بولسا ئۇ خەتلەردىكى ئۇ

گەپلەرگە باشقىچە تەبىر بېرىۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇ خەتلەردىن مېلاننىيە دېگەندەك مەنىنى بىلەلمىگەندى، بۇ يېڭىلىق ئۇنى ھەيران قالدۇردى. ئاشلىپىغا ئوخشاش كامالەتكە يەتكەن ئادەممۇ رېت باتلىرغا ئوخشاش ئاشۇنداق مۇتەھەم بىلەن ئوخشاش پىكىردە بولىدىكەنە. «ئىككىلىسى ئۇرۇشنىڭ ماھىيىتىنى كۆرۈپ يېتىپتۇ. ئەمما، ئاشلىپى ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلىشنى خالايدۇ، باتلىر بولسا خالىمايدۇ. مېنىڭچە، رېت باتلىرنىڭ توغرىدەك قىلىدۇ، — سىكارلېت بىردەم خىيالىدىن توختاپ، ئۆزىنىڭ ئاشلىپىغا خاتا باھا بېرىۋاتقىنىدىن قورقۇپ قالدى، — ئۇ ئىككىسى ئادەمنى رەنجىتىدىغان بىر ئىشنى ئوخشاش كۆرۈپ يەتكەن. رېت باتلىر بولسا ئۇ ئىشنى دادىل تۇرۇپ كەمسىتەلگەن ھەم ئاشكارا سۆزلەپ خەقنىڭ غەزىپىنى قوزغىيالىغان، ئاشلىپى بولسا ئۇنداق قىلىشقا جۈرئەت قىلالىمىغان.»

ئون ئۈچىنچى باب

مادې دوختۇر مېرۇپتېر خانىمنىڭ كۈشكۈرتۈشى بىلەن كەسكىن ھەرىكەت قوللىنىپ، گېزىتكە بىر پارچە خەت يازدى. خەتتە باتلىرنىڭ ئىسمى بولمىسىمۇ، مەزمۇنىدىن شۇنىڭغا قاراتقانلىقى ئېنىق ئىدى. مۇھەررىر بۇ خەتنىڭ دىراماتىك خۇسۇسىيەتكە ئىگە خەت ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، گېزىتنىڭ ئىككىنچى بېتىگە باستى. بۇ خەتنىڭ ئۇ يەرگە بېسىلىشى ئادەمنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئىش ئىدى. چۈنكى، بىرىنچى، ئىككىنچى بەتلەرگە ئېلانلار، يەنە كېلىپ قۇل، قېچىر، سوقا، ئۆي ساتىدىغان ئىشلار، جىنسىي كېسەللىكلەر دورىلىرى، بالا چۈشۈرىدىغان، ھەۋەسنى قوزغىيدىغان دورىلارنىڭ ئېلانلىرى بېسىلاتتى.

مادې تاغىنىڭ بۇ خېتى كېيىن جەنۇبتا قوزغالغان ھايانكەشلەرنىڭ، جازانخورلارنىڭ، ھۆكۈمەت بىلەن توختام تۈزۈشكەن سودىگەرلەرنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىش ھەرىكىتىنىڭ باشلامچىسى بولۇپ قالدى. چارلېستون پورتىنى شىماللىقلار قاتتىق قامال قىلىۋالغاققا، ۋىلمىنتون قامال قىلىنغان جايلار سودىسىنىڭ مەركىزىگە ئايلىنىپ قالغان ھەم ئۇ يەردىكى ئىشلار خەلقئالەمگە يېيىلىپ كەتكەندى. ھايانكەشلەر قوللىرىدىكى پۇللىرىغا مال ئېلىپ بېسىۋېلىپ باھا ئۆرلىگەندە ساتاتتى، باھانىڭ ئۆرلىشىمۇ ئىنتايىن تېز ئىدى، بۇنىڭ بىلەن كەمبەغەللەرنىڭ كۈنى تېخىمۇ خارابلاشتى. باھانىڭ ئۆسۈشى بىلەن تەڭ جەنۇبىنىڭ پۇلىمۇ بارغانسېرى پاخاللىشىپ كېتىۋاتاتتى، پۇل پاخاللاشقانسېرى كېرەكلىك نەرسىلەرنى سېتىۋېلىش شۇنچە قىيىنلىشىپ باراتتى. قامال رايونلارغا قاتنايدىغان سودىگەرلەر ھۆكۈمەتنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن لازىملىق نەرسىلەرنى كىرگۈزۈۋاتاتتى. ئۇلارغا يەنە ئالىي تاۋارلار سودىسى بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللىنىشقىمۇ رۇخسەت قىلىنغانىدى. ئەمما، پاراخوتلارنىڭ ھەممىسىنى ئاشۇ تاۋارلار بېسىپ كېتىپ، جەنۇبقا جىددىي لازىم بولۇۋاتقان تاۋارلار بىر چەتتە قېلىۋاتاتتى. كىشىلەر قوللىرىدىكى پۇللىرىغا ئەتە ھېچنېمە كەلمەي قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، شۇ خىلدىكى ئالىي تاۋارلارنى تالىشىپ سېتىۋېلىۋاتاتتى.

ھەممىدىن يامان بولۇۋاتقىنى، ۋىلمىنتوندىن رېچماندىقا قاتنايدىغان بىرلا تۆمۈر يول بولۇپ، نەچچە مىڭ تۈڭدىكى ئاق ئۇن، ئۈنىڭلاپ ساندۇقلاردىكى سۈرلىگەن گۆشلەر توشۇلماي يولنىڭ ياقىسىدا دۆۋىلىنىپ ياتاتتى، ئۇ نەرسىلەرنىڭ سېسىپ، كۆكرىپ كېتىش ئېھتىماللىقى كۈچلۈك ئىدى. ئەمما، ھايانكەش سودىگەرلەرنىڭ ھاراق، قەھۋە، يىپەك رەخت دېگەندەك نەرسىلىرى بىر - ئىككى كۈنگە قالمايلا رېچماندىقا توشۇلۇپ بولاتتى.

خەقنىڭ ئىچىدە يوشۇرۇن تارقىلىۋاتقان رېت باتلىر تۆت پاراخوتتا ئېلىپ كەلگەن ماللىرىنى يۇقىرى باھادا سېتىپ ھايان ئېلىپلا قالماي، باشقىلارنىڭ پاراخوتلىرىدىكى ماللارنىمۇ سېتىۋېلىپ بېسىۋاپتىمىش، دېگەن گەپ ئەمدى ئاشكارا تارقىلىۋاتتى. گەپلەردىن قارىغاندا، ئۇ بىر مىليون ئامېرىكا دوللىرىلىق دەسمايىسى بار بىر تەشكىلاتنىڭ باشلىقى ئىمىش. ئۇ تەشكىلاتنىڭ باش ئىدارىسى ۋىللىمىنتوندا ئىكەن، مەخسۇس ۋىللىمىنتونغا كەلگەن ماللارنى سېتىۋالدىكەن، رىچماندىتا ئۇلارنىڭ بىرنەچچە ئىسكىلاتى بولۇپ، ئۇ ئىسكىلاتلار يېمەكلىك، رەخت دېگەندەك نەرسىلەر بىلەن توشۇپ كېتىپتۇ، باھا-ئۆرلىگەندە ساتقۇدەك. مۇشۇنداق گەپلەر چىقىۋەرگەچكە، تۇرمۇشتا قىيىنلىق كېتىۋاتقان ئەسكەرلەر بىلەن پۇقرالارنىڭ ئۇنىڭغا ۋە ئۇنىڭ شېرىكلىرىگە بولغان نارازىلىقى كۈندىن - كۈنگە كۈچىيىپ كەتتى.

«جەنۇب ئىتتىپاقى دېڭىز ئارمىيەسىنىڭ مۇلازىمەت شىركىتىدىكى قامال بۆلۈمىدە نۇرغۇن باتۇر ۋەتەنپەرۋەرلەر بار، — دەپ يازىدۇ مادې دوختۇر خېتىنىڭ ئاخىرىدا، — ئۇلار ئادىل، شەخسىيەتسىز، ھاياتى بىلەن مال - مۈلۈكلىرىنىڭ خەۋپكە ئۇچرىشىغا قارىماي جەنۇب ئىتتىپاقىنى قوغداپ كېلىۋاتىدۇ. ئۇلار پۈتۈن جەنۇب خەلقىنىڭ ئالاقىسىغا سازاۋەر. خەلق قوللىرىدىكى ئازغىنا پۇللىرىنىمۇ ئىئانە قىلىپ ئۇلارنىڭ شۇ خىل روھىغا مەدەت بېرىۋاتىدۇ. ئۇلار پاك - دىيانەتلىك ئېسىل زادىلەر، بىز ئۇلارنى ھۈرمەتلەيمىز. بۇلار توغرىلۇق مەن بۇ خېتىمدە ئارتۇقچە توختالمايمەن.

لېكىن، مۇناپىقلارمۇ يوق ئەمەس. ئۇلار سودىگەر تونىنى كېيىۋېلىپ قاتتىق بېيىماقتا. خەلقنىڭ بېشىغا كۈن كەلگەندە، ئۆلۈم گىردابىدا تۇرۇۋاتقاندا، تاۋار - دۈردۈنلارنى ئېلىپ كىرىۋاتىدۇ، بىزنىڭ قەھرىمانلىرىمىز مورفىننىڭ يوقلۇقىدىن قاتتىق ئازاب تارتىۋاتقاندا، كېمىلەردە چاي، ھاراقلارنى

كىرگۈزۈۋاتىدۇ. شۇڭا، مەن باتۇرلۇق بىلەن كۈرەش قىلىۋاتقان، ئەڭ ئادىل ئىشلىرىمىز ئۈچۈن بارلىقىنى ئاتاۋاتقان مىللىتىمىزدىن ئىنسانىيەتنىڭ قوزغۇنلىرى بولغان بۇ ئادەملەرگە نەپەت ياغدۇرۇشنى، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىشنى تەلەپ قىلىمەن. بىز بۇ قانخورلارغا لەنەت ياغدۇرايلى، ئۇلار روبېرت لېنىڭ باتۇرلىرىنىڭ قېنىنى ئىچىدىغانلار. ئۇلارنىڭ قامال رايون سودىگەرلىرى دېگەن ناملىرى ۋە تەنپەرۋەرلىرىمىزنىڭ نەزىرىدە ئاللىبۇرۇن سېسىپ كەتكەن. بىزنىڭ يىگىتلىرىمىز جەڭ مەيدانلىرىدا يالاڭئاياغ يۈرگەن چاغدا، ئۇ تىرىكتاپلارنىڭ ئۆتۈكلىرىنى پارقىرىتىپ كۆز ئالدىمىزدا غاچىلداپ مېڭىپ يۈرۈشلىرىگە قانداق چىداپ تۇرايلىمىز؟ بىزنىڭ جەڭچىلىرىمىز گۈلخان ئەتراپىدا تىتىرىشىپ ئولتۇرۇپ كۆكرىپ قالغان گۆشلەرنى يەۋاتقاندا، ئۇ ئادەملەر شېرىن شاراب، ئېسىل تائاملار بىلەن كېكىرىپ يۈرۈشسە، بۇنىڭغا چىداش مۇمكىنمۇ؟ مەن جەنۇب ئىتتىپاقىمىزنى ھىمايە قىلىدىغانلارنىڭ قوزغىلىپ، ئۇلارنى تۇپرىقىمىدىن ھەيدەپ چىقىرىشنى سورايمەن.»

بۇ خەت گېزىتتە ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ئاتلانتانىڭ جەنۇب ئىتتىپاقىغا سادىق پۇقرالىرى باتلىرىنى دەرھاللا قوغلاشقا باشلىدى.

1862 - يىلى كۈزگىچە باتلىرىنى ئۆيلىرىدە مېھمان قىلغانلارنىڭ ئىچىدە پەقەت پىتتىپات ھاممىلا ئۇنى 1863 - يىلىغىچە ئۆيىگە كەلسە قارشى ئېلىپ تۇردى. راستىنى ئېيتقاندا، مېلانىيە بولمىغان بولسا، باتلىرىنىڭ بۇ ئۆيگە كىرەلمىشىمۇ تەس ئىدى. پىتتىپات باتلىرىنىڭ شەھەردە ئىكەنلىكىنى ئاڭلىسىلا ھوشىدىن كەتكىلى تاس قالاتتى، چۈنكى، ئۇ ئۆيگە كېلىدىغان بولسا دوستلىرىنىڭ ئۆزىنى نېمە دەيدىغانلىقى ئۇنىڭغا ئايان ئىدى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ باتلىرىغا، بۇنىڭدىن كېيىن بىزنىڭكىگە كەلمەڭ، دېيەلمەيتتى. ھەر قېتىم

ئۇ ئاتلانتاغا كەلگەندە، ئىككى قىزغا، ئۇنى تالادىلا يولغا سېلىۋېتىڭلار، ئۆيگە كىرمىسۇن، دەيتتى، ئۆزىمۇ شۇنداق قىلماقچى بولاتتى. ئەمما، ئۇ قولىدا كىچىككىنە تۈگۈنچەك، ئاغزىدا چىرايلىق، شېرىن گەپ بىلەن كىرىپ كەلگەندە تۈگۈلۈپلا قالاتتى.

— مەن قانداق قىلىشىمنى بىلەلمىدىم، — دەيتتى پىتتىپات ھال ئوقۇپ، — ئۇ ماڭا شۇنداقلا بىر قاراپ قويسا قورقۇپ پۇت - قولۇمدا جان قالمايدۇ، بىر ئېغىز گەپ قىلسام مېنى ئۇرىدىغاندەكلا كۆرۈنىدۇ. ئۇنىڭ ئاتقى شۇ دەرىجىدە يامان. ئېيتقىنا، ئۇنىڭ مېنى ئۇرۇشى مۇمكىنمۇ. ياكى ... ياكى ... ئاھ، چارلېس ھايات بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. سىكارلېت، سىز ئۇنىڭغا چوقۇم ئېيتىڭ، بىزنىڭكىگە كەلمىسۇن. ياخشى گەپلەر بىلەن ئېيتىڭ. مېنىڭچە، سىز ئۇنىڭغا يەل بېرىۋاتىسىز، شۇڭا ھەممە ئادەمنىڭ ئاغزىدا مۇشۇ گەپ. ئەگەر بۇ ئىشلارنى ئاپىڭىز ئاڭلاپ قالسا نېمە دەيدۇ؟ مېلانىيە، سەنمۇ ئۇنىڭغا ۋاي دەپ كەتمە، سوغۇقراق مۇئامىلە قىلىڭلار، ئۇ شۇ چاغدا چۈشىنىپ قېلىشى مۇمكىن. مېلانىيە، ھېلىغىچە يازسام، ئۇ كېلىپ ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشسە قانداق بولار؟

— بولمايدۇ، — دېدى مېلانىيە كېسىپلا، — مەنمۇ ئۇنىڭغا ھەرگىز ھۆرمەتسىزلىك قىلالمايمەن. مېنىڭچە، كىشىلەر كاپىتان باتلېرغا خۇددى ئۈركۈپ كەتكەن چۈجىلەردەك قىلىشىپ كېتىۋاتىدۇ. ئۇ ئادەم مادې دوختۇر بىلەن مېرۋېتېر خانىم دېگەندەك ئۇنچىلا يامان ئادەممۇ ئەمەس، ئاشلىقنى بېسىۋېلىپ خەلقنى ئاچ قويمىدا. ماڭا تېخى يېتىم بالىلارنىڭ پاراۋانلىقىغا دەپ يۈز ئامېرىكا دوللىرى بەرگەن. ئۇنىڭ بىزگە ئوخشاشلا ساداقەتمەن ھەم ۋەتەنپەرۋەر ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمەن. ھەددىدىن زىيادە تەكەببۇر بولغاچقا، ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۆزىنى ئاقلىمىغانلا يېرى بار. ئەرلەرنىڭ ئاچچىقى تۇتسا قانچىلىك جاھىللىشىپ

كېتىدىغانلىقىنى سىزمۇ بىلىسىز.

پىتتىپات ئەرلەرنىڭ ھېچنېمىسىنى چۈشەنمەيتتى، ئۇلار غەزەپلىنەمدۇ ياكى باشقا ئىش قىلامدۇ، كىچىككىنە سېمىز قوللىرىنى، ھېچنېمىنى بىلمەيمەن، دېگەندەك چاقپاپلا قويايتتى. سىكارلېت خېلىدىن بېرى مېلاننىڭ كىشىلەرنىڭ ياخشىلىق تەرەپلىرىنىلا ئويلايدىغان ئادىتىدىن ئۈمىد كۈتمەي كېلىۋاتاتتى. مېلاننىيە ئەخمەق ئىدى، ئۇنىڭ بۇ ئەخمەقلىقىنى ھېچقانداق ئادەم ئۆزگەرتەلمەيتتى.

سىكارلېت باتلېرنىڭ ۋەتىنىنى سۆيمەيدىغانلىقىنى بىلەتتى ھەم ئۇنىڭ ئۇنداقلقى بىلەنمۇ قىلچە كارى يوق ئىدى. ئۇنىڭ ناسۇدىن ئېلىپ كېلىدىغان ئۇششاق - چۈششەك سوۋغاتلىرى ئاياللارنىڭ ئادەتتىكىدەك نەرسىلىرى بولسىمۇ، سىكارلېت ئۇ نەرسىلەرگە بەكمۇ ئېتىبار بىلەن قارايتتى. مال باھاسى مۇشۇنداق ئۆرلەپ كېتىۋاتقاندا ئۇنى ئۆيگە كىرگۈزمىسە، ئۇنىڭغا يىپ - يىڭىلەرنى، كەمپۈت - شاكىلاتلارنى، چاچقا قىستۇرىدىغان چازىلارنى كىم ئەكىلىپ بېرىدۇ؟ ياق، ئۇنى كىرگۈزمەسلىككە بولمايدۇ. خەق گەپ قىلسا، مەسئۇلىيەتنى پىتتىپات ھاممىغا ئىتتىرىپ قويۇش كېرەك. ئۇ دېگەن ئائىلە باشلىقى - دە. سىكارلېت پۈتۈن شەھەرنىڭ باتلېرنىڭ بۇ ئۆيگە كېلىدىغانلىقى توغرىلۇق سۆز - چۆچەك قىلىۋاتقانلىقىنى بىلىدۇ. ئاتلانتالقلارنىڭ نەزىرىدە مېلاننىيە ۋېلكس خاتا ئىش قىلىدىغانلاردىن ئەمەس، ئەمما مېلاننىيە باتلېرنى قوغدايدۇ، ئۇنداق بولغاندىكىن، ئۇنىڭ كېلىشى يۈز كېتىدىغان ئىشىمۇ بولماس.

ناۋادا رېت باتلېر ئۆزىنىڭ ھېلىقىدەك تەتۈر گەپلىرىنى قىلمايدىغان بولسا، ئۇ چاغدا ئۇلارنىڭ تۇرمۇشى شۇنداق كۆڭۈللۈك بولاتتى. سىكارلېتمۇ ئۇنىڭ بىلەن كوچا ئايلانغىلى چىققاندا، خەقلەر باتلېرغا يامان كۆزلىرى بىلەن قارىسىمۇ خىجىل بولۇپ قالمايتتى.

— شۇنداق ئويلىغان بولسىڭىز نېمىشقا ئۇنى دەيسىز؟ — دەپ ئەيىبلدى سىكارلېت بانلىرىنى، — نېمىنى ئويلىغۇڭىز كەلسە شۇنى ئويلاپ، ئەمما ئاغزىڭىزنى مەھكەم تۇتۇپ يۈرگەن بولسىڭىز، ھەممە ئىش شۇنداق ياخشى بولاتتى.

— ئۇ سىزنىڭ خىيالىڭىز، شۇنداقمۇ، مېنىڭ يېشىل كۆزلۈك ساختىپىزىم؟ ھەي سىكارلېت، ھەي سىكارلېت! مەن سىزنى تېخىمۇ جۈرئەتلىك بولسىكەن دەيمەن. مېنىڭ بىلىشىمچە، ئىربلاندىيەلىكلەرنىڭ بىر نېمە دېگۈسى كەلسە ئۇلارنى گەپتە ئالۋاستىلارمۇ توسۇپ قالالمايدىكەن. ماڭا راست گېپىڭىزنى قىلىڭا، گەپمۇ قىلماي ئاغزىڭىزنى چىڭ يۇمۇپ ئولتۇرۇۋالسىڭىز ئىچىڭىز سىقلامدۇ، سىقىلامدۇ؟

— ھەم، سىقىلىدۇ، — سىكارلېت ئىقرار قىلغۇسى كەلمەپەرەك ئىقرار قىلدى، — كىشىلەر ئەتىدىن كەچكىچە ئىزم توغرىۇلۇقلا گەپ قىلىشسا، ئۇلارنىڭ سۆزلىرىدىن شۇنچىلىك بىزار بولمەن. ئەمما باتلىر، بىلىشىڭىز كېرەككى، ئەگەر مەن ئىچىم سىقىلسىمۇ چىدىمىسام، ھېچكىم ماڭا گەپ قىلمايدۇ، يىگىتلەرمۇ مەن بىلەن ئانسا ئوينىمايدۇ.

— ھە راست، ئانسا ئويناشقا ئادەم كېرەك — دە، ھەرقانچە چوڭ بەدەل كەتسىمۇ مەيلى. ئۇنداق بولسا، بۇ خىل ئۆزىڭىزنى قاتتىق تۇتۇۋېلىش روھىڭىزغا ئاپىرىن ئوقۇسام بولغۇدەك، ئەمما مەن ئۇنداق قىلالمايمەن، ئۈستۈمگە ۋەتەنپەرۋەرلىك تونىنى ياپالمايمەن، بۇ تون ماڭا قانچىلىك ئاسانلىق يارىتىپ بەرسىمۇ مەيلى. ئۇنداق ئەخمەق ۋەتەنپەرۋەرلەر ھازىر يېتىپ ئاشىدۇ. ئۇلار قوللىرىدىكى بىر تىيىن پۇلىنىمۇ قامال رايونلىرىغا سېلىپ بېرىۋاتىدۇ، ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندا ھەممىسى قارا نامراتقا ئايلىنىدۇ. مەيلى مەن ۋەتەنپەرۋەرلىك تارىخ بېتىدە پارلاق نۇر چېچىپ تۇراي ياكى نامراتلارنىڭ تىزىملىكىدىن ئورۇن ئالاي. ئۇلار بەربىر مېنى ئۆز سەپلىرىگە قوشمايدۇ. بۇ شەرەپ تاجىنى ئۇلار ئۆزلىرى تاقىشىۋالسۇن، ئۇلار شۇنىڭغا مۇناسىپ. بىر

يىلغا قالماي ئۇلار ھەممىسى ئۇ تاجغا ئىگە بولۇشىدۇ.
— سىز بەكمۇ نومۇسىز ئادەم ئىكەنسىز. قىلىۋاتقان
گېپىڭىزنى قارالڭ. سىز ئەنگىلىيە بىلەن فىرانسىيەنىڭ تېز
ئارىدا كېلىپ بىزگە ياردەم بېرىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلىسىز،
ھەم ...

— سىكارلېت، گېزىت كۆرگەن ئوخشىماسىز. مەن سىزگە
ھەيران قىلىۋاتمەن. ئەمدى ئۇنداق گېزىتلەرنى كۆرمەڭ، ئۇ
ئاياللارنىڭ كاللىسىنى بۇزىدۇ. سىزنىڭ ئۇ گېپىڭىزگە
بېرىدىغان جاۋابىم: بىر ئاينىڭ ئالدىدا مەن ئەنگىلىيەدە ئىدىم،
ئۇلار جەنۇب ئىتتىپاقىغا ھەرگىز ياردەم بەرمەيدۇ. ئۇلارنىڭ
بارلىق دەسمايىسىنى سۇغا چۈشۈپ كەتكەن ئىتقا سەرپ قىلىشى
مۇمكىن ئەمەس، شۇڭلاشقا ئۇلار ئەنگىلىيە دەپ ئاتالغان. ئۇنىڭ
ئۈستىگە ھازىر تەختتە ئولتۇرغان گوللاندىيەلىك سېمىز خوتۇن
خۇدادىن قورقىدۇ، شۇڭا قۇللۇق تۈزۈمنى ياقلىمايدۇ. ئۇلارنىڭ
فابرىكىلىرىدىكى ئىشچىلار پاختىنىڭ يوقلۇقىدىن ئاچ
قىلىۋاتقان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ قۇللۇق تۈزۈمى ئۈچۈن كۈرەش
قىلىشى مۇمكىن ئەمەس. ناپولىئوننىڭ ئىزىدىن كېتىۋاتقان
فىرانسىيە بولسا ھازىر مېكسىكىدا فىرانسىيە رايونى قۇرۇش
بىلەن ئالدىراش، شۇڭا بىز ئۈچۈن كۆيۈپ - پىشمايدۇ،
ئەمەلىيەتتە، ئۇ بۇ يەردىكى ئۇرۇشنى ياقلايدۇ، چۈنكى بۇ يەردە
ئۇرۇش بولمىسە، بىز ئۇنىڭ مېكسىكىدىكى ئەسكەرلىرىنى
قوغلىيالىمىز - دە ... سىكارلېت، چەت ئەللەر بىزگە ياردەم
بېرىدۇ، دېگەن بۇ ئۇقۇم گېزىتلىرىمىزنىڭ جەنۇبىنىڭ
ئەسكەرلىرىگە يەل بېرىش ئۈچۈن تاپقان ئەڭگۈشتەرى. جەنۇب
ئىتتىپاقىنىڭ تەقدىرى ئاللىبۇرۇن بېكىتىلىپ بولدى، ئۆزىگە
ئوخشاش، ئۆزىنىڭ لوكىسىغىلا تايىنىپ قېلىۋاتىدۇ. ئەمما،
لوكىسى ھەرقانچە يوغان بولغان بىلەنمۇ ھامان بىر كۈنى ئۈنمۇ
خورىتىپ بولىدۇ. مېنىڭ قامال رايونلىرىدا يەنە ئالتە ئاي
يۈرىدىغان پىلانم بار، ئۇنىڭدىن كېيىن مېنىڭ ئىشىمىمۇ

تۈگەيدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىنكىسى خەتەرلىك. ئۇ چاغدا كېمىلىرىمنى بۇ ئىشنى قىلىشتىن يانمىغان بىرەر ئەنگلىيەلىككە سېتىپ بېرىمەن. بۇنىڭدىن مەن ھەرگىز ئەپسۇسلانمايمەن. يەتكۈدەك پۇلنى تېپىپ ئەنگلىيە بانكىسىغا سېلىپ قويدۇم، ھەممىسى تىللا. بىر ئىينىلىق قىممىتى يوق ئۇ قەغەز پۇللارنىڭ ئەمدى مەن بىلەن مۇناسىۋىتى قالدى.

ئۇنىڭ گەپلىرى بۇرۇنقىغا گەپلىرى يوللۇقتەك كۆرۈنەتتى. باشقىلار بۇ گەپلەرنى خائىننىڭ سۆزى دەپ قېلىشى مۇمكىن، ئەمما، سىكارلېت ئۇنداق ئويلىمايتتى، ئۇنىڭغا راست ھەم مۇۋاپىقتەك بىلىنەتتى. ئۇ گەپلەر بەلكىم پۈتۈنلەي خاتادۇ، ئۇنىڭغا ئۇنىڭ غەزەپلىنىشى، نەپرەت ياغدۇرۇشى كېرەكتۇ. ئەمما، ئۇ ئۇنداق قىلالمايتتى، شۇنداق قىياپەتكە كىرىۋېلىشى مۇمكىن ئىدى، شۇنىڭدا ئۇ يۇقىرى تەبىقىگە مۇناسىپ قىز بولالايتتى.

— مەن مادې دوختۇرنىڭ سىز توغرىلۇق يازغانلىرىنى توغرا، دەپ قارايمەن، كاپىتان باتلېر، ئۆزىڭىزنى قۇتۇلدۇرىمەن دېسىڭىز، كېمىلىرىڭىزنى سېتىۋەتكەندىن كېيىن دەرىۋ ئارمىيەگە قاتنىشىڭ. چۈنكى، سىز ۋېست ھەربىي مەكتىپىدىن چىققان، ئۇنىڭ ئۈستىگە ...

— سىزنىڭ بۇ گېپىڭىز پوپلارنىڭ يىگىتلەرنى ئەسكەرلىككە چاقىرغان ۋەز - نەسىھەتلىرىگە بەكمۇ ئوخشىدى. ناۋادا مەن ئۆزۈمنى قۇتۇلدۇرمىسام قانداق بولىدۇ؟ مېنى تاشلىۋەتكەن ئۇ تۈزۈم ئۈچۈن نېمىدەپ جېنىمنى سېلىپ بەرگۈدەكمەن؟ مەن تېخى ئۇ يوقالسا خۇشال بولىمەن.

— مەن تۈزۈم دېگەن گەپنى زادىلا ئاڭلاپ باقماپتىكەنمەن، — دېدى سىكارلېت سەل خىجىل بولغاندەك قىلىپ.

— ئاڭلاپ باقمىغان؟ سىزمۇ ماڭا ئوخشاش ئۇنىڭ بىر ئەزاسى. ئۇنىڭ ئۈستىگە كېسىپ ئېيتالايمەنكى، سىزمۇ مەندەك ئۇنى ياخشى كۆرمەيسىز. مەن نېمىشقا باتلېر ئائىلىسىنىڭ

ۋاپاسىز ئوغلى بولۇپ قالدىم؟ بۇنىڭ سەۋەبىمۇ شۇ يەردە. مېنىڭ چارلېستون بىلەن ئاڭ - پىكرىم بىر ئەمەس، ئۇنى بىرلەشتۈرگىلىمۇ بولمايتتى. چارلېستون بولسا جەنۇبقا ۋەكىللىك قىلىدۇ. سىز ئۇ يەرنىڭ قانچىلىك نەپرەتلىك ئىكەنلىكىنى بىلمەيسىزغۇ دەيمەن؟ نۇرغۇن ئىشلارنى باشقىلار قىلىۋاتقانلىقى ئۈچۈن سىزمۇ قىلىۋاتىسىز. ھېچقانداق زىيىنى يوق باشقا نۇرغۇن ئىشلارمۇ بار، ئەمما سىز ئوخشاش سەۋەب بىلەن ئۇنى قىلمايسىز. چىق ئىشلاردىن مەنىسىز بولغاچقا بىزارمەن. سىزمۇ ئاڭلىغان بولسىڭىز كېرەك، مەن توي قىلمىغان ھېلىقى قىزنىڭ ئىشىنى ئالساق، ئۇ بۇ ئىشنىڭ پارتلىشىغا سەۋەب بولغان ئەڭ ئاخىرقى ئامىل بولۇپ قالدى. مەن نېمە ئۈچۈن ئۇنداق ئەخمەقنى ئالغۇدەكمەن؟ مەلۇم بىر تاسادىپىي ھادىسە تۈپەيلىدىن ئۇنى قاراڭغۇ چۈشۈشتىن ئىلگىرى ئۆيىگە ئەكېلىپ قويالمىغىنىم ئۈچۈنمۇ؟ ئۇنىڭ ئۇ زوراۋان ئاكىسىنىڭ مەن نىشانغا تەڭكۈزەلەيدىغان ئەھۋالدا تۇرۇپ، مېنى ئېتىپ تاشلىشىغا يول قويىمەنمۇ؟ ئەگەر مەن يۇقىرى تەبىئىيەتكە مەنسۇپ ئادەم بولغان بولسام ئۇنىڭ مېنى ئېتىپ تاشلىشىغا يول قويسام بولاتتى، ئۇ چاغدا باتلىر ئائىلىسىنىڭ يۈزىگە چۈشكەن داغ شۇنىڭ بىلەن يۈيۈلۈپ كېتەتتى. لېكىن، مەن ياشىشىم كېرەك - دە. مەن مۇشۇنداق ياشىشىم كېرەك، مۇشۇنداق ياشىشىم راھەت ياشايمەن ... مەن پات - پات ئىنىمنى ئويلاپ قالىمەن. ئۇ چارلېستوندا مۇقەددەس كالا پادىلىرىنىڭ ئارىسىدا يۈرىدۇ، ئۇلارغا ناھايىتى ھۆرمەتچان؛ ئۇنىڭ قوپال خوتۇنى ۋە ئۇنىڭ دائىم ئوينىيدىغان سانت سېسلىيا ئۇسسۇلىنى، ئادەمنى زېرىكتۈرىدىغان شاللىقنى ئەسلىمەن، شۇلارنى ئەسلەش ئارقىلىق ئۇ تۈزۈم بىلەن ئادا - جۇدا بولۇپ، تاپقان راھىتىمگە شۈكۈر - سانا ئېيتىمەن. سىكارلېت. بىزنىڭ جەنۇبىنىڭ تۇرمۇش ئۇسۇلى ئوتتۇرا ئەسىردىكى فېئوداللىق تۈزۈمگە ئوخشاش شۇنچىلىك كونا. ئۇنىڭ ھازىرغىچە داۋاملىشىپ كېلىۋاتقىنىغا

ھەيرانمەن. ئۇ بۇرۇنلا يوقلىشى ياكى يوقلىشقا قاراپ يۈزلىنىشى كېرەك ئىدى. مۇشۇنداق ئەھۋالدا سىز مېنى يەنە مادې دوختۇرنىڭ، بىزنىڭ ئىزمىمىز ئادىل ۋە مۇقەددەس دەپ سۆزلەيدىغان نۇتقىنى ئاڭلاڭ دېمەكچىمۇ؟ مېنى گۈلگە پۈركەپ تۇرغان جەڭ دۈمباقلىرىنىڭ ساداسى بىلەن ھاياجانلىنىپ، قولۇڭغا مىللىق ئېلىپ غوجايىن روبېرت ئۈچۈن قان تۆكۈشكە ئۈندىمەكچىمۇ؟ سىز مېنى قايسى دەرىجىدىكى ئەخمەق چاغلایسىز. باشقىلارنىڭ قامچىسىنى يەۋىتىپ يەنە ئۇنىڭ قامچىسىغا سۆيۈش مېنىڭ قىلىدىغان ئىشىم ئەمەس. ھازىر جەنۇب بىلەن مېنىڭ ھېسابىم ئېنىق بولۇپ كەتتى، ھېچقايسىمىز بىر - بىرىمىزگە قەرزدار ئەمەس. جەنۇب مېنى تاشلىۋەتكەن، ئاچتىن ئۆلتۈرمەكچى بولغانىدى، لېكىن مەن ئۆلمىدىم، ئەكسىچە جەنۇبىنىڭ ئۆلۈم ئالدىدىكى جان تالىشىشلىرى ئىچىدىن يېتەرلىك پۇل سۈزۈۋېلىپ، يوقاتقان ۋە يوقىلىپ كېتىۋاتقان ھوقۇقىمنىڭ زىيىنىنى تۆلىۋالدىم.

— سىز شۇنچىلىك پەس ۋە شەخسىيەتچى ئادەم ئىكەنسىز، — دېدى سىكارلىت، لېكىن تەلەپپۈزى نۇنچىلىك كەسكىن ئەمەس ئىدى، ئۇنىڭ گەپلىرىنى ھەر قېتىمقى سۆھبەتتە ئەھمىيەتسىز دەپ ئۆتكۈزۈۋەتكەندەك بۇ قېتىم مۇ قاپتىلىغا ئېلىپ قويمىدى. ئەمما، ئۇ گەپلەرنىڭ بەزىلىرىنى ئۇ چۈشىنەتتى ھەم يۇقىرى تەبىقىدىكى ئادەملەرنىڭ تۇرمۇشىدا نۇرغۇن ئەخمىقانلىقلارنىڭ بارلىقىنى ھېس قىلاتتى.

— شەخسىيەتچى دەمىسىز؟ ياق، مېنىڭ پەقەت يىراقنى ئويلىغىنىملا بار. بۇمۇ بەلكىم ئۆزۈمنىلا ئويلىغىنىم بىلەن ئوخشاش ئىشتۇ. ماڭا ئوخشاش يىراقنى كۆرەر ئادەملەر مۇشۇنداق دېيىشى مۇمكىن. جەنۇب ئىتتىپاقىغا سادىق ھەر قانداق ئادەم 1861 - يىلى قولىدا يۈز ئامېرىكا دوللىرىلا بولسا ماڭا ئوخشاش ئىش قىلاتتى. ئەمما، شۇلارنىڭ ئىچىدە مەنپەئەت ئالالايدىغىنى قانچىلىكتۇ. مەسىلەن ئالايلى، سامتېر قەلئەسى

يېڭىلا قولدىن كەتكەن، قىمال تېخى تولۇق باشلانمىغان چاغدا مەن ئەرزىن باھا بىلەن نەچچە مىڭ تاي پاختىنى ئېلىپ ئەنگىلىيەگە ئېلىپ باردىم. ئۇ پاختىلار ھازىرغىچە شۇ يەردە بېسىقلىق، تېخى ساتقىنىم يوق. ئەنگىلىيە پاختىغا جىددىي ئېھتىياج بولۇپ، مەن دېگەن باھاغا ئالدىنچا چاغدا ئاندىن ساتمەن. شۇ چاغدا بىر قانچىنى بىر دوللاردىن ساتساممۇ ئالدىمۇ.

— پىل ئورمانلىققا ئۇۋا سالغاندا، ئاندىن بىر قانچىنى بىر دوللاردىن ساتالارسىزمىكەن.

— شۇ باھادا ساتالايدىغىنىمغا ئىشىنىمەن. ھازىر پاختىنىڭ بىر قانچى يەتمىش ئىككى تىيىن. سىكارلېت، بۇ ئۇرۇش تۈگىگەندە مەن كاتتا بايغا ئايلىنىمەن، چۈنكى مەن يىراقنى كۆرەلەيمەن. ھە راست، كەچۈرۈڭ، مەن بىر شەخسىيەتچى، مەن سىزگە مۇنداق ئىككى چاغدا پۇل تاپقىلى بولىدىغانلىقىنى ئېيتقان. بىرسى، دۆلەت يېڭى قۇرۇلۇۋاتقان چاغدا، يەنە بىرسى، دۆلەت زاۋاللىققا يۈزلەنگەندە. قۇرۇلۇۋاتقاندا پۇلنى ئاز تاپقىلى، زاۋاللىققا ماڭغاندا كۆپ تاپقىلى بولىدۇ. بۇ گېپىمنى ئېسىڭىزدە چىڭ تۇتۇڭ، بىر كۈنلەردە سىزگىمۇ ئەسقاتمايدۇ دېگىلى بولمايدۇ.

— مەن بۇنداق ياخشى تەكلىپلەردىن شۇنچىلىك قاتتىق سۆيۈنمەن، — دېدى سىكارلېت سۆزىگە ئىمكان بار كۈچلۈك مەسخىرە تۈسى بېرىپ، — ئەمما ئۇ تەكلىپلىرىڭىزنىڭ ماڭا لازىمى يوق. سىز مېنىڭ دادامنى كەمبەغەل كۆرۈۋاتامسىز؟ ئۇنىڭ مېنىڭ خەجلىشىمگە يەتكۈدەك پۇلى بار، ئۇنىڭ ئۈستىگە چارلېستىن قالغان دۇنياممۇ يوق ئەمەس.

— مەن شۇنىمۇ تەسەۋۋۇر قىلالايمەنكى، فىرانسىيە ئاقسۆڭەكلىرىنىڭ ئىچىدىمۇ پۈت - قولى چۈشىلىپ زىندانغا تاشلانغۇچە ئاشۇنداق خىيالدا بولىدىغانلار ئاز بولمىسا كېرەك.

سىكارلېت ھەر قېتىم ئىجتىمائىي پائالىيەتلەرگە قاتناشقاندا، رېت باتلىر ئۇنىڭغا ئۈستىدىكى قارىلىق

كېيىملەرنىڭ سورۇنغا پەقەتلا ماس كەلمىگەنلىكىنى دەپ تۇراتتى. ئۇ رەڭلىك كېيىملەرنى ياخشى كۆرگەچكە، سىكارلېتنىڭ ئۇچسىدىكى قارا كۆڭلەك، بېشىدىكى قارا شىلەپە، يەرگىچە سۆرىلىپ تۇرىدىغان قارا شارپا ئۇنىڭ كۆزىگە كۆلگىلىك ھەم غەلىتىلا كۆرۈنەتتى. سىكارلېت مۇشۇ كېيىملەردە يۈرمىسە بولمايتتى، بىرنەچچە يىل بولمايلا رەڭلىك چىرايلىق كېيىملەرنى كىيىۋالسا، پۈتۈن شەھەر ئۇنىڭ كەينىدىن تېخىمۇ كۆپ ئۇششاق گەپلەرنى قىلاتتى. ئۇ چاغدا ئاپىسىغا نېمە دەپ چۈشەندۈرىدۇ؟

رېت باتلېر ئۇنىڭغا ئوچۇقلا قىلىپ، بېشىدىكى ئۇزۇن قارا شارپىسى بىلەن قارا قاغىغا ئوخشاپ قالغانلىقىنى، پۈتۈن تۇرقى بىلەن ھازىرقى يېشىدىن ئون ياش چوڭدەك كۆرۈنىدىغانلىقىنى دېگەندە، ئۇ يۈگۈرۈپ ئەينەكنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۆزى راستلا يىگىرمە سەككىز ياشقا كىرگەندەك كۆرۈنەمدۇ، يوق، قاراپ باقتى.

— مېنىڭچە، ئۆزىڭىزگە ئۆزىڭىز جىددىيرەك قاراڭ. مېرۇبېتېر خانىملارنى دورىماڭ، — دېدى باتلېر مەسخىرە قىلغاندەك قىلىپ، — ئەمەلىيرەك بولۇشىڭىز كېرەك، ئۆزىڭىزدە بولمىغان قايغۇنى ئۇ كېيىملەر بىلەن ئىپادىلەيمەن دەپ نېمە ئاۋارە بولىسىز. سىز بىلەن بەسلىشمەنكى، بۇ يالغان. مەن سىزنىڭ ئىككى ئايدىن كېيىن بۇ قارا كېيىملىرىڭىزنى سېلىۋېتىپ پارىژ كېيىملىرىنى كىيىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن. — راستمۇ؟ ياق، ئەمدى بۇ توغرۇلۇق گەپ قىلماڭ، — دېدى سىكارلېت. ئۇ باتلېرنىڭ چارلېسنى ئېسىگە سېلىپ قويۇشىدىن نارازى ئىدى. باتلېر ھازىر ۋېلمىنتونغا مېڭىش ئالدىدا تۇراتتى، ئاندىن ئۇ يەردىن چەت ئەلگە باراتتى، شۇڭا، ئارتۇق گەپ قىلماي، كۈلۈپ قويۇپلا خوشلاشتى.

بىرنەچچە ھەپتىدىن كېيىن، يازنىڭ چىرايلىق بىر كۈنى ئەتىگەندە باتلېر بىر شىلەپە كوروپكىسىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ

كەلدى. ئۆيدە يالغۇز سىكارلېتلا بار ئىدى. باتلېر كورويكىنىڭ ئاغزىنى ئېچىۋىدى، ئىچىدىن قاتمۇ قات نېپىز شايى ياغلىققا ئورالغان ئىنتايىن نەپىس بىر شىلەپە چىقتى. سىكارلېت كۆرۈپ ئىختىيارسىز: «ئاھ، مېنىڭ گۆھىرىم!» دەپ تۈۋلاپ كەتتى. ئۇنىڭ يېڭى كىيىملەرنى كۆرۈپ باقمىغىنىغا ئۇزۇن زامانلار بولغانىدى، شۇڭا بۇنداق ئېسىل شىلەپىنى كۆرگەندە ھاياجانلانماي تۇرالامدۇ؟ شىلەپە سۇس يېشىل تاپ تاۋىرىدىن تىكىلگەندى، ئەستىرى يېشىل شايى ئىدى، ئېڭەكتىن باغلايدىغان بوغقۇچىنىڭ كەڭلىكى ئاللىقاچىلىك كېلەتتى، رەڭگىمۇ يېشىل ئىدى، بىر چېتىگە تۆگىقۇشنىڭ پېيى قىستۇرۇقلۇق تۇراتتى.

— بۇنى كىيىپ بېقىڭ، — دېدى رېت باتلېر. سىكارلېت ئۇچقاندەك ئەينەكنىڭ ئالدىغا بېرىپ شىلەپىنى كىيىدى، ئاندىن چاچلىرىنى كەينىگە قايرىۋېتىپ قۇلاقلىرىنى چىقىرىپ بوغقۇچىنى ئېڭىكىدىن تاڭدى.

— ياراشتىمۇ؟ — ئۇ شۇنداق دېگەچ، باتلېرغا ئەڭ چىرايلىق قىياپەتتە كۆرۈنۈش ئۈچۈن بەدىنىنى ئۇيان - بۇيان تولغىدى، بېشىنى چايقاپ، شىلەپىدىكى پەيلەرنى مىدىرلىتىپ باقتى. ئۇ باتلېرنىڭ ھەۋەس ئوتىدا يېنىپ تۇرغان كۆزلىرىنى كۆرمىسىمۇ، ئۆزىنىڭ شۇ تۇرقىدا شۇنچىلىك گۈزەللىشىپ كەتكەنلىكىنى بىلەتتى. دېمىسىمۇ ئۇ شۇنچىلىك ئوماق، شۇنچىلىك چىرايلىق بولۇپ كەتكەندى، بېشىدىكى يېشىل رەڭ شىلەپە بىلەن يېشىل كۆزلىرى زۇمرەتتەك تېخىمۇ جۈلالىنىپ كېتىۋاتاتتى.

— رېت، بۇ شىلەپە كىمنىڭ؟ بۇنى مەن سېتىۋالاي، يېنىمدا بار ھەممە پۇلۇمنى بېرىمەن.

— سىزنىڭ، — دېدى رېت، — بۇ شىلەپە سىزدىن باشقا كىمگە شۇنداق يارىشىدۇ؟ سىز مېنى، مېنىڭ كۆزلىرىمنىڭ رەڭگىنى شۇنداق ئېنىق بىلىدۇ، دەپ ئويلىمامسىز؟

— سىز بۇ شىلەپنى راستلا ماڭا ئاتاڭ سېتىۋالدىڭىزمۇ؟
— شۇنداق، كورويكىنىڭ تېشىدىكى «تىنچلىق يولى» دېگەن
فىرانسۇزچە خەتنى كۆرمىدىڭىزمۇ؟ بۇنى كۆرسىتىڭىزغۇ
ئىشەنەرسىز.

ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ خەتلەر ئەھمىيەتسىز ئىدى، ئەينەكتىكى
ئۆزىنىڭ چىرايىغا قاراپلا قالغانىدى. ئىككى يىلدىن بېرى بۈگۈن
تۇنجى قېتىم مۇشۇنداق چىرايلىق شىلەپنى كىيىپ ئۆزىنىڭ
پەۋقۇلئاددە گۈزەللىكىنى نامايان قىلىۋاتقان چاغدا، ھەرقانداق
نەرسە ئۇنىڭ كۆزىگە كۆرۈنمەيتتى، مۇشۇنداق بىر شىلەپسى
بولسا ئۇ نېمە ئىشلارنى قىلالمايدۇ دەيسىز، شۇ ئارىلىقتا ئۇنىڭ
چىرايىدىكى كۈلكە ئاستا - ئاستا ئۆچۈشكە باشلىدى.

— سىزگە ياقتىمۇ؟

— ھەم، خۇددى چۈشۈمدە كۆرۈۋاتقاندىك بولۇۋاتىمەن.
بىراق، مۇمكىن بولسا، ئۇنىڭ ئۈستىنى قارا تور بىلەن
قاپلىۋالسام، پەينىمۇ قارا قىلىپ بويىۋەتسەم.
باتلەر ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ،
ئېڭىكىدىن چىڭگۈلغان بوغۇقچىنى يەشتى، ئاندىن شىلەپنى
كورويكىنىڭ ئىچىگە سالدى.

— نېمە قىلىۋاتىسىز؟ بۇنى سىزنىڭ دېگەندىڭىزغۇ؟

— مەن بۇنى سىزنىڭ قارىلىق شىلەپە قىلىپ
ئۆزگەرتىۋېلىشىڭىزغا ئېلىپ كەلمىگەن. بۇنى سىزگە ئوخشاش
كۆزلىرى يېشىل چىرايلىق بىر خانىمنى تېپىپ شۇنىڭغا
بېرەي، شىلەپنىڭ قەدرىگە شۇ يېتەر.

— ھەرگىز ئۇنداق قىلماڭ! بۇنى ئۆلسەممۇ كىيىمەن!
ئۆتۈنۈپ قالاي، رېت، كىچىك بالدەك قىلىق قىلماڭ! ماڭا
بېرىڭ!

— بۇنىمۇ بېشىڭىزدىكى شىلەپىڭىزگە ئوخشاش سەت بىر
نەرسە قىلىۋالماقچىمۇ سىز؟ بولمايدۇ!

سىكارلېت كورويكىنى تۇتۇۋېلىپ قويۇپ بەرمىدى. ئۇنى

شۇنچىلىك ياش، شۇنچىلىك چىرايلىق قىلىۋەتكەن بۇ گۆھەرنى ئۇ باشقا قىزلارغا بەرگۈزۈۋېتەمدۇ؟ ئۇخلاپ چۈشى! شۇ ئارىلىقتا ئۇ پىتتىي ھامما بىلەن مېلانىيەنىڭ شىلەپنى كۆرۈپ ھەيران قالغان قىياپىتىنى، ئاپسىنىڭ ئۆزىگە نېمە دەيدىغانلىقىنى ئويلاپ شۈركۈنۈپ كەتتى. لېكىن، يەنىلا گۈزەللىككە ئىنتىلىش ھېسسىياتى غالب كېلىۋاتاتتى.

— ئۇنى ئۆزگەرتەيمەن، ۋەدە بېرەي، ئۇنى ماڭا بېرىڭ.
باتلىر كۆرۈپكىنى ئۇنىڭغا بەردى، چىرايىدا مەسخىرە كۈلكىسى، سىكارلېتنىڭ شىلەپنى قايتا كىيگىنىگە ۋە ئۇنىڭ گۈلدەك چىرايىغا زوق — شوقى بىلەن قاراپ تۇرۇپ كەتتى.
— بۇنىڭ پۇلى قانچە؟ — سىكارلېتنىڭ چىرايى بىردىنلا تۇتۇلۇپ قالدى، — يېنىمدا ئاران ئەللىك دوللار بار، ئەمما كېلەر ئايدا...

— جەنۇب ئىنتىپاقىنىڭ پۇل ھېسابى بويىچە ئىككى مىڭ ئامېرىكا دوللىرى بولسا كېرەك.
— ۋاي خۇدايمەي، ماقۇل، ھازىرچە ئەللىك دوللارنى ئېلىپ تۇرۇڭ، قالغىنىنى پۇلۇم...
— ماڭا پۇل كېرەك ئەمەس، — دېدى باتلىر، — بۇ مېنىڭ سوۋغام.

سىكارلېت ئاغزىنى ئېچىپ تۇرۇپلا قالدى. ئەرلەرنىڭ سوۋغىسىنى قوبۇل قىلىش قاتتىق چەكلىنىدىغان ھەم ئېھتىيات قىلىنسا بولمايدىغان ئىش ئىدى.

«كەمپۇت، گۈل، بىرەر شېئىر كىتابى، ياكى ئالبوم، بىرەر قۇتا ئەتىر دېگەندەك نەرسىلەرنى ئەرلەر سوۋغا قىلسا ئالساڭ بولىدۇ، — دەپ دائىم تەربىيە بېرەتتى ئېلىپ سىكارلېتقا، — ئەمما، قىممەت نەرسىلەر بولسا، توي قىلىدىغان يىگىتنىڭ سوۋغا قىلغان تەقدىردىمۇ ھەرگىز قوبۇل قىلما. زىننەت بۇيۇملىرى، كىيىم — كېچەك، پەلەي، قول ياغلىق دېگەندەك نەرسىلەرنىمۇ ئېلىشقا بولمايدۇ. قوبۇل قىلىپ ئالساڭلا، ئەرلەر سېنى

ئېسىلزادە ئەمەس، دەپ ئويلاپ، ساڭا قىلىقسىزلىق قىلىدۇ.»
«ۋاي ئاپپىقىم! — سىكارلېت ئىچىدە ئويلاپ، ئاۋۋال
ئۆزىنىڭ ئەينەكتىكى ئەكسىگە، ئاندىن رېت باتلىرىنىڭ سىرلىق
جىلمىيىپ تۇرغان چىرايىغا قاراپ قويدى، — بۇنى مەن
قانداقمۇ ئالمايمەن دېيەلمەيمەن؟ بەكمۇ ئېسىل شىلەپە ئىكەن.
ئۇ ماڭا قىلىقسىزلىق قىلىسمۇ مەيلى، بەك ئېشىپ كەتمىسىلا
بولدى.» ئۇ بىردىنلا ئۆزىنىڭ بۇ ئويىدىن چۆچۈپ ۋىللىدە
قىزىرىپ كەتتى. نېمىشقا شۇنداق ئويلاپ قالىدۇ؟

— مەن ... مەن سىزگە ئەللىك دوللار بېرەي ...

— ئۇنداق قىلىشىڭىز پۇلىڭىزنى چۆرۈۋېتىمەن، يا بولمىسا
شۇ پۇلىڭىزنى روھىڭىزغا ئاتاپ نەزىر قىلىۋېتىمەن. سىزنىڭ
روھىڭىز بىرنەچچە قېتىم شۇنداق قىلىشقا موھتاجدەك قىلىدۇ.
سىكارلېت زورغا كۈلۈپ قويدى. ئەمما، شىلەپىنىڭ تېگىدىن
كۆرۈنۈپ تۇرغان ئەينەكتىكى كۈلكە چىرايىنى كۆرۈپ، شۇئانلا
بىر قارارغا كەلدى.

— سىز زادى مېنى نېمە قىلماقچى؟

— ياخشى نەرسىلەر بىلەن سىزنى ئۆزۈمگە قاراتماقچى،
بالىلىق خام خىياللاردىن ئازاد قىلماقچى، ئاندىن ئۆزۈمگە
بويسۇندۇرماقچى، — دېدى باتلىر، — ئەرلەردىن پەقەت كەمپۇت
بىلەن گۈللەيدىغان ئىش نەدە بار، سۆيۈملۈكۈم! — ئۇ
زاڭلىق قىلغاندەك ئۇنى دوراپ قويدى، سىكارلېتمۇ كۈلۈپ
كەتتى.

— سىز شۇنچىلىك قۇۋ ھەم قارا كوڭۇل ئادەم ئىكەنسىز،
رېت باتلىر. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇنداق چىرايلىق شىلەپىنى ھەر
قانداق ئادەمنىڭ رەت قىلالايدىغانلىقىنى بىلىسىز.
باتلىرىنىڭ ئىككى كۆزى ئۇنى مەسخىرە قىلىۋاتقانداك ۋە يەنە
ئۇنىڭ گۈزەللىكىگە ئاپىرىن ئوقۇۋاتقانداك كۆرۈنەتتى.

— ئەلۋەتتە، پىتتىمپات خېنىمغا ماڭا يېشىل رەڭ شايدىدىن
بېرىپ، شىلەپىنىڭ ئۈلگىسىنى سىزىپ بەرگەنلىكىڭىزنى،

ئۇنىڭ ھەققىگە سىزدىن ئەللىك دوللار ئالغانلىقىمنى دەيسىز .
— ياق، يۈز دوللار دەيمەن. ئۇ شەھەردىكىلەرگە دەيدۇ، شۇنىڭ بىلەن ھەممىسىنىڭ ماڭا كۆزى قىزىرىپ، مېنى ئىسراپخور، دېيىشىدۇ. ئەمدى بارغۇ، رېت، بۇنىڭدىن كېيىن ماڭا بۇنداق قىممەت باھا نەرسىلەرنى ئىككىنچى ئەكەلمەڭ، بولامدۇ؟ ھېلىمۇ بىك مەردلىك قىلىپ كېتىپسىز، ئەمدى يەنە شۇنداق قىلىشىڭىز بەرگەن نەرسىڭىزنى ئالمايمەن.

— راستمۇ؟ بىراق، مەن ياخشى كۆرگەن، سىزنىڭ جەلىكارلىقىڭىزنى تېخىمۇ ئاشۇرايلىدىغان نەرسىلەرنى ئۇچراتسام يەنە سېتىۋېلىپ سىزگە ئالغۇچ كېلىشىم مۇمكىن. ئەمدى سىزگە مۇشۇ شىلەپنىڭ رەختىدىن بىر كۆڭلەكلىك رەخت سېتىۋېلىپ، شىلەپىڭىزگە پار قىلىپ بىر كۆڭلەك تىكتۈرەيمىكەن دەپ ئويلاۋاتمەن. ئەمما سىزگە شۇنى ئېيتىپ قوياي، مەن ئۇنچىلىك مەرد ئادەم ئەمەس. شىلەپە بىلەن بىلەزۈكنى سىزنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن سوۋغا قىلدىم، بىلىپ قويۇڭ، مەن ھەرقانداق ئىشنى بىرەر مەقسەت بىلەن قىلمەن، ھەققىنى ئالمايدىغان ئۇنداق ئەخمىقانە ئىشنى ھەرگىز قىلمايمەن.

ئۇنىڭ قارا كۆزلىرى سىكارلىقنىڭ كۆزلىرىدىن لەۋلىرىگە يۆتكىلىپ توختىدى. سىكارلىق قاتتىق ھاياجانلىنىپ، ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى. ئەمدى ئۇ ئېلىپ ئېيتقانداكى قىلىقسىزلىق قىلىدىغان بولدى، ئۇنى سۆيىمەكچى ياكى سۆيەيمەكەن دەپ ئويلاۋاتىدۇ. سىكارلىق يۈرىكى قاتتىق سېلىپ كېتىپ، قانداق قىلىشىنى بىلمەي قېلىۋاتاتتى. ئەگەر ئۇنى رەت قىلسا، بېشىدىكى شىلەپنى ئېلىۋېلىپ باشقا قىزلارغا بېرىۋېتىشى مۇمكىن. ئەدەپ بىلەن سۆيۈشكە رۇخسەت قىلىسچۇ؟ ئۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ سوۋغاتلارنى ئەكەلىپ بېرىشى، يەنە بىر سۆيىمەكەن دېگەن ئارزۇدا يۈرۈشى مۇمكىن. ئەرلەر ئاياللارنى سۆيۈۋېلىشى ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ، بۇنىڭ سەۋەبىنى خۇدا

ئۆزى بىلەر. كۆپىنچە ھاللاردا، بىر قېتىم سۆيۈۋالغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۇ قىزنى پۈتۈنلەي ياخشى كۆرۈپ قالىدۇ، ئەگەر ئۇ قىز شوخراق بولۇپ، بىر قېتىمدىن كېيىن قايتا سۆيۈرمەيدىغان بولسا، ئۇ چاغدا ئۇ ئەر ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىپ كۈلكىگە قالىدۇ. ناۋادا رېت باتلىر ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قېلىپ بىرنى سۆيۈۋېلىشنى ياكى كۈلۈپ بېرىشنى تەلەپ قىلسا، بۇ بىر ئاجايىپ ئىش بولىدۇ - دە. بوپتۇ، سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىنى سۆيۈۋېلىشىغا رازى.

لېكىن، ئۇ ئۇنى سۆيىمدى، سىكارلېت ئۇنىڭغا كىرىپكىلىرى ئاستىدىن قاراپ قويدى ۋە ئۇنى ئۆزىگە قىزىقتۇرغان تەلەپپۇزدا بوۋ سۆزلەپ:

— سىز قىلغان ئىشىڭىزنىڭ ھەقىقىتى ئالماي قويمايسىز، شۇنداققۇ؟ ئەمىسە سىز مەندىن ئۇ ھەقنى قانداق ئالماقچى؟
— تېخى ۋاقتى ئەمەس.

— بۇ شىلەپىڭىزنىڭ ھەقىقىتى ئۈچۈن مېنى سىزگە تېگەرمىكىن دەپ ئويلىسىڭىز، ئۇ مۇمكىن ئەمەس، — دېدى سىكارلېت يۈرەكلىك ھالدا. شۇنىڭ بىلەن تەڭ بېشىنى چاپچاپ قويۇۋىدى، شىلەپىدىكى پەيلەر يەڭگىل تەۋرەپ كەتتى.
ئۇنىڭ ئاپپاق چىشلىرى خۇددى ھازىرلا كۈلۈۋېتىدىغاندەك، بۇرۇنى ئاستىدا پاللىدە كۆرۈنۈپ قالدى.

— خانىم، — دېدى ئۇ، — سىز ئارتۇقچە ئويلارنى قىلىۋاتسىز. مەن ھەرقانداق ئايالغا ئۆيلەنمەيمەن، توي قىلىش نىيىتىم يوق.

— راستمۇ! — سىكارلېت ھەيران قېلىپ توۋلاپ كەتتى ۋە شۇئان ئەمدى مېنى سۆيىدىغان بولدى دەپ ھۆكۈم قىلدى، — مەن سىزنى سۆيۈپ قويۇشنىمۇ خالىمايمەن.

— ئەمىسە نېمە دەپ ئاغزىڭىزنى كۈلكىلىك قىلىپ قورۇپ تۇرۇۋالسىز؟

— ھە! — ئۇ دەرھال ئەينەككە قاراپ، راست دېگەندەك

كالىپۇكلرىنىڭ مېنى سۆي، دېگەندەك كۆرۈنۈشكە كىرىپ قالغانلىقىمنى كۆردى - دە، تېخىمۇ ۋارقىراپ، ئاچچىقىدا پۈتلىرىنى يەرگە ئۇرۇپ كەتتى، - سىز بەكمۇ قورقۇنچلۇق ئادەم ئىكەنسىز، سىزنى ئىككىنچى كۆرەرگە كۆرۈم يوق.

— ئەگەر راستلا شۇنداق ئويلىسىڭىز، ئەمىسە بېشىڭىزدىكى شىلەپىنى يەرگە تاشلاپ دەسسەپ - دەسسۈپتىڭ. قاراڭ، ئاچچىقىڭىزدا نېمىلەرچە بولۇپ كەتتىڭىز؟ بۇمۇ ياخشى بولدى، ياخشى بولغانلىقى سىزگىمۇ ئايانغۇ؟ سىكارلىت، قېنى شىلەپىنى يەرگە تاشلاپ دەسسەڭ، سىزنىڭ مېنىڭ سوۋغام بىلەن ماڭا قانداق قارايدىغانلىقىڭىزنى بىر كۆرۈپ باقاي.

— يېقىن كەلمەڭ، شىلەپىگە قول تەگكۈزۈپ يېقىڭ قېنى، - سىكارلىت شىلەپىنى چىڭ تۇتۇۋېلىپ كەينىگە داچىدى. باتلىر ئۇنىڭدىن قالماي مېڭىپ، كۈلگەن بويى قولىنى مەھكەم تۇنۇۋالدى.

— ئاھ، سىكارلىت، سىز كىچىك بالىنىڭ ئۆزى، ئەمما يۈرىكىمنى ئەسىر قىلىدىڭىز، - دېدى باتلىر، - مەن سىزنى سۆيىمەن، قارىغاندا، سىزمۇ شۇنىڭغا ئىنتىزاردەك قىلىسىز، - ئۇ ئېڭىشىپ بۇرۇتىنى ئۇنىڭ مەڭزىگە سۈركەپ قويدى، - ئەمدى سىز ئىززەت - ئابروۋىڭىزنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن مېنى بىر كاچات سالمامسىز؟

سىكارلىت بېشىنى كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قارىدى. قاپقارا كۆز قارىچۇقلىرىدىكى خۇشاللىقنى كۆرۈپ پىخىلداپ كۈلۈۋەتتى. كىشىنى ئەخمەق قىلىشقا، تېرىكتۈرۈشكە نېمىدېگەن ئۇستا ئادەم بۇ، دەپ ئويلىدى ئىچىدە. ئۇ توي قىلىشىنىمۇ، سۆيۈشىنىمۇ ئويلىمىسا، ئەمىسە، نېمە قىلماقچى؟ ئۇنى ياخشى كۆرمىسە، ئەمىسە نېمىدەپ بۇ يەرگە ئايىغى ئۈزۈلمەي كېلىدۇ؟ ئۇنىڭغا سوۋغات ئېلىپ كېلىدۇ؟

— ئەمدى ئوبدان بولدى، - دېدى باتلىر، - سىكارلىت، مەن سىزگە يامان ئىش قىلىشنى ئۆگىتىمەن، ئۇنى سىز ھېس

قىلغاندا مېنى بۇ ئۆيدىن قوغلايسىز، ئەگەر قوللىڭىزدىن كەلسە،
ئەمما، مېنىڭدىن قۇتۇلماق بەكمۇ تەس، مېنىڭ سىزگە پەقەت
يامانلىقىملا تېڭىدۇ.
— شۇنداقمۇ؟

— سىز بۇنى تېخىچە ھېس قىلالىمىدىڭىزمۇ؟ ئىئانە توپلاش
پائالىيىتىدە سىزنى ئوچراتقاندىن باشلاپ، سىز ئادەمنى ھەيران
قالدۇرىدىغان ئىشلارنى قىلىدىڭىز، ئۇنىڭ كۆپى مېنىڭدىن
بولدى. سىزنى تانسا ئويناشقا كىم مەجبۇرلىدى؟ كىم سىزنى
بىزنىڭ ئىزمىمىز شەرەپلىك ۋە مۇقەددەس ئەمەس دېگۈزدى؟
سىزنى ئۇ چارائىلىق ئېتىقاد ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلغانلارنىڭ
ھەممىسىنىڭ ئەخمەق ئىكەنلىكىگە كىم ئىقرار قىلدۇردى؟ ئۇ
مومىيلارنىڭ سىزنىڭ كەينىڭىزدىن شۇنچە كۆپ ئۇششاق
گەپلەرنى قىلىشىغا كىم ماتېرىيال تەييارلاپ بەردى؟ كىم سىزگە
ھازىدارلىق ۋاقتىڭىز توشماي تۇرۇپ قارىلىق كىيىملىرىڭىزنى
تاشلاش توغرىلىق گەپ قىلدى؟ يەنە كىم سىزنى ئېسىلزاڭلار
ئېسىلزاڭلىكىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن قوبۇل قىلسا
بولمايدىغان نەرسىنى قوبۇل قىلىشقا قىزىقتۇردى؟

— سىز بۇ گەپلىرىڭىز بىلەن ئۆزىڭىزنى ئاسمانغا
چىقارماقچى، كاپىتان باتلىر. مەن ئۇ نومۇسىز ئىشلارنىڭ
بىرسىنىمۇ قىلىمىدىم، قىلىمەن دەيدىغان بولسام، سىزنىڭ
ياردىمىڭىزسىزمۇ قىلالايمەن.

— ئۇنداق قىلالىشىڭىزغا گۇمانىم بار، — بۇ گەپنى
قىلغاندا ئۇنىڭ چىرايى بىردىنلا تۇتۇلدى، — ئەلۋەتتە، سىز
يەنىلا چارلىپ خاھلىتىۋىشىڭىزنىڭ كۆڭلى سۇنۇق تۇل قالغان خوتۇنى،
سىز يەنە يارىدارلارغا ياخشى ئىشلارنى قىلىپ ياخشى ئاتاققىمۇ
ئېرىشتىڭىز. لېكىن، ناۋادا ...

سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىمىدى، چۈنكى شۇ تۇرقىدا
ئەينەككە قاراپ، ئۆزىنىڭ چىرايىدىن ئۆزى خۇشال، بۈگۈن
چۈشتىن كېيىن مۇشۇ شەپپەتنى كىيىپ دوختۇر خانغا

بېرىشنى، سالامەتلىكى ياخشىلىنىۋاتقان ئوفىتسىپلارغا بىر دەستە گۈل ئېلىۋېلىشنى ئويلاپ، ئۇنىڭ گەپلىرىگە پەرۋايىي بەلەك تۇراتتى.

ئۇ باتلىرىنىڭ ئاخىرىدا قىلغان گەپلىرىنىڭ راست ئەكەنلىكىنى ئويلاپ يەتمىدى. باتلىرىنىڭ تۈل خوتۇنلۇق زىنداننىڭ دەرۋازىسىنى ئېچىپ، ئۇنى ئۇنىڭ ئىچىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقىۋاتقانلىقىنى، سارغىيىپ قۇرۇپ قالاي دەۋاتقان ئەسلىدىكى ئۇ گۈزەلنى خۇددى ئايال پادىشاھدەك بېشىغا ئېلىپ كۆتۈرۈپ، توي قىلمىغان قىزىلارنىڭمۇ ئۈستىگە قويۇۋاتقانلىقىنى، يەنە شۇ باتلىرىنىڭ تەسىرى بىلەن ئانىسىنىڭ تەربىيەلىرىدىن جىق يىراقلاپ كېتىۋاتقانلىقىنى چۈشەنمىدى. ئۆزگىرىش ئاستا بولۇۋاتاتتى، ئازغىنا ئادەتلەرنى مەنسىتمەسلىكتىن يەنە بىر خىل ئادەتلەرنى مەنسىتمەسلىكىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئالاقە يوقتەكلا ئىدى، باتلىرىنىڭ بۇ ئوتتۇرىدىكى رولىمۇ ئاجىز ئىدى. ئۇ يەنە دەل شۇ باتلىرىنىڭ ئىلھامى بىلەن ئانىسىنىڭ ئاياللار تۇتۇشقا تېگىشلىك قاتتىق تەلەپلىك نۇرغۇن يوللىرىنى ئىنكار قىلغان، ئېسىلزادە ئاياللار ئىتائەت قىلمىسا بولمايدىغان، ئورۇنلاش تەس بولغان تەلىماتلارنى ئۇنتۇپ كەتكەنىدى.

ئۇنىڭ ئەس - يادى ئۆمرىدە كۆرۈپ باقمىغان، ئۆزى بىر تىيىن چىقىم تارتىمىغان مۇشۇ شىلەپىدە ئىدى. رېت باتلىرى ئۇنى چوقۇم ياخشى كۆرىدۇ، ئىقرار قىلسۇن، قىلمىسۇن، ئوخشاش. سىكارلېت بىر ئامال قىلىپ ئۇنىڭغا بۇنى ئىقرار قىلدۇرماي قالمايدۇ.

ئەتىسى سىكارلېت ئەينەكنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، قولىدا تارغاق، ئاغزىدا چازا، چېچىنى يېڭىچە بىر شەكىلدە ياساۋاتاتتى. بۇ شەكىلنى يېقىندا مايېپىل رېچماندىقا ئېرىنى يوقلاپ بارغاندا ئۆگىنىپ كەپتۇ. ئۇنىڭ ئىسمى «مۇشۇك، چاشقان، كىچىك

چاشقان» ئىكەن. ھازىر پايتەختتە ئېقىمۇئاتقنى مۇشۇ شەكىل ئوخشايدۇ، ئەمما ناھايىتى تەس ئىكەن. چاچنى قاق ئوتتۇرىدىن ئىككىگە ئايرىپ، ھەربىر تەرەپنى يەنە تەدرىجىي ئازايتىپ ئۈچ تال قىلىپ ئۆرۈيدىكەن، ئەڭ چوڭ ئۆرۈمىسى چاچنىڭ ئايرىلغان يېرىگە يېقىن بولۇپ، ئۇنىڭ ئىسمى «مۈشۈك» ئىكەن. سىكارلېت «مۈشۈك» بىلەن «چاشقان» نى جايىدا ئورۇنلاشتۇردى، ئەمما «كىچىك چاشقان» زادىلا چازىدا تۇرماي ئۇنىڭ بەكمۇ ئاچچىقىنى كەلتۈردى. شۇنداقتمۇ، ئۇنىڭ ئۈنىمۇ جايلاشتۇرۇۋالدىغانغا ئىشەنچى بار ئىدى. بۈگۈن رېت باتلىر چۈشلۈك تاماققا ئۇلارنىڭكىگە كېلەتتى. ئۇ كەلسە ئۇنىڭ چېچىغا دىققەت قىلماي قالمىدۇ. ئۇ دېگەن ئاياللارنىڭ كىيىملىرى بىلەن چاچلىرىغا ئالاھىدە دىققەت قىلىدىغان ھەم ئۆزىنىڭ باھاسىنى بەرمەي قويمايدىغان ئادەم.

سىكارلېت قويۇق ۋە جاھىل چېچى بىلەن كۆپ ھەپلەشكەچكىمۇ، پېشانىسىدىن تەر چىقىپ كەتتى. دەل شۇ چاغدا پەستە بىرسىنىڭ ئاياغ تىۋىشى ئاڭلاندى. مېلانىيە دوختۇرخانىدىن قايتىپ كەپتۇ - دە، دەپ ئويلىدى سىكارلېت. ئارقىدىنلا ئۈستىگە ئىتتىك مېڭىپ چىقىۋاتقان ئاۋازنى ئاڭلاپ سىكارلېت تۇرۇپلا قالدى. ئادەتتە مېلانىيە ئېسىلزا دە ئاياللارغا خاس قەدەم بىلەن ئاستا ماڭاتتى. چوقۇم بىر ئىش بولدى. سىكارلېت ئىشىك تۈۋىگە بېرىپ ئىشىكنى ئېچىشىغا مېلانىيە ئۆيگە كىرىپ كەلدى. خۇددى خاتا ئىش قىلىپ قويغان كىچىك بالىدەك چىرايىدا خۇشاللىق ئارىلاش ھودۇقۇش بار ئىدى.

ئۇنىڭ يۈز - كۈزى ياش، شىلەپسى بىر چەتكە قىڭغىيىپ قالغان، كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرى لەپپەڭشىپ تۇراتتى. قولىدا قانداقتۇر بىر نەرسە بار، بەدىنىدىن گەرزان باھالىق ئەتىرنىڭ پۇرىقى گۈپۈلدەپ پۇراپ تۇراتتى.

— ئاھ، سىكارلېت، — ئۇ شۇنداق دېگىنىچە ئىشىكنى يېپىپ كارىۋاتقا كېلىپ ئولتۇردى، — ھاممام قايتىپ كەلدىمۇ؟

تېخى كەلمىدى؟ ئۇھ، خۇداغا شۈكۈر. سىكارلېت، نومۇستىن ئۆلەي دەۋاتىمەن، ھوشۇمدىن كېتىدىغاندەكلا قىلمەن، قاراڭ، پېتتېر تاغام پەستە پىتتىي ھامامغا دەيمەن، دەپ مېنى قورقۇتۇۋاتىدۇ.

— نېمىنى دەيدىكەن؟

— مېنىڭ ئۇ خانقىز، ياق، ئۇ خانىم بىلەن پاراڭلاشقنىمنى، — مېلانىيە قىزىپ كېتىۋاتقان يۈزىنى ھەدەپ قول ياغلىقى بىلەن يەلپۈيتتى، — بېللى ۋاتلىن دېگەن ھېلىقى قىزىل چاچ ئايالچۇ.

— نېمە دەۋاتىسىز، مېلانىيە! — سىكارلېتنىڭ قورقۇپ كۆزلىرى چەكچىيىپ كەتتى.

بېللى ۋاتلىن سىكارلېت ئاتلانتاغا كەلگەن كۈنى كوچىدا كۆرگەن قىزىل چاچ ھېلىقى ئايال ئىدى. ھازىر ئۇنىڭ شەھەردە نامى يامان بولسا كېرەك. ئەسكەرلەر بىلەن تەڭ نۇرغۇن پاهىشە ئاياللارمۇ شەھەرگە كىرگەندى. بېللى چېچىنىڭ قىزىللىقى ۋە كىيىملىرىنىڭ غەيرىيلىكى بىلەن ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئالاھىدە پەرقلنىپ تۇراتتى. كىشىلەر ئۇنى بۇ ئەتراپتا، ئىناۋەتلىك ئائىلىلەردە كەمدىن — كەم ئۇچىراتتى، ئۇنى كۆرگەن ھەر قانداق بىر ئىناۋەتلىك ئايال ئۇنىڭ بىلەن ئۇچرىشىپ قالماسلىق ئۈچۈن دەررۇ ئۆزىنى چەتكە ئالاتتى. ئەمما، بۈگۈن مېلانىيە ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىپتۇ. پېتتېر تاغىنىڭ قاتتىق خاپا بولغىنىمۇ بىكار ئەمەس ئىكەن.

— پىتتىي ھامام بىلىپ قالدىغان بولسا، بۇ دۇنيادا ياشىشىمنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ. ئۇ بۇ ئىشنى ھەممە ئادەمگە يېيىپ، مېنى بۇ يەردە تۇرغۇسىز قىلىۋېتىشى مۇمكىن، — دېدى مېلانىيە ئېسەدەپ تۇرۇپ، — بۇ مېنىڭ سەۋەنلىكىمدىن بولغان ئەمەس. مەن ... مەن ئۇنىڭ يېنىدىن قېچىپ كەتسەم بولمايتتى، ئۇنداق قىلسام بەكمۇ ئەدەپسىزلىك بولاتتى. سىكارلېت، ئۇ ... ئۇنىڭغا بەكمۇ ئىچىم ئاغرىيدۇ. مېنىڭ شۇنداق قىلىشىمنى

سىزمۇ پەقەتلا بولماپتۇ، دەپ قارامسىز؟
سىكارلېتنىڭ بۇ ئىشنىڭ ئەخلاقىي جەھەتتە بولغان -
بولمىغانلىقى بىلەن پەقەتلا كارى يوق ئىدى. ئۇنىڭدىمۇ كۆپلىگەن
تەربىيە كۆرگەن، تېخى گۆدەك ياش ئاياللارغا ئوخشاش، پاهىشە
ئاياللارغا قارىتا كۈچلۈك قىزىقىش بار ئىدى.
— ئۇ نېمە قىلماقچىكەن؟ ئۇنىڭ گەپ - سۆزلىرى
قانداقراق؟

— ئۇنىڭ گەپلىرىدە مەنتىق دېگەن نەرسە يوق، ئەمما ئۆزىنى
لاتاپەتلىك ئاياللاردەك كۆرسىتىشكە تىرىشىدىكەن، بىچارە ئايال!
دوختۇرخانىدىن چىقسام، پېتتېر تاغامنىڭ پەيتونى كۆرۈنمىدى.
شۇنىڭ بىلەن پىيادە قايتىپ كېتەيچۇ، دەپ ئويلاپ پىيادە
ماڭدىم. ئىمپىرسونلارنىڭ دەرۋازىسىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۇ
ئالدىمىدىنلا چىقىپ قالدى. ھېلىمۇ ياخشى ئىمپىرسونلار ماكونغا
كېتىپتىكەن. «ۋىلكېس خانىم، بىر ئاز پاراڭلاشساق بولارمۇ؟»
دېدى ئۇ. مەن ئۇنىڭ مېنىڭ ئىسمىمنى نەدىن بىلىۋالغانلىقىنى
بىلىدىم. دەررۇ ئۇنىڭدىن نېرى كېتىشىنى ئويلىدىم. لېكىن ...
لېكىن، سىكارلېت، ئۇ شۇنچىلىك بىچارىكى ... شۇنداق، ئۇ ماڭا
يالۋۇرۇۋاتقاندەك قىلاتتى. ئۈستىدە قارا كىيىم، بېشىدىمۇ قارا
شىلپە، يۈز - كۆزىگە ئۇيا - ئەڭلىك سۈرتەپتۇ. ئاشۇ قىزىل
چىچى بولمىسا، ياخشى ئائىلىنىڭ قىزىدىن ھېچ پەرقى يوق. ئۇ
مېنىڭ جاۋابىمنى كۈتمەيلا، يەنە: «مەن سىزگە گەپ
قىلماسلىقىم كېرەكلىكىنى بىلىمەن، ئەمما مەن ھېلىقى قېرى
توز ئېلىسىن خانىمغا گەپ قىلىۋىدىم، ئۇ مېنى دوختۇرخانىدىن
قوغلاپ چىقاردى» دېدى.

— ئۇ خوتۇننى خەق قېرى توز دەپ ئاتامدىكەن؟ —
سىكارلېت كۈلۈپ كەتتى.

— كۈلمەڭ، چاقچاق قىلىدىغان ئىش ئەمەس بۇ. ئۇ
خانقىزنىڭ، ياق، ئۇ ئۇ ئايالنىڭ دوختۇرخانىدا ئازراق ئىش
قىلغۇسى بار ئوخشايدۇ. ھەر كۈنى چۈشتىن بۇرۇن كېلىپ

سېسترا بولۇشنى تەلەپ قىپتۇ. ئەلۋەتتە، ئېلىسن خانىم ئۇنىڭ ئاغزىدىن بۇنداق گەپنى ئاڭلىسا قورقۇپ كېتىدۇ - دە، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇ ئايالنى دوختۇرخانىدىن چىق، دەپ ۋارقىراپتۇ. ئۇ يەنە ماڭا: «مېنىڭمۇ ئازراق ئىش قىلىپ بەرگۈم بار ئىدى. مەنمۇ سىلەرگە ئوخشاش جەنۇب ئىتتىپاقىنى ھىمايە قىلىمەنغۇ؟» دېدى. شۇنىڭ بىلەن، سىكارلېت، مەن ئۇنىڭ بۇ روھىدىن تەسىرلىنىپ كەتتىم. ئويلاپ بېقىڭا، ئۇ بىزنىڭ ئىشلىرىمىز ئۈچۈن خىزمەت قىلاي دېسە، ئۇنى بىز يەنە ئەسكى ئادەم دېسەك بولامدۇ؟ مەنمۇ خىزمەت قىلىۋاتمەن، مېنىمۇ ئەسكى دېسە قانلىقىمىز؟

— خۇدا ھەققىدە، مېلانىيە، سىزنىڭ ياخشى - يامانلىقىڭىز بىلەن كىمنىڭ كارى؟ ئۇ يەنە نېمىلەرنى دېدى؟

— ئۇ، كۈندە دېگۈدەك دوختۇرخانىغا بارىدىغان ئاياللارنى كۆرۈپ تۇرىمەن. شۇلارنىڭ ئىچىدە سىز كۆزۈمگە ئىسسىق كۆرۈنۈپ، شۇڭا ئالدىڭىزنى توستۇم، دېدى. ئازراق پۇلى بار ئىكەن، دوختۇرخانىغا ئىشلەتسەڭلار، ئەمما بۇ پۇلنى كىمنىڭ بەرگەنلىكىنى دېمىسىڭىز، دېدى. ئېلىسن خانىم ئۇنىڭغا بۇ پۇلنىڭ نەدىن كەلگەنلىكىنى ئېيتساڭ، ئاندىن ئالىمەن، دېگەن ئوخشايدۇ. بۇ زادى قانداق پۇلدۇ! شۇ گەپنى ئاڭلاپ ھوشۇمدىن كەتكىلى تاس قالدىم، نېمە قىلىشىمنى بىلمەي، دەررۇ كەتكۈم كېلىپ، گەپلىرىگە: «ھەئە، شۇنداق، راست، نېمىدېگەن ياخشى سىز» دەپ تۇردۇم ياكى باشقا گەپلەرنى قىلدىم. ئەمما، ئۇ كۈلۈپ تۇرۇپ: «سىزلا ھەقىقىي خىرىستىيان ئىكەنسىز» دېدى - دە، بۇ پاسكىنا قول ياغلىقىنى قولۇمغا تۇتقۇزۇپ قويدى. بۇنى پۇراپ بېقىڭا.

سىكارلېت ئەرلەرنىڭ مەينەت قول ياغلىقىنى قولغا ئالدى، ئىچىدە تەڭگىلەر بار ئىدى.

— ئۇ «رەھمەت سىزگە» دەپ، ھەر ھەپتىدە پۇل ئەكېلىپ بېرىپ تۇرىدىغانلىقىنى دەۋاتقاندا، پېتىپىر تاغام پەيتوننى ھەيدەپ

ئۇدۇلدىن چىقىپ قېلىپ مېنى كۆرۈپ قالدى، — مېلانىيە بۇ گەپنى دەپلا، يۈزىنى ياستۇققا يېقىپ يىغلاپ كەتتى، — ئۇ مېنىڭ كىم بىلەن پاراڭلىشىپ تۇرغانلىقىمنى ئېنىق كۆرگەندىن كېيىن ماڭا ۋارقىراپ كەتتى. ماڭا ھازىرغىچە ھېچكىم ئۇنداق ۋارقىراپ باققان ئەمەس. ئۇ مېنى، دەررۇ پەيتونغا چىقىڭ، دېدى. مەن پەيتونغا چىقتىم. يولدا كەلگۈچە سۆزلەپلا كەلدى، چۈشەندۈرەي دېسەممۇ يول قويمىدى. پىتتىي ھاممىڭىزغا بېرىپ دەيمەن، دېدى. سىكارلېت، پەسكە چۈشۈپ ئۇنىڭغا يالۋۇرۇپ باقسىڭىز، بولامدۇ؟ ئۇ چوقۇم سىزنىڭ گېپىڭىزنى ئاڭلايدۇ. سىزمۇ بىلىسىز، ئەگەر ھاممام ئۇ ئايال بىلەن پاراڭلاشقىنىمنى ئاڭلىسا، چوقۇم ئۆلگۈدەك قورقۇپ كېتىدۇ. سىكارلېت، پىتتىي تاغامغا دەپ باقسىڭىز قانداق؟

— ماقۇل، ھازىرلا چۈشەي، ئاۋۋال بۇنىڭغا قاراپ باقايلى، قانچىلىك پۇل باركىن، خېلى ئېغىر تۇرىدۇ.

ئۇ ياغلىقنى يېشىۋىدى، بىرمۇنچە تىللا كارىۋاتقا تۆكۈلدى.

— سىكارلېت، ئەللىك دوللار ئىكەن، ھەممىسى تىللا، —

مېلانىيە پارقىراپ تۇرغان تىللالارنى ساناپ بېقىپ چۆچۈپ كەتتى، — دەپ بېقىڭا، مۇشۇنداق ... مۇشۇنداق پۇلنى، ئاشۇنداق يول بىلەن تاپقان پۇلنى يىگىتلىرىمىزگە ئىشلەتسەك توغرا بولارمۇ؟ خۇدا ئۇنىڭ شۇ ياخشى نىيىتىنى چۈشەنگەن بولۇپ، ئۇنىڭ پاسكىنا — مەينەتلىكىنى ئايرىپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى بولمىغان بولسىچۇ؟ ھازىر دوختۇرخانىغا كېرەكلىك نەرسىنىڭ كۆپلۈكىنى ئويلىسام ...

سىكارلېت ئۇنىڭ بىرمۇ گېپىنى تىڭشىمىغاندى، كۆزلىرى ئاشۇ پاسكىنا قول ياغلىقتا، نومۇس ۋە غەزەپ ئوتىدا پۇچۇلىنىپ كېتىۋاتاتتى. قول ياغلىقنىڭ بىر ئۇچىدىكى BKR دېگەن ئۈچ خەت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سېلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئېسىل نەرسىلەرنى ساقلايدىغان تارتمىسىدىمۇ تۈنۈگۈن ئۇلار ئۆزگەن گۈلنى ئوراپ تۇتۇۋېلىش ئۈچۈن باتلىر سىكارلېتقا بەرگەن ئاشۇ

ئۈچ خەت بار قول ياغلىق بار ئىدى، ئۇنى باتلېر بۈگۈن كەچتە كەلگەندە قايتۇرۇپ بەرمەكچىسىدى. بۇنىڭدىن قارىغاندا، ۋاتلىن دېگەن ئۇ بۇزۇققا بۇ پۇلنى باتلېر بەرگەن، ھەممىسى قامال رايونلىرىدىن تاپقان پۇللار. ئەسلىدە ئۇ ئاشۇ بۇزۇق خوتۇن بىلەن ئويىناپ، ئاندىن پەزىلەتلىك سىكارلېت بىلەن كۆرۈشكىلى كېلىدىكەن - دە. نېمىدېگەن يۈرىكى چوڭ ئادەم ئۇ. ئۇنى تېخى مېنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ يۈرۈپتۇ. ئەمدى ئىسپاتلاندىكى، ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس ئىكەن.

بۇزۇق ئاياللار ۋە ئۇلار بىلەن ئالاقىسى بار ئەرلەر سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە سىرلىق ۋە يىرگىنچلىك ئادەملەر ئىدى. ئۇ ئادەملەر ئۇنداق ئاياللارنىڭ يېنىغا مەلۇم مەقسەت بىلەن باراتتى. ئۇلارنىڭ مەقسەتلىرىنىڭ نېمىلىكىنى دۇرۇس نىيەتلىك ئاياللار ئېغىزلىرىغا ئېلىشتىنمۇ ئويلايتتى، دېيىشكە توغرا كەلسە قۇلاقلىرىغا ياكى يوشۇرۇن گەپلەر بىلەن دەپتتى. سىكارلېت دائىم، ئۇنداق ئاياللار بىلەن پەقەت پەسكەش ۋە قوپال ئادەملەرلا ئالاقە قىلىدۇ، دەپ ئويلايتتى. بۇ ئىشتىن ئىلگىرى، دۇرۇس ئەرلەرنى - يۈز - ئابرويلۇق ئادەملەرنىڭ ئۆيلىرىدە كۆرگەن ۋە ئۆزى تانسا ئويىنغان ئەرلەرنى - بۇنداق ئىشلارنى قىلىدۇ، دەپ ئويلىمايتتى. بۈگۈنكى بۇ ئىش ئۇنىڭ كاللىسىدا يېڭى بىر دۇنيانى، ئاڭلىسا ئادەمنىڭ قورققۇسى كەلگۈدەك بىر دۇنيانى ئېچىپ بەردى. بەلكىم ھەممە ئەرلەر شۇنداقتۇ. ئۇلارنىڭ بۇ خىل ئەخلاقسىزلىقلىرىغا خوتۇنلىرىنى چىداشقا مەجبۇرلاشلىرىنىڭ ئۆزىلا يېتىپ ئاشاتتى. ئۇنى ئاز دەپ، ئاشۇنداق بۇزۇق خوتۇنلارنىڭ يېنىغا بېرىپ كۆڭۈللىرىنى ئېچىشىپ، يەنە ئۇلارغا مۇشۇنداق پۇللارنى بېرىشىدىكەن. ئاھ، ئەرلەر نېمىدېگەن ئەسكى! رېت باتلېر ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ رەزىلى ئىكەن.

سىكارلېت بۇ قول ياغلىقنى ئۇنىڭ يۈزىگە ئېتىپ، ئۇنى ئۆيدىن قوغلاپ چىقىرىشنى، ئۇنىڭ بېتىگە مەڭگۈ، مەڭگۈ قارىماسلىقىنى ئويلىدى. لېكىن، يەنە ئۇ نىيىتىدىن ياندى. ئۇنداق بولسا بولمايدۇ.

بۇ ئىشنى بىلىپ قالغانلىقىنى، ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ئاشۇنداق بىر ئايالنىڭ مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى بىلىدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ بۇ ئىشنى بىلىپ قالغانلىقىنى ئۇنىڭغا ئۆمۈرۋايەت بىلىندۈرمەسلىكى كېرەك. ئېسىلزادە ئاياللار ھەرگىز ئۇنداق قىلمايدۇ.

«ئەگەر ئېسىلزادە ئايال بولمىغان بولسام، — ئويلىدى سىكارلېت ئىچ — ئىچىدىن ئۆرتەپ تۇرغان غەزىپى بىلەن، — ئۇ ئىپلاسقا نېمىلەرنى دېۋىتتە تىتمىكىن.»

ئۇ ئۇ قول ياغلىقنى چىڭ سىجىقلىغان پېتى پېتىپەر تاغا بىلەن پاراڭلاشقىلى ئاشخانغا چۈشتى. ئوچاقنىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۇ قول ياغلىقنى ئوتقا تاشلاپ، ئۇنىڭ كۆيۈۋاتقىنىغا ئەلەم ۋە غەزەپ بىلەن قاراپ تۇردى.

ئون تۆتىنچى باب

1863 - يىلى ياز كىرىشى بىلەن تەڭ ھەربىر جەنۇبلۇقنىڭ كۆڭلىدە ئۈمىد ئوچقۇنى ياللىداشقا باشلىدى. غۇربەتچىلىك، جاپا - مۇشەققەت، ئۆلۈم - يېتىم، كېسەللىك، ئازاب - ئوقۇبەت ھەربىر ئائىلىگە قاتتىق تەسىر كۆرسىتىۋاتقان بولسىمۇ، ئۇلار يەنىلا: «يەنە بىر قېتىم غەلبىلىك جەڭ قىلساق ئۇرۇش ئاخىرلىشىدۇ» دېگەن گەپنى ئاغزىدىن چۈشۈرمەيتتى. تېخى بۇ گەپنى تۇنجى يىلى يازدىكىدىن بەكرەك كۆڭۈللۈك سۆزلەيتتى. شىماللىقلار چېقىلمايدىغان قاتتىق ياڭاق بولسىمۇ، ئاخىر ئۇلارغىمۇ دەز كەتتى.

پۈتۈن ئاتلانتا ۋە پۈتۈن جەنۇب ئۈچۈن 1862 - يىلىدىكى مىلاد بايرىمى ئىنتايىن كۆڭۈللۈك بىر بايرام بولدى. جەنۇب ئىتتىپاقى قىر بېرىك قەلئەسىدىكى جەڭدە كاتتا غەلبە قىلدى. شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ نەچچە مىڭ ئادىمى قىرىلىپ كەتتى.

شۇ غەلبە خۇشاللىقى بىلەن ھەممە ئادەم بايرامنى خۇشال ئۆتكۈزۈشتى، ۋەزىيەتتە چوڭ بىر بۇرىلىش بولغانلىقىنى تەبىرىكلەشتى ۋە تەنتەنە قىلىشتى. ھەممە ئادەم باھاردا يەنە بىر جەڭدە غەلبىنى قولغا كەلتۈرەلسە، شىماللىقلارنى ئۈزۈل - كېسىل مەغلۇپ قىلىشىدىغانلىقىنى بىلىپ قالغانىدى.

باھار كېلىشى بىلەن جەڭ يەنە باشلاندى. 5 - ئايدا جەنۇب ئارمىيەسى چانسېلورسۇلدىكى جەڭدە يەنە بىر قېتىم غەلبە قىلىپ، پۈتۈن جەنۇب تەنتەنگە چۆمۈلدى.

جورجىيەگە بېسىپ كىرگەن شىماللىقلارنىڭ بىر ئاتلىق قوشۇنى يوقىتىلىپ، بۇمۇ جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ چوڭ غەلبىلىرىنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. كىشىلەر خۇشال ھالدا بىر - بىرلىرىنىڭ دوللىرىغا ئۇرۇشۇپ: «كۆردىڭىزمۇ، ئەپەندى، بىزنىڭ فوررېست گېنېراللىرىمىز مەيدانغا چۈشكەندە شىماللىقلار ئاستا كېتىپ قالسا بولىدۇ» دېيىشەتتى. ئەسلىدە كاپىتان سىتېرت شىماللىق سەككىز يۈز ئاتلىق ئەسكىرى بىلەن جورجىيەگە ئۇشتۇمتۇت ھۇجۇم قىلىپ، ئاتلارنىڭ شىمالغا ئاتىشى ئىنگىلىز مىللى كېلىدىغان رومېنى ئىشغال قىلماقچى، ئاتلارنى بىلەن ئېنىپىنىڭ ئارىلىقىدىكى مۇھىم تۆمۈر يولىنى ئۈزۈپ تاشلاپ، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ تۈگۈنى بولغان ئاتلارغا بېسىپ كىرىپ، ئۇ يەردىكى زاۋۇتلار بىلەن ھەربىي ئەشيالارنى ۋەيرانچىلىققا ئۇچراتماقچىدى.

بۇ تولىمۇ خەتەرلىك پىلان ئىدى. ئەگەر گېنېرال فوررېست بولمىغان بولسا، جەنۇبىنىڭ زىيىنى ئىنتايىن ئېچىنىشلىق بولاتتى. بۇ گېنېرال دۈشمەن ئادىمىنىڭ ئۈچتىن بىرىگە تەڭ كەلگۈدەك ئەسكەرنى باشلاپ - ئۇلار ناھايىتى سەر خىل ئەسكەرلەر ئىدى - ئۇلارنىڭ كەينىدىن قوغلىدى. ئۇلار رومېغا يېتىپ بارغۇچە يېتىشىۋېلىپ، كېچە - كۈندۈز دېگۈدەك جەڭ قىلىپ، ئۇلارنى پۈتۈنلەي ئەسىرگە ئالدى.

بۇ خەۋەر بىلەن چانسېلورسۇلدىكى جەڭنىڭ غەلبە خەۋىرى

ئاتلانتاغا بىرلا ۋاقىتتا دېگۈدەك يېتىپ كېلىپ، پۈتۈن شەھەر تەنتەنە شاۋقۇنى بىلەن لەرزىگە كەلدى. چانسېلورسىۋىلىدىكى جەڭنىڭ ئەھمىيىتى ئىنتايىن چوڭ ئىدى. كاپىتان سىترېتنىڭ زەربىدار ئەترىتىدىكىلەرنىڭ ئەسىرگە چۈشۈپ قالغانلىقىمۇ شىماللىقلارنى رەسۋا قىلدى.

«ياق، ئەپەندى، ئۇلار، ياخشىسى فوررېستقا چاقچاق قىلىشمىسۇن!» دېيىشەتتى ئاتلانتالىقلار غەلبىدىن كۆڭۈللىرى يايىراپ. ئۇلار يەنە بۇ قېتىمقى غەلبىلىك جەڭنىڭ جەريانى توغرىلۇق بىر - بىرلىرى بىلەن ئاجايىپ كۆڭۈلۈك سۆزلىشەتتى.

• جەنۇب ئىتتىپاقى ياخشى ۋەزىيەتنىڭ تەرەققىياتى، خەلقنىڭ قىزغىن كەيپىياتى بىلەن تەڭ ئۆرلەپ كېتىۋاتاتتى. گىرانتىنىڭ شىماللىق قوشۇنى 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن باشلاپ ۋېكس قەلئەسىگە قورشاپ ھۇجۇم قىلىۋاتاتتى، س. جېكسون چانسېلورسىۋىلىدا ئېغىر يارىلاندى. بۇ جەنۇبىنىڭ ئەڭ ئېچىنىشلىق زىيىنى ئىدى. گېنېرال كوب فىرېدېرىك قەلئەسىدە قۇربان بولۇپ، جورجىيە ئۆزىنىڭ ئەڭ باتۇر، ئەڭ تالانتلىق بىر ئوغلانىدىن ئايرىلىپ قالدى. ئەمما، شىماللىق ئالۋاستىلار فىرېدېرىك قەلئەسى بىلەن چانسېلورسىۋىلىدىكى مەغلۇبىيەتكە ئوخشاش مەغلۇبىيەتكە ئەمدى بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ، چوقۇم تەسلىم بولىدۇ، ئۇ چاغدا بۇ دەھشەتلىك ئۇرۇشمۇ ئاخىرلىشىدۇ.

7 - ئاينىڭ باشلىرىدا گېنېرال لېنىڭ پېنسىلۋانىيەگە قاراپ يۈرۈش قىلغانلىقى توغرىلۇق دەسلەپتە مەش - مەش گەپ تارقىلىپ، كېيىن تېز خەۋەرلەر گېزىتىدە راستلىقى ئىسپاتلاندى. گېزىتكە، گېنېرال لې دۈشمەن رايونلىرىغا بېسىپ كىردى! گېنېرال لې ھۇجۇم ئۈستىدە! بۇ ئاخىرقى جەڭ بولۇپ قالغۇسى! دېگەندەك خەۋەرلەر بېسىلىشقا باشلىدى.

ئاتلانتالىقلار بۇ خەۋەرلەردىن مەست بولۇپ، ئۇلاردىن ئۆچ

ئالدىنقى كۈنلەرنىڭ تېزرىك كېلىشىنى تۆت كۈزلىرى بىلەن كۈتۈشۈۋاتاتتى. شىماللىقلارنىڭ ئۇرۇش ئۆزىنىڭ ماكانلىرىدا بولسا قانداق بولىدىغانلىقىنى، يەرلەر تېرىقىسىز قالسا، ئات - كالىلار بۇلانسى، ئۆيلەر كۆيدۈرۈلسە، قېرىلار بىلەن بالىلار زىندانلارغا تاشلانسا، ئاياللار بىلەن نارەسىدىلەر ئۆز ماكانلىرىدىن قوغلىنىپ ئاچ - يالىڭاچ قالسا نېمە كۈنلەرنى كۆرىدىغانلىقىنى بىلىدىغان ۋاقتى كېلىۋاتاتتى.

ھەممە ئادەم شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ مىسسورى، كېنتاكى، تېننېس ۋە ۋىرگىنىيەلەردە قىلغان ئىشلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىلەتتى، ئۇلارنىڭ بېسىۋالغان جايلاردا ئۆتكۈزگەن جىنايەتلىرىنى كىچىك بالىلارمۇ قورقۇپ تۇرۇپ بارماقلىرى بىلەن ساناپ بېرەلەيتتى. ھازىر ئاتلانتادا تېننېستىن قېچىپ كەلگەن مۇساپىرلار كۆپ بولۇپ، ئۆزلىرىنىڭ بېشىدىن كەچۈرگەن ئازابلىرىنى سۆزلەيدىغان بولسا، ھەرقانداق ئادەمنى يىغلىتىۋېتەتتى. ئۇ يەرلەردە جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قوللىغۇچىلىرى ئىنتايىن ئاز بولغاچقا، ئۇرۇشنىڭ ئۇلارغا كەلتۈرگەن ئاپىتىمۇ ئىنتايىن ئېغىر ئىكەن، ھەممە چېگرا رايونلارغا ئوخشاش، كىشىلەر بىر - بىرىنى پاش قىلىشىدىكەن، ئۇرۇق - تۇغقانلار بىر - بىرىنى ئۆلتۈرۈشىدىكەن. بۇ مۇساپىرلار پېنىسىلۋانىيەنى تۈزلىۋېتىشنى كۈچلۈك تەلەپ قىلىشاتتى. شۇنداق بولسا، ئەڭ مۇلايىم مومايلارمۇ خۇشاللىقتىن سەكرىشىپ كېتىدۇ، دېيىشەتتى.

لېكىن، ئالدىنقى سەپتىن كەلگەن خەۋەرلەردىن قارىغاندا، گېنېرال لې پېنىسىلۋانىيەدىكى خۇسۇسىيلارنىڭ نەرسىلىرىگە تەگمەسلىك، بۇلاڭ - تالاڭ قىلغانلارنى ئېتىپ تاشلاش، ئارمىيەگە كېرەكلىك نەرسىلەرنىمۇ سېتىۋېلىپ ئىشلىتىش توغرىلۇق بۇيرۇق چۈشۈرۈۋېتىمىش. شۇنداقلا بولسا، گېنېرال لې ئۆزىنىڭ خەلق ئارىسىدىكى ياخشى ئاتىقىنى پۈتۈن شان - شۆھرىتى ھېسابىغا ئاران ساقلاپ قالالىشى مۇمكىن. ئۇ يەردىكى

ھەممە نەرسە تولۇق چوڭ - چوڭ ئامبارلاردىنمۇ بىر نەرسە ئالدۇرماسمۇ؟ گېنېرال لې زادى نېمە ئويلايدىغاندۇ؟ بىزنىڭ يېڭىلىرىمىزگە ئۆتۈك، كىيىم - كېچەك، ئات دېگەندەك نەرسىلەر جىددىي لازىم ئەمەسمۇ؟

مادې دوختۇرنىڭ ئوغلى دارستىن يېقىندا جىددىي بىر پارچە خەت كەلدى. ئۇنىڭدا دېيىلگەن گەپلەر 7 - ئاينىڭ بېشىدا ئاتلانتاغا كەلگەن بىردىنبىر يېڭى خەۋەر بولۇپ، كىشىلەر ئۇ خەتنى قولدىن - قولغا ئېلىپ ئوقۇپ چىقتى، ھەممىلا ئادەم قاتتىق غەزەپكە كەلدى.

«دادا، ماڭا تېز ئارىدا بىر پارە ئۆتۈك ئەۋەتىپ بېرەلەرسەنمۇ؟ يالاڭ ئاياغ يۈرگىنىمگە ئىككى ھەپتە بولدى، ھازىرغىچە ھېچ يەردىن ئۆتۈك تاپالمىدىم. پۈتۈم كىچىكرەك بولغان بولسا باشقا يېڭىلىرىگە ئوخشاش، ئۆلگەن شىماللىقلارنىڭ پۈتىدىن سالدۇرۇۋالغان بولاتتىم. لېكىن، ھازىرغىچە پۈتى مېنىڭكى بىلەن ئوخشاش شىماللىق ئالۋاستىدىن بىرىسمۇ تاپالمىدىم. ئەگەر ئەۋەتەلەيدىغان بولساڭ، پوچتىدىن سالما، يېرىم يولدا ئۆتۈكنى ئوغرىلىۋالدىمۇ، ئۇلارغا مەن بىر نېمە دېيەلمەيمەن. پىل پويىزغا ئولتۇرۇپ ئەكېلىپ بەرسۇن. ئەمدى مەن بارغان يېرىمىزدىن خەت يازمەن. ھازىرچە نەگە بېرىشىمىزنى بىلمەيمەن، شىمال تەرەپكە يۈرۈش قىلىدىغانلىقىمىزنىلا بىلىمەن، ھازىر بىز مارلاندا، باشقىلار پېنىسلۋانىيەگە بارىدىكەنمىز، دېيىشىۋاتىدۇ ...»

دادا، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ قىلغىنىنى بىزمۇ قىلساق بولاتتى، لېكىن گېنېرال لې ئۇنىمايدۇ. مەن بىردەملىك ھېسسىيات بىلەن شىماللىقلارنىڭ ئۆيلىرىنى كۆيدۈرۈپ ئېتىلىپ كېتىشىنى خالىمايمەن. دادا، بۈگۈن بىز، ئېھتىمال سەنمۇ كۆرۈپ باقمىغان ئاجايىپ چوڭ بىر بۇغدايلىقتىن ئۆتتۇق. بىزنىڭ ئۇ يەردە بۇنداق بۇغدايلىقلار يوق. بىز شۇ يەردە ئازراق بۇلاڭچىلىق قىلدۇق، بۇنىڭغا مەن ئىقرار. چۈنكى،

قورساقلىرىمىز ئېچىپ چىدىيالىماي قالغاندۇق. بۇنداق ئىشلارنى گېنېرال بىلىپ قالمىسلا خەتەر چىقمايدۇ. بىراق، ئۇ بۇغداينىڭ بىزگە ھېچبىر پايدىسى بولمىدى. يىگىتلىرىمىزنىڭ كۆپى تولغاق بولۇپ قالغانىدى. ئۇ بۇغداينى يېگەندىن كېيىن كېسلى تېخىمۇ يامانلاپ كەتتى. تولغاق بولۇپ قالغاندا يول مېڭىشنىڭ جاراھەتلىنىگەن پۇت بىلەن يول مېڭىشتىنمۇ بەك قىيىن بولىدىغانلىقىنى بىلسەڭ كېرەك. دادا، ماڭا چوقۇم ئۆتۈك ئەۋەتىپ بەرگىن. مەن ھازىر پورۇچىك بولدۇم، شۇڭا مەندەك ئۇنۋانى بار ئادەمنىڭ فورمىسى بىلەن پاگوئىلىرى بولمىسىمۇ ئۆتۈكى بولۇشى كېرەكقۇ، ئاخىر.

قوشۇنىمىزنىڭ پېنسىلۋانىيەگە سالامەت يېتىپ بېرىۋېلىشىنىڭ ئۆزى مۇھىم ئىش. يەنە بىر قېتىم غەلبىلىك جەڭ قىلساق ئۇرۇشمۇ ئاخىرلىشىدۇ. ئۇ چاغدا دارس مادېغا كىيمەن دېسە ئۆتۈك دېگەن كۈرمىنىڭ تېپىلىدۇ. يىگىتلىرىمىزمۇ كەينىگە قايتىپ، ھەممىمىز خۇشاللىققا چۆمۈمىز. مادې خانىم ئوغلىنىڭ سالامەت قايتىپ كەلگەنلىكىنى، ئەمدى ئىككىنچى ئۆيدىن ئايرىلمايدىغانلىقىنى بىلسە خۇشاللىققا يىغلاپ كېتىدۇ.»

3 - ئىيۇلدا شىمال تەرەپتىن كېلىدىغان تېلېگراممىلار بىردىنلا توختاپ كەتتى. 4 - ئىيۇلدىن باشلاپ ئانچە - مۇنچە ئۆزگەرتىش كىرگۈزۈلگەن خەۋەرلەر ئاتلانتادىكى قوماندانلىق ئىشتابىغا ئاندا - ساندا كېلىشكە باشلىدى. ئەسلىدە پېنسىلۋانىيەدە قاتتىق جەڭ بولغانىدى. بۇ جەڭ گېتتىس دېگەن كىچىك بىر بازارنىڭ ئەتراپىدا بولغان بولۇپ، گېنېرال لې پۈتۈن قوشۇنىنى شۇ جەڭگە سالغانىدى. خەۋەرلەر يەنە تازا ئېنىق ئەمەس، كېلىشىمۇ ئاستا ئىدى. جەڭ دۈشمەن رايونىدا بولۇۋاتقاچقا، خەۋەرلەر ئالدى بىلەن مارلاندا كېلىپ، ئۇ يەردىن رېچمانداقا، ئاندىن ئاتلانتاغا كېلەتتى.

كىشىلەرنىڭ ئەندىشىسى بارغانسېرى كۈچىيىشكە، شەھەرنى

ئاستا - ئاستا قورقۇنچ بېسىشقا باشلىدى. ھەممىدىن يامان بولۇۋاتقىنى، ھەقىقىي ئەھۋالنىڭ ئېنىق بولماسلىقى ئىدى. ئوغۇللىرى ئالدىنقى سەپكە كەتكەنلەرنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر ئوغۇللىرىنىڭ پېنسىلۋانىيەدە بولماسلىقىنى تىلشەتتى، ئوغۇللىرىنىڭ دارس ماددى بىلەن بىر پولىكتا ئىكەنلىكىنى بىلىشىدىغانلار ئامالسز لام - جىم دەپىشمەيتتى. ئەمما، ھەممىسىلا بۇ قېتىمقى شىماللىقلارنى مەڭگۈ ئۇجۇقتۇرۇۋېتىدىغان ئۇرۇشقا قاتنىشىشنى ئۆزلىرى ئۈچۈن شەرەپ، دەپ بىلىشەتتى.

پىتتىپات ھامىنىڭ ئۆيىدىكى ئۈچ ئايال يوشۇرۇش مۇمكىن بولمىغان قورقۇنۇچ ئىچىدە بىر - بىرىگە قارىشىپ ئۈنچىقماي ئولتۇرۇشاتتى، چۈنكى ئاشلىپى دارس بار پولىكتا ئىدى. ناھايەت، 5 - ئىيۇل شۇم خەۋەر يېتىپ كەلدى، ئەمما بۇ رىچماندىنڭ ئەمەس، غەرب تەرەپنىڭ خەۋىرى ئىدى. ۋىكىس قەلئەسى ئۇزاققا سوزۇلغان دەھشەتلىك مۇھاسىرىدىن كېيىن قولىدىن كەتكەندى. ئەمەلىيەتتە، مىسسىسىپى دەرياسىنىڭ پۈتۈن ئېقىنى، ساينىت - لۇئىستىن تارتىپ يېڭى ئورلىيانغىچە بولغان يەرلەرنىڭ ھەممىسى شىماللىقلارنىڭ قولىغا ئۆتۈپ، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ زېمىنى ئىككى تەرەپكە بۆلۈنۈپ كەتكەندى. بۇ خەۋەر ئاتلانتا خەلقىگە باشقا ھەرقانداق يامان خەۋەردىنمۇ بەكرەك قورقۇنچ ۋە غەم - قايغۇ ئېلىپ كەلدى. لېكىن، ھازىر ئۇلارنىڭ ئويلايدىغىنى ۋىكىس قەلئەسىدىن كۆپرەك پېنسىلۋانىيەدىكى گېنېرال لى ئېلىپ بېرىۋاتقان جەڭ ئىدى. گېنېرال لى شەرق تەرەپتىكى جەڭدە غەلبە قىلىدىغان بولسا، ۋىكىس قەلئەسىنىڭ قولىدىن كېتىشى ئانچە چوڭ ئاپەت ھېسابلانمايتتى. ئۇنىڭ ئورنىغا پېنسىلۋانىيە، نيۇيورك، ۋاشىنگتونلار بار - دە. ئۇ شەھەرلەر قولغا چۈشىدىغان بولسا، شىماللىقلار پۈتۈنلەي پالەچ ھالەتكە چۈشۈپ قالاتتى. شۇنىڭ بىلەن مىسسىسىپى دەرياسىنىڭ غول ئېقىنى رايونلىرىدىكى تارتقان زىيانمۇ ئانچە كۆپ

بولمايتتى.

ۋاقىت ئېغىر تىنىقلار ئىچىدە جىمجىت ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. ئايەتنىڭ قارا بۇلۇتلىرى پۈتۈن شەھەرنى قاپلاپ، پارلاپ تۇرغان قۇياشنىمۇ خىرلەشتۈرۈۋەتكەنىدى. كىشىلەر ئۇشتۇمتۇت باشلىرىنى كۆتۈرگەندە، ئاسماننىڭ كۆكلىكىگە، سۈزۈكلۈكىگە ئىشەنمىگەندەك، ئۇنى قاپقارا بۇلۇت بېسىپ كەتكەندەك ھەيران بولۇپ كۆككە تىكىلەتتى. ئاياللارنىڭ ئۆيلىرىنىڭ ئالدىدا، ئادەم ماڭىدىغان يوللاردا، چوڭ كوچىلارنىڭ مەركەزلىك جايلىرىدا توپلىشىپ تۇرۇشقانلىقىنى كۆرگىلى بولاتتى. ئۇلار بىر - بىرىگە ياخشى خەۋەرلەرنىڭ يوقلۇقىنى ئېيتىشاتتى، تەسەللى بېرىشەتتى، ئۆزلىرىنى بولسا باتۇر ئاياللاردەك تۇتۇشاتتى، لېكىن، گېنىپرال لې قۇربان بوپتۇدەك، بىز تەرەپ جەڭدە يېڭىلىپتۇ، ئۆلگەن، يارىلانغان جەڭچىلەرنىڭ تىزىملىكى ئارقا - ئارقىدىن كېلىۋېتىپتۇ، دېگەندەك گەپ - سۆزلەر جىمجىت كوچىلاردا يوشۇرۇن ئېقىمۇ يۈرۈۋاتاتتى. كىشىلەر ئۇ خەۋەرلەرگە ئامال بار ئىشەنمەسلىكىنى ئويلىسىمۇ، لېكىن يىراق - يېقىندىكى ئادەملەرنىڭ ئۈچۈر بېرىش ئورنى بىلەن قوماندانلىق ئىشتابىغا خەۋەر ئوقۇش ئۈچۈن ئايىغى ئۈزۈلمەي كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇشاتتى. ئۇلار يامان خەۋەرلەر بولسىمۇ ئاڭلىساق، دېيىشەتتى.

توپ - توپ ئادەملەر پويىز ئىستانسىسىدا، پويىزدا كەلگەن خەۋەرلەرنى ئوقۇش تەمەسىدە تۇرۇشاتتى، ئۇلار پوچتىخانلارنىڭ، دەرۋازىسى تاقاق گېزىتخانىنىڭ ئالدىلىرىدىمۇ بار ئىدى. ھەممىسىلا ھەيران قالغۇدەك ھالدا سۈرلۈك، جىمجىت ئىدى، گەپ - سۆز قىلىشمايتتى. ئارىلاپ قېرى بوۋايلىرىنىڭ تىترەپ تۇرغان ئاۋازدا، خەۋەر بارمۇ، دەپ سوراپ قويۇشلىرى ئاڭلىنىپ قالاتتى، ئۇنىڭ جاۋابى كۈندە تەكرارلىنىپ تۇرىدىغان: «شىمال تەرەپتىن كەلگەن تېلېگراممىلاردا، جەڭ داۋاملىشىۋاتىدۇ، دېگەندىن باشقا گەپ يوق ئىكەن» دېگەن گەپ بولاتتى. بۇ گەپ

ئۇلارنىڭ غەزىپىنى ئەمەس، بەلكى سۈكۈتلۈك كەيپىياتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىۋېتەتتى. پىيادە ۋە پەيتونلاردا كېلىشكەن ئاياللار توپنىڭ سىرتىدا تۇرۇشاتتى، ئۇلارنىڭ قوشۇنىمۇ كۆپىيىۋاتاتتى. قىستاڭچىلىقتىكى ئىسسىق ۋە پۇتلارنى خاتىرجەمسىزلىنىپ ئۇرۇپ تۇرۇشلاردىن كۆتۈرۈلگەن چاڭلار ئەتراپنىڭ ھاۋاسىنى قاتتىق بۇزۇۋەتكەنىدى. ئاياللار گەپ قىلىشمايتتى، ئەمما ئۇلارنىڭ تۇرۇلۇپ كەتكەن چىرايلىرىدىن ئۈنسىز بىر ئىلتىجا ئەكس ئەتتىپ تۇراتتى، بۇ خىل ئىلتىجا ئۇن سېلىپ يىغلىغاندىنمۇ بەكرەك جاراڭلىق ئىدى.

شەھەردىكى ھەممە ئائىلىلەردىن دېگۈدەك ئالدىنقى سەپكە كەتكەنلەر بار ئىدى، بەزىلىرى بالىلىرى، بەزىلىرى قېرىنداشلىرى، ئاتىلىرى، سۆيگەن يىگىتلىرى، بەزىلىرى ئەزىزلىرى ئىدى. ھەممىلا ئادەم ئۇلارنىڭ ئۆلگەنلىك خەۋىرى كېلىپ قېلىشى مۇمكىن، دەپ ساقلاپ تۇرۇشاتتى. ئۇلار ئۆلۈم خەۋەرلىرىنى ئاڭلاشقا رازىكى، مەغلۇپ بولغان خەۋەرنى ئاڭلاشقا رازى ئەمەس ئىدى، شۇڭا كالىلىرىدا مەغلۇپ بولىمىز دەيدىغان ئۇقۇم يوق ئىدى. ئۇلارنىڭ ئادەملىرى ئۆلۈپ كەتكەن، ھەتتا مۇشۇ تۇرقدا پېنسىلۋانىيەنىڭ ئاپتاپ كۆيدۈرۈپ تۇرىدىغان قاقاس داللىرىدا خۇددى مۆلدۈر سوقۇۋەتكەن زىرائەتلەرگە ئوخشاش قىرىلىپ كېتىۋاتقان بولۇشى مۇمكىن، لېكىن ئۇلار جانلىرىنى تىكىپ قوغداۋاتقان ئىزم مەڭگۈ ئۆلمەيدۇ، قۇربان بولغانلارنىڭ ئورنىنى مېڭىغان يېڭى ئەۋلادلار، كۈل رەڭ كىيىملەرنى كىيگەن، ئىسيان شوئارلىرىنى توۋلاشقان ياشلار باسدۇ. لېكىن، ئۇلار بۇ ئىزباسارلارنىڭ نەدىن كېلىدىغانلىقىنى بىلمەيتتى، ئۇلاردا پەقەت ئاسماندا ئادىل ۋە مۇتلەق ساداقەت تەلەپ قىلىدىغان تەڭرىنىڭ بارلىقىغا ئىشەنگەندەك، گېنېرال لېنىڭ دانالىقىغا، ۋىرگىنىيە ئارمىيەسىنىڭ جەڭدە يېڭىپ چىقىدىغانلىقىغا بولغان ئىشەنچلا بار ئىدى.

سىكارلېت بىلەن مېلانىيە، پىتتىپات خېنىم ئۈچى

ئولتۇرغان پەيتون «كۆزەتكۈچى گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ دەۋرۋازىسى ئالدىدا توختىدى، پەيتوننىڭ سايۋىنى كەينىگە قاتلاپ قويۇلغانىدى، ئۈچىلىسىنىڭ قولىدا كۈنلۈك. سىكارلىپتىنىڭ قوللىرى تىترەپ تۇرۇۋاتقاچقا، كۈنلۈكىمۇ توختىماي مىدىرلاپ تۇراتتى. پىتتىي ھامما قاتتىق ھاياجاندا ئىدى، بۇرنى خۇددى توشقاننىڭ بۇرنىدەك قىمىرلاپ تۇرۇۋاتاتتى. پەقەت مېلانىيەلا قاتۇرۇپ قويغان ھەيكەلدەك مىدىر - سىدىر قىلماي ئولتۇراتتى، ئەمما بىر جۈپ قارا كۆزى بارغانسېرى يوغىناپ كېتىۋاتقاندا كۆرۈنەتتى. ئىككى سائەتنىڭ ئىچىدە ئۇ پىتتىي ھاممىنىڭ تۈز سالغان قۇتسىنى ئۇنىڭغا ئېلىپ بەرگەن چاغدىلا گەپكە ئېغىز ئاچتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ ھاياتىدا ھاممىسىغا مۇشۇ قېتىملا سەل سوغۇق تەلەپپۇزدا گەپ قىلدى.

— بۇنى ئېلىڭ، ھامما، ھوشىڭىزدىن كەتكۈدەك بولسىڭىز پۇرۇۋالارسىز. سىزگە ئېيتىپ قوياي، ئەگەر ھوشىڭىزدىن كەتسىڭىز، سىزنى پىتتىر تاغام ئۆيگە ئاپىرىپ قويسۇن. مەن بۇ يەردىن ئايرىلالمايمەن، بىرەر خەۋەر ئاڭلىغۇچە مۇشۇ يەردە تۇرىمەن. سىكارلىپتىنىمۇ كەتكۈزمەيمەن.

سىكارلىپتىنىڭمۇ بۇ يەردىن كەتكۈسى يوق ئىدى، بۇ يەردىن كېتىپ قالسا، ئاشلىپىنىڭ تۇنجى خەۋىرىنى ئاڭلىيالماي قېلىشىدىن ئەنسىرەيتتى. ياق، پىتتىپات ھامما ئۆلۈپ قالغان تەقدىردىمۇ ئۇ بۇ يەردىن كەتمەيدۇ. ئاشلىپى ھازىر نەدىدۇر بىر يەردە جەڭ قىلىۋاتقاندۇ ياكى ئۆلۈپمۇ كەتكەندۇ. نېمىلا بولسۇن، بۇ يەر ئۇنىڭ خەۋىرىنى بىلگىلى بولىدىغان بىردىنبىر يەر، شۇڭا ئۇ بۇ يەردىن كەتمەيدۇ.

سىكارلىپت ئەتراپىغا كۆز سېلىپ چىقتى، ھەممىسىلا ئۆزىنىڭ دوستلىرى ۋە قوشنىلىرى ئىدى. مادې خانىم ئون بەش ياشلىق پىلغا يۆلىنىپ بىر چەتتە تۇراتتى، شىلەپىسى قىڭغىيىپ قاپتۇ. ئاچا - سىڭىل مىكلورلارمۇ تىترەپ تۇرغان كالىپۇكلىرى بىلەن چىشلىرىنى ئاران يېپىپ تۇرۇشۇپتۇ. ئېلىسن خانىم

خۇددى ئىسپارتاكنىڭ ئانىسىدەك غادىيىپ تۇرىدۇ، شۇنداقتمۇ ئۇنىڭ چۇۋۇلۇپ كەتكەن ئاپپاق چاچلىرىدىن كۆڭلىنىڭ بىئاراملىقىنى بىلىۋالغىلى بولاتتى. فەننى ئېلىسىنىڭ چىرايى خۇددى ئەرۋاھتەك تاتىرىپ كېتىپتۇ (ئۇ ئىنىسى ئۈچۈن بۇنچىلىك قايغۇرۇپ كەتمەيدۇ. ئەمەسە ئۇنىڭمۇ ھېچكىم بىلمەيدىغان سۆيگەن يىگىتى ئالدىنقى سەپكە كەتكەن بولغىمىدى؟). مېرۋېتېر خانىم پەيتوندا مايېلىنىڭ قولىنى ئالدىنىغا ئېلىپ جىمجىت ئولتۇرىدۇ. مايېلىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغىنىغا خېلى بولغان بولسا كېرەك، يوغان چاپانغا ئورنىلىۋالغىنى بىلەنمۇ قورسىقى بىلىنىپ، كۆزگە باشقىچە كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ. لوئىسانانىڭ قوشۇنى پېنىسلۋانىيەگە بارمىغان تۇرسا، ئۇ نېمىدىن ئەنسىرەيدىغاندۇ؟ بەلكىم يۇڭلۇق ئۇ پاكىر پىدائىي ئەسكەر شۇ تۇرقىدا رېچماندا تۇرۇۋاتقان بولسا كېرەك.

بىر چاغدا توپنىڭ سىرتى داۋالغۇپ ئالدى تەرەپتىن تار بىر يول ئېچىلدى. رېت باتلىر ئاتلىق پىتتىپات خېنىمنىڭ پەيتونغا قاراپ كېلىۋاتاتتى، ئۇنىڭغا نەدىن كەلگەن جۈرئەت بۇ؟ مۇشۇنداق چاغدا، غەزەپلىنىپ تۇرغان ئادەملەرنىڭ ئەسكەر كىيىمى كىيىمگەن ئۇنى ئارىغا ئېلىۋېلىپ كىيىملىرىنى تارتقۇشلاپ يىرتىۋېتىشىدىن قورقمىغىنىنى قارا بۇنىڭ، ئويلىدى سىكارلېت. ئۇ يېقىن كەلگەندە، ئۇنىڭ كىيىملىرىنى يىرتىپ - يىرتىۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. ئاستىدا ئات، ئۈستىدە ئاپپاق كاستۇم - بۇرۇلكا، پۇتىدا پارقىراپ تۇرغان ئۆتۈك، ئاغزىدا تاماكا، ئۆزى شۇنداق مەغرۇر، ساغلام. ئاشلىپى ۋە باشقا يىگىتلەر بولسا جەڭ مەيدانىدا يالاڭ ئاياغ، پۈتۈن بەدىنىنى تەر باسقان، قورساقلىرى ئاچ، ئاشقازان كېسىلىگە گىرىپتار بولغان، شۇنداق ھالەتتە تۇرۇپ يەنە شىماللىقلار بىلەن جەڭ قىلىۋاتقان ... مۇشۇنداق ئەھۋالدا ئۇ قانداقمۇ بۇ قىياپىتى بىلەن بۇ يەرگە كېلىشكە جۈرئەت قىلغاندۇ؟

ئۇ ئاستا كېلىۋاتاتتى، نۇرغۇن ئادەملەر ئۇنىڭغا يەۋەتكۈدەك قىلىپ قارىشاتتى. قېرىلار بوش ئىسقىرتىپ قويۇشتى، ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان مېرۇبېر خانىم ئورنىدىن سەل قوزغىلىپ قويۇپ: «ھايانكەش سودىگەر!» دەپ ۋارقىراپ قويدى. ئۇنىڭ تەلەپپۇزى بۇ گەپنى تېخىمۇ سەت، تېخىمۇ زەھەرلىك تۈسكە كىرگۈزۈپ قويدى. ئەمما، رېت باتلىرىنىڭ پەرۋايى پەلەك، شەلەپسىنى بېشىدىن ئېلىپ مېلانىيە بىلەن پىتتىپات خېنىمغا سالام بەردى، ئاندىن سىكارلېتنىڭ يېنىغا كېلىپ، سەل ئېگىشتى - دە، بوش ئاۋازدا ئۇنىڭغا:

— مادې دوختۇرنى بىزنىڭ غەلبىمىز توغرىسىدا نۇتۇق سۆزلەشكە تەكلىپ قىلىشىڭىز قانداق؟ ئۇ، بىزنىڭ غەلبىمىز تۇغىمىز ئۈستىدىكى بۈركۈت كەبى ئۇلۇغدۇر، دەپ نۇتۇق سۆزلىسە بولمامدۇ؟ — دېدى.

سىكارلېت ئۇ گەپسىزمۇ نېرۋىلىرى جىددىيلىشىپ نېمە قىلارنى بىلمەي تۇراتتى، بۇ گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، خۇددى ئاچچىقى تۇتقان مۇشۇكتەك كەينىگە قايرىلىپ، ئۇنى قاتتىق تىللىۋەتمەكچى بولغانىدى، ئاڭغىچە باتلىر قولىدا شەرەت قىلىپ ئۇنى باستى.

— ھەرقايسىڭلارغا بىر ئىشنى دەپ قويماقچىمەن، — دېدى ئۇ ئۈنلۈك سۆزلەپ، — بايا مەن ئىشتابقا بارغان، ئۆلگەن، يارىدار بولغانلارنىڭ دەسلەپكى تىزىملىكى كەپتۇ.

بۇ گەپ بىلەن تەڭ توپ ئىچىدە پىچىر - پىچىر گەپ باشلىنىپ، ئادەملەر قوماندانلىق ئىشتابقا قاراپ مېڭىشقا تەمىشەلدى.

— ئۇ يەرگە بارماڭلار! — باتلىر ئېگەردىن سەل كۆتۈرۈلۈپ تۇرۇپ توۋلىدى، — ئىسىملىك ئىككى گېزىتخانغا ئەۋەتىپ بېرىلدى، ھازىر بېسىلىۋاتىدۇ. مۇشۇيەر تۇرۇپ ساقلىساڭلارمۇ بولىدۇ.

— كاپىتان باتلىر، — مېلانىيە ئۇنى توۋلىدى، ياشقا تولغان

كۆزلىرى ئۇنىڭغا تەلمۈرۈپ تۇراتتى، — بىزگە خەۋەر بەرگىلى
كەلگىنىڭىزگە رەھمەت. ئىسىملىكلەر قاچانلاردا چاپلىنار؟
— ئۇزاققا بارمايدۇ، خانىم، گېزىتخانغا بېرىۋەتكەنگە يېرىم
سائەت بولدى. بۇ ئىشقا مەسئۇل ئوفىتسىر چوقۇم باستۇرۇپ
بولۇپلا ئېلان قىلىدۇ، بولمىسا خەق ئىشتابقا بېرىۋالىدۇ — دە.
ئەنە، قاراڭ!

گېزىتخاننىڭ يان دېرىزىسى ئېچىلىپ، ئىچىدىن بىر تۇتام
قەغەز تۇتۇۋالغان بىر قول چىقتى. ئۇنىڭدا يېڭىلا بېسىلىپ
بولغان ئىسىملىكلەر بار ئىدى. ئادەملەر يۈگۈرۈپ بېرىپ
قەغەزنى بۇلاشقا باشلىدى. بەزىلەر تاللىشىپ ئۇ قەغەزلەرنى
يىرىۋەتتى، ھەممىسىلا تىزىملىكنى كۆرۈپ بېقىشقا
ئالدىرايتتى. توختىماي: «مەن ئۆتۈۋالاي! مەن ئۆتۈۋالاي!» دەپ
تۈۋلىشىپ ئالدىغا مېڭىشقا ھەرىكەت قىلاتتى.

— ئاتنى تۇتۇپ تۇرۇڭ! — باتلىر شۇنداق دەپلا، ئاتنىڭ
بوجىسىنى پېتىپ تاغغا تاشلاپ بېرىپ توپ ئىچىگە قىستالدى.
بىر ئازدىن كېيىن، قولىدا بىر نەچچە ۋاراق قەغەز، قايتىپ
كېلىپ، بىرسىنى مېلانىيەگە بەردى، قالغىنىنى ئاچا — سىڭىل
مىكلورلارغا، مادې خانىمغا، مېرۋېتېر خانىمغا، ئېلىسن خانىمغا
ئۈلەشتۈرۈپ بەردى.

— چاپسان بولۇڭ، مېلانىيە! — سىكارلېت تاقەتسىزلىنىپ
ئۇنىڭغا تۈۋلىدى. مېلانىيەنىڭ قوللىرى تىترەپ كېتىۋاتقاچقا،
قەغەزدىكى خەتلەرنى ئېنىق كۆرەلمەي تىتىلداپ كېتىۋاتاتتى.
— سىز ئوقۇڭ، — دېدى مېلانىيە بوش ئاۋازدا سىكارلېتقا،
سىكارلېت قەغەزنى ئېلىپلا، ئاۋۋال W ھەرىپى بىلەن
باشلىنىدىغان ئىسىملارغا قارىدى. نەدىن باشلىنىدىغاندۇ؟ ھە،
ئاستىدا ئىكەن، سەل تۇتۇق بېسىلىپ قاپتۇ. ۋىتى، — ئۇ
ئوقۇشقا باشلىدى، ئاۋازى تىترەپ كېتىۋاتاتتى، — ۋىلىكىس ...
ۋىن ... زېبولون ...

— ئاھ، مېلانىيە، ئۇنىڭ ئىسمى بۇنىڭدا يوق ئىكەن! يوق

ئىكەن! نېمە بولدۇڭىز، ھامما؟ تۈز قۇتسىنى ئېلىڭ، ھاممانى يۆلەپ تۇرۇڭ، مېلانىيە.

مېلانىيە خەقلەرنىڭ ئالدىدىلا يىغلاپ كەتتى ھەم پىتتىپاتنىڭ بېشىنى يۆلىگەچ، قۇتىدىن تۈزنى ئېلىپ بۇرنىنىڭ تېگىگە باستى. سىكارلېتمۇ موماينىڭ بەدىنىنى يۆلىگەچ، ئىچىدە شاد بىر ناخشىغا تۈۋلاشقا باشلىدى. ئاشلىپ ھايات ئىكەن، يارىلىنىپمۇ باقماپتۇ. تەڭرى نېمىدېگەن ياخشى، ئۇنى پاناھدا ئامان ساقلاپ كەپتۇ! نېمىدېگەن ...

شۇ ئارىلىقتا ئۇ بىرسىنىڭ بوش ئىڭرىغان ئاۋازىنى ئاڭلاپ قايىرلىپ، فەنى ئېلىسىنىڭ بېشىنى ئاپىسىنىڭ مەيدىسىگە قويۇۋالغانلىقىنى كۆردى، ئېلىسىن خانىمنىڭ نېپىز لەۋلىرى مىدىرلاپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ھارۋىكەشكە: «قايتايلى، چاپسان بول!» دېدى. سىكارلېت ئىسىملىككە تېز كۆز يۈگۈرتۈپ چىقتى، ئۇنىڭدا خۇڭ ئېلىسىنىڭ ئىسمى يوق ئىدى. دېمەك، فەننىنىڭ يىگىتى ئالدىنقى سەپتە، قۇربان بوپتۇ - دە، كىشىلەر ھېسداشلىق بىلەن ئېلىسىن خانىمنىڭ پەيتونىغا جىمجىت تۇرۇپ يول بوشىتىپ بەردى. ئارقىدىنلا ئاچا - سىڭىل مىكلورلارنىڭ كىچىك پەيتونى ماڭدى. پەيتونى فائىن خانقىز ھەيدىگەن. چىرايى تامدەك تاتىرىپ كەتكەنىدى، خويى خانقىزنىڭ چىرايى ئۇنىڭكىدىنمۇ بەتتەر ئىدى، سىڭىلىسىنىڭ يېنىدا، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ ئولتۇراتتى، ئىككىلىسى بىردىنلا قېرىپ كەتكەندەك كۆرۈنۈپ كەتتى. دالاس ئۇلارنىڭ ئەڭ ئارزۇلۇق ئىنىسى ھەم دۇنيادا بىردىنبىر قېرىندىشى ئىدى، ئەمدى ئۇ ئۆلۈپ كەتتى.

— مېلانىيە! مېلانىيە! — مايىپلىنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى، ئۇ ناھايىتى خۇشال ئىدى، — لېنى سالامەت ئىكەن! ئاشلىپمۇ شۇنداق! خۇداغا مىڭ قەتلىە شۈكۈر، — شۇ ئارىلىقتا ئۇنىڭ ئۈستىگە ئارتىۋالغان يېپىنچىسى چۈشۈپ كېتىپ پومپايغان قۇرسىقى چىقىپ قالدى. مېرۋېتېر خانىمنىڭمۇ، مايىپلىنىڭمۇ

ئۇنىڭ بىلەن كارى بولمىدى، — مېلانىيە، قاراڭ! مادې خاتم بۇنىڭغا قاراڭ! دارسىمۇ ...

مادې خانىم كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىگە قاراپ بېشىنى ساڭگىلىتىپ تۇراتتى، بىرسىنىڭ ئۆزىنى توۋلاۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ بېشىنى كۆتۈردى، يېنىدا پىل بار ئىدى. ئۇنىڭ چىرايىنى كۆرگەن ھەرقانداق ئادەم ئۇنىڭغا نېمە بولغانلىقىنى دەررۇ چۈشىنەتتى.

— ئاپا! ئاپا! — دېدى پىل بەكمۇ مىسكىن ھالدا. مادې خانىم بېشىنى كۆتۈرۈشىگە، كۆزلىرى مېلانىيەنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى.

— ئەمدى ئۇنىڭغا ئۆتۈكنىڭ لازىمى قالمىدى.

— قەدىرلىك مادې خانىم! — مېلانىيە توۋلاپ كەتتى ۋە شۇئان پىتتىيات خېنىمنى سىكارلېتقا تۇتقۇزۇپ پەيتوندىن چۈشتى — دە، دوختۇرنىڭ پەيتونغا قاراپ ماڭدى.

— ئاپا، يېنىڭدا مەن بارغۇ، — پىل چىرايى تاتىرىپ كەتكەن ئاپىسىغا تەسەللى بېرىشكە بار ئىمكانىيىتى بىلەن تىرىشىۋاتاتتى، — سەن ماقۇل دېسەڭلا، مەن بېرىپ ھەممە شىماللىق ئالۋاستىلارنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ كېلىمەن ...

— ياق! — مادې خانىم ئوغلىنىڭ بىلىكىگە مەھكەم ئېسىلىۋالدى.

— پىل مادې، گەپ قىلماڭ، — مېلانىيە پىلغا بوش ئاۋازدا گەپ قىلغاچ مەپىگە چىقىپ مادې خانىمنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ ئۇنى باغرىغا باستى، ئاندىن پىلغا دېدى، — سىزمۇ كېتىپ قۇربان بولۇپ كەتسىڭىز، ئۇ چاغدا ئاپىڭىز قانداق قىلىدۇ؟ بۇنداق گەپنى ئىككىنچى قىلماڭ، بىزنى چاپسان ئۆيگە ئاپىرىپ قويۇڭ.

پىل ئاتنىڭ چولپۇرىنى قولغا ئالدى. شۇ ئارىلىقتا مېلانىيە سىكارلېتقا دېدى:

— ھامامنى سىز ئۆيگە ئاپىرىپ قويۇپ، ئاندىن دەررۇ مادې

خانمىنىڭ ئۆيىگە بېرىڭ. كاپىتان باتلىر، مادې دوختۇرغا خەۋەر بېرىپ قويالارسىزمۇ؟ ئۇ دوختۇرخانىدا ئىدى.

پەيتون تەرەپ - تەرەپكە تارقاپ كېتىۋاتقان ئادەملەرنىڭ ئىچىدىن چىقىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئادەملەرنىڭ بەزىلىرى خۇشال ئىدى، ئەمما كۆپچىلىكى قاتتىق زەربىدىن كېيىن تېخى ئېسىگە كېلىپ بولۇشمىغان، تېخىچە ھاڭۋىقىپ، ئورۇنلىرىدا قېتىپ تۇرۇشاتتى. سىكارلېت غۇۋا بېسىلغان تىزىملىكتىن بېشىنى كۆتۈرمەي، تونۇش - بىلىشلەرنىڭ ئىسىملىرى بارمۇ، يوق، تېز - تېز ئوقۇدى. ئاشلىپى سالامەت بولغاندىكىن، باشقىلارغا كۆڭۈل بۆلگۈسى كېلىپ قالغانىدى. نېمىدىگەن كۆپ ئىسىملار بۇ، ئاتلانتا بىلەن جورجىيە ئاز قۇربان بەرمەپتۇ.

ۋاي خۇدايىمەي! «لېيتنانت كالۋېرت رافورت» رافورت! ئۇشتۇمتۇت خېلى يىللار ئىلگىرىكى بىر كۈن سىكارلېتنىڭ يادىغا كەچتى. شۇ كۈنى ئىككىسى قېچىپ كەتكەن، كەچ كىرگەندە قورسىقى ئېچىپ ھەم قاراڭغۇدىن قورقۇپ قايتىپ كېلىشكەندى.

«فونتائېن يوسىف، جەڭچى» ئۇ مىجەزى ئوسالراق بالا بولىدىغان، خوتۇنى سالى يېڭىلا يەڭگەندى.

«كاپىتان مونرو لافايت» لافايت كاتلېن كالۋېرت بىلەن توي قىلماقچى بولغان، چاينىمۇ ئىچدۈرۈپ بولغانىدى. بىچارە كاتلېن. ئۇنىڭغا ئىنىسى بىلەن توي قىلىدىغان يىگىتى قۇربان بولۇپ قوشلاپ دەرد كەپتۇ. ھەممىدىن سالىنىڭ ئەھۋالى ئېغىر ئىكەن، چۈنكى ئۇ ئاكىسى بىلەن ئېرىدىن ئايرىلىپتۇ.

ھوي، بۇ نېمىدىگەن قورقۇنچلۇق خەۋەرلەر! سىكارلېتنىڭ ئايىغىنى ئوقۇشقا جۈرئىتى قالمىدى. شۇنداقتىمۇ، پىتتىپات ھامىنىڭ ئۆزىگە يۆلىنىپ تۇرغان بېشىنى ئورۇندۇقنىڭ بىر يېرىگە يۆلەپ قويۇپ، تىزىملىكىنى داۋاملىق ئوقۇشقا باشلىدى.

ئەلۋەتتە، ئەلۋەتتە، ئۇچىلىسىنىڭلا ئىسمىنىڭ «نارلېتون» بولۇشى ناتايىن. نابورچىك خاتالىشىپ بىر ئىسمىنى تەكرار

تۈزۈپ قويغانمىدۇ يا؟ ياق، ئۇنداق ئەمەس، راستلا شۇلار ئىكەن. «تارلېتون بىرپىنت، لېيتنانت»، «تارلېتون سىستۇئارت، كورپورال»، «تارلېتون توماس، ئەسكەر» بويىدە ئۇرۇش باشلانغان يىللا ئۆلگەن، ئۇنىڭ ۋىرگىنىيەنىڭ نەرىگە كۆمۈلگەنلىكىنى بىلىپ بولمايدۇ. تارلېتون ئائىلىسىدىكى يىگىتلەرنىڭ ھەممىسى تۈگەپتۇ. توم بىلەن قوشكېزەك ئاكا - ئۇكىلار پاراڭلىشىشنى، كۈلكە - چاقچاقنى ياخشى كۆرەتتى. بويىدە تانىسىنى ياخشى ئويىنايتتى، ھەرىدەك ئاچچىق گەپ قىلاتتى، ئەمدى ھازىر ھەممىسى يوق.

سىكارلېتنىڭ ئىسىملىكىنىڭ ئاخىرىنى ئوقۇغۇسى كەلمەي قالدى. يەنە باشقا يىگىتلەرنىڭ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە چوڭ بولغان، بىللە تانسا ئويناشقان، شوخلۇق قىلىپ ئۇنى سۆيۈۋالغان يىگىتلەرنىڭمۇ ئىسىملىرى بولۇشى مۇمكىن. سىكارلېتنىڭ تازا بىر يىغلاپ، گېلىنى بوغۇۋالغان تۆمۈر تىرىناقلىرىنى ئازراق بولسىمۇ بوشتىۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى.

— مەن سىز ئۈچۈن بىئارام بولۇۋاتمەن، سىكارلېت، — ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ رېت باتلىرىنى كۆردى. سىكارلېت باياتىدىن بېرى ئۇنىڭ بۇ يەردىكى ئۇنتۇپ قالغانىدى، — بۇلارنىڭ ئىچىدە سىزنىڭمۇ نۇرغۇن دوستلىرىڭىز بارغۇ دەيمەن؟ ئۇ بېشىنى لىڭشىتىپ ئارانلا گەپ قىلدى:

— بىزنىڭ ناھىيەدىكى ھەربىر ئائىلىدە بىردىن دېگۈدەك، تارلېتون ئائىلىسىنىڭ ھەممە ئوغلى ...

رېت باتلىرىنىڭ چىرايى بىر خىل، ئازراق قايغۇ ئەكس ئېتىپ تۇراتتى، كۆزلىرىدە مەسخىرە كۈلكىسى كۆرۈنمەيتتى.

— ئىسىملىك تېخى تۈگىگەن يوق، — دېدى باتلىر، — بۇ ھەممىسى ئەمەس، دەسلەپكىسى، ئەتە بۇنىڭدىنمۇ ئۇزۇنى چىقىدۇ، — ئۇنىڭ ئاۋازى پەيتوندىكىلەر ئاڭلىيالمىغۇدەك دەرىجىدە پەسلەپ كەتتى، — سىكارلېت، گېنېرال لى مەغلۇپ بولغان ئوخشايدۇ. قوماندانلىق ئىشتابىدىكىلەردىن ئۇنى

مارالاندا ياندۇرۇپ كەلمەكچى بولۇشقانلىقىنى ئاڭلىدىم. سىكارلېت قورقۇپ كەتكەندەك ئىتتىك ئۇنىڭغا قارىدى. ئۇ گېنېرال لېنىڭ يېڭىلىپ قالغىنىدىن ئەمەس، ئەتە تېخىمۇ كۆپ ئىسىملىكنىڭ چىقىدىغانلىقىدىن قورقۇپ كەتكەنىدى. ئەتە! سىكارلېت ئەتمى پەقەتلا ئويلاپ باقمىغان، ئاشلىپىنىڭ ئىسمىنىڭ تىزىملىكتە يوقلۇقىنى كۆرۈپلا خۇشال بولۇپ كەتكەنىدى. ئەتە! ئۇ ئۆلۈپ بولغان بولسا، ئۇنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئەتە ئاڭلارمۇ؟ بەلكىم بىر ھەپتىدىن كېيىن ئاڭلايدىغاندۇ.

— رېت، نېمىشقا ئۇرۇش بولىدۇ؟ ئۆز ۋاقتىدا شىماللىقلار پۇل چىقىرىپ نېگىرلارنى سېتىۋالغان ياكى بىز ئۇ نېگىرلارنى ئۇلارغا بىكارغا بېرىۋەتكەن بولساق بۇ ئۇرۇشمۇ بولمايتتى. ئۇ چاغدا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە؟

— مەسىلە نېگىرلاردا ئەمەس، سىكارلېت، ئۇ بىر باھانە. خەقلەر ئۇرۇشنى ياخشى كۆرگەچكە دائىم ئۇرۇش بولۇپ تۇرىدۇ. ئۇرۇشنى ئاياللار ياخشى كۆرمىگەن بىلەن ئەرلەر ياخشى كۆرىدۇ، ھەتتا ئاياللارنى ياخشى كۆرگەندىنمۇ بەكرەك ياخشى كۆرۈشىدۇ. ئۇ يەنە ئاغزىنىڭ بىر بۇرجىكىدە كۈلۈپ قويدى، چىرايمدا جىددىلىك پەقەتلا يوق ئىدى. ئۇ بېشىدىكى پاناما شىلەپىسىنى ئېلىپ بىر نەچچە قېتىم كۆتۈرۈپ قويدى.

— خەير - خوش، مادې دوختۇرنىڭ يېنىغا باراي، بالىسىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئۇنىڭغا مەن يەتكۈزسەم مەسخىرە قىلغاندەك ئىش بولىدىغان بولىدۇ. لېكىن، ئۇ ھازىر بۇنى ھېس قىلالمايدۇ. بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، بىر قەھرىماننىڭ قۇربان بولغانلىق خەۋىرىنى بىر ھايانكەش سودىگەرنىڭ يەتكۈزگەنلىكىنى ئويلاپ، ئاچچىقىدا ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي قېلىشى مۇمكىن.

سىكارلېت پىتتى ھامىنى ئۆيگە ئەكىلىپ تاتلىق ھاراقتىن ئازراق ئىچدۈرۈۋەتكەندىن كېيىن كارۋانقا ياتقۇزۇپ قويدى، ئاندىن ئۇنىڭغا قاراشقا پىرسىسى بىلەن ئاشپەز ئايالنى قويۇپ

قويۇپ، مادې دوختۇرنىڭ ئۆيىگە ماڭدى. مادې خانىم ئوغلى پىل بىلەن ئۈستىدە ئىدى، مېلانىيە ئۇنى يوقلاپ كەلگەن قوشنىلار بىلەن پەستە ئېلىسىن خانىم مادې خانىمغا بەرگەن قارىلىق كىيىمنى ئۆزگەرتىپ تىككەچ پاراڭلىشىپ ئولتۇراتتى. ئۆيىنىڭ ئىچىنى ئۆزلىرى ياسىۋالغان قارا بوياقنىڭ پۇرىقى بىر ئالغانىدى. ئاشخانىدا مادې خانىمنىڭ پۈتۈن كىيىملىرىنى بوغان بىر قازانغا سېلىپ قارىغا بويۇۋاتاتتى.

— مادې خانىم ھازىر قانداقراق؟ — بوش ئاۋازدا سورىدى سىكارلېت.

— كۆزىدە بىر تېمىمۇ ياش يوق، — دېدى مېلانىيە، — ئاياللارنىڭ كۆزىدىن ياش چىقماسلىق قورقۇنچلۇق بىر ئىش. ئەرلەرنىڭ يىغلىماي قانداق چىدايدىغانلىقىغا ھەيرانمەن. بۇمۇ ئەرلەرنىڭ ئاياللارغا قارىغاندا غەيرەتلىك ھەم چىداملىق بولغىنىدىن بولسا كېرەك. مادې خانىم پېنىسلۋانىيەگە ئۆزۈم بېرىپ ئوغلۇمنى ئېلىپ كېلىمەن دەۋاتىدۇ. مادې دوختۇر دوختۇرخانىدىن ئايرىلالمايدۇ — دە.

— ئۆزى يالغۇز بارسا قورقۇنچلۇق ئەمەسمۇ، نېمىشقا پىل بارمايدۇ؟

— ئۇنى ئۆيىدىن چىقىپ كەتسىلا ئەسكەرلىككە كىرىۋالىدۇ دەپ قورقىدىكەن. قارالڭ، يېشى كىچىك تۇرۇپ بويىنىڭ ئېگىزلىكىنى. ھازىر بالىلارنى ئون ئالتە ياشتىمۇ ئەسكەرلىككە ئېلىۋېرىدۇ.

قوشنىلار دوختۇر كەلگەندىن كېيىنكى كۆرۈنۈشىنى كۆرگۈسى كەلمەي بىر — بىرلەپ خوشلىشىپ چىقىپ كېتىشتى. مېلانىيە بىلەن سىكارلېتلا قارىلىق كىيىم تىكشىپ يالغۇز قالدى. مېلانىيەنىڭ كۆڭلى بۇزۇلۇپ، كۆزلىرىدىن ئاققان ياش قىلىۋاتقان ئىشىغا تېمىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەمما كۆرۈنۈشتە ناھايىتى تەمكىن ئىدى. ئۇرۇشنىڭ يەنە داۋاملىشىپ، ئاشلىپىنىڭ شۇ كۈنلەردە ئۆلۈپ كېتىش مۇمكىنلىكى بارلىقى زادىلا

خىيالغا كىرمەيتتى. سىكارلېت قورقۇنچ ئىچىدە، باتلىر بايا دېگەن گەپنى ئۇنىڭغا ئېيتىش ياكى ھازىرچە ئۇنىڭدىن يوشۇرۇن تۇتۇشنى بىلمەي ئولتۇراتتى، ئېيتسا، ئۆزى ھازىر تارتىۋاتقان ئازابى ئىككىگە بۆلۈنۈپ سەل يەڭگىللەيمۇ قالاتتى. ئاخىر ئۇ ئوغۇرۇلۇق تىنماسلىق قارارىغا كەلدى. ئەگەر مېلانىيەگە، ئاشلىپىغا ئەجەبمۇ كۆڭۈل بۆلۈپ كېتىۋاتىدىغۇ، دېگەندەك خىيال كىرىپ قالسا ئۇ چاغدا ياخشى بولمايدۇ. خۇداغا شۈكۈر، ئاشۇ كۈنى مېلانىيە بىلەن پىتتىپات ئۆزلىرىنىڭ غېمىدە ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئۆزگىرىشكە سەپسالمدى.

ئۇلار ئۇنچىقماي يىڭنە ئىشى قىلىپ ئولتۇراتتى، بىر چاغدا تالادىن بىر ئاۋاز ئاڭلىنىپ، پەردىنىڭ يوقۇقىدىن مادې دوختۇرنىڭ ئاتتىن چۈشۈۋاتقانلىقى كۆرۈندى. ئۇنىڭ مۇرىلىرى چىقىپ بېشى ساڭگىلاپ قالغانىدى، ئۆسۈپ كەتكەن ساقال - بۇرۇنلىرى خۇددى يەلپۈگۈچتەك مەيدىسىدە ئېسىلىپ تۇراتتى. ئۇ ئۆيگە كىرىپ شىلەپسى بىلەن سومكىسىنى قويۇپ قويدى، ئاندىن ئۇ ئىككىسىنى جىمجىتلا سۆيۈپ قويۇپ ھارغىن بىر ھالەتتە يۇقىرىغا چىقىپ كەتتى. بىر ئازدىن كېيىن پىل پەسكە چۈشتى. ئۇنىڭ پۇتلىرى بىلەن قوللىرى ئورۇق، ئىنچىكە ھەم ھېچنېمىگە قولايدىغاندەك تۇراتتى. مېلانىيە بىلەن سىكارلېت ئۇنى يېنىدا ئولتۇرۇشقا شەرەت قىلىۋېدى، ئۇ توختىماي كارىدورنى بويلاپ ئالدىغا كەتتى، ئاندىن پەلەمپەيدە زۇۋان سۈرمەي بېشىنى چاڭگاللاپ ئولتۇردى.

مېلانىيە چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى.

— ئۇ ئاچچىقىدا ساراڭ بولاي دەپ قېلىۋاتىدۇ، ئۇلار ئۇنىڭ ئالدىنقى سەپكە بېرىشىغا ئۇنىمايدۇ. ئۇ دېگەن ئەمدى ئون بەشكە كىردى - دە. ئاھ، سىكارلېت، ئادەمنىڭ مۇشۇنداق بالىسى بولسا نېمىدېگەن ياخشى.

— ئۆلۈمگە تۇتۇپ بەرگىلىمۇ؟ — سىكارلېت زەردە بىلەن دېدى. ئۇنىڭ ئېسىگە يەنە دارىس كېلىپ قالدى.

— ئوغللىڭىز بولسا، ئۆلۈپ كەتسىمۇ بولمىغاندىن ياخشى ئەمەسمۇ، — مېلانىيە كۆز يېشى قىلدى، — سىز چۈشەنمەيسىز، سىكارلېت، چۈنكى سىزنىڭ ئوغللىڭىز بار. مېنىڭچۇ؟ مەنمۇ بىر ئوغلۇمنىڭ بولۇشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلىمەن. سىزنىڭ بۇنداق گەپلەرنى دەپ يۈرمەسلىكىڭىز كېرەك، دەيدىغانلىقىڭىزنى بىلىمەن. ئەمما، كۆڭلۈمدىكى گەپنى دېدىم، ھەرقانداق ئايال شۇنداق ئويلايدۇ، بۇنى سىزمۇ بىلىسىز. سىكارلېت دىمىقنى قېقىپ قويۇشتىن ئۆزىنى ئاران تۇتۇپ ئولتۇردى.

— ناۋادا تەڭرى ئاشلىپىنىمۇ بوش ... قويۇۋەتمەيدىغان بولسا، ئۇ ھالدا، ماڭا بىر پەرزەنت ئاتا قىلغاندىن كېيىن ئۇنى ئېلىپ كەتسە، ئۇ دەردكە بىر ئامال قىلىپ چىدىشىم مۇمكىن، تەڭرىمىز ماڭا چىداشقا يېتەرلىك كۈچ بېرىدۇ. لېكىن، ئۇ ئۆلۈپ كېتىپ، ئۇنىڭدىن ماڭا تەسەللى بولىدىغان بىرەر پەرزەنت قالمىسا، ئۇ چاغدا مەن بەرداشلىق بېرەلمەيمەن. ئاھ، سىكارلېت، سىز ئېمىدىگەن بەختلىك، چارلىس كەتكەن بىلەن ئۇنىڭدىن سىزگە بىر بالا قالدى، لېكىن ئاشلىپىنىڭ يوق. دېمەك، مېنىڭ ھېچنېمەم يوق دېگەن گەپ. سىكارلېت، مېنى كەچۈرۈڭ، بەزىدە سىزگە شۇنچە ئىچ تارلىقىم كېلىدۇ. — ئىچ تارلىقىم كېلىدۇ ... ماڭىمۇ؟ — سىكارلېت ھەيران بولۇپ سورىدى. ئازابلىق بىر خىل تۇيغۇ ئىچىنى ئاچچىق بىر چېقىپ ئۆتۈپ كەتكەندەك بولدى.

— چۈنكى، سىزنىڭ ئوغللىڭىز بار، مېنىڭ يوق. بەزىدە ۋادىنى ئۆزۈمنىڭ بالىسىدەك ئويلاپ كېتىمەن. بالىنىڭ بولماسلىقى ئادەم ئۈچۈن قانچىلىك ئازابلىق ئىش ئىكەنلىكىنى سىز چۈشەنمەيسىز.

— يوق گەپنى قىلماڭ! — سىكارلېت سەل كۆڭلى ئورنىغا چۈشكەچكىمۇ ئەتەي شۇنداق دەپ قويدى. شۇ گەپ بىلەن تەڭ قىزىرىپ يەرگە قارىۋالغان بۇ پاكىز بوي ئايالغا ئىتتىك قارىدى.

مېلانىيەنىڭ بەكمۇ بالا يۈزى كۆرگۈسى بار ئىدى، ئەمما مۇشۇ تۇرقى بىلەن بالا تۇغالىشى ناتايىن. ئۇنىڭ بويى ئون ئىككى ياشلىق قىزلارنىڭكىدەك ۋىجىك، يەلكىسى بالىلارنىڭكىدەك تار، كۆكسىمۇ تاختايدەك تۈزلا. سىكارلېت مېلانىيەنىڭمۇ بالىسى بولارمۇ دەپ ئويلاپ بىر خىللا بولۇپ قالدى، ئارقىدىنلا باشقا ئېلىپ چىققىلى بولمايدىغان خىياللارغا پاتتى. مېلانىيە ئاشلىپىدىن پەرزەنت كۆرسە، خۇددى ئۆزىنىڭ قانداقتۇر بىر نەرسىسىنى تارتىۋالدىغاندەك بىئارام بولۇشقا باشلىدى. شۇنداق بولۇپ قالسا ئۇ قانداق چىدايدۇ!

— مېنى كەچۈرۈڭ، ۋاد توغرۇلۇق چىقلا گەپ قىلىپ كەتتىم. سىزمۇ بىلىسىز، ئۇنى بەكمۇ ياخشى كۆرىمەن. مېنىڭدىن خاپا بولۇپ قالمىغانسىز؟
 — يوق خىياللارنى قىلمىسىڭىزچۇ، — دېدى سىكارلېت بىزار بولغاندەك قىلىپ، — چىقىپ پىلغا تەسەللى بېرىپ قويىلى، ئۇ يىغلاۋاتىدۇ.

ئون بەشىنچى باب

گېتتىس قەلئەسىدىكى جەڭدە يېڭىلگەن قوشۇن ۋىرگىنىيەگە چېكىنىپ، راپىدان دەرياسىنىڭ ياقىسىدىكى قىشلىق ھەربىي تۇرالغۇغا ناھايىتى تەستە كېلىۋالدى، مىلاد بايرىمغا ئاز قالغاندا ئاشلىپى دەم ئېلىشقا ئۆيگە كەلدى. ئۇنى ئىككى يىلدىن بېرى تۇنجى كۆرۈشى بولغاچقىمۇ، سىكارلېت ئىچ - ئىچىدىن ئۇرغۇپ تۇرۇۋاتقان ئوتتەك ھېسسىياتغا ئۆزىمۇ ھەيران قالدى. ئۆز ۋاقتىدا سىكارلېت «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ۋىلكسپىلەرنىڭ مېھمانخانىسىدا ئاشلىپىنىڭ مېلانىيە بىلەن توي قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇۋېتىپ،

بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنى بۇ قەدەر ياخشى كۆرمەيمەن، دەپ ئويلىغانىدى. ئەمدى بىلىدىكى، ئۇنىڭ شۇ چاغدا ئويلىغىنى ئويۇنچۇقنى تارتقۇزۇپ قويغان بالىنىڭ يامانلاپ قالغىنىغا ئوخشاش ئىش ئىكەن. ئۇزاقتىن بېرى ئۇ ئۇنى خىيالىدىن چىقارماي، ئىسمىنى توۋلىمۇ ئەمەي دەپ ئۆزىنى قاتتىق تۇتۇپ يۈرۈپ، ئۇنىڭغا بولغان ھېسسىياتىنى ئىچىدە تېخىمۇ بەك تاۋلاپ يېتىلدۈرۈپتۇ.

ئاشلىي ۋىلكېسنىڭ ئۈستىدە ياماق چۈشكەن ئۆڭۈپ كەتكەن كونا ھەربىي چاپان بار ئىدى، ساپسېرىق چاپلىرى ئاپتاپتا تاۋلىنىپ تۇراتتى. ئۇ سىكارلېت ئۇرۇشتىن ئىلگىرى بەكمۇ ياخشى كۆرگەن پەرۋاسىز ۋە كۆزلىرى ئۇيقۇچان كۆرۈنىدىغان يىگىتكە زادىلا ئوخشىمايتتى. ئۇرۇشتىن بۇرۇن ئۇ ئاق يۈزلۈك، ئىنچىكە يىگىت ئىدى. ھازىر چىرايى قوڭۇر رەڭگە ئۆزگىرىپ، بەكمۇ ئورۇقلاپ، ساپسېرىق چېكە چاپلىرى بىلەن كونا ئەسكەرلەرگىلا ئوخشاپ قاپتۇ.

ئۇ كونا ھەربىي كىيىم بىلەن ھەربىيلەرگە خاس قىياپەتتە تۇپتۇز تۇراتتى. تاپانچىسى كونىراپ كەتكەن خۇرۇم قاپچۇقىدا، كونا قىلچى ئۈنۈكىگە پات - پات تېگىپ تۇرىدۇ. بۇ، جەنۇب ئىتتىپاقى قۇرۇقلۇق ئارمىيەسىنىڭ مايۇرى ئاشلىي ۋىلكېس ئىدى. ھازىر ئۇ كىشىلەرگە بۇيرۇق بېرىپ ئادەتلەنگەن، ئۆزىنى تۇتقان، قەدىر - قىممىتىنى ساقلاشنى بىلىدىغان ئادەم، ئىككى جاۋىغىدا تەمكىنلىكىدىن دېرەك بېرىدىغان قورۇقلار پەيدا بولغان. كەڭ گەۋدىسى، سوغۇققان ئۆتكۈر كۆزلىرىمۇ ھازىر باشقىچە تۈستە ئىدى. بۇرۇن ئۇ چېچىلاڭغۇ ۋە سەل ئەزىمە بولىدىغان، ئەمدى مۇشۇكتەك سەزگۈر بولۇپ كېتىپتۇ. نېرۋىلىرى خۇددى چىڭ تارتىلىپ تۇرغان ئىسكىرىپكىنىڭ تارلىرىدەك دائىم جىددىي ھالەتتە تۇرىدىغاندەك كۆرۈنەتتى، كۆزلىرىدىن ھارغىنلىق چىقىپ تۇراتتى، كۈندە كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن يۈزىنىڭ تېرىلىرى ياڭاق سۆڭەكلىرىگە چاپلىشىپ

كەتكەن بولۇپ، ئادەمگە بىر خىل سۈرلۈك تۇيغۇ بېرەتتى. ئۇ يەنىلا سىكارلېت ياخشى كۆرگەن چىرايلىق ئاشلىپى ئىدى، ئەمما بۇرۇنقى قىياپىتىدىن كۆپ پەرقلىنەتتى.

سىكارلېت ئەسلىدە مىلاد بايرىمىنى تارادا ئۆتكۈزمەكچىدى، ئاشلىپىدىن تېلېگرامما كەلگەندىن كېيىن بۇ نىيىتىدىن ياندى. ئەمدى ئۇنى دۇنيادا ھېچقانداق كۈچ، ھەتتا ئاپىسى ئېللىپنىڭ بۇيرۇقىمۇ بۇ يەردىن قوزغىيالمىتتى. ئەگەر ئاشلىپى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە بارغان بولسا، ئۇ چاغدا ئۇمۇ تاراغا باراتتى. لېكىن، ئاشلىپى ئۆيدىكىلىرىگە خەت يېزىپ، ئۇلار بىلەن ئاتلانتادا كۆرۈشمەكچى بولدى. ۋىلكېس ئەپەندى، خونېي، ئىندىيالارمۇ ھازىر ئاتلانتادا ئىدى، شۇنداق ئەھۋالدا سىكارلېت كۆرۈشمىگىلى ئىككى يىل بولغان ئادىمى بىلەن بىللە بولىدىغان پۇرسەتنى قولىدىن بېرىپ تاراغا كېتەمدۇ؟ ئۇنىڭ مۇزىكىدەك يېقىملىق ئاۋازىنى ئاڭلاش، كۆزلىرىدىن ئۆزىنى ئۇنتۇپ قالمىغانلىقىنى بىلىش پۇرسەتلىرىدىن مەھرۇم بولامدۇ؟ پۈتۈن دۇنيادىكى ئانىلار بىرلىشىپ بۇيرۇق چۈشۈرسىمۇ ئۇنى بۇ يەردىن مىدىرلىتالمايدۇ.

ئاشلىپى ئۆزى بىلەن بىر يەرلىك بىر نەچچە يىگىت بىلەن بىللە كەلگەنىدى. ئۇلار گېتتس قەلئەسى چېڭىدىن كېيىن تېخىمۇ ئاز قالغانىدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئاۋاق، چىرايى سېرىق ۋە تىنماي يۆتىلىپ تۇرىدىغان ئادې كالۋېرت، 1861 - يىلىدىن بېرى ئۈنجى قېتىم دەم ئېلىشقا كېلىپ قىن - قىنىغا پاتماي قېلىۋاتقان مۇنرو ئائىلىسىدىكى ئاكا - ئۇكىلار، دائىم ھاراق ئىچىپ جېدەل چىقىرىپ تۇرىدىغان يالكس بىلەن تونى فونتائىن بار ئىدى. ئۇلار پويىزدىن چۈشۈپ يەنە ئىككى سائەت پويىز ساقلىشى كېرەك ئىدى، ئۇلارغا يەنە بىر - بىرى بىلەن ياكى ناتونۇش ئادەملەر بىلەن مۇشتلىشىپ قالماسلىقى ئۈچۈن قاراپ تۇرىدىغان بىر ئادەم بولمىسا بولمايتتى، شۇڭا ئاشلىپى ئۇلارنى پىتتىپات خېنىمنىڭ ئۆيىگە بىللە ئېلىپ كەلگەنىدى.

ئۆيگە كىرىپلا ئاكا - ئۇكا فونتائىنلار تىترەپ تۇرغان
پىتتىپات خېنىمنى سۆيىمىز دەپ، خورازلارغا ئوخشاش بىر -
بىرى بىلەن تالىشىپ كەتتى.

— ئۇلارنىڭ مۇشتلىشىدىغان ئىشلىرى ۋىرگىنىيەدە قالدى
دەپ قالماڭلار. رېچماندقا كەلگەن كۈنلا ھاراق ئىچىپ خەقلەر
بىلەن مۇشتلىشىپ ساقچىلارنىڭ قولىغىمۇ چۈشۈپ قالدى.
ئەگەر ئاشلىپ چاققانلىق قىلمىغان بولسا، مىلاد بايرىمنى
تۈرمىدە ئۆتكۈزۈشەتتى، — دېدى كادې ئاچچىق تەنە بىلەن.

لېكىن، بۇ گەپلەرنىڭ بىرسىمۇ سىكارلېتنىڭ قۇلقىغا
كىرمىدى. ئۇ ھازىر ئاشلىپ بىلەن ئاران بىر دىدارلىشىشتىن
ئەس - ھوشىنى يوقاتقان، شۇنچىلىك خۇشال ئىدى. ئۇ ئىككى
يىلدىن بېرى نېمىشقىمۇ قايسى ئەر ئادەمنى خۇش قىلالايدۇ،
قايسى ئەر چىرايلىق ياكى ئادەمنىڭ تېنىنى جۇغۇلدىتالايدۇ، دەپ
ئويلاپ يۈرگەندۇ؟ ئاشلىپ ھايات تۇرسا، باشقا ئەرلەرنىڭ كۆڭۈل
ئىزھارلىرىغا جىمجىت قۇلاق سېلىپ يۈرگىنى نېمىسى؟ ھازىر
ئۇلار بىر ئۆيىدە، ئوتتۇرىنى پەقەت يەردىكى بىر پارچە گىلەملا
ئايرىپ تۇرىدۇ. ئۇ ئۇدۇلدىكى سافادا ئولتۇرىدۇ، بىر يېنىدا
مېلانىيە، يەنە بىر يېنىدا ئىندىيا، خونېي ئۇنىڭ مۇرىسىگە
ئېسىلىۋالغان. سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەربىر قارىغاندا، كۆزلىرىگە
كېلىۋاتقان ياشنى تەستە ئىچىگە پۈتۈپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇنىڭمۇ
ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇشقا ھەقىقى بولسا، ئۇنىڭ بىلەن كىلىرىگە
ئېسىلىپ ئولتۇرغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى! دەممۇ دەم
ئۇنىڭ بەغلىرىنى سىلاپ، ئۇنىڭ ھەقىقىي مەۋجۇتلۇقىنى بىلىپ
تۇرغان، قولىنى پات - پات تارتىپ، قولىدا تۇرغان قول ياغلىقى
بىلەن كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان خۇشاللىق ياشلىرىنى سۈرتۈپ
تۇرغان بولسا نېمە بولار! ئەنە، مېلانىيە قىلچە ئىزا تارتىش
يوق، شۇنداق قىلىۋاتامدۇ! ئۇنىڭ خۇشال بولۇپ
كېتىۋاتقىنىنى قارلىق، چىرايىدا ئىزا تارتىش دېگەندىن ئەسەر
يوق، ئېرىنىڭ مۇرىسىگە ئېسىلىۋالغان، كۆزلىرى،

تەبەسسۇملىرى ۋە كۆز ياشلىرى بىلەن ئۇنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ تۇرۇۋاتىدۇ. لېكىن، سىكارلېتمۇ بۈگۈن ئادەتتىن تاشقىرى خۇشال، كەيپى چاغ بولغاچقا، بۇ مەنزىرىنى كۆرۈپ ئاچچىقى كەلمىدى، ئىچى تارلىقمۇ قىلمىدى. چۈنكى، ئاشلىپى ئاخىر قايتىپ كەلدى - دە!

سىكارلېت پات - پات مەڭزىنى تۇتۇپ، ئۇنىڭغا قاراپ كۈلۈپ قوياتتى، چۈنكى ئاشلىپى ئۇنىڭ ئاشۇ مەڭزىگە سۆيگەن، ئۇنىڭ لەۋلىرىنىڭ مەڭزىدە قالدۇرۇپ كەتكەن تاتلىقى تېخى كەتمىگەندى. ئەلۋەتتە، ئۇ بىرىنچى بولۇپ ئۇنى سۆيگەن. مېلانىيە ئۇنىڭ قوينىغا ئۆزىنى ئېتىپ، ئۇنى مەڭگۈ قويۇپ بەرگۈسى يوقتەك، يىغلاپ تۇرۇپ ئۇنى مەھكەم قۇچاقلۋالدى. كېيىن ئىندىيا بىلەن خونىي كېلىپ ئۇنىڭغا ئېسىلدى، ئارقىدىن ئۇ دادىسى بىلەن سۆيۈشتى، قىزغىن قۇچاقلاشتى، ئىككىسىنىڭ ھېسسىياتى شۇنچىلىك چوڭقۇر، شۇنچىلىك كۈچلۈك ئىدى. ئەمدى نۆۋەت پىتتىي ھاممىغا كەلدى، ئۇ ئەپچىل پۇتلىرىنى لىككىدە كۆتۈرۈپ ئۇنىڭ سۆيۈشىنى، قۇچاقلاشلىرىنى قوبۇل قىلدى. ئەڭ ئاخىرىدا ئاشلىپى سىكارلېتنىڭ ئالدىغا كەلدى. يىگىتلەرنىڭ ھەممىسى ئەتراپىغا ئولتۇرۇپ ئۇلارنىڭ سۆيۈشۈشىنى تەلەپ قىلدى. ئاشلىپى ئاۋۋال: «پاھ، سىكارلېت، نېمىدېگەن چىرايلىق سىز!» دېدى، ئاندىن مەڭزىگە سۆيۈپ قويدى.

بۇ بىر سۆيۈش بىلەن سىكارلېتنىڭ ئۇنى قارشى ئالدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ ئېيتماقچى بولغان گەپلىرىنىڭ ھەممىسى نەگىدۇر ئۇچۇپ كەتتى. بىرنەچچە سائەتتىن كېيىن ئاندىن ئېسىگە كېلىپ، ئاشلىپىنىڭ ئۆزىنىڭ ئاغزىغا سۆيىمگەنلىكىنى ئويلاپ قالدى. باشقىلار بولماي، ئىككىمىز يالغۇز بولغان بولساق ئۇ چوقۇم گەۋدىسىنى سەل ئېگىپ، ئېڭىكىمدىن كۆتۈرۈپ تۇرۇپ ئاغزىمغا سۆيگەن بولاتتى، مەنمۇ پۈتۈمنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ ئۇنى سۆيگەن، چىڭ

قۇچاقلىغان بولاتتىم. ۋاقت يەنە بارغۇ، توپتوغرا بىر ھەپتە بار، قىلمىغاننى قىلىۋالغىلى بولىدۇ. ئاۋۋال ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز بىللە بولۇشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك، شۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭغا: «ئىككىمىزنىڭ پات - پات ھېلىقى سىرلىق چىغىر يولدا ئاتلىق بىللە ماڭغانلىرىمىز ئېسىڭىزدىمۇ؟» «تارادىكى بىزنىڭ ئۆيىنىڭ پەلەمپىيىدە ئولتۇرۇپ ماڭا شېئىر ئوقۇپ بەرگەن ئاشۇ ئايدىڭ كېچە ئېسىڭىزدىمۇ؟» (ۋاي خۇدايىم، ئۇ شېئىرنىڭ ئىسمى نېمە بولغىدى؟) «ھېلىقى كۈنى پۈتۈم قايرىلىپ كېتىپ، سىز مېنى كۆتۈرۈپ ئۆيگە ئېلىپ كەلگەن كۆرۈنۈشلەر ئېسىڭىزدىمۇ؟» دەيدۇ.

ئاي، «ئېسىڭىزدىمۇ؟» دېگەن سوئال بىلەن ئۇنىڭغا ئەسلىتىدىغان ئىشلار نەقەدەر كۆپ - ھە! ئۇنى ئاشۇنداق قىممەتلىك ئەسلىمىلەر بىلەن ئاشۇ سۆيۈملۈك كۈنلەرگە باشلاپ بارغىلى، ئۇنىڭغا مېلانىيە بىلەن توي قىلىشتىن ئىلگىرىكى نۇرغۇن - نۇرغۇن ئىشلارنى ئەسلەتكىلى بولاتتىغۇ؟ ئۇ چاغلاردا ئۇلار غەمىسىز، ئەركىن يۈرىدىغان كىچىك بالىلار ئىدى. ئىككىسىنىڭ شۇ كۈنلەرنى بىللە ئولتۇرۇپ ئەسلەشلىرىگە ئىمكانىيەت بولغان بولسا، سىكارلېت ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن كونا ھېسسىياتنىڭ تىرىلگەنلىكىنىڭ ئىزنالىرىنى كۆرگەن ياكى يوشۇرۇن بېشارەتلىرىنى چۈشەنگەن، شۇنىڭغا قاراپ، ئۇنىڭ مېلانىيەگە بولغان ئەزىزلىك مۇھەببىتىنىڭ كەينىدە خۇددى ئاشۇ قېتىمقى باراۋەتتە تۇيۇقسىز كۆڭلىدىكى گەپنى ئېيتقان چاغدىكىدەك قىزغىن سۆيۈنۈشنىڭ بارلىقىنى ئىسپاتلىغان بولاتتى. سىكارلېت ئەگەر ئاشلىپ ئۇشتۇمتۇت ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى جاكارلاپ قالسا قانداق قىلىدىغانلىقىنى خىيالغا كەلتۈرمىدى. ئۇ پەقەت ئۆزىنى ھازىرمۇ ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى بىلدۈرسە، شۇنىڭ ئۆزى كۇپايە... ئۇنى ساقلىيالايدۇ، مېلانىيەنىڭ ئۇنىڭغا ئېسىلىپ يىغلاشلىرىغا، بەختلىك كۈلۈشلىرىگە چىداپ تۇرالايدۇ. ئۇنىڭغا پۇرسەت چوقۇم

كېلىدۇ. مېلانىيەگە ئوخشاش بۇنداق قىزلار مۇھەببەت دېگەننىڭ نېمىلىكىنى بىلمەيدۇ؟

— سۆيۈملۈكۈم، بەئەينى دىۋانگىلا ئوخشاپ قاپسىزغۇ، — دېدى مېلانىيە. بۇ چاغدا ئاشلىپىدا يېڭى كەلگەن چاغدىكى قىزغىن كەيپىيات سەل بېسىلغانىدى. — چاپنىڭىزنى كىم تىكىپ بەردى؟ كۆك ياماق ساپتۇغۇ؟

— ئۆزۈمگە شۇنداق چىرايلىق كۆرۈنىدۇ، — دېدى ئاشلىپى ئۆچىسىدىكى چاپنىغا قاراپ قويۇپ، — بۇ چاپنىمنى ئۇ يەرلەردىكى جۇل - جۇل چاپانلىقلار بىلەن سېلىشتۇرسىڭىز بۇنىڭدىن كۆپ رازى بولىسىز، بۇنى موس ياماپ بەرگەن، ماڭا ياخشى يامىغاندەك كۆرۈنىدۇ. ئۇ ئۇرۇشتىن ئىلگىرى قولغا يىڭنە ئېلىپ باقمىغانىكەن. ياماقنىڭ كۆك بولۇپ قالغىنىغا كەلسەك، ئۇنداق شارائىتتا سىز يا چاپنىڭىزنى يىرتىق پېتى كىيىۋېرىشىڭىز، يا بولمىسا ئۆلگەن شىماللىقلارنىڭ ئۇدۇل كەلگەن كىيىملىرىدىن بىر پارچە يىرتىۋېلىپ چاپنىڭىزنى يامىۋېلىشىڭىز كېرەك، ئۇنىڭدىن باشقا ئامال يوق. دىۋانە دېگەن گېپىڭىزگە كەلسەك، ئېرىڭىزنىڭ بەخت - ئامىتى بار ئىكەن، شۇڭا ئۆتۈكىسىز قالمىدى، بولمىسا ھازىر ئالدىڭىزغا يالاڭ ئاياغ كەلگەن بولاتتى. كونا ئۆتۈكۈمنىڭ بىر ھەپتە بۇرۇن ئەبجىقى چىقىپ كەتتى. ئەگەر ئامىتىم كېلىپ شىماللىقلارنىڭ ئىككى رازۇپدىكىمىنى ئۆلتۈرمىگەن بولساق، پۈتۈمغا چورۇق تارتىپ كەلگەن بولاتتىم. ئۇلارنىڭ بىرسىنىڭ ئۆتۈكى پۈتۈمغا شۇنداق ياخشى كەلدى.

ئاشلىپى ئۇزۇن پۇتلىرىنى ئالدىغا سوزۇپ، ھەممە يېرى زېدە بولۇپ كەتكەن ئۇزۇن ئۆتۈكىنى كۆرسەتتى.

— يەنە بىرسىنىڭ ئۆتۈكىنى مەن كىيىۋالدىم، — دېدى كادې، — ئىككى نومۇر كىچىك ئىكەن، ھازىرمۇ پۈتۈمنى ئاغرىتىۋاتىدۇ، ئامال يوق، كىيىمىمە قانداق قايتىپ كېلىمەن. — بۇ تولىمۇ شەخسىيەتچى نېمىكەن، بىزگە بەرگىلى

ئۈنۈمىدى، — دېدى تونى، — بىز فونتائىنلارنىڭ ئېسىلزا دە كىچىك پۈتلىرىمىزغا ئۇ ئۆتۈك شۇنداق ياخشى كېلەتتى. ئامال يوق، يۈزۈمنى قېلىن قىلىپ ئاپامنىڭ ئالدىغا مۇشۇ ئۆتۈك بىلەن بارىدىغان بولدۇم. ئۇرۇش بولمىغان بولسا، ئۇ بۇنداق ئۆتۈكنى قۇللىرىغىمۇ كىيسۈرمەيتتى.

— ئالدىرماي تۇر، — دېدى يالكىس كادېنىڭ پۈتتە قاراپ قويۇپ، — پويىزغا چىققاندا ئۇنىڭ ئۆتۈكىنى سالدۇرۇۋالىمىز. مەن ئاپامدىن ئىزا تارتمايمەن ... دىمىتى مۇنروغا بارماقلىرىم چىقىپ قالغان ئۆتۈك بىلەن كۆرۈنگۈم يوق.

— نېمە دەۋاتسەن، بۇ مېنىڭ ئۆتۈكۈم، بىرىنچى بولۇپ ئۇنىڭدىن مەن سورىغان، — دېدى تونى ئاكىسىغا ئاللىيىپ قويۇپ. مېلانىيە ئۇلارنىڭ فونتائىن ئائىلىسىگە خاس قىلىق قىلىپ جېدەل چىقىرىپ قويۇشىدىن ئەنسىرەپ ئۇلارغا ھاي بەردى.

— ئەسلىدە مەن ساقال — بۇرۇتۇمنى قويۇۋېتىپ سىلەرگە كۆرسىتەي دەپ ئويلىغان، — دېدى ئاشلىپ يۈزىنى سىلاپ قويۇپ. ئۇنىڭ يۈزىنىڭ ساقال ئالغۇچە كېسىلىپ كەتكەن يەرلىرى تېخىچە ساقايىمىغانىدى، — ئۇ چاغدىكى ساقىلىمنى كۆرسەڭلار شۇنداق چىرايلىق، جېب سىتۇئارت بىلەن ناسىن بېدفورنىڭ ساقىلىمۇ شۇنچىلىك بولغىيىدى دەيمەن. لېكىن، رېچماندا بارغاندىن كېيىن ئاۋۇ ئىككى لۈكچەك، — ئۇ ئاكا — ئۇكا فونتائىنلارنى كۆرسەتتى، — بىز ساقىلىمىزنى ئالدۇق، سەنمۇ ئېلىشىڭ كېرەك، دەپ تۇرۇۋالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار مېنى بېسىپ ئولتۇرغۇزۇپ ساقىلىمنى ئالدى، ئۇلارنىڭ كاللامنىمۇ قوشۇپ ئېلىۋەتمىگىنىگە ھەيرانمەن. ئېيۇن بىلەن ئادى ئارىغا كىرمىگەن بولسا، چېكە چاچلىرىمىنىمۇ چۈشۈرۈۋېتەتتى.

— ئۇنىڭ جۆپلۈشلىرىنى ئاڭلىماڭ، ۋىلكېس خانىم، سىز تېخى بىزگە رەھمەت ئېيتىشىڭىز بولىدۇ، بولمىسا ئۇنى

تونۇيالماي ئۆيگە كىرگۈزمەيتتىڭىز، — دېدى ئالبېكس، —
بىزنى ئۇ ساقچىدىن قۇتۇلدۇرۇپ قالغاچقا، رەھمىتىمىزنى
بىلدۈرۈپ شۇنداق قىلدۇق. يەنە شۇنداق دەيدىغان بولساڭ چىكە
چاچلىرىڭنىمۇ چۈشۈرۈۋېتىمىز.

— ھە، ياق، رەھمەت سىزگە، ئۇنىڭ مۇشۇ تۇرقى تازا
ياخشى، — دېدى مېلانىيە ئىتتىكلا ئاشلىپنىڭ بىلىكىگە
ئېسىلىۋېلىپ، چۈنكى ئۇ ئىككىسىنىڭ قولىدىن ھەر بالا
كېلەتتى.

— مۇھەببەت دېگەن ئەنە شۇنداق بولىدۇ، — دېدى ئاكا —
ئۇكا فوتتاڭنلار بىر — بىرىگە قاراپ باشلىرىنى لىڭشىتىپ
قويۇپ.

ئاشلىپى ئۇ يىگىتلەرنى پىتتىپات ھاممىنىڭ پەيتونىغا
سېلىپ پويىز ئىستانسىسىغا ئۈزىتىپ قويۇش ئۈچۈن چىقىپ
كەتكەندە، مېلانىيە سىكارلېتقا سۆزلەپ كەتتى.

— سىزچىمۇ ئۇنىڭ چاپىنى سەتتۈ — ھە؟ ئۇنىڭغا ئاتاپ
تىككەن چاپىنىمنى ئاچقىپ بەرسەم، ئۇ ھەيران قالار دەيمەن.
ئاشۇ رەختتىن يەنە ئازراق بولغان بولسا ئىشتانمۇ
تىكىۋېتەتتىم.

ئاشلىپىغا تىككەن ئۇ چاپاننىڭ گېپى چىقىسلا سىكارلېتنىڭ
بېشى ئاغرىيتتى، چۈنكى ئاشلىپىغا مېلانىيە ئەمەس، ئۆزى
بايراملىق چاپان تىكىپ بېرىشنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى.
ھەربىي كىيىم تىكىدىغان كۈل رەڭ رەخت بۇ يەردە ھازىر
ياقۇتتىنمۇ قىممەت ئىدى. ئاشلىپىنىڭ ئۇچسىدىكى قولدا
توقۇغان ئادەتتىكى رەخت ئىدى، نۇرغۇن ئەسكەرلەر
شىماللىقلارنىڭ ئەسىرگە چۈشكەن ئەسكەرلىرىدىن
يەشتۈرۈۋالغان كىيىملەرنى كىيىشىپ يۈرەتتى. مېلانىيەنىڭ
ئامىتى كېلىپ قالغاچقىلا، بىر چاپانلىق كۈل رەڭ سارجىغا
ئېرىشىپ قالغانىدى. ئەسلىدە ئۇ دوختۇرخانىدا چارلېستونلۇق
بىر يارىدار يىگىتكە قارىغانىدى. كېيىن ئۇ ئۆلۈپ كېتىپ،

مېلانىيە ئۇنىڭ بېشىدىن كېسىۋالغان بىر ئۇتام چېچىنى، بىر سومكىدىكى نەرسىلىرىنى، ئۇنىڭغا قوشۇپ بىر پارچە ھال سوراخ خېتىنى ئاپىسىغا ئەۋەتىپ بەرگەندى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار بىر - بىرىگە خەت يېزىشىپ تۇرغانىدى. مېلانىيە خېتىدە ئېرىنىڭ ئالدىنقى سەپتە ئىكەنلىكىنى يازغان. موماي بۇنى ئاڭلاپ، ئوغلىغا ئاتا پۇلىنى قولىپ قويغان بىر چاپانلىق كۈل رەڭ سارچا بىلەن بىر جۈپ ماس تۈگمىنى ئۇنىڭغا ئەۋەتىپ بەردى. ئۇ چىرايلىق، قېلىن ھەم ئىسسىق رەخت ئىدى، ئازراق پارقراپمۇ تۇراتتى، قامال رايونلىرىدىن ئەكىلىنگەن قىممەت رەختتەك قىلاتتى. ھازىر ئۇ رەخت تىككۈچىنىڭ يېنىدا بولۇپ، مېلانىيە ئۇنىڭغا چاپاننى مىلاد بايرىمى كۈنى ئەتىگەنگىچە پۈتكۈزۈپ بېرىشنى ئېيتقاندى. سىكارلېتنىڭمۇ بىر ئامال قىلىپ ئۇنىڭغا بىر قۇر كىيىم تىكتۈرۈپ بەرگۈسى بار ئىدى، لېكىن ئاتلانتادىن ھېچقانداق قىلىپ يارىغۇدەك رەخت تاپالمىدى.

شۇنداقتىمۇ، ئاشلىپىغا سوۋغات تەييارلىدى، لېكىن ئۇ مېلانىيەنىڭ سوۋغىتىنىڭ ئالدىدا ھېچنېمە ئەمەس ئىدى. تەييارلىغىنى «يىپ - يىڭنە خالتىسى» بولۇپ، ئۇنىڭ ئىچىدە رېت باتلىر ناسسۇدىن ئالغاچ كەلگەن بىر قاپ يىڭنە، ئۈچ دانە قول ياغلىق، ئىككى غالتەك يىپ ۋە كىچىك بىر قايچا بار ئىدى. ئۇنىڭ ئاياللار ئەرلىرىگە سوۋغا قىلىدىغان، مەسىلەن، كۆڭلەك، پەلەي، قالپاق، دېگەندەك نەرسىلەرنىمۇ سوۋغا قىلغۇسى كېلەتتى. قانداقلا بولسۇن، شىلەپىدىن بىرنى تېپىش كېرەك. ھازىر ئاشلىپىنىڭ بېشىدىكى ھەربىيچە ئاددىي قالىپقى ئۆزىگە زادىلا ياراشماپتۇ. سىكارلېت ئۇنداق قالىپلارغا ئەزەلدىن ئوچ ئىدى.

سىكارلېت شىلەپىنى ئويلاۋېتىپ، بىردىنلا باتلىرنى ئېسىگە ئالدى. ئۇنىڭدا شىلەپە دېگەن كۆپقۇ، يازدا كىيىدىغان كەڭ قىرلىق پاناما شىلەپىسى، رەسمىي سورۇنلاردا كىيىدىغان ئېگىز

شىلەپىلەر، يەنە ئوۋچىلارنىڭ شىلەپىلىرى، قارا، كۆك قىرلىق شىلەپىلەر. ئۇ بىر بېشىغا نېمانچە كۆپ شىلەپە يىغىۋالغاندۇ؟ ئۇنىڭ ئارزۇلۇقى ئاشلىپى بولسا يىرتىق قالپاقتا. ئاتلىق ھەربىي يۈرۈشلەردە يۈرگەن چاغلىرىدا، بېشىدىكى ھەربىي قالپىقىنىڭ يىرتىقلىرىدىن يامغۇر ئۆتۈپ، سۈيى بويىدىن ئىچىگە كىرىپ كەتمەيدۇمۇ دېگىلى بولمايدۇ.

«باتلىرىدىن يېڭى كىيگەن قارا شىلەپىسىنى سورايمەن، — شۇنداق قارارغا كەلدى سىكارلېت، — شىلەپىنىڭ چۆرىسىگە قارا لېنتا تۇتۇپ، شىلەپىگە ئاشلىپىغا ئاتاپ گۈلچەمبىرەك كىلدۈرۈپ قويىمەن، ئۇنىڭدا تېخىمۇ چىرايلىق بولىدۇ.»

ئۇ بىردەم تۇرۇپ قالدى. ئۇ شىلەپىنى ئېلىش ئۈچۈن ئۇنىڭغا خېلى سۆزلەش كېرەك. ئەمما، باتلىرىغا ئاشلىپىغا دەپ سوراۋاتقانلىقىنى ئېيتمايدۇ. ئاشلىپىنىڭ گېپىنى ئاڭلىسا ئۇنىڭ تۆت پۈتى ئۆرە قېلىپ شىلەپىنى بەرمەسلىكىمۇ مۇمكىن. توغرا، ئۇنىڭغا دوختۇرخانىدىكى بىر يارىدارغا بىر شىلەپە جىددىي لازىم بولۇپ قالدى دېيىش كېرەك، شۇنىڭدا ئۇ مېنىڭ ھەقىقىي مەقسىتىمنى بىلمەي قالىدۇ.

شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن، سىكارلېت ئاشلىپى بىلەن يالغۇز بىللە بولۇشنىڭ پۇرسىتىنى ئىزدىدى، بىرنەچچە مىنۇتقا بولسىمۇ مەيلى ئىدى. لېكىن، مېلانىيە ئۇنىڭ يېنىدىن زادىلا ئايرىلمىدى، ئىندىيا بىلەن خونېيمۇ كىرىپكسىز كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ، ئۇنىڭ ئەتراپىدا پىرقىراپلا يۈرەتتى، ئوغلى ئۈچۈن پەخىرلىنىپ يۈرۈۋاتقان چوڭ ۋىلكېسىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىردەم ئايرىم سۆزلىشىۋېلىشقا پۇرسەت تاپالمايۋاتاتتى.

كەچلىك تاماقتىن كېيىنمۇ شۇنداق بولدى. ئۇلار ئۇرۇشقا ئائىت گەپلەر بىلەن ئۇنى پەقەتلا ئارامدا قويمايۋاتاتتى. گۇرۇش! سىلەرنىڭ ئۇرۇشۇڭلار بىلەن كىمنىڭ كارى. سىكارلېتقا ئاشلىپىمۇ ئۇرۇش توغرىلۇق گەپلەرگە ئانچە قىزىقمايدىغاندەك كۆرۈندى. ئۇ ئۇلار بىلەن نۇرغۇن پاراڭلارنى قىلىشتى، توختىماي

كۈلەتتى، ھەممىنى ئۆزىگە قارىتىپ سۆزلەيتتى، بۇرۇن بۇنداق ئەھۋال ناھايىتى ئاز ئىدى. ئۇ يەنە دېيىشكە تېگىشلىك گەپلەردىن ھېچقانچە دېمىگەندەكمۇ قىلاتتى. بەزى كۈلكىلىك ئىشلارنى، ئاغىنىلىرىنىڭ قىزىق گەپلىرىنى، قورساقنى تېز ئاچۇرمايدىغان ئاماللىرىنى، يامغۇرلاردا قىلغان ھەربىي يۈرۈشنىڭ كۆرۈنۈشلىرىنى ... گېنېرال لېنىڭ گېتتىس قەلئەسىدىن چېكىنگەندە ئاتلىق كېلىپ، ئادەملىرىنىڭ ئالدىدا ئوسال ھالغا چۈشۈپ قالغانلىقىنى، «ئەپەندىلەر، سىلەر جورجىيەلىكمۇ؟ ناھايىتى ياخشى، بىز جورجىيەلىكلەردىن ئايرىلساق ھېچنېمە قىلالمايمىز» دېگەنلىكىنى سۆزلەپ بەردى.

• سىكارلېتنىڭ قارىشىچە، ئاشلىپي ئۇلارنىڭ كوڭۇلسىز سوئاللارنى سوراپ سېلىشىدىن قورقۇپ، ئۆزى توختىماي سۆزلەپ كېتىۋاتاتتى. بىر قېتىم ئۇ ئاشلىپىنىڭ دادىسىنىڭ ئۆزىگە ئۇزاققىچە تېڭىرقاپ قاراپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، سەل قورۇنغاندەك بولۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپمۇ قالدى ۋە بۇنىڭ سەۋەبىنى چۈشەنمەي، ئاشلىپىنىڭ كوڭلىدە زادى قانداق بىر سىر باردۇ دەپ ئويلاپ قالدى. ئەمما، بۇ خىل ھالەت تېزلا ئۆتۈپ كەتتى. سىكارلېتنىڭمۇ كەيپى چاغ ھەم ئاشلىپى بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىشنىڭ خىيالىدا يۈرگەچكە، ئارتۇقچە ئىشلارنى ئويلاشقا چولىسىمۇ تەگمەيتتى.

سىكارلېت تاكى ئۆيدىكىلەر ئەسنەشكە باشلاپ، ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن قىزلىرى خوشلىشىپ مېھمانخانغا كەتكەنگە قەدەر بىر خىل كەيپىياتتا خۇشال ئولتۇردى. ئاندىن ئۇ ئاشلىپى، مېلانىيە ۋە پىتتىي ھاممىنىڭ كەينىدىن يۇقىرىغا چىقىپ كېتىۋاتقاندا بىردىنلا بوشىشىپ كەتتى. چۈنكى، شۇنىڭغىچە، گەرچە پۈتۈن چۈشتىن كېيىن بىر ئېغىز گەپ قىلىشمىسىمۇ، ئاشلىپى ئۇنىڭ، پەقەت ئۇنىڭلا ئىدى. ئەمدى ھازىر، خەيرلىك كەچ، دېيىشكەنلىرىدە، بىردىنلا مېلانىيەنىڭ قىزىرىپ، ھاياجىنىنى باسالماي قېلىۋاتقانلىقىنى، ئەركىلىگەندەك، سەل

تولغىتىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بايقاپ قالدى. ئارقىدىنلا ئاشلىپى ھۇجرىنىڭ ئىشىكىنى ئاچقاندى، مېلانىيە بېشىنىمۇ كۆتۈرمەي ئىتتىك كىرىپ كەتتى، ئاشلىپىمۇ ئالدىراپ ئۇلارغا خوش ئېيىتىپ، سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە نەزىرىنى ئاغدۇرۇپمۇ قويماي ئۆزىنى ئۆيىنىڭ ئىچىگە ئاتتى.

ئۇلار ئىشىكىنى يېپىپ كىرىپ كېتىپ، سىرتتا سىكارلېت ئۆزى يالغۇز قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى، پۈتۈن بەدىنى بوشىشىپ لاسسىدە بولدى. ئاشلىپى ئەمدى ئۇنىڭ ئەمەس، مېلانىيەنىڭ ئىدى. مېلانىيە ھاياتلا بولىدىكەن، ئۇ ئاشلىپى بىلەن بىللە، پۈتۈن دۇنيانى سىرتتا قالدۇرۇپ، ئىشىكىنى يېپىپ ئۆيىگە كىرىپ كېتەتتى، ھېچنېمە بىلەن كارى بولمايتتى.

ئەمدى ئاشلىپى قايتماقچى، ۋىرگىنىيەگە، قارا بوراندىكى ئۇزۇن يوللۇق ھەربىي يۈرۈشكە، قارلىق دالادىكى ئاچ - زار تۇرالغۇغا، جاپا - مۇشەققەتنىڭ ئىچىگە قايتىپ بارماقچى. ئۇ يەرلەردە ئۇنىڭ ئالتۇندەك چاچلىرى پارقىراپ تۇرىدىغان بېشى، ئورۇق گەۋدىسى ... پۈتۈن شانلىق، گۈزەل ھاياتى، خۇددى بىخەستە ئادەم دەسسۈۋەتكەن چۈمۈلىدەك پۈتۈنلەي يوق بولۇپ كېتىشىمۇ مۇمكىن. بۇ يەردە ئۆتكەن بىر ھەپتە، چۈشكە ئوخشاش گۈزەل، پارلاق، بەخت پارلاپ تۇرغان مىنۇتلاردىن ئەمدى ئەسەرمۇ قالمايدۇ.

بۇ بىر ھەپتە خۇددى چۈشتىكىدەك، خۇددى ئارچىنىڭ، بايراملىق قارىغىنىنىڭ گۈپ قىلىپ ئۇرغان پۇرىقىدەك، خۇددى شامنىڭ پىللىدە يېنىپ ئۇچۇپ قالغان يورۇقىدەك شۇنچىلىك تېز ئۆتۈپ كەتتى. جىددىيچىلىك ئىچىدە ئۆتكەن بۇ بىر ھەپتە ئىچىدە، سىكارلېتنى يۈرىكىدە بىر نەرسە خۇشاللىق ۋە قايغۇ ئىچىدە تۇرۇۋاتقان كۆزلىرىنى ھەربىر مىنۇتتا بولۇۋاتقان ئىشلارنى كۆرۈۋېلىپ ئېسىدە مەھكەم ساقلىۋېلىشقا ھەيدەپ تۇردى. ئۇ نەرسىلەر ئۇزاق كۈنلەردە ئۇنىڭ ئولتۇرۇپ

گەسلەشكە، شۇلارنىڭ ئىچىدىن ئۆزىگە تەسەللى تېپىشىغا ياخشى ئىدى، شۇڭلاشقىمۇ ئۇ ئوينىغان تانىسلىرى، ئېيتقان ناخشىلىرى، كۈلگەن كۈلكىلىرى، ئاشلىپىغا بىر نەرسىلەرنى ئەكەلىپ بەرگەنلىرى، ئۇنىڭغا كېرەكلىك نەرسىلەرنى ئالدىن بىلىپ تۇرۇشلىرى، ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ كۈلۈشلىرى. ئۇنىڭ گەپلىرىنى جىمجىت ئولتۇرۇپ ئاڭلاشلىرى، كۆزلىرىنىڭ ئۇنىڭ ھەرىكەتلىرىنىڭ كەينىدىن ئەگىشىشلىرى، ئاشلىپىنىڭ بەدىنىنىڭ ھەربىر قاملاشقان يەرلىرى، قاشلىرىنىڭ سەكرەپ تۇرۇشلىرى، لەۋلىرىنىڭ ھەربىر تەۋرىنىشلىرى، ئىشقىلىپ، ئۇنىڭ ۋە سىكارلېت ئۆزىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىشلىرىنىڭ ھەممىسى يۈرىكىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى. چۈنكى، بۇ بىر ھەپتە ھايت - ھۈيت دېگۈچە ئۆتۈپ كېتەتتى، ئەمما ئۇرۇش مەڭگۈلۈك ئىدى.

سىكارلېت مېھمانخانا ئۆيىدىكى سافادا ئۇنى ساقلاپ ئولتۇراتتى، ئاشلىپىغا ھەمراھ بولۇپ كېتىدىغان سوۋغىسى تىزىدا تۇراتتى. بۇ چاغدا ئۇ مېلانىيە بىلەن خوشلىشىۋاتاتتى. سىكارلېت خۇدادىن ئۇنىڭ پەسكە ئۆزى يالغۇز چۈشۈشىنى تىلەيتتى، شۇنداق بولسا ئۇنىڭغا پۇرسەت كېلىپ، بىرنەچچە مىنۇت ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز تۇرۇۋالاتتى. سىكارلېت ئۈستىگە قۇلاق سالدى، پۈتۈن يەر جىمجىت، پىتتىپات ھامما ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىدا ياستۇققا دۈم يېتىۋېلىپ يىغلاۋاتىدۇ، چۈنكى ئاشلىپى بېرىم سائەت بۇرۇن ئۇنىڭ بىلەن خوشلىشىپ چىققانىدى. مېلانىيەنىڭ ھىم يېپىقلىق ئىشىكىدىن يا پىچىرلاشقان، يا مېلانىيەنىڭ يىغلاۋاتقان ئاۋازى يوق. سىكارلېتقا ئاشلىپىنىڭ مېلانىيە بىلەن خوشلىشىۋاتقىنىغا بىرنەچچە سائەت بولۇپ كەتكەندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ھەربىر مىنۇت ئۆتكەنسېرى ئۇنىڭ جۇدۇنى ئۆرلەيتتى، ۋاقىت ئاز قېلىۋاتىدۇ، مېڭىشى كېرەك.

مۇشۇ بىر ھەپتە ئىچىدە سىكارلېت ئۇنىڭغا چىن يۈرىكىدىن ئېيتماقچى بولغان پۈتۈن گەپلىرىنى قايتا - قايتا ئەسلىپ

چىقتى، لېكىن ئۇ گەپلىرىنىڭ بىرسىنىمۇ ئۇنىڭغا دېيەلمىگەندى. بەلكىم بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئۇ گەپلەرنى ئۇنىڭغا ئېيتىش مەڭگۈ مۇمكىن بولماس.

ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭغا ئېيتماقچى بولغان گەپلىرى: «ئاشلىپ، ھەر ۋاقىت ئۆزىڭىزگە پەخەس بولۇڭ، ئۇقتىڭىزمۇ؟» «پۈتۈڭىز ھۆل بولۇپ قالمىسۇن، بولمىسا ئاسانلا سوغۇق ئۆتكۈزۈۋالسىز»، «مەيدىڭىزگە گېزىت قويۇۋېلىڭ، گېزىت شامالىنى توسۇيدۇ» دېگەندەك تۇتامى يوق گەپلەر ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا ئىشلارمۇ بار ئىدى، مەسىلەن، سىكارلېت دېمەكچى بولغان مۇھىم ئىشلار، ئۇنىڭ ئاغزىدىن ئاڭلايدىغان مۇھىم ئىشلار، ئۇ دېمىسىمۇ ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن بىلىۋالالايدىغان ئىشلار دېگەندەك. ئۇنىڭغا شۇنچە كۆپ گەپلىرىنى دەيدىغانغا پەقەتلا ۋاقىت بولمىدى. ئەگەر مېلانىيە ئىشكىنىڭ ياكى پەيتوننىڭ ئالدىغىچە ئۇنى ئۇزىتىپ چىقىۋەرمىگەن بولسا، شۇ قىسقا ۋاقىتنى بولسىمۇ ئۇ ئېلىۋالالايتتى. نېمىشقا ئۇ بۇ بىر ھەپتىنىڭ ئىچىدە بىر قېتىممۇ پۇرسەت يارىتالمىغاندۇ؟ چۈنكى، مېلانىيە ئۇنىڭدىن بىر مىنۇتمۇ ئايرىلمىدى، كۆزلىرىمۇ ئۇنىڭدىن ئېرىغا تاشلانمىدى، يار - بۇرادەرلەر، قولۇم - قوشنىلار ئارقا - ئارقىدىن كېلىپ، ئۆي بىر مىنۇتمۇ مېھمانلاردىن خالىي بولمىدى، ئاشلىپنىڭ ئۆزىمۇ بىر يەردە بىر مىنۇت ئۆزى يالغۇز تۇرۇپ باقمىدى. ئاخشىمى ئىشكىنى يېپىپ كىرىپ كېتىپ كېچىچە مېلانىيە بىلەن بىللە بولاتتى. بۇ كۈنلەردە ئۇ سىكارلېتقا بىر تۇغقان قېرىنداشلىرى ياكى قەدىناس ئاغىنىسىگە مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلدى، بىرەر قېتىممۇ ئىللىق قاراپ باقمىدى، بىر ئېغىزمۇ ھالىغا يەتكۈدەك گەپ قىلمىدى. ئۇ ئۇنى ئۆزىنى يەنىلا ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئىپادىلىمىگۈچە بۇ يەردىن كەتكۈزمەسلىكى كېرەك. ئەمدى مۇشۇ كەتكەنچە مەڭگۈگە كېتىشى مۇمكىن. سىكارلېت شۇنىلا بىلىۋالسا، ئۇنىڭ بۇ يوشۇرۇن مۇھەببىتىدىن ئۆزىگە ئىللىق

تەسەللى تاپالايدۇ، بىر كۈنلەردە كۆزى يۇمۇلسىمۇ خاتىرجەم كېتىدۇ.

ئۇ بىر ئۆمۈر ساقلىغاندەك ساقلىغاندىن كېيىن، ئۈستىدىكى ھۇجرىدىن ئۆزىگە تونۇش ئۆتۈك ئاۋازىنى ئاڭلىدى، ئارقىدىن ئىشىكنىڭ يېپىلغان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئاھ، ئۇ ئۆزى يالغۇز ئىكەن! خۇداغا مىڭ رەھمەت! مېلانىيە تېخىمۇ ئازابلىنىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن تالاغا ئۈزىتىپ چىقمايدىغان بولغان ئوخشايدۇ - دە. ئەمدى مۇشۇ قىممەتلىك بىرنەچچە مىنۇتتا بولسىمۇ ئۇنىڭغا ئېرىشىش كېرەك.

ئاشلىپى پەلەمپەيدىن ئاستا مېڭىپ چۈشۈۋاتاتتى، قىلىچىنىڭ ئۆتۈكىگە تېگىپ تۇرۇۋاتقان ئاۋازىمۇ ئاڭلىنىۋاتاتتى. ئۇ مېھمانخانا ئۆيىگە كىردى، كۆزلىرى قايغۇلۇق ئىدى، كۈلمەكچى بولاتتى، لېكىن تۇرۇلگەن، تاتىراڭغۇ چىرايىنى ئاچالمايتتى، ئىچىدىن جاراھەتلەنگەن ئادەمدەك كۆرۈنەتتى. سىكارلىت ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى ۋە پەخىرلىنىش ھېسسىياتى بىلەن ئۇنىڭ ئۆزى كۆرگەن ئەرلەرنىڭ ئىچىدە ئەڭ چىرايلىق ئەر ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ئۇنىڭ قىلىچىنىڭ ئۇزۇن قىنى، ئۆتۈكىنىڭ شىپورلىرى، تاپانچىسىنىڭ قېپى پارقىراپ تۇراتتى، ئۇلارنى پېتىتېر تاغا سۈرتۈپ شۇنداق قىلىۋەتكەندى. يېڭىدىن تىكتۈرگەن چاپىنى ماشىنىچى ئالدىراپ قالغاققا تازا ياخشى تىكىلمىگەن، بەزى تىكىشلىرى مايماق بولۇپ قالغان. چاپاننىڭ رەختى شۇنچىلىك ياخشى بولۇپ، كونىراپ ئۆڭۈپ كەتكەن ئىشتىنى، ھەممە يېرى جاراھەتلەنگەن ئۆتۈكى بىلەن زادىلا ماسلاشمىغانىدى. لېكىن، ھەممە يېرى تۆمۈر كىيىم بولۇپ كەتسىمۇ، سىكارلىتنىڭ نەزىرىدە ھازىرقى شۇ تۇرقى بىلەن ئۇ بەجايىكى بىر قاۋۇل پالۋان ئىدى.

— ئاشلىپى، مەن سىزنى پويىز ئىستانسىسىغىچە ئۈزىتىپ قويسام بولامدۇ؟ — ئۇ قاملاشمىغانراق تەلەپنى قويۇپ قالدى.

— سىز بارمىسىڭىزمۇ بولىدۇ، دادام بىلەن سىڭىللىرىم بارماقچى. مۇشۇ يەردىلا خوشلىشايلى، سوغۇقتا ئىستانسىغا بېرىپ يۈرمەڭ، شۇنىڭدا مەندە ياخشى تەسىر قالدۇرىسىز. مەن ئەسلىگۈدەك ئىشلار ئۇنىڭدىن باشقىمۇ نۇرغۇن.

سىكارلېت ئۇ پىلاندىن دەرھال ۋاز كەچتى. ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان ئىندىيا بىلەن خونېي ئۇ يەردە بولغاندىكىن، يۈرىكىدىكى گەپنى ئۇنىڭغا دېيەلمەيتتى.

— ئەمەسە بارماي، — دېدى ئۇ، — قاراڭ ئاشلىپى، سىزگە بېرىدىغان بىر سوۋغىتىم بار ئىدى.

تەييارلىغان سوۋغىتىنى بېرىدىغان چاغدا، سىكارلېت بىر ئاز ئىزا تارتىپ قالدى. بوپىسىنى ئېچىپ ئىچىدىن سېرىق رەڭ ئۇزۇن بىر بەلباغنى ئالدى، ئۇ جۇڭگو تاۋىرىدا قىلىنغان بەلباغ ئىدى. بۇ ئەسلىدە بىرنەچچە ئاينىڭ ئالدىدا رېت باتلېر ناسسۇدىن ئەكېلىپ بەرگەن ياغلىق بولۇپ، ئۈستىدە قىزىل ۋە كۆك مەشۇت يىپ بىلەن كەشتىلەنگەن ئىككى قۇشنىڭ سۈرىتى بار ئىدى. بىر ھەپتىدىن بېرى سىكارلېت ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كەشتىلەرنى سۆكۈپ ئېلىۋېتىپ بەلباغ قىلىپ ئۆزگەرتىپ چىققانىدى.

— سىكارلېت، بەكمۇ چىرايلىق ئىكەن. ئۆزىڭىز تىكتىڭىزمۇ؟ بۇ مەن ئۈچۈن ئىنتايىن قىممەتلىك سوۋغات بولدى. ئۆزىڭىز باغلاپ قويۇڭ، سۆيۈملۈكۈم، يىگىتلەر بۇ يېڭى چاپىنىمنى، ئۇنىڭدىكى بۇ چىرايلىق بەلباغنى كۆرسە ھەسەت قىلىپ كۆزلىرى قىزىرىپ كېتىدىغان بولدى — دە.

سىكارلېت بەلباغنى ئۇنىڭ بېلىدىن ئۆتكۈزۈپ، كەمەرنىڭ ئۈستىدىن قوش يۈرەك شەكلىدە چىگىپ قويدى. مېلاننىيە ئۇنىڭغا چاپان سوۋغات قىلغان بولسا، ئۇ بەلباغ سوۋغات قىلدى. بۇ ئۇنىڭ ئاشلىپىغا قىلغان يوشۇرۇن مۇكاپاتى بولۇپ، ئاشلىپىغا پات — پات ئۆزىنى ئەسلىتىپ تۇرىدۇ، جېپ سىتۇئارتنىڭ بېلىگە باغلىۋالغان پەيلىك بەلبېغىغا قارىغاندا ئۆزىنىڭ ھەقىقىي بەلباغ ئىكەنلىكىنى، ئۇنى چىگىۋالغاندا ھەقىقىي چەۋەندازغا

ئوخشايدىغانلىقىنى ھېس قىلدۇرىدۇ.

— بەكمۇ چىرايلىق ئىكەن، — دېدى ئاشلىپى بەلباغنىڭ ساڭگىلاپ تۇرغان چۈچىلىرىنى سىلاپ قويۇپ، — سىز بۇنى بىرەر كىيىمىڭىز ياكى يېپىنچىڭىزنى سۆكۈپ تىكىپ چىققان ئوخشايسىز. ئۇنداق قىلمىسىڭىز بولاتتى، سىكارلېت. ھازىر بۇنداق ياخشى نەرسىلەرنى تاپماق ئىنتايىن تەس.

— ئاشلىپى، سىز ئۈچۈن ...

ئەسلىدە ئۇ: «ئەگەر سىزلا خالىسىڭىز، يۈرىكىمنى ئېلىپ سىزگە كىيىم تىكىپ بېرىشىكمۇ تەييارمەن» دېمەكچىدى، لېكىن ئۇنداق دېيەلمەي: «سىز ئۈچۈن ھەرقانداق ئىشنى قىلغىنغا رازىمەن» دېگەن گەپنىلا قىلالىدى.

— راستمۇ؟ — ئۇنىڭ غەمكىن چىرايى بىردىنلا ئېچىلىپ كەتتى، — ئەمىسە سىزدىن بىر ئىشنى ئۆتۈنسەم بولغۇدەك، سىكارلېت، شۇ ئىشتىن خاتىرجەم بولسام ئاجايىپ ياخشى بولاتتى.

— نېمە ئىش؟ — ئاجايىپ زور بىر ئىشنى ئۈستىگە ئالىدىغاندەك سىكارلېت خۇشال سورىدى.

— سىكارلېت، مېنىڭ ئورنۇمدا مېلانىيەنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرۇشنى خالامسىز؟

— مېلانىيەنىڭمۇ؟

سىكارلېت بىردىنلا ئۈمىدسىزلىنىپ، دېمى ئىچىگە چۈشۈپ كەتتى. ئەسلىدە ئۇ ئۇنىڭدىن تولىمۇ مەنلىك، ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىنى تىترىتىدىغان ئىشلارنى كۈتكەنىدى. ئۇنىڭ ئۇنىڭغا دېمەكچى بولغان ئەڭ ئاخىرقى ئۆتۈنۈشى مۇشۇ ئىش ئىكەن. دە. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئۇنىڭغا قاتتىق چېچىلماقچى بولدى. بۇ ئۇنىڭ ئاشلىپى بىلەن يالغۇز بىللە بولغان ئۇنىڭغا تەۋە ۋاقىت ئىدى، لېكىن مېلانىيە ئۆزى بۇ يەردە بولمىسىمۇ، كۈل رەڭ سايىسى ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىغا قىستۇرۇقلۇق ئىكەن. بولمىسا ئۇ نېمىشقا ئىككىسى خوشلىشىدىغان چاغدا مېلانىيەنىڭ

گېپىنى چىقىرىدۇ؟ نېمىشقا ئۇنىڭغا ئۇنداق تەلەپنى قويدۇ؟
ئاشلىپى ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئۈمىدسىزلىككە دىققەت
قىلمىدى، كۆزلىرى باشقا چاغدىكىگە ئوخشاش، باشقا نەرسىگە
قاراۋاتقاندەك ئۇنىڭدا ئەمەس ئىدى.

— ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلۈپ قويۇڭ، ئۇ بەكمۇ ئاجىز، ئەمما
بۇنى ئۆزى ھېس قىلمايدۇ. كەچكىچە يارىدارلارغا قاراۋېتىپتۇ.
تىككۈچلىكىمۇ قىلىدىكەن، ئۇنداق قىلىۋەرسە ئۆزىنى ئالدۇرۇپ
قويدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ياۋاش، قورقۇنچاق. جاھاندا پىتتىپات
ھامما بىلەن ھېنرى تاغا ۋە سىزدىن باشقا ھېچنېمىسى يوق.
ماكوندا بورلارنىڭ ئائىلىسى بار، ئۇلار بىلەنمۇ يىراق تۇرغان.
پىتتىپات ھاممىنى سىزمۇ بىلىسىز، سىكارلېت، كىچىك
بالغا ئوخشايدۇ. ھېنرى تاغا ياشىنىپ قالدى. مېلاننىيە سىزنى
شۇنچىلىك ياخشى كۆرىدۇ. چارلېسنىڭ رەپىقىسى بولغانلىقىڭىز
ئۈچۈنلا ئەمەس، يەنە ... سىزنى، سىزنى ئۆزىنىڭ سىڭلىسىدەك
ياخشى كۆرىدۇ. سىكارلېت، بەزىدە چۈشلىرىم بۇزۇلۇپ قالىدۇ.
مەن ئۆلۈپ كەتسەم مېلاننىيە تايانچسىز قالسا قانداق قىلىدۇ.
سىكارلېت، مېنىڭ تەلپىمگە ماقۇل دەرسىزمۇ؟

ئۇنىڭ ئاخىرىدىكى گەپلىرى سىكارلېتنىڭ قۇلىقىغا پەقەتلا
كىرمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ «مەن ئۆلۈپ كەتسەم» دېگەن گېپىنى
ئاڭلاپ قورقۇپ كەتكەنىدى.

سىكارلېت ھەر كۈنى ئەتىگەندە ئۆلگەن، يارىلانغانلارنىڭ
تىزىملىكىنى ئەنسىزلىك ئىچىدە ئوقۇپ چىقاتتى. ئاشلىپىنىڭ
ئۆلۈم خەۋىرى كېلىدىغان بولسا، بۇ دۇنيا ئۇنىڭ نەزىرىدە
مەۋجۇت بولمايتتى، ئەمما كۆڭلىدە جەنۇب ئىتتىپاقى پۈتۈنلەي
گۇمران بولۇپ كەتسىمۇ ئاشلىپى ئامان قالدىغاندەك ئويلايتتى.
ئەمدى ئۇ ئۆزى مۇشۇنداق قورقۇنچلۇق گەپنى قىلىۋاتىدۇ. بۇ
گەپنى ئاڭلاپ سىكارلېتنىڭ پۈتۈن بەدىنى تىكەنلىشىپ
ۋۇجۇدىنى بىر خىل ۋەھىمە، يېڭىش مۇمكىن بولمايدىغان
خۇراپىلىققا يېقىنراق بىر خىل ئەندىكىش چىرمىۋېلىپ،

مىدىر - سىدىر قىلدۇرمىدى. ھازىر ئۇ سېپى ئۆزىدىن
ئىرلاندىيەلىككە ئايلىنىپ قالغاندەك، كۆڭلىگە كەچكەن
نەرسىگە، بولۇپمۇ ئۆلۈمنىڭ بېشارىتىگە ئىشىنىپ قېلىۋاتاتتى.
ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاشلىقنىڭ بىر جۈپ سۈر كۆزلىرىدە
ئىپادىلىنىپ تۇرۇۋاتقان چوڭقۇر قايغۇ خۇددى ئۇ ئەزرائىلنىڭ
ئۆزىگە سوزۇلغان قوللىرىنى سېزىپ تۇرۇۋاتقاندەك،
ھۇۋلاشلىرىنى ئاڭلاۋاتقاندەك بىر خىل تويغۇ بېرىپ تۇراتتى.

— ئۇنداق گەپلەرنى قىلماڭ! ئويلسىڭىزمۇ بولمايدۇ. ھېچ
گەپتىن ھېچ گەپ يوقلا ئۆلۈمنىڭ گېپىنى قىلسىڭىز يامان
بولىدۇ. ئۇ گېپىڭىزگە دەرىزۇ توۋا قىلىڭ! تېز بولۇڭ!

— مەن ئۈچۈن سىز توۋا قىلىپ نوچكا يېقىپ قويۇڭ! —
ئۇنىڭ قورقۇپ كېتىۋاتقانلىقى ئاشلىقىغا قىزىق تۇيۇلۇپ ئۇنىڭغا
چاقچاق قىلىپ قويدى.

سىكارلېت تىتىلداپ تۇرۇۋاتقاچقا، نېمە دېيىشىنى بىلمەي
قېلىۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ قورقۇنچلۇق ئىشلارنى ئويلاپ،
ئاشلىقنى ۋىرگىنىيەنىڭ ئۆزىدىن ئىنتايىن يىراق بولغان بىر
قارلىق دالالىرىدا يېتىپ قالغان ھالەتتە كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ
كېتىۋاتاتتى. ئاشلىق يەنە گەپ قىلدى، ئاۋازىدا بىر خىل
ھەسرەت، خۇدانىڭ يازمىشىغا بويسۇنۇشتەك مەنە چىقىپ
تۇراتتى. بۇ سىكارلېتنىڭ قورقۇنچىسىنى تېخىمۇ ئاشۇرۇۋەتتى،
بايىقى غەزەپ ۋە ئۈمىدسىزلىكلەردىن ئەسەرمۇ قالمىدى.

— مەن شۇ سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن سىزگە شۇ ئىلتىماسمنى
ئېيتتىم، سىكارلېت. مەن تاسادىپىي ئەھۋالغا ئۇچراش -
ئۇچرىماسلىقىمنى بىلمەيمەن. ئاخىرقى زامان بولۇپ قالسا
بىراقنا قالمەن، تىرىك بولساممۇ ھەم، شۇڭا مېلانىيەگە ياردەم
قولۇم يەتمەيدۇ.

— ئاخىرقى ... زامان؟

— ئۇرۇشنىڭ ... دۇنيانىڭ ئاخىرقى كۈنلىرى بولىدۇ.
— بىراق، ئاشلىق، سىز شىماللىقلار بىزنى يېڭىدۇ دەپ

قارمايدىغانسىز؟ بىر ھەپتىدىن بېرى سىز گېنېرال لېنىڭ ئىنتايىن قايىل ئادەم ئىكەنلىكىنى ئاغزىڭىزدىن چۈشۈرمىدىڭىز...

— مەن بۇ بىر ھەپتىدە ئۆيلىرىگە دەم ئېلىشقا كەلگەن بارلىق ئادەملەرگە ئوخشاش پۈتۈنلەي يالغان گەپلەرنى قىلدىم. مەن نېمە دەپ زۆرۈر بولمىغان بىر چاغدا راست گەپلەرنى قىلىپ مېلانىيە بىلەن پىتتىي ھاممىنى قورقۇتقۇدەكمەن؟ شۇنداق، سىكارلېت، شىماللىق ئالۋاستىلار بىزنىڭ كانىمىمىزنى بوغۇۋالدى. گېتتىس قەلئەسى بىزنىڭ تۈگەشكەنلىكىمىزنىڭ باشلىنىشى. ئارقا سەپتىكىلەر بۇ ئەھۋالنى بىلمەيدۇ، بىزنىڭ ھازىر قانداق ھالەتتە تۇرۇۋاتقانلىقىمىزدىن ئۇلارنىڭ خەۋىرى يوق. ئەسكەرلىرىمىز پۈتۈن ئۆتۈك يوق يالاڭ ئاياغ يۈرۈۋاتىدۇ، ۋىرگىنىيەدە بولسا قار قېلىن. ھەر قېتىم ئۇلارنىڭ پۈتلىرىنىڭ ئۇششۇپ قېلىۋاتقانلىقىنى، لاتا ۋە تاغلارنىڭ پارچىلىرى بىلەن ئوربۇلغان پۈتلىرىدىن يول ماڭغاندا ئاققان قانلارنى كۆرسەپ ئۆزۈمنىڭ ئۆتۈك كىمىۋالغانلىقىدىن ئۆلگۈدەك خىجىل بولىمەن، ئۆتۈكۈمنى سېلىپ ئۇلارغا بېرىۋېتىپ، ئۇلاردەك پۈتلىرىمغا لاتا ئوراپ ماڭغۇدەك بولۇپ كېتىمەن.

— ئاشلىپ، ئۇنداق قىلماڭ، ئۆتۈكۈمنى سېلىپ بەرمەيمەن دەپ ماڭا ۋەدە بېرىڭ.

— مەن شۇنداق ئەھۋاللارنى كۆرۈپ، ئاندىن شىماللىقلارغا قاراپ، ھەممە نېمىنى تۈگەشكەندەك ئويلاپ كېتىمەن. شىماللىقلار نۇرغۇن پۇل خەجلىپ ياۋروپادىن مىڭلاپ ئەسكەر سېتىۋېلىپ كەپتۇ. يېقىندا بىز ئەسىرگە ئالغانلارنىڭ كۆپى ئىنگىلىزچە سۆزلەشنى پەقەتلا بىلمەيدۇ. نۇرغۇن گېرمانىيەلىك، پولشالىق، گېر^① تىلىدا سۆزلىشىدىغان ياۋايى ئىرېلاندىيەلىكلەر ئىكەن. بىزنىڭ ئادەملىرىمىز ئۆلسە ئۇنىڭ ئورنىنى

① گېرلار شوتلاندىيەنىڭ شىمالىي بىلەن جەنۇبىدىكى تاغلاردا تۇرىدىغان شوتلاندىيەلىكلەر.

تولدۇرىدىغانغا ئادەم يوق، پۇتلىرىمىزدىكى ئاياغلىرىمىز يىرتىلىپ كەتسە يۆتكەيدىغان ئاياغىمۇ تېپىلمايدۇ، ھەممە تەرەپتىن قورشاشۇدا قالدۇق. سىكارلېت، بىز پۈتۈن دۇنياغا تەڭ كېلەلمەيمىز.

سىكارلېتنىڭ خىيالى باشقىچە ئىدى: پۈتۈن جەنۇب ئىتتىپاقى گۇمران بولسىمۇ، پۈتۈن دۇنيا پاچاقلىنىپ كەتسىمۇ مەيلى، پەقەت سىزلا تىرىك قالسىڭىز بولدى! سىزمۇ ئۆلۈپ كېتىدىغان بولسىڭىز مەنمۇ بۇ دۇنيادا ياشىمايمەن! دەپ ئويلايتتى.

— سىكارلېت، بۇ گەپلىرىمنى باشقا بىرسىگە دەپ يۈرمەڭ، باشقىلارنى قورقۇتۇشنى خالىمايمەن. بۇ گەپلەرنى دەپ سىزنىمۇ قورقۇتۇپمىسام بولاتتى، لېكىن مېلانىيەگە نېمە ئۈچۈن ئوبدانراق قاراپ قويۇڭ دېگەنلىكىمنى چۈشەندۈرۈپ قويۇش ئۈچۈن بۇ گەپلەرنى سىزگە دېيىشكە مەجبۇر بولدۇم، ئۇ شۇنچىلىك ئاجىز، سىز بولسىڭىز كۈچلۈك. ئىككىڭلار بىللە بولساڭلارلا، مەن بىر نېمە بولۇپ كەتسەممۇ خاتىرجەم بولىمەن. ماقۇل دەمسىز، سىكارلېت؟

— ماقۇل! — دېدى سىكارلېت ئۈنلۈك قىلىپ. ئۇنىڭغا خۇددى ئاشلىپ ئۆلۈپ كېتىۋاتقاندەك تۈيۈلۈۋاتقاچقا، ئۇنىڭ ھەر قانداق تەلپىگە رازى ئىدى، — ئاشلىپ! ئاشلىپ! سىزنى زادىلا ماغدۇرغۇم يوق! مەندە ئۇنداق جۈرئەتمۇ ھەم يوق!

— چوقۇم يۈرەكلىك بولۇڭ، — ئۇنىڭ ئاۋازى ئازراق جاراڭلىق ۋە بېسىق، گېپىمۇ خۇددى يۈرىكىدىكى مەلۇم بىر جىددىلىك ئالدىرىتىپ تۇرۇۋاتقاندەك كەسكىن ئىدى، — سىز باتۇرراق بولۇڭ، بولمىسا مەن قانداق خاتىرجەم بولالايمەن.

سىكارلېت خۇشال ھالدا ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئىپادىگە سەپسالدى. ئۇ بۇ گەپنى خۇددى ئۆزىگە ئوخشاش ئۇنىڭدىن ئايرىلغۇسى كەلمەي دەۋاتامدىغاندۇ؟ ئۇنىڭ چىرايى مېلانىيە بىلەن خوشلىشىپ چىقىپ پەلەمپەيدىن چۈشۈۋاتقان چاغدىكىدەك

سۇرلۇك، كۆزلىرىدىمۇ ھېچقانداق ئىپادە يوق. ئۇ سەل ئېغىشىپ، سىكارلېتنىڭ ئىككى مەڭزىنى ئىككى ئالقىنىغا ئېلىپ تۇرۇپ پېشانىسىگە سۆيۈپ قويدى.

— سىكارلېت! سىكارلېت! سىز شۇنچىلىك چىرايلىق، شۇنچىلىك قەيسەر! يارايىسىز! سۆيۈملۈكۈم، سىزنىڭ گۈزەللىكىڭىز يالغۇز بۇ ئوماق يۈزىڭىزدىلا ئەمەس، ھەممە ئېمىڭىزدە: ۋۇجۇدىڭىزدا، ئىدىيەڭىزدە ۋە روھىڭىزدا.

— ئاھ، ئاشلىپى، — دېدى سىكارلېت ئىچ - ئىچىدىن سۆيۈنۈپ بوش ئاھاڭدا. ئۇنىڭ گەپلىرى بىلەن پېشانىسىگە سۆيگەن سۆيۈشى سىكارلېتنىڭ پۈتۈن بەدىنىنى سىمابىتەك ئېرىتىۋەتكەندى، — سىزلا بولسىڭىز، ماڭا باشقا ئادەمنىڭ ...

— بەزىدە مەن سىزنى باشقىلارغا قارىغاندا تېخىمۇ كۆپ چۈشىنىدىغانلىقىمنى ئويلاپ كېتىمەن. سىزنىڭ يۈرىكىڭىزنىڭ ئەڭ چوڭقۇر يەرلىرىدىكى گۈزەللىكىنى پەقەت مەنلا ھېس قىلالايمەن، باشقىلار ئانچە چۈشىنىپ كەتمەيدۇ.

ئاشلىپى سۆزىنىڭ داۋامىنى قىلماي قوللىرىنى ئۇنىڭ مەڭزىدىن تارتىۋالدى، ئەمما كۆزلىرى يەنىلا ئۇنىڭ كۆزلىرىدە ئىدى. سىكارلېت دېمىنىمۇ چىقارماي ئۇنىڭ گېپىنىڭ ئاخىرىنى تەقەززالىق بىلەن كۈتتى، ئۇنىڭ ھالقىلىق گېپىنى ئاڭلىيالماي قالماي يەنە دەپ، پۈتۈننىڭ ئۇچىدا دەسسەپ قۇلاقلىرىنى ئۇنىڭغا يېقىن تۇتۇپمۇ تۇردى. لېكىن، ئاشلىپى ھېچنېمە دېمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاشلىپىنىڭ چىرايىدىن ئۆزىگە لازىملىق نەرسىنى تەلۋىلەرچە ئىزدەشكە باشلىدى، لەۋلىرى تىترەپ كەتتى.

ئۈمىد - ئازۇللىرىنىڭ يەنە بىر قېتىم كۆپۈككە ئايلىنىشى ئۇنى قاتتىق تاقەتسىزلەندۈردى، كىچىك بالىغا ئوخشاش بوشقىنا «ئاھ!» دېدى - دە، لاسسىدە ئولتۇرۇپ قېلىپ ئىختىيارسىز تۈكۈلۈپ كەتتى. ئارقىدىنلا سىرتتا ۋارقىرىغان بىر ئاۋاز ئاڭلىنىپ، ئاشلىپىدىن ئايرىلىدىغان مىنۇتلارنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىگە كۆزى يەتكەندەك تېخىمۇ جىددىيلەشپ كەتتى.

يۈرىكى مۇزنىڭ ئىچىدە تۇرۇۋاتقاندا مۇزلاپ كېتىۋاتاتتى. بايقىق ئاۋاز پېتتېر تاغنىڭ ئاۋازى بولۇپ، ئۇ ئاشلىپنى پويىز ئىستانسىسىغا ئاپىرىپ قويۇش ئۈچۈن پەيتوننى قوشۇپ تالادا تەييار بولۇپ تۇراتتى.

ئاشلىپى بوشقىنا «خەير - خوش» دەپ قويۇپ، ئۈستەل ئۈستىدىكى سىكارلېت باتلېرغا يالغان سۆزلەپ ئېلىپ كەلگەن شىلەپنى قولغا ئالدى - دە، ئىشككە قاراپ ماڭدى، ئىشككىنىڭ تۇتقۇچىنى تۇتۇپ كەينىگە يەنە بىر قايرىلىپ، خۇددى ئۇنىڭ چىرايى بىلەن بەدىنىدىكى ھەممە نەرسىسىنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ كەتمەكچى بولۇۋاتقاندا ئۇنىڭغا قاراپ بىردەم تۇرۇپ كەتتى. سىكارلېتمۇ ياش بىلەن تورلانغان كۆزلىرىنى ئۇنىڭغا تىكىپ تۇراتتى، ئېسەدەپ نەپەس ئالماي قېلىۋاتاتتى. ئاشلىپى كەتمەكچى، ئۇنىڭ غەمخورلۇقىدىن، بۇ ئائىلىنىڭ ھىمايىسىدىن، ئۇنىڭ ھاياتىدىن ئۇ تەقەززا بولۇپ تۇرغان ئۇ گەپنى ئېيتمايلا ئالدىراپ كەتمەكچى. ئەمدى مەڭگۈ قايتىپ كەلمەيدۇ. ۋاقىت خۇددى جىددىي ئېقىندەك شۇنچىلىك تېز ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى، ئەمدى كېچىكتى. ئۇ بىردىنلا ئاشلىپنىڭ كەينىدىن يۈگۈرۈپ چىقىپ بېلىدىكى بەلباغدىن مەھكەم تۇتۇۋالدى.

— مېنى بىرنى سۆيۈپ قويۇڭ، — دېدى ئۇ بوش شۇبىرلاپ، — خوشلىشىپ بىرنى سۆيۈپ قويۇڭ.

ئاشلىپى ئۇنى بوش قۇچاقلدى، ئاندىن بېشىنى ئاستا ئەگدى. لەۋلىرى ئۇنىڭ لەۋلىرىگە تەگكەندە سىكارلېت ئۇنىڭ بوينىغا گىرە سېلىپ مەھكەم قۇچاقلۇۋالدى. ھېسابلاش مۇمكىن بولمايدىغان شۇ قىسقىغىنە دەقىقە ئىچىدە ئىككىسىنىڭ بەدىنى مەھكەم چاپلاشتى. بىردىنلا ئاشلىپنىڭ تېنى تىترىگەندەك، جىددىيلىشىۋاتقاندا بولدى. شۇ ئان ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈۋالدى، بېشىدىكى شىلەپىسى يەرگە چۈشۈپ كەتتى، قوللىرىمۇ بوشاشتى، بوينىغا گىرە سېلىپ تۇرغان سىكارلېتنىڭ قوللىرىنى ئاستا بوينىدىن ئالدى.

— ياق، سىكارلېت، بۇنداق قىلماڭ، — دېدى ئۇ پەس ئاھاڭدا، ئەمما ئۇنىڭ قوللىرىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ قويۇپ بەرمىدى.

— مەن سىزنى سۆيىمەن، — دېدى سىكارلېت ئېسەدەپ تۇرۇپ، — ھازىرغىچە ياخشى كۆرۈپ كېلىۋاتىمەن. سىزدىن باشقا ھېچقانداق ئادەمنى ياخشى كۆرۈپ باقمىدىم. چارلېس بىلەنمۇ سىزنىڭ ئىچىڭىزنى قاينىتىش ئۈچۈنلا توي قىلدىم. ئاھ، ئاشلىپى، سىزنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرمىەنكى، ۋىرگىنىيەگە پىيادە بېرىپ يېنىڭىزدا تۇرغۇم كېلىدۇ. تامىقىڭىزنى ئېتىپ بەرسەم، ئۆتۈكىڭىزنى سۈرتۈپ تۇرسام، ئېتىڭىزنى بېقىپ بەرسەم، دەيمەن. ئاشلىپى، ئېيتىڭا، سېنى ياخشى كۆرمەن دەڭا. شۇ بىر ئېغىز گەپنى قىلسىڭىز، بىر ئۆمۈر شۇنىڭغا تايىنىپ ياشاپ كېتىۋېرەتتىم، ئۆلسەممۇ رازى ئىدىم.

ئاشلىپى يەردىكى شىلەپىنى ئېلىش ئۈچۈن ئۈشتۈمتۈت ئېغىشكەندە سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىغا قارىدى. بۇ، ئۇ پۈتۈن ھاياتىدا كۆرگەن ئەڭ قايغۇلۇق، ئەڭ ئازابلىق چىراي ئىدى، ئۇنىڭدىكى ئىپادە ئەمدى سۇس ئەمەس. سىكارلېتنىڭ ئۆزىگە بولغان مۇھەببىتىدىن سۆيۈنگەن خۇشاللىق بىلەن نومۇس ۋە ئۈمىدسىزلىنىش بىر — بىرىگە گىرەلىشىپ كەتكەن، بىر — بىرى بىلەن ئېلىشىۋاتقان ئىپادىدىكى چىراي ئىدى.

— خەير — خوش! — دېدى ئاشلىپى بوغۇق ئاۋازدا. ئىشك غىچ قىلىپ ئېچىلىپ غۇرقىراپ كىرگەن شامالدا پەردىلەر يەڭگىل تەۋرىنىپ كەتتى. سوغۇق شامالدا تىترەپ تۇرغان سىكارلېت پەيتونغا چىقىپ كېتىۋاتقان ئاشلىپىنىڭ كەينىدىن قاراپ قالدى. ئۇنىڭ بېلىدىكى قىلىچ قىشنىڭ ئايتىپىدا كۈمۈش نۇر چاقنىتىپ، بەلبېغىنىڭ پۆپۈكلىرى شامالدا يەڭگىل تەۋرىنىپ تۇراتتى.

ئون ئالتىنچى باب

1864 - يىلىنىڭ 1 - ، 2 - ئايلىرى ئارقا - ئارقىدىن ئۆتۈپ كېتىپ ئاچچىق شاماللىق يامغۇر پەسلى يېتىپ كەلدى، ئاسماننى بۇلۇت، يەرنى تۇمان قاپلاپ تۇراتتى. كىشىلەرنىڭ كۆڭۈللىرىمۇ شۇنداق تۇتۇق. جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ گېتتىس قەلئەسى بىلەن ۋىكىس قەلئەسىدىكى جەڭدە يېڭىلىپ، بېلى ئۈزۈلدى. تېننېس پۈتۈنلەي دېگۈدەك شىماللىقلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتتى. ئەمما، شۇنداق نۇرغۇن قۇربانلارنى بەرگەنگە قارىماي جەنۇبىنىڭ روھى تېخى سۇنمىغانىدى، ئىلگىرىكى ئۇرغۇپ تۇرغان ئۈمىد - ئارزۇلارنىڭ ئورنىنى بىر خىل قەتئىي ئىرادە ئىگىلىگەندى. ئۇلار ئاشۇ بۇلۇت - تۇمانلارنىڭ ئىچىدىن ئازراق بولسىمۇ پارلىنىپ تۇرغان يارقىن يورۇقلۇقنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. مەسىلەن، بۇلتۇر 9 - ئايدا شىماللىقلار تېننېس چېگىدىكى غەلبىسىنىڭ ھەيۋىسى بىلەن جورجىيەگە يۈرۈش قىلغانىدى، ئۈزۈل - كېسىل چېكىندۈرۈلدى.

جورجىيەنىڭ شىمالىغا ئەڭ يىراق جايدىكى چىكاموگادا ئۇرۇش پارتلىغاندىن بېرى جورجىيە تەۋەسىدە تۇنجى قېتىم ئەڭ دەھشەتلىك جەڭ بولدى. شىماللىقلار چاتاموگانى بېسىۋېلىپ، ئاندىن تاغ جىراللىرى بىلەن مېڭىپ جورجىيە تەۋەسىگە كىرگەندە جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ قارشىلىقىغا ئۇچراپ كەينىگە چېكىندى، تارتقان زىيىنىمۇ ئىنتايىن ئېچىنشىلىق بولدى.

جەنۇبىنىڭ چىكاموگادىكى غايەت زور غەلبىسىدە ئاتلانتا تۆمۈر يول ترانسپورتىنىڭ رولى ئىنتايىن چوڭ بولدى. گېنېرال لاڭستېرنىڭ قوشۇنى ئالدىنقى سەپكە ۋىرگىنىيە بىلەن ئاتلانتا ئارقىلىق تېننېسقا بارىدىغان تۆمۈر يولىنى بويلاپ ماڭدى. بۇ تۆمۈر يولىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى بىرنەچچە يۈز

ئىنگىلىز مىلى كېلەتتى. يولۇچىلارنى توشۇش پۈتۈنلەي توختىتىلدى، بارلىق ترانسىپورت قوراللىرى يىغىۋېلىنىپ مۇشۇ جىددىي ۋەزىپىنى ئورۇنلاشقا قارىتىلدى.

ئاتلانتادىن پويىز كېچە - كۈندۈز مېڭىپ تۇردى، ھەممە ۋاگونلارغا ئەسكەر توشۇپ كەتكەندى، ئۇلارنىڭ يەيدىغىنى، ئۇخلايدىغان يېرى يوق ئىدى، پويىزدىن چۈشۈپلا جەڭگە كىرىپ كېتەتتى. نەتىجىدە شىماللىقلار جورجىيەدىن قوغلاپ چىقىرىلىپ تېننېسقا چېكىندۈرۈلدى.

بۇ ئاجايىپ بۈيۈك غەلبە ئىدى. ئاتلانتالىقلار ئۇ جەڭنىڭ غەلبىسىنى ئۆزلىرىنىڭ تۆمۈر يوللىرىنىڭ ئىلگىرى سۈرۈلگەنلىكىنى ئېغىزغا ئېلىشقا بۆلەكچىلا كېرىلىپ كېتىشەتتى.

بىراق، جەنۇبلۇق ئەسكەرلەرنى پۈتۈن بىر قىش چىكاموگادىكى ئاشۇ بىر جەڭنىڭ غەلبىسىلا روھلاندىرۇپ تۇردى. ئەمدى ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھېچكىم شىماللىقلارنىڭمۇ جەڭ قىلالايدىغانلىقىدىن گۇمانلانمايدىغان بولدى، ئۇلارنىڭ ئىچىدىمۇ كاتتا گېنېراللارنىڭ بارلىقىنى ئېتىراپمۇ قىلىشتى. گىرانت قاسسىپلىقتىن كېلىپ چىققان، ئەمما ئۇ قاتناشقانلا جەڭدە غەلبە بار. قانچىلىك ئادەم قىرىلىپ كەتسىمۇ مەيلى، ئەمما ئاخىرىدا غەلبە قىلىدۇ. شېرىداننىڭ ئىسمىنى جەنۇبلۇقلار ئاڭلىسا قورقۇپ تىترەپ كېتىشىدۇ. يەنە شېرىمانمۇ بار. ئۇ ھازىر ھەممە ئادەم ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدىغان بىر شەخسكە ئايلاندى، تېننېس بىلەن غەربتىكى جەڭلەردە داڭ چىقاردى، رەھىمسىزلىكى ۋە قەيسەرلىكى بىلەن بارغانسېرى شوھرەت تېپىپ كېتىۋاتىدۇ.

ئەلۋەتتە، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى گېنېرال لېغا يەتمەيدۇ. كىشىلەرنىڭ ئۇ گېنېرال بىلەن ئۇنىڭ قوشۇنىغا بولغان ئۈمىدى ۋە ئېتىقادى بەكمۇ چىڭ ئىدى، ئاخىرقى غەلبىگە بولغان ئىشەنچلىرىمۇ تەۋرەپ قالمىدى. بىراق، ئۇرۇش بەكمۇ سوزۇلۇپ

كەتتى، نۇرغۇن ئادەم ئۆلدى، نۇرغۇن ئادەم يارىلاندى، مەجرۇھ بولۇپ قالدى، نۇرغۇن ئاياللار تۇل، بالىلار يېتىم قالدى. ئالدىدا ئۇزۇنغا سوزۇلغان جاپالىق ئۇرۇش يەنە بار، يەنە نۇرغۇن ئادەم ئۆلدى، يارىلاندى، تېخىمۇ كۆپ ئاياللار تۇل قالدۇ، بالىلار يېتىم بولدى.

ھەممىدىن يامىنى، پۇقرالارنىڭ ئىچىدە يۇقىرى قاتلامدىكىلەرگە قارىتا ئىشەنمەسلىك كەيپىياتى ئۆرلەپ قالدى. نۇرغۇن گېزىتلەر داۋس زۇڭتۇڭغا ۋە ئۇنىڭ بۇ ئۇرۇشنى ئېلىپ بېرىش ئۇسۇلىغا قارشى ماقالىلەرنى ئېلان قىلدى. جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئىچكى كابىنېتىدا بۆلۈنۈش پەيدا بولدى، زۇڭتۇڭ بىلەن گېنېراللارنىڭ مۇناسىۋىتىمۇ يىرىكلەشتى. پۇلنىڭ كۇرسى بارغانسېرى چۈشۈپ كەتتى. ئارمىيەدە ئايغ، كىيىم - كېچەك يوق، قورال - ياراغلار ۋە دورىلارمۇ يېتەرلىك ئەمەس، پويىزلارنىڭ كونا ۋاگونلىرىنىڭ ئورنىغا يەڭگۈشلەشكە يېڭى ۋاگونلار يوق، شىماللىقلار بۇرۇۋەتكەن يوللارنى ياسايدىغان رېلىسمۇ تېپىلمايدۇ. ئالدىنقى سەپتىكى گېنېراللار ياردەمگە ئەسكەر دەپ زار - زار قاقشاپ كېتىۋاتىدۇ، لېكىن قوبۇل قىلىنىۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ سانى بارغانسېرى ئازىيىپ كېتىپ ئۇلارنىڭ تەلپىنى قاندۇرۇش مۇمكىن بولمايۋاتىدۇ. ھەممىدىن يامان بولۇۋاتقىنى، بەزى ئىشتاتلار ئۆزلىرىنىڭ خەلق ئەسكەرلىرى بىلەن قوراللىرىنى ئۆز تەۋەسىدىن سىرتقا چىقىرىشقا ئۇنمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئارمىيەگە يارايدىغان ياراملىق ياشلار كۆپ ئىدى، ھۆكۈمەت بىرقانچە قېتىم كۈچەپ باقتى، لېكىن مۇمكىن بولمىدى.

يېقىندىكى بىر قېتىملىق پۇل پاخاللىقىدا نەرسە - كېرەكلەرنىڭ باھاسى يەنە ئۆسۈپ كەتتى، كالا، چوشقا گۆشلىرى بىلەن سېرىق ماينىڭ بىر قانچى ئۇچىيۇز ئەللىك ئامېرىكا دوللىرىغا چىقتى. ئاق ئۇنىڭ بىر تۇڭى بىر مىڭ تۆت يۈز ئامېرىكا دوللىرى، سودانىڭ بىر قانچى يۈز ئامېرىكا دوللىرى،

چاينىڭ بەش يۈز دوللارغا چىقتى، قىشلىق كىيىملەرنىڭ قىممەتلىكى ئادەمنىڭ قورققۇسىنى كەلتۈرەتتى.

شىماللىقلار جەنۇبىنى تېخىمۇ قاتتىق قامال قىلىۋالدى. نۇرغۇن ئادەملەر بۇ ئەھۋالنى پەقەتلا چۈشەنمەيتتى. جەنۇبىنىڭ ھەممە پورتلېرىمۇ قاتتىق قامال قىلىقلىق ئىدى، ئەمدى ئۇ يەرلەرگە ئوغرىلىقچە بېرىپ كېلىدىغان كېمىلەر ئىنتايىن، ئىنتايىن ئاز ئىدى.

جەنۇب ئۆزى ئىشلەپچىقارغان پاختىنى سىرتقا چىقىرىش، ئۆزىدە يوقنى سىرتتىن ئەكىرىش يولى بىلەن جان باقاتتى. ھازىر ھەر ئىككى يول ئېتىلدى. گېرالدى ئوخارا ئۈچ يىللىق پاختىسىنى لاپاسقا بېسىپ قويۇپ ھازىرغىچە بىر تىيىنلىق سېتىپ باقمىدى. لېۋېرپولدا بولغان بولسا پاختىسى ئون بەش تۈمەن ئامېرىكا دوللىرىغا يارايتتى. ئەمدى پاختىلىرىنى ئۇ يەرگە ئېلىپ بېرىش مۇمكىن ئەمەس. گېرالدى باي ئادەم ئىدى، ھازىر كەمبەغەللىشىپ، ئۆيدىكىلىرى بىلەن قۇللىرىنى قىشتىن قانداق چىقىرىشنى بىلمەي قېلىۋاتاتتى.

جەنۇبتىكى پاختا تېرىيدىغان ئېكىنزار غوجايىنلىرىنىڭ ھەممىسى ئاشۇ ئەھۋالدا ئىدى. قامالنىڭ كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ ئۆزلىرىنىڭ پاختىلىرىنى ئەنگىلىيەگە ئاچمىقالمىۋاتاتتى، ئۇ يەردىنمۇ ئۆتكەنكى يىللارغا ئوخشاش ئۆزلىرىگە كېرەكلىك نەرسىلەرنى ئەكىرەلمەۋاتاتتى. قىسقىسى، يېزا ئىگىلىك رايونى بولغان جەنۇب بىلەن سانائەت رايونى بولغان شىمال ئۇرۇش قىلىپ نۇرغۇن نەرسىلەر يوقىلىپ كەتتى، تىنچ چاغلاردا شۇ نەرسىلەرنى بۈگۈنكىدەك سېتىۋالغىلى بولمايدىغانلىقى ھېچكىمنىڭ خىيالىغا كىرىپ باقمىغانىدى.

بۇ ۋەزىيەت خۇددى ھايانكەشلەرنى بېيىۋالسۇن دەپ يارىتىلغاندەك قىلاتتى. نەرسىلەرنىڭ كەمچىللىكى، قىممەتلىكى بىلەن جەمئىيەتنىڭ ھايانكەش سودىگەرلەرگە بولغان نارازىلىقى بارغانسېرى كۈچەيدى ۋە ئېشىپ باردى. 1864 - يىلىنىڭ

باشلىرىدا قايسلا گېزىتى ئاچسىڭىز قاتتىق ئىبارىلەر بىلەن توشقان باش ماقالىلەرنى كۆرىسىز. ئۇ ماقالىلەردە ھايانكەشلەرنى زەھەرلىك چاياندىن چايانغا، قان ئىچەر ئالۋاستىدىن ئالۋاستىغا سېلىپ تىللاپ كېتىشكەن، ھۆكۈمەتتىن قاتتىق قول سىياسەت قوللىنىپ ئۇلارنى باستۇرۇش تەلەپ قىلىنغانىدى. ھۆكۈمەت خېلى كۆپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ باققان بولسىمۇ، ھېچقانداق ئۈنۈم ھاسىل قىلالىدى، چۈنكى ھۆكۈمەتنىڭ ئۇچراۋاتقان قىيىنچىلىقىمۇ ئۆزىگە يېتىپ ئاشاتتى.

كىشىلەرنىڭ ھايانكەش سودىگەرلەرگە بولغان كۈچلۈك بىزارلىقى رېت باتلىرغا بولغان بىزارلىقىدا تولۇق كۆرۈنەتتى. ئۇ قىمال رايونلىرىدىكى سودىدا خەتەر ئاشقاندىن كېيىن، كېمىلەرنى سېتىۋېتىپ ئاشلىق ھايانكەشلىكى بىلەن شۇغۇللىنىشقا باشلىغانىدى. ئۇنىڭ توغرىلۇق نۇرغۇن رىۋايەتلەر رېچماند بىلەن ۋىلمىنتوندىن ئاتلانغا كېلىپ تۇراتتى. بۇلارنى ئاڭلاپ تېخى يېقىندىلا ئۇنى ئۆيلىرىدە كۈتۈۋالغان ئادەملەر قاتتىق خىجالەتچىلىكتە قېلىۋاتاتتى.

شۇنچىلىك كۆپ سىناقلىرىغا، قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلسىمۇ، ئاتلاننىڭ ئون مىڭ نوپۇسى بىر قاتلىنىپ كەتتى، ھەتتا قىمال قىلىنىشلارمۇ ئاتلاننىڭ نام - شەرىپىنى ئاشۇرۇۋەتتى. چۈنكى، خېلى يىللار بۇرۇنلا دېڭىز بويىدىكى شەھەرلەر سودا ۋە باشقا جەھەتلەردە پۈتۈن جەنۇبى ئىدارە قىلىپ كېلىۋاتاتتى. ئەمدى ھازىر ئۇرۇش بولۇپ پورتىلار قىلىنغان، دېڭىز بويىدىكى نۇرغۇن شەھەر - بازارلار بېسىۋېلىنغان ياكى قورشۇۋېلىنغان بولغاچقا، جەنۇبىنى قۇتۇلدۇرۇش ئىشى جەنۇبىنىڭ ئۆزىنىڭ زىممىسىگە چۈشكەنىدى. ئەگەر مۇشۇ كۈنلەردە جەنۇب ئۇرۇشتا يېڭىپ چىقىدىغان بولسا ئىچكى جايلار ئىنتايىن مۇھىم بولاتتى، ئاتلانتا بولسا جەنۇبىنىڭ مەركىزىگە ئايلىنىپ قالاتتى. بۇ شەھەرنىڭ ئاھالىسىمۇ باشقا جايلاردىكى ئاھالىلەرگە ئوخشاشلا چىشىنى چىشلەپ بارلىق قىيىنچىلىقلارغا، كېسەل ۋە

ئۆلۈم - يېتىملەرگە بەرداشلىق بېرىۋاتاتتى. ئەمما، ئاتلانتانىڭ ئۆزىدىن ئېيتقاندا، ئۇرۇش كەلتۈرگەن ئاقسۆڭەك ئۇنىڭغا نۇرغۇن زىيانلارنى كەلتۈرگىنى بىلەن، ئۆز نۆۋىتىدە يەنە نۇرغۇن ھاسىلاتلارنىمۇ بەرگەندى. ئاتلانتا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ يۈرۈكى بولۇپ، ھازىرغىچە كۈچلۈك سوقۇپ تۇرۇۋاتاتتى. تۆمۈر يوللار ئۇنىڭ چوڭ قان تومۇرى ئىدى، ئەسكەرلەرنى، ھەربىي لازىمەتلىكلەرنى ۋە تۇرمۇش بويۇملىرىنى ئېلىپ كېچە - كۈندۈز تىنماي مېڭىپ تۇرۇۋاتاتتى.

سىكارلېت بۇرۇن ھازىرقىدەك ياماق كىيىملەرنى، ياماق ئاياغلارنى كىيگەن بولسا، چوقۇم نومۇس قىلىپ كوچىغا چىقالمىغان بولاتتى. ھازىر ئۇنىڭ پەرۋايى پەلەك، چۈنكى ئۇنىڭ بۇ ھالىتىنى كۆرىدىغان ئۇ ئادەم ھازىر بۇ يەردە يوق. بۇ ئىككى ئاي ئىچىدە ئۇ بىرنەچچە يىلدىن بېرىقى ھەرقانداق چاغدىكىدىن خۇشال ئۆتتى. ئۇ ئاشلىقنىڭ بويىغا گىرە سېلىپ تۇرغاندا، ئۇنىڭ يۈرىكىنىڭ دۈپۈلدەپ سوقۇۋاتقانلىقىنى سەزگەن ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئۈمىدسىزلىككە پاتقان، ھەرقانداق تىل بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدىغان ئىپادىنى كۆرگەنمۇ؟ ئاشلىق ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ. ھازىر ئۇ بۇنىڭغا چوڭقۇر ئىشىنىدىغان بولدى، ئۇنىڭدىن ھەم خۇشال. مېلانىيەگىمۇ ھازىر خېلى كەڭ قورساقلىق قىلىدىغان بولدى. بەزىدە ھەتتا مېلانىيەگە ئىچى ئاغرىپمۇ قالىدۇ. بۇ ئىچ ئاغرىتىشتا ئەلۋەتتە، كۆزۈڭ يوق، ئەخمەق، ئاشلىقنىڭ ماس كەلمەيسەن، دېگەندەك كەستىشلەرمۇ يوق ئەمەس.

«ئاۋۋال ئۇرۇش تۈگىسۇن، — ئويلايتتى ئۇ، — ئاندىن ...»

مەن ...»

بەزىدە ئۇ ئەندىشە بىلەن: «شۇ چاغدا قانداق بولار؟» دەپمۇ ئويلاپ قالاتتى. لېكىن، يەنە ئۇ خىيالىنى دەررۇ كالىسىدىن ئېرى قىلىپ، ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن ھەممە ئىش ھەل بولىدۇ.

ئاشلىپى مېنى ياخشى كۆرىدىغانلا بولسا، مېلانىيە بىلەن داۋاملىق بىللە ئۆتۈشى مۇمكىن ئەمەس، دەپ ئويلايتتى.

ئۇنىڭدىن كېيىنچۇ؟ ئاجرىشىش دېگەن تەسەۋۋۇرغا سىغمايدىغان ئىش. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئېلىپ بىلەن گېرالدا جاھىل كاتولىكلار، ئۇنى ھەرگىز خوتۇنىدىن ئايرىلىپ كەتكەن ئادەمگە بەرمەيدۇ. ئۇ چاغدا دىندىن چىقىش كېرەك شۇ. سىكارلېت ئىنچىكە ئويلاپ، ئاخىر دىن بىلەن ئاشلىپى ئىككىسىدىن ئاشلىپىنى تاللىۋالدى. بىراق، ئۇنىڭدا تولىمۇ سەتچىلىك بولسۇ! ئاجراشقان ئادەمنى دىنلا يامان كۆرۈپ قالماي جەمئىيەتمۇ چەتكە قاقىدۇ. ئۇنداق ئادەمنى ھېچقانداق ئادەم ئارىغا ئالمايدۇ. ئەمما، ئاشلىپى ئۈچۈن ئۇ بۇنداق خەتەرلەرگىمۇ تەۋەككۈل قىلالايدۇ، ھەممە نېمىسىنى قۇربان بېرەلەيدۇ.

قىسقىسى، ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن ھەممە ئىش جايدا بولىدۇ. ئاشلىپى ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلا بولسا، بۇ ئىشنىڭ چارىسىنىمۇ تاپالايدۇ. شۇنىڭ بىلەن، كۈنلەر ئۆتكەنسېرى ئۇنىڭ ئاشلىپىنىڭ ئۆزىگە بولغان مۇھەببىتىگە قارىتا ئىشەنچى ئېشىپ باردى، شىماللىقلار يېڭىلىگەندىن كېيىن، ئاشلىپىنىڭ ھەممە ئىشنى كۆڭۈلدىكىدەك ئورۇنلاشتۇرالايدىغانلىقىنى جەزملەشتۈردى. ئۇ ئۇنىڭغا شىماللىقلارنىڭ بىزنىڭ كانىيىمىزدىن «بوغۇۋالغان» لىقىنى ئېيتقان. ئەمما، سىكارلېتنىڭ قارشىچە، بۇ قۇرۇق گەپ، ئۇ چارچاپ ھەم ئاچچىقى كېلىپ تۇرغاندا شۇنداق دەپ قويغان. شىماللىقلار يېڭىمىدۇ، يېڭىلمىدۇ، ئۇنىڭ ئۇلار بىلەن نېمە كارى. ئۇنىڭغا ئۇرۇش تېزىرەك تۈگەپ، ئاشلىپى تېزىرەك قايتىپ كەلسىلا بولىدى.

3 - ئاي كىرىپ قار بىلەن تەڭ يەنە سوغۇق باشلىنىپ كەتتى، ھەممە ئادەم ئۆيلىرىدىن چىقالماي قالدى. شۇ كۈنلەردە قورقۇنچىلۇق بىر ئىش سىكارلېتنى ئەس - ھوشىدىن ئايرىۋەتتى. مېلانىيە كۆزلىرىدىن نۇر چاقنىتىپ، پەخىرلەنگەن ۋە سەل ئىزا تارتقان ھالەتتە بېشىنى يەردىن كۆتۈرمەي، ئۇنىڭغا

ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى ئېيتتى.

— مادې دوختۇر مېنى 8 - ياكى 9 - ئاي ئىچىدە يەڭگىسىز، دەيدۇ. مەنمۇ ئۆزۈمنى شۇنداقراق سەزگەن، بۈگۈن ھەقىقىي ئىشەندىم. سىكارلېت، بۇ ئادەم سۆيۈنگۈدەك ئىش ئەمەسمۇ؟ ئەسلىدە سىزنىڭ بالىڭىزنى كۆرسەم كۆزۈم شۇنداق قىزىراتتى. بالىغا بەك ئامراق بولغانلىقىم ئۈچۈن، مەڭگۈ تۇغماسمەنمۇ دەپمۇ ئەنسىرىگەندىم. مانا ئەمدى مەن ئۇنىڭغا ئارقا - ئارقىدىن ئوننى تۇغۇپ بەرمەيدىغان بولسام.

سىكارلېت چېچىنى تاراپ بولۇپ كارىۋاتقا چىقىپ ياتاي دەپ تۇراتتى، مېلانىيەنىڭ بۇ گېپىنى ئاڭلاپ قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى، تارغاق تۇتۇپ تۇرغان قولىمۇ قېتىپ قالغاندەك مىدىر قىلمىدى.

— ۋاي خۇدايمەي! — دەپ ئىختىيارسىز توۋلىۋەتتى ئۇ. خېلىغىچە نېمە ئىش بولغانلىقىنى ئاڭقىرالماي قالدى. ئارقىدىنلا مېلانىيەنىڭ ئىشىكىنى مەھكەم تاقاپ تۇغۇتتا ياتىدىغانلىقى كۆز ئالدىغا كېلىپ، پۈتۈن بەدىنىگە خۇددى ئاشلىپ ئۆزىنىڭ ئېرى تۇرۇپ، ئۆزىگە يۈز كېلەلمەيدىغان ئىش قىلىپ قويغاندەك ئاچچىق بىر ئاغرىق كىرىپ كەتتى. مېلانىيە بالا تۇغىدۇ، ئۇ ئاشلىپنىڭ بالىسى. ئۇنىڭ ياخشى كۆرىدىغىنى مېلانىيە ئەمەس ئۆزى تۇرسا، بۇ ئىش قانداق مۇمكىن؟

— مەن سىزنىڭ ھەيران قېلىۋاتقىنىڭىزنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن، — دېدى مېلانىيە سەل ھاسىراپ تۇرۇپ، — قاراڭ، بۇ ياخشى ئىش ئەمەسمۇ؟ ئاشلىپىغا نېمە دەپ خەت يېزىشىمنى بىلمەي قېلىۋاتىمەن. بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا ئۆزۈم خەۋەر قىلسام ئىنتايىن خىجىلچىلىق بولىدىكەن، مەن ھېچنېمە دېمەي، ئۆزى ئاستا - ئاستا بىلگەن بولسا، ئۇ چاغدا ...

— ئاھ، خۇدا! — سىكارلېت يىغلىۋەتكىلى تاس قالدى. قولىدىكى تارغاق يەرگە چۈشۈپ كەتتى، يىقىلىپ چۈشمەي دەپ پەرداز ئۈستىلىنىڭ بىر بۇرجىكىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى.

— سۆيۈملۈكۈم، ئۇنداق قىلماڭ، بالىنىڭ بولغانلىقى يامان ئىش ئەمەسقۇ؟ ئۆزىڭىزمۇ شۇنداق دېگەن. مەندىن ھەرگىز ئەنسىرمەڭ. سىزنىڭ ماڭا بولغان بۇ خىل غەمغورلۇقىڭىز مېنى بەكمۇ تەسىرلەندۈردى. ئەلۋەتتە، مادې دوختۇر ماڭا ... — مېلانىيە قىزىرىپ كەتتى، — جۇڭىڭىز سەل كىچىكرەك، دېدى. بۇنىڭ كارايىتى چاغلىق. سىكارلېت، سىز ۋادقا قورساق كۆتۈرگەن چاغدا چارلېسقا نېمە دەپ خەت يازغانىدىڭىز؟ ئۇنى ئايسىڭىز بىلەن دادىڭىز ئۆزلىرىلا خەۋەرلەندۈرگەنمۇ، يا... قەدىرلىكىم، مېنىڭمۇ ئاپام بولۇپ، بۇ ئىشنى شۇلار قىلغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. شۇ ئۇرقدىمەن نېمە قىلىشىمنى بىلمەي قېلىۋاتىمەن.

— ئاغزىڭىزنى يۇمۇڭ! — دېدى سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن، — ئاغزىڭىزنى يۇمۇڭ!

— سىكارلېت، مەن راستلا دۆت ئىكەنمەن! مېنى كەچۈرۈڭ. كۆڭلى خۇشال ئادەم ئۆزىنىلا ئويلايدىغان ئوخشايدۇ. چارلېسنىڭ ئىشنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن، بۇ مېنىڭ سەۋەنلىكىم.

— بولدى گەپ قىلماڭ! — دېدى سىكارلېت بۇيرۇق تەلەپپۇزدا يەنە. شۇنىڭ بىلەن تەڭ چىرايىنى تۈزۈۋېلىشقا، غەزىپىنى بېسىۋېلىشقا قاتتىق تىرىشتى. مېلانىيەگە ئىچىدىكىنى بىلىندۈرۈپ قويۇشقا ياكى ئۇنى گۇمانلاندىرۇپ قويۇشقا ھەرگىز بولمايتتى.

مېلانىيە خەقنىڭ كۆڭلىنى بەكمۇ ئايايتتى، شۇڭا سىكارلېتنىڭ كونا يارىسىنى قوزغاپ قويدۇم دەپ ئويلاپ ئىچىدە ئازابلاندى ۋە ئازابىنى ئىچىگە سىغدۇرالمىي يىغلاپ كەتتى. ئۇ سىكارلېتقا چارلېس ئۆلۈپ بىرنەچچە ئايدىن كېيىن ۋادنى تۇغقان چاغدىكى قورقۇنچلۇق كۈنلەرنى ئەسلىتىپ قويغان ئوخشىمامدۇ؟ شۇ دەرىجىدە بىخۇدلىشىپ كەتكەنمىدۇ؟

— سۆيۈملۈكۈم، كىيىملىرىڭىزنى سالدۇرۇپ قويماي، يېتىپ ئۇخلاڭ، — دېدى مېلانىيە چۈشكۈن ھالەتتە، — بوينىڭىزنى

ئۇۋۇلاپ قوياي.

— مەن بىلەن كارىڭىز بولمىسۇن، — دېدى سىكارلېت، چىرايى يەنىلا تۇتۇق ئىدى. مېلانىيە ئەيىبنى ئۆزىگە قويۇپ يىغلىغان پېتى ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. سىكارلېت ئۆزى يالغۇز يېتىپ قالدى. ئۇ يىغلىمىدى، ئەمما ئۆزىنى ھاقارەتلەنگەندەك، شېرىن خىياللىرى بەربات بولغاندەك سېزىپ ئاچچىقىنى نېمىدىن ئېلىشنى بىلمەي قالدى.

مېلانىيەنىڭ قورسىقىدا ئاشلىپىنىڭ بالىسى بار. دېمەك، ئۇ ئەمدى سىكارلېت بىلەن بىللە بولالمايدۇ، شۇڭا ئۇنىڭ ئەمدى تارادىكى ئۆزىنىڭ ئۆيىگە كەتكىنى تۈزۈك. ئۇ ئۆزىنىڭ كۆڭلىدىكى سىرىنى مېلانىيەدىن قانداق يوشۇرۇشنى، ئۇنىڭغا قانداق قىلغاندا بىلىندۈرمىگىلى بولىدىغانلىقىنى كۆپ ئويلىدى. ئەتسى ئەتگەندە ئورنىدىن تۇرغاندا ناشتلىقنى قىلىپ يولۇپلا نەرسە — كېرەكلىرىنى يىغىشتۇرماقچى بولدى. لېكىن، يەنە تاماق يەۋېتىپ خاپا چىراي، جىمجىت ئولتۇرۇپ كەتتى. پىتتىي ھامما نېمە قىلىشنى بىلمەي پايىپتەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى، مېلانىيە تېخىمۇ ئازابتا ئىدى، ھېچقايسىسى بىر — بىرىگە قارىمايتتى. شۇ ئارىلىقتا بىرسى تېلېگرامما ئەكىرىپ بەردى. تېلېگرامما ئاشلىپىنىڭ خىزمەتكارى موسېدىن كەلگەنىدى. «ئۇنى كۆپ ئىزدىدىم، لېكىن ھېچ يەردىن تاپالمىدىم. قايتىپ كېتىمەنمۇ، قانداق؟»

بۇ گەپكە ھېچكىم چۈشەنمىدى. ئۈچ ئايال قورقۇشۇپ بىر — بىرىگە چەكچىيىپ قاراپلا قېلىشتى. سىكارلېت ئۆيىگە قايتىپ كېتىدىغان ئىشنى پۈتۈنلەي ئۈنۈتۈپ كەتتى. ئۈچى شۇئان شەھەرگە بېرىپ ئاشلىپىنىڭ باشلىقىغا تېلېگرامما بەرمەكچى بولدى. تېلېگرامما ئىدارىسىگە كىرىپ، ئۇنىڭ باشلىقىدىن كەلگەن تېلېگراممىنى كۆردى.

«مايور ئاشلىپى ئۈچ كۈننىڭ ئالدىدا ۋەزىپە بىلەن چىقىپ كېتىپ ھازىرغىچە قايتىپ كەلمىدى. بۇنىڭدىن بەكمۇ

ئەپسۇسلاندۇق. خەۋىرى چىققان ھامان سىزلىرىگە دەرھال ئۇچۇن قىلىمىز.»

ئۇلار ئۆيگە قايتىپ بارغۇچە قاتتىق قورقۇنچ ئىچىدە قالدى. پىتتىپات خېنىم قولىدا قول ياغلىق، بۇرنىنى تۇتۇۋېلىپ توختىماي يىغلايتتى، مېلانىيە چىرايىدا قان دىدارى يوق قېتىپ قالغاندەك، سىكارلېت پەيتوننىڭ بىر بۆلۈشىدا پۈتۈنلەي تۈگىشىپ كەتكەن ئادەمدەك ھاڭۋىقىپ ئولتۇراتتى. ئۆيگە بېرىپلا سىكارلېت ئاران تەستە ھۇجرىسىغا چىقىپ ئۈستەل ئۈستىدىكى تەسۋىنى قولغا ئالدى - دە، تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ ئىبادەت قىلىشقا تەييارلاندى، لېكىن سۈرىلەرنى زادىلا ئېسىگە ئالالمىدى. خۇددى چوڭ بىر گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، خۇدا ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈگەندەك، ئۇنىڭغا ئەمدى نەزىرىنى سالمايدىغاندەك بارغانسېرى قورقۇنچ ئىچىدە قالدى. ئۇ توي قىلغان بىر ئەرنى ياخشى كۆرۈپ، ئۇنى خوتۇنىنىڭ قوينىدىن تارتىۋالماقچى بولغانىدى، خۇدا ئۇنى جازالاپ ئۇ ئەرنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ئۇ گۇناھىغا توۋا قىلماقچى بولدى، ئەمما بېشىنى كۆتۈرۈپ تەڭرىنىڭ دەرگاھىغا تىكىلىپ قارىيالمىتتى، يىغلىماقچى بولاتتى، لېكىن كۆزلىرىدىن بىر تېمىمۇ ياش چىقمايتتى. كۆز ياشلىرى كۆكرىكىگە توشۇپ شۇ يەردە ۋاراقشىپ قايىنايتتى، ئەمما تېشىغا تېپىپ چىقالمايتتى.

ئىشىك ئېچىلىپ مېلانىيە كىردى. ئۇنىڭ يۈزى قەغەزدىن قىيىپ ياسىغان يۈرەككە ئوخشاش كۆرۈنۈپ كەتتى، كۆزلىرى يوغىناپ، خۇددى كېچىدە ئېزىپ قېلىپ قورقۇپ كەتكەن كىچىك بالىدەك بولۇپ قالغانىدى.

— سىكارلېت، — دېدى ئۇ ئىككى قولىنى ئۇنىڭغا سوزۇپ، — تۈنۈگۈن سىزگە دېگەن گەپلىرىم ئۈچۈن مېنى كەچۈرۈڭ. سىز مېنىڭ ... بۇنىڭدىن كېيىنكى بارلىقىم. ئاھ، سىكارلېت، مەن بىلدىم، مېنىڭ سۆيۈملۈكۈم ئاشلىپىم ئۆلۈپ كەتتى.

ئېمىشقىدۇر، ئۇ سىكارلېتنىڭ قوينىغا ئۆزىنى ئاتتى،

كىچىككىنە كۆكسى ئېسەدەشلىرى بىلەن تەڭ مىدىرلاپ تۇراتتى. يەنە نېمىشقىدۇر، ئىككىسى مەھكەم قۇچاقلىشىپ كارىۋاتقا ئۆزىنى ئېتىشتى. سىكارلېتمۇ مېلانىيەنىڭ مەڭزىگە مەڭزىنى يېقىپ قاتتىق يىغلاپ كەتتى. ئىككىسىنىڭ كۆز ياشلىرى بىرلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ئىككىسى شۇنچىلىك ئېچىنىشلىق يىغلاشتى. ئاشلىي ئۆلۈپ كېتىپتۇ، ئۆلۈپ كېتىپتۇ، ئوبلايتتى سىكارلېت، ئۇنى مەن مۇھەببەت بىلەن ئۆلتۈردۈم. شۇنى ئويلاپ ئۇ تېخىمۇ بەكرەك يىغلاپ كەتتى. مېلانىيە ئۇنىڭ كۆز ياشلىرىدىن تەسەللى تېپىپ بويىنىدىن تېخىمۇ بەك قۇچاقلىۋالدى.

— ھېلىمۇ ياخشى، — دېدى ئۇ پەس ئاۋازدا، — ھېلىمۇ ياخشى... ئۇنىڭدىن بىر بالا قالدىغان بولدى.

«مەنچۇ، — ئويلىدى سىكارلېت. قاتتىق ئازابلىنىپ تۇرغاچقا، كۈنلەشتەك ئەڭ پەسكەش روھىي ھالەت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتكەندى، — مەن ئۇنىڭدىن ھېچنېمىگە ئېرىشمىدىمغۇ، ھېچنېمىگە! خوشلىشىدىغان چاغدا چىرايدا كۆرۈنگەن ئاشۇ بىر ئىپادىدىن باشقا ماڭا ھېچنېمە قالدۇرمىدى.»

ئۆلگەن - يارىلانغانلارنىڭ دەسلەپكى تىزىملىكىدىن، ئاشلىي «يوقىلىپ كەتكەن، ئېنىق مەلۇماتتىن قارىغاندا، ئۆلۈپ كەتكەن» دەپ چىقتى. مېلانىيە كاپىتان سىلونغا ئون نەچچە قېتىم تېلېگرامما بېرىپ، ئاخىر ئۇنىڭدىن قاتتىق ھېسداشلىق قىلغان جاۋاب تېلېگرامما تاپشۇرۇۋالدى. تېلېگراممىدا ئاشلىيىنىڭ ئاتلىق بىر كىچىك ئەترەتنى باشلاپ چارلاشقا چىقىپ كېتىپ ھازىرغىچە قايتىپ كەلمىگەنلىكى يېزىلغانىدى. شۇ ئارىلىقتا ئۇلار شىماللىق ئەسكەرلەرنىڭ ئىستىھكامىدا ئازراق جەڭ بولغانلىقىنى، كېيىن موسېنىڭ خەتەرگە قارىماي ئۇنى كۆپ ئىزدىگەنلىكىنى، ئەمما ھېچ يەردىن تاپالمىغانلىقىنى ئاڭلاپتۇ.

شۇنىڭدىن كېيىن مېلانىيە ئۆزىنى ھەيران قالغۇدەك تەمكىن تۇتۇپ، موسىغا قايتىپ كېلىشى ئۈچۈن پۇل ئەۋەتتى.

«يوقىلىپ كەتكەن، مەلۇماتلاردىن قارىغاندا ئەسىرگە چۈشۈپ قالغان» دېگەن يەنە بىر خەۋەر ئۆلگەن - يارىلانغانلارنىڭ تىزىملىكىدىن چىققان چاغدا، ئازاب ئىچىدە ئولتۇرغان بۇ بىر ئۆيلۈك ئادەملەرنىڭ يۈرىكىدە ئۈمىد ئۇچقۇنلىرى قايتا يانغاندەك بولدى. مېلانىيە شۇنىڭدىن كېيىن بىرەر پارچە خەت كېلىپ قالار دېگەن ئۈمىد بىلەن ھەر كۈنى تېلېگرامما ئىدارىسىگە باراتتى، پويىز كۈتەتتى، ھازىر ئۇنىڭ مىسجەزى يوق ئىدى. سېزىك ئالامەتلىرى ئېنىق بىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى، شۇنداقتىمۇ مادې ھوختۇرنىڭ، كارىۋاتتا مىدىرلىماي يېتىپ دەم ئېلىش، دېگەن گېپىنى ئاڭلىمايتتى. بىر خىل قىزغىن كەيپىيات ئۇنىڭغا ئىلھام بېرەتتى، بىردەممۇ خاتىرجەم ئولتۇرغۇزمايتتى. سىكارىت ئۇخلاپ خېلى ئۇزاقتىن كېيىنمۇ ئۇنىڭ ياندىكى ئۆيدە مېڭىپ يۈرگەنلىكىنى ئاڭلايتتى.

بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، ئۇ پېتىپىر تاغا ھەيدىگەن پەيتوندا رېت باتلىر بىلەن بىللە شەھەردىن چىقتى. باتلىر ئۇنى يۆلەپ ئولتۇراتتى. ئەسلىدە ئۇ تېلېگرامما ئىدارىسىدە ھوشىدىن كەتكەنكەن، ھېلىمۇ ياخشى، دەل شۇ چاغدا باتلىر يېنىدىن ئۆتۈپ قېلىپ، دەررۇلا پەيتونغا سېلىپ ئۆيگە ئېلىپ كەپتۇ. ئۇ ئۇنى كۆتۈرۈپ ھۇجرىسىغا ئاچقىقپ كارىۋاتىغا ياتقۇزۇپ قويدى. پۈتۈن ئائىلىدىكىلەرنىڭ قورقۇپ جېنى چىقتى، شۇئان خىش قىزىتىپ، ئەدىيال يېپىپ، ۋىسكىي پۈركۈپ دېگەندەك ئاماللار بىلەن ئۇنى ھوشىغا كەلتۈرۈۋالدى.

— ۋىلىكىس خانىم، — رېت باتلىر تۇيۇقسىز ئۇنىڭدىن سوراپ قالدى، — سىز ھامىلىدار، شۇنداقمۇ؟

مېلانىيە ئەمدىلا ھوشىغا كەلمىگەن، بەدىنى ئاجىز ۋە يۈرىكى ئاغرىپ تۇرۇۋاتىمىغان بولسا، بۇ گەپنى ئاڭلاپ نومۇستىن ئۆلگەن بولاتتى، چۈنكى ئۇ ئۆزىنىڭ ئىككىقات بولۇپ قالغانلىقىنى

خجىل بولۇپ دوستلىرىغىمۇ ئېيتىمىغانىدى. ھەر قېتىم مادې دوختۇرنىڭ يېنىغا بارغاندا قاتتىق خجىل بولۇپ تۇرۇۋاتقان تۇرسا، بىر ئەر كىشىنىڭ، بولۇپمۇ رېت باتلىرىنىڭ ئاغزىدىن بۇ گەپنى ئاڭلىغاندا قانداقمۇ نومۇس قىلماي تۇرالىسۇن؟ ھازىر ئۇ بەكمۇ ئاجىزلاپ كەتكەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆيدە باشقا ئادەم يوق ئىدى، شۇڭا بېشىنى لىڭشىتىپ ئۇنىڭغا ئۈنسىز جاۋاب بەردى. باش لىڭشىتقاندىن كېيىن نومۇس قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە باتلىرى شۇنچىلىك مېھرىبان، شۇنچىلىك غەمگۈزار تۇرسا.

— ئۇنداقتا ئۆزىڭنى ياخشى ئاسراڭ. كۈندە ئۇيان - بۇيان چېپىپ، كېچە - كۈندۈز قايغۇرۇپ يۈرسىڭىز سىزگە قىلچە پايدىسى بولمايدۇ، بالىغىمۇ زىيان. سىز رۇخسەت قىلىسىڭىز، ۋىلىكېس خانىم، ۋاشىنگتوندىكى تونۇشلىرىم ئارقىلىق ۋىلىكېس ئەپەندىنىڭ ئىز - دېرىكىنى قىلىپ باقاي. ئەگەر ئەسىرگە چۈشۈپ قالغان بولسا، شىمال ئارمىيەسى ئۇلارنىڭ ئىسمىلىكىنى ئېلان قىلماي قالمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق بولمىسا ئىش مۇرەككەپلىشىپ خېلى كۆپ ئاۋارىچىلىكلەر بولىدۇ. ئەمما، ماڭا ئاۋۋال ئۆزىڭنى ئاسرايدىغانلىقىڭىز توغرىلىق سۆز بېرىڭ، بولمىسا ئېرىڭىزنىڭ ئىشى بىلەن كارىم بولمايدۇ.

— ئاھ، سىز نېمىدېگەن ياخشى ئادەم، — مېلانىيە توۋلاپ كەتتى، — كىشىلەر سىزنى نېمىشقا ئۇنداق قورقۇنچىلۇق كۆرسىتىدىغاندۇ؟ — ئارقىدىنلا ئۇ ئەمدى ئۇ ئىشلارنى قىلىشقا قۇربى يەتمەيدىغانلىقىنى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھامىلىدارلىقىنى بىر ئەر كىشىگە ئېيتىشنىڭ ئىنتايىن قورقۇنچىلۇق ئىش ئىكەنلىكىنى ئويلاپ بىئارام بولۇپ يىغلاپ كەتتى. شۇ ئارىدا سىكارلېت يۇمشاق لاتىغا قىزىتىلغان خىشى ئوراپ ئۇچقاندەك كىرىپ، رېت باتلىرىنىڭ ئۇنىڭ قولىنى سىلاپ تۇرۇپ ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

ئۇ دېگىنىنى قىلماي قويمايدىغان ئادەم ئىدى. كىشىلەر

ئۇنىڭ بۇنچە كۆپ ھىلىنى ئەدىن ئۆگەنگەنلىكىنى بىلمەيتتى، سورساق، شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن بولغان يېقىن مۇناسىۋىتىگە ئاقىلىپ قالمىسۇن دېيىشىپ، سوراپ بېقىشقىمۇ پېتىنمايتتى. بىر ئايدىن كېيىن باتلىرغا ئاشلىپ توغۇرلۇق خەۋەر كەلدى. ئۆيدىكىلەر يېڭى ئاڭلىغاندا، خۇشاللىقىدا ئەس - ھوشىدىن ئايرىلىپ قالغۇدەك بولۇشتى، كېيىن ئۇلارنى يۈرەكنى ئېزىدىغان ئەنسىزلىك چىرمۇۋالدى.

ئاشلىپ ئۆلمىگەن، يارىلىنىپ ئەسرگە چۈشۈپ قالغانىدى. ھازىر ئىللىنويس ئىشتاتىدىكى روك ئىلاندا مەھبۇسلار لاگېرىدا تۇرۇۋاتاتتى. ئۇلار بۇ خەۋەرنى يېڭى ئاڭلىغاندا، ئۇنىڭ ھايات ئىكەنلىكىنىلا ئويلاپ باشقا ھېچنېمىنى خىيالغا كەلتۈرۈشمىگەن، خۇشاللىقىدا ئۆزلىرىنى قويدىغان يەر تاپالماي قېلىشقانىدى. كېيىن سوغۇققانلىق بىلەن ئويلىنىپ بىر - بىرىگە قارىشىپ «روك ئىلاندا!» دېيىشىپ قالدى. تەلەپپۈزىدىن خۇددى ئۇ «دوزاخ» قا كىرىپ قالغاندەك مەنە چىقاتتى. چۈنكى، ئاندىرسون ئۆيل دېگەن يەرنىڭ شىمالدا قانداق يامان ئاتىقى بولسا، روك ئىلاندىڭمۇ بۇ تەرەپتە شۇنداق ئاتىقى بار ئىدى، ئۇ يەرگە قېرىنداشلىرى سولىنىپ قالغان جەنۇبلۇقلارنىڭ كۈنى ۋەھىمە ئىچىدە ئۆتەتتى.

شۇ چاغلاردا لىنكولىن جەنۇبلۇقلارنىڭ ئەسىرلەرنىڭ قورسىقىنى بېقىپ ۋە ئۇلارنى ساقلاپ يۈكەننىڭ تېخىمۇ ئېغىرلىشىشى، ۋە بۇنىڭ ئۇرۇشنىڭ چاپساراق ئاياغلىشىشىغا تۈرتكە بولۇشى ئۈچۈن ئەسىرلەرنى ئالماشتۇرۇشنى رەت قىلغانىدى. ئاندىرسون ئۆيلدا مىڭلاپ شىماللىق ئەسىرلەر سولىنىپ ياتاتتى. جەنۇبلۇق ئەسكەرلەرنىڭ ئۆزىنىڭ يېمەك - ئىچمىكى، داۋالىنىدىغان دورا ۋە داكىلىرى كەمچىل بولۇۋاتقاندا، ئەسىرلەرگە قانداقمۇ ئېشىنالىسۇن؟ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئەسىرلەرگە جەڭچىلەر ئالدىنقى سەپتە يېگەن سېمىز

چوشقا گۆشى بىلەن قۇرۇتقان ياڭيۇنى بېرىشكە باشلىۋىدى،
ئەسىرلەر خۇددى چىۋىنىدەك توپ - توپ قىرىلىشقا باشلىدى،
بەزىدە بىر كۈندە يۈز نەچچە ئەسىر ئۆلەتتى. شىماللىقلار بۇ
خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، قاتتىق غەزەپكە كېلىپ جەنۇبىنىڭ
ئەسىرلىرىنى تېخىمۇ خارلاشقا باشلىدى. روك ئىلاندىڭ ئەھۋالى
تېخىمۇ بەتتەر ئىدى. يەيدىغان نەرسە ئاز، ئۈچ ئادەم بىر
ئەدىيالدا ياتاتتى. چېچەك، ئۆپكە ياللۇغى، كېزىك دېگەندەك
كېسەللىكلەر يامراپ، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى
دەپ نام ئالغانىدى. ئۇ يەرگە سولانغان ئادەملەرنىڭ تۆتتىن ئۈچى
ھايات قالمايتتى.

ئاشلىپى ئەنە شۇ قورقۇنچىلۇق يەردە ئىدى. ھازىر تىرىك
تۇرۇۋاتسىمۇ لېكىن جاراھىتى بار ئىدى. ئۇ يەرگە ئېلىپ
بېرىلغاندا ئىللىنوئىستا قېلىن قار ياغانىدى. رېت باتلىر ئۇنىڭ
خەۋىرىنى ئۇققاندىن كېيىن، ئۇ يارىسى ئېغىرلاپ كېتىپ
ئۆلۈپمۇ قالغانىدۇ؟ ياكى چېچەكنىڭ قۇربانى بولۇپ
كەتكەنمىدۇ؟ ئۆپكەسىگە سوغۇق تېگىپ قاتتىق قىزىتما ئىچىدە،
ئۈستىدە بىرەر پارچە كىگىزمۇ يوق، جۆيلۈپ ياتامدىغاندۇ؟
— ئاھ، كاپىتان باتلىر، سىزنىڭ ئامالىڭىز بارمىدۇ — ئۇنى
بىر ئامال قىلىپ ئالماشتۇرۇپ چىققىلى بولارمۇ؟ — مېلانىيە
سەۋدايىدەك توۋلاپ تۇرۇپ سورىدى.

— مېھرىبان، ئادالەتلىك لىنكولن ئەپەندى بىكسفىۋې
خانمىنىڭ بەش بالىسى ئۈچۈن ئېچىنىپ شۇنچىلىك قاتتىق كۆز
يېشى قىلغانىدى، لېكىن ئاندىرسون ئۆلىدىكى مىڭلىغان شىماللىق
ئەسكەرلەرگە قارىتا يۈرىكى ئازراق بولسىمۇ ئېرىپ قويمىدى، —
دېدى رېت كالىپۇكلەرنى پۇرۇشتۇرۇپ قويۇپ، — ئۇلارنىڭ
ھەممىسى ئۆلۈپ كەتسىمۇ ئۇنىڭ پەرۋايى پەلەك. ئەسىرلەرنى
ئالماشتۇرماسلىق توغرىسىدا بۇيرۇق جاكارلاپ بولدى. مەن
سىزگە بىر ئىشنى ئېيتتىمغان، خانىم، ئېرىڭىزگە ئۇ يەردىن

چىقىپ كېتىش پۇرسىتى كەلگەندى، لېكىن ئۇ رەت قىلدى.
— ياق، ئۇ ئۇنداق قىلمايدۇ، — مېلانىيە ئۇنىڭغا
ئىشەنمىدى.

— راست، شىماللىقلار ھازىر ئەسكەر توپلاپ چېگرا
ياقلاردىكى ئىندىيانلار بىلەن ئۇرۇشماقچى، ئۇ ئەسكەرلەرنى
ئاساسەن جەنۇبىنىڭ ئەسەرلىرىنىڭ ئىچىدىن ئالىدۇ. ئۇ يەرگە
بېرىپ ئىندىيانلار بىلەن ئىككى يىل ئۇرۇش قىلىپ كېلىشكە
تىلىدىن خەت بەرگەن ئەسەرلەر ئىككى يىلدىن كېيىن غەربكە
كەتسە بولىدۇ. بۇنى سىزنىڭ ئېرىڭىز رەت قىپتۇ.

— ئۇ نېمىشقا ئۇنداق قىلغاندۇ؟ — سۆزلەپ كەتتى
سىكارلېت، — تىلىدىن خەت بېرىپ، لاگېردىن چىقىۋالغاندىن
كېيىن ئۆيگە قايتىپ كەلسە بولمامدۇ؟
مېلانىيە ئاچچىقى كەلگەندەك سىكارلېتقا لەپپىدە بىر قاراپ
قويدى.

— سىز قانداقلا رەت ئۇنى ئۇ ئىشنى قىلسا بولىدۇ، دەپ
ئويلاپ قالدىڭىز؟ — دېدى مېلانىيە، — ئۇنى ئۆزىنىڭ جەنۇب
ئىتتىپاقىدىن يۈز ئۆرۈسۈن، ئاندىن شىماللىقلارغا بەرگەن
قەسىمدىن يېنىۋالسۇن، دېمەكچىمۇ سىز؟ مەن ئۇنىڭ ئۆلۈم
خەۋىرىنى ئاڭلاشقا رازىمەنكى، تىلىدىن خەت بەرگەن خەۋىرىنى
ئاڭلاشقا رازى ئەمەس. ئەگەر ئۇ راستلا شۇنداق قىلىدىغان بولسا
مەڭگۈ يۈزىگە قارىمايمەن، مەڭگۈ! ئەلۋەتتە، ئۇ رەت قىلىدۇ.

سىكارلېت رېت باتلىرىنى ئۆزىتىپ چىقىۋېتىپ دەرۋازىنىڭ
ئالدىغا كەلگەندە، مېلانىيەگە قايىل بولمىغان تەلەپپۇزدا
باتلىرىدىن سورىدى.

— ئەگەر سىز بولسىڭىز ئۇ يەردە ئۆلەپ كەتمەسلىكىڭىز
ئۈچۈن ئاۋۋال شىماللىقلارغا ماقۇل دەپ قويۇپ، ئۇ يەردىن
چىقىۋالماستىڭىز؟

— ئەلۋەتتە! — دېدى باتلىر بۇرۇتلىرى ئاستىدىكى ئاپپاق

چىشلىرىنى كۆرسىتىپ مەككارلىق بىلەن.
— ئەمىسە، ئاشلىپى نېمىشقا ئۇنداق قىلمايدۇ؟
— ئۇ دېگەن ئېسىلزادە - دە! — جاۋاب بەردى باتلىپ.
سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەيران قالدى: ئۇ نېمىشقا ئۆزىنىڭ
مەسخىرىلىرى ۋە كەمسىتىشلىرىنى ئاشۇنداق چىرايلىق سۆزلەر
بىلەن ئىپادىلەيدىغاندۇ؟

ئۈچىنچى قىسىم

ئون يەتتىنچى باب

1864 - يىلىنىڭ ماي ئېيى يېتىپ كەلدى، ھاۋا ئىسسىق ھەم قۇرغاق ئىدى، گۈللەر ئېچىلماي تۇرۇپلا قۇرۇپ قېلىۋاتتى. گېنېرال شېرماننىڭ قوشۇنى جورجىيەگە يەنە بىر قېتىم ھۇجۇم باشلاپ، دالتوننىڭ شىمالىدىكى ئاتلانتاغا يۈز ئىنگىلىز مىلى كەلگۈدەك جايغا يېتىپ كەلدى. بەزى گەپلەردىن قارىغاندا، جورجىيە بىلەن تېننېسنىڭ چېگراسىدا قاتتىق بىر جەڭ بولدىغاندەك قىلاتتى. شىماللىقلار ھەدەپ ئەسكەر يۆتكەپ، غەرب بىلەن ئاتلانتانىڭ تۆمۈر يوللىرىغا ھۇجۇم قىلماقچى بولۇۋاتتى. بۇ تۆمۈر يوللار ئاتلانتانى تېننېس ۋە غەرب تەرەپ بىلەن تۇتاشتۇرۇپ تۇراتتى. بۇلتۇر كۈزدە جەنۇبىلۇقلار مۇشۇ تۆمۈر يول بىلەن تېز سۈرئەتتە يېتىپ كېلىپ چىكاموگا جېڭىدە غەلبە قىلغانىدى.

بىراق، كۆپچىلىك ئاتلانتالىقلار دالتوندا جەڭ بولۇش ئېھتىماللىقىدىن پەقەتلا قورقمايۋاتتى. شىماللىقلار چىكاموگا جەڭ مەيدانىنىڭ جەنۇبىدىن نەچچە ئون ئىنگىلىز مىل يىراقلىقتا بولغاچقا، ئۆتكەندە ئۇلار تار جىلغىدىن ئۆتمەكچى بولغاندا بۇرنىغا يەپ چېكىنگەن، بۇ قېتىممۇ شۇنداق بولىدۇ، دەپ ئويلىشاتتى.

ئاتلانتا بىلەن جورجىيەدىكى ھەممە ئادەم بۇ ئىشتاتنىڭ ئىنتايىن مۇھىم جاي ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. شۇڭا، گېنېرال جون. چونستون شىماللىقلارنىڭ ئىشتات چېگراسى ئىچىدە ئۇزاق تۇرۇشىغا يول قويماتتى، چۈنكى جورجىيەنىڭ مۇقىملىقى پۈتۈن ۋەزىيەتكە تەسىر كۆرسىتەتتى. ھازىرغىچە بىر پۈتۈنلۈكنى ساقلاپ كېلىۋاتقان بۇ ئىشتات پۈتۈن جەنۇبىنىڭ

ئاشلىق ئامبىرى، ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرى، زاۋۇتلىرىنىڭ جۇغلانغان يېرى ئىدى. بۇ يەردە ئارمىيەگە كېرەكلىك ئوق - دورىلار، پاختا رەختلەر ئىشلەپچىقىرىلاتتى. ئاتلانتا بىلەن دالتوننىڭ ئارىلىقىدا زەمبىرەك ۋە باشقا سانائەت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان رومې شەھىرى، رېچماندىنىڭ جەنۇبىدا ئەڭ چوڭ پولات زاۋۇتى ئورۇنلاشقان ئېتوۋا، ئالاتون شەھەرلىرى بار ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئاتلانتادا تاپانچا، ئېگەر - جابدۇق، چېدىر ۋە ھەربىي قوراللار ياسايدىغان زاۋۇتلاردىن باشقا، جەنۇب بويىچە ئەڭ چوڭ پىرىپىلاش زاۋۇتى، ئەڭ چوڭ تۆمۈر يول زاپچاسلىرى زاۋۇتى، چوڭ دوختۇرخانىلار بار ئىدى. تۆت تەرەپكە تۇتىشىدىغان تۆمۈر يولىنىڭ تۈگۈنمۇ شۇ يەردە بولۇپ، بۇ تۆمۈر يوللار جەنۇبىنىڭ ھاياتلىق تومۇرى ئىدى.

شۇڭا، بۇ يەردىن ھېچكىم ئەنسىرمەيتتى، نېمىلا بولسۇن، دالتون يىراقتا، ھازىر ئۇرۇش تېنىپىستا بولۇۋاتاتتى. تېنىپىستا ئۇرۇش بولۇۋاتقانغا ئۈچ يىل بولغانىدى، شۇڭا كىشىلەر تېنىپىنى تولىمۇ يىراق جايدىكى جەڭ مەيدانى دەپ ئاتاشقا ئادەتلىنىپ كەتكەنىدى ھەم ئۇ يەر ئۇلارغا ۋىرگىنىيە ياكى مىسسىسىپى دەرياسىدەك ناھايىتى ئۇزاق بىر جاي بىلىنەتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە گېنېرال جونستوننىڭ قوشۇنى شىماللىقلارنىڭ قوشۇنى بىلەن ئاتلانتانىڭ ئوتتۇرىسىدا تامدەك توسۇپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۆلۈپ كەتكەن گېنېرال جىكسوننى ھېسابقا ئالمىغاندا، كىشىلەر گېنېرال لېدىن قالسىلا ئۇنىڭ ئالدىغا ئۆتىدىغىنى يوق، دەپ بىلىشەتتى.

5 - ئاينىڭ دىمىق ئىسسىق بىر ئاخشىمى، مادې دوختۇر پىتتىيات خېنىمنىڭ ئۆيىدە ۋەزىيەت توغۇرلۇق گەپ قىلىپ، ئاتلانتادىن ئەندىشە قىلمىساقمۇ بولىدۇ، چۈنكى گېنېرال يوجىستون شىماللىقلارنى خۇددى پولات تامدەك توسۇپ تۇرۇۋاتىدۇ، دېدى. بۇ سۆز كۆپچىلىك ئاتلانتالىقنىڭ كۆز قارشىغا ۋەكىللىك قىلاتتى. ئۇنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ

ئولتۇرغانلار ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ بوش تەۋرىنىپ ئولتۇرۇشسىمۇ، لېكىن كۆڭۈللىرىدە غەم - ئەندىشە يوق ئەمەس ئىدى، روھىي ھالەتلىرى پات - پات ئۆزگىرىپ تۇراتتى، مادې خانىم پىلىنىڭ قولىنى مەھكەم تۇتۇپ ئولتۇراتتى. ئۇ مادې دوختۇرنىڭ گېپىنىڭ راست بولۇپ قېلىشىنى بەكمۇ ئارزۇ قىلاتتى. چۈنكى، ئۇرۇش بۇ يەرلەرگە يېتىپ كەلسە ئوغلى ئالدىنقى سەپكە بارمىسا بولمايتتى. ھازىر ئۇ ئون ئالتە ياشتا بولۇپ، بۇ يەردىكى پىدائىيلار قوشۇنىغا قاتناشقانىدى. فەنىي ئېلىسىنىڭ گېتتىس جېڭىدىن كېيىن چىرايى سارغىيىپ، كۆزلىرى ئولتۇرۇشۇپ كېتىۋاتاتتى، بىر ئامال قىلىپ، دارلاس مەكلورنىڭ جەستى بېسىلغان كالا ھارۋىسىنىڭ مارلادقا كېلىۋاتقان ئېچىنىشلىق كۆرۈنۈشىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرمەسلىككە تىرىشاتتى.

كاپىتان كارې ئاشپورنىڭ كاردىن چىققان بىلىكى يەنە ئاغرىپ ئۇنى قىيناشقا باشلىغانىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە سىكارلېتنىڭ كەينىگە چۈشۈۋاتقان ئىشى توختاپ قېلىپ تېخىمۇ روھسىزلىنىپ كېتىۋاتاتتى. بۇ خىل ئەھۋال ئاشلىپىنىڭ ئەسىرگە چۈشۈپ قالغانلىق خەۋىرى كەلگەندىن كېيىن باشلاندى. گەرچە ئۇ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىرەر مۇناسىۋەتنىڭ بارلىقىنى سەزمىگەن بولسىمۇ، ئۆزىچە شۇنداق بولۇپ قالغانىدى. مېلانىيە بىلەن سىكارلېت ئاشلىپىنىلا ئويلايتتى، باشقا بىر جىددىي ۋەزىپە چىقىپ قالمىسىلا ياكى باشقا بىرسى بىلەن پاراڭلىشىشقا مەجبۇرلىنىپ دىققىتى چېچىلمىسىلا، ھەر ئىككىسىنىڭ خىيالى شۇنىڭدا بولاتتى. سىكارلېت: ئۇ چوقۇم ئۆلۈپ كەتتى، بولمىسا بۇ كەمگىچە خەۋىرى كېلەتتى، دېگەندەك يامان خىياللاردا بولاتتى. مېلانىيە بولسا ئۇنداق قورقۇنچلۇق خىياللار بىلەن قەتئىي ئېلىشىپ: «ئۇ ئۆلمەيدۇ، ئۆلگەن بولسا مەن بىلگەن بولاتتىم، مەندە شۇنداق تۇيغۇ بولاتتى» دەپ ئويلايتتى. رېت باتلىر مايلاپ پارقىرىتىۋەتكەن ئاياغ كىيىۋالغان پۇتلىرىنى ئالماپ قويۇپ بىر

بۇلۇڭدا پەرۋاسىز ئولتۇراتتى، قارىمۇتۇق چىرايىدا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى، نېمە ئويلاپ ئولتۇرغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيتتى. ۋاد ئۇنىڭ قۇچىقىدا ئولتۇرۇپ بىر خىلدا ئۇخلاۋاتاتتى. ھەر قېتىم باتلىرى كەلگەندە، سىكارلېت ۋادنىڭ كەچ ئۇخلىشىغا رۇخسەت قىلاتتى. چۈنكى، بۇ بالا باتلىرىنى بەكمۇ ياخشى كۆرەتتى، قىزىق يېرى، باتلىرىمۇ ئۇنىڭ بىلەن يېقىن ئۆتكىنىگە خۇشال ئىدى. سىكارلېت ۋادنىڭ جېدىلىدىن بىزار ئىدى، ئەمما ئۇ باتلىرىنىڭ قۇچىقىغا چىقىۋالسا ئادەتتىن تاشقىرى ياۋاشلاپ كېتەتتى. پىنتىپات خېنىم ھېق تۇتۇپ قالماسلىق ئۈچۈن ئۆزىنى ناھايىتى چىڭ تۇتۇپ ئولتۇراتتى. چۈنكى، ئۇلار ئۆتكەن كۈنى كەچتە قېرى خورازنىڭ گۆشىگە مېھمان چاقىرغان، پىنتىپا ھامما شۇ گۆشتىن ئازراق يەپ قويغانىدى.

شۇ كۈنى ئەتىگەندە، پىنتىپا ھامما ھويلىدا يۈرگەن خورازنى يېقىندا سويۇلۇپ كەتكەن مېكىيىنىڭ قايغۇسىدا تېخىمۇ ئورۇقلاپ كەتمسۇن دەپ سويۇرۇۋەتكەنىدى. پىنتىپا تاغا خورازنىڭ كالىسىنى ئېلىۋاتقان چاغدا، پىنتىپا ھامما نۇرغۇن دوستلىرىنىڭ بىرنەچچە ھەپتىدىن بېرى توخۇ گۆشى يەپ باقمىغانلىقىنى ئويلاپ قېلىپ، بۇ توخۇنى ئىشىكىنى تاقاپ ئۆزلىرىلا يېيىشكە كۆڭلى زادىلا ئۈنىماي، ئۆيگە مېھمان چاقىرىدىغانلىقىنى ئېيتتى. مېلانىيەنىڭ قورساق كۆتۈرگىنىگە بەش ئاي بولغانىدى. بىر ھەپتىدىن بېرى سىرتلارغىمۇ چىقماي، ئۆيدىمۇ مېھمانلارغا كۆرۈنمەي يۈرەتتى، شۇڭا ئۇ پىنتىپا ھاممىنىڭ بۇ تەكلىپىنى ئاڭلاپ خاتىرجەمسىزلىنىشكە باشلىدى. ئەمما، پىنتىپا ھامما ئۆز پىكىرىدە قەتئىي ئىدى. ئۇ، توخۇنى ئۆزىمىزلا يېسەك ئۇچىغا چىققان شەخسىيەتچىلىك بولمامدۇ؟ مېلانىيەنىڭ كۆكسىمۇ ئانچە چوڭ ئەمەس، كۆڭلىكىنىڭ بېلىنى ئازراقلا قويۇۋەتسە قورسىقىمۇ ئانچە بىلىنىپ كەتمەيدىغۇ؟ دەپ ئويلىغانىدى.

— ھامما، مەن خەقلەرگە كۆرۈنمىسەم دەيمەن، چۈنكى ئاشلېي ...

— ئاشلېي ... ھازىر بۇ دۇنيادىن كېتىپ قالغان ئەمەسقۇ ئاخىر، — پىتتىي ھاممىنىڭ ئاۋازى سەل تىترەپ چىقتى، چۈنكى ئۇ كۆڭلىدە ئاشلېينى ئاللىبۇرۇن ئۆلۈپ كەتتى، دەپ بىلەتتى، — ئۇمۇ ساڭا ئوخشاش بىر ئوبدان ياشاۋاتىدۇ. ئادەملەر بىلەن كۆپرەك بېرىش - كېلىش قىلساڭ ئۆزۈڭگە پايدىلىق. فەننى ئېلىسىنىمۇ چاقىرىپ قويدۇم. ئېلىسىن خانىم ماڭا، قىزىمنىڭ روھى كۆتۈرۈلۈپ قالسۇن، ئۇنىڭغا تالا - تۈزگە چىقىپ تۇرۇڭ، دەپ نەسىھەت قىلىپ قويۇڭلار، دېگەن.

— ھامما، دالاس تېخى يېقىندىلا ئۆلۈپ كەتكەن تۇرسا، ئۇنى بۇنداق ئىشقا مەجبۇرلىساڭلار قانداق بولىدۇ.

— مەن بىلەن يەنە تەڭ تۇرىدىغان بولساڭ ھازىرلا يىغلايمەن. نېمىلا دېگىن، مەن سېنىڭ ھامماڭ، ئىش ئوقمايدىغان ئادەممۇ ئەمەسمەن. ئۇلارنى چاقىرىغىنىم چاقىرغان.

شۇنداق قىلىپ، پىتتىي ھامما مېھمانلىرىنى چاقىردى. مېھمانلار كېلىپ بولۇپ تۇرۇشىغا، ئۇ چاقىرىمىغان ھەم ئويلاپمۇ باقمىغان بىر مېھمان كەلدى. ئۆينىڭ ئىچى توخۇ كاۋىپىنىڭ مەنزىلىك پۇرىقىغا تولغانىدى. رېت باتلىر خۇددى شۇ پۇراقنى پۇراپ يېتىپ كەلگەندەك ئىشىكىنى چەكتى، قولتۇقىدا بىر كوروپكا كەمپۇت بار ئىدى، ئاغزىدىن ياغلىما گەپلەر چۈشمەيتتى. مادې دوختۇر بىلەن مادې خېنىم ئۇنى ياخشى كۆرمىسىمۇ، فەننىنىڭ ھەربىي كىيىم كىيىمگەن ئادەمنى كۆرەرگە كۆزى بولمىسىمۇ، باتلىرنى ئۈستەلگە تەكلىپ قىلىشقا توغرا كەلدى. مادې دوختۇر بىلەن ئېلىسىن خانىمنىڭ ئۆيىدىكىلىرى ئۇنى كوچىلاردا كۆرسە كۆرمىسەكە سېلىپ ئۆتۈپ كېتەتتى. ئەمدى دوستىنىڭ ئۆيىدە ئۇنىڭغا ئەدەپ بىلەن مۇئامىلە قىلماي بولمىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، مېلانىيە ئۆتى قوغدايدۇ. بۇ قېتىم ئۇ ئاشلېينىڭ خەۋىرىنى ئېلىپ بەرگەندىن

كېيىن، مېلانىيە ھاياتلا بولىدىكەن، ئۇنى ئۆز ئۆيىدە مەڭگۈ قارشى ئالدىغانلىقىنى، خەق ئۇنىڭ ھەرقانچە يامان گېپىنى قىلىسىمۇ كارى يوقلۇقىنى ئاشكارا جاكارلىغانىدى.

پىتتى ھامما رېت باتلىرىنىڭ گەپ - سۆزلىرىنىڭ ئەدەپلىك ئەكەتلىكىنى كۆرۈپ سەل خاتىرجەم بولدى. باتلىر فەنىسىمۇ ياخشى مۇئامىلە قىلىپ ئۇنى ھۆرمەتلىگەچكە فەنىمۇ خۇشال ئولتۇردى. شۇنىڭ بىلەن تاماق كۆڭۈللۈك يېيىلدى.

تاماقتىن كېيىن ئەر مېھمانلار ئالدى ئۆيىدىكى ئاياللارنىڭ يېنىغا كىرىپ ئولتۇرۇشتى. پاراڭ ئايلىنىپ - ئايلىنىپ ئۇرۇشقا كېلىپ توختالدى. يېقىندىن بېرى ھەممە گەپ ئۇرۇش توغرىلۇقلا بولىدىغان بولۇپ قالغانىدى، قانداقلا گەپ بولسۇن، ئۇ گەپنىڭ ئاخىرى ئۇرۇش تېمىسىغا كېلىپ توختايتتى. ئۇرۇشتىكى ئاجايىپ ۋەقەلەر، ئۇرۇش ۋاقتىدىكى تويىلار، دوختۇرخانىلار بىلەن جەڭ مەيدانلىرىدا ئۆلۈپ كېتىۋاتقانلار، ئۇرۇش ۋە سەپەر ئۈستىدىكى ھادىسىلەر، قەھرىمانلىق، قورقۇنچاقلىق، قىزىق ئىشلار، ئېچىنىشلىق ۋە قايغۇلۇق ئىشلار، ئۈمىد - ئارزۇلار توغرىسىدىكى ھېكايىلەر، ۋەھاكازالار سۆزلىنەتتى. ئۈمىد، نورمال ئۈمىدلەر مەڭگۈگە ئۈمىد بويىچە قېلىۋېرەتتى. بۇلتۇر يازدا بىرنەچچە قېتىمقى جەڭدە مەغلۇپ بولۇشقان بولسىمۇ خەلقنىڭ ئۈمىدى يەنىلا تەۋرەنمىگەندى.

ئاشبۇرن ئۆزىنىڭ ئاتلانىدىن دالتوندىكى قوشۇنغا يۆتكەلگەنلىكىنى جاكارلىدى. خانىملار ئۆزلىرىنىڭ ئىللىق نەزەرلىرى بىلەن ئۇنىڭ مەجرۇھ بىلىكىنى قىزغىن سۆيۈشۈپ، ئۇنىڭ بۇ ھەرىكىتىدىن پەخىرلىنىپ تۇرۇشىمۇ، ئاغزىدا، ئۇ يەرگە بارمىسىڭىز بولاتتى، سىز كەتسىڭىز بىز ئۈچۈن كىم گۈل مۇئەككىلى بولىدۇ، دېيىشىپ كەتتى.

ياش كاپىتان مادې خانىم، مېلانىيە، پىتتىيىپات خېنىم ۋە فەنىدەك ئېسىلزادە ئاياللارنىڭ ئاغزىدىن بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ سەل ئوڭايىسىزلاندى ھەم خۇشالمۇ بولدى، سىكارلىتمۇ شۇنداق

ئويدا بولسكەن، دەپ ئارزۇ قىلدى.

— ئۇ يەنە تېزلا قايتىپ كېلىدۇ، — دېدى مادې دوختۇر ئاشبورنى قۇچاقلاپ قويۇپ، — بۇ قېتىم بىرلا قېتىم جەڭدە غەلبە قىلىدىغان بولساق، شىماللىق ئالۋاستىلار تېنېسقا قاراپ بەدەر قاچىدۇ. ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن گېنېرال فوررېستىن راسا ئەدەپنى يەيدۇ. خانىملار، خانىقلار، سىلەر شىماللىقلارنى بىزنىڭ بۇ يەرگە بېسىپ كېلەرمىكىن دەپ ھەرگىز ئەندىشە قىلماڭلار، گېنېرال جونستون تاغدا ئۇلارنى پولات تامدەك توسۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. شۇنداق، پولات تامدەك، — ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ بۇ گېپىگە تولىمۇ ھەۋىسى كېلىپ تەكرارلاپ قويدى، — شېرمان ئۇ يەردىن ئۆتمەن دەپ ھەرگىز خىيال قىلمىسۇن، ئۇ بىزنىڭ ئۇ گېنېرالنى مەڭگۈ مىدىرلىتالمايدۇ.

ئاياللار ئۇنىڭ گەپلىرىدىن سۆيۈنۈپ كۈلۈپ كېتىشتى. چۈنكى، ئۇنىڭ يەڭگىلىك بىلەن قىلغان بۇ گەپلىرى ئاڭلىماققا تەۋرەنمەس ھەقىقەتتەك ئاڭلىناتتى. بۇنداق ئىشلاردا ئەرلەرنىڭ گەپلىرىنىڭ ئاياللارنىڭكىگە قارىغاندا تولىمۇ بولاتتى. ئۇ گېنېرال جونستوننى پولات تام دېگەنكى، پولات تام بولىدۇ، ئەلۋەتتە. ئۇلارنىڭ ئىچىدە پەقەت رېت باتلىرلا باشقىچە گەپ قىلالايتتى. تاماقتىن كېيىن ئۇ كۆپچىلىكنىڭ ئۇرۇش توغرىلىق قىلىشقان گەپلىرىنى جىمجىت ئولتۇرۇپ ئاڭلىدى، ۋاد قۇچقىدا راھەتلىنىپ ئۇخلاۋاتاتتى.

— ئاڭلىغان گەپلەردىن قارىغاندا، شېرمانغا ياردەمگە قوشۇن كېلىپ ئەسكىرى يۈز مىڭغا يېتىپتۇدەكقۇ — دېدى باتلىر بىردىنلا گەپ قېتىپ.

مادې دوختۇرنىڭ ئۇنىڭغا بەرگەن جاۋابى ئىنتايىن ئاددىي بولدى. ئۇنىڭ ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان بۇ ئادەمنى ئۆزلىرى بىلەن بىر ئۈستەلدە كۆرۈپلا ئەرۋاھى ئۇچقان، پىتتىپات خېتىمغا بولغان ھۆرمىتى يۈزىدىنلا ھەم مېھمانلىق ھۆرمىتىنى ساقلاپ، باياتىدىن بېرى ئۆزىنى بېسىپ ئولتۇرغانىدى.

— ھىم، ئۇنداق بولسا نېمە بوپتۇ، ئەپەندى؟ — دوختۇر ئاچچىقى بىلەن ئۇنىڭدىن ياندۇرۇپ سورىدى.

— بايا كاپىتان ئاشبورن، گېنېرال جونستوننىڭ ئۆت مىڭلا ئەسكىرى بار، بىر قىسمى قاچاق ئەسكەرلەر. ئۇلار ئۆتكەنكى غەلبىدىن كېيىن قوشۇنغا قايتىپ بارغان، دېگەندەك گەپلەرنى قىلىۋىدى.

— ئەپەندى، جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ ئىچىدە قاچاق ئەسكەرلەر يوق، — مادې خانىم غەزەپ بىلەن گەپكە ئارىلاشتى.

— كەچۈرۈڭ، — دېدى رېت باتلېر ساختا تەكەللۇپ بىلەن، — مەن دەم ئېلىشقا كېلىپ قايتىپ كېتىشنى ئۇنتۇغان، يارىسى ساقىيىپ ئالتە ئايدىن كېيىنمۇ قوشۇنغا قايتماي ئۆيىدە ئۇ — بۇ ئىشلار بىلەن ياكى تېرىلغۇ بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئادەملەرنى دېمەكچىدىم.

ئۇنىڭ مەغرۇر تۇرۇپ ئېيتقان بۇ گەپلىرى، ئويىناپ تۇرغان كۆزلىرى مادې خانىمنىڭ تېخىمۇ ئوغىسىنى قاينىتىۋەتتى، سىكارلېت ئۇنىڭ رەسۋالاشقان قىياپىتىنى كۆرۈپ كۈلۈۋەتكىلى تاس قالدى، چۈنكى باتلېر ئۇنىڭ يامان يېرىنى تۇتۇۋالغانىدى. ھازىر سازلىقلاردا، تاغلىق رايونلاردا مىڭلىغان ئەرلەر ساقچىلارنىڭ ئۆزلىرىنى تۇتۇپ قوشۇنغا ئاپىرىپ قويۇشلىرىغا قارشىلىق قىلىۋاتاتتى. ئۇلار: «بۇ، كەمبەغەللەر قىرىلىدىغان بايلارنىڭ ئۇرۇشى» دەپ توۋلىشاتتى، ئۇرۇشتىن جاق تويغانىدى. سانى ئۇلاردىنمۇ كۆپ ئادەملەر قاچاقلار تىزىملىكىدە بولسىمۇ، قوشۇندىن ئايرىلىشنى خالىماي دەم ئېلىش نۆۋىتىنى كۈتۈپ ئۈچ يىلنى ئۆتكۈزۈۋەتتى. ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىدىن: «بىز ئاچ قېلىۋاتىمىز»، «بۇ يىل يەردىن ھېچنېمە ئالالمىدۇق ... يەرنى تېرىدىغان ئادەم يوق ئاچتىن ئۆلىدىغان بولدۇق»، «ھۆكۈمەت ئادەملىرى چوشقا كۈچۈكلەرمىزنى ئېلىپ كەتتى، بىرنەچچە ئاي بولدى، ئەۋەتكەن پۇلۇڭنى تاپشۇرۇۋالالمىدۇق. قۇرۇتقان ياڭيۇ بىلەن جان ساقلاۋاتىمىز.»

«خوتۇن - بالىلىرىڭ، ئاتا - ئاناڭ ھەممىمىز ئاچ قېلىۋاتىمىز. بۇ كۈنلەر قاچان تۈگەيدۇ؟ قاچان قايتىپ كېلسەن؟ ئاچارچىلىقتىن ھالىمىز خاراب ! ھالىمىز خاراب !» دېگەندەك ھەسرەتلىك خەتلەر كېلىپ تۇراتتى. شۇنىڭ بىلەن ئەسكەرلەرنىڭ ئىچىدە ئۆزىچىلا قوشۇندىن كېتىپ ئۆيىدە دېھقانچىلىق قىلىدىغان، ئۆيلىرىنى تۈزەشتۈرۈۋالدىغان ئەھۋاللار كۆرۈلۈشكە باشلىدى، دەم ئېلىش تۈزۈمىمۇ بۇزۇلدى، قوشۇننىڭ سانىمۇ كېمىيىپ كەتتى. ئۇرۇش بولۇپ قالغۇدەك بولسا، ئوفىتسىرلار ئۇ ئەسكەرلەرگە خەت يېزىپ دەرھال قايتىپ كېلىشكە ئۇقتۇرۇش قىلاتتى. جەڭچىلەر بۇ ئۇقتۇرۇشنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى چۈشىنىپ، ئۆيىدىن قورسىقىغا يېدىغان بىر نېمىسى بولمىسىمۇ ناھايىتى تەستە ئايرىلاتتى. بۇ خىل «ئالدىراش رۇخسەت سوراڭ» لارنى قېچىپ كېتىدىغانلار بىلەن بىر تايىقتا ھەيدىگىلى بولمىسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ قوشۇننىڭ كۈچىنى ئاجىزلىتىشتىكى رولى ئوخشاش ئىدى.

مادې دوختۇر رېت باتلىرىنىڭ گېپى بىلەن كۆپچىلىكنىڭ جىمىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، بۇ ھالەتنى دەررۇ ئۆزگەرتكۈسى كەلدى - دە، ئورنىدىن تۇرۇپ، سوغۇق تەلەپپۇزدا دېدى:

— كاپىتان باتلىر، بىزنىڭ قوشۇنىمىز بىلەن شىماللىقلارنىڭ قوشۇنىنىڭ سان پەرقى ھېچقاچان مۇھىم رول ئويناپ باققان ئەمەس. بىزنىڭ بىر ئەسكىرىمىز ئۇلارنىڭ ئىككى - ئۈچىگە تەڭ كېلەلەيدۇ.

ئاياللار ئۇنىڭ پىكىرىگە قوشۇلۇپ باشلىرىنى لىڭشىتىشتى. بۇ ھەممە ئادەم بىلىدىغان ئىشقا.

— ئۇرۇشنىڭ دەسلەپكى چاغلىرىدا شۇنداق ئىدى، — دېدى باتلىر، — ھازىرمۇ جەنۇبلۇق ئەسكەرلەرنىڭ مىلتىقلىرىدا ئوق، پۇتلىرىدا ئۆتۈك، قورساقلىرى توق بولسا شۇنداق قىلالىشى مۇمكىن. شۇنداقمۇ، كاپىتان ئاشبورن؟

ئۇنىڭ ئاۋازى يەنىلا مۇلايىم، ئازراق كەمتەر ئىدى. ئاشبورن

باتلىرىنى ياخشى كۆرمەيدىغان بولغاچقا، ئۇنىڭ گەپلىرىگە ئازراق خاپا بولدى ۋە مادې دوختۇر تەرەپتە تۇرۇپ بىرنەچچە ئېغىز گەپ قىلىشىنىمۇ ئويلىدى، لېكىن يەنە يالغان گەپ قىلىشقا كۆڭلى ئۈنمىدى. ئۇنىڭ بىر قولى ناكا تۇرۇپ ئالدىنقى سەپكە بېرىشنى تەلەپ قىلىشى، ھازىرقى ۋەزىيەتنى چۈشەنگەنلىكى، ئادەتتىكى شەھەر ئاھالىسىدىن پەرقلىنىدىغانلىقى ئۈچۈن ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، بىر كۆزى كور بولۇپ قالغان، يالغان پۈت سالغان، بارماقلىرى ۋە قوللىرىدىن ئايرىلىپ قالغان ئادەملەرمۇ قىلچە قارشىلىق كۆرسەتمەي، يەنە ئۆزلىرىنىڭ قوشۇنغا قايتىپ كېتىشىۋاتاتتى. ھەممەيلەن گېنېرال جونستوننىڭ ئۆزلىرىگە ئىنتايىن موھتاج بولۇپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى چۈشىنىپتۇ. ئاشبورننىڭ گەپ قىلماسلىقى مادې دوختۇرنىڭ ئوغىسىنى قاينىتىۋەتتى.

— بىزنىڭ ئارمىيەمىز بۇرۇنمۇ يالاڭ ئاياغ، قورسىقى ئاچ نۇرغۇن جەڭلەرنى قىلىپ غەلبە قازانغان، — دوختۇر قايناپ كەتتى، — ئۇلار ھازىرمۇ شۇنداق جەڭلەرنى قىلىپ غەلبە قىلالايدۇ. سىزگە شۇنى ئېيتىپ قوياي، گېنېرال جونستوننى ھېچقانداق ئادەم تەۋرىتەلمەيدۇ. تار تاغ جىلغىلىرى تارىختىن بۇيان تاجاۋۇزغا ئۇچرىغان خەلقنىڭ مۇستەھكەم قورغىنى بولۇپ كەلگەن. ئارىشاڭ ئۆتكىلى ① چېڭى ئېسىڭلاردىدۇ؟ سىكارلېت خېلى ئويلىنىپمۇ «ئارىشاڭ ئۆتكىلى» دېگەن گەپنىڭ مەنىسىنى پەقەتلا بىلەلمىدى.

— ئۇلارنىڭ ئارىشاڭ ئۆتكىلىدە ھەممە ئادىمى ئۆلۈپ تۈگىگەن، شۇنداقمۇ، دوختۇر؟ — رېت كۈلۈۋېتىشتىن ئۆزىنى

① ئارىشاڭ ئۆتكىلى — گىربىتسىيەنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى ماريباكىس تاغلىرى بىلەن كارسلوم بوغۇزى ئوتتۇرىسىدىكى تار يول. مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 480 - يىلى ئادىمى ئاز گىربىتسىيە قوشۇنى پارس قوشۇنىنى ئاشۇ يەردە ئۈچ كۈن توسۇپ تۇرۇپ ئاتىكا بىلەن بېئوتىنىنى قوغداپ قالغان. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ جەڭ تارىختا «ئارىشاڭ ئۆتكىلى» چېڭى دەپ ئاتىلىپ كەلگەن.

ئاران تۇتۇپ تۇرۇپ سورىدى.

— سىز مېنى قەستەن ھاقارەتلەۋاتسىزغۇ دەيمەن، يىگىت؟
— دوختۇر، مېنى ئەپۇ قىلىڭ، مەقسىتىمنى خاتا چۈشىنىپ
قىلىۋاتسىز. مەن سىزدىن ئۇ ئىشنى سوراپ بىلىۋالماقچى،
چۈنكى مېنىڭ قەدىمكى زامان تارىخىدىن بىلىدىغىنىم ئاز.
— ئەگەر زۆرۈر تېپىلىدىغان بولسا، بىزنىڭ جەڭچىلىرىمىز
ئەڭ ئاخىرقى بىر ئادىمى قالغۇچە شىماللىقلار بىلەن ئېلىشىپ
ئۇلارنى جورجىيەگە كىرگۈزمەيدۇ، — دەپى مادې دوختۇر
قەتئىي ئىشەنچ بىلەن، — ئەمەلىيەتتە بولسا ئۇنداق بولمايدۇ.
ئازراقلا جەڭ قىلىپ شىماللىقلارنى جورجىيەدىن قوغلاپ
چىقىرالايدۇ.

پىتتىپات خېنىم ئۇشتۇمتۇت ئورنىدىن تۇرۇپ،
سىكارلېتقا پىياننو چېلىپ ناخشا ئېيتىپ بېرىشنى ئېيتتى.
ئۇ رېت بىلەن دوختۇرنىڭ بارغانسېرى قىزىشىپ
كېتىۋاتقانلىقىنى بايقاپ قالغانىدى. ئۇ باتلىر بارغانلا يەردە
ئاۋازچىلىك چىقىدىغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما بۇ ئاۋازچىلىكنى
ئۇنىڭ قانداق كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغانلىقىنى مەڭگۈ
چۈشەنمەيتتى. ۋاي خۇدايىم، سىكارلېت ئۇنىڭ گەپلىرىدىن
قانداق بىر ھەقىقەتنى بايقاپ قالغاندۇ؟ سۆيۈملۈك مېلاننىيە
نېمىشقا ئۇنى ھە دەپسلا قانات ئاستىغا ئالىدىغاندۇ؟ ئۇ بۇنى
پەقەتلا چۈشەنمىدى.

سىكارلېت پىتتىپ ھاممىنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ مېھمانخانغا
كىردى. شۇ ئارىلىقتا ئۆينىڭ ئىچى ئۇشتۇمتۇت جىمىپ كەتتى،
ھەممە ئادەم جىمجىتلىق ئىچىدە رېت باتلىرغا غەزەپلىنىپ
ئولتۇرۇشاتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە گېنېرال جونستون بىلەن
ئۇنىڭ قوشۇنىنىڭ يېڭىلىمەس قۇدرەتكە ئىگە ئىكەنلىكىگە
ئىشەنمەيدىغان ئادەملەرمۇ باركىنە؟ ئىشەنچ دېگەن مۇقەددەس
بۇرچ ئەمەسمۇ. شۇنداقسىمۇ، ئۇنداق ئىسيانكار ۋە ئىشەنچى يوق
ئادەملەر ئويلىغىنىنى ئىچىدە بىلىپ، ئۇ توغرىلۇق گەپ

قىلماسلىقلىرى كېرەك.

سىكارلېت پىياننوني قىسقا بىر مۇزىكىغا چېلىپ ناخشا باشلىۋىدى، ئۇنىڭ ناخشىسى ئۇيىنىڭ ئىچىنى بىر ئالدى. ئېيتقىنى خەلق ناخشىسى بولۇپ، ئاجايىپ يېقىملىق ۋە مۇڭلۇق ئىدى.

ئاپپاق ئاقارتىلغان كېسەلخانىدا،
ياتىدۇ يارىدار، ئۆلگەن ئەسكەرلەر،
ئورۇشتا تەنلىرى كەتكەن تىتىلىپ،
نەدىدۇ ئۇنى دەپ تىترىگەن يۈرەكلەر.

شۇنچە ياش، كۈچتۈڭگۈر، جەسۇر ئۇ يىگىت!
شۇنچىلىك يېقىملىق، تاتارغان ئەمما،
تاڭلا قەبرىگە مەھكۇم چېھرىدە،
ياشلىق جىلۋىسى قىلماقتا جۇلا.

سىكارلېت «ئالتۇن چاچلىرىڭ سېنىڭ» دېگەن يەنە بىر ناخشىنى ئېيتتى، ئاۋازى ئۆلچەملىك بولمىسىمۇ، لېكىن يۈرەكنى ئەزگۈدەك مۇڭلۇق ئىدى. شۇ ئارىلىقتا فەنى ئورنىدىن تۇرۇپلا:

— سىكارلېت، باشقا ناخشا ئېيتىڭا! — دېدى.

سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەيران قالدى ھەم بىر ئاز خىجىل بولۇپ بىردىنلا توختاپ قالدى. ئارقىدىنلا «كۈل رەڭ تالوستوپكا» دېگەن ناخشىنى ئېيتتى. بۇمۇ ئادەمنى مۇڭلاندۇرۇپ قويدىغان ناخشا بولغاچقا، يەنە توختاپ قالدى. نېمىنى ئېيتىشى كېرەك؟ ناخشىلارنىڭ ھەممىسىدىلا ئۆلۈم ۋە ھىجران قايغۇلىرى بار، ئۇنىڭدىن خالىي ئەمەس.

رېت باتلىر ئورنىدىن تۇرۇپ بالىنى قەنىگە بەردى، ئاندىن مېھمانخانغا كىردى.

— «يۇرتۇم كېنتۇكى»غا چېلىڭ، — دېدى ئۇ ئادەتتىكىدەكلا سۆزلەپ. سىكارلېتتۇم خۇشال ھالدا شۇ ناخشىغا چېلىپ ئېيتىشقا باشلىدى. رېت باتلېرنىڭ يېقىملىق تۆۋەن ئاۋازى بىلەن ئۇنىڭ ئاۋازى بىرلىشىپ مۇڭلۇق بىر سادا پەيدا قىلدى. ئىككىنچى كۆپلەپتىنغا كەلگەندە ناخشىنىڭ ئادەمنى ھۇزۇرلاندۇرىدىغان ھېچقانچە يېرى بولمىسىمۇ، ئولتۇرغانلارنىڭ روھى بىر ئاز كۆتۈرۈلۈپ قالغاندەك بولدى.

ماڭىمىز كۆتۈرۈپ ئۇنى نەچچە كۈن،
جىمىكى جاپانى يېڭىمىز تامام.
چىقىمىز ئاخىر داغدام، چوڭ يولغا،
بېرىپ ئۆيىمىزگە ئالىمىز ئارام.

كېيىنكى پاكىتلار مادې دوختۇرنىڭ توغرا دېگەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. گېنېرال جونستون راست دېگەندەك، خۇددى پولات تامدەك دالتوننىڭ شىمالىدىكى يۈز ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان تاغلىق رايوننى توسۇپ تۇرۇۋاتاتتى. مۇداپىئەسى ناھايىتى قاتتىق ئىدى، شىددەت بىلەن جەڭ قىلىپ، شېرماننىڭ تار جىلغىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ ئاتلانتاغا بېسىپ كىرىشىگە قەتئىي يول قويماي كېلىۋاتاتتى. شىماللىقلار ئاخىر ئۇ يەردىن چېكىنىپ باشقىچە مەسلىھەت قىلىشقا مەجبۇرلاندى. ئۇلار جەنۇبۇقلارنىڭ مۇداپىئەسىنى ئۇدۇلدىن بۆسۈپ ئۆتەلمەي، كېچىدە تاغنى ئايلىنىپ ئۆتۈپ، جونستوننىڭ كەينىدىن رېساكانىڭ جەنۇبىغا توغرا كېلىدىغان ئەللىك ئىنگىلىز مىلى ئارىلىقتىكى تۆمۈر يولىنى ئۈزۈپ تاشلىماقچى بولدى.

جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ تار جىلغىنى ساقلاپ ياتقان قوشۇنى دەررۇ ئىستىھكاملىرىدىن چېكىنىپ، تۆمۈر يولىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن كېچىلەپ رېساكاغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى. شىمالنىڭ قوشۇنى ئۇ يەرگە يېتىپ بېرىپ تۆمۈر يولىنى

ئىگىلىمەكچى بولغاندا، جەنۇبلۇقلار ئاللىقاچان ئىستىھكاملارنى قۇرۇپ، قوراللىرىنى بەتلەپ تەييار بولۇپ تۇرۇشقاندى.

دالتوندىن كەلگەن يارىدارلار ئاتلانتاغا جونستوننىڭ قوشۇنى رېساكاغا چېكىندى، دېگەندەك خەۋەرلەرنى كۆتۈرۈپ كېلىپ ئاتلانتالىقلارنى ساراسىمىگە سېلىۋەتتى. گېنېرال جونستون شىماللىقلارنىڭ جورجىيە چېگراسى ئىچىگە ئون سەككىز ئىنگىلىز مىلى ئىچكىرىلەپ كىرىشىگە يول قويۇشتا نېمىنى ئويلىغاندۇ؟ تاغلىق رايون تەبىئىي قەلئە ئەمەسمىدى، مادې دوختۇرۇمۇ شۇنداق دېگەنغۇ؟ جونستون شىماللىقلارنى نېمىشقا شۇ يەردە توسمايدۇ؟

جونستون رېساكادا قانلىق جەڭ قىلىپ شىماللىقلارنى يەنە بىر قېتىم چېكىندۈردى. لېكىن، شېرمان ئىككى تەرەپتىن ھۇجۇم قىلىش تكتىكىسىنى قوللىنىپ، ئۇنىڭ قوشۇنىنى يېرىم دائىرە بويىچە قورشىدى. ئۇستانالا دەرياسىدىن كېچىپ ئۆتۈپ، جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ كەينىدىكى تۆمۈر يولغا ھۇجۇم باشلىدى. نەتىجىدە جەنۇب ئارمىيەسى يەنە بىر قېتىم ئىستىھكاملىرىدىن ئايرىلىپ تۆمۈر يولنى قوغداشقا ئاتلاندى. ئۇلار بىر كېچە يول يۈرۈپ، جەڭ قىلىپ چارچىغان، قورساقلىرى ئاچ ئىدى، ئۈستىلەپ يەنە يول يۈرۈپ تېخىمۇ چارچاپ ھالسىزلىنىپ كەتتى. شۇنداقتىمۇ، رېساكاغا شىماللىقلاردىن بۇرۇن يېتىپ بېرىپ، ئىستىھكاملارنى قۇرۇپ شىماللىقلارنىڭ ھۇجۇمىنى ساقلاپ تۇردى. جەڭ باشلىنىپ شىماللىقلار يەنە چېكىندۈرۈلدى. ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن جەنۇبلۇقلار مۇشۇ پۇرسەتتە ئۇخلاپ دەملىرىنى ئېلىۋېلىشنى ئويلاشقاندى، لېكىن دۈشمەن ئۇلارنى دەم ئالدۇرماي، داۋاملىق ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى يەنە چېكىنىپ كەينىدىكى تۆمۈر يولنى قوغداشقا مەجبۇر قىلدى.

جەنۇبلۇق ئەسكەرلەر قاتتىق چارچاپ كەتتى. لېكىن، ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ گېنېرالغا ئىشىنەتتى،

چېكىنىۋاتقانلىقىنىمۇ ھەم يەنە پۈتۈنلەي تۈگىشىپ كەتمىگەنلىكىنىمۇ بىلەتتى. ئۇلارغا ئىستىھكاملىرىنى قوغداپ قالغۇدەك ۋە شېرىماننىڭ سول تەرەپتىن قىلغان ھۇجۇمىنى تارمار قىلغۇدەك يېتەرلىك ياردەم يوق ئىدى، شىماللىقلار بىلەن تۇتۇشقانلا يېرىدە ئۇلارنى قىرىپ تۇراتتى. بۇ قېتىمقى چېكىنىشنىڭ مەقسىتى نېمە، ئۇلار زادىلا بىلمەيتتى. ئەمما، گېنېرالسىزنىڭ كۆڭلىدە سان بار، دېگەن بىرلا نەرسە ئۇلارنى قانائەتلەندۈرۈپ تۇراتتى. ئۇ بۇ جەڭلەرگە ئەپچىللىك بىلەن قوماندانلىق قىلىۋاتقاچقا چىقىم ناھايىتى ئاز ئىدى، ئەكسىچە شىماللىقلارنىڭ ئۆلۈپ - يارىلانغانلىرى، ئەسىرگە چۈشكەنلىرى كۆپ ئىدى. شىماللىقلار ھەرقانداق قىلىپمۇ تۆمۈر يولغا يېقىنلىشالمايۋاتاتتى.

تۆمۈر يول ئىنتايىن مۇھىم ھالقا ئىدى. قۇياش نۇرىدا يالتىراپ تۇرغان تۆمۈر يول يەنىلا ئۇلارنىڭ قولىدا ئىدى. جەڭچىلەر ئۇخلاۋېتىپمۇ تۆمۈر يول رېلىسلىرىنىڭ كۈنىنىڭ نۇرىدا يالتىراپ تۇرغانلىقىنى كۆرەتتى، ئۆلۈپ كېتىۋېتىپمۇ خىرەلىشىپ كېتىۋاتقان كۆزلىرى بىلەن ئەڭ ئاخىرقى كۆرىدىغان نەرسىسى قۇياش نۇرى بىلەن يالتىراپ تۇرغان ۋە ئوتتەك قىزىپ تۇرغان رېلىسلار بولاتتى.

قوشۇن تاغ يولىنى بويلاپ چېكىنىپ كېتىۋېتىپ، ئالدى تەرەپتە قېچىپ كېتىۋاتقان نۇرغۇن ئادەملەرنى كۆردى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە دېھقانلارمۇ، كەمبەغەللەرمۇ، بايلارمۇ، ئاق تەنلىكلەرمۇ، نېگىرلارمۇ، ھاسسىغا تايىنىپ كېتىۋاتقان مەجرۇھلارمۇ، نوسۇلكىدا ياتقان ئۆلۈم ئالدىدىكى يارىدارلارمۇ، قورساق كۆتۈرگەن ئاياللارمۇ، ئاق باش قېرىلارمۇ، تەمتىلەپ مېڭىۋاتقان كىچىك بالىلارمۇ بار ئىدى. يول قىستاڭ ئىدى، ئۇلار قوشۇننىڭ ئالدىدا كېتىشىۋاتاتتى. پات - پات توختاپ، شىماللىقلارنىڭ چېكىندۈرۈلگەن - چېكىندۈرۈلمىگەنلىكىنى بىر - بىرىدىن سوراپ قويۇشاتتى. چېكىندۈرۈلگەن بولسا ئۆيلىرىگە

قايتىشماقچىدى. لېكىن، يول بويى كەينىگە قايتىۋاتقان بىرمۇ ئادەم كۆرۈنمەيتتى. جەنۇبىنىڭ قوشۇنى بارغانلا يەردە ئادەم يوق، ئۆيلەر، كوچىلار بىكار ئىدى، ئاندا - ساندا ئۇچراپ قالىدىغان ئاياللار ياكى قۇللار يوللارنىڭ بويىدا ئۇلارغا قاراپ تەنتەنە قىلىشىپ قويايتتى، چېلەكتە سۇلارنى ئاچقىپ ئۇلاردىن ھال سورىشاتتى، يارىدارلارنىڭ يارىلىرىنى تېگىشىپ، ئۆلۈكلەرنى كۆمۈشۈپ بېرەتتى. ئېتىزلاردا زىرائەتلەر تاشلىنىپ كەتكەن، قارايدىغان ئادەم يوق ئىدى.

جونستوننىڭ قوشۇنى كالىخوندا يەنە قورشاشقا قېلىپ، ئادارسۇلغا چېكىنىپ شۇ يەردە قاتتىق جەڭ قىلدى. ئاندىن يەنە كارتېرسۇلغا، ئاندىن يەنە كارتېرسۇلنىڭ جەنۇبىغا چېكىندى. دۈشمەن دالتونغا ئەللىك ئىنگىلىز مىلى ئىچكىرىلەپ كىردى. نېۋ - خوپى چېركاۋغا چېكىنىپ كەلگەندە، جەنۇب ئارمىيەسى شۇ يەردە ئىستېھكام قۇرۇپ دۈشمەن بىلەن قاتتىق ئېلىشماقچى بولدى. شىماللىقلار خۇددى زەھەرلىك يىلانغا ئوخشاش ئۇلارنىڭ كەينىدىن تاپ بېسىپ كېلىۋاتاتتى، بەزىدە تاياق يېگەندە تۈگۈلۈۋېلىپ يەنە ئالدىغا قاراپ ماڭاتتى. نېۋ - خوپى چېركاۋدا ئون بىر كېچە - كۈندۈز جەڭ بولدى. شىماللىقلارنىڭ ھەر قېتىمقى ھۇجۇمى چېكىندۈرۈلدى. كېيىن جونستوننىڭ قوشۇنى يەنە قورشاشقا قېلىپ، ئازغىنا ئادىمى بىلەن كەينىگە يەنە بىر نەچچە ئىنگىلىز مىلى چېكىندى.

جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ نېۋ - خوپى چېركاۋدىكى زىيىنى ئىنتايىن چوڭ بولۇپ، ۋاگون - ۋاگون يارىدارلار ئاتلانتاغا توشۇلۇشقا باشلىدى. بۇنىڭ بىلەن پۈتۈن شەھەر ۋەھىمە ئىچىدە قالدى. شەھەر خەلقى چىكاموگا ئۇرۇشىدىن كېيىن بۇنداق كۆپ ئۆلگەن - يارىلانغانلارنى كۆرۈپ باقمىغانىدى. يارىدارلار دوختۇرخانىلارغا توشۇپ كېتىپ، مېھمانخانىلارنىڭ زالىرىدا، ئىسكىلاتلاردا يېتىپ كەتتى. ئاخىر بولماي ئاھالىلەرنىڭ ئۆيلىرىگىمۇ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشقا باشلىدى. پىتتى ھاممىغىمۇ

بىر تەچچىسى تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. دەسلەپتە مېلانىيە ئىككىنچى، يات ئادەملەر تۇرسا بىئەپ بولىدۇ، ھەر خىل ئىشلار بولۇپ بويىدىن ئاجراپ كېتىشىمۇ مۇمكىن، دەپ قارشىلىق قىلىپ باقتى، لېكىن بولمىدى. ئۆيگە يارىدار ئەسكەرلەر كەلگەندىن كېيىن تاماق ئېتىش، يارىدارلارنىڭ يارىسىنى تېخىش، داكىلارنى يۇيۇش، ئۇلارنى يۆلەش، ئۆرۈش دېگەندەك ئىشلار ۋە كېچىلىرى ئۇلارنىڭ ئاغرىق ئازابىدا توۋلاشلىرى بىلەن دەم ئېلىشىمۇ ئازا ياخشى بولمىدى. ئەڭ ئاخىرىدا بۇ شەھەر ئۇنىڭدىن ئارتۇق يارىدارلارنى سىغدۇرالمى، كەلگەن يارىدارلارنى كۈن بىلەن ئائۇگوستاغا يۆتكەشكە مەجبۇر بولدى.

كەلكۈن سۈيىدەك كېلىۋاتقان يارىدارلار ۋە مۇساپىرلارنىڭ توختىماي ئېقىپ كىرىشى بىلەن بۇ شەھەر چوڭ بىر قاينامغا ئايلاندى. ئۇلار ئېلىپ كەلگەن خەۋەرلەردىن ھاسىل بولغان قورقۇنچلۇق بۇلۇتلار تېخىمۇ كېڭىيىپ، قاتتىق بىر يامغۇرنىڭ، تېخىمۇ دەھشەتلىك بوراننىڭ شەپسىنى بېرىۋاتاتتى.

ئادەملەر ئۆز ئارمىيەسىنىڭ يېڭىلىمەسلىكىگە بولغان ئىشەنچىنى يوقاتمىدى، ئەمما ئۆز گېنېراللىرىغا ئىشەنمەيدىغان بولۇپ قېلىشتى. نېۋ - خويپى چېركاۋى ئاتلانتاغا پەقەت ئوتتۇز بەش ئىنگىلىز مىللا كېلەتتى. جونستون نېمىشقا شىماللىقلارنى شۇ يەردە توسۇپ قالالماي قەدەممۇ قەدەم كەينىگە چېكىندۈ؟ ئۇ دۆت، ئۆتۈپ كەتكەن دۆت نېمىكەن! ئەمما، پىدائىي ئەسكەرلەر ئاتلانتادىن مىدىر قىلىشىمىدى. ئۇلار تېخى، بىز بولساق چوقۇم غەلبە قىلاتتۇق، دەپ پو ئېتىشىتتى، خەرىتىلەرنى ئۈستەللەرگە يېيىۋېلىپ ئۆزلىرىنىڭ جەڭ پىلانلىرىنى سۆزلىشىپ كېتەتتى. گېنېرالنىڭ قوشۇنى بارغانسېرى ئازلاپ توختىماي چېكىنىۋاتاتتى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئىشتات باشلىقى بىروۋندىن ئۇ ئادەملەرنى ياردەمگە ئەۋەتىشىنى تەلەپ قىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، لېكىن ئۇ ئەۋەتەشكە ئۇنىمايتتى. ئۆز ۋاقتىدا داۋس زۇڭتۇڭنىڭ بۇيرۇقىنى ئاڭلىمىغان ئادەم، ئەمدى نېمىدەپ گېنېرال

جونستونغا يول قويغۇدەك؟

ئۇلار ئاز - ئازدىن جەڭ قىلىپ كەينىگە چېكىنىۋەردى. شۇنداق قىلىپ، يىگىرمە بەش كۈننىڭ ئىچىدە يەتمىش بەش ئىنگىلىز مىلى چېكىنىپ بولدى، نېۋ - خويې چېركاۋى ئۇلارنىڭ خېلىلا كەينىدە قېلىپ، ئۇ يەردىكى جەڭلەر ئەمدى قورقۇنچىلۇق گۇڭگا بىر ئەسلىمىگە ئايلىنىپ قالدى. شىماللىقلار قىرىلىپ، جەسەتلىرى يەر يۈزى كۆرۈنمىگۈدەك يېتىپ كەتسىمۇ، ئۇلار تېخىمۇ كۆپ يېڭى ئەسكەرلىرى بىلەن قوشۇننى تولۇقلاپ، يېرىم دائىرە مۇھاسىرە بىلەن جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئارقا سېپىگە سىڭىپ كىرىپ، تۆمۈر يوللارغا، ئاتلانتاغا قەدەممۇ قەدەم يېقىنلاپ كېلىۋاتاتتى.

بىگ شانتۇننىڭ جەنۇبىدا ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن قوشۇن چوڭ يول بىلەن مارتتا بازىرىدىكى كېنىپسا تېغىغا قاراپ چېكىنىۋاتاتتى. ئۇلار ئۇ يەردە لەخمىلەرنى كولىدى، تاغنىڭ ئۈستىگە زەمبىرەكلىرىنى تىكلدى. زەمبىرەكلەرنى ئۇ يەرگە ئاچىققۇچە قېچىرلار يوق، ئەسكەرلەر لەنەتلەر ياغدۇرۇپ تۇرۇپ ئۆزلىرى ئىتتىرىپ سۆرەپ ئاچىقتى. ئالاقچى ئەسكەرلەر بىلەن يارىدارلار ئاتلانتاغا كىرىپ، قورقۇپ تۇرۇشۇۋاتقان ئاھالىلەرنى ياخشى خەۋەرلەر بىلەن خاتىرجەم قىلىشتى. كېنىپسا تېغىنىڭ ئۈستى ناھايىتى مۇستەھكەم قورغان ئىدى، پەستىكى پىنى ۋە لوست تاغلىرىمۇ شۇنداق ئىدى، ئۇ يەرلەرگىمۇ ئىستىھكاملار قۇرۇلدى. شىماللىقلار ئۇلارغا ئامال قىلالىمىدى، ئۇلارنىڭ زەمبىرەكلىرى چوڭ دائىرىدىكى يوللارنىڭ نۇرغۇن قىسمىنى توپقا تۇتالايتتى. بۇنىڭ بىلەن ئاتلانتا يەڭگىل بىر تىنىۋالدى. لېكىن ...

لېكىن، كېنىپسا بۇ يەرگە يىگىرمە ئىككى ئىنگىلىز مىللىلا كېلەتتى.

بىر كۈنى ئەتىگەندە ئۈشتۈمۈتۈت كېنىپسا تەرەپتىن يارىدارلارنىڭ تۇنجى تۈركۈمى كېلىدىغان بولۇپ قالدى.

مېرۇپتېر خانىمنىڭ پەيتونى پىتتىپات خېنىمنىڭ ئىشىكى ئالدىدا توختىدى. لىۋې تاغا سىكارلېتنى دەررۇ كىيىنىپ دوختۇرخانىغا بارسۇن دەپ توۋلىدى. فەنىنى ئېلىسىن بىلەن بونىپىل ئائىلىسىدىكى قىزلارنىمۇ ئۇيقۇسىدىن ئويغانتىدى، ئۇلار پەيتوننىڭ كەينىدە ئەسنىشىپ ئولتۇراتتى. ئېلىسىنلارنىڭ ئىمىكئانسى تىزىدا يۈيۈپ قاتلاپ قويغان داكا، خاپا چىراي، پەيتونىڭ شىنىڭ يېنىدىن ئورۇن ئالدى. سىكارلېتمۇ ئانچە خۇشال ئەمەس، ئاشام پىدائىي ئەسكەرلەرنىڭ پائالىيىتىدە كېچىچە تانسا ئويىناپ چارچاپ قالغاقچىمۇ ئورنىدىن ئاران تۇرغانىدى. پىرىسىي ئۇنىڭ سېستىراللىق خالىتىنىڭ تۈگمىسىنى ئېتىۋاتقاندا، مېرۇپتېر دېگەن ئۇ ھارماس خوتۇنى، يارىدارلارنى، جەنۇب ئىتتىپاقىنى ئىچىدە بىرمۇنچە تىللىۋالدى. ئۇماچتىن بىرنەچچە ئوتلاپلا، ئۆيدىن چىقىپ ئۇ قىزلار بىلەن دوختۇرخانىغا قاراپ ماڭدى.

ئۇ سېستىراللىق ئىشىدىن جاق تويغانىدى. شۇڭا، بۈگۈن مېرۇپتېرگە ئاپىسىدىن خەت كېلىپ قايتماقچى بولغانلىقىنى ئېيتماقچى بولدى. كېيىن بۇنى ئېيتقانمۇ بولدى، ئەمما رولى بولمىدى. ئۇ خوتۇن قولىدىكى ئالدىراش قىلىۋاتقان ئىشىنى توختاتماي، سىكارلېتقا ئالىيىپ قويۇپ شۇنداق دېدى: «ماڭا بۇنىڭدىن كېيىن بۇنداق قۇرۇق گەپلەر ئىگىزنى دېمەيلا قويۇڭ، سىكارلېت خاملىتون. بۈگۈنلا ئاپىڭىزغا خەت يېزىپ، بۇ يەردە سىزگە ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىمىزنى ئېيتىمەن. ئىشىنىمەنكى، ئۇ بىزنىڭ ھالىمىزنى چۈشىنىپ سىزنى ئەكەتمەيدىغان بولىدۇ. قېنى، دەررۇ پەشتامىنى باغلاپ مادې دوختۇرنىڭ يېنىغا بېرىڭ، ئۇنىڭغا ھازىر دەل ياردەم لازىم.»

«ۋاي خۇدايىم، — ئويلىدى سىكارلېت پەرىشان بولۇپ، — ئاپام ئۇنىڭغا چوقۇم ماقۇل دەيدۇ. لېكىن، مېنىڭ بۇ سېسىقچىلىقتا بىر مىنۇتمۇ تۇرغۇم يوق. نېمىشقىمۇ قېرى خوتۇن بولۇپ قالمىغاندىمەن؟ ئۇ چاغدا مەنمۇ ياشلارنى بوزەك

قىلىپ، ئۆزۈم بۆزەك قىلىنمايتتىم ئەمەسمۇ؟ مېرۋېتپەردەك بۇنداق خوتۇنلارنىمۇ يېنىمغا يېقىن يولاتمايتتىم.»

دېمىسىمۇ ئۇ دوختۇرخانىدىن، ئۇ يەردىكى سېسىقچە-لىقلاردىن، پىتلاردىن، ئازابلىق چىراپلاردىن، مەينەت بەدەنلەردىن جاق تويغانىدى. سېستىرىلىققا بولغان بۇرۇنقى قىزىقىشلىرى، روماننىڭ شېرىن خىياللىرى بىر يىلنىڭ ئالدىدىلا غايىب بولغانىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىرقى يارىدارلار بۇرۇنقىدەك ئادەمنى ئۆزىگە قىزىقتۇرالمىتى، ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا قىزىقىدىغاندەك ئەمەس، دەيدىغان گەپلىرىمۇ يوقتەكلا ئىدى. ئۇلاردىن سورىلىدىغان گەپلەرمۇ: «ئالدىنقى سەپتە ئۇرۇش قانداقراق كېتىۋاتىدۇ؟ گېنېرال جونستون نېمە قىلىۋاتىدۇ؟ بىزنىڭ جونستونىمىز ئاجايىپ ئۇلۇغ، ئەقىللىك ئادەم!» دېگەندەك گەپلەر ئىدى. لېكىن، سىكارلېت ئۇنى ھەرگىز ئۇلۇغ، ئەقىللىك ئادەم دەپ قارىمايتتى. ئۇنىڭ نەزىرىدە ئۇ شىماللىقلارنىڭ جورجىيەگە ئون سەككىز ئىنگىلىز مىلى ئىچكىرىلەپ كىرىشىگە يولغا قويغان ئادەم ئىدى. ئۇ يارىدارلارنىڭ ئىچىدە نۇرغۇنى پات ئارىدا جىمجىتلا ئۆلۈپ كېتەتتى، چۈنكى ئۇلار ئاتلانتاغا يېتىپ كېلىشتىن بۇرۇنلا كېزىك، ئۆپكە، قان بۇزۇلۇش كېسەللىكلەرنىڭ گىرىپتار بولغان بولۇپ، ئۇلاردا ئۇ كېسەللەر بىلەن ئېلىشقۇدەك قۇۋۋەت يوق ئىدى.

كۈن ئىسسىپ كەتتى. توپ - توپ چىۋىنىلەر ئوچۇق دېرىزىلەردىن ئوچۇپ كىرىپ كىشىلەرنى كېسەلدىنمۇ بەكرەك بىزار قىلىۋاتاتتى. سېسىقچىلىق ۋە ئېچىنىشلىق ۋايىچانلاشلار سىكارلېتقا ھەممە تەرەپتىن ئاڭلىنىپ تۇراتتى. ئۇ مادې دوختۇرنىڭ كەينىدە پەتنۇس كۆتۈرۈپ ئۇياقتىن - بۇياققا مېڭىپ يۈرەتتى، ئىسسىقتا يېڭى يۇيۇپ كىيگەن كىيىملىرى تەردىن ھۆل بولۇپ كەتكەنىدى.

دوختۇرنىڭ ئۆتكۈر ئوپېراتسىيە پىچىقى بىلەن يارىلارنى يارىغان كۆرۈنۈشلەرنى كۆرگەن ئادەم چىداپ تۇرالمىتتى.

سىكارلېت بەزىدە چىدىماي ياندۇرۇۋېتىدىغاندەك بولۇپ كېتەتتى. نېمىدىگەن يىرگىنچلىك ئىش بۇ! ئوپىراتسىيە قىلىنىۋاتقانلارنىڭ چىدىماي ئېچىنىشلىق چىرقىراپ كېتىشلىرىچۇ تېخى! شۇنداق چىرقىراشلار ئىچىدە ئۆزىنىڭ ئوپىراتسىيە قىلىنىشىنى ساقلاپ ياتقان بىچارلەرنىڭ، دوختۇر كېلىپ: كەچۈرگىن ئوغلۇم، بۇ قولۇڭنى كېسىۋەتمەسەك بولمايدۇ. شۇنداق، شۇنداق، چۈشەندىم. بىراق، ماۋۇ يەرگە قارا، يول - يول قىزىل ئىششىقنى كۆردۈڭمۇ؟ مۇشۇ يەردىن كېسىمىز» دېگەن چاغدا، چىرايىنىڭ قورقۇنچلۇق ئاقىرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىڭىزدە، يۈرىكىڭىز ئورنىدىن قوزغىلىپ كېتىۋاتقاندەك بولىسىز. ئادەمنىڭ ئۇ خىل روھىي ھالەتكە چىدىشى مۇمكىنمۇ، ئاخىر.

ئۇ چاغلاردا ناركوز دورىلىرىنى تاپماق ئىنتايىن قىيىن ئىدى، پەقەت ئەڭ چوڭ ئوپىراتسىيەلەرگىلا ئىشلىتىلەتتى. ئەپيۈنمۇ قىممەتلىك بولۇپ كەتكەنىدى، لېكىن ئۇمۇ ئۆلۈپ كېتىۋاتقانلارنىڭ ئازابىنى ئازراقلا يەڭگىلەتەلەيتتى، خالاس. سىكارلېت بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە نەپرەتلىنىدىغان بولدى. شۇڭا، ئاشۇ كۈنى ئۇنى چاقىرىپ كەلگەندە، مەنمۇ مېلانىيەگە ئوخشاش ئېغىر ئاياغ بولغان بولسام، بۇ يىرگىنچلىك ئىشلاردىن قۇتۇلۇپ قالاتتىم، دەپ ئويلىغانىدى. ھازىر شۇنىڭغا ئوخشاش بىر باھانە بولمىسا بۇ ئىشتىن باش تارتىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

چۈشتە سىكارلېت پەشتامنى يېشىۋېتىپ دوختۇرخانىدىن ئاستىلا يېنىپ چىقتى. مېرۇپتېر خانىم ساۋاتسىز، ئورۇق، ئېگىز بىر تاغلىق ئەسكەر ئۈچۈن سالام خەت يېزىپ بېرىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ پەقەتلا چىدىغۇچىلىكى قالمىدى. بۇ ئىشلار ئۇنىڭغا مەجبۇرىيەت ئىدى. چۈشلۈك پويىزدا يېڭى يارىدارلارنى ئېلىپ كەلسە، ئۇ، بۇ يەردىن كەچكىچە كېتەلمەيتتى، قورسىقىغا بىر نەرسە يەۋېلىشىمۇ ناتايىن ئىدى.

ئۇ ئىككى كۈچىدىن تېز مېڭىپ ئۆتۈپ ئۆيىگە قاراپ ماڭدى، ساپ ھاۋادىن ئەرگىن نەپەس ئېلىپ كېتىۋاتقاچقا، بەدىنىگە چىڭ كېلىدىغان كۆڭلىكى نەپەس بىلەن تەڭ بىر كۆتۈرۈلۈپ، بىر چۈشۈپ تۇراتتى. بىر كۈچىنىڭ دوقمۇشىغا كەلگەندە قاياققا مېڭىشنى بېكىتەلمەي بىردىنلا توختاپ قالدى. ئۆيگە باراي دېسە پىتتىي ھاممىدىن قورقتى، دوختۇرخانىغا بولسا بارغۇسى كەلمىدى. دەل شۇ چاغدا رېت باتلىر پەيتوننى ھەيدەپ بۇ يەردىن ئۆتۈپ قالدى.

— سىز ئەسكى - تۈسكى يىغىدىغان قىزلارغىلا ئوخشاپ قاپسىز، سىكارلېت، — دېدى باتلىر. ئاندىن ئۇنىڭ ياماق چۈشكەن گۈللۈك كۆڭلىكىگە، كۆڭلەكتىكى داغلارغا سىنچىلاپ قاراپ كەتتى. داغلارنى ئۇ كۆڭلىكىگە دوختۇرخانىدا يۇقتۇرۇۋالغانىدى. سىكارلېت قاتتىق خىجىل بولدى ھەم ئاچچىقىدا يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇپ كەتتى. ئۇ نېمىشقا دائىم ئاياللارنىڭ كىيىملىرىگە دىققەت قىلىپلا يۈرىدىغاندۇ؟ نېمىشقا ئۇنىڭ رەتسىز كىيىنىپ قالغىنىنى قوپاللىق بىلەن باھالمايدۇ؟

— سىزنىڭ بىر ئېغىز گېپىڭىزنىمۇ ئاڭلىغۇم يوق. دەرھال چۈشۈپ مېنى پەيتونىڭىزغا يۆلەپ چىقىرىپ، ئادەم كۆرمەيدىغان بىر يەرگە ئېلىپ بېرىڭ. دوختۇرخانىغا پەقەتلا بارغۇم يوق، ئۇلار مېنى بوغۇپ ئولتۇرۇۋەتسىمۇ بارمايمەن. بۇ ئۇرۇشنى مەن قوزغىغان ئەمەس، مېنى بۇنداق ئازابلارغا سالدىغانغا ھېچقانداق ئادەمنىڭ ھەقىقىي يوق ...

— سىز بىزنىڭ ئۇلۇغ ئىشلىرىمىزغا خائىنلىق قىلماقچىمۇ؟

— بولدى، سەن تاز دېگۈچە مەن دەۋالاي دېمەكچىمۇ سىز؟ چاپسان چۈشۈپ مېنى يۆلەڭ. ئەگە ئېلىپ بارسىڭىز مەيلى، مېنى ھاۋا يېگۈزۈپ كېلىڭ.

رېت باتلىر پەيتوندىن سەكرەپ چۈشۈۋاتقاندا، بىردىنلا سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە ھەممە ئەزايى بېجىرىم، بەقۇۋۋەت،

ئاغرىق ئازابىدا چىرايى قورۇلمىغان، بەزگەك كېسىلىنىڭ دەردىدە چىرايى سارغايىمىغان، ساغلام، قۇۋۋەتلىك بىر ئەر قىياپىتىدە كۆرۈنۈپ كەتتى. بۇنداق ئادەملەرگە قاراش، بولۇپمۇ ھازىرقى كۈنلەردە ئادەمگە قانداق راھەت بېرىدۇ - ھە! ئۇنىڭ ئۈستىگە كىيىملىرى شۇنداق رەتلىك، بەزى ئادەملەرنىڭكىدەك بىر بولسا كەڭ، سالپا - سۇلپا، بىر بولسا باغلاپ قويغاندەك بەدەندە چىڭ تۇرىدىغان ئەمەس، بەدىنىگە شۇنداق خوپ كەلگەن، پارىشلىق، ئۆزى دۇنيادىن بىخەتەر، ھېچنېمە بىلەن كارى يوق. ھازىرقىدەك ھەممە ئادەم غەم بىلەن يۈرىدىغان، كۆزلىرىدىن قايغۇ كەتمەيدىغان بىر چاغدا، ئۇنىڭغا ئوخشاش يۈرۈش ھەقىقەتەن ھەيران قالىدىغان ئىش ئىدى. يەنە ئۇنىڭ مۇلايىم چىرايى، ئاياللارنىڭكىگە ئوخشاش قىزىرىپ تۇرىدىغان لەۋلىرى، ئاپپاق چىشلىرىچۇ تېخى. ئۇنى پەيتونغا يۆلەپ چىقارغاندا ئۆزىچىلا كۈلۈپ قويۇۋىدى، تېخىمۇ يېقىملىق كۆرۈنۈپ كەتتى.

باتلىرىمۇ چىقىپ سىكارلىتىنىڭ يېنىدا ئولتۇردى. قۇۋۋەتلىك بەدىنى قاتۇرۇپ دەزمال سېلىنغان كىيىملەرنىڭ ئىچىدە تېخىمۇ تولۇق ۋە ئادەمنىڭ ھەۋسى كەلگۈدەك چىرايلىق تۇراتتى. ئۇنى كۆرۈپ سىكارلىت ئۆتكەنكىلەرگە ئوخشاش، ئۇ بەدەننىڭ كۈچلۈك قىزىقتۇرۇشىغا ئۇچراپ، خۇددى بىردىنلا توك سوقۇۋەتكەندەك بولۇپ كەتتى. كۆزلىرى كىيىم ئىچىدىكى ئۇنىڭ كۈچلۈك يەلكىسىگە، ئادەمنى قىزىقتۇرىدىغان ھەم ئەنسىزچىلىككە سالىدىغان يەلكىسىگە قاراپ ئىختىيارسىز قورقۇشقا باشلىدى. ئۇنىڭ تېنى ساغلام، مۇسكۇللىرى كۈچلۈك بولۇپ، ئۆزىنىڭ سەزگۈر كاللىسىغا ئوخشاش ئالاھىدە ئىدى، پۈتۈن ۋۇجۇدىدىن بىر خىل يەڭگىل گۈزەللىك ئۇرغۇپ تۇراتتى. تىنچ تۇرغان چاغلىرىدا ئېرىنچەكلىك بىلەن كۈنگە قاقلىنىپ ياتقان يىلپىزغا، ھوشيار چاغلىرىدا ئولجىسىغا ئېتىلغان شىرغا ئوخشايتتى.

— ۋاي ئالدامچى، — دېدى ئۇ ئېتىنى قامچىلىغاچ خۇشخۇي

كۈلۈپ، — ئەسكەرلەر بىلەن كېچىلەپ تانسا ئوينىغاندا ئۇلارغا گۈللەرنى تۇتۇپ، لېنتىلارنى ئېسىپ، ئىزمىمىز ئۈچۈن بارلىقىمنى قۇربان قىلىشقا تەييارمەن دەپ، ئۇلارنىڭ يارىسىنى تاڭىدىغان، پىتىنى باقىدىغان چاغدا قېچىپ كەتسىڭىز بولامدۇ؟ — باشقا گەپلەرنى قىلىشىڭىزغا، ئېتىڭىزنى تېزىرەك

ھەيدىشىڭىزگە بولامدۇ، يوق؟ مېرۋېتېر بوۋاي دۈكىنىدىن چىقىپ مېنى كۆرۈپ قالىدىغان بولسا بېرىپلا مومىيىغا، چاقىدۇ، ئۇ چاغدا مېنىڭ تۈگەشكىنىم شۇ.

ئۇ ئېتىنى بوشلا قامچىلاپ قويۇۋىدى، پەيتون بىردەمدىلا تۆمۈر يولغا يېتىپ باردى. يارىدارلارنى باسقان پويىز يېتىپ كەلگەن بولۇپ، نوسۇلكىچىلار يارىدارلارنى پويىزدىن چۈشۈرۈپ قۇتقۇزۇش پەيتونلىرىغا، ئۈستى يېپىق ترانسپورت ھارۋىلىرىغا سېلىۋاتاتتى. بۇنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ ۋىجدانى ئازابلانمىدى، ئەكسىچە ئۆزىنىڭ دوختۇرخانىدىن دەل ۋاقتىدا قېچىپ چىققانلىقىغا خۇشال بولدى.

— دوختۇرخانىنىڭ ئىشلىرىدىن شۇنچىلىك بىزار بولدۇم، — دېدى ئۇ يېپىلىپ تۇرغان ئېتەكلىرىنى يىغىشتۇرۇۋېتىپ، ئارقىدىن شىلەپسىنىڭ بۇغقۇچىنى ئېڭىكىدىن تېڭىۋالدى، — ھازىر ھەر كۈنى تېخىمۇ كۆپ يارىدارلار شەھەرگە كىرىۋاتىدۇ، بۇنىڭ ھەممىسى گېنېرال جونستوننىڭ خاتالىقىدىن بولۇۋاتىدۇ. ئەگەر ئۇ شىماللىقلارنى دالتوندىن ئۆتكۈزمىگەن بولسا ئۇلار ئاللىبۇرۇن ...

— ئەخمەق قىز، ئۇنى شىماللىقلارنىڭ ئالدىنى توسىمىدى دەپ كىم ئېيتىدۇ؟ ئەگەر ئۇ ئۇ يەردە داۋاملىق تۇرىۋېرىدىغان بولسا، شېرمان ئۇنى يان تەرەپتىن قىسىپ، ئوڭ، سول تەرەپلەر بىلەن بولغان ئالاقىسىنى ئۈزۈپ تاشلاپ ئۈزۈل - كېسىل يوقىتىۋېتەتتى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا تۆمۈر يولمۇ قولدىن كېتەتتى. ئۇنىڭ جەڭ قىلىشىدىن مەقسەتمۇ تۆمۈر يولنى قوغداپ قېلىش.

— نېمىلا بولسۇن، ھەممىسى ئاشۇ ئادەمنىڭ خاتالىقى، —
دېدى سىكارلېت. ئۇنىڭ ئۇرۇش ۋە ئۇرۇش تاكتىكىلىرى
توغرۇلۇق قىلچە ساۋاتى يوق ئىدى، — بىر چارە قىلىشى كېرەك
ئىدىغۇ؟ شۇڭا، ئۇنى خىزمىتىدىن ئېلىپ تاشلىۋېتىش كېرەك.
نېمىشقا ئىستىھكامنى ساقلىماي ھەدەپ كەينىگە چېكىنىدىكەن.
— ئەسلىدە سىزمۇ باشقىلارغا ئوخشاش، ئۇ ئىشلار
قوللىشىدىن كەلمىگەچكە «ئۆلتۈرۈۋېتىش كېرەك» دەپ
توۋلايدىغانلاردىن ئوخشىماسىز؟ ئۇ دالتوندىكى ۋاقىتتا ئۇنى،
قۇتقۇزغۇچ خۇدا، دەپ توۋلىغاندۇق، ئالتە ھەپتىدىن كېيىن
كېنىپسا تېغىغا كېلىۋىدى، ئۇ خائىن يەھۇدىي بولۇپ قالدى.
ئەمدى ئۇ شىماللىقلارنى يىگىرمە ئىنگىلىز مىلى كەينىگە
چېكىندۈرۈۋېتىدىغان بولسا، ئەيسا پەيغەمبەرگە ئايلىنىدۇ.
قىزچاق، شېرماننىڭ ئادەملىرىنىڭ ئۇنىڭكىدىن ئىككى ھەسسە
كۆپ ئىكەنلىكىنىمۇ ئويلاپ قويۇڭ، ئۇلارنىڭ ئىككى ئادىمى
بىزنىڭ بىر ئادىمىمىزنى بىر دەمدىلا يىغىشتۇرۇۋېتىدۇ.
جونستونغا ھازىر جىددىي ياردەم كېرەك، لېكىن ئۇ ياردەمنى
نەدىن ئالىدۇ؟ ئىشتات باشلىقى بىروۋىننىڭ «ئەتمۇۋارلىقلىرى»
ياردەمگە بارغان ھالەتتىمۇ، ئۇلارنىڭ قانچىلىك رولى بولىدۇ؟
— ئۇلار خەلق ئەسكەرلىرىنى راستلا يۆتكەپ كېچىمۇ؟ مەن بۇ
گەپتى ئاڭلىماپتىمەن. سىز نەدىن ئاڭلىدىڭىز؟

— مۇشۇنداق گەپ ھەممىلا يەردە بار. بۈگۈن ئەتىگەن
مىللىدېڭېۋىلدىن كەلگەن پويىزدىن تارقالىدى. خەلق ئەسكەرلىرى
بىلەن پىدائىيلارنىڭ ھەممىسىنى گېنېرال جونستونغا ياردەمگە
ئەۋەتكۈدەك. بىروۋىننىڭ «ئەتمۇۋارلىقلىرى» ئاخىر ئوق — دورىلارنىڭ
ھىدىنى پۇراپ باقىدىغان بوپتۇ. ئۇلار ئۇ يەرگە بېرىپ
ئاغزىلىرىنى ئېچىپ قالارمىكەن دەپ ئويلايمەن، چۈنكى ئۇلار
قوللىرىغا راست قىلىچ، راست مىلتىق ئېلىشنى خىياللىرىغا
كەلتۈرۈپ باقمىغان — دە. بىروۋىن ئۇلارنى جەڭگە ئەۋەتمەيمەن
دەپ ۋەدە بەرگەن، ھەتتا ئۇ داۋس زۇڭتۇڭ بىلەن قارشىلىشىپ،

ئۇلارنى ۋىرگىنىيەگىمۇ، ئۇلار بۇ يەردە قېلىپ ئىشتاتنىڭ ئامانلىقىنى قوغدىمىسا بولمايدۇ، دەپ ئەۋەتمىگەن. ئۇرۇشنىڭ بوسۇغىسىغا يېتىپ كېلىپ، ئۆزلىرىنىڭمۇ ئىشتاتنى قوغداش جېڭىگە قاتنىشىدىغانلىقى كىمنىڭ خىيالىغا كىرسۇن؟

— نېمىدېگەن رەھىمسىز ئادەم سىز، كۈلۈۋاتقىنىڭىزنى قارىڭا. پىدائىيلار قوشۇنىدىكى قېرىلار بىلەن ئۇششاق بالىلارنى ئويلىمىدىڭىزمۇ؟ پىل مادې، ھەتتا مېرۋېتېر چوڭ دادا، ھېنرى خامىلتون تاغلارمۇ بېرىشى كېرەكمۇ؟

— مەن ئۇ بالىلار بىلەن كىسكا ئۇرۇشىغا قاتناشقان قېرىلارنى دەۋاتقىنىم يوق. چىرايلىق ھەربىي كىيىملەرنى كىيىۋېلىپ، قىلىچلىرىنى ئوينىتىپ يۈرۈۋاتقان ۋىللىي گۇنانغا ئوخشاش ياشلارنى دېمەكچىمەن.

— سىزمۇ بار.

— سۈيۈملۈكۈم، ئۇلار مېنىڭ بىر تال تۈكۈمىنىمۇ تەۋرىتەلمەيدۇ. مەن ھەربىي فورما كىيىمىدىم، قىلىچمۇ ئېسىپ يۈرمىدىم، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ تەقدىرى بىلەن قىلچە ئالاقەممۇ يوق. ئەگەر پىدائىيلارنىڭ ئىچىدە بولۇپ قالساممۇ ئۇلارغا ئوخشاش تەمتىرەپ يۈرمەيمەن. چۈنكى، ۋېست پوئىنت ھەربىي مەكتىپىدە ئوقۇغانلىرىم ماڭا بىر ئۆمۈر يېتىپ ئاشىدۇ ... بولدى، مەن گېنېرال جونستونغا ئامەت تىلەيمەن. گېنېرال لېنى شىماللىقلار مىدىرلىيالىمايدىغان قىلىپ قويدى، ۋىرگىنىيەدە ئۆزىنىڭ گۆشىنى ئۆزى يېگۈدەك بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ، ھېچقانداق ياردەممۇ يوق. شۇڭا، جورجىيەدىكى قوشۇنلار جونستونغا ياردەمگە بېرىشى كېرەك. ئۇ تېخىمۇ كۆپ غەلبىلەرنى قولغا كەلتۈرەلشى مۇمكىن، چۈنكى ئۇ دېگەن ئۇلۇغ ئىستراتېگىيەچى. ئۇ دائىم شىماللىقلاردىن ئىلگىرى مېڭىپ ئىستىھكاملارنى قۇردى، لېكىن يەنە تۆمۈر يوللارنى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن كەينىگە چېكىنىپمۇ تۇردى. گېپىمنى ئاڭلاپ تۇرۇڭ، ئەگەر ئۇنى تاغنىڭ ئىچىدىن قوغلاپ چىقىپ بۇ

ئەتراپتىكى تۈزلەڭلىككە ئاچىقئۆلدىغان بولسا، شىماللىقلار
ئۇنى سويۇپ تېرىسىگە سامان تىقىدۇ.

— بۇ ئەتراپ دەيسىزغۇ؟ — سىكارلېت ھەيران قېلىپ
سورىدى، — سىزمۇ بىلىسىز، شىماللىقلار ھەرگىز بۇ يەرگە
يېتىپ كېلەلمەيدۇ.

— كېنىپسا بۇ يەرگە يىگىرمە ئىنگىلىز مىللا كېلىدۇ، سىز
بىلەن بەسلىشمەنكى ...

— رېت، ئاۋۇ ياقتىكى بىر توپ ئادەمگە قارىغا! ئۇلار
ئەسكەرلەر ئەمەس. نېمە ئىشتۇ بۇ؟ ... ھە، ھەممىسى نېگىرلار
ئىكەن.

ئۇ تەرەپتە قىزىل توپا - چاڭ كۆتۈرۈلۈپ تۇراتتى. چاڭنىڭ
ئىچىدە قالايمىقان دەسسەپ كېلىۋاتقان ئاياغ ئاۋازلىرى،
نېگىرلارنىڭ «مۇناجات» قا توۋلاۋاتقان ئاۋازلىرى ئاڭلىنىۋاتاتتى.
باتلېر پەيتونىنى يولنىڭ چېتىگە توختاتتى. سىكارلېت تەرلەپ
كەتكەن نېگىرلارغا بويۇنداپ قارىدى. ھەممىسىنىڭ قولىدا جوتۇ
- گۈرچەك، قۇرۇلۇش پولكىنىڭ بىر ئوفىتسېرى باشلاپ
كېتىۋاتاتتى.

— بۇ زادى نېمە ئىشتۇ؟ ... يەنە بىر قېتىم سورىدى ئۇ.
بىردىنلا ئۇنىڭ كۆزى توپىنىڭ ئالدىدا ناخشا توۋلاپ
كېتىۋاتقان قاۋۇل بىر نېگىرغا چۈشتى. ئۇ شۇنچىلىك
قامەتلىك، ئېگىز بوي، گىگانىت ئادەمگىلا ئوخشايدىغان يىگىت
ئىدى، توپىنىڭ ئالدىدا خۇددى يىرتقۇچ ھايۋاندىك «بارغىن،
مۇسا» ناخشىسىنى ئېيتىپ، لوڭ - لوڭ دەسسەپ كېتىۋاتاتتى.
سىكارلېت دۇنيادا تارا قورۇقىدىكى سامدەك يوغان ھەم ئاۋازى
جاراڭلىق نېگىر ھېچ يەردە تېپىلمايدۇ، دەپ ئويلايتتى. لېكىن،
سام بۇ يەردە نېمە قىلىدۇ؟ ئۆيى شۇنچە يىراقتا قالغان، ئۇنىڭ
ئۈستىگە ھازىر دېھقانچىلىقنىڭ ئالدىراش ۋاقتى تۇرسا؟ ئۇ
دېگەن گېرالدىنىڭ ئەڭ ياراملىق ياردەمچىسى ئىدىغۇ؟
ئۇ ئورنىدىن سەل كۆتۈرۈلۈپ دىققەت بىلەن قاراشقا

باشلىدى. ئۇ گىگانىت ئادەم ئۇنى كۆرۈپ تونۇيدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ ھىجىيىپ قويدى، چىرايىدا خۇشاللىق ئويىناپ مېڭىشتىن توختىدى - دە، قولىدىكى گۈرچىكىنى قويۇپلا يېنىدا بىللە كېلىۋاتقان نېگىرلارغا: «ۋاي خۇدايىم، ئۇ بىزنىڭ سىكارلېت خانقىزغۇ! لېگې، پوستلې، پروپىخت، ئاۋۇ يەردە بىزنىڭ سىكارلېت خانقىز تۇرىدۇ!» دەپ توۋلىغاچ سىكارلېتقا قاراپ ماڭدى.

توپ بىردىنلا قالايمىقانلىشىپ، ھەممەيلەن ھەيران بولۇپ توختاپ قېلىشتى. ئۇلارنى باشلاپ ماڭغان ئوفتسېر سامنىڭ كەينىدىن ۋارقىراپ كېلىۋاتاتتى.

— سەپكە قايتىش! مەن سەنلەرگە بۇيرۇق بېرىۋاتىمەن، قايتىش! بولمىسا مەن ... ھوي، خاملىتون خانمغۇ بۇ. ياخشىمۇ سىز خانىم، سىزمۇ ھەم ئەپەندى. سىلەر نېمىشقا بۇ يەردە تۇرۇۋېلىپ بۇلارغا توپىلاڭ كۆتۈرگۈزىسىلەر؟ پۈتۈن بىر چۈشتىن بۇرۇن بۇ خەقنى ئەيۋەشكە كەلتۈرمەن دەپ ئېسىمدىن كەتتىم.

— كاپىتان راندا، بىزنى ئۇنداق ئەيىبلەپ كەتمەڭ. بۇلارنىڭ ھەممىسى بىزنىڭ ئادەملەر. بۇنىڭ ئىسمى سام، بىزنىڭ ئىش بېشىمىز، بۇلارنىڭ ئىسمى پوستلې، لېگې، پروپىخت، ئۈچىلىسى تارادىن كەلگەن، شۇڭا مەن بىلەن پاراخلاشقۇسى كەلدى - دە. ياخشىمۇ سىلەر، يىگىتلەر؟

ئۇ ئۇلار بىلەن بىر - بىردىن قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى. ئۇلار خۇشاللىقىدا ئېغىزلىرىنى يۇمالماي، باشقا نېگىرلارنىڭ ئالدىدا مۇشۇنداق بىر چىرايلىق غوجايىنىنىڭ بولغانلىقى بىلەن پەخىرلىنىشتى.

— شۇنچە يىراق يەردىن بۇ يەرگە نېمىدەپ كەلدىڭلار؟ كېسپ ئېيتىمەنكى، چوقۇم ئۇ يەردىن قاچتىڭلار. ساقچىلارنىڭ تۇتۇۋېلىشىدىن قورقىدىڭلارمۇ؟
 ئۇلار سىكارلېتنى چاقچاق قىلىۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ قاقاھلاپ

كۈلۈشۈپ كەتتى.

— قاچتىڭلار؟ — دېدى سام، — ئۇنداق ئەمەس، خانقىز. بىز قاچمىدۇق. ئۇلار بىز تۆتمىزنى ئەڭ كۈچلۈك ئەمگەك كۈچى دەپ تاللىۋېلىپ بۇ يەرگە ئېلىپ كەلدى، — ئۇ مەغرۇر ھالدا ئاڭداپ چىقىرىپ كۆرسىتىپ كۈلۈپ قويدى، — بولۇپمۇ مەن ئۇلارغا بەكرەك ياراپ قالدىم، چۈنكى مەن ناخشىنى ياخشى ئېيتىمەن ئەمەسمۇ. راست، خانقىز، بىزنى فىرانك كېنىپىدى ئەپەندى كېلىپ تاللىدى.

— بۇ يەردە نېمە ئىش قىلىدىكەنسىلەر، سام؟

— سىكارلېت خانقىز، سىز ئاڭلىمىغانمۇ؟ ئاق تەنلىكلەرنىڭ شىماللىقلارغا كۆرۈنمەي مۆكۈنۈۋېلىشى ئۈچۈن خەندەك كولايدىكەنمىز.

كاپىتال راندىل بىلەن رېت ۋە سىكارلېت بۇ نېگىرنىڭ ئەسكەرلەر مۇداپىئەلىنىپ كىرىۋالدىغان خەندەكلەرگە بەرگەن بالىلارچە چۈشەندۈرۈشنى ئاڭلاپ ئۆزلىرىنى باسالماي كۈلۈشۈپ كەتتى.

— بىزنى ئېلىپ ماڭغاندا گېرال ئەپەندى ئاچچىقىدا يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇپ، بۇلار بولمىسا قورۇقنىڭ ئىشلىرىنى مەن قانداق قىلىمەن، دېدى. سۇئېللىپ خانقىز بولسا: «ئۇنى ئېلىپ كېتىۋېرىڭ، كېنىپىدى ئەپەندى، جەنۇب ئىتتىپاقى سامدەك قاۋۇل ئادەملەرگە بىزدىنمۇ بەكرەك ئېھتىياجلىق» دېدى. يەنە تېخى ماڭا بىر دوللار بەردى، ئاق تەنلىكلەرنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش قىلىڭلار دەپ تاپىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىز بۇ يەرگە كەلدۇق.

— بۇ زادى نېمە ئىش، كاپىتان راندىل؟

— بۇ ئاددىيلا بىر ئىش، ئاتلانتانىڭ مۇداپىئەسىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن نۇرغۇن خەندەك كولاشقا توغرا كەلدى، ئالدىنقى سەپتىن خەندەك كولاشقا ئەسكەر چىقىرالماي، يېزىلاردىن قاۋۇل نېگىرلارنى ئېلىپ كېلىپ ئىشلىتىشكە

مەجبۇر بولدۇق.

— بىراق ...

سىكارلېتنى سەل - پەل قورقۇنۇچ باستى. ئۇنچىلا كۆپ خەندەك كولاش نېمىگە ھاجەت بولۇپ قالغاندۇ؟ تېخى بۇلتۇرلا شەھەر مەركىزىدىن بىر مىل يىراقلىققا زەمبىرەكلەرنى يوشۇرىدىغان زور لەخمىلەرنى كولاپ قويغان ئەمەسمۇ؟ كولانغان خەندەكلەرمۇ ھازىر پۈتۈن شەھەرنى ئوراپ بولاي دېدى. ئۈمۈ يەتمەي، ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ كولايدىغان گەپ ئىكەن - دە.

— بىزنىڭ شۇنچە كۆپ مۇداپىئە ئىستىھكاملىرىمىز تۇرسا، يەنە يېڭىسىنى كولاپ نېمە قىلىمىز؟ ھازىر كولانغانلىرىنى ئىشلىتىپ بولۇشمىزمۇ ناتايىن. شۇبھىسىزكى، گېنېرال ...

— ھازىرقى مۇداپىئە ئىستىھكاملىرىمىز شەھەردىن بىر ئىنگىلىز مىلى يىراقلىقتا، - ئىخچام قىلىپ چۈشەندۈردى كاپىتان راندال، - بۇ بەكمۇ يىقىن بولۇپ قالغان، تازا قولايلىق ئەمەس ھەم خەتەرلىكرەك. ھازىر كولايدىغىنىمىز يىراقتىراق. بۇدا قوشۇن يەنە چېكىنىدىغان بولسا ئۇ چاغدا نۇرغۇن ئەسكەرلەر ئاتلانتاغا كىرىۋالدىغان گەپ.

ئۇ ئاخىرقى گەپنى قىلىپ قويغىنىغا پۇشايماق قىلىپ، قورققىنىدىن كۆزلىرى ئالىيىپ كەتتى.

— ئەمما، قوشۇنىمىزنىڭ يەنە كەينىگە چېكىنىشى ئەمدى مۇمكىن ئەمەس، - دېدى ئۇ دەررۇلا گېپىنى تۈزىتىپ، - كېنىپسا تېغىدىكى مۇداپىئە يىمىزنى يىمىرىش يوق گەپ. تاغ ئۈستىنىڭ تۆت تەرىپىگە زەمبىرەكلەر زىچ ئورۇنلاشتۇرۇلغان، پەستىكى ھەممە يولنى كونترول قىلىپ تۇرىدۇ، شۇڭا شىماللىقلار يېقىن كېلەلمەيدۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭ رېت باتلىرىنىڭ سۈرلۈك ۋە ئۆتكۈر كۆزلىرىنى كۆرۈپ ئىتتىك يەرگە قارىۋالغانلىقىنى بايقاپ سەل ئەندىشە قىلىپ قالدى. رېت باتلىرىنىڭ: «ئۇنى تاغنىڭ ئىچىدىن قوغلاپ بۇ ئەتراپتىكى تۈزلەڭلىككە ئاچقىمۇۋالدىغان بولسا،

شىماللىقلار سويۇپ تېرىسگە سامان تىقىدۇ.» دېگەن گېپى
ئۇنىڭ ئېسىدە بار ئىدى.

— كاپىتان، سىزنىڭچە ...

— ئۇنداق بولۇشى مۇمكىن ئەمەس، قورقماڭ، گېنېرال
جونستوننىڭ ھەرقانداق ئىشنىڭ ئالدىنى ئالدىغانلىقىغا
ئىشىنىڭ. بىزنىڭ تېخىمۇ كۆپ خەندەك كولىشىمىزنىڭ سەۋەبى
شۇ ... ئەمدى ماڭمىسام بولمايدۇ، يەنە پۇرسەت بولغاندا
پاراڭلىشىرىمىز ... يىگىتلەر، غوجايىن قىزىڭلار بىلەن
خوشلىشىڭلار، ئەمدى سەپكە قايتىمىز.

— خەير - خوش، يىگىتلەر. ئاغرىپ قالساڭلار، بىرەر
يېرىڭلار زەخمىلىنىپ قالسا ياكى بىرەر ئاۋازچىلىككە
ئۇچرىساڭلار ماڭا خەۋەر قىلىڭلار. مەن پىئاچتېر كوچىسىنىڭ
بېشىدا تۇرىمەن، ئۆيىمىز كوچىنىڭ ئەڭ چېتىدە. توختاپ
تۇرۇڭلار، — ئۇ دەرھال سومكىسىنى ئاقتۇرۇشقا باشلىدى، —
ئاپلا، يېنىمدا بىر تىيىنمۇ يوق ئىكەن. رېت، ماڭا ئازراق پۇل
ئۆتنە بېرىپ تۇرسىڭىز. مانا بۇ پۇلنى ئالغىن، سام، تاماكا
ئېلىپ بىللە چېكەرسىلەر. كاپىتان راندالنىڭ دېگىنى بويىچە
ياخشى ئىشلەڭلار.

بايا بۇزۇلۇپ كەتكەن سەپ يەنە تۈزلىنىپ، چاڭ - توزانلارنى
توزۇتۇپ رەتلىك مېڭىپ كېتىشتى. سام «بارغىن، مۇسا»
ناخشىسىنى يەنە باشلاپ ئېيتىشقا باشلىدى:

بارغىن مۇسا، مىسىر دېگەن يەرگە بارغىن!

بېرىپ پىرئەۋننى كۆرگىن،

بېرىپ مېنىڭ ئۈمەتلىرىمنى باشلاپ كەلگىن! ①

— رېت، كاپىتان راندال مېنى قورقۇپ ھوشىدىن كەتمىسۇن
دەپ گەنسەرەپ، باشقا ئەرلەرگە ئوخشاش ئالداپ قويدى، بىزدىن

① «ئىنجىل، تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» نىڭ ئۈچىنچى سۈرىسىدىن.

ھەقىقىي ئەھۋاللارنى يوشۇردى. ئۇنىڭ يالغان سۆزلەۋاتقىنى ئېنىق ئەمەسمۇ؟ رېت، ئەگەر خەتەر بولمىسا ئۇلار نېمىشقا يېڭىدىن يەنە خەندەك كولايدۇ؟ نېگىرلارنى ئەكېلىپ ئىشلەتكۈدەك، قوشۇندا ئادەم شۇنچىلىك يېتىشمەيدۇ؟ رېت باتلىر بوجىنى بوش سىلكىپ پەيتوننى ھەيدەپ مېڭىپ كەتتى.

— ئارمىيەدە ھازىر ئادەمنىڭ كەملىكى كەم، بولمىسا نېمىدەپ پىدائىيلارنى ئۇرۇشقا ئەۋەتىشىدۇ؟ خەندەككە كەلسەك، ھىم، ئۇ شەھەر مۇھاسىرىدە قالغاندا ئىشلىنىدىغان نەرسە، قارىغاندا، گېنېرال ئەڭ ئاخىرقى قارشىلىققا تەييارلىق قىلىۋاتسا كېرەك.

— مۇھاسىرە! دەرھال پەيتوننى كەينىگە ياندۇرۇڭ، ئۆيگە قايتىمەن، تاراغا قايتىپ كېتىمەن، ھازىرلا ماڭىمەن.

— سىزگە نېمە بولدى؟

— شەھەر مۇھاسىرىدە قالدۇ دەۋاتسىزغۇ؟ ۋاي خۇدايمەي! مۇھاسىرىنىڭ نېمىلىكىنى دادامدىن ئاڭلىغانمەن، ئۇ بىر قېتىم شەھەردە مۇھاسىرىدە قاپتىكەن. بەلكىم دادامنىڭ دادىسى قالغان بولغىدى. ئەمما، ئۇ ماڭا ...

— قاچانقى مۇھاسىرە ئۇ؟

— دىروگخېدادىكى. شۇ چاغدا كىرومۇۋېل ئىرىلاندىيەلىكلەرنى مەغلۇپ قىپتىكەن. دادامنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇلارنىڭ شۇ چاغدا يەيدىغىنى يوق، مۈشۈك، چاشقان، ھەتتا مايقۇرتلاردىن تارتىپ ھەممىنى يەپ بويىتىكەن. ئۇلار ھەتتا بىر - بىرىمىزنى يېيىش ھالىتىگە يەتسەكمۇ تەسلىم بولمايمىز، دېيىشىپتىكەن. بۇ گەپ راستمۇ، يالغانمۇ بىلمەيمەن. كېيىن كىرومۇۋېل شەھىرىنى بېسىۋېلىپ، پۈتۈن ئاياللارنى ... مۇھاسىرە دېگەن شۇنداق نەرسىدۇ! ۋاي خۇدايمە!

— نېمىدېگەن نادان قىز سىز، سىزدەك بۇنداق ياشنى زادىلا كۆرۈپ باقماپتىكەنمەن. دىروگخېدا مۇھاسىرىسى 1600 -

يىلىنىڭ ئالدىدىكى ئىش، ئۇ چاغدا ئوخارا ئەپەندى تېخى توغۇلمىغان. ئۇنىڭ ئۈستىگە شېرمان كىرومۇۋېل ئەمەس.

— ياق، ئۇ تېخىمۇ ئەسكى ئادەم! ئۇلارنىڭ دېيىشىچە ...

— مۇھاسىرە ۋاقتىدا ئىرپلاندىيەلىكلەر يېگەن ئۇ ئېسىل تائام، يەنى سېمىز چاشقانلارنى، يېقىندا رېستوراندا ھېلىقىدەك نەرسىلەرنى يېگەندەك، ئىشتىھا بىلەن مېنىڭمۇ يېگۈم كېلىدۇ. شۇڭا، سىز رېچماندىقا بېرىڭ، پۇلىڭىز بولسا ئۇ يەردە خالىغان نەرسىنى يېيەلەيسىز، — ئۇنىڭ كۆزلىرى مەسخىرە قىلىۋاتقاندەك، سىكارلېتنىڭ قورقۇپ تۇرغان چىرايىغا قارىلىپ تۇراتتى.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئالدىدا قورقۇنچاقلىق قىلغىنى ئۈچۈن ئۆزىگە ئاچچىقى كېلىپ توۋلاپ كەتتى:

— مەن سىزنىڭ بۇ يەردە نېمىشقا بۇنداق ئۇزاق تۇرۇپ قالدىغانلىقىڭىزنى پەقەتلا چۈشەنمىدىم. ئەتىدىن كەچكىچە ئويلايدىغىنىڭىز ياخشى بېيىش، راھەت ياشاشلىكەنغۇ سىزنىڭ.

— كۈنلىرىمنى تېخىمۇ كۆڭۈللۈك ئۆتكۈزۈشۈمگە شۇنىڭدىن باشقا ئىش بولمىسا مەندە، — دېدى باتلېر، — بۇ يەردە ئۇزاق تۇرۇپ قېلىۋاتقىنىمغا كەلسەك، مەن شەھەر مۇھاسىرىسى توغرىسىدا ھەم شۇنىڭغا يېقىنراق مەزمۇنلاردا يېزىلغان نۇرغۇن كىتابلارنى ئوقۇغان، ئەمما مۇھاسىرىنى بېشىمدىن ئۆتكۈزۈپ باقمىغان، شۇڭا مۇشۇ يەردە قېلىپ كۆرۈپ باقايلىكىن دەۋاتىمەن. مەن جەڭچى ئەمەس، شۇڭا ماڭا خەتەر يەتمەيدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئازراق ئەمەلىي تەجرىبىگىمۇ موھتاجمەن. سىكارلېت، يېڭى نەرسىلەرنى ھەرگىز قولىدىن بېرىپ قويماسلىق كېرەك، ئۇ سىزنىڭ پىكىرىڭىزنى تېخىمۇ بېيىتىدۇ.

— مېنىڭ پىكىرلىرىم ئەزەلدىن باي.

— بەلكىم شۇنداقتۇ، بۇ ئۆزىڭىزگە ناھايىتى ئېنىق. قۇرۇق گەپ ئەمەس، راست گېپىم، شەھەردە قېلىپ قالسام مۇھاسىرە ۋاقتىدا سىزنى قۇتۇلدۇرۇپ قېلىشىمۇ مۇمكىن. ھازىرغىچە

مۈشكۈلچىلىكتە قالغان بىرمۇ ئايالنى قۇتۇلدۇرۇپ باققان ئەمەسمەن، بۇمۇ ماڭا يېڭى بىر تەجرىبە بولۇپ قالار. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىنى تۆۋەن كۆرۈۋاتقانلىقىنى بىلىۋاتاتتى، لېكىن ئۇنىڭ گەپلىرىدە جىددىي بىر مەسىلىنى ھېس قىلىپمۇ تۇراتتى.

— سىزنىڭ مېنى قۇتۇلدۇرۇشىڭىزنىڭ ھاجىتى يوق، ئۆزۈمنى ئۆزۈم باشقۇرالايمەن، رەھمەت سىزگە.

— ئۇنداق دېمەڭ، سىكارلېت. خۇشال چاغلىرىڭىزدا شۇنداق ئويلىسىڭىزمۇ بولىدۇ، ئەمما ئەر كىشىگە ھەرگىز ئۇنداق گەپ قىلماڭ. شىماللىق قىزلارنىڭ ئىللىتىمۇ مانا شۇ يەردە. ئۇلار: «ئۆزۈمنى ئۆزۈم باشقۇرالايمەن، رەھمەت سىزگە» دېگەن گەپنى دائىم دېمىسىلا شۇنداق ئوماق قىزلار. ئومۇمەن ئېيتقاندا، ئۇلارنىڭ دېگىنىمۇ راست، شۇڭا ئەرلەر ئۇلارنى ئۆزلىرىنى ئۆزلىرى باشقۇرۇشقا قويۇپ بەرسە بولىدۇ.

— گەپنى نەلەرگە ئېلىپ كېتىۋاتسىز، — سىكارلېت سەل ئاچچىقى بىلەن دېدى، چۈنكى ئۇ ئۆزىنى شىماللىق قىزلارغا ئوخشاشقىنىنى ئۆزىگە قىلىنغان ھاقارەت دەپ بىلگەنىدى، — سىز مۇھاسىرىنىڭ گېپىنى قىلىپ ئادەم ئالداۋاتىسىزغۇ دەيمەن؟ چۈنكى سىز مۇ شىماللىقلارنىڭ ئاتلانتاغا بېسىپ كىرەلمەيدىغانلىقىنى بىلىسىز.

— سىز بىلەن بەسلىشمەن، شىماللىقلار بىر ئاينىڭ ئىچىدە بۇ يەرگە بېسىپ كىرىدۇ. ئەگەر مەن ئۇتتۇرۇۋەتسەم بىر كوروپىكا كەمپۇت تىكەي، — ئۇ بىر جۈپ قارا كۆزىنى سىكارلېتنىڭ لەۋلىرىگە تىكتى، — سىز ئۇتتۇرۇۋەتسىڭىز لەۋلىرىڭىزدىن بىر سۆيىدۈرۈشنى تىكىڭ.

بايا شىماللىقلارنىڭ بېسىپ كىرىشىدىن قورقۇپ دەككە — دۈككىدە ئولتۇرغان سىكارلېت «سۆيۈش» نىڭ گېپىنى ئاڭلاپلا، بىر دەقىقىنىڭ ئىچىدە ئۇ قورقۇنچىلىرىنى ئۇنتۇپلا كەتتى. ئۇ بۇ ئىش بىلەن بەكمۇ تونۇش ئىدى، ئۇنىڭغا ھەرقانداق

ئىشتىنمۇ بەكرەك قىزىقتى. ئۇ گەپنى ئاڭلاپ خۇشاللىقىدا كۈلۈۋېتىشتىن ئۆزىنى ئاران بېسىۋالدى. ھېلىقى شىلەپنى سوغۇغا قىلغاندىن بېرى، رېت باتلىر ئۇنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئىپادىلەيدىغان ھېچقانداق ھەرىكەتتە بولمىغانىدى. ئۇنى ئۆزىنىڭ خۇسۇسىي تۇرمۇشى توغرىلىق سۆزلەشكە قىزىقتۇرۇش مۇمكىن ئەمەس ئىدى، ھازىر ئۇ سىكارلېتنى قىزىقتۇرۇپ ئۇنىڭغا سۆيۈشنىڭ گېپىنى قىلىۋاتاتتى.

— مەن بۇنداق خۇسۇسىي پاراڭلارغا ئانچە قىزىقىپ كەتمەيمەن، — دېدى ئۇ قەستەن قوشۇمىسىنى تۈرۈپ سوغۇق تەلەپپۇزدا — سۆيسەم چوشقىنى سۆيەرمەنمىكەن.

— بىز بۇ يەردە ئۆزىمىزنىڭ ياخشى كۆرۈشىدىغان ئىشلىرى توغرىلىق پاراڭلاشمايۋاتىمىز. مەن ئىرېلاندىيەلىكلەر چوشقىنى بەكمۇ ياخشى كۆرىدۇ، دېگەن گەپنى كۆپ ئاڭلىغان، ئۇلار ھەتتا چوشقىنى كارىۋىتىشنىڭ ئاستىغا ياتقۇزۇپ قويارىمىش. بىراق، سىكارلېت، سىز ھازىر سۆيۈشكە تولىمۇ ئىنتىزار بولۇپ تۇرۇۋاتسىز، سىزنىڭ ھازىرقى يۈرەك كېسىلىڭىزمۇ شۇنىڭدا. بۇرۇنقى يىگىتلىرىڭىز سىزنى بەكمۇ ھۆرمەت قىلغان ياكى سىزدىن بەكمۇ قورققان، نەتىجىدە سىز ئارزۇيىڭىزغا قانداق كەلگەن. ئۆزىڭىزنى ھەممىدىن ئۈستۈن تۇتۇۋالىدىغان ئىللەتكە گىرىپتار بولۇپ قالغان. شۇڭا، سىز ئۆزىڭىزنى سۆيۈرۈشىڭىز، قانداق سۆيۈشنى بىلىدىغان ئادەمگە سۆيۈرۈشىڭىز كېرەك.

ئۇلار ئوتتۇرىسىدىكى سۆھبەت سىكارلېتنىڭ ئويلىغىنىدەك بولمايۋاتاتتى. بۇ خىل ئەھۋال ھەر قېتىم ئۇنىڭ بىلەن بولغان سۆھبەتلەردە قايتىلىنىپ تۇراتتى، يەنە ئىككىسى دۇئەلغا چىقاتتى، يېڭىلىدىغىنى سىكارلېت بولاتتى.

— ئۇنداقتا، ئەڭ مۇۋاپىق نامزات سىز بولسىڭىز كېرەك — ھە؟ — دېدى سىكارلېت ئۆزىنى خاپا بولۇپ كېتىشتىن قاتتىق تۇتۇۋېلىپ مەسخىرە تەلەپپۇزدا.

— ھە، شۇنداق، مەن شۇنداق قىلىشقا خۇشاللىق بىلەن تىرىشىدىغانلا بولسام، — دېدى باتلىر ئېرەنشىمگەندەك قىلىپ، — باشقىلار مېنى، سۆيۈشنى بىلىدۇ، دېيىشىدۇ.

— ھىم، — سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ جەلپكارلىقىغا قىلچە قىزىقمايۋاتقانداك قىلىق قىلىۋاتقانلىقىغا شۇن ئاچچىقى كەلدى، — سىز قانداقلارچە ... — لېكىن ئۇ بىردىنلا خىجىل بولۇپ يەرگە قاراپ جىمجىت ئولتۇرۇۋالدى، ئەمما باتلىرنىڭ چىرايىدا كۈلكە ئويىناپ، بىر جۈپ قاپقارا كۆزلىرى خۇددى نۇرلۇق يۇلتۇزدەك نۇرلىنىپ كېتىۋاتاتتى.

— بەلكىم سىزگە شىلەپە سوۋغات قىلغان كۈنى بىرنى سۆيۈپ قويغىنىمدىن بېرى، سىزنى يەنە بىر سۆيۈشكە پۇرسەت تاپمىغىنىم ئۈچۈن ئەجەبلىنىپمۇ تۇرۇۋاتقانىم.

— مەن ئەزەلدىن ئۇنداق ئويىدا بولمىدىم.

— ئەمەس سىز ياخشى قىز ئەمەس ئىكەنسىز، سىكارلېت. بۇ گېپىڭىزنى ئاڭلاپ كۆڭلۈم يېرىم بولۇپ قالدى، ياخشى قىزلار ئەرلەرنىڭ ئۆزىنى سۆيىمىگىنىگە ئەجەبلىنىدۇ. ئۇلار يىگىتلەردىن ئۇنداق ئىشنى تەمە قىلماسلىق كېرەكلىكىنى، شۇنداق ئىش بولغاندا يالغاندىن خاپا بولۇشنىڭ لازىملىقىنى بىلىدۇ. يىغىپ ئېيتقاندا، يىگىتلەرنىڭ كېلىپ ئۆزلىرىنى سۆيۈشلىرىنى ئارزۇ قىلىدۇ ... بولدى، سۆيۈملۈكۈم، غەيرەتكە كېلىڭ. بىر كۈنلىرى سىزنى سۆيىمەن، ئۇ چاغدا سىزمۇ خۇشال بولىسىز. ئەمما، ھازىر ۋاقتى ئەمەس، ئالدىراپ كەتمەسلىكىڭىزنى ئۆتۈنمەن.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىنى تۆۋەن كۆرۈۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما بۇ خىل تۆۋەن كۆرۈش ئەكسىچە ئۇنى قاتتىق خۇشال قىلاتتى. ئۇنىڭ گەپلىرى ھەقىقەت ئىدى، ئادەم ئۇنى ئىنكار قىلىشقا ئامالسىز قالاتتى. بۇمۇ بولدى، ئۇ ئۆزىنى ئۈزۈل - كېسىل ئاشكارىلىدى. بىر كۈنلىرى ئۇنىڭغا ئەدەپسىزلىك قىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭغا ئۆزىنى تونۇتۇپ قويدۇ.

— ئېتىڭىزنى كەينىگە ياندۇرسىڭىز بولارمۇ، كاپىتان باتلىر؟ مەن دوختۇرخانىغا قايتىپ بارماقچى.

— راست قايتىپ بارامسىز، شەپقەت ھەمىشەم؟ پىت ۋە پاسكىنا سۇلارنىڭ ئىچىدە يۈرۈشكە رازى، مەن بىلەن بىللە بولۇشقا رازى ئەمەس ئىكەنسىز — دە. بولىدۇ، سىزنىڭ بۇ بىر جۈپ چېۋەر قوللىرىڭىزنىڭ بىزنىڭ شەرەپلىك ئىشلىرىمىز ئۈچۈن ئىشلىشىنى توسۇپ قويماي، — باتلىر شۇنداق دەپ، ئاتنىڭ بېشىنى كەينىگە ياندۇرۇپ فىۋى پوئېنتىس تەرەپكە قاراپ يۈرۈپ كەتتى.

— سىزنىڭ كەينىڭىزگە جىددىي چۈشمىگىنىمنىڭ سەۋەبى، — دېدى باتلىر خۇددى سىكارلېت بۇ سۆھبەتنى ئاخىرلاشتۇرۇش خىيالىدا بولمايۋاتقاندا سۆزىنى داۋام قىلىپ، — سىزنى يەنە ئازراق چوڭ بولۇۋالسۇن دېدىم. ھازىر سىزنى سۆيىسەم ھېچقانداق لەززەتتى بولمايدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە لەززەتنى ئۈزۈملا ئالدىكەنمەن. مېنىڭ كىچىك قىزلارنى سۆيۈپ باقايچۇ دەيدىغان خىيالىمۇ يوق.

رېت باتلىر كۆزىنىڭ قۇيرۇقىدا قاراپ، سىكارلېتنىڭ غەزەپتىن كۆپچۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ كۈلەي دەپ تۇرغان كۈلكىسىنى ئاران بېسىۋالدى.

— ئۇنىڭدىن باشقا، — دېدى ئۇ مۇلايىم تەلەپپۇزدا، — ھېلىقى ھۆرمەتلىك ئاشلىپى ۋىلكېسنىڭ خاتىرىڭىزدىن ئاستا — ئاستا ئۆچۈپ كېتىشىنىمۇ ساقلىدىم.

ئاشلىپىنىڭ ئىسمىنى ئاڭلاپلا ئۇنىڭ پۈتۈن بەدىنىگە ئاغرىق كىرىپ كەتكەندەك بولدى، كۆز چاناقلىرىمۇ قىزىرىشقا باشلىدى. ئۆچۈش؟ ئاشلىپى ئۇنىڭ خاتىرىسىدىن مەڭگۈ ئۆچمەيدۇ، ئۇ ئۆلۈپ مىڭ يىلدىن كېيىنمۇ مۇمكىن ئەمەس. ئۇ بىردىنلا ئاشلىپىنى يىراقتىكى شىماللىقلارنىڭ تۇرمىسىدە جان ھەلقۇمىدا ياتقان، ئۈستىگە يېپىنغۇدەك ئەدىيالىمۇ، يېنىدا ھالىدىن خەۋەر ئالغۇدەك يېقىن ئادىمىمۇ يوق ھالەتتە كۆز

ئالدىغا كەلتۈرۈپ، يېنىدا ئولتۇرغان ياسانچۇق، تەكەببۇر، مەسخىرىلىك ھەرىكەتلىرىنى يوشۇرۇشقا ئۇستىا بۇ ئادەمگە بىردىنلا نەپەرەتلىنىپ، ئۆزىنى باسالماي ۋارقىرىۋېتىشكە تاس قالدى.

سىكارلېت ئىچىدىكى غەزىپىنى تېشىغا چىقىرالمىي پەيتوندا جىمجىت ئولتۇرۇپ كېتىۋاتاتتى.

— مەن سىز بىلەن ئاشلىپىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ھەممە ئىشنى چۈشىنىپ بولدۇم، — دېدى باتلېر، — چۈشىنىشىم «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى مۇقەددەمدىن باشلانغان. ئۇنىڭدىن كېيىنمۇ سىزنى كۆزىتىپ يەنە نۇرغۇن ئەھۋاللارنى بىلىدىم. ئۇ قانداق ئەھۋاللار؟ مەسىلەن، سىزنىڭ ئۇنىڭغا بولغان ئوقۇغۇچى قىزلارغا خاس رومانىك قىزغىن ھېسسىياتىڭىز، ئۇنىڭ يۈكسەك خاراكتېرى يول قويغان دائىرىدە سىزگە بەرگەن جاۋابلىرى. يەنە مەسىلەن، ۋىلكېس خانىمىنىڭ بۇ ئىشلاردىن قىلچە خەۋەرسىزلىكى، ئاشلىپى ئىككىڭلارنىڭ ئۇنىڭغا قارىتا ئەپچىل ھىيلەلەرنى ئىشلەتكىنىڭلار ۋە ھاكازالار. ئەمەلىيەتتە، مېنىڭ ھەممە ئىشتىن خەۋىرىم بار. مېنىڭ قىزىقىشىمنى قوزغىغان بىر ئىشلا بۇنىڭ سىرتىدا. ئۇ بولسىمۇ، ئالىيجاناب ئاشلىپى ئۆزىنىڭ كىر قوندۇرماي كېلىۋاتقان پاك روھىغا خەتەر يەتكۈزۈپ سىز بىلەن سۆيۈشتۈمۇ، يوق؟

سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭغا جاۋابى پىسەنت قىلماسلىق، جاھىللىق بىلەن گەپ قىلماي ئولتۇرۇۋېلىش بولدى.

— ھە، ئۇ سىزنى سۆيۈپتۇ — دە. پەرىزىمچە، بۇ ئىش ئۇ دەم ئېلىشقا كەلگەندە بولغان. خوش، ئۇ ئۆلگەن بولسىمۇ، سىز شۇ خىل ھېسسىياتىڭىز بىلەن ئۇنىڭغا ئۆمۈرۋايەت سادىق بولۇپ ئۆتمەيسىز؟ ئەمما ئىشىنىمەنكى، سىز ئۇ بويۇنتۇرۇقتىن ھامان بىر كۈنى قۇتۇلۇپ چىقىسىز. ئۇنىڭ سۆيۈشلىرىنى ئۇنتۇپ كەتكەن ۋاقتىڭىزدا، ئاندىن مەن ...

ئۇ غەزەپ بىلەن باتلېرغا بۇرىلىپ قارىدى.

— كۆزۈمدىن يوقىلىڭ، يىراقلارغا يوقىلىڭ! — غەزەپ بىلەن تۇۋلاپ كەتتى ئۇ. كۆك كۆزلىرىدىن نەپرەت ئۇچقۇنلىرى چاچراپ تۇراتتى، — پەيتونىڭىزنى توختىتىڭ، بولمىسا پەسكە سەكرەيمەن، سىزنى كۆرەرگە كۆزۈم يوق، سىزگە مەڭگۈ گەپمۇ قىلمايمەن.

باتلىر پەيتونىنى توختاتتى، يۆلەپ چۈشۈرۈپ قويغۇچە سىكارلېت يەرگە سەكرىۋىدى، كۆڭلىكى چاققا ئېلىنىپ قېلىپ، ئەتراپتىكىلەرنىڭ ئىختىيارسىز ئۇنىڭ ئىچ كۆڭلىكى بىلەن كۈسىرىغا كۆزلىرى چۈشۈپ قالدى. باتلىر شۇئان ئېڭىشىپ ئۇنىڭ كۆڭلىكىنى ئېلىنىپ قالغان يېرىدىن چىقىرىۋەتتى. سىكارلېت بىر ئېغىز مۇ گەپ قىلماي، كەينىگە قارايمۇ قويماي غەزەپ بىلەن مېڭىپ كەتتى. رېت باتلىر ئۇنىڭ كەينىدىن كۈلۈپ قويۇپ يولىغا راۋان بولدى.

ئون سەككىزىنچى باب

ئۇرۇش باشلانغاندىن بېرى ئاتلانتالىقلار تۇنجى قېتىم زەمبىرەك ئاۋازلىرىنى ئاڭلىدى. ھەر كۈنى ئەتىگەندە شاۋقۇن تېخى باشلانماي تۇرۇپلا كېنىپسا تېخى تەرەپتىن زەمبىرەكلەرنىڭ گۈمبۈرلەشلىرى خۇددى يازدىكى گۈلدۈرمامدەك ئاڭلىنىشقا باشلايتتى. كىشىلەر ئۇ ئاۋازنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن خۇددى شىماللىقلار يىگىرمە ئىككى ئىنگىلىز مىلى يېقىنلاپ كەلمىگەندەك پاراڭ، كۈلكە - چاقچاقلار ۋە خىزمەت بىلەن مەشغۇل بولۇشقا تىرىشاتتى، لېكىن قولاقلىرى ئۇ ئاۋازلارغا دىڭ تۇراتتى. پۈتۈن شەھەرنىڭ دىققىتى مەركەزلەشكەن، ھەممە ئادەم قولدا خىزمەت بولسىمۇ ئۇ ئاۋازلارغا قولاق سالاتتى، كۈندە يۈز قېتىملاپ ساراسىمدە يۈرەكلىرى ئورنىدىن قوزغىلىپمۇ

كېتەتتى: زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازى تېخىمۇ كۈچىيىپ كېتەرمۇ؟
يا بۇ ئۇلارغا خىيالىي تۈيۈلۈۋاتقان ئاۋازمىدۇ؟ گېنېرال جونستون
شىماللىق ئالۋاستىلارنى توسۇۋالارمۇ؟

كىشىلەرنىڭ قورقۇنچلىرى ھازىرچە يوشۇرۇن ھالەتتە
بولۇپ، تېخى ئاشكارىلانمىغانىدى. قوشۇننىڭ توختىماي كەينىگە
چېكىنىشلىرى بىلەن جىددەيلىشىپ كېتىۋاتقان نېرۋا
تومۇرلىرى يېرىلىپ كېتىدىغاندەكلا ھالغا چۈشۈپ قېلىۋاتاتتى.
ئەمما، ھېچكىم قورقۇنچلىرى توغرىلۇق پاراڭلاشمايتتى، ئۇ
ھەقتىكى گەپلەر چەكلىنەتتى، ئۆزلىرىنىڭ جىددەيلىشىپ
تۇرغان روھىي ھالەتلىرىنى گېنېرالنى ئۆلۈك ئەيىبلەشلەر بىلەن
بېسىپ تۇرۇشاتتى. شەھەر ئاھالىسىنىڭ روھىي ھالىتى پارتلاش
دەرىجىسىگە بېرىپ يەتتى، چۈنكى شېرىماننىڭ قوشۇنى
ئاتلانتانىڭ دەۋرۋازىسىغا كېلىپ قالغانىدى، جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ
قوشۇنى ئەمدى چېكىنىدىغان بولسا شەھەرگە چېكىنىپ
كىرەتتى.

بىزگە كەينىگە چېكىنمەيدىغان گېنېرال كېرەك!
ئىستېھكامنى جان تىكىپ ساقلايدىغان ئادەملەر كېرەك!

زەمبىرەك ئاۋازلىرى يىراقتىن كىشىلەرنىڭ قۇلاق
پەردىلىرىنى تىترىتىشكە باشلىغاندا، ئىشتات باشلىقى
بروۋننىڭ «ئەتىۋارلىق» لىرى ھەم بۇ ئىشتاتتىكى يېزا
پىدائىيلىرى ئاتلانتادىن چىقىپ، گېنېرال جونستوننىڭ
كەينىدىكى چانتاخوجى دەرياسىنىڭ كۆۋرۈكى بىلەن دەريا
كېچىكىنى ساقلاشقا ماڭدى. ئۇ كۈنى ھاۋا تۇتۇلۇپ كەتتى. ئۇلار
فىۋى پوئىنتىس بازىرىدىن چىقىپ مارتتا كوچىسىغا كەلگەندە
سىمىلداپ يامغۇر چۈشۈشكە باشلىدى. كىشىلەر ئۆيلىرىدىن،
دۇكانلىرىدىن چىقىشىپ، يولنىڭ ئىككى قاسنىقىدا تۇرۇپ
ئۇلارنى تەنتەنە بىلەن ئۇزىتىشتى.

سىكارلېت بىلەن مايېپل مېرۇپتېر دوختۇرخانىدىن رۇخسەت
سوراپ ئۇلارنى ئۆزىتىش ئۈچۈن بۇ يەرگە كېلىشتى، چۈنكى

ھېنرى تاغا بىلەم مېرۋېتېر بوۋايمۇ پىدائىيلارنىڭ ئىچىدە بار ئىدى. ئۇ ئىككىسى بىلەن مادې خانىم توپ ئىچىگە قىستىلىپ كىرىپ، ھە دەپ ئالدىغا بويۇنداپ قارىشاتتى. سىكارلېتمۇ جەنۇبلۇقلارغا ئوخشاش ئۈمىدلىك، ئۇرۇشتىكى كىشىنى خۇشال ۋە خاتىرجەم قىلىدىغان خەۋەرلەرگە ئىشىنىدىغان بولسىمۇ، لېكىن بۈگۈنكى بۇ قالايمىقان قوشۇننى كۆرۈپ كۆڭلى بىردىنلا سوۋۇپ كەتتى. ئەمدىكى ئۇرۇش مۇشۇ قېرى - چۈرىلەر بىلەن ئۇششاق بالىلارغا قالغاندىكىن، ھازىرقى ئەھۋالنىڭ قانچىلىك ئېغىرلىقى ئۆزلۈكىدىن مەلۇم ئەمەسمۇ؟ ئۇلارنىڭ ئىچىدە ياش، قۇۋۋەتلىك ئەرلەرمۇ يوق ئەمەس. ئۇلار ھازىر شەھەردە مودا بولۇۋاتقان چىرايلىق خەلق ئەسكەرلىرى كىيىملىرىنى كىيىشىۋالغان، شىلەپىلىرىدە پەي قىستۇرۇقلۇق، بەللىرىدە چىرايلىق بەلباغلار، رەتلىك كىيىنىشكەن. لېكىن، بوۋايلار بىلەن بالىلارنىڭ كىيىملىرى ئاۋارە. ئۇنى كۆرۈپ سىكارلېتنىڭ ئۇلارغا ئىچى ئاغرىدى، ئەندىشىسىمۇ كۈچەيدى. بەزىلىرى سىكارلېتنىڭ دادىسىدىنمۇ قېرى بولۇپ، ئارمىيە مۇزىكىسىنىڭ رىتىمىغا پۇتلىرىنى كەلتۈرۈپ ناھايىتى تەستە ئەگىشىپ مېڭىۋاتاتتى. مېرۋېتېر بوۋاينىڭ بويىدا مېرۋېتېر خانىمنىڭ ئەڭ چىرايلىق چاقماق شارپىسى تۇراتتى، سەپنىڭ ئالدىدا قىزلارغا قاراپ كۈلۈپ قويۇپ خېلى روھلۇق كېتىۋاتاتتى. ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا قاراپ قول ياغلىقلىرىنى پۇلاڭلىتىپ «خەير - خوش!» دەپ توۋلىشاتتى. پەقەت مايىپىلا سىكارلېتنىڭ مۇرىسىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ، پەس ئاۋازدا: «ئاھ، بىچارە بوۋاي! يامغۇر قاتتىقراق يېغىپ كېتىدىغان بولسا تۈگىشىپلا كېتىدۇغۇ! ئۇنىڭ بېلى ئاغرىيتتى» دېدى.

ھېنرى خامىلتون تاغا مېرۋېتېر بوۋاينىڭ كەينىدىكى رەتتە كېلىۋاتاتتى. چاپىنىنىڭ ياقىسىنى قايرىپ قۇلاقلىرىنى ئېتىۋالغانىدى، ئىسپانىيە ئۇرۇشى ۋاقتىدىكى ئىككى كونا تاپانچىسى بەلبېغىنىڭ ئىككى تەرىپىدە قىستۇرۇقلۇق ئىدى،

قولدا كىچىك بىر سومكىسى تۇراتتى. يېنىدا ئۆزى بىلەن بىر دېمەتلىك بىر نېگىر ئۇنىڭغا كۈنلۈك تۇتۇپ بېرىۋاتاتتى. ياش يىگىتلەرمۇ بۇ بوۋايىلار بىلەن بىر قاتاردا كېتىشىۋاتاتتى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئون ئالتىگە توشقان بىرمۇ قىران يىگىت كۆرۈنمەيتتى، نۇرغۇنى مەكتەپتىن قېچىپ چىقىپ قوشۇنغا كىرىۋالغانىدى. ھەممىسىنىڭ ئۇچىسىدا ھەربىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ فورمىسى، بېشىدا قاراپەي قىستۇرۇلغان شىلەپىلەر بار ئىدى، بويۇنلىرىغا ئېسىشىۋالغان بوپىلىرى يامغۇردا ھۆل بولۇپ كەتكەنىدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە پىل مادېمۇ بار ئىدى، بېلىگە ئاكىسىدىن قالغان قىلىچ بىلەن ئاتتا ئىشلىتىدىغان قىسقا قونداقلىق مىلتىق ئېسىۋالغان، ئۆزى مەغرۇر، قالىپقىنى سەل قىرلاپ كىيىۋالغانىدى. مادې خانىم ناھايىتى تەستە كۈلۈپ ئۇنىڭغا قاراپ قولىنى پۇلاڭلىتىپ قويدى، ئۇ ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، يىقىلىپ چۈشمەي دېگەندەك سىكارلېتنىڭ مۇرىسىگە بېشىنى قويۇپ تۇرۇۋالدى.

نۇرغۇن ئادەمنىڭ قورالى يوق ئىدى، ھۆكۈمەتتىمۇ ئۇلارغا بەرگۈدەك قورال، ئوق تېپىلمايتتى، ھەممىسىلا شىماللىقلارنىڭ ئەسىرلىرى ۋە ئۆلۈكلىرىنىڭ قوللىرىدىكى قورال بىلەن قوراللىنىشنى ئويلاپ كېتىشىۋاتاتتى. ئۇلاردىكى بار - يوق قورال ئۆتۈكلىرىنىڭ قونچىلىرىغا تىقىۋالغان خەنجەر، ئۇچىغا ئۇچلۇق تۆمۈرلەرنى قالدۇۋالغان نەيزىلا ئىدى. تەلىيى بارلىرىنىڭ مۇرىلىرىدە كونا مىلتىق بار ئىدى، مىلتىقنىڭ دورىلىرىنى قاچىلىۋالغان كالا مۇڭگۈزلىرى بېلىگە قىستۇرۇقلۇق ئىدى.

گېنېرال جونستون چېكىنىش داۋامىدا ئونىمىڭ ئادەمدىن ئايرىلدى، ئۇنىڭ ئورنىنى يەنە ئونىمىڭ ئادەم بىلەن تولۇقلاش كېرەك. بۇ ئادەملەر شۇ ئادەملەرنىڭ ئورنىغا كېتىشىۋاتاتتى، بۇنى ئويلاپ سىكارلېتنى قورقۇنچ بېسىشقا باشلىدى.

زەمبىرەك سۆرىگەن بىر ھارۋا پاتقاق چاچرىتىپ ئىتتىك ئۆتۈپ كەتتى. شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت قېچىپ مىنگەن بىر

نېگىرنىڭ زەمبىرەكنىڭ كەينىدىن كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ بىردىنلا ۋارقىراپ كەتتى: «ئۇ موسىغۇ! ئاشلىپنىڭ خىزمەتكارى موسى ئەمەسمۇ! ئۇ، بۇ يەردە نېمە قىلىدۇ؟» ئۇ جېنىنىڭ بارىچە قىستاپ ئالدىغا ئۆتۈپ، ۋارقىردى:

— موسى، توختاپ تۇر!

ئۇ يىگىت سىكارلېتنى كۆرۈپلا ئېتىنى توختىتىپ، ئۇنىڭغا قاراپ خۇشال كۈلدى ۋە ئاتتىن چۈشۈشكە تەمشەلدى. شۇ ئارىلىقتا كىيىملىرى ھۆل بولۇپ كەتكەن ئاتلىق بىر سېرژانت ئۇنىڭغا ۋارقىردى:

— ئاتتىن چۈشمە! بولمىسا ئېتىپ تاشلايمەن! تاغقا ۋاقتىدا يېتىپ ھارمىساق بولمايدۇ.

موسى بىر سېرژانتقا، بىر سىكارلېتقا قاراپ نېمە قىلىشىنى بىلمەي تۇرۇپلا قالدى. سىكارلېت پاتقاق كېچىپ موسىنىڭ يېنىغا بېرىپ ئېگەرنىڭ ئۈزەڭگىسىگە ئېسىلىۋالدى.

— بىر مىنۇت تەخىر قىلىپ تۇرسىڭىز، سېرژانت ئەپەندى. ئاتتىن چۈشمەسەڭمۇ بولىدۇ، موسى. بۇ يەردە زادى نېمە قىلىۋاتىسەن؟

— يەنە ئالدىنقى سەپكە بارماقچىمەن، سىكارلېت خانقىز. بۇ قېتىم ئاشلىپ ئەپەندى بىلەن ئەمەس، ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن.

— ۋىلكېس ئەپەندى بىلەن؟ — سىكارلېت چۆچۈپ كەتتى، — ۋىلكېس ئەپەندى يەتمىشتىن ئاشقان ئادەمغۇ... ئۇ نەدە؟

— ئەڭ ئاخىرىدىكى زەمبىرەك بىلەن كېلىۋاتىدۇ، سىكارلېت خانقىز، ئەنە ئاۋۇ يەردە.

— كەچۈرۈڭ، خانىم، چاپسان ماڭ، يىگىت.

سىكارلېت ئوشۇقغا كەلگۈدەك پاتقاقنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ، چاقىلىپ كېتىۋاتقان زەمبىرەكلەرگە بىردەم قاراپ تۇردى. ياق! ئۇ مۇمكىن ئەمەس، ئۇ بەك قېرىپ كەتكەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇمۇ ئاشلىپغا ئوخشاش ئۇرۇشنى ياخشى كۆرمەيدۇ. ئۇ كەينىگە بىرنەچچە قەدەم داچىپ يولنىڭ چېتىگە چىقىپ، ئۆتۈپ

كېتىۋاتقان ھەربىر ئادەمنىڭ چىرايىغا سەپسىلەپ قاراپ تۇردى. ئەڭ ئاخىرقى زەمبىرەك چېتىلغان ھارۋا ئوقلارنىمۇ باسقان ھالدا پاتقاق چاچرىتىپ يېتىپ كەلدى. سىكارلېت ئۇنى كۆردى، ئورۇق، ئېگىز گەۋدە، گەدىنىگە چۈشۈپ تۇرغان كۈمۈشتەك ئايپاق چاچ، ئاستىدا چىلان تۇرۇق بايتال، خۇددى ئۈستىگە تاۋار - دۈردۈنلارنى ئارتىۋالغاندەك، ئۆزىگە پاتقاق چاچراتماي شۇنداق ئەپچىل مېڭىپ كېلىۋاتىدۇ. ھوي، ئۇ نېلى ئەمەسمۇ، تارلېتون خانىمنىڭ نېلىسى! بېئاترس تارلېتوننىڭ ئامراق ئېتى.

ۋىلكېس ئەپەندى ئۇنىڭ پاتقاق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، ئېتىنى توختاتتى - دە، ئاتتىن سەكرەپ چۈشۈپ، كۈلگەن بويى ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى.

— مەن سىزنى بىر كۆرسەم دەپ ئويلىغان، سىكارلېت، سىلەرنىڭ ئۆي توغرىلۇق نۇرغۇن خەۋەرلەرنى ئېلىپ كەلدىم، بىراق، ئۇنى سۆزلەپ بېرىشكە ئۈلگۈرەلمەيمەن. بۈگۈن ئەتىگەنلا بىزنى يىغىپ، دەرھال يولغا چىقىسىلەر، دېدى. مانا، ئۆزىڭىزمۇ كۆرۈپ تۇرۇۋاتسىز.

— ئاھ، ۋىلكېس ئەپەندى، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ قولىنى تۇتقان يېتى ئۈمىدىسىز توۋلاپ، — سىز بارماڭ! سىز نېمىشقا بارىسىز؟

— سىز مېنى قېرىپ كەتتى دەپ ئويلاۋاتامسىز، — دېدى ئۇ كۈلۈپ. ئۇنىڭ كۈلگەن چاغدىكى چىرايى ئاشلىپىنىڭكىگە بەكمۇ ئوخشايتتى، لېكىن ئۇنىڭغا قارىغاندا كۆپ قېرى ئىدى، — بەلكىم مېڭىشىم قېرىلارنىڭكىدەك كۆرۈنەر، ئەمما ئات مېنىش، مېلىتىق ئېتىشلارغا كەلگەندە ياشلاردىن قېلىشمايمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە تارلېتون خانىم نېلىنى مەردلىك بىلەن ماڭا بېرىپ تۇردى. ئۇنى مىنگەندىن كېيىن ئۆزۈمنى تېخىمۇ روھلۇق سېزىشكە باشلىدىم. نېلىدىن بىرەر ئىش چىقىپ قالمىسۇن، ئىلاھىم، بولمىسا تارلېتون خانىمغا قايسى يۈزۈم بىلەن قارايمەن. نېلى ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرىدا قالغان بىردىنبىر ئېتى، —

ۋىلكېس شۇنداق دەپ پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى، سىكارلېتنىڭ ئىچىدىكى قورقۇنچىمۇ بىردىنلا كۆتۈرۈلۈپ كەتتى، — ئاتا — ئانىڭىز بىلەن سىڭىللىرىڭىزمۇ ياخشى تۇرۇۋاتىدۇ، مەندىن سىزگە سالام ئېيتتى. دادىڭىزمۇ بۈگۈن بىز بىلەن بىللە كېلىشكە تاس قالدى.

— ياق، دادام كەلمەيدۇ، — سىكارلېت بىردىنلا قورقۇپ كەتتى، — دادام بارمايدۇ، ئۇرۇشقا بارمايدۇ، شۇنداقمۇ؟

— ياق، ئەسلىدە ئۇ كەلمەكچىدى، بىراق تىزنىڭ ئاغرىقى يەنە قوزغىلىپ قېلىپ ئۇزۇن يول ماڭالمىدىغان بولۇپ قالدى. بىز بىلەن بىللە كەلمەكچى بولغىنى راست، ئاپىڭىزمۇ قوشۇلغىن. ئەمما ئۇ، ھەربىينىڭ ئىچىدە جاپا كۆپ، ئات بىلەن ھەر خىل توسۇقلاردىن سەكرەپ ئۆتىدىغان گەپ، شۇڭا بىزنىڭ يايلاقنىڭ توسۇقلىرىدىن ئات بىلەن سەكرەپ ئۆتۈپ بېقىش، دېدى. ئىشىنەمسىز، دادىڭىز ئۇنى ئاسان چاغلان توسۇقتىن ئاتلىماقچى بولۇۋىدى، ئېتى يۈگۈرۈپ توسۇقنىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئاتلىماي تۇرۇۋېلىپ، دادىڭىز ئاتتىن موللاق ئېتىپ كەتتى. مۆجىزە يۈز بېرىپ ھېلىمۇ بويىنى ئۈزۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ جاھىللىقى سىزگىمۇ مەلۇم، ئورنىدىن تۇرۇپ يەنە ئاتقا مىندى. ئۈچ قېتىم ئارقا — ئارقىدىن شۇنداق بولۇپ، ئاخىر پوراك يۆلەپ ئەكىرىپ كارىۋىتىشقا ياتقۇزۇپ قويدى. يەنە تېخى تەن بەرمەي، ئاپىڭىزنى چوقۇم ئاتنىڭ قولىقىغا دۇرۇت ئوقۇپ قويدى، دەپ يۈردى. سىكارلېت، ئۇ ھازىر ئۇنداق ئېغىر ئىشلارنى قىلالمايدىغان بولۇپ قاپتۇ. بۇنىڭغا سىز نومۇسمۇ قىلىپ كەتمەڭ. يۇرتتا قېلىپ قوشۇن ئۈچۈن دېھقانچىلىق قىلىدىغانغىمۇ ئادەم لازىم.

سىكارلېت قىلچە نومۇس قىلمىدى، ئەكسىچە خاتىرجەم بولدى.

— ئىندىيا بىلەن خونېينى ماكونغا بوررىس ئائىلىسىدىكى قىزلار بىلەن بىللە تۇرۇشقا ئەۋەتىۋەتتىم. ئوخارا ئەپەندى «ئون

ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى بىلەن تاراننىڭ ئىشلىرىغا تەڭ قارايدىغان بولۇپ قالدى... مەن ئۇرۇشقا جەزمەن بېرىشىم كېرەك. كېلىڭ، چىرايلىق مەڭزىڭىزگە بىرنى سۆيۈپ قويماي.
سىكارلېت ئاغزىنى قورۇپ تۇرۇپ مەڭزىنى تۇتۇپ بېرىۋېتىپ، گېلىغا بىر نەرسە كەپلىشىپ قالغاندەك بولدى. ئۇ ۋىلكېس ئەپەندىنى بەكمۇ ياخشى كۆرەتتى، خېلى يىللار ئىلگىرى ئۇنىڭغا كېلىن بولۇشىنىمۇ شۇنچىلىك ئارزۇ قىلغانىدى.
— بۇنى پىتتىپانقا، بۇنى مېلانىيەگە ئالغاچ كېتىڭ! —
دېدى ۋىلكېس ئۇنىڭ مەڭزىگە يەنە ئىككىنى سۆيۈپ قويۇپ، —
مېلانىيە قانداقراق تۇرۇۋاتىدۇ؟
— ناھايىتى ياخشى.

ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتقا تىكىلدى، سىكارلېتقا ئەمەس، ئاشلىپىغا ئوخشاش، سىكارلېتتىن ھالقىپ نۇرسىز كۈل رەڭ كۆزلىرى بىلەن باشقا بىر دۇنياغا تىكىلدى.
— چوڭ نەۋرەمنى بىر كۆرۈۋالغان بولسام قانداق ياخشى بولاتتى. خەير - خوش، سۆيۈملۈكۈم.

ئۇ ئېتىغا مىنىپ يورغىلىتىپ يۈرۈپ كەتتى، شىلەپىسى يەنىلا قولىدا ئىدى، كۈمۈشتەك ئاپپاق چاچلىرى يامغۇردا ھۆل بولۇپ كەتكەنىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئاخىرقى گەپلىرىنىڭ تېگىگە يېتەر - يەتمەيلا مادې خانىمنىڭ يېنىغا كەتتى. ئارقىدىن خۇراپىيلارچە قورقۇنچ بىلەن مەيدىسىگە كىرىپت سىزىپ ئىچىدە ئايەت ئوقۇدى. ۋىلكېس ئاشلىپىغا ئوخشاش ئۆلۈمنىڭ گېپىنى قىلىۋاتىدۇ... ياق، ئۆلۈمنىڭ گېپىنى ھېچكىم قىلماسلىقى كېرەك. ئۆلۈمنى ئويلاش تەڭرىنىڭ ئىرادىسىگە مۇخالپ كېلىدىغان ئىش. ئۈچ ئايال ئۇنچىقماي دوختۇرخانا تەرەپكە قاراپ ماڭدى. سىكارلېت ئىچىدە توختىماي تەڭرىگە ئىلتىجا قىلدى: «خۇدا، ئۇنى ئەيىبەكە بۇيرۇمىغىن. ئۇنىڭدىن، يەنە ئاشلىپىدىن ئاغرىنما!»

دالتوندىن كېنىپاساغا چېكىنىش 5، -، 6 - ئايلاردىكى ئىش

ئىدى. تومۇز كىرىپ يامغۇر پەسلى باشلانغاندىن كېيىن، شېرمان جەنۇب ئارمىيەسىنى تىك ھەم تېپىلغاق تاغ باغرىدىن قوغلاپ چۈشۈرەلمىدى. بۇنىڭ بىلەن كىشىلەر يەنە ئۈمىدلىنىشكە، خۇشاللىنىشقا، جونستون توغرىلۇقمۇ ياخشى گەپلەرنى قىلىشقا باشلىدى. 6 - ئايدىن 7 - ئايغىچە يامغۇر تېخىمۇ كۆپەيدى. جەنۇب ئارمىيەسى ئۆزلىرى ئىگىلەپ تۇرغان چوققا ئەتراپىنى جان تىكىپ قوغداپ شېرماننى مىدىرلىيالماس قىلىپ قويدى. بۇنىڭ بىلەن ئاتلانتالىقلار تېخىمۇ خۇشال بولۇشۇپ ئەس - ھوشلىرىنى يوقىتىشقا باشلىدى. بۇ خۇشاللىق خۇددى ۋاباغا ئوخشاش ھەممە يەرگە تاراشقا، ھەممە يەردە تەبرىكلەش پائالىيەتلىرى، تانىسلار بولۇشقا باشلىدى. ئالدىنقى سەپتىن شەھەردە بىر كېچە تۇرۇشقا ئادەم كەلسىلا، ئۇلار ئۇنىڭ شەرىپىگە زىياپەتلەر بېرەتتى، تانىسلار ئۇيۇشتۇراتتى. بۇنداق پائالىيەتلەردە ئاياللار ئەرلەردىن ئون ھەسسە كۆپ بولاتتى. ئۇلار ئۇلارغا چوقۇناتتى، ئۇلار بىلەن تالىشىپ تانسا ئوينايتتى.

ئاتلانتا ھەريەر - ھەريەردىن كەلگەن ساياھەتچىلەر، مۇساپىرلار، دوختۇرخانىدا ياتقانلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى، ئالدىنقى سەپتىكى جەڭچىلەرنىڭ خوتۇنلىرى، ئانىلىرى (ئۇلار ئۆز تۇغقانلىرى يارىلانسا يېنىدا تۇرۇپ كۈتۈش ئارزۇسىدا كېلىشكەندى) بىلەن توشۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، ھازىر يېزىلاردا ئون بەش - ئون ئالتە ياشلىق بالىلارلا قالغاچقا، ئوپ - ئوپ چىرايلىق قىزلارمۇ كېلىشىۋاتاتتى. پىتتىپات خېنىم ئۇ قىزلارنى، بۇ يەرگە ئەر ئىزدەپ كەلگەن، دەپ بەكمۇ خاپا ئىدى. بۇنى نومۇسسىزلىق دەپ بىلىپ، بۇ دۇنيانىڭ قاتتىق بۇزۇلۇپ كەتكىنىگە ئۆكۈنەتتى، سىكارلېتمۇ ئۇلارنىڭ قىلىقلىرىنى ياقلىمايتتى. ئون ئالتە - ئون يەتتە ياشلىق قىزلارنىڭ رىقابەتلىرىدىن ئەنسىرەپمۇ كەتمەيتتى. ئۇلار خۇلق چىقىرىپ كۈلۈپ تۇرۇشىنى بىلەن ئۇچىسىدىكى قانچە قېتىملاپ ئۆرۈپ تىكىلگەن كىيىملەر، پۇتلىرىدىكى ياماق چۈشكەن ئايپاغلار

ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىدىكى كىيىملەر بولسا شۇنداق چىرايلىق، رېت باتلىر ئەڭ ئاخىرقى قېتىم ئەتكەسچىلىككە بارغاندا ئالغاچ كەلگەن كىيىملەر ئىدى. بىراق، ئۇ بۇ يىل ئون توققۇز ياشتا، ئۇنىڭ ئۈستىگە كۈندىن - كۈنگە چوڭ بولۇپ كېتىۋاتىدۇ، ئەرلەر بولسا كىچىك قىزلارنىڭ كەينىدە يۈرۈشكە ئامراق.

ئۇ نېمىلا دېگەنى بىلەن بالىسى بار تۇل خوتۇن، چىرايلىق، يەڭگىلەتكە غەناجالار بىلەن تەڭ تۇرالمىدۇ. بىراق، بۇ ھاياجانلىق كۈنلەردە ئۇنىڭ تۇل خوتۇنلۇقى، بىر بالىنىڭ ئانىسى ئىكەنلىكى بۇرۇنقىغا ئوخشاش ئۇنىڭغا يۈك بولماي قېلىۋاتىدۇ. ئۇ كۈندۈزى دوختۇرخانىدا، كېچىلىرى تانىسلاردا يۈرۈپ بەزىدە ئوغلىنىمۇ ئۇنتۇپ قالىدۇ، ھەتتا خېلى ئۇزاق ۋاقىتقىچە ئوغلىنىڭ بارلىقى ئېسىگىمۇ كەلمەيدۇ.

تومۇز ياز كېچىلىرى ئاتلانتادىكى ھەممە ئۆيلەرنىڭ ئىشىكلىرى شەھەرنى قوغداۋاتقان جەڭچىلەر ئۈچۈن ھەر دائىم ئوچۇق ئىدى، ھەممە كوچىلارغا، چوڭ - چوڭ مېھمانخانا، سارايلارغا شام - چىراغلار ئېسىۋېتىلگەنىدى، ھەممىلا يەردە كىيىملىرى لاي - پاتقاقلار بىلەن بۇلغىنىپ كەتكەن جەڭچىلەرنى قىزغىن كۈتۈۋالاتتى. لەرزىان مۇزىكا سادالىرى، تانىسلاردا پۇتلاردىن چىقىۋاتقان يەڭگىل ئاۋازلار، زىل كۈلكىلەر يىراق - يىراقلارغا ئاڭلىنىپ تۇراتتى. كىشىلەر پىيانىنونىڭ ئەتراپىغا توپلىشىپ «خېتىڭ كەلدى، ئەمما كېچىكتى» دېگەن ناخشىغا توۋلىشاتتى، كىيىملىرى ۋەيرانە ئەزىمەتلەر يەلپۈگۈچىلەرنىڭ كەينىدىن ۋىلىقلاپ كۈلۈشۈپ تۇرغان قىزلارغا خۇددى، ساقلاپ تۇرىۋەرمەڭلار، بولمىسا پۇشايماندا قالسىلەر، دېگەندەك چوڭقۇر مېھىر بىلەن قارىشىپ قويايتتى. پۈتۈن شەھەر شاد - خۇراملىققا چۆمۈلگەن شۇ كۈنلەردە قىزلار ئارقا - ئارقىدىن توي قىزغىنلىقىغا بېرىلىپ كەتتى، گېنېرال جونستون شىماللىقلارنى توسۇپ تۇرۇۋاتقان شۇ بىر ئاي ئىچىدە نۇرغۇن قىز - يىگىتلەر توي قىلىشىپ كەتتى. قىزلار بىر يەرلەردىن

چىرايلىق تويۇلۇق كىيىملەرنى ئارىيەت ئېلىپ ئۆزلىرىنى بولۇشىچە چىرايلىق ياسايتتى، يىگىتلەرمۇ ئۈستىدە ھەربىي فورما، بەللىرىدە قىلىچ، ئاجايىپ سۆلەتلىك بولۇپ كېتىشەتتى، ھەممە يەردە ھاياجانلىنىشلار، ھەممە يەردە تانسا كېچىلىكلىرى، ئاجايىپ تەنتەنىلىك كۆرۈنۈشلەر! چۈنكى، گېنېرال جونستون شىماللىقلارنى يىگىرمە ئىككى ئىنگىلىز مېلى كېلىدىغان يەردە توسۇپ قالغانىدى.

كېنىپسا تېغىدىكى مۇداپىئە ھەقىقەتەن يىمىرىلمەس ئىدى. يىگىرمە بەش كۈن قانلىق جەڭ قىلغاندىن كېيىن، گېنېرال شېرمان ئۇنىڭغا ئىقرار بولۇپ، ئۇدۇلدىن قىلىۋاتقان ھۇجۇمنى توختىتىپ، يەنە بىر قېتىم ئىككى ياقىتىن قىسىش تاكتىكىسىنى قوللانماقچى، شۇ ئارقىلىق جەنۇب ئارمىيەسى بىلەن ئاتلانتانىڭ ئوتتۇرىسىغا كىرىۋالماقچى بولدى. ئۇنىڭ بۇ چارىسى يەنە بىر قېتىم ئۇنۇم بەردى. جونستون ئاخىر ئېگىزلىكنى جان تىكىپ ساقلاش يولى بىلەن ئارقا سەپنى قوغداش چارىسىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇر بولدى. بۇ جەڭدە ئۇ ئۈچتىن بىر قىسىم ئەسكىرىدىن ئايرىلغانىدى. ئامان قالغانلىرى ھېرىپ - چارچاشلىرىغا قارىماي يامغۇردا چاتتاخوچى دەرياسى تەرەپكە قاراپ چېكىنىۋاتاتتى. ئۇلارغا ئەمدى ياردەم كېلىشتىن ئۈمىد يوق ئىدى. شىماللىقلار بولسا ئۆزلىرى بېسىۋالغان تېنىپىستىن جەنۇبقا سوزۇلغان تۆمۈر يول ئارقىلىق شېرمانغا ياردەمگە ئەسكەر ۋە تەمىنات يەتكۈزۈپ بېرىشەتتى. شۇڭا، جەنۇب قوشۇنى پانچاق ئېتىزلىقلارنى كېسىپ ئۆتۈپ ئاتلانتاغا قاراپ چېكىنىشكە مەجبۇر بولدى.

يىمىرىلمەس دەپ ئاتالغان ئىستېھكاملار قولدىن كەتكەندىن كېيىن ئاتلانتا يەنە ساراسمە ئىچىدە قالدى. كىشىلەر ئەسلىدە بىر - بىرىگە بۈگۈنكىدەك ئىشنى، ھەرگىز بولمايدۇ، دەپ سۆز بېرىشكەن ۋە يىگىرمە بەش كۈننى خاتىرجەم ھالدا ئويۇن -

تاماشا بىلەن ئۆتكۈزۈۋەتكەندى، لېكىن، ئۇ ئىش ئاخىر يۈر بەردى. ئەلۋەتتە، گېنېرال جونستون شىماللىقلارنى دەريادا توسۇپ قېلىشىمۇ مۇمكىن. خۇدامۇ دەريا بىلەن شەھەرنىڭ ئارىلىقىنىڭ ئاران يەتتە ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغانلىقىنى بىلىدۇ - دە.

لېكىن، شېرمان شىمال تەرەپتىكى كېچىكتىن ئۇلارنى قىسىپ كېلىشكە باشلىدى. بۇنىڭ بىلەن ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن جەنۇب قوشۇنى ئالدىراپ - تېنەپ دەريادىن ئۆتۈپ، دۈشمەننى ئاتلانتاغا كىرگۈزمەسلىك ئۈچۈن جەڭگە تەييارلاندى. جەڭچىلەر ئالدىراپ شەھەرنىڭ جەنۇبىدىكى پىئاچتېر جىلغىسىغا تېپىز خەندەكلەرنى كولاپ مۇداپىئەلىنىش ئۈچۈن ھازىرلاندى. ئاتلانتانىڭ ئىچى پاتىپاراق بولۇپ كەتتى.

قوشۇن بىر پەس ئېلىشىپ كەينىگە چېكىنەتتى، يەنە بىر پەس ئېلىشىپ يەنە چېكىنەتتى، دۈشمەن ئاتلانتاغا قەدەممۇ قەدەم يېقىنلاپ كېلىۋاتاتتى. پىئاچتېر جىلغىسى بىلەن شەھەرنىڭ ئارىلىقى بەش ئىنگىلىز مىللا كېلەتتى. گېنېرال زادى نېمە ئويلاۋاتقاندۇ؟

«بىزگە ئىستىھكاملارنى جان تىكىپ ساقلايدىغان ئادەملەر كېرەك!» دېگەن بۇ سادا رىچماندىقچە يېتىپ باردى. رىچماندىلىقلار ئاتلانتا قولدىن كېتىدىغان بولسا پۈتكۈل ئۇرۇشنىڭ تاماملىنىدىغانلىقىنى بىلەتتى. شۇڭا، گېنېرال جونستون دەريادىن ئۆتكەندىن كېيىنلا ئۇنى ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇپ، ئۇنىڭ ئورنىغا گېنېرال خودنى قويدى. ئاتلانتالىقلار شۇندىلا يېنىك تىندى. خود ھەرگىز ئارقىغا چېكىنمەيتتى، ساقاللىق ۋە كۆزلىرى نۇرلىنىپ تۇرىدىغان ئۇ ئادەم كېنتاكىلىققا ئوخشىمايتتى. ئۇنىڭ «كالا باش ئاپشاركا» دەيدىغان چىرايلىق لەقىمىمۇ بار ئىدى. خەقنىڭ نەزىرىدە ئۇ شىماللىقلارنى پىئاچتېردىن قوغلاپ چىقىرىپ، چاتتاخوچى دەرياسىنىڭ قارشى قىرغىقىغا ئۆتكۈزۈۋېتەتتى، ئاندىن يەنە چېكىندۈرۈپ دالتونغىچە ئاپىرىۋېتەتتى. بىراق، قوشۇننىڭ

ئىچىدە «گېنېرال جونستون قايتۇرۇپ بېرىلسۇن» دېگەن سادا كۆتۈرۈلۈشكە باشلىدى. چۈنكى، دالتوندىن تارتىپ ئۇزۇن يوللۇق جاپالىق مۇساپىنى بىللە باسقاچقىمۇ، جەڭچىلەر ئۇ گېنېرالنىڭ قەدىرىگە يېتەتتى، باشقىلارنىڭ بۇنى چۈشەنمىكى قىيىن ئىدى.

شېرمان خودقا ئۆزىنى توختىتىۋېلىپ تەييارلىق قىلىۋېلىشقا پۇرسەت بەرمەي، جەنۇبۇقلار قومانداننى ئالماشتۇرغان كۈننىڭ ئەتىسى ئاتلانتاغا ئالتە ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان يەردىكى كىچىك بازار دېكاتۇرنى بېسىۋېلىپ، ئۇ يەردىكى تۆمۈر يولىنى ئۇزۇۋەتتى. بۇ يەرنىڭ تۆمۈر يولى ئاتلانتا، ئائۇگۇستا، چارلېستون، ۋىلمىنتون ۋە ۋىرگىنىيەلەرنى بىر - بىرىگە تۇتاشتۇرۇپ تۇراتتى، شۇڭا بۇ يەرنىڭ بېسىۋېلىنىشى جەنۇب ئىتتىپاقىغا ئەجەللىك بىر زەربە بولدى. ئەمدى ھەرىكەت قىلىدىغان ۋاقىت يەتكەندى، ئاتلانتالىقلار دەررۇ ھەرىكەت قوللىنىش توغرىلىق چوقان كۆتۈرۈشكە باشلىدى.

شۇنىڭ بىلەن تازا ئىسسىق كۈنلەرنىڭ بىرىسىدە ئاتلانتالىقلارنىڭ ئارزۇسى ئەمەلگە ئېشىپ، گېنېرال خود قوشۇندىن جان تىكىپ ئېلىشىنىلا ئەمەس، بەلكى يەنە پىئاچتېر جىلغىسىنىڭ شىمالىدىن شىماللىقلارغا شىددەت بىلەن قايتۇرما زەربە بېرىشىنى، ئىستېھكاملىرىدىن چىقىپ، ئۆزىدىن ئىككى ھەسسە كۆپ دۈشمەنگە ئېتىلىشىنى بۇيرۇق قىلدى.

ھەممىلا ئادەم خودنىڭ بۇ قېتىمقى ئۈستۈمتۈت ھۇجۇمىنىڭ شىماللىقلارنى چېكىندۈرۈشىنى تۆت كۈزلىرى بىلەن كۈتۈشتى. زەمبىرەك، مىلتىق ئاۋازلىرى بەش ئىنگىلىز مىلى يىراقلىقتا ئېتىلىۋاتسىمۇ، ئادەملەرگە خۇددى شەھەرنىڭ مەركىزىدە ئېتىلىۋاتقاندەك ئاڭلىنىۋاتاتتى، ئىس - تۈتەكلەر يىراقتىكى دەرەخلىكلەرنىڭ كەينىدىن توختىماي كۆتۈرۈلۈپ تۇرۇۋاتاتتى. لېكىن، بىرنەچچە سائەتكىچە جەڭنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالىنى ھېچكىم بىلەلمىدى.

كەچقۇرۇن خەۋەر كەلدى، لېكىن بۇ خەۋەر تازا ئىشەنچلىك

ئەمەس، ئازراق زىددىيەتلىك يەرلىرى بار ھەم قورقۇنچلۇقراق ئىدى. بۇ خەۋەرلەرنى دەسلەپكى بىرنەچچە سائەتتە يارىلانغان يارىدارلار ئېلىپ كېلىشكەندى. ئۇ يارىدارلار بەزىدە بىر توپ، بەزىدە يالغۇز، يەڭگىللىرى ئېغىرلىرىنى يۆلەپ سىڭارىيان مېڭىشىپ كېلىشتى. ئۇزاق ئۆتمەي، ئۇلارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمەي توپ - توپى بىلەن شەھەرگە ئېقىپ، دوختۇرخانىلارغا قاراپ كېلىشكە باشلىدى. ئۇلار توپا - چاڭ، ئىس - تۈتەكلەردە خۇددى نېگىرلارغا ئوخشاش قاپقارا بولۇپ كەتكەن، يارىلىرى تېڭىلمىغان، يارىلىرىدا قان ئۆيۈپ قالغانىدى، ئەتراپىدا چىۋىن قاينايتتى.

پىتتىپات خېنىمنىڭ ئۆيى ئۇ يارىدارلارنى بىرىنچى بولۇپ قوبۇل قىلغان ئائىلىلەرنىڭ بىرسى ئىدى. يارىدارلار دەۋرۈزلارنىڭ ئالدىغا ئارانلا يېتىپ كېلىپ چىملىققا ئۆزىنى ئېتىشىتتى - دە، «سۇ!» دەپ تۈۋلىشتى.

پۈتۈن چۈشتىن كېيىن ئىسسىقتا پىتتىپات بىلەن ئۇنىڭ ئۆيىدىكى ھەممە ئادەم چېلەكلەپ سۇ توشۇپ يارىدارلارغا بېرىش، يۆگەم - يۆگەم داكىلاردا ئۇلارنىڭ يارىلىرىنى تېڭىش بىلەن بولدى. داكىلار تۈگەپ كىرىلىكلەر، لۆڭگىلەر ئىشلىتىلىپ ئۇ نەرسىلەرمۇ تۈگىدى. پىتتىپى ھامما قانىنى كۆرسىلا ھوشىدىن كېتىدىغان كېسىلنى پۈتۈنلەي ئۈتۈپ، كىچىككىنە پۈتلىرى ئىشىشىپ ئۆرە تۇرالمىدىغان ھالەتكە يېتىپ قالدى. قورسىقى يوغىناپ قالغان مېلانىيەمۇ باشقىلار كۆرسە سەت دېيىشىنمۇ ئۈتۈپ، پىرسىسى، گاشپەز ئايال ۋە سىكارلىپ بىلەن بىللە پۈتۈن كۈچى بىلەن ئىشلەشكە باشلىدى. چىرايىدىكى جىددىيچىلىك جەڭچىلەرنىڭكىگە ئوخشاش ئىدى. ئاخىر ئۇ بەرداشلىق بېرەلمەي ھوشىدىن كەتتى، ئۇنى ياتقۇزۇپ قويدىغانغا ئاشخاندىكى ئۈستەلدىن باشقا يەر يوق ئىدى، ئۇنىڭ ئىچىدىكى كارىۋات، سافا، ئورۇندۇقلارنىڭ ھەممىسىدە يارىدارلار ياتاتتى.

بۇ ئالدىراشچىلىقتا ھەممىسى ۋادىنى ئۈستۈپ قېلىشتى. ئۇ ئۆزى يالغۇز ئۆيىنىڭ ئالدىدىكى كارىدور رېشاتكىسىنىڭ ئىچىدە خۇددى ئۈرۈكۈپ كەتكەن توشقانغا ئوخشاش، كۆزلىرىنى چەكچەيتىپ ھويلىدا بولۇۋاتقان ئىشلارغا قاراپ تۇراتتى، باشمالتىقىنى ئاغزىغا تىقىۋالغانىدى. سىكارلېت ئۇنى كۆرۈپ قېلىپ:

— ۋاد خامىلتون، ئارقا ھويلىغا چىقىپ ئوينا! — دەپ ۋارقىردى. لېكىن، ئۇ كۆز ئالدىدىكى بۇ قالايمىقانچىلىقتىن ئۆلگۈدەك قورقۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، ئارقا ھويلىغا چىقىشقا جۈرئەت قىلالىمىدى.

چىملىقتا ئادەملەر قالايمىقان ياتاتتى، ھەممىسى چارچىغان، ماڭغۇدەك ھالى يوق، يارىسى ئېغىرلىرىنىڭ مىدىرلىغۇچىلىكى يوق ئىدى. ئامال بولماي پېتتېر تاغا ئۇلارنى بىر - بىرلەپ پەيتونغا بېسىپ دوختۇرخانىغا توشۇدى. قاتراۋېرپ ئاتنىڭمۇ ھالى قالدى. مادې خانىم بىلەن مېرۋېتېر خانىمىمۇ ئۆزلىرىنىڭ پەيتونلىرىنى چىقاردى.

كەچقۇرۇن ئۇرۇش مەيدانىدىن يارىدارلارنى باسقان تەمىنات ئورۇنلىرىنىڭ لازىمەتلىكلىرىنى توشۇۋاتقان ھارۋىلار كېلىشكە باشلىدى. ئۇلارنىڭ كەينىدە ئېكىنزارلىقلارنىڭ ئات، كالا ھارۋىلىرى، داۋالاش ئەترەتلىرى ئىجارىگە ئالغان خۇسۇسىيلارنىڭ ھارۋىلىرى كېلىشكە باشلىدى. ئۇ ھارۋىلارغا ساپلا يارىدارلار بېسىلغان بولۇپ، كاتاك يوللاردا سىلكىنىپ كېتىۋاتاتتى، ھارۋىلاردىن ئېقىۋاتقان قانلار قۇرغاق تۇپراققا توختىماي ئېقىپ تۇراتتى. ھارۋىكەشلەر ئاياللارنىڭ چېلەكلەردە سۇ كۆتۈرۈپ چىقىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ھارۋىلىرىنى توختاتسا، شۇ ھامان ھارۋىلاردىن: «سۇ!» دېگەن پەريادلار كۆتۈرۈلەتتى.

سىكارلېت يارىدارلارنىڭ تىترەپ تۇرغان باشلىرىنى تۇتۇپ تۇرۇپ سۇ ئىچۈرەتتى، ئىچىپ بولالمىغان سۇلارنى ئۇلارنىڭ قىزىپ تۇرغان بەدەنلىرىگە، ئازراق بولسىمۇ ئارام بەرسۇن دەپ

چېچىۋېتەتتى. ئۇ يەنە چۆمۈچتە ھارۋىكەشلەرگىمۇ سۇ سۈنۈپ بېرىۋېتىپ، قورقۇمسىراپ تۇرۇپ: «ئالدىنقى سەپتىن خەۋەر بارمۇ؟ نېمە گەپلەر بار؟» دەپ سورايتتى. بېرىلىدىغان جاۋابلار ئوخشاش ئىدى: «بىلمەيمىز، خانىم، ھازىرچە ئېنىق بىر گەپ يوق.»

قاراڭغۇ چۈشتى، ھاۋا تېخىچە دىمىق، ئازراقمۇ شامال يوق، نېگىرلارنىڭ قوللىرىدىكى مەشئەللەر بىلەن تېخىمۇ ئىسسىق كېتىۋاتاتتى. چاڭ - توزانلار سىكارلىتنىڭ ئېغىز - بۇرۇنلىرىغا تىقىلىپ ئاغزىنى قۇرۇتۇپ كېتىۋاتاتتى. يېڭى دەزماللاپ كىيىۋالغان گۈللۈك كۆڭلىكى قان، كىر ۋە تەر بىلەن بۇلغىنىپ كەتكەندى. ئاشلىپ خېتىدە دېگەن شەرەپلىك ئەمەس، بەلكى پاسكىنا ۋە ئىنتايىن جاپالىق ئۇرۇش مۇشۇمدۇ؟

چارچاپ كەتكەچكە، پۈتۈن كۆرۈنۈش سىكارلىتنىڭ كۆزلىرىگە خىيالىي بىر چۈشتەك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. بۇ كۆرۈنۈشنىڭ راست بولۇشى مۇمكىن ئەمەس. راست بولىدىغان بولسا پۈتۈن دۇنيا ساراڭ بولمامدۇ. ئەمەس ئۇ نېمىشقا پىتتىي ھامىنىڭ ئالدى قورۇسىدا تۇرۇپ، ئۆلۈم ئالدىدا ياتقان بىر ئەرنىڭ ئۈستىگە سوغۇق سۇ چاچىدۇ؟ ئۇلارنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن ئادەملەر سىكارلىقتا يار بولسا بولالايدىغان ئادەملەر ئىدىغۇ؟ ئۇلار، ئۇنىڭغا قاراپ ناھايىتى تەستە كۈلۈمسىرەپ قوياتتى. توپا تۈزۈپ تۇرغان قاراڭغۇ يوللاردا سىلكىنىپ كېتىۋاتقان ئادەملەرنىڭ ئىچىدە نۇرغۇننى ئۇ تونۇشى مۇمكىن. ئاخىرقى تىنقى قالغان، پاشىلار مەڭزىلىرىگە قونۇۋېلىپ قېنىنى شوراۋاتقان ئۇ ئادەملەرنىڭ ئىچىدىكى خېلى كۆپ ئادەملەر بىلەن بۇرۇن تانسا ئوينىغان، چاقچاقلارنى قىلىشقان، ئۇلارغا پىيانىنو چېلىپ ناخشا ئېيتىپ بەرگەن، ئۇلارغا ئازراق بولسىمۇ كۆڭلى چۈشۈپ قالغانمۇ بولغىدى.

ئۇ بىر ھارۋىغا بېسىلغان يارىدارلارنىڭ ئەڭ ئاستىدا كارې ئاشبورنىڭ ياتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. ئۇنىڭ بېشىغا ئوق

تەگكەن بولۇپ جېنى ئازلا قالغانىدى. يېنىدا ياتقان ئېغىر يارىدارلارنى يۆتكىمىگۈچە ئۇنى ھارۋىدىن چۈشۈرۈۋېلىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. سىكارلېت ئامالسىز ئۇنى دوختۇرخانىغا يولغا سېلىپ قويدى. كېيىن ئۇ ئۇنىڭ دوختۇرخانىغا يېتىپ بارغۇچە ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئۇقتى، نەگە كۆمۈلگەنلىكى مەلۇم ئەمەس ئىدى. مېلانىيە ئۇنىڭ چېچىدىن بىر تۇتام كېسىۋېلىپ ئاپىسىغا ئەۋەتىپ بېرەلمىگىنىگە قاتتىق ئۆكۈندى.

بارغانسېرى قاراڭغۇ چۈشۈپ كېتىۋاتاتتى، ئۇلارنىڭ ھېرىپ پۈت - قوللىرى ئاغرىپ كېتىۋاتاتتى. شۇنداقتىمۇ، پىتتىپات بىلەن سىكارلېت يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلاردىن: «نېمە خەۋەرلەر بار؟ ئۇ تەرەپنىڭ ئەھۋالى قانداق؟» دەپ سوراپ تۇراتتى.

ئۇلار بىرنەچچە سائەت ئاشۇنداق سوراپ يۈرۈپ ئاخىر جاۋابقا ئېرىشتى، ئەمما بۇ جاۋابنى ئاڭلاپ بىردىنلا چىرايلىرى سارغىيىپ، بىر - بىرىگە قاراپ زۇۋان سۈرمەي تۇرۇپ قېلىشتى.

«بىز يېڭىلىپ چېكىنىۋاتىمىز»، «چېكىنىمىسەك ئەمدى بولمىدى»، «ئۇلارنىڭ ئادەملىرى بىزنىڭكىدىن جىق كۆپ ئىكەن»، «شىماللىقلار دېكاتۇر ئەتراپىدا ۋېلېرستنىڭ ئاتلىق قوشۇنىنى توسۇۋېلىپ ئىككىگە بۆلۈۋېتىپتۇ، شۇلارغا ياردەمگە كېتىۋاتىمىز»، «بىزنىڭ يىگىتلىرىمىزنىڭ ھەممىسى ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ».

سىكارلېت بىلەن پىتتىپات ھامما يىقىلىپ چۈشمەسلىكلىرى ئۈچۈن قارشى تەرەپنىڭ بىلەكلىرىگە ئېسىلىۋېلىشتى.

— ئەجەبا ... ئەجەبا شىماللىقلار يېتىپ كېلىشتىمۇ؟

«شۇنداق، خانىم، ئۇلار يېتىپ كېلەي دەپ قالدى، ئەمما ئىچكىرىلەپ ماڭالمايدۇ، خانىم»، «ئەنسىرىمەڭ، خانىم، ئۇلار ئاتلانتانى ئالالمايدۇ»، «ياق، خانىم، بىز شەھەر ئەتراپىغا مىليون

ئىنگىلىز مىلى كەلگۈدەك توسۇقلارنى سېلىۋەتتۇق»،
 «جونستوننىڭ ئۆز ئاغزىدىن، بىز ئاتلانتانى مەڭگۈ ساقلاپ
 قالالايمىز، دېگىنىنى ئاڭلىغان»، «بىراق، ھازىر ئۇ ئۆزى يوق -
 دە. بىزدە بارى ...»، «ئاغزىڭنى يۈم، ئەخمەق! خانىملارنى
 قورقۇتماقچىمۇ سەن؟»، «شىماللىق ئالۋاستىلار بۇ شەھەرنى
 ئالىمىز دەپ مەڭگۈ خام خىيال قىلىشمىسۇن، خانىم»، «سىلەر
 خانىملار نېمىشقا ماكونغا ياكى بىخەتەرلەرگە بىر يەرلەرگە
 كەتمىدىڭلار؟ ئۇ يەرلەردە ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭلار يوقمىدى؟»،
 «شىماللىقلار ئاتلانتانى ئالمايدۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ شۇنداق
 خىيالىمۇ يوق ئەمەس، ئۇلاردا شۇنداق خىيال بولىدىكەن،
 خانىملارنىڭ بۇ يەردە تۇرۇۋېرىشى تازا مۇۋاپىق ئەمەس»،
 «قارىغاندا، قاتتىق توپقا تۇتۇش بولىدىغان ئوخشايدۇ.»

ئەتىسى يامغۇر ياغدى، يېڭىلىگەن مىڭلىغان ئەسكەرلەر
 ئاتلانتاغا كىرىشكە باشلىدى. ھەممىسىلا ھارغىن، ئاچ قورساق
 ئىدى. يەتمىش كۈنگە سوزۇلغان ئۇرۇش، چېكىنىشلەر ئۇلارنى
 ھالىدىن كەتكۈزۈۋەتكەنىدى، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئاتلىرىمۇ ئورۇقلاپ
 بىر تېرە، بىر ئۈستىخان بولۇپ قالغانىدى. ئەمما، ئۇلارنىڭ
 سېپى قالمايىقان ئەمەس رەتلىك ئىدى، كىيىملىرى ۋەيرانە
 بولسىمۇ روھى يەنىلا ئۈستۈن ئىدى. نۇرغۇن جەڭلەرنى بېشىدىن
 ئۆتكۈزگەن قىزىل رەڭلىك ئارمىيە بايرىقى تىتىلىپ كەتكەن
 بولۇپ يامغۇردا لەپىلدەپ تۇراتتى. ئۇلار گېنېرال جونستوننىڭ
 ۋاقتىدا چېكىنگەندە قانداق چېكىنىش كېرەكلىكىنى،
 چېكىنىشىڭمۇ ئىلگىرىلەشكە ئوخشاشلا ئۇلۇغ تاكتىكىلىق
 ئورۇنلاشتۇرۇش ئىكەنلىكىنى بىلىشكەنىدى. ساقاللىرى ئۆسۈپ
 كەتكەن، كىيىملىرى يىرتىق جەڭچىلەرنىڭ سەپلىرى «مارلاندى!
 مېنىڭ مارلاندىم!» دېگەن ناخشىغا توۋلاپ ئاجايىپ ھەيۋەت بىلەن
 ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. پۈتۈن شەھەر خەلقى كوچىلارغا چىقىپ
 ئۇلارغا تەنتەنە ياڭراتتى، مەيلى يەڭسۇن، مەيلى يېڭىلسۇن، ئۇلار
 ئۆزلىرىنىڭ پەرزەنتلىرى - دە.

تېخى يېقىندىلا چىرايلىق كىيىملەر بىلەن كېتىشكەن خەلق ئەسكەرلىرىنى مۇنتىزىم ئارمىيە ئىچىدىن پەرقلەندۈرۈش ناھايىتى تەس ئىدى، چۈنكى ئۇلارنىڭ كىيىملىرىمۇ يىرتىلغان، مەينەت، كونا ئەسكەرلەرنىڭكىگە ئوخشاشلا بولۇپ قالغانىدى، ئەمما كۆزلىرىدىن يېڭى بىر روھ ئۇرغۇپ تۇراتتى، ئۈچ يىلغىچە ئالدىنقى سەپكە بارماي، خىلمۇ خىل يوللار بىلەن ئۆزلىرىنى ساقلاپ كېلىشكەنلىكىنى شۇ تۇرقىدا پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ كېتىشكەندەك قىلاتتى، ئەمدى ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرۈپ مەغرۇر مېڭىشاتتى.

يېزا پىدائىيلىرى چوڭ قوشۇننىڭ بىر يېنىدا كېتىشىۋاتاتتى. ئاق ساقال قېرىلىرى چارچاپ، پۇتلىرىنى ئاران سۆرەپ مېڭىۋاتاتتى، بالىلارنىڭ چىرايلىرى ئۇيقۇسىز، ھارغىن ئىدى، چۈنكى ئۇلار چوڭلارنىڭ ئىشلىرىنى ۋاقتى يەتمەي تۇرۇپلا ئۈستىگە ئېلىشقانىدى. سىكارلېت پىل مادىنى كۆرۈپ تونۇيالماي قالغىلى تاسلا قالدى. يۈز - كۆزى ئىس - تۈتەك ۋە پاسكىنچىلىقلار بىلەن قاپقارا بولۇپ كەتكەن، جاپا ۋە ھارغىنلىقتا كۆزلىرى پىلدىرلاپلا قالغانىدى. ھېزى تاغا ئاسقا قلاپ كېلىۋاتاتتى، بېشىدا شىلەپسى يوق، بېشى ئوتتۇرىدىن تېشىۋېلىپ يامغۇرلۇق قىلىۋالغان كىليونكىسىنىڭ تۆشۈكىدىن چىقىپ تۇراتتى. مېرۇپتېر بوۋاي پۇتلىرىغا پاختا ئورنىۋالغان، زەمبىرەكنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇۋاپتۇ. لېكىن، سىكارلېت ھەرقانچە ئىزدەپمۇ يوهان ۋىلكېسنى تاپالمىدى.

قانداقلا بولسۇن، جونستوننىڭ قول ئاستىدىكى كونا ئەسكەرلەر ئۈچ يىلنىڭ ئالدىدىكىگە ئوخشاش، چارچاشنى ئۇنتۇپ يەڭگىل قەدەملەر بىلەن رەتلىك كېتىشىۋاتاتتى. تېخى چىرايلىق قىزلارنى كۆرسە قوللىرىنى پۇلاڭلىتىپ كۈلۈشۈپ قوياتتى، ھەربىي فورما كىيىمىگەن ئەرلەرنى مەسخىرە قىلىشاتتى. ئۇلار شەھەرنى ئوراپ كولانغان خەندەكلەرگە كېتىشىۋاتاتتى. بۇ خەندەكلەر ئالدىراشچىلىقتا تېپىز كولىنىپ قالغان خەندەكلەر

ئەمەس، بەلكى قۇم خالتىلىرى، ئۇچلۇق ياغاچلاردىن ياسالغان، مەيدىگە كەلگۈدەك چوڭقۇرلۇقتىكى خەندەكلەر ئىدى.

كىشىلەر ھەقىقىي ئەھۋالنى بىلگەن، ئەڭ يامان كۈنلەرنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىنى، ئۇرۇشنىڭ ئۆزلىرىنىڭ بوسۇغىسىغا كېلىپ قالغانلىقىنى چۈشەنگەن بولسىمۇ، قوشۇننى خۇددى غەلبە بىلەن قايتىپ كەلگەندەك تەنتەنە بىلەن قارشى ئېلىۋاتاتتى. ئەمدى كىشىلەردە ساراسمىگە چۈشۈشلەر، ئۆتكەنكىدەك بىنورمال تەلۋىلىكلەر يوق، نېمىلا ئويلىسا چىرايلىرىدا بىلىندۈرمەيتتى، ھەممىسىلا خۇشال - خۇرامدەك كۆرۈنەتتى، ئەمما بۇ خۇشاللىق مەجبۇرىي خۇشاللىق ئىدى. ھەممىلا ئادەم ئارمىيەگە باتۇر ۋە ئىشەنچلىك ئارمىيەدەك مۇئامىلە قىلىشاتتى، جونستوننىڭ يېقىندا دېگەن: «مەن ئاتلانتانى مەڭگۈ ساقلاپ قالالايمەن» دېگەن گېپىنى ئېغىزلىرىدىن چۈشۈرۈشمەيتتى.

ئەمدى خۇددىمۇ كەينىگە چېكىنىشكە مەجبۇر بولدى، نۇرغۇن جەڭچى جونستوننىڭ ئارزۇسىنى يەيتتى، لېكىن ئېغىزلىرىدىن چىقىرىشالمايتتى، پەقەت ئۇنىڭ «مەن ئاتلانتانى مەڭگۈ ساقلاپ قالالايمەن!» دېگەن ئاشۇ مەشھۇر سۆزىدىنلا ئۆزلىرىگە جاسارەت تاپاتتى.

جونستوننىڭ ئېھتىياتچان تاكتىكىسى خۇدقا پەقەتلا ماس كەلمەيتتى. ئۇ شىماللىقلارغا بۈگۈن بۇ تەرەپتىن، ئەتىسى ئۇ تەرەپتىن تېگىپ قوپاتتى. شېرمان شەھەرنى قورشاپ، خۇددى چېلىشچىلاردەك قارشى تەرەپنىڭ تۇتۇپ يىقىتىدىغان يېرىنى ئىزدەۋاتاتتى. ئەمما، خۇد شەھەر خەندەكلىرىگە كىرىپ دۈشمەننى ساقلىماي، باتۇرلۇق قىلىپ دۈشمەنگە قايتۇرما ھۇجۇم قىلاتتى، تۇيۇقسىز ئېتىلاتتى. قىسقىغىنا بىرنەچچە كۈن ئىچىدە ئاتلانتا بىلەن ئېزرا چېركاۋىدا ئىككى قېتىم كەڭ كۆلەمدە جەڭ بولدى، بۇ جەڭ پىئاچتېر جىلغىسى جېڭىگە قارىغاندا ھېچ گەپ ئەمەس

ئەمما، شىماللىقلار توختىماي كەينىگە بۇرىلىپ يېڭى ھۆججەتنى باشلاپ تۇراتتى، زىيىنى ئىنتايىن كۆپ بولسىمۇ، لېكىن ئەسكەر مەنبەسى تولۇق بولغاچقا، ئۇ زىيانلارغا چىدايتتى. ئۇلارنىڭ زەمبىرەكلىرى توختىماي شەھەرگە ئېتىلىپ، شەھەردە نۇرغۇن ئادەمنى قىرىۋەتتى، نۇرغۇن بىنالارنى ۋەيران قىلىۋەتتى. ئاتلانتا مۇھاسىرىگە ئېلىنغانىدى.

گېنېرال خودنىڭ ئون بىر كۈن ئىچىدە يوقاتقان ئادىمى گېنېرال جونستون يەتمەش تۆت كۈنلۈك جەڭ ۋە چېكىنىشلەردە يوقاتقان ئادىمى بىلەن تەڭ ئىدى. يەنە تېخى ئاتلانتا ئۈچ تەرەپتىن مۇھاسىرىگە ئېلىنىپ قاش بىلەن كىرىپكىنىڭ ئارىلىقىدا قالغانىدى.

ئاتلانتا بىلەن تېننېس تۆمۈر يولى شېرماننىڭ قولىغا ئۆتۈپ بولدى، ئۇنىڭ قوشۇنى ئەمدى تۆمۈر يولدىن ئۆتۈپ شەرققە يۈرۈش قىلدى، يەنە غەربىي جەنۇب بىلەن ئالابامانى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدىغان تۆمۈر يولىنى ئۈزۈپ تاشلىدى، ھازىر جەنۇبتا ماكون بىلەن ساۋاننانى تۇتاشتۇرۇپ تۇرغان بىرلا تۆمۈر يول راۋان مېڭىۋاتاتتى. ھازىر شەھەر ئەسكەرلەر، يارىدارلار، مۇساپىرلار بىلەن توشۇپ كەتكەن بولغاچقا، بۇ تۆمۈر يول ئۇلارغا لازىملىق نەرسىلەرنى تولۇقى بىلەن يەتكۈزۈپ بېرەلمەيۋاتاتتى. نېمىلا بولسۇن، مۇشۇ يول بولسىمۇ ساقلىنىپ قالسا ئاتلانتا دۈشمەننىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتمەيتتى.

سىكارلېت بۇ تۆمۈر يولنىڭ ئىنتايىن مۇھىم ئورۇندا تۇرۇۋاتقانلىقىنى، شېرماننىڭ ۋەھشىيلىك بىلەن ئۇنى ئېلىشقا ئورۇنۇۋاتقانلىقىنى، خودنىڭ ئۇنى جان تىكىپ قوغداۋاتقانلىقىنى بىلگەندە، ۋەزىيەتنىڭ ئىنتايىن قورقۇنچلۇق بولۇپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدى. چۈنكى، بۇ پۈتۈن ئىشتاننى توغرا كېسىپ ماڭىدىغان، جونېسبورودىن ئۆتىدىغان يول ئىدى. تارا بولسا جونېسبوروغا بەش ئىنگىلىز مىللا كېلەتتى. تارا دوزاخ

ئازابىدا تۇرۇۋاتقان ئاتلانتادىن ئىنتايىن يىراقتا، ئىنتايىن بىخەتەر جايدا، ئەمما جۈنپىسپوروغا بەشلا ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان يەردە ئىدى.

ئاتلانتا چېغى باشلانغان كۈنى سىكارلېت باشقا ئاياللار بىلەن بىللە دوكانلارنىڭ ئۆگزىلىرىگە چىقىپ جەڭ ئەھۋالىنى كۆردى، كېيىن زەمبىرەك ئوقلىرى كوچىلارغا چۈشۈپ پارتلاشقا باشلىغاندا گەمبىلەرگە كىرىۋېلىشتى ۋە شۇ كۈنى كېچىدىن باشلاپ ئاياللار، ئۇششاق بالىلار، قېرىلار ئارقا - ئارقىدىن تۈركۈملەپ شەھەردىن قېچىشقا باشلىدى، بارىدىغان يېرى ماكون ئىدى. ئەمەلىيەتتە، شۇ كۈنى كەچتە پويىزغا ئولتۇرۇپ قاچقان ئادەملەر گېنېرال جونستون دالتوندىن چېكىنىۋاتقان چاغلاردىلا ئۇ يەرگە بەش - ئالتە قېتىم قېچىپ بېرىۋالغانىدى. ئۇلاردا بىرلا بوقچا، كىچىك بىر بولاقتا يەيدىغىنى بار، كۆتۈرىدىغان نەرسىسى بەكلا ئاز ئىدى.

مېرۇپېتېر خانىم بىلەن ئېلىسىن خانىم زادىلا كەتكىلى ئۈنمىدى، دوختۇرخانا ئۇلارغا ئېھتىياجلىق ئىدى. ئۇلار ھەم مەغرۇر ھالدا شىماللىقلاردىن قورقمايدىغانلىقىنى، شىماللىقلارنىڭ ئۇلارنى ئۆيلىرىدىن قوغلاپ چىقىرالمىدىغانلىقىنى ئېيتىشتاتتى. مايىپېل بوۋىقىنى ئېلىپ فەننى ئېلىسىن بىلەن ماكونغا كېتىشكەندى. ماددى خانىم دوختۇرخانىنىڭ بۇيرۇقىغا بويسۇنماي، پويىز بىلەن ماكونغا قاچمىدى. بۇ ئۇنىڭ ئېرىنىڭ گېپىنى تۇنجى قېتىم ئاڭلىمىغىنى ئىدى. ئۇ، دوختۇرخانا يەنە لازىمىم بار، دەيتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە پىل شەھەردىكى قايسىبىر خەندەكتە تۇرۇۋاتقاچقا، تاسادىپىي بىر ئەھۋال بولۇپ قالسا دەپ، ئۇنىڭدىن ئايرىلغۇسىمۇ كەلمەيتتى...

ۋېمتىن خانىم بىلەن سىكارلېتنىڭ ئەتراپىدىكى نۇرغۇن خانىملار كېتىپ قېلىشتى. پېتتى ھامما جونستوننىڭ چېكىنىشىنى بىرىنچى بولۇپ ئەيىبلەنگەن ئادەم ئىدى، ئەمدى ھازىر ئۆزى بىرىنچى بولۇپ نېرۋىسىنىڭ ئاجىزلىقىنى،

گەتراپتىكى شاۋقۇنلارغا چىدىمغانلىقىنى، يەنە پارتلاشلار بولىدىغان بولسا ھوشىدىن چوقۇم كېتىدىغانلىقىنى باھانە قىلىپ نەرسە - كېرەكلىرىنى تېڭىشقا باشلىدى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ھېچنېمىدىن قورقمايتتى، ماكونغا بىر نەۋرە ھەدىسى بۇر بىلەن بىللە تۇرغىلى كېتىۋاتاتتى، ئۆزى ماڭسا، مېلانىيە بىلەن سىكارلېتنىمۇ كەينىدىن كېلىدۇ، دەپ ئويلايتتى.

سىكارلېتنىڭ ماكونغا بارغۇسى يوق ئىدى، زەمبىرەك ئوقلىرىدىن قورقسىمۇ، ئاتلانتادىن ئايرىلىشنى خالىمايتتى، چۈنكى بۇر خانىمغا ئۆلگۈدەك ئوچ ئىدى. خېلى يىللار ئىلگىرى، بۇر خانىم ۋىلكېسنىڭ ئۆيىدىكى بىر زىياپەتتە سىكارلېتنىڭ ئوغلى ۋەلىپنى سۆيۈۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قېلىپ، ئۇنى «شالاق» دەپ تىللىغانىدى. ياق، دېدى ئۇ پىتتىي ھاممىغا، مەن تاراغا قايتىپ كېتىمەن، ماكونغا مېلانىيە بارسۇن.

مېلانىيە سىكارلېتنىڭ بۇ گېپىنى ئاڭلاپ، قورقۇپ ھەم كۆڭلى يېرىم بولۇپ يىغلاپ كەتتى. پىتتىي ھامما مادې دوختۇرنىڭ يېنىغا كەتكەندە سىكارلېتنىڭ قولىنى تۇتۇپ تۇرۇپ يالۋۇردى:

— سۆيۈملۈكۈم، مېنى تاشلاپ تاراغا كەتمىسىڭىز. سىز بولمىسىڭىز بەكمۇ زېرىكىپ كېتىدىكەنمەن. سىكارلېت، مەن يەڭگىگەندە يېنىمدا بولمىسىڭىز، بۇ دۇنيادا ياشىمىقىم يوق بولىدۇ. شۇنداق... شۇنداق، پىتتىي ھاممام بار، بۇنى بىلىمەن، ئۇ مېنى ياخشى كۆرىدۇ. بىراق، ئۇ زادىلا بالا تۇغۇپ باقمىغان، بەزىدە مېنى جىددىيلەشتۈرۈۋېتىدۇ، مەن ساراڭ بولايلا دەپ قالمەن. مېنى تاشلاپ كەتمەڭ، قەدىرلىكىم، ھازىر سىز مېنىڭ سىڭلىمدەك بولۇپ قالىدىڭىز. ئۇنىڭ ئۈستىگە، — ئۇ بىردىنلا كۈلۈپ كەتتى، — سىز ئاشلىپىغا مېنىڭ ھالىمدىن خەۋەر ئېلىش توغرىلۇق سۆز بەرگەن. ئۇ ماڭا شۇ ھەقتە سىزگە گەپ قىلماقچى ئىكەنلىكىنى دېگەن.

سىكارلېت ھەيران قېلىپ ئۇنىڭغا قارىدى. ئۇ بۇ ئايالدىن

شۇنچىلىك يىرگىنىپ ھەم بۇ خىل روھىي ھالىتىنى ئۇنىڭدىن يوشۇرالمى يۈرسە، ئۇنىڭ ئۆزىنى بۇنچىلىك ياخشى كۆرىدىغىنى نېمىسى؟ مېلانىيە ئۆزىنىڭ ئاشلىپىغا يوشۇرۇن كۆيۈپ يۈرگەنلىكىنى بىلمىگۈدەك دەرىجىدە دۆتمىدۇ؟ بىرنەچچە ئايدىن بېرى سىكارلېت ئاشلىپىنىڭ خەۋىرىگە شۇنچىلىك تەقەززا بولۇپ يۈردى ۋە بۇ تەقەززالىقنى يۈز قېتىملاپ ئاشكارىلاپ قويدى. ئەمما، مېلانىيە ئۆزى ياخشى كۆرگەن ئادەملەرنىڭ ئارتۇقچىلىقلىرىدىن باشقىنى كۆرمەيدىغان بولغاچقا، مۇشۇ كۈنگىچە بۇنى سەزمىدى... راست، ئۇ مېلانىيەنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش توغرىلىق ئاشلىپىغا سۆز بەرگەن. ئاھ، ئاشلىپى! سىز چوقۇم ئۆلۈپ كەتتىڭىز، ئۆلۈپ كەتكىنىڭىزگىمۇ بىر نەچچە ئاي بولدى، ئەمما سىزگە بەرگەن ۋەدەم مېنى سىزگە مەھكەم باغلاپ تۇرۇۋاتىدۇ.

— بولىدۇ، — دېدى ئۇ ئاددىيلا جاۋاب بېرىپ، — ئۇنىڭغا ۋەدە بەرگەندىكىن ۋەدەمدىن يېنىۋالماي، ئەمما ماكونغا بېرىپ بۇر دېگەن قېرى جەددال بىلەن بىللە تۇرمايمەن، بىللە تۇرىدىغان بولسام قىلچە ئىككىلەنمەي ئۇنىڭ ئىككى كۆزىنى ئويۇۋالىمەن. مەن تاراغا كېتىمەن، سىزمۇ مەن بىلەن بىللە كېتىڭ، ئاپام سىزنى كۆرسە خۇشال بولىدۇ.

— ئاھ، مېنىڭ ئويۇمدىكى گەپنى قىلىدىڭىز. سىزنىڭ ئاپىڭىز ئاجايىپ ئوماق ئايال! بىراق، سىزمۇ بىلىسىز، مەن يەڭگىگەندە ھاممام يېنىمدا بولمىسا ئۇنىمايدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ تاراغا بېرىشقا ھەرگىز قوشۇلمايدۇ. ئۇ يەر ئالدىنقى سەپكە بەك يېقىن، ئۇنىڭغا بولسا بىخەتەر جاي لازىم.

مادې دوختۇر پىتتى ھاممىنىڭ جىددىي چاقىرتقانلىقىنى ئاڭلاپ، مېلانىيەنىڭ تولغىقى تۇتۇپ قالغان ئوخشايدۇ، دېگەن خىيال بىلەن ئالدىراپ - تېنەپ يېتىپ كەلدى. كېلىپ بۇ ئىشنى ئاڭلىغاندىن كېيىن ئازراق خاپىمۇ بولدى. ئاندىن ئۇ ئىش توغرىلىق تالاش - تارتىشقا قىلچە ئورۇن قويمىي، ئۆزىنىڭ

قارشىنى سۆزلەپلا قارارنى جاكارلىدى.

— مېلانىيە خانقىز، سىزنىڭ ماكونغا بېرىشىڭىز ئويلاپ ئولتۇرىدىغانمۇ ئىش ئەمەس، ئىختىيارىڭىز بويىچە ئۇيان - بۇيان كەتسىڭىز، كېيىن بولىدىغان ئىشلارغا مەن مەسئۇل بولالمايمەن. پويىزدا ئادەم كۆپ، ناۋادا يارىدارلارنى ياكى ئەسكەرلەرنى ۋە ياكى ئۇرۇشقا لازىملىق نەرسىلەرنى جىددىي توشۇشقا توغرا كېلىپ قالسا، يولۇچىلارنى ئۈدۈل كەلگە يەرگەن تاشلىۋېتىپ كېتىۋېرىدۇ. مۇشۇنداق ئەھۋالدا سىز ...

— سىكارلېت بىلەن تاراغا بارسامچۇ؟

— شۇنى ئېيتىپ قوياي، سىزنى ھېچ يەرگە ماڭدۇرمايمەن. تاراغا بارىدىغان پويىز بىلەن ماكونغا بارىدىغىنى بىر پويىز، ئۇنىڭدىكى ئەھۋال مۇ تامامەن ئوخشاش، ئۇنىڭ ئۈستىگە ھازىر شىماللىقلارنىڭ نەگە يېتىپ كەلگەنلىكىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ. سىز ئولتۇرغان پويىزنى ئۇلار توسۇۋېلىشىمۇ مۇمكىن. سىز جۈنپىسپورغا سالامەت يېتىپ بارغان تەقدىردىمۇ، ئۇ يەر بىلەن تاراننىڭ ئارىلىقى بەش ئىنگىلىز مىلى كېلىدۇ، يول يامان، پەيتوندا قاتتىق سىلكىنىسىز، ئىككىقات ئايال ئۇنداق يولغا قانداق چىدىسۇن؟ يەنە بىر گەپ، قېرى فونتائىن دوختۇر ئارمىيەگە كەتكەندىن كېيىن، ئۇ يەردە بىرمۇ دوختۇر قالمىدى.

— تۇغۇت ئانىلىرى باردۇ ...

— مەن دوختۇرنىڭ گېپىنى قىلىۋاتمەن، — قوپال جاۋاب بەردى دوختۇر ۋە مەقسەتلىك ھالدا ئۇنىڭ ئورۇق گەۋدسىگە قاراپ قويدى، — مەن سىزنى ھېچ يەرگە ماڭدۇرمايمەن، بولمىسا خەتەر چىقىدۇ. بالىنىڭ پويىزدا ياكى پەيتوندا تۇغۇلۇپ قېلىشىنى خالىمايسىزغۇ دەيمەن، شۇنداقمۇ؟

پەقەت دوختۇرلا دېيەلەيدىغان بۇ گەپنى ئاڭلاپ، ئىككى ياش خانىم خىجىل بولۇپ، بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلالماي قىزىرىپ كەتتى.

— مەشۇيەردە تۇرسىڭىز ئەھۋالىڭىزنى پات - پات تەكشۈرۈپ

تۇرالايمەن، ھازىر سىز مىدىرلىماي يېتىشىڭىز كېرەك. ئۆيدە يۇقىرى - تۆۋەن چىقىپ - چۈشمەڭ، گەمىگە يۈگۈرمەڭ، زەمبىرەك ئوقى دېرىزىنىڭ تۈۋىگە چۈشمەسەنمۇ ئۆيدىن مىدىرلىماڭ، ئەمەلىيەتتە، بۇ يەر خەتەرلىكمۇ ئەمەس. بىز تېز ئارىدا شىماللىقلارنى چېكىندۈرىمىز... بولدى، پىتتىي خېنىم، ماكونغا ئۆزىڭىز كېتىۋېرىڭ، بۇ ئىككى قىز قېلىپ قالسۇن.

— ئۇلارنىڭ يېنىدا بىرسى بولمىسا قانداق بولىدۇ؟

— ئۇلارمۇ چوڭ بولدى، — دېدى دوختۇر سەل تېرىكىپ، — ئۇنىڭ ئۈستىگە مادې خانىم ئىككى ئۆي نېرىدا تۇرىدۇ. مېلانىيە خانىقىزىنىڭ مۇشۇ تۇرقىدا ئۇلارمۇ ئەمدى ئۆيلىرىگە ئەر مېھمانلارنى ھەرگىز كىرگۈزمەيدۇ. پىتتىي خېنىم، ھازىر ئۇرۇش ۋاقتى، كونا ئادەتلەرنى بەكمۇ سۈرۈشتۈرۈپ كەتمەيلى. مېلانىيە ئۈچۈن ئويلىغىنىمىز ياخشى.

ئۇ ئۆيدىن چىقىپ كارىدوردا بىردەم ئاچچىقى بىلەن تۇرۇپ كەتتى. سىكارلېت چىقىپ يېنىغا كەلگەندە، ئاندىن ئازراق پەسكويغا چۈشتى.

— سىزگە ئېنىق گەپنى ئېيتىپ قوياي، سىكارلېت خانقىز، — ئۇنىڭ ئاپپاق ساقلى تىترەپ كەتتى، — ئىشنىڭ يولىنى سىز خېلى بىلىدىغان قىزدەك قىلىسىز، ئەمدى مەن مېلانىيەنى بۇ يەردىن ئەكېتىمىز دېگەن گەپنى ئاڭلىماي، ئۇنىڭ يولىنىڭ جاپاسىغا چىدىماي قېلىشىدىن ئەنسىرەيمەن. ئەڭ ياخشى شارائىتتىمۇ نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارغا ئۇچرايدۇ. ئۇنىڭ داس سۆڭىكى ئىنتايىن تار، يەتتىگەندە بالىنى قىسقۇچ بىلەن تارتىۋېلىشقا توغرا كېلىدىغاندەك قىلىدۇ. شۇڭا، ئۇنى نادان نېگىر تۇغۇت ئانىلىرى تۇغدۇرسا پەقەتلا بولمايدۇ. ئۇنىڭغا ئوخشاش ئاياللار ئەسلىدە تۇغماسلىقى كېرەك ئىدى... بوپتۇ، ئەمدى سىز بىر ئامال قىلىپ پىتتىيىيات خېنىمنىڭ نەرسىلىرىنى يىغىشتۇرۇپ ئۇنى ماكونغا يولغا سېلىۋېتىڭ، ئۇ بەكمۇ قورقۇنچاق، بۇ يەردە تۇرسا مېلانىيەگە كاشلا تۇغدۇرىدۇ،

بۇ يەردە ئۇنىڭ ھېچنېمىگە پايدىسى يوق. ئەمما، سىزنىڭ خانقىز، — ئۇ ئۆتكۈر كۆزلىرى بىلەن سىكارلېتقا تىكىلدى، — ئۆيگە كېتىمەن دېگەن گېپىڭىزنى ئاڭلاشنى خالىمايمەن. مېلانىيەنىڭ يېنىدا قالسىز، ئۇ يەڭگىپ بولغاندا ئاندىن بىرگەپ بولار. قورقمايدىغانسىز؟

— قورقمايمەن! — سىكارلېت ئىككىلەنمەيلا يالغان گەپ قىلدى.

— مانا ئەمدى باتۇر قىز بولىدىغىز. سىلەرگە ھەمراھ بولىدىغانغا بىر ئادەم كېرەك. مادې خانىم پات — پات كېلىپ تۇرىدۇ. ناۋادا پىتتىپات خىزمەتكارىنى ئېلىپ كەتسە، مەن بېتىسۇنۇ سىلەرگە ياردەملىشىشكە ئەۋەتەي. ئىشقىلىپ، ئۇزاققا بارمايدۇ، يەنە بەش ھەپتىدىن كېيىن بالىمۇ تۇغۇلۇپ بولىدۇ. بىراق، تۇنجى بالىغا بىر نېمە دېيىش قىيىن. ئۇنىڭ ئۈستىگە زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازىمۇ تەسىر قىلىشى مۇمكىن. شۇڭا، ئالدىمىزدىكى كۈنلەرنىڭ بىرسىدە يەڭگىيدۇ.

شۇنىڭ بىلەن پىتتىپا ھامما پىتتېر بىلەن ئاشپەز ئايالنى ئېلىپ، كۆزلىرى ياش، ماکونغا كەتتى. بىردەملىك ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنىڭ ھاياجىنى بىلەن پەيتونى بىلەن ئېتىنى دوختۇر خانغا ئىنئام قىلىۋەتتى. كېيىن پۇشايمان يەپ قاتتىق يىغلايمۇ كەتتى، سىكارلېت، مېلانىيە، ۋاد ۋە پىرىسسې تۆتى چوڭ ئۆيلەردە يالغۇز قالدى. زەمبىرەكلەر توختىماي ئېتىلىپ تۇرۇۋاتسىمۇ ئەتراپ خېلىلا تىنچلىنىپ قالغانىدى.

ئون توققۇزىنچى باب

مۇھاسىرە يېڭىلا باشلىنىپ شىماللىقلار شەھەر مۇداپىئە ئىستېھكاملىرىنى توپقا تۇتقان مەزگىللەردە، سىكارلېت

گۈمبۈرلىگەن ئاۋازلاردىن قورقۇپ تىترەپ كېتەتتى، قوللىرى بىلەن قۇلاقلىرىنى ئېتىۋېلىپ، خۇددى ھازىرلا ئۇ دۇنياغا كېتىدىغاندەك بولۇپ كېتەتتى. توپ ئوقنىڭ چىرقىراپ كېلىۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان مېلانىيەنىڭ ئۆيىگە يۈگۈرۈپ كىرىپ ئۆزىنى كارىۋاتقا تاشلاپ ئىككىسى مەھكەم قۇچاقلىشىپ يېتىۋالاتتى. بەزىدە ياستۇقنى يۈزىگە يېپىۋېلىپ قورقۇنچلۇق چىرقىرايتتى. پىرىسسې بىلەن ۋادىمۇ دەرھال گەمگە يۈگۈرۈپ چۈشۈۋالاتتى، پىرىسسې بار ئاۋازى بىلەن چىرقىرسا، ۋاد ئۇنىنى چىقارماي بوغۇلۇپ يىغلايتتى.

بەزىدە سىكارلېت بېشىدىن ياستۇقنى ئالماي دەم ئالماي قالاتتى، ئەزرائىل بولسا ئاسماندا چىرقىراۋېرەتتى. سىكارلېت ئىچىدە مېلانىيەنى تىللاپ، مۇشۇ بىر نېمە بولمىغان بولسا پەستە بىخەتەر بىر يەرگە كىرىۋالاتتىم، دەپ ئويلاپ كېتەتتى. دوختۇر مېلانىيەگە مىدىرلىماي ياتىسىز دېگەچكە، سىكارلېت جەزمەن ئۇنىڭ يېنىدا بولۇشى كېرەك ئىدى. ئۇ بومبا چۈشۈپ پارتلاپ كېتىشتىن قورقۇشتىن باشقا، مېلانىيەنىڭ شۇنداق چاغدا تۇغۇپ قويۇشىدىن بەكرەك قورقاتتى، شۇنى ئويلىسىلا ئۇنى تەر بېسىپ كىيىملىرى بەدىنىگە چاپلىشىپ كېتەتتى. ئەگەر بالا دەل شۇنداق چاغدا تۇغۇلۇپ قالسا ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ زەمبىرەك ئوقى چۈشۈپ مېلانىيە ئۆلۈپ قالسا مەيلىكى، ئۇنىڭ كوچىغا چىقىپ دوختۇر باشلاپ كىرىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، پىرىسسېنىمۇ يۈرەكلىك ئەۋەتمەيتتى، چۈنكى ئۇنىڭمۇ ئوق يەپ ئۆلۈپ كېتىشىدىن قورقاتتى. مېلانىيەنىڭ تولغىقى تۇتۇپ كەتسە ئۇ قانداق قىلىدۇ؟

بىر كۈنى، پىرىسسې ئىككىسى مېلانىيەگە كەچلىك تاماق تەييارلاۋېتىپ شۇ توغرىلۇق بوش ئاۋازدا پاراڭلىشىپ قالدى. پاراڭ ئارىلىقىدا پىرىسسې ئۇنى ھەيران قالارلىق دەرىجىدە بۇ ئەندىشىدىن ئازاد قىلدى.

— سىكارلېت خانقىز، — دېدى پىرىسسې ئۇنىڭغا، —

مېلانىيە خانىم تولغاق يېيىشكە باشلىغاندا، مېنىڭ سىرتقا چىقىپ دوختۇر چاقىرىپ كىرىشىمنىڭمۇ، سىزنىڭ ئەنسىرىشىڭىزنىمۇ ھاجىتى يوق. ئۇنىڭغا مانا مەن بار، بالىنى قانداق تۇغدۇرۇشنى مەن بىلىمەن. ئاپام تۇغۇت ئانىسى تۇرسا ماڭا ئۇنى ئۆگەتمەي قالامدۇ؟ ۋاقتى كەلگەندە ئۇ ئىشنى ئۆزۈمگە قويۇپ بېرىڭ.

سىكارلېت تۇغۇت ئانىسىنىڭ ئۆز يېنىدا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ خېلى يېنىكلەپ قالغاندەك بولدى، ئەمما ئىچىدە بۇ كۈنلەرنىڭ چاپسانراق ئۆتۈپ كېتىشىنى تىلەيتتى، زەمبىرەكلەر توختىماي ئېتىلىپ تۇرۇۋاتقان بۇ يەردىن چاپسانراق كېتىشىنى ئويلىغاھسېرى ئەندىشىسى كۈچىيەتتى. تاراغا قايتىپ كېتىشىنى شۇنچىلىك ئويلايتتى. ھەر كۈنى كەچتە خۇدادىن ئەتىسلا مېلانىيەنى تۇغدۇرۇۋېتىشىنى تىلەپ دۇئا قىلاتتى. شۇنىڭدا ئۇ ۋەدىسىنى ئەمەلدە كۆرسەتكەن بولۇپ، ئاتلانتادىن تېز كېتىۋالاتتى. ئاھ، تارا ئۇنىڭ كۆڭلىدە شۇ قەدەر بىخەتەر ۋە بۇ يەردىكى پۈتكۈل جەبىر - چاپالاردىن مۇستەسنا بىر ماكان ئىدى - دە.

سىكارلېت ئۇ يەرگە بېرىپ ئاپىسىنى كۆرۈشكە تەقەززائىدى، بۇ خىل تەقەززالىق ئىلگىرى ئۇنىڭدا ھازىرقىدەك كۈچلۈك ئەمەس ئىدى، ئاپىسىنىڭ يېنىدىلا بولسا ھەرقانچە قورقۇنچلۇق ئىش يۈز بەرسىمۇ ئۇنىڭدىن قورقمايتتى. ئۇ ھەر كۈنى ئەتىدىن كەچكىچە زەمبىرەكلەرنىڭ گۈمبۈرلەشلىرىنى ئاڭلاپ، كەچتە كارىۋىتىغا چىققاندا، ئەتە ئەتىگەندە مېلانىيەگە ئاتلانتادا بىر كۈنمۇ تۇرغۇچىلىكىم قالمىدى، ئەمدى قايتىمىسام بولمايدۇ، ئەمدى سەن مادې خانىمنىڭ ئۆيىدە تۇرغىن، دەيمەن، دەپ ئويلايتتى، لېكىن بېشى ياستۇققا تېگىشى بىلەنلا ئاشلىپىنىڭ خوشلاشقان چاغدىكى يۈرىكى ئازاپتا، ئەمما چىرايىدا مەجبۇرىي كۈلكە ئويىناپ تۇرغان قىياپىتىنى، «سىز مېلانىيەنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالالايسىز، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ سىز ئىرادىلىك...

ماڭا جاۋاب بېرىڭ» دېگەنلىكىنى ئېسىگە ئېلىپ بوشىشىپلا كېتەتتى. راست، ئۇنىڭغا ئۇ ۋەدە بەرگەن، ئۇ ھازىر نەلەردىمۇ ئۆلۈپ ياتقاندۇ. نەدىلا ياتقان بولسۇن، ئۇ ئۇنىڭ ۋەدىسىدە تۇرغان - تۇرمىغانلىقىنى كۆزىتىپ ياتىدۇ. ئۇ ھايات بولسۇن، ياكى ئۆلگەن بولسۇن، ئۇنى نائۇمىد قويۇشقا ھەرگىز بولمايدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن ھەرقانچە كۆپ بەدەل تۆلەشكە توغرا كەلسىمۇ مەيلى. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت كۈنلىرىنى ئاتلانتادا ئۆتكۈزۈۋەردى.

ئېلىپن ئۇنىڭغا تاراغا قايتىپ كېلىش توغرىلۇق كۆپ قېتىم خەت يازدى. سىكارلېت ئاپىسىغا يازغان جاۋاب خەتلىرىدە مۇھاسىرە ۋاقتىدىكى خەتەرلىكلەرنى ئامال بار كىچىكلىتىپ يازاتتى، ئەمما مېلانىيەنىڭ ھازىر تارتىۋاتقان دەردىنى تەپسىلىي بايان قىلاتتى، مېلانىيە يەڭگىچ بولغاندىن كېيىنلا قايتىدىغانلىقىنى ئېيتاتتى. ئېلىپن ئۇغقاندارچىلىقى بار ھەم ئۇنىڭغا بەكمۇ ئەھمىيەت بېرىدىغان ئايال بولغاچقا، كېيىنكى خەتلىرىدە سىكارلېتنى بەكمۇ مەجبۇرلاپ كەتمىدى، ئەمما پىرىسىي بىلەن ۋادىنى ئەۋەتىۋېتىشنى تەلەپ قىلدى.

سىكارلېتمۇ ئاپىسىغا ئوخشاش ۋادىنى ئاتلانتادىن كەتكۈزۈۋېتىشكە ئالدىراپ تۇراتتى. ۋاد ئەتىدىن كەچكىچە قورقۇپلا يۈرەتتى، زەمبىرەك ئاۋازىنى ئاڭلىسىلا قورقۇپ زۇۋانى تۇتۇلۇپ قالاتتى، زەمبىرەك ئاۋازى توختىغان چاغدىمۇ ئەركىن يۈرمەي سىكارلېتنىڭ ئېتىكىگە يۆگىشىپلا يۈرەتتى. كەچتە ئۇخلاشتىن، قاراڭغۇدىن، ئۇخلاپ قالغاندا شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئېلىپ قېچىپ كېتىشىدىن قورقاتتى. يېرىم كېچىلەردە ئويغىنىپ كېتىپ يىغلاپ كەتسە، سىكارلېتنىڭ نېرۋىلىرى تارتىشىپ چىشلىرى غۇچۇرلاپ كېتەتتى. ئەمەلىيەتتە، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاشلا قورقۇپ ياتاتتى. ۋاد ئۈچۈن تارادىن مۇۋاپىق يەر يوق ئىدى، شۇڭا پىرىسىي بىلەن ۋادىنى دەررۇ ئاپىرىۋېتىش كېرەك، ئاندىن قايتىپ كېلىپ

مېلانىيەگە قارىسىمۇ بولىدۇ.

لېكىن، سىكارلېت بالىسىنى تېخى ماغدۇرماي تۇرۇپلا، شىماللىقلارنىڭ جەنۇبقا تاشلىنىپ، ئاتلانتا بىلەن چۈنېسبورونىڭ ئارىلىقىدىكى تۆمۈر يول بويلىرىدا جەنۇب تەرەپنىڭ قوشۇنلىرى بىلەن تۇتۇشۇپ قالغانلىقىنى ئاڭلاپ قالدى. ئەگەر شىماللىقلار پىرسىي بىلەن ۋاد ئولتۇرغان پويىزنى توسۇۋالسا... بۇنى ئويلاپ، سىكارلېت بىلەن مېلانىيەنىڭ چىرايى بىردىنلا ئاقىرىپ كەتتى، چۈنكى ئۇلار شىماللىقلارنىڭ بالىلار بىلەن ئاياللارنى تۇتۇۋالسا قانداق ۋەھشىلىكلەرنى قىلىدىغانلىقىنى بىلىشەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ۋادنى يولغا سالماي، ئاتلانتادا ئۆزلىرى بېقىپ تۇرىدىغان بولدى. ۋاد خۇددى ئاپىسىنىڭ ئېتىكىنى قويۇۋەتسە كىچىككىنە جېنىدىن ھازىرلا ئايرىلىپ قالىدىغاندەك سىكارلېتنىڭ ئېتىكىگە ئېسىلىپ يۈرۈۋەردى.

7 - ئاينىڭ ئىسسىقىدا پۈتۈن بىر ئاي جەڭ داۋاملىشىپ، زەمبىرەكلەر كېچە - كۈندۈز توختىماي ئېتىملىپ تۇردى. ئادەملەرمۇ بۇ ھالەتكە كۆنۈپ كەتتى. قورقۇنۇپ بولار، مۇشۇنچىلىك بولار، دېيىشىدىغان بولدى. ئىلگىرى ئۇلار مۇھاسىرىنىڭ گېپىنى ئاڭلىسا بەكمۇ قورقۇپ كېتىشەتتى، ھازىر بۇ ئىش رېئاللىققا ئايلىنىپ بولغاندىن كېيىن، شۇنچىلىكلا ئىش ئىكەنغۇ، دېيىشىدىغان بولدى. تۇرمۇشلىرى ئىلگىرىكىدىن ئانچە قېلىشمايتتى. ئەلۋەتتە، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ھازىر يانار تاغنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇشقانلىقىنى بىلىشەتتى، ئەمما يانار تاغ پارتلىمىغۇچە ئۇلار ھېچنېمە قىلىشالمايتتى. شۇڭا، ھازىر نېمىگە ئۈنچە ئالدىرايدۇ؟ تېخى، يانار تاغ پارتلىماي قېلىشىمۇ مۇمكىنغۇ؟ قاراڭ، گېنېرال خود شىماللىقلارنىڭ ئالدىنى توسۇپ شەھەرگە كىرگۈزمەيۋاتامدۇ! ئاتلىق ئەسكەرلەر پولىكى ماكونغا تۇتىشىدىغان تۆمۈر يولنى مەھكەم ساقلاۋاتامدۇ؟ شېرمان ئۇنى ئالىمەن دەپ ھەرگىز خىيال قىلمىسۇن!

بىراق، ئادەملەر زەمبىرەك ئوقلىرى توختىماي چۈشۈۋاتقان، ئاشلىق بارغانسېرى كەمچىل بولۇۋاتقان ئەھۋال ئاستىدا ھېچ ئىش بولمىغاندەك يۈرۈۋاتقان، يېرىم ئىنگىلىز مىلى نېرىدىكى شىماللىقلارنى نەزەر كۆزىگە ئىلمايۋاتقان، ئاكوپلاردا جۈل - جۈل كىيىملەر بىلەن يەرگە چاپلىشىپ يېتىۋاتقان جەنۇب ئارمىيەسىگە بولغان ئىشەنچىنى يوقاتمىغان بولسىمۇ، كۆڭۈللىرىنىڭ بىر يېرىدە ئەتە نېمە ئىش بولار، دېگەن ئەندىشلىك قورقۇنچىلارمۇ يوق ئەمەس ئىدى. ئەندىشە، غەم - قايغۇ، ئاچارچىلىق ۋە بىردە كۈچىيىپ، بىردە پەسىيىپ تۇرىدىغان ئۈمىدلىنىشلەر ھەم كۈندىن - كۈنگە چوڭقۇرلىشىپ بېرىۋاتقان ئازاب - ئوقۇبەتلەر ھازىرقى ۋەزىيەتنىڭ نېپىز پوستىنى ئاستا - ئاستا تېخىمۇ نېپىزلىتىپ، تېز ئارىدا ئۇنىڭ ئەسلىي ماھىيىتىنى كۆرسىتىپ قويدىغاندەك تۇراتتى.

سىكارلېت دوستلىرىنىڭ چىرايى ۋە بىر - بىرىگە بېرىشىدىغان تەبىئىي تەسەللىملىرىدىن ئۆزىگە جاسارەت تېپىپ، بولار ئىش بولدى، ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرمەكتىن ئۆزىگە ئامال يوق، دەپ تەقدىرگە تەن بەردى. شۇڭا، بۇرۇنقىدەك، زەمبىرەكنىڭ ئاۋازىنى ھەر ئاڭلىسا چىرقىراپ كەتمەيدىغان، مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىغا يۈگۈرۈپ كىرىپ بېشىنى پۈركەپ يېتىۋالمايدىغان، يەنە تېخى قورقۇنچىنى بېسىۋېلىپ: «بۇ ئوق يېقىنلا يەردىن ئېتىلغان، شۇنداقمۇ؟» دەيدىغان بولدى.

ئۇنىڭ بۇرۇنقىدەك قورقمايدىغان بولۇپ قېلىشىنىڭ يەنە بىر سەۋەبى، ھازىرقى تۇرمۇش ئۇنىڭغا خۇددى چۈشتەك بىلىنىۋاتاتتى. چۈش قورقۇنچلۇق، ئەمما رېئاللىق ئەمەس ئىدى، سىكارلېت ئوخارا ئۆزىنى ئۇ خىل قورقۇنچلۇق رېئاللىق ئىچىگە قويالمايتتى، ئۇنداق قىلىدىغان بولسا ئۇنىڭغا ھەر ۋاقىت ئۆلۈم خەۋپى يېتەتتى. ھايات بەزىدە تىپتىنچ ئۆتىدۇ، شۇ تىنچ ئۆتكەن قىسقىغىنا ۋاقىت ئىچىدە ئۈزۈل - كېسىل ئۆزگىرىپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس.

ئۇ ئىشلار راست ئەمەس، ئاز كۆرۈلىدىغان راست ئەمەس ئىشلار، راست بولىدىغان بولسا، تاڭ يورۇغاندا شۇنداق سۈزۈك كۆرۈنىدىغان كۆپكۈك ئاسمان قاپقارا بۇلۇتقا ئوخشاش زەمبىرەك ئىسلىرىدىن بۇلغىنىپ كېتەمدۇ؟ گۈللەرنىڭ خۇش پۇراقلىرى گۈپۈلدەپ پۇراپ تۇرغان چۈش مەزگىلى شۇنچىلىكىمۇ قورقۇنچلۇق كۆرۈنەمدۇ؟ زەمبىرەك ئوقلىرى ۋىترىلداپ كېلىپ شەھەر مەركىزىگە چۈشۈپ، خۇددى ئاخىرقى زامان بولغاندەك دەھشەتلىك پارتلامدۇ؟ ئوق پارچىلىرى نەچچە يۈز مېتىر ئېرىغا چاچراپ بېرىپ، ئادەملەر بىلەن ھايۋانلارنى پارە - پارە قىلىۋېتەمدۇ؟ شۇڭا، ئۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى راست ئەمەس.

ئىلگىرىكى خاتىرجەم چۈشلۈك ئۇيقۇلار ئەمدى يوق ئىدى. گەرچە جەڭ ئارىلىقلىرىدا جەڭ شاۋقۇنلىرى ئاز ۋاقتقا بېسىلىپ قالىدىغان چاغلار بولسىمۇ، لېكىن ھارۋىلارنىڭ تاراقلاپ مېڭىشلىرى، جەڭچىلەرنىڭ ئاكوپلاردىن يۈگۈرۈپ چىقىشلىرى، بەزىدە بىر باتالىپون ئەسكەرنىڭ بۇ رايوندىكى ئاكوپلاردىن شەھەرنىڭ ئۇ چېتىدىكى ئاكوپلارغا قاراپ يۈگۈرۈشلىرى، خەۋەرچى ئەسكەرلەرنىڭ خۇددى بۇ جەڭنىڭ تەقدىرى ئۆزى بىلەن چەمبەرچاس مۇناسىۋەتلىكتەك قوماندانلىق ئىشتابقا قاراپ جېنىنىڭ بارىچە يۈگۈرۈشلىرى ئاراملىقنى بۇزۇپ تۇراتتى.

دىمق ئاخشاملىرى ئەتراپ ئازراق جىمىمۇ قالاتتى، لېكىن بۇ خىل جىمىتلىق بىنورمال ئىدى، ھەتتا بۇ جىمىتلىقنىڭ بىنورماللىقىدىن چېكەتكىلەر، پاقىلار ۋە سوپىمىسوپىياڭلارنىڭ ئاۋازلىرىمۇ ئادەتتىكى چاغلاردىكىگە ئوخشاش چاڭىلداپ تۇرماي بىردىنلا جىمىپ كېتەتتى. بۇ جىمىتلىقنى مۇداپىئە لىنىيەسى تەرەپتىن ئاندا - ساندا ئېيتىلىپ قالغان كونا ئوۋ مىلتىقلىرىنىڭ ئاۋازى بۇزۇپ تۇراتتى.

بېرىم كېچىلەردە، چىراغ ئۆچكەن، مېلانىيە ئاللىبۇرۇن ئۇخلاپ قالغان، پۈتۈن شەھەر تىمتاسچىلىققا چۆمگەن

چاغلاردىمۇ، سىكارلېت دەرۋازىدىكى تۆمۈر ھالقىنىڭ شاراقىشىشلىرىغا، ئۆينىڭ ئىشىكىنىڭ بوش چېكىلىشلىرىگە قۇلاق سېلىپ ياتاتتى.

بەزىدە چىرايلىرىنى پەرق قىلغىلى بولمايدىغان جەڭچىلەر قاراڭغۇ كارىدوردا تۇرۇپ ئۇنىڭغا تەڭلا گەپ قىلاتتى. بەزىلىرى سىلىق ئاھاڭدا: «خانىم، مالاللىق يەتكۈزۈپ قويدۇق، ئەيبىكە بۇيرۇماڭ، ماڭا ۋە ئېتىمغا ئىچكۈدەك سۈيىڭىز بارمىدۇ؟» دېيىشەتتى. بەزىلىرى تاغلىقلارنىڭ تەلەپپۇزى، بەزىلىرى جەنۇبلۇقلارنىڭ شېۋىسى بىلەن گەپ قىلاتتى. بەزىلىرى دېڭىز بويلىرىدىكى ئادەملەردەك تولىمۇ سىلىق ۋە بوش سۆزلەيتتى، بۇ ئاۋازلار بەزىدە ئۇنىڭغا ئاپسىنىڭ ئاۋازىنى ئەسلىتەتتى.

— خانقىز، مېنىڭ بىر ئاغىنەم بار ئىدى، ئۇنى دوختۇر خانغا ئېلىپ كېتىۋاتاتتىم، مۇشۇ يەرگە كەلگەندە ماڭالماي قالدى، ئۆيىڭىزگە ئەكىرسەم بولارمۇ؟

— خانىم، يەيدىغانغا نېمىلا بولسا مەيلى ئىدى، سىزدە بولسا ئازراق قوناق پوشكىلى بەرگەن بولسىڭىز.

— خانىم، ئەدەپسىزلىكىمنى كەچۈرۈڭ، مۇشۇ كارىدوردا بىر كېچىنى ئۆتكۈزۈۋالسام بولارمۇ؟ مەن بۇ يەردىكى ئەتىراپتىكى ئۇلارنىڭ ھىدىنى ھىدلاپ خۇددى يۇرتۇمغا بارغاندەك بولۇپ قالدىم، شۇڭا قورقمايلا سىزگە ...

ياق، بۇ كېچىلەر راست ئەمەس، ئۇنىڭ ھەممىسى چۈش، ئۇ جەڭچىلەر، بەدىنى ياكى چىرايىنى ئېنىق كۆرگىلى بولمايدىغان ئۇ جەڭچىلەر ئۇ قاباھەتلىك چۈشنىڭ بىر قىسمى. ئۇلارنىڭ سىكارلېتقا پەقەت ھارغىن ئاۋازلىرىلا ئاڭلانغان. سۇ بېرىش، يەيدىغان نەرسە بېرىش، كارىدوردا ياتقان جەڭچىگە ياستۇق قويۇپ بېرىش، يارىسىنى تېگىش، ياق، بۇ ئىشلارنىڭ ھېچقايسىسىنى ئۇ قىلمىغان.

7 - ئاينىڭ مەلۇم بىر كۈنى يېرىم كېچىدە ھېنرى تاغا ئىشىكىنى قاقتى. ئۇنىڭ كۈنلۈكى بىلەن سومكىسى

كۆرۈنمەيتتى، تومپىيىپ تۇرىدىغان قورسىقىمۇ ئىچىگە كىرىپ كېتىپتۇ، سېمىز ھەم قىزىل يۈزىنىڭ گۆشلىرىمۇ سالپىيىپ قاپتۇ. چاچلىرىنىڭ پاسكىنىلىشىپ كەتكەنلىكىنى دېمەيلا قويايلى. پۈتى يالاڭ ئاياغ، ھەممە يېرىنى پىت بېسىپ كەتكەن، قورسىقى ئېچىپ ئارانلا قاپتۇ، ئەمما سەپرا مېجەزى زادىلا ئۆزگەرمەپتۇ.

ئۇ: «بۇ بىر ئەخمىقانە ئۇرۇش، شۇنداقتىمۇ ماڭا ئوخشاش ئادەملەر مىلتىقلىرىنى ئېلىپ ئالدىنقى سەپكە كېتىۋاتىمىز» دېگەن بولسىمۇ، لېكىن قىزلارغا بەرگەن تەسىرىدە ئۇ بۇ ئۇرۇشقا رازىمەنلىك بىلەن قاتناشقاندى. چۈنكى، ئۇرۇش خۇددى ياشلارغا ئېھتىياجلىق بولغاندەك، ئۇنىڭغىمۇ ئېھتىياجلىق ئىدى، ئۇمۇ خۇددى ياشلارغا ئوخشاش ئىش قىلىۋاتاتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ سىكارلېتقا ياشلار قىلغانغا ئوخشاش ئىشلارنى قىلىۋاتقانلىقىنى، مېرۇپتېر بوۋاينىڭ ئۆزىگە يەتمەيدىغانلىقىنى خۇشال سۆزلەپ بەردى. مېرۇپتېرنىڭ بەل ئاغرىقى بار ئىدى، باشلىقى قايتىپ كېتىشنى ئېيتقان بولسىمۇ ئۇ ئۇنىماپتۇ.

ھېنرى تاغىنىڭ ۋاقتى ناھايىتى قىس ئىدى، ئوت سائەتلىككەلا كەلگەندى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ يەرگە كېلىپ - كەتكۈچە ئۇ ۋاقىتنىڭ يېرىمى تۈگەيتتى.

— قىزلار، بۇنىڭدىن كېيىن خېلى ئۇزاق ۋاقىتقىچە سىلەرنى كۆرۈشكە كېلەلمەسلىكىم مۇمكىن، — ئۇ مېلاننىيەنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ ئولتۇرۇپلا، سىكارلېت ئەكېلىپ بەرگەن بىرداس ئىسسىق سۇغا پۈتمىنى چىلىغاچ جاكارىلدى، — بىزنىڭ پۈلك ئەتە ئەتىگەندە يولغا چىقىدۇ.

— نەگە بارىدۇ؟ — مېلاننىيە ھەيران بولۇپ سورىدى ۋە دەرھاللا ئۇنىڭ بىلىكىگە ئېسىلدى.

— مېنى تۇتماڭ، — دېدى ھېنرى يىرگەنگەندەك قىلىپ، — بەدىنىمنى پىت بېسىپ كەتتى. ئۇرۇشتا پىت ۋە تولغاق بولمىسا ئۇ باراۋەتتەك بىر نېمە بولۇپ قالىدۇ. مەن نەگە بارىمەن؟ بۇنى

ئۇلارمۇ ماڭا دەيمىدى، ئەمما پەرز قىلالىدىم. بىز جەنۇبقا،
 جونېسپوروغا بارىمىز. ئەتە ئەتىگەندە يولغا چىقىمىز، پەرزىم
 خاتا بولمىسلا.

— ھە، نېمىشقا جونېسپوروغا بارىسىلەر؟
 — ئۇ يەردە ئۇرۇش بولۇۋاتقاچقا بولمامدۇ، خانقىز.
 شىماللىقلار كۈچى يەتسە ئۇ تۆمۈر يولنى بېسىۋالغۇسى بار.
 ئەگەر تۆمۈر يول ئۇلارنىڭ قولىغا ئۆتۈپ كېتىدىغان بولسا، ئۇ
 چاغدا خەير - خوش، ئاتلانتا، دەيدىغان گەپ.
 — ھېنرى تاغا، سىزنىڭچە، ئۇلار تۆمۈر يولنى
 تارتىۋالالارمۇ؟

— ياق، قىزلار، ئۇ مۇمكىن ئەمەس، بىز بار يەردە ئۇلارنىڭ
 تارتىۋېلىشى مۇمكىنمۇ؟ — ھېنرى تاغا ئۇلارنىڭ قورقۇمىسىراپ
 تۇرغان چىرايلىرىغا قاراپ كۈلۈپ قويدى. ئارقىدىن چىرايىغا
 جىددىي ئۈس بېرىپ سۆزىنى داۋام قىلدى، — ئۇ يەردە
 دەھشەتلىك جەڭ بولىدۇ، قىزلار. ئۇلارنى يەڭمىسەك زادىلا
 بولمايدۇ. بىلىشىڭلار كېرەككى، شىماللىقلار بارلىق تۆمۈر
 يوللارنى ئىگىلەپ، ماكونغا تۇتۇشىدىغان شۇ بىرلا يول قالدى.
 ئەمما، ئۇ يول ئۇلارنىڭ ئاخىرقى نىشانى ئەمەس، ئۇلار يەنە
 مىكدونو تاشيولىدىن باشقا پۈتۈن يوللارنى، ھەتتا چىغىر
 يوللارغىچە بېسىۋالدى. ئاتلانتا ھازىر تاغارنىڭ ئىچىدە
 تۇرۇۋاتىدۇ، تاغارنىڭ ئاغزى جونېسپورودا. ئەگەر شىماللىقلار ئۇ
 تۆمۈر يولنى قولغا چۈشۈرۈۋالىدىغان بولسا، تاغارنىڭ ئاغزىنى
 باغلاپ، بىزنى خۇددى چاشقانى تۇتقاندەك بىر - بىرلەپ تۇتۇشقا
 باشلايدۇ. شۇڭا، بىز ئۇ تۆمۈر يولنى ئۇلارغا بېرىپ
 قويمايلىقىمىز كېرەك... مەن بىر مەزگىل كەلمەيمەن، قىزلار،
 بۇ قېتىم سىلەر بىلەن خوشلىشىش ئۈچۈن كەلدىم، يەنە
 سىكارلېت ھازىرمۇ سەن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتامدۇ، يوق، بىلگۈم
 كەلدى، مېلانىيە.

— ئۇ مەن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتىدۇ، — دېدى مېلانىيە

يېقىملىق سۆزلەپ، — بىزدىن ئەنسىرىمەڭ، ئۆزىڭىزگە كۆپرەك پەخەس بولۇڭ، ھېنرى تاغا.

ئۇ مېلانىيەنى سۆيۈپ قويۇپ، ئاندىن پەستىكى ئاشخانغا چۈشتى، سىكارلېت ئۇ يەردە بىر قوناق ئېنى بىلەن بىرنەچچە ئالمنى بىر ياغلىققا ئورۋاتاتتى.

— ھېنرى تاغا، ئەھۋال ... ئەھۋال راستلا شۇنداق ئېغىرمۇ؟
— راست، ئېغىر! ئەمدى خام خىياللارنى تاشلاش كېرەك،
ھازىر بىز ئەڭ ئاخىرقى خەندەكلەرگە چېكىندۇق.

— سىزچە، ئۇلار تاراغمۇ بېسىپ كېلەرمۇ؟
— نېمە؟ — ھېنرى تاغنىڭ خەلق چوڭ بىر بالا - قازاغا
دۈچكېلىۋاتقاندا، ئۆزىنىلا ئويلايدىغان ئاياللارغا خاس بۇ گەپكە
خېلىلا ئاچچىقى كەلدى. ئارقىدىن ئۇنىڭ قورقۇمسىراپ تۇرغان
قايقۇلۇق چىرايىغا قاراپ يۇمشاپ قالدى.

— ئەلۋەتتە، ئۇلار ئۇ يەرگە بارمايدۇ. تارا تۆمۈر يولىدىن بەش
ئىنگىلىز مىلى ئېرىدا، شىماللىقلارغا بولسا تۆمۈر يول كېرەك.
بىراق، خانقىز، ھەرقانداق ئىشقا بۇنداق تار نەزەردە قارىماڭ، —
ئۇ بىردىنلا گەپتىن توختاپ قالدى، — بۈگۈن مەن شۇنچە ئۇزۇن
يولنى بېسىپ سىلەر بىلەن خوشلاشقىلى ئەمەس، مېلانىيەگە
يامان بىر خەۋەرنى يەتكۈزگىلى كەلگەندىم، ئەمما ئۇنىڭ ئالدىدا
زادىلا ئېغىز ئاچالمىدىم، ئۇ گەپنى سىزگە ئېيتا، سىز ئۇنىڭغا
بىر ئامال قىلىپ يەتكۈزۈپ قويۇڭ.

— ئاشلىقنىڭ خەۋىرىمۇ... سىز ئۇنىڭ... ئۆلگەنلىكىنى
ئاڭلىدىڭىزمۇ؟

— مەن ئاكويىتا بېلىمگىچە پاتقاقنىڭ ئىچىدە ياتسام، نەدە
يۈرۈپ ئۇنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلايمەن؟ — ياندۇرۇپ سورىدى بوۋاي
سەۋرىسىزلىنىپ، — ئۇنىڭ دادىسى، ۋىلىكېس ئەپەندى ئۆلۈپ
كەتتى.

سىكارلېت بىردىنلا ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ قالدى، قولىدا
ئوراپ بولمىغان نەرسىلەر شۇ پېتى تۇراتتى.

— بۇ گەپنى مېلانىيەگە يۈزتۇرا دېيەلمىدىم، سىز دەڭ، بۇ نەرسىلەرنى ئۇنىڭغا بېرىپ قويۇڭ.

ھېنرى تاغا يانچۇقىدىن ئېغىر بىر ئالتۇن سائەتنى، ئاللىبۇرۇن ئۆلۈپ كەتكەن ۋىلكېس خانىمىنىڭ كىچىك بىر پارچە سۈرىتىنى ۋە بىر تال تۈگمىنى ئېلىپ سىكارلېتقا بەردى. سىكارلېت ۋىلكېس ئەپەندىنىڭ قولىدا نۇرغۇن قېتىم كۆرگەن بۇ سائەتنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ راستلا ئۆلۈپ كەتكەنلىكىگە ئىشەندى ۋە قورقۇپ كېتىپ زۇۋان سۈرەلمەي قالدى. ھېنرى تاغا خاتىرجەم ئولتۇرالمىي قىسقا يۆتىلىپ قويۇپ، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياشقا قارىسام كۆڭلۈم تېخىمۇ يېرىم بولمىسۇن، دېگەندەك باشقا ياققا قاراپ ئولتۇرۇپ كەتتى.

— ئۇ ناھايىتى باتۇر ئادەم، بۇ گەپنى مېلانىيەگە ئېيتىپ قويۇڭ، ئۇ ئۇنىڭ قىزلىرىغا خەت يېزىۋەتسۇن، ئۇ بىر ئۆمۈر ياخشى جەڭچى بولۇپ ئۆتكەن، يېنىغا زەمبىرەك ئوقى چۈشۈپ ئۆلۈپ كەتتى. ئات ئېغىر يارىلىنىپتىكەن، مەن بوغۇزلىۋەتتىم. بىچارە ھايۋان ناھايىتى ياخشى بايتال ئىدى. تارلېتون خانىمغا سىز خەت يېزىپ ئۇنى بۇ ئەھۋالدىن خەۋەرلەندۈرۈپ قويۇڭ. بىر بوۋاي ئۈچۈن ئېيتقاندا، ياشلارنىڭ ئىشىنى قىلىپ ئۆلۈپ كەتسە ئارمىنى قالمىسا كېرەك.

— ئاھ، ئۇ ئۆلمەسلىكى كېرەك ئىدى، ئالدىنقى سەپكە بارمىسىمۇ بولاتتى. نەۋرىسىنىڭ چوڭ بولغىنىنى كۆرۈپ، ئاخىرقى ئۆمرىنى خاتىرجەم ئۆتكۈزسە بولماسمىدى، نېمىشقا بارىدۇ؟ ئەسلىدە ئۇ بۆلۈنۈشنى تەشەببۇس قىلمايتتى، ئۇرۇشقا نەپرەتلىنەتتى ھەم ...

— بىزمۇ شۇنداق ئويلىدۇق، ئەمما ئامال قانچە، — ھېنرى قوپاللىق بىلەن بۇرنىنى تاشلىدى، — سىز بىزگە ئوخشاش بوۋايلارنى شىماللىقلارغا نىشان بولۇپ بېرىشنى ياخشى كۆرىدۇ دەپ ئويلايمسىز؟ بۇ كۈنلەردە يۇقىرى تەبىقىدىكىلەر ئۈچۈن ئۇنىڭدىن باشقا يول يوق — دە. خوشلىشىدىغان چاغدا مېنى بىر

سۆيۈپ قويۇلۇش، قىزىم. مەندىن ئەنسىرىمەڭلار، مەن بۇ ئۇرۇشتىن ئامان قېلىپ ساق - سالامەت قايتىپ كېلىمەن.

سىكارلېت ئۇنى سۆيۈپ قويۇپ، پەلەمپەيدىن چۈشۈپ قاراڭغۇ ھويلىدىن غايىب بولغۇچە قاراپ تۇردى. ئاندىن دەرۋازىنىڭ ئېچىلغان، تاقاقنىڭ سېلىنغان ئاۋازى ئاڭلاندى. قولىدىكى نەرسىلەرگە قاراپ بىردەم تۇرۇپ كېتىپ، ئاندىن مېلانىيەگە بۇ خەۋەرنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئىتتىك مېڭىپ يۇقىرىغا چىقىپ كەتتى.

7 - ئاينىڭ ئاخىرىدا قارشى ئېلىنمايدىغان بىر خەۋەر تارقالدى. ھېنرى تاغا ئالدىن ئېيتقاندەك، شىماللىقلار ئايلىنىپ ئۆتۈپ جۇنېسبورۇغا ھۇجۇم قىلغان، ئۇلار شەھەرنىڭ جەنۇبىدىكى تۆت ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان يەردىن پويىز يولىنى ئۈزۈپ تاشلىغان. ئەمما، جەنۇبىنىڭ ئاتلىق ئەسكەرلىرى ئۇلارنى ناھايىتى تېزلا چېكىندۈرۈۋەتكەن. قۇرۇلۇش ئەترىتىدىكىلەر ئىسسىققا قارىماي تۆمۈر يولىنىڭ بۇزۇلغان يېرىنى چاپسانلا ياساپ بولغان.

سىكارلېت تەقەززا بولۇپ ساراڭ بولايلا دەپ قېلىۋاتاتتى. ئۈچ كۈنگىچە شۇنداق تەقەززالىق بىلەن كۈتۈپ تۇتىنچى كۈنى گېرالدىن خەت تاپشۇرۇۋالدى ۋە شۇندىلا خاتىرجەم بولدى. شىماللىقلار تاراغا بارماپتۇ، ئېتىشىۋاتقان ئاۋازنى ئاڭلاپتۇ، ئەمما ئۇلارنى كۆرمەپتۇ.

گېرالدى خېتىدە جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ شىماللىقلارنى تۆمۈر يولىدىن قانداق چېكىندۈرگەنلىكىنى، خۇددى ئۇ جەڭدە ئۆزى يالغۇز شەرەپ قۇچقاندەك ئاجايىپ يوغان گەپلەر بىلەن تەسۋىرلەپ كەتكەنىدى. جەڭچىلەرنىڭ باتۇرلۇقىنى ئۈچ بەتكە توشۇرۇپ يېزىپ، ئاخىرىغا كاررىنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقىنى قىستۇرۇپ قويۇپتۇ. ئۇنىڭ دېيىشىچە، يەڭگىل كېزىك بوپتۇ، سىكارلېت ئەنسىرىمىسىمۇ بولغۇدەك. ئۇ يەنە تۆمۈر يول ھازىر بىخەتەر قاتناۋاتقان بولسىمۇ، سىكارلېتنىڭ كەلمەسلىكىنى ئېيتىپتۇ.

ئوخارا خانىم سىكارلېت بىلەن ۋادىنىڭ مۇھاسىرە تۈگىمىگۈچە قايتىپ كەلمىگەنلىكىدىن خۇشال بولۇپ، ئۇلارنىڭ قىلغىنىنى توغرا دەپ ئويلاپتۇ. سىكارلېتنىڭ چېركاۋغا بېرىپ كاررىن ئۈچۈن دۇئا - تىلاۋەت قىلىپ قويۇشىنى ئۆتۈنۈپتۇ.

سىكارلېت ئاپسىنىڭ بۇ تاپشۇرۇقىنى ئاڭلاپ تولىمۇ خىجىل بولدى. چۈنكى، ئۇنىڭ چېركاۋغا بارمىغىنىغا بىرنەچچە ئاي بولغانىدى. ئەگەر بۇرۇن بولغان بولسا چېركاۋغا بارمىغىنىنى گۇناھ دەپ بىلەتتى. ھازىر ئۇ ئاپسىنىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئىتتىك مېڭىپ ھۇجرىسىغا كىرىپ «ئەتىرگۈل ئايىتى» نى بىر قېتىم ئوقۇپ چىقتى، ئەمما ئورنىدىن تۇرغاندا ئۆزىنى بۇرۇنقىدەك راھەت سەزمىدى. يېقىندىن بېرى مىڭلىغان ئادەملەر تەڭرىگە ھەر كۈنى تېۋىنىۋاتقان بولسىمۇ، تەڭرى ئۇلارنىڭ ھالىغا پەقەتلا يەتمەيۋاتاتتى.

ئۇ گېرالدىنىڭ خېتىنى قوينىغا سېلىۋالدى، ھەر قېتىم ئۇنى تۇتۇپ قويسا تارا بىلەن ئاپسى ئۆزىنىڭ يېنىدىكىدەك ھېسسىياتتا بولاتتى. مېھمانخاننىڭ دېرىزىسىگە قويۇپ قويغان چىراغنىڭ ئالتۇندەك سۇس سېرىق يورۇقى قاراڭغۇ كارىدورنى غۇۋا يورۇتۇپ تۇراتتى. ئۇ ئىشكىنىڭ ئالدىدىكى كارىدوردا ئولتۇراتتى. قىزىل، سېرىق ئەتىرگۈللەر بىر - بىرىگە گىرەلىشىپ كەتكەن بولۇپ، سىكارلېتنىڭ ئەتراپىدا خۇددى تامدەك چىرايلىق تۇراتتى. ئەتراپ جىمجىت ئىدى. كۈن پاتقاندىن بېرى مىلتىقلارنىڭ ئاۋازلىرىمۇ ئۆچكەن ئىدى، دۇنيا ئادەملەردىن ئىنتايىن يىراقتا تۇرۇۋاتقانداك بىلىنەتتى. سىكارلېت ئۆزى يالغۇز ئورۇندۇقنى بوش لىڭشىتىپ ئولتۇراتتى. تارادىن كەلگەن خەتنى ئوقۇپ كۆڭلى پەرىشان ئىدى، كىملا بولسۇن، بىرسىنىڭ شۇ تۇرقىدا ئۆزىگە ھەمراھ بولۇشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. لېكىن، مېرۋېتپەر خانىم دوختۇرخانىدا، مادې خانىم ئالدىنقى سەپتىن قايتقان ئوغلى پىلنى كۈتۈش بىلەن، مېلاننىيە ئاللىبۇرۇن ئۇخلاپ قالغان، ئۇشتۇمتۇت كېلىپ قالىدىغان

مېھمانلارمۇ يوق، ئۆتكەن ھەپتىدەك دائىم كېلىپ تۇرىدىغان ئادەملەرمۇ كۆرۈنمەيدۇ. ماڭالايدىغانلىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئاكوپلاردا ياكى جونىسبورونىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارغا شىماللىقلار بىلەن ئېلىشقىلى كېتىشكەن.

ئۇ ئىلگىرى بۇنچىلىك غېرىبىسىنىپ باقمىغانىدى، بۇنداق بولۇشىنىمۇ ھەم ياخشى كۆرمەيتتى، چۈنكى يالغۇز ئولتۇرۇپ قالسىلا خىيالغا بېرىلىپ كېتەتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە يېقىندىن بېرىقى خىياللىرى ئادەمنى ئانچە خۇشال قىلىدىغانمۇ خىياللار ئەمەس ئىدى، باشقىلارغا ئوخشاش، ئۇمۇ ئۆتكەن ئىشلارنى، ئۆلۈپ كەتكەنلەرنى ئويلايدىغان بولۇپ قالغانىدى.

بۈگۈن كېچە ئاتلانتا شۇنچىلىك جىمجىت ئىدى. ئۇ كۆزلىرىنى يۇمۇپ ئۆزىنى تاراغا بېرىپ قالغاندەك ئويلاپ قالدى. ئۇ يەرنىڭ تۇرمۇشى پەقەتلا ئۆزگەرمىگەن ھەم ئۆزگىرىشمۇ مۇمكىن ئەمەس، ئەمما بۇرۇنقى ھالىتىگە قايتىشى يوق گەپ ئىدى، ئۇ تارلېتون ئائىلىسىدىكى تۆت ئاكا - ئۆكىنى: سېرىق چاچ قوشكېزەكلەر بىلەن توم ۋە بويدىنى ئەسلەپ قاتتىق قايغۇدا خۇددى بوينىنى بىرسى سىقىۋالغاندەك بولدى. ستۇئارت بىلەن بويد ئىككىسىنىڭ بىرسى ئۇنىڭ ئېرى بولۇپ قېلىشى مۇمكىن ئىدىغۇ؟ ئەمدى تاراغا قايتىپ بارسا دەرەخلىك يولدا ئالدىغا كۈلۈپ، ئويناپ چىقىدىغان ئۇ يىگىتلەر يوق. رايڧورد كالۋېرت تانىغا ئاجايىپ ئۈستى يىگىت ئىدى، ئەمدى ئۇ ئۇنىڭ بىلەن مەڭگۈ تانسا ئوينىيالمىدۇ. موندۇ ئائىلىسىدىكى بىر توپ يىگىتلەر، پاكار بوي جوئى فونتائىن، يەنە ...

«ئاھ، ئاشلىپ، — ئۇ ئىككى قولى بىلەن بېشىنى چاڭگاللاپ تۇرۇپ يىغلاپ كەتتى، — سىزنىڭ بۇ دۇنيادا يوق ئىكەنلىكىڭىزگە مەڭگۈ ئىقرار ئەمەسمەن!»

شۇ ئارىلىقتا دەرۋازىنىڭ غاچ قىلىپ ئېچىلغان ئاۋازى ئاڭلاندى. ئۇ دەررۇ بېشىنى كۆتۈردى ۋە قولىنىڭ دۈمبىسى بىلەن ياش بىلەن خىرەلىشىپ كەتكەن كۆزلىرىنى سۈرتۈپ

ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى. رېت باتلىر دەۋازىدىن كىرىپ كېلىۋاتاتتى، قولىدا كەڭ گىرۋەكلىك پاناما قالپىقى بار ئىدى. سىكارلېت ئۆتكەن قېتىم ئۇنىڭ پەيتونىدىن ئۇشتۇمتۇت چۈشۈپ قالغاندىن بېرى ئۇنى پەقەتلا ئۇچراتمىغانىدى. شۇ چاغدا ئۇ ئۇنىڭ بىلەن ئىككىنچى ئۇچراشمايمەن، دەپ ئۆزىگە ئۆزى قەسەم قىلىۋەتكەنىدى. لېكىن، ھازىر بىرسىنىڭ كېلىپ ئۆزى بىلەن پاراڭلىشىپ، خىياللىرىنى ئاشلىپىدىن باشقىغا يۆتكىۋېتىشىنى ئارزۇ قىلىپ ئولتۇرغاچقا، دەررۇ ئۇ خىياللىرىنى ئۆزىدىن نېرى قىلىۋەتتى. باتلىرىنىڭمۇ ئۇدۇل كېلىپ ئۇنىڭ يېنىدا ئولتۇرغىنىغا ۋە ئۇ قېتىمقى ئىش توغرىلىق ئېغىز ئاچمىغىنىغا قارىغاندا، ئۇمۇ ئۇ ئىشلارنى ئۇنتۇغان ياكى يالغاندىن ئۇنتۇغان بولۇۋالغانىدى.

— ماكونغا كەتمەيسىز — دە. پىتتىي ھاممىنىڭ كەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ سىزنىمۇ كەتتىمىكىن دەپ قاپتىمەن. قارىسام، چىرىغىڭىز يېنىق تۇرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن سوراپ باقاي دەپ كىردىم. نېمىشقا كەتمىدىڭىز؟

— ئۇنىڭغا ھەمراھ بولۇپ قالدىم، شۇ، ئۇ ... ھىم، ئۇ ھازىر ھېچ يەرگە بارالمايدۇ.

سىكارلېت چىراغنىڭ غۇۋا يورۇقىدا ئۇنىڭ قاپقىنى تۈرگەنلىكىنى كۆردى.

— سىز بۇ گېپىڭىز بىلەن ماڭا ۋىلكېس خانمىنىڭمۇ مۇشۇ يەردە ئىكەنلىكىنى بىلدۈرمەكچىمۇ؟ مەن بۇ ئەخمىقانە ئىشنى زادىلا ئاڭلاپ باقماپتىمەن. ئۇنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىدا بۇ يەردە قېلىشى ئىنتايىن خەتەرلىك.

سىكارلېت خىجىل بولۇپ گەپ قىلالماي قالدى. چۈنكى، ئۇ مېلانىيەنىڭ ئەھۋالىنى ھەرقانداق بىر ئەر كەككە ئېيتسا بولمايتتى. ئۇنى تېخىمۇ بىئارام قىلغىنى، رېت باتلىرىنىڭ مېلانىيەگە ھازىر خەۋپ بولۇپ تۇرۇۋاتقان ئىشنى بىلىپ قالغانلىقى ئىدى. بويتاق بىر ئەرنىڭ بۇنداق ئىشلارنى بىلىشى

يۈز كېتىدىغان ئىش ئەمەسمۇ.

— سىز ماڭىمۇ خەۋپ يېتىدىغانلىقى توغرىلۇق ئازراقمۇ دەپمىدىڭىز، بۇ ئىشىڭىز ئادىللىق ئەمەس، — دېدى سىكارلېت سەل تارلىق قىلغاندەك قىلىپ.

باتلېرنىڭ كۆزلىرى ئاجايىپ نۇرلىنىپ كەتتى.

— مەن سىزنى شىماللىقلارنىڭ بوزەك قىلىشىدىن ساقلاپ قېلىشقا ھەرقاچان تەييار.

— بىلىمىدىم، بۇ خۇشامەت گەپمۇ قانداق، — دېدى سىكارلېت گۇمانىي تەلەپپۇزدا.

— ئەلۋەتتە، ئۇنداق ئەمەس، — دېدى باتلېر جاۋابەن، — سىز زادى قاچان ئەرلەرنىڭ ئىختىيارى قىلغان گەپلىرى ئىچىدىن خۇشامەت سۆزلىرىنى ئىزدەيدىغان بولارسىز؟

— كۆزۈم يۇمۇلغاندا، — جاۋاب بەردى سىكارلېت مېيىقىدا كۈلۈپ قويۇپ. كۆڭلىدە بولسا، ئەرلەرنىڭ دائىم كېلىپ ئۆزىگە خۇشامەت قىلىپ تۇرۇشىنى ئويلايتتى، ئەمما رېت باتلېر بىر قېتىممۇ ئۇنداق قىلمىغانىدى.

— سىز مۇشۇ ئىشتا بولسىمۇ راست گەپ قىلىدىڭىز، — دېدى باتلېر.

ئۇ تاماكا قۇتىسىنى ئېچىپ ئىچىدىن تاماكا ئالدى، ئاۋۋال بۇرنىغا ئەكېلىپ پۇراپ بېقىپ ئاندىن تۇتاشتۇردى. تۈۋرۈككە يۆلىنىپ ئىككى تىزنى قۇچاقلاپ ئولتۇرۇپ چېكىشكە باشلىدى. سىكارلېت ياتما ئورۇنداقتا بىر خىلدا لىڭشىپ ئولتۇراتتى. ئىككىسىنىڭ ئەتراپى جىمجىت، قاپقارا تۈن پەردىسى شۇنچىلىك قويۇق ۋە ئىللىق ئىدى. ئەتىرگۈللەرنىڭ ئارىسىدا ئۇخلاپ قالغان بۆلبۈل بىردىنلا ئويغىنىپ كەتتىمۇ قانداق، سايراپ كەتتى، ئارقىدىن خۇددى خىيالغا پېتىپ قېلىۋاتقاندەك سايراشتىن يەنە توختاپ قالدى.

بىردىنلا قاراڭغۇلۇق ئىچىدىن رېت باتلېرنىڭ بوش، ئەمما يېقىملىق كۈلگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

— سىز شۇڭلاشقا ۋىلكېس خانىمنىڭ يېنىدا قاپتىكەنسز - دە. بۇ مەن ئۇچرىغان ئەڭ غەلىتە ئەھۋال ئىكەن.
— مەن ھېچقانداق بىر غەلىتىلىك كۆرمىدىم، — دەپ جاۋاب بەردى سىكارلېت خاتىرجەمسىزلىنىپ. ئۇ بىردىنلا ھوشيارلاشتى.

— راستمۇ؟ ئۇنداق بولسا سىز مەسىلىگە ئويىپكىتىپ قارىمايدىكەنسز. ئىلگىرىكى چاغلاردا سىز ماڭا ۋىلكېس خانىمغا ئاران چىداپ تۇرۇۋاتقاندەك تەسىر بەرگەندىڭىز، ئۇنى گالۋاڭ ھەم ئەخمەق دەپ بىلەتتىڭىز، ئۇنىڭ ۋەتەنپەرۋەر ئىدىيەسىدىن بىزار ئىدىڭىز، پۇرسەت تاپسىڭىزلا ئۇنىڭغا نەشتىرىڭىزنى سانجىۋالاتتىڭىز. شۇڭا، مەن بۇ ئىشىڭىزنى مۇقەررەر ھالدا غەلىتە ھېس قىلىپ قېلىۋاتمەن. زەمبىرەك ئوقلىرى توختىماي گۈمبۈرلەپ تۇرغان مۇشۇنداق بىر ۋاقىتتا ئۇنىڭغا ھەمراھ بولۇپ تۇرغۇدەك بۇنداق مەردانلىك سىزگە نەدىن كەلگەندۇ؟ ئېيتىڭىز، سىز زادى نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىدىغان بولۇپ قالدىڭىز؟

— چۈنكى، ئۇ چارلېسنىڭ سىڭلىسى ... ئۇنىڭ ئۈستىگە مېنى ئۆز ھەمىشىرىسىدەك كۆرىدۇ، — سىكارلېت بۇ گېپىدىن يۈزى قىزىرىپ ۋىلىلداپ تۇرسىمۇ دەيدەبىلىك سۆزلەشكە تىرىشتى.

— ئۇ ئاشلىپىنىڭ تۇل قالغان ئايالى بولغاچقىلا سىز شۇنداق قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن.

سىكارلېت ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى، يۈرىكىدىكى غەزىپىنى تەستە بېسىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— سىز ئۆتكەندە ماڭا قاتتىق ئەدەپسىزلىك قىلغان، ھازىر مەن شۇ چاغدا قىلغىنىڭىزنى كەچۈرەي دەپ تۇراتتىم. ئەگەر شۇ تۇرقىدا كۆڭلۈم پاراكەندە ئولتۇرمىغان بولسام، سىزنى بوسۇغىدىن كىرگۈزمىگەن بولاتتىم ... ئۇنىڭ ئۈستىگە ...

— ئولتۇرۇپ ئۆزىڭىزنى بېسىۋېلىڭ، — ئۇنىڭ تەلپۈزى

بىر ئاز ئۆزگەردى. ئۇنى بىلىكىدىن تارتىپ ئورۇندۇققا
ئولتۇرغۇزۇپ قويدى، — ئېيتىڭغا، كۆڭلىڭىز نېمىگە شۇنچە
پاراكەندە؟

— ھىم، بۈگۈن تارادىن خەت كەلدى. شىماللىقلار ئۇ يەرگە
يېقىنلاپ كەپتۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە كارىن كېزىك بولۇپ قاپتۇ.
شۇڭا... شۇڭا... ھازىر مەن قايتىپ كېتەي دېسەممۇ، ئاپام
كېزىكىنى يوقتۇرۇۋېلىشىمدىن قورقۇپ بېرىشىمغا ئۈنمايدۇ.
— سىز ئۇ ئىش ئۈچۈن يىغلاپ يۈرسىڭىز بولمايدۇ، —
ئۇنىڭ تەلەپپۇزى خېلىلا يۇمشىدى، — سىز ھازىر ئاتلانتادا،
شىماللىقلار كەلگەن تەقدىردىمۇ، بۇ يەردە تارادىكىگە قارىغاندا
خەتەرسىز تۇرالايسىز. ئۇلار سىزگە زىيان سالمايدۇ، ئەمما
كېزىك سىزنى يىقتىدۇ.

— شىماللىق ئالۋاستىلار ماڭا زىيان سالمامدۇ؟ سىز نېمە
ئۈچۈن ماڭا ئادەم ئالدايدىغان بۇنداق گەپلەرنى قىلىسىز؟
— سۆيۈملۈك خانقىز، شىماللىقلار ئالۋاستى ئەمەس، سىز
ئويلىغاندەك ئۇلارنىڭ باشلىرىدا مۇڭگۈزى، پۇتدا ئۇزۇن تۇيىقى
يوق. ئۇلارمۇ جەنۇبۇقلارغا ئوخشاش چىرايلىق ئادەملەر...
ئەلۋەتتە، ئەدەپ — قائىدىدە بىر ئاز ئارقىدىراق، گەپ — سۆزلىرى
بىر ئاز قوپال.

— شىماللىق ئالۋاستىلار...

— سىزگە باسقۇنچىلىق قىلارمۇ؟ مېنىڭچە، شۇنداق ئىيتى
بولسىمۇ ئۇ ئىشنى قىلمايدۇ.

— سىز ماڭا يەنە مۇشۇنداق قوپال گەپ قىلىدىغان بولسىڭىز
ئۆيگە كىرىپ كېتىمەن، — كەسكىنلا دېدى ئۇ ۋە ئەتراپ
قاراڭغۇ بولغاچقا، ئۆزىنىڭ قىزىرىپ كەتكەنلىكىنى باتلىرىنىڭ
كۆرمىگەنلىكىدىن خۇش بولدى.

— راستىڭىزنى ئېيتىڭغا، سىز ئىچىڭىزدە شۇنداق
ئويلىغانمۇ، يوق؟

— ئۇنداق ئويلىمىدىم.

— ئەمەلىيەتتە، شۇنداق ئويلىدىڭىز. ئىچىڭىزدىكىنى بىلىۋالغىنىم ئۈچۈن مەندىن رەنجىسىڭىز بولمايدۇ - دە. ئەركە ئۆگىنىپ قالغان، قائىدىلىك جەنۇبلۇق خانىملارلا شۇنداق خىياللاردا بولىدۇ ھەم شۇنداق ئىشنىڭ بولۇپ قېلىشىدىن ئەنسىرەيدۇ. سىز بىلەن بەسلىشمەنكى، مېرۋېتېر خانىمغا ئوخشاش پۇللۇق تۇل خوتۇنلارمۇ ...

سىكارلېت زۇۋان سۈرمەي ئۆزىنى چىڭ تۇتۇپ ئولتۇردى. دېمىسىمۇ يېقىندىن بېرى خانىملاردىن بىر - ئىككىسى بىر يەردە بولسىلا مۇشۇ ئىش توغرىلۇق كۈسۈرلىشاتتى، ئەمما ئۇ ئىشلارنى ۋىرگىنىيەدە، تېننېستتا ياكى يۇرتتىن يىراق جايلاردا يۈز بېرىپتۇ، دېيىشەتتى. ئۇلارنىڭ دېيىشىچە، شىماللىقلار ئاياللارغا باسقۇنچىلىق قىلاتتى، بالىلارنىڭ قورساقلىرىنى نەيزە تىقىپ ياراتتى، قېرىلارنىڭ ئۆيلىرىنى كۆيدۈرۈۋېتەتتى. بۇ ئىشلارنى كۈچىغا چىقىپ چار سالماغىنى بىلەن ھەممە ئادەم ئېنىق بىلەتتى. ئەگەر رېت باتلىر ئازراق بولسىمۇ ئەدەپ - قائىدىنى بىلىدىغان بولسا بۇ ئىشنىڭ راستلىقىنى تەن ئالغان، ئۇ توغرىلۇق دەتالاش قىلمىغان بولاتتى. چۈنكى، بۇ چاقچاق قىلىدىغان ئىش ئەمەس - دە.

سىكارلېت ئۇنىڭ پىخىلداپ كۈلۈۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. بەزىدە ئۇ ئادەمنى شۇنچىلىك بىزار قىلىدۇ، كۆپ چاغلاردا شۇنداق. بىر ئەر كىشىنىڭ ئاياللارنىڭ ئىچىدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇشى ئىنتايىن قورقۇنچلۇق ئىش. ئادەم ئۇنداق چاغدا ئۆزىنى ئۇ ئەرلەرنىڭ ئالدىدا يالغۇنچا تۇرۇۋاتقاندەك ھېس قىلىپ قالمىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە دىيانەتلىك ھەرقانداق بىر ئايال ئۇ ئەرلەرنىڭ ئۆزىنىڭ نېمە ئويلىغانلىقىنى بىلىپ قېلىشىنى خالىمايدۇ. شۇڭا، سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ قالغانلىقىغا بەكمۇ تېرىكتى. چۈنكى، ئۇ ئۆزىنى ئەرلەرنىڭ ئالدىدا مەڭگۈ تېگىگە يەتكىلى بولمايدىغان بىر سىر سۈپىتىدە تۇتۇشنى خالايتتى، ئەمدى

بىلىدىكى، رېت ئۇنى خۇددى ئەينەكتە كۆرگەندەك ئېنىق كۆرۈپ تۇرىدىكەن.

— بۇ گەپ چىقىپ قالغاندىكىن، مەن سىزدىن بىر ئىشنى سوراپ باقاي، — دېدى باتلىر، — يېنىڭلاردا سىلەرنى قوغداۋاتقان، سىلەرگە كۆز — قۇلاق بولۇۋاتقان ئادەم بارمۇ، يوق؟ ئۇلار ئادەم قايىل بولىدىغان مېرۇپتېر خانىم ياكى مادې خانىمۇ؟ ئۇلار خۇددى مەن بۇ يەرگە يامان نىيەتتە كېلىۋاتقانداك مەندىن زادىلا كۆزلىرىنى ئۈزمەيدۇ.

— مادې خانىم كەچقۇرۇنلىرى پات — پات كېلىپ بىزنى يوقلاپ كېتىدۇ، — جاۋاب بەردى سىكارلېت. ئۇ گەپنىڭ باشقا تېمىغا يۆتكەلگىنىدىن بەكمۇ خۇشال ئىدى، — ئەمما بۈگۈن ئاخشام كەلمەيدۇ، ئوغلى ئالدىنقى سەپتىن قايتىپ كەلدى.

— تەلىيم بار ئىكەن، — دېدى باتلىر يېنىك تىنىپ، — يالغۇز ۋاقتىڭىزدا كەپتىمەن.

سىكارلېت ئۇنىڭ تەلەپپۇزىدىن كۆپ قېتىم ئەرلەرنىڭ ئۆزىگە كۆڭلىنى ئىزھار قىلغان چاغدىكى ئاھاڭنى سەزگەندەك بولۇپ، ئىنتايىن خۇشال بولدى، يۈرىكى ئىتتىك سېلىپ كەتتى، يۈزىمۇ ئوتتەك ياندى. ئەگەر ئۇ ھازىر سىزنى سۆيىمەن دېگەن گەپنىلا قىلىدىغان بولسا، ئۇنى يەتكۈدەك قىيىنغان، ئوچ ئالغان ۋە ئوچ يىلدىن بېرى قىلىپ كەلگەن مەسخىرىلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆزىگە ياندۇرۇپ بەرگەن، ئۆزىگە يالۋۇرتقۇزغان، ئاشلىپىنى بىر كاچات سالغانلىقىنى كۆرۈپ قالغان ئاشۇ رەسۋاچىلىقنى يۇيۇپ تازىلىغان، ئاندىن ئۇنىڭغا مۇلايىملىق بىلەن، ئىككىمىزنىڭ دوستلۇقى ئاكا — سىڭىللار دوستلۇقى بولۇپ قالسۇن، دەپ ئېيتىپ، بۇ ئېلىشىشنى ئۆزىنىڭ غەلبىسى بىلەن ئاخىرلاشتۇرغان بولاتتى. ئۇ ئاخىرىدىكى بۇ ئەپچىل ئاخىرلىشىشنى ئويلاپ ئۆزىنى تۇتالماي كۈلۈپ تاشلىدى.

— كۈلمەڭ، — دېدى ئۇ ئۇنىڭ قولىنى ئورۇپ ئاللىقىنىغا

لەۋلىرىنى قويۇۋېتىپ. تۇيۇقسىز كۈچلۈك بىر ئىللىق ئېقىم شۇ سۆيۈش بىلەن تەڭ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا تارىلىپ، ھەممە ئەزىبىدا بىر خىل يېقىملىق غىدىقلىنىش پەيدا قىلدى. ئارقىدىن ئۇنىڭ لەۋلىرى ئاللىقاندىن بىلەككە سۈرۈلدى. ئۇنىڭ لەۋلىرى تومۇرلىرىمنىڭ سوقۇۋاتقانلىقىنى سېزىۋاتامدىكىن، دەپ ئويلاپ قالدى سىكارلېت، چۈنكى بۇ چاغدا ئۇنىڭ يۈرىكىنىڭ سوقۇشى ئىتتىكىلەپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ ئاخىر چىدىماي قولىنى تارتىۋالماقچى بولدى. بۇ خىل ئىشەنچسىز قىزغىن ھېسسىيات تۈپەيلى ئۇ ئىختىيارسىز ھالدا ئۇنىڭ چاچلىرىنى سىلاپ قويۇشى مۇمكىن، ئەمما لەۋلىرىمگە سۆيىسكەن دەيدىغان ئارزۇ پەيدا قىلالمايتتى.

«ئۇ ئۇنى ياخشى كۆرمەيدۇ، — سىكارلېت كۆڭلى جايىدا ئەمەس بىر ھالەتتە شۇ خىيالىنى قىلدى، — ئۇنىڭ ياخشى كۆرىدىغىنى ئاشلىق. لېكىن، ئۇ بۇ خىل ھېسسىياتىنى، ھاياجاندىن قوللىرىنى تىترىتىۋاتقان، يۈرىكىنى جۇغۇلدىتىۋاتقان بۇ ھېسسىياتىنى نېمە دەپ چۈشەندۈرىدۇ؟»
باتلېر بوش كۈلدى.

— قوللىڭىزنى تارتىۋالماڭ، سىزگە زىيان سالمايمەن.
— زىيان سالمايمەن؟ سىزدىن قورقمايمەن، رېت باتلېر، باشقا ئەرلەردىنمۇ ھەم! — توۋلاپ كەتتى ئۇ ھەم ئۆزىنىڭ ئاۋازىنىڭ تىترەپ چىقىۋاتقىنىغا ئاچچىقى كەلدى.

— بۇ ھۆرمەتكە لايىق روھ، ئەمما ئاۋازىڭىزنى پەسلىتىڭ، بولمىسا ۋىلكېس خانىم ئاڭلاپ قالىدۇ. سوغۇققان بولۇڭ، ئۆتۈنۈپ قالاي، — ئۇنىڭ گەپلىرى سىكارلېتنىڭ ھاياجانلىنىۋاتقانلىقىغا خۇشال بولۇۋاتقانداك چىقىۋاتاتتى.

— سىكارلېت، سىز مېنى ياخشى كۆرىسىز، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

ئەمدى ئۇنىڭ كۆڭلىگە ياققۇدەك گەپ بولدى.
— بەزىدە شۇنداقمۇ ھېسسىياتتا بولۇپ قالمىمەن، — دېدى

سىكارلېت ئېھتىيات بىلەن جاۋاب بېرىپ، — بۇمۇ سىزنىڭ قىلىقلىرىڭىز مۇتەھەمىلەرنىڭكىدەك بولمىغاندا. باتلېر يەنە كۈلۈپ كېتىپ ئالقىنىنى ئۇنىڭ مەڭزىگە يېقىپ قويدى.

— مەن مۇتەھەم بولغانلىقىم ئۈچۈن سىز مېنى ياخشى كۆرىسىز. سىز سىرتلارغا كۆپ چىقمايدىغان بولغاچقا، ھەقىقىي مۇتەھەمىنى ناھايىتى ئاز ئۇچراتتىڭىز. شۇڭا، مېنىڭ شۇ ئالاھىدىلىكىم سىزگە ئەڭ يارايدۇ.

سىكارلېت ئۇنى بۇنداق دەيدۇ دەپ ئويلاپ باقمىغانىدى، شۇڭا ئەمدى ئۇنىڭ قولىنى تارتىۋېلىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. — ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس، مەن ياخشى ئادەملەرنى، ئىشەنگىلى بولىدىغان ئېسىل زادىلەرنى ياخشى كۆرىمەن. — سىز ئۆزىڭىز دائىم ئالداپ ئوينايدىغانلارنى دېمەكچىمۇ؟ بۇ يەردىكى پەرق پەقەت گەپنىڭ قويۇلۇشىدا. بۇمۇ ئانچە چوڭ مەسىلە ئەمەس.

ئۇ سىكارلېتنىڭ ئالقىنىغا بىرنى سۆيگەنىدى، ئۇنىڭ گەجگىسىدە ئادەم چىدىغۇسىز تاتلىق بىر سېزىم پەيدا بولدى. — سىز مېنى ياخشى كۆرىسىز. بىر كۈنلەردە ماڭا كۆيۈپمۇ قالارسىزمۇ، سىكارلېت؟

«ھىم! — سىكارلېت ئىچىدە مەغرۇر كۈلۈپ قويدى، — ئاخىر قىلتاققا چۈشتى!» شۇنىڭ بىلەن ئۇ سوغۇق تەلەپپۇزدا ئۇنىڭغا جاۋاب بەردى:

— گەپنىڭ ئوچۇقىنى ئېيتسام، بۇ مۇمكىن ئەمەس. ھازىرقى قىلىقلىرىڭىزدا چوڭ ئۆزگىرىش بولسا، بىلىمدىم.

— مەن ئۆزگىرىشىنى خالىمايمەن. شۇ سەۋەبتىنلا سىز مېنى سۆيەمسىز؟ شۇنداق بولۇشىنى بەكمۇ ئارزۇ قىلىمەن. چۈنكى، مەن سىزنى شۇنچىلىك ياخشى كۆرىمەن، ئەمما سۆيەيمەن. سىز ئۆزىڭىزنىڭ مۇھەببىتىدە ئىشەنچلىك جاۋابقا ئېرىشەلمىسىڭىز تۈگەشكىنىڭىز شۇ. سۆيۈملۈكۈم، سىزمۇ شۇنداق ئويلايسىز؟

سىزنى «سۆيۈملۈك» دېسەم بولامدۇ، خامىلتون خانىم؟ مەيلى خۇشال بولۇڭ - بولماڭ، سىزنى بەربىر «سۆيۈملۈكۈم» دەۋېرىمەن. بۇنىڭ كارايىتى چاغلىق، پەقەت ئەدەپلىك رەك بولساقلا بولدى.

— بۇ گەپچە سىز مېنى سۆيمەمسىز؟
— شۇنداق، بۇ راست، سىز، مېنى سۆيسىكەن، دېگەن ئۈمىدتمۇ؟

— ئۇ ئۇخلاپ چۈشىڭىز!
— سىز راستلا شۇنداق ئۈمىدەتە. ئەپسۇس، ئۇ ئۈمىدلىرىڭىز بەربات بولدى. ئەسلىدە سىزنى سۆيسەم بولاتتى، چۈنكى سىز چىرايلىق ھەم قولنىڭىزدىن ئىش كېلىدۇ، كېرەككە كەلمەيدىغان نۇرغۇن بىڭسىڭىز مۇ بار. ئەمما، سىزگە ئوخشاش ھەم چىرايلىق، ھەم بىڭسىسى بار ئاياللار ئىنتايىن كۆپ، ئۇلارمۇ ئوخشاشلا ھېچنېمىگە يارمايدۇ. ياق، مەن سىزنى سۆيمەيمەن، ئەمما ئىنتايىن ياخشى كۆرىمەن، چۈنكى سىزنىڭ ۋىجدانىڭىز سوزۇلۇپ ھەم تارىيىپ تۇرىدۇ، ئۆزىڭىزنىڭ شەخسىي غەرىزىڭىزنى ناھايىتى ئاز يوشۇرىسىز. ئۇنىڭدىن باشقا، ۋۇجۇدىڭىزدا دورامچىلىق ماھىيەت ئىنتايىن چېۋەرلىك بىلەن يوشۇرۇنغان. ئاخىرقىسى قۇيرۇقىنى قۇم باسقۇلى ئۈزۈن بولمىغان ئىربىلاندېيەلىك دېھقان ئەجدادىڭىزدىن سىزگە ئۈدۈم بولۇپ قالغان.

دېھقان! بۇ ئۇنىڭ ئۇنى ھاقارەت قىلغىنى ئەمەسمۇ!
سىكارلېت قاتتىق غەزەپلىنىپ گەپ قىلالماي قالدى.

— مېنىڭ گېپىمنى بۆلمەي تۇرۇڭ، — ئۇ سىكارلېتنىڭ قولىنى مەھكەم سىقىپ تۇراتتى، — مېنىڭ ۋۇجۇدىمۇ سىزنىڭكىگە ئوخشاش خاراكتېر بولغاچقا، سىزنى ياخشى كۆرۈپ قالغانمەن. مەن سىزنىڭ ئۇ مۇقەددەس ۋە ئەخمەق ۋىلكېس ئەپەندىنى كالىڭىزدىن چىقىرىۋېتەلمەيۋاتقىنىڭىزنى بىلىمەن. ئۇنىڭ گۆرگە كىرىپ ياتقىنىغا يېرىم يىل بولغان بولۇشمۇ

مۇمكىن، ئەمما يۈرىكىڭىزدە مەنمۇ چوقۇم بار. سىكارلېت، بۇنىڭدىن ئۆزىڭىزنى قاچۇرماڭ. سىزگە راست گېپىمنى دەۋاتىمەن. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدىكى ھېلىقى چوڭ زالدا سىزنى تۇنجى رەت كۆرگەن كۈندىن باشلاپ سىزدىن ئايرىلالمايدىغانلىقىمنى ھېس قىلىپ كېلىۋاتىمەن. ئۇ چاغدا سىز بىچارە چارلېسنى ئۆزىڭىزگە مەپتۇن قىلىپ يۈرەتتىڭىز. شۇ چاغدا مەن سىزنىڭ يۈرىكىڭىزدىن ئورۇن ئېلىشقا، باشقا ھەرقانداق ئايالنىڭ يۈرىكىدىن ئورۇن ئېلىشقا قارىغاندا تېخىمۇ تەقەززا بولدۇم. سىزنى ساقلىغان ۋاقتىمۇ باشقا ئاياللارنى ساقلىغان ۋاقتىمغا قارىغاندا ناھايىتى ئۇزاق بولدى.

سىكارلېت ئاخىرىدىكى گەپلەرنى ئاڭلىغاندا جىددىيلىشىپ كېتىپ تىنىقىنىمۇ چىقىرالماي قالدى. ئەسلىدە ئۇ ئۇنى قانچىلىك ھاقارەتلىگىنى بىلەن ئاخىرقى ھېسابتا سۆيىدىكەن ئەمەسمۇ. پەقەت جاھىللىقى تۈپەيلىدىنلا ئىقرار قىلماي، ئۇنىڭ مەسخىرىسىگە قېلىشتىن قورقۇپ ئېيتماي يۈرگەن ئىكەن - دە. ياخشى، ئەمدى مەن ئۇنىڭغا ئۆزۈمنى بىر كۆرسىتىپ قويايچۇ.

— سىز مەن بىلەن توي قىلىمەن دېمەكچىمۇ؟
باتلىر ئۇنىڭ قولىنى قويۇۋېتىپ ئىختىيارسىز ئۈنلۈك كۈلۈپ كەتتى. قاتتىق كۈلۈپ كەتكەچكىمۇ ئورۇندۇقى كەينىگە سۈرۈلۈپ كەتتى.

— ۋاي، خۇدايمەي، ئۇنداق ئەمەس. سىزگە مەن سىز بىلەن توي قىلمايدىغانلىقىمنى ئېيتقانغۇ؟

ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ قولىنى مەيدىسىگە قويدى - دە، قىزىقچىلىق قىلغاندەك ئۇنىڭغا ئېگىلىپ تەزىم قىلدى.

— سۆيۈملۈكۈم، — دېدى ئۇ بېسىق ئاھاڭدا، — سىزگە ئوخشاش بىلىمدانلارنى بەكمۇ ھۆرمەت قىلىمەن، شۇڭا سىزنى ئۇ تەرەپكە باشلىماي، ماڭا ئاشنا بولسىكەن دېگەن ئارزۇدىلا بولۇپ كەلدىم.

ئاشنا!

سىكارلېت ئاشۇ گەپ بىلەن، ئۆزىنىڭ نومۇسسۇزلارچە ھاقارەتلەنگەنلىكىدىن ئىچىدە قاتتىق پەرياد چەكتى. ئەمما، بۇ گەپنى ئاڭلىغان دەسلەپكى دەقىقىدە ھاقارەت دەپ ھېس قىلمىغانىدى. ئۇنىڭ يۈرىكىدە بىر پارچە غەزەپ ئوتى ياناتتى. رېت باتلېر ئۆزىنى گالۋالڭ چاغلایدىغان ئوخشىمىمىدۇ. ئۇ ئۆزى كۈتكەندەك رەسمىي توي قىلىش تەلپىنى قويمىي ئاشۇنداق تەلەپنى قويغانىكەن، دېمەك ئۇنى گالۋالڭ چاغلانغان گەپ. شۇنىڭ بىلەن غەزەپ، ھاقارەت ۋە ئۈمىدسىزلىك سىكارلېتنىڭ يۈرىكىنى تىلغاشقا باشلىدى، ئۇ ئەخلاقىي مەيداندا تۇرۇپ ئۆتكۈر سۆزلەر بىلەن ئۇنى ئەيىبلەشنىڭ ئورنىغا ئاغزىغا كەلگەن بىر گەپنى ئويلانمايلا دەۋەتتى:

— ئاشنا! ئۇنىڭدا مەن بىر توپ مەينەت بالىلاردىن باشقا نېمىگە ئېرىشمەن؟

بۇ گەپنى دەپ بولۇپلا، ئىنتايىن قاملاشمىغان بىر گەپنى دېگەنلىكىنى بىلىپ قېلىپ قورققىنىدىن قېتىپ تۇرۇپلا قالدى، باتلېر بولسا قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى، ھەتتا قاتتىق كۈلۈپ تىنالمىي قالدى. سىكارلېت ياغلىقى بىلەن ئاغزىنى ئېتىپ، خۇددى قورقۇپ كەتكەن گاجىغا ئوخشاش ئولتۇرۇپ كەتتى. باتلېر قاراڭغۇدا ئۇنىڭ روھىي ھالىتىگە دىققەت قىلىپ ئولتۇراتتى.

— مەن سىزنى دەل مۇشۇ مىجەزىڭىز ئۈچۈن ياخشى كۆرىمەن. سىز مەن تونۇيدىغان ئاياللارنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ئوچۇق پىكىرلىك، مەسىلىگە ئەمەلىيەتتىن قارايدىغان، ئارتۇقچە ئەخلاق ئۆلچەملىرى بىلەن مەسىلىنىڭ ماھىيىتىنى ياپمايدىغان ئايال. ئەگەر سىزنىڭ ئورنىڭىزدا باشقا ئايال بولغان بولسا چوقۇم ھوشىدىن كېتەتتى ياكى مېنى قوغلاپ چىقىراتتى.

سىكارلېت نومۇستىن شەلپەردەك قىزىرىپ ئورنىدىن دەس تۇرۇپ كەتتى. ئۇ قانداقلارچە شۇنداق دەپ سالدى؟ ئېلىپنىڭ ئۆزى تەربىيەلىگەن قىزى بۇ يەردە ئولتۇرۇپ ئۇنىڭ پەسكەش

گەپلىرىنى ئاڭلىسا، ئاندىن ئۇنىڭغا ئاشۇنداق نومۇسىز جاۋابنى بەرسە - ھە؟ ئەسلىدە ئۇ ئۇنىڭ گېپىدىن قورقۇپ كېتىپ قاتتىق چىرقىرىۋېتىشى، ھوشىدىن كېتىشى، ئۇنىڭغا قارايمۇ قويماي بويىنىنى تولغاپ غەزەپ بىلەن ھۇجرىسىغا كىرىپ كېتىشى كېرەك ئىدى، لېكىن ئەمدى كېچىككەندى.

— بۇ يەردىن تېز يوقىلىڭ! — دەپ ۋارقىردى ئۇ مېلانىيە ياكى قوشنىلىرىنىڭ ئاڭلاپ قېلىشلىرىدىنمۇ قورقماي، — چاپسان يوقىلىڭ! ماڭا شۇنداق گەپنى قىلىشقا قانداق پېتىنىڭىز! سىز مېنى ... مېنى شۇنداق دەيدىغانغا مەن نېمە يامان ئىش قىپتىمەن؟ يوقىلىڭ، ئىككىنچى كەلگۈچى بولماڭ. ئەمدى مېنىڭ گېپىم گەپ. بۇ يەرگە مەڭگۈ كەلمەڭ. سىز ئاشۇ ئىلغۇچ، تۈگمە، يىپەك يىپ دېگەندەك نەرسىلەر بىلەن ئالدىسام ئۇ گەپ قىلالمايدۇ، مېنى كەچۈرىدۇ، دەپ خىيال قىلماڭ! مەن ... مەن دادامغا دەيمەن، ئۇ سىزنى بوغۇزلىۋېتىدۇ.

رېت باتلىر شىلەپسىنى قولغا ئېلىپ ئېگىلىپ قويدى. سىكارلېت چىراغنىڭ غۇۋا يورۇقىدا، ئۇنىڭ بۇرۇتى ئاستىدىكى ئاپپاق چىشىلىرىنى چىقىرىپ ھىجىيىپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. ئۇنىڭدا قىلچە ئىزا تارتىش يوق، يەنە تېخى قىزىق گەپ قىلغاندەك ئۇنىڭ چىرايىغا قاراپ قويۇۋاتاتتى.

پاھ، نېمىدېگەن قېلىن ئادەم بۇ! سىكارلېت ئىتتىك كەينىگە بۇرالدى - دە، چوڭ - چوڭ چامداپ ئۆيگە كىرىپ كەتتى. ئىشىكىنى ياپىدىغان چاغدا كۈچەپ تۇرۇپ قاتتىق ياپماقچى بولۇۋىدى، ئىشىكىنى يېپىلىپ كەتمەسۇن دەپ ئېلىپ قويغان ئىلگەك بەك چىڭ بولغاچقا، ھەرقانچە كۈچەپمۇ ئىشىكىنى سىدىرلىتالماي ئاچچىقىدا ھاسىراپ كەتتى.

— مەن ياردەم بەرسەم بولامدۇ؟ — سورىدى رېت.

سىكارلېتنىڭ تېخىمۇ غەزىپى ئۆرلەپ، قان تومۇرلىرى يېرىلىپ كەتكۈدەك چىڭقىلىپ كەتتى ۋە ئۇچقاندەك يۈگۈرۈپ ئۈستىگە چىقىپ كەتتى. كېيىن ئۇنىڭ ياخشى نىيەت بىلەن ئىشىكىنى يېپىپ قويغانلىقىنى ئاڭلىدى.

يىگىرمىنچى باب

ئىسسىق ۋە شاۋقۇنلۇق 8 - ئاي تۈگەي دېگەندە زەمبىرەكلەر بىردىنلا تىنچىپ، شەھەرنىڭ ئىچى جىمپىلا كەتتى، ھەممە ئادەم بۇنىڭغا ھەيران قالدى. قوشنىلار كوچىلاردا ئۇچرىشىپ قالسا خۇددى باشقا بىر ئىشلار يۈز بېرىپ قالدىغاندەك بىر - بىرىگە ئەنسىز قارىشىپ قوياتتى. ئۇزۇنغا سوزۇلغان ئۇر - چاپتىن كېيىن بۇنداق جىمپى كەتسە، چىڭىپ تۇرغان نېرۋىلار بوشاش ئۇياقتا تۇرسۇن، ئەكسىچە تېخىمۇ جىددىيلىشىپ كېتىدىكەن. شىماللىقلارنىڭ زەمبىرەكلىرىنىڭ نېمە ئۈچۈن ئېتىلماي قېلىۋاتقانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيتتى، قوشۇندىنمۇ خەۋەر يوق ئىدى، پەقەت جەنۇبىلۇقلارنىڭ قوشۇنلىرىنىڭ مۇداپىئە ئاكوپلىرىدىن تۈركۈم - تۈركۈملەپ چىكىنىپ، تۆمۈر يولىنى قوغدىغىلى جەنۇب تەرەپكە كېتىۋاتقانلىقى توغرىلۇق مىش - مىش گەپلەرلا بار ئىدى. جەڭنىڭ نەدە بولۇۋاتقانلىقى، قانداق بولۇۋاتقانلىقىنى ھېچكىم ئۇقمايتتى.

ئۇ كۈنلەردىكى بىردىنبىر خەۋەر ئېغىزدا كۆچۈپ يۈرگەن گەپلەر ئىدى، گېزىتلەر قەغەز، بوياق ۋە ئەمگەك كۈچىنىڭ كەملىكىدىن مۇھاسىرە باشلانغاندىن تارتىپلا بىر - بىرلەپ تاقىلىشقا باشلىغانىدى. شۇڭا، پۈتۈن شەھەرنى ئىگىسىز ھەر خىل مىش - مىش گەپلەر قاپلاپ كەتتى. جىمجىتلىق ئۇزارغانسېرى ياخشى ياكى يامان بولسۇن، بىرەر خەۋەر ئاڭلاش ئۈچۈن كىشىلەر قوماندانلىق ئىشتابقا، تېلېگراف ئىدارىسىگە، پويىز ئىستانسىلىرىغا قاراپ سەلدەك ئېقىشقا باشلىدى. ھەممىلا ئادەم شېرىماننىڭ زەمبىرەكلىرىنىڭ جىمپى قالغانلىقى شىماللىقلارنىڭ پۈتۈن سەپ بويىچە چېكىنگەنلىكىنىڭ ئىسپاتى

بولۇپ قېلىشنى، جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ ئۇلارنى دالتون تۆمۈر يولىنىڭ شىمالىغا چېكىندۈرۈپ ئايرىۋەتكەن بولۇشىنى شۈنچىلىك ئارزۇ قىلاتتى. لېكىن، خەۋەر يوق. تېلېگراممىلارمۇ يوق، ئەڭ ئاخىرقى بىردىنبىر تۆمۈر يولىمۇ جەنۇبتىن كېلىدىغان پويىز كۆرۈنمەيتتى، پوچتا يوللىرىمۇ ئۈزۈلگەندى.

كۈز پەسلى تىنچىق ۋە چاڭ - توزان ئىچىدە ئاستا كىرىپ كېلىۋاتاتتى. بۇنىڭ بىلەن تۇيۇقسىز جىمىپ كەتكەن شەھەر تېخىمۇ بۇرۇقتۇم بولۇپ، كىشىلەرنىڭ چارچىغان، تەقەززا بولۇپ تۇرۇۋاتقان يۈرەكلىرى تېخىمۇ ئېغىرلىشىپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت تاراننىڭ خەۋىرىنى ئۇقالمىي تىت - تىتلىقتا ساراڭ بولايلا دەپ قالدى. شۇنداقتىمۇ، ئۆزىنى غەيرەتلىك تۇتتى. ئۇنىڭغا مۇھاسىرە باشلانغىنىغا ئۇزۇن زامانلار بولغاندەك، ھاياتى زەمبىرەك ئوقلىرىنىڭ گۈمبۈرلەشلىرى ئىچىدە ئۆتۈپ كېتىۋاتقان دەك تۇيۇلاتتى. شەھەرنىڭ مۇھاسىرىگە چۈشۈپ قالغىنىغا ئوتتۇز كۈن بولغانىدى. ئاھ، ئوتتۇز كۈنلۈك مۇھاسىرە ھاياتى! بۇ ئوتتۇز كۈن ئىچىدە پۈتۈن شەھەر ئاكوپ - خەندەكلەر بىلەن توشۇپ، زەمبىرەكلەر توختىماي ئېتىلىپ قىيامەتنىڭ كۈنلىرى بولدى. ئات - كالا ھارۋىلىرى يارىدارلارنى بېسىپ ئايىغى ئۈزۈلمەي دوختۇرخانىلارغا مېڭىپ تۇرۇۋاتاتتى، ھارۋىلاردىن ئاققان قانلار يوللارنى قىزارتۋەتكەندى، چارچاپ ھالىدىن كەتكەن گۆركارلار جەسەتلەرنى ئاچقىپ خۇددى ئەخلەت تۆككەندەك ئورىلارغا تۆكۈۋاتاتتى.

شىماللىقلارنىڭ دالتوندىن چىقىپ جەنۇبقا يۈرۈش قىلغىنىغا ئاران تۆت ئاي بولدى، تۆت ئاي! شۇ كۈنلەرنى ئەسلىگەندە سىكارلېتقا ئارىدىن خۇددى ئۇزاق دەۋرلەر ئۆتۈپ كەتكەندەك بىلىندى، ئەمەلىيەتتە تۆت ئايلا ئۆتكەندى.

تۆت ئاي ئىلگىرى دالتون، رېساكا، كېنىپسا دېگەن جايلارنى پەقەت تۆمۈر يول بويلىرىدىكى يەرلەرنىڭ ناملىرى دەپلا بىلەتتى. ھازىر ئۇلار چوڭ جەڭلەرنىڭ ئىسمىلىرى بولۇپ ئاتىلىدىغان

بولدى. پىئاجتېر، سىرېك، دېكاتۇر، ئېزرا چېركاۋى، جورج دېگەن جايلارنىڭ ئىسىملىرىمۇ ئادەمگە خۇشاللىق بەرمەيدىغان ئىسىملارغا ئايلىنىپ قالدى. ئۇ يەرلەر ئۆز ۋاقتىدا تىمىتاس يېزىلار ئىدى، ئۇ يەرلەردە سىكارلېتنىڭ نۇرغۇن دوستلىرى بار ئىدى. سۇپسۇزۇك سۈلىرى، ياپپېشىل دالالىرى جانغا راھەت ئىدى. سىكارلېت كۆپ قېتىم ئۇ يەرلەردە ئوفىتسېرلار بىلەن باراۋەتتە بىللە بولغانىدى. ئەمدى ئۇ ئىشلار ئۇزاق ئۆتمۈشكە ئايلىنىپ كەتتى، ئۇ كۈنلەرنىڭ قايتا كەلمىكى مۇمكىن ئەمەس. ئۇ يەرلەرمۇ چوڭ جەڭلەرنىڭ ناملىرى بىلەن ئاتىلىدىغان بولدى. ئۆز ۋاقتىدا ئولتۇرۇشقان چۆپلۈكلەر زەمبىرەكلەرنىڭ چاقلىرى ئاستىدا، تىخ تۇتۇشقان جەڭچىلەرنىڭ ئاياغلىرى ئاستىدا، جان ھەلقۇمىدا ئاغرىققا چىدىماي يۈمۈلىنىپ كېتىۋاتقانلارنىڭ تەنلىرى ئاستىدا مىجىلىپ بىتچىت بولۇپ كەتكەندۇ ... شىرىلداپ ئېقىۋاتقان سۇلار جورجىيە تەبىئىي ئاتا قىلغان قىزغۇچ رەڭدىن تېخىمۇ قىزىرىپ كەتكەندۇ. شىماللىقلارنىڭ ئايىغى تەڭكەندىن كېيىن پىئاجتېرنىڭ ئەسلىدىكى قىزغۇچ رەڭگى خۇددى كىشىلەر ئېيتقاندەك تېخىمۇ قىزىرىپ كەتكەندى. پىئاجتېر، دېكاتۇر، ئېزرا چېركاۋى ۋە جورجىلارنىڭ ناملىرى ئەمدى ئادەتتىكى نام بولمايدۇ. ئۇ يەرلەر سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە دوستلىرىنىڭ قەبرىستانلىقى بولۇپ قالدى. جەسەتلەر ئۇ يەرلەردە، ئۇ يەرلەردىكى قېلىن ئورمانلاردا، دالالاردا، خود شېرماننى چېكىندۈرۈۋەتكەن ئاتلانتانىڭ چېتىدىكى جايلاردا چىرىپ كېتىۋاتىدۇ.

كېيىن جەنۇبىنىڭ خەۋىرى جىددىيچىلىك ئىچىدە تۇرغان ئاتلانتاغا يېتىپ كەلدى، ئەمما بۇ ئادەمنى قاتتىق چۆچۈتكۈدەك خەۋەر ئىدى. بۇ خەۋەر بولۇپمۇ سىكارلېتقا ئىنتايىن كۈچلۈك تەسىر قىلدى. گېنېرال شېرمان ئاتلانتانىڭ تۆتىنچى تەرىپىگە، يەنى جونېسبورو تۆمۈر يولىغا يەنە ھۇجۇم باشلىغانىدى. ئۇلار ئۇ يەرگە نۇرغۇن ئەسكەر توپلىدى. بۇ كىچىك دائىرىدىكى قوشۇن

ياكى ئاتلىق ئەسكەرلەر ئەمەس، بەلكى شىماللىقلارنىڭ سەر خىل چوڭ قوشۇنى ئىدى. جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ مىڭلىغان ئەسكەرلىرى شەھەردىكى خەندەكلەردىن چىقىپ ئۇلارنىڭ ئالدىنى توسقىلى كەتكەن بولۇپ، شەھەرنىڭ تۇيۇقسىز جىمىپ كېتىشىنىڭ سەۋەبى شۇ ئىدى.

«نېمە، جونىسبورو؟ — سىكارلىتنى بىردىنلا غەم باستى. تاراننىڭ ئۇ يەرگە بەكمۇ يېقىن ئىكەنلىكىنى ئويلاپ ئەرۋاھى ئۇچتى، — ئۇلار نېمىشقا جونىسبورو بىلەنلا قالدىغاندۇ؟ نېمىشقا تۆمۈر يولغا باشقا يەردىن تەگمەيدىغاندۇ؟»

ئۇنىڭ تاراننىڭ خەۋىرىنى ئۇقالمىغىنىغا بىر ھەپتە بولدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ گېرالدىنىڭ ئۆتكەندىكى خېتىنى قايتا ئوقۇپ چىقىپ تېخىمۇ ئەنسىرەشكە باشلىدى. كاررىننىڭ كېسىلى ئېغىرلىشىپ كەتكەن بولۇشى مۇمكىن. ئۆيىدىن كېلىدىغان خەت يەنە خېلى كۈنلەردىن كېيىن كېلىدۇ، كاررىننىڭ تىرىك ياكى ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئۇ پەقەت شۇ چاغدىلا بىلەلەيدۇ. مېلاننىيە بىلەن كارى بولماي، مۇھاسىرىدىن ئىلگىرىلا ئۆيگە بىر قېتىم بېرىپ كەلگەن بولسىچۇ.

جونىسبورو دا جەڭ بولۇۋاتقانلىقىنى ئاتلانتالىقلار بىلەتتى، ئەمما جەڭ ئەھۋالىنى بىلمەيتتى، بەزى شۇم خەۋەرلەر ئادەمنى گاڭگىرتىپ قوياتتى. جونىسبورو دىن كەلگەن بىر ئالاقچى ئاخىر ھەقىقىي خەۋەرنى ئېلىپ كەلدى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئۇلار شىماللىقلارنى چېكىندۈرۈپتۇ. ئەمما، شىماللىقلار جونىسبوروغا بېسىپ كىرىپ چېكىنىدىغان چاغدا پويىز ئىستانسىلىرىنى كۆيدۈرۈپ، توك سىملىرىنى كېسىپ، ئۈچ ئىنگىلىز مىلى ئارىلىقتىكى يولنى بۇزۇپ نۇرغۇن بۇزغۇنچىلىقلارنى ساپتۇ. رېلىسنىڭ ئاستىدىكى ياستۇق ياغاچلار بىلەن رېلىسلارنى كۆيدۈرۈپ مايماق - سايماق قىلىۋېتىپتۇ. ھازىرقى ئەھۋالدا ئۇ يەرگە يەتكۈدەك رېلىس تېپىش ياكى ياساش مۇمكىن ئەمەس ئىكەن.

شىماللىقلار تېخى تاراغا يېتىپ بارماپتۇ. بۇ خەۋەرنى گېنېرال خودقا مەلۇمات ئېلىپ كەلگەن ئالاقىچى دەپ كەلدى. بۇياققا ماڭىدىغان چاغدا ئۇ گېرالنى كۆرۈپتۇ، گېرال ئۇنىڭدىن سىكارلېتقا خەت ئالغاج كېتىشىنى ئۆتۈنۈپتۇ.

ئۇنىڭ دادىسى جونېسبورو دا نېمە ئىش قىلىدىغاندۇ؟ ئالاقىچى ئۇنىڭ سەۋەبىنى سىكارلېتقا ئېيتىشتىن قىينالدى. گېرال دۇختۇردىن بىرنى تېپىپ تاراغا ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن كەلگەنىكەن.

سىكارلېت ئالدى قورۇنىڭ كاردورىدا تۇرۇپ ئۇ ئالاقىچىنىڭ ياردىمىگە رەھمەت ئېيتىۋاتقاندا پۇتلىرى تىترەپ تۇرالمىي قالدى. ئېلىپنىڭ داۋاسى كار قىلماي، دادىسىنىڭ جونېسبوروغا دوختۇر تاپقىلى كەلگىنىگە قارىغاندا، كاررىنىڭ ھاياتى خەۋپ ئىچىدە قالغان ئوخشايدۇ. ئالاقىچى چاڭ - توزان ئىچىدە قۇيۇندەك چېپىپ كەتكەندىن كېيىن، سىكارلېت تىترەپ تۇرغان قوللىرى بىلەن دادىسىنىڭ خېتىنى ئاچتى. گېرال بۇ خەتنى سىكارلېتنىڭ ئۆتكەندە ئەۋەتكەن خېتىنىڭ قۇر ئارىلىقلىرىغا يازغانىدى، شۇڭا خەتنى ناھايىتى تەستە ئوقۇدى. بۇنىڭدىن جەنۇب ئىتتىپاقى تۇرۇۋاتقان رايونلاردا قەغەزنىڭ قانچىلىك قىممەتلىك نەرسىگە ئايلىنىپ قالغانلىقىنى بىلگىلى بولاتتى.

«سۆيۈملۈك قىزىم، ئاپاڭ بىلەن ئىككى سىڭلىڭ كېزىك بولۇپ قالدى، ئەھۋالى ئېغىر. شۇنداقتمۇ، ئۇلارنى ئەڭ زور ئۆمىدلەر بىلەن داۋالاۋاتىمىز. ئاپاڭ كېزىك بىلەن يىقىلغاندا، سىكارلېتقا خەت يېزىڭ، كەلمىسۇن، بولمىسا ۋاد ئىككىسىگىمۇ كېسەل يوقىدۇ، دېدى. ساڭا سالام ئېيتتى، ئىبادەتلىرىدە مەن ئۈچۈن دۇئا قىلىپ تۇرسۇن، دېدى.»

«دۇئا قىلىپ تۇرسۇن!» سىكارلېت شۇن ئۇستىدىكى ھۇجرىسىغا كىرىپ كارىۋاتنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ ئولتۇردى - دە، ئىلگىرى زادىلا كۆرۈلۈپ باقمىغان تەقۋادارلىق بىلەن ئىبادەت

قىلىشقا باشلىدى. ئۇ ئايەت ئوقۇماي: «بۇۋى مەريەم ئانا، ئانام ھەرگىز ئۆلۈپ كەتمسۇن، سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي، ئانامنى پاناھىڭىزدا ئامان ساقلاپ ھاياتلا قالدۇرىدىغان بولسىڭىز، ساۋابلىق ئىشلارنى نۇرغۇن قىلاي! ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۇنىڭغا رەھىم قىلىسىڭىز!» دېگەن گەپنى توختىماي تەكرارلىدى.

بىر ھەپتىگىچە سىكارلېت خۇددى پىرقىرىتىپ قويۇۋەتكەندەك ئۆينىڭ ئىچىدە مېڭىپلا يۈردى. ئۇ خەۋەر كۈتەتتى، سىرتتا ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى ئاڭلانسىلا تىك تۇرۇپ كېتەتتى، كېچىلىرى بىرلىرى ئىشىك ئۇرسا ئۇچقاندەك چۈشۈپ ئىشىكنى ئاچاتتى، لېكىن ھېچقايسىسى تاراننىڭ خەۋىرىنى ئېلىپ كەلمەيتتى. ئۇنىڭغا ئۇنىڭ بىلەن تاراننى ئايرىپ تۇرغىنى يىگىرمە بەش ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان توپىلىق يول ئەمەس، بەلكى بىپايان بىر قۇرۇقلۇق ئىدى.

بوچتا ھازىرغىچە ئەسلىگە كەلمىدى، جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ ھازىر نەدىلىكىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ، بىلىدىغىنى كۈل رەڭ ۋە كۆك كىيىم كىيگەن مىڭلىغان ئەسكەرلەرنىڭ ئاتلانتا بىلەن جونىسبورونىڭ ئارىلىقىدىكى مەلۇم بىر جايغا توپلاشقانلىقىلا ئىدى، تارادىن بولسا بىر ھەپتىدىن بېرى ھېچقانداق خەۋەر يوق. سىكارلېت كېزىك بولغانلارنى دوختۇرخانىدا كۆپ كۆرگەن، بىر ھەپتە ۋاقىتنىڭ ئۇنداق كېسەل ئۈچۈن نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقى ئۇنىڭغا ئايان. ئېلىپ يېقىلىپتۇ، بەلكىم ئۆلەر ھالەتتە ياتقاندۇ. سىكارلېت بولسا ئاتلانتادا ئېغىر ئاياغ بىر ئايالنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرۇۋاتىدۇ، ھېچقانداق ئامالى يوق، ئائىلىسى بىلەن بولغان ئارىلىقنى ئىككى تەرەپنىڭ قوشۇنى ئايرىپ تۇرۇۋاتىدۇ. شۇنداق، ئېلىپ كېزىك، بەلكىم تېز ئارىدا ئۆلۈپمۇ كېتىدىغاندۇ. ئېلىپ ئاغرىماسلىقى كېرەك ئىدىغۇ! ئەزەلدىن ئاغرىپ باقمىغان. ئەمدى شۇنچىلىك خىياللارغىمۇ ئىشەنگىلى بولمايدۇ، بۇ ئەھۋال سىكارلېتنىڭ ھاياتىنىڭ بىخەتەرلىك ئاساسىنىمۇ قاتتىق تەۋرىتىپ

قويۇۋاتىدۇ. باشقىلارنىڭ ھەممىسى يىقىلسىمۇ ئېلىپ
 يىقىلمىسا بولاتتى. ئۇ كىشىلەرنىڭ كېسىلىنى داۋالاپ ئۇلارغا
 شىپالىق بېرەتتىغۇ؟ ئۇنداق ئادەمنىڭ ئاغرىپ قېلىشى مۇمكىن
 ئەمەس. سىكارلېت ئۆيگە بارمىسا بولمايدۇ. ئۇ خۇددى قاتتىق
 قورقۇپ كېتىپ، ئۆزىنىڭ بىردىنبىر پاناھگاھىغا يېتىۋېلىشقا
 ئالدىراۋاتقان كىچىك بالغا ئوخشاش، تاراغا قايتىپ كېتىشكە
 شۇنچىلىك تەقەززا بولۇپ تۇرۇۋاتاتتى.

ئاھ، ئۆي! رەتسىز سېلىنغان ئاپپاق ئۆيلەر، سەل كىن شامالدا
 يەڭگىل تەۋرىنىپ تۇرغان دېرىزە پەردىلىرى، ھەسەل ھەرىلىرى
 غۇڭۇلداپ ئۇچۇپ تۇرىدىغان بېدىلىكلەر، پەلەمپەيدە
 ئولتۇرۇۋېلىپ، ئۆردەكلەر بىلەن كۈركە توخۇلارنى گۈللەرگە
 يېقىن كەلتۈرمەي قورۇپ ئولتۇرغان نېگىر بالىلىرى، جىمجىت
 قىزغۇچ ئېتىزلىقلار، ئاپتاپتا ئاپپاق نۇر چاچرىتىپ، چەكسىز
 ئېتىزلىقتا سوزۇلۇپ ياتقان ئاپپاق كېۋەزلەر! ئاھ، ئۆيۈم!

مۇھاسىرە يېڭى باشلىنىپ ھەممە ئادەم قېچىۋاتقاندا ئۆيگە
 كەتكەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! ئۇ چاغدا مېلانىيە
 بىلەن ئۆيەردە تىنچ ياشايتتى ئەمەسمۇ.

«ئۆلمىگۈر مېلانىيە! - ئۇ ئىچىدە ئۇنى توختىماي
 تىللايتتى، - ئۇ نېمىشقا پىتتىي ھامما بىلەن ماكونغا
 كەتمىدى؟ مەن بىلەن بۇ يەردە ئەمەس، تۇغقانلىرى بىلەن شۇ
 يەردە تۇرغان بولسا بولاتتى ئەمەسمۇ؟ يا مەن ئۇنىڭ تۇغقىنى
 بولمىسام، نېمىشقا ماڭلا يېپىشىۋالىدۇ؟ ئۇ شۇ چاغدا ماكونغا
 كەتكەن بولسا، شىماللىقلارنىڭ تەھدىتلىرىگىمۇ قارىماي
 ئۆيۈمگە كېتەتتىم. گېنېرال خود ئادەم قوشۇپ مېنى تاراغا
 ئاپىرىپ قويۇشمۇ مۇمكىن ئىدى. گېنېرال خود ياخشى ئادەم،
 چوقۇم ماڭا بىر ئەسكەر، يول خېتى بېرىپ چېگرادىن ئۆتكۈزۈپ
 قويايتتى. بىراق، بوۋاقنىڭ تۇغۇلۇشىنى ساقلىمىسام يەنە
 بولمايتتى ... ئاھ، ئاپا، ئاپا، سەن ئۆلۈپ قالمىغىن! ... ئۇ
 نېمىشقا ھازىرغىچە تۇغمايدىغاندۇ؟ بۈگۈن مادې دوختۇرنىڭ

قېشىغا بېرىپ، بوۋاقتى بالدۇرراق تۇغدۇرۇشنىڭ ئامالى بارمۇ، سوراپ كېلەي. ئاندىن مەنمۇ بالدۇرراق كەتمەيمەنمۇ. شۇ چاغدىمۇ بىرسى ئاپىرىپ قويىمىسا كېتەلمەيمەن. مادې دوختۇر مېلانىيەنىڭ تۇغۇتى قىيىن بولارمىكىن دەۋاتاتتى. ۋاي خۇدايىمەي، مېلانىيە ئۆلۈپمۇ قالارمۇ؟ مېلانىيە ئۆلۈپ قالسا ئۇ چاغدا ئاشلىپى ... ياق، ئۇنداق خىياللاردا بولسام بولمايدۇ، ياخشى ئەمەس. ئاشلىپىمۇ ھەرقاچان بۇ دۇنيادىن كېتىپ قالغاندۇ. شۇنداقتىمۇ، مەن ئۇنىڭغا مېلانىيەنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالمىمەن دەپ ۋەدە بەرگەن. بىراق ... ئەگەر مەن ياخشى كۈتەلمەي ئۇ ئۆلۈپ قالسا، ئاشلىپى ھازىر ھايات بولسا ... ياق، ھەرگىز ئۇ خىيالنى قىلىشقا بولمايدۇ، گۇناھ بولىدۇ. مەن خۇداغا، ئاپام ھاياتلا قالدىغان بولسا ھەممە ۋاقىت ساۋابلىق ئىشلارنى قىلىمەن، دەپ ۋەدە بەردىم. ئاھ، مېلانىيە بالدۇرراق يەتتىگەن بولسا ياخشى بولاتتى. بۇ يەردىن كېتىۋالساملا — ئۆيۈمگە بېرىۋالسام — نەگىلا بارسام مەيلى ئىدى، بۇ يەردە داۋاملىق قالماساملا بولاتتى.»

سىكارلېت ئەمدى جىمجىتلىق ئىچىدە ياتقان بۇ شەھەردىن نەپرەتلىنىشكە باشلىدى. بۇرۇن ئۇ بۇ يەرنى ياخشى كۆرگەنىدى. ھازىر ئۇ چاغدىكىدەك شاد - خۇرام، ئۇ ياخشى كۆرگەندىكىدەك كۆڭۈللۈك جاي بولماي قالدى. مۇھاسىرىنىڭ شاۋقۇن - سۈرەنلىرى تىنچىغاندىن كېيىن، بۇ جاي خۇددى ۋابا تارقالغان شەھەرگە ئوخشاش شۇنچىلىك زېرىكىشلىك، شۇنچىلىك قورقۇنچلۇق يەرگە ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى. ئۆتكەندە كىشىلەر قۇلاقلىرى يارغۇدەك زەمبىرەك ئاۋازلىرى ۋە ھەرقاچان جاندىن ئايرىلىپ قېلىش خەۋىپى ئىچىدە ئىنتايىن جىددىي ھالەتتە تۇرۇۋاتاتتى، ھازىر قەبرىستان جىمجىتلىقىدەك قورقۇنچلۇق ھالەت شەكىللەندى. پۈتۈن شەھەرنى ۋەھىمە، تەۋرىنىپ تۇرغان كەيپىيات، كۆڭۈللەرنى ئازابلايدىغان ئەسلىمە قاپلاپ كەتكەندى. ھەممە ئادەمنىڭ چىرايىدىن چەكسىز ئازاب ئەكس ئېتىپ

تۇراتتى. سىكارلېت تونۇيدىغان ئاز ساندىكى ئەسكەرلەرمۇ خۇددى ئاللىبۇرۇن ئارقىدا قالغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپمۇ، يەنە تىرىشىپ يۈگۈرۈپ كېتىۋاتقان تەنھەرىكەتچىدەك ناھايىتى سولغۇن ھەم ھارغىن كۆرۈنەتتى.

8 - ئاينىڭ ئەڭ ئاخىرقى كۈنى، ئاتلانتا جېڭى باشلانغاندىن بېرىقى ئەڭ شىددەتلىك جەڭ باشلىنىپتۇ، دېگەن بىر خەۋەر يېتىپ كەلدى. بۇ ئادەم ئىشەنگۈدەك خەۋەر ئىدى. جەڭ جەنۇبىنىڭ مەلۇم بىر يېرىدە بولۇۋاتاتتى. ئاتلانتا خەلقى جەڭ ئەھۋالىدىن ياخشى خەۋەرلەرنى ئاڭلاشقا تەقەززا بولۇپ، بىر - بىرلىرى بىلەنمۇ گەپ قىلىشماي، كۈلكە - چاقچاقلاردىمۇ بولماي يۈرۈشەتتى. ھەممە ئادەم ئەسكەرلەر ئىككى ھەپتە ئىلگىرى ئاڭلىغان خەۋەرنى بىلەتتى. ئۇ خەۋەردە ئاتلانتانىڭ ئەڭ ئاخىرقى چەك ئىكەنلىكى، ماكون قولىدىن كەتسە ئاتلانتانىڭمۇ تۈگىشىدىغانلىقى ئېيتىلغانىدى.

9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئەتىگەندە سىكارلېت ئىنتايىن قورقۇنۇپ ئىچىدە ئويغاندى، بۇ قورقۇنۇپ ئۇنىڭ ئىچىگە ئاخشام ئۇخلاشقا ياتقان چاغدىلا چۈشكەندى. ئۇيقۇسى تولۇق ئېچىلماي تۇرۇپلا ئۇ خىيالغا كەتتى: «ئاخشام نېمىگە شۇنچە قورقۇپ كەتكەندىمەن؟ ھە، توغرا، ئۇرۇشنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ. تۈنۈگۈن بىر يەردە جەڭ بوپتۇ. كىم يەڭگەندۇ؟» ئۇ ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ، كۆزلىرىنى ئۇۋۇلىۋەتكەندىن كېيىن تۈنۈگۈن كاللىسىغا كىرىۋالغان ئىشلارنى يەنە ئويلاشقا باشلىدى.

ھازىر ئەتىگەن، كۈن ئىسسىق ھەم دىمىق ئىدى، بۇ ئەھۋال بۈگۈن كەچكىچە ھاۋا ئوچۇق، چۈشتە بەكمۇ ئىسسىق بولىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرەتتى، سىرتتىكى يول جىمجىت، ھارۋىلارمۇ، سەپ بولۇپ ئۆتۈۋاتقان ئەسكەرلەرمۇ يوق، ئاشخانىدا نېگىرلارنىڭ ئېرىنىپ قىلىشىۋاتقان گەپ - سۆزلىرىمۇ ئاڭلانمايدۇ، ناشتىغا تەييارلىق قىلىۋاتقان تاراق - تۇرۇقلارمۇ

يوق. مادې خانىم بىلەن مېرۇپتېر خانىمدىن باشقا قوشنىلارنىڭ ھەممىسى ماكونغا قېچىپ كەتكەن، ئۇ ئىككى ئائىلىدىمۇ ھېچقانداق شەپە ئاڭلانمايدۇ. كوچىنىڭ بېشىدىكى سودا بازىرىمۇ جىمجىت، نۇرغۇن دۇكانلار بىلەن ئورگانلارنىڭ ئىشىكلىرىدە قۇلۇپ، ھەتتا بەزىلىرىنى تاختاي بىلەن مۇخلىمۇ تەگەن. ئۇ يەردىكىلەرمۇ مىلتىقلىرىنى ئېلىپ يېزىلارغا قېچىپ كېتىشكەن.

بۈگۈن ئەتىگەندىكى بۇ جىمجىتلىق سىكارلېتقا بىر ھەپتە بۇرۇنقى جىمجىتلىققا قارىغاندا تېخىمۇ غەلىتە ۋە قورقۇنچلۇق تۇيۇلۇپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت ئويغىنىپ بولۇپ، كۈندىكىدەك ئورنىدا ئېغىنلاپ ياتماي تېزلا ئورنىدىن تۇرۇپ، قوشنىلارنىڭ بىرەرسىنىڭ چىرايىنى ياكى ئادەمنى خۇش قىلىدىغان بىرەر ئالامەتنى كۆرۈش مەقسىتىدە دېرىزىنىڭ تۈۋىگە كەلدى. بىراق، يول بوش، ھېچقانداق جانلىق يوق، دەرەخلەردىكى يوپۇرماقلار يېشىل پېتى تۇرۇپتۇ، شۇنداقتمۇ سۇسىراپ كەتكەنلىكى ئېنىق ئىدى، يوپۇرماقلارنى بىر ئىلىك توپا بېسىپ كېتىپتۇ. ھويلىدىكى گۈللەرمۇ قارايدىغان ئادەم يوق، قۇرۇپ تۈگىشىپلا كەتكەن.

سىكارلېت ئاسمانغا قاراپ يىراقتا گۈلدۈرلىگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىغاندەك بولدى، يامغۇردىن بۇرۇنقى گۈلدۈرماما بولسا كېرەك.

«يامغۇر ياغدىغان بولدى! — ئۇ كىچىك ۋاقتىدىكى ئادىتى بويىچە كۆڭلىدە ئۆزىگە ئۆزى خەۋەر يەتكۈزدى، — بۇ يامغۇر تازا ۋاقتىدا ياغدىغان بولدى، — ئۇ يەنە ئويلىنىپ قالدى، — راستلا يامغۇر ياغامدىغاندۇ؟ ياق، ئۇ گۈلدۈرماما ئەمەس، زەمبىرەك ئاۋازى!»

ئۇ ئۇ ئاۋازنىڭ قاياقتىن كېلىۋاتقانلىقىنى بىلمەك بولۇپ يىراقتىكى ئاۋازغا قۇلاق سالدى، بىر چاغدا يۈرىكى سېلىپ كەتتى. ئاۋاز ئىنتايىن يىراقتىن كېلىۋاتقاچقا، قايسى يۆنىلىشتە

ئىكەنلىكىنى پەقەتلا بىلگىلى بولمىدى. «مارالاند تەرەپتىن كېلىۋاتقاندەك قىلامدۇ نېمە. ئاھ، خۇدا، — ئۇ ئىچىدە خۇداغا تېۋىنىشقا باشلىدى، — بۇ ئاۋاز دېكاتور، پىئاچتېر تەرەپتىن كەلسە كەلسۇنكى، جەنۇب تەرەپتىن كەلمسۇن.» ئۇ دېرىزىنىڭ تەكچىسىنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ قۇلقىنى تېخىمۇ دىڭ تۇتتى. ئۇ ئاۋاز بارغانسېرى كۈچىيىپ، جەنۇب تەرەپتىن كېلىۋاتقانلىقى ئېنىق بولدى.

ئاھ، جەنۇبتىن كېلىۋاتقان ئاۋاز ئىكەنغۇ! ئۇ تەرەپتە جۈنپىسورۇ، تارا... يەنە ئېلىپ بار ئەمەسمۇ؟

شىماللىق ئالۋاستىلار بۇ چاغقىچە تاراغىمۇ بېرىپ بولغاندۇ. ئۇ قۇلاق سالىدى. قۇلاق تومۇرلىرىنىڭ ۋىڭىلداشلىرى زەمبىرەك ئاۋازلىرىنى بېسىپ كېتىپ تۈزۈك ئاڭلىيالمىدى. ياق، ئۇلارنىڭ جۈنپىسورۇغا بېسىپ كىرىشى مۇمكىن ئەمەس. بېسىپ كىرگەن بولسا زەمبىرەك ئاۋازى شۇنچە يىراق يەردىن بۇ يەرگە بۇنداق ئېنىق ئاڭلانمايتتى. ئۇلار جۈنپىسورۇغا ئون ئىنگىلىز مىلى يېقىنلىشىپ راگرېدقا يېتىپ بارغان بولۇشى مۇمكىن. ئەمما، جۈنپىسورۇ راگرېدنىڭ جەنۇبىغا ئاران ئون ئىنگىلىز مىللا كېلىدۇغۇ؟

زەمبىرەك ئاۋازلىرى جەنۇب تەرەپتىن كېلىۋاتىدۇ، بۇ بەلكىم شىماللىقلارنىڭ ئاتلانتانىڭ زاۋاللىقىغا چېلىۋاتقان سىگنالىدۇ! بىراق، ئانىسىدىن قاتتىق ئەنسىرەپ تۇرۇۋاتقان سىكارلېت ئۈچۈن، جەنۇبتىكى جەڭنىڭ ھەممىسى تارا ئەتراپىدا بولۇۋاتقاندەك تۇيۇلاتتى. ئۇ قوللىرىنى قاراسلىتىپ ئۆيىنىڭ ئىچىدە تېز — تېز مېڭىشقا باشلىدى. ئۇنىڭ كالىسىغا تۇنجى قېتىم جەنۇب ئارمىيەسى چوقۇم مەغلۇپ بولدى، دەيدىغان ئېنىق بىر خيال كىرىۋالدى. شېرماننىڭ مېڭىغان ئەسكىرىنى باشلاپ تاراغا يېقىنلاپ بېرىۋاتقانلىقىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، ئۇرۇش ۋەزىيىتىنىڭ ئىنتايىن ئېغىرلىقى ۋە قورقۇنچلۇقلىقىنى ئويلاپ قالدى. بۇلار مۇھاسىرە ۋاقتىدا، مىلىتلارنىڭ ئوقلىرى دېرىزە

ئەينەكلىرىنى سۇندۇرۇۋاتقان چاغلاردا بولسۇن ياكى يەيدىغان، كىيىدىغان نەرسىلەرنىڭ قايغۇسى ھەممە يەرنى قاپلىغان ۋە ياكى جان تالىشىپ قاتار يېتىشىپ كەتكەن يارىدارلارنى كۆرگەن چاغلاردا بولسۇن، ئۇنىڭ خىيالىغا كىرىپ باقمىغانىدى. شېرىماننىڭ قوشۇنى تاراغا بىرنەچچە ئىنگىلىز مىلىلا قالغان، كېيىن شىماللىقلار مەغلۇپ بولۇپ چېكىنىشكە توغرا كەلگەندە ئۇلار چوقۇم تاراننىڭ ئىچى بىلەن ماڭىدۇ. ئۇ چاغدا گېرالدى كېسەل ياتقان ئۈچ ئايالنى ئۇلاردىن يوشۇرۇپ قېلىشقا ئۈلگۈرەلمەي قېلىشمۇ مۇمكىن.

ئاھ! ھازىر ئۇ شۇ يەردە بولغان بولسا، شىماللىقلار كەلسۇن - كەلمىسۇن، قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! سىكارلېت يالاڭ ئاياغ، ئۈستىدە كېچىلىك كىيىملا بار، پولدا ئۇياقتىن - بۇياققا مېڭىپ يۈرەتتى، ماڭغانسېرى ۋەزىيەتنىڭ ئېغىرلىقىنى ھېس قىلاتتى. ئۇ ئۆيگە قايتىشى كېرەك، ئاپىسىنىڭ يېنىغا بارمىسا پەقەتلا بولمايدۇ!

ئۇ پەستىكى ئاشخانىدىن چىقىۋاتقان چىنە - تەخسىلەرنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدى. پىرسىسى ناشتىلىق تەييارلاۋاتاتتى، مادې خانىمنىڭ چاكىرى بېتىسى كۆرۈنمەيتتى. پىرسىسى چىرقىراق ئاھاڭدا «يەنە بىر نەچچە كۈندىن كېيىن...» دېگەن ناخشىنى ئېيتىۋاتاتتى. بۇ ناخشا سىكارلېتقا زادىلا ياقمىدى، ئۇنىڭدىكى قايغۇلۇق سۆزلەر ئادەمنى شۈركۈندۈرەتتى، شۇڭا ياغلىقنى مۇرىسىگە ئارتىپلا يۈگۈرۈپ دېگۈدەك پەسكە چۈشۈپ پەلەمپەينىڭ ئالدىدىلا:

— ناخشاڭنى توختات، پىرسىسى! — دەپ توۋلىدى،
— ئوقتۇم، خانىم! — پىرسىسى ئاشخانىدا تۇرۇپ سەل خاپا بولغاندەك جاۋاب بەردى. سىكارلېت ئاڭلاپ چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى ۋە بايقى گېپىگە سەل پۇشايىمان قىلىپ قالدى.
— بېتىسى نەگە كەتتى؟
— بىلىمدىم، تېخى كەلمىدىغۇ دەيمەن.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىنى قىيا ئېچىپ، ئاپتاپ تولۇق چۈشۈپ تۇرغان ئۆي ئىچىگە قاراپ قويدى. مېلانىيە كېچىلىك كىيىمى بىلەن كۆزلىرىنى يۇمۇپ كارىۋاتتا ياتاتتى. كۆزىنىڭ چۆرىسى بىر ئاز كۆكەرگەن، چىرايى ئىشىغاندەك بولۇپ، بۇرۇنقى غۇنچە بويىمۇ غەلىتىلا ئۆزگىرىپ سەتلىشىپ كەتكەنىدى. سىكارلېت نىيىتىنى يامان قىلىپ، ئۇنىڭ شۇ تۇرقىنى ئاشلېپ كۆرگەن بولسا ئوبدان بولاتتى، دەپ ئويلىدى. مېلانىيە ئۇ كۆرگەن ھەرقانداق ئىككىقات ئاياللاردىن بەكرەك سەتلىشىپ كەتكەنىدى. مېلانىيە بىردىنلا كۆزلىرىنى پاللىدە ئېچىپ ئۇنى كۆرۈپ مۇلايىمغىنا كۈلۈپ قويدى، چىرايىمۇ تەڭلا ئېچىلدى.

— كىرىڭ، — دېدى ئۇ تەستە ئۆرۈلۈپ، — كۈن چىققان چاغدىلا ئويغانغان، بىر ئىشنى ئويلىنىپ ياتاتتىم. سىكارلېت، مەن سىزدىن بىر گەپنى سورىماقچى.

سىكارلېت ھۇجرىغا كىرىپ ئاپتاپ چىقىپ تۇرغان كارىۋاتقا كېلىپ ئولتۇردى.

مېلانىيە ئۇنىڭ قوللىرىنى بوش تۇتۇۋالدى.

— سۆيۈملۈكۈم، — دېدى ئۇ، — بۇ زەمبىرەك ئاۋازلىرى مېنى تولىمۇ ئەنسىرتىپ قويۇۋاتىدۇ. جۈنپىسبورو تەرەپتىن كېلىۋاتىدۇ، شۇنداقمۇ؟

سىكارلېت جاۋابەن «ھەم» دەپ قويدى، كالىسىغا بولسا بايقى خىيال كىرىۋېلىپ يۈرىكى تېز سوقۇپ كەتتى.

— سىزنىڭ مۇشۇ كۈنلەردە تاقەتسىزلىنىپ تۇرۇۋاتقىنىڭىزنى بىلىمەن. مېنى دېمىگەن بولسىڭىز ئۆتكەن ھەپتىدىلا، ئاپىڭىزنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقىنى ئاڭلىغاندىلا كەتكەن بولاتتىڭىز، شۇنداق ئەمەسمۇ؟

— شۇنداق، — جاۋاب بەردى سىكارلېت قوپالغىنا.

— سىكارلېت، سۆيۈملۈكۈم، سىز ماڭا شۇنداق ياخشى، شۇنداق ئىللىق مۇئامىلە قىلىۋاتىسىز، بىر تۇغقان ئاچا —

سىڭىللىرىم بولغان بولسىمۇ سىزگە يەتمەيتتى، شۇڭا سىزنى بەكمۇ ياخشى كۆرۈپ قالدىم. ئۆزۈمنى سىزگە يۈك بولۇپ قالدىم دەپ ئويلاپ، بەزىدە بەكمۇ پاراكەندە بولىمەن.

سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. ياخشى كۆرۈش مۇشۇنداق بولامدۇ، ئەخمەق!

— سىكارلېت، مەن يېتىپ بىر ئىشنى تىنماي ئويلايمەن. ئۇ بولسىمۇ، سىزدىن تەلەپ قىلىدىغان مۇھىم بىر ئۆتۈنۈش ئىدى، — مېلانىيە شۇ گەپنى دەپ سىكارلېتنىڭ قولىنى چىڭ سىقتى، — ناۋادا مەن ئۆلۈپ كەتسەم مېنىڭ بالامنى بېقىۋالارسىزمۇ؟ مېلانىيە چوڭ ھەم نۇرلۇق كۆزلىرى بىلەن ئۇنىڭغا تەلمۈرۈپ قاراپ تۇراتتى.

— سىز خالامسىز؟

سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ سەل ھودۇقتى، ئىختىيارسىز قولىنى تارتىۋېلىپ ئىتتىكلا جاۋاب بەردى، تەلەپپۇزى قاتتىقراق ئىدى.

— مېلانىيە، نېمىشقا ساراڭدەك گەپ قىلىسىز؟ سىز ئۆلمەيسىز. ھەرقانداق ئايال كىشى تۇنجى تۇغۇتىدا ئۆزىنى ئۆلۈپ كېتىدىغاندەك ئويلاپ كېتىدۇ، مەنمۇ شۇنداق بولغان.

— ياق، سىز ئۇنداق ئويلىمىغان. سىز ئەزەلدىن ھېچقانداق نەرسىدىن قورققان ئەمەس. بۇ گەپنى ماڭا مەدەت بېرىش ئۈچۈنلا قىلىۋاتىسىز. مەن ئۆلۈمدىن قورقمايمەن، بالىنى تاشلاپ كېتىشىمدىن قورقۇمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاشلىقى ... سىكارلېت، ماڭا جاۋاب بېرىڭ، مەن ئۆلۈپ كەتسەم بالىنى چوقۇم بېقىۋېلىڭ. شۇ چاغدا مەن ھېچنېمىدىن قورقمايمەن. پىتتىي ھامامنىڭ يېشى چوڭ، بالىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمايدۇ، خوتىي بىلەن ئىندىياغۇ بار، لېكىن ... مېنىڭ بالامنى سىز يېنىڭىزدا تۇتسىڭىز ياخشى بولاتتى. ماقۇل دەڭ، سىكارلېت. ئوغۇل بولسا ئاشلىقىغا ئوخشاش تەربىيەلەڭ، قىز بالا بولسا ... سۆيۈملۈكۈم، سىزگە ئوخشاش بولسا دەيمەن.

— قويۇڭغا بۇ گەپلەر ئىزنى، — سىكارلېت ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ توۋلاپ كەتتى، — ھازىرقى دەردىمىزمۇ يېتىپ ئاشىدىغان تۇرسا، ئۈستىلەپ ئۆلمەن دېسىڭىز قانداق بولىدۇ. — كەچۈرۈڭ، سۆيۈملۈكۈم. ئەمما، سىز ماڭا ۋەدە بېرىڭ. ئۇ ئىشلار بۈگۈنلا بولىدىغاندەك تۇرىدۇ، شۇنداقلىقىغا ئىشىنىمەن، ماقۇل دەڭ.

— بولىدۇ، ماقۇل، دېگىنىڭىزدەك بولسۇن، — دېدى سىكارلېت مېلانىيەگە يەرنىڭ تېگىدىن ئەنسىز قاراپ قويۇپ. مېلانىيە مېنىڭ ئاشلىقىغا كۆڭلۈم بارلىقىنى پەقەتلا بىلمەيدىغاندۇ؟ ياكى ھەممىنى بىلگەن بولسا ئاشلىقنى ياخشى كۆرگەندىكىن، ئۇنىڭ بالىسىغىمۇ ياخشى قارايدۇ دەپ ئويلىغانمىدۇ؟ سىكارلېتنىڭ بۇ گەپنى ئۇنىڭدىن ئۈنلۈك سوراپ بىلگۈسى كەلدى، لېكىن ئاغزىنىڭ ئۇچىغا كەلگەن گېپىنى ئىچىگە يۇتۇۋەتتى، چۈنكى مېلانىيە ئۇنىڭ قوللىرىنى مەڭزىگە مەھكەم يېقىۋالغانىدى، شۇندىلا مېلانىيەنىڭ كۆزلىرىدىكى جىددىچىلىك پەسەيدى.

— مېلانىيە، بۈگۈن ئۇنداق ئىشنىڭ بولىدىغانلىقىنى قانداق بىلىدىڭىز؟

— تاڭ ئاتقاندىن باشلاپلا قورسىقىم ئاغرىشقا باشلىدى ... لېكىن، ئانچە قاتتىق ئەمەس.

— راستمۇ؟ نېمىشقا ماڭا بالدۇرراق دېمىدىڭىز؟ مەن پىرىسسېنى دوختۇر چاقىرىپ كېلىشكە ئەۋەتتەتتىم ئەمەسمۇ. — ياق، ھازىرچە بارمىسۇن، سىكارلېت. ئۇنىڭ ئالدىراشلىقىنى بىلىسىز، ھەممىسى شۇنداق ئالدىراش. ئۇنىڭغا ئارىلىقتا بىر كېلىپ كەتسىڭىز دەپ خەۋەر بېرىپ قويساقلا بولار. مادې خانىمغا ئادەم ئەۋەتىپ قويسىڭىز، بۈگۈن يېنىمدا تۇرسا. دوختۇرغا قاچان ئادەم ئەۋەتىش كېرەكلىكىنى شۇياق بىلىدۇ.

— باشقىلارنى ئويلاپ كەتمەڭ، سىزمۇ دوختۇرخانىدىكى ھەر

قانداق كېسەلگە ئوخشاش دوختۇرغا جىددىي ئېھتىياجلىق. مەن ھازىرلا ئۇنىڭغا ئادەم ئەۋەتمەن.

— ياق، ئەۋەتمەڭ. بەزىدە يەڭگىيدىغانغا بىر كۈن كېتىدۇ. دوختۇرنىڭ مېنىڭ يېنىمدا سائەتلەپ ساقلاپ تۇرۇشنى خالىمايمەن. دوختۇرغا بىچارە يىگىتلەر مەندىن بەكرەك ئېھتىياجلىق. مادې خانىمنىڭ قېشىغا ئادەم ئەۋەتسىڭىزلا بولىدۇ، ئۇ نېمە ئىشلىقنى دەررۇ چۈشىنىدۇ.

— ھەم، بولىدۇ! — دېدى سىكارلېت.

يىگىرمە بىرىنچى باب

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ تامىقىنى بېرىپ بولغاندىن كېيىن، پىرسسىيىنى مادې خانىمنى چاقىرىپ كېلىشكە ئەۋەتىۋېتىپ، ئاندىن ئوغلى بىلەن ناشتىغا ئولتۇردى. ئۇنىڭ تۇنجى قېتىم ئىشتىھاسى تۇتۇلدى. مېلانىيەنىڭ تېز ئارىدا يەڭگىيدىغانلىقىنى ئويلىسا پۈتۈن ۋۇجۇدىنى بىر خىل قورقۇنچ بېسىپ ھەم يىراقتىن ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتقان زەمبىرەك ئاۋازلىرىدىن زىيادە جىددىيلىشىپ ھېچنېمىلا يېگۈسى كەلمەيۋاتاتتى. قىزىق، ئۇنىڭ يۈرىكىمۇ رېتىملىق سوقۇۋېتىپ بىردىنلا قالايمىقانلىشىپ كېتەتتى، بۇنداق چاغدا ئاشقازىنى ئۇرۇلۇپ كېتىدىغاندەك بەكمۇ بىئارام بولاتتى، ھەتتا سۈيۈك ئۇماچمۇ گېلىغا چاپلىشىپ قېلىۋاتقاندەك زادىلا ئۆتمەيتتى.

بۈگۈن ۋاد كۈندىكىگە ئوخشىمايتتى. ئۇ ئۇماچ ئىچمەيمەن دەپ خەقىشلىك قىلماي، جىمجىت ئولتۇرۇپ قايناق سۇ بىلەن بىللە ئىشتىھاس بىلەن ئىچىۋاتاتتى. كۈمۈش تەڭگىدەك پىلدىرلاپ تۇرغان كۆزلىرى ئاپسىنىڭ ھەرىكەتلىرىنىڭ كەينىدىن قالماي مېڭىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ كۆزلەردىن، خۇددى سىكارلېتتىكى

قورقۇنچ ئۆزىگە ئۆتۈپ قېلىۋاتقانداك بىر خىل سەبىي قورقۇنچ ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. تامىقىنى يەپ بولغاندىن كېيىن، سىكارلېت ئۇنى ئارقا ھويلىغا ئوينىغىلى چىقىرىۋەتتى. ئۇ ھويلىدىكى چىملىقتىن يۈگۈرۈپ ئۆتۈپ ئويۇنچۇقلىرى بار ئۆيگە كىرىپ كەتكەندە، ئاندىن ئېغىر بىر يۈكتىن قۇتۇلغانداك يەڭگىللىشىپ قالدى.

سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ يەلەمپەينىڭ ئالدىدا بىردەم ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى. ئۈستىگە چىقىپ مېلاننىيەگە قورقماسلىقىنى، بۇ ئىشنىڭمۇ ئۆتۈپ كېتىدىغانلىقىنى ئېيتىپ تەسەللى بەرسۇنمۇ؟ لېكىن، ئۇ ئۆزىدە ئۇنداق بىر ماھارەتنىڭ بارلىقىنى تاپالمىدى. مېلاننىيە نېمىشقا بالدۇرمۇ ئەمەس، كېيىنمۇ ئەمەس، دەل بۈگۈن تۇغىدىغان بولۇپ قالغاندۇ؟ يەنە كېلىپ مۇشۇ چاغدا ئۆلمەن دەپ كېتىۋاتقىنىچۇ تېخى.

سىكارلېت ئۆزىنى سەل بېسىۋالماقچى بولۇپ يەلەمپەينىڭ بىرىنچى باسقۇچىدا ئولتۇردى. لېكىن، خىيالى ئىختىيارسىز تۈنۈگۈنكى جەڭنىڭ نەتىجىسىگە، بۈگۈنكى جەڭنىڭ قانداق بولۇۋاتقانلىقىغا كەتتى. بىرنەچچە ئىنگىلىز مىلى نېرىدىلا چوڭ بىر جەڭ بولۇۋاتسا، سەن ئۇ جەڭنىڭ قانداق بولۇۋاتقانلىقىنى بىلمىسەڭ، بۇ غەلىتە ئىش ئەمەسمۇ؟ بۇ ئەتراپ بۈگۈن بۆلەكچىلا جىمجىت، پىئاجىتېر جىلغىسىدا جەڭ بولغان كۈنلەرگە سېلىشتۇرغاندا، بۇ غەلىتە ئەھۋال ئەمەسمۇ؟ پىتتىي ھامىنىڭ ئۆيى شەھەرنىڭ شىمالىدىكى ئەڭ چەت بىر يەردە، ئۇرۇش بولسا جەنۇبىنىڭ يىراق بىر يېرىدە بولۇۋاتىدۇ. شۇڭا، بۇ يەردىن ياردەمچى قوشۇنلارمۇ، قۇتقۇزۇش ھارۋىلىرىمۇ، ئالدىنقى سەپتىن قايتىۋاتقان يارىدارلارمۇ ئۆتمەيتتى. سىكارلېتنىڭ شەھەرنىڭ جەنۇب تەرىپىدىمۇ مۇشۇ ئەھۋالنىڭ بار - يوقلۇقىنى بەكمۇ بىلگۈسى كېلەتتى، ئۆزلىرىنىڭ شۇ تەرەپتە بولۇپ قالغانلىقىمۇ شۈكۈر ئېيتاتتى. بۇ ئەتراپتىكى مادې خانىە بىلەن مېرۋېتېر خانىمنىڭ ئۆيىدىكىلىرىدىن باشقا ئادەملەر

قېچىپ كەتمىگەن بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. ئۇلار كېتىپلا سىكارلېت زېرىكىپ قالدى. پېتتېر تاغا بولغان بولسىمۇ ئۇنى قوماندانلىق ئىشتابقا ئەھۋال ئۇقۇپ كېلىشكە ئەۋەتكەن بولاتتى. مېلانىيە بولمىغان بولسىمۇ ئۆزى بېرىپ خەۋەر ئۇقۇپ كېلەتتى. ئەمدى ئۇ مادې خانىم كەلگەندە ئاندىن بارالايدۇ. مادې خانىم نېمىشقا تېخىچە كەلمەيدىغاندۇ؟ پىرسسىي نەلەردە يۈرىدىغاندۇ؟ ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئالدىدىكى كارىدورغا چىقىپ ئۇلارنىڭ يولىغا قارىدى، لېكىن مادې خانىمنىڭ ئۆيى تەرەپتىكى يولدا بىرمۇ ئادەم يوق. خېلىدىن كېيىن پىرسسىي كۆرۈندى. ئۇ خۇددى بىر كۈن يول يۈرگەن ئادەمدەك ئالدىرىماي، كۆڭلىكىنىڭ ئارقا-ئالدىغا قاراپ، بىرسى دىققەت قىلىۋاتامدۇ، يوق، دېگەندەك كەينىگە نەزەر تاشلاپ كېلىۋاتاتتى.

— نېمانداق ئېزىلىپ كەتكەن تاڭگادەك ماڭسىنەن! —
پىرسسىي دەرۋازىدىن كىرىشىگىلا سىكارلېت ئۇنىڭغا قاتتىق تەڭگى، — مادې خانىم نېمە دېدى؟ ھازىرلا كېلەلمىدىكەن؟

— ئۇ ئۆيىدە يوق ئىكەن، — دېدى پىرسسىي.

— نەگە كېتىپتۇ؟ قاچان قايتىپ كېلىدىكەن؟

— ھىم، خانىم، — پىرسسىي بۇ خەۋەرنىڭ مۇھىملىقىنى بىلدۈرمەكچى بولغاندەك ئەتەي ئاۋازىنى سوزۇپ سۆزلىدى، — ئۇلارنىڭ ئاشپىزى مادې خانىمنىڭ بۈگۈن ئەتىگەندە پىل ئەپەندىنىڭ يارىلىنىپ قالغانلىقىنى ئاڭلاپ، تالبوت بىلەن بېتىنى ئېلىپ پەيتون بىلەن كەتكەنلىكىنى دېدى. ئۇلار پىل ئەپەندىنى ياندۇرۇپ كەلسە كېرەك. ئۇنىڭ دېيىشىچە، پىلنىڭ يارىسى ئېغىر ئوخشايدۇ، شۇڭا بىز تەرەپكە كېلەلمىگۈدەك.

سىكارلېت ئۇنىڭغا يەۋەتكۈدەك قاراپ، تەستىكىگە بىرنەچچە شاپلاق ئۇرۇۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى. بۇ نېگىرلار مۇشۇنداق شۇم خەۋەرلەرنى كۆتۈرۈپ كەلگىنى ئۈچۈن ماختانسا كېرەك.

— بولدى، ئۇ يەردە ھاڭۋىقىپ تۇرىۋەرمەي، بېرىپ مېرۋېتېر خانىمنى باشلاپ كەل، ئۇلارنىڭ ئېمىكئانىسى بولسىمۇ مەيلى،

چاپسان ماڭ.

— ئۇلارمۇ يوق ئىكەن، سىكارلېت خانقىز. بايا كېلىۋېتىپ ئېنىكئانىسى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدىم. ئۇلارمۇ سىرتقا چىقىپ كېتىپتۇدەك. ئىشىكى قۇلۇپلاقلق ئىكەن. دوختۇرخانىغا كەتتىمكىن دەپ ئويلايمەن.

— شۇڭا، شۇنداق كېچىكىپ كەپتىكەنەن - دە. بۇنىڭدىن كېيىن سېنى نەگە ئەۋەتسەم شۇ يەرگە بار. يېرىم يولدا خەق بىلەن پاراڭلاشما، ئۇقتۇڭمۇ؟ ئەمدى سەن ...

سىكارلېت دوستلىرىنىڭ ئىچىدە كىمنىڭ كېلىپ ياردەم بېرەلەيدىغانلىقىنى ئويلاپ بىردەم تۇرۇپ قالدى. ئېلىسن خانىم بار ئەمەسمۇ. ئۇياق سىكارلېتنى يېقىندىن بېرى ياخشى كۆرمەيدىغان بولۇپ قالدى، ئەمما مېلانىيەنى ياخشى كۆرىدۇ.

— ئېلىسن خانىمنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئەھۋالنى ئۇنىڭغا تەپسىلىي سۆزلەپ، ئاندىن ئۇنى بۇ يەرگە باشلاپ كەلگىن. يەنە بىر گەپ، مېلانىيە خانقىز بۈگۈنلا يەڭگىپ قېلىشى مۇمكىن. شۇڭا سېنىڭ ياردىمىڭ كېرەك. بولدى، چاپسان بېرىپ كەل.

— خوپ، خانىم، — پىرىسسېي كەينىگە بۇرىلىپ خۇددى قۇلۇمدەك ئاستا ماڭدى.

— چاپسان ماڭ، ھۈرۈن ئېشەك.

— ماقۇل، خانىم.

پىرىسسېي قەدىمىنى تېزلەتتى، سىكارلېت قايتىپ كىرىپ، مېلانىيەنىڭ قېشىغا چىقايىمۇ، چىقمايمۇ، دەپ بىردەم ئىككىلىنىپ تۇرۇپ قالدى. ئۇ ئۇنىڭغا مادې خانىمنىڭ تېمە ئۈچۈن كەلمىگەنلىكىنى ئېنىق ئېيتىشى كېرەك. ئەمما، ئۇ پىلنىڭ ئېغىر يارىلانغانلىقىنى ئاڭلىسا كۆڭلى بۇزۇلۇشى مۇمكىن. بولدىلا، بۇنى ئۇنىڭدىن يوشۇرسىلا بولىدىغۇ.

ئۇ مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ ئۇنىڭ ناشتىلىققا كەلگەن تاماقتىن ئازراقمۇ يېمىگەنلىكىنى كۆردى. مېلانىيە كارىۋاتتا يانتۇ ياتاتتى، چىرايى قەغەزەدەك ئاقىرىپ كەتكەندى.

— مادې خانىم دوختۇرخانىغا كېتىپتۇ، — دېدى سىكارلېت، — ئەمما، ئېلىسن خانىم ھازىرلا كېلىدىغان بولدى. قانداق، ئاغرىۋاتامدۇ؟

— ئانچە ئەمەس، — دېدى مېلانىيە يالغان سۆزلەپ، — سىكارلېت، سىز ۋادىنى قانچىلىك ۋاقتتا تۇغۇپ بولغان؟

— ئۇنىڭغا ھېچقانچە ۋاقت كەتمىگەن، — سىكارلېت ئاڭسىز ھالدىلا خۇشال كەيپىيات بىلەن سۆزلىدى، — ئۇ چاغدا مەن ھويلىدا ئىدىم، ئۆيگە كىرىشكە ئۈلگۈرەلمىگىلى تاسلا قالدىم. نېگىر ئانام، نېمىدىگەن سەتچىلىك بۇ ... بەئەينى نېگىرلاردەك قىلىق قىلىدىك، دەپ كايىپ كەتكەن.

— مەن شۇنداق نېگىرلارغا ئوخشاسماكەن دەيمەن، — دېدى مېلانىيە زورغا كۈلۈمسىرەپ. بىردىنلا ئۇ كۈلكە ئۆچۈپ، قاتتىق ئاغرىقتىن مېلانىيەنىڭ چىرايى سەت تۇرۇلۇپ كەتتى.

سىكارلېت چىرايىدا قىلچە كۈلكە يوق، مېلانىيەنىڭ داس سۆڭىكىگە قاراپ قويۇپ، ئاندىن تەسەللى بەرگەندەك تەلەپپۇزدا: — تۇغۇت ئانچە قىيىنمۇ ئەمەس، — دەپ قويدى.

— شۇنداق بولار، ئىلاھىم. سەل قورقۇپ تۇرۇۋاتمەن. ئېلىسن خانىم ھازىرلا كېلەمدۇ؟

— شۇنداق، ھازىرلا كېلىدۇ، — دېدى سىكارلېت، — مەن پەسكە چۈشۈپ ئازراق سۇ ئاچىقىپ، بۇلۇت بىلەن بەدىنىڭىزنى سۈرتۈپ قويماي، بۈگۈن ھاۋا بەكمۇ ئىسسىپ كەتتى.

ئۇ سۇ ئاچىقىشىنى باھانە قىلىپ ئامال بار پەستە كۆپرەك تۇرۇشنى ئويلايتتى، ھەر مىنۇتتا بىر قېتىم ئىشكىنىڭ ئالدىغا چىقىپ پىرسسىيەنىڭ يولىغا قارايتتى، لېكىن پىرسسىيەنىڭ سايىسىمۇ كۆرۈنمەيتتى. ئاخىر ئامال يوق، سىكارلېت يەنە ئۈستىگە سۇ كۆتۈرۈپ چىقىپ مېلانىيەنىڭ تەرلەپ كەتكەن بەدىنىنى سۈرتۈپ، ئۇزۇن چاچلىرىنى تاراپ قويدى.

بىر سائەتتىن كېيىن كوچىدا نېگىرلارغا خاس پۇتىنى سۆرەپ ماڭغان بىر ئاۋاز ئاڭلاندى. سىكارلېت ئىتتىك تالاغا قارىدى.

پىرسىيى بايقىمىدەك بەللىرىنى تولغاپ، بېشىنى لىكىلدىتىپ بىر خىلدا كېلىۋاتاتتى، خۇددى ئەتراپىدا ئۇنى كۆرۈپ تۇرغان تاماشىبىنلار باردەك توختىماي ئۆپچۆرسىگە قاراپ قويايتتى. «بىر كۈنى بولمىسا بىر كۈنى بۇ جالاپنى تاسما بىلەن باغلاپ قويىمىسام.» سىكارلېت ئاچچىقى بىلەن پەلەمپەيدىن پەسكە چۈشتى.

— ئېلىسن خانىم دوختۇرخانىغا كېتىپتۇ. ئۇلارنىڭ ئاشپىزى بۈگۈن پويىزدا نۇرغۇن يارىدارلارنىڭ كەلگەنلىكىنى دېدى، ئۆزى ئۇلارغا شورپا قاينىتىۋېتىپتۇ. ئۇ...
 — ئۇنىڭ گېپىنى قوي، — سىكارلېتنىڭ كۆڭلى لاسسىدە بولدى، — يېڭى كۆڭلىكىڭنى ئالماشتۇرۇپ دەررۇ دوختۇرخانىغا چاپ، مەن مادى دوختۇرغا خەت يېزىپ بېرىمەن. ئۇ بولمىسا جونېس دوختۇرغا بېرىسەن، باشقا دوختۇرلارغا بەرسەڭمۇ بولىدۇ. بۇ قېتىم تېز بېرىپ كەلمىسەڭ تېرەڭنى تەتۈر سويىمەن.

— ماقۇل، خانىم.

— ئۇ يەردىكى ئەپەندىلەردىن ئۇرۇش ئەھۋالىنى سۈرۈشتۈرگەچ كەل. ئۇلار بىلمىسە، ئايلىنىپ پويىز ئىستانسىسىغا بېرىپ، يارىدارلارنى ئېلىپ كەلگەن پويىز شوپۇرلىرىدىن جونېسبورو ياكى ئۇ يەرگە يېقىنراق يەرلەردە جەڭنىڭ قانداق بولۇۋاتقانلىقىنى سوراپ باق.

— ۋاي خۇدايمەي، — پىرسىيىنىڭ قاپقارا يۈزى بىردىنلا جىددىيلىشىپ كەتتى، — سىكارلېت خانقىز، شىماللىقلار تاراغا يېتىپ بارمىغاندۇ، شۇنداقمۇ؟

— ئوقمايمەن، سېنى شۇنى بىلىپ كەل، دەۋاتىمەن.

— ۋاي قانداق قىلارمەن، ئۇلار مېنىڭ ئاپامنى نېمە قىلىۋېتەر، خانقىز؟

پىرسىيى بىردىنلا ئاللا - توۋا كۆتۈردى، ئۇنىڭ ئاۋازىدىن سىكارلېت جىددىيلىشىپ كەتتى.

— توۋلىما، مېلانىيە خانقىز ئاڭلاپ قالىدۇ. چاپسان كىرىپ
كۆڭلىكىڭنى ئالماشتۇرۇپ چىق، چاپسان بول !
پىرىسسې تېزلا ئارقا ئۆيگە كىرىپ كەتتى. سىكارلېت شۇ
ئارىلىقتا گېرال د ئۆتكەندە ئەۋەتكەن — ئۆيدىكى بىردىنبىر
قەغەز — خەتنىڭ چۆرىسىگە ئالدىراپلا بىرنەچچە قۇر خەت يېزىپ
ئۇنى قاتلىدى. قاتلاۋېتىپ دادىسىنىڭ خېتىدىكى «ئاپاڭ ... كېزىك
بولۇپ قالدى ... بىر ئامال قىلىپ ... قايتىپ كەل ...» دېگەن
گەپلەرگە كۆزى چۈشۈپ قېلىپ يىغلىۋېتىشكە تاس قالىدى.
ئەگەر ئۇ مېلانىيەنى دېمىسە شۇ تۇرقىدىلا پىيادە بولسىمۇ
ئۆيىگە كېتەتتى.

پىرىسسې خەتنى ئېلىپ ئىتتىك مېڭىپ چىقىپ كەتتى.
سىكارلېت ئۈستىگە چىقىپ كېتىۋېتىپ، ئېلىسن خانىمنىڭ
كەلمىگەنلىكىنى مېلانىيەگە قانداق گەپ بىلەن ئۇقتۇرۇش
كېرەكلىكىنى ئويلاپ ماڭدى. ئەمما، مېلانىيە ئۇنىڭدىن ئۇ گەپنى
سورىمىدى، ئۇ كارىۋاتتا چىرايىدا ھېچقانداق بىر ئىپادە يوق
جىمجىپ ياتاتتى، ئۇنى كۆرۈپ سىكارلېت ۋاقىتلىق خاتىرجەم
بولغان بولدى.

ئۇ باشقا بىر گەپلەرنى قىلىپ ئولتۇردى، ئەمما خىيالى ئارادا
ئىدى، شىماللىقلار ئۇ يەرگە بېسىپ بارغان بولسىچۇ، دېگەن
قايغۇ ئۇنى رەھىمسىزلىك بىلەن قىينايتتى، ئىچىدە، ئېلىپن ئۇ
يەردە ئاخىرقى تىنىقىدا ياتىدۇ، شىماللىقلار ئاتلانتاغا بېسىپ
كىرىپ كۆرگەنلا ئادەمنى قىرىپ، نەرسىلەرنى بۇلاپ - تالاپ
كېتەرمۇ، دېگەندەك قالايمىقان خىياللارنى قىلاتتى. يىراقتىكى
زەمبىرەك ئاۋازلىرى قۇلىقىغا توختىماي ئاڭلىنىپ ئۇنىڭدىكى
قورقۇنچىنى تېخىمۇ كۈچەيتىۋېتەتتى. ئاخىر ئۇ بۇ خىياللارنىڭ
ئازابلىرىغا چىدىماي دېرىزىدىن جىمجىت كوچىغا، كوچىدىكى
دەرەخلەرنىڭ توپا بېسىپ كەتكەن يوپۇرماقلىرىغا قاراپ تۇردى.
مېلانىيەمۇ سۆزسىز ياتاتتى، تۇرۇپ - تۇرۇپ چىرايى تۇرۇلۇپ
كېتەتتى. بۇ ئۇنىڭ تولغىقىنىڭ بارغانسېرى

كۈچىيىۋاتقانلىقىنى بىلدۈرەتتى.

ھەر قېتىم ئاغرىق ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، ئۇ:

— راست دېدىڭىز، بۇ ئانچە قىيىنمۇ ئەمەس، — دەپ قويايتتى.

سىكارلېت بۇنىڭ يالغان گەپ ئىكەنلىكىنى بىلەتتى. بۇ جىمجىتلىققا چىدىيالماي قالغان سىكارلېت ئۇنىڭ جىمجىت ياتقىنىدىن ۋارقىراپ - توۋلاپ كەتكىنىنى ئەۋزەل بىلىپ قالدى. مېلانىيەگە ئىچى ئاغرىش كېرەكلىكىنى بىلەتتى، لېكىن شۇنى چىرايدا ئىپادىلەپ، ئازراق بولسىمۇ ئۇنىڭغا ئىللىق مۇئامىلە قىلالمايتتى. ئۇنىڭ شۇ تۇرقىدىكى ئازابىمۇ ئۆزىگە يېتىپ ئېشىۋاتاتتى. بىر قېتىم ئۇ مېلانىيەنىڭ ئاغرىق ئازابىدىن تۈرۈلۈپ كېتىۋاتقان چىرايغا قاراپ دۇنيادا شۇنچە جىق ئادەم تۇرسا، قېرىشقاندىك ئۆزى بىلەن ھېچقانداق ئورتاقلىقى يوق بىر ئادەمنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ ئولتۇرۇۋاتقانلىقىغا ھەيران قالدى، ئىچىدە ئۇنىڭغا نەپەرەتلەندى، چاپسانراق ئۆلۈپ كەتسەن، دەپمۇ ئويلىدى. ئۇنىڭ ئارزۇسى بۈگۈنلا ئەمەلگە ئېشىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن. سىكارلېتقا بىر شۇملۇقتىن بېشارەت بېرىلىۋاتقاندىك بىردىنلا تىترەك ئولشىپ كەتتى. ئۇ بىر ئادەمنىڭ ئۆلۈمىنى تىلسە قارغىغاندىك بولۇپ، كېيىن ئۆزىگە يېنىپ قالىدىغانلىقىنى نېگىر ئانىسىدىن ئاڭلىغانىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ دەررۇلا خۇدادىن مېلانىيەنى ئامان قىلىشىنى، ئۇنىڭ جېنىنى ئالماسلىقىنى تىلىدى. يەنە بىر نېمىلەرنى دەپ كەتتى، ئەمما نېمە دېگەنلىكىنى ئۆزىمۇ بىلمەيتتى. مېلانىيە ئوتتەك قىزىق قولىنى ئۇنىڭ قولى ئۈستىگە قويۇپ:

— گەپ ياساپ ئاۋارە بولماڭ، سۆيۈملۈكۈم. سىزنىڭ تىت - تىت بولۇپ تۇرۇۋاتقىنىڭىزنى بىلىپ تۇرۇۋاتىمەن. سىزگە كۆپ مالاللىق يەتكۈزدۈم، مېنى كەچۈرۈڭ، — دېدى.

سىكارلېتنىڭ كۆڭلى شۇندىلا تىنچىدى، ئەمما خاتىرجەم ئولتۇرالمىدى. دوختۇر ياكى پىرسىسى ۋاقتىدا ئۆلگۈرۈپ

كېلەلمسە ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ دېرىزىنىڭ ئالدىغا بېرىپ كۆچمىغا قاراپ قويۇپ يەنە جايىغا يېنىپ كەلدى. بىر ئازدىن كېيىن يەنە ئورنىدىن تۇرۇپ باشقا دېرىزىنىڭ يېنىغا بېرىپ قاراپ باقتى.

ۋاقىت سائەتلەپ ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. چۈش بولغاندا كۈن ئىسسىپ كەتتى، ئازراقمۇ شامال يوق ئىدى. مېلانىيەنىڭ تولىغىقى بارغانسېرى كۈچەيدى. سىكارلېت ئۇنىڭ يۈز - كۆزلىرىدىكى تەرلىرىنى سۈرتۈپ تۇراتتى، لېكىن قاتتىق قورقۇنۇپ ئىچىدە ئىدى. قانداقمۇ قىلارمەن، دوختۇر كەلگۈچە تۇغۇۋېتىدىغان ئوخشىمامدۇ. تۇغۇت تۇغدۇرۇشتىن پەقەتلا خەۋەتتىم يوق. بىرنەچچە ھەپتىدىن بېرى ئۇنىڭ ئەندىشىسى بۈگۈنكى مۇشۇ جىددىي مىنۇتلاردا بولۇپ كەلگەنىدى. دوختۇر تاپالمىسا بۇ ئىشلارنى پىرىسسسىغا قىلدۇرماقچىمۇ بولغانىدى. پىرىسسسىنىڭ بۇ جەھەتتە ئېپى بار ئىكەن. ئۇ بۇ گەپنى بىر قېتىملا دېمىدى. شۇ تۇرقىدا ئۇ نەلەردە يۈرىدىغاندۇ؟ نېمىشقا دوختۇرۇمۇ كۆرۈنمەيدۇ؟ ئۇ دېرىزىنىڭ تۈۋىگە يەنە يۈگۈرۈپ بېرىپ پەسكە قارىدى، قۇلاق سالىدى. يىراقتىن ئاڭلىنىۋاتقان زەمبىرەك ئاۋازلىرى توختاپ قالغاندەك قىلاتتى. ئۇنىڭغا شۇنداق تۇيۇلۇۋاتامدۇ يا؟ ئەگەر زەمبىرەك ئاۋازلىرى يىراقلىشىپ كەتكەن بولسا، دېمەك ئۇرۇش جۈنپىسبوروغا يېقىنلىشىپ قالدى دېگەن گەپ. يەنە ...

ئۇ ئاخىر ئالدىراپ كېلىۋاتقان پىرىسسسىنى كۆرۈپ ئىختىيارسىز بەدىنىنى دېرىزىدىن يېرىم چىقاردى. پىرىسسسى ئۇنى كۆرۈپ گەپ قىلىشقا تەمشەلگەنىدى، سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىدىكى ئەنسىزلىكنى كۆرۈپ، قورقۇنچىلۇق خەۋەر بولسا، ئۇ ۋارقىراپ دېسە مېلانىيە ئاڭلاپ قالمىسۇن، دەپ قورقۇپ، دەررۇلا، گەپ قىلما، دېگەندەك ئاغرىنى تۇتتى، ئاندىن دېرىزىنىڭ يېنىدىن كەتتى.

— مەن ئازراق سوغۇق سۇ ئاچىقاي، — دېدى ئۇ مېلانىيەنىڭ

ئولتۇرۇشۇپ كەتكەن قارا كۆزلىرىگە قاراپ مەجبۇرىي كۈلگەن ھالدا. ئارقىدىن ئىتتىك ئۆيىدىن چىقىپ ئىشىكىنى يېپىپ قويدى.

پىرىسىي ئۆيىنىڭ پەلەمپىيىدە دېمىنى ئالماي ھاسىراپ ئولتۇراتتى.

— ئۇلار ھازىر جونېسبورودا ئۇرۇشۇۋېتىپتۇ، سىكارلېت خانقىز. بىزنىڭ قوشۇنىمىزنى يېڭىلىپ قالاي دەۋاتىدۇ، دېيىشتى. ۋاي خۇدايىم، سىكارلېت خانقىز، شىماللىق ئالۋاستىلار بۇ يەرگە كېلىپ قالسا بىز قانداق قىلارمىز؟ سىكارلېت ئۇنىڭ يىغىغا ئاچقان ئاغزىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى.

— خۇدا ھەققى، ئۇنۇڭنى ئۇچۇرگىن. راست، شىماللىقلار كېلىپ قالسا ئۇلار قانداق قىلىدۇ؟ تارا قانداق بولۇپ كېتەر؟ ئۇ ئامال بار بۇ خىياللارنى ئۆزىدىن نېرى قىلىشقا، ھازىر جىددىي بولۇۋاتقان ئىشنى ئويلاشقا تىرىشتى. ئۇ ئىشلارنىڭ خىيالى بىلەنلا بولۇپ كەتسە، پىرىسىيگە ئوخشاش جاھاننى پېشىغا كىيىپ يىغلىسا بولىدۇ شۇ.

— مادې دوختۇرچۇ، ئۇ قاچان كېلىدۇ؟
— ئۇنى پەقەتلا كۆرمىدىم، سىكارلېت خانقىز.
— نېمە؟

— ئۇ دوختۇرخانىدا يوق ئىكەن، مېرۇپتېر خانىم بىلەن ئېلىسن خانىممۇ كۆرۈنمەيدۇ. خەقلەر دوختۇرنى پويىز ئىستانسىسىغا كەتتى، دېيىشتى. ئۇ يەردە جونېسبورودىن ئېلىپ كېلىنگەن يارىدارلار بار ئىكەن، ئۆلۈكتىن قورقىدىغان بولغاچقا، ئۇ يەرگە بارالمىدىم، ئۇ يەردە جىق ئادەم ئۆلۈۋېتىپتىمىش.

— باشقا دوختۇرلارچۇ؟
— سىكارلېت خېنىم، سىزنىڭ خېتىڭىزنى دېگەن بىرمۇ دوختۇرنى تاپالمىدىم. خۇدا ھەققى، ھەممىلا ئادەم ساراڭ بولغاندەك ئالدىرىشىپلا يۈرىدۇ. بىر دوختۇر: «يوقال، بىزنى

ئاۋازە قىلما. بۇ يەردە ئادەم ئۆلۈۋاتسا بوۋاقتىڭ گېپىنى قىلىدىغۇ بۇ بىرنېمە. بىرەر خوتۇنى تاپ، تۇغۇتقا شۇ ياردەم بەرسۇن» دەپ ۋارقىراپ كەتتى. كېيىن سىزنىڭ تاپشۇرۇقىڭىز بىلەن خەۋەر ئۇققىلى خېلى يەرلەرگە باردىم، خەقلەر جونىسپوردا ئۇرۇش بولۇۋاتىدۇ، دېيىشتى. شۇنىڭ بىلەن ...

— مادې دوختۇرنى پويىز ئىستانسىسىغا كېتىپتۇ دېدىڭمۇ؟
— شۇنداق، خانىم، ئۇ ...

— گېپىمگە قۇلاق سال، مەن ھازىر مادې دوختۇرنىڭ يېنىغا بارىمەن. سەن مېلانىيە خانىمنىڭ يېنىدا قېلىپ، ئۇ نېمە قىل دېسە شۇنى قىلسەن. ئەگەر بىرەر يەردە جەڭ بولۇۋاتقانلىقىنى ئۇنىڭغا دەپ قويدىغان بولساڭ، سېنى قىلچە ئىككىلەنمەي بىرسىگە سېتىۋېتىمەن. باشقا دوختۇرلارنىڭ كېلەلمەيدىغانلىقىنىمۇ ئۇنىڭغا دېمەيسەن. ئۇقتۇڭمۇ؟

— ئۇقتۇم، خانىم.

— كۆزۈڭنى سۈرتۈۋېتىپ، دەررۇ ئۈستىگە چېلەكتە سوغۇق سۇ ئاچقىپ بۇلۇت بىلەن ئۇنىڭ بەدىنىنى سۈرت. مېنى مادې دوختۇرنى ئىزدەپ كەتتى، دەپ قوي.

— ئۇنىڭ يەڭگىيدىغىنىغا ئاز قالدۇمۇ، سىكارلېت خانىم؟

— مەن ئۇقمايمەن، يېقىن قالغاندەكمۇ قىلىدۇ، لېكىن ئېنىق بىر نېمە دېيەلمەيمەن. ئۇنى سەن بىلىسەن، چاپسان ئۈستىگە چىق.

سىكارلېت پىرسىيىنىڭ بېشىدىكى چىغ شىلەپىنى ئېلىپلا بېشىغا كىيىپ ئەينەككە قارىدى، چىرايىغىمۇ قارىماي رەتسىز چاچلىرىنى تۈزەشتۈرۈپلا قويدى. يۈرىكىدىكى ئەنسىزلىك تېشىغا تېپىۋاتقاندەك، ھاۋا شۇنچە ئىسسىق بولسىمۇ قوللىرى مۇزلاپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۇ ئىتتىك ئۆيدىن چىقىپ ئاپتاپ چىقىپ تۇرغان يولغا چۈشتى. كۈن بەكمۇ ئىسسىق ئىدى، بىردەملا ماڭغاندىن كېيىن ئىككى چېكىسى لوقۇلداشقا باشلىدى. يىراقتا ۋاراڭ - چۈرۈڭ ئاڭلانغاندەك بولدى، ئاۋازلار بىردە كۈچىيىپ،

بىردە پەسىيىپ تۇراتتى. لېيدينىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىغا بارغاندا سىكارلېت دەم ئالماي قالدى. لىپتىكى بەك چىڭىپ كەتكەندى، لېكىن ئۇ قەدىمنى پەقەتلا ئاستىلاتمىدى، ۋاراك - چۇرۇڭ بارغانسېرى يېقىنلاشتى.

لېيدينىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىدىن قىۋى پوئېنتىس كۈچسىغىچە بولغان ئارىلىق خۇددى چۇۋۇۋۇبتىلگەن چۈمۈلە ئۇۋىسىغا ئوخشاش پاتىپاراق بولۇپ كەتكەندى. نېگىرلار كۈچىلاردا ئەنسىز يۈگۈرۈشۈپ يۈرەتتى، ئىگە - چاقىسىز ئاق تەنلىك بالىلار قىر قىراپ يىغىلىشاتتى، كۈچىلار يارىدارلارنى باسقان ھارۋىلار، قۇتۇلدۇرۇش پەيتونلىرى بىلەن توشۇپ كەتكەندى، يۈك - تاق باسقان ھارۋىلارمۇ ئاز ئەمەس ئىدى. ئاتلىق ئادەملەر خودنىڭ قوماندانلىق ئىشتابىغا بېرىش ئۈچۈن ئىككى تەرەپتىكى كۈچىلاردىن چېپىپ چىقىشىۋاتاتتى، بونىلنىڭ ئىشىكى ئالدىدا قېرى ئاموس ھارۋىغا قوشۇۋالغان بىر ئاتنى تۇتۇپ تۇراتتى.

— سىز تېخى كەتمىدىڭىزمۇ، سىكارلېت خانقىز؟ — دېدى ئۇ كۆك كۆزلىرىنى ئۇنىڭغا تىكىپ، — بىز ماڭىدىغان بولدۇق، ئۇ قېرى قىز نەرسە - كېرەكلەرنى يىغىشتۇرۇۋاتىدۇ. — نەگە بارىسىلەر؟

— خۇدا بىلىدۇ، خانقىز. بىز بارغۇدەك بىر يەر چىقىپ قالار. شىماللىقلار تېز ئارىدا يېتىپ كەلگۈدەك.

سىكارلېت ئۇنىڭغا خوشمۇ دېمەي ئالدىغا قاراپ ماڭدى. شىماللىقلار تېز ئارىدا يېتىپ كېلىدۇ! ئۇ ۋېسلىپى چېركاۋىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە توختاپ دېمىنى ئېلىۋالدى. يۈرىكىنىڭ سوقۇشىمۇ سەل ئاستىلىدى. ئۆزىنى بېسىۋالمايدىغان بولسا ھوشىدىن كېتىپ قېلىشى مۇمكىن ئىدى. دەل شۇ چاغدا قىۋى پوئېنتىس تەرەپتىن گاتلىق چېپىپ كېلىۋاتقان ياش بىر ئوفىتسېرغا كۆزى چۈشۈپ كۆڭلىگە دەررۇ بىر ئىش كەلدى - دە، يۈگۈرۈپ يولىنىڭ ئوتتۇرىسىغا چىقىپ ئۇنى توستى.

— توختاڭ! توختاڭ!

ئوفتسېر بىردىنلا يۈگەننى تارتقاچقا، ئات ئالدى ئىككى پۈتتىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ كەينىگە بىرنەچچە قەدەم شوخشۇپ ئاندىن توختىدى. چىرايىدىن ئۇ ئوفتسېر ئىنتايىن ھارغىن ۋە جىددىي بىر ۋەزىپە بىلەن كېلىۋاتقانداك قىلاتتى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ بېشىدىكى يىرتىق شەپكەسنى ئېلىشقا ئۈلگۈردى.

— خانىم!

— ئېيتىڭغا، شىماللىق ئالۋاستىلار راستلا بۇ يەرگە بېسىپ كېلەمدۇ؟

— مېنىڭچە، شۇنداق.

— سىز راستلا بىلەمسىز؟

— شۇنداق، خانىم، مەن بىلىمەن. ئىشتاپ يېرىم سائەت ئىلگىرى جۈنېسبورو ئالدىنقى سېپىدىن كەلگەن جىددىي بىر مەلۇماتنى تاپشۇرۇۋالدى.

— جۈنېسبورودىن كەلگەن؟ سىز ئۇنى جەزم قىلالامسىز؟

— جەزم قىلالايمەن. يالغان گەپ ئەمدى ئەسقاتمايدۇ، خانىم. بۇ خەۋەر گېنېرال خۇدتىن كەلگەن. ئۇ: «مەن يېڭىلىدىم، پۈتۈن سەپ بويىچە چېكىندىم» دەپتۇ.

— ۋاي خۇدايمەي!

ئۇ ئوفتسېرنىڭ ھارغىن ۋە قارىداپ كەتكەن تەمكىن چىرايى ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇراتتى. ئۇ تىزگىننى باشقىدىن قولغا ئېلىپ شەپكەسنى ئالدىرىماي كىيىدى.

— ئەپەندى، توختاپ تۇرۇڭ، بىز قانداق قىلىمىز؟

— خانىم، بۇنىڭغا مەن بىر نېمە دېيەلمەيمەن. قوشۇن ئاتلانتادىن تېز ئارىدا چېكىنمەكچى.

— چېكىنمەكچى؟ بىزنى شىماللىق ئالۋاستىلارغا تاشلاپ بېرىپمۇ؟

— شۇنداق بولسا كېرەك.

ئۇ ئېتىنى بىر دېۋىتكەندى، ئات ئۇچقانداك، چېپىپ

كەتتى. سىكارلېت ئوشۇقغىچە توپا كېچىپ يولنىڭ ئوتتۇرىسىدا مىدىر قىلماي تۇرۇپ قالدى. شىماللىق ئالۋاستىلار يېتىپ كەلگۈدەك. قوشۇن چېكىنىۋېتىپتۇ، شىماللىقلار كەلگۈدەك. ئەمدى ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ نەگە قېچىپ بارىدۇ؟ ياق، ئۇ قاچالمايدۇ. مېلانىيە تۇغمەن دەپ ياتىدۇ. ئاھ، ئاياللار نېمىشقا بالا تۇغىدىغاندۇ؟ مېلانىيە بولمىغان بولسا، ئۇ ۋاد بىلەن پىرسسىنى ئېلىپ ئورمانلىققا كىرىۋالاتتى. شىماللىقلار ئۇلارنى ئۆلسىمۇ تاپالمايتتى. لېكىن ئۇ مېلانىيەنى ئېلىپ ماڭالمايدۇ - دە. ياق، ھازىر بولمايدۇ. ئۇ تۈنۈگۈن تۇغقان بولسا، بۈگۈن بىرەر پەيتون تېپىپ ئۇنى ئېلىپ كېتىپ بىرەر يەرگە يوشۇرۇپ قويغىلى بولاتتى. ھازىر مادې دوختۇرنى تېپىپ ئۆيگە ئاپارماقتىن باشقا ئامال يوق. بەلكىم ئۇ مېلانىيەنى بالدۇرراق تۇغدۇرىدىغاننىڭ ئامالىنى قىلار.

ئۇ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى كۆتۈرۈپ ئالدىغا قاراپ يۈگۈردى. «شىماللىق ئالۋاستىلار كەلگۈدەك! شىماللىق ئالۋاستىلار كەلگۈدەك!» ئۇ خۇددى قەدىمىنىڭ رىتىمىغا توغرا كەلتۈرۈۋاتقاندەك يول بويى شۇ گەپنى ئىچىدە پىچىرلاپ ماڭدى. فىۋى پوئېنتىستا ئادەم شۇنچىلىك نۇرغۇن ئىدى، ھەممىسى قالايمىقان يۈگۈرۈشۈپ يۈرەتتى، يارىدارلارنى باسقان ئات، كالا ھارۋىلىرى، پەيتونلار قىستىلىشىپ تۇرۇشاتتى، ئادەملەرنىڭ چۇقان - سۈرەنلىرى دەھشەتلىك دولقۇنغا ئوخشاش گۈرۈلدەيتتى.

بىر چاغدا سىكارلېت غەلىتە بىر كۆرۈنۈشنى كۆرۈپ ھەيران قالدى. توپ - توپ ئاياللار سان گۆشلەرنى مۇرىلىرىگە قويۇپ تۆمۈر يول بىلەن بۇ تەرەپكە قاراپ كېلىشىۋاتاتتى. ئۇششاق بالىلارمۇ باشلىرىدا شېكەر تۇڭلىرىنى كۆتۈرۈشۈپ ئۇلارنىڭ يانىلىرىدا كېلىۋاتاتتى. ياش يىگىتلەرمۇ باغلام - باغلام قوناق ۋە لوبۇلارنى كۆتۈرۈشۈۋالغانىدى. بىر بوۋاي قول ھارۋىسىغا بىر

تاغار ئۇنى سېلىپ ئىنتايىن تەستە ئىتتىرىپ كېتىۋاتتى. ئەرلەر، ئاياللار، بالىلار، نېگىرلار ۋە ئاق ئەنلىكلەردىن يېمەكلىك ئېلىپ ماڭمىغان بىرمۇ ئادەم يوق ئىدى، ھەممىسىنىڭ چىرايىدا جىددىچىلىك ھۆكۈم سۈرەتتى. سىكارلېتنىڭ بۇنچە كۆپ يېمەكلىكنى كۆرۈپ باقمىغىنىغا بىر يىلدەك بولغانىدى. بىر چاغدا ھەممە ئادەم قىڭغىيىپ قالغان بىر پەيتونغا يول بەردى. سۈلكەتلىك ئېلىسن خانىم پەيتوننىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇرۇپ، ئىنچىكە قوللىرىدا بوجا بىلەن قامچىنى چىڭ تۇتقان پېتى ئاتلارنى ھەيدەپ كېتىۋاتتى. بېشىدا شىلەپىسى يوق، چىرايى ئاقىرىپ كەتكەن، ئۇزۇن كۈل رەڭ چاچلىرى بېلىگە چۈشۈپ تۇرغان، خۇددى ئىنتىقام ئىلاھىسىگە ئوخشاش ئاتلارنى توختىماي قامچىلاپ كېتىۋاتتى. ئايال چاكىرى بېتىسى بىر قولىدا بىر پارچە گۆش، يەنە بىر قولى بىلەن پۇتلىرىدا پەيتوننىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ساندۇقلار بىلەن خالتىلارنى چۈشۈپ كەتمىسۇن دەپ توسۇپ ئولتۇراتتى. پۇرچاق بار بىر خالتىنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ كېتىپ يولغا پۇرچاق تۆكۈلۈۋاتتى. سىكارلېت ئېلىسن خانىمنى كۈچەپ تۇۋلىدى، ئەتراپ ۋاراڭ - چۇرۇڭ بولغاچقا، ئاۋازى ئېلىسن خانىمغا يەتمەي پەيتون ئۆتۈپ كەتتى.

سىكارلېت نېمە ئىش بولغانلىقىنى دەرمەھەل ئاڭقىرالماي قالدى. كېيىن تەمىنات ئورنىنىڭ ئىسكىلاتىنىڭ ئالدىدىكى تۆمۈر يولنىڭ ئۇ تەرىپىدە ئىكەتلىكىنى يادىغا ئېلىپ، ئىسكىلاتنى ھەربىيلەر ئېچىۋېتىپ، شىماللىقلار يېتىپ كەلگۈچە خەلقنىڭ ئىختىيارىچە ئېلىۋېلىشىغا قويۇپ بەرگەنلىكىنى پەرەز قىلىپ بىلدى.

سىكارلېت ئادەملەرنىڭ ئىچىدىن قىستىلىپ ئۆتۈپ قىسقا يوللار بىلەن پويىز ئىستانسىسىغا قاراپ ماڭدى. ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن دوختۇرلارنىڭ، نوسۇلكىچىلارنىڭ يارىدارلارنى توشۇش بىلەن ئالدىراش ئىكەنلىكىنى كۆردى. خۇداغا شۈكۈر، ئۇ ئەمدى مادې دوختۇرنى تاپالايدىغان بولدى. ئەمدى ئاتلاتادىكى

ئەڭ چوڭ مېھمانخاننى ئايلىنىپ ئۆتسىلا بولاتتى. ئۇ يەرنى ئايلىنىپ ئۆتكەندىن كېيىن، پويىز ئىستانسىسى بىلەن تۆمۈر يول ئۇنىڭ كۆزلىرىگە تولۇق تاشلاندى. ئەمما، كۆز ئالدىدىكى كۆرۈنۈشلەرنى كۆرۈپ قورققىنىدىن قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپلا قالدى.

مىڭلىغان يارىدارلار بىرسىنىڭ بېشى بىرسىنىڭ پۇتىدا، بىرسىنىڭ پۇتى بىرسىنىڭ بېشىدا، ئوتتەك كۆيدۈرۈپ تۇرغان ئاپتاپقا قاقلىنىپ مەيداندا يېتىشتاتتى. تۆمۈر يولنىڭ بويلىرى، ئادەم ماڭىدىغان يوللار، پەيتون - ھارۋا قويىدىغان لاپاسلارنىڭ ئاستىلىرىدا زادىلا بوش يەر يوق ئىدى. بەزىلىرى تۇپتۇز، بەزىلىرى تۈگۈلۈپ يېتىشتاتتى، باشلىرى ئۈستىدە چىۋىن قاينايتتى، ھەممىلا يەر قان - يىرىڭ، پاسكىنا داكا، داد - پەرياد، نوسۇلكىچىلار كۆتۈرۈپ ماڭغاندا يارىلىرى ئاغرىپ كەتكەنلەرنىڭ ئېچىنىشلىق توۋلاشلىرى، تىللاشلىرى بىلەن تولغانىدى.

تەرنىڭ، قان - يىرىڭلارنىڭ، يۇيۇلمىغان بەدەنلەرنىڭ، پوق - سۈيۈكلەرنىڭ بەتبۇي پۇراقلىرى ئىسسىقتا ئەتراپنى بىر ئالغانىدى. سىكارلېت كۆڭلى ئىلىشىپ ياندۇرۇۋەتكىلى تاس قالدى. سېستىرالار يەردە ياتقان يارىدارلارنىڭ ئارىلىقلىرىدا ئۇياق - بۇياققا ئالدىراش مېڭىپ يۈرۈشەتتى، بەزىدە زىچ ياتقان يارىدارلارنىڭ ئۇ يەر - بۇ يېرىنى دەسسۋالاتتى، ئۇ يارىدارلار بولسا كۆزلىرىنى ئالايتمىپ قويۇپ قاراپلا ياتاتتى.

سىكارلېت قۇسۇۋەتمەسلىك ئۈچۈن ئاغزىنى قولى بىلەن مەھكەم تۇتۇۋېلىپ كەينىگە ئىككى قەدەم شوخشۇدى. ئالدىغا مېڭىشقا پەقەتلا پېتىنالىمدى. ئۇ دوختۇرخانىدا، ئۆزلىرىنىڭ دەۋۋازىسى ئالدىدىكى چىملىقتا نۇرغۇن يارىدارلارنى كۆرگەن، ئەمما بۇنداق مەنزىرىنى پەقەتلا ئۇچراتمىغان، ئاپتاپتا قاقلىنىپ ياتقان، ھەممە يېرى قان - يىرىڭ ۋە پۇراپ تۇرغان تەنلەرنى كۆرۈپ باقمىغانىدى. بۇ، ئازاب، سېسىقچىلىق، داد - پەرياد ۋە

مالمانچىلىق بىلەن تولغان دوزاخنىڭ ئۆزى ئىدى ... نېمىدېگەن
مالمانچىلىق بۇ! شىماللىق ئالۋاستىلا ھازىرلا يېتىپ
كەلگۈدەك! ھازىرلا يېتىپ كەلگۈدەك!

ئۇ قەدەدىنى رۇسلاپ، مالمان ۋە ئېچىنىشلىق كۆرۈنۈش
ئىچىگە كىرىپ كەتتى، كېتىۋېتىپ مادې دوختۇر ئۇچراپ
قالارمۇ دېگەن ئۈمىد بىلەن ئەتراپقا دىققەت بىلەن قاراپ ماڭدى.
لېكىن، يەردە ياتقان يارىدارلارنى دەسسەپ سالارمەنمۇ دېگەن
ئەندىشە بىلەن ئەتراپقا تۈزۈكرەك قارىيالمىۋاتاتتى. ئۇ ئېتىكىنى
كۆتۈرۈپ، قەدىمىنى ئاۋايلاپ ئېلىپ، نوسۇلكىچىلارغا ئۇنى -
بۇنى دەۋەتقان بىر توپ ئادەمگە قاراپ ماڭدى.

ئوتتەك قىزىپ تۇرغان قوللار ئۇنىڭ ئېتىكىگە پات - پات
ئېسىلىپ قوياتتى. بىرسى خىرقىراق ئاۋازدا: «خانم ... سۇ!
ئوتۇنۇپ قالاي، ماڭا ئازراق سۇ بېرىڭ! خۇدا ھەققىدە، ئازراق
سۇ بەرسىڭىز!» دەپ توۋلاپ كەتتى.

سىكارلېت كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى ئۇنىڭ قولىدىن ئاران
ئاجرىتىۋالدى، يۈز - كۆزىنى تەر بېسىپ كەتتى. بىرەر سىنىڭ
بىر يېرىنى دەسسەۋالدىغان بولسا سىكارلېت ئۆزى چىرقىراپ
كېتىشى، ھەتتا ھوشىدىن كېتىشى مۇمكىن ئىدى. ئۇ
ئۆلۈكلەرنىڭ، كۆزلىرىنىڭ نۇرلىرى ئاللىبۇرۇن ئۆچكەن، ئەمما
قوللىرى قورسىقىدىكى يارىسى بىلەن چاپلىشىپ كەتكەن ھەربىي
چاپانلىرىنىڭ ئۈستىدە تۇرغان ئادەملەرنىڭ، ساقاللىرىدا قان
ئويۇپ قالغان، ئەمما چېقىلىپ كەتكەن ئېڭىكى تېخىچە مىدىرلاپ
تۇرغان بىچارىلەرنىڭ ئۈستىدىن ئاتلاپ ئۆتۈۋاتاتتى ... ئۇلار:
«سۇ! سۇ!» دەپ نالە قىلىۋاتقاندا كۆرۈنەتتى.

سىكارلېت مادې دوختۇرنى چاپسانراق تېپىۋالمايدىغان بولسا
ئېلىشىپ قېلىپ توۋلاپ كېتىشى مۇمكىن ئىدى. بىر چاغدا ئۇ
لاپاسنىڭ ئاستىدىكى ئادەملەرگە قاراپ: «مادې دوختۇر! مادې
دوختۇر قەيەردە؟» دەپ توۋلىدى.

ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرسى ئالدىغا چىقتى، ئۇ دەل مادې

دوختۇر ئىدى. ئۈستىدە چاپان، چاپاننىڭ يېڭى تۈرۈكلۈك، خۇددى قاسساپقا ئوخشاش ئىشتان - كۆڭلەك، چاپانلىرىنىڭ ھەممە يېرى، ھەتتا ساقلىنىڭ ئۈچمۇ قاندا قىپقىزىل بولۇپ كەتكەنىدى. چىرايدىن ھارغىنلىق، غەزەپ - نەپرەت ۋە قىزغىن ھېسداشلىق ئىچىدە يۈرۈۋاتقانلىقى ئېنىق بىلىنىپ تۇراتتى. يۈز - كۆزنى توپا ۋە تەر باسقان، تەر يۈزىدىكى كىر ئۈستىدە چوڭقۇر ئېرىق ھاسىل قىلىپ پەسكە ئېقىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەمما، سىكارلېتنى كۆرۈپ ئۇنى توۋلىغاندا بولسا ئاۋازى تەمكىن ۋە كۈچلۈك چىقتى.

— خۇداغا مىڭ شۈكۈر، ئاخىر كەپسىز، مەن ھازىر ياردەمگە تازا موھتاج بولۇپ تۇراتتىم.

سىكارلېت تېڭىرقاپ تۇرۇپلا قالدى، كۆتۈرۈۋالغان ئېتىكىمۇ قولىدىن چۈشۈپ كەتتى. دوختۇرنىڭ بۇ نېمە دېگىنى؟ ھارۋىلارنىڭ چاقلىرى ئاستىدىن كۆتۈرۈلگەن چاڭ ئۇنىڭ يۈز - كۆزنى توپىغا پۈركەپ، ئەتراپتىكى سېسىقچىلىقلار بۇرنىغا توختىماي پۇراپ تۇرۇۋاتاتتى.

— بولۇڭ، قىزىم، بۇياققا كېلىڭ!

سىكارلېت يەنە ئېتىكىنى كۆتۈرۈپ يارىدارلارنىڭ ئارىسى بىلەن ئۇنىڭ ئالدىغا قاراپ ماڭدى. بېرىپلا دوختۇرنىڭ بىلىكىگە ئېسىلدى. بۇ بىلەكلەر ھارغىنلىقتىن تىترەپ تۇرغىنى بىلەن، چىرايدا ھارغىنلىق ۋە ئاجىزلىقتىن ئەسەر يوق ئىدى.

— دوختۇر، — توۋلاپ كەتتى ئۇ، — بارمىسىڭىز چوقۇم بولمايدۇ، مېلانىيەنىڭ تولغىقى تۇتۇپ كېتىۋاتىدۇ.

ئۇ خۇددى ئۇنىڭ گېپىنى پەقەتلا ئاڭلىمىغاندەك ئۇنىڭغا قاراپلا تۇراتتى. سۇداننى بېشىغا قويۇپ ئوڭىدىسىغا ياتقان بىر يارىدار سىكارلېتقا قاراپ دوستانە كۈلۈپ قويدى.

— ئۇلار دوختۇرسىزمۇ ئۆزلىرى بىر تەرەپ قىلالايدۇ، — دېدى ئۇ خۇشال ھالدا.

سىكارلېت پۇتى يېنىدا ياتقان يارىدارغا قاراپمۇ قويمىي ھەدەپ

دوختۇرنىڭ بىلىكىنى چايقىدى.

— مېلانىيە ئوغماقچى، دوختۇر، چوقۇم بېرىشىڭىز كېرەك. ئۇنىڭ، — ھازىر، ئۇنداق دېسەم سەت بولارمىكىن، دەيدىغان چاغ ئەمەس ئىدى، شۇنداقتىمۇ شۇنچە كۆپ ناتونۇش ئادەملەرنىڭ ئالدىدا ئۇ گەپنى قىلىشقا خىجىل بولدى.

— تولغىقى بارغانسېرى كۈچىيىپ كېتىۋاتىدۇ. سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي، دوختۇر!

— مېلانىيە يەڭگىمەكچىمۇ! ۋاي خۇدايىم! — دوختۇر خۇددى بېشى ئۈستىدە چاقماق چاققاندىك چۆچۈپ كەتتى، چىرايى غەزەپتىن شۇنچىلىك سەتلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ سىكارلېتقا ياكى باشقا ھەرقانداق ئادەمگە ئەمەس، مۇشۇنداق ئىشلار يۈز بېرىۋاتقان بۇ دۇنياغا غەزەپلىنەتتى، — ساراڭ بولىدىڭىزمۇ؟ مەن بۇ ئادەملەرنى تاشلاپ كېتەلمەيمەن. بۇ ئادەملەر ئۆلۈپ كېتىۋاتىدۇ. بىر بالىنى دەپ، ئاناڭنى، بۇلارنى تاشلىۋېتەلمەيمەن. سىزگە ئاياللار ياردەملەشسۇن، مېنىڭ خانىمىمنى تېپىڭ.

سىكارلېت مادې خانىمنىڭ بارالمايدىغانلىقىنىڭ سەۋەبىنى دېمەكچى بولۇپ بىردىنلا توختاپ قالدى. ئۇ ئوغلىنىڭ يارىلانغانلىقىنى تېخى بىلمەيتتى. ئەگەر بىلسە يەنە بۇ يەردە تۇرۇپتۇرمۇ؟ ھازىرقى ئالامەتلەردىن قارىغاندا، پىل ئۆلەر ھالەتكە چۈشۈپ قالسىمۇ، ئۇنىڭ بىر ئادەمنى دەپ شۇنچە نۇرغۇن يارىدارلارنى تاشلاپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

— ياق، دوختۇر، سىز بارمىسىڭىز ھەرگىز بولمايدۇ. ئۇنىڭ تۇغۇتى تەس بولىدۇ دەپ ئۆزىڭىز دېگەن، — ئاھ، ئاپتاپ قايناپ تۇرغان بۇ ئېچىنىشلىق جايدا بار ئاۋازى بىلەن مۇشۇنداق قوپال گەپنى قىلغان ئادەم ئۆزىمىدۇ؟ — ئەگەر سىز بارمىسىڭىز ئۇ ئۆلۈپ كېتىدۇ.

دوختۇر قوپاللىق بىلەن ئۇنىڭ قولىنى سىلكىپ چۈشۈرۈۋەتتى، ئاندىن ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىغان ياكى ئۇنىڭ

نېمە دېگەنلىكىنى بىلمىگەن ئادەمدەك ئۆزىگە ئۆزى گەپ قىلىپ كەتتى.

— ئۆلۈپ كېتىدۇ؟ شۇنداق، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ... بۇ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ كېتىدۇ، داكا يوق، دورا يوق، خىنن، ناركوز دورىلىرى يوق. ئاھ، خۇدا، ماڭا ئازراق مورفىن بەرگىن! ئازراقلا! ئېغىر يارىدارلارغا يەتكۈدەكلا بەرسەڭ بولاتتى. ناركوز دورىلىرىدىنمۇ ئازراق بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى. قارغىش تەڭگۈر شىماللىقلار! خۇدايىم جازايىڭنى بېرەر ئىلاھىم!

— ئۇلار دوزاخقا مەھكۇم بولسۇن، دوختۇر! — دېدى يەردە ياتقان بىر يارىدار چىشلىرىنى غۇچۇرلىتىپ تۇرۇپ.

سىكارلېت تىترەشكە باشلىدى، كۆزلىرى قورقۇنچتا ياشقا تولدى. قارىغاندا، دوختۇر ئۇنىڭ بىلەن بىللە بارمايدىغان ئوخشايدۇ. مېلانىيە ئۆلۈپ كېتىدىكەن، ئۇمۇ ئۇنىڭ ئۆلۈپ كېتىشىنى تىلگەن. دوختۇر بارالمايدىغان بولدى.

— خۇدا ھەقىقى، دوختۇر، سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي. مادې دوختۇر لەۋلىرىنى مەھكەم چىشلەپ زۇۋان سۈرمەي تۇرۇپ قالدى.

— قىزىم، مەن بىر ئامالنى قىلىپ باقاي، ئەمما چوقۇم دېيەلمەيمەن، ئۇرۇنۇپ كۆرەي. بۇ يارىدارلارنى بىر تەرەپ قىلىپ بولغاندىن كېيىن بىر گەپ بولىدۇ. شىماللىقلار پات ئارىدا يېتىپ كېلىدۇ، بىزنىڭ قوشۇنىمىز چېكىنىۋاتىدۇ. ئۇلارنىڭ يارىدارلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلىدىغانلىقىنى بىلمەيمەن. ھازىر پويىزمۇ يوق، ماكوننىڭ يولى ئۇلارنىڭ قولىغا ئۆتۈپ بولدى ... شۇنداقتىمۇ ئۇرۇنۇپ باقاي. سىز مېڭىڭ، ماڭا دەخلى قىلماڭ. بالىنىڭ ئىشى چوڭ ئىش ئەمەس، كىمىدىكىنى بوغۇپ قويىڭىزلا بولدى ...

دەل شۇ چاغدا بىر ئەسكەر كېلىپ دوختۇرنىڭ مۇرسىگە بوشقىنا ئۇرۇپ قويدى. دوختۇر كەينىگە بۇرىلىپ،

ئەتراپتىكىلەرگە ئۇنى - بۇنى دەپ يول كۆرسىتىشكە باشلىدى. سىكارلېتنى ئۇنتۇپلا كەتتى. يەردە ياتقان يارىدار ھېسداشلىق قىلىپ سىكارلېتقا قاراپ قويدى.

سىكارلېت كەينىگە يېنىپ يارىدارلارنىڭ ئارىسى بىلەن يەنە ئۆيىگە قايتتى. دوختۇر كەلمەيدۇ، سىكارلېت ئۆزى تۇغدۇرۇشى كېرەك. خۇداغا شۈكۈر، ھېلىمۇ پىرسىسى قانداق تۇغدۇرۇشنى بىلىدىكەن. ئۇنىڭ ئىسسىقتا بېشى ئاغرىشقا باشلىدى، بېشى چىڭقىلىپ، پۇتلىرى دىرىلدەپ، خۇددى سېھىر قىلىۋەتكەندەك ئېغىرلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ئۆيىگە يېتىپ بېرىش ئۈچۈن يەنە نۇرغۇن يول مېڭىش كېرەك، لېكىن يول ئاۋۇيدىغاندەك ئەمەس. «شىماللىقلار كېلىدۇ» دېگەن بۇ خىيال ئۇنىڭ كاللىسىغا كىرىۋېلىپ بىردىنلا يۈرىكى سېلىشقا، ۋۇجۇدىغا خۇددى ھاياتنىڭ يېڭى ئېلېمېنتى سىڭىپ كىرگەندەك بولۇپ قەدىمى تېزلىشىشكە باشلىدى. ئىككى چەتتىكى پىيادىلەر يولىدا ئادەم مېغىلدايتتى. شۇڭا، سىكارلېت چوڭ يولغا چۈشۈپ ماڭدى. چوڭ يولدا ئۈستىبېشى چاڭ - توزان، ھارغىن، ساقال - بۇرۇتلىرى ئۆسۈپ كەتكەن، مەينەتچىلىككە پېتىپ كەتكەن جەڭچىلەر، مۇرىلىرىدە مىلتىق، سەپ تارتىپ كېتىۋاتاتتى. كەينىدە غورۇق قېچىرلار ئېغىر زەمبىرەكلەرنى سۆرەپ كېلىۋاتاتتى. سىكارلېت بۇرۇن بۇنچە كۆپ ئەسكەرنى پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغانىدى. قوشۇن شەھەردىن چېكىنىپ چىقىپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇلار ئۇنى قىستاپ يولنىڭ چېتىگە چىقىرىپ قويدى. ئۇنىڭ بۇرۇنغا ئەرزان باھالىق ۋىسكىنىڭ پۇرىقى پۇرىدى. دېكاتۇر كوچىسىنىڭ يېنىدىكى بىر توپ ئادەملەرنىڭ ئىچىدە غەلىتە كىيىنىشىۋالغان، يۈز - كۆزلىرىگە ئۇپا - ئەڭلىك سۈرتۈشۈۋالغان ئاياللارمۇ بار ئىدى، ھەممىسى دېگۈدەك مەست ئىدى، ئۇلارنى قولتۇقلىۋالغان ئەسكەرلەرمۇ كەيپ ئىدى. سىكارلېت تۇيۇقسىز قىزىل چاچ بىر ئايالنى كۆرۈپ قالدى. ئۇ غەنناچ باشقا بىرسى ئەمەس، دەل بېللى ۋاتلىن ئىدى. ئۇ بىر

قولى يوق چولاق بىر ئەسكەرگە ئېسىلىۋېلىپ، چىرقىراق ئاۋازدا ئەتراپنى بېشىغا كىيىپ كۈلۈۋاتاتتى.

سىكارلېت قىستىلىپ يۈرۈپ بىر كوچىدىن ئادەم يوقىراق يەنە بىر كوچىغا چىقىۋالدى - دە، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى كۆتۈرگەن پېتى يۈگۈرۈشكە باشلىدى. ۋېسلىي چېركاۋنىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۆپكىسى ئاغزىغا تىقىلىپ دەم ئالماي چېركاۋنىڭ پەلەمپىيىدە ئولتۇرۇپ قالدى. تولۇق بىر تىنىۋالغان بولسا يۈرىكى سوقۇشتىن، سەكرەشتىن، ئەنسىز تېپچەكلەشلەردىن تىنچىغان، بۇ نەس باسقان يەردە ئۆزىگە ياردەم بېرىدىغان بىرەرسى چىققان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى.

ئۇ ئۆمرىدە ئۆزى قىلمىسا زادى بولمايدىغان بىرەر ئىشنى مۇستەقىل قىلىپ باقمىغانىدى، ئىشلارنى ھەمىشە باشقىلار قىلىپ بېرەتتى، باشقىلار ئۇنى ئاسرايتتى، ھىمايە قىلاتتى، قوغدايتتى، مەيلىگە قويۇپ بېرەتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ بۈگۈنكىدەك ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغىنىغا ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيتتى. ئۇنىڭغا بىرمۇ دوستى، بىرمۇ قوشنىسى ياردەم بېرەلمەيتتى. بۇرۇن دوستلىرى، قوشنىلىرى، ئۇنىڭ قولى بولۇشقا رازى ئىدى، قولى چېۋەر ئادەملەر ئۇنىڭ خىزمىتىنى جان دەپ قىلاتتى. ھازىر ئۇ جىددىي ياردەمگە موھتاج بولۇۋاتقاندا ئۇلارنىڭ بىرسىمۇ يوق. ئۇنىڭ بۈگۈنكىدەك تايانچسىز، قورقۇنچلۇق ھالەتكە چۈشۈپ قالغىنىغا ئادەمنىڭ ئەقلى يەتمەيتتى.

ئاھ، ئۆلۈم! شىماللىقلار بولسۇن - بولمىسۇن، يەنىلا ئۆي ياخشى! ئاھ، ئۆيۈم، ئېلىپن ئاغرىپ قالغان بولسىمۇ يەنىلا ئۆي ياخشى! ئۇ ئانىسىنىڭ مېھرىلىك چېھرىنى كۆرۈشكە، نېگىر ئانىسىنىڭ كۈچلۈك قوللىرى بىلەن ئۆزىنى قۇچاقلىشىغا شۇنچىلىك ئىنتىزار.

ئۇ بېشى قېيىپ تۇرسىمۇ ئورنىدىن تۇرۇپ يولىنى داۋام قىلدى. ئۆيگە ئاز قالغاندا، ۋادىنىڭ دەرۋازىنىڭ بىر قانىتىغا يۆلىنىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ۋاد ئۇنى كۆرۈپلا، زەخمىلەنگەن

بىر بارمىقىنى كۆتۈرۈپ يىغلاپ كەتتى.
— ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ؟ ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ! — دېدى ئۇ
ئېسە دەپ.

— يىغلىما! يىغلىما! ئۈنۈڭنى ئۆچۈر! بولمىسا شاپىلاق
يەيسەن. ئارقا ھويلىغا كىرىپ ئوينا، قالايمىقان ماڭما!
— قورسىقىم ئاچتى! — دېدى ۋاد ئاغرىق قولىنى ئاغزىغا
سىپلىپ ئېسەدىگەن پېتى.

— چىداپ تۇر، ئارقا ھويلىغا كىرىپ كەت.
سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ، دېرىزىدە تۇرغان پىرسسىينىڭ
ئەنسىز چىرايىنى كۆرۈپ قالدى. پىرسسىينىڭ چىرايىدا
غوجايىنىنى كۆرۈپ ئاندىن يۈرىكى ئورنىغا چۈشكەندەك ئىپادە
پەيدا بولدى. سىكارلېت ئۈنى پەسكە چۈش دەپ شەرەت قىلدى،
ئاندىن دالانغا كىردى. بۇ يەر تولىمۇ سالقىن ئىدى. شىلەپسىنى
بېشىدىن ئېلىپ پېشانىسىدىكى تەرنى سۈرتتى. ئۈستىدىكى
ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئېچىلغاندا، مېلاننىيەنىڭ ئىگراۋاتقان ئاۋازى
ئاڭلاندى. ئۇ قاتتىق ئاغرىققا چىدىمايۋاتاتتى. پىرسسىي ئىككى
تاقلاپلا پەلەمپەيدىن پەسكە چۈشتى.

— دوختۇر كەلدىمۇ؟

— ياق، ئۇ كېلەلمەيدىكەن.

— ۋاي خۇدايىم، سىكارلېت خانقىز، ئەمدى مېلاننىيە
خانمىنىڭ ھالى خاراب بولىدىغان بولدى.

— دوختۇر يوق، باشقىلارمۇ كېلەلمەيدۇ. ئەمدى سەن
تۇغدۇرۇشۇڭ كېرەك، مەن ساڭا ياردەم بېرىمەن.

پىرسسىي بىردىنلا زۇۋانى تۇتۇلۇپ گەپ قىلالماي قالدى،
يەردىن بېشىنى كۆتۈرمەي ھەدەپ ئۆزىنى ئىككى تەرەپكە
چايقىدى.

— تولا خۇپسەنلىك قىلما! — دەپ تۇۋلىۋەتتى سىكارلېت
ئۇنىڭ بۇ تۇرقىغا قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ، — ساڭا زادى نېمە
بولدى؟

پىرسىسى پەلەمپەيگە قاراپ ئاستا شوخشۇدى.

— راستىنى ئېيتسام، سىكارلېت خانقىز ... — پىرسىسى قورقۇپ ھەم نومۇس قىلىپ، كۆزلىرىنى چەكچەيتكىنىچە گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېيەلمەي تۇرۇپ قالدى.
— قېنى سۆزلە.

— راستىنى دېسەم، سىكارلېت خانقىز، يەنىلا دوختۇر چاقىرىپ كەلگىنىمىز ياخشىمىكىن. مەن ... مەن ... سىكارلېت خانقىز، مەن تۇغۇت تۇغدۇرۇشنى پەقەتلا بىلمەيمەن. ئاپام تۇغۇت تۇغدۇرغاندا مېنى يېنىدا زادىلا تۇرغۇزمايتتى.

سىكارلېت بۇنى ئاڭلاپ ھەيران قالدى، غەزەپتىن يېرىلىپ كەتكۈدەك بولدى. پىرسىسى ئۇنىڭ يېنىدىن ئاستا ئۆتۈپ كەتمەكچى بولۇۋىدى، سىكارلېت ئۇنى كاپ قىلىپ تۇتۇۋالدى.

— سەن ئالدامچى قارىلاق نېمە قىلماقچى؟ تۇغۇت تۇغدۇرۇشنى تولۇق بىلىمەن دېۋىدىڭغۇ؟ ئەمدى نېمىدەپ تىلىڭنى چايناسەن؟ راستىڭنى ئېيتتە! — سىكارلېت ئۇنى قاتتىق سىلكىشتۈردى، پىرسىسىنىڭ بېشى خۇددى مەست ئادەمدەك چايقىلىپ كەتتى.

— يالغاندىن شۇنداق دەپ قويغاندىم، سىكارلېت خانقىز. سىزگە نېمىشقا يالغان ئېيتقىنىمنى ئۆزۈممۇ بىلمەيمەن. ئاپامنىڭ بىرسىنى تۇغدۇرۇۋاتقانلىقىنى بىر قېتىملا كۆرگەن، شۇ قىلىقىم ئۈچۈن ئاپامدىن گەپمۇ ئاڭلىغاندىم.

سىكارلېت ئۇنىڭغا مېخىتەك قالدالدى. قورقۇپ كېتىۋاتقان پىرسىسى كەينىگە داچىپ، ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇپ كەتمەكچى بولاتتى. باشتا سىكارلېتنىڭ بۇ پاكىتىنى ئېتراپ قىلغۇسى كەلمىدى، ئەمما پىرسىسىنىڭ تۇغۇت تۇغدۇرۇشتىن ھەقىقەتەن قىلچە خەۋىرى يوقلۇقىنى بىلگەندىن كېيىن، ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتەپ تۇرغان غەزىپىنى پەقەتلا باسالماي، ھارغىن بىلەكلىرىدىكى بارلىق كۈچىنى يىغىپ ئۇنىڭ تەستىكىگە بىرنى سالىدى. ئۇنىڭ چاكارلارنى ئۇرۇپ بېقىشى مۇشۇ ئىدى.

پىرىسسى قاتتىق چىرقىراپ كەتتى. ئۇ شاپلاقنىڭ ئاغرىقىغا چىدىماي ئەمەس، قاتتىق قورقۇپ كەتكەنلىكتىن شۇنداق چىرقىراپ كەتكەنىدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇپ كېتىش ئۈچۈن ھەدەپ يۇلقۇنۇشقا باشلىدى. چىرقىرىغان ئاۋازنى ئاڭلاپ، ئۈستىدىكى ئىگراۋاتقان، ئۆزىنى قىچقىرىۋاتقان ئاۋاز بىردىنلا توختاپ قالدى. بىر ئازدىن كېيىن مېلانىيەنىڭ ئىنتايىن ئاجىز ئاۋازى ئاڭلاندى:

— سىكارلېت، ئۇ سىزمۇ؟ چاپسان چىقىڭچۇ! چاپسان!

سىكارلېت پىرىسسىنىڭ قولىنى قويۇۋەتتى. پىرىسسى ئېسەدەپ پەلەمپەيدە ئولتۇرۇپ قالدى. سىكارلېت بىردەم جىمجىت تۇرۇپ، ئاندىن بېشىنى كۆتۈرۈپ مېلانىيەنىڭ ئاۋازىغا قۇلاق سالدى. شۇ تۇرقىدا ئۇ خۇددى شىللىسىدىن تۈگمەن تېشى بېسىپ تۇرۇۋاتقاندەك، ئۇ تاشنىڭ ئېغىرلىقىدا قەددى پۈكۈلۈپ، قەدەملىرىنى يۆتكەشمۇ ئىنتايىن تەسلىشىپ كېتىۋاتقاندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇ ۋادىنى تۇغقان چاغدا ئېلىپ بىلەن نېگىر ئانىسىنىڭ قىلغان ھەر بىر ھەرىكىتىنى ئەسلەپ باقتى. لېكىن، تۇغۇتتىن ئىلگىرىكى بېھوشلۇق بىلەن قورقۇنچتىن باشقا تۈزۈك بىر نەرسە ئېسىدە قالمىغانىدى. ئۇ ئېسىگە كەلگەن بىرنەچچە ئىش بويىچە قىلىپ باقماقچى بولدى — دە، شۇ ئان پىرىسسىنى ئىشقا بۇيرۇدى.

— ئوچاققا ئوت يېقىپ بىر چۆگۈن سۇ قاينات. لۆڭگە بىلەن بىر كالىك يىپ، قايچا تاپ. ماخا تاپالمىغاننىڭ گېپىنى قىلما، نەدىن بولسۇن تاپىسەن، تېز بول!

ئۇ پىرىسسىنى تارتىپ ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ ئاشخانا تەرەپكە ئىتتىردى. ئاندىن قەددىنى رۇسلاپ روھلۇق ھالدا ئۈستىگە ماڭدى. ئەمدى ئۇ مېلانىيەگە ئۇنى ئۆزى بىلەن پىرىسسى ئىككىسىنىڭ تۇغدۇرىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ، ئەمما بۇ گەپنى ئېيتماق ئىنتايىن تەس.

يىگىرمە ئىككىنچى باب

بۇنىڭدىن كېيىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىنكىدەك بۇنداق ئۇزاق كۈن مەڭگۈ بولماس. بۇنداق ئىسسىقمۇ، بۇنداق كۆپ چىۋىنىمۇ بولمىسا كېرەك. سىكارلېت ماڭا يەلپۈسىمۇ ئۇ چىۋىنلەر باش ئۈستىدىن كەتمەي مېلانىيەنىڭ بەدىنىگە قونۇپ تۇراتتى، يوغان يەلپۈگۈچتە يەلپۈۋېرىپ بىلەكلىرىمۇ تېلىپ كەتتى، لېكىن ئۇ قۇرۇق ئاۋارە بولۇۋاتاتتى، چىۋىنلەر ئۇياقتىن قورۇسا، بۇياقتىن مېلانىيەنىڭ تەردىن ھۆل بولۇپ كەتكەن پۇتلىرىغا قونۇپ تۇراتتى. مېلانىيە پۇتلىرىنى كۆتۈرۈشكە كۈچى يەتمەي بوش مىدىرلىتىپ قوياتتى ۋە زەئىپ ئاۋازدا: «قورۇڭ، پۈتۈمنى!» دەپ قوياتتى.

سىكارلېت ئىسسىق ھەم كۈننىڭ نۇرىنى توسۇش مەقسىتىدە پەردىلەرنى ھىم يېپىۋەتكەچكە ئۆينىڭ ئىچى گۇڭگا ئىدى، ئىسسىققا چىداپ بولمايتتى. سىكارلېتنىڭ ئۈستىدىكى كىيىملەر ئازراق بولسىمۇ قۇرۇپ باقمىدى، ئەكسىچە تەر بارغانسېرى كۆپىيىپ ئۇنى بىئارام قىلدى. پىرسىسىمۇ بىر بۇلۇڭدا تەرلەپ ئولتۇراتتى، بەدىنىدىن تەرنىڭ سېسىق پۇرىقى ئۇرۇپ تۇراتتى. ئەگەر ئۇ سىكارلېتتىن قورقمىغان بولسا ئاللىقاچان بۇ ئۆيدىن قېچىپ چىقىپ كەتكەن بولاتتى، سىكارلېتنىڭمۇ ئۇنى قوغلىۋەتكۈسى كېلەتتى. مېلانىيە كارىۋاتتا تەرگە چۆمۈلۈپ ياتاتتى، سىكارلېت پات - پات چېچىپ تۇرىدىغان سوغۇق سۇ بىلەن تەردىن كىرلىكىمۇ كىر بولۇپ ۋە چىلىقلاپ كەتكەندى. مېلانىيە كارىۋاتتا توختىماي تولغىناتتى، ئۇياق - بۇياققا ئۆرۈلەتتى.

بەزىدە ئۇ تەسلىكتە ئورنىدىن قوپۇپ ئولتۇرۇۋالاتتى، لېكىن

ئۇزاققا قالمايلا يەنە يۈمۈلىنىشقا باشلايتتى. دەسلەپتە ئاغرىققا چىداپ ۋارقىرىمىدى، لەۋلىرىنى چىشلەپ زېدە قىلىۋەتتى. بۇنىڭدىن سىكارلېتنىڭ ئىچى سىقىلىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ قوپال ئاۋازدا:

— مېلانىيە، خۇدا ھەققى، ئاغرىقنى ئىچىڭىزگە يۈتۈۋەرمەي، ۋارقىرىغۇڭىز كەلسە ۋارقىراۋېرىڭ، بىزدىن باشقا ئاڭلايدىغان ئادەممۇ يوق، — دېدى.

كېيىن ئاغرىق كۈچىيىپ، پەقەت بولالمىغاندا ئۇ ئاخىر ئىغراشقا، بەزىدە بار ئاۋازى بىلەن پەرياد كۆتۈرۈشكە باشلىدى. ئۇ ئاللا - توۋا كۆتۈرگەندە سىكارلېت ئىككى قولى بىلەن قۇلاقلىرىنى مەھكەم ئېتىۋالاتتى، ھەتتا ئۆزىنىڭ ئۆلۈمىنىمۇ تىلەپ كېتەتتى. ئۇ بۇ خىل ئازابلىق كۆرۈنۈش ئالدىدا ئامالسىز تۇرغاندىن باشقا ھەرقانداق ئىشنى قىلىشقا رازى ئىدى. دۇنيادا تۇغۇلۇش ئالدىدا تۇرغان بالىنى ئۇزاق ۋاقىت كۈتمەكتىنمۇ ئېغىر ئىش بولماس. ئۇ بالىنىڭ تۇغۇلۇشىنى كۈتۈپ ئولتۇرۇۋاتقاندا، شىماللىق ئالۋاستىلار شەھەرگە كىرىپ بولىدىمۇ تېخى.

سىكارلېت بۇرۇنلاردا ئۆزىنىڭ خوتۇنلارنىڭ تۇغۇت توغرىلۇق قىلىشقان گەپلىرىگە قۇق سالىمىغانلىقىغا پۇشايىمان قىلدى. شۇنداق قىلغان بولسا، شۇ تۇرقىدا مېلانىيەنىڭ قاچان بوشىنىدىغانلىقىنى بىلەلەيتتى ئەمەسمۇ؟ پىتتىي ھاممىنىڭ بىر دوستىنىڭ توپتوغرا ئىككى كۈن تولغاق يەپ، ئاخىرىدا بالا تۇغۇلمايلا ئۆلۈپ كەتكەنلىكى توغرىلۇق قىلىپ بەرگەن گېپى غۇۋا ئېسىدە تۇرۇپتۇ. مېلانىيەمۇ ئىككى كۈندە تۇغامدۇ تېخى. ئەمما، مېلانىيەنىڭ بەدىنى ئاجىز، ئىككى كۈنگە بەرداشلىق بېرەلمەسلىكى مۇمكىن. بالا ۋاقتىدا چۈشمىسە ئۆلۈپمۇ كېتەمدۇ تېخى. ئاشلىپى ھايات بولۇپ قالسا، ئۇنىڭغا قايسى يۈزى بىلەن مېلانىيە ئۆلۈپ كەتتى، دەيدۇ. ئۆز ۋاقتىدا ئاشلىپى ئۇنىڭغا ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرۇشنى تاپشۇرغان ئەمەسمۇ!

دەسلەپتە مېلانىيە تولغاق تۇتقاندا سىكارلېتنىڭ قوللىرىنى مەھكەم تۇتۇۋالاتتى، ھەتتا ئۈستىخانلىرىنى مېجۇۋەتكۈدەك چىڭ سىقىۋالاتتى. بۇ ئىش بىر سائەت داۋاملاشقاندىن كېيىن، سىكارلېتنىڭ قوللىرى ئىششىپ بىر نەرسىنى تۇتالمىغۇدەك بولۇپ كەتتى. كېيىن سىكارلېت ئىككى لۆڭگىنى چىڭىپ كارىۋاتنىڭ پۇتىغا باغلاپ قويۇپ، تولغاق تۇتقاندا مېلانىيەگە ئاشۇ لۆڭگىنى تۇتقۇزۇپ قويدىغان قىلدى. مېلانىيە خۇددى ھايات يىپىنى تۇتۇۋالغاندەك ئۇ لۆڭگىنى بەزىدە بوش، بەزىدە چىڭ تۇتۇۋالاتتى، قولىدىن پەقەتلا ئايرىمايتتى. پۈتۈن بىر چۈشتىن كېيىن ئۇ خۇددى قۇدۇققا چۈشۈپ كەتكەن يىرتقۇچ ھايۋاندەك ھۇۋلاپ چىقتى. ئارىلاپ لۆڭگىنى قويۇۋېتىپ، قوللىرىنى جانسىز ھالدا بىر - بىرىگە سۈركەپ تۇرۇپ، ئاغرىق ئازابدا پۇلتىيىپ چىققان كۆزلىرى بىلەن سىكارلېتقا قاراپ قويايتتى.

«ماڭا گەپ قىلىپ ئولتۇرۇڭ، گەپ قىلىپ ئولتۇرۇڭ!» دەيتتى ئۇ تۇرۇپ - تۇرۇپ زەئىپ ئاۋازدا. سىكارلېت ئۇنىڭغا يەنە تولغاق تۇتۇپ ئۇيان - بۇيان ئۆزىنى ئۇرۇشقا باشلىغۇچە ئازراق پاراڭ قىلىپ بېرەتتى.

ئۆي ئىچى گۇڭگا ھەم ئىسسىق، ئازابلىق نالە - پەرياد ۋە چىۋىنلەر بىلەن تولغان، ئەمما ۋاقىت ناھايىتى ئاستا ئۆتمەكتە. سىكارلېت ھەتتا ئەتىگەنكى ئىشلارنىمۇ ئېسىگە ئالالماي قېلىۋاتاتتى، بۇ ئىسسىق، سۆرۈن، ئادەمنى تەرلىتىپ تۇرىدىغان جايدا بىر ئۆمۈر تۇرۇۋاتقاندا بولاتتى. مېلانىيە توۋلاپ كەتكەندە ئۇنىڭمۇ ئوۋلىۋەتكۈسى كېلىپ كېتەتتى، لېكىن يەنە لەۋلىرىنى مەھكەم چىشلەۋېلىپ ئاۋازىنى چىقارمايتتى.

بىر قېتىم ۋاد ئۈستىگە چىقىپ ئىشكىنىڭ ئالدىدا يىغلاپ كەتتى.

— قورسىقىم ئاچتى!
 سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ ئىشىككە مېڭىۋىدى، مېلانىيە

بوش ئاۋازدا:

— چىقىپ كەتمەڭ، ئۆتۈنۈپ قالاي، سىز بولمىسىڭىز
چىدىيالىمايدىكەنمەن، — دېدى.

سىكارلېت ئامالسىز، پىرسسىيىنى ئۇنىڭغا ئۇماچتەك بىر
نېمە قىلىپ بېرىشكە بۇيرۇدى. ئۆزى چۈشتىن كېيىن ئاغزىغا
گىياھ سالمىغاندى، كۆڭلىمۇ بىر نەرسە تارتمايتتى.

تام مەشىنىڭ ئۈستىدىكى سائەت توختاپ قالغاچقا، ھازىر
قايسى ۋاقىت بولغانلىقىنى بىلگىلى بولمىدى. ئۆيىنىڭ ھاۋاسى
سەل سالقىنلاشقا ۋە پەردىدىن چۈشۈۋاتقان يورۇقلۇق
سۈسلىشىشقا باشلىغاندا، سىكارلېت پەردىنى قايرىپ گۈگۈم
چۈشۈپ قالغانلىقىنى بىلدى. قۇياش ئاللىبۇرۇن ئولتۇرغاندى.
نېمە سەۋەبتىنكىن، سىكارلېتقا ۋاقىت مەڭگۈ ئاشۇ ئىسسىق
چۈش مەزگىلىدە توختاپ قالغاندەك بىلىندى.

سودا رايونى ھازىر قانداق بولۇپ قالغاندۇ؟ قوشۇن پۈتۈنلەي
چېكىنىپ چىقىپ كەتكەندىمۇ؟ سىكارلېت خىيالغا كەتتى،
شىماللىق ئالۋاستىلار شەھەرگە كىرىپ بولغانىدۇ؟
ئىتتىپاقداش ئارمىيە ئۇرۇش قىلمايلا چېكىنگەندىمۇ؟ ئۇنىڭ
خىيالى يەنە جەنۇبتىكىلەرنىڭ قوشۇن سانىنىڭ ئازلىقى،
شىمالدىكىلەرنىڭ قوشۇنىنىڭ ھەم كۆپ، ھەم كۈچلۈك
ئىكەنلىكىگە كەتتى. شېرمان! ھەتتا ساتانمۇ ئۇنىڭدەك
قورقۇنچلۇق ئەمەستۇ! ئەمدى ئۇنىڭغا داۋاملىق ئويلاشقا ۋاقىت
يوق ئىدى، مېلانىيە سۇ دەپ توۋلىدى. ئۇنىڭ پېشانىسىگە ھۆل
لۆڭگە قويۇپ بېرىشكە، يەلپۈشكە، چىۋىنلارنى قورۇپ تۇرۇشقا
ئادەم كېرەك ئىدى.

قاراڭغۇ چۈشۈپ، پىرسسىيە خۇددى قارا ئەرۋاھقا ئوخشاش
چىراغلارنى بىردەمدىلا يېقىۋەتتى. مېلانىيە چىراغ يورۇقىدا
تېخىمۇ ئورۇق كۆرۈنەتتى. ئۇ خۇددى ئېسىدىن ئايرىلىپ
قىلىۋاتقان دەك تۇرۇپ - تۇرۇپ ئاشلىقنىڭ ئىسمىنى توۋلاپ
قوياتتى. ئادەمنى شۈركۈندۈرىدىغان بۇنداق ئاۋازنى ئاڭلىماسلىق

ئۈچۈن، سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ ئاغزىنى ياستۇق بىلەن ئېتىۋەتكۈسى كېلىپ كېتەتتى. بەلكىم دوختۇر بۇ چاغقىچە ئۆيىگە قايتىمۇ كەلگەندۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭدا يەنە ئۈمىد پەيدا بولدى، ئۇ پىرسىسىنى دوختۇر بولسا دوختۇرنى، دوختۇر بولمىسا مادې خانىمنى باشلاپ كېلىشكە ئەۋەتتى.

— مادې دوختۇر بولمىسا، مادې خانىمدىن ياكى ئاشپىزىدىن قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى سورا. ئەڭ ياخشىسى، ئۇلار ئۆزلىرى بىر كېلىپ كەتسۇن.

پىرسىسى شۇ ئانلا كەينىگە قايرىلىپ چوڭ يولغا قاراپ يۈگۈردى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇنداق تېز يۈگۈرۈپ باققانلىقىنى ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغاچقا كەينىدىن قاراپ قالدى. ئۇزاقتىن كېيىن، پىرسىسى ئۆزى يالغۇز قايتىپ كەلدى.

— دوختۇر كەچكىچە قايتىپ كەلمەپتۇ، قوشۇن بىلەن بىللە كەتكەن بولۇشىمۇ مۇمكىن. سىكارلېت خانىمىز، پىل تۈگەپتۇ. — ئۆلۈپتىمۇ؟

— شۇنداق، خانىم، — پىرسىسى چوڭ بىر خەۋەرنى ئېلىپ كەلگەندەك ئۆزىچە كۆرەڭلەپ قويدى، — ئۇلارنىڭ پەيتونكىشى تالپوت شۇنداق دېدى. ئۇ ئۇنىڭ ... — بولدى، ئۇ گەپلەرنى قوي.

— مادې خانىمنى كۆرمىدىم، ئاشپەز خوتۇن مادې خانىمنى ئوغلنىڭ جەستىنى چوقۇندۇرۇۋاتىدۇ، دېدى. شىماللىقلار يېتىپ كەلگۈچە يەرلىكىدە قويۇۋەتسە كېرەك. ئاشپەز خوتۇن، مېلانىيە خانىمنىڭ تولغىقى قاتتىق تۇتۇۋاتقان بولسا، كارىۋىتىنىڭ ئاستىغا پىچاق قويۇپ قويۇڭلار، ئاغرىقنى ئىككىگە بۆلۈۋېتىدۇ، دەيدۇ.

سىكارلېت قىلچە قىممىتى يوق بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ ئاچچىقىدا پىرسىسىنىڭ تەستىكىگە سالغۇدەك بولدى. شۇ ئارىلىقتا مېلانىيە ئىشىشىپ كەتكەن كۆزلىرىنى تەستە ئېچىپ، بوش ئاھاڭدا:

— سۆيۈملۈكۈم، شىماللىقلار كەلگۈدەكمۇ؟ — دەپ سوراپ قالدى.

— ياق، — دېدى سىكارلېت كېسىپلا، — پىرسىسى يالغان گەپ قىلىۋاتىدۇ.

— شۇ خانىم، يالغان گەپ قىلىپ قويدۇم، — پىرسىسى دەررۇلا ئۇنىڭ گېپىنى تەستىقلىدى.

— ئۇلار پات ئارىدا كېلىدۇ؟ — مېلانىيە ئۇلارنىڭ گېپىگە ئالدىنىدى. بېشىنى ياستۇق بىلەن پۈركىۋالدى، ئەمما ئاۋازىنى يوشۇرۇپ قالالمىدى.

— بىچارە بالام! بىچارە بالام! — بىردەمدىن كېيىن ئۇ يەنە گەپ قىلدى، — سىكارلېت، سىز بۇ يەردە تۇرماڭ، ۋادىنى ئېلىپ دەررۇ كېتىڭ.

مېلانىيە دەل سىكارلېتنىڭ ئويىدىكى گەپنى قىلغانىدى. ئەمما، مېلانىيەنىڭ ئاغزىدىن بۇنى ئاڭلاپ، خۇددى ئىچىدىكى قورقۇنچى چىرايىغا چىقىپ، ئۇنى مېلانىيە كۆرۈپ قالغاندەك بىردىنلا جۇدۇنى ئۆرلىدى.

— يوق گەپنى قىلماڭ. مەن قىلچە قورقمىدىم. مېنىڭ يېنىڭىزدىن كەتمەيدىغانلىقىمنىمۇ بىلىسىز.

— كېتەمسىز، كەتمەمسىز، بەرىبىر ئوخشاش، مەن ھامان ئۆلۈپ كېتىمەن، — ئۇ يەنە ئېسەدەشكە باشلىدى.

سىكارلېت خۇددى يېقىلىپ چۈشۈشتىن قورققان قېرى مومىلارغا ئوخشاش، پەلەمپەينىڭ رېشاتكىسىغا يۆلەنگەن ھالدا ئاستا مېڭىپ پەسكە چۈشتى. پۇتلىرى چويۇن باغلاپ قويغاندەك شۇنچىلىك ئېغىر، ئۆزى ھارغىن ئىدى، پۈتۈن بەدىنى چىلىق — چىلىق تەر، ئەمما تىترەپ تۇراتتى. ئۇ پەلەمپەيدىن تەستە چۈشۈپ ئاخىرقى باسقۇچىغا كەلگەندە ئولتۇرۇپ قالدى. پىنجىكىنىڭ بىر تال تۈگمىسىنى يېشىۋەتتى. كېچە قاراڭغۇ، ئىللىق ئىدى. سىكارلېت كېچە ئاسمىنىغا خۇددى پۇشۇلداپ تۇرغان كالىغا

ئوخشاش پەرۋاسىز قاراپ قويدى.

ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتتى. مېلانىيە ئۆلمىدى. ئاسلاندىك مياڭلاپ تۇرغان كىچىككىنە جان ئىگىسىنى پىرىسسسى يۇيۇندۇرۇۋاتاتتى. مېلانىيە ئۇخلاپمۇ قالدى. شۇنچىلا قاتتىق ئاغرىق ئازابىنى، ئۆزى قىلچە بىلمەي ياتقان تۇغۇتنىڭ بارلىق جەريانلىرىنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ قانداقمۇ ئۇيقۇسى كېلىدىغاندۇ؟ ئۇ نېمىشقا ئۆلمىدى. ئەگەر ئۇ تارتقان ئازابلارنى سىكارلېت تارتقان بولسا چوقۇم ئۆلۈپ قالاتتى. مېلانىيە ئىش تۈگىگەندىن كېيىن، تېخى: «رەھمەت سىزگە!» دېگەن گەپنى قىلالىدى. ئاندىن كۆزىنى يۇمۇپلا ئۇيقۇغا كەتتى. ئۇ قانداق ئۇخلىيالىغاندۇ؟ سىكارلېت ئۆزىنىڭ ۋادىنى تۇغۇپ بولغاندىن كېيىن ئۇخلىغان - ئۇخلىمىغانلىقىنى ئەسلىيەلمىدى، ھېچقانداق ئىش ئۇنىڭ ئېسىدە يوق ئىدى. كاللىسى قۇرۇق، پۈتۈن دۇنيامۇ قۇرۇق. بەكمۇ ئۇزۇن سوزۇلۇپ كەتكەن مۇشۇ بىر كۈندىن ئىلگىرى ھاياتلىق بولۇپ باقمىغان، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ھەم بولمايدۇ ... پەقەت ... چىداش مۇمكىن بولمايدىغان تىنچىق ئاخشام، ئۇنىڭ ئېغىر - ئېغىر ھارغىن تىنىقلىرى، بېشىدىن تارتىپ پۈتتىغىچە ئېقىپ تۇرۇۋاتقان شىلمىش تەرلەرلا راست ھەم مەۋجۇت.

ئۇ ئۆزىنىڭ ھارغىن تىنىقلىرىنىڭ ئاستا - ئاستا ئېسەدەشكە ئايلىنىپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ ئولتۇرىدۇ، ئەمما كۆزلىرى زادىلا ياش چىقمايدىغاندەك قۇرۇق ۋە ئوتلۇق. ئۇ ئورنىدىن تەستە قوزغىلىپ ئاستىغا باستۇرۇپ ئولتۇرغان كۆڭلىكىنى تىزىنىڭ يۇقىرىسىغا چىقىرىۋەتتى، شۇندىلا سالقىن شامال پۈتۈن بەدىنىگە ئۆتۈپ ئۇنى راھەتلەندۈردى. ئۇنىڭ كاردورددا كۆڭلىكىنى يوتسىغىچە قايرىۋېتىپ، ھەتتا كۈسىرىنىمۇ كۆرسىتىپ ئولتۇرغانلىقىنى پىتتىي ھامما كۆرگەن بولسا نېمە دەر بولغۇيدى. سىكارلېتنىڭ شۇ چاغدىمۇ ئۇنىڭ بىلەن، باشقا ھەرقانداق ئىش بىلەن كارى بولمايتتى.

ۋاقت ئۇنىڭغا بىر ئىزىدا توختاپ قالغاندەك بىلىنمەكتە. ھازىر گۈگۈم مەھەلدىن سەل ئۆتكەن ياكى يېرىم كېچە بولغان بولۇشى مۇمكىن. بۇ ئۇنىڭغا ئېنىق ئەمەس، ئۇنىڭ ۋاقتىنىڭ نەگە بارغانلىقى بىلەنمۇ كارى يوق.

— بىز ئاجايىپ ئىشلارنى قىلىۋەتتۇق — ھە، سىكارلېت خانقىز. ئاپاممۇ مۇنچىلىك قاملاشتۇرۇپ قىلالماس بولغىدى دەيمەن.

سىكارلېت قاراڭغۇدا يوغان كۆزلىرىنى پىرسىسىگە تىكتى، ئەمما چارچاپ كەتكەچكە ئۇنى ئەيىبلىمىدى، تىللىمىدى، سەۋەنلىكلىرى ئۈچۈن قاينايمۇ كەتمىدى. ئۇ پو ئاتقۇدەك ھېچنەمە قىلمىغان، ئەكسىچە قورقۇپ، پۈت — قوللىرى قولاشماي، جىددىي پەيتلەردە تەمتىرەپ، قايچىنى خاتا ئېلىپ بېرىپ، جاۋوردىكى لىق سۈنى كارىۋاتقا تۆكۈۋېتىپ سىكارلېتنىڭ جېنىغا تەگكەندى، ھەتتا بىر قېتىم بالىنى قولىدىن چۈشۈرۈۋېتىشكە قىل قالدى. ئەمدى ھازىر ئۆزىنى خۇددى ھەممە ئىشنى جايدا قىلغاندەك ماختاپ پو ئېتىۋاتىدۇ. شۇنىسى، شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇلارنى ئازاد قىلماقچى، شۇڭا ئۇلار ئۇلارنى قارشى ئالىدۇ.

سىكارلېت تۈۋرۈككە سىڭارىيان يۆلىنىپ ئولتۇرۇۋەردى. پىرسىسى ئۇنىڭ كۆڭلىدىكىنى چۈشىنىپ، پۈتىنىڭ ئۈچىدا دەسسەپ قاراڭغۇلۇق ئىچىگە كىرىپ كەتتى. خېلى ئۇزاقتىن كېيىن سىكارلېتنىڭ تىنىقى ئورنىغا چۈشۈپ، يۈرىكىمۇ تىنچلىنىپ، ئەتراپتىكى ئاۋازلارغا قۇلاق سالدى. چوڭ يول تەرەپتىن رېتىمىسىز كېتىۋاتقان قەدەم تاۋۇشلىرى ئاڭلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەسكەرلەر! سىكارلېت ئاستا رۇسلىنىپ، قاراڭغۇدا ھېچكىم كۆرۈپ قالمىسىمۇ، كۆڭلىكىنى پەسكە چۈشۈرۈپ قويدى. ئۇلار دەرۋازىنىڭ ئالدىغا ئاز قالغان، قارا كۆلەڭگىلىرىمۇ كۆرۈنۈشكە باشلىغانىدى. شۇ ئارىلىقتا سىكارلېت ئۇلارغا قاراپ توۋلىدى:

— ھەي، توختاپ تۇرۇڭلار !
بىرسى توپتىن ئايرىلىپ دەرۋازىنىڭ ئالدىغا كەلدى.
— سىلەر كەتمەكچىمۇ؟ بىزنى تاشلىۋېتىپ كارىڭلار يوقمۇ؟
— شۇنداق، خانىم، دەل شۇنداق بولۇۋاتىدۇ. بىز ئەڭ
ئاخىرقى ئىستىھكاملىرىمىزنى تاشلاپ چېكىنىۋاتقانلار.
— سىلەر راستلا ... قوشۇنلىرىمىز راستلا چېكىنىۋاتامدۇ؟
— شۇنداق، خانىم. شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ.
شىماللىق ئالۋاستىلار ھازىرلا يېتىپ كەلگۈدەك ! ئۇ بۇ
ئىشنى ئۇنتۇپ قالغانىدى، بىردىنلا گېلى بوغۇلغاندەك بولۇپ
گەپ قىلالماي قالدى. ئۇ ئادەم ئۆزىنىڭ توپىغا قايتىپ كەتتى.
قالايمىقان ئاياغ ئاۋازلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قارىلىرى قاراڭغۇدا
ئاستا - ئاستا يىراقلاپ يوقىلىپ كەتتى. «شىماللىقلار ھازىرلا
يېتىپ كېلىدۇ ! شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ !» بۇ ئۇ
ئەسكەرلەرنىڭ ئاياغ ئاۋازلىرىدىن كېلىۋاتقان، سىكارلېتنىڭ
بىردىنلا سېلىپ كېتىۋاتقان يۈرىكىدىن چىقىۋاتقان سادا ئىدى.
شىماللىق ئالۋاستىلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ !
— شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كەلگۈدەك، — توۋلاپ كەتتى
پىرسىسى ۋە تۈگۈلۈپ سىكارلېتنىڭ بىقىنىغا كىرىۋالدى، —
سىكارلېت خانقىز، ئۇلار ھەممىمىزنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ، پىچاق
بىلەن قارنىمىزنى يېرىۋېتىدۇ. ئۇلار يەنە ...
— ئاغزىڭنى يۇم !

بۇ ئېغىزدا دېيىش بۇياقتا تۇرسۇن، ئادەم ئىچىدە ئويلىسىمۇ
قورقۇپ ئەرۋاھى ئۇچقۇدەك گەپ ئىدى. سىكارلېتنىڭ ئىچىگە
يەنە قورقۇنچ چۈشتى. قانداق قىلىش كېرەك؟ قانداق چارە بىلەن
بۇ يەردىن قېچىپ كېتەلەيدۇ؟ كىمدىن ياردەم سورايدۇ؟ ھەممە
دوستلىرىنىڭ ئەمدى ئۇنىڭغا بىر تىيىنلىق ياردىمى تەگمەيدۇ.
بىردىنلا ئۇنىڭ ئېسىگە رېت باتلىرى كېلىپ يۈرىكى
توختىغان، قورقۇنچىمۇ سەل بېسىلغان بولدى. ئەتىگەندىن بېرى
پۇتى كۆيگەن توخۇدەك يۈرۈپ نېمىشقا ئۇنى ئېسىگە ئالمىدى؟ ئۇ

ئۇنىڭدىن نەپرەتلىنىدۇ، ئەمما ئۇ ئادەم كۈچلۈك، قولىدىن ئىش كېلىدۇ، شىماللىق ئالۋاستىلاردىنمۇ قورقۇپ قالمايدۇ. ئۇ ھازىرمۇ شەھەردە. راست، ئۆتكەندە ئۇنىڭغا قاتتىق تەگكەن، ئۇمۇ ئۇنىڭغا كەچۈرگۈسىز گەپلەرنى قىلغان. ئەمما، ھازىرقى ئەھۋالدا ئۇنىڭ ئۇ ئىشلارنى كۆڭلىدە ساقلاپ يۈرۈشى مۇمكىن ئەمەس. ئۇنىڭ ئېتى، پەيتونىمۇ بار. ئاھ، نېمىشقا ئۇنى بالدۇرراق ئېسىگە ئالمىدى. ئۇ ئۇلارنى شىماللىقلارغا چېقىلدۇرماي بۇ ئالۋاستى شەھەردىن ئېلىپ چىقىپ كېتەلەيدۇ، نەگە ئەكەتسە مەيلى.

ئۇ پىرسىسىيگە يۈزلىنىپ ناھايىتى جىددىي تەلەپپۇزدا ئۇنىڭغا دېدى:

— سەن كاپىتان باتلىرنىڭ ئاتلانتا مېھمانخانىسىدا تۇرىدىغانلىقىنى بىلمەسەن؟

— بىلىمەن، خانىم، بىراق ...

— ياخشى. ئەمدى سەن ئۇ يەرگە ھازىرلا بېرىپ، ئۇنىڭغا مېنىڭ ئۇنى بۇ يەرگە كېلىپ كەتسۇن دېگەنلىكىمنى دەيسەن. پەيتونىنى ياكى قۇتۇلدۇرۇش ھارۋىسىدىن بىرنى ھەيدەپ بۇ يەرگە كەلسۇن. مېلانىيەنىڭ يەڭگىگەنلىكىنىمۇ ئۇنىڭغا ئېيت! بىزنى شەھەردىن چىقىرىپ قويسۇن دەيدۇ، دېگەن. بولدى، چاپسان ماڭ! تېز بول!

سىكارلېت رۇسلىنىپ ئولتۇرۇپ، پىرسىسىنى ئالدىرىتىپ ئالدىغا ئىتتىردى.

— ۋاي خۇدايم! سىكارلېت خاتىز، مەن قاراڭغۇدا مېڭىشتىن قورقىمەن. شىماللىق ئالۋاستىلار تۇتۇۋالسا قانداق قىلىمەن؟

— ئىتتىك ماڭساڭ بايا ئۆتۈپ كەتكەنلەرگە يېتىشىۋالسىەن. ئۇلار سېنى شىماللىقلارغا تۇتقۇزۇپ قويمايدۇ. چاپسان بول.

— قورقىمەن، ئەگەر كاپىتان باتلىر مېھمانخانىدا بولماي قالسىچۇ؟

— نەگە كەتكەنلىكىنى سۈرۈشتۈرسەن. سەندە شۇنچىلىكىمۇ

— ھەي، توختاپ تۇرۇڭلار!

بىرسى توپتىن ئايرىلىپ دەرۋازىنىڭ ئالدىغا كەلدى.

— سىلەر كەتمەكچىمۇ؟ بىزنى تاشلىۋېتىپ كارىڭلار يوقمۇ؟

— شۇنداق، خانىم، دەل شۇنداق بولۇۋاتىدۇ. بىز ئەڭ

ئاخىرقى ئىستېھكاملىرىمىزنى تاشلاپ چېكىنىۋاتقانلار.

— سىلەر راستلا... قوشۇنلىرىمىز راستلا چېكىنىۋاتامدۇ؟

— شۇنداق، خانىم. شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ.

شىماللىق ئالۋاستىلار ھازىرلا يېتىپ كەلگۈدەك! ئۇ بۇ

ئىشنى ئۇنتۇپ قالغانىدى، بىردىنلا گېلى بوغۇلغاندەك بولۇپ

گەپ قىلالماي قالدى. ئۇ ئادەم ئۆزىنىڭ توپىغا قايتىپ كەتتى.

قالايمىقان ئاياغ ئاۋازلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قارىلىرى قاراڭغۇدا

ئاستا - ئاستا يىراقلاپ يوقىلىپ كەتتى. «شىماللىقلار ھازىرلا

يېتىپ كېلىدۇ! شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ!» بۇ ئۇ

ئەسكەرلەرنىڭ ئاياغ ئاۋازلىرىدىن كېلىۋاتقان، سىكارلېتنىڭ

بىردىنلا سېلىپ كېتىۋاتقان يۈرىكىدىن چىقىۋاتقان سادا ئىدى.

شىماللىق ئالۋاستىلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ!

— شىماللىقلار ھازىرلا يېتىپ كەلگۈدەك، — توۋلاپ كەتتى

پىرىسسې ۋە ئۈگۈلۈپ سىكارلېتنىڭ بىقىنىغا كىرىۋالدى، —

سىكارلېت خانقىز، ئۇلار ھەممىمىزنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ، پىچاق

بىلەن قارىمىزنى يېرىۋېتىدۇ. ئۇلار يەنە...

— ئاغزىڭنى يۇم!

بۇ ئېغىزدا دېيىش بۇياقتا تۇرسۇن، ئادەم ئىچىدە ئويلسىمۇ

قورقۇپ ئەرۋاھى ئۇچقۇدەك گەپ ئىدى. سىكارلېتنىڭ ئىچىگە

يەنە قورقۇنچ چۈشتى. قانداق قىلىش كېرەك؟ قانداق چارە بىلەن

بۇ يەردىن قېچىپ كېتەلەيدۇ؟ كىمدىن ياردەم سورايدۇ؟ ھەممە

دوستلىرىنىڭ ئەمدى ئۇنىڭغا بىر تېيىنلىق ياردەمى تەگمەيدۇ.

بىردىنلا ئۇنىڭ ئېسىگە رېت باتلىپ كېلىپ يۈرىكى

ئوختىغان، قورقۇنچىمۇ سەل بېسىلغان بولدى. ئەتىگەندىن بېرى

پۈتى كۆيگەن توخۇدەك يۈرۈپ نېمىشقا ئۇنى ئېسىگە ئالمىدى؟ ئۇ

ئۇنىڭدىن نەپەرەتلىنىدۇ، ئەمما ئۇ ئادەم كۈچلۈك، قولىدىن ئىش كېلىدۇ، شىماللىق ئالۋاستىلاردىنمۇ قورقۇپ قالمايدۇ. ئۇ ھازىرمۇ شەھەردە. راست، ئۆتكەندە ئۇنىڭغا قاتتىق تەگكەن، ئۇمۇ ئۇنىڭغا كەچۈرگۈسىز گەپلەرنى قىلغان. ئەمما، ھازىرقى ئەھۋالدا ئۇنىڭ ئۇ ئىشلارنى كۆڭلىدە ساقلاپ يۈرۈشى مۇمكىن ئەمەس. ئۇنىڭ ئېتى، پەيتونىمۇ بار. ئاھ، نېمىشقا ئۇنى بالدۇرراق ئېسىگە ئالمىدى. ئۇ ئۇلارنى شىماللىقلارغا چىقىلدۇرماي بۇ ئالۋاستى شەھەردىن ئېلىپ چىقىپ كېتەلەيدۇ، نەگە ئەكەتسە مەيلى.

ئۇ پىرسىسىيگە يۈزلىنىپ ناھايىتى جىددىي تەلەپپۇزدا ئۇنىڭغا دېدى:

— سەن كاپىتان باتلىرنىڭ ئاتلانتا مېھمانخانىسىدا تۇرىدىغانلىقىنى بىلمەسەن؟

— بىلىمەن، خانىم، بىراق ...

— ياخشى. ئەمدى سەن ئۇ يەرگە ھازىرلا بېرىپ، ئۇنىڭغا مېنىڭ ئۇنى بۇ يەرگە كېلىپ كەتسۇن دېگەنلىكىمنى دەيسەن. پەيتونىنى ياكى قۇتۇلدۇرۇش ھارۋىسىدىن بىرنى ھەيدەپ بۇ يەرگە كەلسۇن. مېلانىيەنىڭ يەتتىگەنلىكىنىمۇ ئۇنىڭغا ئېيت! بىزنى شەھەردىن چىقىرىپ قويسۇن دەيدۇ، دېگەن. بولدى، چاپسان ماڭ! تېز بول!

سىكارلېت رۇسلىنىپ ئولتۇرۇپ، پىرسىسىنى ئالدىرىتىپ ئالدىغا ئىتتىردى.

— ۋاي خۇدايم! سىكارلېت خانقىز، مەن قاراڭغۇدا مېڭىشتىن قورقىمەن. شىماللىق ئالۋاستىلار تۇتۇۋالسا قانداق قىلىمەن؟

— ئىتتىك ماڭساڭ بايا ئۆتۈپ كەتكەنلەرگە يېتىشىۋالسىەن. ئۇلار سېنى شىماللىقلارغا تۇتقۇزۇپ قويمايدۇ. چاپسان بول.

— قورقىمەن، ئەگەر كاپىتان باتلىر مېھمانخانىدا بولماي قالسىچۇ؟

— نەگە كەتكەنلىكىنى سۈرۈشتۈرسەن. سەندە شۇنچىلىكىمۇ

جۈرئەت يوقمۇ؟ مېھمانخاندا بولماي قالسا، دېكاتۇر كوچىسىغا بېرىپ بېللى ۋاتلىنىنىڭ ئۆيىگە يولۇقۇپ باق! بارىدىغانلا يەر بولسا بار. سەن ئىپلاس، كۆرمەيۋاتامسەن، ئەگەر ئۇنى تېز تاپمايدىغان بولساق شىماللىق ئالۋاستىلار ھەممىمىزنى تۇتۇپ كېتىدۇ.

— سىكارلېت خانقىز، ئاپام مېنىڭ مېھمانخانغا ياكى بىرەر بۇزۇق ئايالنىڭ ئۆيىگە بارغانلىقىمنى ئاڭلاپ قالسا، كېۋەزنىڭ غولى بىلەن ساۋاشتىن يانمايدۇ.
سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى.

— ئەگەر بارمايدىغان بولساڭ مەندىن ئۆلگۈدەك تاياق يەيسەن. تالادا تۇرۇپ ئۇنى توۋلىمامسەن، شۇمۇ قولۇڭدىن كەلمەمدۇ؟ باشقىلاردىن ئۇنىڭ ئۇ يەردە بار - يوقلۇقىنى سورىساڭمۇ بولىدۇ ئەمەسمۇ. چاپسان ماڭ!

پىرسسىي ماڭماي پۈتى بىلەن يەرنى جىجاپ، تۇمشۇقىنى ئۇچلاپ تۇرۇۋەردى. سىكارلېتنىڭ جۇدۇنى ئۆرلەپ كۈچەپ بىر ئىتتىرىۋىدى، ئۇ پەلەمپەيدىن دومىلاپ كەتكىلى تاس قالدى.

— ماڭساڭ ماڭ، بولمىسا سېنى، ئاپاڭنىمۇ، تونۇش ئادەملىرىڭنىمۇ مەڭگۈ كۆرەلمەيدىغان يىراق بىر يەرگە سېتىۋېتىمەن، ئېتىزلىقتا ئېغىر ئەمگەك قىلىدىغان يەرگە سېتىۋېتىمەن. چاپسان بول دەيمەن!

— ۋاي خۇدايىم، سىكارلېت خانقىز ...

غوجايىننىڭ بۇ خىل رەھىمسىزلىكى ئاخىر پىرسسىيىنى مېڭىشقا مەجبۇر قىلدى. دەرۋازىنىڭ غىچ قىلىپ ئېچىلغان ئاۋازى ئاڭلانغاندا سىكارلېت يەنە ۋارقىرىدى:

— چاپسان يۈگۈر، ھۇرۇن ئېشەك!

ئۇ پىرسسىيىنىڭ يۈگۈرۈپ كېتىۋاتقان ئاياغ تىۋىشىنى ئاڭلاپ تۇردى. ئۇ ئاۋاز پانتاق يولدا ئاستا - ئاستا يوقىلىپ كەتتى.

يىگىرمە ئۈچىنچى باب

پىرسىسى كەتكەندىن كېيىن، سىكارلېت ئۆيگە كىرىپ چىراغ ياقتى. ئۆينىڭ ئىچى خۇددى پۈتۈن ئىسسىق سولنىپ قالغاندەك چىدىغۇسىز ئىسسىپ كەتكەندى. ئۇنىڭ خارامۇشلۇقى ئاستا - ئاستا يوقىلىپ قورسىقىنىڭ ئېچىۋاتقانلىقىنى بىلدى. تۈنۈگۈن ئاخشامدىن ھازىرغىچە بىر چۆمۈچ ئۇماچ ئىچكەندىن باشقا ھېچنېمە يېمىگەندى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ چىراغنى كۆتۈرۈپ ئاشخانىغا كىردى. ئوچاقنىڭ ئوتلىرى ئوچۇپ بولغانىدى. قازاندا يېرىم قوناق پوشكىلى تۇراتتى. ئۇنى ئېلىپ يوغان - يوغان چىشلەپ يېيشكە باشلىدى. يەنە يېرىم چىنە ئۇماچمۇ بار ئىكەن، ئۇنى تەخسىگە تۆكۈشكۈمۇ ئۈلگۈرمەي، تۈز سېلىشقىمۇ كۈتمەي قوشۇق بىلەن ئىچىپ كەتتى. ئۇنى ئىچىپ بولۇپ ئاشخانىنىڭ ئىسسىقىغا چىدىماي، قوناق پوشكىلىنى ئېلىپ ئاشخانىدىن چىقىپ كەتتى.

ئۈستىگە چىقىپ مېلانىيەنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش كېرەك ئىدى، ئۇنىڭغا بىر نېمە بولغان بولسىمۇ چاقىرىشقا ماغدۇرى يەتمەيتتى. لېكىن، سىكارلېت قاباھەتلىك چۈشكە ئوخشاش ئۆتكەن بىرقانچە سائەت ۋاقتىنى ئاشۇ ئۆيدە ئۆتكۈزگەن بولغاچقا، ئۇ ئۆيدىن شۇنچىلىك بىزار ئىدى. مېلانىيە ئۆلۈپ كېتىدىغان بولسىمۇ ئۇ ئۆيگە قايتا كىرىشنى خالىمايتتى. بولسا ئۇ ئۆيىنى مەڭگۈ كۆزى كۆرمىسە. ئۇ چىراغنى دېرىزىنىڭ تەكچىسىگە قويۇپ كاردورغا چىقىپ كەتتى. كېچىنىڭ ھاۋاسى يەنىلا تىنچىق بولسىمۇ، بۇ يەر ئۆينىڭ ئىچىگە قارىغاندا سالقىنراق ئىدى. ئۇ پەلەمپەينىڭ سۈپىسىدا ئۆلتۈرۈپ قوناق پوشكىلىنى ئىشتىھا بىلەن يېيشكە باشلىدى.

پوشكالنى يەپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ سەل ماغدۇرغا كەلگەندەك بولدى، ئەمما پۈتۈن ۋۇجۇدىنى يەنە قورقۇنچ بېسىشقا باشلىدى. يىراقتىن قالايمىقان بىر ئاۋاز ئاڭلىنىۋاتاتتى، نېمىنىڭ ئاۋازى ئىكەنلىكىنى بىلىپ بولمايتتى. ئالدىغا ئېڭىشىپ دىققەت بىلەن قۇلاق سالدى. جىددىيلىشىپ تۇرغاچقا بەللىرى تېلىپ كەتتى. ئۇ ئۆمرىدە بۈگۈنكىدەك تەقەززا بولۇپ باقمىغانىدى؛ ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازىنى ئاڭلاشقا، رېت باتلىرىنىڭ پەرۋاسىز كىرىپ، ئۆزىنىڭ قورقۇپ تۇرغان مۇشۇ ھالىتىنى مەسخىرە قىلىشىغا تەقەززا ئىدى. شۇ ئەسنادا دەرەخلىكنىڭ ئۇ تەرىپىدىن ئاسمان - پەلەك كۆتۈرۈلگەن ئوت يالقۇنىنى كۆردى، ئۇ ئوت ئاسماننىڭ يېرىمىنى قاپلىغانىدى. سىكارلېت چۆچۈپ كەتتى، يۈرىكى تارتىشىپ قاتتىق سېلىشقا باشلىدى.

شىماللىقلار يېتىپ كەپتۇ! ئۇ يەردە شەھەرنى كۆيدۈرۈۋاتىدۇ. ئۇ ئوت شەھەر مەركىزىگە ئانچە يىراق ئەمەس بىر يەردىن چىقىۋاتىدۇ. بارغانسېرى ئۇلغىيىپ كېتىۋاتىدۇ. سىكارلېتنىڭ قورقۇپ جېنى چىقتى. چوقۇم پۈتۈن بىر كوچا كۆيۈۋاتقان گەپ. ئۇ تەرەپتىن ئۇرغان شامال ئوق - دورىنىڭ ھىدىنى ئۇنىڭ بۇرغىغا ئۇردى.

سىكارلېت يۈگۈرۈپ ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىغا چىقىپ، پۈتۈن ئەھۋالنى تولۇق كۆرۈش ئۈچۈن دېرىزىدىن بېلىگىچە چىقىپ قارىدى. ئاسمان قورقۇنچلۇق قىزىرىپ كەتكەنىدى. ئوتنىڭ ئۈستىدە قاپقارا ئىس - تۈتەك تۈرۈلۈپ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى، كۆيۈكنىڭ پۇرىقى بارغانسېرى قويۇقلىشىۋاتاتتى. سىكارلېت قاتتىق جىددىيلىشىپ، بىر تۈرۈپ ئوت مۇشۇنداق كۆيۈۋېرىدىغان بولسا، بىزنىڭ بۇ يەرگىمۇ يېتىپ كېلىپ، ئۆيلىرىمىز كۆيۈپ كېتىشى مۇمكىن دەپ ئويلىسا، تۈرۈپ يەنە، شىماللىقلار ماڭا ئېتىلىپ كەلسە نەگە قاچمەن، ئۇلارغا قانداق تاقابىل تۇرىمەن، دەپ ئويلىدى. خۇددى دوزاختىكى بارلىق ئالۋاستىلار ئۇنىڭ قۇلقىنىڭ تۈۋىگە كېلىپ

توۋلاۋاتقاندىكى قاتتىق قورقۇپ، ساراسمىگە چۈشۈپ، دېرىزىنىڭ تەكچىسىنى مەھكەم تۇتۇۋالدى، بولمىسا يىقىلىپ كەتكەن بولاتتى.

«ياخشىراق ئويلىنماي، — سىكارلېت توختىماي ئۆزىنى ئاگاھلاندۇرۇپ تۇردى، — چوقۇم ئوبدان ئويلىنىشىم كېرەك.»
لېكىن، سىكارلېتنىڭ پىكىرلىرى ئۇنىڭدىن قېچىپ، خۇددى ئۈركۈپ كەتكەن قۇشقا ئوخشاش ئۇنىڭ بېشى ئۈستىدە تۇتۇق بەرمەي ئايلىنىپ يۈرەتتى. تۇيۇقسىز بىرنەچچە كۈننىڭ ئالدىدا ئاڭلىغان زەمبىرەك ئاۋازلىرىدىن نەچچە ھەسسە قاتتىق بىر گۈمبۈرلىگەن ئاۋاز ئاڭلىنىپ ئاسمان يېرىلىپ كەتكەندەك بولدى. پارتلاش ئاۋازى ئارقا - ئارقىدىن ئاڭلاندى. زېمىن زىلزىلىگە كېلىپ، ئۇنىڭ بېشى ئۈستىدىكى ئەينەك چۈل - چۈل بولۇپ ئەتراپقا چېچىلىپ كەتتى.

قۇلاق - مېڭىنى يەيدىغان پارتلاشلار توختىماي ئاڭلىناتتى. دۇنيا شاۋقۇنلۇق، ئوت لاۋۇلداپ تۇرىدىغان دوزاخقا ئايلىنىپ قېلىۋاتاتتى. سىكارلېت يان ئۆيىدىن جانسىز بىر ئاۋازنى ئاڭلىغاندەك بولدى، لېكىن كارى بولمىدى. ئۇنىڭ ھازىر مېلانىيەگە قارايدىغان ۋاقتى يوق ئىدى، پۈتۈن ۋۇجۇدىنى خۇددى ئوت يالقۇنغا ئوخشاش شۇنداق تېز سۈرئەتتە قاپلاپ كېتىۋاتقان ۋەھىمدىن باشقا ھېچقانداق نەرسىنى ئويلايدىغانغا رەۋىتىمۇ يوق ئىدى، قورقۇپ كېتىپ ئانىسىنىڭ قوينىغا بېشىنى تىقىۋالغان بالىنىڭ ئۆزىگىلا ئوخشاپ قالغانىدى. ئۇ شۇ تۇرقىدا ئۆيىدە، ئاپىسىنىڭ قېشىدا بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى.

سىكارلېت ئاشۇ ۋەھىملىك ئاۋازلارنىڭ ئىچىدىن ئۈچ باسقۇچنى بىر ئاتلاپ چىقىۋاتقان ئاياغ تۇشىنى ۋە يەنە ئادىشىپ قالغان چوشقىدەك چىرقىرىغان ئاۋازنى ئاڭلاپ قالدى. بىر چاغدا پىرسىسى ئۆيگە كىرىپ سىكارلېتقا ئۆزىنى ئاتتى - دە، بىلىكىنى ئامبۇردەك مەھكەم تۇتۇۋالدى.

— شىماللىق ئالۋاستىلار ... — سىكارلېت ئاۋۋال توۋلاپ

كەتتى.

— ياق، خانىم، ئۆزىمىزنىڭ ئادەملىرى، — پىرسىسى ئۆپكىسىنى باسالماي توۋلاپ كەتتى. تىرىقلىرى سىكارلېتنىڭ گۆشىگە يېتىپ كېتىۋاتاتتى، — ئۇلار تۆمۈر زاۋۇتى بىلەن ماددىي ئەشيالار پونكىتىنى، ئىسكىلاتلارنى پارىلىتىۋېتىپتۇ. يەنىچۇ، سىكارلېت خانقىز، يەتمىش ھارۋا كەلگۈدەك زەمبىرەك ئوقلىرى بىلەن ئوق — دورىنىمۇ پارىلىتىۋېتىپتۇ. ئۇ ئوتنىڭ ئولۇغلىقىدا بىزمۇ كۆيۈپ كەتكۈدەكمىز.

پىرسىسى يەنە چىرقىراپ، سىكارلېتنىڭ بىلىكىنى تېخىمۇ مەھكەم تۇتۇۋالدى. سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلىپ يىغلىغۇدەك بولدى. ئاخىر ئۇنىڭ قولىنى سىلكىپ چۈشۈرۈۋەتتى.

دېمەك، شىماللىقلار تېخى يېتىپ كەلمەپتۇ، قاچسا ھېلىمۇ ئۆلگۈرىدىكەن! شۇنىڭ بىلەن ئۇ چېچىلىپ بوشاپ كەتكەن پۈتۈن كۈچىنى بەدىنىگە يەنە يىغدى.

«ئەگەر ئۆزۈمنى تۇتۇۋالمايدىغان بولسام، — دەپ ئويلىدى ئۇ، — بىر يېرى كۆيۈپ قالغان ئاسلانغا ئوخشاش ئاللا — توۋا كۆتۈرۈپ ئۆيىنى بېشىمغا كىيىشىم مۇمكىن.» پىرسىسىنىڭ قورقۇپ تۇرغان بىچارە قىياپىتىمۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى بېسىۋېلىشىغا ياردەم بەردى.

— ئۇ ئىشلار بىلەن كارىڭ بولمىسۇن، — دېدى ئۇ پىرسىسىنىڭ بىلىكىدىن تۇتۇپ سىلكىپ، — ئۆزىمىزنىڭ گېپىگە كېلەيلى. ھەي كالۋا، شىماللىق ئالۋاستىلار تېخى كەلمەپتۇ، كاپىتان باتلىرىنى كۆردۈڭمۇ؟ ئۇ نېمە بولدى؟ كېلەلمىدىكەن؟

پىرسىسى ئەنسىز توۋلاشتىن توختىدى، ئەمما چىشلىرى كاسىلداپ تۇراتتى.

— شۇنداق، خانىم، ئۇياقنى كېيىن تاپتىم، سىز دېگەندەك بىر قاۋاقخانىدا ئىكەن. ئۇ ...

— نەدىن تاپقىنىڭنى قويۇپ، ئۇ كېلىدىغان بولدىمۇ، شۇنى

دېگىنە، ئۇنىڭغا ئات ئېلىپ بېرىڭ، دېدىڭمۇ.

— نېمە، ۋاي خۇدايمەي!

— ئەمما ئۇ كېلىدىغان بولدى ...

— ئۇ نېمە دېدى؟

پىرسسىيە ئەمدى ئۆزىنى بېسىۋېلىپ كېكەچلىمىدى، ئەمما كۆزلىرىنىڭ قارىسى توختىماي چۆرگۈلەپ تۇراتتى.

— مۇنداق گەپ، خانىم. مەن سىز دېگەندەك، ئۇ ئادەمنى قاۋاقخانىدىن تاپتىم. تالادا تۇرۇپ توۋۇلغانىدىم، چىقتى. ماڭا ھەيران بولۇپ قاراپ كەتتى. گېپىمنى ئەمدىلا باشلاپ تۇرۇشۇمغا، ئەسكەرلەر كوچىنىڭ بېشىدىكى بىر دۇكاننى چۇۋۇپ ئوت قويۇۋەتتى. ئۇ، كېلىمەن، دېدى. مەندىن، نېمە ئىش بولدى؟ دەپ سورىدى. مەن سىزنىڭ دېگەنلىرىڭىزنى دەپ، ئۇنى تېزىرەك بارسىڭىز، ئات بىلەن پەيتونىڭىزنى ئالغايچ بېرىڭ. مېلانىيە خانىم تۇغدى. سىكارلېت خانقىز بۇ يەردىن كېتىشكە ئالدىراپ تۇرۇۋاتىدۇ، دېدىم. ئۇ، خانقىز نەگە بارىدىكەن؟ دەپ سورىدى. مەن، ئوقۇمايمەن، ئەپەندى. ئەمما، چوقۇم بارمىسىڭىز بولمايدۇ. شىماللىق ئالۋاستىلار كەلگۈدەك، شۇڭا سىزنى بىزنى ئاپىرىپ قويسۇن دەيدۇ، دېدىم. ئۇ كۈلۈپ كېتىپ ئېتىنى ئۇلارنىڭ ئېلىپ كەتكەنلىكىنى دېدى.

سىكارلېت ئويغا پاتتى، ئاخىرقى ئۈمىدىمۇ يوققا چىققاندى. نېمىدېگەن ئەخمەق ئۇ، قوشۇن چېكىنىدىغان چاغدا بارلىق ئۇلاغلار بىلەن پەيتون - ھارۋىلارنىمۇ ئېلىپ كېتىدىغانلىقىنى نېمىشقا ئويلىمىدى؟ ئۇنىڭ قورقۇنچلۇقتا ئاغزى ئېچىلىپلا قالدى، پىرسسىيەنىڭ يەنە نېمە دېگەنلىكىنىمۇ ئاڭلىمىدى. ئەمما تېزلا ئېسىنى يىغىپ ئۇنىڭ قالغان گېپىگە قۇلاق سالدى.

— كېيىن ئۇ، سىكارلېت خانقىزغا ئېيتت، خاتىرجەم بولسۇن، قوشۇننىڭ ئاخىرقى بىر ئېتى قالغان بولسىمۇ ئوغرىلاپ ئېلىپ بارمەن، دېدى. ئۇ يەنە، ئۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ مەن ئات ئوغرىلاپ باققان. جېنىمدىن ئايرىلساممۇ ئۇنىڭغا بىر ئات

تېپىپ بېرىمەن، دېدى. ئاخىرىدا كۈلۈپ تۇرۇپ، چاپسان ئۆيگە كەت، دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئەمدى ماڭاي دەپ تۇرسام، گۈم قىلىپ قالدى، قورقۇپ جېنىم چىقتى. ئۇ، ھېچگەپ يوق، ئۆزىمىزنىڭكىلەر ئوق - دورىلارنى شىماللىقلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتمسۇن دەپ پارتلىتىۋاتىدۇ، دېدى. يەنە ...

— ئۇ كېلىدىغان بولدىمۇ؟ ئات تېپىپ كېلەمدىكەن؟

— ئۇ شۇنداق دېدى.

سىكارلېت چوڭقۇر بىر تىنىپ، ئۆزىنى خېلى يەڭگىلەپ قالغاندەك ھېس قىلدى. تاپقىلى بولىدىغانلا بولسا رېت باتلېر ئاتنى تاپماي قويمايدۇ. ئۇ قولىدىن ئىش كېلىدىغان ئادەم. ئۇ ئۇلارنى بۇ قالايمىقانچىلىقلار ئىچىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقىپ كېتەلەيدىغانلا بولسا، ئۇ ئۇنىڭ ھەممە سەۋەنلىكىنى كەچۈرۈۋېتىدۇ. باتلېر بىلەن بىللە بولىدىكەن، ھېچنېمىدىن قورقمايدۇ. باتلېر ئۇلارنى قوغدايدۇ. خۇدا، بىزگە رېتتى يەتكۈزگىنىڭگە مېڭ مەرتەم رەھمەت. سىكارلېت ئەمدى ئۆزلىرىنىڭ ئامانلىقىنى ئويلاپ، ئىشلارغا خېلى ئەمەلىي قارايدىغان بولدى.

— ۋادىنى ئويغىتىپ كىيىملىرىنى كىيدۈر، ئاندىن كىيىدىغان كىيىملەرنى بىر نەرسىگە ئوراپ چامادانغا سال. مېلانىيەگە ماڭىدىغان بولغىنىمىزنى ئېيتماي تۇر، ھازىر تېخى ۋاقتى ئەمەس. ئەمما، ئىككى دانە قېلىن لۆڭگىگە بوۋاقنى ياخشى ئورا، مېلانىيەنىڭ كىيىملىرىنىمۇ چامادانغا سال.

پىرسسىي تېخچە ئۇنىڭ كۆڭلىكىگە ئېسىلىۋېلىپ قويۇپ بەرمەيۋاتاتتى، كۆزلىرى ئالىيپ قالغان، چىرايىدا قىلچە ئىپادە يوق ئىدى. سىكارلېت ئۇنى ئىتتىرىۋېتىپ ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلدى.

— چاپسان ماڭ! — ۋارقىرىدى ئۇ. شۇندىلا پىرسسىي خۇددى توشقانغا ئوخشاش ئاستا مېڭىپ چىقىپ كەتتى.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ قېشىغا كىرىپ ئۇنىڭ كۆڭلىنى

ياساپ قويۇشنى ئويلىدى. بەلكىم ئۇمۇ بايقى پارتلاش ئاۋازىنى ئاڭلىغان، پۈتۈن ئاسماننى قاپلىغان ئوت يالقۇنلىرىنى كۆرگەن بولسا قورقۇپ جېنى چىققاندۇ. دېمىسىمۇ ئۇ قىيامەتنىڭ كۆرۈنۈشىغۇ.

لېكىن، ئۇ يەنە ئۇنىڭ قېشىغا ھازىرلا كىرىشىنى ئويلىمىدى، پەسكە چۈشۈپ پىتتىي ھامما ماكونغا ماڭغاندا قالدۇرۇپ كەتكەن چىنە - قاچىلارنى يىغىشتۇرماقچى بولدى. لېكىن، تاماق يەيدىغان ئۆيگە كىرگەندە قوللىرى تىترەپ كېتىپ، قولغا ئالغان ئۈچ دانە تەخسە چۈشۈپ كېتىپ چېقىلىپ كەتتى. ئۇ كارىدورغا چىقىپ سىرتتىكى ئاۋازلارغا قۇلاق سالىدى، ئاندىن قايتىپ كىرىپ كۈمۈش قاچىلارنى يەرگە چۈشۈرۈۋەتتى. نېمىشقىكىن، قولى نېمىگىلا تەگسە شۇ نەرسە يەرگە چۈشۈپ كېتەتتى. ئۇ ئىتتىك كېتىۋېتىپ گىلەمگە پۈتلىشىپ يىقىلىپ چۈشتى. بىر يېرى ئاغرىمغاچقا يەنە ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى. ئۈستىدە پىرسىسىينىڭ خۇددى ياۋايى ھايۋاندىك ئۇياق - بۇياققا يۈگۈرۈپ يۈرۈشلىرى ئۇنىڭ جېنىغا تەگدى، ئۇ ئۆزىمۇ ئۆيىنىڭ ئىچىدە مەقسەتسىز يۈگۈرۈپ يۈرۈۋاتاتتى.

ئۇ كارىدورغا ئون نەچچە قېتىم چىقىپ كىردى، كېيىن نەتىجىسى چىقمايدىغان ئۇ ئىشنى تاشلاپ، ئۆيگە قايتا كىرمەي كارىدوردىلا ئولتۇردى. ئازراق بىر نەرسىنى يىغىشتۇرۇش نېمىدېگەن قىيىن - ھە. رېت باتلىرىنىڭ يولىغا تەقەززا بولۇپ ئەنسىزلىك ئىچىدە تۇرۇۋاتقاندا، ھېچقانداق ئىشقا قولى بارمايدىغان گەپ - دە. ئەمما، ئۇنىڭدىن ھېچقانداق خەۋەر يوق. بىر چاغدا يىراق بىر يەردىن مايسىراپ كەتكەن ھارۋا چاقىنىڭ غىچىلىدىغان ئاۋازى ئاڭلانغاندەك بولدى، ئاستا مېڭىپ كېلىۋاتقان ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازىمۇ باردەك قىلاتتى. ئۇ نېمىشقا ئىتتىكرەك ماڭمايدىغاندۇ؟ نېمىشقا ئاتنى قامچىلاپ ئىتتىك چاپتۇرمايدىغاندۇ؟

ئۇ ئاۋازلار ئاخىر ئېنىق ئاڭلاندى، سىكارلېت ئورنىدىن

تۇرۇپلا رېت باتلېرنىڭ ئىسمىنى ئوۋلىدى. ئارقىدىن ئۇنىڭ بىر يۈك ھارۋىسىدىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردى. دەرۋازا غىچ قىلىپ ئېچىلىپ ئۇ ھويلىغا كىرىپمۇ كەلدى. چىراغنىڭ يېنىغا كەلگەندە ئاندىن سىكارلېت ئۇنى ئېنىق كۆردى. ئۇ خۇددى تانىغا بارىدىغاندەك چىرايلىق كىيىنىۋاپتۇ. ئاق كاناپتىن تىكىلگەن چاپنى بىلەن ئىشتىنى قېتىپ تۇرۇپتۇ. چۆرسىگە ئىشلەنگەن كۈل رەڭ پىنجىكى، مەيدىسىگە ئازراق گۈل چىقىرىلغان ئاپپاق كۆڭلىكىمۇ ئۆزىگە شۇنداق ياراشقان. كەڭ قىرلىق پاناما شىلەپىسىنى بېشىغا سەل سىڭارىيان قوندۇرۇۋاپتۇ، كەمىرىگە دەستىسى پىل چىشىدىن قىلىنغان ئىككى دانە دۇئېل تاپانچىسى قىستۇرۇقلۇق، چاپنىنىڭ يانچۇقلىرىدا لىق ئوق. ئۇ خۇددى ياۋايى ئادەملەردەك چوڭ - چوڭ چامداپ ناھايىتى چەيدەس مېڭىپ كەلدى، خۇددى دىنىسزىلارنىڭ شاھزادىسىدەك تەكەببۇر ھەم سەل گىدىيىۋالغانىدى. سىكارلېتنى قورقۇتۇپ جېنىنى ئالغان قاراڭغۇلۇق خۇددى ئادەمنى شاداندۇرىدىغان دورىغا ئوخشاش ئۇنى تېخىمۇ تېتىك كۆرسىتىپ تۇراتتى. چىرايىدىن زورىغا يوشۇرۇپ تۇرۇۋاتقان بىر خىل رەھىمسىزلىك بىلىنىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئەگەر سىكارلېتنىڭ كاللىسى سەگەك بولىدىغان بولسا، بۇنى سېزىپ قورقۇپ ئېسىدىن كەتكەنمۇ بولاتتى.

خۇددى كۆز ئالدىدا بولۇۋاتقان بۇ ئىشلار بىر ئويۇندەك، جاھاننى زىلزىلىگە سالغان پارتلاشلار، قورقۇنچلۇق ئوت يالقۇنلىرى گويا كىچىك بالىنى قورقۇتۇپ ئويىناش ئۈچۈن قىلىنغان ئىشلاردەك، رېت باتلېرنىڭ چىرايى خاتىرجەم، قاش - كۆزلىرى ئويىناپ تۇراتتى. ئۇ پەلەمپەيدىن چىققاندا سىكارلېت ئاران مېڭىپ ئالدىغا كەلدى، چىرايى ئاقىرىپ كەتكەنىدى، بىر جۈپ كۆك كۆزلىرى ئوت چاچراپ تۇرۇۋاتقاندا كۆرۈنەتتى. — خەيرلىك كەچ، — دېدى ئۇ ئاۋازىنى سوزۇپ، ئارقىدىنلا ئىتتىك بېشىدىن شىلەپىسىنى ئالدى، — بۈگۈنكى ھاۋا شۇنداق

ياخشى. سىزنى ساياھەتكە چىقماقچى بوپتۇ، دەپ ئاڭلىدىم.
— يەنە شۇنداق چاقچاق قىلىدىغان بولسىڭىز، مەڭگۈ
چىرايىڭىزغا قارىمايمەن، — دېدى سىكارلېت تىترەڭگۈ ئاۋازدا.
— سىزنىڭ راستلا قورقۇپ كەتكەن بولۇشىڭىز ناتايىن، —
ئۇ خۇددى ھەيران قالغاندەك قىياپەتتە كۈلۈپ قويدى.
سىكارلېتنىڭ ئاچچىقى كېلىپ، ئۇنى پەلەمپەيدىن ئىتتىرىپ
چۈشۈرۈۋەتكۈسى كېلىپ كەتتى.

— راست، قورقۇپ كېتىۋاتمەن. ئۆلگۈدەك قورقتۇم. ئەگەر
خۇدا سىزگىمۇ ئۆچكىنىڭ خۇلقىنى بەرگەن بولسا، سىزمۇ
ئوخشاشلا قورققان بولاتتىڭىز. ھازىر سىز بىلەن قۇرۇق پاراڭ
قىلىدىغانغا ۋاقىت يوق، بۇ يەردىن دەررۇ كەتمىسەك بولمايدۇ.

— خىزمىتىڭىزگە تەييارمەن، خانىم. نەگە بېرىشنى
ئويلاۋاتىسىز؟ سىلەرنى نەگە بارىدىكىن، ئاڭلاپ باقاي دېگەن
قىزىقىش بىلەن كەلدىم. سىلەر شىمال تەرەپكىمۇ، غەرب،
شەرق، جەنۇب تەرەپكىمۇ بارالمايسىلەر. ھەممە تەرەپنى
شىماللىقلار ئىگىلەپ بولدى. شەھەردىن چىقىدىغان بىرلا يول
شىماللىقلارنىڭ قولىدا ئەمەس، بىزنىڭ قوشۇنىمىز شۇ يول
بىلەن چېكىنىۋاتىدۇ. ئەمما، بۇ يولمۇ ئۇزاققا قالماي توسۇلىدۇ.
گېنېرال سىتېۋې لې رافلېدتا مۇشۇ يولنى ساقلاپ قېلىش
ئۈچۈن جەڭ قىلىۋاتىدۇ، قوشۇن چېكىنىپ بولغاندىن كېيىن بۇ
يولمۇ تۈگەيدۇ. ئەگەر قوشۇننىڭ كەينىدىن مېدونو تاشيولى
بىلەن ماڭسىڭىز ئۇلار ئېتىڭىزنى تارتىۋالىدۇ. بۇ ئات دېگەندەك
بولمىسىمۇ، ئاران تەستە ئوغرىلاپ كەلدىم. سىز زادى نەگە
بارماقچى؟

سىكارلېت پۈتۈن بەدىنىگە تىترەك ئولاشقان ھالدا گەپكە
قۇلاق سېلىۋاتقىنى بىلەن، ئۇنىڭ نېمە دەۋانقانلىقىنى ئۇقماي
تۇرۇۋاتاتتى. ئاخىرقى سوئال بىلەن بىردىنلا ئۆزىنىڭ نەگە
بېرىشى كېرەكلىكىنى ئېسىگە ئالدى. ئېچىنىشلىق بۇ بىر كۈن
ئىچىدە ئۇ ئۆزىنىڭ نەگە بېرىپ، نەدە تۇرۇشىنى ئاللىبۇرۇن

ئويلاپ قويغانىدى، ئۇ ئۇنىڭ بىردىنبىر بارىدىغان يېرى ئىدى.

— ئۆيگە كېتىمەن، — دېدى ئۇ.

— ئۆيگە؟ تاراغا دېمەكچىمۇ سىز؟

— شۇنداق، شۇنداق، تاراغا قايتىپ كېتىمەن، ئاھ، رېت،

چاپسانراق ماڭايلىچۇ.

باتلىر ئۇنىڭغا خۇددى ئۇ ئېرۇسىدىن ئاداشقاندەك قاراپ

كەتتى.

— تارا؟ ۋاي خۇدايىم، سىكارلېت! سىز ئۇلارنىڭ

جونېسبورودا قاتتىق ئېلىشىۋاتقانلىقىنى بىلمەمسىز؟ ھازىر

ئۇلار روگ — دادونىڭ ئالدى — كەينىدىكى ئون ئىنگىلىز مىلى

كېلىدىغان تاشيولنى تاللىشىپ قان بولۇپ كېتىشىۋاتىدۇ، ھەتتا

ئۇلار جونېسبورونىڭ كوچىلىرىغا چىقىپمۇ ئۇرۇشىۋاتىدۇ. بۇ

چاغقىچە شىماللىقلار تارانى، پۈتۈن ناھىيەنى بېسىپ بولغاندۇ.

ھازىر ئۇلارنىڭ نەگە يېتىپ بارغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ، شۇ

ئەتراپتا دەپلا ئاڭلايمىز. شۇڭا، ئۆيگە قايتىشىڭىز بولمايدۇ.

شىماللىقلارنىڭ قوشۇنلىرى تۇرۇۋاتقان يەردىن چىقىپ

كېتەلمەيسىز.

— چوقۇم قايتىپ كېتىمەن! — تۈۋلەپ كەتتى سىكارلېت، —

چوقۇم قايتىمەن! قايتىمەن دېدىم قايتىمەن!

— ھەي ئەخمەق، — ئۇنىڭ ئاۋازى جىددىي ھەم قوپالراق

چىقىپ كەتتى، — ئۇ يول بىلەن ماڭسىڭىز بولمايدۇ.

شىماللىقلار ئۇچرىمىدى دېگەن بىلەنمۇ، ئورماندا ئىككى

تەرەپنىڭ قاچقۇنلىرى پىتىراپ يۈرىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە بىز

تەرەپنىڭ قوشۇنى جونېسبورودىن توختىماي چېكىنىپ

تۇرۇۋاتىدۇ. ئۇلارمۇ شىماللىقلارغا ئوخشاش ئېتىشىڭىزنى كۆرسىلا

تارتىۋالىدۇ. بىردىنبىر يول، قوشۇننىڭ كەينىدىن مىدونوگ

تاشيولى بىلەن مېڭىش، قاراڭغۇدا ئۇلار سىزنى كۆرمەي

قېلىشىمۇ مۇمكىن. ئەمما تاراغا بارىشىڭىز بولمايدۇ. ئۇ يەرگە

بارغان ئەقىدىدىمۇ، ئۇلار تارانى ئاللىبۇرۇن كۆيدۈرۈپ كۆلگە

ئايلىندۇرۇۋەتكەن بولۇشى مۇمكىن. مەن سىزنى ئويىڭىزگە باردۇرمايمەن، ئۇ يەرگە بېرىش ئەخمەقلىق.

— چوقۇم قايتىپ كېتىمەن، — ۋارقىراپ كەتتى سىكارلېت. ئاۋازى ئەتراپنى بىر ئالدى، — چوقۇم كېتىمەن! مېنى توسۇۋالمايسىز! قايتىپ كېتىمەن! ماڭا ئاپام كېرەك! مېنى توسۇيدىغان بولسىڭىز، سىزنى ئۆلتۈرۈۋېتىمەن! چوقۇم كېتىمەن!

قورقۇنچ ۋە ئەسەبىيلىكتىن ئۇنىڭ كۆزلىرى ياشقا تولۇپ توختىماي ئېقىشقا باشلىدى. ئۇ ئۇزاق ۋاقىت جىددىيچىلىك ئىچىدە ياشىغاچقا ئەمدى تاقەت قىلالماي، مۇشتلىرى بىلەن ئۇنىڭ مەيدىسىگە مۇشتلاپ، توختىماي چىرقىرايتتى:

— كېتىمەن! كېتىمەن! پىيادە مېڭىپ بولسىمۇ كېتىمەن! باتلىر ئۇنى بىردىنلا قۇچاقلىۋالدى. سىكارلېتنىڭ ياش بىلەن ھۆللەنگەن يۈزى ئۇنىڭ دەماللانغان كۆڭلىكىگە چاپلىشىپ تۇراتتى، مۇشتلىرىمۇ ئۇنىڭ مەيدىسىدە جىمجىت تۇرۇپ قالدى. باتلىر ئۇنىڭ چۇۋۇلۇپ كەتكەن چاچلىرىنى مېھرىبانلىق بىلەن بوش سىلايتتى، ئاۋازىمۇ يېقىملىق، مۇلايىم، بوش، قىلچە مەسخىرە ئىپادىسى يوق ئىدى، خۇددى رېت باتلىرنىڭ ئاۋازىدەك ئەمەس، باشقا بىر قۇۋۋەتلىك، مېھرىبان، ناتونۇش بىر ئادەمنىڭكىگە ئوخشايتتى. بۇ ناتونۇش ئادەمنىڭ بەدىنىدىن ۋىسكىنىڭ، ئوت — چۆپ ۋە ئات تەرنىنىڭ پۇرىقى كېلەتتى. بۇ پۇراق سىكارلېتقا دادىسىنى ئەسلىتىپ تۇراتتى.

— بولدى، بولدى، سۆيۈملۈكۈم، — دېدى ئۇ مېھرىبانلىق بىلەن، — يىغلىماڭ، قايتىپ كېتىڭ، باتۇر قىزچىقىم، چوقۇم قايتىپ كېتەلەيسىز. يىغلىماڭ.

سىكارلېت قانداقتۇر بىر نەرسىنىڭ چاچلىرىغا تېگىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سېزىپ ۋۇجۇدى سەل غىدىقلىغاندەك بولدى ۋە ئۇ نەرسىنىڭ ئۇنىڭ لەۋلىرى ئىكەنلىكىنى سەزگەندەكمۇ قىلدى. رېت باتلىر ئۇنى چەكسىز سۆيۈندۈرۈپ شۇنچىلىك

مېھرىبانلىق قىلىۋاتاتتى، ھەتتا سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭ قوينىدىن ئايرىلغۇسى كەلمەي كەتتى. ئۇ ئۇنى كۈچلۈك بىلەكلىرى بىلەن مەھكەم قۇچاقلاپ تۇراتتى، ئەمدى ئۇنىڭدا قورقۇنچتىن ھېچنەرسە قالمىغانىدى.

باتلېر يانچۇقىدىن قول ياغلىقىنى ئېلىپ ئۇنىڭ يۈزىدىكى ياشنى سۈرتۈۋەتتى.

— مەڭ، بۇرۇنڭىزنى سۈرتۈڭ، — دېدى رېت قول ياغلىقىنى بېرىپ بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا. كۆزلىرىدە ئازراق كۈلكە پەيدا بولغاندەك قىلدى، — قانداق قىلماقچى بولۇۋاتقىنىڭىزنى ئېيتىڭ، تېز بولماساق بولمايدۇ.

سىكارلېت ئىتائەتمەنلىك بىلەن قول ياغلىقىنى ئېلىپ بۇرۇننى سۈرتتى. ئۇ تېخىچە تىترەپ تۇراتتى، ئۇنىڭغا نېمە ئىش تاپشۇرۇشنى بىلمەيتتى. رېت باتلېر ئۇنىڭ گەپكە ئاغزىنى ئۆمەللىسىمۇ، لېكىن گەپ قىلالماي ئۆزىگە قاراپ تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ ئۆزىلا گەپ باشلىدى.

— ۋىلىكىس خانىم يەڭگىپ بولدىمۇ؟ ئۇنى ھازىر مىدىرلىتىشقا بولمايدۇ. ھارۋىغا سېلىپ ئېلىپ ماڭساق، يىگىرمە نەچچە ئىنگىلىز مىلى يولدا چايقىلىپ خەتەرلىك ئەھۋال چىقىدۇ. ئەڭ ياخشىسى، ئۇ مادې خانىم بىلەن مۇشۇيەردە قېلىپ قالسۇن.

— مادې خانىم ھازىر ئۆيدە يوق. ئۇنى بۇ يەرگە تاشلاپ قويسام بولمايدۇ.

— بوپتۇ ئەمىسە، ئۇنى ئاچىقىپ ھارۋىغا سالايلى. ھېلىقى ساراڭ قېتىش كىچىك جالىپىڭىز قېنى؟
 — ئۈستىدە چامادانلارنى رەتلەۋاتىدۇ.

— چامادانلارنى؟ ھارۋىغا چامادان سالغىلى بولمايدۇ. ھارۋىنىڭ ئىچى كىچىك، مۇشۇ بىر نەچچىڭلار پاتساڭلار چوڭ گەپ. ئۇنىڭ ئۈستىگە چاقىمۇ ئېغىر نەرسىلەرنى كۆتۈرەلمەيدۇ. ئۇنىڭغا ئېتىڭ، ئۆيدىكى ئەڭ كىچىك كارىۋات كۆرىشىنى

ئاچىقىپ ھارۋىغا سالىسۇن.

سىكارلېت مىدىر قىلماي تۇرۇۋەردى. باتلىر ئۇنىڭ بىلىكىنى ھېلىمۇ چىڭ تۇتۇپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ قوللىرىدىكى بىر قىسىم كۈچ ئۆزىنىڭ بەدىنىگە ئۈنۈۋاتقانداك تۇيغۇدا بولۇۋاتاتتى. مەنمۇ مۇشۇ ئادەمگە ئوخشاش سوغۇققان، پەرۋاسىز بولغان بولسام قانداق ياخشى بولاتتى، ئويلىدى ئۇ. باتلىر ئۇنى ئىتتىرىپ دېگۈدەك ئىچكىرىگە كىرگۈزدى، لېكىن ئۇ يەنىلا ئۇنىڭغا تەلمۈرۈپ قاراپ تۇراتتى.

— ماڭا خۇدادىنمۇ، ئادەملەردىنمۇ قورقمايمەن دەپ يوغان گەپ قىلغان قەھرىمان قىز سىزمۇ؟ — دېدى باتلىر ئۇنى مەسخىرە قىلغاندەك تەلەپپۇزدا. ئارقىدىنلا قاقاھلاپ كۈلۈپ كېتىپ ئۇنىڭ قولىنى قويۇۋەتتى. سىكارلېت خۇددى بىر يېرىگە پىچاق تىقىلغاندەك بولۇپ، ئۇنىڭغا نەشتەردەك قالدالدى، ئىچىدە قاتتىق نەپرەتلەندى.

— راست، قورقمايمەن! — دېدى ئۇ.

— ياق، قورقۇۋاتىسىز. بىر ئازدىن كېيىن ھوشىڭىزدىنمۇ كېتىسىز تېخى. مەندە بۇرۇنكىڭىزغا پۇرتىدىغان تۇز يوق جۇمۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭ جېنىغا تەگكۈدەك گەپ تاپالماي، چىراغنى ئالدى. دە، ئىتتىك مېڭىپ ئۈستىگە چىقىپ كەتتى، باتلىرمۇ كەينىدىن ماڭدى. ئۇنىڭ بوش كۈلۈۋاتقانلىقىنى ئۇ سېزىپ تۇرۇۋاتاتتى. بۇ كۈلكە ئۇنىڭ ئىرادىسىنى تېخىمۇ چىڭىتىۋاتاتتى. ئۇ ۋادىنىڭ ئۆيىگە كىرىپ، ئۇنىڭ پىرسىسىگە ئېسىلىۋېلىپ كىيىملىرىنى كىيمەي ئولتۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇنى ھېق تۇتۇپ قالغانىدى. پىرسىسى تېخىچە ئېسەدەۋاتاتتى. ۋادىنىڭ كارىۋىتىدىكى كۆرپە كىچىكرەك ئىدى، سىكارلېت پىرسىسىگە شۇنى ئاچىقىپ ھارۋىغا سېلىشنى بۇيرۇدى. ۋادىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە چۈشۈپ كەتتى، خۇشاللىقىدا ھېق تۇتۇشمۇ توختاپ قالدى.

— كېلىڭ، — دېدى سىكارلېت مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىغا

كېتىۋېتىپ. رېت قولىدا شىلەپە، كەينىدىن ماڭدى.
مېلانىيە يوتقانىنى بوينىغىچە چىڭ يېپىپ كارىۋاتتا ياتاتتى،
چىرايى بەكمۇ سېرىق، ئەمما ئولتۇرۇشۇپ كەتكەن كۆزلىرىدىن
بىر خىل خاتىرجەملىك چىقىپ تۇراتتى. رېت باتلىر ھۇجرىسىغا
كىرگەندە بەكمۇ چۆچۈپ كەتمىدى. شۇنداق بولۇشى كېرەكتەك
مىدىرلىماي يېتىۋەردى، كۈلۈمسىرەپ باقماقچى بولدى، لېكىن
كۈلكىسى چىرايىغا چىقا - چىقمايلا يوقىلىپ كەتتى.

— ئۆيىمىزگە قايتىپ كېتىمىز، تاراغا، — دېدى سىكارلېت
ئۇنىڭغا ئالدىراپ چۈشەندۈرۈپ، — شىماللىق ئالۋاستىلار پات
ئارىدا بۇ يەرگە يېتىپ كېلىدۇ. رېت بىزنى ئايرىپ قويماقچى.
بۇنىڭدىن باشقا چارىمىز يوق، مېلانىيە.

مېلانىيە بېشىنى جانسىز لىڭشىتتى، ئارقىدىن بوۋىقىنى
شەرەت قىلدى. سىكارلېت بوۋاقتى قېلىن بىر لۇڭگىگە تېز -
تېز ئورنىدى. رېت باتلىر كارىۋاتنىڭ يېنىغا كەلدى.

— مەن سىزنى قىينىماي ئېلىپ ماڭمەن، — دېدى ئۇ
ئەدىيالغا ئۇنى ئوراۋېتىپ بوش ئاھاڭدا، — مېنىڭ بېشىمنى
مەھكەم تۇتۇۋېلىڭ.

مېلانىيە ئۇنىڭ بېشىنى تۇتۇپ باقتى، لېكىن بىلەكلىرىنىڭ
كۈچى يوق، قوللىرى سىيرىلىپ چۈشۈپ كەتتى. رېت باتلىر
ئاستا ئېڭىشىپ، بىر قولىنى ئۇنىڭ بېلىنىڭ ئاستىدىن، يەنە
بىر قولىنى تىزلىرىنىڭ ئاستىدىن ئۆتكۈزۈپ يەڭگىلا
كۆتۈرۈۋالدى. مېلانىيە توۋلاپ كەتمەي دەپ كالىپۇكلىرىنى چىڭ
چىشلۋالدى، چىرايى تېخىمۇ تاتىرىپ كەتتى. سىكارلېت ئالدىدا
چىراغ كۆتۈرۈپ ئىشىككە ماڭدى. مېلانىيە قولىنى ئاجىز
مىدىرلىتىپ تامنى كۆرسەتتى.

— تامدا نېمە بار؟ — باتلىر بوش ئاۋازدا سورىدى.
مېلانىيە خۇددى ئۇنىڭ قۇلقىغا پىچىرلاۋاتقان دەك پىچىرلىدى
ۋە قولى بىلەن تامنى كۆرسەتتى.

— چارلېس.

رېت ئۇنىڭغا قاراپ، ئۇنى خۇددى ئېسىنى يوقىتىپ قويۇۋاتقانداك ئويلاپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىپ سەل خاپا بولغانداك قىلدى. مېلانىيە تامدىكى قىلىچ بىلەن تاپانچىنىڭ ئاستى تەرىپىدە تۇرغان چارلېسنىڭ سۈرىتىنى كۆرسەتكەندى.

— ھە، بولىدۇ، — دېدى سىكارلېت. ئۇ چىراغنى كۆتۈرۈپ ئۇلارنى پەسكە چۈشۈرۈپ قويغاندىن كېيىن، ئۈستىگە يەنە چىقىپ قىلىچ بىلەن تاپانچىنى، سۈرەتنى تامدىن ئالدى. ئۇ بۇ نەرسىلەرنى، بوۋاقنى، يەنە چىراغنى كۆتۈرسە مېلانىيەگە ئوخشاش ساڭگۈل - سۆڭگۈل بولۇپ قالاتتى. مېلانىيەنىڭ شىملىق ئالۋاستىلار مانا كېلىدۇ، دەپ تۇرغان مۇشۇنداق جىددىي چاغدىمۇ چارلېسنىڭ سۈرىتىنى ئۇنتۇپ قالمىغىنىنى قارا!

سىكارلېت چارلېسنىڭ سۈرىتىنى قولىغا ئېلىپ، ئۇنىڭ كۆپكۆك كۆزلىرىگە قاراپ بىردەم تۇرۇپ كەتتى. بۇ ئەر بىر چاغلاردا ئۇنىڭ ئېرى ئىدى، سىكارلېت بىرنەچچە ئاخشامنى ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئۆتكۈزگەن، يەنە تېخى كۆزلىرى ئۇنىڭكىگە ئوخشاش مۇلايىم، كۆپكۆك بىر بالىمۇ تۇغۇپ بەرگەن، لېكىن ئۇ ھازىر بۇ ئادەمنى تازا ئېسىگە ئالمايدۇ.

بوۋاق ئۇنىڭ قويندا تۇرۇپ كىچىككەنە مۇشتۇملىرىنى بوش مېدىرلىتىشقا، خۇددى ئاسلانغا ئوخشاش ئاجىز ئىگراشقا باشلىدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا قاراپ، ئۇنىڭ ئاشلىپىنىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىنى تۇنجى قېتىم ئېسىگە كەلتۈردى، لېكىن بىردىنلا يەنە ۋۇجۇدىدىكى بارلىق كۈچىنى يىغىپ، بۇ بالىنىڭ ئۆزىنىڭ، ئاشلىپى بىلەن ئىككىسىنىڭ بالىسى بولۇپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلىپ كەتتى.

پىرىسىي يۈگۈرۈپ دېگۈدەك ئۈستىگە چىقىپ سىكارلېتنىڭ قولىدىن بالىنى ئالدى. كارىدوردىن چىقىپ كېتىۋېتىپ، سىكارلېت بىر شىلەپنى قوزۇقتىن ئېلىپلا بېشىغا كىيىۋالدى.

بۇ مېلانىيەنىڭ قارىلىق شىلەپىسى ئىدى، سىكارلېتنىڭ بېشىغىمۇ ياخشى كەلمەيتتى. سىكارلېت ئۆزىنىڭ شىلەپىسىنىڭ نەدە قالغانلىقىنى ئېسىگە ئالالمىدى.

سىكارلېت سىرتقا چىقىپ ھارۋىنىڭ قېشىغا كەلدى، مېلانىيە ھارۋىنىڭ ئارقا ئورۇندۇقىدا سوزۇلۇپ ياتاتتى، يېنىدا ۋاد بىلەن بوۋاق بار ئىدى. پىرىسسە پەيتونغا چىقىپ بوۋاقنى قولغا ئالدى.

ھارۋىنىڭ ئىچى كىچىك، تۆت تەرىپىدىكى توسۇقلىرىمۇ پەس، چاقلىرى بىرلا ئايلىنسا تۆكۈلۈپ كېتىدىغاندەك ئاجىز ئىدى. سىكارلېت ھارۋىغا قوشۇقلۇق تۇرغان ئانقا قاراپ لاسسىدە بولۇپ قالدى. ئات ئورۇق، پاكار ئىدى، بېشى چاترىقىغا كىرىپ كېتىۋاتقاندەك پەسكە ساڭگىلاپ تۇراتتى، روھسىز، دۈمبىسىدىكى يېغىرلىرىمۇ ئىنتايىن كۆپ، تىنىقلىرىمۇ خۇددى كېسەل بولۇپ قالغاندەك ئېغىر ئىدى.

— بۇ تازا دېگەندەك ئات ئەمەس، شۇنداقمۇ؟ — رېت باتلېر كۈلۈپ كەتتى، — شوتىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپلا ئۆلۈپ قالىدىغاندەك كۆرۈنىدۇ. ئەمما، ئۇ مەن تاپقان ئەڭ ياخشى ئات. بۇ ئاتنى قانداق ئوغرىلىغانلىقىم، بۇنى ئوغرىلىغۇچە ئوق يەپ ئۆلگىلى تاس قالغانلىقىم توغرىلۇق سىزگە كېيىن تەپسىلىي سۆزلەپ بېرىمەن. باشقا نەرسىنى دەپ ئەمەس، دەل سىزنى دەپ مۇشۇنداق جىددىي كۈنلەردە ئات ئوغرىسى بولۇپ بۇ قىممەتلىك ئاتنى ئوغرىلىدىم. كېلىڭ، سىزنى يۆلەپ قوياي.

باتلېر ئۇنىڭ قولىدىكى چىراغنى ئېلىپ يەرگە قويۇپ قويدى، ئاندىن سىكارلېتنى لىكلا كۆتۈرۈپ ھارۋىنىڭ ئالدىدىكى توغرا قويۇلغان تاختاينىڭ ئۈستىگە ئولتۇرغۇزۇپ قويدى. باتلېرغا ئوخشاش مۇشۇنداق كۈچلۈك ئەر بولسا قانداق ياخشى، ھە، ئويلاپ قالدى سىكارلېت. ئاندىن كۆڭلىكىنىڭ كەڭ ئېتەكلىرىنى يىغىشتۇرۇپ ئاستىغا باستۇرۇپ راۋرۇس ئولتۇرۇۋالدى. ئەمدى يېنىدا رېت باتلېر بار، ئۇ ھېچنېمىدىن،

ئوتتىنمۇ، پارتلاشلاردىنمۇ، ھەتتا شىماللىق ئالۋاستىلاردىنمۇ قورقمايدۇ.

باتلىر سىكارلېتنىڭ قېشىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ چۆلۈۋورنى قولغا ئالدى.

— ۋاي، توختاپ تۇرۇڭ، — ئوۋلاپ كەتتى سىكارلېت، — ئۆينىڭ ئىشىكىگە قۇلۇپ سېلىشنى ئۇنتۇپتىمەن.

باتلىر بىردىنلا قاتتىق كۈلۈپ كەتتى.

— نېمىگە كۈلىسىز؟

— سىزگە بولمامدۇ — سىز شىماللىقلارنى ئىشىكىنى قۇلۇپلاپ قويسام ئۆيگە كىرەلمەيدۇ دەپ ئويلايسىز! — ئۇ گەپ قىلىۋاتقاندا، ئات ئورنىدىن قوزغىلىپ خالار — خالىماي يولغا چىقتى. بايا يولغا قويۇپ قويغان چىراغ يېنىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ سېرىق نۇرى بارغانسېرى ئارقىدا قېلىپ سۈسلىشىشقا باشلىدى. ئۇلار خېلىلا ئۇزاپ كەتكەندى.

رېت باتلىر ئاران كېتىۋاتقان ئاتنى كۈنپېتىش تەرەپكە ئايلاندۇردى، ھارۋا چاقىدا ئويۇلۇپ كاتالڭ بولۇپ كەتكەن يولغا چۈشۈپ قاتتىق چايقىلىشقا باشلىدى. ئىنجىقلاپ ياتقان مېلانىيەنىڭ ئۇنى ئىچىگە چۈشۈپ كەتتى. ئۇلارنىڭ بېشى ئۈستىدە يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى دەرەخلەرنىڭ ئۇچى بىر — بىرىگە گىرەلىشىپ كەتكەندى، يول تار، قاراڭغۇ، خۇددى تونېلنىڭ ئۆزى ئىدى، ئەمما يەنە دەرەخلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن قورقۇنچلۇق ئوت يالقۇنىنىڭ ئاسماندىكى قىزىللىقلىرى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. بۇ قىزىللىق پەسەيمەكتە يوق، بارغانسېرى كۈچىيىپ كېتىۋاتاتتى. كۈچلۈك ئوتنىڭ تەپتى بىلەن ئىسسىپ كېتىۋاتقان شامال يىغا ئاۋازلىرىنى، ھارۋىلارنىڭ تاراق — نۇرۇقلىرىنى، چېكىنىپ كېتىۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ گۈرسۈلدەپ مېڭىۋاتقان ئاياغ تىۋىشلىرىنى ئېلىپ كېلىۋاتاتتى. رېت باتلىر ئاتنى باشقا بىر يولغا سالدى. شۇ ئارىلىقتا يەنە بىر قېتىم

قاتتىق پارتلاش ئاۋازى ئاڭلىنىپ، كۈنپېتىش تەرەپتىن ئاسمان - پەلەك ئوت ۋە قاپقارا تۈتەك كۆتۈرۈلدى.

— پارتلىغىنى ئاخىرقى ۋاگوندىكى ئوق - دورا ھەرقاچان، - دېدى باتلىر قىلچە ھودۇقماي تۇرۇپ، - ئۇ كالۋالار ئېمىشقا بۈگۈن ئەتىگەن توشۇپ كەتمىگەندۇ؟ يېتەرلىك ۋاقىت بار ئەمەسمىدى. مانا ئەمدى بولغۇلۇق بىزگە بولدى. ئەسلىدە بىز شەھەرنىڭ مەركىزىدىن ئايلىنىپ ئۆتكەن بولساق، چوڭ ئوتقا ھەم دېكاتۇر كوچىسىدىكى زوراۋانلارغا يولۇقماي، خاتىرجەم ھالدا شەھەرنىڭ غەربىي جەنۇب تەرىپىگە ئۆتۈۋالاتتۇق. ئەمدى بىز بىر يەر ئارقىلىق مارتتا كوچىسىنى توغرا كېسىپ ماڭمىساق بولمايدۇ. خاتالاشمىسام، بايقىمى پارتلاش مارتتا كوچىسىنىڭ بىر يېرىدە بولدى.

— بىز ... بىز ئوت كۆيۈۋاتقان يەردىن ئۆتمىسەك بولمامدۇ؟ - سورىدى سىكارلېت تىترەپ تۇرۇپ.

— ئىتتىكرەك ماڭساق ھېلىمۇ ئۈلگۈرىمىز، - رېت باتلىر شۇنداق دەپ، بىردىنلا ھارۋىدىن چۈشۈپ قاراڭغۇ بىر ھويلىنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتتى. قايتىپ چىققاندا قولىدا ئۇزۇن بىر تاياق بار ئىدى. ئۇ تاياق بىلەن ئاتنىڭ يېغىر بېسىپ كەتكەن دۈمبىسىگە ئۇرۇۋىدى، ئات تەستە سوکۈلداشقا چۈشتى. بۇنىڭ بىلەن ھارۋا تېخىمۇ قاتتىق چايقىلىپ، ئىچىدىكى ئادەملەر ئاق بالداقتەك سەكرەشكە باشلىدى. بوۋاق يىغلاپ كەتتى، ۋاد بىلەن پىرسسىيىمۇ ئۇ يەر - بۇ يېرى سىلكىنگەندە ھارۋىنىڭ تاختايلىرىغا قاتتىق تېگىپ ۋارقىراپ يىغلىغىلى تۇردى، مېلانىيە ئۇنىسىز جىمجىت ياتاتتى.

ئۇلار مارتتا كوچىسىغا يېقىنلاشقاندا ئىككى تەرەپتىكى دەرەخلەر شالاڭلىشىشقا باشلىدى. كۆيۈۋاتقان ئىمارەتلەردىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان ئوت پۈتۈن يەرنى خۇددى كۈندۈزدىكىدەك يورۇتۇۋەتكەندى.

سىكارلېتنىڭ قورقۇنچلۇقتا چىشىلىرى كاراسلاپ

كېتىۋاتاتتى، بۇنى ئۆزى سەزمەيتتى. ئۇ مۇزلايتتى، پۈتۈن بەدىنى تىترەيتتى، يېنىدىلا كۆيۈۋاتقان ئوتتۇ ئۇنى ئىسسىتالمايۋاتقاندەك ئىدى. بۇ يەر بەئەينى دوزاخ بولۇپ، ئۇ شۇ دوزاخقا چۈشۈپ قالدى. ئەگەر ئۇ تىترەپ تۇرۇۋاتقان تىزلىرىنى ھەرىكەتلەندۈرەلەيدىغان بولسا، ھارۋىدىن سەكرەپ چۈشۈپ، قاراڭغۇ كوچىلاردىن يۈگۈرگەن پېتى كەينىگە يېنىپ، پىتتى ھاممىنىڭ ئۆيىگە ئىقىلىۋالغان بولاتتى. ئۇ تۈگۈلۈپ رېت باتلىرغا چىڭ چاپلىشىپ ئولتۇراتتى، تىترەپ تۇرغان قوللىرىدا ئۇنىڭ بىلىكىنى مەھكەم تۇتۇۋالغانىدى، پات - پات ئۇنىڭغا قاراپ قوياتتى، تەسەللى ۋە ئىشەنچ تېپىش ئۈچۈن ئۇنىڭدىن گەپ كۈتەتتى. رېت باتلىرنىڭ بۇغداي ئۆڭ چىرايى مۇدەھىش ئوتنىڭ يورۇقىدا، خۇددى قەدىمكى تەڭگە پۇللاردىكى ئادەم بېشىدەك چىرايلىق، رەھىمسىز ھەم خۇنۈكرەك كۆرۈنەتتى. ئۇ سىكارلېتنىڭ قاراۋاتقانلىقىنى بىلىپ ئۇنىڭغا قارىغانىدى، كۆزلىرىدىن ئادەم قورققۇدەك نۇر چاقناپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىدىن شوخلۇق، مەنسىتمەسلىك، خۇددى كۆز ئالدىدىكى بۇ كۆرۈنۈشلەرگە ئالاھىدە قىزىقىۋاتقاندەك، ئۆزلىرى ھازىر دۇچ كېلىۋاتقان كىشىلىك دۇنيادىكى بۇ دوزاخنى خۇشاللىق بىلەن قارشى ئېلىۋاتقاندەك بىر خىل ئىپادىنى كۆرگەندەك بولدى.

— بۇ يەردە، — دېدى ئۇ بېلىدىكى تاپانچىسىنى سىلاپ قويۇپ، — مەيلى ئاق تەنلىك ياكى قارا تەنلىك بولسۇن، كىمكى ئېتىڭىزغا ئېسىلغان بولسا ئۇنى ئېتىپ تاشلىشىڭىز كېرەك، جاۋابىنى كېيىن بېرىمىز. ئەمما، بۇ ئارزۇلۇق ئېتىڭىزنى ئېتىپ سالماڭ.

— مەن ... مەندىمۇ تاپانچا بار، — دېدى ئۇ ئارانلا ۋە كۆڭلىكىنىڭ يانچۇقىدىكى تاپانچىنى تۇتۇپ قويدى. ئەزرائىل ئالدىغا كېلىپ جېنىڭنى ئالمەن دېسىمۇ، ئۇ تاپانچىنىڭ تەپكىسىنى قورقۇپ باسالمايتتى، بۇنى ئۆزىمۇ بىلەتتى.

— راستمۇ؟ نەدىن تاپتىڭىز؟

— چارلېسنىڭ.

— چارلېسنىڭ؟

— شۇنداق، چارلېسنىڭ ... مېنىڭ ئېرىمنىڭ.

— سىزنىڭ راستلا ئېرىڭىز بارمىدى؟ — بوش دەدى ئۇ ۋە

پىخىلداپ كۈلۈپ كەتتى.

ئۇ سەل ئەستايىدىلراق بولۇپ، تېزرەك ماڭغان بولسا

بولاتتى.

— ئەمىسە مېنىڭ بالام نەدىن كەلگەن؟ — دەدى سىكارلېت

ئاچچىقىدا ۋارقىراپ.

— باشقا يوللارمۇ بار ئەمەسمۇ. ئېرى بولمىسا بالا بولمايدىغان

ئىشمۇ يوققۇ.

— ئاغزىڭىزنى يۇمۇپ تېزرەك مېڭىڭ، بولامدۇ؟

ئۇ ئۇشتۇمتۇت ئاتنى توختاتتى، مارتىتا كوچىسىغا كېلىپ

قېلىشقانىدى. ھارۋا تېخى ئوت كەتمىگەن بىر ئىسكىلاتنىڭ

يېنىدا توختىغانىدى.

«تېز ماڭايلى!» بۇ ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى بىردىنبىر ئارزۇسى،

نداسى ئىدى. تېز! تېز بولايلىچۇ!

— ئەسكەرلەر! — دەدى رېت باتلىر.

ئىككى تەرەپتىكى كۆيۈۋاتقان ئىمارەتلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدا

بىر توپ ئەسكەر مارتىتا كوچىسىنى بويلاپ ئاستا مېڭىپ

كېلىۋاتاتتى. ھەممىسى چارچىغان، مىلتىقلىرىنى ئۆشنىلىرىگە

سالغان، باشلىرى ساڭگىلاپ كەتكەن، ئىتتىك مېڭىشقا مادارى

يوق، ئىككى تەرەپتىكى كۆيۈپ ئۆرۈلۈپ چۈشۈۋاتقان

ئۆيلەرگىمۇ، ئوت ۋە ئىس - تۈتەكلەرگىمۇ پەرۋاسىز،

كېيىملىرى جۈل - جۈل، ئوفتسىپى قايىسى، ئەسكىرى قايىسى

ئايىرىغىلى بولمايدۇ، كۆپىنىڭ پۇتلىرى يالاڭ ئاياغ، ھېچقايسىسى

ئىككى يېنىغا قارمايدۇ، جىمجىت، زۇۋانمۇ سۈرمەيدۇ. ئەگەر

مەزمۇت قەدەم تاۋۇشلىرى بولمىسا، كۆرگەن ئادەم ئۇلارنى بىر

توپ ەرۋاھ ئوخشايدۇ، دەپ قالدۇ.

— ئۇلارنى ياخشىراق كۆرۈۋېلىڭ، — دېدى رېت مەسخىرە تەلەپپۇزى بىلەن، — كېيىنكى كۈنلەردە نەۋرىلىرىڭىزگە شەرەپلىك ئىشلىرىمىزنىڭ بۇ ھىمايىچىلىرىنىڭ چېكىنگەن چاغدىكى كۆرۈنۈشلىرىنى سۆزلەپ بېرىسىز.

سىكارلېتنىڭ بىردىنلا ئۇنىڭغا غەزىپى كەلدى، غەزەپ ھەتتا قورقۇنچىمۇ بېسىپ كېتىپ، بۇنىڭ ئالدىدا قورقۇنچى ئىككىنچى ئورۇندىكى ەرزىمەس بىر نەرسىگە ئايلىنىپ قالدى. سىكارلېت ئۆزى ۋە پەيتوندىكى قالغانلارنىڭ ھاياتىنىڭ ئۇنىڭغا باغلىق ئىكەنلىكىنى، ئۇ بولمىسا بولمايدىغانلىقىنى بىلەتتى. ئەمما، ئۇنىڭ ئۇ ۋەيرانە ئەسكەرلەرنى مەسخىرە قىلغىنىغا قاتتىق نەپەرتەندى. ئۆلۈپ كەتكەن چارلېس ۋە ھازىرقى ھايات ئەمەسلىكى ئېنىق بولۇپ قېلىۋاتقان ئاشلىپى ۋە تېپىزلا كولانغان قەبرىلەردە چىرىپ كېتىۋاتقان شوخ، چىرايلىق يىگىتلەر خىيالغا كەچتى، ئۆزىنىڭ ئىلگىرى ئۇلارنى ئەخمەق دېگەنلىكلىرىنى ئۇنتۇپ كەتتى. ئۇ گەپ قىلالمايتتى، ئەمما باتلىرىغا تىكىلىپ تۇرغان كۆزلىرىدە يىرگىنىش ۋە نەپەرت قاينايتتى.

ئەڭ ئاخىرىدا پاكار بىر ئەسكەر ئۆتتى. مىلتىقى يەردە سۆرىلىپ كېتىۋاتتى، ئۆزى سەنتۇرۇلۇپ پات - پات توختاپ، ئالدىدا كېتىۋاتقان سەپداشلىرىغا قاراپ قويايتتى. مەينەت چىرايىدا ھېرىپ كەتكەنلىكتىن باشقا ھېچقانداق ئىپادە يوق ئىدى، خۇددى چۈشەنمەس سەيلە قىلىپ كېتىۋاتقانداك ماڭاتتى. بويى سىكارلېتنىڭكى بىلەن ئوخشاش دېگۈدەك — كۆتۈرۈۋالغان مىلتىقى بىلەن تەڭ دېسىمۇ بولاتتى — ئىدى. ئەمما، ئېڭىكىدە ساقال - بۇرۇت يوق، ئون ئالتە ياشلاردا بولسا كېرەك، سىكارلېت ئۇنى پىدا ئىيلار قوشۇنىدىن كەلگەن، مەكتەپتىن قېچىپ چىقىپ ئۇلارغا قوشۇپ قالغان ئوقۇغۇچى بولسا كېرەك، دەپ پەرەز قىلدى.

بىر چاغدا ئۇ بالىنىڭ ئىككى تىزى ئاستا - ئاستا ئېگىلىپ گۈپ قىلىپ توپلىق يولغا يىقىلدى. ئۇنىڭ ئالدىدا كېتىۋاتقان ئىككى ئادەم گەپ قىلماي سەپتىن چىقىپ ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى، قارا ساقاللىق، ئېگىز بوي بىرسى ئۇ بالىنى مىلتىقى بىلەن قوشۇپلا مۇرىسىگە ئالدى. ئۇنىڭ بالىنى بىر ئەپچىل كۆتۈرگىنىگە قارىغاندا، مۇشۇنداق ئىشلارنى قىلىپ ئۆگەنگەن ئادەمدەك قىلاتتى. ئۇ بالىنى كۆتۈرۈپ سەپنىڭ ئاخىرىدا ماڭدى، بالىنى ئىككى مۇرىسىگە تەڭ ئالغان بولغاچقا، ئالدىغا سەل ئېڭىشىپ قالغانىدى. بالا شۇنچىلىك ئاجىز بولسىمۇ، چوڭ ئادەملەر چىشىغا تېگىپ تېرىكتۈرۈپ قويغان كەپسىز بالدەك: «مېنى چۈشۈرۈۋەت! ئۆلمەيدىغان ئىپلاس! ئۆزۈم ماڭمەن!» دەپ ۋارقىراپ كەتتى.

ساقاللىق ئادەم پەرۋايى پەلەك، ئۇنى كۆتۈرۈپ مېڭىپ، بىر كوچىنىڭ دوقمۇشىغا كەلگەندە كۆزدىن غايىب بولدى.

رېت باتلىر ئۇ ئەسكەرلەرگە قاراپ جىمجىت ئولتۇرۇپ كەتتى، قولىدىكى بوجىمۇ بوش، بۇغداي ئۆڭ چىرايىدا ئۇلارغا قارىتا بىر خىل قىزىقمىش ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. شۇ ئارىلىقتا ئۇلارنىڭ يېنىدىكى بىر ئىسكىلاتنىڭ ئۆگزىسى ئۆرۈلۈپ چۈشۈپ، ئىسكىلاتنىڭ ئىچىدىن گۈپ قىلىپ يالقۇن كۆتۈرۈلدى. ئۇ ئوتنىڭ تەپتىدە سىكارلېتنىڭ بۇرنى كۆيگەندەك بولدى، ۋاد بىلەن پىرىسىي يۆتلىشكە باشلىدى، ھەتتا بوۋاقمۇ چۈشكۈرۈپ كەتتى.

— ۋاي قانداق قىلارمىز! رېت، ساراڭ بولدىڭىزمۇ؟ چاپسان، چاپسان ھەيدەڭ!

رېت باتلىر ئۇنىڭغا جاۋابمۇ بەرمەي قولىدىكى تاياق بىلەن ئاتنى بوش ئۇرۇپ قويۇۋىدى، ئات بىردىنلا ئالدىغا چاپچىپ كۈچى يەتكەن سۈرئەت بىلەن ھارۋىنى سۆرەپ ماڭدى. ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئوت چەمبىرىكى ھاسىل بولغانىدى. ئىككى تەرەپتىكى ئىمارەتلەر ئاسمان - پەلەك ئوت پۈركۈپ كۆبۈۋاتاتتى. پويىز

يولغا ئېلىپ بارىدىغان تار يول مۇشۇ ئىدى. ئۇلار ئۇ ئوت چەمبىرىكى ئىچىگە بۆسۈپ كىردى. ئون نەچچە قۇياشنىڭ تەپتىدىنمۇ ئۆتە ئىسسىقلىق ئۇلارنىڭ باشلىرىنى قايدۇرۇپ، تېرىلىرىنى قىزدۇرۇپ تۇراتتى، پارتلاش ۋە گۈمبۈرلەپ ئۆرۈلۈۋاتقان ئىمارەتلەرنىڭ ئاۋازلىرى قۇلاق - مېڭىلىرىنى يەپ كېتىۋاتاتتى. بۇ ۋەھىملىك كۆرۈنۈشلەر گويا مەڭگۈ ئۇلارنىڭ باشلىرىدىن كەتمەيۋاتقاندەك تۇيۇلۇۋاتقاندا، بىردىنلا يېرىم يورۇق، يېرىم قاراڭغۇ كېچە قوينىغا كىرىپ قېلىشتى.

ئۇلار چوڭ يولدىن تېزلا ئايرىلىپ تۆمۈر يولدىن ئۆتۈۋالدى. باتلىر توختىماي قامچىسىنى ئوينىتىپ تۇراتتى، ئۆزىنىڭ نەدە تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئۇنتۇپ قالغاندەك ناھايىتى تەمكىن، سوغۇققان ئىدى. قانداقتۇر بىر خاپىلىقنى ئويلاۋاتقاندا ئالدىغا سەل ئېڭىشىپ خىيال بىلەن ئولتۇرغاندەك قىلاتتى. ئوتنىڭ تەپتى بىلەن باش - كۆزىدىن توختىماي تەر قۇيۇلۇپ تۇراتتى، ئەمما ئۇ تەرىنى بىر قېتىممۇ سۈرتۈپ قويمىدى. ئۇلار بىر كوچىغا، ئۇنىڭدىن چىقىپ يەنە بىر كوچىغا كىردى. نۇرغۇن ئەگرى - توقاي كوچىلاردىن ئۆتۈپ، سىكارلېت بىلمەيدىغان بىر يەرلەرگە كەلگەندە ئوت ۋە پارتلاش ئاۋازلىرى كۆرۈنمىدى ۋە ئاڭلانمىدى. رېت باتلىر تېخىچە زۇۋان سۈرمەي قامچىسىنى بىر خىلدا ئوينىتىپ كېتىۋاتاتتى. ئاسماندىكى ئوتنىڭ يورۇقلۇقى تۈگەپ قورقۇنچىلۇق قاراڭغۇلۇق يەنە باشلاندى. سىكارلېت ئۇنىڭ گەپ قىلىشىنى كۈتەتتى، نېمىلا دېسە، مەسخىرە، ھاقارەت تۈسىنى ئالغان ياكى ئادەمنىڭ غۇرۇرىغا تېگىدىغان گەپلەر بولسىمۇ مەيلى ئىدى، ئەمما ئۇ زادىلا گەپ قىلمايتتى.

بوپتۇ، گەپ قىلمىسىمۇ مەيلىلا، ئۇنىڭ مۇشۇ يەردە بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلار ئۈچۈن چوڭ مەدەت. يېنىدا بىر ئەر كىشى يېقىن ئولتۇرسا، ئۇنىڭ كۈچلۈك بىلەكلىرىنى ھېس قىلىپ ماڭسا، شۇ تۇيغۇنىڭ ئۆزى ئادەمنى ھەرقانداق قورقۇنچىلاردىن خالىي قىلىپ تۇرىدۇ، گەپ قىلماي جىمجىت

قاراپ ئولتۇرسىمۇ يۈرەك توق تۇرىدىغان گەپ،
— رېت، — دەيدى سىكارلېت ئاخىر چىدىماي، — ئەگەر
سىز بولمىغان بولسىڭىز بىز نېمە بولۇپ كېتەر ئىدۇق؟ سىزنىڭ
ئارمىيەگە كەتمىگىنىڭىزگە شۇنچىلىك خۇشالمەن.
باتلىر قايرىلىپ ئۇنىڭغا شۇنداقلا بىر قاراپ قويۇۋىدى،
سىكارلېت ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن قورقۇپ دەررۇ بىلىمكىنى
قويۇۋېتىپ كەينىگە سۈرۈلدى. ئۇ كۆزلەردە مەسخىرە يوق،
نەپرەت ۋە تېڭىرقاش ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. ئۇ كالىپۇكلىرىنى
پۈرۈشتۈرۈپ قويۇپ يەنە ئالدىغا قاراپ ئولتۇردى. خېلى بىر
يەرگە بارغۇچە بوۋاقنىڭ يىغىسى ۋە پىرسسىينىڭ
ۋاپىساشلىرىدىن باشقا ھېچقانداق سادا چىقىمىدى. سىكارلېت
پىرسسىينىڭ ۋاپىساشلىرىغا چىشى قېرىشىپ ئۇنى قاتتىق بىر
چىمدىغانىدى، پىرسسىي بىرلا ۋايىجانلاپ ئىككىنچى ئۇنىنى
چىقارمىدى.

رېت باتلىر پەيتوننى ئىككى قېتىم ئوڭغا ئايلاندۇرغاندىن
كېيىن، ئۇزۇن ماڭمايلا كەڭ بىر يولغا چىقىپ قالدى. ئۆيلەر
ئارقىدا قالغان، ئالدى تەرەپ ئىككى تەرىپى تامغا ئوخشاش
دەرەخلىك يول ئىدى.

— بىز ئەمدى شەھەردىن چىقىپ بولدۇق، روگ — رېئادقا
بارىدىغان يولغا چۈشتۇق، — دەيدى رېت باتلىر ئاددىيلا قىلىپ،
ئاندىن بوجىنى تارتتى.
— توختىمايلى!

— ئات بىر ئاز دېمىنى ئېلىۋالسۇن، — دەيدى رېت باتلىر
ئۇنىڭغا يۈزلىنىپ. ئاندىن ئالدىرىماي ئۇنىڭدىن سورىدى، —
سىكارلېت، سىز يەنىلا بۇ ساراڭدەك ئىشىڭىزنى داۋاملاشتۇرۇش
خىيالىدىمۇ؟

— نېمە ئىش؟

— سىز يەنىلا قاراملىق قىلىپ تاراغا بارماقچىمۇ؟ ئۇ
ئۆزىڭىزنى ئۆلتۈرگەن بىلەن باراۋەر ئىش. گېنېرال لېنىڭ

قوشۇنى بىلەن شىماللىقلارنىڭ قوشۇنى ئالدىڭىزدا يولنى توسۇپ تۇرۇپتۇ.

ئاھ، خۇدا! ئۇ قورقۇنچلۇق بۇ بىر كۈن ئىچىدە شۇنچە نۇرغۇن كۈلپەتلەرنى تارتقان تۇرسا، باتلىر يەنىلا ئۇنىڭ تەلىپىنى رەت قىلىپ ئۇلارنى ئۆيىگە ئاپىرىپ قويماستىقىنىڭ قازىنىنى ئېسىۋېتىپتىغۇ!

— شۇنداق، شۇنداق! سىزدىن ئۆتۈنۈپ قالاي، رېت، چاپسانراق ماڭايلى، ئات ھارغاندەك ئەمەس.

— سەل تەخىر قىلىپ تۇرۇڭ، جونىسبوروغا بۇ يول بىلەن ماڭساڭلار بولمايدۇ. ئۇلار روگ - رېئاد تەرەپتە كۈنپويى سوقۇشۇۋاتىدۇ. سىز روگ - رېئاد بىلەن جونىسبورونى ئايلىنىپ ئۆتىدىغان باشقا بىر يولنى بىلەمسىز؟ ھارۋا يولى ياكى چىغىر يول بولسىمۇ مەيلى.

— ھە، يول بار، — سىكارلېت خۇددى نىجاتلىققا ئېرىشكەندەك توۋلاپ كەتتى، — روگ - رېئادنىڭ يېنىغا بېرىۋالساڭلا شۇ يەردە جونىسبورونى ئايلىنىپ ئۆتىدىغان بىر ھارۋا يولىنىڭ بارلىقىنى بىلىمەن، بىرنەچچە ئىنگىلىز مىللا كېلىدۇ. دادام ئىككىمىز دائىم شۇ يول بىلەن ماڭاتتۇق. ئۇ ماكىنتوس تەرەپتىن كەلگەن يول، تاراغا بىر ئىنگىلىز مىلى كېلىدۇ.

— ياخشى، بەلكىم سىلەر روگ - رېئادتىن سالامەت ئۆتۈپ كېتەرسىلەر. گېنېرال لې بۈگۈن چۈشتىن كېيىن ئۇ يەردە چېكىنىۋاتقان قوشۇننى مۇھاپىزەت قىلىپ تۇرغان، شىماللىقلار تېخى يېتىپ بارمىغان بولۇشىمۇ مۇمكىن. گېنېرالنىڭ ئادەملىرى ئېتىڭلارنى تارتىۋالمايدىغانلا بولسا ئۇ يەردىن ساق - سالامەت ئۆتۈپمۇ كېتەرسىلەر.

— مەن ... مەنمۇ؟

— شۇنداق، سىز، — ئۇنىڭ تەلەپپۇزى بەكمۇ كەسكىن

ئىدى.

— رېت، سىز... سىز بىزنى ئايرىپ قويمامسىز؟

— ياق، مەن سىلەر بىلەن مۇشۇ يەردە خوشلىشىمەن.

سىكارلېت ئەتراپىغا، ئارقىسىدىكى جىمجىت ئاسمان بوشلۇقىغا، يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى تۈرمە تاملارغا ئوخشايدىغان ئېگىز دەرەخلەرگە، پەيتوندا ئۆلگۈدەك قورقۇپ ياتقانلارغا ۋەھىمە ئىچىدە قاراپ قويدى. ئەڭ ئاخىرىدا رېت باتلىرىغا تىكىلدى. سىكارلېت ساراڭمۇ؟ نېمىشقا ئۇنىڭ گېپىنى چۈشەنمەيدۇ؟

رېت باتلىرى كۈلدى، ئۇنىڭ ئاپپاق چىشلىرى قاراڭغۇدەك ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇراتتى، كۆزلىرىدە ئۇنى ئەخمەق قىلىۋاتقاندەك بىر خىل ئىپادە بار ئىدى.

— بىز بىلەن خوشلاشماقچىمۇ سىز؟ نەگە بارماقچى؟

— مەنمۇ، سۆيۈملۈكۈم، ئارمىيەگە قاتنىشىمەن.

سىكارلېت خۇددى خاتىرجەم بولغاندەك ھەم يىرگەنگەندەك چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى. ئۇ نېمىشقا قېرىشقاندەك دەل مۇشۇ چاغدا ماڭا چاقچاق قىلىدىغاندۇ؟ ھىم، ئارمىيەگە قاتناشماقچىمىش تېخى! ئۇ جەڭ دۈمباقلىرى بىلەن دەبدەبىلىك نۇتۇقلارغا ئالدىنىپ جېنىنى سېلىپ بەرگەنلەرنى ئەخمەقلەر... ئۆزىنى قۇربان قىلىش ھېسابىغا ئەقىللىك ئادەملەرنى باي قىلغان ئەخمەقلەر، دەپ زاڭلىق قىلغان ئەمەسمىدى؟

— قورقۇتۇپ جېنىمنى ئالدىڭىزغۇ! كۈچۈم يەتسە بوغۇپ ئۆلتۈرۈۋەتسەم سىزنى! بولدى، تېزىرەك ماڭايلى!

— سۆيۈملۈكۈم، چاقچاق قىلىۋاتقىنىم يوق. مېنىڭ ئۆزۈمنى قۇربان قىلىش روھىمنىڭ بارلىقىنى چۈشەنمىگىنىڭىز مېنى بەكمۇ ئەپسۇسلاندۇرۇۋاتىدۇ، سىكارلېت. سىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكىڭىز، شەرەپلىك ئىشلىرىمىزغا بولغان ساداقەتمەنلىكىڭىز نەگە كەتتى؟ ھازىر سىزگە مېنىڭ غەلبە بىلەن قايتىشىم ياكى جەستىمنى ئاتقا ئارتىپ قايتىشىمنى تىلەيدىغان ئەڭ ياخشى پۇرسەت كەلدى. قېنى گەپ قىلىڭ،

مېنىڭ جەڭگە ئاتلىنىشتىن ئىلگىرى ھاياجان بىلەن نۇتۇق سۆزلەيدىغانغا ۋاقىتىم يوق.

ئۇنىڭ ئالدىرىماي سۆزلەۋاتقان سۆزلىرى سىكارلېتقا پۈتۈنلەي مەسخىرە بولۇپ تۇيۇلدى. ئۇ ئۇنى زاڭلىق قىلىۋاتاتتى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا سىكارلېتقا ئۆزىنىمۇ مەسخىرە قىلىۋاتقانداك تۇيۇلۇۋاتاتتى. ئۇ زادى نېمە دېمەكچى؟ ۋە تەنپەرۋەرلىك، ئاتقا جەستىنى ئارتىپ قايتىش، ھاياجانلىق نۇتۇق دېگەنلىرى نېمە گەپ؟ ئۇنىڭ ئۇ دېگەنلىرى راست گېپى ئەمەسمۇ دەيمەن. بۇ قاراڭغۇ يولدا ئۇنى ئۆلەي دەپ قالغان بىر ئايال، يېڭى تۇغۇلغان بوۋاق، ئەخمەق بىر نېگىر جالاپ ۋە قورقۇپ جېنى چىقىۋاتقان بىر بالا بىلەن بىپايان جەڭ مەيدانىغا، قاڭقىپ يۈرگەن بۇلاڭچىلارغا، شىماللىق ئالۋاستىلارغا، زەمبىرەك ئوقلىرىغا ۋە بىلىپ بولمايدىغان باشقا بالا - قازالارغا يالغۇز تاشلاپ قويۇپ، ئاشۇ قىيامەتنىڭ ئىچىدىن ئۇلارنى ئېلىپ ئۆزۈڭ يالغۇز ئۆت دېسە، ئادەمنىڭ بۇ گەپكە ئەقلى يېتەمدۇ؟

ئۇ ئالتە ياش ۋاقتىدا بىر قېتىم ئېگىز دەرەخنىڭ ئۈستىدىن يەرگە دۈملا چۈشكەندى. ئۆزىنى ئوڭشاپ نەپىسىنى ئېلىۋالغۇچە بولغان ئاشۇ قىسقا ئارىلىقتا تارتقان ئازابى تېخىچە ئېسىدىن چىقمايتتى. ھازىر ئۇ رېت باتلىرىغا قاراپ تۇرۇپ، شۇ چاغدىكىگە ئوخشاش نەپىسى توختاپ، كۆڭلى ئىلىشىپ، ھېچنەرسىنى ئاڭقىرالمايۋاتقانداك بولۇپ قالدى.

— ياق، رېت، سىز چاقچاق قىلىۋاتىسىز.

ئۇ ئۇنىڭ بىلىكىنى چىڭ تۇتۇۋالدى، كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياش باتلىرىنىڭ قولىغا تېمىپ تۇرۇۋاتاتتى. باتلىرى ئۇنىڭ قولىنى لەۋلىرىگە تەڭكۈزۈپ يېنىك بىرنى سۆيۈپ قويدى.

— بەكمۇ شەخسىيەتچى بولۇپ كېتىپسىز. خاتا دېمىگەندىمەن، سۆيۈملۈكۈم؟ ئۆزىڭىزنىڭ قىممەتلىك ھاياتىڭىزنىلا ئويلاپ، بىزنىڭ ئىتتىپاقداش دۆلىتىمىزنىڭ ھايات - ماماتى بىلەن كارىڭىز بولمايۋاتىدۇ. ئويلاپ بېقىڭ، مەن ئەڭ

— رېت، سىز ... سىز بىزنى ئايرىپ قويمايسىز؟

— ياق، مەن سىلەر بىلەن مۇشۇ پەردە خوشلىشىمەن.

سىكارلېت ئەتراپىغا، ئارقىسىدىكى جىمجىت ئاسمان بوشلۇقىغا، يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى تۈرمە تاملارغا ئوخشايدىغان ئېگىز دەرەخلەرگە، پەيتوندا ئۆلگۈدەك قورقۇپ ياتقانلارغا ۋەھىمە ئىچىدە قاراپ قويدى. ئەڭ ئاخىرىدا رېت باتلىرىغا تىكىلدى. سىكارلېت ساراڭمۇ؟ نېمىشقا ئۇنىڭ گېپىنى چۈشەنمەيدۇ؟

رېت باتلىرى كۈلدى، ئۇنىڭ ئاپپاق چىشلىرى قاراڭغۇدەمۇ ئېنىق كۆرۈنۈپ تۇراتتى، كۆزلىرىدە ئۇنى ئەخمەق قىلىۋاتقاندەك بىر خىل ئىپادە بار ئىدى.

— بىز بىلەن خوشلاشماقچىمۇ سىز؟ نەگە بارماقچى؟

— مەنمۇ، سۆيۈملۈكۈم، ئارمىيەگە قاتنىشىمەن.

سىكارلېت خۇددى خاتىرجەم بولغاندەك ھەم يىرگەنگەندەك چوڭقۇر بىر تىنىپ قويدى. ئۇ نېمىشقا قېرىشقاندەك دەل مۇشۇ چاغدا ماڭا چاقچاق قىلىدىغاندۇ؟ ھىم، ئارمىيەگە قاتناشماقچىمىش تېخى! ئۇ جەڭ دۇمباقلىرى بىلەن دەبدەبىلىك نۇتۇقلارغا ئالدىنىپ جېنىنى سېلىپ بەرگەنلەرنى ئەخمەقلەر ... ئۆزىنى قۇربان قىلىش ھېسابىغا ئەقىللىك ئادەملەرنى باي قىلغان ئەخمەقلەر، دەپ زاڭلىق قىلغان ئەمەسمىدى؟

— قورقۇتۇپ جېنىمنى ئالدىڭىزغۇ! كۈچۈم يەتسە بوغۇپ

ئۆلتۈرۈۋەتسەم سىزنى! بولدى، تېزىرەك ماڭايلى!

— سۆيۈملۈكۈم، چاقچاق قىلىۋاتقىنىم يوق. مېنىڭ ئۆزۈمنى

قۇربان قىلىش روھىمنىڭ بارلىقىنى چۈشەنمىگىنىڭىز مېنى بەكمۇ ئەپسۇسلاندۇرۇۋاتىدۇ، سىكارلېت. سىزنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىكىڭىز، شەرەپلىك ئىشلىرىمىزغا بولغان ساداقەتمەنلىكىڭىز نەگە كەتتى؟ ھازىر سىزگە مېنىڭ غەلبە بىلەن قايتىشىم ياكى جەستىمنى ئاتقا ئارتىپ قايتىشىمنى تىلەيدىغان ئەڭ ياخشى پۇرسەت كەلدى. قېنى گەپ قىلىڭ.

مېنىڭ جەڭگە ئاتلىنىشتىن ئىلگىرى ھاياجان بىلەن نۇتۇق سۆزلەيدىغانغا ۋاقتىم يوق.

ئۇنىڭ ئالدىرىماي سۆزلەۋاتقان سۆزلىرى سىكارلېتقا پۈتۈنلەي مەسخىرە بولۇپ تۇيۇلدى. ئۇ ئۇنى زاڭلىق قىلىۋاتاتتى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا سىكارلېتقا ئۆزىنىمۇ مەسخىرە قىلىۋاتقانداك تۇيۇلۇۋاتاتتى. ئۇ زادى نېمە دېمەكچى؟ ۋە تەنپەرۋەرلىك، ئاتقا جەستىنى ئارتىپ قايتىش، ھاياجانلىق نۇتۇق دېگەنلىرى نېمە گەپ؟ ئۇنىڭ ئۇ دېگەنلىرى راست گېپى ئەمەسمۇ دەيمەن. بۇ قاراڭغۇ يولدا ئۇنى ئۆلەي دەپ قالغان بىر ئايال، يېڭى تۇغۇلغان بوۋاق، ئەخمەق بىر نېگىر جالاپ ۋە قورقۇپ جېنى چىقىۋاتقان بىر بالا بىلەن بىپايان جەڭ مەيدانىغا، قاڭقىپ يۈرگەن بۇلاڭچىلارغا، شىماللىق ئالۋاستىلارغا، زەمبىرەك ئوقلىرىغا ۋە بىلىپ بولمايدىغان باشقا بالا - قازالارغا يالغۇز تاشلاپ قويۇپ، ئاشۇ قىيامەتنىڭ ئىچىدىن ئۇلارنى ئېلىپ ئۆزۈڭ يالغۇز ئۆت دېسە، ئادەمنىڭ بۇ گەپكە ئەقلى يېتەمدۇ؟

ئۇ ئالتە ياش ۋاقتىدا بىر قېتىم ئېگىز دەرەخنىڭ ئۈستىدىن يەرگە دۈملا چۈشكەندى. ئۆزىنى ئوڭشاپ نەپىسىنى ئېلىۋالغۇچە بولغان ئاشۇ قىسقا ئارىلىقتا تارتقان ئازابى تېخىچە ئېسىدىن چىقمايتتى. ھازىر ئۇ رېت باتلىرىغا قاراپ تۇرۇپ، شۇ چاغدىكىگە ئوخشاش نەپىسى توختاپ، كۆڭلى ئىلىشىپ، ھېچنەرسىنى ئاڭقىرالمايۋاتقانداك بولۇپ قالدى.

— ياق، رېت، سىز چاقچاق قىلىۋاتىسىز.

ئۇ ئۇنىڭ بىلىكىنى چىڭ تۇتۇۋالدى، كۆزلىرىدىن ئېقىۋاتقان ياش باتلىرىنىڭ قولىغا تېمىپ تۇرۇۋاتاتتى. باتلىر ئۇنىڭ قولىنى لەۋلىرىگە تەڭگۈزۈپ يېنىك بىرنى سۆيۈپ قويدى.

— بەكمۇ شەخسىيەتچى بولۇپ كېتىپسىز. خاتا دېمىگەندىمەن، سۆيۈملۈكۈم؟ ئۆزىڭىزنىڭ قىممەتلىك ھاياتىڭىزنىلا ئويلاپ، بىزنىڭ ئىتتىپاقداش دۆلىتىمىزنىڭ ھايات - ماماتى بىلەن كارىڭىز بولمايۋاتىدۇ. ئويلاپ بېقىڭ، مەن ئەڭ

ئاخىرىدا مەيدانغا چىقسام، بىزنىڭ قوشۇنىمىز ئۈچۈن قانچىلىك ئىلھام بولىدۇ! — ئۇنىڭ ئاۋازىدا بىر خىل يامان نىيەت ئارلاشقان سەمىمىيلىك چىقىپ تۇراتتى.

— ئاھ، رېت، — سىكارلېت يىغلاپ كەتتى، — نېمىشقا ماڭا بۇنداق قىلىسىز؟ مېنى نېمىشقا تاشلىۋەتمەكچى بولىسىز؟

— نېمە؟ — دېدى ئۇ خۇشال كۈلۈپ، — بەلكىم پۈتۈن جەنۇبلۇقلارغا ئوخشاش بىر خىل ئىسيانكار روھ مېنى شۇ كويلارغا سېلىۋاتقاندۇ ۋە ياكى مەن ھازىر بۇرۇنقى ئىشلىرىمدىن نومۇسلىنىۋاتقاندىمەن، بۇنى كىم بىلىدۇ؟

— نومۇسلىنىۋاتقاندىمەن؟ سىز ئاخىر بىر كۈنى نومۇستىن ئۆلىسىز، بىزنى مۇشۇ يەرگە تايانچسىز تاشلاپ كەتكىنىڭىز ئۈچۈن ...

— سۆيۈملۈك سىكارلېت، سىز تايانچسىز ئەمەس. سىزگە ئوخشاش شەخسىيەتچى ھەم ئۆز سۆز ئادەملەر ھەرگىز تايانچسىز قالمايدۇ. شىماللىقلار سىزنى تۇتۇۋالسا، ئاندىن ئۇلارغا خۇدا پۈلەك بولىدۇ.

سىكارلېت قورقۇپ ئەرۋاھى ئۇچقان ھالدا ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. ئۇ ھارۋىدىن سەكرەپ چۈشۈپ ئايلىنىپ ئۇ ئولتۇرغان تەرەپكە كەلدى.

— پەسكە چۈشۈڭ!

سىكارلېت كۆزلىرى پىيالىدەك بولۇپ ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى. باتلىر قوپاللىق بىلەن ئۇنى ھارۋىدىن كۆتۈرۈپ چۈشۈرۈپ يەرگە قويدى. ئاندىن ئۇنى يەنە ھارۋىدىن بىرنەچچە قەدەم ئېرىغا سۆرەپ ئاپاردى. سىكارلېتنىڭ ئايىغى ئىچىگە قۇم — تاشلار كىرىپ پۈتىنى ئاغرىتىۋەتتى. تىمتاسلىق ۋە تىنچىق كېچە ئاسمىنى خۇددى چۈشتىكىدەك ئۇنى ئوراپ تۇراتتى.

— مەن سىزنىڭ مېنى چۈشىنىشىڭىزنى ياكى ئەپىۋ قىلىشىڭىزنى تىلىمەيمەن، شۇنداق قىلامسىز، قىلامسىز، ئۇنىڭ بىلەنمۇ كارىم يوق، چۈنكى مەن ئۆزۈممۇ ئۆزۈم

قىلىۋاتقان ئەخمىقانه ئىشلىرىمنى چۈشەنمەيمەن،
چۈشەنمىگەندىكىن ئەپۈمۈ قىلمايمەن. پەقەت ۋۇجۇدۇمدا
ساقلىنىپ تۇرۇۋاتقان شۇنچە كۆپ ئەمەلىيەتتىن ئايرىلغان
قۇرۇق خىياللارغىلا نەپرەتلىنىمەن. بىراق، بىزنىڭ گۈزەل
جەنۇب دىيارىمىز ھەربىر ئەركەكنىڭ ئۆزى ئۈچۈن بارلىقىنى
قۇربان قىلىشىغا موھتاج بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. بىزنىڭ باتۇر
ئىشتات باشلىقىمىز بىروۋېن شۇنداق دېگەن ئەمەسمۇ؟ كېرەك
يوق. مەن بەربىر ئالدىنقى سەپكە بارىمەن، — ئۇ تۇيۇقسىز
قاتتىق كۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ كۈلكىسى شۇنچىلىك جاراڭلىق،
شۇنچىلىك ئىختىيارىي ئىدى، قاراڭغۇلۇقتا تۇرغان
دەرەخلەردىنمۇ ئەكس سادا قايتتى، — «ئەگەر مەن شان –
شۆھرەتنى ياخشى كۆرمىگەن بولسام، سۆيۈملۈكۈم، سىزنى
بۇنچىلىك ياخشى كۆرۈپ كەتمەيتتىم» — بۇ شۇنداق مۇۋاپىق
گەپ، شۇنداقمۇ؟ ئۇ مەن ھازىر ئويلاپ چىققان ھەرقانداق
گەپتىنمۇ مۇۋاپىق گەپ. چۈنكى، مەن سىزنى ياخشى كۆرمىمەن،
سىكارلېت، مەيلى مەن ئۆتكەن كۈنى قاراڭغۇ كارىدوردا سىزگە
نېمىلا دېگەن بولاي، بۇ مېنىڭ راست گېپىم.
ئۇنىڭ ئەزگۈ گەپلىرى شۇنچىلىك يېقىملىق ئىدى،
قوللىرى، بىر جۈپ ئىللىق ۋە كۈچلۈك قوللىرى ئۇنىڭ ئوچۇق
تۇرغان مۇرىلىرىنى توختىماي سىلايتتى.
— مەن سىزنى سۆيىمەن، سىكارلېت، چۈنكى ئىككىمىز بىر –
بىرىمىزگە ئاجايىپ ئوخشىشىمىز. ئىككىلىمىز ئىسيانكار،
سۆيۈملۈكۈم، شەخسىيەتچى مۇتەھەملەر. پۈتۈن دۇنيا گۇمران
بولۇپ كەتسىمۇ ئىككىمىزنىڭ خىيالغا كىرىپ چىقمايدۇ،
ئۆزىمىزلا بىخەتەر، راھەت ياشىساق بولىدۇ.
ئۇ قاراڭغۇدا تۇرۇپ توختىماي سۆزلەۋاتاتتى، سىكارلېت
ئاڭلاۋاتاتتى، ئەمما ئۇنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. ئۇ
ئۇنى بۇ يەردە شىماللىق ئالۋاستىلارغا يالغۇز تاشلاپ بەرمەكچى.
ئۇ بۇ رەھىمسىز رېئاللىقنى قوبۇل قىلىش – قىلماسلىق

خىيالى ئوتتۇرىسىدا تېڭىرقاپ تۇرۇۋاتاتتى، ئىچىدە «ئۇ مېنى تاشلاپ كەتمەكچى! مېنى تاشلاپ كەتمەكچى!» دەپ ئويلايتتى، ئەمما پەقەتلا شۇ تۈپەيلى ھاياجانلانمايتتى.

كېيىن باتلېر كۈچلۈك قوللىرى بىلەن ئۇنى ئۆزىگە تارتىپ مەھكەم قۇچاقلدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۈچلۈك يۈزىنىڭ بەدىنىگە تېگىۋاتقانلىقىنى سەزگەندەك بولدى، چاپىنىنىڭ تۈگمىلىرىمۇ مەيدىسىگە پېتىپ كېتىۋاتاتتى. بىر خىل تېڭىرقاش، قورقۇش پۈتۈن بەدىنىنى چىرماپ، ۋاقىت، ئورۇن، مۇھىت دېگەن نەرسىلەرنى كالىسىدىن سۈپۈرۈپ چىقىرىۋاتاتتى. شۇ تۈپەيلى ئۇ خۇددى نېمە قىلسا قىلغىلى بولىدىغان قورچاققا ئوخشاش مىلىق - سىلىق، تايانچسىز بىر نېمىگە ئايلىنىپ قالدى، ئەمما ئۇنى قۇچاقلاپ تۇرغان قوللاردىن ھۇزۇر ئېلىۋاتقان دەكمۇ بولۇۋاتاتتى.

— ئۆتكەن ئايدا ماڭا دېگەن گېپىڭىزدىن يانماسسىزمۇ؟ ھېچقانداق نەرسە ئادەمگە خېيىم - خەتەر بىلەن ئۆلۈمدەك تەسىر قىلمايدىغۇ؟ ئازراق بولسىمۇ ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىڭىزنى ئۇرغۇتۇڭ، سىكارلېت. ئويلاپ بېقىڭا، بىر جەڭچىنى قۇربان بولۇشقا گۈزەل ئەسلىمىلەر بىلەن ئۇزاتسا قانداق ياخشى بولىدۇ. باتلېر ئۇنى سۆيدى، بۇرۇتلىرى لەۋلىرىگە سانجىلىپ كەتتى، ئالدىرىماي، ئەمما شۇنچىلىك قىزغىن سۆيەتتى، خۇددى ئالدىدا پۈتۈن بىر كۈن ۋاقىت باردەك شۇنچىلىك ئالدىرىمايتتى. چارلېسىمۇ، تارلېتون ئائىلىسىدىكى يىگىتلەرمۇ، كالۋېرت ئائىلىسىدىكى ئاكا - ئۇكىلارمۇ ئۇنى ئۇنچىلىك سۆيمىگەن، ۋۇجۇدىدا ھازىرقىدەك بىر قىزىپ، بىر مۇزلاپ تۇرىدىغان تۇيغۇ قوزغىيالمىغانىدى. ئۇ ئۇنىڭ بويىنى كەينىگە قايرىپ، بويىنىدىن تارتىپ تاكى كۆكرىكىنىڭ ئوچۇق تۇرغان يەرلىرىگىچە سۆيدى.

— جېنىم، سۆيۈملۈكۈم! — دەپ ئىگىرايتتى ئۇ.

سىكارلېت قاراڭغۇدا ھارۋىنىڭ قارىسىنى غىل - پال ئىلغا

قىلىپ قالدى، ئارقىدىنلا ۋادىنىڭ: «ئاپا، قورقۇۋاتمەن!» دەپ چىرقىرىغان ئاۋازى ئاڭلاندى.

بىردىنلا ئىدراك ئۇنىڭ تەۋرىنىپ تۇرغان يۈرىكىنى ئىگىلەپ، ئۇنتۇپ قالغان ئىشنى ئېسىگە سالدى ... ئۇ ئېسىگە كېلىپ قورقۇپمۇ كەتتى. باتلىر ئۇنى تاشلاپ كەتمەكچى، تاشلاپ كەتمەكچى! ھۇ ئۆلمەيدىغان لۈكچەك. يۈرىكىنى قايتەك قىلىپ، چوڭ يولدا نومۇسسز تەلەپنى قويۇپ مېنى ھاقارەتلەۋاتقىنىنى ئۇنىڭ! غەزەپ ۋە نەپرەت سىكارلېتنىڭ يۈرىكىنى ئۆرتىدى، ئۇ قەددىنى رۇسلىدى - دە، بىرلا يۇلقۇنۇپ ئۇنىڭ قوينىدىن چىقىۋالدى.

— ھۇ لۈكچەك! — ۋارقىراپ كەتتى ئۇ. ئارقىدىن ئىنتايىن زەھەرلىك تىللار بىلەن تىللاش ئۈچۈن، دادىسىنىڭ لىنكولىن بىلەن ماكلىنتوشلۇقلارنى تىللىغان تىللىرىنى ئويلاپ زادىلا تاپالمىدى، — ھۇ بۇزۇق! نومۇسسز پاسكىنا ئىپلاس! — كەينىدىن ئۇنىڭ كاپىتىغا بار كۈچى بىلەن بىر شاپىلاق سالدى. رېت باتلىر كەينىگە شوخشۇپ، مەڭزىنى سىلاپ تۇرۇپ قالدى. «ھىم» باتلىر جىمجىت تۇرۇپ دىمىقىنى قېقىپ قويدى، ئاندىن ئىككىسى قاراڭغۇدا بىر - بىرىگە قارىشىپ تۇرۇپ قالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئېغىر تىنىقلىرىنى ئاڭلاپ تۇرۇۋاتاتتى، ئۆزىمۇ خۇددى ئۇزۇن يولنى يۈگۈرۈپ كەلگەندەك ھاسىراپ تۇراتتى.

— ئۇلار توغرا دەپتىكەن! ھەممىسى راست دەپتۇ، سىز ئېسىلزاڧىلەردىن ئەمەس ئىكەنسىز. سۆيۈملۈك قىزچاق، — دەپتى باتلىر، — بۇ قىلىقىڭىز بولمىدى.

— كېتىڭ! ھازىرلا كېتىڭ! سىزنى مەڭگۈ كۆرمىي. ئىلاھىم، زەمبىرەك ئوقىنىڭ ئاستىدا قالارسىز. ئوق بېشىڭىزغا چۈشۈپ پارە - پارە قىلىۋەتسۇن. مەن ... — بولدى، گەپ قىلماڭ، نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىڭىزنى

ئاساسەن چۈشەندىم. مېنىڭ ئىسمىم دۆلەت ئۈچۈن قۇربان بولغانلارنىڭ قاتارىدىن ئورۇن ئالغاندا، سىزنىڭ ۋىجدانىڭىزنىڭ ئازابلانمىغىنىنى كۆرىي.

سىكارلېت ئۇنىڭ كۈلگەن بويى نېرى كەتكەنلىكىنى كۆرگەندىن كېيىن ھارۋىنىڭ قېشىغا ماڭدى. رېت باتلېر ئۇنىڭ ئالدىدا بېرىپ گەپ قىلىۋاتاتتى، ھەر قېتىم مېلانىيەگە گەپ قىلغاندەك، تەلەپپۇزى شۇنچىلىك يۇمشاق، شۇنچىلىك ئەۋرىشىم ئىدى.

— ۋىلكېس خانىم قېنى؟

پىرىسسى ھارۋىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ ئالاقزەدىلىك بىلەن ئۇنىڭغا جاۋاب بەردى.

— ۋاي خۇدايىم، كاپىتان باتلېر مۇ سىز؟ مېلانىيە خاتىرى خېلى بولدى ھوشىدىن كەتتى.

— ئۆلۈپ قالمىغاندۇ؟ تىنىقى بارمۇ؟

— بار، ئەپەندى، تىنىۋاتىدۇ.

— ئەمەسە ھېچ ئىش بولمىغۇدەك، ئېسى بولغان بولسا ئۇنىڭغا تاراغا بارغۇچە نۇرغۇن ھەرەج تارتىدىغانلىقىنى دەپ قويمىقچىدىم. ئۇنىڭغا ئوبدان قاراڭلار، پىرىسسى. مانا ماۋۇ پۇلنى ئال، ھەرگىز بىخۇدلىق قىلما!

— ماقۇل، ئەپەندى، رەھمەت، ئەپەندى.

— خەير خوش، سىكارلېت.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىگە يۈزلەنگەنلىكىنى بىلىپ تۇردى، ئەمما گەپ قىلمىدى. ئىچىدىن نەپرەتلىنىپ تۇرغاچقا گەپ قىلالماي قالدى. بىر چاغدا ئۇنىڭ ماڭغان ئاۋازىنى ئاڭلىدى ۋە گەۋدىسىنى غىل - پال كۆرۈپ تۇردى. ئۇزاققا بارماي ئاياغ تىۋىشى يىراقلاپ بىر چاغدا پەقەتلا ئاڭلانمىدى. سىكارلېت ئاستا مېڭىپ ھارۋىنىڭ يېنىغا كەلدى، پۇتلىرى دىرىلدەپ تىترەپ تۇراتتى.

ئۇ نېمىشقا كېتىدۇ؟ نېمىشقا قاراڭغۇلۇق ئىچىگە كىرىپ كېتىدۇ؟ نېمىشقا ئاللىبۇرۇن مەغلۇپ بولغان ئىشلارغا ئەمدى ئۆزىنى ئۇرىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن بۇ تەلۋە دۇنيانىڭ قولى بولماقچى بولىدۇ؟ چىرايلىق ئاياللار بىلەن شېرىن شارابلار ئىچىدە، راھەت - پاراغەتتە ياشاۋاتقان، جەنۇبتىن، ئارمىيەگە قاتنىشىشتىن بىزار بولغان، ئۇنىڭغا نەپەرەتلىنىدىغان رېت باتلىر ئەمدىلىكتە نېمىدەپ ئۇ تەرەپكە كېتىدۇ؟ شۇ تۇرقىدا ئۇ چىرايلىق ئۆتۈكلىرى بىلەن دەسسەپ كېتىۋاتقان ئۇ يول ئاچارچىلىق، ھارغىنلىق، ئازابلىق جەڭ، ئۆلۈم، ئازاب - ئوقۇبەت بىلەن تولغان، چىلبۇرلەر ئۇنى ساقلاپ تۇرۇۋاتقان، ئاقسۈتى ئۆلۈم بىلەن ئاخىرلىشىدىغان يول ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ بېرىشى ھاجەتسىز ئىدىغۇ؟ ئۇ بايلىق ئىچىدە بىخەتەر، راھەت ياشاۋاتتىغۇ؟. ئەمما، ئۇ ئۇلارنى تاشلاپ كەتمەكچى، سىكارلېتنى ئۆيىگە بارغۇزماي، ئالدىنى توسۇۋالىدىغان شىماللىق ئالۋاستىلارغا تاشلاپ بېرىپ كەتمەكچى.

سىكارلېت بايا ئۇنى تىللىماقچى بولغان ئەڭ يامان تىللارنى ئېسىگە ئالدى، لېكىن كېچىككەندى. ئۇ ئاتنىڭ بوينىغا بېشىنى قويۇپ ئۈنلۈك يىغلاپ كەتتى.

يىگىرمە تۆتىنچى باب

ئەتىگەندە بېشى ئۈستىدىكى دەرەخلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن چۈشكەن كۈننىڭ تەپتى سىكارلېتنى ئۇيقۇسىدىن ئويغىتىۋەتتى. ئۇخلاپ قالغان يېرى بەكمۇ تار بولغاچقا، تۈگۈلۈپ پۇت - قوللىرى كۈيۈشۈپ كەتكەندى. دەرەھەل ئۆزىنىڭ نەدە ياتقانلىقىنى ئاڭقىرالماي، كۈننىڭ نۇرى چىقىپ كۆزلىرىنى ئاچالماي قالدى. قانداقتۇر بىر نەرسە ئىككى پۈتىنى بېسىپ

ئاغرىتىۋاتاتتى. ئۇ تەستە ئورنىدىن تۇرۇپ، ۋادىنىڭ بېشىنى تىزغا قويۇپ ئۇخلاۋاتقانلىقىنى كۆردى. مېلانىيەنىڭ ئىككى پۇتى سىكارلېتنىڭ بۇرنىغا تېگىپ قالاي دېگەندى، پىرسسىي ھارۋىنىڭ ئورۇندۇقى ئاستىدا مۈشۈككە ئوخشاش تۈگۈلۈپ ياتاتتى. بوۋاق ئۇنىڭ بىلەن ۋادىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئىدى.

بىر ئازدىن كېيىن، سىكارلېت ھەممە ئىشنى ئېسىگە ئالدى، ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ ئەتراپىغا قارىدى، خۇداغا شۈكۈر، بىرمۇ شىماللىق ئالۋاستى كۆرۈنمەيتتى. ئۇلار يوشۇرۇنۇپ ياتقان بۇ يەرنى ئاخشام ھېچكىم بايقىماپتۇ. ئاخشامقى بارلىق كەچۈرمىشلىرى: رېت باتلىرنىڭ ئاياغ تاۋۇشى يوقالغاندىن كېيىنكى قاپاھەتلىك چۈشكە ئوخشايدىغان جاپالىق سەپەر، ئۇزاققا سوزۇلغان كېچە، ئۈچەي - باغرى چۇۋۇلۇپ كەتكۈدەك چايقىلىپ ماڭغان كاتاك يوللار، يول ياقىسىدىكى چۈشۈپ كېتىش خەتىرى كۆزگە كۆرۈنۈپ تۇرغان چوڭقۇر ھاڭلار، پىرسسىي ئىككىسىنىڭ ھارۋا چاقىنى كاتاكلاردىن چىقىرىش ئۈچۈن كۈچەپ كەتكەن تەلۋە كۈچلىرى بىر - بىرلەپ خىيال ئېكرانىدا قايتا كۆرۈنۈشكە باشلىدى. ئۇ يەنە ئۆزىنىڭ كاج ئېتىنى ئەسكەرلەرنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلانغاندا، ئۇلارنىڭ دۈشمەن ياكى ئۆز ئادەملىرى ئىكەنلىكىنى بىلمەي، ئېتىزلىقلارغا، ئورمانلارغا نەچچە - نەچچە قېتىم سۆرەپ كىرگەنلىكىنى ئەسلەپ چىقتى. ئۇ ئۇلارنىڭ ئېتىنى تارتىۋېلىشىدىن، ھارۋىدىكىلەرنىڭ يۆتمىلىپ - چۈشكۈرۈپ ياكى ۋادىنىڭ ھېق تۇتۇپ قېلىپ ئۆزلىرىنىڭ ئاشكارىلىنىپ قېلىشىدىن ئۆلگۈدەك قورققانىدى.

ئاھ، ئۇ قاراڭغۇ يوللار! زۇۋان سۈرمەي مېڭىشلار! ئۇ يوللاردا پاتقاقتا شىلىقىشىپ كېتىۋاتقان ئاياغ تىۋىشلىرى، چۆلۈۋورنىڭ ئاتىنىڭ بەدىنىگە تارسىلداپ تېگىپ تۇرغان ئاۋازلىرى، ئاتىنىڭ خۇرۇم جابدۇقلىرىنىڭ سۈركىلىپ غىچىرلاشلىرىدىن باشقا ئاۋاز يوق. نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق مىنۇتلار ئۇ! ئۇلارنىڭ كېسەلچان ئېتى ماڭماي تۇرۇۋالغان،

ئاتلىق ئەسكەرلەر بىلەن توپچى ئەسكەرلەرنىڭ قاراڭغۇدا ئۇلارغا سۈركىشىپ دېگۈدەك ئۆتۈپ كېتىۋاتقان چاغلىرى نەقەدەر قورقۇنچلۇق. ئارىلىقنىڭ يېقىنلىقىدىن قولىنى سوزسىلا ئۇلارغا يېتەتتى، ئۇلارنىڭ بەدەنلىرىدىن كېلىۋاتقان تەر پۇراقلىرى دىماققا ئۇرۇلۇپ تۇراتتى.

ئۇلار ئاخىر روگ - رېئادنىڭ ئەتراپىغا يېتىپ كېلىپ، يىراقتا بىرنەچچە يەردە گۈلخان يېقىقلىق تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇلار گېنېرال روبېرت لېننىڭ چېكىنىش بۇيرۇقىنى كۆتۈپ تۇرغان ئەڭ ئاخىرقى قوشۇنى ئىدى. سىكارلېت بىر ئىنگىلىز مىلى كەلگۈدەك يولنى ئېتىزلىقلار بىلەن ئايلىنىپ مېڭىپ، ئۇلارنىڭ گۈلخانلىرى كۆرۈنمىگۈدەك يەرگە بارغاندا توختىدى. ئۇ يولدىن ئېزىپ قالغانىدى، ھەرقانداق قىلىپمۇ ھېلىقى ھارۋا يولىنى تاپالماي تىت - تىت بولۇپ يىغلاپ كەتتى. ئاخىر ئۇ يولنىمۇ تاپتى. لېكىن ئات يېتىۋېلىپ زادىلا قوپمىدى، پىرسىسى ئىككىسى نۇرغۇن ھەپىلىشىپ قوپتۇرالمىدى.

ئاخىر بولماي ئاتنى ھارۋىدىن چىقىرىۋېتىپ ھارۋىنىڭ ئىچىگە ئۆزىنى قاتتى. ھېرىپ ھالىدىن كەتكەندى، سۆڭەكلىرى سىرقىراپ ئاغرىتتى. شۇ ھالەتتە ئۇ مېلاننىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك قىلدى، ئۇ تولىمۇ ئاجىز، خۇددى ئەپسۇسوراۋاتقاندەك چىقىۋاتقان ئاۋاز ئىدى.

— سىكارلېت، ماڭا ئازراق سۇ بەرسىڭىزچۇ، بولامدۇ؟
سىكارلېت: «سۇ يوق» دېگىنى ئېسىدە، قالغىنىنى بىلمەيدۇ، شۇن ئۇيقۇغا كەتكەندى.

ھازىر سەھەر ۋاقتى، جاھان تىنچ ۋە سۈرلۈك، ئەتراپ يېشىلچىلىق، قۇياش ئالتۇن نۇرىنى يەر يۈزىگە سېپىپ تۇرۇپتۇ. ئەتراپتا بىرمۇ ئەسكەر كۆرۈنمەيدۇ. سىكارلېت قورسىقىنىڭ ئاچقانلىقىنى، ئۇسسۇغانلىقىنى ھېس قىلدى. پۈتۈن بەدىنى ئاغرىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئۆزىگە ھەيران ئىدى: سىكارلېت ئوخشاش مامۇق تۆشەكلەردە ئۇخلاپ چوڭ بولغان قىز ئىدى، بۈگۈن قانداق

بولۇپ قاتتىق ياغاچنىڭ ئۈستىدە يېتىپ ئۇخلاپ قالدى.
ئۇ قوياشتىن كۆزىنى توسۇپ تۇرۇپ، ئۈشتۈمۈت مېلانىيەنى
كۆرۈپلا قورققىنىدىن چىرايىدا قان قالمىدى. مېلانىيە مىدىر -
سىدىر قىلماي، تىنىقىمۇ يوق، ئۆلگەن ئادەمدەك تۈپتۈز ياتاتتى،
چىرايى ئاقىرىپ كەتكەنىدى. نۇرغۇن ئازابلارنى تارتقان چىرايى
بەئەينى قېرى موماينىڭ چىرايىغا ئوخشاپ قالغانىدى. چۈۋۈلۈپ
كەتكەن قاپقارا چاچلىرى يۈزى ئۈستىدە يېيىلىپ تۇراتتى. بىر
چاغدا ئۇنىڭ بوش تىنىۋاتقانلىقىنى بايقاپ خاتىرجەم بولدى.
سىكارلېت قولىنى چېكىسىگە قويۇپ ئەتراپقا قارىدى. ئۇلار
بىر ئائىلىنىڭ ئالدى قورۇسىدىكى بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئاستىدا
ئۇخلاپ قالغانىدى. ئالدىدىكى شېغىل ياتقۇزۇلغان يالغۇز ئاياغ
يول ئىككى تەرىپى دەرەخلىك چوڭ يولغا تۇتاشتى. سىكارلېت
شۇنىڭغا قاراپ بۇ يەرنىڭ ماللورى كەنتى ئىكەنلىكىنى بىلدى.
«ماللورىغا كېلىپ قاپتىمىزغۇ!» خۇشاللىقىدا سىكارلېتنىڭ
يۈرىكى قاتتىق سېلىپ كەتتى. ئەمدى بۇ يەردىن ياردەمگە
دوستلارنى تاپقىلى بولاتتى.

لېكىن، پۈتۈن قورۇقنى گۆرىستان جىمجىتلىقى باسقان،
ئەتراپتىكى ئوت - چۆپلەر ئاتلار ۋە ئادەملەرنىڭ پۇتلىرى
ئاستىدا چېيىلىنىپ توپا چىقىپ كەتكەنىدى. سىكارلېت ئۆيلەرگە
قارىدى. ئۇنىڭغا تونۇش قەدىمكى پاسوندا سېلىنغان بالمخانلىق
ئۆيلەر كۆيۈپ قارىداپ، تاملىرى ۋە ئېگىز تۇرخۇنلۇقلارلا قاپتۇ.
سىكارلېت ئىختىيارسىز شۈركۈنۈپ كەتتى. ئۇ تارانمۇ
مۇشۇنداق ۋەيرانە، سۈرلۈك قىياپەتتە كۆرەرمۇ؟

«ھازىرچە بۇ ئىشلارنى ئويلىماي، - دېدى ئۇ ئۆزىگە ئۆزى
ئىتتىكىلا، - ئويلاۋەرسەم تېخىمۇ قورقۇنچ ئىچىدە قالمىمەن.»
ئەمما، ئويلىماسلىق ئۇنىڭ ئىختىيارىدا ئەمەس ئىدى، ھېلىدىن -
ھېلىغا تاراننىڭ خارابە ھالىتى كۆز ئالدىغا كېلىۋېلىپ يۈرىكى
قاتتىق سالاتتى: «ئۆيگە قايت! چاپسان ماڭ! چاپسان!» دەپ نىدا
قىلاتتى.

ئۇلار ئۆيگە قاراپ دەرھال يولغا چىقىشى كېرەك. ئەمما،
ئاۋۋال قورساقلىرىغا ئازراق بىر نەرسە يەۋالمىسا، سۇ
ئىچىۋالمىسا بولمايدۇ - دە. بولۇپمۇ ئۇلارنى ئۇسسۇزلۇق بەكرەك
قىيناپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ پىرسىسىنى ئويغاتتى. ئۇ بېشىنى
كۆتۈرۈپ ئەتراپقا قاراپ قويۇپ:

— سىكارلېت خانقىز، مەن تېخى ئۆزۈمنى جەننەتكە كىرىپ
بولدۇم، ئەمدى مەڭگۈ ئويغانمايمەن، دەپ ئويلىغانىدىم، — دېدى.
— سەن تېخى ئۇ يەردىن خېلى يىراق، — سىكارلېت
سۆزلەۋېتىپ، چۇۋۇلۇپ كەتكەن چاچلىرىنى قوللىرى بىلەن
كەينىگە تاراپ قويدى. ئۇنىڭ يۈزى ھۆل، بەدىنى چىلىق -
چىلىق تەر ئىدى. ئۆزىگە ھەممە يېرىنى مەينەتچىلىك بېسىپ
پۇراپ كېتىۋاتقاندا كەيلىنىپ كېتىۋاتاتتى. كىيىملىرى بىلەنلا
ياتقاچقا، ھەممە يېرى پۈرلىشىپ شۇنچىلىك سەتلىشىپ
كەتكەنىدى. ئۇ ئۆمرىدە بۈگۈنكىدەك چارچىغان ئەمەس ئىدى،
ھەممە يېرى ئاغرىپ خۇددى ئۆزىنىڭ ئەمەستەك بىلىنىپ
كېتىۋاتتى. ئاخشامقى ھارغىنلىق ئۇنى ھازىرغىچە قىيناپ
مىدىر قىلدۇرمايۋاتاتتى.

ئۇ ئېڭىشىپ مېلاننىگە قارىدى، ئۇ قارا كۆزلىرىنى خېلى
بۇرۇنلا ئېچىۋالغانىدى. ئۇ كۆزلىرى غەلىتىلا، خۇددى ئوتنىڭ
تەپتىدە قالغاندەك پارقراپ تۇراتتى، ئاستى تەرەپتە خېلىلا
چوڭقۇر كۆك بار ئىدى. ئۇ گەز باغلاپ كەتكەن لەۋلىرىنى ئاران
ئەستە مىدىرلىتىپ: «سۇ!» دېدى.

— ئورنۇڭدىن تۇر، پىرسىسى، — دېدى سىكارلېت بۇيرۇق
قىلىپ، — قۇدۇققا بېرىپ ئازراق سۇ تارتىپ كېلەيلى.

— بىراق، سىكارلېت خانقىز، ئۇ يەردە چوقۇم جىن بار.
بىرەرسى ئۆلۈپ قالغانمۇ تېخى.

— ھارۋىدىن چاپسان چۈشمەيدىغان بولساڭ ھازىرلا جېنىڭنى
ئالمەن! — سىكارلېت ئاستا ھارۋىدىن چۈشتى. ئۇنىڭ
پىرسىسى بىلەن دە - تالاش قىلىدىغانغا ھەپسىلىسى يوق ئىدى.

بىردىنلا ئات يادىغا كېلىپ قالدى. بۇ چاغقىچە ئۆلۈپ قالدىمۇ تېخى. ئاخشام ئۇنى ھارۋىدىن چىقىرىۋاتقاندىلا ئۆلەي دەپ قالغانىدى. ئۇ دەرىۋ ھارۋىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ ئاتنىڭ يېنىغا باردى. ئەگەر ئات ئۆلۈپ قالىدىغان بولسا، ئۇ چوقۇم خۇدانى قارغاپ ئاندىن ئۆزى ئۆلۈپ قالاتتى. «ئىنجىل» دا بىرسىنىڭ خۇدانى قارغاپ، كەينىدىنلا ئۆزى ئۆلۈپ قالىدىغان بىر ۋەقە سۆزلىنىدۇ، شۇنىڭغا ئوخشاش، ئۇمۇ ئۆزىنى شۇنداق ئويلاپ قالدى. سىكارلېت ئۇ ئادەمنىڭ شۇ چاغدىكى روھىي ھالىتىنىڭ قانداق بولغانلىقىنى مانا ئەمدى تولۇقى بىلەن ھېس قىلىۋاتاتتى. خۇداغا شۈكۈر، ئات تىرىك ئىكەن، تېخىچە ئېغىر تىنىپ تۇرۇپتۇ. كۆزلىرى يېرىم يۇمۇق، ئەمما ھايات. ئۇنىڭغا ئازراق سۇ بەرسە جانلىنىپ قېلىشى مۇمكىن.

پىرسىسى زورغا ھارۋىدىن چۈشۈپ سىكارلېتنىڭ كەينىدىن قۇدۇق ئىزدەپ ماڭدى، كېتىۋېتىپ ئەتراپىغا تىنماي قارايتتى. خارابىلىكىنىڭ كەينىدە قاتار سېلىنغان قۇللارنىڭ ئۆيلىرى تۇراتتى، ئەتراپ جىمجىت، بىرمۇ ئادەم يوق ئىدى. ئۇلار شۇ يەردىن بىر قۇدۇق تاپتى. ئارغامچىغا باغلاقلق چېلەك قۇدۇقتا ساڭگىلاقلق تۇراتتى. پىرسىسى ئىككىسى مىڭ تەستە قۇدۇقتىن بىر چېلەك سۇنى تارتىپ چىقتى. سىكارلېت سۈپسۈزۈك قۇدۇق سۈيىنى كۆرۈپ، ئۆزىنى باسالماي گۈپۈلدەتىپ ئىچىشكە باشلىدى، ئالدىراپ ئىچىپ كىيىملىرى سۇدا ھۆل بولۇپ كەتتى.

ئۇ سۇنى ئىچىپ قانمايتتى، پىرسىسى تاقەتسىزلىنىپ: — ئەمدى بولدى، سىكارلېت خاتىرىز. مەنمۇ ئىچىۋالاي، — دېگەندىلا، ئاندىن باشقىلارنىڭمۇ سۇغا تەشنا بولۇپ تۇرغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى.

— چېلەكنى ئارغامچىدىن يېشىپ ئۇلارغا ئېلىپ بارايلى، ئۇلار قېنىۋالغاندىن كېيىن ئاتقا بېرىمىز. مېلانىيەنىڭ بالا ئېمىتىدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالدۇڭمۇ؟ بولمىسا بالا ئاچتىن

ئۆلدۈ.

— بىراق، سىكارلېت خانقىز. مېلانىيە خېنىمنىڭ سۈتى يوق، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ بولمايدىغاندەك قىلىدۇ.

— سەن قانداق بىلىسەن؟

— ئۇنداق ئاياللارنى مەن كۆپ كۆرگەن.

— ئەمدى سەن ماڭا ھەممىنى بىلىدىغاندەك گەپ قىلما.

توغۇت تۇغدۇرۇشتىن ھېچنېمىنى بىلمەيدىغىنىڭنى ئاخشام بىلىدىم. چاپسان بول. مەن يەيدىغانغا بىر نەرسە تېپىپ كېلەي.

سىكارلېت نۇرغۇن ئىزدەپ ھېچنېمە تاپالماي، ئاخىرىدا

باغدىن ئازراق ئالما تېرىپ كەلدى. ئالمىلارنىمۇ ئەسكەرلەر

ئۈزۈپ تۈگەتكەنىدى. يەردىكىلىرىنىڭ يېرىمى دېگۈدەك سېسىپ

كەتكەنىدى. ياخشىلىرىنى تاللاپ يانچۇقىغا قاچىلاپ كەيتىگە

ياندى. قايتىپ كېلىۋاتقاندا ئايىغىغا ئۇششاق تاشلار كىرىپ

قىلىپ پۇتلىرىنى ئاغرىتىۋەتتى. نېمىشقا تۈنۈگۈن ئاخشام

قاتتىقراق ئاياغ كىيىۋالدى؟ نېمىشقا ئاپتاپ توسۇيدىغان

شىلەپىدىن ئېلىۋالدى؟ يەيدىغانغا ئازراق بولسىمۇ بىر نەرسە

ئېلىۋالمايتىغۇ؟ نېمىدېگەن دۆت ئۇ! بىراق، ئۇ چاغدا ئۇ بىزنى

رېت باتلىر مۇھاپىزەت قىلىپ ماڭىدۇ، دەپ ئويلىغان - دە.

رېت! ئۇ ئىختىيارسىز يەرگە بىرنى تۈكۈردى. بۇ ئىسىمنىڭ

ئۆزىمۇ شۇنچىلىك سېسىق - ھە! سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭغا بولغان

نەپرەتى شۇنچىلىك قاتتىق! ئۇ نېمىدېگەن يۈزسىز ئادەم!

بىراق، ئۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى سۆيۈشگە يول قويدىغۇ... تېخى

خۇشالمۇ بولدى. راست، سىكارلېت تۈنۈگۈن ئاخشام ساراڭلىق

قىلدى. نېمىدېگەن نومۇسىز ئادەم ئۇ.

سىكارلېت ئالمىلارنىڭ بىر قىسمىنى ئۇلارغا بېرىپ،

قالغىنىنى ھارۋىنىڭ ئىچىگە تاشلاپ قويدى. ئات ئورنىدىن

تۇرغانىدى، سۇ ئىچكەن بولسىمۇ ئەھۋالدا چوڭ ئۆزگىرىش يوق

ئىدى. ئاپتاپتا ئاخشامقىدىنمۇ بەتتەر كۆرۈنەتتى. سىكارلېت

ئۇنى ھارۋىغا قوشۇۋاتقاندا، ئۇ يەر - بۇ يېرىنى ناھايىتى ئاۋايلاپ

تۇراتتى. يۈگەن سېلىۋاتقاندا ئۇ ئاتنىڭ بىر مۇ چىشىنىڭ يوقلۇقىنى كۆردى. ھامىنى ئوغرىلىغاندىكىن، رېت نېمىشقا تۈزۈكرەك ئاتنى ئوغرىلىمىغان بولغىدى؟

سىكارلېت ھارۋىنىڭ ئالدىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ، چىۋىق بىلەن ئاتنىڭ دۈمبىسىگە بوش ئۇرۇپ قويۇۋىدى. ئات ئاران تەستە ئورنىدىن قوزغالدى، لېكىن قەدىمى تولىمۇ ئاستا ئىدى. ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن سىكارلېتمۇ ماڭغان بولسا ئۇنىڭدىن تېزرەك ماڭغان بولاتتى. مېلانىيە، ۋاد، پىرسسىي ھەم بوۋاق بولمىغان بولسا، سىكارلېت ئۆزى يالغۇز پىيادە مېڭىپ بولسىمۇ تاراغا، ئاپسىنىڭ قېشىغا بېرىۋالغان بولاتتى.

تاراغا يەنە ئون بەش ئىنگىلىز مىلى ئارىلىق بار ئىدى، ئەمما ئات مۇشۇ مېڭىشى بىلەن ماڭدىغان بولسا، ئۇ يەرگە توپتوغرا بىر كۈندە يېتىپ بارغىلى بولاتتى. يەنە نۇرغۇن يول يۈرگەندە، تارا بىلەن ئاپسى ئامان - ئېسەنمۇ يوق، ئاندىن بىلەتتى، يەنە نۇرغۇن سائەتلەردىن كېيىن، 9 - ئاينىڭ ئاپتېيدا قىلىنغان بۇ سەپەر ئاياغلىشاتتى.

سىكارلېت كەينىگە قايرىلىپ مېلانىيەگە قاراپ قويدى. ئۇ كۈننىڭ ئۇرىدا كۆزلىرىنى چىڭ يۇمۇپ ياتاتتى. سىكارلېت بېشىدىكى شىلەپسىنى پىرسسىيگە تاشلاپ بېرىپ:

— بۇنى ئۇنىڭ يۈزىگە يېپىپ قوي، بولمىسا كۆزلىرىنى ئاپتاپ چىقىپ كېتىدۇ، — دېدى.

ئەمدى ئۇنىڭ يۈزى ھېچقانداق مۇداپىئە يوق ئاپتاپتا قالدى. «كۈن پاتقۇچە يۈزلىرىمگە ئۇششاق بىر نېمىلەر ئۆرلەپ كېتىدىغان بولدى - دە» دەپ ئويلىدى ئۇ ئىچىدە.

ئۇ بۈگۈنكىچە پېشىغا شىلەپە كىيمەي، دۈمبىسىگە ياغلىق ئارتماي ئاپتاپقا چىقىپ باقمىغانىدى، بىر جۈپ ئاپپاق قوللىرىمۇ ئارغامچا دېگەندەك نەرسىلەرنى تۇتۇپ كۆرمىگەن. ئەمدى ھازىر ئاپتاپنىڭ كۈچلۈك تەپتىدە كېسەلچان ئاتنى ھەيدەپ كېتىۋاتىدۇ، قورسىقى ئاچ، بەدىنى گۈپۈلدەپ تەر پۇراپ تۇرىدۇ.

بىر نەچچە ھەپتىنىڭ ئالدىدا ئۇ شۇنچىلىك خاتىرجەم، راھەتتە ئىدى. ھەممىلا ئادەم ئۇ چاغدا ئاتلانتانى دۈشمەن بىمىرەلمەيدۇ، جورجىيەگىمۇ دۈشمەن بېسىپ كىرەلمەيدۇ دەپ ئويلايتتى ... ئۇ ئىشلار خۇددى تۈنۈگۈنكى ئىشلاردەكلا تۇرۇپتۇ. تۆت ئاينىڭ ئالدىدا جەنۇبىي شىمال تەرەپتە كۆرۈنگەن كىچىككىنە بىر پارچە بۇلۇت ناھايىتى تېزلا بوران پەيدا قىلىپ، سىكارلېتنىڭ پۈتۈن دۇنياسىنى ئۇچۇرۇپ كەتتى، ئۆزىنىمۇ ئۇ ھىماتخانىدىن ئۇچۇرۇپ چىقىپ بۇ قاقاسلىققا ئەكىلىپ تاشلىدى.

تارا تىنچ - ئامانمىدۇ؟ ياكى جورجىيەدىن كۆتۈرۈلگەن ئۇ مۇدەھىش بوران ئۈنۈمۈ ۋەيران قىلىۋەتكەنمىدۇ؟
سىكارلېت ئاتنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، چىۋىق بىلەن ساغرىسىغا توختىماي ئۇرۇشقا باشلىدى. ھارۋا ئەگرى - بۈگرى كاتاك يولدا خۇددى مەست ئادەمدەك چايقىلىپ، ئۇلارنى تېخىمۇ قاتتىق سىلكىگىلى تۇردى.

ھاۋا تىنچىق ئىدى. پېتىپ كېتىۋاتقان قۇياش دەل - دەرەخلەر ۋە ئېتىزلىقلارغا ئاخىرقى نۇرىنى سېپىپ تۇراتتى. ئەتراپ شۇنچىلىك جىمجىت، ياخشىلىقتىن دېرەك بەرمەيدىغان بۇ جىمجىتلىق سىكارلېتنىڭ يۈرىكىگە قورقۇنۇچ سېلىپ تۇرۇۋاتاتتى. بېسىپ ئۆتكەن يەرلەردىكى ۋەيران بولۇپ كەتكەن ئادەمزاتسىز ئۆيلەر، خۇددى قاراۋۇللارغا ئوخشاش چوقچىيىپ تۇرغان ۋەيرانە تۇرخۇنلار ئۇنىڭ قورقۇنچىنى تېخىمۇ ئاشۇراتتى. تۈنۈگۈن ئاخشامدىن ھازىرغىچە ئۇلار تىرىك بىر ئادەم ياكى ھايۋان ئۇچرىتىپ باقمىدى. ئەمما، ئادەملەرنىڭ جەسەتلىرى، ھايۋانلارنىڭ ئۆلۈكلىرىنى ماڭدامدا بىر ئۇچراتقىلى بولاتتى. قۇشلارنىڭ، ھايۋانلارنىڭ ئاۋازلىرىنىمۇ ئاڭلىغىلى بولمايتتى، شامالمۇ يوق ئىدى. ئاستا كېتىۋاتقان ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى بىلەن بوۋاقنىڭ يىغىسىلا ئەتراپنىڭ جىمجىتلىقىنى بۇزۇپ تۇراتتى.

يېزىلار خۇددى قورقۇنچلۇق بىر سېھىر ئىچىدە ياتقان دەك

كۆرۈنەتتى. سىكارلېت ئۇنى ئۆزىگە تونۇش ئانىنىڭ ئوماق چىرايىغا ئوخشاتتى. ئۇ شۇنچىلىك گۈزەل ئىدى، ئۆلۈم ئازابىنى يەتكۈچە تارتىپ ئاندىن جىمىپ كەتكەن چىرايغا ئوخشايتتى. بۇ تونۇش ئورمانلىقلاردا چوقۇم ئەرۋاھلار بار. جونېسبورودىكى جەڭدە ئۆلگەن ئادەملەرمۇ ئاز ئەمەستۇ. ئۇلار مۇشۇ ئورمانلىقتا، دەرەخلەرنىڭ ئارىلىرىدىن قۇياش نۇرى چۈشۈپ تۇرغان يەرلەردە، مەيلى ئۆز، مەيلى دۈشمەن بولسۇن، ھەممىسىنىڭ پۈتۈن بەدىنى قانغا مېلىنگەن، كۆزلىرى قانغا تولغان، ئۇلار ئاشۇ قورقۇنچلۇق كۆزلىرى بىلەن سىكارلېتقا قاراپ تۇرۇۋاتقان بولۇشىمۇ مۇمكىن.

«ئاپا! ئاپا!» ئۇ بوش ئاۋازدا نالە قىلدى. ئۇ بۇ مۈشكۈلچىلىكلەرنى يېڭىپ ئېلىپنىڭ يېنىغا بېرىۋالسا قانداق ياخشى بولاتتى. خۇدانىڭ ھىممىتى بىلەن تارا ئامان - ئېسەن بولۇپ، سىكارلېت دەرەخلىك يول بىلەن ھارۋىنى ھەيدەپ تاراغا كىرىپ بارسا، ئاپىسىنىڭ مېھرىبان چىرايىنى كۆرسە، يۇمشاق، چېۋەر، بارلىق پامانلىقلارنى يوق قىلىۋېتەلەيدىغان قوللىرىنى يەنە بىر قېتىم سىلىسا، ئېتەكلىرىنى كۆزلىرىگە سۈرتۈپ ئۇنىڭغا ئورنىلىۋالسا، دۇنيادا بۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق بەخت بولامدۇ. ئاپىسى قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى بىلىدۇ، مېلانىيە بىلەن بوۋاق ئۇنىڭ قولىغا ئۆتسىلا ھايات قالىدۇ. ئۇ بارلىق قورقۇنچلۇق نەرسىلەرنى خاتىرجەم تۇرۇپ قوغلىۋېتەلەيدۇ. لېكىن، ئاپىسى ئاغرىق، سەكراتتا ياتقان بولۇشىمۇ مۇمكىن.

سىكارلېت ئاتقا يەنە بىر قامچا سالدى. ئۇلار تېزىرەك مېڭىشلىرى كېرەك. ئۇلار ئىسسىقتا بۇ توڭمەس يولنى توپتوغرا بىر كۈن ماڭدى. قاراڭغۇ چۈشۈپ قېلىۋاتاتتى، ئىتتىكرەك ماڭمىسا يەنە دالادا قېلىشى مۇمكىن ئىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ قاپىرىپ كەتكەن قوللىرىدىكى بوجىنى تېخىمۇ قاتتىق سىلكىپ ئاتنى غەزەپ بىلەن ئۇرۇشقا باشلىدى. ھەر قېتىم ئۇرغاندا ئۆزىنىڭ بىلىكى خۇددى لازا سېپىۋەتكەندەك قاتتىق

ئاغرىپ كېتەتتى.

ئۇ تاراغا، ئاپسىنىڭ ئىسسىق قوينىغا تېزرەك يېتىۋالسىلا بولاتتى، شۇ چاغدا زىممىسىدىكى ئۆزىنىڭ يېشىغا مۇناسىپ بولمىغان ئېغىر يۈكتىن قۇتۇلۇپ قالاتتى. ئۆلەر ھالەتتە ياتقان بۇ ئايال، تېز ئاجىزلىشىپ كېتىۋاتقان بوۋاق، قورقۇپ جېنى چىقىۋاتقان ئۇ نېگىر قىز ئۇنىڭدىن كۈچ - مەدەت، يول تىلەيتتى، ئۇنىڭ تىك تۇرغان قەدىدىن كۈچ - قۇدرەت تاپاتتى. ئەمما، ئۇ كۈچ - قۇۋۋەت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا تولۇق ئەمەس، ئاللىبۇرۇن ئىشلىتىلىپ بولۇنغانىدى.

ئاتنىڭ ئەمدى تاياق - توقماقلارغا ئىنكاس قايتۇرىدىغان مادارى يوق، ئۆرە تۇرۇپ مېڭىپ بېرىۋاتقىنىلا قالغانىدى، بەزىدە كىچىككىنە تاشلارغىمۇ پۈتلىشىپ مۇدۈرۈپ كېتەتتى. شۇنداقتىمۇ، ئەمدىلا قاراڭغۇ چۈشۈشكە باشلىغاندا، ئۇلار ئاخىرقى مۇساپىنى بېسىپ تاراغا بىر ئىنگىلىز مىلى قالغان چوڭ يولغا يېتىپ كەلدى.

قاشالار قارا كۆرۈنەر كۆرۈنۈشكە باشلىدى. بۇ ماكلىنتوشنىڭ زېمىنىغا يېتىپ كەلگەنلىكنىڭ بەلگىسى ئىدى. يەنە غازراق ماڭغاندىن كېيىن بىر كاۋچۇكزارلىققا كېلىپ سىكارلېت ئاتنى توختاتتى. بۇ يول ئانگۇس ماكلىنتوشنىڭ تۇرار جايىغا تۇتىشاتتى. ئۇ يەر قاپقاراڭغۇ، ئۆيلەر ياكى لاپاسلاردا چىراغ يورۇقلىرىمۇ يوق. سىكارلېت ئۇ يەرگە تازا سىنچىلاپ قاراپ، ئەتىگەندىن بېرى كۆرۈپ كۆزلىرى ئادەتلىنىپ كەتكەن مەنزىرىنى كۆردى. ئۆيلەر ۋەيرانە، ئىشىك - دېرىزىلىرىنىڭ ئورنى خۇددى كۆزىنى ئويۇۋالغان ئادەمنىڭ كۆزلىرىدەك يوغان كامار.

— ۋەي! — ئۇ جېنىنىڭ بېرىچە ۋارقىرىدى، — ۋەي!
پىرىسىي قورقۇپ ئۇنىڭغا مەھكەم ئېسىلىۋالدى، سىكارلېت
ئۇنىڭ كۆزلىرىنىڭ ئېتىلىپ چىقىپ كېتىدىغانىدەك يوغىناپ
كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

— توۋلىمىسىڭىزچۇ، سىكارلېت خانقىز ! ئۆتۈنۈپ قالاي،
توۋلىماڭە ! — ئۇنىڭ ئاۋازى بوش ھەم تىترەپ تۇراتتى، — كىم
بىلىدۇ، ئۇ تەرەپتىن نېمە سادا كېلىدۇ.

«ۋاي خۇدايىم، — سىكارلېت ئويلىدى، ئىختىيارسىز
تىترەپمۇ كەتتى، — ۋاي خۇدايىمەي، ئۇمۇ راست دەيدۇ، باشقا
بىر ئاۋازلار ئاڭلىنىپ قالمىسۇن يەنە.»

ئۇ بوجىنى سىلكىدى، ئات يەنە قوزغالدى، ماكىلىنتوشنىڭ
ئۆيىنى كۆرۈپ ئۇنىڭ ئاخىرقى ئۈمىدلىرىمۇ كۆپۈككە ئايلاندى.
ئۇ ئۆيىلەر كۆيۈپ كۈلگە ئايلانغان، ئىچىدە بىرمۇ ئادىمى
قالمىغانىدى. بۇ يەر تاراغا يېرىم ئىنگىلىز مىلى كېلەتتى، مۇشۇ
يولنىڭ ئۇ بېشى تارا ئىدى. تارامۇ چوقۇم خانىۋەيران بولۇپ
كەتتى. ئۇ ئۇ يەردە كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن خىشلىق تاملارنىلا
كۆرىدۇ. ئېلىپن، گېرالدى، ئىككى سىڭلىسى، نېگىر ئانىسى،
نېگىر قۇللار، ھەممىسى يوق. ئۇلارنىڭ نەلەرگە كەتكەنلىكىنى
بىر خۇدا بىلىدۇ.

ئۇ نېمىشقا بۇنچىلا ئەخمەقلىق قىلدى، ئەھۋاللارنى بىلىپ
تۇرۇپ، بۇ بىر ھارۋا ئادەمنى ئېلىپ بۇ يەرگە نېمىشقا كېلىدۇ؟
ئۇلار ئاتلانتادىلا ئۆلۈپ تۈگىسە بولمامدۇ؟ ئاپتاپتا كۆيۈپ،
كېچە - كۈندۈز جاپا تارتىپ، ئۇ ۋەيرانە يەرگە ئۆلگىلى كەلدىمۇ؟
بىراق، ئاشلىي مېلانىيەگە قاراپ قويۇشنى ئۇنىڭغا
تاپشۇرغان. ئاھ، گۈزەل ھەم قايغۇلۇق ئاشۇ بىر كۈن. شۇ كۈنى
ئاشلىي مەڭگۈلۈككە كېتىۋېتىپ ئۇنىڭ بىلەن سۆيۈپ
خوشلاشقان، «ئۇنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالمىسىز، شۇنداققۇ؟ ماڭا
ماقۇل جاۋاب بېرىڭ!» دېگەن، سىكارلېت ماقۇل بولغان. ئۇ
نېمىشقا ئۇنىڭغا ۋەدە بېرىدۇ؟ ئاشلىي ئۆلۈپ، ئىككى دەردكە تەڭ
قالدىغان بۇ ۋەدىنى ئۇنىڭغا بەرمىسە بولمامتى؟ شۇ تۇرقىدا
چارچاپ تۇرۇۋاتسىمۇ مېلانىيەگە، ئاسلاندىكە مياڭلاپ
جىمجىتلىقنى بۇزۇپ تۇرۇۋاتقان ئۇ بوۋاققا ئىچ - ئىچىدىن
ئۆچلۈك قىلىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ ئاۋازى بارغانسېرى

ئاجىزلاۋاتاتتى، لېكىن، ئۇ ۋەدىنى بېرىپ بولغان، شۇڭا ئۇلار ئۇنىڭغا مەنسۇپ، خۇددى پىرسىسى بىلەن ۋادقا ئوخشاش. شۇ تۈپەيلى، بەدىنىدە ئازراق بولسىمۇ ماغدۇرى ياكى تىنىقلا بولىدىكەن، ئۇلار ئۈچۈن تىرىشىپ - تىرىشىدۇ، ئېلىشىدۇ. ئەسلىدە ئۇ مېلانىيەنى ئاتلانتادا دوختۇرخانىدا ياتقۇزۇپ قويۇپ ئۇنىڭ بىلەن كارى بولمىسىمۇ بولۇپەرەتتى. لېكىن، شۇنداقلا قىلىدىغان بولسا، مەيلى بۇ دۇنيادا ياكى ئۇ دۇنيادا بولسۇن، ئاشلىپنىڭ يۈزىگە مەڭگۈ قارىيالمىتتى، ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ ئۇنىڭ خوتۇنى بىلەن ئوغلىنى نامەلۇم ئادەملەرنىڭ ئارىسىغا تاشلاپ قويۇپ، ئۆلۈك - تىرىكلىكى بىلەن كارى بولمىغانلىقىنى دەپ بېرىلمەيتتى.

ئاھ، ئاشلىپى! بۈگۈن ئاخشام سىكارلېت سېنىڭ خوتۇنىڭ بىلەن ئوغلۇڭنى قاراڭغۇ يوللار بىلەن ئېلىپ كېتىۋاتقاندا، سەن نەلەردە يۈرۈۋاتقانسەن؟ سەن تىرىكمۇ؟ تۈرمىدە يېتىپ تۇرۇپ ئونى ئويلارسەنمۇ؟ ياكى سەن چېچەك چىقىپ ئۆلۈپ كېتىپ، سانسىزلىغان جەنۇبلۇق ئوقىتسىپ - ئەسكەرلەر بىلەن بىللە نامەلۇم بىر يەرلەردىكى قەبرىستانلىقلاردا چىرىپ ياتقانسەنمۇ؟

بىردىنلا سىكارلېتنىڭ ئېرۋىلىرى جىددىيلىشىپ كەتتى، چاتقاللىقنىڭ ئىچىدىن بىر نەرسىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ قالغانىدى. پىرسىسى سەت چىرقىراپ ئۆزىنى ھارۋىنىڭ ئىچىگە ئاتتى. بوۋاق ئاستىدا قالغانىدى. مېلانىيە ھالسىز قوللىرىنى سوزۇپ بوۋىقىنى ئىزدىدى، ۋاد قوللىرى بىلەن كۆزلىرىنى مەھكەم ئېتىۋېلىپ تىترەپ كېتىۋاتاتتى، ئەمما قاتتىق قورقۇپ كەتكەچكە، ئونى چىقىرىپ يىغلىيالمىۋاتاتتى. بىر ئازدىن كېيىن ئۇلارنىڭ يېنىدىكى چاتقاللىق شاراقشىپ كالىنىڭ مۇرىگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

— ھە، ئەسلىدە كالا ئىكەن - دە، — سىكارلېت شۇندىلا يېنىك تىندى، ئەمما ئاۋازى يەنىلا تەبىئىي ئەمەس ئىدى، — بولدى، بېشىڭنى كۆتۈر، پىرسىسى، بوۋاقنى بېسىۋالدىڭ، ساڭا

قاراپ مېلانىيە بىلەن ۋادىمۇ قورقۇپ كەتتى.

— ئۇ جىن! — پىرىسسېي بېشىنى كۆتۈرمەي تېخىمۇ بەكرەك تۈگۈلۈپ كەتتى.

سىكارلېت كەينىگە بۇرىلىپ، قولىدىكى تاياق بىلەن پىرىسسېينىڭ دۈمبىسىگە بىرنى سالىدى. ئۇ ھەددىدىن زىيادە چارچاپ كەتكەچكە ھەم قاتتىق قورقۇپ تۇرۇۋاتقاچقا، باشقىلاردا كۆرۈلىدىغان شۇنچىلىك ئاجىزلىققا زادىلا يول قويغۇسى كەلمەيتتى.

— ئورنۇڭدىن تۇر، كالۋا! — دېدى ئۇ، — بولمىسا تاياق سۈنۈپ كەتكۈچە دۈمبا يايىسەن.

پىرىسسېي بېشىنى كۆتۈرۈپ، راست دېگەندەك، بىر تاغىل كالىنىڭ ئۆزلىرىگە قاراپ كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. كالا خۇددى دەردى باردەك ئۇلارغا قاراپ يەنە مۆرەپ قويدى.

— بۇ كالىنىڭ بىر يېرى ئاغرىۋاتقان ئوخشىمامدۇ، مۆرىشى ئادەتتىكى كالىلارنىڭ مۆرىشىگە ئوخشىماي تۇرىدۇ.

— مېنىڭ بىلىشىمچە، بۇ كالىنىڭ يېلىنى چىڭقىلىپ كېتىپ، بىرسى كېلىپ سېغىۋالسا بوپتىكەن دەۋاتىدۇ، — دېدى پىرىسسېي. ھازىر ئۇنىڭ يۈرىكى پۈتۈنلەي ئورنىغا چۈشكەنىدى، — ماكىلىنتوشلارنىڭ كالىسى بولسا كېرەك. نېگىرلار ئۇنى ئورمانلىققا ھەيدىۋەتكەن بولسا، شىماللىق ئالۋاستىلار كۆرمەي قالغان گەپ.

— بىز بۇ كالىنى ئېلىپ كېتەيلى، — دېدى سىكارلېت كەسكىنلا، — شۇ چاغدا بوۋاقتىڭ ئىچىدىغان سۈتمىدىن غەم قىلمايمىز.

— ئۇنى قانداق ئەكېتەلەيمىز، سىكارلېت خانقىز؟ ئۇنى ئېلىپ مېڭىش تەس. ئۇزاقتىن بېرى سېغىلمىغان بولسا تېخىمۇ ئامال قىلغىلى بولمايدۇ. يېلىنى يېرىلىپ كەتكەن بولسا شۇنىڭغا مۆرىگەنمىكەن.

— بۇ كالىنىڭ ئەھۋالىنى بەش قولىدەك بىلىدىكەنسىن،
ئەمەسە كۆڭلىكىڭنى سېلىپ يىرتىپ ئارغامچا قىلىپ، كالىنى
ھارۋىنىڭ كەينىگە باغلاپ قوي.

— سىكارلېت خانقىز، خەۋىرىڭىز بار، مېنىڭ پەقەت مۇشۇ
بىرلا كۆڭلىكىم قالدى. ئۇنىڭدا كالا باغلىسام كىيىدىغانغا
كۆڭلىكىم قالمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە كالا بىلەن ھەپىلىشىپ
باقمىغان، كالىنى كۆرسەم قورقىمەن.

سىكارلېت قولىدىكى تاياقنى يېنىغا قويۇپ كۆڭلىكىنى
قايرىدى. ئىچىدە ئېتىكىگە لەپلىمە تۇتقان چىرايلىق ھەم پۈتۈن
يەنە بىر كۆڭلىكى بار ئىدى. بۇنىڭ رەختىنى رېت باتلىپ
ئۇنىڭغا ئاتاپ ناسسۇدىن ئالغىچ كەلگەن، سىكارلېت توپتوغرا
بىر ھەپتە ئىشلەپ ئۇنى كۆڭلەك قىلىپ تىكىپ كىيىۋالغانىدى.
سىكارلېت ئۇ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىدىن بىر پارچە يىرتىپ بىر
تەرىپىنى چىشلەپ تۈرۈپ ئەشتى، ئارقىدىن يەنە يىرتىپ يەنە
ئەشتى، ئاخىرىدا ئەشكەنلىرىنى بىر - بىرىگە ئۇلاپ، پىششىق
بىر ئارغامچا قىلدى. ھېرىپ تەرلەپ كەتتى، قوللىرى قاپىرىپ
ھەتتا قانايىمۇ كەتتى.

— ئەمدى بۇنى كالىنىڭ مۇڭگۈزىگە باغلا، — دېدى ئۇ
پىرسىسىگە. لېكىن، پىرسىسى كالىنىڭ يېنىغا بارغىلى
پەقەتلا ئۈنمىدى.

— كالىدىن قورقىمەن، سىكارلېت خانقىز. ئۇنىڭ ئۈستىگە
ھويلا - ئاراننىڭ ئىشىنى قىلىدىغان قۇللاردىن ئەمەس ئىدىم،
ساپلا ئۆيىنىڭ ئىشلىرىنى قىلاتتىم.

— ھۇ دۆت قارىلاق! دادام سېنى سېتىۋېلىپ ئىنتايىن چوڭ
خانا قىلغان، — دېدى سىكارلېت بوش ئاۋازدا. ئۇ ھېرىپ
كەتكەچكە قاتتىق چېچىلىشقىمۇ مادارى يوق ئىدى، — ئەمما مەن
دادامغا ئوخشىمايمەن. بىلىكىمنى مىدىرلىتالىغۇدەكلا ماغدۇرۇم
بولسا دۈمبەڭدىن قامچامنى نېرى قىلمايمەن.

مەن ئۇنى «قارىلاق» دەپ تىللاۋاتىمەن، ئەمما ئاپام ئۇنداق

گەپنى ياخشى كۆرمەيتتى، دەپ ئويلاپ قالدى سىكارلېت.
پىرسسىي كۆزلىرىنى پىلدىرلىتىپ، ئاۋۋال غوجايىننىڭ
تۇرۇلۇپ تۇرغان چىرايىغا، ئاندىن مۆرەپ تۇرۇۋاتقان كالىغا
قارىدى، ئىككىسىنى سېلىشتۇرۇپ كۆرۈپ سىكارلېتنى بەكمۇ
قورقۇنچلۇق سەزمىدى بولغاي، ھارۋىنىڭ يان ياغىچىنى تۇتقان
يېتى مىدىر قىلماي ئولتۇرۇۋەردى.

ئاخىر بولماي سىكارلېت كۈيۈشۈپ كەتكەن پۇتلىرىنى يۆتكەپ
ھارۋىدىن تەستە پەسكە چۈشتى. قىمىرلىسىلا ھەممە يېرى
ئاغرىپ كېتەتتى. پىرسسىيلا ئەمەس، سىكارلېتمۇ كالىدىن
قورقاتتى، ئەڭ ياۋاش كالىمۇ ئۇنىڭغا شۇنچىلىك دەھشەتلىك
كۆرۈنەتتى. ئەمما، ھازىر ئۇنىڭ ئالدىدا ھەرقانچە ۋەھشىي ھايۋان
بولسىمۇ، تارتقان جاپالىرىنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ قورققۇدەك
ھېچنەمىسى يوق ئىدى. ھېلىمۇ ياخشى كالا ياۋاش ئىكەن، بىرەر
ئىنساننى تېپىش ئۈچۈن نۇرغۇن جاپا تارتقاچقىمۇ، لاتىدىن
ئەشكەن ئارغامچا بىلەن مۇڭگۈزىدىن باغلىغاندا پەقەتلا قارشىلىق
قىلمىدى. سىكارلېت ئارغامچىنىڭ يەنە بىر ئۇچىنى ھارۋىنىڭ
كەينىگە باغلاپ قويدى. ئاندىن ئورنىغا چىقىپ ئولتۇرماقچى
بولۇۋاتقاندا، بىردىنلا پۇت - قوللىرى بوشىشىپ، بېشى قېيىپ،
ئىتتىكلا ھارۋىنىڭ شوتىسىنى تۇتۇۋالدى، بولمىسا يىقىلىپ
چۈشەتتى.

مېلانىيە كۆزلىرىنى ئېچىپ سىكارلېتنىڭ ئۇ يەردە
تۇرغانلىقىنى كۆردى.
— سۆيۈملۈكۈم ... ئۆيگە يېتىپ كەلدۇقمۇ؟ — سورىدى ئۇ
زەئىپ ئاۋازدا.

ئۆي! سىكارلېت بۇ گەپنى ئاڭلاپ بىردىنلا كۆزلىرىگە ياش
ئالدى. ئۆي؟ مېلانىيە ئۆي دېگەننىڭ ئەمدى يوقلۇقىنى،
ئۆزلىرىنىڭ بۇ بورانلىق قاقاس دالادا يالغۇز، تايانچسىز
قالغانلىقىنى بىلمەيتتى.

— ياق تېخى، — ئۇ بوغۇلۇپ تۇرغان گېلىنى ئاران تەستە

ئىدارە قىلىپ مۇلايىم جاۋاب بەردى، — ئەمما، ئاز قالدۇق. بىر كالا تېپىۋالدۇق، بوۋاق ئىككىڭلار ئەمدى سۈت ئىچىدىغان بولدۇڭلار.

— بىچارە بوتىلىقم، — دېدى مېلانىيە بوش ئاھاڭدا. ئۇ بالىسىنىڭ بېشىنى سىلماقچى بولۇپ قولىنى سوزۇۋىدى، ماغدۇرسىز قوللىرى بالىنىڭ بېشىغا يېتىپ بارمايلا لاسسىدە چۈشۈپ كەتتى.

سىكارلېت جايغا چىقىپ ئولتۇرۇۋېلىش ئۈچۈن بەدىنىدىكى ھەممە كۈچنى ئىشلەتتى، لېكىن ئات مىدىرلىمىدى. سىكارلېت، خۇدا مېنىڭ بۇ رەھىمسىزلىكىمنى كەچۈرۈۋېتەر، دېگەن خىيال بىلەن ئاتنى قاتتىق ساۋىدى. ئىشقىلىپ، تاراغا ئۇزۇن قالمىدى، ئۇ يەرگە يېتىپ بارغاندىن كېيىن، ئات قانداق دەم ئالىمەن دېسە ئېلىۋالمىدۇ.

ئاخىر ئات قەدەملىرىنى ئاستا يۆتكىدى، ھارۋا ئورنىدىن قوزغالدى. كالا يەنە مۇرەپ كەتتى. ئۇنىڭ ئازابلىق مۇرەشلىرى سىكارلېتنىڭ نېرۋىسىنى جىددىيلەشتۈرۈپ، ئۇنى قويۇۋەتمەكچى بولدى. ئەگەر تارادا بىرمۇ ئادەم قالمىغان بولسا، بۇ كالىنىڭ ئۇلار ئۈچۈن نېمە ئەھمىيىتى بار؟ ئۇ ئۆزىمۇ كالا سېغىشنى بىلمەيدۇ، بىلگەن تەقدىردىمۇ يېلىنىنى تۇتقان ھامان ئۇنى تېپىشى مۇمكىن. ۋاي بوپتىلا، ئۇچراپ قاپتۇ، بېقىپ قويسۇن، ئەمدى ئۇنىڭ ئەتراپىدا نەرسىلەرمۇ ئانچە كۆپ بولمايدىغان ئوخشايدۇ.

ئۇلار ئاخىر بىر دۆڭنىڭ ئالدىغا كەلدى. سىكارلېتنىڭ ھاياجاندىن كۆزلىرى تورلىشىشقا باشلىدى، مۇشۇ دۆڭدىن ئۆتسىلا تاراغا چۈشەتتى. بىردىنلا ئۇنىڭ بېشىغا غەم چۈشتى... بۇ ئۆلەرمەن ئات بۇ دۆڭدىن قانداقمۇ چىقار؟ سىكارلېت كىچىك چاغلىرىدا بۇ دۆڭ ئۈنچىلىكىمۇ ئېگىز ئەمەس، ئادەتتىكىدە كالا كۆرۈنەتتى، چاپقۇر بايتالغا مىنىۋالسا بۇ دۆڭگە توختىماي چېپىپ چىقىپ كېتەتتى. ئەمما، ھازىر ئۇ ئىشلارغا تېخى ئۇزاق

بولمايلا بۇ دۆڭ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە شۇنچىلىك تىك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتىدۇ. روشەنكى، بۇ قېرى ئات بۇ ھارۋىنى ئۈستىدىكى ئادەملىرى بىلەن دۆڭگە سۆرەپ چىقالمايدۇ.

سىكارلېت ئېرەنچەكلىك بىلەن ئاستا پەسكە چۈشتى.

— پىرسسىي، پەسكە چۈش، — بۇيرۇق قىلدى ئۇ، —
ۋادنىمۇ ئېلىپ چۈش، ئۇنى كۆتۈرۈۋال ياكى ئۆزى ماڭسىمۇ بولىدۇ. بوۋاقنى مېلانىيە خانقىزنىڭ يېنىغا ياتقۇزۇپ قوي.

ۋاد قورقۇپ يەنە ۋارقىراپ يىغلىغىلى تۇردى، نېمىگە يىغلىغانلىقىنى بىلىپ بولمايتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ: «ھە ... ھە ... قورقۇۋاتىمەن!» دېگىنىنىلا ئاڭلىدى.

— سىكارلېت خانقىز، مەن ماڭالمىمەن، پۈتۈم قاپىرىپ كېتىپتۇ، ئايغىمۇ يىرتىلىپ كەتكەن، ۋاد ئىككىمىز ئانچە ئېغىر ئەمەسقۇ ...

— چۈش دېگەندىكىن چۈش، بولمىسا سۆرەپ چۈشۈرمەن. ئۇ چاغدا بۇ يەردە ئۆزۈڭ يالغۇز قالسىەن. مەن ھارۋىنى ھەيدەپ كېتىۋېرىمەن.

پىرسسىي ئىچىگە تىنىپ، خۇددى ھارۋىدىن چۈشىسىلا ئەتراپتىكى دەرەخلەر بىر يېرىنى ئىلىۋالدىغاندەك دەرەخلەرگە قورقۇپ قاراپ قويدى. شۇنداقتىمۇ، بوۋاقنى مېلانىيەنىڭ يېنىغا قويۇپ پەسكە چۈشتى، ئاندىن پۈتۈننىڭ ئۈچىدا دەسسەپ تۇرۇپ ۋادنى ھارۋىدىن ئالدى. ۋاد يىغلاپ پىرسسىيىگە مەھكەم چاپلىشىۋالدى.

— ئۇنى پەسلەت، يىغىسىغا چىدىمىدىم، — سىكارلېت شۇنداق دەپ ئاتنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ ئۇنى سۆرىدى، — ئوغۇل بالىدەك بول، ۋاد، يىغلىما. بولمىسا مەندىن تاياق يەيسەن.

خۇدا نېمىشقا ئادەملەرگە بالا بېرىدىغاندۇ؟ — ئۇ يوقىلاڭ خىياللارنى قىلغاچ ئاتنى سۆرەپ كېتىۋاتاتتى — ئۇلارنىڭ پوققا پايىدىسى يوق، يىغلاشنىلا بىلىدۇ. ئۇلارغا دائىم قارىمىسالاڭ بولمىغان، ھاردۇرۇپ ئادەمنىڭ ھالىنى قويمايدۇ. ۋاد بۇرنىنى

تارتىپ، پىرسسىيىنىڭ قولىنى تۇتقان پېتى مۇدۇرۇپ -
چۇقۇرۇپ مېڭىپ كېلىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ قورقۇپ
كېتىۋاتقان بىچارە بالىسىغا ئىچ ئاغرىتقۇدەكمۇ ھالى يوق ئىدى.
ئۇنى تۇغۇپتۇ، ئامال يوق. ئۇ نېمىشقىمۇ چارلېس بىلەن توي
قىلغان بولغىدى؟

— سىكارلېت خانقىز، — پىرسسىيى غوجايىنىنىڭ
بىلىكىدىن تۇتۇپ بوش پىچىرلىدى، — تاراغا ھەرگىز بارمايلى.
ئۇلار ھازىر ئۇ يەردە يوق، ھەممىسى كەتتى، ئۆلۈپ كەتكەن
بولۇشلىرىمۇ مۇمكىن... ئاپام بىلەن باشقا ھەممىسى.
سىكارلېتمۇ شۇ خىيالدا كېتىۋاتقان بولغاچقا، قاتتىق
ئاچچىقى كېلىپ ئۇنىڭ قولىنى سىلكىپ چۈشۈرۈۋەتتى.
— ئەمىسە ۋادىنى ماڭا بېرىپ ئۆزۈڭ مۇشۇ يەردە مېدىرلىماي
ئولتۇرۇپ قال.

— ياق، خانقىز، بولمايدۇ!

— ئەمىسە ئاغزىڭنى يۇم!

ئاننىڭ قەدىمى ئىنتايىن ئاستا ئىدى، ئاغزىدىن ئېقىۋاتقان
ئاق كۆپۈك بىلەن سېرىق سۇ سىكارلېتنىڭ قولىغا ئېقىپ
تۇرۇۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ ئېسىگە رېت باتلېر بىلەن ئېيتىشقان
بىر ناخشىنىڭ ئىككىر مىسراسى كېلىپ قالدى، قالغانلىرىنى
ئېسىگە ئالالمىدى.

قۇتۇلمىەن بۇ يۈكتىن پەقەت،
ئۆتكىنىدە يەنە بىرنەچچە كۈن.

«يەنە بىردەم مېڭىۋالساق، — ئۇ ئىچىدە ئۇ ناخشىنى قايتا -
قايتا ئېيتىشقا باشلىدى، — يەنە بىردەملا ماڭساق بۇ ئېغىر
يۈكتىن قۇتۇلاتتىم.»

ئۇلار ئاخىر دۆڭنىڭ ئۈستىگە چىقىۋالدى، ئالدى تەرەپتە
تاراننىڭ كاۋچۇكزارلىقى گۈگۈم قاراڭغۇلۇقىدا يېپىلىپ ياتاتتى.

سىكارلېت چىراغ نۇرلىرىنى ئىزدەپ ئۆيلەرگە تىكىلدى، لېكىن
ھېچقانداق بەردە يورۇق كۆرۈنمەيتتى.

«ئۇلارنىڭ ھەممىسى كەتكەن ئوخشىمامدۇ، — ئۇ خۇددى
يۈرىكىنى ئېغىر بىر نەرسە باسقاندەك قاتتىق بىئارام بولۇپ
كەتتى، — كېتىشىپتۇ!»

سىكارلېت ھارۋىنى ھارۋا يولىغا سالدى. ئىككى تەرەپ
بۈككىدە كاۋچۇك دەرەخلىرى بولغاچقا، ھارۋا خۇددى ئۇزۇن
كارىدوردا كېتىۋاتقاندەك كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت يولنىڭ ئۇ
چېتىدىن كۆزىنى ئۈزمەيتتى، ئاخىر ئۈنمۇ كۆردى. ئاھ، راست
كۆرۈۋاتامدىغاندۇ؟ چارچاپ كەتكەن كۆزلىرى ئۇنى
ئالدىمايۋاتقاندۇ — ھە؟ ئاھ، كۆز ئالدىدا تارا قورۇقىنىڭ ئاق
ئۆيلىرى تۇرۇپتۇ. ئۆي! ئۆي! چىرايلىق ئاپپاق تاملار، پەردىلەر
تەۋرىنىپ تۇرىدىغان دېرىزىلەر، كەڭرى كارىدور ... بۇ
نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا غۇۋا كۆرۈنۈۋاتامدۇ قانداق؟ ياكى
بولمىسا بۇ قاراڭغۇلۇق ماكلېنتوشنىڭ ئۆيىگە ئوخشاش
ۋەيرانلىقنى ئەتەي يېپىۋالغانمۇ؟

بۇ دەرەخلىك يول خۇددى بىرنەچچە ئىنگىلىز مىلى
ئارىلىقتەك شۇنچىلىك ئۇزۇن بىلىنىپ كېتىۋاتاتتى. ئاتنىڭ
قەدىمى بولسا شۇنچىلىك ئاستا. سىكارلېت يەنە سىنچىلاپ
قارىدى، ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىلىرى ساقىتەك قىلىدۇ. بۇ مۇمكىنمۇ؟ ...
بۇ مۇمكىنمۇ؟ ... ياق! مۇمكىن ئەمەس. ئۇرۇش رەھىمسىز،
تارادىكى بەش يۈز يىلغا چىدايدىغان بۇ ئاق ئۆيلەرگىمۇ شۇنداق.
ئۇرۇش تارانى ھەرگىز ئامان قويمايدۇ.

يولنىڭ ئاخىرى كۆرۈنۈشكە باشلىدى، سىكارلېت ئاتنى
تېخىمۇ كۈچەپ تارتاتتى. ئۇ ئاق ئاملار راستلا قاراڭغۇلۇق
ئىچىدىن كۆرۈنۈشكە باشلىدى، ئىس — تۈتەكلەر بىلەن
بۇلغىنىپمۇ كەتمەپتۇ. تارا ئامان قاپتۇ. ئاھ ئۆيۈم! ئۇ بوجىنى
تاشلىۋېتىپ، ئۇ تاملارنى سىلاپ باغرىغا باسقۇسى كېلىپ ئالدىغا
قاراپ يۈگۈردى. بىردىنلا قاراڭغۇلۇق ئىچىدە بىرسىنىڭ قارىسى

كۆرۈنگەندەك بولدى، ئالدىدىكى قورۇنىڭ پېشاۋىنىدا بىرسى تۇراتتى. تارا ئادەمزاتسىز ئەمەس، ئۆيدە ئادەم بار ئىكەن!

سىكارلېت توۋلىماقچى، تەنتەنە قىلماقچى بولۇپ ئاغزىنى ئاچتى، لېكىن گېپى گېلىدا قالدى: ئۆينىڭ ئىچى قاراڭغۇ، ھېچقانداق تىۋىش يوق ياكى ئادەملەرنىڭ مېڭىپ يۈرگەن قارىسىمۇ كۆرۈنمەيدۇ. بۇ نېمە ئىش؟ زادى نېمە ئىشتۇ؟ تارا ساق تۇرۇپتۇ، ئەمما ئەتراپى باشقا يېزىلاردىكىدەك ۋەھىملىك جىمجىتلىقتا. شۇ ئارىلىقتا ھېلىقى ئادەم ئاستا مىدىرلاپ تەمتىلەپ پەسكە چۈشۈشكە باشلىدى.

— دادام؟ — سىكارلېت شۇمۇ، ئەمەسمۇ دېگەن گۇمان بىلەن بوغۇق ئاۋازدا بوش توۋلاپ قويدى، — مەن، سىكارلېت! قايتىپ كەلدىم!

گېرال خۇددى ئۇيقۇلۇق سەيلىدە كېتىۋاتقانداك بىر ئېغىز مۇ گەپ قىلماي پۇتلىرىنى سۆرگەن پېتى ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى، يېقىن كەلگەندە، ئوڭۇمۇ، چۈشۈمۇ دېگەندەك ئۇنىڭغا تېڭىرقىغان نەزەردە قاراپ كەتتى. ئارقىدىن قولىنى ئۇنىڭ مۇرىلىرى ئۈستىگە قويدى. سىكارلېت ئۇنىڭ قوللىرىنىڭ تېخى يېڭىلا قاباھەتلىك چۈش كۆرۈپ، چۈشىدىن چالا ئويغانغاندەك تىترەپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سەزدى.

— قىزىم! — ئۇ ئاران تەستە شۇ گەپنىلا قىلالىدى، — قىزىم! — گېرال يەنە جىمىپ كەتتى.

نېمە... ئۇ ئەمدى قېرى بوۋاي بولۇپ قالدىمۇ! ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە.

گېرالدىن ئىككى مۇرىسى ئالدىغا يىغىلىپ قاپتۇ. چىرايىنى ئېنىق كۆرگىلى بولمىسىمۇ، سىكارلېت ئۇنىڭ چىرايىدىكى تىنىمسىز ھاياتىي كۈچنىڭ ئاللىبۇرۇن يوقالغانلىقىنى سەزدى. ئۆزىگە تىكىلىپ تۇرغان كۆزلىرىدە ۋادىنىڭ كۆزلىرىدىكىگە ئوخشاش بىر خىل قورقۇمسىزلىق چىقىپ تۇراتتى. ئۇ ئەمدى پۈتۈنلەي قېرى بوۋايغا ئايلىنىپ بوپتۇ، تېنىمۇ ئاجىزلاپ

كېتىپتۇ.

شۇئان ئاساسسىز بىر خىل قورقۇنچ ئۇنى خۇددى قاراڭغۇلۇق ئىچىدىن ئېتىلىپ چىقىۋاتقانداك قاتتىق چىرمىۋالدى. ئۇ جىمجىت تۇراتتى، ئەمما كۆزلىرى دادىسىدا ئىدى. نۇرغۇن گۇمانىي سوئاللار خۇددى كەلكۈندەك مېڭىسىگە قۇيۇلۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما ئاغزى چاپلىۋېتىلگەندەك مېدىرلىمايتتى. ھارۋىدىن ئاجىز بىر ئىڭرىغان ئاۋاز ئاڭلاندى، گېرالدى دىققىتىنى يىغىشقا ھەرىكەت قىلغاندەك بىر خىل ئىپادىدە بولدى.

— ھارۋىدا مېلانىيە بىلەن ئۇنىڭ بوۋىقى بار، — دېدى سىكارلېت بوش ئاۋازدا چۈشەندۈرۈپ، — ئۇ قاتتىق ئاغرىق ... ئۇنى ئۆيگە ئېلىپ كەلدىم.

گېرالدى قوللىرىنى ئۇنىڭ مۇرىسىدىن چۈشۈرۈپ قەددىنى سەل رۇسلىدى، ئاندىن ئاستا ھارۋىنىڭ يېنىغا ماڭدى. ئۇنىڭ ھازىرقى قىياپىتى ئادەمگە ئۇنىڭ ئۆز ۋاقتىدا مېھمانلارنىڭ ئالدىغا چىققان چاغلاردىكى غوجايىنلىق سالاپىتىنى ئەسلىتەتتى. — مېلانىيە خانقىز!

مېلانىيەنىڭ ئاۋازىدىن نېمە دېگەنلىكىنى بىلگىلى بولمىدى. — مېلانىيە خانقىز، بىزنىڭ بۇ يەر سىزنىڭ ئۆيىڭىز. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى كۆيۈپ تۈگىدى. ئەمدى سىز بىز بىلەن بىللە تۇرۇڭ.

سىكارلېت شۇئان مېلانىيەنىڭ يولىدا كەلگۈچە نۇرغۇن جاپا تارتقانلىقىنى، دەرىۋ كۆتۈرۈپ ئۆيگە ئېلىپ كىرمىسە بولمايدىغانلىقىنى ئويلاپ قالدى. ئۇ ئەمدى رېئال دۇنياغا قايتىپ كەلگەنىدى. مېلانىيە بىلەن ئۇنىڭ بالىسىنى ئۆيگە ئەكىرىپ يۇمشاق بىر كارىۋاتقا ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەك. يەنە ئۇنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك نۇرغۇن ئۇششاق ئىشلىرى بار، ئۇلارنىمۇ قىلىشى كېرەك.

— بىرسىنى چاقىرىپ ئۇنى كۆتۈرۈپ ئەكىرمىسەك

بولمايدۇ، ئۇ ئۆزى ماڭالمايدۇ.

گۈرسۈلدىگەن ئاياغ تاۋۇشى بىلەن تەڭلا ئىشكىنىڭ ئالدىدا بىرسىنىڭ قارىسى كۆرۈنۈپ، پەلەمپەيدىن پورك چۈشۈپ كەلدى. — سىكارلېت خانقىز! سىكارلېت خانقىز! — ئۇ توۋلىغان يېتى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى.

سىكارلېت ئۇنىڭ ئىككى مۇرىسىنى چىڭىدە تۇتۇۋالدى. پورك، ئارا قورۇقىنىڭ تۇۋرۇكى! بۇ ئۆيلەرنىڭ ئۆلىدەك شۇنچىلىك قىممىتى بار ئادەم ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۆز ياشلىرىنىڭ قولىغا تېمىپ چۈشۈۋاتقانلىقىنى سەزگەندەك بولدى. ئۇ سىكارلېتنىڭ دولىسىغا بوش ئۇرۇپ تۇرۇپ خۇشال سۆزلەپ كەتتى:

— قايتىپ كەپسىز، بىز شۇنچىلىك خۇشال، راستلا خۇشال... پىرىسسسىمۇ يىغلاپ: «قەدىرلىكىم، پور، پورك!» دەپ كەتتى. ۋاد چوڭلارنىڭ ھاياجانلىرىدىن ئۆزىگە كۈچ تېپىپ: «ئۇسساپ كەتتىم!» دەپ توۋلىدى.

سىكارلېت شۇ تۇرقىدىلا ئىشلارنى قولغا ئالغاندەك ھەممىسىگە بۇيرۇق سوققىلى تۇردى:

— مېلانىيە خانقىز ھارۋىدا، بوۋىقىمۇ بىللە. پورك، سەن ئۇنى ئاۋايلاپ كۆتۈرۈپ ئارقىدىكى مېھمانخانا ئۆيىگە ئورۇنلاشتۇرغىن. پىرىسسسى، سەن بوۋاق بىلەن ۋادنى ئۆيگە ئېلىپ كىر. ۋادقا سۇ بەر. نېگىر ئانام بارمۇ، يوق، پورك؟ ئۇمۇ چىقسا بوپتىكەن.

پورك سىكارلېتنىڭ بۇيرۇق ئاھاڭىدىكى گەپلىرىنى ئاڭلاپ سۇسلىق قىلالىسۇنمۇ؟ شۇنىڭ بىلەن ھارۋىنىڭ قېشىغا بېرىپ مېلانىيەنى دەس كۆتۈردى. مېلانىيە ئازراق ئىڭراپ قويۇپ خۇددى كىچىك بالدەك ئۇنىڭ مۇرىسىگە بېشىنى قويۇۋالدى. پىرىسسسى بىر قولىدا بوۋاقنى كۆتۈرۈپ، بىر قولىدا ۋادنى يېتىلەپ، كەڭ پەلەمپەيدىن چىقىپ قاراڭغۇ ئۆيگە كىرىپ كەتتى.

سىكارلېت قاناپ كەتكەن قوللىرى بىلەن دادىسىنىڭ

قوللىرىنى مېھرى بىلەن سىلاشقا باشلىدى.

— ئۇلار ياخشى بولۇپ قالدىمۇ، دادا؟

— ئىككى قىزنىڭ ئەھۋالى ياخشىلىنىپ قالدى.

ئارقىدىنلا گېرال د جىمىپ كەتتى. سىكارلېتنىڭ كالىسىغا شۇن ئېغىزدىن چىقارغىلى بولمايدىغان قورقۇنچلۇق بىر ئوي كەلدى. ياق، سىكارلېت ئۇنى ئېغىزدىن چىقىرالمىتتى. ئۇ بۇ گەپنى ئارقا - ئارقىدىن ئىچىگە يۇتۇۋېتىپ، ئاغزى قۇرۇپ تىلى تامىقىغا چاپلىشىپ قالغاندەك بولۇپ قالدى. ئۇنىڭ كالىسىغا كەلگىنى تاراننىڭ سىرلىق تىمتاسلىقىنىڭ جاۋابىمىدۇ؟ گېرال د خۇددى ئۇنىڭ ئىچىدە ئويلاۋاتقانلىرىغا جاۋاب بېرەي دېگەندەك، ئاخىر ئېغىز ئاچتى:

— ئاپاڭ ... — ئۇ يەنە توختاپ قالدى.

— ھە ... ئاپام؟

— ئاپاڭ تۈنۈگۈن تۈگەپ كەتتى.

سىكارلېت دادىسىنىڭ بىلىكىگە مەھكەم ئېسىلىپ قاراڭغۇ كارىدوردا ئاستا كېتىۋاتاتتى. ئۇ قاراڭغۇ بولسىمۇ ھەربىر قەدەم يېرى خۇددى ئۆزىنىڭ يۈرىكىگە ئوخشاش تۈنۈش ئىدى. ئۇ ئېگىز ئورۇندۇقلاردىن، مىلتىق قويۇلىدىغان ئويۇقلاردىن، چىنە - قاچا قويىدىغان ئېگىز ئىشكاپلاردىن ئەگىپ ئۆتۈپ، ئۆزىنىڭ كۆڭلى شۇ تۇرقىدا تارتىپ تۇرۇۋاتقان ئارقىدىكى كىچىك ئىشخانغا قاراپ ماڭدى. ئۇ ئاپىسى ئېلىپنىڭ توختىماي ھېساب - كىتاب قىلىدىغان جايى ئىدى. شۇ تۇرقىدا ئاپام شۇ يەردە، كىرسەم بېشىنى كۆتۈرۈپ، قولىدا قەلەم، بەدىنىدىن ئۆتكۈر خۇش پۇراق تارقىتىپ، چارچاپ كەتكەن قىزىنىڭ ئالدىغا كېلىدۇ. ئېلىپ ئۆلمەيدۇ، دادىسى بىرلا گەپنى تەكرارلايدىغان شاتۇتىدەك: «ئۇ تۈنۈگۈن تۈگەپ كەتتى! ئۇ تۈنۈگۈن تۈگەپ كەتتى! ئۇ تۈنۈگۈن تۈگەپ كەتتى!» دەپ تۇرسىمۇ، ئۇنىڭ تۈگەپ كەتكىنى يالغان.

ئەجەبلىنەرلىكى، سىكارلېتتا پۇت - قوللىرى ھازىر ئېغىر كوپىزا - كىشەنلەردە تۇرۇۋاتقاندا ھارغىنلىق ۋە ئاچلىقتىن باشقا ھېچقانداق ھېس - تويغۇ يوق ئىدى. ئاپىسىنى سەل تۇرۇپ ئويلىسىمۇ بولار، ھازىرچە ئۇنى ئويلاشنى قويۇپ تۇرسۇن، بولمىسا گېرالدىقا ئوخشاش ئەخمەقلىق قىلىپ يىقىلىپ چۈشۈشى ياكى ۋادىقا ئوخشاش ئادەمنى بىزار قىلىدىغان يىغىنى باشلىۋېتىشى مۇمكىن.

پورك تۆپىدىن چۈشۈپ، خۇددى مۇزلاپ كەتكەن ھايۋان ئوتقا يېقىن كەلگەندەك سېكارلېتنىڭ يېنىغا يېقىن كېلىپ تۇردى. — چىراغلارچۇ؟ — سورىدى ئۇ، — نېمىشقا ئۆيلەر قاراڭغۇ، پورك؟ شام ئېلىپ چىق!

— سىكارلېت خانقىز، ئۇلار ھەممە شامنى ئېلىپ كەتتى، بىر تاللا قالغان، ئۇنى بىر نەرسە ئىزدىگەندە ياندۇرۇۋاتىمىز، ئۇمۇ كۆيۈپ ئازلا قالدى. نېگىر ئانا كەچتە كارىن بىلەن سۆيلىپىغا قارىغاندا جىنچىراغ ياقىدۇ.

— قېلىپ قالغان ئاشۇ شامنى ئېلىپ كەل، — بۇيرۇق قىلدى ئۇ پورققا، — ئاپامنىڭ ئۆيىگە، ئىشلەيدىغان ئۆيىگە ئېلىپ كىر.

پورك ئىتتىك مېڭىپ ئاشخانغا چىقىپ كەتتى. سىكارلېت تەمتىلەپ يۈرۈپ ئاپىسىنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ سافادا ئولتۇردى. دادىسىنىڭ قوللىرى ھېلىغىچە ئۇنىڭ بىلىكىدە ئىدى. ئۇ قوللار شۇنچىلىك بىچارە، شۇنچىلىك ئىتائەتمەن، شۇنچىلىك ئامالسىز، كىچىك بالىلار بىلەن ئاجىز بوۋايىلاردىلا بولىدىغان قوللار ئىدى.

— «ئۇ قېرىپتۇ، ھەم ھېسابسىز چارچاپتۇ» سىكارلېت يەنە ئويلاپ قالدى.

پورك بىر تەخسىگە قوندۇرۇقلۇق تۇرغان يېرىم تال شامنى ئېگىز كۆتۈرۈپ كىرىپ كەلگەنىدى، ئۆينىڭ ئىچى بىردىنلا يۈرۈپ جان كىرگەندەك بولۇپ كەتتى. ئىككىسى ئولتۇرۇشۇپ

كەتكەن كونا سافادا ئولتۇراتتى. ئۇ ئۈستەل، ئۈستەلنىڭ ئالدىدىكى تورۇسقا تاقىشىپ تۇرىدىغان ئېگىز كىتاب جازىسى، ئاپىسى ئولتۇرىدىغان يۆلەنچۈكى ئېگىز گۈل نەقىشلەنگەن ئورۇندۇق، مويى چۈشۈپ كەتكەن كونا گىلەم ئۆز پېتى تۇرۇپتۇ، پەقەت ئېلىپلا يوق، ۋۇجۇدىدىن كەتمەيدىغان خۇشبۇي ئەتىرنىڭ پۇراقلىرى ۋە قېشىنى سەل - پەل ئۇچۇرۇپ ئادەمگە خۇشخۇي باقىدىغان بېقىشلار كۆرۈنمەيدۇ. سىكارلېتنىڭ يۈرىكى خۇددى ناركوز قىلىنغان يارنىڭ ئورنى ناركوزنىڭ كۈچى كەتكەندىن كېيىن يەنە ئاغرىشقا باشلىغاندەك بوش ئاغرىشقا باشلىدى. ھازىر ئۇنىڭ ئاغرىشىغا يول قويغىلى بولمايدۇ، ئۇ يەنە نۇرغۇن يىل ياشىشى كېرەك، ئاغرىسا شۇ چاغلاردا ئاغرىسۇن، ھازىر بولمايدۇ! ئېھ، خۇدا، سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۇنىڭغا ئاغرىق بەرمىگىن.

سىكارلېت گېرالدىنىڭ تاتىرىپ كەتكەن يۈزىگە قاراپ، ئۇنى ئۆمرىدە تۇنجى قېتىم ساقلىنى ئالمىغان قىياپەتتە كۆردى. ئۇنىڭ يۈز - كۆزىنى كۈمۈشتەك ئاپپاق ساقال بېسىپ كەتكەندى. پورك شامنى شامدانغا سانجىپ قويۇپ سىكارلېتنىڭ يېنىغا كېلىپ تۇردى. ئۇ سىكارلېتقا خۇددى ئىت بولۇپ قالسا، غوجايىتنىڭ يۇمشاق قوللىرى بىلەن بېشىنى سىلاپ قويۇشنى تىلەپ بېشىنى تىزلىرى ئۈستىگە قويۇپ ياتىدىغاندەك كۆرۈنۈپ كەتتى.

— پورك، ئۆيدە قانچىلىك نېگىر بار؟

— سىكارلېت خانقىز، ئۇ يارامسىز قارا ئالۋاستىلارنىڭ ھەممىسى قېچىپ كەتتى، بىر قىسمى شىماللىقلارنىڭ كەينىدىن كېتىپ قالدى ...

— قالغىنى قانچىلىك؟

— مەن بىلەن نېگىر ئانا ئىككىمىزلا، خانقىز. نېگىر ئانا ئەتىدىن كەچكىچە ئىككى قىزنىڭ يېنىدىن نېرى بولالمايدۇ. يەنە دىلسېمۇ بار. ئۇمۇ قىزلارنىڭ يېنىدا، قالغىنىمىز ئۈچمىزلا،

سىكارلېت خانقىز .

ئۇچىلا قايتۇ ! ئىلگىرى ئۇلار يۈز ئەمەسمىدى . سىكارلېت قېتىپ قالغان بويىنى ئاران مىدىرلىتىپ بېشىنى كۆتۈردى . ئۇ قىلغان گەپلىرىنىڭ تورلۇق بولۇشى كېرەكلىكىنى بىلەتتى ، دېمىسىمۇ ئۇنى ھەيران قالدۇرۇپ خۇددى ئۇرۇش بولمىغاندەك ، قولىنى سىلكىپ قويسىلا ئون نەچچە قۇل خىزمىتىدە ھازىر بولىدىغاندەك ، ئاۋازى شۇنچىلىك تەمكىن ، بېسىق ئىدى .

— پورك ، قورسىقىم ئاچتى ، يەيدىغان نەرسە بارمۇ ؟

— يوق ، خانقىز ، ھەممىسىنى ئېلىپ كېتىشتى .

— باغدېچۇ ؟

— ئۇلار ئاتلىرىنى ئۇ يەرگىمۇ ھەيدەپ كىرىشتى .

— تاتلىقياڭيۇ تېرىغان يانپاي يەرگىمۇ بېرىشتىمۇ ؟

شۇئان پوركىنىڭ لەۋلىرىدە ئازراق كۈلكە كۆرۈندى .

— سىكارلېت خانقىز ، ئۇ يەرنى مەن ئۇنتۇپ قالغىنىم يوق .

ياڭيۇلار ھېلىمۇ ئورنىدا بار . ئۇلار ئۇنى بىلەلمەي بىر ئېمىنىڭ

يىلتىزى دەپلا ئويلاپ قالدى بولغاي ، شۇڭا ...

— ھازىر ئايمۇ چىقتى ، بېرىپ ئازراق كولاپ كېلىپ بىزگە

پىشۇرۇپ بەرگىن . قوناقچۇ ؟ پۇرچاقمۇ يوقمۇ ؟ توخۇچۇ ؟

— يوق ، يوق ، خانقىز . ئۇلار يەپ بولالمىغان توخۇلارنى

ئاتلىرىغا ئارتىپ ئېلىپ كېتىشتى .

ئۇلار ... ئۇلار ... ئۇلار ، ئۇلارنىڭ ئۇ ئىشلىرى زادى قاچان

تۈگەيدۇ ؟ كۆيدۈرۈپمۇ ، ئۆلتۈرۈپمۇ پۇخادىن چىقىشىمىدۇمۇ ئۇلار

ئاياللارنى ، بالىلارنى ، ئىگە - چاقىسىز نېگىرلارنى ئۆزلىرى ئاياغ

ئاستى قىلغان يېزىلاردا ئاچتىن ئۆلسۈن دەمدىغاندۇ ؟

— سىكارلېت خانقىز ، ئازراق ئالما بار ئىدى ، نېگىرئانا ئۇنى

كۆمۈپ قويغان ، بۈگۈن ئۇنىڭدىن ئازراق ئېلىپ يېدۇق .

— ياخشى ، ئاۋۋال ئالمىدىن ئېلىپ كەلگىن ، ئاندىن ياڭيۇ

كولاپ كېلەرسەن . يەنە بىر ئىش ، پورك ، مېنىڭ ... مېنىڭ

بېشىم قېيىپ تۇرۇۋاتىدۇ ، گەمىدە ھاراق بارمۇ ؟ قارا بۇغداينىڭ

بولسىمۇ مەيلى.

— سىكارلېت خانقىز، ئۇلارنىڭ بىرىنچى بولۇپ يوقلايدىغان يېرى گەمە دەڭا.

ئاچلىق، ئۇيقۇسىزلىق، ھارغىنلىق بىرلىشىپ ئۇنىڭغا تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلغان بولسا كېرەك، بىردىنلا كۆڭلى ئىلىشىپ، بېشى قېيىپ، سافانىڭ تۇتقۇچىنى تۇتۇۋالدى.

— بولدى، ھاراق كېرەك ئەمەس! — بىر چاغلاردا گەمىدە تۇرۇپ كېتىدىغان بوتۇلكىلىق ھاراقلار كۆز ئالدىغا كېلىپ، بىردىنلا شۇ چاغلارنى ئەسلەپ قالدى.

— پورك، دادام ئۈزۈم بارىڭنىڭ ئاستىغا ياغاچ تۇڭدا كۆمۈپ قويىدىغان قوناق ۋىسكىسىچۇ؟

پوركنىڭ چىرايىدا يەنە بىر قېتىم كۈلكە ئوينىدى، بۇ خۇشاللىق ۋە ئۇنىڭغا قايىل بولغان كۈلكە ئىدى.

— سىكارلېت خانقىز، سىز ئاجايىپ ئېسىل بالا جۇمۇ. مەن ئۇ تۇڭنى بىر مەنۇتمۇ ئۇنتۇپ قالغىنىم يوق. بىراق، ئۇ ۋىسكى تازا ياخشى ئەمەس، كۆمۈلگىنىگە ئەمدىلا بىر يىل بولدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە خانىملار ۋىسكىسى ئىچسە ياخشى بولمايدۇ.

بۇ نېگىرلار نېمىدىگەن ئەخمەق! ئۇلار ھېچنېمىنىلا ئويلىمايدۇ، سەن دەپ بەرسەڭمۇ ئوخشاش. شىماللىقلار ئەخمەق بولۇپ ئاشۇلارنى ئازاد قىلىمىز دەپ يۈرۈشىدۇ.

— ماڭا ئوخشاش خانىم بىلەن دادام ئۈچۈن ئېيتقاندا، ئۇ ھاراق يەنلا ياخشى. ئۇنى چاپسان كولاپ چىقىرىپ ئىككى ئىستاكان ئېلىپ كىرگىن. ئاندىن نېلۇپەر يىلتىزىنى ئېپىز توغراپ، شېكەر بىلەن بىللە ئېلىپ كىر، ئۆزۈم ئارىلاشتۇرۇپ خام سەي ياسايمەن.

پوركنىڭ چىرايى ئوڭايسىزلانغاندەك سەل تۈرۈلدى.

— سىكارلېت خانقىز، سىزمۇ بىلىسىز، تارادا ئۇزاق بولدى شېكەر يوق. نېلۇپەرلەرنىمۇ ئۇلارنىڭ ئاتلىرى يەپ تۈگەتتى.

شېشە ئىستاكانلارنى ئۇلار چىقىپ قويىمىدى.

پورك «ئۇلار» دېگەن گەپنى يەنە دەۋرىدىغان بولسا توۋلاپ كېتىمەن جۈمۈ. ئۇ گەپتىن جاق تويدۇم، ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئارقىدىن شۇنداق دېدى:

— بوپتۇ، ھازىر تېز چىقىپ ۋىسكىنى ئېلىپ كىرگىن، چاپسان بول! شۇ پېتى ئىچسەكمۇ بولىدۇ، — پورك ماڭاي دەپ تۇرۇشىغا سىكارلېت ئۇنى توختىتىۋالدى، — توختاپ تۇر، پورك. قىلىدىغان ئىشلار ئىنتايىن كۆپ، ئېسىمگە ھازىرچە كەلمەيۋاتىدۇ... ھە، توغرا، مەن بىر ئات بىلەن بىر سىيىر ئېلىپ كەلدىم، سىيىرنى دەررۇ سېغىش كېرەك، يېلىنلىرى چىقىلىپ كېتىپتۇ. ھازىرلا چىقىپ ئاتنى ھارۋىدىن چىقىرىپ قورسىقىغا بىر نېمە بەر. ئاندىن نېگىر ئانغا ئېيت، كالنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالسۇن. مېلانىيەنىڭ بالىسى يەيدىغان بىر نەرسە بولمىسا ئۆلۈپ قالىدۇ. يەنە...

— مېلانىيە خانقىزنىڭ... ئۆزىنىڭ... — پورك ئەتەي گەپنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى.

— مېلانىيە خانقىزنىڭ سۈتى يوق، — ۋاي خۇدايىم، ھازىر ئاپام ھايات بولۇپ، بۇ گەپنى ئاڭلايدىغان بولسا قانچىلىك قورقۇپ كېتەر — ھە!

— ھە راست، سىكارلېت خانقىز، بىزنىڭ دىلسېي تېخى يېقىندىلا تۇغدى، مېلانىيە خانقىزنىڭ بالىسىنى شۇ ئېمىتسۇن، سۈتى ئىككى بالغا يېتىدۇ.

بالا، بالا، بالا! خۇدا نېمىشقا بۇ ئادەملەرگە بالا تۇغدۇرىدىغاندۇ. ياق، ئۇلارنى خۇدا تۇغدۇرمىغان، ئەخمەق ئادەملەر ئۆزلىرى تۇغقان.

— راست دەۋاتىمەن، خانىم، بۇدۇققىنا قارا شۈمتەكتىن بىرنى تۇغدى. ئۇ...

— دىلسېيغا چىقىپ ئېيت، ئۇ ئىككى قىز بىلەن كارى بولمىسۇن، ئۇلارغا ئۆزۈم قارايمەن. كىرىپ مېلانىيەنىڭ

بالمىسىنى ئېمىتسۇن، مېلانىيەنىڭ ئىشلىرىنىمۇ ئانچە - مۇنچە قىلسۇن. نېگىر ئانام كالىنىڭ قېشىغا چىقسۇن ھەم ئاۋۇ ئاتنى ئېغىلغا باغلاپ قويسۇن.

— ئېغىل يوق، سىكارلېت خانقىز، ئۇلار ئېغىلنى چۈۈۈپ ياغاچلىرىنى قالاپ بولدى.

— «ئۇلار» ئۇنداق، «ئۇلار» بۇنداق دېگەن گەپنى دېمىسەڭ قانداق؟ دىلسېينى چاقىر، مەن تاپشۇرغان ئىشلارنى قىلسۇن. سەن تېز بېرىپ ۋىسكىنى كولاپ چىق، ئاندىن ياڭيۇدىن كولاپ كەل.

— سىكارلېت خانقىز، چىراغ يوق، قاراڭغۇدا قانداق كولايمەن؟

— بىر تال ئوتۇننى تۇتاشتۇرۇپ تۇرۇپ كولىساڭ بولمامدۇ؟

— ئوتۇنمۇ يوق ... ئۇلار ...

— بىر ئامالنى قىل ... قانداق قىلسەن، مېنىڭ كارىم يوق. ماڭا ئۇ نەرسىلەرنى كولاپ ئەكېلىپ بەرسەڭلا بولدى. بولىدۇ، ئەمدى ماڭ.

پورك ئۇنىڭ جىددىي تەلەپپۇزىنى ئاڭلاپ شۇئان چىقىپ كەتتى، ئۆيدە سىكارلېت بىلەن گېرالدا قالدى. سىكارلېت دادىسىنىڭ پۈتمىنى بوش مۇشتلاپ ئولتۇرۇپ، بىردىنلا بۇلجۇڭ گۆشلىرى بۆرتۈپ تۇرىدىغان بۇ پۇتلارنىڭ ھازىر ئورۇقلاپ ئىنچىكىلەپ كەتكەنلىكىنى بىلدى. ئۇ چوقۇم دادىسىنى ھازىرقى خارامۇش ھالەتتىن قۇتۇلدۇرۇشى كېرەك ... بىراق، ئۇ ئۇنىڭدىن ئاپىسىنىڭ ئەھۋالىنى سورىيالمىدۇ. بۇ ھەقتە بىر مەزگىل ئۆتۈپ، ئۇ سوئاللارغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان بولغاندا، ئاندىن سۆزلەشسىمۇ بولار.

— ئۇلار نېمىشقا تارانى كۆيدۈرۈۋەتمىدى؟

گېرالدا خۇددى ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىغاندەك ئۇنىڭغا قاراپ چەكچىيىپ تۇرۇپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت گېپىنى يەنە تەكرارلىدى.

— نېمە؟ — ئۇ خۇددى خاتىرىسىدىن بىر نەرسە ئىزدەۋاتقاندەك بىردەم تۇرۇپ قېلىپ، ئاندىن دېدى، — ئۇلار بىزنىڭ ئۆيىنى ئىشتاب قىلدى.

— شىماللىق ئالۋاستىلار ... بىزنىڭ ئۆيدە تۇردى؟

ئۇ بىردىنلا بۇ چىرايلىق ئۆيلىرىنى بۇلغىنىپ كەتكەندەك ئويلاپ قالدى، بۇ ئۆيلەر، ئېلىپن بولغانلىقى بىلەن مۇقەددەس كۆرۈنىدىغان ئۆيلەر ۋە ئىچىدىكى بۇ نەرسىلەر ... ھەممە نەرسە بۇلغانغان.

— شۇنداق بولدى، قىزىم، بىز دەريانىڭ ئۇ قېتىدىكى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىنىڭ كۆيۈۋاتقانلىقىنى مۇشۇيەردە تۇرۇپ كۆردۈق. ئۇ چاغدا ئۇلار بۇ يەرگە تېخى يېتىپ كەلمىگەن. خۇبېي خانقىز بىلەن ئىندىيا خانقىز ھەم ئۆيدىكى ھەممە قۇللار ماكونغا قېچىپ كەتكەن، شۇڭا ئۇلاردىن ئەنسىرەپ كەتمىدۇق. بىز ماكونغا كېتەلمەيتتۇق، ئىككى سىڭلىڭ بىلەن ئاپاڭنىڭ ئەھۋالى ئېغىر ئىدى. بىزنىڭ ئۆيدىكى نېگىرلارنىڭ ھەممىسى قېچىپ كەتتى. ئۇلارنىڭ نەگە كەتكەنلىكىنى بىلمەيمەن. ھارۋىلار بىلەن قېچىرلارنىمۇ ئېلىپ كېتىشتى. نېگىر ئاناڭ بىلەن دىلسېي، پوراك ئۈچىلا قېلىپ قالدى. سىڭىللىرىڭ بىلەن ئاپاڭنى يۆتكەش مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

«شۇنداق، شۇنداق» ئۇ ئاپىسى توغرىلۇق گەپ قىلمىسۇن، باشقا گەپلەرنى، گېنېرال شېرماننىڭ بۇ ئۆيىنى، ئاپىسىنىڭ ئىشخانىسىنى ۋە باشقا ھەرقانداق گەپلەرنى دېسە مەيلى.»

— شىماللىق ئالۋاستىلار جۇنېسبوروغا باستۇرۇپ كىرىپ تۆمۈر يولىنى ئۈزۈۋەتتى. ئۇلارنىڭ مىڭلاپ ئادىمى دەريادىن ئۆتتى، زەمبىرەكچىلەر، ئاتلىق ئەسكەرلەر سەلدەك ئاقتى. مەن پېشايۋاندا تۇرۇپ ئۇلارنى كۆردۈم.

«ئاھ، قەھرىمان كىچىك گېرال!» ئويلىدى سىكارلىپت، خۇشاللىقىدا يۈرىكى ئويىناپ كەتتى. گېرال تاراننىڭ پېشايۋانىدا تۇرۇپ دۈشمەننى خۇددى ئالدىدا ئەمەس، كەينىدە تۇرۇۋاتقاندەك

كۈتۈۋاپتۇ.

— ئۇلار ماڭا، نېرى تۇر، بۇ ئۆيىنى كۆيدۈرمىز، دېدى. مەن ئۇلارغا ئاۋۋال مېنى مۇشۇيەرگە كۆمۈۋېتىپ، ئاندىن كۆيدۈرۈڭلار، دېدىم. بىز بۇ يەردىن كەتسەك بولمايتتى، ئىككى سىڭلىڭ بىلەن ئاپاڭ مىدىرلىمايتتى. ھەممىسى ...

— كېيىن قانداق بولدى؟ — ئۇ ئاپامنى تىلغا ئالمىسا گەپ قىلالامدىغاندۇ؟

— ئۇلارغا، ئۆيدە كېزىك بولغان كېسەللەر بار، مىدىرلاپلا كەتسە تۈگەيدۇ. ئۇلارنىمۇ كۆيدۈرۈۋېتىڭلار — مەن بۇ يەردىن كەتمەيمەن، تارا قورۇقىدىن كەتمەيمەن، — دېدىم.

ئۇنىڭ ئاۋازى ئاستا — ئاستا ئۆچۈپ تاملارغا نەزەر سالىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ خىيالىدىكىنى چۈشەندى. ئۇنىڭ كەينىدە نۇرغۇن ئىرىلەندىيەلىك ئەجدادلىرى تۇراتتى. ئۇلار كىچىككىنە زېمىننى جان تىكىپ قوغدايتتى، ئۆلسىمۇ يۇرتىدىن كەتمەيتتى، بىر ئۆمۈر ياشىغان، تېرىقچىلىق قىلغان، مۇھەببەت ۋاسالىنى تېپىشقان، بالىلىرىنى تەربىيەلەپ چوڭ قىلغان يۇرتىدىن ئايرىلمايتتى.

— ئۇلارغا ئۆيدە ئۆلەر ھالەتتە ياتقان ئۈچ كېسەل ئادەم بار، بۇ ئۆيىنى ئۇلار بىلەن قوشۇپ كۆيدۈرۈۋېتىڭلار، دېدىم. ئۇ ياش ئوفتسېر تەربىيە كۆرگەن ئادەم ئىكەن.

— شىماللىقلارمۇ تەربىيە كۆرگەن بولامدۇ؟ ساڭا نېمە بولدى، دادا؟

— راست تەربىيە كۆرگەن ئادەم ئىكەن. ئۇ ئېتىمغا مىنىپ كېتىپ بىردەمدىلا كاپىتاننى باشلاپ كەلدى. ئۇ كېلىپلا ئىككى قىز بىلەن ئاپاڭنىڭ قېشىغا كىردى.

— سەن بىر شىماللىق ئالۋاستىنى ئاپامنىڭ ھۇجرىسىغا كىرگۈزدۈڭمۇ؟

— ئۇنىڭدا ئەپپيۈن بار ئىكەن، بىزدە يوق. ئۇ ئىككى سىڭلىڭنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى. ئۇ چاغدا سۇئېلىپ قان

قۇسۇۋاتاتتى. ئۇ تولىمۇ سىپايە ئادەم ئىكەن. ئۇ بۇ يەردە راستلا كېسەل ئادەملەرنىڭ بارلىقىنى مەلۇم قىلغاندىن كېيىن، ئۇلار ئۆيىنى كۆيدۈرۈشمىدى. كېيىن ئۇلار بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلدى. بىر گېنېرال ئۆزىنىڭ مەسلىھەتچىلىرى بىلەن مۇشۇ يەردە تۇردى. كېسەل ياتقانلارنىڭ ئۆيلىرىدىن باشقا ھەممە ئۆيلىر ئۇلارنىڭ ئادەملىرى بىلەن توشۇپ كەتتى. ئۇ ئەسكەرلەر، — ئۇ ھېرىپ كېتىپ سۆزلىمەيۋاتقانداك يەنە توختاپ قالدى. ساقال بېسىپ كەتكەن ئېڭىكى پەسكە خېلىلا ساڭگىلاپ قالغانىدى. بىر ئازدىن كېيىن ئۇ كۈچەپ سۆزلەپ سۆزىنى داۋام قىلدى، — ئۇلار كېۋەزلىككە، قوناقلققا، ئىشقىلىپ، ھەممىلا يەرگە چېدىرلارنى تىكۋەتتى، پۈتۈن يەر كۆك كىيىملىك ئەسكەرلەر بىلەن توشتى. كەچتە مىڭلاپ گۈلخانلار بېقىلىپ كېتەتتى. پۈتۈن قاشاننىڭ ياغاچلىرىنى سۇغۇرۇپ كېلىپ تاماق ئېتىپ تۈگەتتى، ئامبارنىڭ، ئېغىللارنىڭ ياغاچلىرىمۇ قالمىدى. كالا، چوشقا، توخۇ، كۈركە توخۇلارنى يەپ تۈگەتتى — كۈركە توخۇ گېرالدىنىڭ ئەتۋارلىق نەرسىسى ئىدى، ھازىر بىرسىمۇ يوق — ئۇلار رەسىملەرنىمۇ، ئۆي جاھازىلىرىنىمۇ، چىنە — قاچىلارنىمۇ ئېلىپ كېتىشتى ...

— كۈمۈش قاچىلارچۇ؟

— پورك بىلەن نېگىر ئاناڭ كۈمۈش قاچىلارنى بىر نېمە قىلدى بولغاي ... قۇدۇقنىڭ ئىچىگە تىقىپ قويدىمىكىن، ئېسىمدە تازا يوق، — گېرال بۇ گەپنى سەل خاپا بولغاندەك تەلەپپۇزدا دېدى، — كېيىن ئۇلار مۇشۇ يەردىن، تارادىن ھۇجۇم باشلىدى. ھەممە يەر قىيقاس — چۇقان، بەزىلەر ئاتلىق، بەزىلەر پىيادە يۈگۈرۈشۈپ يۈرگەن. ئۇزاق ئۆتمەي زەمبىرەكلەر جونېسپورغا قارىتىپ ئوق ئېتىشقا باشلىدى. ئاغرىق ياتقان قىزلارمۇ ئاڭلاپ: «دادا، ئۇلارغا ئېيتسىڭىزچۇ، قاتتىق ئاۋاز چىقىرىشىمىسۇن» دېيىشتى.

— ئا ... ئاپام شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ بىزنىڭ ئۆيدە

ئىكەنلىكىنى بىلدىمۇ؟

— ئۇ ... باشتىن — ئايغ ھېچنېمىنى بىلمىدى.

— خۇداغا شۈكۈر، — دېدى سىكارلېت. ئاپىسى ھېچنېمىنى ئۇقماپتۇ، پەستە دۈشمەنلەرنىڭ مېڭىپ يۈرۈشكەنلىكىنىمۇ، جونېسبوردىكى مىلتىق — زەمبىرەك ئاۋازلىرىنىمۇ ئاڭلىماپتۇ، يۈرىكىنىڭ پارىسى بولغان بۇ قىممەتلىك زېمىننى دۈشمەنلەرنىڭ ئايغ ئاستى قىلغانلىقىنىمۇ بىلمەپتۇ.

— مەن يۇقىرىدا ئاپاڭ بىلەن سىڭىللىرىڭنىڭ يېنىدا تۇرغاچقا، ئۇلارنى ناھايىتى ئاز كۆردۈم. كۆپرەك كۆرگىنىم دوختۇر بوپتۇ. ئۇ يېقىشلىق ئادەم ئىكەن، سىكارلېت، بەكمۇ يېقىشلىق. ئۇ ئەتىدىن كەچكىچە يارىدارلار بىلەن ھەپىلىشىپ، دەم ئالغان چاغلىرىدا ئۈستىگە چىقىپ قىزلار بىلەن ئاپاڭنى كۆرۈپ تۇردى، دورىلارنى بەردى. بۇ يەردىن كېتىدىغان چاغدا، ئۇ ئىككى قىزنىڭ ئاستا — ئاستا ياخشى بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى، ئاپاڭنىڭ بەكمۇ ئاجىزلاپ كەتكەنلىكىنى، ئۇزاققا بارمايدىغانلىقىنى دېدى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئاپاڭنىڭ جىسمانىي قۇۋۋىتى خوراپ تۈگەپ بوپتۇدەك.

ئارنى يەنە جىمجىتلىق باستى. سىكارلېت ئاپىسىنىڭ ئاخىرقى چاغلاردىكى ھالىتىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈردى. ئۇ تارا قورۇقىنىڭ يالغۇز تۇۋرۇكى بولغاچقا، پۈتۈن ئىش شۇنىڭ زىممىسىدە ئىدى، كېسەل كۆرۈش، ئىش قىلىش، باشقىلارنىڭ ياخشى يېيىشى، ياخشى ئۇخلىشى ئۈچۈن قورسىقىغا تۈزۈك يېمەي، تۈزۈك ئۇخلىماي پالاقلاپلا يۈرگەن. مانا شۇ چارچاشلار ئۇنىڭ تەن قۇۋۋىتىنى خوراتقان گەپ ...

— كېيىن ئۇلار كەتتى، كېيىن ئۇلار كېتىشتى...

گېرالدى يەنە ئۇزاققىچە جىمىپ كەتتى، بىر چاغلاردا سىكارلېتنىڭ قوللىرىنى ئىزدىدى.

شۇ ئارىلىقتا ئارقا ھويلىنىڭ كارىدورىدا بىرسىنىڭ ئايغ سۈرتۈۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى، ئۇ بىچارە پورك ئىدى. قىرىق

تەچچە يىلدىن بېرى ئۆيگە ئايغىنى سۈرتۈپ كىرىشكە ئادەتلەنگەن بولغاچقا، ھازىرقى مۇشۇ قالايمىقانچىلىقتىمۇ ئۇ ئادىتىنى ئۇنتۇمىغانىدى. ئۇ ئىككى نوگايىنى ئاۋايلاپ كۆتۈرۈپ كىردى، ۋىسكىينىڭ مەزىلىك پۇرىقى ئۆيگە ئۇنىڭدىن ئاۋال كىرىپ بولغانىدى.

— ھاراقتىن خېلىلا تۆكۈلۈپ كەتتى، سىكارلېت خانقىز، بۇ كىچىككىنە نوگايغا قۇيماق تولىمۇ تەس ئىكەن.

— بۇمۇ ئوبدان بوپتۇ، پورك، رەھمەت ساڭا، — سىكارلېت تېشى ھۆل بولۇپ كەتكەن ئۇزۇن ساپلىق نوگايىنى قولغا ئالدى. شۇ ھامان ۋىسكىينىڭ مەزىلىك پۇرىقىدا بۇرنى پۇرۇشۇپ كەتتى.

— ماۋۇ بىرنى سىز ئىچىڭ، دادا، — ئۇ قولدىكى نوگايىنى دادىسىغا بەردى، ئاندىن پوركىنىڭ قولىدىن يەنە بىرنى ئۆزىگە ئالدى. گېرالدى خۇددى كىچىك بالدەك گەپ ئاڭلاپ نوگايىدىكى ۋىسكىينى غۇرتۇلدىتىپ ئىچىۋەتتى. سىكارلېت ئىككىنچى نوگايىنى سۇنغاندا بېشىنى چايقىدى.

سىكارلېت نوگايىنى ئاغزىغا ئاپىرىۋېتىپ، دادىسىنىڭ ئۆزىگە قاراپ تۇرغانلىقىنى، كۆزلىرىدىن ئۇنىڭ ھاراق ئىچىشىنى قۇۋۋەتلىمىگەنلىكى چىقىپ تۇرغانلىقىنى بايقاپ قالدى.

— قىزلار ھاراق ئىچسە بولمايدىغانلىقىنى بىلىمەن، — دېدى ئۇ ئاددىيلا قىلىپ، — ئەمما، مەن ھازىر قىز بالا ئەمەس، دادا، ئۇنىڭ ئۈستىگە كەچتە قىلىدىغان نۇرغۇن ئىشلار بار.

سىكارلېت ۋىسكىينى ئوبدان بىر پۇرىۋېلىپ، ئاندىن تېز — تېز ئىچىشكە باشلىدى. ئاچچىق ھاراق گېلىنى كۆيدۈرۈپ ئاشقازىنىغا چۈشۈپ كېتىۋاتقاندا، سىكارلېت دەم ئالالماي كۆزلىرىدىن ياش چىقىپ كەتتى، ئاندىن يەنە پۇراپ نوگايىنى ئاغزىغا ئاپاردى.

— كائىي سىكارلېت، بولدى ئەمدى، — دېدى گېرالدى بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇنداق تەلەپپۇزدا گەپ

قىلغانلىقىنى قايتىپ كەلگەندىن كېيىن تۇنجى قېتىم
ئاڭلاۋاتتى، — ھاراقنىڭ قانداق نېملىكىنى بىلمەيسەن، سېنى
مەست قىلىپ قويدۇ.

— مەست قىلىپ قويدۇ؟ — سىكارلېت غەلىتە كۈلۈپ
قويدى، — مەست قىلىپ قويدۇ؟ مەن راسا مەست بولۇپ پۈتۈن
ئىشلارنى ئۇنتۇپ كەتسەم دەپ ئويلايمەن، دادا.

سىكارلېت يەنە بىر نوڭاي ۋىسكىنى ئىچىۋەتتى، پۈتۈن
بەدىنى قىزىغاندەك، قانلىرى دولقۇنلىنىۋاتقاندەك بولدى. بۇ خىل
ئىسسىقلىق بىلەن روھى كۆتۈرەڭگۈلۈك ئادەم ئۈچۈن نېمىدېگەن
بەخت! ئۇ خۇددى مۇزلاپ تۇرغان يۈرىكى ئېرىۋاتقاندەك،
ۋۇجۇدىغا باشقىدىن كۈچ قونۇۋاتقاندەك تۇيغۇ ئىچىدە
تۇرۇۋاتتى. سىكارلېت گېرالدىنىڭ يەنە خارامۇش ۋە
ئازابلىنىۋاتقاندەك قىياپەتتە ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، يەنە ئۇنىڭ
تىزلىرىغا ئۇرۇپ قويدى، ئاندىن دادىسى ياخشى كۆرىدىغان
كۈلكىسىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن زورغا كۈلدى.

— بۇ ھاراق مېنى قانداق مەست قىلالىسۇن، دادا؟ مەن دېگەن
سىزنىڭ قىزىڭىز، ئەجەبا، كىلايتونلۇقلارنىڭ سەگەك كاللىسى
مەندە يوقمىدۇ؟

گېرالدىنىڭ ئاقىرىپ كەتكەن چىرايىدا ئازراق كۈلكە پەيدا
بولدى. بايا ئىچكەن ۋىسكىمۇ ئۇنىڭ قېنىنى قىزىتىشقا
باشلىغانىدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا ۋىسكى سۇندى.

— يەنە ئازراق ئىچىڭ، ئاندىن سىزنى يۆلەپ ئاچقىپ
كارىۋىتىشىمىزغا ياتقۇزۇپ قويمەن ...

سىكارلېت دەررۇ گېپىنى توختىتىۋالدى، چۈنكى بۇ گەپنى
ۋادقا دېسە بولاتتى، دادىسىغا دېگىنى قاملاشمىدى. ئۇنداق دېسە
ھۆرمەتسىزلىك بولمامدۇ؟ بىراق، دادىسى ئۇنىڭ گېپىنىڭ
ئاخىرىنى كۈتۈۋاتتى.

— شۇنداق، ئۆيگە ئەكىرىپ قويمەن، كارىۋىتىشىمىزغا چىقىپ
ئۇخلايسىز، — ئۇ پەس ئاۋازدا قوشۇپ قويدى، — يەنە بىر يۈتۈم

ئىچىڭ — بىر نوڭاي ئىچسىڭىزمۇ بولىدۇ، ئاندىن ھۇجرىڭىزغا ئەكىرىپ قويماي. ئۇخلىمىسىڭىزمۇ بولمايدۇ. بۇ يەردە كاتئې سىكارلېت بار، باشقا ئىشلاردىن ۋايىم يېمىسىڭىزمۇ بولىدۇ. ئىچىڭ.

گېرالدى يەنە ئازراق ئىچتى، ئاندىن سىكارلېت ئۈنى قولىتىدىن يۆلەپ ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ قويدى.
— پورك ...

پورك بىر قولىدا نوڭايلىرىنى ئېلىپ، يەنە بىر قولىدا گېرالدىنى يۆلەپ ماڭدى. سىكارلېت لىپىلداپ تۇرغان شامنى كۆتۈرۈپ، قاراڭغۇ كارىدور بىلەن پەلەمپەيگە كېلىپ يۇقىرىدىكى گېرالدىنىڭ ھۇجرىسىغا چىقىپ كەتتى.

سۇئېللىپ بىلەن كاررىنىڭ ھۇجرىسىغا كەچتە جىنچىراغ يېقىپ قويۇشاتتى، شۇڭا ئۆينىڭ ئىچى چىراغنىڭ ئاچچىق ئىسى بىلەن توشۇپ كەتكەنىدى. ئۇ ئاچا - سىڭىللار بىر كارىۋاتتا، بەزىدە ئۇخلاپ، بەزىدە پىچىرلىشىپ سۆزلىشىپ يېتىشتاتتى. سىكارلېت ئىشكىنى ئېچىپ كىرگەندە، ئۆينىڭ ئىچىدىكى ئاشۇ غەلىتە پۇراققا قوشۇلۇپ كەتكەن دورىنىڭ، ماينىڭ پۇراقلىرى گۈپپىدە بۇرنىغا ئۇرۇلۇپ قۇسۇۋەتكىلى تاس قالدى. بەلكىم دوختۇرلار، كېسەل ياتقان ئۆيگە شامالنىڭ كىرىپ كېتىشىنى ئەڭ خەتەرلىك، دېيىشلىرى مۇمكىن. لېكىن، سىكارلېت بۇ يەردە ئولتۇرۇش ئۈچۈن ئۆينىڭ ھاۋاسىنى جەزمەن يەڭگۈشلىشى كېرەك، بولمىسا ئۇ بۇ غەلىتە پۇراقلاردىن بوغۇلۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ دېرىزىنىڭ ئۈچىلىسىنى ئېچىۋەتتى. بىراق، ئۇزاق ۋاقىت دۈملىنىپ تۇرغاچقىمۇ، سىرتتىن كىرگەن ساپ ھاۋا ئۆينىڭ ئىچىدىكى سېسىق ھاۋانى دەماللىققا يوقىتالمىدى.

كاررى بىلەن سۇئېللىپ ئىككىسى ئوخشاشلا ئورۇق، چىرايلىرى سېرىق ئىدى، بىردەم ئۇخلاپ، بىردەم ئويغىنىپ،

ئويغانغاندا بىر - بىرى بىلەن پاراڭلىشىپ يېتىشتاتتى. ئىلگىرىكى ياخشى كۈنلەردىمۇ ئۇ ئىككىسى مۇشۇ كارىۋاتتا يېتىۋالاتتى، گەپلىرى تۈگمەيتتى. ئۆينىڭ بىر بۇلۇڭىدا فىرانسىيەنىڭ ئىمپېرىيە دەۋرىدىكى شەكىلدە ياسالغان يالغۇز كىشىلىك بىر كارىۋات تۇراتتى. ئېلىپ بۇ كارىۋاتنى ساۋاننادىن ئالدۇرغان بولۇپ، ئۇنىڭدا ئۆلۈپ كېتىشتىن ئىلگىرى ئۆزى ياتقانىدى.

سىكارلېت قىزلارنىڭ يېنىدا ئۇلارغا قاراپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ۋىسكىينى ئاچ قورساق ئىچكەچكە ئۇنى سەل تۇتقاندىك قىلمۇۋاتاتتى. بەزىدە سىڭىللىرى يىراق بىر يەردە كۆرۈنۈۋاتقاندىك، بەدەنلىرى كىچىكلەپ كېتىۋاتقاندىك كۆرۈنۈپ كېتەتتى، ئاۋازلىرىمۇ ھاشارەتلەرنىڭ چىرىلداشلىرىدىك ئاڭلىناتتى، يەنە بىر دەمدىلا ئۇلار يوغىناپ چاقماق تېزلىكىدە ئۆزگىرىپ كېتەتتى. ئۇ چارچىدى، ئىچ - ئىچىدىن چارچاپ كەتتى، بىرلا ياتسا نەچچە كۈن قوپماي ئۇخلاپ كېتىشى مۇمكىن ئىدى.

ئۇ شۇ تۇرقىدا ئۇخلاپ قالسا، كۆزىنى ئاچقاندا ئېلىپ ئۇنى بوش تەۋرىتىپ: «سىكارلېت، كۈن چۈش بولۇپ كەتتى، قوپ، ئۇخلاۋەرمە!» دەۋاتقانلىقىنى ئاڭلىسا، ئاھ، قانداق ياخشى بولاتتى. ئەپسۇس، ئۇ پۇرسەتلەر ئەمدى مەڭگۈ يوق. ئېلىپ ھايات بولغان بولسا ياكى يېشى ئېلىپنىدىن چوڭ، ئۇنىڭدىنمۇ ئەقىللىك ھەم ھارماس بىر ئايال بولغان بولسا، ياكى بولمىسا بېشىنى مەيدىسىگە قويغۇدەك، ئۈستىدىكى يۈكنىڭ بىر قىسمىنى ئۆزىنىڭ ئۈستىگە ئالغۇدەك بىرسى كەلسە سىكارلېتنىڭ بېشى ئاسمانغا يەتمەسمىدى؟

ئىشىك ئاستا ئېچىلىپ دىلەپ كىرىپ كەلدى. قوينىدا مېلاننىيەنىڭ بوۋىقى، قولىدا بايقى نوگاي تۇراتتى. لىپىلداپ تۇرغان چىراغنىڭ سۇس يورۇقىدا دىلەپ سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە ئۆتكەندە كۆرگەن چاغدىكىدىن جىق ئورۇقلاپ

كەتكەندەك كۆرۈنۈپ كەتتى. چىرايمىدىكى ئىندىيانلارغا خاس ئالاھىدىلىكلىرى تېخىمۇ گەۋدىلىنىپ كېتىپتۇ: ياڭاق سۆڭەكلىرى تېخىمۇ چىقىپ، ئىلمەك بۇرنى ئېگىزلىپ، ئۆڭمۇ پارقىراپ قاپتۇ. ئۆڭۈپ كەتكەن گۈللۈك كۆڭلىكىنىڭ ئالدى پۈتۈنلەي ئوچۇق، ئىككى كۆكسى ساڭگىلاپ تۇراتتى. مېلانىيەنىڭ ئوغلىنىڭ جىنەستىدەك قىپقىزىل ئاغزى ئۇنىڭ قاپقارا ئەمچىكىنىڭ توپچىسىدا بولۇپ، ئۇنى ھە دەپ شوراۋاتاتتى. سىكارلېت ئورنىدىن سەنتۈرۈلۈپ قوپۇپ دىلسېينىڭ مۇرىسىگە قوللىرىنى قويدى.

— دىلسېي، سەن قېپقىلىپ بەكمۇ ياخشى قىپسەن.
— مەن قانداقمۇ ئۇ يارامسىز زەڭگىلەر بىلەن بىللە كېتىمەن، سىكارلېت خانقىز؟ دادىڭىز شۇنداق كۆڭلى ياخشى ئادەم ئىكەن، قىزىم ئىككىمىزنى بىللە سېتىۋېلىپ كەلدى، ئاپىڭىزمۇ شۇنداق ئېسىل، مۇلايىم ئايال ئىكەن.
— ئولتۇر، دىلسېي. بوۋاق ئوبدان ئېمىۋاتامدۇ؟ مېلانىيە خانقىزنىڭ ئەھۋالى قانداق؟

— بالىنىڭ قورسىقى ئېچىپ كېتىپتۇ، باشقا دەردى يوق. سۈتۈم ئۇنىڭغا بەخۇدۇك يېتىدۇ. مېلانىيە خانقىزمۇ ياخشى، ئۆلۈپ قالمايدۇ. سىكارلېت خانقىز، ئەندىشە قىلماڭ. مەن جىق ئىش كۆرگەن، نېگىرلار، ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىچىدىمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش بولۇپ قالغانلارنى كۆپ ئۇچراتقان. قاتتىق ھېرىپ ھەم بالىنىڭ ۋايىمىنى كۆپ يەپ نېرۋىلىرى قاتتىق چارچىغانلا گەپ. ئۇنىڭغا بايا نوگايدا ئېشىپ قالغان ھاراقىتىن ئازراق ئىچۈرۈپ قويدۇم، ھازىر ئۇخلاپ قالدى.

بۇ گەپچە، قوناقتا قىلغان بۇ ۋىسكىنى ئۆيدىكى ھەممە ئادەم ئىچكەن ئوخشىمامدۇ؟ سىكارلېتنىڭ خىيالىغا كۈلكىلىك بىر ئوي كېلىپ قالدى، ۋادىقىمۇ ئازراق ئىچۈرۈپ قويسام، ھېق تۇتۇشلىرىمۇ ياخشى بولۇپ قالارمىكىن. مېلانىيە ئۆلمەيدىكەن، ئەمدى ئاشلىپ قايىتىپ كەلسىمۇ ... ئۇ راستلا قايىتىپ كېلىدىغان

بولسا ... ياق، بۇ ئىشلارنى كېيىن ئويلاپچۇ. ئويلايدىغان باشقا ئىشلارمۇ ھازىر يېتىپ ئاشىدۇ ... كېيىن بىر گەپ بولار! بىر تەرەپ قىلىدىغان ئىشلار شۇنچىلىك كۆپ ... ئۇلارغا كېسىپ بىر نېمە دەيىش كېرەك. ھېساب بوغىدىغان ئىش مەڭگۈ كەينىگە سۈزۈلۈپ تۇرسا قانداق ياخشى بولاتتى. ئۇ شۇ خىياللار بىلەن ئولتۇرۇپ بىردىنلا ئورنىدىن سەكرەپ تۇرۇپ كەتتى. چۈنكى، سىرتتىن بىر نېمىنىڭ گۈلدۈرلىگەن ئاۋازى ئاڭلىنىپ، كېچە جىمجىتلىقىنى تۈيۈقسىز بۇزۇۋەتكەندى.

— نېگىر ئانا قۇدۇقتىن سۇ تارتىۋاتىدۇ، قىزلارنىڭ دۈمبىسىنى بۇلۇت بىلەن سۈرتۈپ قويماقچى. ئۇلار دائىم يۇيۇنۇپ تۇرىدۇ، — چۈشەندۈردى دىلسېي قولىدىكى نوگايلارنى ئۈستەل ئۈستىدە تۇرغان دورا شېشىسى بىلەن ئىستاكانىنىڭ ئوتتۇرىسىغا قويۇۋېتىپ.

سىكارلېت بىردىنلا قاتتىق كۈلۈپ كەتتى. كىچىكىدىن تارتىپ تولا ئاڭلاپ قولىقى پىشىپ كەتكەن قۇدۇق چىغرىقىنىڭ ئاۋازىدىن قورقۇپ كەتكىنىگە قارىغاندا نېرۋوسى قاتتىق ئاجىزلاپ كېتىپتۇ. ئۇ كۈلۈۋاتقاندا دىلسېي ئۇنىڭغا قاراپ تۇرۇپ كەتتى، ئۇنىڭ سۈرلۈك چىرايى قىلچە ئۆزگەرمىگەندى. سىكارلېت ئۇنى ئۆزىنى چۈشىنىدۇ، دەپ ئويلايتتى. شۇ تۇرقىدا ئۇ كۆكسىنى چىڭ سىقىپ تۇرغان لىپتىكىنى، گېلىنى بوغۇپ كېتىۋاتقان ياقىسىنى يېشىۋەتكەن، ھازىرمۇ ئىچىدىكى قۇملار پۇتىغا پېتىپ ئاغرىتىۋاتقان ئايغىنى سېلىۋەتكەن بولسا قانداق راھەت بولاتتى.

قۇدۇقنىڭ چىغرىقىغا ئارغامچا ئاستا يۆگىلىۋاتقان ئاۋاز ئاڭلىنىشقا باشلىدى. شۇ تۇرقىدا چېلەك سۇ بىلەن بىللە يۇقىرىغا كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى، نېگىر ئانىسى — ئېلىپنىڭ نېگىر ئانىسى، سىكارلېتنىڭ نېگىر ئانىسى — مانا ھازىرلا ئۆيگە كىرىپ كېلىدۇ. سىكارلېت ھېچنېمىنى ئويلىمايۋاتقان ئادەمدەك جىمجىت ئولتۇرۇپ كەتتى.

بوۋاقتىڭ قورسقى تويغان، ئەمما ئەمچەك ئاغزىدىن چىقىپ كېتىپ يىغلاپ كېتىۋاتاتتى، دىلەپى بالىنىڭ ئاغزىغا ئەمچىكىنى قايتا سېلىپ قويۇۋىدى، بالىمۇ يىغىسى بېسىلىپ جىمىپ كەتتى. سىكارلېت ئەمدى نېگىر ئانىنىڭ ئارقا ھويلىدىن كېلىۋاتقان ئايغ تۈۋىشىنى ئاڭلىدى. كېچە جىمجىت بولغاچقا، ئەڭ بوش ئاۋازلارمۇ شۇنچىلىك جاراڭلىق ئاڭلىناتتى.

نېگىر ئانىنىڭ ئېغىر گەۋدىسى ئىشىكىنىڭ يېنىغا يېتىپ كەلگەندە، كارىدور خۇددى تىترەپ كەتكەندەك بولدى. مۇرىسىدىكى يوغان ئىككى چېلەك سۇ ئۇنىڭ قەددىنى خېلىلا مۇكەپتەكەندى. قاپقارا چىرايىدا خۇددى مايمۇننىڭ چىرايىدىكىدەك قايغۇ ھۆكۈم سۈرەتتى.

سىكارلېتنى كۆرۈپلا ئۇنىڭ كۆزلىرى نۇرلىنىپ، ئاپپاق چىشلىرى پارقىراپ كەتتى. چېلەكلەرنى قويۇپ تۇرۇشقا سىكارلېت يۈگۈرۈپ بېرىپ ئۇنىڭ كەڭ باغرىغا ئۆزىنى ئاتتى. قانچىلىغان نېگىرلار ۋە ئاق تەنلىكلەرنىڭ باشلىرى ئۇنىڭ بۇ كەڭ كۆكسىگە مەھكەم يېقىلمىغان! بۇ شۇنچىلىك مېھرىبان، سىكارلېت ئىچىدە ئويلاپ قالدى، مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدىغان كۈنچە تۇرمۇش ھۆكۈم سۈرىدىغان جاي.

— مېنىڭ قىزىم قايتىپ كەپتۇغۇ! ئاھ، سىكارلېت، ئېلىپن خانقىز ئۇ ئالەمگە كەتتى، ئەمدى بىز قانداق قىلىمىز؟ مەنمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەتسەم بولمامتى. ماڭا ئېلىپن خانقىز بولمىسا بولمايدۇ، ئۇنىڭسىز قانداق ياشايمەن. ئەمدى ئىچ ئاغرىقلىرى بىلەن غەم - غۇسىدىن باشقا ھېچنېمە قالمىدى. بىزگە قالغىنى زىممىمىزدىكى ئېغىر يۈك، سىكارلېت، قوزام، ئېغىر يۈك!

سىكارلېت نېگىر ئانىنىڭ ۋاپاسلىرىغا قۇلاق سالغاچ بېشىنى ئۇنىڭ مەيدىسىگە چىڭ يېقىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ «ئېغىر يۈك» دېگەن گېپى سىكارلېتنىڭ دىققىتىنى تارتتى. ئۆتكەن كۈنى چۈشتىن كېيىنمۇ ئۇنىڭ كاللىسىغا مۇشۇ گەپ

كىرىۋالغانىدى، بۇ گەپ بۇ يەردىمۇ تەكرارلىنىپ ئۇنى سەل
بىزار قىلىپ قويدى. شۇ تۇرقىدا ھېلىقى ناخشىنىڭ قالغان
مىسرالىرى ئۇنىڭ ئېسىگە كېلىپ، ئېغىر سۈكۈنات ئىچىدە ئۇ
مىسرالارنى ئىچىدە ئوقۇشقا باشلىدى.

قۇتۇلمەن بۇ يۈكتىن پەقەت،
ئۆتكىنىدە يەنە نەچچە كۈن.
بولسىمۇ گەر ئۇنىڭ ۋەزنى، ھېچ،
ئازىماس ھەم مەڭگۈگە پۈتۈن.
داغدام يولدا ماڭمىز مەغرۇر
ئۆتكىنىدە يەنە نەچچە كۈن.

«ئۇنىڭ سالمىقى مەڭگۈ يېنىكلىمىسىمۇ مەيلىلا.» سىكارلېت
ئۇ مىسرالارنى ھارغىن يۈرىكىگە مەھكەم ئورنىتىۋالدى. ئۇنىڭ
زىممىسىدىكى يۈك مەڭگۈ يەڭگىلىمەسمۇ؟ تاراغا قايتىپ كېلىش
بەختلىك ئارام ئېلىشتىن ئەمەس، ئەكسىچە تېخىمۇ ئېغىر
يۈكنىڭ ئۈستىگە ئارتىلىشىدىن دېرەك بېرىۋاتامدىغاندۇ؟ ئۇ
نېگىر ئانىنىڭ مەيدىسىدىن بېشىنى كۆتۈرۈپ، قوللىرى بىلەن
ئۇنىڭ قورۇق باسقان قارا يۈزىنى سىلىدى.

— قوزام، قاراڭ قوللىرىڭىزنى، — نېگىر ئانا ئۇنىڭ قاپىرىپ
ھەم قاناپ كەتكەن قوللىرىنى ئالماقچىغا ئېلىپ، نارازى
قىياپەتتە ئۇنىڭغا زەن سېلىپ قاراپ كەتتى، — سىكارلېت
خانقىز، مەن سىزگە، ھەرقانداق ئادەم قولغا قاراپ قىزلار بىلەن
خانمىلارنىڭ قانداقلىقىغا باھا بېرىدۇ، دەپ كۆپ دېگەنغۇ؟
يۈزىڭىزنىڭمۇ قارىداپ كەتكىنىنى قاراڭ.

بىچارە موماي، ئۇرۇش بىلەن ئۆلۈم ئۇنىڭ بېشىدىن تېخى
ئەمدىلا ئۆتۈپ كەتكەن بولسىمۇ، بۇ ئەھمىيەتسىز ئىشلار
توغرۇلۇق ئۇنىڭغا يەنە شۇنداق قاتتىق تەلەپ قويۇۋاتقىنىنى
قاراڭ. سەل تۇرۇپ ئۇ، قوللىرى قاپىرىپ كەتكەن، يۈزىگە بىر

نەرسىلەر ئۆرلەپ قالغان قىزلار مەڭگۈ ئەر تاپالمايدۇ، دېيىشمۇ مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت دەررۇ مۇداپىئەنىڭ چارسىنى ئويلاپ ئۇنىڭ ئاغزىنى ياپتى.

— ئانا، ئاپامنىڭ ئەھۋالى توغرىلۇق سۆزلەپ بەرسەڭچۇ، دادامغا سۆزلىتەي دېسەم ئېغىر كېلەرمىكىن دەپ قورقتۇم.

نېگىر ئانا ئېڭىشىپ ئىككى چېلەكنى كۆتۈردى، كۆزلىرى لىق ياش ئىدى. چېلەكلەرنى سۆرسىز كارىۋاتنىڭ يېنىغا ئەكېلىپ، سۇئېللىپ بىلەن كاررىنىڭ ئىچ كىيىملىرىنى ئۈستىگە قايرىدى. سىكارلېت گۇڭگا يورۇقتا سىڭىللىرىغا قارىدى، كاررىنىڭ ئۈچىسىدا پاكىز، ئەمما يىرتىلىپ كەتكەن كېچىلىك كۆڭلەك تۇراتتى، سۇئېللىپ بولسا يوغان بىر ئەسكى چاپانغا ئورنىنىپ ياتاتتى. نېگىر ئانا كونا بىر كۆڭلەكتىن يىرتىۋالغان بىر پارچە لاتا بىلەن ئۇلارنىڭ بەدەنلىرىنى سۈرتۈشكە باشلىدى، سۈرتكەچ يۇم — يۇم يىغلايتتى.

— سىكارلېت خانقىز، ھەممىنى قىلغان سىلاتتېرىينىڭ ئائىلىسىدىكى ئەسكىلىكتە ئۇچىغا چىققان ئاشۇ ئاق تەنلىكلەر. ئېلىپن خانقىزنى شۇلار ئاغرىتىپ ئۆلتۈردى. ئۇنىڭغا مەن، ئۇنداق يامان ئاق تەنلىكلەرنىڭ ئىشىنى قىلماڭ، پايدىسى يوق دېدىم، ئەمما ئۇ مېنىڭ گېپىمنى ئاڭلىمىدى. بەكمۇ ئاق كۆڭۈل، باغرى يۇمشاق بولغاچقا، كىم ياردەم سوراپ كەلسە پەقەتلا رەت قىلمايتتى.

— سىلاتتېرىي؟ — سىكارلېت چۈشەنمەي سورىدى — ئۇلار ئېمىدەپ كەپتىكەن؟

— ئۇلارمۇ ئاشۇ كېسەلگە گىرىپتار بولۇشۇپتۇ، — موماي قولى بىلەن كارىۋاتتا ياتقان ئىككى قىزنى كۆرسىتىپ قويدى، — ئۇلارنىڭ ئېمى دېگەن قىزىغا كېسەل يۇقۇپتىكەن، ئاپىسى ئېلىپن خانقىزدىن ياردەم سوراپ يۈگۈرۈپ كەپتۇ. ئۇ قىزىغا ئېمىشقا ئۆزى قارىمايدۇ؟ ئېلىپن خانقىزنىڭ نۇرغۇن ئالدىراش ئىشلىرى بار ئىدى، شۇنداقتىمۇ ئۇ باردى، ئېمىمنىڭ

كېسىلنى كۆردى. شۇ كۈنلەردە ئېلىپ خاتىزنىڭ سالامەتلىكى تازا ياخشى ئەمەس ئىدى، سىكارلېت خاتىز. ئاپىڭىزنىڭ ئىلىك - سىلىك يۈرگىنىگە خېلى بولغان. ئۆيدە يەيدىغان تۈزۈكرەك نەرسىمۇ يوق، بىزدىن چىققان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى بىزنىڭ ئادەملەر ئېلىپ كېتىشكەندى. ئېلىپ خاتىز قۇشقاچتەك تاماق يەيتتى. ئۇنىڭغا، ئۇ ئاق تەنلىكلەر بىلەن كارىڭىز بولمىسۇن، دېدىم، لېكىن گېپىمنى ئاڭلىمىدى. شۇنىڭ بىلەن بالا تاشتى. ئېمىي خاتىز ياخشى بولاي دېگەن كۈنلەردە كارىڭىز خاتىز يىقىلدى، ئارقىدىن كېزىك سۇ ئېلىپ خاتىزغا يۇقتى، شۇنىڭ بىلەن ئېلىپ خاتىز ئىككى قىزغا تەڭ قارىمىسا بولمىدى.

ئۇ چاغلاردا يول بويلىرىدا ئۇرۇش بولۇۋاتاتتى، شىماللىقلارمۇ دەريادىن ئۆتتى، نېمە ئىشلار بولىدىغانلىقىنى بىلمەيتتۇق. ئېتىزدا ئىشلەيدىغان زەڭگىلەرمۇ بىر - بىرلەپ قاچقىلى تۇردى. ئۇنى كۆرۈپ تېخىمۇ جۇدۇنۇم تۇتتى. ئەمما، ئېلىپ خاتىز ھېچ ئىش بولمىغاندەك تەمكىن پېتى يۈرۈۋەردى. ئۇ بۇ قىزلاردىن بەك ئەنسىرەيتتى، چۈنكى بىزدە پەقەتلا دورا يوق ئىدى. بىر كۈنى كېچىدە ئىككىمىز قىزلارنىڭ بەدىنىنى سوغۇق سۇ بىلەن يۇيۇۋاتتۇق، ئۇ ماڭا: «ئانا، ئەگەر مەن ۋىجداننى ساتىدىغان ئىش بولسىمۇ، ئازراق مۇز ئەكەپلىپ بۇ قىزلارنىڭ بېشىغا قويسام دەيمەن» دېدى.

ئۇ گېرال ئەپەندىنى بۇ ئۆيگە پەقەتلا كىرگۈزمىدى، روسا بىلەن تىنانىمۇ يولاتمىدى، پەقەت مەنلا كىرەلەيتتىم. چۈنكى، مەن بىر قېتىم كېزىك بولۇپ بولغان، كېيىن ئۇ ئۆزىمۇ ئاغرىدى، بىر قاراپلا ئۇنىڭغا ئامال قىلغىلى بولمايدىغانلىقىنى بىلدىم.

نېگىر ئانا ئورنىدىن تۇرۇپ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى بىلەن يۈزىدىكى ياشنى سۈرتۈۋەتتى.

— ئۇ ناھايىتى تېزلا كېتىپ قالدى، سىكارلېت خاتىز، ھەتتا ياخشى نىيەتلىك ئۇ دوختۇرمۇ چارە قىلالمىدى. ئۇ

ھېچتېمىنى بىلمەي يېتىپ كەتتى، توۋالساممۇ، گەپ قىلساممۇ بىلمەيتتى، ھەتتا ئاخىرغا كېلىپ مېنىمۇ تونۇمدى.

— ئۇ مېنى ... مېنى تىلغا ئالدىمۇ، ئىسمىمنى چاقىردىمۇ؟
— ياق، قوزام، ئۇ خىيالىدا ساۋانادىكى چېغدىكىدەك ئۆزىنى كىچىك قىز دەپ ئويلىغان بولسا كېرەك، ھېچكىمنىڭ ئىسمىنى توۋلىمىدى.

دىلىسى ئورنىدىن سەل قوزغىلىپ بوۋاقتى تىزلىرى ئۈستىگە توغرىسىغا قويدى.

— بىرسىنىڭ ئىسمىنى دېدى، خانقىز، كىمكىن بىلەلمىدۇق.

— ئاغزىڭنى يۇم، ئىندىيانىڭ تۇخۇمى، — نېگىر ئانا ئۇنىڭغا قايرىلىپ غەزەپ بىلەن تىللىدى.

— ئۇنداق قىلماڭ، ئانا! كىمنىڭ ئىسمىنى دېدى؟ دىلىسى، دادامنىڭمۇ؟

— ياق، خانقىز، دادىڭنىڭ ئەمەس. شۇ كۈنى پاختىغا ئوت كەتكەن ئاخشىمى ئىدى ...

— پاختىنىڭ ھەممىسى كۆيۈپ كەتتىمۇ؟ چاپسانراق ئېيتقىنا!

— شۇنداق، خانقىز، ھەممىسى كۆيۈپ كەتتى. شىماللىق ئەسكەرلەر ئامباردىن تاي - تاي پاختىنى دومىلىتىپ ئاچقىپ ھويلىنىڭ ئوتتۇرىسىغا دۆۋىلىدى، ئاندىن: «جورجىيە بويىچە ئەڭ چوڭ گۈلخاننى كۆرىسىلەر» دېيىشىپ پاختىغا ئوت قويۇۋەتتى. بىردەمدىلا پۈتۈن پاختا كۈلگە ئايلىنىپ كەتتى.

ئۇدا ئۈچ يىل توپلىغان، بىر يۈز ئەللىك مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يارايدىغان پاختىنىڭ ھەممىسى كۆيۈپ تۈگىگەندى.

— ئوت پەلەككە يېتىپ ھەممە يەر كۈندۈزدەك يورۇپ كەتتى. ھەممىمىز ئۆي كۆيۈپ كېتەرمىكىن دەپ قورقۇپ كەتتۇق. ئۆيىنىڭ ئىچىمۇ يىڭنە چۈشۈپ كەتسە تاپقۇدەك يورۇپ كەتتى. كېيىن ئوت دېرىزىلەرگە ئۆزىنى ئۇرۇپ ئېلىپ خېنىمنى

قورقۇتۇۋەتكەن بولسا كېرەك، ئۇ ئورنىدىن قوپۇپ ئولتۇرۇپ: «فىلىپ! فىلىپ!» دەپ توۋلاپ كەتتى. مەن بۇ ئىسمىنى زادىلا ئاڭلاپ باقماپتىكەنمەن. ئۇ بىر ئادەمنىڭ ئىسمى، ئۇ ئۇنى چاقىردى.

نېگىر ئانا دېرىزە تۈۋىدە دىلىسىغا قادىلىپ تاشتەك قېتىپ تۇراتتى. سىكارلېت بېشىنى ئىككى قولىدا چاڭگاللاپ ئولتۇرۇپ خىيالغا كەتتى. فىلىپ... ئۇ كىم؟ ئۇنىڭ ئاپىسى بىلەن قانداق مۇناسىۋىتى بار؟ ئۇلەر چاغدا نېمىشقا ئۇنىڭ ئىسمىنى توۋلايدۇ؟

ئاتلانتادىن تاراغىچە بولغان بۇ ئۇزۇن مۇساپە ئىچى قۇرۇق ئاق تاملارغا كەلگەندە ئاخىرلاشتى. ئەسلىدە ئۇ ئېلىپنىڭ قوينىدا ئاخىرلىشىشى كېرەك ئىدى. ئەمدى سىكارلېت كىچىك بالدەك دادىسىنىڭ ھىمايىسىدە خاتىرجەم ياشىيالايدۇ، ئۇنى مامۇق تۆشەكلەرگە يۆگەپ قويىدىغان، ئىسسىق - سوغۇققا چىقىلدۇرمايدىغان ئاپىسىمۇ يوق، بېشىنى تىقىۋېلىپ خاتىرجەم ياشىغۇدەك بىرەر تىنچ ماكانمۇ ھەم يوق. ھەرقانداق ھىيلە ۋە ئۆزىنى ئېلىپ قېچىشلار بىلەن ئاللىبۇرۇن كىرىپ بولغان بۇ خالتا كوچىدىن ئۇنى قۇتۇلدۇرۇپ چىقىش مۇمكىن ئەمەس. زىممىسىگە چۈشكەن ئېغىر يۈكنى ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆتۈرۈشۈپ بېرىدىغانمۇ ئادەممۇ يوق. دادىسى قېرىپ خۇددىنى يوقاتقان، ئىككى سىڭلىسى كېسەل، مېلانىيە ئاجىزلاپ كەتكەن، بالىلار تايانچسىز. بۇ بىرنەچچە نېگىر، ئېلىپنىڭ قىزى ئاپىسىغا ئوخشاش بىزنىڭ بېشىمىزنى سىلايدۇ، دېگەندەك سەبىي ئېتىقادلىرى بىلەن ئۆزىگە مۆلدۈرلەپ قاراپلا تۇرۇشىدۇ.

سىكارلېت دېرىزىدىن سىرتقا قارىدى، تارا قورۇقى يېڭىدىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان ئاينىڭ يورۇقىدا يېپىلىپ يېتىپتۇ. قۇللارنىڭ ھەممىسى كەتكەن، يەرلەر ئاق قالغان، ئامبار كۆيۈپ كۈلگە ئايلانغان، خۇددى قانغا مېلەنگەن تەندەك كۆز ئالدىدا سوزۇلۇپ

يېتىپتۇ، ئۇنىڭدا يەنە ئۆزىنىڭ تومۇرلىرىدىكى قانغا ئوخشاش ئېقىۋاتقان قانمۇ بار. مانا بۇ يەر ئۇنىڭ جاپالىق ئۇزاق سەپىرىنىڭ پەللىسى، قېرىغان، كېسەل ۋە توپماي يوغان ئېچىلىپ تۇرغان ئېغىزلار، چارسىز ھالدا ئۇنىڭ ئېتىكىگە ئېسىلغان قوللار، بۇ پەللىدە ھازىر ھېچقانداق قىممىتى بار نەرسە يوق... بالىسى كەينىدە ئەگىشىپ يۈرگەن، ئون توققۇز ياشلىق تۇل خوتۇن سىكارلېت ئوخارا خامىلتونىدىن باشقا ھېچنەمە يوق!

بۇ ئىشلارنىڭ ئالدىدا ئۇ قانداق قىلىشى كېرەك؟ ماكوندىكى پىنتىي ھامما مېلانىيەنى بوۋىقى بىلەن ئېلىپ كېتىشى مۇمكىن. ئىككى سىڭلىسىنىڭ كېسىلى ياخشى بولۇپ قالسا، ئۇلار خالىسۇن خالىمىسۇن، ئېلىپنىڭ تۇغقانلىرى ئېلىپ كېتىدۇ. ئۆزى بىلەن دادىسى تاغلىرى جامېس بىلەن ئاندرېۋنىڭكىگە كەتسە بولغۇدەكقۇ.

سىكارلېت ئورۇقلاپ تايماقتەك بولۇپ قالغان ئىككى سىڭلىسىغا قارىدى، ئۇلار يۈمىلىنىپ ياتاتتى، ئورنىنى ياتقان كىرلىك بەدەنلىرىنى سۈرتكەندە چۈشكەن سۇ بىلەن ھۆل بولغان ۋە قارىداپ كەتكەندى. ئۇ سۇ ئېلىپنى ياخشى كۆرمەيتتى. ھازىر ئۇشتۇمتۇتلا بۇ خىيال كالىسىغا ئېنىق كىرىۋالدى. ئۇنى بىرەر قېتىممۇ ياخشى كۆرۈپ باقمىغىنى راست، كارىنىنىمۇ ئانچە ياخشى كۆرۈپ كەتمەيدۇ. ئىشقىلىپ، ئاجىز ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى ئۇ ياخشى كۆرمەيدۇ. ئەمما، ئۇلار ئۇنىڭ قان قېرىنداشلىرى، تاراننىڭ بىر ئەزاسى. ياق، سىكارلېت ئۇلارنى نامرات تۇغقان سۈپىتىدە ھاممىلىرىنىڭ قولىغا بىر ئۆمۈر تۇرۇشقا تاشلاپ بەرمەيدۇ. ئوخارا ئائىلىسىنىڭ ئادەملىرى نامرات تۇغقانلار قاتارىدا خەقنىڭ ئالدىدا چىرايىنى سارغايىتىپ ياشسۇنمۇ؟ ياق، ئۇنداق قىلىشقا ھەرگىز بولمايدۇ!

بۇ خالتا كوچىدىن قېچىپ چىققىلى زادى بولماسمۇ؟ ئۇنىڭ

چارچاپ كەتكەن كاللىسى بۇ ئىشلار ئۈستىدە قاتتىق ئويلانماقتا. بىر چاغدا ئۇ ئۈستەل ئۈستىدىكى نوگايلاغا قاراپ قويدى، ئۇلارنىڭ تېگىدە يەنە ئازراق ۋىسكى بار ئىدى، تازا يورۇق بولمىغاچقا، زادى قانچىلىك بارلىقىنى پەرق قىلغىلى بولمايتتى. ئەجەبلىنەرلىكى، كۈچلۈك ھاراق پۇرىقى ئۇنى قىلچە سەسكەندۈرمىدى، ھاراقنى ئاستا - ئاستا ئىچىشكە باشلىدى. بۇ قېتىم گېلى كۆيمىدى، ئەمما پۈتۈن بەدىنى قىزىغاندەك بولدى. سىكارلېت نوگايىنى قويۇپ ئەتراپىغا قارىدى. ئۇ شۇ تۇرقىدا چۈش كۆرۈۋاتىدۇ. چۈشىدە ئورۇق ئىككى قىزنى، كارىۋات بېشىدا ئولتۇرغان بەتبەشەرە نېگىر ئانىسىنى، قولىدا بوۋىقى بار مىس ھەيكەلدەك ئولتۇرغان دىلسېينى كۆردى. بۇنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ چۈشى. ئۇ چۈشىدىن چوقۇم ئويغىنىدۇ، ئويغىنىپلا ئاشخانىدىكى پىشۇرۇلغان گۆشلەرنىڭ پۇرىقىنى ھىدلايدۇ، نېگىرلارنىڭ كۈلكىلىرىنى، ھارۋىلاردا ئېتىزلىققا كېتىۋېتىپ قىلىشقان گەپلىرىنى ئاڭلايدۇ، شۇ چاغدا ئاپىسى كەينىدىن كېلىپ ئۇنى بوش تۇرتۇپ قويدۇ.

كېيىن ئۇ ئۆزىنى ئۆزىنىڭ ھۇجرىسىدا، ئۆزىنىڭ كارىۋاتىدا كۆرگەندەك بولدى. ئاينىڭ سۇس يورۇقى قاراڭغۇ ئۆيىنى بىر خىل رەڭدە سۇس يورۇتۇپ تۇراتتى. نېگىر ئانىسى بىلەن دىلسېينىڭ كىيىملىرىنى سالدۇرۇۋاتىدۇ. بەدىنىنى قىسىپ كېتىۋاتقان كىيىملىرى ئەمدى ئۇنىڭ بەدىنىنى ئاغرىتالمايدۇ، ئەركىن نەپەس ئېلىپ ياتالايدۇ. پايپىقىنىڭ سېلىنىۋاتقانلىقىنى سەزگەندەك، نېگىر ئانىسىنىڭ قاپرىپ كەتكەن پۇتلىرىنى يۇيۇۋېتىپ بىر نېمىلەر دەپ غودۇراۋاتقانلىقىنى ئاڭلاۋاتقانداق قىلىۋاتىدۇ، ئۇ ئاۋاز شۇنچىلىك مېھرىبان، سۇ شۇنچىلىك راھەت. كارىۋاتتا خۇددى كىچىك بالدەك سوزۇلۇپ يېتىش قانداق راھەت! ئۇ پۈت - قوللىرىنى سوزۇپ كېرىلىپ يېتىپتۇ. ئارىدىن قانچىلىك ۋاقىت ئۆتتى ... بىر سائەتمۇ، بىر يىلمۇ ياكى

بىر مىنۇتمۇ. بىر چاغدا ئۇ ئۆزىنىڭ ئۆيىدە ئۆزى يالغۇز ياتقانلىقىنى سەزگەندەك بولدى. ئۆي ئىچى يوپۇرۇق، ئاينىڭ سىمابىتەك چىرايلىق نۇرى كارىۋىتى ئۈستىگە چۈشۈپ تۇرۇپتۇ. ئۇ ئۆزىنىڭ مەست بولۇپ قالغانلىقىنى بىلمەيتتى. ئۇنى ھارغىنلىق ۋە زىيادە ئىچىلگەن ۋىسكىي مەست قىلىۋەتكەندى. ئۇ پەقەت ئۆزىنى ھارغىن تېنىدىن قۇتۇلۇپ، ئازاب ۋە مۇشەققەت يوق ئېگىز بىر يەرگە ئۇچۇپ چىقىپ كېتىۋاتقاندا كلاس سېزەتتى، كالىسى زىيادە زېرەكلىك بىلەن ئەتراپتىكى ھەممە نەرسىنى كۆزىتىتتى.

ئۇ ھازىر شەيئىلەرنى بىر جۈپ يېڭى كۆزلىرى بىلەن كۆزىتىدىغان بولدى، چۈنكى ئۇ تاراغا كېلىۋاتقان ئۇزۇن سەپەرنىڭ بىر يېرىدە ئۆزىنىڭ قىزلىق دەۋرىنى پۈتۈنلەي تاشلىۋېتىپ كەلگەنىدى. ئۇ ھازىر قانداق قىلسا شۇنداق بولىدىغان، كۆرۈنگەنلا نەرسىگە يېپىشىپ تۇرىدىغان يېپىشقاق توپا ئەمەس. ئۇ توپا ھازىر ئايىغى كۆرۈنمەي قالغان، مىڭ يىللىق جاپانى كۆرسەتكەن ئاشۇ بىر كۈنلۈك سەپەردە قېتىپ كەتكەن. بۈگۈن ئاخشام ئۇنىڭ بالىلارغا ئوخشاش كۈتۈنۈشنى خالىغان ئەڭ ئاخىرقى بىر كۈنى. ئەتىدىن باشلاپ ئۇ پىشقان بىر ئايالغا ئايلىنىدۇ، ياشلىقى ئەمدى قايتىپ كەلمەيدۇ.

ياق، ئۇ ھەرگىزمۇ گېرالدىنىڭ ياكى ئېلېننىڭ تۇغقانلىرىغا بېقىنمايدۇ. ئوخشاش جەمەتدىكىلەرگە سەدىقە لازىم ئەمەس، ئۇلار ھەممە ئىشتا ئۆزلىرىگە تايىنىدۇ. ئۇنىڭ زىممىسىگە چۈشكەن يۈك ئۆزىنىڭكى، ئۇنى چوقۇم كۈچلۈك مۇرىلىرىدە كۆتۈرۈشى كېرەك. ئۇ ئۆزىنىڭ يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ ھەممىنى دەڭسەپ كۆرۈپ، بۇ مۇرىلىرىنىڭ ئەڭ ئېغىر خەتەرلىرىنىمۇ كۆتۈرۈپ باققانلىقىنى، ھازىرمۇ ھەرقانداق ئېغىر يۈكنى كۆتۈرەلەيدىغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. ئۇ تاراننى تاشلىۋەتمەيدۇ، ئۇ مۇشۇ قىزىل تۇپىراقلارغا مەنسۇپ، پەقەت

مۇشۇ تۇپىراقلاردىنلا خۇددى كېۋەزلەرگە ئوخشاش ھاياتىي كۈچ ئالالايدۇ. قانداقلا بولسۇن، ئۇ تارا قورۇقىدا قېلىشى، بۇ يەرنى جانلاندۇرۇشى، دادىسى بىلەن ئىككى سىڭلىسىنى، مېلانىيە بىلەن ئاشلىپىنىڭ ئوغلىنى ۋە بۇ بىرنەچچە نېگىرنى بېقىشى كېرەك. ئەتە ... ئاھ، ئەتە ! ئەتە ئۇ كالىنىڭ بويۇنتۇرۇقىنى بويىنغا سالىدۇ. ئەتە ئۇ نۇرغۇن ئىشلارنى قىلىشى كېرەك، «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى بىلەن ماكلىنتوش كەنتىگە بېرىپ بىر نەرسىلەر قالدۇمۇ، يوق، كۆرۈپ، سازلىققا بېرىپ ئېزىپ - تېزىپ يۈرگەن ئۇلار، ئۆي قۇشلىرى بولسا ئېلىپ كېلىشى كېرەك. يەنە ئاپسىنىڭ زىننەت بويۇملىرىنى ئېلىپ جۈنپىسورۇ بىلەن لوۋبجويغىمۇ بېرىشى كېرەك، ئۇ يەردە چوقۇم يەيدىغان نەرسىلەرنى ساتىدىغان ئادەملەر بار. ئەتە ... ئەتە ... ئۇنىڭ كالىسى ئاستا - ئاستا ئايلىنىماقتا، خۇددى سائەتنىڭ پۇرژىنىسىغا ئوخشاش ئاستا - ئاستا بوشماقتا، لېكىن ئۆزى شۇنداق سەگەك.

ئۇشتۇمىتۇت، كىچىك ۋاقتىدىن تارتىپ دائىم ئاڭلاپ تۇرىدىغان، ئاڭلاشتىن بىزار بولسىمۇ، بىلىپ - بىلمەي كالىسىغا سىڭىپ قالغان جەمەتلىرى توغرىسىدىكى ۋەقەلەر ئېنىق كالىسىغا كېلىشكە باشلىدى. يېنىدا بىر تىيىن پۇلى يوق گېرالدا تارادا ئىگىلىك ياراتقان؛ ئېلىپ بېشىغا كەلگەن مەلۇم بىر سىرلىق بەختسىزلىكنى يەڭگەن؛ بوۋىسى روبىلارد ناپولېئون خانىدانلىقى گۇمران بولغاندا ئامان قېلىپ، جورجىيەنىڭ دېڭىز بويىدا يېڭىدىن ئىگىلىك تىكىلگەن؛ بوۋىسىنىڭ بوۋىسى پىرۇدوم ھايتىدىكى زۇلمەت ئىچىدە كىچىككىنە بىر پادىشاھلىق بەرپا قىلىپ كېيىن يېڭىلىپ قالغان، لېكىن ئۆزى ھايات قېلىپ ساۋانادا باشقىدىن شۆھرەت تاپقان؛ دادىسىنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بەزىلەر ئىرېلاندىيە پىدائىيلىرى بىلەن بىللە ئەركىن ئىرېلاندىيە ئۈچۈن كۈرەش

قىلىپ دار ئاستىغا باتۇرلۇق بىلەن مېڭىپ بارغان؛ ئاپسىنىڭ ئەۋلادلىرى ئىچىدىمۇ ئۆز ھوقۇقلىرى ئۈچۈن كۈرەش قىلىپ، بويىدا باتۇرلۇق بىلەن قۇربان بولغانلارمۇ بولغان.

ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئاشۇنداق ئاپەتلەرگە دۇچ كەلسىمۇ، لېكىن پۈتۈنلەي خارابلىشىپ كەتمىگەن. ئىمپېرىيەنىڭ زاۋال تېپىشى، ئىسيانكار قۇللارنىڭ قىلىچلىرى، ئۇرۇش، توپىلاش، سۈرگۈن ۋە مال - مۈلكىنى مۇسادىرە قىلىشلاردىن كەلگەن زەربىلەرنىڭ تەسىرىدىن ئورنىدىن قوپالماي قالغان ئەمەس. جانغا تىكىلىدىغان شۇم تەقدىر ئۇلارنىڭ كالىسىنى تېنىدىن جۇدا قىلغان بولسىمۇ، ئىرادىسىنى جۇدا قىلالىمىغان. ئۇلار ھېچكىمدىن ئاغرىنىمىغان، پەقەت كۈرەشلا قىلغان. ئۆلگەندىمۇ باش ئېگىپ ئەمەس، پۈتۈن كۈچ - قۇۋۋىتىنى سەرپ قىلىپ بولۇپ ئۆلگەن. ئۇلارنىڭ قېنى سىكارلېتنىڭ تومۇرلىرىدا قالغان، ئەمما نامى بەكمۇ چىقىپ كەتمىگەن شەخسلەر ئىدى، ھەممىسىلا ئاينىڭ يورۇقىدا غۇۋا يۈرۈپ تۇرغان بۇ ئۆينىڭ ئىچىدە ئاستا مېڭىپ يۈرۈشۈۋاتقاندىك كۆرۈنۈپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇلارنى، تەقدىرنىڭ ئەڭ ئېچىنىشلىق قىسمەتلىرىنى قوبۇل قىلغان ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئەڭ ئۈنۈملۈك نەتىجىلەرنى ياراتقان ئۇ قېرىنداشلىرىنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. بۇنىڭدىن ئۇ قىلچە ئەجەبلەنمەيتتى. تارا ئۇنىڭ تەقدىرى، ئۇ دۇچ كېلىدىغان كۈرەش مۇشۇ يەردە، ئۇنى چوقۇم بويسۇندۇرۇشى كېرەك.

سىكارلېت يېرىم ئۇيقۇ ئىچىدە بىر يېنىغا ئۆرۈلدى، ئاستا - ئاستا كېلىۋاتقان قاراڭغۇلۇق يۈرىكىنى قورشاشقا باشلىدى. ئۇنىڭ ئۇ ئەجدادلىرى ئۇنىڭغا سۆزسىز جىمجىت تۇرۇپ مەدەت بېرەرمۇ؟ ياكى بۇلارنىڭ ھەممىسى قۇرۇق خام خىيالىمدۇ؟

«مەيلى بۇ يەردە بۇلۇڭلار ياكى بولماڭلار، - دېدى سىكارلېت ئۇيقۇلۇق ھالەتتە ئۆز - ئۆزىگە پىچىرلاپ، - كەچلىكىڭلار خەيرلىك بولسۇن، رەھمەت سىلەرگە.»

يىگىرمە بەشىنچى باب

ئەتىسى سىكارلېت ئورنىدىن پۈتۈن بەدىنى ئاغرىپ قوپتى. بۇ ئۇزۇن سەپەر ۋە پەيتوندا كۆپ سىلكىنىشلەرنىڭ نەتىجىسى ئىدى، بىر قەدەم مېڭىشىمۇ شۇنچىلىك تەس ئىدى. يۈزى ئاپتاپتا قارىداپ، قوللىرى يېرىلىپ كەتكەنىدى. تىلىمۇ يېرىلىپ كېتىپتۇ، ئاغزى قۇرۇپ، قانچىلىك سۇ ئىچسىمۇ قانمايدىغاندەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى. باشلىرى ئېسىلىپ، مىدىرلىتىپلا قويسا كۆزلىرىمۇ قوشۇلۇپ ئاغرىپ كېتەتتى. ھېلىلا قۇسۇۋېتىدىغاندەك كۆڭلى ئىلىشىپ تۇراتتى. گېرالدى بۇ ئەھۋالنى ۋىسكىينى كۆپ ئىچىۋەتكەننىڭ تەسىرى دەپ چۈشەندۈرۈشى مۇمكىن. بۇنىڭغا خوپ بولدى دېمەكتىن باشقا گەپ يوق. ھېلىمۇ ياخشى دادىسى ئۇنىڭغا دىققەت قىلمىدى. گېرالدى تاماق ئۈستىلىنىڭ باش تەرىپىدە ئاپپاق ساقال بوۋايدەك قېتىپ ئولتۇراتتى. قوۋۋىتى قاچقان، كۆرۈشى ئاجىزلاپ كەتكەن كۆزلىرى خۇددى ئېللىپنىڭ كۆڭلىكىنى شىلدىرلىتىپ، قامچا گۈلىنىڭ پۇرىقىدەك خۇشبوۋى پۇراق چاچرىتىپ كىرىپ كېلىدىغاندەك ئىشككە قادىلىپ قالغانىدى.

سىكارلېت ئاياغ تەرەپتە ئولتۇردى.

— ئوخارا خانىمنى ساقلايلى، بۈگۈن ئۇ كېچىكتى، — دېدى گېرالدى ئۆز - ئۆزىگە سۆزلىگەندەك قىلىپ.

سىكارلېت ئاغرىپ تۇرغان بېشىنى ئىتتىك كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا ھەيران بولۇپ قارىدى، گېرالدىنىڭ كەينىدە ئۆرە تۇرغان نېگىر ئانىغىمۇ لەپىدە بىر قاراپ قويدى. ئۇ سىكارلېتقا، گەپ قىلماڭ، دېگەندەك ئىشارەت قىلىۋاتاتتى. سىكارلېت دەلدەڭشىپ ئورنىدىن تۇرۇپ، بىر قولى بىلەن ئۇنىڭ گېلىنى سىلاپ قويدى.

دادىسىنىڭ قوللىرى تىترەپ، بېشى بىر ياققا سىڭارىان بولۇپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇ تېخى تۈنۈگۈنلا ئىشلارنى خېلى تەرتىپلىك سۆزلەپ بەرگەن ئەمەسمۇ؟ لېكىن، ھازىر... ھازىر ئۇ ئېلىپنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قاپتۇ. شىماللىقلارنىڭ كەلگەنلىكى، ئېلىپنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكى ئۇنىڭغا قاتتىق زەربە بولۇپ ئۇنى ئېسىدىن ئايرىۋەتكەن گەپ. سىكارلېت گەپ قىلىشقا تەمىشلىشىگە، نېگىر ئانا ئىتتىك بېشىنى چايقىدى ۋە كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى قايرىپ قىزىرىپ كەتكەن كۆزلىرىنى سۈرتۈپ قويدى.

«دادام مۇشۇنداق ئېسىنى بىلمەي ئۆتۈپ كېتەرمۇ؟ — ئويلىدى سىكارلېت. ئاغرىپ تۇرۇۋاتقان بېشى بۇ يېڭى زەربە بىلەن تېخىمۇ بەك ئاغرىپ يېرىلىپ كەتكۈدەك بولۇپ كېتىۋاتاتتى، — ياق، ياق، ئۇنىڭ بېشى قېيىپ كۆزلىرى ئېلىشىپ كېتىۋاتقان گەپ. مەجەزى يوق ئوخشايدۇ، ياخشى بولۇپ قالىدۇ، چوقۇم ياخشى بولۇپ كېتىدۇ. ئۇ ياخشى بولالمىسا مەن قانداق قىلىمەن؟ ھازىر بۇ ئىشلارنى ئويلىمايلا. ئۈنۈم، ئاپامنىمۇ، باشقا قورقۇنچلۇق ئىشلارنىمۇ ئويلىماي قويماي. ئويلىغان ئىشلارغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان بولغاندا ئويلاي. ئويلايدىغان ئىشلار ئالدىمدا نۇرغۇن. چارە قىلغىلى بولمايدىغان ئىشلارنى ئويلىمىغاندىلا، ئاندىن كۆز ئالدىمدىكى چارىسى بار ئىشلارنى ئويدان بىر تەرەپ قىلالايمەن.»

سىكارلېت ھېچنېمە يېمەيلا ئورنىدىن تۇرۇپ، ئارقا ھويلىغا چىقىدىغان كارىدورغا چىقىپ كەتتى. پورك پەلەمپەيدە ئولتۇرۇپ — ئۈستىدە كونىراپ جۇلۇقى چىقىپ كەتكەن مېھمانلىق كىيىمى — خاسىڭ ئاقلاۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ بېشىنىڭ ئاغرىقى توختىمىدى، قۇياشنىڭ ئۆتكۈر نۇرى كۆزلىرىنى چىقىپ، كۆزلىرىگىمۇ ئاغرىق كىرىپ كەتتى. ئۇ ئۆزىگە مەدەت بېرىپ ناھايىتى تەستە تۇرۇۋاتاتتى. پورك بىلەنمۇ ئاپىسىنىڭ نېگىرلار بىلەن سۆزلەشكەندە قىلىدىغان تەكەللۈپلىرى ۋە ئەدەپ —

قائىدىلىرىنى قىسقارتىپ قىسقىلا سۆزلەشتى.

ئۇ تۇيۇقسىز بىر ئىشلارنى سوراپ كېتەتتى، ئارقىدىن كەسكىن بۇيرۇقلارنى بېرەتتى. پورك نېمە قىلىشىنى بىلمەي كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ قاراپلا قالاتتى. ئېلىپ خاتىز گەپنى ئۇنداق قاتتىق قىلمايتتى، توخۇ ياكى تاۋۇز دېگەندەك نەرسىلەرنى ئوغرىلىغان نېگىرلارنى كۆرسىمۇ، سىكارلېتقا ئوخشاش بۇنداق قوپاللىق قىلىپ كەتمەيتتى. سىكارلېت ئېتىزنىڭ، باغنىڭ، ئۇلاغلارنىڭ ئەھۋالىنى يەنە بىر قېتىم سورىدى، كۆپكۆك كۆزلىرى سۈرلۈك پارقىراپ تۇراتتى. پورك ئىلگىرى ئۇنى زادىلا بۇنداق ھالەتتە كۆرۈپ باقمىغانىدى.

— شۇنداق، خاتىز، ئۇ ئات باغلاپ قويغان يەردە تۇرۇپ ئۆلۈپ قاپتۇ. تۇمشۇقى ئۆزى ئۇرۇۋەتكەن چېلەككە سوزۇلۇپ قاپتۇ. ياق، خاتىز، ئۇ كالا ئۆلمىدى، ئۇ قىمىدىڭىزمۇ؟ تۇنۇگۈن ئاخشام ئۇ كالا تۇغدى. ئۇنىڭ تىنماي مۇرىگىنى بىكار ئەمەس ئىكەن.

— سېنىڭ پىرسىسى دېگەن قىزنىڭ ئوبدانلا بىر تۇغۇت ئانىسى بولۇپ قالغۇدەك، — دېدى سىكارلېت زاتلىق قىلىپ، — تۇنۇگۈن ئۇ كالىنى، يېلىنى چىڭقىلىپ كېتىپ مۇرەۋاتىدۇ، دېگەن.

— نېمە دەۋاتقانسىز، خاتىز، بىزنىڭ پىرسىسى ھەرگىز كالا تۇغۇرالمىدۇ، — دېدى پورك كۈلۈپ كېتىپ، — تەلىيمىز بار ئىكەن، ئۇ موزايمۇ چوڭ بولۇپ سىيىر بولىدۇ، ئىككى خاتىزنىڭ ئىچىدىغان سۈتمۈ بار بولدى. ھېلىقى شىماللىق دوختۇرۇمۇ ئۇلارغا سۈت بۇيرۇغان.

— ناھايىتى ياخشى، سۆزۈڭنى داۋام قىلىۋەر. قېلىپ قالغان باشقا ئۇلاغلاردىنمۇ بارمۇ؟

— يوق، خاتىز، بىر قېرى مىكجىن بىلەن ئۇنىڭ كۈچۈكىدىن باشقا ھېچنېمە يوق. شىماللىقلار كېلىدىغان كۈنى ئۇلارنى سازلىققا ھەيدىۋەتكەندىم، ھازىر ئۇلارنى نەدىن تېپىش كېرەككىن تاڭ. قېرى مىكجىن بەكمۇ يامان ئىدى.

— ئۇلارنى تاپماي قويمايمىز. پىرسىسى ئىككىڭلار بېرىپ
ئۇنى تېپىپ كېلىڭلار.

پورك ھەيران قالدى ۋە سەل ئاچچىقى كەلگەندەكمۇ بولدى.
— سىكارلېت خانقىز، بۇنداق ئىشلارنى ئېتىزلىقتا
ئىشلەيدىغان نېگىرلار قىلىدۇ، مەن ئۆي ئىشلىرىنىلا بىلىمەن.
سىكارلېت خۇددى بىرسى ئامبۇر بىلەن كۆزىنىڭ قارىقىنى
كەينىگە تارتىۋاتقانداك بولۇپ كەتتى.

— ئىككىڭ ئۇ چوشقىلارنى تېپىپ كېلىشىمەن، بولمىسا
ئېتىزدا ئىشلەيدىغان ئۇ نېگىرلارغا ئوخشاش بۇ يەردىن يوقىلىش!
پورك بىردىنلا كۆزلىرىگە لىق ياش ئېلىپ يىغىلىۋېتىشكە
تاس-تاس قالدى. ئېلىپ خانقىز ھايات بولغان بولسا قانداق
ئوبدان بولاتتى. ئۇ ئادەملەرنىڭ مىجەز - خاراكتېرىنى ئىنچىكە
بىلەتتى، ئېتىزلىقنىڭ ئىشلىرىنى قىلىدىغان نېگىرلار بىلەن
ئۆي ئىشلىرىنى قىلىدىغان نېگىرلارنىڭ ئاسمان - زېمىن پەرق
قىلىدىغانلىقىنى چۈشىنەتتى.

— يوقىلامدۇق، سىكارلېت خانقىز؟ نەگە يوقىلىمىز،
سىكارلېت خانقىز؟

— مەن بىلمەيمەن ھەم بىلىشىنمۇ خالىمايمەن. ئەمما، تارادا
تۇرۇۋاتقان ھەرقانداق ئادەم ئەمگەك قىلمايدىكەن،
شىماللىقلارنىڭ قېشىغا كەتسە بولىدۇ. سەن بۇ گەپنى
باشقىلارغىمۇ دەپ قوي.
— بولىدۇ، خانقىز.

— بىزنىڭ قوناقلىرىمىز بىلەن كېۋەزلىرىمىزنىڭ ئەھۋالى
قانداق، پورك؟

— قوناقمۇ؟ ۋاي خۇدايم، سىكارلېت خانقىز، ئۇلار
قوناقلىققا ئاتلىرىنى قويۇۋېتىپ دەسسەپ - چەپلىۋەتتى، ئاتلىرى
يەپ بولالمىغاننى ئۈزۈپ ئېلىپ كېتىشتى. زەمبىرەكلىرى بىلەن
ھارۋىلىرىنى كېۋەزلىككە ھەيدەپ كىرىپ كېۋەزلىرىنىمۇ ۋەيران
قىلىۋېتىشتى. سايىنىڭ بويىدىكى بىرنەچچە مو يەردىكى كېۋەزلا

قالدى. ئۇلار ئۇ يەرنى كۆرمەي قالغان ئوخشايدۇ. ئۇ يەردىن
ھېچقانچە پاختا چىقمايدۇ، كۆپ چىقسا ئۈچ تاي پاختا چىقار.
ئۈچ تاي. سىكارلېت ئىلگىرى تارادىن چىقىدىغان پاختىنىڭ
تاي سانىنى ئېسىگە ئېلىپ بېشىغا ئاغرىق كىرىپ كەتتى. ئاران
ئۈچ تايىمۇ! بۇ مەھسۇلات تەييار تاپ ھۇرۇن سىلاتتېرىنىڭ
يېرىدىن چىقىدىغان پاختىدىنمۇ ئازغۇ. تېخىمۇ يامىنى باج
ئىدى. ئىتتىپاقداش ھۆكۈمەت پاختىنى باجنىڭ ئورنىدا ئالاتتى،
شۇنداق بولسا بۇ ئۈچ تاي پاختا باجغىمۇ يەتمەيتتى. ئەمما،
ئېتىزدا ئىشلەيدىغان قۇللارنىڭ ھەممىسى قېچىپ كېتىپ،
پاختا يىغىدىغان ئادەم تېپىلمايدىغان بولغاچقا، پاختىنى يىغمىسا
بۇنىڭ سىكارلېت بىلەن مۇناسىۋىتى بولمايتتى، ھۆكۈمەتمۇ
بولدى قىلاتتى.

«بويۇتۇ، بۇ ئىشنى ئويلىمايلا قويماي، — ئويلىدى سىكارلېت
ئىچىدە، — نېمىلا دېگەنبىلەن باج تاپشۇرۇش خوتۇن كىشىنىڭ
ئىشى ئەمەس. بۇ ئىشنى ئەسلىدە دادام قىلسا بولاتتى. بىراق،
دادام ... بولدىلا، ئۇنىمۇ ئويلىماي قويماي. ھۆكۈمەتمۇ بىزدىن باج
ئالىمەن دەپ خام خىيال قىلمىسۇن. ھازىر بىزگە لازىمى
يېمەكلىك.»

— پوراك، بىرەر سىڭلار «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى
بىلەن ماكلەنتوش كەنتىگە قېلىپ قالغان نەرسىلەرنى ئىزدەپ
بېرىپ باقتىڭلارمۇ؟

— ھېچكىم بارمىدى، خانقىز، مەنمۇ شىماللىقلار
تۇتۇۋالمىسۇن دەپ قورقۇپ تارادىن چىقىپ باقمىدىم.

— مەن دىلەسپىنى ماكلەنتوشقا بېرىپ باقسۇنمىكىن
دەيمەن. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە ئۆزۈم بارمەن.
ئۇ يەرلەردىن بىرەر نەرسە تېپىلىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن.

— سىز بىلەن كىم بىللە بارىدۇ؟

— يالغۇز بارمەن. ئېگىر ئانام قىزلارغا قارىمىسا بولمايدۇ،
گېرال د ئېپەندى بارسا تېخىمۇ بولمايدۇ ...

پورك ئۇنىڭ بۇ قارارىدىن خاپا بولۇپ قاتتىق توۋلاپ كەتتى. «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىدە شىماللىقلار ياكى لۈكچەك نېگىرلار بولۇشى مۇمكىن، شۇڭا ئۇنىڭ يالغۇز بېرىشىغا بولمايدۇ.

— ئۆزۈم يالغۇز بېرىۋېرىمەن. پورك، دىلىسىغا ئېيتىپ قوي، تېزىرەك ماڭسۇن. پىرسىسى ئىككىڭلار مىكجىن بىلەن كۈچۈكىنى تېپىپ كېلىڭلار، — ئۇ گەپنى كەسكىنلا تۈگىتىپ كەينىگە بۇرىلىپلا ماڭدى.

نېگىر ئانىنىڭ ئۇخۇپ كەتكەن شىلەپىسى كارىدوردىكى قوزۇقتا ئېسىقلىق تۇراتتى، سىكارلىپت ئۇنى ئېلىپ بېشىغا كىيىۋالغانىدى، شۇئان رېت باتلىر ئەكېلىپ بەرگەن ھېلىقى چىرايلىق شىلەپە يادىغا كەچتى. ئۇ كاۋچۇك قوۋزىقىدىن توقۇلغان سېۋەتنى ئېلىپ ئارقا ھويلىنىڭ پەلەمپىيى بىلەن پەسكە چۈشتى. ھەربىر قەدىمى بىلەن تەڭ بېشى چايقالغاندەك بولاتتى، بېشىدىن تارتىپ تاپنىغىچە ھەممە يېرى ئاغرىپ تۇراتتى.

دەريا بويىغا بارىدىغان يول قىزىل ۋە قىزىق ئىدى، يولنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى كېۋەزلەر قۇرۇپ كەتكەن، يول بويىدا سايدىغۇدەك بىر تۈپ دەرەخمۇ يوق، نېگىر ئانىنىڭ شىلەپىسىدىن خۇددى نېپىز رەختتىن تىكىلگەندەك ئاپتاپ ئۆتۈپ كېتىۋاتىدۇ. توپا — چاڭنىڭ دەستىدە ئېغىزنى ئېچىش مۇمكىن ئەمەس. ئېغىر زەمبىرەكلەرنى سۆرەپ ماڭغان ھارۋىلار يوللارنى ئوڭغۇل — دوڭغۇل قىلىپ شۇنچىلىك رەسۋا قىلمۇ تەكەن. كېۋەزلىكنى كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدۇ، ئاتلارنىڭ، ئادەملەرنىڭ ئاياغلىرىدا چەيلىنىپ كەتكەن. يوللاردا، ئېتىزلىقلارنىڭ ھەممىلا يېرىدە ئارغامچا، ئەسكى — تۈسكى كىيىملەر، نوختا، ئېگەرلەرنىڭ پارچە — پۇرات تاسمىلىرى، مىجىلىپ كەتكەن سۇدانلار، ئەسكى پايپاق، ئوق ساندۇقلىرى، ئەسكى شەپكە ۋە تاشلاپ كېتىلگەن ھەر خىل ئەسكەرلەرگە لازىملىق نەرسىلەر يېيىلىپ يېتىپتۇ.

سىكارلېت كېتىۋېتىپ بىر توپ ئارچىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پاكىر خىش تامىنىڭ يېنىغا كېلىپ قالدى. بۇ تام قەبرىستانلىقنىڭ بەلگىسى ئىدى. ئۇ ئۈچ ئىنسىننىڭ قەبرىسى يېنىدىكى يېڭى قەبرىگە قارىماسلىققا تىرىشتى. ئاھ، ئېلىپن ... ئۇ ئىتتىك مېڭىپ پەسكە چۈشۈپ كەتتى. سىلاتتېرىيلارنىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ۋەيران بولۇپ كەتكەن ئۆيلەرنىڭ خارابىسىنى كۆرگەندە، ئۇلارنىمۇ مۇشۇ ئۆيگە ئوخشاش ۋەيران بولۇپ كەتكەن بولسىكەن ئىلاھىم، دەپ ئويلىدى. سىلاتتېرىيلارنىڭ ئۆيىدىكىلىرىنى، ئېمىي دېگەن جالاپنى (ئۇ ئۇلارنىڭ نازارەتچىسى بىلەن ئويناپ ھارامدىن بىر بالا تاپقانىدى) دېمىگەن بولسا ئېلىپن ئۆلۈپ كەتمىگەن بولاتتى.

ئۈچلۈك بىر تاش ئونىڭ پۈتىدىكى بىر قاپارنىقۇنى يېرىۋەتتى. ئاغرىق ئازابدا ئۇ توۋلاپ كەتتى. ئۇ بۇ يەردە نېمە ئىش قىلىدۇ؟ پۈتۈن ناھىيە بويىچە داڭلىق گۈزەل سىكارلېت ئوخارا، تارا قورۇقىنىڭ ئەركىسى بۇ ئېگىز - پەس تاغ يوللىرىدا يالاڭ ئاياغ دېگۈدەك نېمە قىلىپ يۈرىدۇ؟ ئونىڭ بۇ چىرايلىق پۈتلىرى دىڭگۈسلاپ مېڭىشقا ئەمەس، تانسا ئويناشقا يارىتىلغان؛ پۈتىدىكى ئەپچىل پويۇچى شېغىل - تاشلارنى ئۆزىگە يىغىۋېلىش ئۈچۈن ئەمەس، چىرايلىق كۆڭلىكىنىڭ ئېتەكلىرى ئاستىدا ئەرلەرگە كۆرۈنۈش ئۈچۈن تىكىلگەن؛ ئونىڭ ئۆزى تۇغۇلۇشىدىن ئۆزۈمچىل ۋە خەقلەرنى خىزمىتىگە سېلىش ئۈچۈن يارالغان. بىراق، ھازىر ئۇ چىرايى ساماندەك سېرىق، كىيىملىرى ۋەيرانە، قورسىقى ئاچ، قوشنا قورۇققا يەيدىغان نەرسە ئىزدەپ كېتىۋاتىدۇ.

پەستە بىر ئۆستەڭ بار ئىدى، ئۆستەڭ بويى شۇنچىلىك سالقىن، دەرەخلەرنىڭ شاخلىرى سۇغا چىلىشىپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۆستەڭ ياقىسىدا ئولتۇرۇپ ئەسكى ئايىغى بىلەن يىرتىق پايىقىنى سېلىۋېتىپ قىزىپ تۇرغان پۈتلىرىنى سۇغا چىلىدى. تارا قورۇقىدىكى مۆلدۈرلەپ تۇرغان كۆزلەرنى

كۆرمەي، كەچكىچە مۇشۇ يەردە ئولتۇرسا، ئەتراپ قويۇق دەل -
دەرەخ، ئېرىقلاردىكى سۇلار شىلدىرلاپ ئېقىپ تۇرسا قانداق
كۆڭۈللۈك، قانداق راھەت. لېكىن، ئۇ يەنلا ئايىغىنى كىيىپ
ئۆستەڭ ياقىلاپ تۆۋەنگە قاراپ مېڭىشقا مەجبۇر ئىدى. شىماللىق
ئالۋاستىلار كۆۋرۈكنى بۇزۇۋېتىپتۇ. سىكارلېت ئۆستەڭنىڭ تار
بىر يېرىدە بىر تال ياغاچتىن ياساپ قويغان بىر كۆۋرۈكنىڭ
بارلىقىنى بىلەتتى. سىكارلېت ئۇ يەردىن ئاۋايلاپ ئۆتۈپ بىر
تۆپىلىككە خېلى كۈچ بىلەن ياماشتى. ئۇ يەردىن «ئون ئىككى
كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە يېرىم ئىنگىلىز مىلى كېلەتتى.

ئۇ يەردە ئون ئىككى تۈپ كاۋچۇك دەرىخى قەد كۆتۈرۈپ
تۇرۇپتۇ. بۇ دەرەخلەر ئىندىيانلار دەۋرىدىن تارتىپ بار ئىدى.
ھازىر ئۇ دەرەخلەرنىڭ شاخلىرى ئىس - تۈتەكتە قارىداپ،
ئايرىم شاخلىرى ئوتتا كۆيۈپ كېتىپتۇ. ئۇنىڭ ئەتراپىدا چوڭ
دائىرە جون ۋىلكېس تۇرالغۇسىنىڭ ئورنى ئىدى. تۆپىلىكنىڭ
ئۈستىگە سېلىنغان ئۇ ئۆيلەر ئۆز ۋاقتىدا ھەيۋەتلىك،
كارىدورلىرى ئاپپاق، تۈۋرۈكلىرىمۇ مەرمەردىن قىلىنغاندەك
پارقىراپ تۇرىدىغان ئۆيلەر ئىدى، ھازىر ئۇ ئۆيلەرنىڭ ئورنىدا
بىر دۆۋە خارابىلىك ياتاتتى. ئۇنىڭ نىشانىدىن پەقەت يوغان
تاشلاردىن قىلىنغان، كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن ئۇلى بىلەن
ھەيۋەتلىك ئىككى تۇرخۇنلا قاپتۇ. بىر تۈۋرۈكى يېرىمىغىچە
كۆيۈپ يىقىلغان بولسا كېرەك، يەسىمەنگۈللەرنىڭ ئۈستىدە
سۇنايلىنىپ يېتىپتۇ.

سىكارلېت تۈۋرۈكنىڭ ئۈستىدە ئولتۇردى. بۇ مەنزىرىنى
كۆرۈپ كۆڭلى قاتتىق بۇزۇلدى. ئىلگىرى بۇنداق ۋەيرانچىلىقنى
كۆرۈپ باقمىغان بولغاچقا، ئۇنىڭغا قاتتىق تەسىر قىلىپ
كەتكەنىدى. ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدىكى توپا پۇرقىراپ تۇرغان بۇ
زېمىن ۋىلكېس جەمەتىنىڭ پەخىرلىنىدىغان دۇنياسى
ئەمەسمىدى؟ سەممىي ۋە قائىدىلىك بۇ ئائىلىنىڭ كۆرىدىغان
كۈنى مۇشۇ بولدىمۇ؟ بۇ ئائىلە سىكارلېتنى قىزغىن قارشى

ئالاتتى، ئۇمۇ كەلگۈسىدە مۇشۇ ئائىلىنىڭ ئايال غوجايىتى بولۇشىنى بالىلارچە خىيالىمۇ قىلغان، بۇ يەردە تانسىمۇ ئوينىغان، تاماقمۇ يېگەن، يىگىتلەر بىلەن چاقچاقلاشقاندى. مېلانىيەنىڭ ئاشلىپىغا كۈلۈپ بېقىشلىرىغا كۈنداشلىق قىلغان يەرمۇ دەل مۇشۇ يەر ئىدى. دەرەخنىڭ سايىسىدا ئولتۇرۇپ چارلېسنىڭ توي قىلىش تەلىپىگە قوشۇلغان چاغدا، چارلېس قولىنى چىمدىۋالغان يەرمۇ مۇشۇ يەر گەمەسمۇ؟

«ئاھ، ئاشلىپى، — ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، — ئىلاھىم ئۆلۈپ كەتكەن بولۇڭ، مەن سىزنىڭ قايتىپ كېلىپ بۇ مەنزىرىلەرنى كۆرۈشىڭىزگە چىداپ تۇرالمىمەن.»

ئاشلىپى سۆيگەن قىزى بىلەن مۇشۇ يەردە توي قىلغان، ئەمما ئۇنىڭ بالىلىرى، بالىلىرىنىڭ بالىلىرى يېڭى ئۆيلەنگەن خوتۇنلىرىنى ئېلىپ مەڭگۈ بۇ يەرگە كەلمەيدۇ. ئۇ ئۆزى شۇنچىلىك ياخشى كۆرگەن، بۇ يەرنىڭ ئىگىسىگە ئايلىنىشىنى شۇنچىلىك ئارزۇ قىلغان. ئەمدى بۇ يەردە ھېچكىم توپلاشمايدۇ، نەۋرە — چەۋرىلىكمۇ بولمايدۇ. سىكارلېت ئۈچۈن بۇ تۇرالغۇ ئەمدى ئۆلگەن، ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى بارلىق ئادەملەرمۇ بۇ يەر بىلەن تەڭ ئۆلۈپ تۈگىگەن.

«ئۇ ئىشلارنى ئويلىمايلا قويماي، ئويلىسام چىدىيالىمايدىكەنمەن. كېيىن ئويلايدىغان كۈنلەرمۇ بولار.» ئۇ ۋارقىراپ تۇرۇپ شۇنداق دېدى — دە. ئۇ خىياللارنى كاللىسىدىن چىقىرىۋېتىپ باغ تەرەپكە قاراپ ماڭدى. ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى قىزلار تۈجۈپىلەپ ئۆستۈرگەن، ھازىر بولسا پېتىقلىنىپ كەتكەن ئەتىرگۈللۈكتىن ئۆتۈپ ئارقا ھويلىغا، ئۇ يەردىكى قېزا ئىسلايدىغان ئۆيلەرگە كىرىپ چىقتى، توخۇ كاتەكلىرىگە قاراپ باقتى. كاتەكلەرنىڭ ئەتراپىدىكى قاشالار بۇزۇۋېتىلگەن، رەتلىك تېرىۋېتىلگەن گۈللەر تارا قورۇقىدىكىگە ئوخشاش دەسسەپ — چەيلنۋېتىلگەن، بوش تۇپراق ئۈستىدە ھارۋا چاقللىرى بىلەن ئاتلارنىڭ تۇياقلىرى چوڭقۇر ئىز قالدۇرغان، كۆكتاتلار دەسسەلىپ پاتقاققا پاتۇرۇلۇپ

كەتكەن. بۇ يەردىمۇ سىكارلېتقا لازىم بىرمۇ نەرسە تېپىلمىدى. سىكارلېت ئارقا ھويلا بىلەن يەنە قايتىپ چىقىپ، ئولتۇراق ئۆيلەر تەۋەسىدىكى ئاپپاق ئافارتىلغان تام ئۆيلەر تەرەپكە ماڭدى. كېتىۋېتىپ «ھەي! ھەي!» دەپ توۋلىدى، ھېچقانداق سادا يوق، ھەتتا ئىتلارنىڭ قاۋىغان ئاۋازلىرىمۇ ئاڭلانمايتتى. ئېنىقكى، ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى نېگىرلارنىڭ ھەممىسى قېچىپ كەتكەن، يا بولمىسا شىماللىقلار بىلەن بىللە جۆنىگەن. سىكارلېت ھەر بىر نېگىرنىڭ ئازراقتىن كۆكتاتلىقى بارلىقىنى بىلەتتى، شۇڭا شۇ تەرەپكە قاراپ كېتىۋېتىپ، شۇ كۆكتاتلىقلارنىڭ ساق قالغان بولۇشىنى، ئۇ يەرلەردىن ئازراق بولسىمۇ بىر نېمە تېپىلىپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلىپ ماڭدى.

ئۇنىڭ ئارزۇسى يەردە قالمىدى. ئۇ يەرلەردىن ئازراق تۇرۇپ بىلەن كاپوستا تاپقان بولدى. سۇ يوق، كاپوستىلار قۇرۇپ قالاي دەپتۇ. كېيىن كۆك پۇرچاقمۇ تېپىلدى، سارغىيىپ قالغان بولسىمۇ يېڭىلى بولاتتى. قاتتىق چارچاپ كەتكەن سىكارلېتنى ئۇ نەرسىلەر بەكمۇ خۇشال قىلىۋەتمىدى. ئۇ چۆنەكتە ئولتۇرۇۋېلىپ ئۇ نەرسىلەرنى ئۈزۈپ، كولاپ سېۋىتىگە سېلىشقا باشلىدى، سېۋەتمۇ ئاستا - ئاستا توشتى. بۈگۈن ئاخشام تارا قورۇقىدا چوشقا گۆشى بولمىسىمۇ، ھەر ھالدا مۇشۇ نەرسىلەر بىلەن بايرام بولىدىغان بولدى. دىلېپى چىراغقا ئىشلىتىدىغانغا سۈرلىگەن گۆشنىڭ مېيىدىن تېپىپ كەلگەن بولسا، شۇنى تاماققا قوشسىمۇ تەم كىرگۈزىدۇ ئەمەسمۇ؟ سىكارلېت دىلېپىغا بۇنىڭدىن كېيىن چىراغ ئورنىدا دېۋىراقاي ئىشلىتىپ، مايىنى قورۇمىغا ئىشلىتىش توغرىلۇق گەپ قىلىپ قويسا بولغۇدەك.

سىكارلېت بىر ئۆينىڭ كەينىدىكى پەلەمپەي يېنىدىن ئازراق قىزىل تۇرۇپ تېپىۋالدى. بىردىنلا قورسىقى ئاچقانداك بولۇپ، ئۇنىڭ لايلىرىنى كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى بىلەن سۈرتۈۋېتىشكىمۇ ئۈلگۈرمەي، ھايت - ھۆيت دېگۈچە بىر تۇرۇپنىڭ يېرىمىنى يەۋەتتى. لېكىن، تۇرۇپ قىرتاق ۋە ئاچچىق بولغاچقا، ئاشقازىنى

ئۇنى كۆتۈرەلمەي شۇ ھامان ياندۇرۇۋەتتى، ياندۇرغۇچە بەكمۇ قىينالدى.

ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى نېگىرلارغا خاس بىر خىل پۇراقمۇ ئۇنىڭ كۆڭلىنى تېخىمۇ ئىلەشتۈرۈۋەتكەنىدى. ئۇ ئۆزىنى توختىتىۋېلىشقا ماغدۇرى يوق، توختىماي قۇسۇپ، بېشى چىڭقىلىپ، ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىلىرى، دەرەخلەر توختىماي پىرقىراۋاتقاندەك بولۇپ كەتتى.

خېلىدىن كېيىن ياندۇرۇشى توختاپ، ماغدۇرسىزلىنىپ يېتىپ قالدى، بېشى ئاستىدىكى توپا خۇددى مامۇق ياستۇقتەك شۇنچىلىك راھەت سېزىلدى. خىياللىرىمۇ ئاستا - ئاستا مېڭىسى ئىچىدە پەرۋاز قىلىشقا باشلىدى. ئۇ، سىكارلېت ئوخارا نېگىرلارنىڭ ئۆيىنىڭ كەينىدىكى خارابىلىكتە يېتىپتۇ، قاتتىق چارچاپ ۋە ئاجىزلاپ كەتكەچكە، قىمىرلىغۇدەك ھالى يوق، بۇ يەردە ياتقانلىقىنى بىرمۇ ئادەم بىلمەيدۇ، بىلگەن تەقدىردىمۇ ئۇنىڭ بىلەن كىمنىڭ كارى، چۈنكى ھەممە ئادەمنىڭ دەردى ئۆزى بىلەن، باشقا ئادەمنىڭ ھالىغا يەتكۈدەك ئەھۋالى يوق. بۇ ئىشلار ئۇنىڭ، سىكارلېت ئوخارانىڭ ئۆزىدە كۆرۈلۈۋاتىدۇ. ئۇ ئەسلىدە ھېچنېمە قىلمايدىغان، ھەتتا يەردە ياتقان پايىقىنىمۇ ئۆزى ئالمايدىغان، ئايغىنىڭ بوغۇچىنىمۇ ئۆزى چىگمەيدىغان قىز ئەمەسمىدى؟ ئۇنىڭ ئادەمنىڭ جېنىغا تېگىدىغان شۇ خىل ئىللىتى بىلەن يامان مەجەزى ئۇنى ئۆزىنى مەيلىگە قويۇپ بەرگەنلىكىدىن ھەم شۇنداق قىلىشقا زېمىن ھازىرلاپ بېرىلگەنلىكىدىن پەيدا بولغانىدى.

ئۇ سۇنالىنىپ ياتاتتى، تېنى ئىنتايىن ئاجىز ئىدى، ئۆتكەن ئىشلارنى ئويلىماسلىققا قۇربى يەتمەي، ئۇلارنىڭ ئارقا - ئارقىدىن كېلىپ ئۆزىگە ھۇجۇم قىلىشىلىرىغا، قورشۇپلىشىلىرىغا يول قويۇپ يېتىۋەردى. «مەن دادامنى، ئاپامنى، ئاشلىپىنى، بۇ خارابىلىكلەرنى كېيىن ئويلاي ... شۇ ئويلارنىڭ زەربىسىگە چىدالايدىغان بولغاندا ئويلاي» دېيىشكىمۇ

مادارى يوق ئىدى. شۇڭا، ئۆزى خالىسۇن - خالىمىسۇن، ئۇلارنى بىر مىنۇتمۇ ئويلماي قويمايۋاتاتتى. ئۇ خىياللار ئۇنىڭ كالىسى ئۈستىدە ئايلىنىپ يۈرۈپ بىردىنلا شۇڭغۇيتتى - دە، ئۆتكۈر تۇمشۇقى بىلەن ئۇچلۇق تىرناقلىرىنى يۈرىكىگە پاتۇراتتى. ئۇ شۇ تەرىقىدە جىمجىت ياتتى، قانچىلىك ياتقانلىقىنى بىلمەيتتى، مەڭزى يەرگە چاپلىشىپ تۇراتتى، قۇياشنىڭ ئۆتكۈر نۇرى دۈمبىسىنى تىنماي كۆيدۈرەتتى. كەلسە كەلمەسكە كەتكەن ئۆتمۈشتىكى راھەت تۇرمۇشى، ھازىر كۆز ئالدىدا كۆتۈپ تۇرۇۋاتقان قورقۇنچلۇق مۇدەھىش ھايات خىيالىدىن زادىلا نېرى كەتمەيتتى.

«ئۇ ئاخىر ئورنىدىن تۇرۇپ «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىنىڭ ۋەيرانە قىياپىتىنى يەنە كۆردى. بېشىنى كۆتۈردى، ئەمما چىرايىدىكى ئۇرغۇپ تۇرىدىغان ياشلىقنىڭ گۈزەللىكى ۋە ئىچكى مۇلايىملىققا ياتىدىغان ھەممە خۇلقلىرى زادىلا يوق ئىدى. ئۆتمۈش ئۆتمۈشكە مەنسۇپ. ئۆلگەنلەر ئۆلدى، تۈگىدى. ئىلگىرىكى پاراغەتلىك تۇرمۇشلار ئەمدى قايتا كەلمەيدۇ. سىكارلېت شۇ خىياللار بىلەن ئېغىر سېۋىتىنى بىلىكىگە ئۆتكۈزدى. ئۇ ئەمدى ئۆزىنىڭ تۇتقان يولى بىلەن ھايات كەچۈرۈشكە بەل باغلىغانىدى.

كەينىدە ماڭغۇدەك يول يوق، شۇڭا ئۇ ئالدىغا قاراپ مېڭىشى كېرەك.

ئەللىك يىلغىچە، پۈتۈن جەنۇبىنىڭ ھەممە يېرىدىكى كۆزلىرىدە مەسخىرە كۈلكىلىرى ئويناپ تۇرىدىغان ئاياللار كەينىلىرىگە قاراپ، ئۆتۈپ كەتكەن دەۋر ۋە ئۆتۈپ كەتكەن ئادەملەرنىڭ ھەسرىتىنى قىلىدۇ، شۇ چاغلاردا كۆرگەن راھەت - پاراغەتلىك ھاياتلىرى بىلەن پەخىرلىنىپ، ھازىرقى نامراتلىقىدىن قاقشاپ ئۆتىدۇ. ئەمما، سىكارلېت ئۇنداق قىلمايدۇ، مەڭگۈ كەينىگە قارمايدۇ.

ئۇ ئۆيلەرنىڭ كۆيۈپ قارىداپ كەتكەن ئۇلغا قاراپ قويدى،

بۇ يەرنىڭ ئىلگىرىكى قىياپىتى كۆز ئالدىدا قايتا گەۋدىلەنگەندەك بولدى. ئۇ چاغدىكى ھەشەمەتلىكلەر بىر ئۇرۇق ۋە بىر خىل تۇرمۇشنىڭ مۇكەممەل سىمۋولى ئىدى. سىكارلېت تاراغا قايتىدىغان يولغا چۈشتى، ئېغىر سېۋەت بىلەن بىرلىكىنى ئۈزۈۋەتكۈدەك ئاغرىتىپ كېتىۋاتاتتى.

قورسىقى ئاچ، بارغانسېرى ماغدۇرسىزلىنىپ كېتىۋاتاتتى. خىيالدا: «خۇدا نۇرۇپتۇ، خۇدا تۇرۇپتۇ، شىماللىق ئالۋاستىلار مېنى ھەرگىز بويسۇندۇرالمىدۇ. مۇشۇ بىر ئۆتكەلدىن ئۆتۈۋالساق، ئۇنىڭدىن كېيىن ھەرگىز ئاچ قالمايمىز. ياق، بىزنىڭ ئائىلىدە ھېچكىم ئاچ قالمايدۇ. ئوغرىلىق قىلىشقا، ئادەم ئۆلتۈرۈشكە مەجبۇرلانساممۇ... خۇدا تۇرۇپتۇ، مەنمۇ ھەرگىز ئاچ قالمايمەن» دەپ تىنماي چۇقان سالاتتى.

ئۇنىڭدىن كېيىنكى كۈنلەردە، تارا روبىنزوننىڭ قاقاس ئارىلىدەك جىمجىت، ھېچقانداق يەر بىلەن بېرىش - كېلىشى يوق ھالەتتە ئۆتتى. شاۋقۇنلۇق دۇنيا بىرنەچچە ئىنگىلىز مىللى يىراقتا ئىدى، ئەمما جۈنپىسپورو بىلەن قوشنا قورۇقلارنىڭ ئارىسىنى خۇددى ئۆتكىلى بولمايدىغان بىپايان دېڭىز ئايرىپ تۇرۇۋاتقاندەك ئۇ يەرلەرگىمۇ ھېچكىم بېرىپ باقمىدى.

بەزىدە سىكارلېت ئىش بىلەن چارچاپ بېلىنى ئالماي قالغان ياكى ئاغرىق ياتقان ئۈچ قىز ئۈچۈن، ھايات ئۈچۈن تىرىشىپ - تىرىشىپ قاتتىق چارچاپ كەتكەن چاغلىرىدا، تۇبۇقسىز قۇلاقلىرىغا تونۇش ئاۋازلار: نېگىرلار تۇرىدىغان رايوندىكى نېگىر بالىلىرىنىڭ قىيا - چىيالىرى، ئېتىزلىقتىن قايتىپ كېلىۋاتقان ھارۋىلارنىڭ تاراق - تۇرۇقلىرى، گېرالدىنىڭ ئارغىمىقىنىڭ يايلاقتا گۈلدۈرلەپ چېپىپ كېتىۋاتقان تۇياق سادالىرى، ئاندا - ساندا كېلىپ ئولتۇرۇپ كېتىدىغان قوشنىلارنىڭ كۈلكە - چاقچاقلىرى ئاڭلانغاندەك بولاتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ھېچنېمىنى ئاڭلىمايتتى، يوللار جىمجىت،

بىر مۇ ئادەم يوق، مېھمان كېلىدىغانلىقتىن بېشارەت بېرىدىغان قىزىل تۇمانلارمۇ كۆرۈنمەيتتى.

دۇنيانىڭ باشقا بىر يەرلىرىدىكى ئائىلىلەردە كىشىلەر تاماقلارنى يېيىشىپ ئاندىن راھەتلىنىپ ئۇخلىشىۋاتقاندۇ؟ قىزلار ئوچ - تۆت قېتىم ئۆرۈپ تىكىشكەن كۆڭلەكلىرىنى كىيىشىپ، سىكارلېتمۇ ئىلگىرى قىلغاندەك، ئويناپ - كۈلۈپ، «بۇ رەھىمسىز ئۇرۇش ئاخىرلاشقاندا» دېگەن ناخشىلارنى ئېيتىشىپ يۈرۈشۈۋاتقاندۇ؟ بەزى يەرلەردە ئۇرۇش يەنە داۋاملىشىپ شەھەرلەر كۆيۈۋاتقاندۇ؟ جەڭچىلەرنىڭ جەسەتلىرى ئەسكى تاملارنىڭ ئارىسىدا قېلىپ چىرىپ كېتىۋاتقاندۇ؟ بەزى يەرلەردە يالاڭ ئايغ، كىيىملىرى جۇلجۇل، مەينەت، قورساقلىرى ئاچ، چارچىغان ئەسكەرلەر ئۇرۇشنى، ئىزمىنى قارغاپ يېتىشقاندۇ؟ جورجىيەنىڭ بىر يەرلىرىدە شىماللىقلارنىڭ ئاتلىق ئەسكەرلىرى پۈتۈن يەرنى ئىگىلەپ، ياخشى يەپ، ياخشى ئىچىپ، تۈكلىرى پارقىراپ تۇرغان سېمىز گاتلىرىنى چاپتۇرۇپ يۈرۈشكەندۇ...؟

تاراغا يېقىنلا يەردە ئۇرۇش بولۇۋاتىدۇ، ئۇ يەرلەر چۇقان - سۈرەنلەر تېخى تىنچىمىغان دۇنيا. ئەمما، قورۇقتا ئۇرۇش پەقەت خاتىرىلەردىلا قالغان، ئەمەلىيەتتە يوق. ئۇ خاتىرىلەر سىز ئىشلەپ ھالىڭىز قالمىغان چاغلاردا خىيالىڭىزغا كېلىدۇ، ئۇنى سىز بار ئامالڭىز بىلەن كالىڭىزدىن نېرى قىلىشقا تىرىشىسىز. قورسىقىڭىز ئاچ قالغان، سىزنىڭ ئۆزىنى تويدۇرۇشىڭىزنى تەلەپ قىلىۋاتقان چاغدا، دۇنيا ۋاقتىنچە چېكىنىپ تۇرمۇشقا يول بېرىدۇ. ئۇ چاغدا تۇرمۇش ئۆزىنى بىر - بىرىگە مۇناسىۋەتلىك ئىككى خىل ئوي - پىكىرگە ئايرىيدۇ، ئۇ بولسىمۇ، يېمەكلىك ۋە ئۇنى قانداق تېپىش.

يېمەكلىك! يېمەكلىك! نېمە ئۈچۈن قورساقنىڭ خاتىرىسى كۆڭۈلىڭىزدىن كۈچلۈك بولىدۇ؟ سىكارلېتنى ئالساق، ئۇ قايغۇلۇق ئىشلارنى ئۇنتۇپ كەتسە كېتىدۇكى، قورسىقىڭىزنىڭ

ئاچلىقنى ئۈنتۈپ كېتەلمەيدۇ. ھەر كۈنى ئەتىگەندە چالا ئۇيقۇدا يېتىپ تۇرۇپمۇ، خاتىرىسى ئۇرۇش بىلەن ئاچلىقنىڭ دەردىنى كۆڭلىگە سالماستىن تۇرۇپ، بىرىنچى بولۇپ ئويلايدىغىنى ئىسلىغان گۆش بىلەن قاتلىمىنىڭ مەزىلىك پۇرىقى. بىردەم ئاشۇ نازۇ نېمەتلەرنىڭ پۇراقلىرىنى خىيالەن بىر پۇرۇتۇپ، خۇددى راستلا پۇراۋاتقانداك تۇيغۇ كەلگەندىن كېيىن، ئاندىن كۆزلىرىنى پاللىدە ئاچىدۇ.

ئۇلارنىڭ ئۈستىلىدىكى تائاملار ئالما، ياڭيۇ، خاسىڭ ۋە سۈت، بەزىدە ئەڭ ئاددىي مۇشۇ يېمەكلىكلەرمۇ ئۈستەلگە تولۇق چىقمايدۇ. سىكارلېت بۇ نەرسىلەرنى ھەر كۈنى ئۈچ قېتىم كۆرۈپ، بۇرۇنقى تاماق ۋاقتىدا شاملار يېقىلىپ كېتىدىغان، ئۈستەلگە خىلمۇ خىل تائاملار تىزىۋېتىلدىغان كۆرۈنۈشلەرنى ئۈچ قېتىم ئەسلىپ چىقاتتى.

شۇ چاغلاردا ئۇلار ئۈي يېمەكلىكلەرگە قارايمۇ قويمايتتى، ئىسراپچىلىقمۇ شۇنچىلىك ئېغىر ئىدى. ئاشۇ ئېسىل تائاملارنى ئويلىغاندا سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىگە ئىختىيارسىز ياش كېلەتتى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ قورسىقى تېخىمۇ ئاچقانداك بولۇپ كۆڭلى ئاختۇرۇلۇپ كېتەتتى. ھازىر ئۇنىڭ ئىشتىھاسىنىڭ ياخشىلىقىدىن نېگىر ئانا ئەنسىرەپمۇ قالدى. چۈنكى، ئون توققۇز ياشلىق بىر قىزنىڭ ئىشتىھاسى توختىماي قىلىۋاتقان جاپالىق ئەمگەك بىلەن ھەسسىلەپ ئېشىپ كېتىۋاتاتتى.

ئىشتىھاسى ئېچىلىپ كېتىۋاتقانلىقى بىلەن غەمىدە قېلىۋاتقانلار بىر ئۇلا ئەمەس ئىدى، نەگىلا بارسۇن، نېگىرلار ۋە ئاق تەنلىك ھەممىلا ئادەمنىڭ چىرايلىرىنىڭ ئاچلىقتىن سارغىيىپ كەتكەنلىكىنى كۆرەتتى. سۇ ئېلىپ بىلەن كاررىنمۇ سالامەتلىكى ياخشىلانغاندىن كېيىن، پات ئارىدىلا قورسىقىنىڭ تويمايۋاتقانلىقىنى ھېس قىلىپ قالاتتى. ھەتتا ۋاد چېغىدا دائىم خەقىشلىك قىلىپ: «ياڭيۇ بىلەن خۇشۇم يوق، قورسىقىم ئاچتى» دەيتتى، باشقىلارمۇ قورسىقىنىڭ تويماۋاتقانلىقىدىن

قاقشايتتى.

— سىكارلېت خانقىز، يەنە ئازراق بىر نەرسە يېمىسەم
بىللارنى ئېمىتەلمەيمەن جۈمۈ.

— سىكارلېت خانقىز، قورساققا يەنە ئازراق بىر نېمە
يەۋالىمىسام ئوتۇننى يارالمىمەن.

— بالام، بۇنى پەقەتلا يېيەلمىدىم.

— قىزىم، بىزگە يەيدىغانغا ياڭيۇدىن باشقا بىر نېمە يوقمۇ؟
يالغۇز مېلانىيەلا قاقشمايتتى، بارغانسېرى ئورۇقلاپ
چىرايمۇ سارغىيىپ كېتىۋاتاتتى، ئۇخلاۋاتقاندا دائىم چۆچۈپ
تۇراتتى. ئەمما: «سىكارلېت، قورسىقىم ئاچمىدى، ماڭا
تېگىشلىك سۈتنى دىلەسپى ئىچسۇن، بالا ئېمىتىۋاتقاندا
قورسىقىغا ئوبدان يېمىسە بولمايدۇ. كېسەل ياتقان ئادەمنىڭ
قورسىقى ئېچىمۇ كەتمەيدىكەن» دەيتتى.

ئەمما، ئۇنىڭ بۇ خىل بەرداشلىقلىقى سىكارلېتنىڭ
قورسىقى تويىمىغانلارنىڭ ۋاپاسلىرىدىنمۇ بەكرەك ئاچچىقنى
كەلتۈرەتتى. باشقا ئادەم بولغان بولسا زاڭلىق قىلىپ، بولۇشىغا
تىللىغان بولاتتى، ئەمما مېلانىيەنىڭ بۇ خىل ئالسىجانابلىقى
ئالدىدا زۇۋانى تۇتۇلۇپ قالاتتى، لېكىن ئاچچىقى بېسىلمايتتى.
گېرالدى بىلەن نېگىرلار ۋە ۋاد مېلانىيەگە كۆپرەك
يېقىنلىشاتتى، چۈنكى ئۇ تېنى ئاجىز بولسىمۇ كىشىلەرگە
مۇلايىم ئىدى، ئادەمنىڭ ھالىغا يېتەتتى، سىكارلېت بولسا
يېقىندىن بېرى قوپاللىشىپ ئادەمگە توڭ تېگىدىغان بولۇپ
قالغانىدى.

بولۇپمۇ ۋاد مېلانىيەنىڭ يېنىدىن پەقەتلا چىقمايتتى. ۋادنىڭ
سەل دەردى باردەك قىلاتتى، لېكىن زادى نەدە دەردى بار،
سىكارلېتنىڭ ئويلايدىغانغا چولسى تەگمەيتتى.
نېگىر ئانىسىدىن، بالىنىڭ قورسىقىدا مەدە قۇرت بار، دەپ
ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئوت - چۆپ دورىسى بىلەن دەرەخنىڭ
قوۋزاقلىرىنى قاينىتىپ ئىچۈرۈپمۇ باقتى، لېكىن بۇ دورىلار

قورسىقىدىكى قۇرتلارنى چۈشۈرمەكتە يوق، ئەكسىچە ئۇنىڭ چىرايىنى بارغانسېرى سارغايتمۇۋەتتى. يېقىندىن بېرى ئۇ ۋادىنى ئادەم قاتارىدا سانمايدىغانلا بولدى. ۋاد ھازىر ئۇنىڭ نەزىرىدە ئارتۇقچە يۈككە، بىر كىشىلىك تاماقنى ئارتۇق يەيدىغان تاپقا ئايلىنىپ قالغانىدى. ھال - كۈنلىرى ياخشىلانغاندىن كېيىن، ئاندىن ئۇ ئۇنىڭ بىلەن ئوينىدى. ئۇنىڭغا ھېكايىلەرنى سۆزلەپ بېرىدۇ، ھەرپلەرنى ئۆگىتىدۇ، ھازىر ئۇنداق قىلىشقا ۋاقتىمۇ ھەم قىزىقىشىمۇ يوق. بەزىدە ئۇ تازا چارچاپ تۇرغاندا غىجىشىپ چىشىغا تېگىپ قويسا، ۋادقا قاتتىق چېچىلىپ ۋارقىراپمۇ كېتىدۇ.

سىكارلېتنى ئازابلايدىغىنى، ئاشۇنداق قاتتىق ۋارقىراپ قويغان چاغلاردا ۋادنىڭ ئالاقىدە بولۇپ قورققىنىدىن خېلىغىچە زۇۋان سۈرەلمەي قالدىغىنى ئىدى، ئۇنداق چاغلاردا شۇنچىلىك سەبىي، شۇنچىلىك بىچارە كۆرۈنۈپ كېتەتتى. سىكارلېت بۇ بالىنىڭ نېمە ئۈچۈن چوڭلارمۇ تېگىگە يېتەلمەيدىغان مۇشۇنداق ۋەھىملىك گەپپىيات ئىچىدە ياشايدىغان بولۇپ قالغانلىقىنى چۈشەنمەيتتى. ۋەھىمە ھەر كۈنى ۋادقا ھەمراھ ئىدى، يۈرىكىنى تىنماي مۇجۇپ تۇراتتى، كېچىلىرى ئۇخلاۋېتىپمۇ قورقۇنچلۇق چىرقىراپ كېتەتتى. ئۇشتۇمتۇت ئاڭلانغان ئاۋاز ۋە قاتتىقراق بىرەر ئېغىز گەپتىنمۇ قورقۇپ تىترەپ كېتەتتى. ئۇنىڭ كۆڭلىدە قاتتىقراق ئاۋاز ۋە يامان تىللار شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن ئوخشاشلا قورقۇنچلۇق ئىدى. ئەلۋەتتە، ئۇ پىرسىسى قورقۇتۇپ ئوينىيدىغان جىن - ئالۋاستىلارغا قارىغاندا شىماللىقلاردىن بەكرەك قورقاتتى.

ئاتلانتا قورشاۋغا ئېلىنىشتىن ئىلگىرى ئۇنىڭ كۈنلىرى خۇشال، تىنچ ۋە خاتىرجەم ئۆتكەنىدى. ئاپىسىنىڭ كارى بولمىسىمۇ، ئاڭلايدىغىنى ساپلا ئۇنى ياخشى كۆرىدىغان چىرايلىق گەپلەر ئىدى. بىر كۈنى كېچىدە تۇيۇقسىز ئويغىنىپ كېتىپ، تالدىكى قىپقىزىل ئوت يالقۇنىنى كۆرگەن، زەمبىرەكلەرنىڭ

دەھشەتلىك ئاۋازلىرىنى ئاڭلىغان كۈننىڭ ئەتىسى تۇنجى قېتىم ئاپىسىدىن بىر تەستەك يېدى ۋە تىل ئاڭلىدى. ئۇنىڭ بۇ سۆيۈملۈك پىششىق خىشلىق ئۆيدە ئۆتكەن بالىلىق شېرىن ھاياتى شۇ ئاخشامدىن باشلاپ يوقالدى. ئۇ بۇ يوقىتىشنى مەڭگۈ قايتۇرۇپ كېلەلمەيتتى. ئاتلانتادىن قېچىپ چىققاندىن كېيىنكى كەچۈرمىشلەرنىڭ بىرسىمۇ ئۇنىڭغا ئېنىق ئەمەس، شىماللىقلارنىڭ ئۇنىڭ كەينىدىن قوغلاۋاتقانلىقىنى، تۇتۇۋالسا ئوتتۇرىدىن ئىككى پارچە قىلىۋېتىدىغانلىقىنىلا بىلەتتى. ھازىرغىچە ئۇنىڭدا شۇ قورقۇنچتىن باشقا قورقۇنچ يوق ئىدى. سىكارلېت ھەر قېتىم ئۇنى تىللىغاندا، ۋاد ئۇنىڭ ئۆزىنى تۇنجى قېتىم تىللىغان چاغدىكى قورقۇنچنى غۇۋا ئېسىگە ئالغاندەك بولۇپ، تېزلا زۇۋانى تۇتۇلۇپ بىر ئېغىز مۇ گەپ قىلالماي قالاتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ كۆڭلىدە شىماللىقلار بىلەن قوپال ئاۋازلار مەڭگۈلۈككە بىر - بىرى بىلەن باغلىنىپ كەتكەن، شۇ سەۋەبتىن ئاپىسىدىنمۇ شىماللىقلاردىن قورققاندەك قورقاتتى.

سىكارلېت ئوغلىنىڭ ئۆزىدىن قېچىپ قېلىۋاتقانلىقىغا دىققەتمۇ قىلدى. بەزىدە بىكار قالغان چاغلىرىدا بۇ مەسىلىنى ئويلىمايمۇ قويمىدى، ئەمما نەتىجىسى ئۇنىڭغا نۇرغۇن باش ئاغرىقلىرىنى كەلتۈرۈپ بەردى، ھەتتا ئۇنى ئۇنىڭ قۇيرۇقىدىن چىقماي يۈرگىنىدىنمۇ بەتتەررەك ئازابقا سالدى. ۋادنىڭ مېلانىيەنىڭ ھۇجرىسىنى پاناھگاھ قىلىۋالغانلىقى ھەممىدىن بەك سىكارلېتنىڭ چىشىغا تېگەتتى. ئۇ يەردە ئۇ مېلانىيە ئۆگەتكەن ھەر خىل ئويۇنلارنى ئوينىيىتى، ئېيتىپ بەرگەن ھېكايىلىرىنى ئاڭلايتتى ۋە ئۇ چوڭ ئاپىسىنى بەكمۇ چوڭ بىلەتتى، چۈنكى مېلانىيە سىلىق - يۇمشاق ئىدى، چىرايىدىن كۈلكە كەتمەيتتى؛ «ئۇنداق قىلما، ۋاد، بېشىمنى ئاغرىتىۋەتتىڭمۇ سەن! خۇدا ھەقىقىي، جېنىمغا تەگمىسەڭچۇ!» دېيەندەك گەپلەرنى مېلانىيە ھەرگىز قىلمايتتى.

سىكارلېتنىڭ ئۇنى ئوينىتىدىغانغا، ئەركىلىتىدىغانغا

ھەپسىلىسى يوق ئىدى، ئەمما مېلانىيە قىلسا ئىچى تارلىق قىلاتتى. بىر كۈنى ۋاد مېلانىيەنىڭ كارىۋىتىدا موللاق ئېتىپ ئويناۋېتىپ مېلانىيەنىڭ ئۈستىگە يىقىلىپ چۈشتى. سىكارلېت شۇئان ئۇنىڭ كاجىتىغا بىرنى سېلىپ:

— ئوينايدىغان ياشقا ئويۇنۇڭ يوقمۇ سېنىڭ؟ ئاغرىق ياتقان ئادەمنى زادىلا ئارامدا قويمايسەن. ماڭ، ئارقا ھويلىغا چىقىپ ئوينا! بۇ يەرگە ئىككىنچى كىرمە! — دەپ تۈۋلىدى.

لېكىن، مېلانىيە ئاجىز قوللىرىنى سوزۇپ يىغلاپ كېتىۋاتقان ۋادنى ئۆزىگە تارتىۋالدى.

— بولدى، بولدى، ۋاد! سەن ئۇنداق قىلمىدىڭ، شۇنداقمۇ؟ سىكارلېت، ئۇ مېنى پەقەتلا خاپا قىلمىدى. مېنىڭ يېنىمدا تۇرسۇن، ئۇنىڭغا مەن قاراي. ساقايغۇچە مېنىڭ قىلىدىغان ئىشىم مۇشۇ بولسۇن. سىز بەكمۇ ئالدىراش، ئۇنىڭغا قاراشقا چولىڭىز تەگمەيدۇ.

— ساراڭلىق قىلماڭ، مېلانىيە، — دېدى سىكارلېت ئۈزۈپلا، — سىزنىڭ سالامەتلىكىڭىزنىڭ ئەسلىگە كېلىشىگە يەنە تېخى خېلى بار، ۋاد ئۈستىڭىزگە يىقىلىپ ئويناپ يۈرسە بۇ قانداق بولىدۇ؟ ۋاد، سېنىڭ چوڭ ئاپاڭنىڭ ئۈستىگە يىقىلىپ يۈرگىنىڭنى يەنە كۆرىدىغان بولسام، تاياقنىڭ چوڭىنى يەيسەن جۇمۇ. بولدى يىغلىما. كەچكىچە يىغلاپلا يۈرگەن. چوڭ بالىلاردەك قىلىق قىل، ماقۇلمۇ؟

ۋاد يىغلىغان پېتى يۈگۈرۈپ پەسكە چۈشۈپ كەتتى. مېلانىيە كۆزلىرى ياش، لەۋلىرىنى چىشلەپلا قالدى. نېگىر ئانا دالان ئۆيدە ھەممىنى كۆرۈپ تۇرغانىدى، ئاچچىقىدا ئۇنىڭمۇ كۆزلىرى پىيالىدەك بولۇپ كەتتى. سىكارلېتقا يېقىندىن بېرى ھېچكىم گەپ قىلالمايتتى، ھەممىسىلا ئۇنىڭ ئاغزىدىن قورقاتتى، يېڭىدىن يېتىشىپ چىقىۋاتقان بۇ شەخستىن تەپ تارتاتتى.

سىكارلېت ھازىر تاراننىڭ ئەڭ ئالىي ھۆكۈمرانى ئىدى، باشقىلارغا ئوخشاش بىردىنلا ئابرويۇمۇ تاپتى، باشقىلاردىن

ئۈستۈن تۇرۇشنى ئويلايدىغان خاراكتېرىمۇ ئاشكارىلاندى. بۇ ئۇنىڭ ئەسلىي ماھىيىتىنىڭ رەھىمسىز ئىكەنلىكىنى بىلدۈرمەيتتى، بەلكى ئىچىدە قورقۇنچى بارلىقىنى، ئۆزىگە بولغان ئىشەنچى كەم ھەم باشقىلارنىڭ ئۆزىنىڭ قولىدىن ئىش كەلمەيدىغانلىقىنى بىلىپ قېلىشىدىن ۋە ئۆزىنىڭ نوپۇزىنى ئېتىراپ قىلماسلىقىدىن قورقىدىغانلىقىنى بىلدۈرەتتى، شۇڭلاشقا ئاشۇنداق قوپال، زوراۋان بولۇۋالغانىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇنىڭغا يەنە باشقىلارغا پوپوزا قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزىدىن قورقىدىغانلىقىغا ئىشىنىشىنىڭ ئۆزۈمۈ قىزىق تۇيۇلاتتى. سىكارلېت شۇ قىلىقلىرى بىلەن ئۆزىنىڭ زىيادە جىدەيلىشىپ تۇرغان نېرۋىلىرىنى باسقۇلى بولىدىغانلىقىنى بايقىغانىدى، ئۇ ئۆزىنىڭ ئەسلىدىكى خاراكتېرىنىڭ ئۆزگىرىپ كېتىۋاتقانلىقىدەك بۇ پاكىتنى ئېتىراپمۇ قىلاتتى. بەزىدە خىيالغا كەلگىنىچە بۇيرۇق سوقۇپ كەتسە پورك قايىل بولماي لەۋلىرىنى چىشلەپ تۇرۇۋالاتتى، نېگىر ئانىمۇ غودۇراپ: «بەزىلەر يېقىندىن بېرى بۆلەكچە بولۇپ كېتىۋاتىدۇ» دەپ قوياتتى. شۇندىلا ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇ خىل قوپاللىقىغا ھەيران قالاتتى. ئېلىپ شۇنچىلىك ئەجىر قىلىپ ئۇنىڭغا سىڭدۈرگەن بارلىق ئەدەپ - قائىدە ۋە مېھرىبانلىقلارنى ئۇ خۇددى كۆزىنىڭ تۇنجى شامىلى بىلەن تەڭ دەرەخلەرنىڭ يوپۇرماقلىرى تۈكۈلۈپ تۈگىگەنگە ئوخشاش بىراقلا تاشلىۋەتتى.

ئېلىپ ئۇنىڭغا توختىماي: «تۆۋەن تەبىقىدىكىلەرگە، بولۇپمۇ نېگىرلارغا ھەم تەلەپچان، ھەم ھۆرمەتچان بول» دەپ تەربىيە بەرگەنىدى. لېكىن، ئۇ شۇنداقلا قىلىپ قويسا، ئۇ نېگىرلار ئەتىدىن كەچكىچە ئاشخانىدا ئولتۇرۇۋېلىپ، ئىلگىرى ئۆي ئىشلىرىنى قىلىدىغان نېگىرلار ئېتىزنىڭ ئىشىنى قىلمايتتى، قۇرۇق گەپ سېتىشاتتى.

ئېلىپ يەنە: «ئىككى سىڭلىمغا كۆيۈنگىن، غەمخورلۇق قىلغىن. جاپاكەشلەرگە، بولۇپمۇ ئاغرىق - سىلاقلارغا مېھرىبان

بول. غەم - قايغۇدا، قىيىنچىلىقتا قالغان ئادەملەرگە تەسەللى بەر، مېھرىڭنى ئايما» دېگەن گەپلەرنىمۇ قىلغانىدى. لېكىن، سىكارلېت ئىككى سىڭلىسىغا ئاپىسى دېگەندەك كۆيۈنمىدى، ئۇلار ئۇنىڭ ئۈستىگە چۈشكەن قورقۇنچلۇق يۈك ئىدى. كۆيۈنمىدىمۇ ئەمەس، كۆيۈندى، ئۇلارنى يۈيۈندۈرۈپ، باشلىرىنى تاراپ قويدى، ھەتتا ھەر كۈنى يىراق جايلارغا بېرىپ ئۇلارغا يەيدىغان نەرسىلەرنى ئەكەلپ بەردى. كالا تېپۈۋەتمىسۇن دەپ قورقۇپ تۇرۇپمۇ كالا سېغىشنى ئۆگەندى. ئۇلارغا مېھرىبانلىق كۆرسىتىشكە كەلسەك، بۇنى ئۇ پۈتۈنلەي ۋاقىت ئىسراپ قىلغانلىق، ئۇلارغا بەكرەك مېھرىبان بولۇپ كەتسەڭ ئۇزاققىچە كارىۋاتتىن چۈشمەي يېتىۋالىدۇ. ئۇلار تېزىرەك ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ ماڭا ياردەم بېرىشلىرى كېرەك، دەپ بىلدى.

ئۇلار ئاستا - ئاستا ياخشى بولۇۋاتاتتى، ئەمما يەنىلا شۇنداق ئورۇق، ئاجىز، كارىۋاتتىن چۈشەلمەيتتى. ئەس - ھوشلىرىنى بىلمەي ياتقان ئاشۇ كۈنلەردە دۇنيادا جىق ئىشلارنىڭ بولۇپ ئۆتكەنلىكىدىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى. شىماللىق ئالۋاستىلار كەپتۇ، ئائىلىسىدىكى نېگىرلار قېچىپ كېتىشىپتۇ، ئاپىسى ئۆلۈپ كېتىپتۇ. ئادەمنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيدىغان بۇ ئۈچ ئىشنى ئۇلار زادىلا قوبۇل قىلالىمىدى. بەزىدە ئۇلار ئۆزلىرىنى تېخىچە خارامۇش ھالەتتە تۇرۇۋاتقاندا ئويلاپ، ئۇ ئىشلارنىڭ ھېچقايسىسىنى بولمىغان ئىشلار دەپ بىلەتتى. سىكارلېتمۇ شۇنچىلىك زوراۋان بولۇپ كېتىپتۇ، بۇمۇ راست ئەمەس. سىكارلېت ھەر قېتىم ئۇلارنىڭ كارىۋاتتىدا ئولتۇرۇپ، ئۇلارنى ساقايغاندا ئۆزىنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملەشتۈرۈشنى ئويلىغاندا، ئۇلار ئۇنىڭغا خۇددى ئالۋاستىغا قارىغاندەك قاراپ كېتىشەتتى. بىرمۇ قۇلنىڭ يوقلۇقىنى سۆزلەپ بەرسە، نېمە ئۈچۈن شۇنداق بولغانلىقىنى زادىلا چۈشەنمەيتتى، ئوخشاش ئائىلىسىدىكى قىزلارنىڭ ئەمگەك قىلىشىغا تېخىمۇ ئەقلىنى

يەتكۈزەلمەيتتى.

— بىراق، ئاچا، — دېدى كاررىن. ئۇنىڭ سەبىي، ئوماق چىرايىدا بىر خىل ئەندىكىش بار ئىدى، — مەن ئوتۇن يارالمىمەن ! ئوتۇن يارسام قوللىرىم كېرەكتىن چىقىدۇ.

— مېنىڭ قوللىرىمغا قاراپ باق، — دېدى سىكارلېت بىر خىل قورقۇنچلۇق كۈلكىسى بىلەن قوللىرىدىكى قاپارتقۇلار بىلەن قاداقلارنى كاررىنغا كۆرسىتىپ.

— سېنىڭ سىڭلىم ئىككىمىزگە بۇنداق گەپ قىلىشنىڭ بەكمۇ قورقۇنچلۇق، — دېدى سۇئېلېن ئۇنىڭدىن رەنجىپ، — سەن بىزنى ئالداۋاتىسەن، قورقۇتۇۋاتىسەن. ئاپام بولغان بولسا بىزگە ئۇنداق گەپ قىلىشىڭغا يول قويمايتتى. ئوتۇن يارىسىلەر دەۋاتقىنىنى بۇنىڭ.

سۇئېلېن ئۇنىڭ گېپىنى نومۇسسوزلىق دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭغا مەنسىتمىگەن نەزەردە قاراپ قويدى. سۇئېلېن ئۆلۈمدىن قۇتۇلۇپ قالغان، ئاپىسىدىن ئايرىلغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە قورقۇنچاق، تولىمۇ مېسكىن، شۇڭا ئۇنىڭغا كۆيۈنۈش، غەمخورلۇق كېرەك ئىدى. لېكىن، سىكارلېت ئۇنداق قىلمىدى. ھەر كۈنى ئۇلارنىڭ يېنىغا كىرگەندە كۆزلىرىدە يېڭى - يېڭى شۇملۇقلار ئويىناپ، ئۇلارنىڭ ياخشى بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىغا خۇشال بولاتتى ھەم ئۇلارغا يوتقان كىرلىكلىرى، تاماق ئېتىش، سۇ توشۇش، ئوتۇن پېرىشتەك ئىشلار توغرىلۇق گەپلەرنى قىلاتتى. قارىغاندا، ئۇ ئاشۇ قورقۇنچلۇق ئىشلارغا ئۆزىنى ئۇرۇپ تۇرسا كېرەك.

سىكارلېت راستلا ئۇ ئىشلارغا ئۆزىنى ئۇراتتى. ئۇنىڭ بىر نەچچە نېگىرغا تەھدىت سېلىشلىرى، ئىككى سىڭلىسىنى قىيناشلىرى ئۆزىنىڭ بىر ئىشلارغا چېچىلىپ، جىددىيلەشىپ، چارچاپ تۇرغىنىدىنلا ئەمەس، بەلكى يەنە ئۆزىنىڭ ئىچكى ئازابىنى ئۇنتۇش ئۈچۈنمۇ ئىدى. چۈنكى، ئۇ ئاپىسىنىڭ ئۆزىگە ئۆگەتكەن تۇرمۇش تەلىماتلىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ خاتا

ئىكەنلىكىنى بىلگەندى.

ئاپسىنىڭ دېگەنلىرىنىڭ بىرىسىمۇ ھازىر كارغا كەلمەيۋاتاتتى، شۇڭا سىكارلېت ئازابلىناتتى، تېڭىر قايتتى. ئاپسى قىزلىرىغا بەرگەن ئۇ خىل مەدەنىيەتنىڭ گۇمران بولىدىغانلىقىنى، قىزلىرىنى ياخشى ماسلاشسۇن دەپ تەربىيەلىگەن ئۇ ئىجتىمائىي ئورۇنلارنىڭ بۈگۈنگە كەلگەندە پۈتۈنلەي يوقىلىدىغانلىقىنى ئويلىمىغان، تەسەۋۋۇرمۇ قىلمىغان بولغىدى بەلكىم، سىكارلېتمۇ ئۇنداق بولار دەپ ئويلىمىغان. ئېلىپ ئۇ چاغلاردا تىنچ يىللارنىڭ كەلگۈسى كۆرۈنۈشلىرىنى، يەنە ئۆزى بېشىدىن كەچۈرگەن ئاسايىشلىق كۈنلەرنى كۆپرەك ئويلاپ، سىكارلېتنى ئاق كۆڭۈل، مېھرىبان، ئالىيجاناب، سەمىي قىلىپ تەربىيەلەشكە تىرىشقاندى. ئۇنىڭ، ئاياللار ئۆزىدە شۇ خىل خىسەتلەرنى يېتىلدۈرسە، ھايات ئۇلارغا كۈلۈپ قارايدۇ، دەيدىغان گېپىمۇ بار ئىدى.

لېكىن، سىكارلېت ئۈمىدسىزلەندى: «ئۇنىڭ تەربىيەلىرىنىڭ ماڭا ھېچقانداق پايدىسى بولمىدى! بولمىدى! بۇ دۇنيادا ئاق كۆڭۈللۈك ماڭا نېمە ئېلىپ كەلدى؟ مېھرىبانلىقنىڭ نېمىگە پايدىسى بولدى؟ ئۇنىڭدىن كۆرە ماڭا نېگىرلارغا ئوخشاش سوقا تۇتۇشنى، كېۋەز تېرىشنى ئۆگەتسە بوپتىكەن. ئاھ، ئاپا، سىز خاتالىشىپسىز!»

ئۇ ئاپسى ئۆگەتكەن ئۇ تەرتىپلىك دەۋرنىڭ ئۆتمۈشكە ئايلىنىپ كەتكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ئورنىدا رەھىمسىز بىر جەمئىيەت پەيدا بولغانلىقىنى، بۇ جەمئىيەتتە بارلىق ئۆلچەم ۋە قىممەت قاراشلىرىنىڭ ئۆزگىرىپ كەتكەنلىكىنى سالقىن قانلىق بىلەن ئولتۇرۇپ ئويلىمايتتى، ئويلايدىغىنى ياكى ئۆزىچە بىلىدىم دېگىنى پەقەت ئاپسىنىڭ خاتالىقىلا ئىدى. شۇنىڭ بىلەنلا ئۇ كەينىگە قايرىلىپ يېڭى دۇنياغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى، ئەمما ئۇنىڭغا قاراپ مېڭىشتىن بۇرۇن ئۇنىڭدا پەقەتلا تەييارلىق يوق ئىدى.

ئۇنىڭ تاراغا بولغان مۇھەببىتىلا ئۆزگەرمىگەندى. ھەر قېتىم ئېتىزلىقتىن ھېرىپ - چارچاپ كەلگەندە، بەكمۇ رەتلىك ئەمەس ئۇ ئاق ئۆيلەرنى كۆرۈپ ھاياجىنىنى باسالماي قالاتتى ۋە ئائىلە خۇشاللىقىغا چۆمەتتى. قىزىل تۇپراقلىق ئېتىزلىقلارنى، سازلىقتىكى قېلىن ئورمانلىقنى كۆرگەندە، ئۇلارنى خۇددى ھازىرلا كۆرگەندەك يېڭىچە ھېسسىياتتا بولاتتى. قىزىل تۇپراقلىق بۇ ئېدىرلار ئۇنىڭ جېنى ئىدى، گۈزەل، ھەر خىل قىزىللىقلارغا پۈركەنگەن، رىۋايەتلەردىكىدەك قېلىن چاتقاللىقلار ماخدامدا بىر ئۇچراپ تۇرىدىغان بۇ ماكاننى قىزغىن سۆيەتتى. بۇ خىل ھېسسىيات سىكارلېتنىڭ ھاياتىنىڭ مەڭگۈ ئۆزگەرمەس بىر ھۆلىكى بولۇپ قالغانىدى.

ئۇ تاراغا قاراپ نېمە ئۈچۈن ئۇرۇش بولغانلىقىنى ئازراق چۈشەنگەندەكمۇ قىلاتتى. رېت باتلىر، ئادەملەر پۇل ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىدۇ، دېگەن، ئۇنداق دېيىش توغرا ئەمەس. ئۇلار تۈزلەپ تەبىئەت قىلىنغان تېرىلغۇ يەرلەر ئۈچۈن، ماللىرىنى باقىدىغان ياپپېشىل ئوتلاقلار ئۈچۈن، ئەگرى - بۈگرى ئاقىدىغان گۈزەل دەريالار ئۈچۈن، دەرەخلەر سايىسىدا قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان ئاپپاق ئىمارەتلەر ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىدۇ. ئاشۇ نەرسىلەرلا ئۇلارنىڭ تاللىشىغا ئەرزىيدۇ. ئۇلار ئۆزلىرى ۋە ئۆزلىرىنىڭ نەۋرە - چەۋرىلىرىگە مەنسۇپ بولغان قىزىل تۇپراقنى، ئەۋلادلىرى ئۈچۈن پاختا ئىشلەپچىقىرىدىغان قىزىل تۇپراقلىق تېرىلغۇ يەرلەرنى تاللىشىدۇ.

تاراننىڭ ئاياغ ئاستى قىلىنغان تېرىلغۇ يەرلىرى سىكارلېتنىڭ بىردىنبىر بايلىقى. چۈنكى، ھازىر ئاشلىپىمۇ، ئاپسىمۇ ئۆلۈپ تۈگىدى. دادىسى ئۇرۇشنىڭ كاساپىتى بىلەن قېرىپ تۈگىشىپ كەتتى. پۇل، نېگىرلار، خاتىرجەملىك ۋە مەرتىۋىلەرنىڭ ھەممىسى بىر كېچىدىلا توزغاقتەك توزۇپ كەتتى. بىر قېتىم دادىسى بىلەن يەر توغرىلۇق قىلىشقان گەپلىرى سىكارلېتنىڭ ئېسىدە چۈشىدىكىدەك تۇراتتى. شۇ

چاغدا دادىسى، يەر ئۇرۇش بىلەن قولغا كەلتۈرگىلى بولىدىغان بىردىنبىر نەرسە، دېگەندى. ئۇ چاغلاردا سىكارلېت تېخى نادان بولغاچقا، بۇ گەپنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمىگەندى.

«چۈنكى، ئۇ، دۇنيادا مەڭگۈلۈك تۇرىدىغان بىردىنبىر نەرسە، — دېگەندى گېرالدى، — ۋۇجۇدىدا ئىرپلاندىيەلىكلەرنىڭ قېنى بار ھەرقانداق ئادەم ئۈچۈن ئېيتقاندا، ھاياتىنى قامداپ كېلىۋاتقان تۇپراق ئۇلارنىڭ ئانىسى ھېسابلىنىدۇ... ئۇ، دۇنيادا سەن ئىشلەشكە، كۈرەش قىلىشقا، قۇربان بېرىشكە ئەرزىيدىغان بىردىنبىر نەرسىدۇر.»

شۇنداق، تارا ئادەملەرنىڭ كۈرەش قىلىشىغا ئەرزىيدىغان ماكان. سىكارلېت قىلچە ئىككىلەنمەي بۇ كۈرەشكە ئاتلىنالايدۇ. ھېچكىم تاراننى ئۇنىڭ قولىدىن تارتىۋالسىمەن دەپ خىيال ئەيلىمىسۇن. ئۇنى ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىمۇ ھېچكىم بۇ زېمىندىن چىقىپ تىلەمچىلىك قىلىشقا قوغلاپ چىقىرىۋېتەلمەيدۇ. ئۇ تاراننى ھەرگىز قولىدىن چىقىرىپ قويمايدۇ. بۇ يەردىكىلەرنىڭ ئىشلەپ بەللىرى ئۈزۈلۈپ كەتسىمۇ، ئۇ مۇمكىن ئەمەس.

يىگىرمە ئالتىنچى باب

سىكارلېتنىڭ ئاتلانتادىن تاراغا يېتىپ كەلگىنىگە ئىككى ھەپتە بولدى. پۇتلىرىدىكى قاپارتقۇلار يىرىڭداپ ئاياغ كىيگىلى بولمايتتى، ماڭسىمۇ ئاسقا قىلاپ ماڭاتتى، پۇتلىرىغا قارىسىلا روھى چۈشۈپ كېتەتتى. ئەسكەرلەرنىڭ يارىلىرىدەك سېسىپ كەتسە، دوختۇرمۇ يوق، ئۇ چاغدا ئۇ ئۆلمەمدۇ؟ تۇرمۇشى قىيىن بولسىمۇ ئۇنىڭ يەنىلا ياشىغۇسى بار. ناۋادا ئۇ ئۆلۈپ كەتسە تاراغا كىم قارايدۇ؟

ئۇ ئۆيگە يېڭى قايتىپ كەلگەن چاغدا، گېرالدىنىڭ ئۆز ۋاقتىدىكى روھىي ھالەتلىرىدىن ئۈمىد كۈتۈپ، قورۇقنىڭ ئىشلىرىنى ئۇ ئۆزى جوڭقۇرار دەپ ئويلىغانىدى. لېكىن، ئىككى ھەپتىلىك ئەمەلىيەت ئۇنىڭ ئۇ خىياللىرىنى يوق قىلىۋەتتى. ئەمدى ئۇ، مەيلى خالىسۇن - خالىمسۇن، پۈتۈن قورۇقنىڭ ۋە قورۇقتىكى ئادەملەرنىڭ ئىشلىرى ئۆزىنىڭ تەجرىبىسىز قوللىرى بىلەن ئورۇنلاشتۇرۇشقا قالغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى. گېرالدى ئولتۇرغان يېرىدە خۇددى چۈش كۆرۈۋاتقاندەك خىيال بىلەن ئولتۇرۇپ كېتەتتى، قورۇقنىڭ ئىشلىرى بىلەن زادىلا كارى يوق ئىدى، ھەممىگە ماقۇل دەيتتى. سىكارلېت بەزى ئىشلارغا مەسلىھەت سورىسا: «ئۆزۈڭ توغرا تاپقانلا بولساڭ، شۇ بويىچە قىلىۋەرسەن قىزىم» دەپ قويايتتى. بەزىدە ئادەمنى تېخىمۇ پاراكەندە قىلىپ: «بالام، ئاپاڭ بىلەن مەسلىھەتلەشكىن» دەپمۇ جاۋاب بېرەتتى.

ئەمدى ئۇنىڭ ياخشىلىنىشىدىن ئۈمىد يوق ئىدى، سىكارلېت بۇ پاكىتنى كۆڭلىدە ئاللىبۇرۇن ئېتىراپ قىلىپ بولغان. گېرالدى مەڭگۈ ئېلىپنى ساقلايدۇ، ئۇنىڭ ئاياغ تىۋىشلىرىغا مەڭگۈ قولاقلىرىنى دىڭ قىلىپ ئولتۇرىدۇ. ئۇ مەلۇم بىر رايوننىڭ چېگراسىدا، ئۇ يەردە ۋاقىت توختاقلىق، ئېلىپنى بولسا ئۇنىڭ ئۆيىنىڭ يېنىدىكى ئۆيدە ئۇنى ساقلاپ تۇرىدۇ، ئۇنىڭ ھاياتلىق يېپى ئېلىپنى ئۆلگەن كۈنى ئۈزۈلگەن، ئۆزىگە بولغان تولۇق ئىشەنچىمۇ، قوپاللىقلىرى ھەم تىنىم تاپمايدىغان ھاياتىي كۈچىمۇ شۇ كۈندىن باشلاپ يوقالغان. ئېلىپنى گېرالدى ئوخشاش ئويىناپ چىقىدىغان كومپىدىيەنىڭ تاماشىبىنى ئىدى، ئەمدى ھازىر سەھنىنىڭ پەردىسى مەڭگۈلۈككە يېپىلىپ كەتتى. چىراغلارمۇ ئۆچتى، تاماشىبىنلارمۇ تۇيۇقسىز يوقىلىپ كەتتى. ئەمما، قورقۇپ قېتىپ قالغان بۇ قېرى ئارتىس بولسا باشقىلارنىڭ دەيدىغان گېپىنى دەپ بېرىشىنى ساقلاپ قۇرۇق سەھنىدە ئۆزى يالغۇز تۇرىدۇ.

شۇ كۈنى ئەتىگەندە ئۆيىنىڭ ئىچى جىمجىت ئىدى، سىكارلېت، ئاغرىق ياتقان ئۈچ قىز ۋە ۋادىتىن باشقىلارنىڭ ھەممىسى سازلىققا ھېلىقى چوشقىنى تېپىپ كەلگىلى كېتىشكەندى. گېرالدمۇ غەيرەتكە كېلىپ بىر قولىدا ئارغامچا، بىر قولى پوركىنىڭ مۇرسىدە، ئاغدۇرۇلغان ئېتىزلىقلاردا ناھايىتى تەستە مېڭىپ يۈرەتتى. سۇ ئېلىن بىلەن كاررىن بىردەم يىغلىشىپ ئاندىن ئۇخلاپ قالدى. ئۇلار ھەر كۈنى ئاپىسىنى يادىغا ئېلىپ بىر - ئىككى قېتىم يىغلىشىۋالاتتى. مېلانىيە بىرىنچى قېتىم ئورنىدىن سەل قوزغىلىپ ياستۇققا يۆلىنىپ ياتاتتى، ئىككى يېنىدا ئىككى بوۋاق، ھەر ئىككىسىنىڭ بېشىنى پات - پات سىلاپ قويايتتى. بوۋاقلارنىڭ بىرسى دىلەپىنىڭ ئىدى. ۋاد كارىۋاتنىڭ ئاياغ تەرىپىدە مېلانىيە ئېيتىپ بېرىۋاتقان چۆچەكنى ئاڭلاپ ئولتۇراتتى.

سىكارلېت تاراننىڭ تىمىتاسلىقىغا زادىلا كۆنەلمىدى. بۇ خىل ھالەت ئۇنىڭغا ئاتلانتادىن كېلىۋاتقان كۈنى بېسىپ ئۆتكەن ئادەمزاتسىز قاقاس دالالارنى ئەسلىتىپ قويايتتى. كالا بىلەن موزايىنىڭ ئاۋازى خېلى كۈنلەر بولدى ئاڭلانمايتتى، قوشقاچلارنىڭ ۋىچىرلاشلىرىمۇ يوق. سىكارلېت ئورۇندۇقنى دەپرىزىنىڭ يېنىغا تارتىپ ئولتۇرۇپ، ئۆيىنىڭ ئالدىدىكى يولغا، ئۇ تەرەپتىكى چۆپلۈككە، ياپىيشىل يايلاققا قارىدى. پۈتۈننىڭ يېنىدىكى چېلەكتە قۇدۇقنىڭ مۇزدەك سۈيى بار ئىدى، سىكارلېت پات - پات پۈتلىرىنى سۇغا چىلاپ، ئاغرىق ئازابىدا قوشۇمىسىنى تۈرۈپ قويايتتى.

ئۇ بەك تىتىلداپ، بىلەكلىرى ئۈستىگە بېشىنى قويۇۋالدى. ئۇ تازا كۈچەپ ئىشلەيدىغان چاغدا پۈتۈننىڭ يىرىڭداپ كەتكىنى بولمىدى - دە. ئۇ دۆتلەر مىكجىنى تۇتالمايدۇ، كۈچۈكلىرىنى بىر - بىردىن تۇتۇپ كېلىشكە بىر ھەپتە كەتكەن، مانا ئىككى ھەپتە بولدى. ئانىسىنى تۇتقىلى بولمايۋاتىدۇ. ئۇ ئۇلار بىلەن بىللە بارغان بولسا، ئىشتىنىنى يۇقىرىغا تۈرۈۋېتىپ، ئۇ

چوشقىنى سالما تاشلاپ بىر دەمدىلا تۇتۇۋالاتتى.

ئۇ مىكجىنى تۇتۇۋالغاندىن كېيىن — ناۋادا تۇتۇۋالالسا — نېمە قىلىدۇ؟ ئۇنى كۈچۈكلىرى بىلەن قوشۇپ يەۋەتسەڭ، كېيىن قانداق قىلىسەن؟ ئەتە — ئۆگۈنلا قىش كېلىدۇ، يەيدىغان نەرسىلەرمۇ تۈگەۋاتىدۇ، قوشنىلارنىڭ باغلىرىدىن تېرىپ كەلگەن كۆكتاتلاردىنمۇ ھېچقانچە قالمىدى. ئۇلار چوقۇم پۇرچاق، كۆممىقوناق، گۈرۈچ تېپىشلىرى كېرەك. ئۇنىڭدىن باشقا ... ئۇنىڭدىن باشقىمۇ نۇرغۇن نەرسىلەر بار: كېلەر يىلى تېرىيدىغان قوناق، كېۋەز ئۇرۇقلىرى، ئۇلارغا ئېھتىياجلىق يېڭى كىيىملەر. بۇ نەرسىلەرنى ئۇ نەدىن ئالىدۇ ھەم قانداق سېتىۋالالايدۇ؟

ئۇ گېرالدىنىڭ يانچۇقى بىلەن پۇل ساقلايدىغان ئىشكاپنى ئوغرىلىقچە ئاخشۇرۇپمۇ چىقتى. تاپقىنى ئىتتىپاقداش ھۆكۈمەتنىڭ قەرز چەكلىرى بىلەن ئۈچ مىڭغا يېقىن پۇلى بولدى. بۇ پۇللار ئۇلارنىڭ بىر ۋاخلىق تامىقىغا لازىملىق نەرسىلەرنى سېتىۋېلىشقا يېتەتتى، چۈنكى ھازىر جەنۇبىنىڭ پۇللىرىنىڭ بىر تىيىنلىق قىممىتى يوق ئىدى. شۇنداقتىمۇ، پۇل بولغاندىنكىن ئازراق بولسىمۇ يەيدىغان نەرسە سېتىۋالغىلى بولىدۇ — دە. ئەمما، ئۇ نەرسىنى ئاراغا نېمە بىلەن ئەكېلىدۇ؟ تەڭرى نېمىشقىمۇ ھېلىقى قېرى ئاتنىڭ جېنىنى ئېلىپ كەتكەندۇ؟ ئەگەر رېت باتلېر ئوغرىلاپ كەلگەن ئاشۇ ئات بولغان بولسىمۇ ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىدا خېلى ئۆزگىرىشلەر بولۇپ قالاتتى. ئاھ، يولنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى فېرمىدا تۈكلىرى پارقىراپ، ئويناقلاپ تۇرىدىغان ئاتلار، مەخسۇس ھارۋىغا قوشۇلىدىغان ھېلىقى ئېگىز ئات، گېرالدىنىڭ شامالدىك چاپىدىغان ئارغىمىقى، ئۆزىنىڭ، سىڭىللىرىنىڭ ئەپچىل تايلىرى. ھازىر شۇلارنىڭ بىرسى بولسىمۇ بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى.

بوپتۇ، كېرەك يوق، پۇتى ياخشى بولغاندا سىكارلېت جۈنېسپورۇغا پىيادە بېرىپ كېلىدۇ. شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇ

شەھەرنى كۆيدۈرۈپ كۈلگە ئايلاندۇرۇۋەتكەن بولسىمۇ، ئۇ يەردىن يېمەكلىكلەرنى نەدىن تاپقىلى بولىدىغانلىقىنى دەپ بېرىدىغان ئادەمدىن بىرنى تاپمىدۇ. شۇ ئارىلىقتا ۋادىنىڭ ئادەمنىڭ ئىچىنى ئاغرىتىدىغان كىچىككىنە ئاغزى ئۇنىڭ كۆزىگە كۆرۈنۈپ كەتتى. ئۇ ياڭيۇنى ياخشى كۆرمەيتتى، توخۇ گۆشى، گۈرۈچ تاماق يەيمەن، شورپا ئىچمەن، دەپ خەقشلىك قىلاتتى.

بىردىنلا قورۇغا سېپىلىپ تۇرغان قۇياش نۇرى خۇددى بۇلۇت توسۇۋالغاندەك سۇسلىشىپ كەتتى، دەرەخلەرمۇ غۇۋا كۆرۈنۈشكە باشلىدى. سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدە لىق ياش ئىدى. ئاۋازنى چىقىرىپ يىغلىۋەتمەسلىك ئۈچۈن بېشىنى مەھكەم تۇتۇپ ئولتۇرۇۋالدى. ھازىر يىغلىغاننىڭ نېمە ئەھمىيىتى؟ يېنىڭدا ھالىڭغا يېتىدىغان بىرەرسى بولسا، ئاندىن يىغلىساڭ يىغلىغاننىڭ ئەتمۇۋارى بولىدۇ. شۇڭا، ئۇ كۆزلىرىنى مەھكەم يۇمۇۋېلىپ بېشىنى سىرتقا چىقارغۇزمىدى. دەل شۇ چاغدا ئۇشتۇمتۇت ئاتنىڭ تۇپاق ئاۋازى ئاڭلاندى. سىكارلېت ھەيران قالدى، لېكىن بېشىنى كۆتۈرمىدى. چۈنكى، ئۇ بۇ يەرگە كەلگەندىن بېرى دائىم بىر نەرسىلەرنىڭ ئاۋازلىرىنى، ھەتتا ئاپسىنىڭ كۆڭلىكىنىڭ شىلدىرىلغان ئاۋازىنى ئاڭلىغاندەك بولاتتى. ئۆگىنىپ قالغان بولغاچقىمۇ، ئۇنداق ئاۋازلارغا ھەيرانمۇ قالمايتتى. ھازىر بىردىنلا يۈرىكى سوقۇپ كەتتى، ئىلگىرىمۇ شۇنداق بولاتتى، شۇڭا، ئۇ ئۆزىگە: «يوقىلاڭ خىياللاردا بولمىساڭچۇ» دەپ قويدى.

لېكىن، ئاتنىڭ تۇپاق ئاۋازى ئاستىلاپ ئالدىرىماي ماڭغان ئاۋازغا ئۆزگەردى. شېغىل يولىدىن شارقىشىغان ئاۋازمۇ ئاڭلاندى. بۇ ئات ... تارلېتون ياكى فونتا ئىمىنلارنىڭ بولسا كېرەك. سىكارلېت ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈپ شىماللىق بىر ئەسكەرنى كۆردى - دە، چاچراپ ئورنىدىن تۇرۇپ دېرىزىنىڭ بىر يېنىغا ئۆتۈۋالدى ۋە پەردىنىڭ ئارىلىقىدىن ئۇنى كۆزەتتى، جىددىلىشىپ كەتكەچكە، نەپىسى قىسىلىپ دەم ئالماي قالدى. ئۇ ئەسكەر ئېگەردە دۈمچىيىپ ئولتۇراتتى، بەستلىك ئىدى،

ئۆسۈپ كەتكەن ساقىلى ئالدى ئېچىلىپ كەتكەن كۆك ھەربىي كىيىمنىڭ ئالدىدا يېيىلىپ تۇراتتى، ئۇ كۈننىڭ نۇرىدا كۆزلىرىنى ئاچالماي شەپكىسىنىڭ چېكىلىكى ئاستىدىن ئالدىدىكى ئۆيگە ھومىيىپ قاراپ قويدى. ئاندىن ئېتىدىن ئالدىرماي چۈشۈپ چۈلۈۋۇرنى ئېگەرگە ئارتىپ قويدى. ئۇنى كۆرۈپ قورققىنىدىن سىكارلېتنىڭ يۈرىكى ئاغزىغا تىقىلىپ قالدى. شىماللىق ئالۋاستى! يېنىدا ئۇزۇن تاپانچىسى بار، سىكارلېت بولسا ئۈچ كېسەل قىز ۋە بىرنەچچە ئۇششاق بالا بىلەن ئۆزى يالغۇز.

ئۇ ئەسكەر بىر قولىدا تاپانچىسىنىڭ قېپىنى تۇتقان پېتى، ئەتراپىغا قارىغاج يالغۇز ئاياغ يول بىلەن مېڭىپ كېلىۋاتاتتى. سىكارلېتنىڭ كۆز ئالدىغا چاقماق تېزلىكىدە ھەرخىل كۆرۈنۈشلەر كېلىشكە باشلىدى. پىتتى ھامما ئۇنىڭغا يامان ئادەملەرنىڭ يالغۇز ئاياللارنى قانداق قىلىدىغانلىقىنى پىچىرلاپ سۆزلەپ بەرگەندى. ئۇلار ئۇنداق ئاياللارنى بوغۇزلىۋېتىدىكەن، ئاغرىقى ئېغىرلىرىنى ئۆي بىلەن قوشۇپ كۆيدۈرۈۋېتىدىكەن، يىغلىغان بالىلارنىڭ قورساقلىرىغا نەيزە تىقىدىكەن. شۇنىڭغا ئوخشاش قورقۇنچلۇق كۆرۈنۈشلەر بىر - بىرلەپ ئۇنىڭ كاللىسىغا تىزىلىشقا باشلىدى.

ئۇنىڭ بىرىنچى بولۇپ ئويلىغىنى ئىشكاپنىڭ ئىچىگە ياكى كارىۋاتنىڭ ئاستىغا كىرىۋېلىش ياكى ئارقا تەرەپ بىلەن پەسكە چۈشۈپ چىرقىرىغان بويى سالىق تەرەپكە قاراپ قېچىپ بولدى. ئىشقىلىپ، بۇ يەردىن قېچىپ كەتسەلا بولاتتى. شۇ ئارىدا ئۇ ئادەمنىڭ پەلەمپەيدىن چىقىپ كارىدورغا كىرگەنلىكى ئاڭلاندى. ئەمدى قېچىپ كېتىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى، سىكارلېتنىڭ قورقۇپ پۇت - قولىدا جان قالمايۋاتاتتى. ئۇ ئەسكەر ئۆيلەرگە بىر - بىرلەپ كىرىپ چىقىۋاتاتتى، ئاياغ ئاۋازىمۇ، جۈرئىتىمۇ كۈچىيىۋاتاتتى، چۈنكى ئۆيلەردە بىرمۇ ئادەم يوق - دە. ئۇ ئەمدى تاماقخانغا كىردى، ئۇ يەردىن چىقىسلا ئاشخانغا كىرەتتى.

سىكارلېت ئاشخاننى ئويلاپلا بىردىنلا يۈرىكىگە پىچاق تىققانداك بولۇپ كەتتى، غەزىپى ئۆرلەپ، بايسقى قورقۇنچىلىرىنىمۇ ئۇنتۇپ كەتتى. ئاشخانىدا ئىككى كورىدا يەيدىغان نەرسە پىشۋاناتتى. بىر كورىدىكىسى ئالما، يەنە بىر كورىدا مىڭبىر جاپالار بىلەن «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى بىلەن ماكلىنتوش كەنتىدىن ئېلىپ كەلگەن كۆكتاتلاردىن قىلغان تاماق ئىدى. ئۇ نەرسىلەرگە ئىككى ئادەمنىڭ تويۇشى ناتايىن، ئەمما ئۇ ئاچ قورساق توققۇز ئادەمنىڭ چۈشلۈك تامىقى ئىدى، سىكارلېت قورسىقى خېلىدىن بېرى ئېچىۋاتقان بولسىمۇ، باشقىلارنىڭ قايتىپ كېلىشىنى ساقلاپ ئولتۇرغانىدى. مانا ئەمدى بۇ شىماللىق ئالۋاستى ئۇ تاماقلارنى ئۆزى يالغۇز يەۋېتىدىغان بولدى، ئۇنىڭ غەزەپتىن تىترەپ كېتىۋاتقانلىقى ئەنە شۇ سەۋەبتىن ئىدى.

بۇ ئىپلاسار خۇدانىڭ دەرگاھىغا كەتسۇن ئەلاھىم. ئۇلار تارانى چېكەتكىدەك يەپ بولۇپ، ئەمدى ئادەملىرىنى ئاستا - ئاستا ئاچتىن ئۆلىدىغان ھالەتكە ئەكىلىپ قويۇشقانىدى. ھازىرمۇ ئاشۇ ئازغىنا نەرسىنى يەپ كەتمەكچى، سىكارلېتنىڭ قورسىقى ئېچىپ غولدۇرلاپ كېتىۋاتاتتى. خۇدا تۇرۇپتۇ، بۇ ئالۋاستى ئۇ تامىقىمىزنىمۇ يەپ كېتىمەن دەپ خىيال ئەيلىمىسۇن.

ئۇ پۈتمىدىكى ئايىغىنى ئاۋاز چىقارماي سېلىۋېتىپ، پۈتمىنىڭ ئۈچىدا دەسەپ كىيىم ئىشكاپىنىڭ يېنىغا ماڭدى. پۈتمىنىڭ ئاغرىقىنىمۇ سەزمىدى. ئىشكاپىنىڭ ئەڭ ئۈستىدىكى تارتمىسىنى ئېچىپ، ئاتلانتادىن ئالغاج كەلگەن چارلېسنىڭ تاپانچىسىنى ئالدى. ئاندىن تامدا ئېسىقلىق تۇرغان قىلىچىنىڭ ئاستىدىكى خۇرۇم قاپچۇقتىن بىر تال ئوقنى ئېلىپ تاپانچىغا تەستە سالدى. بۇ ئىشلارنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، پەلەمپەي بىلەن بىر قولىدا پەلەمپەينىڭ رېشاتكىسىنى تۇتۇپ، يەنە بىر قولىدىكى تاپانچىنى كۆڭلىكىنىڭ كەينىگە يوشۇرۇپ ئاستا مېڭىپ بەسكە

چۈشتى.

— ئۇ يەردەم كىم بار؟ — دىمىقىدا گەپ قىلغان بىر ئاۋاز ئاڭلاندى. سىكارلېت پەلەمپەينىڭ ئوتتۇرىسىغا كېلىپ قالغاندى، قانلىرى مىڭسىگە ئۆرلەپ قۇلاقلىرى غوغۇلداپ كېتىۋاتاتتى. جىددىچىلىكتە ئۇنىڭ نېمە دەپ توۋلاۋاتقانلىقىنى ئېنىق ئاڭلىيالىدى.

— توختا، بولمىسا ئاتمەن! — ئۇ ئاۋاز يەنە ۋارقىردى. ئۇ ئەسكەر ئاشخانا ئىشكىنىڭ ئىچىدە توختىدى. ئۇ جىددىيلىشىپ ئالدىغا ئېڭىشىۋالغاندى، بىر قولىدا تاپانچا، يەنە بىر قولىدا نەشپۈت ياغىچىدا ياسالغان يىپ — يىڭنە قۇتسى بار ئىدى. ئىچىدە ئالتۇن يىڭنە، ئالتۇن ساپلىق قايچا، ئۇششاق ئالماس دېگەندەك نەرسىلەر بار ئىدى. سىكارلېتنىڭ ئىككى تىزى مۇزلاپ كېتىۋاتقاندىك بولدى، ئەمما غەزەپتىن يۈزى قىزىرىپ كەتكەنىدى. ئۇنىڭ قولىدىكىسى ئاپىسىنىڭ يىپ — يىڭنە قۇتسىغۇ! ئۇنىڭ: «قولۇڭدىكىنى تاشلا! قولۇڭدىكىنى تاشلا! ئىپلاس...» دەپ جېنىنىڭ بارىچە ئوۋلىغۇسى كېلىپ كەتتى، ئەمما ئاۋازى چىقمايتتى. سىكارلېت رېشاتكىنىڭ ئارىلىقىدىن ئۇنىڭغا قاراپ تۇراتتى. بىر چاغدا قوپال ۋە جىددىيلىشىپ تۇرغان چىرايىنى يىرگىنچىلىك مەسخىرە كۈلكىسى ئىگىلىدى.

— ھە، بۇ ئۆيىدە ئادەم بار ئىكەن — دە، — دەدى ئۇ تاپانچىسىنى قېپىغا سېلىۋېتىپ. ئاڭغىچە ئۇ پەلەمپەينىڭ يېنىغا، سىكارلېتنىڭ قېشىغا كېلىپ توختىدى، — ئۆيىدە سىز يالغۇزمۇ، خېنىم؟

سىكارلېت چاقماق تېزلىكىدە تاپانچىنى چىقىرىپ، ئۇنىڭ ساقال بېسىپ كەتكەن يۈزىگە ئوغرىلىدى ۋە ئۇ ئادەم قولىنى تاپانچىسىغا ئۇزىتا — ئۇزاتمايلا تەپكىنى بېسىۋەتتى. تاپانچىدىن قايتقان كۈچ سىكارلېتنىڭ بەدىنىنى سىلكىۋەتتى، شۇنىڭ بىلەن تەڭلا پاك قىلغان ئاۋاز ئاڭلىنىپ، كۈچلۈك دورا ھىدى بۇرنىغا كىرىپ كەتتى، شىماللىق ئالۋاستى ئوڭدىسىغا ئۇچۇپ،

بەدىنىنىڭ يېرىمى ئاشخاننىڭ ئىچىگە چۈشتى. قولىدىكى قۇتا ئۇچۇپ چىقىپ ئىچىدىكى نەرسىلەر چېچىلىپ كەتتى. سىكاراپت ئۆزىمۇ بىلمەي پەلەمپەيدىن يۈگۈرۈپ چۈشۈپ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئېڭىشىپ قارىدى. ئوق دەل ئۇنىڭ بۇرىغا تەگكەن بولۇپ، كىچىكىنە تۆشۈكتىن بۇلدۇقلاپ قان چىقىۋاتاتتى، كۆزلىرى چاچرىغان ئوق دورىسىدا كۆيۈپ قارىداپ كەتكەنىدى. سىكاراپت شۇندىلا ئۆزىنىڭ نېمە ئىش قىلغانلىقىنى بىلدى.

ئۇ ئۆلگەنىدى. شۈبھىسىزكى، ئۇ ئادەم ئۆلتۈردى.

ئىس - تۈتەك تورۇسقا كۆتۈرۈلدى، يەردىكى قان بارغانسېرى يېيىلىۋاتاتتى. ئۇ تېخىچە ئورنىدا ئۆرە تۇراتتى، قانچىلىك ۋاقىت ئۆتتى، بىلمەيتتى. چۈشتىن بۇرۇنقى تىنچىق ھاۋا ۋە گۆرىستان جىمجىتلىقىدا ئادەتتە دىققەت قىلمايدىغان ئاۋاز ۋە پۇراقلار، مەسىلەن، يۈرىكىنىڭ جىددىي سوقۇۋاتقان ئاۋازى، دەرەخ شاخلىرىنىڭ شامالدا شىلدىرلاشلىرى، يىراقتىكى سازلىقتا بىر قۇشنىڭ مۇڭلۇق سايراشلىرى ۋە سىرتتىكى گۈللەرنىڭ خۇشبوۋى ھىدىلىرى ئۇنىڭغا بارغانسېرى كۈچىيىپ كېتىۋاتقاندا بىلىنىپ كېتىۋاتاتتى.

ئۇ ئادەم ئۆلتۈردى. ئوۋغا چىققاندا قوغلاپ كېتىۋاتقان ھايۋانغا يېقىن كېلىشتىن، بوغۇزلىنىۋاتقان ھايۋانلارنىڭ چىرقىراشلىرىدىن ياكى تورغا چۈشۈپ قالغان توشقاننىڭ ئېچىنىشلىق چىرىلداشلىرىدىن قورقىدىغان بىر قىز بۈگۈن ئادەم ئۆلتۈردى. ئۇنىڭ پىكرى شۇ تۇرقىدا ئىنتايىن گال ئىدى. مەن قاتىللىق جىنايىتى ئۆتكۈزۈمىدىم، مەن ھەرگىز ئۇنداق قىلمايمەن. ئۇ يىڭنە - يىپ قۇتسىنىڭ يېنىدىكى يۇڭلۇق قولغا قاراپ، بىردىنلا يۈرىكىدە بىرخىل سوغۇققان ۋە رەھىمسىز خۇشاللىق پەيدا بولدى، ئۆلگۈچىنىڭ ئوق تەگكەن بۇرىغا تەپكۈسى كەلدى، يالاڭ ئاياغ پۇتىغا تەگكەن ئىسسىق، شىلمىشىق قاندىن ھۇزۇر ھېس قىلدى. ئۇ تارا قورۇقى ئۈچۈن، ئېلىپىن ئۈچۈن تۇنجى قەدەمدە ئۆچ ئالغانىدى.

ئۈستى تەرەپتىن سەنتۈرۈلۈپ ماڭغان ئاياغ تىۋىشى ئاڭلاندى. بۇ ئاجىز ۋە تەستە مېڭىۋاتقان ئاياغنىڭ ئاۋازى ئىدى، تۆمۈردەك بىر نەرسىنىڭ ئاۋازىمۇ باردەك قىلاتتى. سىكارلېتنىڭ ۋاقىت ۋە رېئاللىق ئېڭى تەزلا ئەسلىگە كېلىپ ئىتتىك بېشىنى كۆتۈردى. مېلانىيە ئۈستىدە يىرتىلىپ كەتكەن كونا كېچىلىك كىيىمى، قولىدا چارلېسنىڭ ئېغىر قىلچى ئۈستىدە تۇراتتى. ئۇ پەستە يۈز بەرگەن ئىشلارنى تولۇقى بىلەن كۆردى. كۆك رەڭ ھەربىي كىيىم كىيگەن بىرسى قانغا مىلىنىپ ياتاتتى، يېنىدا يىپ - يىڭنە قۇتسى چېچىلىپ تۇراتتى، سىكارلېت قولىدا تاپانچا، پۇتلىرى يالاڭ ئاياغ، چىرايى سارغىيىپ كەتكەن ھالەتتە ئىدى.

مېلانىيەنىڭ ئادەتتىكى مۇلايىم چىرايىدا جىددىي ۋە پەخىرلىنىش، قۇۋۋەتلەشتەك بىرخىل ئىپادە ئويىناپ تۇراتتى. بۇ خىل ھالەت سىكارلېتنىڭ تۇرقىدىكى قىزغىن ھاياجان ئىچىدىكى روھىي كەيپىياتى بىلەن ئوخشاش دېگۈدەك ئىدى.

«ھۇي، ھۇي... ئۇمۇ ماڭا ئوخشاش كەيپىياتتا بولۇۋاتامدۇ نېمە؟ شۇ تۇرقىدىكى ھېسسىياتىمنى ئۇمۇ چۈشىنىپ تۇرۇپتۇ، — ئويلىدى سىكارلېت ئۇزاق جىمجىتلىقتىن كېيىن، — ئۇنىڭمۇ بېشىغا كەلسە ماڭا ئوخشاش ئىش قىلاتتىكەن - دە.»

ئۇ سەنتۈرۈلۈپ ئاران تۇرۇۋاتقان، ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان، مەنىستەيدىغان ئۇ قىزغا قاتتىق ھاياجان بىلەن قاراپ تۇرۇپ كەتتى. ئاشلىپنىڭ خۇتۇنغا بولغان نەپرەتنىڭ ئورنىنى قايىل بولۇشتەك بىرخىل دوستلۇق ھېسسىياتى ئىگىلەۋاتاتتى. سىكارلېت ئۈشتۈمتۈت ئۆزىدە ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغان بىرخىل نەزەردە، مېلانىيەنىڭ مۇلايىم ئاۋازى ۋە كەپتەرنىڭكىگە ئوخشايدىغان ئاق كۆڭۈل كۆزلىرىدە ئۆتكۈر ۋە قەيسەر بىر روھنى كۆرگەندەك، جىمجىت ئاقىدىغان قانىلىرىدا بىرخىل باتۇرەن روھنى ھېس قىلغاندەك بولدى.

— سىكارلېت! سىكارلېت! — كاررىن بىلەن سۇيىلېننىڭ قورقۇمسىراپ توۋلاشلىرى ۋە ۋادىنىڭ يىغلاۋاتقانلىقى ھىم

يېپىقلىق ئىشكىتىن ئاڭلىنىۋاتاتتى. مىلانىيە قىلىچىنى يەرگە قويۇپ ناھايىتى تەستە قىزلارنىڭ ھۇجرىسىنىڭ ئالدىغا باردى. — قورقماڭلار، قىزلار! — ئۇنىڭ ئاۋازىدىن بىرخىل روھ ئۇرغۇپ تۇراتتى، — ھەدەڭلار چارلىپىنىڭ تاپانچىسىنى سۈرتۈۋاتقاندا ئوق چىقىپ كەتتى، ئۆزۈم شۇنچىلىك قورقتى... بولدى چارلىپىس خامىلتون، ئاپاڭ داداڭنىڭ تاپانچىسىنى مۇنداقلا بىر ئېتىپ باقتى. سەن چوڭ بولغاندا ساڭمۇ ئاتقۇزىدۇ.

«نېمىدېگەن تەمكىن يالغانچى بۇ، — سىكارلىپت ئىختىيارسىز ئۇنىڭغا قايىل بولۇپ ئويلاپ قالدى، — مەن يالغانى بۇنچىلىك تېز توقۇپ چىقالمايمەن، ئۇ قانداقلارچە بۇنچىلىك تېز توقۇپ چىقىدۇ؟ ئۇلار مېنىڭ قىلغان ئىشىمنى بەربىر بىلمەي قالمايدۇ.»

ئۇ ئېڭىشىپ جەسەتكە يەنە قارىدى. بۇ قېتىم غەزەپ بىلەن قورقۇش يوق، ئۇنىڭ ئورنىنى يىرگىنىش ئىگىلىگەندى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئىككى تىزى تىترەپ تۇرالمىي قېلىۋاتاتتى. شۇ ئارىلىقتا مىلانىيە يەنە پەلەمپەينىڭ ئاغزىغا كېلىپ، ئاقىرىپ كەتكەن لەۋلىرىنى چىڭ چىشلىگىنىچە پەلەمپەيدىن بىر بېسىپ، ئىككى بېسىپ تەستە چۈشۈشكە باشلىدى.

— كارۋىتىڭىزغا چىقىپ يېتىڭ، ئەخمەق قىز. ئۆلگۈڭىز كەلدىمۇ يا؟ — سىكارلىپت مىلانىيەگە قاراپ ۋارقىرىدى. لېكىن، مىلانىيە ئۇنىڭغا پىسەنت قىلماي پەسكە چۈشۈپ دالان تەرەپكە ماڭدى.

— سىكارلىپت، — دېدى ئۇ بوش ئاۋازدا، — بىز ئۇنى ئاچقىپ كۆمۈۋېتەيلى. ئۇ بىر ئادەم بولمىسا كېرەك. باشقىلىرى ئۇنىڭ بۇ يەردىكىنى بىلىپ قالسا... — ئۇ سىكارلىپتنىڭ بىلىكىنى تۇتۇپ تۇرۇپ ئۆزىنى رۇسلىۋالدى.

— ئۇ چوقۇم ئۆزى يالغۇز كەلگەن، — دېدى سىكارلىپت، — مەن بايا ئۈستىدىكى دېرىزىدە تۇرۇپ ئۇنىڭدىن باشقا ئادەمنى

كۆرمىدىم، ئۇ چوقۇم قاچاق ئەسكەر.

— ئۆزى يالغۇز بولسىمۇ باشقىلار بىلىپ قالسا بولمايدۇ. نېگىرلار كۆرۈپ قالسا سىزنى تۇتۇپ بېرىشىمۇ مۇمكىن. سىكارلېت، بىز سزالىققا كەتكەنلەر قايتىپ كەلگۈچە ئۇنى كۆمۈۋېتەيلى.

سىكارلېت مېلانىيەنىڭ تەشەببۇسى ۋە قىزغىن ئالدىرىتىشى بىلەن سەل ئويلىنىپ قالدى.

— ئۇنى ئۈزۈمنىڭ تۈۋىگە كۆمۈۋەتسىمۇ بولىدۇ، لېكىن ئۇ يەرگە قانداق ئاچىقىمەن؟

— ئىككىمىز ئىككى پۈتمىدىن تۇتۇپ سۆرسەك بولىدۇ، — دېدى مېلانىيە كەسكىن تەلەپپۇزدا.

سىكارلېت ئۇنداق قىلىشنى خالىمىسىمۇ، مېلانىيەنىڭ يۈرەكلىكىگە بارغانسېرى قايىل بولدى.

— سىز شۇ تۇرقىڭىز بىلەن مۈشۈكىنىمۇ سۆرىيەلمەيسىز، مەن ئۆزۈم سۆرەي، — دېدى سىكارلېت قوپال ئاۋازدا، — سىز كارىۋىتىڭىزغا چىقىپ يېتىڭ، بولمىسا ئۈزۈلۈپ قالسىز. ماڭا ياردەم بېرىمەن دەپ ئاۋازە بولماڭ، يەنە مەن سىزنى ھاپاش قىلىپ ئۈستىگە ئاچىقىپ قويدىغان ئىش بولمىسۇن.

مېلانىيەنىڭ ئاقىرىپ كەتكەن چىرايىدا ئۇنىڭ كۆڭلىنى چۈشەنگەندەك بىرخىل تەبەسسۇم يەيدا بولدى.

— سىز ئاجايىپ يېقىملىق، سىكارلېت، — مېلانىيە شۇنداق دەپ ئۇنىڭ مەڭزىگە بىرنى سۆيۈپ قويدى. سىكارلېت ھەيرانلىقتىن تېخى ئۆزىگە كەلمەي تۇرۇپلا، مېلانىيە سۆزىنى داۋام قىلدى، — سىز ئۇنى ئاچىقىپ كېتەلسىڭىز، ئەمىسە مەن پولىدىكى قانلارنى سۈرتۈۋېتەي، بۇنى ئۇلار كەلگۈچە قىلىپ بولمىساق بولمايدۇ. بىراق، سىكارلېت ...

— ھە؟

— ئۇنىڭ سومكىسىنى ئاخشۇرۇپ باقساق قانداق بولار؟ يەيدىغان نەرسە چىقىپ قالامدۇ تېخى.

— مېنىڭچە، بولىدۇ، — دېدى سىكارلېت ئۆزىنىڭ بۇنى ئويلىمىغىنىغا ئەپسۇسلىنىپ، — سىز سومكىسىنى ئاخشۇرۇڭ. مەن يانچۇقلىرىغا قاراپ باقاي.

سىكارلېت يىرگىنىپ تۇرۇپ ئۇنىڭ چاپىنىنىڭ قالغان تۈگمىلىرىنى يېشىپ يانچۇقلىرىغا بىر — بىرلەپ قاراپ چىقتى. — ۋاي خۇدايمەي، — بوش توۋلاپ قويدى ئۇ بىر يانچۇقتىن ئىچىدە جىق پۇل بار بىر ھەمياننى ئېلىۋېتىپ، — مېلانىيە ... مېلانىيە، بۇنىڭ ئىچى ساپ پۇل ئوخشايدۇ. مېلانىيە زۇۋان سۈرمەي بىردىنلا تامغا يۆلىنىپ ئولتۇرۇپ قالدى.

— پۈت — قوللىرىم بوشىشىپ كېتىۋاتىدۇ، — دېدى ئۇ تىترەپ تۇرۇپ.

سىكارلېت ھەمياننى تىترەپ تۇرغان قوللىرى بىلەن ئاچتى. — قاراڭ، مېلانىيە ... قاراڭ!

مېلانىيە ئۇنىڭ قولىغا قاراپ كۆزلىرى كۆپچۈپ كېتىۋاتقانداك بولۇپ كەتتى. ھەمياندىن جەنۇبىنىڭ، شىمالنىڭ پۇللىرى بولۇپ بىر تۇتام پۇل چىققاندى، ئىچىدە ئون دوللارلىق بىر، بەش دوللارلىق ئىككى تىللا بار ئىدى.

— ھازىر سانماڭ، — دېدى مېلانىيە پۇللارنى سانماقچى بولۇپ تۇرۇۋاتقان سىكارلېتقا، — ئۇنىڭغا ۋاقتىمىز يوق ...

— مېلانىيە، بۇ پۇل بىلەن بىزنىڭ يەيدىغان نەرسىمىزنىڭ بولىدىغانلىقىنى ئويلىدىڭىزمۇ؟

— ئويلىدىم، ئويلىدىم، سۆيۈملۈكۈم. بىراق، ھازىر ئۇنى ساناپ ئولتۇرىدىغان ۋاقىت ئەمەس. باشقا يانچۇقلارغىمۇ قاراڭ، مەن سومكىسىنى ئالاي.

سىكارلېتنىڭ ھەمياننى پەقەتلا قويۇپ قويغۇسى يوق ئىدى، كۆز ئالدىدا شانلىق ئىستىقبال قۇچاق ئېچىپ تۇراتتى ... نەق پۇل، شىماللىق ئالۋاستىنىڭ ئېتى، يەيدىغان نەرسىلەر! ئاھ، خۇدا ئاخىر بىزنى نائۇمىد قويىمىدى، غەلىتە چارە بىلەن

بولسىمۇ بىزدىن ياردىمىنى ئايمىدى. ئۇ يەردە ئولتۇرۇپ،
كۆزلىرى ھەمياندا، توختىماي كۈلەتتى. مېلانىيە ئۇنىڭ قولىدىن
ھەميانى تارتىۋالدى.

— چاپسان بولايلى !

ئىشتاننىڭ يانچۇقىدىن يېرىم تال شام، بىر قەلەم تىراش،
ئازراق تاماكا ۋە بىر ئورام يىپتىن باشقا ھېچنېمە چىقمىدى.
مېلانىيە سومكىدىن بىر بولاق قەھۋە ئېلىپ دۇنيادا ئەڭ
مەزىلىك نەرسىدەك بۇرنىغا تۇتۇپ تويماي پۇراپ كەتتى. يەنە
بىر بولاق پېچىنە، چۆرىسىگە مەرۋايىت قويۇلغان كىچىك بىر
رامكىدا بىرقىزنىڭ سۈرىتى چىقتى. سۈرەتنى كۆرۈپ
مېلانىيەنىڭ چىرايى بىردىنلا ئۆزگىرىپ كەتتى. ئۇنىڭدىن
باشقا، ئانارگۈل شەكلىدە بىر بۇلاپكا، ئىككى ئالتۇن بىلەزۈك،
بىر ئالتۇن ئويماق، كىچىك بىر كۈمۈش رومكا، كەشتە تىككەندە
ئىشلىتىدىغان ئالتۇن قايچا، ئالماس كۆزلۈك بىر دانە ئۈزۈك،
سوزۇنچاق بىرلىيانت كۆزلۈك بىر جۈپ ھالقىمۇ بار ئىدى. كۆزى
قارىغۇ ئادەممۇ بۇ بىرلىيانتلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ بىر كاراتىن
ئارتۇق كېلىدىغانلىقىنى بىلەلەيتتى.

— ئۇ ئوغرى ئىكەن ! — مېلانىيە ئىختىيارسىز كەينىگە
شوخشۇدى، — سىكارلېت، بۇ نەرسىلەرنى ئۇ چوقۇم
ئوغرىلىغان.

— ئەلۋەتتە، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىنى قۇۋۋەتلەپ، —
ئۇ بۇ يەرگىمۇ بىزنىڭ نەرسىمىزنى ئوغرىلىغىلى كەلگەن.
— ھېلىمۇ ياخشى ئۇنى ئېتىپ ئولتۇرۇۋېتىپسىز، —
مېلانىيەنىڭ مۇلايىم كۆزلىرى سۈرلۈك تۈسكە كىردى، —
بولۇڭ، سۆيۈملۈكۈم، ئۇنى بۇ يەردىن ئاچقىۋېتەيلى.

سىكارلېت جەسەتنىڭ پۈتىدىكى ئۆتۈكتىن تۇتۇپ كۈچەپ
سۆرەپ، بىردىنلا جەسەتنىڭ ئىنتايىن ئېغىر ئىكەنلىكىنى ھېس
قىلدى، ئۆزى ئۇ جەسەتنىڭ ئالدىدا تولىمۇ ئاجىز ئىدى. ئۇنى
مىدىرلىتالمايمۇ قالارمۇ؟ ئۇ كەينىگە ئۆرۈلۈپ، جەسەتنىڭ

ئىككى پۈتتىكى قولىقىغا قىسىپ تۇرۇپ كۈچەپ سۆرىگەندى، جەسەت ئازراق مىدىرلىدى، لېكىن يەنە توختاپ قالدى. ئۇ ئىشىپ كەتكەن پۇتلىرىنىڭ ئاغرىقىنى باياتىدىن بېرىقى ھاياجاندا ئۇنتۇپ قالغانىدى. ھازىر بەدىنىنىڭ پۈتۈن ئېغىرلىقىنى ئىككى تايىنىغا چۈشۈرۈپ، چىشلىرىنى چىشلەپ تۇرۇپ كۈچەپ سۆردى، چارچاپ تەرلەپمۇ كەتتى. ئاران تەستە دالانغا سۆرەپ چىقتى. جەسەتنىڭ كەينىدە بىر يول قان ئىزى قېلىپ قېلىۋاتاتتى.

— بۇ قان ئارقا ھويلىغىچە مۇشۇنداق ئىز قالدۇرسا بۇنى بىز يوشۇرۇپ قالايمىز، — دېدى ئۇ ھاسىراپ تۇرۇپ، — مېلانىيە، كۆڭلىكىڭىزنى سېلىپ ماڭا بېرىڭ، ئۇنىڭ بېشىنى ئورۇۋېتەي، شۇنىڭدا قان چىقمايدۇ. مېلانىيەنىڭ تاتىرىپ كەتكەن چىرايى بىردىنلا قىزىرىپ كەتتى.

— مەن سىزگە قارىمايمەن، — دېدى سىكارلېت، — مەن بولسام كۈسىرىمىنمۇ سېلىۋېتەتتىم. مېلانىيە تامغا يۆلىنىپ ئولتۇرۇپ، كۈنىراپ كەتكەن كاناپ كۆڭلىكىنى سېلىپ سىكارلېتقا تاشلاپ بەردى، ئاندىن ئىككى قولى بىلەن بەدىنىنى توسۇۋالدى.

«خۇداغا شۈكۈر، مەن بۇنداق ئىشلارغا ئۇنىڭچىلىك ئىزا تارتىپ كەتمەيمەن» ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئۇ كۆرمىسىمۇ، مېلانىيەنىڭ شۇ تۇرقىدىكى روھىي ھالىتىنى ھېس قىلىپ تۇراتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ جەسەتنىڭ بېشىنى ئۇ كۆڭلەكتە مەھكەم ئورۇۋەتتى.

ئۇ بىر ھازا ھەپلىشىپ، جەسەتنى ئارقا ھويلىغا چىقىدىغان كارىدورغا سۆرەپ چىقتى. ئاندىن توختاپ پېشانىسىدىكى تەرنى سۈرتكەچ كەينىگە قايرىلىپ مېلانىيەگە قارىدى. مېلانىيە تېخىچە قوللىرىدا ئېچىلىپ قالغان ئىككى كۆكسىنى مەھكەم توسۇۋېلىپ تامنىڭ تۈۋىدە ئولتۇراتتى. مۇشۇنداق چاغدىمۇ نومۇس قىلىپ

ئولتۇرغىنىنى قارا بۇ ئەخمەقنىڭ. سىكارلېتنىڭ ئۇنىڭغا ئاچچىقى كەلدى. ئادەتتىمۇ ئۇ ئۇنىڭ مۇشۇنداق ئارتۇقچە نومۇسلىنىپ كېتىدىغان قىلىقلىرىغا ئوچ ئىدى. لېكىن، يەنە ئازراق خىجىلمۇ بولدى. چۈنكى، قانداقلا بولسۇن، ئۇ تېخى يىڭىلا يەڭگىگىنىگە قارىماي، قىلىچىنى تەستە كۆتۈرۈپ ئۇنىڭغا ياردەمگە كەلدى ئەمەسمۇ؟ ئۇ مۇشۇ ھەرىكىتى بىلەن سىكارلېتتا يوق بىرخىل باتۇرلۇقنى، خۇددى ئاتلانتا قولدىن كەتكەن ئاخشىمى ۋە يولدا كەلگۈچە ئىپادىلەنگەن باتۇرلۇقنى ئىپادىلىگەندى. بۇ خىل تېگىگە يەتكىلى بولمايدىغان باتۇرلۇق پەقەت ۋىلكېس ئائىلىسىدىكىلەرگىلا خاس بولۇپ، سىكارلېت بۇ خىل روھىي ھالەتنىڭ تېگىگە يېتەلمەيتتى، پەقەت ئۇنىڭغا ئايرىنلا ئوقۇيتتى.

— ئۆيگە كىرىپ يېتىۋېلىڭ، — دېدى ئۇ مېلانىيەگە، — بولمىسا ھاياتىڭىزدىن ئايرىلىپ قېلىشىڭىز مۇمكىن، مەن ئۇنى كۆمۈۋېتىپ كىرىپ ئاندىن بۇ يەرنى تازىلايمەن.

— ئەسكى كىگىزدىن بىر پارچە ئاچقىقپ ئۆزۈم سۈرتۈۋېتەي، — دېدى مېلانىيە پولدىكى قانغا قاراپ قويۇپ زەئىپ ئاۋازدا.

— ئەمەسە بوپتۇ، ئۆلسىڭىز ئۆزىڭىزگە، مېنىڭ كارىم يوق، مەن ئىشنى تۈگىتىپ كىرگۈچە ئۇلار كېلىپ قالسا، ئۇلارنى ئۆيىدىن چىقارماي تۇرۇڭ. ئۇ ئاتنى ئۆزىچىلا كېلىپ قالدى، دەپ قويۇڭ.

سىكارلېت جەسەتنى پەلەمپەيدىن سۆرەپ چۈشۈپ كېتىۋاتقاندا، مېلانىيە جەسەتنىڭ بېشىنىڭ پەلەمپەيگە تېگىۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلىماسلىق ئۈچۈن ئىككى قۇلقىنى مەھكەم ئېتىۋالدى.

ئۇ ئاتنىڭ نەدىن كەلگەنلىكىنى ھېچكىم سورىمىدى. بىر قاراپلا ئۇنىڭ يېقىن ئەتراپتا بولۇۋاتقان ئۇرۇش مەيدانىدىن كەلگەن ئات ئىكەنلىكىنى بىلگىلى بولاتتى. ھەممەيلەن ئۇ ئاتقا

ئىگە بولۇشقانلىرىدىن بەكمۇ خۇشال بولۇشتى. سىكارلېت ئۇ شىماللىق ئالۋاستىنى تەكنىك ئاستىنى تېپىزلا كولاپ كۆمۈۋەتتى. باراڭنىڭ بىرنەچچە تۇۋرۇكى ئاللىبۇرۇن چىرىپ كەتكەندى، شۇ كۈنى ئاخشىمى سىكارلېت چەيدۇ بىلەن ئىككىلا تۇرۇۋىدى، تال بىلەن تەڭ باراڭمۇ ئۆرۈلۈپ چۈشۈپ ئۇ قەبرىنى بېسىۋالدى. كېيىن سىكارلېت باراڭنىڭ تۇۋرۇكلىرىنى ئالماشتۇرۇپ ياساپ قويۇشنى ئاغزىغا ئالمىدى، نېگىرلارمۇ بۇنىڭ سەۋەبىنى بىلىدىغاندەك ئۇ ھەقتە گەپ قىلىشىمىدى.

ھەددىدىن زىيادە چارچاپ كېتىپ، بىرنەچچە كېچىنى ئۇيقۇسىز ئۆتكۈزگەن كۈنلەردىمۇ سىكارلېت ئۇ قەبرىدىن مېڭىپ چىققان ئەرۋاھنى كۆرمىدى. بولغان ئىشلارنى ئويلىغاندىمۇ ئۇنى قورقۇنچ باسمايتتى، روھىي ئازاب قىيىنمايتتى. بىر ئايدىن ئىلگىرى بولغان بولسا، ئۇنىڭ بۇنداق ئىشنى قىلالىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئىككى مەڭزىدە زىنخىلىرى بار، قۇلاقلىرىدا ھالقىلىرى جىرىڭشىپ تۇرغان، قارىماققا ئاجىز كۆرۈنىدىغان ياش خامىلتون خانىم بىر ئەر كىشىنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈپ، ئاندىن ئۇنىڭ جەسىتىنى ئۆزى كولىغان ئورەككە كۆمۈۋەتتى - ھە! سىكارلېت زەھەرلىك كۈلۈپ قويۇپ، ئىچىدە، مېنى تونۇيدىغان ئادەملەر مېنىڭ شۇ ئىشنى قىلغانلىقىمنى بىلىشىمە قورقۇپ نېمە بولۇشۇپ كېتەر، دەپ ئويلىدى.

«ئەمدى ئۇ ئىشنى ئىككىنچى ئويلىمايمەن، — ئۇ قەتئىي نىيەتكە كەلدى، — ئىش ئۆتۈپ كەتتى، تۈگىدى. ئۇنى ئۆلتۈرمىگەن بولسام ئەخمەقلىق قىلغان بولاتتىم. مەن ئويلايمەن... مەن ئويلايمەن، قايتىپ كەلگەندىن كېيىن مەندە ئازراق ئۆزگىرىش بار، بولمىسا ئۇ ئىشنى قىلالمايتتىم.»

شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ خاپىلىققا ياكى كۆڭۈلسىز ئىشلارغا ئۇچرىسا، ئىچىدە: «مەن ئادەم ئۆلتۈرگەن تۇرسام، بۇنچىلىك ئىشنى قىلالمايتتىم» دەپ ئويلايدىغان بولدى. بۇ ئۇنىڭ مەقسەتلىك، ئاشكارا پىكىرلىرى ئەمەس، بەلكى يوشۇرۇن ئىچكى

ئويلىرى ئىدى، ئەمما بۇ ئويلار ئۇنىڭ جاسارىتىنى ئاشۇرۇشقا ياردەم بېرەتتى.

ئۇنىڭدىكى ئۆزگىرىشلەر ئۆزىنىڭ ئويلغىنىدىنمۇ بەكرەك كۆپ ئىدى. يۈرىكىنىڭ سىرتى بىر قەۋەت قاتتىق جىسىم بىلەن ئورالماقتا ئىدى. بۇ، ئاشۇ كۈنى «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتىگە بارغاندا، قۇللار ياتىدىغان ئويلەرنىڭ كەينىدىكى كۆكتاتلىقتا يېتىپ قالغاندىن باشلاپ شەكىللىنىشكە باشلىغانىدى.

ئېتى بولغاندىكىن، سىكارلېت قوشنىلىرىنىڭ ئويلىرىگە بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنىڭ قانداقلىقىنى كۆرۈپ كېلەلەيتتى. ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن بېرى ئوتى بىر مەسىلە توختىماي قىيناپ كەلگەنىدى: «ناھىيە بويىچە يالغۇز بىزلا قالغاندىمىزمۇ؟ باشقا ئائىلىلەرنىڭ ھەممىسى كۆيۈپ تۈگىگەنمىدۇ؟ ياكى ھەممىسى ماكونغا قېچىپ كەتكەنمىدۇ؟» ئۇ تېخى يېڭىلا ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ كەلگەن «ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى» كەنتى بىلەن ماكلىنتوش كەنتىنىڭ خاراپىلىكلىرىنى ئويلاپ، باشقا يەرلەرگە بېرىپ كۆرۈپ كېلىشتىن يالتىيىپمۇ قالاتتى. بىراق، ئەھۋال قانچىلىك يامان بولسىمۇ ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ كەلگەنگە يەتمەيدۇ - دە، ئۇ بىرىنچى بولۇپ فونتائىنلارنىڭ ئۆيىگە بېرىپ كەلمەكچى بولدى. ئۇ بۇ ئائىلىنىڭ بۇ يەرگە يېقىنلىقىنى دەپ ئەمەس، فونتائىن دوختۇرنىڭ بار بولۇپ قېلىش ئېھتىماللىقىنى ئويلاپ شۇنداق قارارغا كەلگەنىدى. چۈنكى، مېلانىيەنى دوختۇرغا كۆرسەتمىسە پەقەتلا بولمايتتى، كۈندىن - كۈنگە ياخشى بولماقتا يوق، ئەكسىچە بارغانسېرى ئاجىزلاپ سىكارلېتنى ئەنسىرىتىپ قويۇۋاتاتتى.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ پۈتى ياخشىلىنىپ ئاياغ كىيگۈدەك بولغاندا، شىماللىق ئالۋاستىنىڭ ئېتىغا مىنىپ مېموساغا قاراپ ماڭدى. يولدا ئۇ يەرمۇ كۆيۈپ كەتكەن بولسا بەكمۇ ئازابلىنىپ

كەتمەي دەپ ئۆزىنى قاتتىق تۇتتى.

سىكارلېت مەموسادىكى كۈل رەڭ ئاقارتىلغان ئۆيلەرنىڭ ئۆز پېتى تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ ھەيران قالدى ۋە خۇشال بولدى. فونتائىن ئائىلىسىدىكى ئۈچ ئايال توۋلاشقان پېتى يۈگۈرۈپ چىقىپ سۆيۈپ كەتكەندە، قاتتىق ھاياجانلىنىپ ئۆزىنى باسالماي قالدى.

قىزغىن كۆرۈشۈشلەر تۈگەپ ئۆيگە كىرگەندە، سىكارلېت بىردىنلا ھەممە يەرنىڭ سۆرۈن، جىمجىت تۇرغانلىقىنى بايقاپ قالدى. ئەسلىدە مەموسا چوڭ يولدىن خېلى ئىچكىرى بولغاچقا شىماللىقلار بۇ يەرگە كېلىشىمگەن. شۇڭا، ئۇلارنىڭ ئۇلاغلىرى، ئاشلىقلىرى ئۆز پېتى ساقلىنىپ قالغان. ئەمما، تارا بىلەن باشقا جايلارغا ئوخشاش، بۇ يەردىمۇ ئۇلاردىن باشقا ئىنس - جىن يوق، تىمىتاسچىلىق ئىدى. ئۆي ئىشىنى قىلىدىغان تۆت نەپەر ئايال چاكاردىن باشقا ھەممە قۇللار شىماللىقلاردىن قورقۇپ قېچىپ كېتىپتۇ. سالىنىڭ ئىنىسى جويىدىن باشقا بىرمۇ ئەر كىشى يوق. جوي ئاچماق ئىشتاندىن يېڭىلا قۇتۇلغان بالا بولۇپ، تېخى ئەر ھېسابلانمايتتى. بۇ ئۆيدە ھازىر يەتمىشتىن ئاشقان فونتائىن موماي، ئۇنىڭ ئەللىك ياشلاردا بار، كىشىلەر ئاغىچا خېنىم دەپ ئاتايدىغان كېلىنى، ئەمدىلا يىگىرمە ياشقا كىرگەن سالى بار ئىدى. يېقىن ئەتراپتا قوشنىلار بولمىغاچقا، بۇ ئۆيلەر بۇ يەردە تىكەندەك يالغۇز كۆرۈنەتتى. ئەمما، ئۇلار يالغۇزلۇقتىن قورقۇپ تۇرسىمۇ سىرتىدىن بىلىندۈرمەيتتى. سىكارلېت سالى بىلەن ئاغىچا خېنىمنى مەجەزى چۈس ئۇ مومايدىن قورقۇپ بولسىمۇ قورقۇنچىنى تېشىغا چىقارمىسا كېرەك، دەپ ئويلاپ قالدى. ئۇ مومايدىن سىكارلېتمۇ قورقاتتى، ئۇنىڭ زەھەرلىك گەپلىرىنى ئۇمۇ بىر چاغلاردا ئاڭلىغانىدى.

بۇ بىرنەچچە ئايالنىڭ بىر - بىرى بىلەن قانداشلىق مۇناسىۋىتى بولمىسىمۇ، ئۇلار روھىي كەيپىياتى ۋە بېشىدىن ئۆتكەنلىرىنىڭ ئوخشاشلىقى بىلەن يېقىن مۇناسىۋەتتە

ئۆتۈشەتتى. ھەممىسىنىڭ ئۈچىسىدا تۈرلۈك ھازا كىيىملىرى، ئۆزلىرى ھارغىن، غەمكىن، روھسىز، يۈرەكلىرىنى بىرخىل ئازاب ئۆرتەپ تۇرغاندەك ئىدى. ئۇ خىل ئازاب چىرايلىرىدا غەزەپ ياكى دەرد ئېيتىش بىلەن ئىپادىلەنمىگەن بولسىمۇ، ئەمما كۈلكىلىرى، ئۇنى قارشى ئېلىپ قىلغان گەپلىرىدە بىلىنەر - بىلىنمەس ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. چۈنكى، ئۇلارنىڭ قۇللىرى قېچىپ كەتكەن، قولىدىكى پۇللىرى بىر دۆۋە كېرەكسىز قەغەزگە ئايلانغان، سالىنىنىڭ ئېرى جوي گېتتىس قەلئەسىدە قۇربان بولغان، ياش فوتتا ئىن دوختۇر ۋىكىس قەلئەسىدە تولغاق بولۇپ ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، ئاغىچا خېنىمىمۇ تۈل قالغانىدى. ئالپش بىلەن تونىمۇ ۋىرگىنىيەگە كەتكەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆلۈك - تىرىكلىكىنى ھېچكىم بىلمەيتتى. قېرى فوتتا ئىن دوختۇر ۋېلىرنىڭ ئاتلىق قوشۇنى بىلەن ئالدىنقى سەپكە كەتكەنىدى.

— ئۇ قېرى ئەخمەق يەتمىش ئۈچ ياشقا كىرىمۇ ئۆزىنى ياش يىگىتتەك چاغلانغان قالدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئېغىر رېماتىزم كېسىلى بار ئىدى، — دېدى موماي ئېرىدىن پەخىرلىنىپ. كۆزلىرى ئۇنىڭ يالغاندىن نارازى بولغاندەك قىلغان بۇ گېپىنىڭ ھەقىقىي مەنىسىنى بىلدۈرۈپ تۇراتتى.

— ئاتلانتا توغرىلىق قانداق خەۋەرلەرنى ئاڭلىدىڭلار؟ — سورىدى سىكاراپت ئۇلار بىر ئازا ئىنچىلانغاندىن كېيىن، — تاراغا سولنىنچىلا قېلىپ ھەممىدىن بىخەۋەر قالدۇق.

— ھەي، قىزىم، — دېدى موماي ئادىتى بويىچە گەپنى تارتىۋېلىپ، — بىزمۇ بۇ يەردە سىلەرگە ئوخشاش بۇرۇقتۇملۇق ئىچىدە ئولتۇرۇپتىمىز. شېرمان ئاتلانتانى پۈتۈنلەي بېسىۋاپتۇ. دېگەن گەپتىن باشقا خەۋەر ئاڭلىمىدۇق.

— ئاخىر بېسىۋاپتۇ - دە، ئۇ ھازىر نېمە ئىش قىلىۋېتىپتۇ؟ ئۇرۇش نەگىچە بېرىپتۇ؟

— ئۈچ خوتۇن بۇ خىلۋەت جايدا يالغۇز تۇرساق، بىرەر پارچە

خەت ياكى گېزىت كەلمىسە، ئۇرۇشنىڭ ئەھۋالىنى نەدە يۈرۈپ بىلىمىز؟ — دەيدى موماي ئاچچىق تەلەپپۇزدا، — بىزنىڭ بۇ يەردىكى بىر نېگىرنىڭ ئاغىنىسى جونىسبوروغا بېرىپتىكەن، شۇنىڭ بىزنىڭ نېگىرغا دەپ بەرگەن گېپىدىن ئازراق بىر نەرسە ئۇقتۇق، بولمىسا ھېچنېمە بىلمەيتتۇق. ئۇنىڭ دېيىشىچە، شىماللىقلار ئاتلانتادا قوشۇنلىرىنى تەرتىپكە سېلىۋېتىپتۇدەك. بۇ گەپ راستمۇ، يالغان، ئۆزىمىز ھۆكۈم قىلساق بولىدۇ — دە. يەنە بىر جەھەتتىن ئېيتقاندىمۇ، بىزدىن زەربە يېگەندىكىن، ئەلۋەتتە ئۇلار ئازراق دەملىرىنى ئېلىۋېلىشلىرى كېرەك — دە.

— سىلەر ھازىرغىچە تارادا تۇرۇۋېتىپسىلەر، بىز پەقەتلا ئۇقماپتۇق، — دەيدى ئاغىچا خېنىم گەپكە قىستۇرۇلۇپ، — نېمىشقا ئاتقا مىنىپ شۇ تەرەپلەرگە بېرىپ كەلمىگەندىمەن، دەپ ئەمدى پۇشايىمان قىلىۋاتمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە بىزنىڭ بۇ يەردىكى ئىشلارمۇ كۆپ بولۇپ كەتتى، نېگىرلار بولمىغاندىكىن ئىشتىن باش كۆتۈرەلمەي قالدۇق. بىز تېخى تارانمۇ باشقا يەرلەرگە ئوخشاش كۆيۈپ كەتكەن بولسا، سىلەرنى ماكونغا قېچىپ كەتتىمىكەن دەپ ئويلاپتۇق. سىزنىڭ ئويىڭىزدە ئىكەنلىكىڭىز ئۇخلىساق چۈشىمىزگىمۇ كىرمەپتۇ.

— شۇ ئەمەسمۇ، ئوخارا ئەپەندىنىڭ قۇللىرى بۇياققا قېچىپ كەپتىكەن، قورقۇپ كۆزلىرى چىقىپ كېتەيلا دەپتۇ، تاراغا شىماللىقلار ئوت قويۇۋەتتى، دېيىشتى. شۇلارنىڭ گېپى بىلەن ئاشۇنداق ئويلاپ قاپتۇق، — دەيدى موماي گەپ ئارىلاپ. سالىمۇ گەپكە ئارىلاشتى:

— ئۇنىڭ ئۈستىگە بىز سىلەر تەرەپتە ئوت ... — مەنمۇ شۇ گەپنى دەپ بېرەي دەپ تۇراتتىم، گېپىمنى ئارىلىمىغىنا، — دەيدى موماي دەررۇ گەپنى تارتىۋېلىپ، — ئۇلار، شىماللىقلار تاراننىڭ ھەممە يېرىگە چىدىرلارنى تىكىۋەتتى، غوجايىنلار ماكونغا كەتكەن بولۇشى مۇمكىن، دېيىشتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە شۇ كۈنى كېچىدە تارا تەرەپتە ئوتنىڭ

يورۇقىنى كۆردۈق، بىرنەچچە سائەتكىچە يورۇق يوقالمىدى. ئۇنى كۆرۈپلا بىزنىڭ ئەخمەق نېگىرلار بىرسى قالماي قېچىپ كەتتى. كۆيگەن نەرسە زادى نېمىكەن؟

— بىزنىڭ ئۆيىنىڭ ئون بەش تۈمەن ئامېرىكا دوللىرىغا يارايدىغان پاختىسى، ھەممىسىنى كۆيدۈرۈۋېتىپتۇ.

— ھېلىمۇ خۇدا ساقلاپ ئۆي كۆيۈپ كەتمەپتۇ، — دېدى موماي. ئۇ ئېڭىكىنى قولىدىكى ھاسسىغا قويۇپ ئولتۇراتتى، — سىلەرنىڭ پاختاڭلار ھەممە ئادەمنىڭكىدىن جىق ئىدى، ئامبارغا لىق كېلەتتى. سىزدىن بىر ئىشنى سوراپ باقاي، پاختىنى سىلەر ئۆزۈڭلار تېرىۋاتامسىلەر؟

• ياق، — دېدى سىكارلېت جاۋاب بېرىپ، — ئۇرغۇن كېۋەزلىك ۋەيران بولۇپ كېتىپتۇ، قالغان پاختا ئۈچ تاي چىقمايدۇ، دەريا ياقىسىدىكى يىراق بىر كېۋەزلىكتە. ئۇ يەرگە بېرىپ پاختا تەرسەك گۆڭ كۆتۈرەمدۇ دەيسىز؟ نېگىرلىرىمىزنىڭ ھەممىسى قېچىپ كېتىپ، پاختا تېرىيدىغان بىرمۇ ئادەم قالمىغان گەپ.

— ۋاي خۇدايىم، نېگىرلىرىمىزنىڭ ھەممىسى قېچىپ كېتىپ پاختا تېرىيدىغان بىرمۇ ئادەم قالماپتۇ، دەڭ، — موماي ئۇنى دوراپ ئۇنىڭ گېپىنى تەكرارلىۋەتكەندىن كېيىن، ئۇنىڭغا زاڭلىق قىلىۋاتقاندەك نەزەردە قاراپ قويدى، — خانقىز، بۇ بىر جۈپ چېۋەر قوللىرىڭىز بىلەن ئىككى سىڭلىڭىزنىڭ قوللىرىغا بىرەر دەرد كەلمىگەندۇ؟

— مەن؟ مەن پاختا تېرىيمەنمۇ؟ — خۇددى بۇ موماي ئۇنىڭغا بىرەر يامان ئىشنى ئۆگىتىۋاتقاندەك، سىكارلېت ھەيران بولۇپ ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى، — ئېتىزدا ئىشلەيدىغان قۇللارغا ئوخشاشمۇ؟ نامرات ئاق تەئلىكلەردەكمۇ؟ سىلاتتېرىينىڭ خوتۇنىدەكمۇ؟

— بۇ گېپىڭىز بولمىدى. ئۇ ئادەملەرمۇ مېھرىبان، ئالىجاناب ئادەملەر ئەمەسمۇ؟ سىزگە ئېيتسام، خانقىز، قىز

ۋاقتىدا دادامنىڭ ئىگىلىكى ۋەيران بولۇپ كەتكەن، مەن ياۋاشلىق بىلەن ئىككى قولۇمغا تايىنىپ، تاكى دادام پۇل توپلاپ قۇل سېتىۋالغۇچە ئېتىزنىڭمۇ، ئۆيىنىڭمۇ ھەممە ئىشلىرىنى قىلغان. كېۋەزلەرنى ئوتايىتىم، پاختا تېرىتتىم. ئەگەر زۆرۈر تېپىلسا ئۇ ئىشلارنى ھازىرمۇ قىلىمەن، ھەم قىلالايدىغاندەكمۇ تۇرىمەن.

— ئاپا، — دېدى ئۇنىڭ كېلىنى ئىككى قىزغا، ماڭا ياردەم بېرىڭلار، موماينى تىنچلاندۇرايلى دېگەندەك مەنىلىك قاراپ قويۇپ، — ئۇ دېگەن ئۆتمۈشتىكى ئىشلار، ھازىر ئوخشىمايدۇ، ھازىر دەۋر ئۆزگەردى.

— ئەمگەك قىلىشقا كەلگەندە ھەرقانداق دەۋردە ئوخشاش، مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ، — موماي توختاپ قالدىغاندەك ئەمەس ئىدى، — سىكارلېت، مەن ھازىر سىزنىڭ ئايىڭىزنىڭ ئورنىدا سىزدىن نومۇس قىلىپ كېتىۋاتمەن. خۇددى ئەمگەك قىلغان ئاق تەنلىكلەر ئالىجانابىلارنىڭ قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدىغاندەك گەپ قىلىسىزا. ئادەمئاتام بىلەن ھاۋا ئاناممۇ تېرىقچىلىق قىلغان، بوز توقۇغان ...

سىكارلېت بۇ گەپنى يىتتۈرۈش ئۈچۈن دەرھاللا:

— تارلىتونلار بىلەن كالىۋېرتلارنىڭ ئەھۋالى قانداق؟ ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىمۇ كۆيۈپ كەتتىمۇ؟ ئۇلار ماكونغا قېچىپ بېرىۋالدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— شىماللىقلار تارلىتونلارنىڭ ئۆيىگىمۇ بارمىدى، ئۇلارنىڭ ئۆيىمۇ بىزنىڭكىدەك يولدىن خېلىلا ئىچكىرىدە، ئەمما شىماللىقلار كالىۋېرت ئائىلىسىگە بېرىپ ئۇلارنىڭ ئۇلاغلىرى بىلەن ئۆي قۇشلىرىنى بۇلاپ كېتىپتۇ. قۇللىرى شىماللىقلار بىلەن بىللە كېتىپتۇ، — دېدى سالى.

گەپنىڭ ئاخىرىنى موماي داۋاملاشتۇردى:

— ئۇلار ئۇ جالاپلارغا تاۋار - دۈردۈن، ئالتۇن ھالقا، ئالتۇن ئۈزۈك بېرىمىز، دەپتىكەن ... ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشى شۇ

بولدى. كاسلىن، ئۇ ئاتلىق ئەسكەرلەر ئەخمەق ئېگىرلارنى
ئاتلىرىنىڭ كەينىگە مىندۈرۈپ ئېلىپ كېتىشتى، دېدى.
ئۇلارنىڭ ئىگە بولىدىغىنى ئارغۇن بالىلار شۇ. مېنىڭچە،
شىماللىقلارنىڭ قېنى بۇ قارا زەڭگىلەرنىڭ نەسلىنى
ئۆزگەرتەلمەيدۇ.

— ئاپا!

— نېمانچە قورقۇپ كېتسەن، قىزىم؟ ھەممىمىز ئەرگە
تەگكەن ئاياللارغۇ، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئارغۇن
بالىلارنى كۆرمىگەنمۇ ئەمەس.

— ئۇلار نېمىشقا كالىۋېرتلارنىڭ ئۆيىنى كۆيدۈرۈۋەتمەپتۇ؟
— كىچىك كالىۋېرت خانىم بىلەن ئۇلارنىڭ شىماللىق
نازارەتچىسى مىلتۇن قاتتىق يالۋۇرۇپ تۇرۇۋاپتىكەن.
كۆيدۈرمەپتۇ، — دېدى موماي. ئۇ كالىۋېرت خانىمىنىڭ ئۆلۈپ
كەتكىنىگە يىگىرمە يىل بولغان بولسىمۇ ئۇنى ھازىرمۇ كىچىك
كالىۋېرت خانىم دەپ ئاتايتتى.

— كاسلىننىڭ دېيىشىچە، ئۇ ئىككىسى «بىز قوشما
ئىشتاتلارغا ھېسداشلىق قىلغۇچىلار» دەپ قەسەم ئىچىپ
تۇرۇۋاپتىمىش، — موماي ئۇلارنى دوراپ ئۇ گەپنى غەلىتە
ئاۋازدا دېدى، — ئۇلار يەنە بىزنىڭ ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى
شىماللىق، كالىۋېرت ئەپەندىنى ۋېلدىرېستتا، رايپوردنى گېتتىس
قەلئەسىدە، كادېنى ۋىرگىنىيەدە ئورۇشتا ئۆلگەن، دېيىشىپتۇ.
كاسلىن ئاڭلاپ نومۇس قىلىپ، ئۇنداق دېگۈچە ئۆيىنى
كۆيدۈرۈۋەتسە مەيلى ئەمەسمۇ، دەپتۇدەك. شىماللىق خوتۇنغا
ئۆيلەنگەننىڭ سازايى شۇ، ئۇلاردا غۇرۇر، نومۇس دېگەن نەرسە
بولمايدۇ، ئۆزلىرىنىڭ جېنىنىلا ئويلشىدۇ... ئۇلار سىلەرنىڭ
ئۆيلەرنى نېمىشقا كۆيدۈرمىدى، سىكارلېت؟

سىكارلېت بۇ گەپكە سەل تۇرۇۋېلىپ جاۋاب بەردى. ئۇ بۇ
موماينىڭ ئۆزىدىنمۇ: «سىلەرنىڭ ئۆيدىكىلەر قانداق؟ ئاپىد-
ئىخچۇ؟» دەپ سورىيدىغانلىقىنى پەرەز قىلىپ ئولتۇرغانىدى.

ئۇلارغا ئاپسىنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى دېسە بولمايدۇ. ئۇ گەپنى دېسە، بۇ ھېسسىياتچان ئاياللارنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى تۇتالماي يىغلىۋېتىشى مۇمكىن، يىغلىسا ھەرگىز بولمايدۇ. ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن بېرىمۇ بىرەر قېتىم ئىچ - ئىچىدىن يىغلاپ باققىنى يوق. ئەگەر ھازىر يىغلىۋېتىدىغان بولسا، ھازىرغىچە ساقلاپ كېلىۋاتقان جاسارىتى سۇنىدۇ، بۇنى ئۇ بىلىدۇ. لېكىن، ئۇ يەنە بۇ دوستانە چىرايلارغا قاراپ قويۇپ، ئاپسىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئۇلاردىن يوشۇرسا ئۇلارنىڭ ئۆزىنى مەڭگۈ كەچۈرمەيدىغانلىقىمۇ نىمۇ ئويلىدى. موماي ئېلىپنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتى، پۈتۈن ناھىيە بويىچە ھېچقانداق ئايال ئۇنىڭ ماختىشىغا ئېلىپنىدەك سازاۋەر بولۇپ باقمىغانىدى.

— قېنى سۆزلەڭ، — دېدى موماي ئۇنى ئالدىرىتىپ. كۆزلىرى ئۇنىڭغا قارىلىپ تۇراتتى، — كەلسەم، ئۆيۈڭلاردىكى ئىشلاردىن خەۋىرىڭىز يوق ئەمەستۇ، خانقىز؟ — مەن بۇ يەرگە جەڭ ئاخىرلاشقان كۈنى كەلگەن، — دېدى سىكارلېت دەرىزى جاۋاب بېرىپ، — شىماللىقلار كېتىپ بوپتىكەن. دادام... ماڭا شىماللىقلار ئۆيىمىزنى كۆيدۈرۈۋەتمىدى، دېدى، ئۇ چاغدا كارىن بىلەن سۇئېللىپ كېزىك بويىچە قالغانىكەن، كېسىلى ئېغىر بولۇپ مىدىرلىيالمىدىكەن.

— مەن شىماللىقلارنىڭ ياخشى ئىش قىلغانلىقىنى بىرىنچى قېتىم ئاڭلاۋاتمەن، — دېدى موماي خۇددى تاجاۋۇزچىلارنىڭ ياخشى گەپلىرىنى ئاڭلاپ خۇشال بولۇۋاتقان دەك تەلەپپۇزدا، — ئۇ ئىككى قىز ھازىر قانداق؟

— ھازىر خېلى ياخشى بولۇپ قالدى، لېكىن تېنى يەنىلا ئاجىز، — سىكارلېت، موماي ئېلىپنىڭ گېپىنى سورىغۇچە گەپنى باشقا ياققا بۇرۇۋەتتى، — مەن... مەن سىلەرنى يەيدىغانغا ئازراق بىر نەرسە بېرىپ تۇرامدىكىن دەپ كېلىۋىدىم. شىماللىقلار خۇددى چېكەتكىگە ئوخشاش ئۆيدىكى نەرسىلەرنى

يەپ قۇرۇتۇۋېتىپتۇ، سىلەردىمۇ يېمەكلىك قىس بولسا خىجىل بولمىساڭلارمۇ بولىدۇ.

— پوركنى ھارۋا بىلەن ئەۋەتىڭ، گۈرۈچ، قوناق ئۇن، توخۇ، گۆش دېگەندەك نەرسىلەردىن بېرەيلى، ئېلىپ كەتسۇن، — دېدى موماي. ئارقىدىنلا سىكارلېتقا مېخەك قاندى.

— ۋاي، بەك كۆپ بولۇپ كەتتى، مەن خىجىل...

— ئۇ گېپىڭىزنى قويۇڭ! ئۇنداق گەپلەرنى ياخشى كۆرمەيمەن، ئۈنچىلىك نەرسىنى بىر - بىرىمىزدىن ئايساق قانداق قوشنا بولۇپ ئۆتمىز؟

— نېمىدېگەن ئويدان سىز، مەن قانداقمۇ... ئەمدى مەن ماڭماي، ئۆيدىكىلەر مەندىن ئەنسىرەپ قالمىسۇن.

موماي ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ سىكارلېتنىڭ بىلىكىنى تۇتۇۋالدى.

— سىلەر ئىككىڭلار ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار، — ئۇ سالى بىلەن كېلىنىگە بۇيرۇق قىلىپ، ئۆزى سىكارلېتنى ئارقا تەرەپتىكى كارىدورغا ئېلىپ ماڭدى، — مېنىڭ بۇ قىزغا دەيدىغان گېپىم بار. سىكارلېت، مېنى پەلەمپەيدىن يۆلەپ چۈشۈڭ.

سالى بىلەن ئاغچا خېنىم پات ئارىدا ئۆزلىرىنىڭمۇ ئۇلار تەرەپكە بارىدىغانلىقىنى ئېيتىپ سىكارلېت بىلەن خوشلاشتى. ئۇلار موماينىڭ سىكارلېتقا نېمە دەيدىغانلىقىنى بىلمەي ھەيران قېلىشتى، موماي ئۆزى دېمىسە ئۇلارنىڭ بىلىشى مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. بۇ موماي دائىم مۇشۇنداق غەلىتە ئىشلارنى قىلىدۇ، دېدى ئاغچا خېنىم غۇدۇراپ. ئاندىن ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ يىڭنە ئىشلىرى بىلەن بولدى.

سىكارلېت موماينىڭ نېمە دەيدىغانلىقىنى بىلمەي تۇرۇپ قالدى.

— ھازىر، — موماي سىكارلېتنىڭ چىرايىغا قاراپ جىددىي تۈردە سورىدى، — تاراننىڭ ئەھۋالى زادى قانداق؟ مەندىن يەنە نېمىلەرنى يوشۇردىڭىز؟

ئۇلارغا ئاپسىنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى دەپسە بولمايدۇ. ئۇ گەپنى دەپسە، بۇ ھېسسىياتچان ئاياللارنىڭ ئالدىدا ئۆزىنى تۇتالماي يىغلىۋېتىشى مۇمكىن، يىغلىسا ھەرگىز بولمايدۇ. ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن بېرىمۇ بىرەر قېتىم ئىچ - ئىچىدىن يىغلاپ باققىنى يوق. ئەگەر ھازىر يىغلىۋېتىدىغان بولسا، ھازىرغىچە ساقلاپ كېلىۋاتقان جاسارىتى سۈنىدۇ، بۇنى ئۇ بىلىدۇ. لېكىن، ئۇ يەنە بۇ دوستانە چىرايىلارغا قاراپ قويۇپ، ئاپسىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئۇلاردىن يوشۇرسا ئۇلارنىڭ ئۆزىنى مەڭگۈ كەچۈرمەيدىغانلىقىدىن ئىمىمۇ ئويلىدى. موماي ئېلىپنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتى، پۈتۈن ناھىيە بويىچە ھېچقانداق ئايال ئۇنىڭ ماختىشىغا ئېلىپنىدەك سازاۋەر بولۇپ باقمىغانىدى.

— قېنى سۆزلەڭ، — دېدى موماي ئۇنى ئالدىرىتىپ. كۆزلىرى ئۇنىڭغا قارىلىپ تۇراتتى، — كەلسەم، ئۆيۈڭلاردىكى ئىشلاردىن خەۋىرىڭىز يوق ئەمەستۇ، خاتىقىز؟
— مەن بۇ يەرگە جەڭ ئاخىرلاشقان كۈنى كەلگەن، — دېدى سىكارلېت دەرىزى جاۋاب بېرىپ، — شىماللىقلار كېتىپ بوپتىكەن. دادام... ماڭا شىماللىقلار ئۆيىمىزنى كۆيدۈرۈۋەتمىدى، دېدى، ئۇ چاغدا كارىن بىلەن سۇئېللىپ كېلىپ بولۇپ قالغانىكەن، كېسىلى ئېغىر بولۇپ مىدىرلىيالمىدىكەن.

— مەن شىماللىقلارنىڭ ياخشى ئىش قىلغانلىقىنى بىرىنچى قېتىم ئاڭلاۋاتىمەن، — دېدى موماي خۇددى تاجاۋۇزچىلارنىڭ ياخشى گەپلىرىنى ئاڭلاپ خۇشال بولۇۋاتقان دەك تەلەپپۇزدا، — ئۇ ئىككى قىز ھازىر قانداق؟

— ھازىر خېلى ياخشى بولۇپ قالدى، لېكىن تېنى يەنىلا ئاجىز، — سىكارلېت، موماي ئېلىپنىڭ گېپىنى سورىغۇچە گەپنى باشقا ياققا بۇرۇۋەتتى، — مەن... مەن سىلەرنى يەيدىغانغا ئازراق بىر نەرسە بېرىپ تۇرامدىكىن دەپ كېلىۋىدىم. شىماللىقلار خۇددى چېكەتكىگە ئوخشاش ئۆيدىكى نەرسىلەرنى

يەپ قۇرۇتۇۋېتىپتۇ، سىلەردىمۇ يېمەكلىك قىس بولسا خىجىل بولمىساڭلارمۇ بولىدۇ.

— پوركىنى ھارۋا بىلەن ئەۋەتىڭ، گۈرۈچ، قوناق ئۇن، توخۇ، گۆش دېگەندەك نەرسىلەردىن بېرەيلى، ئېلىپ كەتسۇن، — دېدى موماي. ئارقىدىنلا سىكارلېتقا مېختەك قاندى.

— ۋاي، بەك كۆپ بولۇپ كەتتى، مەن خىجىل...

— ئۇ گېپىڭىزنى قويۇڭ! ئۇنداق گەپلەرنى ياخشى كۆرمەيمەن، ئۇنچىلىك نەرسىنى بىر - بىرىمىزدىن ئايمىساق قانداق قوشنا بولۇپ ئۆتمىز؟

— نېمىدېگەن ئوبدان سىز، مەن قانداقمۇ... ئەمدى مەن ماڭاي، ئۆيدىكىلەر مەندىن ئەنسىرەپ قالمىسۇن.

موماي ئىتتىك ئورنىدىن تۇرۇپ سىكارلېتنىڭ بىلىكىنى تۇتۇۋالدى.

— سىلەر ئىككىڭلار ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار، — ئۇ سالى بىلەن كېلىنىگە بۇيرۇق قىلىپ، ئۆزى سىكارلېتنى ئارقا تەرەپتىكى كارىدورغا ئېلىپ ماڭدى، — مېنىڭ بۇ قىزغا دەيدىغان گېپىم بار. سىكارلېت، مېنى پەلەمپەيدىن يۆلەپ چۈشۈڭ.

سالى بىلەن ئاغىچا خېنىم پات ئارىدا ئۆزلىرىنىڭمۇ ئۇلار تەرەپكە بارىدىغانلىقىنى ئېيتىپ سىكارلېت بىلەن خوشلاشتى. ئۇلار موماينىڭ سىكارلېتقا نېمە دەيدىغانلىقىنى بىلمەي ھەيران قېلىشتى، موماي ئۆزى دېمىسە ئۇلارنىڭ بىلىشى مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. بۇ موماي دائىم مۇشۇنداق غەلىتە ئىشلارنى قىلىدۇ، دېدى ئاغىچا خېنىم غۇدۇراپ. ئاندىن ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ يىڭنە ئىشلىرى بىلەن بولدى.

سىكارلېت موماينىڭ نېمە دەيدىغانلىقىنى بىلمەي تۇرۇپ قالدى.

— ھازىر، — موماي سىكارلېتنىڭ چىرايىغا قاراپ جىددىي تۈردە سورىدى، — تاراننىڭ ئەھۋالى زادى قانداق؟ مەندىن يەنە نېمىلەرنى بوشۇردىڭىز؟

سىكارلېت بېشىنى كۆتۈرۈپ موماينىڭ ئۆتكۈر كۆزلىرىگە قارىدى ۋە كۆز بېشىنى يۈتۈپ تۇرۇپ، مومايغا ھەقىقىي ئەھۋالنى دېسە بولىدىغانلىقىنى بىلدى. چۈنكى، فونتائىن موماينىڭ ئالدىدا ھەرقانداق ئادەم ئۇنىڭ رۇخسىتىنى ئالماي تۇرۇپ يىغلاشقا جۈرئەت قىلالمايتتى.

— ئاپام ئۆلۈپ كەتتى، — دېدى ئۇ بوش ئاۋازدا.
 ئۇنىڭ بىلىكىنى تۇتۇپ تۇرغان قول بىردىنلا چىڭىپ، سىكارلېتنىڭ بىلىكى قاتتىق ئاغرىپ كەتتى. موماينىڭ سېرىق ۋە چۆرىسىنى قورۇق باسقان كۆزلىرى ئىتتىكىلەپ كېتىۋاتاتتى.
 — ئۇنى شىماللىق ئالۋاستىلار ئۆلتۈرۈۋەتتىمۇ؟
 — كېزىك بىلەن ئۆلۈپ كەتتى. مەن قايتىپ كېلىشتىن بىر كۈن ئاۋۋال ئۆلۈپ كېتىپتۇ.

— بولدى، ئۇنى كۆپ ئويلاپ كەتمەڭ، — دېدى موماي جىددىي ئاھاڭدا. سىكارلېت ئۇنىڭمۇ ئۆزىنى تەستە تۇتۇپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى، — دادىڭزنىڭ ئەھۋالى قانداق؟

— دادام... دادام نېرۋىسىدىن ئادىشىپ قاپتۇ.
 — بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟ گېپىڭىزنى داۋاملاشتۇرۇڭ. ئۇ ئاغرىپ قاپتىمۇ؟
 — ئۇ ئىشلار نېرۋىسىغا تەسىر قىلىپ... غەلىتىلا بولۇپ قاپتۇ، ئېسىنى تازا...

— نېرۋىسىدىن ئادىشىپتۇ دېگەن گەپنى قىلماڭ، سىز ھەرقاچان نېرۋىسى سەل جايىدا ئەمەس دېمەكچىغۇ دەيمەن؟
 دادىسىنىڭ ئەھۋالىنى بۇنداق چۈشەندۈرۈش سىكارلېتنىڭ كۆڭلىگە خېلى خوپ تەسەللى بولدى ۋە بىردىنلا ئېغىر يۈكتىن قۇتۇلغاندەك يەڭگىلەپ قالدى. بۇ موماي نېمىدېگەن ياخشى، ئىچ ئاغرىتىپ ئادەمنىڭ كۆڭلىنى تېخىمۇ يېرىم قىلىدىغان ئىشنى قىلمايدىكەن.

— شۇنداق، — دېدى سىكارلېت چوڭقۇر خىيال بىلەن، —

نېرۋىسى سەل جايدا ئەمەس. خارامۇش يۈرۈۋاتىدۇ، ئاپامنىڭ ئۆلۈپ كەتكىنىمۇ تازا ئېسىدە يوق. ئۇنىڭ ئاپامنى ساقلاپ ئۇزاقچە ئولتۇرۇپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلىسام يۈرىكىم لازا سەپكەندەك ئېچىشىپ كېتىدۇ. بۇرۇن كىچىك بالىدەك ئالدىراخغۇ ئىدى. ئاپامنىڭ راستلا ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى بىلىدىغان بولسا ھالى تېخىمۇ خارابلىشىشى مۇمكىن، ئۇ ئىشىك ئالدىدا ئاپامنىڭ ئاياغ تىۋىشىغا قۇلىقىنى دىڭ تۇتۇپ ئولتۇرىدۇ. بەزىدە ئورنىدىن سەكرەپ تۇرۇپ، پۇتلىرىنى سۆرىگەن پېتى قەبرىستانلىققا كېتىدۇ. بىر ئازدىن كېيىن كۆزلىرىدە ياش قايتىپ كېلىپ: «كاتئىي سىكارلېت، ئوخارا خانىم ئۆلۈپ كەتتى. سېنىڭ ئاپاڭ ئۆلۈپ كەتتى» دەپ، خۇددى مەن تۇنجى قېتىم ئاڭلاۋاتقانداق قايىتا - قايىتا دەۋىرىدۇ. بۇ گەپنى كۆپ ئاڭلاپ كەتكەچكە بەزىدە بىزار بولۇپ ۋارقىرىۋەتكۈم كېلىدۇ. بەزى كۈنلىرى يېرىم كېچىلەردە ئۇنىڭ ئاپامنى چاقىرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قالمەن. شۇنىڭ بىلەن ئورنۇمدىن تۇرۇپ، ئاپامنى بىر نېگىرنىڭ كېسىلىنى كۆرگىلى كەتتى، دەپ قويمەن. ئاپامنىڭ كېسەللەرگە قارايمەن دەپ كېچە - كېچىلەپ ئۆيگە كەلمەيدىغان چاغلىرى كۆپ بولاتتى. بۇ گەپنى ئاڭلاپ دادام تىتىلداپ كېتىدۇ. دادامنى كارىۋىتىشقا ئاران ياتقۇزۇپ قويمەن. ھازىر كىچىك بالىنىڭ ئۆزىلا. فونتا ئىن دوختۇر بولغان بولسا دادامغا چوقۇم بىر چارە قىلاتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە مېلانىيەنىمۇ دوختۇرغا كۆرسەتمەسم بولمايدۇ. يەڭگىگەندىن بېرى زادىلا ئەسلىگە كېلەلمەيۋاتىدۇ. ئەسلىدە...

— مېلانىيە... يەڭگىدىمۇ؟ ئۇ سىلەر بىلەن بىللىمۇ؟

— شۇنداق.

— ئۇ تېمىشقا سىلەر بىلەن بىللە تۇرىدۇ؟ ماكوندىكى ھاممىسى بىلەن تۇغقانلىرىنىڭ يېنىدا تۇرسا بولمامدۇ؟ مەن سىزنى ئۇ قىزنى ياخشى كۆرىدۇ، دەپ ئويلىمايمەن، خانقىز، چارلېسنىڭ سىڭلىسى بولسىمۇ، بۇ ئىشلار توغرىلۇق سۆزلەپ

بېقىڭا.

— سۆزلىسەم گەپ ئۇزۇن، خانىم، ئۆيگە كىرىپ ئولتۇرۇپ پاراڭلاشساق قانداق؟

— ئۆرە تۇرساممۇ بولىۋېرىدۇ، — دېدى موماي ئاددىيلا قىلىپ، — ئۇنىڭ ئۈستىگە خەقنىڭ ئالدىدا گەپ قىلىشىڭىز. گەپ ئۇلغىيىپ كېتىپ، كېيىن ئۆزىڭىز پۇشايمان يەپ قالسىز. قېنى، سۆزلەۋېرىڭ.

سىكارلېت شەھەر مۇھاسىرىگە ئېلىنغان، مېلانىيەنىڭ بويىدا قالغان چاغدىن باشلاپ سۆزلەشكە باشلىدى. دەسلەپتە گەپلىرى تاققا - تۇققا بولدى، كېيىن موماينىڭ ئۆتكۈر كۆزلىرىنىڭ دىققەت بىلەن تىكىلىپ تۇرۇشى بىلەن تەمتىرەشلىرىمۇ يوقاپ، راۋان، رېتىملىق سۆزلىدى. بالا تۇغۇلغان كۈنى تارتقان ئازابلىرى، ھاۋانىڭ ئىسسىقلىقى، قورقۇنچ ۋە ۋەھىمىلەر، رېت باتلىرىنىڭ ئۆزلىرىنى يېرىم يولدا تاشلاپ كەتكەنلىكى، ئاشۇ كۈنى كېچىدىكى دۈشمەننىڭمۇ ياكى ئۆزىمىزنىڭمۇ، پەرق قىلغىلى بولمايدىغان گۈلخانلار، ئەتىسى ئەتىگەندە كۆرگەن ۋەيرانچىلىقلار، يول بويلىرىدا يېتىپ كەتكەن ئاتلارنىڭ ئۆلۈكلىرى، ئاچلىق ۋە تارامۇ كۆيۈپ كۈلگە ئايلىنىپ كەتكەنمىدۇ دېگەن ئەندىشىلەر، ئىشقىلىپ، ھېچنېمىنى قالدۇرماي سۆزلىدى.

— ئۇ چاغدا مەن ئاپامنىڭ قېشىغا بېرىۋالساملا قالغان ئىشلارنى ئۇ ئۆزى ئورۇنلاشتۇرىدۇ، زىممەمدىكى بارلىق يۈكتىن خالاس بولىمەن دەپ ئويلىغان، يولدا كېلىۋېتىپ دۇنيادىكى ھەممە قورقۇنچلۇق ئىشلار مېنىڭلا بېشىمغا كەلگەندەك بولۇپ كەتكەندىم. ئۆيگە كېلىپ ئاپامنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئوقۇپ، ھەقىقىي قورقۇنچلۇق ئىشنىڭ نېمىلىكىنى شۇ چاغدا بىلدىم.

سىكارلېت سۆزلەپ بولۇپ، موماينىڭ ئىنكاسىنى كۈتكەندەك يەرگە قاراپ جىمجىت تۇرۇپ كەتتى. خېلىغىچە مومايدىن جاۋاب

بولمىدى. كېيىن ئۇ، موماي مېنىڭ ھازىرقى پاجىئەلىك ھالىتىمنى چۈشەنمىدىمۇ، قانداق؟ دەپ ئويلاپ قالدى. بىر چاغدا موماي گەپكە ئېغىز ئاچتى. ئاۋازى شۇنچىلىك مۇلايىم بولۇپ، سىكارلىت بۇ كەمگىچە ھېچقانداق ئادەمنىڭ بۇنداق تەلەپپۇزدا سۆزلەپ باققانلىقىنى ئاڭلاپ باقمىغانىدى.

— قىزىم، ئايال كىشى ئۈچۈن، ئۇچراش ئېھتىمالى بولغان ئىشتىنمۇ ئۆتە يامان ئىشقا ئۇچراش ئىنتايىن بەختسىزلىك. چۈنكى، ئۇ ئاشۇنداق يامان ئىشلارغا تاقابىل تۇرغاندىن كېيىن، ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان بولۇپ كېتىدۇ. بىراق، يەنە ئايال كىشى ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان بولۇپ كەتسىمۇ بولمايدۇ، بۇ بولمىغىنى. سىز مېنى يېشىڭىزدىن ئۆتكەن ئۇ ئىشلارنى تازا چۈشەنمىدى دەپ ئويلاپ قالدىڭىزمىكىن؟ ياق، مەن چۈشەندىم، مەن سىزنىڭ يېشىڭىزدىكى ۋاقتىمدا كىرىك ئىندىيانلىرىنىڭ توپىلىشىغا دۇچ كەلگەن. ئۇ دەل مېمىس قەلئەسى قىرغىنچىلىقىدىن^① كېيىن بولغان ئىش ئىدى، — ئۇ خىيال بىلەن ئولتۇرۇپ سۆزلەۋاتقاندا سۆزلەشكە باشلىدى، — ئۇ ئىشلارغىمۇ ئەللىك يىل بولدى. مەن چاتقاللىقنىڭ ئىچىگە قېچىپ كىرىۋالدىم. ئۇلارنىڭ بىزنىڭ ئۆيىنى كۆيدۈرۈۋاتقانلىقىنى، ئىنىم بىلەن سىڭلىمنىڭ بېشىنىڭ تېرىسىنى شىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ياتاتتىم، مىدىر — سىدىر قىلالمايتتىم. ئۇلار ئاپامنى سۆرەپ چىقىپ، مەن ياتقان يەرگە يىگىرمە قەدەم كېلىدىغان يەرگە ئاپىرىپ ئۆلتۈرۈۋەتتى، ئاندىن ئۇنىڭمۇ بېشىنىڭ تېرىسىنى شىلدى. مەن ئاپامنىڭ ئەڭ ئامراق بالىسى ئىدىم، لېكىن ئامالىم يوق چىداپ ياتاتتىم. ئەتىسى ئەتىگەندە يېقىن يەردىكى بىزنىڭ ئادەملەر تۇرىدىغان يەرگە قاراپ ماڭدىم. ئوتتۇز ئىنگىلىز مىلى كېلىدىغان بۇ يولنى ئۇچ كۈن مېڭىپتىمەن. ئۇ يەرگە بارغۇچە نۇرغۇن چاپلارنى تارتتىم.

① 1813 - يىلى 30 - سېنتەبىردە قوزغىلاڭ كۆتۈرگەن ئىندىيانلار مېمىس قەلئەسىدىكى بەش يۈز ئەللىك ئۇچ نەپەر ئاق تەئلىكى قىرىپ تاشلىغان.

بارغاندىن كېيىن ئۇلار مېنى ساراڭ بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ، دېيىشتى ... فونتائىن بىلەن شۇ يەردە تونۇشتۇم. ئۇ ماڭا غەمخورلۇق قىلدى ... ھىم، شۇنداق، ئۇ ئىشلارنىڭ بولغىنىغا ئەللىك يىل بولدى. شۇنىڭدىن كېيىن مەن ھېچقانداق ئىش ۋە ھېچقانداق ئادەمدىن قورقۇپ باقمىدىم، چۈنكى مەن ئۇنىڭدىنمۇ يامان ئىشلارنى كۆرۈپ باققان. ئەمما، بۇ خىل قورقماسلىق ماڭا نۇرغۇن ئاۋارىچىلىكلەرنى كەلتۈرۈپ، مېنى نۇرغۇن بەختتىن مەھرۇم قىلدى. خۇدا بىز ئاياللارنى قورقۇنچاق، جۇرئەتسىز قىلىپ ياراتقان، شۇڭا ھېچنېمىدىن قورقمايدىغان ئاياللار ئادەمنىڭ كۆزىگە نورمالسىزدەك كۆرۈنىدۇ ... سىكارلېت، شۇڭا سىزمۇ ئۆزىڭىز ئۈچۈن مەلۇم بىر قىممەتلىك نەرسىنى ساقلىغاندەك، قورقىدىغانغىمۇ ئازراق بىر نېمىنى ئۆزىڭىزدە ئېلىپ قېلىڭ ...

ئۇنىڭ ئاۋازى خۇددى يېرىم ئەسىر ئىلگىرىكى قورقۇنچلۇق ئىشلارنى ئەسلەۋاتقاندەك ئاستا - ئاستا پەسلەپ كەتتى. سىكارلېت تاقەتسىزلىنىپ جايدا تۇرالماي قېلىۋاتاتتى. ئەسلىدە ئۇ موماينى، دېگەنلىرىمنى تولۇق چۈشىنىدۇ ھەم مەن ئۇچراۋاتقان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشىمغا يول كۆرسىتىدۇ، دەپ ئويلىغانىدى. لېكىن، ئۇ ھەممە قېرىلارغا ئوخشاش، سىكارلېت تېخى تۇغۇلمىغان چاغلاردىكى ئىشلارنى سۆزلەپ كەتتى. بۇنداق گەپلەرنى كىممۇ قىزىقىپ ئاڭلايدۇ؟ سىكارلېت ئەمدى ئۆزىنىڭ ئۇ ئىشلارنى بۇ مومايغا سۆزلەپ بەرگىنىگە پۇشايمان قىلىشقا باشلىدى.

— بولدى، كەتكىن، قىزىم، ئۇلار ئەنسىرەپ قالمىسۇن، — دېدى ئۇ ئۆشتۈمتۈتلا، — پورك چۈشتىن كېيىن ھارۋىنى ھەيدەپ كەلسۇن ... ئۆزۈڭنى ھەممىدىن ئازاد بولدۇم دەپ ئويلىما ... ئازاد بولالمايسەن، بۇنى مەن بىلىمەن.

شۇ يىلى كۆزنىڭ ھاۋاسى 11 - ئايغىچە شۇنداق ياخشى

بولدى. بۇ ھاۋا تارالغىلارغا بەكمۇ ياقىتى. يامان كۈنلەر ئۆتۈپ كەتتى. ئۇلارنىڭ ھازىر ئېشى بار، سىرتلارغا چىقسا پىيادە ماڭمايدۇ. ناشتلىقىغا تۇخۇم، كەچلىكىگە گۆش يېيەلەيدىغان بولدى. ھەر ۋاخلىقىغا ياڭيۇ، ئالما قېقى، خاسىڭلا يەيدىغان چاغلار تۈگىدى. ھەتتا بىر قېتىم بايرامدا ئۇلار توخۇ گۆشىدىن قىلىنغان كاۋاپمۇ يېيىشتى. ھېلىقى مىكجىن ئاخىر تېپىلىپ كۈچۈكلىرى بىلەن بىللە قوتانغا سولاندى. بەزىدە ئۇلارنىڭ چىرقىراشلىرىنىڭ دەستىدە يېقىندىكى ئادەمنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىغىلى بولمايتتى، ئەمما بۇ ئاۋازلار قۇلاققا ياقاتتى. دېمەك، ھاۋا سوۋۇپ چوشقا سويغۇدەك پەسىل بولغاندا بۇ ئۆيدىكى ھەممە ئادەم چوشقا گۆشى يېيەلەيتتى.

سىكارلېت فونتائىنلارنىڭكىگە بېرىپ كەلگەندىن كېيىن روھىي جەھەتتە خېلى جانلىنىپ قالدى. ئەتراپىدىكى قوشنىلىرى بىلەن دوست - ئاغىنىلىرىنىڭ ئۆز تۇراللىرىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ ۋە كۆرۈپ، تاراغا يېڭى كەلگەن چاغلاردىكى ئازابلىنىشلىرى ۋە مىسكىنلىكلىرى پۈتۈنلەي ئۈنۈلۈپ كەتتى. فونتائىنلار بىلەن تارلېتونلارنىڭ قورۇقلىرى قوشۇن ماڭىدىغان يولدىن يىراق بولغاچقا ئامان قالغانىدى. ئۇلار مەردلىك قىلىپ، ئۆزلىرىدە بار نەرسىلەرنىڭ بىر قىسمىنى سىكارلېتقا بېرىشتى. بۇ ناھىيەنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە، قوشنىلار بىر - بىرىگە ياردەم قوللىرىنى سۈنۈشاتتى، شۇڭا ئۇلار، بىزنىڭ بېشىمىزغا كۈن كەلسە سىلەرمۇ شۇنداق قىلىسىلەر، دېيىشىپ، سىكارلېتتىن بىر تىيىن پۇل ئالمىدى، پەقەتلا كۆڭلىڭىز ئۈنمىسا، كېلەر يىلى تاراننىڭ ھوسۇلى ياخشى بولۇپ قالسا قايتۇرۇپ بېرەرسىز، دېيىشتى.

سىكارلېتلاردا ھازىر يەيدىغان تاماق، بىر ئات، يەنە ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنىڭ يانچۇقلىرىدىن چىققان پۇل بىلەن ئۈنچە - مەرۋايىتلار بار ئىدى. ھازىر ئۇلارغا بەكرەك لازىم بولۇۋاتقىنى كىيىم ئىدى. ھازىر پوركىنى ئات بىلەن جەنۇب تەرەپكە ئەۋەتسە،

شىماللىق ياكى جەنۇبلۇق بولامدۇ، ھەر ئىككىلا تەرەپنىڭ ئادەملىرى ئۇلارنىڭ ئېتىنى تارتىۋېلىشى مۇمكىن. شۇنداقتىمۇ، ئۇنى ئەۋەتىپ باقسا ئۇلارمۇ ئۇنى تۇتۇۋالماستىن قىسقىسى، ئەڭ يامان كۈنلەر ئۆتۈپ كەتكەندى.

سىكارلىت ھەر كۈنى ئورنىدىن تۇرۇپ، ھاۋانىڭ ئوچۇقلۇقىنى، ئىللىقلىقىنى كۆرۈپلا خۇداغا مىڭ مەرتەم رەھمەت ئېيتاتتى. چۈنكى، ياخشى ھاۋا سوغۇق چۈشۈپ كېتىشى بىر كۈن بولسىمۇ كېچىكتۈرەتتى. سوغۇق چۈشۈپ كەتسە قىشلىق كىيىملەرنى كىيىمسە بولمايدۇ - دە. ھازىر ھەر كۈنى دېگۈدەك قۇللارنىڭ ئۆيلىرىگە يېڭى تېرىپ كېلىنگەن پاختىلار كىرىپ تۇرۇۋاتاتتى، بۇ ئۆيلەر ھازىر ئامبار ئورنىدا ئىشلىنىۋاتاتتى. ئېتىزلىقتىكى پاختا سىكارلىت بىلەن پوركنىڭ پەرەز قىلغىنىدىن جىق چىقىپ تەخمىنەن تۆت تاغغا يەتتى.

فونتائىن موماي خېلى تەڭكۈزۈپ تەنقىد قىلغان بولسىمۇ، سىكارلىتنىڭ ئېتىزلىققا بېرىپ پاختا تەرگۈسى كەلمىدى، ئوخارا ئائىلىسىنىڭ خاتىزىنى، تارا قورۇقىنىڭ غوجايىنىنى ئېتىزلىققا بېرىپ ئەمگەك قىل دېيىش ئەقىلگە سىغمايدىغان ئىش ئىدى. شۇنداق قىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭ پاختا باش سىلاتتېرىي خانىم بىلەن قىزى ئېمىدىن نېمە پەرقى قالىدۇ؟ ئەسلىدە ئۇ نېگىرلارنى ئېتىزنىڭ ئىشىنى قىلىشقا، سىڭىللىرىنى ئۆيىنىڭ ئىشلىرىغا سالماقچى بولغانىدى، لېكىن ئويلىمىغان يەردىن دەرىجە كۆز قارىشىنىڭ كۈچلۈك قارشىلىقىغا دۇچ كەلدى. بۇ ئۇنىڭ ئويلىغىنىدىنمۇ كۈچلۈك ئىدى. پوراك، نېگىرئانا، پىرىسىي ئۈچى ئېتىزلىققا چىقىدىغانلىقىنى ئاڭلاپلا، بىز دېگەن ئېتىزنىڭ ئەمەس، ئۆيىنىڭ ئىشلىرىنى قىلىدىغان ئادەملەر، دېيىشىپ چۇقان كۆتۈرۈشتى. بولۇپمۇ نېگىرئانا، مەن دېگەن ھويلىنىڭ ئىشلىرىنىمۇ قىلمايتتىم. قۇللارنىڭ كەپسىدە ئەمەس، روبېللارد ئائىلىسىنىڭ چوڭ قورۇسىدا تۇغۇلدۇم، قېرى خانىمنىڭ

ھۆججەتسىدا چوڭ بولدۇم، كەچلىرى خانىمنىڭ كارىۋىتىنىڭ ئايغىدا مامۇق يوتقانلاردا ئۇخلىغان ئادەم مەن، دەپ نارازىلىقىنى غەزەپ بىلەن ئاشكارىلىدى. پەقەت دىلىسىپىلا زۇۋان سۈرمەي، پىرىسىيغا ئاچچىقى بىلەن ئالىيىپ قويۇپ جىمجىت تۇردى.

سىكارلېت ئۇلارنىڭ نارازىلىقلىرىغا پىسەنت قىلماي ھەممىسىنى ئېتىزلىققا ھەيدىدى. بىراق، پورك بىلەن نېگىرئانىنىڭ غودۇراشلىرى، نارازىلىقى توختىماي، ئاخىر نېگىرئانىنى ئاشخانىدا تاماق ئېتىشكە، پوركىنى ئورمانغا بېرىپ ياۋا توشقان، تۇلۇمچاشقان ئوۋلاپ كېلىشكە، بېلىق تۇتۇشقا قويدى. پاختا تېرىشقا قويسا پوركىنىڭ سۈپىتىگە سەل توغرا كەلمەيدىغاندەكمۇ قىلاتتى، ئوۋچىلىق بۇ باشقا گەپ ئىدى.

ئارقىدىنلا سىكارلېت ئىككى سىڭلىسىنى، مېلانىيەنى كېۋەزلىكتە پاختا تېرىشقا ئورۇنلاشتۇرۇۋىدى، نەتىجىسى ئوخشاشلا ياخشى بولمىدى. مېلانىيە پاختىنى تېز ھەم پاكىز ئىزدى، سىرتتا ئاپتاپ يەپ يۈرىدىغان بولغىنىغا خۇشال بولدى. لېكىن، بىر سائەتتىن كېيىن تۇيۇقسىز ھوشىدىن كېتىپ يىقىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ھەپتە ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالدى. سۇئېللىنىمۇ خاپا ئىدى، يىغلاپلا يۈرۈپ، ئاخىر ئۇمۇ يالغاندىن ھوشىدىن كەتكەن بولۇپ يېتىۋالدى. سىكارلېت بىر قاپاق سوغۇق سۇنى بېشىدىن قۇيۇۋىدى، شۇڭان ھوشىغا كېلىپ تۈكۈرۈكلىرىنى چاچرىتىپ تۇۋلاپ كەتتى، كېيىن جاھىللىق قىلىپ كېۋەزلىككە بارمايلا قويدى.

— مەن نېگىرلارغا ئوخشاش ئېتىزنىڭ ئىشلىرىنى قىلمايمەن. سەن مېنى مەجبۇرلىما، دوستلىرىم ئاڭلاپ قالسا نېمە دەيمەن؟ كېنىپىدى ئەپەندى بىلىپ قالسىچۇ؟ ھىم. ئەگەر ئاپام...

— سەن ئاپامنى يەنە تىلغا ئالىدىغان بولساڭ، سۇئېللىپن ئوخارا، ئۇرۇپ يانچۇبىتىمەن. — توۋلاپ كەتتى سىكارلېت، — ئىشقا كەلگەندە بىزدىكى ھەرقانداق نېگىرمۇ ئۇنىڭغا يەتمەيتتى،

بۇنى سىلى بىلمەملا، تاۋى نازۇك خېنىم؟
— ئۇنداق ئەمەس. ئاپام ئېتىزنىڭ ئىشلىرىنى قىلمايتتى،
مېنى ئىشقا مەجبۇرلاشقا ھەققىڭ يوق. دادامغا بېرىپ دەيمەن، ئۇ
ماڭا ئۇنداق ئىشلارنى قىلدۇرمايدۇ.
— سەن مۇشۇ ئىش ئۈچۈن دادامنى ئاۋارە قىلىپ باققىنا
قېنى! — سىكارلېت سىڭلىسىغا بولغان ئاچچىقى ۋە دادامنىڭ
دىلى ئاغرىپ قالارمۇ، دېگەن ئەندىشە بىلەن قاتتىق بىئارام
بولدى.

— ئاچا، ساڭا مەن ياردەم بېرەي، — دېدى كاررىن مۇلايىم
ئاھاڭدا سۆز قىستۇرۇپ، — سۇئېلېن ئىككىمىزنىڭ ئىشىنى
بىر ئۆزۈم قىلىۋېتەلەيمەن، ئۇ تېخى دېگەندەك ياخشى بولۇپ
كەتمىدى، ئاپتاپقا قاقلىنسا بولمايدۇ.

سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ گېپىدىن قاتتىق ئەسرلىنىپ:

— رەھمەت ساڭا، قوزام، — دېدى. لېكىن، يەنە تېنى ئاجىز
سىڭلىسىغا قاراپ غەمگە پېتىپ قالدى. كاررىن تۇغۇلۇشىدىنلا
ئاجىز ئىدى، ئىلگىرى ئالمىدەك قىزىرىپ تۇرىدىغان
مەڭزىلىرىدە ھازىر ئۇ قىزىللىقلار يوق، ئەمما غەمكىن، ئوماق
چىرايىدا گۈلدەك ياخشى خىسەتلەر جىلۋىلىنىپ تۇرۇپتۇ. ئۇ
كېسەلدىن ساقىيىپ ئورنىدىن تۇرغاندىن كېيىن، ئاپسىنىڭ
ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلاپ، كەم سۆز ۋە خىيالچان بولۇپ
قالدى، سىكارلېتنىڭ شوپۇك ئېغىز خوتۇنلارغا ئوخشاپ
قالغانلىقىنى، ئەتراپتىكى مۇھىتنىڭ پۈتۈنلەي ئۆزگىرىپ
كەتكەنلىكىنى، توختىماي ئەمگەك قىلىشنىڭ يېڭىچە تۇرمۇشنىڭ
قانۇنىيىتى بولۇپ قالغانلىقىنى كۆردى. كاررىنغا ئوخشاش تېنى
ئاجىز قىزلارنىڭ بۇ خىل مۇھىتقا كۆنمىكى قىيىن ئىدى. ئۇ
يېقىندىن بېرى يۈز بەرگەن ئىشلارنىڭ تېگىگە يېتەلمەي، ئۆزىگە
بېرىلگەن ئىشلارنى خۇددى چۈشىدىكى ئىشلاردەك بىلىپ
توختىماي قىلاتتى، تېنى ئاجىز بولسىمۇ رايىش ئىدى، گەپ
ئاڭلايتتى، باشقىلارغا خۇشال ياردەم بېرەتتى. ئۇ بىر بولسا

سىكارلېتنىڭ تاپشۇرغان ئىشلىرىنى قىلاتتى، بىر بولسا تەسۋى سىيرىپ، ئاپىسى بىلەن بويىد تارلېتوننىڭ روھىغا ئايەت ئوقۇپ ئولتۇراتتى. سىكارلېت ئۇنى بويىدىنىڭ ۋاپاتىغا بۇنچىلىك قايغۇرۇپ كەتمەس دەپ ئويلىغانىدى، چۈنكى ئۇنى تېخى كىچىك، مۆھەببەتنى ھازىرچە تېخى ھەقىقىي مەتىسى بىلەن چۈشەنمەيدۇ، دەپ ئويلىغانىدى.

سىكارلېت ئامالسىز كېۋەزلىككە بېرىپ پىز - پىز ئاپتاپتا پاختا تېرىشكە مەجبۇر بولدى. ئۇ مۇشۇ كۈنلەردە، چارچاپ بېلىنى ئالماي قېلىۋاتاتتى، كېۋەزنىڭ شاخلىرى قوللىرىنى قاپارتىۋەتتى. ئاھ، ئۇنىڭ سۇئېللىنىنىڭ زېھنى قۇۋۋىتى بىلەن جىسمانىي قۇۋۋىتى، كاررىنىڭ مۇلايملىقى بىرلەشكەن بىر سىڭلىسى بولغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! كاررىن ئىشقا ئەستايىدىل ئىدى، بېرىلىپ ئىشلەيتتى، ئەمما بىر سائەتچە ئىشلىگەندىن كېيىنلا، تېخى دېگەندەك ساقىيىپ كەتمىگەنلىكى، بۇنداق ئىشلارنى قىلىشقا لايىق ئەمەسلىكى بىلىنىپ قالاتتى. شۇنىڭ بىلەن سىكارلېت ئۇنىمۇ ئۆيگە قايتۇرۇۋەتتى.

ھازىر ئۇنىڭغا ياردەملەشكىلى دىلىسى بىلەن پىرىسىسى ئانا - بالا ئىككىسىلا قالغانىدى. پىرىسىسى ھۇرۇن ئىدى، بېلىم ئاغرىپ كەتتى، قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ، پۈتۈن بەدىنىم سىرقىراپ ئاغرىپ كېتىۋاتىدۇ، دەپ ۋاپىساپ تۈزۈك ئىشلىمەيتتى، ئاپىسى كېۋەزنىڭ شېخى بىلەن ساۋاپ قويغاندا ئاندىن تىنچىيتتى.

دىلىسى چارچاش دېگەننى بىلمەي، خۇددى ماشىنىغا ئوخشاش تىنماي ئىشلەيتتى. سىكارلېتنىڭ پۈت - قوللىرى، بېلى ئاغرىغاندىن سىرت، تېرىپ يولغان پاختىنى تاغارغا سېلىپ كۆتۈرگەندە مۇرىلىرىمۇ قىزىرىپ ئىشىشىپ كېتەتتى. شۇندىلا ئۇ دىلىسىنىڭ ئالتۇندەك ئايال ئىكەنلىكىنى تېخىمۇ چوڭقۇر ھېس قىلدى.

— دىلىسى، كېيىن ياخشى كۈنلەرگە ئېرىشكەندە، سېنىڭ

مۇشۇنداق تىرىشىپ ئىشلىگەنلىكلىرىڭنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالمايمەن. سەن نېمىدېگەن ئوبدان ئايال، — دېدى ئۇ كۆڭلىدىكىنى ئېيتىپ.

سىكارلېت پاختىنى يىغىۋېلىشقا ئادەم تاپالماي، ئۆزى ئىشلەپ چاپا تارتىۋاتقان بولسىمۇ، ئامبارغا كىرىۋاتقان پاختىنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ ئۇنىڭ قىزغىنلىقىمۇ ئېشىپ بېرىۋاتاتتى. پاختا دېگەن ئادەمگە ئىشەنچلىك ۋە مۇقىم بىر خىل تۇيغۇ بېرەتتى. تارا قورۇقى پاختا بىلەن بېيىغاندى، پۈتۈن جەنۇبمۇ ھەم شۇنداق، سىكارلېت سېپى ئۆزىدىن جەنۇبلۇق، شۇڭا ئۇ جەنۇبىنىڭ مۇشۇ قىزىل تۇپراققا تايىنىپ يەنە باشقىدىن باش كۆتۈرۈپ چىقالايدىغانلىقىغا تولۇق ئىشىنەتتى.

ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ ئازراق يەردىكى پاختىدىن ئالغان ھاسىلاتى كۆپ ئەمەس ئىدى، شۇنداقتىمۇ ئۇ پاختا بۇ ئائىلىنىڭ يامىقىغا ئازراق بولسىمۇ دال بولاتتى. ئۇ پاختىنى ئىتتىپاقداش ھۆكۈمەتنىڭ ئازراق پۇلغا ساتسا، ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنىڭ يېنىدىن تېپىۋالغان قوشما ئىشتاتنىڭ پۇللىرى بىلەن تىللارنى ساقلاپ قويۇپ كېيىن ئىشلەتسىمۇ بولىدۇ ئەمەسمۇ؟ كېلەر يىلى ئەتىيازغىچە ئۇ ھۆكۈمەت بىلەن سۆزلىشىپ ھاشارغا ئېلىپ كەتكەن سام بىلەن باشقا نېگىرلارنى بىر ئامال قىلىپ ياندۇرۇپ كېلىشى كېرەك. ئەگەر ھۆكۈمەت ئۇلارنى قويۇۋەتمىسە، شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ پۇلغا قوشنا كەنتلەردىن ئىجارىگە ئادەم ئېلىپ كەلسىمۇ بولىدۇ. ئەتىيازدا ئۇ بۇ يەرلەرنى يەنە تېرىشى كېرەك... شۇنداق خىياللار بىلەن ئۇ قەددىنى رۇسلاپ، خۇددى كۆز ئالدىدا يېيىلىپ ياتقان ياپىپىشىل زىرائەتلەرنى كۆرۈۋاتقاندا كەچ كۈزدىكى دالاغا نەزىرىنى تاشلىدى.

ئاھ، كېلەر يىلىنىڭ باھارى! شۇنىڭغىچە ئۇرۇشمۇ تۈگەپ ياخشى كۈنلەرمۇ كېلەر، ئىتتىپاقداش ھۆكۈمەت مەيلى يەڭسۇن ياكى يېڭىلسۇن، تۇرمۇشىمىز ياخشىلىنىپمۇ قالار. كېچە —

كۈندۈز ئەندىشە قىلىپ ئولتۇرۇشتىن قۇتۇلساق، ئىككى تەرەپنىڭ قوشۇنلىرى بىر - بىرى بىلەن ئۇرۇشمىسا، قالغان ئىشلارنىڭ كارايىتى چاغلىق. ئۇرۇش تۈگىگەندىن كېيىن قورۇققا تايىنىپ تىنچ - خاتىرجەم كۈن ئۆتكۈزگىلى بولىدۇ. ئۇرۇش توختىغان بولسا قانداق ياخشى بولاتتى - ھە! ئۇ چاغدا كىشىلەر تېرىقچىلىقنى باشلاپ، يەرلىرىدىن ئۆزلىرى كۈتكەندەك ھوسۇل ئالالايتتى.

ھازىر ئۇنىڭدىن ئۈمىد بار، ئۇرۇش مەڭگۈ داۋاملاشمايدۇ. سىكارلېتنىڭ ھازىر ئازراق پاختىسى، بىر ئېتى، يەيدىغان نەرسىلىرى، ئازراق پۇلى بار. شۇنداق، ئەڭ يامان كۈنلەر ئۆتۈپ كەتتى.

يىگىرمە يەتتىنچى باب

نويابىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدىكى بىر كۈنى چۈشتە ئۇلار ئۈستەلدە چۆرىدەپ ئولتۇرۇشۇپ، ئۆيدە قالغان ئاخىرقى پېچىنلەرنى يېيىشتى. بۇ پېچىنلەرنى نېگىر ئانا قوناق ئۇنى بىلەن قوناقتىن چىقارغان تاڭشىرنى ئارىلاشتۇرۇپ پىشۇرغانىدى، تالا خېلىلا سوغۇق ئىدى. پورك سىكارلېت ئولتۇرغان ئورۇندۇقنىڭ كەينىدە قوللىرىنى ئىشقىلاپ تۇرۇپ، كەيپى چاغ سورىدى:

— چوشقا ئۆلتۈرىدىغان پەسىل بولغاندۇ، سىكارلېت خاتىقىز؟

— قازانغا گۆش سېلىپ يېيىشكە ئالدىراپ كېتىۋاتسىمەنغۇ دەيمەن، شۇنداقمۇ؟ — دېدى سىكارلېت كۈلۈپ قويۇپ، — بولىدۇ، مېنىڭمۇ گۆش يېگۈم كېلىۋاتىدۇ. ھاۋا بىرنەچچە كۈنگىچە مۇشۇنداقلا بولسا سويساقمۇ...

شۇ ئارىلىقتا مېلانىيە ئاغزىدا قوشۇق، گەپ قىستۇردى:
— قۇلاق سېلىڭچۇ، سۆيۈملۈكۈم، بىرسى كەلگەندەك
قىلىدۇ.

— بىرسى توۋلاۋاتىدۇ، — دېدى پوركومۇ سەل ئەنسىرەپ،
كۆزنىڭ سالقىن شامىلى ئاتنىڭ ئېنىق تۇياق ئاۋازىنى ئېلىپ
كېلىۋاتاتتى، يۈرەكنىڭ جىددىي سوقۇشىغا ئوخشايدىغان بۇ ئاۋاز
بىلەن قوشۇلۇپ، بىر ئايال كىشىنىڭ: «سىكارلىت! سىكارلىت!»
دەپ توۋلاۋاتقىنىمۇ ئاڭلىنىۋاتاتتى.

ئۈستەلدە ئولتۇرغانلار نېمە ئىش بولغاندۇ، دېيىشكەندەك بىر -
بىرىگە قارىشىپ قويدى، ئاندىن ئورۇندۇقلىرىنى كەينىگە سۈرۈپ
ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ كەتتى. ھەممىسى قورقۇپ ئۇنلىرىنى
چىقىرىۋالغان بىلەن، ۋارقىراۋاتقان ئادەمنىڭ سالى فونتائىن
ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. بىر سائەتنىڭ ئالدىدا ئۇ
جونېسبوروغا كېتىۋېتىپ، يول ئۈستىدە بۇ يەرگە كىرىپ
بىردەم پاراڭلىشىپ ماڭغانىدى. ھەممەيلەن يۈگۈرۈپ بېرىپ
تالاغا قارىدى. سالى ئېتىنى جېنىنىڭ بارىچە چاپتۇرۇپ بۇ
تەرەپكە كېلىۋاتاتتى. ئېتى چىلىق - چىلىق تەرگە چۆمۈلۈپ
كېتىپتۇ، سالىنىڭمۇ چاچلىرى چۇۋۇلغان، شىلەپسىنىڭ
بوغۇقچى بويىغا چىگىلگەن، شامالدا ئۇچۇپ تۇرۇپتۇ. ئۇ ئېتىنى
توختاتماي قولى بىلەن ھەدەپ كەينىنى كۆرسىتىپ تىنماي
توۋلايتتى:

— شىماللىق ئالۋاستىلار كەلدى! مەن ئۇلارنى كۆردۈم!
مۇشۇ يول بىلەن كېلىۋاتىدۇ! ئۇ ئالۋاستىلار...

ئۇ بىردىنلا يۈگەننى تارتىۋىدى، ئاتنىڭ بېشى ئىتتىك
بۇرىلىپ پەلەمپەيگە مۇدۈرۈپ كەتكىلى تاس قالدى. ئات ئىتتىك
بۇرىلىپ، ئۈچ قېتىم ئىككى پۈتىنى ئېگىز كۆتۈرۈۋېتىپ،
ئاندىن ئارقا ھويلىنىڭ قاشاسىنى ئاتلاپ ئۆتۈپ، قۇللار ياتىدىغان
ئۆيلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى يالغۇز ئايغ يول بىلەن مېموساغا
قاراپ چېپىپ كەتتى. ئۇلار ئۇنىڭ ئېتىزلىقلارنىڭ ئىچى بىلەن

ماڭماقچى بولغانلىقىنى چۈشەندى.

ئۇلار خۇددى پۈتۈن بەدىنى كۈيۈشۈپ قالغاندەك مىدىر قىلماي تۇرۇپ قېلىشتى. بىر چاغدا كارىن بىلەن سۈئېلىپ بىر - بىرىنىڭ قولىنى مەھكەم تۇتۇشۇپ يىغلاشقا باشلىدى، ۋاد يىغلاشقا جۈرئەت قىلالماي تىترەپ تۇراتتى. ئاتلانتادىن ئايرىلغان ئاشۇ كۈندىن باشلاپ قورقۇپ تۇرۇۋاتقان ئۇ ئىش بۈگۈن ئاخىر يۈز بەردى، شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇنى تۇتۇپ كېتىدىغان بولدى - دە.

— شىماللىق ئالۋاستىلار؟ — گېرالدىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى تېخىچە ئاڭقىرالمايۋاتاتتى، — ئۇلار بۇ يەرگە كېلىپ بولغان ئەمەسمىدى؟

• — ۋاي خۇدايىمەي! — ئۇلار بۇ يەرگە كېلىپ بولغاندىغۇ؟

— ۋاي خۇدايىم، ئەمدى قانداق قىلارمەن! — سىكارلىپت ئىختىيارسىز توۋلاپ، مېلاننىەنىڭ قورقۇمىسىراپ تۇرغان كۆزلىرىگە تىكىلدى. ئۇنىڭ كاللىسىغا ئاتلانتادىن ئايرىلغان ئەڭ ئاخىرقى كېچىدىكى مۇدەھىش كۆرۈنۈشلەر، يولدا كەلگۈچە كۆرگەن خارابىلىكلەر، ئاياغ ئاستى قىلىنىشلار قايتا كېلىشكە باشلىدى. ئۇ يەنە ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى قولدا ئاپسىنىڭ يىپ - يېڭىنە قۇتىسىنى كۆتۈرۈۋالغان قىياپەتتە كۆرگەندەك بولۇپ: «مەن ئەمدى ئۆلىدىغان بولدۇم، مۇشۇ يەردە ئۆلۈپ كېتىدىغان بولدۇم، پۈتۈن جاپا - مۇشەققەتلەر ئۆتۈپ كەتتى دەپ ئويلاپتىكەنمەن. ئەمدى مەن ئۆلۈپ كېتىمەن، چىدىغۇچىلىكىم قالمىدى» دەپ ئويلاپ ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتىنىپ كەتتى.

دەل شۇ چاغدا ئۇنىڭ ئېگەر توقۇپ باغلاپ قويۇلغان ئاتقا كۆزى چۈشۈپ قالدى. پورك شۇ ئاتقا مىنىپ تارلىپتونغا بىر ئىش بىلەن بارماقچىدى. ئۇ سىكارلىپتنىڭ ئېتى، ئۇنىڭ بىردىنبىر ئېتى شۇ! شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇنى بۇلاپ كېتىدۇ، سىير بىلەن موزىيىنىمۇ بۇلاپ كېتىدۇ. مىكجىن بىلەن ئۇنىڭ كۈچۈكلىرىمۇ بار. ئۇ مىكجىن بىلەن كۈچۈكلىرىنى تۇتۇپ كېلىشكە ئۇلارنىڭ قانچىلىك ئەجرى كەتتى - ھە! ئۇلار يەنە

فونتائىنلار بەرگەن خوراز بىلەن تۇخۇم تۇغۇۋاتقان مېكىيانىمۇ، ئاۋۇ ئۆردەكلەرنىمۇ ئېلىپ كېتىشى مۇمكىن. ئىشكاپتىكى ئالمىلار، ياڭيۇلار، ئۇن، گۈرۈچ، پۇرچاقلار، شىماللىق ھېلىقى ئەسكەردىن ئېلىۋالغان پۇللارمۇ بار تېخى، ئۇلار بۇ نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى بۇلاپ كېتىپ ئۇلارنى ئاچتىن ئۆلتۈرمەكچى.

— بۇ ئۇلارنىڭ ئۇخلاپ چۈشى! — سىكارلېت ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى. ئەتراپىدا تۇرغانلار ھەيران قېلىپ، بۇ خەۋەر بىلەن تەڭ ئاچچىقىدا يىغلىمىغىدى، دەپ ئەنسىرىشىپ ئۇنىڭغا تەڭلا قاراشتى، — مەن ھەرگىز ئاچ قالمايمەن! ئۇلار بۇ نەرسىلەرگە ئېرىشمەن دەپ خىيال ئەيلىمىسۇن!
— نېمە بولدىڭىز، سىكارلېت؟ نېمە بولدى؟
— ئۇلار ئات، كالا، چوشقىلارنى تارتىۋالماقچى! بۇ ئۇلارنىڭ ئۇخلاپ چۈشى!

ئۇ دەرھال قورقۇپ چىرايلىرى ئاقىرىپ كېتىۋاتقان تۆت نەپەر نېگىرنىڭ ئالدىغا باردى.
— سىلەر ھازىرلا سازلىققا مېڭىڭلار! — سىكارلېت ئۇلارغا چاقماق تېزلىكىدە بۇيرۇق چۈشۈردى.
— قايسى سازلىققا؟

— دەريا بويىدىكى سازلىققا بولمامدۇ، دۆتلەر! چوشقىلارنى شۇ يەرگە ھەيدەپ كېتىڭلار! پورك، پىرسسىي ئىككىڭلار يەر ئاستى ئۆيىگە چۈشۈپ قېرى چوشقىنى ھەدەپ چىقىڭلار. كاررىن بىلەن سۇئېللىن ئىككىڭلار ئىككى سېۋەتكە يەيدىغان نەرسىلەرنى كۆتۈرۈشۈڭلارچە قاچىلاپ ئورمانغا كىرىپ كېتىڭلار. نېگىرئانا، سەن كۈمۈش قاچا - قۇچىلارنى قۇدۇققا تاشلىۋەتكىن. پورك! ھاڭۇنقىپ تۇرمىساڭچۇ!

گېپىمنى ئاڭلا، سەن دادامنى ئېلىپ بۇ يەردىن كەت! نەگە بېرىشىڭنى مەندىن سورىما! نەگىلا بارساڭ بولسۇن دەدۇ. دادا، سىز پورك بىلەن بىللە مېڭىڭ. ئوبدان دادام سىز.

سىكارلېت جىددىيچىلىكتە ساراڭدەك بولۇپ كېتىۋاتقان بولسىمۇ، دادىسىنىڭ كۈل رەڭ چاپانلىق ئەسكەرلەرنى كۆرسە چېچىلىپ تۇرۇۋاتقان نېرۋىسىنىڭ بەرداشلىق بېرەلمەيدىغانلىقىنى ئويلىغانىدى. سىكارلېت قوللىرىنى ئىشقىلاپ تۇرۇپ ئويغا پاتتى. ئەپسەدەپ تۇرۇۋاتقان ۋاد ئۇنىڭ دىققىتىنى چېچىپ تۇرۇۋاتاتتى.

— مەن نېمە قىلىمەن، سىكارلېت؟ — مېلاننىيەنىڭ ئاۋازى ئەتراپتىكى يىغا — زار ۋە ئوپۇر — توپۇرچىلىكنىڭ ئىچىدە ئالاھىدە تەمكىن ئىدى. چىرايى سېرىق، پۈتۈن ئەزايى تىترەپ تۇرۇۋاتقان بولسىمۇ، ئۇنىڭ شۇ تەمكىنلىكىنىڭ ئۆزىلا سىكارلېتنىڭ ئۆزىنى بېسىۋېلىشىغا يېتەرلىك ئىدى.

— سىير بىلەن ئۇنىڭ موزىيى، — دېدى سىكارلېت شۇ ئاندا، — بۇرۇن تۇرۇۋاتقان يېرىدە، سىز ئاتنى مىنىپ بېرىپ ئۇلارنى سزالىققا قوغلىۋېتىڭ، ئۇنىڭدىن باشقا...

گەپنىڭ ئاخىرى تۈگمەيلا، مېلاننىيە ئۆزىنى تۇتۇپ تۇرغان ۋادىنىڭ قولىنى ئاستا ئاجرىتىۋېتىپ، كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىنى كۆتۈرگەن پېتى پەلەمپەيدىن چۈشۈپ ئات تەرەپكە ماڭدى. ئاتقا مىنىپ ناھايىتى تېزلا تىزگىنىنى قولىغا ئالدى — دە، پۈتۈننىڭ كەينى بىلەن ئاتنىڭ قورسىقىغا بىرنەچچىنى دېۋىتىپ، ئات ئەمدىلا ئالدىغا ئېتىلاي دەپ تۇرۇشىغا، ئۈستۈمتۈت تىزگىنىنى تارتىپ ئاتنى توختىتىۋالدى.

— ۋاي مېنىڭ بالام، — ئۇ قاتتىق ئالاقىزەدە بولۇپ ئىختىيارسىز توۋلاپ كەتتى، — ئاھ، بالام، شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ. ئۇنى ماڭا ئاچىقىپ بېرىڭلار! ئۇ ئاتتىن چۈشمەكچى بولغانىدى، سىكارلېت زەردە بىلەن ۋارقىردى:

— سىز كېتىۋېرىڭ! كېتىۋېرىڭ! بالىغا مەن بار. مېڭىڭ دېگەندىكىن مېڭىڭ! كالىنى سزالىققا قوغلىۋېتىڭ! سىز مېنى ئاشلىقنىڭ ئوغلىنى ئۇلارغا تۇتقۇزۇپ قويدۇ، دەپ ئويلايمسىز؟

چاپسان مېڭىڭ!

مېلانىيە ئۈمىدسىز ھالدا كەينىگە قايرىلىپ ئاتنىڭ قورسىقىغا قاتتىق بىرنى تەپكەندى، ئات ئۇچقاندەك چېپىپ كەتتى.

«مېلانىيە خامىلتوننىڭ ئات مىنىپ باققانلىقىنى زادىلا كۆرۈپ باقماپتىكەنمەن» دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە. ئاندىن ئۆيىگە كىرىپ كەتتى. ۋاد ئۇنىڭ كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكىگە مەھكەم ئېسىلىۋېلىپ كەينىدىن قالماي مېڭىپ يۈرەتتى، توختىماي يىغلايتتى. سىكارلېت سۇمبىلەپ بىلەن كاررىننىڭ سېۋەتنى كۆتۈرۈپ يەيدىغان نەرسە بار ئىشكاپقا كېتىۋاتقانلىقىنى، پوركنىڭ گېرالدىنى يۆلەپ ئارقا ھويلىنىڭ كارىدورىغا چىقىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى. گېرالدى غودۇراپ، خۇددى كىچىك بالدەك ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇپ كېتىش ئۈچۈن ئۇياق - بۇياققا تولغىناتتى.

ئارقا ھويلىدا نېگىر ئانىنىڭ ئۈنلۈك توۋلاۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى.

— ھەي، پىرىسسېي، يەر ئاستى ئۆيىگە چۈشۈپ چوشقىلارنى ھەيدەپ چىق! سەن مېنىڭ سېمىزلىكىمنى، ئۇ يەرگە كىرەلمەيدىغانلىقىمنى بىلىپ تۇرۇپ شۇنداق قىلىۋاتىمىنغۇ. دىلىسى، ئۇ ئەسكى قىزىڭنى...

چوشقىلارنى ئۆيىنىڭ ئاستىدا بېقىشمۇ ياخشى چارە ئىكەن؟ — سىكارلېت ھۇجرىسىغا كىرىپ كېتىۋېتىپ ئويلاپ قالدى، — باشقىلار ئوغرىلاپ كېتەلمەيدىكەن. سازلىقتا بىر يەرنى كولاپ، چوشقىلارغا شۇ يەردىن بىر قوتان سېلىپ بەرسەك بولمامدۇ؟ ئۇ كىيىم ئىشكاپىنىڭ ئۈستىدىكى تارتىمنى ئېچىپ، كىيىملەرنىڭ ئىچىنى بىر ھازا ئاڭتۇرغاندىن كېيىن ھېلىقى ھەميانىنى تاپتى، ئاندىن يىڭنە - يىپ قۇتسىدىن بىرلىيانت كۆزلۈك ئۈزۈك بىلەن ھالقىنى ئېلىپ ھەميانغا سالدى. ھەميانىنى نەگە يوشۇرۇپ قويسا بولار؟ كارىۋاتنىڭ تەڭلىكىنىڭ

ئاستىغىچۇ؟ تۇرخۇنلۇقنىڭ ئەڭ ئۈستىگىچۇ؟ قۇدۇققا تاشلىۋەتسە قانداق بولار؟ قوينىغا سېلىۋالسىچۇ؟ ياق، ئۇنداق قىلسا بولمايدۇ. ھەميان پومپىيىپ تۇرۇپتۇ، ئۇنى ئىچىمگە سېلىۋالسام تېخىمۇ پومپىيىپ كېتىدۇ، شىماللىق ئۇ ئالۋاستىلار بىلىپ قالىدىغان بولسا، كىيىملىرىمنى سالدۇرۇپ ئاقتۇرۇشى مۇمكىن.

«ئەگەر ئۇلار شۇنداقلا قىلىدىغان بولسا ئۇنىڭدىن ئۆلگىنىم ياخشى!» غەزەپ بىلەن ئويلىدى سىكارلېت.

تۆۋەن تەرەپ ئوپۇر - توپۇر ئاياغ ئاۋازى ۋە قىيا - چىيا بىلەن توشقاندى. سىكارلېت قاتتىق چېچىلىپ تۇرۇۋاتسىمۇ، مېلانىيەنىڭ ئۆز يېنىدا بولۇشنى ئارزۇ قىلىپ قالدى، مېلانىيەنىڭ ئاۋازى ئاجايىپ تەمكىن ئىدى، بولۇپمۇ ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى ئۆلتۈرۈۋەتكەندە مېلانىيە ئاجايىپ باتۇرلۇق قىلدى. مېلانىيە... مېلانىيە بايا نېمە دېگەن بولغىدى؟ ھە راست، بوۋىقى!

سىكارلېت قولىدا ھەميان، دالاندىن يۈگۈرۈپ ئۆتۈپ كىچىك بېئۇ ئۇخلاۋاتقان ئۆيگە يۈگۈرۈپ كىردى - دە، پاكار بۆشۈك كارىۋاتتىن بالىنى قولىغا ئالدى. بالا ئويغانغاندى، كىچىككىنە مۇستىلىرىنى تۈگۈپ ياتاتتى.

پەستىن سۇيىلېننىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى:

— بول، كارىرىن! سېۋەتلەر ئوشۇپ كەتتى. چاپسان ماڭ،

سىڭلىم!

ئارقا ھويلىدا چىرقىراشقان، بىر - بىرىنى غەزەپ بىلەن ئەيىبلەشكەن ئاۋازلار توختىماي ئاڭلىنىپ تۇراتتى. سىكارلېت دېرىزىنىڭ تۈۋىگە بېرىپ، نېگىر ئانىنىڭ ئىككى قولىغا ئىككى چوشقا كۈچۈكىنى قىستۇرۇپ جېنىنىڭ بارىچە كېۋەزلىكتە يۈگۈرۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى. پوركىنىڭ قولىغا چوشقا كۈچۈكىدىن ئىككىسى بار ئىدى. ئالدىدا ماڭغان گېرالدىنى پات - پات ئىتتىرىپ قوياتتى. گېرالدى قولىدا

ھاسسىسى، كېۋەزلىكىنىڭ چۆنەكلىرىدە مۇدۇرۇپ - چوقۇرۇپ كېتىۋاتاتتى.

سىكارلېت دېرىزە تۈۋىدە تۇرۇپ توۋلىدى.

— دىلىسى، قېرى چوشقىنىمۇ ھەيدەپ مېڭىڭلار، پىرسىسى تۆۋەنگە چۈشۈپ ئۇنى ھەيدەپ چىقسۇن.

دىلىسى بېشىنى كۆتۈرۈپ خىجىل بولغاندەك ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. ئېتىكىدە بىر مۇنچە كۈمۈش قاچىلار تۇراتتى.

— ئۇ مېكىچىن پىرسىسىنى چىشلەۋاپتۇ. شۇڭا، قوتانىڭ ئىشىكىنى مەھكەم تاقىۋەتتىم، — دېدى ئۇ.

«ئۇمۇ بوپتۇ» ئويلىدى سىكارلېت. ئۇ دەررۇ ئۆيگە يۈگۈرۈپ كىرىپ شىماللىق ھېلىقى ئەسكەردىن ئېلىۋالغان ئالتۇن بىلەزۈك بىلەن بۇلاپكىنى، رەسىم رامكىسىنى، رومكىنى تېپىپ چىقتى، بۇ نەرسىلەرنى نەگە يوشۇرۇش كېرەك؟ بىر قولىدا بوۋاقنى، بىر قولىدا ھەميان بىلەن بۇ نەرسىلەرنى كۆتۈرۈۋالسا بەكمۇ بىئەپ. ئۇ ئاۋۋال بوۋاقنى كارىۋىتىمغا ياتقۇزۇپ قويدى.

بوۋاق ئۇنىڭ قولىدىن ئايرىلىپلا يىغلىغىلى تۇردى. دەل شۇ چاغدا سىكارلېتنىڭ كالىسىغا بىر خىيال كېلىپ قالدى. ھەمياننى بالىنىڭ زاكىسىنىڭ ئىچىگە تىقىپ قويسا بولمامدۇ؟ سىكارلېت دەررۇ بالىنى دۈم ياتقۇزۇپ ئۇنىڭ زاكىسىنى سۇغۇرۇۋالدى، ئاندىن ھەمياننى زاكىنىڭ دۈمبە تەرىپىگە توغرا كېلىدىغان يېرىگە قويۇپ باشقىدىن زاكىلىدى. بالا قاتتىق يىغلاپ كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن كارى بولماي پۇتلىرىنى مەھكەم ئوربۇۋەتتى.

«ئەمدى بولدى، — ئۇ يەڭگىل تىنىپ قويدى، — ئەمدى سازلىققا كەتسەك بولىدۇ.»

سىكارلېت بىر قولىدا بوۋاق، بىر قولىدا ئالتۇن - كۈمۈشلەرنى كۆتۈرۈپ ئۆيىدىن ئۇچقانداك يۈگۈرۈپ چىقتى. كارىدورغا چىقىپلا تۇيۇقسىز توختاپ قالدى، قورقۇپ پۇت - قولىدا جان قالمىدى. ئۆيلەر نېمىدېگەن جىمجىت، ئادەمنىڭ

قۇرۇق قۇسۇ كەلگۈدەك جىمجىت ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى كېتىپ
ئۇنىڭ ئۆزىلا قالدىمۇ؟ ھېچكىم ئۇنى ساقلاپ تۇرمىغاندىمۇ؟ بۇ
ئاي، بۇ كۈنلەردە يالغۇز ئايال نېمە ئىشلارغا ئۇچرىمايدۇ؟ ئۇنىڭ
ئۈستىگە شىماللىق ئالۋاستىلار ھازىرلا يېتىپ كېلىدۇ...

سىكارلېت ئاجىز بىر ئاۋازنى ئاڭلاپ چۆچۈپ كەتتى.
كەينىگە ئۆرۈلۈپ، ئۇنتۇلۇپ قالغان ئوغلنىڭ پەلەمپەينىڭ
سالاسۇنىغا يۆلىنىپ ئولتۇرغانلىقىنى، كۆزلىرىنىڭ چۆچەكتەك
بولۇپ كەتكەنلىكىنى كۆردى. ئۇ گەپ قىلماقچى بولاتتى، ئەمما
ئاۋازى تىترەپ گېپى سىرتقا چىقمايتتى.

— ئورنىڭدىن تۇر، ۋاد خاملىتون، — دېدى ئۇ شۇئان
ئۇنىڭغا بۇيرۇق چۈشۈرۈپ، — ئاپاڭ سېنى كۆتۈرۈپ ماڭالمايدۇ،
ئۆزۈڭ ماڭ!

ۋاد قورقۇپ كەتكەن ھايۋان بالىسىدەك ئۇنىڭ يېنىغا ئاستا
كەلدى — دە، ئېتىكىنى مەھكەم تۇتۇپ، بېشىنى كۆڭلەكنىڭ
ئارىسىغا تىقمۇۋالدى. سىكارلېت ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ پۈتتىكى
ئىزدەۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتاتتى. ئاخىر ئۇ پەسكە
چۈشۈشكە باشلىدى، لېكىن ۋاد سۆزلىنىۋېلىپ ئىتتىك
ماڭالمىدى.

— مېنى قويۇۋەت، ۋاد! — ۋارقىرىدى سىكارلېت، — مېنى
قويۇۋېتىپ ئۆزۈڭ ماڭ! — لېكىن، بالا ئۇنى قويۇۋەتمەكتە
يوق، تېخىمۇ مەھكەم تۇتۇۋالغانىدى.

سىكارلېت ناھايىتى تەستە پەسكە چۈشتى. چۈشۈپلا، خۇددى
بۇ يەردىكى ئۆزىگە تونۇشلۇق ھەممە نەرسە ئۆزىگە قاراپ: «خەير —
خوش! خەير — خوش!» دەپ پىچىرلاۋاتقاندا كۆڭلى بۇزۇلۇپ
كەتتى. ئىشخانىنىڭ ئىشىكى ئۇلۇغ ئوچۇق ئىدى. ئۇ، ئېلىپ
بۇرۇن تىرىشىپ خىزمەت قىلغان جاي ئىدى، ئۇ يەردىكى كونا
ئۈستەلنىڭ بىر بۇرجىكى كۆزگە تاشلىنىپ تۇراتتى. ئۇ تەرەپتە
تاماقخانا تۇرۇپتۇ، ئۈستەل ئەتراپىدىكى ئورۇندۇقلار قالايمىقان.
لىشىپ كېتىپتۇ، يەردە ئېلىپ ئۆزى توقۇغان پالاس سېلىقلىق

تۇرىدۇ. مومىسى روبىلاردىن ئىككى تۈرۈمى تامدا ئېسىقلىق، مەيدى - سى يېرىم ئوچۇق، چاچلىرىنى ئېگىز قىلىپ تۇرۇۋالغان. بۇرنىنىڭ ئىككى تەرىپى چوڭقۇر قورۇق، چىرايىدا تەكەببۇرانە كۈلكە ئويىناپ تۇرۇپتۇ، بۇ يەردىكى نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى كىچىك ۋاقتىدىن تارتىپ سىكارلېتنىڭ خاتىرىسىگە مەھكەم ئورناپ كەتكەنىدى. ئەمدى بۇ نەرسىلەر ئۇنىڭغا قاراپ: «خەير - خوش! خەير - خوش، سىكارلېت ئوخارا!» دەپ پىچىرلاۋاتقاندا كەتتى.

«شەمەللىق ئالۋاستىلار بۇلارنىڭ ھەممىسىنى كۆيدۈرۈۋېتىدۇ. ھەممىسىنى كۆيدۈرۈۋېتىدۇ!»

سىكارلېتنىڭ بۇ ئۆيىنى ئەڭ ئاخىرقى قېتىم كۆرۈشى، بۇنىڭدىن كېيىن سەلەمەتتە ياكى ئورمانلىقتا تۇرۇپ ئۇنىڭدىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان ئىس - تۈتەك ۋە ئۆگزىلىرىنىڭ ئورۇلۇپ چۈشۈۋاتقىنىدىن باشقا ھېچنېمىنى كۆرەلمەيدۇ.

«مەن سەندىن ئايرىلالمايمەن، - سىكارلېت قورقۇپ تىترىگەن پېتى ئىچىدە ئىدا قىلاتتى، - مەن سەندىن ئايرىلالمايمەن. داداممۇ ئۇلارغا، بۇ ئۆيىنى مەن بىلەن قوشۇپ كۆيدۈرۈۋېتىڭلار، دەپتىكەن، ئۇ ئالۋاستىلار مېنىمۇ قوشۇپ كۆيدۈرۈۋەتسۇن، چۈنكى مەنمۇ سەندىن ئايرىلالمايمەن. سەن مېنىڭ ئەڭ ئاخىرقى مۈلكۈم.»

شۇ قارارغا كەلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ قورقۇنچى سەل بېسىلغاندەك قىلدى. ئەمما، ئۇمىد بىلەن قورقۇنچ مەيدىسىدە چىگىلىپ تۇرۇۋالغاندەك بىر خىل بىئاراملىق بار ئىدى. شۇ ئارىلىقتا چوڭ يول تەرەپتىن ئاتلارنىڭ قالايمىقان تۇپاق ئاۋازلىرى، قىلىچلارنىڭ ئۆتۈكلەرگە تېگىپ تۇرغان ئاۋازلىرى ئاڭلاندى. ئۇزاق ئۆتمەي: «ئاتتىن چۈشۈڭلار!» دېگەن قوپال كوماندا ئاۋازى كەلدى. سىكارلېت ئېڭىشىپ پالسىنىڭ قۇلىقىغا جىددىي، ئەمما مۇلايىم پىچىرلىدى:

— مېنى قويۇۋەت، ۋاد، قوزام. پەلەمپەيدىن يۈگۈرۈپ چۈشۈپ

ئارقا ھويلىغا چىق، ئاندىن سازلىق تەرەپكە قاراپ يۈگۈر،
نېگىر ئاناڭ بىلەن مېلانىيە چوڭ ئاپاڭ شۇ يەردە. چاپسان بول،
سۆيۈملۈكۈم، قورقما!

ۋاد ئۇنىڭ ئاۋازىدىكى ئۆزگىرىشنى بايقاپ بېشىنى كۆتۈرۈپ
ئۇنىڭغا قارىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ كۆزلىرىنىڭ قۇدۇققا چۈشۈپ
كەتكەن توشقاننىڭ كۆزلىرىدەك بولۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ
قورقۇپ كەتتى.

«ئە، خۇدا! — سىكارلېت ئىچىدە خۇداغا تېۋىندى، — ئۇنى
ھەرگىز نېرۋىسىدىن ئاداشتۇرۇپ قويىمىغىن. ئۇ شىماللىق
ئالۋاستىلارنىڭ ئالدىدا ھەرگىز، ھەرگىز ئۇنداق بولۇپ
قالمىسۇن. ئۇلار بىزنىڭ قورقۇۋاتقىنىمىزنى ھەرگىز
بىلمىسۇن.» لېكىن، بالا ئۇنىڭ كۆڭلىكىنى پەقەتلا قويۇپ
بەرمىدى، ئەكسىچە تېخىمۇ چىڭ تۇتۇۋالدى.
— چوڭ يالىلاردەك بول، ۋاد، ئۇلار قورققۇچىلىكى يوق
ئادەملەر.

سىكارلېت پەلەمپەيدىن چۈشۈپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقتى.
شىرماننىڭ قوشۇنى ئاتلانتا ئارقىلىق جورجىيەنى
ئوتتۇرىدىن كېسىپ ئۆتۈپ، دېڭىز ياقىسىدىكى جايلارغا قاراپ
يۈرۈش قىلغانىدى. كۆيۈپ كۈلگە ئايلانغان ئاتلانتا شەھىرى
كەينىدە قالغانىدى. ئۇلار چىقىپ كېتىدىغان چاغدا بۇ شەھەرنى
كۆيدۈرۈۋەتكەنىدى. ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئۈچ يۈز ئىنگىلىز مىلى
كېلىدىغان زېمىن يېيىلىپ ياتاتتى. ئۇ جايلاردا ئاز ساندىكى
يەرلىك خەلق ئەسكەرلىرى بىلەن پىدائىيلارنىڭ قارشىلىقىدىن
باشقا ھېچقانداق قارشىلىق يوق ئىدى.

كەڭرى كەتكەن بۇ زېمىندا نۇرغۇنلىغان قورۇقلار بار بولۇپ،
ئۇ قورۇقلاردا ھازىر ئاياللار، بالىلار، قېرى بوۋاي - مومايلار ۋە
نېگىرلار قالغانىدى. شىماللىقلار سەكسەن ئىنگىلىز مىلى
كەڭلىكتىكى يەرلەرنى بۇلاپ - تالاپ، كۆيدۈرۈپ مېڭىپ،
مىسلىسىز ۋەھىمە پەيدا قىلىۋەتتى. مېڭىلغان تۇرالغۇ ئۆيلەر

كۆيۈپ كۈلگە ئايلىنىپ كەتتى، مېڭىلغان ئائىلىلەر دەپسەندە قىلىندى. ئەمما، كۆك كىيىملىك ئەسكەرلەرنىڭ ئالدىغا چىقىپ كېتىۋاتقان سىكارلېت ئۈچۈن، بۇ پۈتۈن ناھىيەنىڭ ئەمەس، يالغۇز ئۇنىڭ ئائىلىسىنىڭ بېشىغا كەلگەن بالا - قازا، ئۆزىگە قىلىنىۋاتقان زوراۋانلىق ئىدى.

سىكارلېت پەلەمپەينىڭ ئالدىدا تۇردى، قولىدا بوۋاق بار ئىدى. ۋاد ئۇنىڭغا چىڭ چاپلىشىپ تۇراتتى. شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى ئوپۇر - توپۇرلىرىغا، ئۆي جاھازىلىرىنى ئۇرۇپ، قىممەت باھالىق بىر نەرسىلەر بارمىكىن دەپ مىلىتقىلىرىنىڭ نەيزىلىرىنى ئورۇندۇق - كىرىپىلارغا سانجىۋاتقانلىقىغا قاراشتىن قورقۇپ، بېشىنى ئاپىسىنىڭ كۆڭلىكى بىلەن مەھكەم پۈركىۋالغانىدى. ئۇلار ئۈستىدىكى ھۇجرىلاردىكى مامۇق ياستۇق - كۆرپىلەرنى سۆكۈپ، پۈتۈن ئۆيىنى پەيگە تۈشتۈرۈۋەتتى. سىكارلېتنىڭ ئۈستىبېشى پەي بىلەن ئاپپاق بولۇپ كەتتى، ئەمما ئۇ مىدىرلىمايتتى. ئۇلارنىڭ بۇزغۇنچىلىقلىرىغا قاراپ تۇراتتى، ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتەپ تۇرغان غەزەپ - نەپىتى پۈتكۈل قورقۇنچىلىرىنى بېسىپ چۈشكەنىدى.

بۇ ئىشلارغا ئىچ مايماق بىر سېرژانت قوماندانلىق قىلىۋاتاتتى. ئاق چاچ، ئاغزىدا تاماكا چىشلىۋالغان ئۇ ئادەم بىرىنچى بولۇپ سىكارلېتنىڭ ئالدىغا كەلدى - دە، يەرگە ۋە سىكارلېتنىڭ كۆڭلىكىگە ھېچنېمە كۆرمىگەندەك تۈكۈرۈپ قويۇپ، ئاندىن:

— قولىڭىزدىكى نەرسىنى ماڭا بېرىڭ، خانىم، — دېدى.
سىكارلېت يوشۇرۇپ قويۇشنى ئۈنتۈپ، ھازىرغىچە قولىدا تۇتۇپ تۇرغان ئالتۇن بىلەزۈك بىلەن بۇلاپكىنى سۈرەتتىكى مومىسى رويىلارد خانىمنىڭ سوغۇق كۈلكىسىگە ئوخشايدىغان كۈلكە بىلەن يەرگە تاشلاپ بەردى ۋە ئۇ ئادەمنىڭ ئۇ نەرسىلەرگە ئاچ بۆرىدەك ئېتىلغىنىنى تاماشا قىلىپ تۇرغان بىر كۆرۈنۈشتە

قاراپ تۇردى.

— سىزنى يەنە ئاۋارە قىلىدىغان بولدۇم، قولىڭىزدىكى ئۈزۈك بىلەن قۇلىقىڭىزدىكى ھالقىڭىزنىمۇ چىقىرىپ بەرسىڭىز.

سىكارلېت بوۋاقتى قولىقىدا قىسىپ تۇرۇپ قۇلىقىدىكى ئانارگول شەكلىدە ياسالغان ھالقىسىنى — بۇ، دادىسىنىڭ ئاپىسىغا قىلغان توي سوۋغىتى ئىدى — چارلېس تويىدا قىلغان كۆك ياقۇتلۇق ئۈزۈكنى چىقاردى. بالا قاتتىق بېسىلىپ كەتكەچكە قىر قىراپ يىغلاپ كەتتى.

— يەرگە تاشلىماي قولۇمغا بېرىڭ، — دېدى ئۇ سېرژانت ئىككى قولىنى تەڭلەپ تۇرۇپ، — ئاۋۇ ئىپلاسار خېلى نەرسىگە ئېرىشتى، يەنە نېمىڭىز بار؟ — ئۇنىڭ كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ كۆكسىگە مۇستەھكەم قالدۇلدى.

سىكارلېت ھوشىدىن كېتەي دەپ قېلىۋاتاتتى. چۈنكى، قوپال بىر قول ئۇنىڭ كۆڭلىكىنىڭ ياقىسىدىن كىرىپ لىپتىكىنى مېچىپ بېقىۋاتاتتى.

— ھەممە نەرسە شۇ يەردە، سىلەرنىڭ ئادىتىڭلار بويىچە كىيىملىرىمنىڭ ھەممىسىنى سېلىپ بېرىمۇ؟

— بولدى. سىزگە ئىشەندىم، — دېدى سېرژانت ياخشى كۆڭلى بىلەن، ئاندىن يەرگە بىرنى تۈكۈرۈپ قويۇپ نېرى كەتتى.

سىكارلېت بوۋاقتى تىنچىتىش ئۈچۈن يۆڭكىنى باشقىدىن ئورنىدى، ئاندىن ھەميان بار يەرنى تۇتۇپ باقتى. خۇداغا شۈكۈر، ھېلىمۇ مېلانىيەنىڭ بوۋىقى، بوۋىقىنىڭ زاكىسى بولۇپ قاپتىكەن.

ئۈستىدىكى ئۆيلەرنى قوپال ئۆتۈكلەرنىڭ گۈسۈرلەشلىرى، جاھازلارنىڭ سۆرىگەندە خۇددى قارشىلىق كۆرسىتىۋاتقانداك چىقىۋاتقان ئاۋازلىرى، قاچا — قۇچلارنىڭ، ئەينەكلەرنىڭ سۇنۇۋاتقان جاراڭ — جۇرۇڭلىرى، ئەسكەرلەرنىڭ ھېچنەرسە

تاپالماي سەت تىللاشلىرى بىر ئالغانىدى. ھويلىدىمۇ: «بېشىنى چېپىپ تاشلا! قاچۇرۇپ قويما!» دەپ ۋارقىراشلار، ئارقىدىن توخۇ - ئۆردەكلەرنىڭ قىيا - چىياللىرى ئاڭلىنىۋاتاتتى. ئۇشتۇمتۇت، پالڭ قىلىپ ئېتىلغان ئوق ئاۋازى ئاڭلىنىپ، ئۇنىڭ بىلەن تەڭلا دەھشەتلىك چىرقىرىغان بىر ئاۋاز كەلدى. سىكارلېتنىڭ پۈتۈن بەدىنى جۇغۇلداپ كەتتى. ئۇلار مېكىجىنى ئېيتىۋەتكەندى. ھۇ ئۆلگۈر پىرسىسى، چوشقا بىلەن كارى بولماي ئۆزىنىڭ قېچىپ كەتكىنىنى قارا ئۇنىڭ! ھېلىمۇ ياخشى كۈچۈكلىرى ئامان قالدى، خۇدايىم، ئۆيىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى سازلىققا سالامەت يېتىپ بېرىۋالغاي!

سىكارلېت دالان ئۆيىدە ئۇ ئەسكەرلەرنىڭ ۋارقىراپ - جارقىراشلىرىنى، ئوپۇر - توپۇرچىلىكلەرنى كۆرۈپ تۇرۇۋاتاتتى. ۋاد قاتتىق قورقۇپ، ئاپسىنىڭ كۆڭلىكىنى چىڭ تۇتۇۋالغانىدى. ئۇنىڭ تىترەپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى سىكارلېت سېزىپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما ئۇنىڭغا مەدەت بېرىدىغانغا ئۆزىدىمۇ قۇدرەت يوق ئىدى، شىماللىق ئالۋاستىلارغىمۇ يالۋۇرۇش، قارشىلىق بىلدۈرۈش، غەزەپلىنىشكە ئوخشاش سۆز بىلەن ئىپادىلەيدىغان ھەرىكەتلەرنى قىلالمايۋاتاتتى. ئۇنىڭ خۇداغا رەھمەت ئېيتىدىغان بىرلا يېرى، ئىككى پۈتتە ھېلىمۇ جان بار، گەۋدىسىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇۋاتاتتى، بېشىمۇ خېلى غادىيىپ تۇراتتى، ئۈچ - تۆت ئەسكەر ئۈستىدىن خىلمۇخىل نەرسىلەرنى كۆتۈرۈپ چۈشۈۋاتقاندا، بىرسىنىڭ قولىدىكى چارلېسنىڭ قىلىچىنى كۆرۈپ ئۆزىنى باسالماي تۇۋلاپ كەتتى.

ئۇ چارلېسنىڭ قىلىچى بوۋىسىدىن تارتىپ مىراس بولۇپ كېلىپ، ھازىر ۋادنىڭ بولۇپ قالغان، سىكارلېت ئۇنىڭ تۇغۇلغان كۈنىدە قىلىچىنى ۋادقا بەرگەنىدى. شۇ چاغدا مېلانىيە تەسىرلىنىپ كېتىپ يىغلىغان ھەم پەخىرلەنگەن ۋادنى سۆيۈپ تۇرۇپ، چوڭ بولغاندا بوۋىسى بىلەن دادىسىغا ئوخشاش باتۇر بولۇشنى تىلىگەن، ۋادىمۇ ئۇ قىلىچىتىن پەخىرلەنگەندەك

بولغانىدى. پات - پات تامنىڭ تۈۋىگە بېرىپ، ئېسىقلىق تۇرغان قىلىچنى سىلاپ قوياتتى. سىكارلېت ئۆزىنىڭ نەرسىسىنى دۈشمەنلىرى ياكى ناتونۇش ئادەم ئېلىپ كەتسە چىدىشى مۇمكىن ئىدى، ئەمما ئوغلنىڭ بۇ قىممەتلىك خاتىرە بۇيۇمغا چىدىماي قالدى. ۋاد ئۇنىڭ ۋارقىرىغىنىنى ئاڭلاپ، كۆڭلەكنىڭ ئىچىدىن ئاستا بېشىنى چىقىرىپ قارىدى ۋە قورقماي، يىغلاپ تۇرۇپ بىر قولىنى قىلىچ تەرەپكە ئۇزارتتى:

— ئۇ مېنىڭ!

— ئۇ قىلىچنى ئېلىپ كەتسىڭىز بولمايدۇ، — دېدى سىكارلېتتۇم ئىتتىكىلا قولىنى سوزۇپ.

● بولمايدۇ؟ ھەم! — قىلىچنى ئېلىۋالغان دوغىلاق ئەسكەر نومۇس قىلماي كۈلۈپ قويدى، — مەن ئەكەتسەم بولمامدۇ؟ بۇ دېگەن ئىسيانچىلارنىڭ قىلىچى.

— ئۇنداق ئەمەس... ئۇنداق ئەمەس! بۇ مېكسىكا ئۇرۇشى ۋاقتىدىكى قىلىچ، ئەكەتسىڭىز بولمايدۇ. مېنىڭ بالامنىڭ قىلىچى. بوۋىسىدىن قالغان. باشلىق! — سىكارلېت بايقى سېرژانتقا قاراپ ئۈنلۈك تۈۋلىدى، — ئۇنىڭغا ئېيتسىڭىز، قىلىچنى قايتۇرۇپ بەرسە.

سېرژانت، باشلىق دېگەن گەپنى ئاڭلاپ ھىجايغان پېتى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى.

— بوب، قىلىچنى ماڭا بەرگىن، كۆرۈپ باقاي، — دېدى ئۇ. ئۇ ئەسكەر قىلىچنى خالار - خالىماي ئۇنىڭغا بەردى. — بۇ قىلىچنىڭ دەستىسى پۈتۈنلەي ئالتۇندىن قىلىنغانىكەن، — دېدى ئۇ.

سېرژانت قىلىچنى قولىغا ئېلىپ ئۇياق - بۇياققا ئۆرۈپ قاراپ باقتى، ئاندىن ئاپتاپقا تۇتۇپ، دەستىسىدىكى: «كاپىتان ۋىللىيام خامىلتوننىڭ جەڭدىكى باتۇرلۇقى ئۈچۈن ئىنئام قىلىندى. 1847 - يىل، بۇئېناۋىستا» دېگەن خەتلەرنى ئوقۇدى. — خانىم، مەنمۇ شۇ چاغلاردا بۇئېناۋىستادا ئىدىم.

— راستمۇ؟ — دەپ قويدى سىكارلېت سوغۇقلا.
— راست بولمايچۇ؟ ئۇ يەردىكى جەڭ بەكمۇ شىددەتلىك
بولغان. كېيىن مەن ئۇنداق جەڭلەرنى زادىلا كۆرۈپ باقمىدىم. بۇ
گەپچە، بۇ قىلىچ بۇ بالىنىڭ بوۋىسىنىڭ ئوخشىمامدۇ؟
— شۇنداق.

— ياخشى، قىلىچ ئۇنىڭ ئۆزىدە قېلىپ قالسۇن، — دېدى
سېرژانت. ئۇ قول ياغلىقىغا ئورنىتىلغان ئالتۇن بۇيۇملار بىلەن
قانائەت تېپىپ قالغاندەك قىلاتتى.

— بىراق، ئۇنىڭ دەستىسى ئالتۇن ئىكەن، — دېدى پاكار
ئەسكەر تازا رازى بولماي.

— بۇنى ئۇنىڭغا قالدۇرۇپ كېتەيلى. كېيىن بىزنى
ئۇنتۇمايدىغان بولىدۇ، — دېدى سېرژانت ھىجىيىپ قويۇپ.

سىكارلېت قىلىچنى قولغا ئېلىپ بىر ئېغىز رەھمەتمۇ
ئېيتىپ قويمىدى، ئۆزىنىڭ نەرسىسىنى قايتۇرۇپ بەرگىنى
ئۈچۈن ئېمىشقا ئۇ قاراقچىلارغا رەھمەت ئېيتىدۇ؟ ئۇ قىلىچنى
مەھكەم تۇتۇۋالدى. پاكار ئەسكەر تېخىچە سېرژانت بىلەن
تاكالىشىۋاتاتتى.

— خۇدا تۇرۇپتۇ. مەن بۇ توپىلاڭچىلارغا شۇنداق بىر نەرسە
قالدۇرۇپ كېتەيلى، مېنى مەڭگۈ ئېسىدىن چىقارمايدىغان
بولسۇن، — دېدى ئۇ ئەسكەر ئاخىر ئامال قىلالماي غەزەپ بىلەن
ۋارقىراپ. سېرژانتنىڭ ئاچچىقى كېلىپ ئۇنى بۇ يەردىن
قوغلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاغزىدىن ئەپسانە گەپلەرنى ياغدۇرغان
پېتى ئارقا ھويلا تەرەپكە ئۆتۈپ كەتتى، سىكارلېت شۇندىلا
يېنىك تىندى. ھېچقايسىسى ئۇنى كۆيدۈرىدىغاننىڭ گېپىنى
قىلمىدى، ئۇنى ئۆيدىن چىق دەپمۇ قوغلىمىدى. بەلكى...
بەلكى... ئەسكەرلەر ئاستا — ئاستا يۇقىرىدىن ھەم سىرتتىن
پەستىكى كارىدورغا يىغىلىشقا باشلىدى.

— نېمە تاپتىڭلار؟ — سېرژانت ئۇلاردىن سورىدى.

— بىر چوشقا، ئازراق توخۇ — ئۆردەك.

— ئازراق قوناق ئۇنى، ياڭيۇ، پۇرچاقمۇ بار. بىزگە ئۇچرىغان
ھېلىقى ئاتلىق ئالۋاستى خوتۇن چوقۇم بۇلارغا خەۋەر
قىلىۋەتكەن گەپ.

— پائۇل رېۋېر، قانداق قىلىمىز؟

— بۇ يەردىن بىر نېمە چىقىمىغۇدەك، سېرژانت. پارچە -
پۇرات نەرسىلەرگە ئىگە بولىدىمىز، بولدى. بۇ يەردىن چاپسانراق
كېتەيلى، بولمىسا ئەتراپتىكىلەر بىزنىڭ كەلگەنلىكىمىزنى
بىلىپ كېتىدۇ.

— گۆش ئىسلايدىغان گەمبىلەرنىڭ ئىچىنى كولاپ
باقتىڭلارمۇ؟ ئۇلار نەرسىلىرىنى شۇنداق يەرلەرگە تىقىپ
قويىدۇ.

— بۇ يەردە ئۇنداق گەمبە يوق ئىكەن.

— نېگىرلار تۇرىدىغان ئۆيلەرنى كولاپ باقتىڭلارمۇ؟

— ئۇ يەردە پاختىدىن باشقا ھېچنېمە يوق ئىكەن. پاختىنى
كۆيدۈرۈۋەتتۇق.

سىكارلېت بىردىنلا پاختا تەرگەن چاغلاردىكى تومۇز
ئىسسىقنى ئېسىگە ئېلىپ، پۇت - قوللىرى سىرقىراپ ئاغرىپ
كەتكەن، مۇرىلىرىنى تاغار يالاپ قىزارتىۋەتكەن قورقۇنچلۇق
كۆرۈنۈشلەرنى يەنە كۆرۈۋاتقان دەك بولدى. ئۇلارنىڭ پۈتۈن
ئەمگىكى بىكارغا كەتكەنىدى.

— راستىنى ئېيتسام، سىلەرنىڭ ئۆيدە تۈزۈك بىر نەرسە يوق
ئىكەن، خانىم، شۇنداقمۇ؟

— سىلەرنىڭ ئادەملىرىڭلار بۇرۇنمۇ بىر كەلگەن، — دېدى
سىكارلېت سوغۇقلا جاۋاب بېرىپ.

— ھە. توغرا، بىز 9 - ئايلاردا بۇ يەرلەرگە بىر قېتىم
كەلگەن، — دېدى بىر ئەسكەر قولىدا بىر نەرسىنى ئويناپ
تۇرۇپ. — ئۇنتۇپ قاپتۇق.

سىكارلېت ئۇ ئەسكەرنىڭ قولىدىكى نەرسىنىڭ ئاپسىنىڭ
ئالتۇن ئويمىقى ئىكەنلىكىنى كۆردى، ئۇ پارقىراپ تۇرىدىغان بۇ

ئويماننى دائىم ئاپسىنىڭ قولىدا كۆرۈپ يۈرگەچكە، بىردىنلا ئۇنىڭ ئويمان سېلىۋالدىغان نازۇك بارماقلىرى كۆز ئالدىغا كەلدى. ئەمدى ھازىر بۇ ئويمان ناتونۇش بىر ئادەمنىڭ پاسكىنا ئالدىقىدا تۇرۇپتۇ. ئۇزاق ئۆتمەي ئۇ شىماللىق بىرەر خوتۇننىڭ قولىغا چىقىدۇ، ئۇ خوتۇن تېخى بۇلاپ كەلگەن بۇ ئويمان بىلەن ماختىنىپمۇ يۈرىدۇ. ئاھ، ئېلىپنىڭ ئالتۇن ئويمانى.

سىكارلېت كۆزلىرىدىكى ياشنى دۈشمەنگە كۆرسەتمەسلىك ئۈچۈن بېشىنى تۆۋەن قىلىۋالدى، ياش بوۋاقنىڭ بېشىغا تامچىلاپ چۈشۈشكە باشلىدى. ئۇ ئۇ ئادەملەرنىڭ دەرۋازا تەرەپكە ماڭغانلىقىنى غۇۋا كۆردى، سېررانتىڭ قوپال ئاۋازدا ئەسكەرلىرىگە كوماندا بېرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ئۇلار كەتتى، تارا ئامان قالدى. لېكىن، ئاپسىنى ئەسلەپ كۆڭلى بۇزۇلۇپ تۇرۇۋاتقاچقا سىكارلېت خۇشال بولمىدى. قىلىچلارنىڭ شاراق - شۇرۇقلىرى، ئات تۇياقلىرىنىڭ تاراسلاشلىرى يىراقلاپ كېتىۋاتقان بولسىمۇ، بۇ ئەھۋال ئۇنىڭغا خاتىرجەملىك ئېلىپ كېلەلمىدى، ئەكسىچە پۇتلىرىدا جان قالماي بوششىپ كېتىۋاتتى. بىر چاغدا بۇرنىغا كۆيۈك پۇرىغاندەك بولۇپ پاختا ئېسىگە كەلدى، بېرىپ كۆرۈپ باقماقچى بولۇۋىدى، پۇتىدا ماغدۇر يوق ماڭالمىي قالدى. تاماغاننىڭ دېرىزىسىدىن قاراپ باقتى. نېگىرلارنىڭ ئۆيىدە ئىس تۈتەپ تۇراتتى. پاختا شۇ ئۆيلەردە ئىدى. باجغا تۆلەيدىغان، بىر ئائىلىلىك ئادەمنىڭ قىشلىق ئوزۇقى، كىيىم - كېچەكلىرىگە ئىشلىتىدىغان پۈتۈن خىراجەت كۆيۈپ كۈلگە ئايلىنغانىدى. ئۇنىڭغا قاراپ تۇرماقتىن باشقا ئامال يوق. سىكارلېت بۇرۇن پاختىغا ئوت كەتكەن ئىشلارنى كۆرگەن، ھەرقانچە كۆپ ئادەم بولسىمۇ ئۇ ئوتنى ئۆچۈرۈشنىڭ مۇمكىن ئەمەسلىكىنى بىلىدۇ. ھېلىمۇ ياخشى ئۇ ئۆيلەر بۇ ئۆيلەردىن يىراقتا ئىكەن، بولمىسا تېخىمۇ يامان ئىشلار بولاتتى. يەنە كېلىپ، بۈگۈن شامالمۇ يوق، شامال بولغان بولسا ئوت ئۇچقۇنىنى ئۇ ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىسىگە ئۇچۇرۇپ

كەلمەمتى!

ئۇشتۇمتۇت، ئۇ خۇددى توختاپ قالغان سائەت ئىستىرپلىكە -
سىغا ئوخشاش ئاشخانا تەرەپكە قادىلىپ قېتىپلا قالدى: ئاشخا -
نىنىڭ ئىچىدىن پۇرقىراپ ئىس چىقىۋاتاتتى.
سىكارلېت قولىدىكى بوۋاقنى نەگىدۇر بىر يەرگە قويۇپ،
ۋادىنىمۇ نېرىغا ئىتىرىۋېتىپ ئاشخانغا قاراپ يۈگۈردى. ئىچىگە
كىرىپ، قاتتىق قېقىلىپ كېتىپ ناھايىتى تېزلا يەنە يېنىپ
چىقتى، كۆزلىرىدىن ياش چىقىپ كەتتى. كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى
بىلەن بۇرنىنى توسۇپ تۇرۇپ، ئىككىنچى قېتىم يەنە ئۆزىنى
ئاشخانغا ئاتتى.

• ئاشخاننىڭ ئىچى قاپقارا ئىس ئىدى، ھېچنېمىنى كۆرگىلى
بولمايتتى، پىزىلداپ كۆيۈۋاتقان، پارسىلداپ يېنىۋاتقان ئوتنىڭ
ئاۋازىدىن باشقا سادا ئاڭلانمايتتى. سىكارلېت قوللىرى بىلەن
كۆزلىرىنى ئۇۋۇلاپ يۈرۈپ، قىپقىزىل ئوت يالقۇنلىرىنىڭ ھەدەپ
تامغا ئۆزىنى ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئەسلىدە پىرسى ئوچاقتا
كۆيۈۋاتقان ئوتونلارنى پولىغا چېچىۋەتكەنىكەن. پولىنىڭ قۇرۇق
تاختىلىرى تېزلا ئوت ئېلىپ ھەممە يەر تەڭ كۆيۈشكە باشلاپتۇ.
سىكارلېت يۈگۈرۈپ تاماقخانغا كىرىپ پولىدىكى ئەسكى
گىلەمنى سۆرەپ چىقتى، گىلەمنىڭ ئۈستىدىكى ئورۇندۇقلار
ئۆرۈلۈپ تاراق - تۇرۇق ئاۋاز ئۆيىنى بىر ئالدى.

«مەن بۇ ئوتنى ھەرگىز ئۆچۈرەلمەيمەن... ئۆچۈرەلمەيمەن!
ئاھ، خۇدا، ماڭا ياردەم بېرىدىغانغا بىر ئادەم ئەۋەتسەنچۇ! تارا
قورۇقى تۈگىدى... تۈگىدى! ئاھ، خۇدا! بۇ ئىشنى چوقۇم ئاشۇ
پاكار ئەسكەر قىلدى. ئۇ مېنىڭ ئېسىمدە قالغۇدەك بىر ئىش
قىلىدىغانلىقىنى ماڭا دېگەن ئەمەسمۇ! قىلىچىنى ئېلىپ
كەتسىمۇ بوپتىكەن!»

سىكارلېت ۋادىنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، ئۇنىڭ
ھېلىقى قىلىچىنى قۇچاقلانغان پېتى بىر بۆلۈڭدا جىمجىت
يانقانلىقىنى كۆردى. كۆزلىرى يۈمۈلغان، چىرايى سولغۇن، ئەمما

ئادەتتىن تاشقىرى جىمجىت ئىدى.

«ۋاي، خۇدايمەي! ئۇ ئۆلۈپ قالغان ئوخشىمامدۇ! ئۇلار ئۇنى قورقۇتۇپ جېنىنى ئالدى!» سىكارلېت قاتتىق ئازابلانغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ يېنىدا توختىماي چېلەككە قاراپ يۈگۈردى. چېلەك ئادەتتە ئاشخاننىڭ ئىشىكى ئالدىدا تۇراتتى.

ئۇ گىلەمنىڭ بىر ئۈچىنى چېلەكتىكى سۇغا تىقىپ، ئىچىگە چوڭقۇر بىر تىندى - دە، ئاندىن بار كۈچى بىلەن ئاشخاننىڭ ئىچىگە يۈگۈرۈپ كىرىپ كەتتى، كىرىپ بولۇپ ئىشىكنى يېپىۋەتتى. ئۇ خېلى ئۇزاققىچە يۆتىلىپ، چۈشكۈرۈپ يۈرۈپ گىلەم بىلەن ئوتنى ئۇرۇپ ئۆچۈرۈشكە باشلىدى. ئىككى قېتىم ئېتىكىگە ئوت تۇتتىشىپمۇ كەتتى، ئۇ ئوتنى بىر ئامال قىلىپ ئۆچۈرۈۋالغانمۇ بولدى، بىر چاغدا چاچنىڭ كۆيىگەن پۇرىقى بۇرنىغا پۇرىغاندەك بولدى. چۈنكى چاچلىرى چۇۋۇلۇپ دولسىدا يېپىلىپ تۇراتتى. ئوت ئۇنىڭدىن تېز ئىدى، يىلانغا ئوخشاش تولغىنىپ ئەتراپقا، سىرتقا يېيىلىۋاتاتتى. سىكارلېت چارچاپ ماغدۇرسىزلاندى. پۈتۈن بەدىنى بوشىشىپ، ئوتنى ئۆچۈرەلمەيدىغانلىقىغا كۆزى يەتتى.

دەل شۇ چاغدا ئىشىك بىردىنلا ئېچىلىپ، ئوت تېخىمۇ كۈچىيىپ كەتتى. ئارقىدىنلا ئىشىك گۈپ قىلىپ يېپىلدى. سىكارلېت ئىس - تۈتەكلەر ئىچىدە مېلانىيەنىڭ ئوتنى پۇتلىرى بىلەن دەسسەۋاتقانلىقىنى، قولىدىكى ئېغىر بىر نەرسە بىلەن ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. مېلانىيە يۆتىلەتتى، دەلدۈگىنەتتى. سىكارلېت يەنە ئۇنىڭ سارغىيىپ كەتكەن، ئەمما قەتئىي چىرايىنى، ئىستا ئاچالماي قېلىۋاتقان كۆزلىرىنى، قولىدىكى پالاسنى ھەر قېتىم كۆتۈرۈپ ئوتقا ئۇرغان چاغدا لىڭشىپ تۇرۇۋاتقان بەدىنىنى كۆردى. يەنە قانچىلىك ۋاقىت ئۆتتىكىن، ئۇ ئىككىسى نۇرغۇن جاپا، نۇرغۇن كۈچ بىلەن ئوتنى ئاستا - ئاستا ئۆچۈرۈۋالدى. بىر چاغدا مېلانىيە سىكارلېتقا قاراپ قاتتىق بىر چىرقىرىدى - دە، قولى بىلەن ئۇنىڭ

دۈمبىسىگە ئۇرۇپ كەتتى، سىكارلېت ئىس - تۈتەكلەرنىڭ
ئىچىدە ھوشىدىن كېتىپ يىقىلىپ چۈشكەندى.

ئۇ ھوشغا كەلگەندە، ئۆزىنى مېلانىيەنىڭ پۈتتە بېشىنى
قويۇپ ياتقان ھالەتتە كۆردى. ئۇ ئارقا ھويلىدىكى پېشايۋاندا
ياتتى، ئىللىق قۇياش نۇرى بېشىغا چۈشۈپ تۇراتتى. ئىككى
قولى، يۈزى ۋە مۈرىلىرى كۆيگەندى. نېگىرلارنىڭ ئويى
تەرەپتىن تېخىچە ئىس كۆتۈرۈلۈپ تۇراتتى. سىكارلېت
ئاشخانىدىن يەنە ئازراق ئىس چىقىپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ،
ئىتتىك ئورنىدىن تۇرماقچى بولدى.

لېكىن، مېلانىيە ئۇنى كۈچەپ بېسىۋېلىپ ئورنىدىن
تۇرغۇزىدى، خاتىرجەم ئاھاڭدا:

— يېتىپ بىردەم ئارام ئېلىڭ، سۆيۈملۈكۈم، ئوت ئۆچۈپ
بولدى، — دېدى.

سىكارلېت شۇندىلا خاتىرجەم بولۇپ كۆزلىرىنى يۇمغان پېتى
جىمجىت ياتتى. بىر چاغدا مېلانىيەنىڭ بوۋىقى بىلەن ۋادىنىڭ
يىغلاۋاتقانلىقىنى ئاڭلىغاندەك بولدى. ئاھ، خۇداغا شۈكۈر، ئۇ
ھايات ئىكەن! سىكارلېت كۆزىنى ئېچىپلا مېلانىيەنىڭ چىرايىغا
تىكىلدى. ئۇنىڭ بۇدۇر چاچلىرى كۆيۈپ، يۈز - كۆزى ئىس -
تۈتەكلەر بىلەن قارىداپ مەينەتلىشىپ كېتىپتۇ، ئەمما
كۆزلىرىدە شادلىق ئويىناپ تۇرۇپتۇ، چىرايىدا غەلبە كۈلكىسى.

— نېگىرلارغا ئوخشاپ قاپسىز، — دېدى سىكارلېت زەئىپ
ئاۋازدا ئۇنىڭغا. ئاندىن بېشىنى ياستۇقنىڭ ئىچىگە تىقىۋالدى.

— سىز نېگىرلارنىڭ قىزىقچى ئارتىسلىرىنىڭ ئۆزى
بويىسىز، — دېدى مېلانىيەمۇ ئۇنىڭ گېپىگە يارىشا چاقچاق
قىلىپ.

— مېنى نېمانچىلا ئۇرۇپ كېتىسىز؟

— دۈمبىڭىزگە ئوت تۇتىشىپ كېتىپتىكەن، سۆيۈملۈكۈم،
سىزنى ھوشىدىن كېتىدۇ، دەپ ئويلىماپتىكەنمەن... مەن كالا
بىلەن ئاتنى سازلىققا ھەيدىۋېتىپ، بالىلار بىلەن سىزدىن

ئەنسىرەپ شۇئان يېنىپ كەلدىم. شىماللىق ئالۋاستىلار سىزگە
چىقىلمىغاندۇ؟

— بۇ گېپىڭىز ئاياغ ئاستى قىلىنىشقا قارىتىلغان بولسا،
ئۇنداق ئىش بولغىنى يوق، — دېدى سىكارلېت ئورنىدىن تۇرۇپ
ئولتۇرۇۋېتىپ. مېلانىيەنىڭ تىزغا بېشىنى قويۇپ يېتىش راھەت
بولسىمۇ، لېكىن داق يەردە ياتقاچقا سەل بىئارام بولغانىدى، —
ئەمما، ئۇلار ھەممە نەرسىمىزنى بۇلاپ كەتتى، ئۆيدە ھېچنېمە
قالمىدى. ھوي، نېمىگە شۇنچە خۇشال بولۇۋاتىسىز؟

— بىز بىر - بىرىمىزنى يوقىتىپ قويىمىدۇق،
بالىلىرىمىزمۇ سالامەت، ئۆيىمىزمۇ مەزمۇت تۇرۇپتۇ، — دېدى
مېلانىيە خۇشال ئاھاڭدا، — ھازىر ھەممە ئادەم ئۈچۈن شۇ
نەرسىلەر زورۇر بولۇپ قالدى ... ۋىيەي، بالا سىيۇۋېتىپتۇ!
شىماللىق ئالۋاستىلار بالىنىڭ ئالماشتۇرىدىغان زاكىسىنىمۇ
بۇلاپ كەتكەندۇ ھەرقاچان. سىكارلېت، زاكىنىڭ ئىچىگە نېمە
تىقىپ قويغانىدىڭىز؟

مېلانىيە ئىتتىك قولىنى بالىنىڭ دۈمبىسىگە تىقىپ
ھەميانى تارتىپ چىقتى ۋە ھەميانغا پەقەتلا كۆرۈپ باقمىغاندەك
بىردەم قاراپ تۇرۇپ كېتىپ ئاندىن قاقاھلاپ كۈلۈپ كەتتى.
كۈلكىسى شۇنچىلىك ئەركىن، شۇنچىلىك ئازادە ئىدى،
قىلچىلىكىمۇ غەيرىيلىك يوق ئىدى.

— ئۇنى بۇ يەرگە تىقىپ قويۇش سىزدىن باشقا ئادەمنىڭ
خىيالىغا كەلمەيدۇ! — مېلانىيە ئۇنى بوينىدىن قۇچاقلاپ سۆيۈپ
كەتتى، — سىز ھەقىقەتەن مېنىڭ ئەڭ شوخ سىڭلىم!

سىكارلېت قاتتىق چارچاپ كەتكەچكە، مېلانىيە قانداق قىلسا
بويسۇنۇپ ئولتۇراتتى. مېلانىيەنىڭ ماختاشلىرى ئۇنىڭغا راھەت
ۋە ئىلھام بولۇپ تۇيۇلۇۋاتاتتى. بايقى ئىس - تۈتەكلەرنىڭ
ئىچىدە، سىكارلېتنىڭ بۇ قېيىنچىسىغا قارىتا ئالاھىدە
ھۆرمىتى قوزغالغان، ئۇنى تېخىمۇ ئۆزىگە يېقىن ھېس
قىلغانىدى.

«ئۇ نېمە دەپسە مەيلى، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە، —
چۈنكى، ئۇنىڭغا قانداق چاغدا ھاجىتىڭ چۈشسە ئۇ شۇ ئان
يېنىڭدا ھازىر بولىدۇ.»

يىگىرمە سەككىزىنچى باب

قىروۋ چۈشكەندىن باشلاپلا قاتتىق سوغۇق بولۇپ كەتتى.
سوغۇق شامال دېرىزىلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدىن ئۆي ئىچىگە
غۇرقىراپ كىرىپ تۇراتتى. بوشاپ كەتكەن ئەينەكلەر شامالدا
لىڭشىپ قالغانىدى، يالڭاچلىنىپ كەتكەن دەرەخلەردىكى
ئاخىرقى يوپۇرماقلارمۇ چۈشۈپ بولدى، پەقەت قارىغايلا يېشىل
پېتى تۇرۇۋاتاتتى. ھارۋا يوللىرىنىڭ قىزىل توپىلىرى سوغۇقتا
تاشتەك قېتىپ كەتكەنىدى، ئاچلىقمۇ سوغۇق شامال بىلەن
بىللە پۈتۈن جورجىيەنى قاتتىق قىيىنماقتا ئىدى.

سىكارلېت ئۆتكەندە فونتائىن موماي بىلەن قىلىشقان
پاراڭلىرىنى ئەسلەپ قالدى. ئۇنىڭغا ئىككى ئاي بولغان
بولسىمۇ، ئىككى يىل بولغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. شۇ چاغدا ئۇ
مومايغا ئۆزىنىڭ ھاياتىدا ئەڭ يامان شارائىتقا دۇچ كەلگەنلىكىنى
ئېيتقان، بۇ ئۇنىڭ يۈرىكىدىكى سۆزى ئىدى. ئەمما، ھازىر
ئەسلىسە، ئۇ ئۆزىنىڭ خۇددى ئوقۇغۇچى بالىلاردەك نادانلارچە
گەپ قىلغانلىقىنى ھېس قىلاتتى. شېرماننىڭ ئادەملىرى
ئىككىنچى قېتىم تاراغا كېلىشتىن ئىلگىرى، ئۇنىڭ قولىدا
يەيدىغان، خەجلەيدىغان بولۇپ ئازراق بايلىقى، ئۆزىدىن
تەلپىكرەك بىرنەچچە قوشنىمىسى، قىشتىن سالامەت
چىقىۋالغۇدەك پاختىسى بار ئىدى. ھازىر پاختىسى كۆيۈپ
تۈگىدى، يەيدىغان نەرسىلىرىنى بۇلاپ كېتىشتى، قولىدا بار
پۇلغىمۇ سېتىۋالدىغان نەرسە يوق ئىدى. قوشنىلىرىنىڭ

ئۇنىڭ كىمىنىڭ كاتىكى ئىكەنلىكىنى سورىدى، كۆزلىرىگە لىق ياش ئېلىپ يوركنىڭ دولىسىغا بوش ئۇرۇپ قويدى. نېگىرلار بەزىدە ئادەمنىڭ بەكمۇ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ قويدۇ، ئەخمەق ھەم ھۇرۇنلۇقمۇ قىلىپ قويدۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ غوجايىنىغا سادىق ئالتۇندەك يۈرىكى بار. ئۇلارنى ھېچنېمىدىن قورقماي غوجايىلىرى ئۈچۈن يېمەكلىك ئىزدەتتۈرۈۋاتقىنىمۇ ئاشۇ يۈرەكلىرى ئىدى.

ئىلگىرىكى چاغلار بولغان بولسا، پوركنىڭ بۇ قىلمىشى ئېغىر جىنايەت ھېسابلىنىپ ئۆلگۈدەك قامچا يېيىشى تۇرغان گەپ ئىدى، سىكارلېتمۇ ئۇنى قاتتىق تىللىغان بولاتتى. «سۆيۈملۈكۈم، ئەپسىڭدە بولسۇن، — دېگەندى ئېلىپ بىر قېتىم سىكارلېتقا، — خۇدا ساڭا ئىگىدارچىلىق قىلىپ قويۇشقا بەرگەن نېگىرلارغا سەن ماددىي تۇرمۇش ۋە ئەخلاق جەھەتتىن مەسئۇل بولۇشۇڭ كېرەك. چۈشىنىشنىڭ كېرەككى، ئۇلار خۇددى كىچىك بالىلارغا ئوخشاش بەزىدە ئۆزلىرىنى باشقۇرماي قالىدۇ. بۇنداق چاغلاردا سەن ئۇلارنىڭ يامان يولغا كىرىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ ھەم ھەممە ۋاقىت ئۇلارغا ياخشى بىر ئۆلگە بولۇپ بېرىشنىڭ كېرەك.»

لېكىن، سىكارلېت ھازىر بۇ نەسىھەتلەرنى پۈتۈنلەي چۆرۈپ تاشلىدى. ھازىر ھال — كۈنى ئۆزىدىن ياخشى ئادەملەرنىڭ نەرسىلىرىنى ئوغرىلاشقا كۈشكۈرتۈشىمۇ ۋىجدانغا خىلاپ ئىش دەپ قىلچە ئويلىمايتتى. ئۇ خىل ئەخلاق ئۆلچەملىرىنىڭ سىكارلېتنىڭ شۇ تۇرقىدىكى يۈرىكىدە قىلچە ئەھمىيىتى يوق ئىدى، شۇڭا ئۇ پوركنىڭ بۇ قىلمىشلىرىنى ئەيىبلەمەكتە يوق، ئەكسىچە ئۇنىڭ يارىلىنىپ قالغىنىغا ئىچ ئاغرىتاتتى.

— بەكمۇ ئېھتىياتچان بول، پورك. ماڭا سەن بولمىساق بولمايدۇ. سەندىن ئايرىلىپ قالساق بىز قانداق قىلىمىز؟ سەن ھازىرغىچە بىزگە شۇنچىلىك سادىق بولۇپ كەلدىڭ. كېيىن قوللىمىزغا پۇل چۈشكەندە، ساڭا مەن ئۈستىگە «ئىنجىل» دېكى:

«ئۇقسانسىز، ئاق كۆڭۈل ۋە ساداقەتمەن چاكار» دېگەن سۈرە ئويۇلغان سائەتتىن ئېلىپ بېرىمەن.

پورك بۇ ماختاشلارنى ئاڭلاپ گۈلقەھلىرى ئېچىلىپ، تېڭىپ قويۇلغان پۈتتىنى بوش سىلاپ قويدى.

— سىكارلېت خانقىز، بۇ گەپنى ناھايىتى ياخشى دېدىڭىز.

سىزچە، شۇ پۇللارغا قاچان ئېرىشەرمىز؟

— بىلىمەيمەن، پورك، ئەمما بىر كۈنلەردە مەندە شۇنداق پۇللار بولىدۇ، — سىكارلېت ئېڭىشىپ ئۇنىڭ كۆزلىرىگە قاراپ قويدى. پورك ئۇ كۆزلەردىكى قىزغىنلىق ۋە ئازابنى كۆرۈپ ھاياجاندىن ئۆزىنى قويدىغان جاي تاپالماي كەتتى، — بۇ ئۇرۇش ھاھان بىر كۈنى ئاخىرلىشىدۇ. شۇ چاغدا مەندە نۇرغۇن پۇل بار بولىدۇ، ھېچقايسىمىز ئاچ - يالىڭاچ قالمايمىز. ھەممىمىز چىرايلىق كىيىملەرنى كىيىپ يۈرىمىز، ھەر كۈنى توخۇ گۆشلىرىنى يەيمىز، يەنە...

سىكارلېت گېپىنىڭ ئاخىرىنى دېمىدى، چۈنكى تارا قورۇقىدىكىلەر سىكارلېت ئۆزى بېكىتكەن بىر تۈزۈمگە قاتتىق ئەمەل قىلاتتى، ئۇ بولسىمۇ: بۇرۇن ياخشى يېگەنلىكلىرىنى ھېچقانداق ئادەم ئېغىزغا ئالماسلىق، شارائىت بولسا ھازىر قانداق تائاملارنى يەيدىغانلىقىرىنىمۇ ئېيتماسلىق ئىدى.

پورك سىكارلېتنىڭ چوڭقۇر خىيالغا پېتىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ ئاستىلا ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. ئۆتۈپ كەتكەن ئىلگىرىكى يىللاردا ھايات ئاچايىپ مۇرەككەپ ۋە يەشكىلى بولمايدىغان مەسىلىلەر بىلەن توشۇپ كەتكەنىدى. ئۇ چاغلاردا سىكارلېت بىر تەرەپتىن ئاشلىقنىڭ مۇھەببىتىگە ئېرىشىشكە تىرىشسا، يەنە بىر تەرەپتىن ئەتراپىدىن كەتمەيدىغان، ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان ئونلىغان يىگىتنى يېنىدىن زادىلا ئايرىمايتتى، ئۇششاق سەۋەنلىكلىرىنى چوڭلاردىن يوشۇراتتى، كۈنداشلىقى ئېغىرراق قىزلارنى ئەتەي مەسخىرە قىلىپ، ئوينايىتتى، خىلمۇ خىل پاسونلاردا كۆڭلەكلەرنى كىيەتتى،

چاچلىرىنى ھەرخىل ياساپ باقاتتى. ئۇلاردىن باشقا يەنە نۇرغۇن - نۇرغۇن ئىشلارنى ئويلاپ تاپاتتى، گەمدى ھازىر تۇرمۇش شۇنچىلىك ئاددىي. ئەڭ مۇھىمى، قورساق تويدۇرۇش، مۇزلاپ قالماسلىق ئۈچۈن قانداقلا بىر نەرسە بولسا ئۈستىگە ئارتىۋېلىش. ئۆگزىلىرى تېشىلىپ كەتكەن بولسىمۇ، شامالدا الدا بولغۇدەك بىر ماكانغا ئېرىشىش بولۇپ قالغانىدى.

مۇشۇ كۈنلەردە سىكارلېت كۈندە دېگۈدەك بىرلا چۈشنى كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. كېيىن خېلى يىللارغىچىمۇ ئۇ چۈشنى پات - پات كۆرۈپ تۇردى. چۈشنىڭ مەزمۇنى پەقەتلا ئۆزگەرمەيتتى، ئەمما چۈشىدىكى قورقۇنچىلىرى ھەر كۈنى ئېغىرلاپ باراتتى، ھەتتا كۈندۈزلىرى ئوخشىماي يۈرگەن چاغلىرىدىمۇ شۇ چۈشنى يەنە كۆرۈپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ خاتىرجەم يۈرەلمەيتتى. شۇ چۈشنى تۇنجى كۆرگەن كۈنى بېشىدىن ئۆتكەن ئاسادىپىي بىر كەچۈرمىش زادىلا ئۇنىڭ ئېشىدىن چىقمايتتى.

بىرنەچچە كۈن ئۇدا يامغۇر يېغىپ ھاۋا سوۋۇپ كەتكەن، ئۆي سوغۇق، ئوتۇن ھۆل، تۈزۈك كۆيمەي ئۆي زادىلا ئىسسىمىدى. يەيدىغانغا سۈتتىن باشقا ھېچنېمە يوق، ياڭيۇمۇ تۈگىگەن، پوراك بېلىق تۇتقىلى بېرىپ قۇرۇق قول قايتىپ كەلگەنىدى. ئەتىسى يەيدىغانغا ھېچنېمە يوق، چوشقا كۈچۈكلىرىدىن بىرنى سويمىسا بولمايدىغان بولۇپ قالغانىدى. ئاچلىقتىن ئولتۇرۇشۇپ كەتكەن كۆزلەر بىزگە يەيدىغان نەرسە بەر، دەۋاتقانداك ئۇنىڭغا مۆلدۈرلەپ قاراپ تۇرۇشاتتى. سىكارلېت پوركىنى ئاتلىق بېرىپ يەيدىغان بىر نەرسە سېتىۋېلىپ كېلىشكە ئەۋەتكىلى تاس - تاس قالدى. ھەممىدىن يامان بولغىنى، ۋاد قىزىپ كېتىۋاتاتتى، دوختۇرمۇ يوق، دورىمۇ ھەم تېپىلمايتتى.

سىكارلېت بالىنىڭ يېنىدا ئۇزاق ئولتۇرۇپ چارچىدى، قورسىقىمۇ ئاچتى. ئاخىر بولماي كۆزىنى ئازراق يۇمۇۋېلىش ئۈچۈن، ئورنىغا مېلانىيەنى قويۇپ ئۆزى كارىۋاتقا چىقىپ ياتتى.

ئۆي سوغۇق، پۇتلىرى مۇزلاپ، قورقۇنچ ۋە ئۈمىدسىزلىك يۈرىكىنى مۇجۇپ ئۇزاققىچە پەقەتلا ئۇخلىيالمىدى. ئۇ توختىماي ئويلايتتى: دۇنيانىڭ ئامانلىقى نەگە كەتتى؟ نېمە ئۈچۈن كۈچلۈك ۋە ئەقىللىك بىر ئادەم كېلىپ ئۇنىڭ زىممىسىگە چۈشكەن بۇ ئېغىر يۈكنى ئۈستىگە ئالمايدۇ؟ بۇ يۈكنى كۆتۈرۈش ئۇنىڭ پېشانىسىگە پۈتۈلۈپ كەتكەن ئەمەسقۇ؟ يا ئۇ ئۇنى قانداق كۆتۈرۈش كېرەكلىكىنى بىلمىسە، ئويلا - ئويلا، ئاخىر ئۇ خاتىرجەمسىز بىر ئۇيقۇ ئىچىگە كىرىپ كەتتى.

چۈشىدە ئۇ قاقاس ۋە غەلىتە بىر يەرگە بېرىپ قالدى. ئەتراپنى قويۇق تۇمان باسقان، بىر قەدەم ئېرىدىكى نەرسىنى كۆرگىلى بولمايتتى. پۈتى ئاستىدىكى يەر مىدىرلاپ تۇراتتى، تۇرۇپ - تۇرۇپ غەلىتە بىر نېمىلەر پەيدا بولۇپ قالاتتى. ئەتراپنى قورقۇنچلۇق جىمجىتلىق باسقان، ئۇ يولدىن ئېزىپ قېلىپ ئۆيىنى تاپالمىغان كىچىك بالىغا ئوخشاش قورقۇنچ ئىچىدە قالدى. مۇزلاپ كېتىۋاتىدۇ، قورسىقىمۇ ئېچىۋاتىدۇ، ئەتراپىدا يوشۇرۇنۇپ تۇرغان بىرەر نەرسە بارمىكىن دەپ قورقۇپمۇ تۇرۇۋاتىدۇ. توۋلىغۇسى بار، ئاۋازى چىقمايدۇ، تۇمان ئىچىدىن غەلىتە بىر مەخلۇق قورقۇنچلۇق ئىككى قولىنى چىقىرىپ ئۇنى مەھكەم تۇتۇۋېلىپ، پۈتى ئاستىدىكى تەۋرىنىپ تۇرغان يەرگە باسماقچى بولدى. كېيىن ئۇ ئەتراپىدا بىر يەردە ئۆزىنى يوشۇرغۇدەك، ئۇنىڭغا ياردەم بەرگۈدەك بىر ماكاننىڭ بارلىقىنى خىرە - شىرە كۆرگەندەك بولدى. ئۇ يەر جەننەت ئىدى. ئۇ زادى نەدىدۇ؟ ئۇ قوللار ئۇنى پۇتلىرى ئاستىدىكى يەرگە بېسىۋالغۇچە ئۇ يەرگە يېتىپ بېرىۋالارمۇ؟

تۇيۇقسىز، ئۇ قېلىن تۇمان ئىچىدە ساراڭدەك ۋارقىراپ - چىرقىراپ ئۇچۇشقا باشلىدى. بىر نەرسىنى تۇتۇۋېلىش ئۈچۈن قوللىرىنى ھەر يان سوزاتتى، لېكىن ھېچنېمىنى تۇتالمايتتى. جەننەت نەدىدۇ؟ ئۇنىڭ كۆزىگە كۆرۈنمەيۋاتىدۇ، چوقۇم بىر يەردە بار، ئۇنى ئۇنىڭ كۆرمەيۋاتقانلا يېرى بار. ئۇنى تاپقان بولسا

ئوبدان بولاتتى، تېپىۋالغان بولسا ئامان قالاتتى. ئەمما، قورقۇنچ پۇتلىرىنى بوشتىۋېتىۋاتىدۇ، ئاچلىق بېشىنى قايدۇرۇۋاتىدۇ. ئۇ قاتتىق بىر چىرقىراپ ئويغىنىپ كەتتى. بېشى ئۈستىدە مېلانىيەنىڭ ئەنسىز چىرايى تۇرۇپتۇ، ئويغىتىۋېتىش ئۈچۈن ھەدەپ ئۇنى تۇرۇۋاتىدۇ.

بۇ چۈش كۈندە دېگۈدەك تەكرارلىناتتى، قورسقى ئاچ ئۇخلاپ قالسىلا شۇ چۈشنى كۆرەتتى. ھەتتا ئۇ، بۇ چۈشنىڭ قورققۇدەك نېمىسى بار، دەپ تۇرۇپمۇ ئۇخلاشقا جۈرئەت قىلالمايدىغان بولۇپ قېلىۋاتاتتى. تۇماننى چۈشەش ئەمەلىيەتتە ئۈنچىلىك قورقىدىغانمۇ ئىش ئەمەس، ئەمما سىكارلېت قورقۇپ قالدى، تۇماننى ئويلىسىلا قورقۇنچ باساتتى. ئاخىر ئۇ مېلانىيە بىلەن بىللە ياتىدىغان بولۇۋالدى. ئۇخلاۋېتىپ ئۆزىنى ئۇياق - بۇياققا تاشلاشقا باشلىغاندىلا، مېلانىيە ئۇنى قارا باستى دەپ ئويلاپ دەررۇ ئويغىتىۋېتەتتى.

بۇ خىل جىددىي روھىي بېسىم بىلەن ئۇ كۈندىن - كۈنگە ئورۇقلاپ كەتتى. چىرايى سېرىق، بۇرۇنقى يۇمىلاق، تولغان چىراي ئەمدى يوق، ياغاق سۆڭەكلىرى چىقىپ قالغان، كۆزلىرىنىڭ چۆرىسى كۆكرىپ كەتكەن، كۆزلىرى ئۆتكۈرلىشىپ، ئولجىسىغا ئېتىلىدىغاندەك قىلىپ تۇرغان ئاچ مۈشۈكنىڭ كۆزلىرىگە ئوخشاپ قالغانىدى.

سىكارلېت: «كۈندۈزلىرى مەن چۈشۈمدە كۆرگەن نەرسىلەر بولمىسىمۇ، بەربىر كېچىسى كۆرگەن چۈشۈم بىلەن ئوخشاش» دېگەن خىيال بىلەن، كۈندۈزى يەيدىغان تامىقىنى ئاخشىمى ئۇخلاشتىن ئىلگىرى يەيدىغان بولدى. شۇنداق قىلسام، قورقۇنچلۇق ئۇ چۈشلەرنى ئازراق كۆرىدىغان بولامدەنكىن، دەپ ئويلايتتى ئۇ.

مىلاد بايرىمى مەزگىللىرىدە، فىرانك كېنىپىدى تەمىنات قوشۇنىنىڭ كىچىك بىر ئەترىتىنى باشلاپ تاراغا كەلدى. ئۇلار قوشۇن ئۈچۈن ئاشلىق ھەم ئۇلاغ يىغىپ يۈرۈشكەنمەن، ئەمما

ھېچقانچە بىر نەرسە يىغالماپتۇ. ھەممىسىنىڭ كىيىملىرىمۇ، ئۆزلىرىمۇ ئاۋارە. مىنىۋالغان ئاتلىرى پۈۋ دېسە ئۇچۇپ كەتكۈدەك شۇنداق ئورۇق، ئادەملىرىمۇ ئاتلىرىغا ئوخشاش ئالدىنقى سەپتىن شاللىۋېتىلگەن ئاتلار. بىر كېنىدىدىن باشقىسىنىڭ ھەممىسى ئاقساق - چولاق، قارىغۇلار، ئۇچسىغا شىماللىق ئەسىرلەرنىڭ كۆك كىيىملىرىنى كىيىشىۋالغان، شۇڭا تارادىكىلەر دەسلەپتە ئۇلارنى كۆرۈپلا شىماللىق ئالۋاستىلار يەنە كەلگەن ئوخشايدۇ، دەپ قورقۇپ كېتىشتى.

ئۇلار شۇ كۈنى ئاخشىمى بۇ يەردە قونۇپ، مېھمانخانا ئۆيدە راھەتلىنىپ ئۇخلىۋالدى، ئۇلار ئۇزاقتىن بېرى بۈگۈنكىدەك ھۆزۈرلىنىپ ئۇخلاپ ياقمىغانىدى، دالادا، داق يەردە يېتىپ ئۇخلىشاتتى. يۈز - كۆزى مەينەت، ساقال - بۇرۇت بېسىپ كەتكەن، كىيىملىرى ئاۋارە بولسىمۇ، ھەممىسى تەربىيە كۆرگەن ئادەملەر ئىدى، خۇشال پاراڭلىشاتتى، كۈلكە - چاقچاقلارنى قىلىشاتتى، باشقىلارغا سىلىق مۇئامىلە قىلاتتى، مىلاد بايرىمىنى مۇشۇنداق بىر قەسىردە، مۇشۇنداق چىرايلىق قىزلار بىلەن بىللە ئۆتكۈزگىنىگە تولمۇ خۇشال ئىدى. ئۇرۇشقا ئانچە ئەستايىدىل ئەمەس ئىدى، قورقۇنچلۇق يالغان گەپلەر بىلەن قىزلارنى ئۇچەيلىرى ئۈزۈلگۈدەك كۈلدۈرۈشەتتى. ئۇلار كېلىپ، بۇ ئۆيلەر بۇلاڭچىلىقتىن كېيىن تۇنجى قېتىم خۇشاللىق كۆردى، بىرنەچچە كۈنگىچە ھەممەيلەن بايرام خۇشاللىقىغا چۆمۈلدى.

— بۇرۇنقى چاغلاردا قىلىدىغان ئائىلە ئولتۇرۇشلىرىمىزغا ئوخشاش كۈنلەر بولدى، سېنىڭچىمۇ شۇنداقمۇ؟ — دېدى سۇئېلېن خۇشال بولۇپ سىكارلىپتقا. سۇئېلېن ھازىر قىن - قىنىغا پاتماي قېلىۋاتاتتى، كۆزلىرى كېنىدىدىن ئۈزۈلمەيتتى. سىكارلىپت سۇئېلېننىڭ كېسەلدىن كېيىنكى ئورۇقلۇقى ئۆزگەرمىگەن بولسىمۇ، چىرايىنىڭ گۈزەللىشىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بىردىنلا ھېس قىلىپ قالدى. مەڭزىلىرى

قىزىرىپ، كۆزلىرى ئويناپ تۇرۇۋاتاتتى.

«ئۇ چوقۇم ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قالدى، — ئويلىدى
سىكارلېت، — ئەگەر ئۇ ئەرگە تېگىدىغان بولسا، كېنىدىدەك
ھەممە ئىشتىن قۇسۇر ئىزدەيدىغان ئادەم بولسىمۇ، چوقۇم ئۇنى
ياخشى كۆرۈپ ئەزىزلەيدۇ.»

كاررىنمۇ خېلى تېتىكلىشىپ قالدى. ئۆتكەن كۈنى ئاخشىمى
كۆزلىرىدە كۆرۈنگەن ئەلەڭگۈش ھالەتلەر پۈتۈنلەي يوقالغانىدى.
ئۇ بۇ ئادەملەرنىڭ ئىچىدە بىرسىنىڭ بىر پىنت تارلىپتونىنى
تونۇيدىغانلىقىنى، بىر پىنت قۇربان بولغان كۈنى ئۇنىڭ بىلەن
بىللە ئىكەنلىكىنى بىلىپ، تاماقتىن كېيىن ئۇ ئادەم بىلەن
ئايرىم پاراڭلاشماقچى بولدى.

كەچلىك تاماقتىن كېيىن مېلانىيە نومۇسچانلىقىنىڭ
ئەكسىچە تۇيۇقسىز ئېچىلىپ كەتتى. بىر يەكچەشمە ئەسكەرگە
قاراپ بۆلەكچىلا كۈلۈپ گەپ قىلىپ كېتىۋاتاتتى. يەكچەشمىمۇ
جاۋابەن ئۇنىڭغا پەۋقۇلئادە يېقىنچىلىق قىلىپ كېتىۋاتاتتى.
سىكارلېت مېلانىيەنىڭ روھىي ۋە فىزىولوگىيە جەھەتتە
ئۆزىنى مەجبۇرلاپ ياشايدىغان ئايال ئىكەنلىكىنى بىلەتتى، شۇڭا
ئۇ ھەرقانداق ئەرنىڭ ئالدىدا قورۇناتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇنىڭ
سالامەتلىكى تېخى تولۇق ئەسلىگە كېلىپ يولمىغانىدى، ئەمما
ئۆزى ياخشى بولۇپ كەتتىم، ھازىر دىلىسىپىدىن قېلىشمايمەن،
دەيتتى. ئەمەلىيەتتە، تېخى سەللىمازا ساقىيىپ كەتمىگەنلىكى
سىكارلېتقا مەلۇم ئىدى. بەزىدە بىر نەرسىلەرنى كۆتۈرۈۋېتىپ
تۇيۇقسىز چىرايى ئاقىرىپ كېتەتتى، كۈچى يېتىشمەي
ئولتۇرۇپمۇ قالاتتى. ئەمما، بۈگۈن ئاخشام سۇ ئېلىپ بىلەن
كاررىنغا ئوخشاش، ئۇ ئەسكەرلەرنىڭ بايرامىنى خۇشال
ئۆتكۈزۈشىگە بار ئىمكانىيىتى بىلەن ماسلىشىپ بەردى، يالغۇز
سىكارلېتلا ئۇ مېھمانلارغا ئانچە قىزىقىپ كەتمىدى.

نېگىر ئانا پۇرچاق، ئالما قېقى ۋە خاسىڭلار بىلەن كەچلىك
تاماق تەييارلىدى. ئەسكەرلەر ئېلىپ كەلگەن سۈرلىگەن چوشقا

گۆشلىرى، ئېتىلدۇرغان قوناقلرى بىلەن ئۈستەل لىق تۈشتى. ئۇ ئەسكەرلەر بىرنەچچە ئايدىن بېرى بۇنداق ياخشى تااملارنى يەپ باقمىغانىدى. سىكارلېت ئۇلارنىڭ تاماق يەۋاتقىنىغا قاراپ ئولتۇرۇپ، ئىچىدە ئۇلارنىڭ يېگىنىگە چىدىمدى ھەم ئۇلارنىڭ پوراك سويغان چوشقا كۈچۈكىنىڭ گۆشىنى كۆرۈپ قېلىشىدىن ئەنسىرىدى. ئۇ چوشقا گۆشى يېمەكلىكلەرنى قويدىغان ئۆيدە ئىدى. ئۇ پۈتۈن ئۆيدىكىلەرنى قايسىڭ ئۇلارغا ئۇ چوشقا گۆشىنى ھەم سازلىققا يوشۇرۇپ قويغان چوشقا كۈچۈكلىرىنى دەپ قويدى. دىكەنسەن، كۆزلىرىڭنى ئويۇۋالسىمەن، دەپ ئاگاھلاندۇرغانىدى، بۇ ئاچ بۇرىلەرنىڭ بىرسى بىر چوشقا كۈچۈكىنى پۈتۈن يەۋىپ تېشى، يەنە تىرىك بىرقانچىسىنىڭ بارلىقىنى ئاڭلىسا يىغىپ ئەكېتىشى مۇمكىن ئىدى. سىكارلېت يەنە كالا بىلەن ئاتتىنمۇ ئەنسىرەيتتى. ھېلىمۇ ياخشى ئۇلارنى ھېلىقى چاغدا يېقىن يەردىكى ئورمانغا باغلاپ قويماي سازلىققا يوشۇرۇپ قويۇپتىكەن. ئەگەر بۇ ئادەملەر ئات بىلەن كالىنى ئېلىپ كېتىدىغان بولسا، تارا قورۇقىدىكىلەرنىڭ بۇ يىل قىشتىن ئامان - ئېسەن چىقىپ كېتىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، ئۇلارنىڭ ئورنىنى ھېچقانداق نەرسە بىلەن تولدۇرغىلى بولمايتتى. قوشۇندىكىلەر نېمە يەيدۇ، ئۇلارنىڭ نېمە كارى، بىڭسىسى بولسا يەيدىغىنىنى ئۆزلىرى تاپسۇن، ئۆيدىكىلەرنىڭ قورسىقىنى بېقىشمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن شۇنچىلىك قىيىن.

ئەسكەرلەر سومكىلىرىدىن يەنە «ئۆرۈمە ئاش»لارنى ئالدى. سىكارلېت ئىتتىپاقداش ئارمىيەنىڭ بۇ يېمەكلىكىنى تۇنجى قېتىم كۆرۈۋاتاتتى، بۇ يېمەكلىك ھەققىدە ئىلگىرى خۇددى پىتقا ئوخشاش نۇرغۇن كۈلكىلىك گەپلەر چىقىپ كەتكەنىدى. بۇ، قوناق ئۇنىنى ئازراق سۈزۈپ، ئاندىن ئۇنى ئوتقا قاقلاپ قۇرۇتۇپ ياسالغان يېمەكلىك ئىدى. ئۇلار سىكارلېتقا تېتىپ بېقىڭ دەپ تۇرۇۋالدى. سىكارلېت بىرنى چىشلەپ بېقىپ قاتتىق بىر قەۋەتنىڭ ئاستىنىڭ تۈز سالمىغان بولكا ئىكەنلىكىنى

بىلدى. بۇ، ناۋاتقا ئوخشاش قاتتىق، ھەرە كېپىكىگە ئوخشاش تەمسىز بىر نەرسە ئىدى، شۇڭا سىكارلېت بىرلا چىشلەپ، ئەسكەرلەرنىڭ كۈلكىلىرى ئىچىدە يەنە ئۇلارغا قايتۇرۇپ بەردى. مېلانىيە ئىككىسى بىر - بىرىگە قارىشىپ قويدى، چىرايلىرىدىن «ئۇلار مۇشۇنداق بىر نېمىنى يەپ قانداقمۇ جەڭ قىلىدىغاندۇ؟» دېگەن مەنە چىقىپ تۇراتتى.

تاماق تولىمۇ خۇشال كەيپىياتتا يېيىلدى. ئۈستەلنىڭ باش تەرىپىدە ئولتۇرغان گېرالدمۇ پات - پات خارامۇشلۇق ئىچىدىن سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ، غوجايىغا خاس ئەدەپ بىلەن چۈشىنىپ بولمايدىغان كۈلكىسىنى كۈلۈپ قوياتتى. ئەسكەرلەرنىڭ كەيپى بەكمۇ چاغ ئىدى، قىزلارمۇ ئۇلارغا يېقىنچىلىق قىلىشىپ خۇشال ئولتۇرۇشاتتى. سىكارلېت پېتتى ھامىنىڭ ئەھۋالىنى سورىماقچى بولۇپ فىرانك كېنىپىدىغا يۈزلىنىپ، ئۇنىڭ چىرايىدىكى بىرخىل غەلىتە ئىپادىنى كۆرۈپ، سورايدىغان گېپىنىمۇ ئۇنتۇپ ئولتۇرۇپلا قالدى.

فىرانكنىڭ كۆزلىرى ھازىر سۇغىلىپىدا ئەمەس، ئۆيىنىڭ تۆت تەرىپىدە ئىدى. تۇرۇپ گېرالدىنىڭ كىچىك بالىلارنىڭكىگە ئوخشايدىغان تۇراقسىز كۆزلىرىگە، تۇرۇپ گىلەم يوق يەرگە ياكى سۈرەت - رەسىملەرنىڭ بىرسىمۇ قالماي بۇلاپ كېتىلگەن تاملارغا ياكى پۇرژىنىلىرى بوشاپ لاتىلىرى نەيزىلەرنىڭ ئۇچلىرى بىلەن يىرتىلىپ كەتكەن سافالارغا، چېقىلغان ئەينەك، ئىشكاپلارغا، ئۈستەل ئۈستىدىكى ئاددىي چىنە - قاچىلارغا، قىزلارنىڭ ئۈستىدىكى كونىراپ كەتكەن كىيىملەرگە، ۋادىنىڭ ئۈچىسىدىكى ئۇن خالىتىسىدا تىكىپ بەرگەن ئىشتانغا قارايتتى.

فىرانك ئۇرۇشتىن بۇرۇنقى ئۆزىگە تونۇش تارا قۇرۇقىنى ئەسلەۋاتسا كېرەك، چىرايى غەم، ئامالسىزلىق ۋە ئاچچىق غەزەپ بىلەن تۇرۇلۇپ كەتتى. ئۇ سۇغىلىپىنى سۆيەتتى، ئۇنىڭ ئاچا - سىڭىللىرىنى ياخشى كۆرەتتى. گېرالدىنى ھۆرمەت قىلاتتى، بۇ قورۇققىمۇ ھەم قىزىقاتتى، شېرماننىڭ قوشۇنى جورجىيەنى

بېسىقتۇرغاندىن كېيىن، ئۇ بۇ جايلاردا قوشۇن ئۈچۈن كېرەكلىك نەرسىلەرنى يىغىپ يۈرۈپ نۇرغۇن قورقۇنچىلۇق ئىشلارنى كۆرگەن، ئەمما ھېچقايسىسى تارا قورۇقىدىكىدەك ئۈنچىلىك چوڭقۇر تەسىر قالدۇرمىغانىدى. ئۇنىڭ ئوخشاش ئائىلىسى، بولۇپمۇ سۇئېلىپ ئۈچۈن ئازراق ئىش قىلىپ بەرگۈسى كېلەتتى، لېكىن ئامالى يوق ئىدى. ئۇ ئەنە شۇنداق خياللار بىلەن بېشىنى چايقاپ ھەسرەتلىنىۋاتقان چاغدا، ئۇشتۇمتۇت كۆزلىرى سىكارلېتنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدىكى ئادالەتسىزلىككە قارشى غەزەپ بىلەن بىر خىل تەكەببۇرلۇقنى كۆرۈپ، ئوڭايسىزلانغاندەك دەررۇ ئېڭىشىپ تامىقىنى يېيىشكە باشلىدى. ئاتلانتا قولىدىن كەتكەندىن كېيىن پوچتا يولى ئۈزۈلۈپ قالغاچقا، قىزلارنىڭ ئۇ يەرنىڭ ئەھۋالىنى بەكمۇ بىلگۈسى كېلىپ تۇراتتى. ھازىر شىماللىقلار ئۇرۇشۇپ نەگىچە باردى. جەنۇب قوشۇنىنىڭ جەڭ قىلىش ئەھۋالى قانداق، ئاتلانتا بىلەن ئۇ يەردىكى دوستلارنىڭ ئەھۋالى نېچۈك، ھېچكىم ھېچنېمە بىلمەيتتى. فىرانك خىزمەت مۇناسىۋىتى بىلەن بۇ جايلارنىڭ ھەممىسىگە باراتتى، ئۇ يەردىكى گېزىتلەردىمۇ دېيىلمەيدىغان ئەھۋاللارنى بىلەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ بايقى ئوڭايسىزلىقتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن بىلىدىغان ئەھۋاللارنى ئۇلارغا سۆزلەپ بەردى. جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قوشۇنى شېرماننىڭ قوشۇنى چېكىنىپ كەتكەندىن كېيىن ئاتلانتانى ئۆزگەرتىپ باقماقچى بولپتۇ، لېكىن شېرمان شەھەرنى ئۈزۈل - كېسىل ۋەيران قىلىۋەتكەچكە ھېچقانچە ئىش قىلالماپتۇ.

— مېنىڭ بىلىشىمچە، ئاتلانتا بىز ئايرىلغان كۈنى كېچىسى كۆيدۈرۈۋېتىلگەن، — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىگە چۈشىنەلمەي، — مەن تېخى شەھەرنى بىزنىڭ ئادەملەر كۆيدۈرۈۋەتتى دەپ يۈرەتتىم.

— ئۇنداق ئەمەس، سىكارلېت خانقىز، — جاۋاب بەردى

فىرانك ھەيران قېلىۋاتقاندا كىلىپ، — بىز ئۆزىمىزنىڭ ھەر قانداق ماكانىمىزنى كۆيدۈرۈپ باقمىدۇق. كۆيدۈرگىنىمىز شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتسە بولمايدىغان ئىسكىلاتلار، ھەربىي لازىمەتلىكلەر، ھەربىي زاۋۇتلار، ئوق — دورىلار. شېرمان شەھەرگە كىرگەندە ئۆيلەر، دۇكانلار ئۆز پېتى ئىدى، ئۇنىڭ قوشۇنلىرى شۇ ئۆيلەردە تۇرغان.

— ئادەملەرچۇ؟ ئۇ... ئۇ ئادەم ئۆلتۈردىمۇ؟

— ئازراق ئۆلتۈردى، لېكىن مىللىتى بىلەن ئەمەس، — دېدى يەكچەشمە ئەسكەر سۈرلۈك ئاھاڭدا، — ئۇ شەھەرگە كىرىپلا شەھەر باشلىقىغا، شەھەردىكى ئادەملەرنى بىرنى قالدۇرماي ئېلىپ چىقىپ كېتىسەن، دېدى، ماڭالمىدىغان ئاجىزلار، قېرىلار، بالىلار، ئاياللار ئىنتايىن نۇرغۇن ئىدى. ئۇ قىلچە رەھىم قىلماي، قاتتىق جۇدۇن بولۇۋاتقان بىر كۈنى مىڭلاپ ئادەمنى شەھەر سىرتىغا قوغلاپ چىقىرىپ، ئاندىن گېنېرال خودقا ئادەملىرىڭنى ئېلىپ كەت، دەپ خەۋەر بەردى. شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن ئادەملەر شۇ كۈندىكى ئاپەتتە ئۆپكە كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ ئۆلۈپ كەتتى.

— ئۇ نېمىشقا ئۇنداق قىلىدۇ؟ ئۇ ئادەملەرنىڭ ئۇنىڭغا نېمە زىيىنى تېگىدۇ؟ — مېلانىيە ۋارقىراپ كەتتى.

— ئۇ، ئەسكەرلىرىمنى شەھەردە رەتكە سالمەن، دېگەن، — دېدى فىرانك، — ئەسكەرلىرىمنى 11 — ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە دەم ئالدۇردى. ئاندىن چېكىنىپ كەتتى، چىقىپ كېتىدىغان چاغدا پۈتۈن شەھەرگە ئوت قويۇۋەتتى.

— پۈتۈنلەي كۆيۈپمۇ كەتمىگەندۇ؟ — دېدى قىزلار مەيۈسلىنىپ.

ئۇلار شاۋقۇنلۇق، ئادەم كۆپ، ئەسكەرلەر بىلەن توشۇپ كەتكەن بۇ شەھەرنىڭ پۈتۈنلەي كۆيۈپ تۈگەپ كەتكەنلىكىنى تەسەۋۋۇرلىرىغا سىغدۇرالمىتتى. مېلانىيە يىغلىۋەتكىلى تاس قېلىۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ شۇ يەردە تۇغۇلۇپ ئۆسكەن، ئۇ يەر

ئۇنىڭ يۇرتى ئىدى. سىكارلېتمۇ غەمكىن ئولتۇرۇپ كەتتى، ئۇ تارادىن قالسا شۇ جاينى ئەڭ ياخشى كۆرەتتى.

— ئاساسەن كۆيۈپ كەتكەن گەپ، — فىرانك قىزلارنىڭ چىرايلىرىدىكى غەمكىنلىكلەرنى كۆرۈپ ئوڭايىسىزلاندى بولغاي، ئىتتىك گېپىنى تۈزىتىۋالدى، چىرايىغىمۇ ئازراق كۈلكە يۈگۈرتتى، چۈنكى ئۇ قىزلارنىڭ ئىچ ئاغرىقى تارتىشىنى خالىمايتتى، ئۇلار ئىچ ئاغرىقى تارتسا ئۇ ئۆزىمۇ ئۇلار بىلەن تەڭ غەمگە پېتىپ قالاتتى. ئەمدى ئۇنداق ئېچىنىشلىق ئىشلارنى سۆزلىمەسلىكى كېرەك، ئۇلار بۇ ئىشلارنى باشقىلاردىن سوراپ بىلىۋالسۇن.

• فىرانك كېنىپىدى قىزلارنىڭ كۆڭلىگە ئارام بولىدىغان گەپلەرنى قىلىش ئۈچۈن خېلى كۆپ باش قاتۇردى.

— ئۇ يەردە بەزى ئۆيلەر ۋەيران بولماي ئۆز پېتى ساقلىنىپ قاپتۇ، — دېدى ئۇ، — بولۇپمۇ چەترەك جايلاردىكى، كۆيۈۋاتقان ئۆيلەردىن يىراقراق يەرلەردىكى ئۆيلەر ئامان قاپتۇ. چىركاۋلارمۇ ھېچنېمە بولماپتۇ، ئازراق دۇكانلارمۇ ساق، سودا رايونلىرى بىلەن تۆمۈر يول ياقىلىرىدىكى ئۆيلەر... شۇنداق، خانىملار، ئۇ يەرلەردىكى ئۆيلەردىن ھېچنېمە قالماي تۈزلىنىپلا كەتكەن گەپ. — ئۇنداقتا، — سىكارلېت ئازاب بىلەن ئۈنلۈك سورىدى، — تۆمۈر يولىنىڭ ئۇ بېشىدىكى چارلېس ماڭا قالدۇرغان ئىسكىلاتمۇ كۆيۈپ كەتكەنمىدى؟

— ئەگەر تۆمۈر يولغا يېقىن يەردە بولسا تۈگىدى دېگەن گەپ، بىراق... — ئۇ بىردىنلا كۈلۈپ كەتتى. بۇ ئىش باياتىدىن بېرى نېمىشقا ئېسىگە كەلمىدى؟ — سىلەر خۇشال بولىدىغان بىر ئىش، خانىملار، سىلەرنىڭ پېتى ھامماڭلارنىڭ ئۆيلىرى شۇ پېتى تۇرۇپتۇ. ئازراق ئۆرۈلگەن يەرلىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا ئۆمۈمەن ساق.

— ئۇ ئۆيلەر قانداق بولۇپ ساق قالغاندۇ؟
— ئۇ ئۆيلەر پىششىق خىشتىن سېلىنغان، ئۇنىڭ ئۈستىگە

ئاتلانتا بويىچە ئۈستى نېپىز تاش تاختىلار بىلەن يېپىلغان بىردىنبىر ئۆي بولغاچقا، ئۈستىگە ئوت چۈشمۇ ئىچىگە ئېلىپ كېتەلمىگەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە شەھەرنىڭ ئەڭ چېتىدە، شۇڭا ئۇ يەرلەردە ئوت ئانچە كۈچلۈك بولمىغان، شۇنداق تۇرسا ئامان قالمىتى؟ ئەلۋەتتە، ئۇ يەردە تۇرۇشقان شىماللىق ئالۋاستىلار ئۇ ئۆيلەرنىمۇ خېلى ۋەيران قىپتۇ، پەلەمپەيلەرنىڭ، تاملارنىڭ ياغاچلىرىنى قومۇرۇپ ئوت قالاپتۇ. ئەمما، ھېچقانچە ئەمەس، سىرتىدىن قارىغاندا ئۆيلەر شۇ پېتى. ئۆتكەن قېتىم ماكونغا بارغاندا پېتى خاتىرىسى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدۇم...

— ئۇنى كۆردىڭىزمۇ؟ قانداقراق تۇرۇپتۇ؟

— ئوبدان تۇرۇپتۇ. ئۆيىنىڭ ئامان قالغانلىقىنى ئېيتىۋىدىم، ئۇ دەرىۋ خىزمەتكارى پېتى ماقۇل دېسلا قايتىپ كېتىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئاتلانتالىقلار تۈركۈملەپ قايتىپ كېلىۋاتىدۇ. ئۇلار ماكوندىن قاتتىق زېرىكىپتۇ. شېرمان ماكوننى ئىشغال قىلمىدى، ئەمما ھەممىلا ئادەم ۋېلسوننىڭ زەربىدار ئەترىتىنىڭ پات ئارىدا ئۇ يەرگە بارىدىغانلىقىنى دېيىشىۋاتىدۇ، ئۇ شېرماندىنمۇ يامان ئىمىش.

— ئۆيلىرى بولمىسا ئالدىراپ كېلىۋالغان بىلەن قانداق قىلىدۇ؟ بۇ ئەخمەقلىق ئەمەسمۇ؟

— سىكارلېت خانقىز، ئۇلار چېدىرلاردا، كىچىك ياغاچ ئۆيلەردە، ساق قالغان ئۆيلەردە قىستىلىشىپ تۇرۇۋېتىپتۇ. بىر تەرەپتىن ئۆيلىرىنى باشقىدىن ياساشنىڭ ئامالسىز قىلىشىۋېتىپتۇ. شۇڭا، ئۇلارنى ئەخمەق دېگىلى بولمايدۇ. سىزمۇ ماڭا ئوخشاش ئاتلانتالىقلارنى ياخشى چۈشىنىسىز، ئۇلار ئۆلىمۇ بۇ شەھەردىن ئايرىلمايدۇ، شىماللىق ئالۋاستىلار يەنە كېلىپ يەنە كۆيدۈرسىمۇ، ئۇلارنىڭ قايتىپ كېتىشىنى ھېچكىم توسۇپ قالالمايدۇ. ئاتلانتالىقلارچۇ — مېلانىيە خانقىز، كۆڭلىڭىزگە كەلمىسۇن — قېچىرغا ئوخشاش بەكمۇ جاھىل خەق، ئۇلارنىڭ نېمىشقا شۇنداقلىقىنى بىلمەيمەن. ئالدىنقى

كۈنى مېرۇپتېر خانىم بىلەن مېرۇپتېر خانقىزى، ئۇلارنىڭ ئۆيىدىكى نېگىر موماينى كۆردۈك، بىر چاقلىق ھارۋا بىلەن پارچە پىششىق خىشلارنى توشۇۋېتىپتۇ. مادې خانىممۇ ماڭا ئېرى قايتىپ كەلسىلا ئۆي سالىدىغانلىقىنى دېدى. ئۇ يەنە ئاتلانتاغا يېڭى كەلگەن چاغلاردا ئۆزلىرىنىڭ كىچىك بىر ئۆيىدە تۇرغانلىقىنى، شۇڭا ھازىر تۇرۇۋاتقان ئۆيى ئۆزلىرىگە ھەر كەلمەيدىغانلىقىنى ئېيتتى. بۇ چاقچاق گەپ بولسىمۇ ئۇلارنىڭ نېمىلەرنى ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

— ئۇلار باشقىدىن جانلىنىپ كېتىپتۇ — دە، — دېدى مېلانىيە مەغرۇر ھالدا، — سىكارلېت، سىزمۇ شۇنداق ئوچىلامسىز؟

سىكارلېت بېشىنى لىڭشىتىپ قويدى. ئۇمۇ ئىچىدە ئىككىنچى يۇرتى بولغان بۇ شەھەر ئۈچۈن خۇشال بولۇۋاتاتتى ۋە پەخىرلىنىۋاتاتتى. بۇ شەھەر خۇددى فىرانك ئېيتقاندىكى، قوپاللىق ۋە قاراملىق بىلەن تولغان جاي ئىدى، سىكارلېت ئۇ يەرنى شۇ خۇسۇسىيەتلىرى ئۈچۈن ياخشى كۆرەتتى. بۇ شەھەر باشقا قەدىمىيەك شەھەرلەرگە ئوخشاش مۇتەئەسسىپ ئەمەس، سىكارلېتقا ئوخشاش تەۋەككۈلچىلىك روھىغا باي شەھەر ئىدى. «مەن ئاتلانتاغا ئوخشاي مەن، — ئويلىدى سىكارلېت ئىچىدە، — شىماللىق ئالۋاستىلار يەنە كېلىپ يەرلىرىمىزنى كۆيدۈرۈۋەتسىمۇ، بىزنىڭ يەنە باش كۆتۈرۈشمىزنى، ئورنىمىزدىن قايتا دەس تۇرۇشمىزنى توسۇپ قالالمايدۇ.»

— سىكارلېت، پىتتىي ھامما ئاتلانتاغا قايتىپ بارسا، بىزمۇ بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن تۇرساق قانداق بولار؟ — مېلانىيە ئۇنىڭ خىيالىنى بۆلۈۋەتتى، — بولمىسا ئۇ ئۆيلەردە ئۇ ئۆزى يالغۇز قورقىدۇ.

— سۆيۈملۈكۈم، قارالغۇ، مەن بۇ يەردىن قانداق ئايرىلىمەن؟ — سىكارلېت سەل پىئارام بولغاندەك بولۇپ ئۇنىڭدىن سورىدى، — ئەگەر سىزنىڭ كەتكۈڭىز بولسا كېتىۋېرىڭ، ماقۇل دەيمەن.

— مېنىڭ مەقسىتىم ئۇنداق ئەمەس، سۆيۈملۈكۈم، —
مېلانىيە خىجىل بولۇپ چىرايى ئۆزگىرىپ كەتتى، — قاراڭ،
مەنمۇ زە... سىز ئەلۋەتتە، نارادىن ئايرىلالمايسىز. پېتىپەر تاغا
بىلەن ئاشپەز ئايال ھامامنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالالايدىغۇ.
— راست، سىزنى ھېچكىم توسمايدۇ، — دېدى سىكارلېت
ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن.

— سىزمۇ بىلىسىز، مېنىڭ سىزدىن ئايرىلغۇم يوق، —
دېدى مېلانىيە جاۋاب بېرىپ، — سىز بولمىسىڭىز، مېنىڭ...
ئۆلگىنىم شۇ، ئۆلگۈدەك قورقمەن.

— ئەمەس ئىختىيارىڭىز، ئەمما مېنى ئاتلانتاغا بېرىشقا
زورلىماڭ. كىم بىلىدۇ، ئۇلار ئەمدىلا ئۆيلىرىنىڭ ئۆلىنى
قوپۇرۇپ تۇرۇشىغا شېرمان يەنە قايتىپ كېلەمدۇ.

— ئۇ ئەمدى كەلمەيدۇ، — دېدى فىرانك. ئۇ ئۆزىنى چىڭ
تۇتۇپ تۇرۇۋاتسىمۇ چىرايى تۈرۈلۈپ كېتىۋاتاتتى، — ئۇ
جورجىيەدىن ئۆتۈپ دېڭىز تەرەپكە كەتتى. ئاڭلىساق، ساۋاننا
تەرەپكە قاراپ يولغا چىقىپتۇ دەك.

— ساۋاننانى بېسىۋاپتىمۇ؟

— شۇنداق. خانىملار، ساۋاننا ھامان قولىدىن كېتىدۇ، ئۇ
يەرنى قوغداپ قالغۇدەك كۈچ يوق. مىدىرلىيالىغۇدەك ئادەملەرنى
ئۇرۇشقا سالسىمۇ ئوخشاش. سىلەرمۇ بىلىسىلەر، شىماللىق
ئالۋاستىلار مىلچۇپلارغا ھۇجۇم قىلغان چاغدا بىرنىڭكىلەر
ھەربىي مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان چوڭ - كىچىك ئوقۇغۇچىلارنىڭ
ھەممىسىنى ئاچقىپ ئۇرۇشقا سالغان. يەنە تېخى تۈرمىلەردىن
جىنايەتچىلەرنى سۆرەپ چىقىپ، ئۇرۇش تۈگىگەندە قويۇپ بېرىش
شەرتى بىلەن جەڭگە ئېلىپ ماڭغان، شۇنىڭ بىلەن ھەربىي
مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى ئوغرى، قاراقچى، قاتىللار بىلەن بىر
قوشۇندا بىللە تۇرغان. بۇ ئىشلارغا نەپەرەتلىنمەمدۇ كىشى.

— ئۇلار جىنايەتچىلەرنى قويۇپ بېرىپ بىزنى زىيانغا
ئۇچراتماقچى ئىكەن - دە !

— سىكارلېت خانقىز، قورقماڭ، ئۇلار بىزدىن يىراق، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلار ياخشى ئەسكەرلەردىن بولۇپمۇ كېتەلەيدۇ. ئوغرىنى ياخشى ئەسكەر بولالمايدۇ دەپ كىم ئېيتىدۇ؟
— بۇ ئىش ماڭا غەلىتە تۇيۇلۇۋاتىدۇ، — دېدى مېلانىيە بوش سۆزلەپ.

— ماڭا ئۇنداق تۇيۇلمايدۇ، — دېدى سىكارلېت گەپنىڭ ئوچۇقىنى ئېيتىپ، — ئۇنىڭسىزمۇ بۇ ئىشتاتنىڭ ھەممە يېرى ئوغرى — قاراقچى، شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن توشۇپ كەتتى. يەنە تېخى ... — سىكارلېت ئىتتىكلا گېپىنى توختىتىۋالدى، ئۇ ئەسكەرلەر بولسا گەپنىڭ ئاخىرىنى ئاڭلىماي تۇرۇپلا كۈلۈشۈپ كەتتى.

— شىماللىق ئالۋاستىلار ھەم قوشۇنغا تەمىنات توپلاۋاتقان بىزلەر، — دېدى ئۇلار ئۇنىڭ گېپىگە ئۇلاپلا. سىكارلېت ئۇلاردىن سەل خىجىل بولۇپ قالدى.

— گېنېرال خودنىڭ ئادەملىرى ھازىر نەدە؟ — مېلانىيە ئىتتىك گەپ قىستۇردى، — ئۇ ساۋانادا بولىدىغانلا بولسا چوقۇم ئۇ يەرنى ساقلاپ قالىدۇ.

— مېلانىيە خانقىز، — فىرانك ئازراق ھەيران قالغان ھەم ئۇنى ئەيىبلەنگەن تەلەپپۇزدا دېدى، — گېنېرال خود ئۇ يەرگە بېرىپمۇ باقمىدى. ھازىر ئۇ تېننىستى، شىماللىقلارنى جورجىيەدىن قوغلاپ چىقىرىمەن دەپ شۇ يەردە ئۇرۇش قىلىۋاتىدۇ.

— ئۇ ئادەممۇ ھېسابنى قالىتىس ئىنچىكە قىپتۇ، — دېدى سىكارلېت مەسخىرە تەلەپپۇزى بىلەن، — ئۇ شىماللىق ئالۋاستىلارنى بىزنىڭ بۇ يەرلەردىن ھەيدەپ مېڭىپ، بىزنى بولسا ئۇششاق بالىلار بىلەن جىنايەتچىلەرنىڭ قوغدىشىغا تاشلاپ بەرگۈدەك — دە.

— قىزىم، — دېدى گېرال خېلى يۈرەكلىك ھالدا، — سەن بۇنداق گەپلەرنى دېمەسلىكىڭ كېرەك، ئاپاڭ ئاڭلىسا رەنجىيدۇ.

— شىماللىقلارنىڭ ھەممىسى ئۆلمىگۈر ئىپلاسار، —
سىكارلىپت ئۆزىنى باسالماي توۋلاپ كەتتى، — ئۇلار توغرىلۇق
ئەزەلدىن ياخشى گەپ قىلىپ باقمىغانمەن.
ئېلىپ تىلغا ئېلىنىۋىدى، ھەممەيلەن ھەيران قالدى، گەپ —
سۆزلەرمۇ جىمپ كەتتى. شۇ ئارىلىقتا يەنە مېلانىيە گەپ
قىلدى:

— ماكوندىكى ۋاقتىڭلاردا ۋىلكېس ئائىلىسىدىكى ئىندىيا
بىلەن خونپى خانىقىزلارنى كۆردۈڭلارمۇ؟ ئۇلار... ئۇلار
ئاشلىپنىڭ خەۋىرىنى ئالالايتمۇ؟

— مېلانىيە خانقىز، ئەگەر بىز ئاشلىپنىڭ خەۋىرىنى
ئاڭلىغان بولساق، ماكوندىدىن شۇ كۈنىلا كېلىپ سىزگە
يەتكۈزمەتتۇق؟ — دېدى فىرانك سەل رەنجىگەندەك قىلىپ، —
ئۇلار ھېچقانداق خەۋەر ئاڭلىماپتۇ. مېلانىيە خانقىز، ئاشلىپىدىن
ئەنسىرەپمۇ كەتمەڭ. ھەرقاچان ئۇنىڭدىن خەت ئالمىغىنىڭىزغا
ئۇزاق بولدى. تۈرمىدە ياتقان ئادەم سىزگە قانداق خەت
يازالسا، سىزچىمۇ شۇنداقمۇ؟ بىراق، شىماللىق
ئالۋاستىلارنىڭ تۈرمىلىرىنىڭ ئەھۋالى بىزنىڭكىدىن ياخشى.
نېمىلا دېگەن بىلەن ئۇلاردا يەيدىغانغا تاماق بار، دورا، كىگىز
دېگەندەك نەرسىلەرمۇ تېپىلىدۇ. بىزدەك ئەمەس، بىزنىڭ
ئۆزىمىزنىڭ قورسىقى توپمايۋاتسا ئەسىرلەرگە نەدە.

— شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ نەرسىلىرى ھەقىقەتەن كۆپ
ئىكەن، — دېدى مېلانىيە ئازابلىنىپ، — ئەمما ئەسىرلەرگە
بەرمەسىمىشقۇ، كېنىپىدى ئەپەندى؟ سىز بۇ ئەھۋالنى چوقۇم
بىلىسىز. بايقى گېپىڭىز بىلەن ماڭا تەسەللى بەرمەكچى
بولۇۋاتسىز. سىز يەنە يىگىتلىرىمىزنىڭ ئۇ يەرلەردە سوغۇق
بىلەن ئاچلىقنىڭ دەستىدە ئاغرىپ، دوختۇرغىمۇ كۆرۈنەلمەي
ئۆلۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى بىلىسىز. بۇمۇ شىماللىق
ئالۋاستىلارنىڭ بىزگە بولغان ئۆچمەنلىكىدىن بولۇۋاتىدۇ.
كۈچۈم يەتسە ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى يەر يۈزىدىن يوقىتىۋەتسەم

دەيمەن. ئاھ، ئاشلىپى ئاللىبۇرۇن...

— ئۇنداق دېمەك! — سىكارلېت ئۇنىڭغا ۋارقىردى، ئەمما ئۆزىنىڭمۇ يۈرىكى ئاغزىغا قاپلىشىپ قالغانىدى. ئاشلىپى ئۆلۈپ كەتتى دېگەن گەپنى ئاڭلىمىسىلا، ئاشلىپىنىڭ ھايات ئىكەنلىكىگە قارىتا ئۇنىڭدا ئازراق ئۈمىد پەيدا بولاتتى. ئۆلدى دېگەن گەپنى ئاڭلىسا خۇددى ئاشلىپى راستلا شۇ دەققە ئىچىدە ئۆلۈپ قېلىۋاتقاندەك ئازابتىن تولغىنىپ كېتەتتى.

— ۋىلكېس خانىم، گېپىمگە كىرىپ ئېرىڭىزدىن كۆپ ۋايىم يېمەك، — دېدى يەكچەشمە گەپ قىستۇرۇپ، — مەن ماناساس جېڭىدە شىماللىقلارغا ئەسىر چۈشۈپ قالدىم. كېيىن بىز تەرىپتىكىلەر مېنى ئەسىر ئالماشتۇرۇپ قۇتۇلدۇرۇۋالدى. تۈرمىدە ياتقان ۋاقتىمدا ئۇلار ماڭا ئون تاماقلارنى، توخۇ، ئۆردەك گۆشلىرىنى بەرگەن...

— سىز يالغان گەپ قىلىۋاتىسىزغۇ دەيمەن، — دېدى مېلانىيە كۈلۈپ كېتىپ، — سىزمۇ شۇنداق ئويلاۋاتامسىز؟ — مەنمۇ شۇنداق ئويلاپ قېلىۋاتىمەن، — دېدى يەكچەشمە يانپىشىغا بىرنى ئۇرۇپ كۈلۈپ كېتىپ.

— ھەممىڭلار مېھمانخانا ئۆيىگە چىقىڭلار، سىلەرگە مىلاد ناخشىسىنى ئېيتىپ بېرىمەن، — دېدى مېلانىيە دەررۇ گەپنى باشقا مەزمۇنغا يۆتكەپ، — پىيانىنوتى شىماللىق ئالۋاستىلار ئېلىپ كېتەلمەپتۇ. سۇئېللىن، ئۇ پىيانىنودا ئاۋاز قاچامدۇ؟ — قاچقاندۇمۇ ئاجايىپ قاچىدۇ دەڭا، — سۇئېللىن جاۋاب بېرىۋېتىپ فىرانكقا قاراپ كۈلۈپ قويدى. ھەممەيلىن تاماقخانىدىن چىققاندا فىرانك ئەتەي كەينىدە قېلىپ سىكارلېتنى يېڭىدىن تارتتى.

— سىز بىلەن ئايرىم سۆزلەشسەم بولامدۇ؟
سىكارلېت ئۇنى ئۇلارنىڭ گېپىنى قىلامدىكىن دەپ بىردىنلا ئالاقزەدە بولدى. يەنە دەررۇلا ئېسىگە كېلىپ، شۇنداق بولۇپ قالسا دەيدىغانغا يالغان گەپتىن بىرنى دەررۇلا ئويلاپ

قويدى.

ھەممەيلەن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ئىككىسى تام مەشىنىڭ يېنىدا ئۆرە تۇرۇشتى. فىرانكىنىڭ بايىقى خۇشال كەيپىياتى يوق، بەئەينى بىر بوۋايغىلا ئوخشاپ قالغانىدى. يۈزى ئورۇق ھەم قارا، تاراننىڭ ئېتىزلىقلىرىدا ئۇچۇپ يۈرگەن يوپۇرماقلىقلار ئوخشايتتى. سېرىق ساقاللىرى شالاڭ، ئانچە - مۇنچە ئاق كىرگەن، خىيالى بىر يەردە ئەمەس، ساقىلىنى سىلاپ تۇراتتى. بىر چاغدا يالغان يۆتلىپ قويۇپ، ناھايىتى غەمكىن ھالدا گەپ باشلىدى:

— ئاپىڭىز ئۈچۈن بەكمۇ قايغۇردۇم، سىكارلېت.
— ئۇ توغرىلۇق گەپ قىلمىسىڭىز.
— دادىڭىزمۇ... شۇ ئەھۋالغا چۈشۈپ قاپتۇ.
— شۇنداق، ئۇ... ئۇنىڭ مېڭىسى تازا جايىدا ئەمەس، بۇنى ھېس قىپسىز.

— ئېلىپن خانىمنىڭ كەتكىنى ئېغىر كەپتۇ.
— كېنىدى ئەپەندى، ئۇ توغرىلۇق گەپ قىلمىسىڭىز...
— كەچۈرۈڭ، سىكارلېت خانقىز، — ئۇ سەل جىددىلەشكەندەك پۇتلىرىنى پات - پات يۆتكەپ تۇرۇۋاتتى، — ئەسلىدە دادىڭىز بىلەن بىر ئىش توغرىلۇق مەسلىھەتلەشمەكچىدىم، ھازىر قارىسام بولمايدىغاندەك قىلىدۇ.
— بەلكىم مېنىڭ سىزگە ياردىمىم تېگىپ قالار، كېتىپىدى ئەپەندى. كۆرۈپ تۇرۇپسىز... ھازىر مەن ئائىلىنىڭ غوجايىنى.
— ئۇمۇ بوپتۇ، مەن... — فىرانك گەپكە تەمشىلىپ بولۇپ ئارقىدىن يەنە ساقىلىنى سىلاپ تۇرۇپ قالدى، — مەن... مەن، سىكارلېت خانقىز، دادىڭىزدىن سۇئېللىپن خانقىزنى سورىماقچىدىم.

— سىز ماڭا، — سىكارلېت خۇشال توۋلاپ كەتتى، — سۇئېللىپن توغرىلۇق دادامغا تېخى ئېغىز ئاچمىغانلىقىڭىزنى دېمەكچىمۇ؟ سۇئېللىپننىڭ كەينىگە چۈشكىنىڭىزگىمۇ

بىرنەچچە يىل بولغانغۇ دەيمەن.
 فىرانك قىزىرىپ كەتتى. ئۇ نومۇسچان ھەم قورقۇنچاق
 كىچىك بالىغا ئوخشاش، نېمە دېيىشنى بىلمەي كۈلۈپ تۇراتتى.
 — قارالڭ، مەن... مەن ئۇنىڭ مېنى يارىتىدىغان —
 ياراتمايدىغانلىقىنى بىلمەيمەن. مەن ئۇنىڭدىن جىق چوڭ، ئۇنىڭ
 ئۈستىگە... تارا قورۇقىنىڭ ئەتراپىنى ئايلىنىپ يۈرگەن
 جىرايلىق يىگىتلەرمۇ كۆپ،
 «ھىم، — ئويلىدى سىكارلېت، — ئۇلار ئۇنى ئەمەس، مېنى
 دەپ تارانى ئايلىنىپ يۈرۈۋاتىدۇ.»

— ئۇنىڭدىن ئۈزۈم توغرۇلۇق سوراپمۇ باقمىغان، ئەمما
 مېنىڭ كۆڭلۈمنى چوقۇم چۈشىنىدۇ دەپ ئويلايمەن. مەن... مەن
 ئۇخارا ئەپەندىنىڭ بۇ ئىشقا قوشۇلۇشىنى قولغا كەلتۈرۈشۈم
 كېرەك، دەپ ئويلايمەن، شۇڭا ھەقىقىي ئەھۋالنى ئۇنىڭغا
 ئېيتماقچىمەن. سىكارلېت خانقىز، ھازىر قولۇمدا بىر تىيىن
 پۇل يوق. بۇرۇن پۇلۇم جىق ئىدى، بۇنداق گەپنى قىلغىنىم
 ئۈچۈن مېنى كەچۈرۈڭ. ھازىر بىر ئات بىلەن ئۈستۈمدىكى
 مۇشۇ كىيىملىرىمدىن باشقا ھېچنېمە يوق. ئارمىيەگە
 قاتنىشىدىغان چاغدا زېمىنلىرىمنى سېتىۋېتىپ، ھەممە پۇلۇمغا
 جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ قەرز چېكىنى سېتىۋېتىشكەنمەن. ھازىر
 ئۇ چەكلەرنىڭ نېمە قىممىتى قالدى دەيسىز. ئۇ چەكلەرمۇ
 شىماللىقلار ھەدەمنىڭ ئۆيىنى كۆيدۈرۈۋەتكەندە ئۆي بىلەن تەڭ
 كۆيۈپ تۈگىدى. يېنىمدا بىر تىيىن پۇل يوق تۇرۇپ سۇئېللىپ
 خاقىزغا توي قىلىش تەلىپىمنى قويۇشنىڭ قانچىلىك قاراملىق
 ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن. لېكىن... قانداق قىلىمىز،
 شۇنداق بولۇپ قالدۇق. بۇ ئۇرۇشنىڭ ئاخىرىنىڭ قانداق
 بولىدىغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ. ماڭغۇ ھازىر ئاخىرقى زامان
 يېتىپ كەلگەندە كىلا بىلىنىدۇ، بىزدە ھېچقانداق ئىشقا قارىتا
 ئىشەنچ يوق. شۇڭا... شۇڭا، توي قىلىدىغانلىقىمىزنى
 پۈتۈشۈۋالساق، سۇئېللىپ ئىككىمىز ئۈچۈن چوڭ بىر تەسەللى

بولۇپ قالارمىكىنىمۇ دەپ ئويلايمەن. مەن ئۇنى باقالغۇدەك بولغاندا، ئاندىن توي قىلساق، ئەمما ئۇنىڭغا يەنە قانچىلىك ۋاقىت كېتىدىغانلىقىنى بىلمەيمەن. ئەگەر ھەقىقىي مۇھەببەتنىڭ قىممىتى بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغان بولسىڭىز، ئۇ چاغدا سۇئېلپن خانقىزنىڭ ھېچقانداق نەرسە بولمىسىمۇ بايلاردەك ياشايدىغانلىقىغا ئىشەنچىم كامىل.

ئۇنىڭ ئاخىرقى سۆزلىرى ئاددىي ۋە دەيدەبىلىك ئىدى، ئۇ گەپلەر قىزىق تۇيۇلغان بولسىمۇ، سىكارلېت يەنىلا ئۇ گەپلەردىن تەسىرلەندى. ئۇ دۇنيادا سۇئېلپننى ياخشى كۆرىدىغان ئادەملەرنىڭ بارلىقىنى قانداقلا قىلىپ بولسۇن ئەقىلگە سىغدۇرالمىتتى. ئۇنىڭ نەزىرىدە، بۇ سىڭلىسى ئۇچىغا چىققان شەخسىيەتچى، غەلىتە بىر مەخلۇق ئىدى، دائىم خەقلەردىن ئاغرىنىپلا يۈرەتتى. ئادەم تەرىپلەپ بېرەلمەيدىغان يەنە بىر غەلىتە مەجەزى... ئىنتايىن جاھىل ئىدى.

— كېتىپىدى ئەپەندى، — دېدى ئۇ سىلىق ئاھاڭدا، — بۇ ياخشى گەپ ئىكەن، بۇ ئىشقا دادامنىڭ ئورنىدا مەن جاۋاب بەرسەممۇ بولىدۇ. دادام سىزنى بەكمۇ چوڭ بىلەتتى ھەم سۇئېلپننىڭ سىز بىلەن توي قىلىشىنى ئارزۇ قىلاتتى. — راستمۇ؟ — فىرانك ئىتتىكىلا سورىدى، چىرايىدا خۇشاللىق ئويىناپ تۇراتتى.

— ئەلۋەتتە، راست، — جاۋاب بەردى سىكارلېت سوغۇق كۈلۈپ قويۇشتىن ئۆزىنى ئاران بېسىپ. گېرالدىنىڭ تاماق ئۈستىلىدە ئولتۇرۇپ، سۇئېلپنغا: «قانداق، خانقىز! سىزنىڭ ھېلىقى ئوت يۈرەك يىگىتىڭىز كۆڭلىدىكىنى تېخى دېمىدىمۇ؟ ئۇنىڭدىن ئۆزۈم سوراپ باقامدەن ياي؟» دەپ توۋلىغانلىقى ئېسىگە كېلىپ قالغانىدى.

— مەن بۈگۈن ئاخشام ئۇنىڭدىن سوراپ باقاي. — دېدى كېنىپىدى. ئۇنىڭ يۈزىنىڭ گۆشلىرى ھاياجاندا تارتىشىپ كېتىۋاتاتتى، — سىز بەكمۇ ئوبدان قىز جۇمۇ، سىكارلېت، —

ئۇ تېخىمۇ ھاياجانلىنىپ سىكارلېتنىڭ قولىنى تۇتۇپ سىلكىپ كەتتى.

— ئۇنىڭغا دەپ قوياي، سىز بىلەن كۆرۈشسۇن، — دېدى سىكارلېت مېھمانخانا ئۆيگە كېتىۋېتىپ. مېلانىيە ئۇ يەردە پىياننو چېلىۋاتاتتى. پىياننودىن راستلا ئاۋاز قاچاتتى، ئەمما يەنىلا شۇنداق چىرايلىق ئاڭلىناتتى. مېلانىيە كۆپچىلىككە باشلامچى بولۇپ: «ئاڭلا، خەۋەرچى پەرىشتىلەر ناخشا ئېيتماقچى!» دېگەن ناخشىنى ئېيتىۋاتاتتى.

سىكارلېت ئىشىك تۈۋىدە تۇرۇپ قالدى. ئىككى قېتىم بۇلاڭچىلىققا ئۇچراپ، بۈگۈنكىدەك ۋەيرانچىلىق ۋە ئاچارچىلىق ئەھدە ياشاۋاتقان ئادەملەرنىڭ بۇ قەدىمكى ۋە چىرايلىق مۇناجاتنى ئېيتىشى ئادەمنىڭ ئەقلىگە سىغمايدىغان ئىش ئىدى. سىكارلېت بىردىنلا كەينىگە ئۆرۈلۈپ كېنىپىدىغا:

— سىز بايا، ماڭا ئاخىرقى زامان يېتىپ كەلگەندەك بىلىنىدۇ، دېدىڭىز، نېمە ئۈچۈن شۇنداق دەيسىز؟ — دەپ سورىدى.

— راستىنى ئېيتاي، — دېدى كېنىپىدى سەل دۈدۇقلاپ، — ئەمما مەن دېگەن گەپلەر بىلەن خانىم - قىزلارنى قورقۇتمايسىز. ئۇرۇش ئۇزاققا بارمايدۇ. قوشۇننى تولۇقلايدىغان ئەسكەر مەنبەلىرى ئەمدى يوق، قوشۇندىن قېچىۋاتقانلار بارغانسېرى كۆپىيىۋاتىدۇ، ئويلاپ باقمايسىز، كىشىلەر ئۆز ئۆيلىرىدىكى ئادەملەرنىڭ ئاچ قېلىۋاتقانلىقىنى بىلگەندە، يىراق جايلاردىكى ئۇ ئازابلارغا قانداقمۇ بەرداشلىق بېرەلسۇن؟ شۇڭا ئۇلار قېچىپ كېلىپ ئۆيلىرىگە ياردەم بېرىۋاتىدۇ. مەن ئۇلارنى ئەيىبلەيمەن، ئەمما بۇ ئەھۋاللار قوشۇننى ئاجىزلىتىۋەتتى. ئەسكەرلەر ئاچ قورساق قانداق ئۇرۇش قىلالىسۇن؟ ئۇلارغا بەرگۈدەك ئاشلىق يوق، مەن بۇ نۇقتىنى تولۇق چۈشىنىمەن. چۈنكى، مەن قوشۇنمىز ئۈچۈن ئاشلىق يىغىپ يۈرگەن ئادەم. ئاتلانتانى قايتۇرۇۋالغاندىن بېرى نۇرغۇن جايلارغا ئاشلىق

يىغقىلى باردىم. ئەمما، يىغقان ئاشلىقىمىز يىر ۋاخ تاماققا دال بولمايدۇ. بۇ خىل ئەھۋال ساۋاننانىڭ جەنۇبغا ئۈچ يۈز ئىنگلىز مىلى كېلىدىغان رايونلاردىمۇ ئوخشاشلا مەۋجۇت. ئەسكەرلىرىمىز ئاچ، تۆمۈر يول ئۈزۈلگەن، يېڭى قوراللار يوق، ئوق - دورىلارمۇ يېتىشمەيدۇ. ئايغ تىككۈدەك خۇرۇمۇ تېپىلمايدۇ... مۇشۇ ئەھۋاللارغا قاراپ مەن ئاخىرقى زاماننىڭ گېپىنى قىلغان.

جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ كەلگۈسىدىكى پۇ خىرەلىك سىكارلېتنىڭ نەزىرىدە ئانچە ئېغىرمۇ ئەمەس ئىدى، ئەڭ ئېغىرى ئاشلىقنىڭ يوقلۇقى ئىدى. سىكارلېت پوركنى ئات ھارۋا بىلەن سىرتلارغا ئاشلىق، كىيىم تىكىدىغان رەخت تېپىپ كېلىشكە ئەۋەتىپ بېقىشنى ئۇزاقتىن بېرى ئويلاپ كېلىۋاتاتتى. بىراق، ئەھۋال كېنىپىدى ئېيتقاندەك بولىدىغان بولسا...

ئەمما، ماكون تېخى قولىدىن كەتمىدى، ئۇ يەردە چوقۇم ئاشلىق بار. بۇ ئادەملەرنى تىنچ - ئامان يولغا سېلىۋەتكەندىن كېيىن پوركنى ماكونغا ئەۋەتىپ باقسۇنمىكىن. ئاتنى ئەسكەرلەرنىڭ تارتىۋېلىش خەۋپى بولسىمۇ قانداق قىلىدۇ، بىر ئۇرۇنۇپ باققۇلۇق، بۇ قاراملىقنى قىلمايمۇ بولمايدىغان ئوخشايدۇ.

— كېنىپىدى ئەپەندى، ئادەمنى بىئارام قىلىدىغان ئۇ گەپلەرنى قىلمايلىلا، — دېدى سىكارلېت، — سىز ئاپامنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ ئولتۇرۇپ تۇرۇڭ، مەن سۇئېلىپىغا دەپ قويماي، ئىككىڭلار شۇ يەردە پاراڭلىشىڭلار... يالغۇز پاراڭلاشماڭلار كۆڭلۈڭلاردىكى گەپلەرنى دېيىشەلەيسىلەر.

كېنىپىدى قىزىرىپ، كۈلگەن بويى ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ كەينىدىن قاراپ تۇرۇپ، ئىچىدە: «بۇلار ھازىر توي قىلمايدىغان بولدى - دە. ئىست! توي قىلىپ ئۇنى ئەكەتكەن بولسا تاماق يەيدىغان بىر ئېغىز ئازىياتتى» دەپ ئويلىدى.

يىگىرمە توققۇزىنچى باب

ئىككىنچى يىلى 4 - ئايدا گېنېرال جونستون قايتىپ كېلىپ، ئۆزى ئىلگىرى قوماندانلىق قىلغان قوشۇننىڭ قېلىپ قالغان ئەسكەرلىرىگە قوماندانلىق قىلىپ، شىمالىي كارولىناغا كەلگەندە شىماللىقلارغا تەسلىم بولدى، شۇنىڭ بىلەن ئۇرۇشنىڭ ئاياغلاشقانلىقى جاكارلاندى. بۇ خەۋەر تاراغا ئىككى ھەپتىدىن كېيىن يېتىپ كەلدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئاراللىقلار ئالدىراش بولۇپ كەتتى.

ئەتىيازلىق تېرىلغۇ باشلىنىپ كەتتى. پورك ماكوندىن ئېلىپ كەلگەن كۆكتات ئۇرۇقلىرى بىلەن كېۋەز ئۇرۇقلىرىنى يەرگە چېچىش كېرەك ئىدى. پورك ئۇرۇق، ئۆي قۇشلىرى، گۆش، سۈرگۈش، قوناق ئۇنى، ئۇنىڭدىن باشقا رەخت دېگەندەك نەرسىلەرنى بىر ھارۋىغا لىق بېسىپ كەلگەن بولغاچقا، قايتىپ كەلگەندىن بېرى ئىشلىمەي، ئەتىدىن - كەچكىچە تاراغا قايتىپ كەلگۈچە قانداق جاپا تارتقانلىقىنى، بۇزۇلغان تۆمۈر يوللاردىن، خەتەرلىك جىرالاردىن، چاتقاللىقلاردىن قانداق ئۆتكەنلىكىنى سۆزلەپ ئۆزىچە كۆرەڭلەپ يۈرۈۋاتاتتى. ئۇ بەش ھەپتىدىن كېيىن قايتىپ كەلدى. شۇنىڭغىچە سىكارلېت زادىلا خاتىرجەم يۈرەلمىدى. لېكىن، ئۇ لىق بىر ھارۋا نەرسە ئېلىپ ھەم پۇلنىڭ كۆپ قىسمىنى قايتۇرۇپ كەلگەن بولغاچقا، سىكارلېت ئۇنى بەكمۇ ئەيىبلەپ كەتمىدى. بۇنچە كۆپ پۇلنى ياندۇرۇپ كەلگىنىدىن قارىغاندا، ئۇ بۇ نەرسىلەرنىڭ كۆپىنى پۇلغا ئالمىغان، بۇنى سىكارلېت سەزدى. پوركنىڭ قارشى بويىچە، ئىگىسى يوق ئۆيلەردىكى، كاتەكلەردىكى، گەمبىلەردىكى نەرسىلەرگە پۇل خەجلەش يۈز كېتىدىغان ئىش ئىدى.

يەيدىغان نەرسىلەر بولغاندىن كېيىن، ئۇلار تۇرمۇشنىڭ بۇرۇنقى ھالىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئالدىراش ھەرىكەتكە كەلدى. ھەممە ئادەمگە ئىش بار ئىدى، بولغاندىمۇ ئىنتايىن كۆپ ئىدى، مەڭگۈ تۈگەتكىلى بولمايتتى. بۇلتۇرقى كېۋەزلەرنىڭ غوللىرىنى يۇلۇپ تاشلاپ يەرنىڭ يۈزىنى ئېچىش كېرەك ئىدى. ئۇلارنىڭ ئېتى قوشقا كۆنمىگەن ئات بولغاچقا، ئۇنىڭ بىلەن يەر ھەيدەش تەسكە چۈشۈۋاتاتتى. باغدكى ياۋا كوكاتلارنى يۇلۇۋەتمەسە كۆكتات تېرىغىلى بولمايتتى. ئوتۇن يېرىش، شىماللىقلار بۇزۇۋەتكەن ئېغىلنى باشقىدىن ياساش، ئۇزۇنغا سوزۇلىدىغان قاشالارنى قايتا بەرپا قىلىش كېرەك ئىدى. پورك قويغان قاپقانلارنى كۈندە ئىككى قېتىم تەكشۈرۈپ تۇرمىسا، دەرياغا تاشلاپ قويغان قامقلاردىكى يەمچۈكلەرنى پات - پات ئالماشتۇرۇپ تۇرمىسا يەنە بولمايتتى. ئىشقىلىپ، ئۆينىڭ ئىچى - تېشىدىكى ئىشلار ئوشۇپ تۇراتتى. ھەتتا ۋادىنىڭمۇ ۋەزىپىسى بار بولۇپ، ھەر كۈنى ئەتىگەندە سېۋىتىنى كۆتۈرۈپ چىقىپ ئوچاققا ئوتۇن تېرىپ كېلەتتى.

تەسلىم بولغانلىق خەۋىرىنى فونتائىنىڭ ئۇرۇش تۈگەپ بىرىنچى بولۇپ ئۆيگە قايتقان بالىلىرى ئېلىپ كەلدى. ئالبېكىسىنىڭ پۇتىدا ئۆتۈك بار، پىيادە، تونى يالاڭ ئاياغ، قېچىرنى ياۋىداق مىنىپ كېلىشكەندى. ئۇلار تۆت يىل جاپادا يۈرۈپ ئورۇقلاپ، قارىداپ كېتىپتۇ، ئۇرۇشتىن ئېلىپ كەلگەن قاپقارا ساقاللىرى قوشۇلۇپ، پۈتۈنلەي ناتونۇش ئادەملەر قىياپىتىگە كىرىپ قاپتۇ.

ئۇلار مېموسادىكى ئائىلىسىگە تېزىرەك يېتىپ بېرىشقا ئالدىراپ تۇرۇۋاتقاچقا، تارادا بىر پەسلا تۇردى. قىزلارنىڭ پېشانىلىرىگە سۆيۈپ قويۇپ، ئاندىن جەنۇبىنىڭ تەسلىم بولغانلىق خەۋىرىنى ئۇلارغا يەتكۈزۈپلا كېتىپ قېلىشتى، ئۇلارنىڭ دېيىشىچە، ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتكەن، ئەھمىيىتىنى يوقاتقان بولۇپ، ئەمدى ئۇلارنى ئويلاشنىڭ پەقەتلا ئەھمىيىتى يوق ئىدى.

ئۇلارنىڭ بىرىنچى بولۇپ بىلمەكچى بولغان نەرسىسى مەموسانىڭ كۆيگەن ياكى كۆيىمگەنلىكى بولدى. يولدا كەلگۈچە دوستلىرىنىڭ ئۆيلىرىنىڭ خارابىلىككە ئايلىنىپ كەتكەنلىكىنى ئۆز كۆزلىرى بىلەن كۆرگەچكە، ئۆزلىرىنىڭ ئۆيلىرىنىڭ ئامان قالغانلىقىغا بولغان ئىشەنچلىرى ئاساسەن قالمىغانىدى. قىزلاردىن خۇش خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن يېنىك تىنىشتى. سىكارلېت سالىنىڭ ئات بىلەن چېپىپ كېلىپ شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ كەلگەنلىكىنى خەۋەر قىلغانلىقىنى، ئاندىن قاشادىن ئېتىنى سەكرىتىپ ئۆتۈپ ئۆيى تەرەپكە چېپىپ كەتكەنلىكىنى سۆزلەپ بەرگەندە بولسا، يانپاشلىرىغا ئۇرۇپ قاتتىق كۈلۈشۈپ كەتتى.

— ئۇ ھەقىقەتەن يۈرەكلىك قىز، — دېدى تونى، — ئەمما شور پېشانە. جويمۇ ئۆلۈپ كەتتى. سىلەرنىڭ ئۆيدە چەككۈدەك تاماكا يوقمۇ، سىكارلېت؟

— يوق، توشقان تاماكىسىدىن^① ئازراق بار. دادام ئۇنى قوناق شېخنى غاڭزا قىلىپ چېكىدۇ.

— مەن تېخى ئۇ دەرەجىگە چۈشۈپ قالمىدىم، — دېدى تونى، — ئەمما ئاز كۈندىن كېيىن ئۇنىمۇ چېكىشىم مۇمكىن.

— دىمىتى مۇنرو ياخشى تۇرۇۋاتامدۇ؟ — سورىدى ئالېكس سەل خىجىل بولغاندەك قىلىپ. شۇندىلا سىكارلېت ئۇنىڭ سالىنىڭ سىڭلىسىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى.

— ھە، ياخشى تۇرۇۋاتىدۇ، ھازىر ئۇ ھاممىسى بىلەن فايىتتېۋىلدا، ئۇلارنىڭ لوۋبجويدىكى ئۆيىنىڭ كۆيۈپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلىغانسىز. ئۇلارنىڭ ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ماكوندا.

— ئۇ، دىمىتى باتۇر پىدائىيلارنىڭ بىرەرسى بىلەن توي

① توشقان تاماكىسى — ئامېرىكىنىڭ ئوتتۇرا ۋە شەرقىي قىسمىدا ياشايدىغان ئادەملەرنىڭ يەرلىك شېۋىسى. ئۇ جايلاردا توشقانئوت دەپ ئاتىلىدىغان پۇراقلىق ئوتلار تۈرىگە كىرىدىغان بىر خىل ياۋا ئوت بار. ئۇنىڭ پۇرىقى ياخشى بولغاچقا، تاماكا ئورنىدا چەككىلىمۇ بولىدۇ.

قىلىپ كەتتىمۇ، يوق، شۇنى بىلمەكچى، — دېدى تونى چاقچاق قىلىپ. ئالېكس ئۇنىڭغا غەزەپ بىلەن ئالسىپ قويدى.
— ئۇ ھېچكىم بىلەن توي قىلمىدى، — دېدى سىكارلېت ئۇنى خۇشال قىلىپ.

— ئۇ توي قىلىپ كەتسىمۇ بوپتىكەن، — دېدى ئالېكس غەمكىن ھالدا، — بۇ ئىپلاس دۇنيادا... كەچۈرۈڭ، سىكارلېت، ئۆيىدىكى نېگىرلارنىڭ ھەممىسى ئازاد قىلىنىپ كەتسە، ئۇلارمۇ يوق بولسا، يانچۇقتا بىر تىيىن پۇل بولمىسا، خەقنىڭ قىزىغا توي قىلىمەن دەپ قانداقمۇ ئېغىز ئاچقىلى بولىدۇ؟
— دىمىتى ئۇنىڭ بىلەن ھېسابلىشىپمۇ كەتمەيدۇ، — دېدى سىكارلېت. ئالېكس فونتائىن ئۇنىڭ كەينىگە چۈشكەن يىگىتلەرنىڭ ئىچىدە بولمىغاچقا، ئۇ چىن كۆڭلى بىلەن دىمىتنىڭ ياخشى گېپىنى قىلىۋاتاتتى.

— شۇنداقتىمۇ، يۈزنى قېلىن قىلىپ ئولتۇرۇۋېرىغان ئىش يوق — دە. سىزدىن يەنە بىر قېتىم ئەپۋ سورايمەن، سىكارلېت. ئەسلىدە مەن بۇنداق قوپال گەپنى قىلماسلىقىم كېرەك ئىدى، موماي ئاڭلاپ قالدىغان بولسا تېرەمنى تەتۈر سويدۇ. مەن ھەر قانداق قىزدىن بىر دىۋانگە تېگىشنى تەلەپ قىلالمايمەن. ئۇ ھېسابلاشمىغان بىلەن مەن ھېسابلىشىمەن — دە.

سىكارلېت ئۇ ئىككىسى بىلەن پېشايۋاندا تۇرۇپ پاراڭلىشىۋاتاتتى، مېلانىيە، سۈئېللىپ، كاررىنلار تەسلىم بولغانلىق خەۋىرىنى ئاڭلاپ بولۇپلا ئۆيگە كىرىپ كېتىشكەندى. يىگىتلەر قايتىپ كەتكەندىن كېيىن، سىكارلېت ئاپسىنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ، قىزلارنىڭ شۇ يەردە يىغلاپ ئولتۇرۇشقانلىقىنى كۆردى. ھەممە نەرسە، ئۇلار ياخشى كۆرگەن ۋە ئىنتىزار بولغان شېرىن خىيالىلار، دوستلىرى، ئاشىقلىرى، ئەرلىرى جانلىرىنى سېلىپ بەرگەن ئىزىملار پۈتۈنلەي تۈگەشكەندى. ئۇلار ئۇ ئىزمنى مەڭگۈ مەغلۇپ بولمايدۇ، دەپ ئويلاشقانىدى، ئەكسىچە مەڭگۈگە مەغلۇپ بوپتۇ.

ئەمما، سىكارلېت ئۈچۈن ئۇ ئىشلار يىغلىغۇدەك ئىشلار ئەمەس ئىدى. شۇڭا ئۇ بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغاندا بىرىنچى بولۇپ: خۇداغا شۈكۈر، ئەمدى بىزنىڭ كالىمىز بىلەن ئېتىمىزنى ھېچكىم ئوغرىلاپ كەتمەيدىغان بولدى. كۈمۈش قاچىلىرىمىزنى قۇدۇقتىن چىقىرىپ، ھەممەيلەنگە قوشۇق - ئۆلكىلارنى تارقىتىپ بەرسەك بولغۇدەك. قورقۇشنىڭ ئورنى قالماپتۇ، ھارۋىمىزغا ئولتۇرۇپ، باشقا يەرلەرگە يەيدىغان نەرسە ئىزدەپ بارساقمۇ بولىدىغان بوپتۇ، دەپ ئويلىغانىدى.

ئاي، ئەمدى نېمىدېگەن راھەت! بۇنىڭدىن كېيىن ئاتلارنىڭ تۇپاق ئاۋازلىرىنى ئاڭلىساق بۇرۇنقىدەك قورقۇپ يۈرمەيمىز، كېچىلىرى ئويغىنىپ كېتىپ، ھويلىدا شىماللىق ئالۋاستىلارنىڭ ئادەملىرى بارمۇ، يوق، دەپ قۇلاقنى يەرگە يېقىپ تىڭشايدىغان ئىشۇمۇ ئەمدى بولمايدۇ. ئادەمنى ھەممىدىن خۇشال قىلىدىغىنى، تاراننىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئامانلىقى ئىدى.

شۇنداق، جەنۇبىنىڭ ئىزمى ئۆلدى، ئەمما سىكارلېت ئۇرۇشقا ئۆچ، تىنچلىقنى ياخشى كۆرىدۇ. يۇلتۇزلۇق بايراقنى چىقىرىۋاتقانلىقىنى كۆرگەن چاغلاردىمۇ ئۇ ئۇنىڭغا قاراپ ھاياجانلىنىپمۇ كەتمەيتتى، جەنۇبىنىڭ ئارمىيە مارشىنى ئاڭلىسىمۇ، ئۆزىدە ئۇنىڭغا قارىتا ئالاھىدە ئېتىقاد سەزمەيدۇ، ئۇنىڭ نامراتلىقىنىڭ دەردىنى ئۆلگۈدەك تارتقانلىقى، شەھەر مۇھاسىرىدە بولغان چاغلاردىكى ۋەھىمە ۋە ئاخىرقى بىرنەچچە ئايدىكى ئاچارچىلىقلارغا بەرداشلىق بەرگەنلىكلىرى قانداقتۇر بىرخىل تەلۋە ھېسسىياتىنىڭ كۈچىدىن ئەمەس ئىدى. باشقا ئادەملەر بولسا ئاشۇنداق ھېس - تۇيغۇنىڭ تەسىرى بىلەن ھەممە نەرسىگە بەرداشلىق بېرەتتى، ئۇلار ئۈچۈن ئىزم ئەمەلگە ئاشسىلا بولاتتى. ئەمدى ھازىر ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتتى، ھەممە نەرسە تۈگىدى، ئۇنىڭ ئۈچۈن يىغلاش ھاجەتسىز.

ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتتى، تۈگىمەس جەڭلەر، ھېچكىم چاقىرمىسىمۇ ئۆزى كەلگەن ۋە قارشى ئېلىنمايدىغان ئۇ

ئۇرۇشلار ئۇنىڭ ھاياتىنى ئىككىگە بۆلۈپ، ئوتتۇرىدا ئىنتايىن چوڭقۇر بىر ئىز قالدۇرغان، ھەتتا ئۇنى ئىلگىرىكى غەمىسىز كۈنلىرىنى ئېسىگە تەستە ئالالايدىغان ھالەتكە كەلتۈرۈپ قويغانىدى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ چىرايلىق سىكارلېتنىڭ ماراكەش ئۆچكىسىنىڭ تېرىسىدە تىكىلگەن ئەپچىل، يارىشمىلىق توپلەي كىيىپ يۈرىدىغان، ۋۇجۇدىدىن تەبىئىي خۇش پۇراق چېچىلىپ تۇرىدىغان قىز ئىكەنلىكىنى ئېسىگە ئالالايتتى، لېكىن، يەنە شۇ قىزنىڭ ئۆزى ئىكەنلىكىدىن گۇمانلىنىپمۇ قالاتتى. ئۇ چاغلاردا پۈتۈن ناھىيەدىكى يىگىتلەر ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدا ئۆمىلەيتتى، يۈزلەپ قۇللار خىزمىتىدە بولاتتى، كەينىدە تارا قورۇقىنىڭ بايلىقى تايانچ ئىدى، ئۇنى جېنىدىن ئەزىز كۆرىدىغان ئاتا - ئانىسى ئاغزىدىن چىققىنىنى قىلىپ بېرەتتى. شۇڭا، ئۇ دۇنيادا ئاشلىپىدىن باشقا، ئۆزى يېتەلمەيدىغان ئارزۇنىڭ بارلىقىغا كىشەنمەيتتى.

تۆت يىللىق ئەگرى - بۇگرى مۇساپىلەردىن كېيىن، ۋۇجۇدى خۇشبۇي پۇراپ تۇرىدىغان، پۇتلىرىدا چىرايلىق توپلىيى بار ئۇ قىز ئاستا - ئاستا يوقاپ كېتىپ، ئۇنىڭ ئورنىدا كۆك كۆزلىرى پارقىراپ چەكچىيىپ تۇرىدىغان بىر ئايال قالدى. بۇ ئايال نۇرغۇن قارا ئىشلارنى قىلدى، جاپالارنى چەكتى. ئۇنىڭغا پۇتلىرى ئاستىدىكى ۋەيران قىلىنىپ كەتكەن قىزىل تۇپراقلىق يەردىن باشقا ھېچنېمە قالمىغانىدى.

شۇ تۇرقىدا ئۇ كارىدوردا قىزلارنىڭ يىغىسىنى ئاڭلاپ تۇرۇپتۇ، كۆڭلىدە باشقىچە پىلان.

«بىز كېۋەزنى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىنمۇ كۆپ تېرىشىمىز كېرەك. پوركىنى ئەتە ماكوندىن ئۇرۇق سېتىۋېلىپ كېلىشكە ئەۋەتمەن، ئەمدى شىماللىق ئالۋاستىلار كېلىپ پاختىمىزنى كۆيدۈرەلمەيدۇ. بىزنىڭ قوشۇنىمىز ئۈچۈنمۇ ئۇنداق قىلىش ھاجەتسىز. ئى، ئوبدان ئاللا ئىگەم، بۇ يىل كۈزدە ئاسمان - پەلەك پاختا ئاتا قىلغايىسەن.»

ئۇ ئاپسىنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ، يىغلاۋاتقان قىزلار بىلەن كارى بولماي ئۈستەلدە ئولتۇرۇپ، قولىدىكى يۇلغا يەنە قانچىلىك ئۇرۇق سېتىۋالغىلى بولىدىغانلىقىنى ھېسابلاشقا باشلىدى.

«ئۇرۇش تۈگىدى!» ئۇ شۇ خىيال بىلەن بىردىنلا جانلىنىپ قولىدىكى قەلەمنى قويۇپ قويدى. ئۇرۇش تۈگىدى، ئاشلىپىمۇ... ئاشلىپى ھايات بولسا چوقۇم قايتىپ كېلىدۇ! ئىزم ئۈچۈن ماتەم تۇتۇپ ئولتۇرغان مېلانىيە بۇنى ئويلىغانىدۇ؟

«بىز پات ئارىدا ئۇنىڭ خېتىنى تاپشۇرۇۋاللىمىز... ياق، خەت ئەمەس، خەت ئالمايمىز، تېز ئارىدا... ئاھ، تېز ئارىدا ھەممىنى بىلىمىز.»

• لېكىن، كۈنلەر، ھەپتىلەر ئۆتۈپ كەتتى، ئاشلىپىدىن تېخىچە خەۋەر يوق. جەنۇبىنىڭ پوچتا يوللىرى تېخى راۋانلىشىپ كەتمىدى، يېزىلاردا تېخىمۇ يوق. ئاتلانتادىن كېلىۋاتقان بىر ئادەم پىتتى ھاممىدىن كەلگەن ئىككى ئىلىك خەتنى تاشلاپ بېرىپ كەتتى. ئۇ خېتىدە قىزلارنى تېزىرەك قايتىپ كەلسەڭلار، دەپ يېلىنىپتۇ، ئەمما ئاشلىپىدىن ئۇچۇر يوق.

جەنۇب تەسلىم بولغاندىن كېيىن، سىكارلېت بىلەن سۇئېلېننىڭ ئوتتۇرىسىدا ئات تاللىشىپ بىرمۇنچە جېدەل بولۇپ، ئاخىر پارتلاش دەرىجىسىگە يەتتى. سۇئېلېننىڭ قوشنىلارنىڭ ئۆيلىرىگە بېرىپ ئىچ پۇشۇقنى چىقىرىپ كەلگۈسى، دوستلىرى بىلەن بۇرۇنقىدەك بېرىش - كېلىش قىلغۇسى كېلەتتى، لېكىن سىكارلېت قاتتىقلىق قىلىپ ئاتنى ئۇنىڭ مىنىشىگە بەرمەيتتى، ئات ئورماندىن ئوتۇن توشۇيدۇ، يەر ئاغدۇرىدۇ، پوراك ئۇنىڭ بىلەن سىرتلارغا چىقىپ ئاشلىق سېتىۋالىدۇ، ئات بىكار ئەمەس، دەيتتى. يەكشەنبە كۈنلىرى ئاتنى چوقۇم دەم ئالدۇراتتى. سۇئېلېننىڭ قوشنىلارنىڭكىگە بېرىپ دوستلىرىنى كۆرۈپ كەلگۈسى بولسا پىيادە بارسۇن!

سۇئېلېن مۇشۇ كەمگىچە پىيادە يۈز قەدەممۇ مېڭىپ باقمىغان قىز تۇرسا، شۇنچە ئۇزۇن يولنى پىيادە ماڭ دېيىش

سەل ئەقىلگە سىغمايتتى. شۇڭا، سۇئېلېن ئەتىدىن كەچكىچە ئۇنىڭدىن ئاغرىنىپ يۈردى، بەزىدە يىغلاپ جېدەل قىلدى. بىر قېتىم: «ئاپام ھايات بولغان بولسا ئوبدان بولاتتى» دېۋىدى، سىكارلېت ئۇنىڭ كاختىغا بىر شاپىلاق سالدى، سالغاندىمۇ قاتتىق سالدى. سۇئېلېن يىغلاپ ئۆيىنى بېشىغا كىيىدى، باشقىلارمۇ قورقۇپ كەتتى، ئەمما شۇنىڭدىن كېيىن سۇئېلېننىڭ جېدىلى ئازايدى، ھېچبولمىغاندا، سىكارلېتنىڭ ئالدىدا يىغلىمايدىغان بولدى.

سىكارلېتنىڭ ئاتنى دەم ئالدۇرماقچى بولغىنى راست، لېكىن، يەنە باشقا سەۋەبمۇ بار ئىدى. جەنۇب تەسلىم بولغان دەسلەپكى ئايدا ئۇ ھارۋىغا ئاتنى قوشۇپ پۈتۈن ناھىيەدىكى قوشنىلار ۋە دوستلارنىڭ ئۆيلىرىنى بىر قېتىم ئايلىنىپ چىققان، شۇ جەرياندا، ئۇ تەرەپلەرنىڭ ئەھۋالىنىڭ چاتاقلىقىنى كۆرۈپ، ئۆزى ئېتىراپ قىلمىسىمۇ، ئەمما ئىشەنچى خېلىلا تەۋرىنىپ قالغانىدى.

فونتائىننىڭ ئۆيىدىكىلىرى ساللىنىڭ ئۇيان - بۇيان توختىماي قاتراپ تۇرۇشى بىلەن باشقا ئەھۋالى ناچار قوشنىلىرىغا قارىغاندا قەدىر ئەھۋال ياشاۋاتاتتى. موماي ئاشۇ قېتىمقى ئوت ئۆچۈرۈشتە قاتتىق كۈچەپ كەتكەچكىمۇ، يۈرەك كېسىلى قوزغىلىپ قېلىپ ھازىرغىچە ياخشى بولالماي ياتاتتى. قېرى فونتائىن دوختۇرنىڭ بىر قولى كېسىلىپ كەتكەنكەن، تېخىچە ياخشى بولماپتۇ، ئالېكس بىلەن تونى ئېتىزنىڭ ئىشلىرىغا جىق خام ئىكەن. ئۇلارنىڭ ئون ئىككى توخۇسى، ئىككى كالىسى، بەش چوشقىسى، ئالېكسلار مىنىپ كەلگەن ھېلىقى قېچىرى بار ئىكەن، بىر چوشقىسى يېقىندا ئۆلۈپ قاپتۇ، باشقىلىرىمۇ كېتىپ قالارمۇ دەپ ھەممىسى ئەندىشىدە ئىكەن. سىكارلېت بۇ ئىككى يىگىتنىڭ چوشقا توغرىلۇق قىلىشقان جىددىي پاراڭلىرىنى ئاڭلاپ ئىختىيارسىز كۈلۈپ كەتتى. بۇ ئاچچىق كۈلكە ئىدى، بۇرۇنلاردا بۇ ئىككى بەگزادە

ئەڭ مودا گالستۇكلار ئۈستىدە پاراڭ قىلىشاتتى، تۇرمۇش ئىشلىرىغا ئەزەلدىن ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ باقمىغانىدى. مەموسادا ھەممىسى ئۇنى قىزغىن قارشى ئالدى، ئۇرۇقلۇققا قوناقنى سېتىپ ئەمەس بىكارغا بەرمەكچى بولۇشتى، جەنۇبىنىڭ پۇلىدىن بىر قەغەزنى ئۈستەلگە قويۇپ قويغانىدى، زادىلا ئالغىلى ئۈنمىدى. سىكارلېت ئامالسىز قوبۇل قىلىپ، بىر ئامېرىكا دوللىرىنى ئوغرىلىقچە ساللىنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويدى. ساللى سەككىز ئاي ئىلگىرى كۆرۈشكەن چاغدىكىدىن كۆپ ئۆزگىرىپ كەتكەنىدى. ئۇ چاغدا ئورۇق، چىرايى سېرىق بولسىمۇ خېلى تېتىك ئىدى. ھازىر خۇددى جەنۇب ئارمىيەسىنىڭ تەسلىم بولغانلىقى بىلەن پۈتۈن ئارزۇ - ئۈمىدلىرى كۆپۈككە ئايلىنىپ كەتكەندەك، شۇ چاغدىكى تېتىكلىكىدىن ئەسەرمۇ قالمىغانىدى.

— سىكارلېت، — دېدى ئۇ سىكارلېت بەرگەن پۇلنى تۇتۇپ تۇرۇپ، — قىلغان ئىشلىرىمىزدىن نېمە نەتىجە كۆرۈدۇق؟ نېمىشقا بۇ ئۇرۇشنى قىلدۇق؟ ئاھ، بىچارە جوي! بىچارە بالام!

— نېمە ئۈچۈن ئۇرۇشقانلىقىمىزنى مەنمۇ بىلمەيمەن ھەم ئۇنىڭ بىلەن كارىمۇ يوق، — دېدى سىكارلېت، — قىلچە قىزىقىمۇ كەتمەيمەن، بۇرۇنمۇ شۇنداق ئىدىم. ئۇرۇش ئەرلەرنىڭ ئىشى، ئاياللار بىلەن مۇناسىۋەتسىز، مېنىڭ ئويلايدىغىنىم كېۋەزدىن تېخىمۇ كۆپ ھوسۇل ئېلىش، بۇ بىر دوللارغا ئوغلىڭىزغا كىيىم ئېلىپ بېرىڭ. خۇدا بىلىدۇ، ئۇنىڭغا كىيىم كېرەك. قونىقىڭلارنى بىكارغا ئالسام بولمايدۇ، ئالپەكس بىلەن تونىنىڭ ياخشى كۆڭلىگە رەھمەت.

ئىككى يىگىت كېلىپ ئۇنى ھارۋىغا يۆلەپ چىقىرىپ قويدى. كىيىملىرى ئاۋارە بولسىمۇ يەنىلا ئەدەپلىك، فونتائىن ئائىلىسىگە مۇناسىپ ھالدا قىزغىن، تېتىك ئىدى. ئەمما سىكارلېت ئۇلارنىڭ نامرات ھالىتىنى كۆرۈپ، مەموسادىن كەتكەندىن كېيىنمۇ خېلىغىچە كۆڭلى بىئارام بولۇپ يۈردى.

كادې كالۋېرتلارنىڭ ئۆيى پىنى بالومدا ئىدى. سىكارلېت بۇرۇن ئۇ يەرگە پات - پات تانىسلارغا باراتتى، سىكارلېت پەلەمپەيدىن چىقىپ كادېنىڭ ياتما ئورۇندۇقتا ياتقانلىقىنى كۆردى. چىرايى ئۆلۈكنىڭكىدەك تاتىرىپ كەتكەن، ئورۇقلاپ بىر تېرە، بىر ئۈستىخان بولۇپ قالغانىدى، توختىماي يۆتىلەتتى، تىزىغا ئۇزۇن بىر شارپىنى قويۇۋېلىپ ئاپتاپسىنىپ ياتاتتى، سىكارلېتنى كۆرۈپلا چىرايى ئېچىلىپ كەتتى. ئازراق سوغۇق تېگىپ قاپتۇ، مەيدەم چىڭقىلىپ تۇرىدۇ، دەپ ئورنىدىن تۇرماقچى بولدى.

كاسلېن كالۋېرت سىرتتا بىرسىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ئۆيدىن چىقىپلا سىكارلېتنىڭ كۆپكۈك كۆزلىرىنى كۆردى، سىكارلېتمۇ شۇ ئان ئۇنىڭ چىرايىدىن يۈرىكىدىكى ئۈمىدسىزلىكنى كۆرگەندەك بولدى. بۇنى كادې سەزمىگەن بولۇشى مۇمكىن، ئەمما كاسلېن سەزدى، بۇ يەر شۇنچىلىك قالايمىقان، ھەممە يەرنى ياۋا ئوت - چۆپلەر بېسىپ كەتكەن، ئۆيلەر ۋەيرانە، رەتسىز ھەم مەينەت ئىدى، كاسلېنمۇ ئورۇقلاپ كېتىپتۇ.

ئۇلار ئاكا - سىڭىل ئىككىسى، شىماللىق ئۆگەي ئانىسى ۋە ئۇنىڭ تۆت قىزى، شىماللىق ھېلتون دېگەن ھېلىقى نازارەتچى ھەممىسى مۇشۇ كونا ۋە غەلىتە ئاۋاز چىقىپ تۇرىدىغان ئۆيلەردە تۇرۇۋېتىپتۇ. سىكارلېت ھېلتونغا قارىتا ئۆزلىرىنىڭ بۇرۇنقى نازارەتچىسى جوناس ۋىلكېرسونغا ئوخشاش تونۇشتا ئىدى، ھازىر ئۇنى تېخىمۇ ياخشى كۆرىمىدى. چۈنكى، ئۇ ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشكەندە ئازراقمۇ ھۆرمەت قىلماي، خۇددى ئەڭتۇشلىرى بىلەن كۆرۈشكەندەك كۆرۈشكەندى.

— ھېلتون ئەپەندى بەك ئوبدان، بۇ يەردە قېلىپ قېلىپ بۇ جاپالىق كۈنلەرنى بىز بىلەن بىللە ئۆتكۈزدى، — دېدى كالۋېرت خانىم قاتتىق تەسىرلەنگەندەك تەلەپپۇزدا. ئاندىن بىر چەتتە تۇرغان ئۆگەي قىزىغا قاراپ قويدى، — بەلكىم سىزمۇ ئاڭلىغانسىز، شېرمان كەلگەندە ئۇ ئىككى قېتىم بىزنىڭ بۇ

ئۆيلەرنى ساقلاپ قالدى. ئۇ بولمىغان بولسا قانداق قىلاتتۇقكىن،
بىر تىيىن يۇلمىزمۇ يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە كادې...

كادېنىڭ ناتىرىپ تۇرغان چىرايى بىردىنلا قىزىرىپ كەتتى،
كاسلېنمۇ ئاغزىنى چىڭ يۇمۇپ ئىتتىك يەرگە قارىۋالدى.
سىكارلېت ئۇلارنىڭ مۇشۇ شىماللىق نازارەتچىنىڭ قولىغا قاراپ
قالغىنى ئۈچۈن ئىچ - ئىچىدىن ئۆرتىنىپ كېتىۋاتقانلىقىنى
چۈشەندى. ئۇلارغىمۇ ئامال يوق ئىدى. كالۇپرت خانىم ئۆزىنىڭ
نېمە دەپ خاتا گەپ قىلىپ قويغانلىقىنى بىلەلمەي تىت - تىت
بولۇپ يىغلىۋەتكىلى تاس قالدى. ئۇ دائىم خاتا گەپ قىلاتتى ھەم
بۇ جەنۇبلۇقلارنى چورجىيەدە ياشاۋاتقىنىغا يىگىرمە يىل بولغان
بولسىمۇ پەقەتلا چۈشەنمەيتتى. بۇرۇنقى خوتۇندىن بولغان بۇ
ئىككى بالىنىڭ ئالدىدا قانداق گەپلەرنى قىلسا بولىدىغان -
بولمايدىغانلىقىنى ھازىرغىچە بىلەلمەي كېلىۋاتاتتى، ئەمما ئۇ
ئىككىسى ئۇنىڭغا ئوبدان مۇئامىلە قىلاتتى، كېيىن ئۇ ئۆزىنىڭ
بالىلىرىنى ئېلىپ، بۇ جاھىل، ناتونۇش ئادەملەردىن يىراق
جايعا، شىمالغا كەتمەكچىمۇ بولغانىدى.

سىكارلېت بۇ بىرنەچچە ئائىلىگە بارغاندىن كېيىن،
تارلېتونغا بارغۇسى كەلمەي قالدى، ئۇلارنىڭ تۆت ئوغلى يوق،
ئۆيلىرى كۆيۈپ كەتكەن، ئۆزلىرى نازارەتچىسىنىڭ كىچىككىنە
ئۆيىدە تۇرۇۋاتقان تۇرسا ئۇ يەرگە بېرىپ نېمە قىلار؟ بىراق،
سۇئېللىپ بىلەن كاررىن بارايلى دەپ تۇرۇۋالغاققا، مېلانىيەمۇ،
تارلېتون ئەپەندى ئالدىنقى سەپتىن قايتىپ كەلگەن تۇرسا
بارمىساق قوشنىدارچىلىققا توغرا كېلەمدۇ، دېگەچكە، سىكارلېت
بىر يەكشەنبە كۈنى ئۇلارنى ئېلىپ تارلېتونغا باردى.
ئۇ يەرنىڭ ئەھۋالى ھەممىدىن ئېچىنىشلىق ئىدى.

ئۇلار تارلېتونلارنىڭ ئۆيىنىڭ خارايلىكلىرى يېنىدىن ئۆتۈپ
كېتىۋېتىپ، تارلېتون خانىمىنىڭ ئۈچىسىدا ئات مىنگەندە
كىيىدىغان كونىراپ كەتكەن كىيىملىرى، قولتۇقىدا ئېگەر، بىر
ياغاچ قاشانىڭ ئۈستىدە يىراققا تىكىلىپ غەمكىن

ئولتۇرغانلىقىنى كۆردى. يېنىدا ئىچ مايماق بىر نېگىرمۇ ئولتۇراتتى. ئۇ ئۇنىڭ بۇرۇنقى ئات كۆندۈرگۈچىسى ئىدى. ئۇمۇ غوجايىنىغا ئوخشاش غەمكىن ئىدى. بۇرۇن بۇ قورۇ تامنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن شوخ تايىلار، بايتالار چېپىشىپ يۈرەتتى، ھازىر بۇ يەردە ئارلېتون ئەپەندى ئۇرۇش توختىغاندىن كېيىن مىنىپ كەلگەن قېچىردىن باشقا ھېچنېمە يوق ئىدى.

— مېنىڭ ئۇ ئەتۋارلىقلىرىمنىڭ بىرىسىمۇ قالمىدى، ئۆزۈمنى نەگە قويۇشۇمنى بىلمەيۋاتمەن، — دېدى ئارلېتون خانىم قاشانىڭ ئۈستىدىن چۈشۈۋېتىپ. بۇ گەپنى ئۇنى بىلمەيدىغان ئادەم ئاڭلىسا، چوقۇم ئۆلۈپ كەتكەن تۆت ئوغلىنىڭ گېپىنى قىلىۋاتىدۇ، دەپ قېلىشى مۇمكىن. ئەمما، تارا قورۇقىنىڭ قىزلىرى ئۇنىڭ ئاتلىرىدىن باشقا ھېچنېمىنى ئويلىمايدىغانلىقىنى بىلگەچكە، ھەرگىز ئۇنداق ئويلىمايتتى، — مېنىڭ ئۇ چىرايلىق ئاتلىرىمنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ تۈگىدى. ئاھ، مېنىڭ بىچارە نېلىيىم! شۇ بولغان بولسىمۇ مەيلى ئىدى. ھازىر ئاشۇ قوتۇر قېچىردىن باشقا ھېچنېمە يوق! ئاشۇ قوتۇر قېچىردىن باشقىسى قالمىدى، — ئۇ قېچىرنى ئىككى قېتىم تىلغا ئېلىپ، ئاندىن ئۇ ئورۇق قېچىرغا نەپەت بىلەن قاراپ قويدى، — ئۇ ئەسلىلىك ئاتلىرىمنى ئويلىسام، بۇ قېچىرغا قاراپ ئۆزۈمنى ھاقارەتلىنىۋاتقانداك ھېس قىلىپ قالمەن. قېچىر دېگەن شەكلى ئۆزگەرگەن ھايۋان، ئەسلىدە ئۇنى باقماسلىق كېرەك ئىدى.

جىم ئارلېتون يۈز - كۆزىنى ساقال بېسىپ كەتكەچكىمۇ پۈتۈنلەي ئۆزگىرىپ كەتكەنىدى. ئۇ نازارەتچىنىڭ ئۆيىدىن چىقىپ قىزلارنىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە ھەممىسى بىلەن قىزغىن سۆيۈشۈپ كۆرۈشتى. ئۇلارنىڭ ياماق كىيىملەرنى كىيىشكەن تۆت قىزىمۇ كەينىدىن چىقىپ كەلدى. چىقىۋېتىپ ئون نەچچە تايغانغا پۈتلىشىپ يېقىلىپ چۈشكىلى تاس قالدى. ئۇ تايغانلارمۇ يات خەقلەرنىڭ ھىدىنى ئېلىپ قاۋاشقان پېتى يۈگۈرۈپ

چىقىشقانىدى. بۇ ئائىلىدىكىلەر ئۇلارنى مەجبۇرىي قارشى ئېلىۋاتقاندا كەيپىياتتا بولدى، بۇ كەيپىيات مەمۇسادىكى ئازابلىق، يېنى بىلومدىكى ئۆلۈك كەيپىياتقا قارىغاندا سىكارلېتنىڭ ۋۇجۇدىنى سوۋۇتۇپ غەلىتىلا قىلىپ قويدى.

ئۇلار سىكارلېتلارنى يېقىندىن بېرى بىزنىڭكىگە مېھمان ئاز كېلىدىغان بولۇپ قالدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە سىرتنىڭ ئىشلىرىدىن خەۋەرسىز قالدۇق، پاراڭلىشىمىز، دەپ چۈشلۈك تاماققا تۇتۇۋالدى. سىكارلېتنىڭ بۇ يەردە پەقەتلا تۇرغۇسى يوق ئىدى، بۇ يەرنىڭ كەيپىياتى ئۇنىڭ كەيپىنى بۇزۇپ تۇرۇۋاتاتتى، ئەمما مىلانىيە بىلەن ئىككى قىزنىڭ بىردەم تۇرغۇسى بار ئىدى. شۇنىڭ بىلەن تۆتى تاماققا ئولتۇرۇپ قالدى.

تاماق ئاددىي بولسىمۇ كۈلكە - چاقچاقلار بىلەن كۆڭۈللۈك يېيىلدى. تارلېتوننىڭ قىزلىرى ياماق ياماشنىڭ ئەپچىل ئۇسۇللىرىنى سۆزلىگەندە، خۇددى قىزىق بىر ئىشنى سۆزلەۋاتقاندا ھەممىسى كۈلۈپ تېلىقپ قالدى. مىلانىيەمۇ تارا قورۇقىدا بېشىدىن ئۆتكۈزگەن خىلمۇ خىل قىيىنچىلىقلارنى ئوبرازلىق ۋە قىزىق قىلىپ سۆزلەپ بەردى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ ئارتۇقچىلىقىغا ھەيران قالدى، ئەمما ئۆزى ھېچنېمە دېمىدى. ئۇنىڭ ئىچىدە مېڭىپ يۈرۈپ چاقچاق قىلىدىغان ئۇ ياراملىق تۆت يىگىت بولمىغاچقىمۇ، سىكارلېتقا ھېچنېمە تېتىمىدى.

كاررىن تاماق ئۈستىدە كۆپ گەپ قىلمىدى، تامىقىنى يەپ بولۇپلا تارلېتون خانىمنىڭ يېنىغا بېرىۋېلىپ، ئۇنىڭغا بىر نېمىلەرنى دەپ پىچىرلاشقا باشلىدى. تارلېتون خانىمنىڭ چىرايى بىردىنلا ئۆزگىرىپ كەتتى، چىرايىدىكى كۈلكىمۇ ئۆچتى، كاررىننىڭ ئىنچىكە بېلىدىن قۇچاقلانغانچە ئورنىدىن تۇرۇپ سىرتقا چىقىپ كەتتى. ئۇلار چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، سىكارلېتنىڭ بۇ يەردە تېخىمۇ تۇرغۇسى كەلمەي ئۇلارنىڭ كەينىدىن چىقتى. ئۇلار باغقا چىقىدىغان تار يول بىلەن كېتىۋاتاتتى. سىكارلېت ئۇلارنى قەبرىستانلىققا كېتىۋاتىدۇ، دەپ

پەرەز قىلدى. تارلېتون خانىم چاندۇرماي ئۆزىنى چىداملىق قىلىپ كۆرسىتىۋاتقان چاغدا، كاررىن نېمە ئۈچۈن ئونى ئۆيدىن باشلاپ چىقىپ يىگىتلەرنىڭ قەبرىلىرى بار تەرەپكە ئېلىپ ماڭىدۇ؟

ئارچىلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قەبرىلەرنىڭ ئىككىسىنىڭ قەبرە تېشى يېڭى ئىدى، يامغۇردا ئۇلارغا ئازراقمۇ قىزىل توپا چاپلىشىپ قالمىغانىدى.

— بۇ قەبرە تېشىنى تېخى ئۆتكەن ھەپتە ئورناتتۇق، — دېدى تارلېتون خانىم مەغرۇر ھالدا، — تارلېتون ئەپەندى ماكونغا بېرىپ شۇ يەردىن ھارۋىغا بېسىپ ئەكەلدى.

قەبرە تېشىغا قانچىلىك پۇل كېتەر؟ سىكارلېت ئەمدى بۇ يىگىتلەر ئۈچۈن بايقىدىك ھەسرەت چېكىپ كەتمىدى. قورساققا يەيدىغانغا تاماق تاپالمايۋاتقان چاغدا، بىر قەبرە تېشى ئۈچۈن شۇنچە كۆپ پۇل خەجلىسە ئۇنىڭغا ھەرقانداق ئادەم ھېسداشلىق قىلمايدۇ — دە. ھەربىر تاشقا ئويغان خەتمۇ ئاز ئەمەس، خەت قانچە كۆپ ئويۇلسا كېتىدىغان پۇلمۇ شۇنچە كۆپ بولىدۇ. قارىغاندا، بۇ ئادەملەرنىڭ مېڭىسى ئېلىشىپ قالغان ئوخشايدۇ. ئۈچ بالىسىنىڭ جەستىنى بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىش ئۈچۈنمۇ ئاز پۇل خەجلىمىگەندۇ؟ بويدىنىڭ ئەگە كۆمۈلگەنلىكىنى ھازىرغىچە تاپالمايۋاتاتتى.

بىرپەنت بىلەن سىتۇئارتنىڭ قەبرىلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىغا بىر قەبرە تېشى ئورنىتىلغان بولۇپ، ئۇنىڭغا: «ئۇلار ھايات ۋاقتىدا ئوماق ۋە شاد يىگىتلەر ئىدى، ئۆلگەندىمۇ بىر — بىرىدىن ئايرىلمىدى» دېگەن خەتلەر يېزىلغانىدى.

يەنە بىر قەبرە تېشىدا بويد بىلەن تامنىڭ ئىسمى، ئۇنىڭدىن باشقا لاتىنچە «Du - Ice et» دېگەن خەتلەر تۇراتتى، سىكارلېت ئۇ خەتلەرنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمىدى. ئۇ فايېتتېۋېل قىزلار مەكتىپىدە ئوقۇغان چاغلىرىدا، لاتىن يېزىقى دەرسىدىن بىزار بولۇپ دائىم ئۇ دەرسنى قاچاتتى.

مۇشۇ تاشلارغا خەجلىگەن پۇللىرى بىكارغىلا كېتىپتۇ - دە!
تازىمۇ دۆت نېمىلەر ئىكەن! سىكارلېت خۇددى ئۆزىنىڭ پۇلىنى
ئىسراپ قىلىۋەتكەندەك ئىچىدە ئۇلارغا خاپا بولدى. كاررىنىڭ
كۆزلىرى بۆلەكچىلا نۇرلىنىپ كېتىۋاتاتتى.

— بۇنى بەكمۇ ئوبدان قىپسىلەر، — دېدى كاررىن بىر
قەبرە تېشىنى كۆرسىتىپ.

كاررىن، ئەلۋەتتە بۇنى ئوبدان دەپ بىلىدۇ - دە، چۈنكى
ئۇنىڭ كۆڭلى بۇزۇلىدىغان ھەرقانداق ئىشتىن تەسىرلىنىدىغان
ئادىتى بار.

— شۇ ئەمەسمۇ، — تارلېتون خانىمنىڭ ئاۋازى تولىمۇ
يېڭىملىق ئىدى، — بىزمۇ شۇنداق قىلىشنى مۇۋاپىق كۆردۇق...
چۈنكى ئۇلار بىر ۋاقىتتا دېگۈدەك ئالەمدىن ئۆتتى. ستۇئارت
ئەپەندى ئالدىدا كەتتى، ئۇنىڭ تۇغىنى بىرېنت داۋاملىق كۆتۈرۈپ
كەينىدىن ماڭدى.

قىزلار ھارۋىغا چىقىپ تاراغا قايتقاندا، سىكارلېت خېلىغىچە
گەپ قىلماي، ئۆزى كۆرگەن ئۇ بىرنەچچە ئائىلىنىڭ ئەھۋالىنى
ئويلاپ ماڭدى ۋە ئىرادىسىگە قارشى ھالدا بۇ ناھىيەنىڭ بۇرۇنقى
گۈللەنگەن چاغلىرىنى ئەسلىدى. ئۇ چاغلاردا ھەممە ئائىلىلەردە
مېھمان ئۈزۈلمەيتتى، پۇل دېگەن ھەميانلاردا توشۇپ تۇراتتى،
نېگىرلار توپى بىلەن ئىدى، كېۋەزلىكلەر كۆڭۈللەرنى خۇش
قىلىپ ئاپپاق يېيىلىپ ياتاتتى.

«يەنە بىر يىلدىن كېيىن بۇ ئېتىزلىقلارنى ئۇششاق قارىغاي
كۆچەتلىرى قاپلاپ كېتىدۇ، — دەپ ئويلىدى ئۇ ئەتراپتىكى
ئورمانلىققا قاراپ كۆڭلى يېرىم بولغان ھالدا، — نېگىرلار يوق،
شۇڭا قورسىقىمىزغا يەتكۈدەكلا دائىرىدە تېرىقچىلىق قىلالايمىز.
نېگىرلارسىز ھېچكىممۇ چوڭ قورۇقلارنى جوڭقۇرۇپ
كېتەلمەيدۇ. ئۇ يەرلەرنى تېرىيدىغان كۈچ يوق، ئورمانلار ئاستا -
ئاستا يەرلەرنى يۇتۇپ كېتىپ، يېڭىدىن - يېڭى ئورمانلار پەيدا
بولدۇ. بۇرۇنقىدەك نۇرغۇن كېۋەزلەرنى تېرىش ئەمدى مۇمكىن

ئەمەس. ئەمدى بىز قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ يېزىلىقلارنىڭ تەقدىرى كېيىن نېمە بولىدۇ؟ شەھەرلىكلەرنىڭ قانداقلا بولسۇن چارىسى بار، ھەرقانداق چاغدا ياشاپ كېتىۋېرىدۇ. ئەمما، بىز يېزىلىقلار يۈز يىل كەينىمىزگە چېكىنىپ كېتىمىز، خۇددى ئەڭ دەسلەپكى بوز يەرلەرنى ئاچقۇچىلارغا ئوخشاش، گەملىرىدە يېتىپ، ئىككى قولىمىزغا تايىنىپ بىرنەچچە گېكتار يەرنىلا تېرىمىز، شۇنىڭغا قانائەت قىلىپلا ياشايمىز.»

«ياق، — سىكارلېت يەنە باشقىدىن روھلاندى، — تارادا ئۇنداق بولمايدۇ، ئۆزۈم قوش ھەيدىسەممۇ مەيلىكى، ھەرگىز ئۇنداق ئەھۋالغا چۈشۈپ قالمايمەن. پۈتۈن ئىشتات، خالىسا كەينىگە يېنىپ ئورمانلىققا ئايلىنىپ كەتسۇن، ئەمما مەن تارانى كەينىگە ياندۇرمايمەن، پۈلۈمنى قەبرىلەرگە ئىشلىتىدىغان ئۇنداق ئەخمىقانە ئىشنىمۇ قىلمايمەن، ۋاقتىمنى ئۇرۇشتا مەغلۇپ بولغىنىمىز ئۈچۈن يىغلاپ ئىسراپ قىلىشنىمۇ خالىمايمەن. بىز چوقۇم ياخشى چارىلەرنى تاپىمىز. ھەممە ئادەم ئۆلۈپ تۈگەپ كەتمەيدىغانلا بولسا چارە تېپىلىدۇ. نېگىرلاردىن ئايرىلىپ قېلىش قايغۇرۇپ كېتىدىغانمۇ ئىش ئەمەس. ھەممىدىن يامىنى، ئەرلەرنىڭ، بولۇپمۇ ياش يىگىتلەرنىڭ ئۆلۈپ كېتىشى، — بىردىنلا ئۇنىڭ ئېسىگە تارلېتون ئائىلىسىنىڭ تۆت ئوغلى ۋە ئاتلانئادىكى ۋاقتتا ئۆلگەنلەرنىڭ تىزىملىكىدە كۆرگەن ئادەملەر كېلىپ قالدى، — قېلىپ قالغان ئەرلەر يېتەرلىكلا بولسا بىر ئائىلىنى قىلغىلى بولىدۇ. بىراق...»

ئۇشتۇمتۇت ئۇ باشقا بىر ئىشنى، يەنى بۇنىڭدىن كېيىن ئۆزىنىڭ توي قىلىپ قېلىشى مۇمكىنلىكىنى ئويلاپ قالدى. ياق، ئۇ ئەمدى ياتلىق بولمايدۇ. ئۇنى كىم ئالىدۇ؟ بۇ نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق خىيال — ھە!

— مېلانىيە، — دېدى ئۇ، — سىزچە، جەنۇبلۇق قىزلار كېيىن قانداق قىلار؟
— بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

— شۇنداق دېگىنىم بولمامدۇ. ئۇلارنى ئالىدىغان ئەرلەر بولمىسا كېيىن قانداق قىلىنار؟ مېلانىيە، پۈتۈن يىگىتلەر ئۆلۈپ تۈگىگەن بولسا، مېڭىلغان قىزلار مەڭگۈ قېرى قىز بولۇپ ئۆتۈپ كېتەرمۇ؟

— مەڭگۈ بالا يۈزىمۇ كۆرمەيدۇ دەڭا، — دېدى مېلانىيە ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ئىنتايىن مۇھىم مەسىلە ئىدى.

بۇنداق خىيال سۇئېللىپ ئۈچۈن يېڭىلىق ئەمەس ئىدى. شۇ تۇرقدا ئۇ ھارۋىنىڭ كەينىدە ئولتۇرۇپ بىردىنلا يىغلاپ كەتتى. مىلاد بايرىمىدىن كېيىن ئۇ فىرانك كېنىپىدىنىڭ خەۋىرىنى پەقەتلا ئالالمىغانىدى. پوچتا يوللىرى ئېچىلماي شۇنداق بولۇۋاتامدۇ ياكى ئۇ ئۇنى ئالداپ قويۇپ ئېسىدىن چىقىرىۋەتتىمۇ، بىلمەيتتى. بەلكىم ئورۇشنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرىدە قۇربان بولۇپ كەتكەندۇ، شۇنداق بولغان بولسا ئۇنتۇپ قالغىنىدىن ياخشىراق بولاتتى، چۈنكى قۇربان بولغان مۇھەببەت دەبدەبىلىكرەك بولىدۇ — دە، خۇددى كارىن بىلەن ئىندىيا ۋىلكېسلارنىڭكىگە ئوخشاش. ئۇنداق بولماي ئۇ ئۆزىنى تاشلىۋەتسە، ئۇ مۇھەببەتنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بولىدۇ.

— خۇدا ھەقىقى، يىغلىمىساڭچۇ؟ — دېدى سىكارلېت بىزار بولۇپ.

— سىلەر نېمە دېسەڭلار بولىۋېرىدۇ، — دېدى سۇئېللىپ ئېسەدەپ تۇرۇپ، — سىلەر توي قىلغان، بالىلىرىڭلار بار، ھەممە ئادەم سىلەرنىڭ ئەرگە تەگكىنىڭلارنى بىلىدۇ. مەنچۇ؟ سىلەر شۇنچىلىك ئەسكى، ئادەمنىڭ بېشىغا دەرد كەلگەندە، قېرى قىز بولۇپ ئولتۇرۇپ قالىدىغان بولدى دەپ زاڭلىق قىلىسىلەر. نېمىدېگەن يىرگىنچىلىك ئادەملەر سىلەر.

— ھوي، بولدى قىل! مەن ساڭا ئوخشاش جاۋىلداق قىزلارنى ياخشى كۆرمەيمەن. ئۇ سېرىق ساقال بوۋىيىنىڭ ئۆلىمىدى، كېلىپ سەن بىلەن توي قىلىدۇ، ئۇ كالىسى يوق بىر نېمە. سېنىڭ ئورنۇڭدا مەن بولغان بولسام، مەڭگۈ قېرى قىز بولۇپ ئۆتسەممۇ

ئۇنىڭدەك ئادەمگە ھەرگىز تەگمەيتتىم.

ھارۋىنىڭ كەينى تەرىپى ئاخىر جىمىدى، كاررىن ھەدىسىنى بەزلەپ، خىيالى باشقا ياقنا، دولىسىغا بوش ئۇرۇپ قويۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ خىيالىمۇ ئۇزاق ئۆتمۈشكە، ئۈچ يىلدىن ئىلگىرى بىر پىنت تارلېتون ماڭغان يوللارغا كەتكەن، ھازىرمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە مېڭىۋاتقاندەك شېرىن خىياللار ئىچىدە ئۈزۈپ يۈرگەنىدى. بىردىنلا ئۇنىڭ كەينى كۆتۈرۈلۈپ، كۆزلىرى نۇرلىنىپ كەتتى.

— ھەي، بىزنىڭ چىرايلىق يىگىتلىرىمىزنىڭ ھەممىسى يوق بولسا جەنۇب نېمە بولۇپ كېتەر، — دېدى مېلانىيە كۆڭلى يېرىم بولۇپ، — ئۇلار ھازىر ھايات بولغان بولسىچۇ، ئۇ چاغدا قانداق بولار بولغىدى؟ بىز ئۇلارنىڭ جاسارىتىدىن، كۈچى ۋە ئەقىل — پاراسەتلىرىدىن تولۇق پايدىلانغان بولاتتۇق — سىكارلېت، بىز بالىلىرىمىزنى ئوبدان تەربىيەلەپ، ئاشۇ باتۇر يىگىتلەرنىڭ ئىزىنى بېسىپ چىقىدىغان قىلىشىمىز كېرەك.

— ئۇلاردەك ئادەملەر ئەمدى چىقمايدۇ، — دېدى كاررىن بوش ئاۋازدا، — ھېچقانداق ئادەم ئۇلارنىڭ ئورنىنى باسالمايدۇ.

شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ھارۋىدا جىمجىت ئولتۇرۇپ ئۆيگە قايتىپ كېلىشتى.

بىر كۈنى كۈن پاتارغا يېقىن كاسلېن ئۈشتۈمۈتۈلا تاراغا كېلىپ قالدى. ئاستىدا سىكارلېت كۆرگەن ھېلىقى ئورۇق قېچىر بار ئىدى. قېچىر شۇنچىلىك ئاۋارە، ئارانلا ماڭاتتى. كاسلېنمۇ قېچىرنىڭ ئۈستىدە خۇددى قېچىرغا ئوخشاش كۆرۈنەتتى. ئۈستىدىكى ئۆڭۈپ كەتكەن چاقماق كۆڭلىكى خىزمەتكارلارنىڭ كۆڭلىكىنىڭ پاسوندا تىكىلگەن كۆڭلەك ئىدى. ئۇ قېچىردىن چۈشمەي پېشايۋاننىڭ ئالدىغا كەلدى. كۈننىڭ ئولتۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ئولتۇرغان سىكارلېت بىلەن مېلانىيە ئىتتىك پەلەمپەيدىن چۈشۈپ ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. كاسلېننىڭ چىرايى سىكارلېت ئۆتكەندە كۆرگەن كادېنىڭ چىرايىدەك سولغۇن، سۆرۈن ئىدى، ئەمما قېچىرنىڭ

ئۈستىدە ئىلىپتەك تۈپتۈز ئولتۇراتتى، بېشىمۇ غادىيىپ تۇراتتى.

سىكارلېت ۋىلكېسارنىڭ ئائىلىسىدە ئۆتكۈزگەن ھېلىقى باراۋەتتە كاسلېن ئىككىسىنىڭ رېت باتلىر توغرۇلۇق سۆزلەشكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ چاغدا كاسلېن چىرايلىق، تېتىك قىز ئىدى، ئۈستىدە چىرايلىق ھاۋارەڭ شايى كۆڭلەك، مەيدىسىدە قىزىلگۈل، پۈتمىدا چىرايلىق توپلەي. ھازىر ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا شۇ چاغدىكى كاسلېندىن ھېچقانداق ئىز قالمىغانىدى، قالغىنى قېچىر ئۈستىدىكى قېتىپ تۇرغان گەۋدە ئىدى.

— مەن پەسكە چۈشمەي، رەھمەت سىلەرگە، — دېدى ئۇ، — مەن سىلەرگە توي قىلماقچى بولغىنىمنى ئېيتىپ قويغىلى كەلدىم.

— نېمە؟

— كىم بىلەن توي قىلىسىز؟

— كاس ئاجايىب ئۇلۇغ قىز جۇمۇ سەن!

— قاچان توي قىلماقچى؟

— ئەتە، — جاۋاب بەردى كاسلېن. ئاۋازى تەمكىن، ئەمما يەنە ئازراق غەلىتلىكمۇ بار ئىدى. چىرايىدىكى كۈلكىمۇ شۇن ئۆچتى، — ئەتە توپۇم بولىدىغانلىقىنى سىلەرگە ئېيتىپ قويماي دەپ كەلدىم، جونېسبورد... ئەمما سىلەرنى تويۇمغا چاقىرالمىمەن.

ئۇلار بۇ گەپنىڭ تېگىگە يېتەلمەي ئۇنىڭغا جىمجىت قارىشىپ قويدى.

— بىز تونۇيدىغان ئادەممۇ، سۆيۈملۈكۈم؟ — سورىدى مېلاننىيە سۆز ئېچىپ.

— شۇنداق، — كاسلېن ئاددىيلا جاۋاب بەردى، — ھېلىتون ئەپەندى.

سىكارلېت ھەيران قېلىپ بىر ئېغىز زۇۋان سۈرەلمەي تۇرۇپلا قالدى. كاسلېن مېلاننىيەگە قاراپ بوش، ئەمما قوپال

ئاۋازدا، تۇيۇقسىزلا:

— مېلانىيە، ئەگەر سىز يىغلايدىغان بولسىڭىز، مەن چىدىيالىمەن، ئۆلۈپ كېتىمەن! — دېدى.

مېلانىيە گەپ قىلماي كاسلېننىڭ ئۈزەڭگىدىكى پۇتىنى سىلاپ تۇرۇۋالدى.

— پۈتۈننىمۇ سىلىماڭ، ئۈنىمۇ كۆتۈرەلمەيمەن.

مېلانىيە قولىنى پەسكە چۈشۈردى، ئەمما بېشىنى

كۆتۈرمىدى.

— ئەمدى مەن ماڭاي. سىلەرگە مۇشۇ ئىشنى دەپ قويغىلى

كەلدىم، — ئۇنىڭ سېرىق چىرايى يەنە تۈرۈلۈپ كەتتى.

— كادې قانداقراق؟ — دەررۇ سورىدى سىكارلېت. ئۇ

ئېسىنى يوقىتىپ، خېلىغىچە نېمە دېيىشنى بىلمەي تۇرۇپ

قالغانىدى. بىردىنلا شۇ گەپ ئېسىگە كېلىپ، ئارىدىكى

جىمجىتلىقنى شۇ گەپ بىلەن بۇزغان بولدى.

— ئۇ ئۆلەي دەپ قالدى، — يەنە شۇنداق ئاددىيلا جاۋاب

بەردى كاسلېن، گېپىدە ھېسسىيات دېگەن نەرسە يوق ئىدى، —

مەن ئىشلىرىمنى ئورۇنلاشتۇرۇۋالساملا، ئۇ خاتىرجەم ئۇ دۇنياغا

ماڭىدۇ، ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىنمۇ ماڭا قارايدىغان ئادەمنىڭ

يوقلۇقىدىن ئەنسىرمەيدۇ. ئۆگەي ئانام بالىلىرىنى ئېلىپ

شىمال تەرەپكە كەتمەكچى. ماقۇل، مەن كەتتىم.

مېلانىيە بېشىنى كۆتۈرۈشىگە كۆزلىرى كاسلېننىڭ

كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. مېلانىيەنىڭ كىرىپكلىرى

ياش بىلەن نەملەنگەن، كۆزلىرىدە چوڭقۇر ھېسداشلىق. كاسلېن

ئۇ كۆزلىرىنى كۆرۈپ، يىغلىۋېتىشتىن ئۆزىنى ئاران تۇتۇپ

تۇرۇۋاتقان كىچىك بالغا ئوخشاش، لەۋلىرىنى ھىمىرىپ تۇرۇپ

كۈلگەن قىياپەتكە كىرىۋالدى. سىكارلېت بۇ ئىشلارنىڭ تېڭىگە

يېتەلمەيتتى، كاسلېن كالىۋېرتنىڭ بىر نازارەتچىسى بىلەن توي

قىلماقچى بولغانلىقى كالىسسىدىن زادىلا ئېرى كەتمەيتتى.

كاسلېن باي ئائىلىنىڭ قىزى ئەمەسمىدى؟ قىزلارنىڭ ئىچىدە

سىكارلېتتىن قالسىلا شۇ ئىدىغۇ؟ كەينىگە چۈشكەن يىگىتلەرمۇ
ھەرقانداق قىزنىڭكىدىن كۆپ ئەمەسمىدى؟

كاسلېن ئېڭىشىپ، مېلانىيە پۈتمىنىڭ ئۈچىغا دەسسەپ تۇرۇپ
ئىككىسى سۆيۈشتى. ئاندىن كاسلېن تىزگىنىنى قاتتىق بىر
سىلكىگەندى، قېچىر شۇئان مېڭىپ كەتتى.

مېلانىيە كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش ئاققان پېتى ئۇنىڭ
كەينىدىن قاراپ قالدى. سىكارلېت ھازىرغىچە بۇ ئىشقا ھەيران
ئىدى.

— مېلانىيە، ئۇ ساراڭ بوپتىمۇ نېمە؟ ئۇنىڭ ئۇ ئادەمنى
ياخشى كۆرۈشى مۇمكىن ئەمەس.

— سىكارلېت، ياخشى كۆرۈش دېگەن بۇ قورقۇنچلۇق گەپنى
ھەرگىز تىلغا ئالماڭ. ئاھ، بىچارە كاسلېن! بىچارە كادې!

— يوق گەپنى قىلماڭچۇ! — دېدى سىكارلېت ئۇنىڭغا خاپا
بولۇپ. مېلانىيە ھەرقانداق ئىشنى ئۇنىڭغا قارىغاندا چوڭقۇر
ئويلاپ كېتەتتى، بۇنىڭغا سىكارلېت چىدىمايتتى. سىكارلېتنىڭ
قارىشىچە، كاسلېننىڭ ئىشى ھەقىقەتەن ھەيران قالارلىق، ئەمما
يامانمۇ ئىش ئەمەس ئىدى. ئەلۋەتتە، شىماللىق بىر نامرات ئادەم
بىلەن توي قىپتۇ دېسە ئاڭلىماققا غەلىتە ئاڭلىنىدۇ. لېكىن،
بىر قىز بالا ئۆزى يالغۇز شۇنچە چوڭ قورۇقتا قانداق ياشايدۇ؟
ئەرگە تېگىپ قورۇقنىڭ ئىشلىرىنى كېرى بىلەن بىللە
باشقۇرۇشى كېرەك — دە.

— مېلانىيە، مەن ئالدىنقى كۈنى دېگەندەك، ھازىر قىزلار
تاللىغۇدەك يىگىتلەر يوق، شۇڭا بارىغا شۈكۈر قىلىش
كېرەك — دە.

— توي قىلماي ئۆتۈپ كەتسە نېمە بوپتۇ؟ قېرى قىز بولۇپ
ئولتۇرۇشمۇ نومۇس قىلىدىغان ئىش ئەمەسقۇ؟ پىتتىي ھامماممۇ
بىر ئوبدان يۈرۈۋاتمامدۇ. شۇڭا مەن كاسلېننىڭ ئۇنداق ئەرگە
تەگكىنىدىن ئۆلگىنى ياخشى دەپ ئويلايمەن، كادېمۇ جەزمەن
شۇنداق ئويلايدۇ. ئەمدى ئويلاپ بېقىڭ، ئۇ ئۇ ئادەم بىلەن توي

قىلسا كالۋېرت ئائىلىسى پۈتۈنلەي تۈگەشمەمدۇ؟ ئۇنىڭ...
ئۇلارنىڭ بالىلىرى نېمە بولماقچى، ئاھ، سىكارلېت، پوركىنى
چاپسان ئات بىلەن ئەۋەتىڭ، ئۇنى ياندۇرۇپ كەلسۇن، ھەممىمىز
مۇشۇ يەردە بىللە ئۆتەيلى.

— ۋاي خۇدايىمەي! — سىكارلېت ۋارقىراپ كەتتى،
مېلاننىڭ تارانى ئىگە - چاقىسىز لارنى يىغىۋالدىغان يەرگە
ئايلىنىدۇرماقچى بولغىنىغا قاتتىق ھەيران قالدى. سىكارلېتنىڭ
ئەمدى ئارتۇق بىر ئادەمنىمۇ باققۇسى يوق ئىدى. ئۇ شۇ گەپنى
دېمەكچى بولدى - يۈ، مېلاننىڭ ساراسىمە ئىچىدە قالغان
قىياپىتىنى كۆرۈپ توختاپ قالدى.

— ئۇ كەلمەيدۇ، مېلاننى، — دېدى ئۇ گېپىنى ئۆزگەرتىپ، —
سىزمۇ ئۇنىڭ كەلمەيدىغانلىقىنى بىلىسىز. ئۇ بەكمۇ كۆرەڭ
قىز، ئۇنداق قىلىشىڭىز، ئەكسىچە سىزنى، ماڭا سەدىقە بەرمەكچى
بوپتۇ، دەپ ئويلاپ قالدۇ.

— بۇمۇ راست، توغرا! — دېدى مېلاننى تېڭىرقاپ قېلىپ،
كاسلېننىڭ كەينىدىن كۆتۈرۈلگەن قىزىل توپا يىراقلاپ ئاستا -
ئاستا يوقاپ كېتىۋاتاتتى.

«سىزنىڭ بىز بىلەن تۇرۇۋاتقىنىڭىزغىمۇ بىرنەچچە ئاي
بولدى، — ئويلىدى سىكارلېت قېيىنئاچىسىغا قاراپ قويۇپ، —
مۇشۇ كۈنگىچە باشقىلارغا تايىنىپ ياشاۋاتقىنىڭىزنى
چۈشەنمىدىڭىز، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ مەڭگۈ چۈشەنمەي ئۆتۈپ
كېتىسىز. ئۇرۇش سىزنىڭ كاللىڭىزنى ئۆزگەرتەلمىدى، شۇڭا
ئوي - پىكىر ۋە ھەرىكەتلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى خۇددى ئارىدا
ھېچقانداق ئىشلار يۈز بەرمىگەندەك بۇرۇنقىغا ئوخشاشلا
كېتىۋاتىدۇ، بىز سىزنىڭ نەزىرىڭىزدە ھازىرمۇ شۇنداق باي،
ئاشلىقىمىز كۆپ، سەرلەپ، جىڭلاپ ئولتۇرۇش ھاجەتسىز،
قانچىلىك مېھمان كەلسىمۇ كېرەك يوق. قارىغاندا، بۇنىڭدىن
كېيىن خېلى ئۇزاققىچە سىزدىن قۇتۇلالمىغۇدەكمەن، ئەمما
ئۈستىلەپ كاسلېننىمۇ باقالمايمەن.»

ئوتتۇزىنچى باب

ئورۇش ئاياغلاشقان يىلى يازدا تاراغا كېلىدىغان ئادەملەر بىردىنلا كۆپىيىپ كەتتى. بىرنەچچە ئايغىچە كىيىملىرى جۇل - جۇل، يۈز - كۆزلىرىنى ساقال بېسىپ كەتكەن، قورساقلىرى ئاچ ئادەملەر قىزىل توپلىق دۆڭدىن ئېشىپلا، تارادا قورسىقىنى بېقىپ، بىر كېچە قونۇپ مېڭىش ئۈچۈن ئۇدۇل مۇشۇيەرگە كېلىشەتتى. ئۇلار جەنۇبىنىڭ قوشۇنىدىن قايتقان ئەسكەرلەر ئىدى. ئۆيىدىكىلىرى بارمۇ، ئۆلۈپ كەتتىمۇ ياكى باشقا جايلارغا قېچىپ كەتتىمۇ كارى يوق، ئالدىراپ يۇرتلىرىغا كېتىشىۋاتاتتى. كۆپى پىيادە ئىدى. ئاز ساندىكىلىرىنىڭ ئاستىدا ئورۇقلاپ كەتكەن ئات ياكى قېچىر بار ئىدى، بۇ ئۇلارمۇ ھېرىپ ھالىدىن كەتكەن، يېرىم يولغا بارمايلا يىقىلىدىغاندەك ئۇلار ئىدى.

ئۆيلىرىگە قايتىپ كېتىش ئۇ ئەسكەرلەرنىڭ بىردىنبىر ئارزۇسى ئىدى، بەزىلەر غەمكىن، بەزىلەر خۇشال ئىدى، قىيىنچىلىقلارنى ئويلاپمۇ قويمايتتى، ھەممە ئىش ئۆتۈپ كەتتى، يۇرتىمىزغا بېرىۋالساقلا ياشاشتىن ئۈمىد تۇغۇلىدۇ، دەپ بىلەتتى، ئاغرىنىش دېگەننى ئۇقمايتتى، ئاغرىنىش پەقەت ئۇلارنىڭ خوتۇنلىرى بىلەن ئاتا - ئانىلىرىدىلا بار ئىدى. ئۇلار باتۇرلۇق بىلەن ئورۇش قىلدى، ئەمما ئاخىرىدا يېڭىلدى، ئەمدى ئۇلار تىنچ ياشىسا، ئۆزلىرى كۈرەش قىلغان تۇغلىرىنىڭ ئاستىدا تېرىقچىلىق قىلىپ كۈنىنى ئالسلا بولىدۇ.

ئۆيگە بارىمىز! ئۆيگە بارىمىز! ئۇلار شۇنىڭدىن باشقا ئىشلار توغرىلۇق پاراڭ قىلمايتتى: ئورۇشنىڭ، يارىلانغانلىقلىرىنىڭ، تۈرمىلەردە ياتقانلىرىنىڭ، بۇنىڭدىن كېيىن قانداق

قىلىدىغانلىقلارنىڭ گەپلىرىنى زادىلا قىلىشمايتتى. بۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ئۇرۇشقا بېرىشى مۇمكىن، شۇنىڭغىچە ئۆزلىرىنىڭ قانداق كۈنلەرنى كۆرگەنلىكىنى، قانداق ئاچ قالغانلىقىنى، كېچىلىرى ھەربىي يۈرۈشلەردە قانداق ماڭغانلىقىنى، قانداق يارىلانغانلىقىنى ۋە ھاكازالارنى بالىلىرىغا، ئەۋرىلىرىگە سۆزلەپ بېرىدۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى پۈت - قوللىرىدىن ئايرىلغان، بەزىلىرى بىر كۆزدىن، كۆپى ئوق تېگىپ يارىلانغان. ئەگەر ئۇلار يەتمىش ياشقىچە ئۆمۈر كۆرسە، ھەر قېتىم يامغۇر - يېشىن بولغاندا ئوق تەگكەن يەرلىرى ئاغرىپ تۇرىدۇ. لېكىن، ھازىر كېرەك يوق، كېيىنكىسىنى كېيىن كۆرمەيدۇ.

مەيلى قېرى، مەيلى ياش، مەيلى كەمبەغەل، مەيلى باي بولسۇن، ھەممىسىدە ئىككى خىل نەرسە ئورتاق مەۋجۇت: بىرسى پىت، بىرسى تولغاق. ئۇلار پىتتىن كېلىدىغان بىئارامچىلىققا كۆنۈپ كەتكەن، ئۇنىڭدىن ئوڭايىسىزلىنىپمۇ كەتمەيدۇ، ھەتتا ئاياللارنىڭ ئالدىدىمۇ ھېچقانداق خىجىل بولماي بەدىنىنى قاشلاۋېرىدۇ. تولغاقمۇ شۇنداق. مەيلى ئەسكەر، مەيلى گېنېرال بولسۇن، تولغاق ھېچقايسىسىنى ئاياپ قويمىدۇ. تۆت يىللىق يېرىم ئاچ، يېرىم توق تۇرمۇش، خام ھەم بۇزۇلغان يېمەكلىكلەر ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى شۇ كېسەل بىلەن قىيناپ كەلگەندى.

— بۇ ئەسكەرلەرنىڭ ئىچىدە قورسىقى ئاغرىمايدىغان بىرسىمۇ يوق، — دەيتتى قارا بېدىنىڭ يىلتىزنى قاينىتىپ دورا ياساۋاتقان نېگىر ئانا ئۇلارغا قوپاللىق بىلەن باھا بېرىپ. ئېلىبىن قارا بېدىنىڭ يىلتىزى بىلەن دائىم ئاشۇ كېسەلنى داۋالايدىغانغا دورا ياساپ تۇراتتى، نېگىر ئانا ئۇ دورىنى ياساشنى شۇنىڭدىن ئۆگىنىۋالغانىدى، — مېنىڭچە، بىزنىڭ قوشۇنىمىزنى شىماللىق ئالۋاستىلار ئەمەس، ئۆزىمىزنىڭ قورساق ئاغرىقلىرىمىز ۋەيران قىلىۋەتتى. ئەپەندىلەر، ئادەم ئىچى سۈرۈۋاتقاندا ئۇرۇش قىلالامدۇ؟

نېگىر ئانا ھەممە ئادەمگە بۇ دورىسىنى ئىچۈرەتتى، ئۇلارمۇ

قورساقلىرى ئاغرىسۇن، ئاغرىمىسۇن، بۇ قارا دورىنى
 چىرايلىرىنى تۇرۇپ ئولتۇرۇپ ئېچىشكە مەجبۇر ئىدى.
 نېگىر ئانا قوندىغان ئادەملەرنىڭ ئىچىدە بەدىنىدە پىت
 بارلىرىنى تاراغا زادىلا يېقىن يولاتمايتتى، ھەممىسىنى بىر
 چېلەك سۇ بىلەن ئۆزلىرى ياسىۋالغان سوپۇندىن بېرىپ، يۇيۇنۇپ
 كېلىشلىرى ئۈچۈن چاتقاللىققا ئەۋەتىۋېتەتتى. ئۇلارنىڭ
 كىيىملىرىنى يوغان بىر قازانغا سېلىپ، پىتىلىرى ئۆلۈپ
 تۈگىگۈچە قاينىتاتتى. قىزلار، بۇ ئەسكەرلەرنى بۇ قىلىقنىڭ
 بىلەن نومۇسقا قويدۇڭ، دەپ نارازى بولسا، كېيىن ئۆزۈڭلارنىڭ
 بەدىنىدە پىت بولۇپ قالسا، نومۇس قىلىش دېگەننىڭ قانداق
 بولىدىغانلىقىنى شۇ چاغدا بىلىسىلەر، دەپ جاۋاب بېرەتتى.
 ئۇلار يۈيەرگە كەلگەن ھەر بىر ئەسكەردىن ئاشلىقنى
 تەپسىلىي سۈرۈشتۈرەتتى، سۇيۇلۇقنىمۇ كېنىپىدى ئەپەندىنىڭ
 خەۋىرىنى تىڭتىڭلايتتى. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ھېچكىم
 بىلمەيتتى. ھەر قېتىم سۈرۈشتۈرۈشنىڭ نەتىجىسى چىققاندا،
 ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى مېلانىيەگە روھىنى چۈشۈرمەسلىك
 توغرىلىق گەپلەرنى قىلاتتى. ئەلۋەتتە، ئاشلىق تۈرمىدە
 ئۆلمىگەن. ئەگەر راستلا ئۆلۈپ كەتكەن بولسا، شىماللىقلارنىڭ
 تۈرمىلىرىدىكى پوپلار بۇلارغا خەت يېزىپ خەۋەر قىلاتتى. ئۇ
 چوقۇم قايتىپ كېلىدۇ. ئۇ تۇرغان تۈرمە بۇ يەرگە ئىنتايىن
 يىراق. پويىزغا ئولتۇرۇپ بىرنەچچە كۈندە كېلىدىغان تۇرسا.
 ئەگەر ئاشلىقىمۇ بۇ ئەسكەرلەرگە ئوخشاش پىيادە كېلىدىغان
 بولسا... ئەمەس ئۇ نېمىشقا خەت يازمايدۇ؟ ھوي، قەدىرلىكىم،
 ھازىرقى پوچتا يوللىرىنىڭ ئەھۋالىنى بىلمەمسىز؟ پوچتا
 ئەسلىگە كەلگەن يەرلەرمۇ ئىشەنچلىك ئەمەس، خەتلەرنى
 يىتتۈرۈپ قويىدىغان ئەھۋاللار بولۇپ تۇرۇۋاتسا، بەلكىم ...
 بەلكىم ئۇ قايتىپ كېلىۋېتىپ يولدا ئۆلۈپ قالغاندۇ. ئەگەر
 شۇنداق بولۇپ قالسا، مېلانىيە، شىماللىق ئاياللارنىڭ بىرەرسى
 خەت يېزىپ قويماسمىدى ... شىماللىق ئاياللار، تۇقى ! ...

مېلانىيە، شىماللىق ئاياللارنىڭ ئىچىدىمۇ ياخشىلىرى بار. شۇنداق، چوقۇم بار. خۇدا پۈتۈن بىر مىللەتنىڭ ئىچىدىكى ئاياللارنىڭ ھەممىسىنى ئەسكى قىلىپ ياراتمايدىغاندۇ. سىكارلېت، ئېسىڭىزدىمۇ، بىز ساراتوكادا شۇنداق ئوبدان بىر شىماللىق ئايالنى ئۇچراتقاندا قۇقۇ؟ سىكارلېت، مېلانىيە ئىككىڭلار ئۇ ئايال توغرىلىق سۆزلەپ بەرسەڭلەرچۇ!

— قويساڭلارچۇ! — دېدى سىكارلېت جاۋابەن، — ئۇ بىزدىن نېگىرلارنى قوغلاپ تۇتىدىغان قانچە ئىتىڭلار بار؟ دەپ سورىدى. مەن مېلانىيەنىڭ گېپىگە قوشۇلدۇم. مەن شىماللىقلارنىڭ ئىچىدە مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن، بىرمۇ ياخشى ئادەمنىڭ بارلىقىنى كۆرمىدىم. بىراق، مېلانىيە، يىغلىماڭ، ئاشلىپى قايتىپ كېلىدۇ. يول بىراق، ئۇنىڭ ئۈستىگە... پۈتۈن ئۆتۈك بوقتۇ.

شۇنىڭ بىلەن ئاشلىپى يالاڭ ئاياغ كېلىۋاتقان بولۇشى مۇمكىن دەپ ئويلاپ، سىكارلېتمۇ يىغلىۋەتكىلى تاس قالدى. باشقا ئەسكەرلەر پۇتلىرىغا ئەسكى تاغار، ئەسكى لاتىلارنى ئوراپ ئاسقا قاپ ماڭسا ماڭدۇكى، ئاشلىپى ئۇنداق ماڭمايدۇ. ئۇ ئۇچقۇر ئاتقا مىنىپ، ئۈستىدە چىرايلىق ھەربىي كىيىملەر، پۈتۈن ئاپپاق ئۆتۈك، بېشىدا پەي قىستۇرۇلغان شىلپە، ئاجايىپ ھەيۋەت - سۆلەت بىلەن كىرىپ كېلىدۇ. ئاشلىپىنىمۇ مۇشۇ ئەسكەرلەرگە ئوخشاش ئاۋارە ھالەتتە كېلىدۇ دەپ ئويلاش، ئەمەلىيەتتە ئۆزىنى چۈشۈرگەنلىك.

6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىسىدىكى بىر كۈنى ئۆيدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئارقا پېشايۋانغا يىغىلىپ، پورك ئالدىراپ تىلىۋاتقان تۇنجى تاۋۇزغا تەلمۈرۈپ ئولتۇرۇشاتتى. ئالدى تەرەپتىكى يولدىن ئاتنىڭ تۇپاق ئاۋازى ئاڭلانغاندەك بولدى. پىرىسىسى قاراپ بېقىش ئۈچۈن خۇشباقمى چىقىپ كەتتى. قالغانلار، ئەگەر يەنە بىرەر ئەسكەر كەلگەن بولسا، تاۋۇزنى تىقىپ قويايلى ياكى كەچلىك تاماق ۋاقتىدا يەيلى، دېيىشىپ، دەتلاش قىلىشىپ

كەتتى.

مېلانىيە بىلەن كاررىن كەلگەن مېھمانغا بىرەر تىلىم بېرىپ قويساق نېمە بولىدۇ، دەپ غودۇراشتى. ئەمما، سىكارلېت سۇئېللىپ بىلەن نېگىرئاننىڭ قوللىشى بىلەن پوركا تاۋۇزنى تىقىپ قويۇشنى بۇيرۇدى.

— ئەخمەق بولماڭلار، قىزلار، بۇ تاۋۇز ئۆزىمىزگە يەتمەيدىغان تۇرسا، تۆپىلەپ ئۇچلا ئەسكەر كېلىدىغان بولسا تېتىپ باقىدىغانغىمۇ يەتمەيدۇ. — دېدى سىكارلېت.

پوركا تاۋۇزنى قولغا ئېلىۋېلىپ قانداق قىلىشنى بىلمەي تۇرغاندا پىرسسىيىنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى:

• — ۋاي خۇدايمەي! سىكارلېت خانقىز، مېلانىيە خانقىز، چاپسان چىقىڭلارچۇ!

— كىم ئىكەن؟ — سىكارلېت خۇشال توۋلىغىنىچە ئالدى تەرەپكە قاراپ يۈگۈردى، مېلانىيەمۇ ئىتتىك ماڭدى، باشقىلارمۇ دۈررىدە قوزغالدى.

چوقۇم ئاشلىپ! ئويلىدى ئۇ. بەلكىم...

— پېتتېر تاغام! پېتتېر تاغام! پېتتېر تاغام! پېتتېر تاغام!

تاغام!

ئۇلار يۈگۈرۈپ ئالدى پېشايۋانغا چىقىپ، پېتتېر تاغامنىڭ ئۆيىدىكى ئېگىز بوي زومىگەرنىڭ ئۈزۈن قۇيرۇقلۇق بىر ئاتتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئاتقا ئېگەرنىڭ ئورنىدا كۆرپە سېلىۋالغانىدى، چىرايىدا ئادەتتىكى سۈر - ھەيۋە ۋە دوستلىرىنى كۆرگەن چاغدىكى خۇشاللىق بار ئىدى.

ھەممەيلەن يۈگۈرۈپ ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن قول ئېلىشىپ كۆرۈشۈپ كەتتى، ئۇنى - بۇنى سوراشتى. ھەممىدىن مېلانىيەنىڭ ئاۋازى جاراڭلىق ئىدى.

— ھاممام ئاغرىپ قالمىغاندۇ، شۇنداقمۇ؟

— ياق، خانىم، ئازراقلا تاۋى يوق شۇ، — جاۋاب بەردى

پېتتېر. ئۇ ئاۋۋال مېلانىيەگە سۈرلۈك قاراپ قويۇپ، ئاندىن

سىكارلېتقا يۈزلەندى. ئۇنىڭ بۇ ھالىتىگە قاراپ، نېمە بولغانلىقىنى بىلمەي ھەممەيلەن تۇرۇپلا قالدى، — ئۇنىڭ كۆڭلى تازا ئازادە ئەمەس، ئاۋۋال ئىككىڭلاردىن رەنجىگەن، مەنمۇ ھەم شۇنداق.

— نېمە بولدى، پېتتېر تاغا؟ زادى نېمە ئىش بولدى...

— ئۆزۈڭلارنى ئاقلايمەن دەپ ئاۋارە بولماڭلار. پېتتېي خانقىز سىلەرگە قايتىپ كېلىش توغرىلۇق خەت يازغاندىغۇ؟ مەن ئۇنىڭ غۇ خەتنى يىغلاپ ئولتۇرۇپ يازغانلىقىنى كۆرگەن. سىلەر ھېچبولمىغاندا، بۇ كونا ئېكىنزارلىقنىڭ ئىشلىرى بىلەن ئالدىراش بولۇپ كەتتۇق دەپ بولسىمۇ جاۋاب خەت يېزىۋەتسەڭلار بولماسمىدى؟

— بىراق، پېتتېر تاغا...

— نېمىشقا پېتتېي خانقىزنى ئۇ يەرگە يالغۇز تاشلاپ قويسىلەر؟ سىلەرمۇ بىلىسىلەر، ئۇ ئەزەلدىن ئۆزى يالغۇز ياشاپ باققان ئەمەس. ماكوندىن قايتىپ كەلگەندىن بېرى زادىلا جايىدا ئولتۇرالمىي قېلىۋاتىدۇ. ماڭا، ئۇلارغا بېرىپ ئېيت، ئەڭ قىيىن بىر چاغدا ئۇلار مېنى نېمىشقا تاشلىۋېتىدۇ، دېدى.

— بولدى، گەپلىرىنى توختاتسىلا، — دېدى نېگىرئانا ئاچچىق تەلەپپۇزدا. پېتتېرنىڭ تارانى «كونا ئېكىنزارلىق» دېگىنىنى ئاڭلاپلا ئۇنىڭ غەزەپى ئۇچقانىدى. شەھەردە چوڭ بولغان نېگىرلار قورۇق بىلەن ئېكىنزارلىقنىڭ پەرقىنى چۈشەنمەيتتى، — بىز قىيىنچىلىق تارتىپ باقمىغانمۇ؟ سىكارلېت خانقىز بىلەن مېلانىيە خانقىز بىزنىڭ بۇ يەرگە لازىم ئەمەسمىكەن؟ تازا لازىم. پېتتېي خانقىزغا ئادەم لازىم بولسا، نېمىشقا ئاكىسىغا دېمەيدۇ؟

پېتتېر تاغا ئۇنىڭغا غەزەپ بىلەن ئالىيىپ قويدى.

— ھېنرى ئەپەندى بىلەن بېرىش - كېلىش قىلمىغىنىمىزغا ئۇزاق بولغان، ئەمدى قېرىغاندا ئۇنى ئىزدەمدۇق؟ — ئۇ كەينىگە قايرىلىپ قىزلارغا قاراپ قويدى.

ئۇلار كۈلكىلىرىنى ئەستە بېسىپ تۇرۇشۇۋاتاتتى، — سىلەر ياشلار پىتتىي خانقىزنى يالغۇز تاشلاپ قويغىنىڭلار ئۈچۈن نومۇس قىلساڭلار بولىدۇ. ئۇنىڭ دوستلىرىنىڭ كۆپى ئۆلۈپ كەتتى، بىر قىسمى ماكوندا. ئاتلانتاغا بولسا ساپلا شىماللىق ئالۋاستىلار بىلەن ئازاد قىلىنىپ كەتكەن نېگىرلار توشۇپ كەتتى.

ئىككى قىز پىتتىي تاغىنىڭ ئەيىبلەشلىرىگە غىياقتى قىلماي چىداپ تۇردى. پىتتىي ھامىنىڭ ئۆزلىرىنى ئەيىبلىگىلى پىتتىي ئەۋەتكەنلىكىگە ھەم ئۇلارنى ئاتلانتاغا ئېلىپ كەتمەكچى بولۇۋاتقىنىغا كۈلگۈسى كېلىپ، ئۆزلىرىنى باسالماي قاتتىق كۈلۈشۈپ كەتتى. يۈرۈك، دىلەپى ۋە نېگىر ئانىمۇ ئاران كەمسۈندۈرغان بۇ ئادەمنىڭ سوغۇق مۇئامىلىگە ئۇچراۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ غوجايىنلىرى بىلەن تەڭ كۈلۈشتى. سۈئەلپىن بىلەن كاررىنىمۇ كۈلكىدىن ئۆزلىرىنى باسالمدى. ئىشقىلىپ، پىتتىي دىن باشقىلارنىڭ ھەممىسى كۈلۈشەتتى. پىتتىي ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىپ قانداق قىلارنى بىلمەي تەمتىرەپ قالدى.

— نېمە بولدى، قارا بوۋاي؟ — سورىدى نېگىر ئانا كۈلۈپ تۇرۇپ، — قېرىپ غوجايىنلىرىنىمۇ مۇھاپىزەت قىلالمايدىغان بولۇپ قاللىمۇ نېمە؟

— مېنى قېرى دەۋاتامسەن؟ — پىتتىي ئۆزىنى ھاقارەتلىنىۋاتقانداك ئويلاپ قالدى، — ياق، خانىملار، پىقىر پىتتىي خانقىزنى بۇرۇنقىغا ئوخشاش مۇھاپىزەت قىلالايدۇ. قاچ — قاچتا ئۇنى ماكونغا مەن مۇھاپىزەت قىلىپ ئېلىپ بارغاندىمەن؟ ئۇ يەردە كۈنبويى قورقۇپ ھوشىدىن كېتىپ يۈرگەندىمۇ خىزمىتىدە مەن بولغاندىمەن؟ ئاتلانتاغا قايتىپ كېلىدىغان چاغدا مۇشۇ قېرى ئانىنى تېپىپ، پىتتىي خانقىز بىلەن ئۇنىڭ ئاتا — ئانىسىدىن قالغان كۈمۈش قاچىلارنى مەن ئاتلانتاغا ئېلىپ كەلگەندىمەن؟ — پىتتىي قەددىنى رۇسلاپ، بېشىنى تىك تۇتۇپ

ئۆزىنى ئاقلاپ كېتىۋاتاتتى، — پېقىرنىڭ دەۋاتقىنى مۇھاپىزەت قىلىش مەسلىسى ئەمەس، مۇئامىلە مەسلىسى.

— كىمنىڭ مۇئامىلىسى؟

— پېقىرنىڭ دەۋاتقىنى، پىتتىي خانقىز ئۇ يەردە يالغۇز قېلىۋاتقان چاغدا بەزىلەرنىڭ ئۇنىڭغا تۇتۇۋاتقان مۇئامىلىسى. بەزىلەر توي قىلماي يالغۇز ياشاۋاتقان ئۇ قىزنىڭ كەينىدىن ھەر خىل گەپلەرنى تېپىۋاتىدۇ، — پىتتىي پىتتىيپات خۇددى ئون ئالتە ياشقا كىرگەن قىز بالدەك، ئۇنى باشقىلارنىڭ يامان گەپلىرىدىن ساقلاش كېرەكتەك سۆزلەپ كېتىۋاتاتتى، — مەن ھېچقانداق ئادەمگە ئۇنىڭ يامان گېپىنى قىلدۇرمايمەن. مەن ئۇنىڭغا: «ھازىر سىزنىڭ تۇغقانلىرىڭىز بار، ئۇلار سىزگە ھەمراھ بولۇشقا مۇناسىپ» دېگەندىم. لېكىن، ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ئۇنى مەيدىسىدىن ئىتتىرىپ تۇرۇۋاتىدۇ. پىتتىي خانقىز ھازىر كىچىك بالدەك بولۇپ قالدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە...

بۇ گەپنى ئاڭلاپ سىكارلىپ بىلەن مېلانىيە تېخىمۇ قاتتىق كۈلۈشۈپ كەتتى، تولا كۈلۈپ بولالماي پەلەمپەيدە ئولتۇرۇپمۇ قېلىشتى. ئاخىر مېلانىيە كۆزلىرىدىكى خۇشاللىق ياشلىرىنى سۈرتۈۋېتىپ گەپكە ئېغىز ئاچتى:

— بىچارە تاغا! سىزگە كۈلگىنىم ئۈچۈن مېنى كەچۈرۈڭ. راست گەپنى قىلساق، سىكارلىپ ئىككىمىز ھازىر قايتىپ كېتەلمەيمىز. 9 - ئايلاردا كېۋەزنى بېغىپ بولغاندىن كېيىن مەن بېرىپ قېلىشىم مۇمكىن. ئۇنىڭ ئۈستىگە پىتتىي ھاممام شۇنچە يىراق يەرگە بىزنى ئېلىپ كېتىش ئۈچۈن مۇشۇ ئۆلەرمەن ئاتنى ئەۋەتتىمۇ؟

بۇ گەپ بىلەن پىتتىي تاغا بىردىنلا شۇمىشىپ كەتتى، قاپقارا يۈزى خىجالەتچىلىكتە تارتىشىپ باشقىچىلا تۈسكە كىرىپ قالدى.

— مېلانىيە خانقىز، مەن دېدىمغۇ، قېرىپ قالدىم، دەپ. ئۇنىڭ مېنى نېمىگە ئەۋەتكەنلىكىنى سىلەرنى كۆرۈپلا ئۇنتۇپ

قايتىمەن. ئۇ مۇھىم بىر ئىش ئىدى. مەندىن بىر پارچە خەت
ئەۋەتتى. پىتتىي خانقىز پوچتىخىمۇ، باشقا ئادەملەرگىمۇ
ئىشەنمەي، مەخسۇس مەندىن ئەۋەتتى...

— خەت؟ ماڭمۇ؟ كىمنىڭ خېتى؟

— ھە، ئۇ... پىتتىي خانقىز ماڭا «سەن، پىتتىي، مېلانىيە
خانقىزغا پىچىرلاپ دېگىن» دېۋىدى. مەن...

مېلانىيە ئورنىدىن دەس تۇرۇپ ئىككى قولى بىلەن
مەيدىسىنى چىڭ بېسىۋالدى.

— ئاشلىي! ئاشلىي! ئۇ ئۆلۈپ كېتىپتۇ!

— ياق، خانىم، ياق، ياق! — پىتتىي توۋلاپ كەتتى ۋە ھەدەپ
جاپتىنىڭ يانچۇقىنى ئاخشۇردى، — ئۇ تىرىك ئىكەن! بۇ
شۇنىڭ خېتى، پات ئارىدا قايتىپ كەلگۈدەك. ئۇ... ۋاي
خۇدايمەي، ئۇنى يۇلۇۋېلىڭلار! مەن...

— ئۇنىڭغا تەگمە، قېرى كالۋا! — نېگىرانا ئۇنىڭغا غەزەپ
بىلەن توۋلاپ، ئولتۇرۇپ قېلىۋاتقان مېلانىيەنى ئۆزى
يۇلۇۋالدى، — قېرى مايىمۇن! بوش دەيمىش تېخى. پورك، ئۇنىڭ
پۇتىدىن تۇت! كاررىن، خانىمنىڭ بېشىنى تۇتۇۋېلىڭ، ئۇنى
مېھمانخانىغا ئەكىرىپ ساقاغا ياتقۇزۇپ قويمايلى.

سىكارلېتتىن باشقا ھەممە، ئادەم پايىپتەك بولۇپ كەتتى،
بەزىلىرىنىڭ قولىدا سۇ، بەزىلىرىنىڭ قولىدا ياستۇق، پۈت -
قولى يەرگە تەگمەي كېتىشىۋاتاتتى، پىتتىي تاغا بىلەن
سىكارلېتنى ھەممىسى ئۇتتۇپ قېلىشتى. سىكارلېت خۇددى
يەرگە يىلتىز تارتىپ قالغاندەك مىدىر قىلماي تۇراتتى. پىتتىي
تاغا ئاشلىپىنىڭ گېپىنى قىلغاندا يۈگۈرۈپ ئۇنىڭ يېنىغا
كەلگەندى، كېلىپ، خۇددى مېلانىيەگە ئوخشاش قورقۇپ
تۇرۇپلا قالدى. كۆزلىرى پىتتىيىنىڭ قولىدىكى خەتتە ئىدى.
پىتتىيىنىڭ قارا چىرايى شۇنچىلىك بىچارە، يېڭى كەلگەن
چاغدىكى ھەيۋىسىدىن ھېچنېمە يوق ئىدى.

سىكارلېت ئىچىدە: «ئۇ ئۆلمەپتۇ! قايتىپ كەلگۈدەك!» دەپ

تۇرۇۋاتسىمۇ، بىر ئېغىز گەپ قىلالماي، قەدىمنى بىر قەدەممۇ يۆتكىيەلمەي تۇراتتى. بۇ خەۋەر ئۇنىڭغا خۇشاللىقمۇ، ھاياجانمۇ ئەمەس، چەكچىيىپ قېتىپ قېلىشتەك بىر خىل روھىي ھالەت ئېلىپ كەلگەنىدى. شۇ ئارىدا يېتتېر ئاغا گەپ قىلدى. ئۇنىڭ ئاۋازى يىراق بىر يەردىن كېلىۋاتقاندەك، غەمكىن ھەم ئادەمگە تەسەللى بېرىۋاتقاندەك ئاڭلىنىۋاتاتتى.

— بىزنىڭ ۋېر بور دېگەن بىر تۇغقىنىمىز بۇ خەتنى ماكوندىن پىتتىي خانقىزغا ئېلىپ كەپتۇ. ۋېر ئەپەندى ئاشلىپى ئەپەندى بىلەن بىر كامېردا يېتتېتكەن. ۋېر ئەپەندى بىر يەردىن ئات تېپىپ تېز يېتىپ كەپتۇ، ئاشلىپى ئەپەندى پىيادە ئوخشايدۇ، شۇڭا...

سىكارلېت ئۇنىڭ قولىدىن خەتنى ئالدى. كۈنۋېرتنىڭ سىرتىدا مېلانىيەگە تېگىدۇ، دېگەن خەتلەر تۇراتتى، بۇ پىتتىي ھاممىنىڭ خېتى ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن كارى بولماي كۈنۋېرتنى يىرتقانىدى، ئىچىدىن پىتتىي ھامما قىستۇرۇپ قويغان ئىككى ئىلىك خەت يېزىلغان بىر قەغەز يەرگە ئۇچۇپ چۈشتى. كۈنۋېرتتا قاتلاپ قويۇلغان يەنە بىر پارچە خەتمۇ بار ئىدى. پاسكىنا يانچۇقتا كۆپ تۇرۇپ كەتكەچكىمۇ، سىرتى مەينەتلىشىپ ھەم چۆرىلىرى ئازراق يىرتىلىپ كەتكەنىدى، ئاشلىپى خەتنىڭ بېشىغا: «جورجىيەنىڭ ئاتلانتا شەھىرىدىكى سازرا جېئىن خاملىتون خانقىز ئارقىلىق جونېسپورو (ئون ئىككى كاۋچۇك دەرىخى) كەنتىدىكى جورجى ئاشلىپى ۋىلكېس خانىمغا تېگىدۇ» دەپ يېزىپ قويغانىدى.

ئۇ تىترەپ تۇرغان قوللىرى بىلەن خەتنى ئېچىپ ئوقۇشقا باشلىدى:

«سۆيۈملۈكۈم، ئاز كۈندە يېنىڭىزغا يېتىپ بارىمەن...»

سىكارلېتنىڭ كۆزلىرىدىن ئاققان ياشلار خەتنى داۋاملىق ئوقۇشقا پەقەتلا ئىمكانىيەت بەرمىدى. يۈرىكى كۆكرىكىگە پاتمايۋاتقاندەك بولۇپ، خۇشاللىقتىن ئۆزىنى باسالماي، خەتنى

كۆكسىگە مەھكەم باسقان پېتى پەلەمپەيدىن يۈگۈرۈپ چىقىپ،
ئۇدۇل ئاپسىنىڭ ئىشخانىسىغا كىرىپ كەتتى. تارادىكى ھەممە
ئادەم مېھمانخانىدا مېلانىيەنى ھوشغا كەلتۈرىمىز دەپ پايپىتەك
بولۇپ كېتىشىۋاتسا، سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن كارى بولماي،
ئىشكىنى ئىچىدىن تاقاپ، ئۆزىنى يىرتىق ساقاغا تاشلاپ، خەتنى
سۆيگەن پېتى يىغلاپ ھەم كۈلۈپ كېتىۋاتاتتى.
«سۆيۈملۈكۈم، ئاز كۈندە يېنىڭىزغا يېتىپ بارمەن» دەپ
بوش ئاۋازدا ئوقۇشقا باشلىدى ئۇ.

ئازراق ساۋاتى بار ئادەملەر ئاشلىپى قانات چىقىرىپ
ئۇچمىسىلا، ئېلتوستىن جورجىيەگە بىرنەچچە ھەپتە، ھەتتا
بىرنەچچە ئايدا يېتىپ كېلەلەيدىغانلىقىنى بىلەتتى.
شۇنداقتىمۇ، بۇ يەردىكىلەر ھەر كۈنى ئۇنىڭ يولىغا قارىدى.
تاراننىڭ يولىدا بىرەر ئەسكەر كۆرۈنسىلا ھەممىسىنىڭ يۈرەكلىرى
ئورنىدىن قوزغىلىپ كېتەتتى، جۇلدۇر چاپان ئادەملەرنىڭ
ھەممىسىلا ئۇلارنىڭ كۆزىگە ئاشلىپىدەك كۆرۈنەتتى. ئۇ ئادەم
ئاشلىپى بولمىسىمۇ ئاشلىپىنىڭ خەۋىرىنى ياكى پىتتىي
ھاممىنىڭ ئاشلىپى توغرىلۇق يازغان خېتىنى ئېلىپ
كەلگەنلەردۇر دەپمۇ ئويلىشاتتى. مەيلى قارا تەنلىك، ئاق تەنلىك
بولسۇن، قەدەم تىۋىشىنى ئاڭلىسىلا پېشايۋانغا يۈگۈرۈشۈپ
چىقاتتى. ئەسكەر كىيىمى كىيگەن بىرسى يولىدا كۆرۈنسىلا،
ئېتىزدا ئىشلەۋاتقانلار ياكى فېرمىدا تۇرۇۋاتقانلار، ئوتۇن
يېرىۋاتقانلار بولامدۇ، ھەممىسىلا ئۆزلىرىنى يۈگۈرۈپ ئۇ
ئادەمنىڭ قېشىغا كېلىشكە ھەقىق دەپ قارىشاتتى. ئۇ خەت
كېلىپ بىر ئايغىچە ئېتىزنىڭ ئىشلىرى ئاساسەن توختاپ
قالدى. چۈنكى، ئاشلىپى كەلگەندە ئۆيدە بولماي قېلىشىنى
ھېچكىم خالىمايتتى. بۇنداق ئەھۋالغا قېلىشىنى ئەڭ
خالىمايدىغىنى سىكارلېت ئىدى، ئۆزىمۇ خاتىرجەم بولمىغاچقا،
باشقىلارنى ئەستايىدىل ئەمگەك قىلىشقا مەجبۇرلىيالىمايتتى.

بىرنەچچە ھەپتە ئۆتۈپ كەتتى، ئاشلىپىدىن خەۋەر يوق. شۇنىڭ بىلەن تارا قورۇقى يەنە بۇرۇنقى ھالىتىگە ياندى، تەقەززا بولۇپ تۇرغان كۆڭۈللەرمۇ ئىزىغا چۈشتى. لېكىن، سىكارلېت، ئاشلىپى يولدا كەلگۈچە بىرەر پالاكەتچىلىككە ئۇچراپ قالغانىدۇ، دېگەن ئەندىشە بىلەن زادىلا خاتىرجەم بولالمايۋاتتى. روك ئىسلاند بۇ يەردىن ئىنتايىن يىراق. بەلكىم ئاشلىپى تۈرمىدىن چىققاندا ئاجىزلاپ كەتكەن ياكى ئاغرىپ قالغان بولۇشى مۇمكىن، يېنىدىمۇ پۇل يوقتۇ. ئۇ ماڭغان يەرلەردىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسى جەنۇبقا ئۆچ ئادەملەر. ئەگەر ھازىر ئۇنىڭ نەدىلىكىنى بىلگەن بولسا، قولىدىكى ھەممە پۇلنى ئۇنىڭغا ئەۋەتىپ بەرگەن بولسىمۇ، شۇ سەۋەبلىك ھەممە ئادەم ئاچ قالىسىمۇ مەيلى ئىدى، ئاشلىپى پويىزغا ئولتۇرۇپ ئۆيگە كېلىۋالسىلا بولاتتى.

«سۆيۈملۈكۈم، ئاز كۈندە يېنىڭىزغا يېتىپ بارىمەن.»

ئۇ بۇ گەپنى ئوقۇغاندىن كېيىنكى تۇنجى خۇشاللىققا، خۇددى ئاشلىپى ئۆزىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىدىغاندەك ھېسسىياتتا بولغانىدى. ئۆزىنى بېسىۋېلىپ ئويلانغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئەسلىدە مېلانىيەنىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىدىغانلىقىنى ئېسىگە ئالدى. مېلانىيە يېقىندىن بېرى ئۆيلەرنىڭ ئارىلىقلىرىدا مېڭىپلا يۈرەتتى، خۇشاللىققا ناخشا ئېيتىپمۇ قوياتتى. سىكارلېت بەزىدە ئۇنىڭغا قاراپ، نېمىشقا ئاتلانتادا تۇغۇت ئۈستىدىلا ئۆلۈپ قالمىغان بولغىدى، دەپ ئويلاپ كېتەتتى. ئۆلگەن بولسا ئىشلار پۈتۈنلەي باشقىچە بولۇپ، بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن ئۇ ئاشلىپى بىلەن توي قىلىۋالاتتى. ئوغلى بېغونى ئاشلىپىنىڭ ئالدىنقى خوتۇنىنىڭ بالىسى قاتارىدا ئوبدان بېقىپ قاتارغا قوشاتتى. ھەر قېتىم مۇشۇنداق خىياللارنى قىلغاندا، سىكارلېت ئالدىراپ خۇداغا توۋا قىلىپمۇ كەتمەيتتى، پېنىڭ مەقسىتىم ئەسلىدە ئۇنداق ئەمەس ئىدى دەپ چۈشەندۈرۈپمۇ ئولتۇرمايتتى، چۈنكى ئۇ ھازىر خۇدادىن ئانچە قورقۇپمۇ كەتمەيتتى.

ئەسكەرلەر داۋاملىق كېلىپ تۇرۇۋاتاتتى، بەزىدە بىرلەپ - ئىككىلەپ، بەزىدە يىگىرمە - ئوتتۇزلاپ كېلەتتى، ھەممىسىنىڭ قورسىقى ئاچ ئىدى. سىكارلېتقا بۇ ئەھۋال بەزىدە چېكەتكە ئاپتىدىنمۇ قورقۇنچلۇق تۇيۇلۇپ كېتەتتى. بۇنداق چاغلاردا ئۆزلىرىنىڭ مېھماندوستلۇقىغا نەپرەتلىنىپمۇ قالاتتى. ئۇ باي چاغلاردا ئادەتلەنگەن ئادەت بولۇپ، بۇ يەردىن ئۆتكەن ھەرقانداق يولۇچىنى، مەرتىۋىلىك، مەرتىۋىسىز بولسۇن، بىر كېچە قوندۇرۇپ ئېتى بىلەن بىللە ناھايىتى ياخشى كۆتۈۋالاتتى. سىكارلېت ئۇ زامانلارنىڭ ئاللىبۇرۇن يوقالغانلىقىنى بىلەتتى، ئەمما ئۆيدىكى باشقا ئەزالار ئۇنداق قارمايتتى، ئۇ ئەسكەرلەرمۇ ئۇنداق ئويلىمايتتى، شۇڭا ئۇ ئۇلار يولىغا قاراۋاتقىلى ئۇزاق بولغان مېھمانلارداك قىزغىن قارشى ئېلىناتتى.

كېلىۋاتقان ئەسكەرلەرنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمىگەنسىمۇ سىكارلېتنىڭ يۈرىكى قېتىپ كېتىۋاتاتتى. ئۇلار تارا قورۇقىدىكىلەرنىڭ يەيدىغان ئاشلىقىنى، سىكارلېت مىڭ جاپادا تېرىغان كۆكتانلىرىنى، يىراق يەرلەردىن پۇلغا سېتىۋېلىپ كەلگەن يېمەكلىكلىرىنى يەپ كېتىۋاتاتتى. بۇ نەرسىلەر ئاسان قولغا كەلمەيتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھېلىقى شىماللىقنىڭ ھەمىنىدىكى پۇللار تۈگىمەيدىغان پۇللار ئەمەس ئىدى. ھازىر ئۇنىڭدا قوشما ئىشتاتلارنىڭ پۇلىدىن ئازراقلا قالغان، تىللادىنمۇ ئىككىسىلا قېلىپ قالغانىدى. ئۇ نېمىدەپ بۇ ئاچ ئەۋاھلارنى بېقىۋېرىدۇ؟ ئۇرۇش تۈگەپ ئۇلارنىڭ ئۇنى قوغداش رولىمۇ قالمىدىغۇ؟ شۇنىڭ بىلەن ئۇ پوركا ئۆيگە كېلىدىغان ئۇ ئەسكەرلەرنىڭ تامىقىنى قىسىش توغرىلۇق بۇيرۇق چۈشۈردى. بۇ بۇيرۇق ئورۇنلىنىشقا باشلىغاندا، مېلانىيە ئۆزىگە تېگىشلىك تاماقنى قىسقارتىپ ئەسكەرلەرگە بېرىدىغان بولۇۋالدى.

توغۇتتىن كېيىن ئۇنىڭ سالامەتلىكى تازا ياخشى ئەمەس ئىدى. — ئۇنداق قىلىشىڭىز بولمايدۇ، مېلانىيە، — دېدى سىكارلېت مېلانىيەگە خاپا بولۇپ، — سالامەتلىكىڭىز ياخشى ئەمەس تۇرسا،

بىر نەرسە يېمىسىڭىز ئاغرىپ يىقىلمايسىز. ئۇ چاغدا بىز سىزنى كۈتسەك بولىدۇ شۇ. ئۇلار ئاچ قالسا قېلىۋەرمەمدۇ. تۆت يىلغىچە چىدىغان ئادەم ئازراق ۋاقىتقىمۇ چىدايدۇ.

مېلانىيە قايرىلىپ ئۇنىڭغا قاراپ قويدى. تىپتىنچ كېلىۋاتقان بۇ كۆزلەردە تۇنجى قېتىم كۈچلۈك ھاياجان ئىپادىلىنىپ تۇراتتى.

— ئاھ، سىكارلېت، مېنى ئەيىبكە بۇيرۇماڭ. مېنىڭ شۇنداق قىلىشىمغا يول قويۇڭ. سىز مېنىڭ شۇ ئىشىم ئۈچۈن قانچىلىك خۇشال بولىدىغانلىقىمنى چۈشەنمەيسىز. ھەر قېتىم مەن ئاچ قالغان ئۇ ئادەملەرگە ئۆزۈمنىڭ تامىقىمدىن بۆلۈپ بەرسەم، خۇددى قەيەردىدۇر بىر يەردە ماڭا ئوخشاش بىر ئايالنى ئۆزىنىڭ چۈشلۈك تامىقىدىن مېنىڭ ئاشلىقىمغا بۆلۈپ بېرىۋاتقاندەك، ئۇنىڭ بالدۇرراق قايتىپ كېلىشى ئۈچۈن ياردەم بېرىۋاتقاندەك ھېس قىلىمەن.

«مېنىڭ ئاشلىقىم.»

«سۆيۈملۈكۈم، ئاز كۈندە يېنىڭىزغا يېتىپ بارمەن.»

سىكارلېت ئارتۇق گەپ قىلماي ئۇنىڭ يېنىدىن كەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن مېلانىيە مېھمان كەلگەندە ئۈستەلدىكى تاماقنىڭ مول بولۇپ قالدىغانلىقىنى بايقىدى.

بەزى كېسەل ئەسكەرلەر ماڭالمى يېتىپ قالاتتى. بۇنداق ئىش دائىم بولۇپ تۇراتتى. سىكارلېت ئۇلارنى كارىۋاتقا ياتقۇزۇپ قويۇپ كارى بولمايتتى. چۈنكى، ياتىدىغان كېسەل ئەسكەرنىڭ كېلىشى، يەيدىغان بىر ئېغىزنىڭ كۆپەيگىنىدىن، ئۇنى كۈتۈشكە توغرا كەلگەچكە، ئەمگەك قىلىدىغان بىر ئەمگەك كۈچىنىڭ كېمىيىدىغانلىقىدىن دېرەك بېرەتتى. بىر قېتىم قايىتتىۋېلىشقا كېتىۋاتقان بىر ئاتلىق ئەسكەر بۇرۇتى يېڭىلا خەت تارتقان بىر بالىنى ئاتنىڭ ئالدىغا توغرا ياتقۇزۇپ ئېلىپ كەلدى. ئۇ ھوشىدىن كېتىپ چوڭ يولدا ياتقانكەن، شۇ يەردىن ئاتنىڭ ئالدىغا ئېلىپ ئەكەپتۇ. قىزلار ئۇنى ھەربىي مەكتەپتىن

قوشۇنغا بېرىشقا مەجبۇر بولغان ئوقۇغۇچى بالا بولسا كېرەك، دەپ پەرەز قىلدى. ئەمما، ئۇ بالا سالاھىيىتى ئېنىقلانماي تۇرۇپلا ئۆلۈپ كەتتى، يانچۇقلىرىدىنمۇ ھېچقانداق يىپ ئۇچى تېپىلمىدى.

ئۇ چىرايلىق بالا بولۇپ، چىرايىدىنلا مەرتىۋىلىك ئائىلىنىڭ بالىسى ئىكەنلىكى بىلىنىپ تۇراتتى. شۇ تۇرقدا ئۇنىڭ مەلۇم بىر يەردە تۇرۇۋاتقان ئاپىسى يولىغا تەلمۈرۈپ تۇرۇۋاتقاندۇ؟ ئۇلار ئۇنى ئۆز قەبرىستانلىقىدىكى ئوخارانىڭ ئۈچ ئوغلىنىڭ قەبرىسى يېنىغا كۆمۈپ قويۇشتى. پوراك ئۇنىڭ قەبرىسىگە توپا يۆلەۋاتقاندا، مېلانىيە خۇددى نەدىدۇر بىر يەرلەردە ناتونۇش ئادەملەرنى ئاشلىقنىڭ قەبرىسىگىمۇ توپا يۆلەۋاتقاندەك ئويلاپ ئۇن سېلىپ يىغلاپ كەتتى.

ۋىل بېنتېن ئىسىملىك يەنە بىر كېسەل ئەسكەرنىمۇ ھوشىدىن كېتىپ ياتقان يېرىدىن بىرسى ئانقا توغرىسىغا ياتقۇزۇپ ئەكىلىپ قويدى. ئۇنىڭ ئۆپكەسىگە سوغۇق تەگكەن بولۇپ، كېسىلى خېلى ئېغىر ئىدى. قىزلار ئۇنى كارىۋاتقا ياتقۇزۇۋېتىپ، ئۇنىمۇ ھېلىقى بالغا ئوخشاش ئۇزاققا بارماي ئۇ دۇنياغا كېتىدۇ دەپ ئويلاشتى.

ئۇنىڭ چىرايى بەزگەك ئادەمنىڭكىدەك تېگى - تېگىدىن سېرىق ئىدى، ھوشسىز ھالەتتە ياتسىمۇ نۇرسىز كۆك كۆزلىرىدىن بىر خىل جاسارەت ۋە مۇلايىملىق چىقىپ تۇراتتى. بىر پۇتى تىزىدىن كېسىۋېتىلگەن بولۇپ، ئادەتتىكىدەك ياسالغان ياغاچ پۇت سېلىپ قويۇلغانىدى. ئېنىقكى، ئۇ تاغدا ياشايدىغان كەمبەغەل ئاق تەنلىك ئادەم ئىدى. قىزلار بۇنى قانداق پەرەز قىلىپ بىلدى، يىلىپ بولمايتتى. ئىشقىلىپ، ئۇ بۇ قىزلار مەنسۇپ بولغان سىنىپقا تەۋە ئادەم ئەمەس ئىدى. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ بۇ ئورنى ئۇلارنىڭ ئۇنى قۇتۇلدۇرۇۋېلىشىغا ھېچقانداق دەخلى قىلمىدى.

شىماللىقلارنىڭ تۇرمۇسىدە بىر يىل ئازابلانغاندىن كېيىن،

قوپال ياغاچ پۈت بىلەن شۇنچە ئۇزاق يولنى پىيادە مېڭىپ قاتتىق چارچاپ كەتكەن بۇ ئادەمنىڭ ئۆزىگە چاپلاشقان بەزگەك كېسىلى بىلەن ئېلىشىشقا پەقەتلا مادارى يەتمەيۋاتاتتى. شۇڭا، ئۇ بىر نەچچە كۈن كارىۋاتنا ئىڭراپ يېتىپ يەنە بىر قېتىم جەڭگە قاتنىشىۋاتاتتى. ئۇ بىر قېتىممۇ يا ئاپسىنى، يا خوتۇنىنى، يا ئاچا - سىڭىللىرىنى، يا سۆيگىنىنى ئوۋلاپ باقمىدى، بۇنىڭغا كارىرىن ھەيران قالدى.

— ئادەم دېگەننىڭ بىرەر تۇغقىنىمۇ بولماي قالامدۇ، — دېدى ئۇ، — ئۇنداق بولسا ئادەمگە خۇددى دۇنيادا بىرمۇ يېقىن كىشىسى يوقتەك تەسىر بېرىدىكەن.

ئۇ ئورۇق بولسىمۇ، ئەمما جېنى بار ئادەم ئىدى، كۆڭۈل قويۇپ كۈتۈلگەندىن كېيىن ئاخىر تىرىلىپ قالدى. كۆك كۆزلىرىنى ئېچىپ ئەتراپىدىكى ئادەملەرنى ئىلغا قىلىشقا باشلىغاندا، بىرىنچى بولۇپ كارىرىننىڭ ئۆزىنىڭ يېنىدا تەسۋى سىيرىپ ئولتۇرۇپ خۇداغا ئىلتىجا قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئەتىگەنلىك قۇياش نۇرى قىزنىڭ ئالتۇن چاچلىرىنى تېخىمۇ نۇرلاندۇرۇپ تۇراتتى.

— بۇ گەپچە مەن چۈش كۆرمەپتىمەن - دە، — دېدى ئۇ ئادەتتىكىدەك تەلەپپۇزدا، — سىزگە ئارتۇقچە ئاۋازچىلىك كەلتۈرمىگەن بولسام، دەيمەن، خانقىز.

ئۇنىڭ سالامەتلىكىنىڭ ئەسلىگە كېلىشى تولىمۇ ئاستا بولدى. ئۇ دېرىزىدىن تالاغا قاراپ جىمجىتلا ياتاتتى، باشقىلارنى ئاز ئاۋاز قىلاتتى. كارىرىن ئۇنىڭ تىنچ ۋە سۆزسىز جىمجىت ياتقان قىياپىتىنى ياخشى كۆرۈپ قالغانىدى. شۇڭا، ئىسسىقتا ئۇنىڭ يېنىدىن ئايرىلماي يەلىپۈپ ئولتۇرۇشنى پەقەتلا ئېغىر كۆرمەپتتى.

كارىرىن يېقىندىن بېرى كۆپ گەپ قىلمايدىغان، كۈچى يېتىدىغان ئىشلارنى سۆزسىز جىمجىت ئولتۇرۇپ ئەپچىللىك بىلەن قىلىدىغان بولۇپ قالغانىدى. سىكارلېت ھەر قېتىم

ئىشكىنى چەكمەي كىرگەندە، ئۇنى كارىۋاتنىڭ يېنىدا تىزلىنىپ ئولتۇرغان ھالەتتە كۆرەتتى ۋە ئىبادەت قىلىپ ئولتۇرىدىغان دەۋرلەر ئۆتۈپ كەتكەن ھازىرقى چاغدىمۇ ئۇنىڭ تەسۋى سىيرىپ ئولتۇرغىنىغا خاپا بولاتتى. سىكارلېت ئۈچۈن دىن سودىلىشىش جەريانى ئىدى، ئادەم ئازراق شاراپەتكە ئىگە بولۇش ئۈچۈنلا ئانچە - مۇنچە ئىبادەت قىلىپ قوياتتى. لېكىن، يەنە خۇدانى كۆپ قېتىم ئۆزىنىڭ ۋەدىسىدە تۇرمىدى دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭغا قەرزدار ئەمەسمەن دەپمۇ قوياتتى. شۇڭا، ئۇ كارىۋاتنىڭ چۈشتە ئۇخلايدىغان چاغدا ياكى ياماقچىلىق قىلىدىغان ۋاقىتلاردا تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ ئىبادەت قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرسە، ئىشتىن قېچىپ شۇنداق قىلىۋاتىدۇ، دەپ رەنجىيتتى.

بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، ۋىل بېنتېن ئورۇندۇقتا ئولتۇرغۇدەك بولغان چاغدا، سىكارلېت ئۇنىڭ بىلەن شۇ توغرۇلۇق پاراڭلىشىپ قالدى.

— ئۇنى مەيلىگە قويۇپ بېرىڭ، سىكارلېت خانقىز، — دېدى ئۇ سىكارلېتنى ھەيران قالدۇرۇپ، — شۇنىڭدا ئۇنىڭ كۆڭلى ئارام تاپىدىكەن.

— كۆڭلى ئارام تاپىدىكەن؟

— شۇنداق. ئۇ سىزنىڭ ئاپىڭىز بىلەن ئۇنىڭ ئۈچۈن ئىبادەت قىلىدۇ.

— ئۇ دېگەن كىم؟

ئۇنىڭ كۆكۈچ كۆزلىرى كىرىپكىلىرى ئاستىدىن ئۇنىڭغا بىر خىلدا تىكىلىپ تۇراتتى، چىرايىدىن ھېچقانداق ئىشقا ھەيران قالمايدىغاندەك ۋە خۇشال بولمايدىغاندەك قىلاتتى. بەلكىم ئۇ ئۇچراتقان تاسادىپىي ئىشلار بەك كۆپ بولغان بولسا، ھېچنېمە تەسىر قىلمايدىغان بولۇپ قالغان بولۇشىمۇ مۇمكىن. شۇڭا، ئۇ سىكارلېتنىڭ سىڭلىسىنىڭ كۆڭلىدىكى ئىشلارنى بىلمەيدىغانلىقىغا ھەيرانمۇ قالمىدى ۋە ئۇنى تەبىئىي ئەھۋال دەپ قارىغاندەك ھېچقانداق ئىنكاسمۇ قايتۇرمىدى.

— ئۇنىڭ يىگىتى، بىرىنت ئىسىملىك بىرسى، گېتتىس قەلئەسىدە قۇربان بولغان يىگىت.

— ئۇنىڭ يىگىتى؟ — سىكارلېت ئۇنىڭ گېپىنى ئاددىيلا تەكرارلىدى، — ئۇنىڭ يىگىتىمىش، قۇرۇق گەپ! ئۇ ھەم ئۇنىڭ ئاكىلىرى مېنىڭ يىگىتلىرىم ئىدى.

— راست شۇنداق ئىكەن، ئۇ ماڭا دەپ بەردى. پۈتۈن ناھىيەدىكى كۆپلىگەن يىگىتلەر سىزنىڭ ئەتراپىڭىزدىن كەتمەيدىكەن. ئەمما، ئۇ يىگىت سىز رەت قىلغاندىن كېيىن بۇ قىزنىڭ بولۇپ قاپتۇ. ئۇ ئاخىرقى قېتىم ئويىگە دەم ئېلىشقا كەلگەندە ئىككىسى توي قىلىشقا پۈتۈشۈپتۇ. ئۇ ئۇنى بىردىنبىر ياخشى كۆرگەن يىگىتىم، دەپ ئېيتتى، شۇڭا ئۇنىڭ روھىغا دۇئا قىلىپ نۇرسا كۆڭلى ئارام تاپىدىكەن.

— ھەم، ئۇ ئاغزىغا كەلگەننى دەيدۇ، — دېدى سىكارلېت. كۈنداشلىق ئۇنىڭ يۈرىكىگە نەشتەردەك سانجىلىۋاتاتتى.

سىكارلېت ئورۇق، تېرىلىرى ئۈستىخانلىرىنى ئارانلا تۇتۇپ تۇرۇۋاتقان قىزىل چاچ بۇ يىگىتكە قاراپ قويدى. ئۇ بۇ ئائىلىنىڭ ئۆزىمۇ باش قاتۇرۇشقا ئېرىنىدىغان ھەممە ئەھۋالنى بىلىپ بولغاندەك قىلاتتى. كاررىنىڭ كەچكىچە خارامۇش ھالەتتە يۈرۈۋاتقىنى شۇ سەۋەبتىن ئىكەن — دە. كېرەك يوق، بۇ خىل ھالەتمۇ تېزلا ئۆتۈپ كېتىدۇ. نۇرغۇن قىزلار ۋە ئاياللارنىڭ يىگىتلىرى ياكى ئەرلىرىگە تۇتقان ھازىلىرىمۇ شۇنداق بولغانغۇ؟ ئۇ ئاتلانتادا بىر قىزنى تونۇيتتى. ئۇ قىزنىڭ ئۈچ ئېرى ئارقا — ئارقىدىن ئۆلۈپ كەتكەن. شۇنداقتىمۇ، يەنە يىگىتلەرنىڭ پېيىدە يۈرەتتى. سىكارلېت ۋىلغا مۇشۇ ئەھۋالنىمۇ سۆزلەپ بەردى، ئەمما ۋىل بېشىنى چايقىدى.

— كاررىن خانقىز ئۇنداق قىزلاردىن ئەمەس، — دېدى ئۇ كەسكىن ھۆكۈم قىلىپ.

ۋىل باشقىلارنىڭ ئۆزى بىلەن سۆزلىشىشىنى ياخشى كۆرىدىغان، ئەمما ئۆزىدىن كۆپ گەپ چىقمايدىغان، باشقىلارنىڭ

دەردىگە يېتىدىغان يىگىت ئىدى. سىكارلېت ئۇنىڭدىن ئوت ئوتاش، يەر تېرىش، ئۇلاغلارنى قانداق بېقىش دېگەندەك نۇرغۇن مەسىلىلەرنى سورىدى، ئۇ ئۆزىنىڭ بىلىشىچە ئۇنىڭغا مەسلىھەتلەرنى بەردى. سىكارلېتنىڭ يېقىندىن بېرى كۈنى قىيىن ئىدى. بىرنەچچە نېگىر توختىماي كۈتۈلدى، سۇ ئېلىپ بەزىدە يىغلاپ، بەزىدە تىللاپ ئارام بەرمەيتتى، گېرالدى ئېلىپ نەدە، دەپ توختىماي سوراپ تۇراتتى. مۇشۇنداق كۈنلەردە ئۇنىڭ ئۆز يېنىدا بولۇشى ئۇنىڭغا نۇرغۇن ئاراملىق بەرگەنىدى. سىكارلېت ئۇنىڭغا ھەممە گېپىنى دەيتتى، ھەتتا ھېلىقى شىماللىق ئەسكەرنى ئۆلتۈرۈۋەتكەنلىكىنىمۇ سۆزلەپ بەردى. ئۇل ئارتۇق گەپ قىلماي: «ئوبدان قىسىز» دېگەندە، سىكارلېت خۇشاللىقىدا ئورنىدا ئولتۇرالمىدى.

بۇ ئۆيىنىڭ باشقا ئەزالىرىمۇ ئۇنىڭ قېشىغا كىرىپ ئولتۇرۇشنى، ئۇنىڭغا ئۆزلىرىنىڭ دەردى - ئەھۋاللىرىنى سۆزلەپ بېرىشنى ياخشى كۆرەتتى، نېگىر ئانا چېغىدىمۇ شۇنداق قىلاتتى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۆيىنىڭ ئىچىدە مېڭىپ يۈرگۈدەك بولغاندا، دەرەخ قوۋزاقلىرىدىن سېۋەتلەرنى توقۇشقا، شىماللىقلار بۇزۇۋەتكەن ئۆي جاھازىلىرىنى ياساشقا باشلىدى. ئۇنىڭ قولى شۇنچىلىك ئەپچىل ئىدى، ياغاچتىن ۋادقا بىر نەچچە ئويۇنچۇقمۇ ياساپ بەردى، شۇڭا ۋادىمۇ كەچكىچە ئۇنىڭ يېنىدىن چىقمايتتى. ئۆيدە ئۇ بولغاندىكىن ھەممە ئادەم ئۆزىنى بىخەتەر سېزىدىغان، ھەتتا سىرتقا ئىشقا ماڭسا، ۋاد بىلەن ئىككى بوۋاقتى ئۇنىڭ بېقىپ تۇرۇشىغا تاشلاپ قويىدىغان بولۇشتى، ئومۇمىي بالىلارغا خۇددى نېگىر ئانىغا ئوخشاش ناھايىتى ئوبدان قارايتتى.

— سىلەر ماڭا شۇنچىلىك ياخشىلىق قىلىدىڭلار، سىكارلېت خانقىز، — دېدى ئۇ، — مەن سىلەر بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتىم يوق بىر يولۇچى ئىدىم. سىلەرگە نۇرغۇن ئاۋازچىلىك ۋە باش ئاغرىقى ئېلىپ كەلدىم، شۇڭا سىلەرگە

پۇتلىككاشاڭ بولمىغانلا بولسام، مۇشۇ يەردە قېلىپ سىلەرگە ئاز - تولا ئىش قىلىپ بەرسەم، سىلەرنىڭ قىلغان ياخشىلىقلىڭلارنى شۇ يول بىلەن ياندۇرسام دەپ ئويلايمەن. ئەمما، ئۇ ياخشىلىقلىڭلارنى مەڭگۈ ياندۇرۇپ بولالمايمەن. ئۆزىنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالغان بۇنداق چوڭ ياخشىلىقىنى ھېچقانداق ئادەم ياندۇرۇپ بولالمايدۇ.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ بۇ يەردە قېلىپ قالدى. ئۇزاق ئۆتمەي تارا قورۇقىنىڭ كۆپ بىر قىسىم يۈكى بىلىپ - بىلمەيلا سىكارلېتنىڭ زىممىسىدىن ئۇنىڭ ئورۇق، ۋىجىك زىممىسىگە ئۆتۈپ قالدى.

9 - ئاي كىرىپ پاختا يىغىش باشلاندى. بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن، ۋىل بېنتېن پەلەمپەيدە سىكارلېتنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ چىگىت ئايرىش توغرىلۇق سۆزلەپ كەتتى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، فايېتتېۋىل ئەتراپىدىكى بىر چىگىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ ئىش ھەققى بەكمۇ قىممەت ئىكەن، ئەمما بۇلار ئېتى بىلەن ھارۋىسىنى ئۇلارنىڭ ئىككى ھەپتە ئىشلىتىۋېلىشىغا بېرىپ تۇرسا، ئۆتتىن بىر قىسىم ھەقنى ئاز ئالىدىكەن. ئۇ بۇ ئىشنى سىكارلېت بىلەن مەسلىھەتلىشىپ ئاندىن جاۋاب بېرىدىغان بوپتۇ.

سىكارلېت پېشايۋاننىڭ تۈۋرۈكىگە يۆلىنىپ ئولتۇرغان بۇ ئادەمگە سەپسىلىپ قاراپ كەتتى. ئۇ ھەقىقەتەن نېگىرئانا دېگەندەك خۇدا ئۇلارغا مەخسۇس ياساپ ئەۋەتكەن تالانتلىق ئادەم ئىدى. ئۇ بولمىغان بولسا تارا قورۇقى بىرنەچچە ئايدىن بېرىقى مۈشكۈلچىلىكلەرنى قانداق قىلىپ يېڭىپ كېتەلەيتتى؟ سىكارلېت ئويلىنىپ قالدى. ئۇ كۆپ گەپ قىلمايتتى، ئۆزىنىڭ قابىلىيىتىنىمۇ ئانچە كۆپ ئاشكارىلىمايتتى، ئەتراپتا بولۇۋاتقان ئىشلارغىمۇ ئانچە قىزىقىپ كەتمەيتتى، ئەمما تارادىكى ھەر بىر ئىش ۋە ھەر بىر ئادەمنى بەش قولىدەك ئېنىق بىلەتتى ھەم

ئۆزىمۇ توختىماي ئىشلەيتتى. بىر پۈتى يوق بولسىمۇ ئىشلارنى پوركتىن تېز قىلاتتى. قىلغاندىمۇ داۋراڭ قىلماي ئەستايىدىل ۋە ئىشەنچلىك قىلاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ بۇ ئىشلىرىنى بەزىدە ئەقلىگە سىغدۇرالمىتتى. كالىنىڭ قورسىقى ئاغرىپ قالسا، ئات غەلىتە كېسەلگە گىرىپتار بولۇپ ئورنىدىن قوپالمىسا ۋىل كېچىچە ئۇلارنىڭ يېنىدىن كەتمەي داۋالاپ ساقايتاتتى. سىكارلېت ئۇنىڭ سودا ئىشلىرىدىمۇ ئېپى بارلىقىنى كۆرۈپ ئۇنى تېخىمۇ چوڭ كۆرىدىغان بولدى. ئۇ ئەتىگىنى ئىككى سېۋەت ئالما بىلەن ئازراق شېكەر قومۇشنى ھارۋىغا بېسىپ بازارغا كەتكەن بولسا، كەچتە بىر مۇنچە تۇز، چاي، رەختلەرنى كۆتۈرۈپ قايتىپ كېلەتتى. بۇنداق ئىش سىكارلېتنىڭ قولىدىن زادىلا كەلمەيتتى.

ئۇ بارا - بارا بۇ ئائىلىنىڭ رەسمىي ئەزاسىغا ئايلىنىپ قالدى. ئەمدى ئۇ كەچتە گېرالدىنىڭ ھۇجرىسىنىڭ يېنىدىكى پەردازخانىدا ياتىدىغان بولدى. تارادىن كېتىدىغانلىقىنى پەقەتلا ئاغزىدىن چىقارمايتتى، سىكارلېتمۇ ئۇنى راست كېتىپ قالمىسۇن دەپ ئۇ ھەقتە زادىلا گەپ سورىمايتتى.

بەزىدە ئۇ، كاررىن سەزگۈر بولىدىغان بولسا ئۇنىڭ ئۆزىگە كۆڭلى بارلىقىنى سېزەلەيتتى، دەپمۇ ئويلاپ قالاتتى. ناۋادا ئۇ كاررىنغا ئۆيلىنىش نىيىتىنىڭ بارلىقىنى ئېيتىدىغان بولسا، سىكارلېت ئۇنىڭغا تۈگىمەس رەھمەتلەرنى ئېيتقان بولاتتى. سىكارلېتقا مەلۇمكى، ئەگەر ئېلىپىن ھايات بولۇپ، ئۆزىنىڭ قىزىنىڭ تۆۋەن تەبىقىگە مەنسۇپ ئاشۇنداق بىر ئادەمگە ياتلىق بولماقچى بولۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلايدىغان بولسا چوقۇم ھوشىدىن كەتكەن بولاتتى. ئەمما، سىكارلېت رېئاللىقنىڭ مەجبۇرىيىتى بىلەن نۇرغۇن ئىشلاردا ئاپىسىنىڭ تەلىملىرىنىڭ تەتۈرىسىنى قىلىپ كېلىۋاتقان بولغاچقا، بۇ ئىشتىمۇ ئۇنچىلا باش قاتۇرۇپ كەتمەيتتى، چۈنكى ھازىر ئەرلەرنى تاپماق تەس - دە. قىزلارنى

ياتلىق قىلمىسا بولمايدۇ، تارا ئەر ياردەمچىلەرگە موھتاج. ئەمما، كاررىن «ئىنجىل»دىن باش كۆتۈرمەي، ئەتراپىدىكى رېئال دۇنيادىن بارغانسېرى يىراقلاپ كېتىۋاتاتتى، ۋېلىنى خۇددى پوركقا ئوخشاش سەمىمىي مۇئامىلە قىلىپ، خۇددى ئۆزىنىڭ ئاكىسىدەك كۆرۈپ يۈرۈۋاتاتتى.

«ئەگەر كاررىن مەندىن ئازراق بولسىمۇ رازى بولىدىغان، ئۆزىنى ئاسراپ كېلىۋاتقانلىقىمنى بىلىدىغان بولسا، ئۇنىڭ بۇ يەردىن كېتىپ قالماسلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭ بىلەن توي قىلسا بولاتتى، — دەپ ئويلىدى سىكارلېت كاررىنغا سەل ئاچچىقى كېلىۋاتقاندەك بولۇپ، — ئەمما، ئۇ ئويۇندىن باشقىنى بىلمەيدىغان ئوغۇل بالغا ئوخشاش پەرۋاسىز يۈرۈۋاتىدۇ. ئۇنىڭ ۋېلىنىڭ ئۆزىنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىنى سەزمەسلىكى مۇمكىن ئەمەس.»

ۋېلى تارادىن كەتمەي تۇرىۋەردى، سىكارلېتمۇ ئۇنىڭ سەۋەبىنى بىلەلمىدى. ۋېلى گېرالدىنى بەكمۇ ھۆرمەت قىلاتتى، ئەمما سىكارلېتنى بۇ ئائىلىنىڭ غوجايىنى دەپ بىلىپ ھەممە ئىشتا شۇنىڭلا ئاغزىغا قارايتتى.

سىكارلېت ۋاقتىنچە قاتناش قورالىدىن ئايرىلىپ قالسىمۇ، ۋېلىنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلىپ ئات بىلەن ھارۋىنى ئىجارىگە بېرىۋەتتى. بۇ ئىشقا بىرىنچى بولۇپ سۇئېللىپ قارشى چىقتى. چۈنكى، ئۇ ھارۋا بىلەن جونىسبوروغا ياكى فايپتتېۋىلغا ئىش بىلەن ماڭغاندا، ئۇنىڭ بىلەن ئۇ يەرلەرگە بىللە بېرىشنى ياخشى كۆرەتتى. قوشنىلارنىڭكىگىمۇ ئاتلىق ياكى ھارۋىلىق بېرىپ ئۆزىنى كۆرسىتىشكە ئامراق ئىدى.

ئەمدى بىزنىڭ بۇ خانقىز ئىككى ھەپتىگىچە سىرتقا چىقىپ ئايلىنىپ كېلەلمەيدىغان بولدى، ئويلىدى سىكارلېت، ئۇنىڭ تىلاشلىرىغا، ۋارقىراپ - جارقىراشلىرىغا چىدىساقلا ئىش پۈتىدۇ.

ئاشلىپىدىن خەت كەلگەندىن بېرى، مېلانىيە ئەتىدىن

كەچكىچە ناخشا ئېيتىپ خۇشال يۈرىدىغان بولۇپ قالدى، ئاشلىقنىڭ يولىغا تەلمۈرەتتى، ئەمما كۈندىن - كۈنگە چىرايى سارغىيىپ يادا كېتىۋاتاتتى. ئۆزىگە تاپشۇرۇلغان ئىشلارنى قىلچە نارازى بولماي قىلاتتى، پات - پات ئاغرىمۇ قالاتتى. قېرى فونتائىن دوختۇرمۇ ئۇنىڭغا مادې دوختۇرغا ئوخشاش دىياگنوز قويۇپ، ئەسلىدە تۇغماسلىقىڭز كېرەك ئىدى، يەنە تۇغدىغان بولسىڭز ئەمدى ھاياتىڭزنى ساقلاپ قالالمايسىز، دېدى.

— مەن بۈگۈن فايىتتېۋىلىدىن چىرايلىق، ئوماق بىر نەرسە تېپىۋالدىم، — دېدى ۋىل بېتېن، — ئاياللار كۆرسەڭلار چوقۇم خۇشال بولسىلەر، — ئۇ ئىشتىننىڭ ئارقا يانچۇقىدىن گۈللۈك بىر قاپچۇقنى چىقاردى. ئۇنى ئۇنىڭغا كارىن تىكىپ بەرگەندى. ئىچىگە دەرەخنىڭ قوۋزىقىنى سېلىۋالغاچقا قاتتىق تۇراتتى. ئۇ ئۇنىڭ ئىچىدىن جەنۇب ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىنىڭ قەغەز پۇلىدىن بىرنى ئالدى.

— ئەگەر سىز جەنۇب ئىتتىپاقى ھۆكۈمىتىنىڭ قەغەز پۇلىنى ئوماق دېسىڭىز، مەن بۇ گېپىڭىزگە ھەرگىز قوشۇلالمايمەن، — دېدى سىكارلېت. جەنۇب ھۆكۈمىتىنىڭ پۇلىنى كۆرسىلا ئۇنىڭ جۇدۇنى تۇتۇپ قالاتتى، — مەن دادامنىڭ ساندۇقىدا تېخى يېڭىلا مۇشۇ پۇلدىن ئۈچ مىڭ سومنى كۆردۈم. نېگىر ئانام ئۇ پۇلنى كۆرۈپ، تاملارنىڭ شامال كىرىدىغان يوقۇقلىرىنى چاپلايدىغانغا سورىدى. بۇ پۇللار پەقەت شۇنداق ئىشلارغا يارايدۇ.

— بىر مەزگىل تېرىسىگە سىغماي قالغان خىسراۋ پادىشاھنىڭمۇ ئۆزى ئۆلۈپ تۇپىغا ئايلىنىپ كەتكەندە نۇرغۇن مال - دۇنياسى قالغان، — دېدى مېلانىيە كولىپ، — ئۇ پۇللارنى تاشلىۋەتمەيلى، ۋادقا ساقلاپ قويسىڭىز، بىر كۈنلەردە ئۇ شۇ پۇل بىلەن ماختىنىدىغان بولىدۇ.

— مەن ئۇ زالىم خىسراۋ توغرىلۇق ھېچنېمە بىلمەيمەن، —

دېدى ۋىل، — ئەمما، مېلانىيە خانقىز، مېنىڭ ئويلغىنىم سىزنىڭ ۋاد توغرىلۇق قىلغان گېپىڭىز بىلەن ئوخشاش. بۇ پۇلنىڭ كەينىگە ئىككى كۈپلەت شېئىر چاپلاشقا تۇرىدۇ. مەن سىكارلېت خانقىزنىڭ شېئىر بىلەن خۇشى يوقلۇقىنى بىلىمەن، ئەمما ئۇ بۇ شېئىرنى ئاڭلىسا چوقۇم ياخشى كۆرۈپ قالىدۇ، دەپ ئويلايمەن.

ئۇ پۇلنى ئۆردى. كەينىدە قوپال باسما قەغەز چاپلاشقا بولۇپ، ئۇنىڭدا بىرنەچچە قۇر خەت تۇراتتى. ۋىل گېلىنى قىرىپ قويۇپ، ناھايىتى تەستە ئاستا ئوقۇشقا باشلىدى.

— ماۋزۇسى «جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ پۇلغا يېزىلغان ئىككى كەلىمە سۆز» ئىكەن، — دېدى ئۇ.

بولدى شەرەپ تەڭرىگە تالىق،
كەتتى ھەممە ئېقىن سۇ بولۇپ.
غايىب بولدى مىللەت قەسمى،
ئاقلا، دوستۇم ئۇنى سۆيۈنۈپ.

ئاڭلار ئۇنى ھەر بىر قۇلاق،
ئەرزىمەسلىك كۆرۈنسىمۇ گەر.
ھۆرلۈك چۈشى بولغاندا ئايان،
مىللەت ئاڭغا ئۇرغۇسى شەمشەر.

— ئاھ، نېمىدېگەن چىرايلىق، نېمىدېگەن تەسىرلىك شېئىر بۇ! — مېلانىيە توۋلاپ كەتتى، — سىكارلېت، ئۇ پۇللارنى نېگىرئانىغا تامنىڭ يۇچۇقلىرىنى چاپلاشقا بەرمەڭ. ئۇ بىر پارچە ئاددىيلا قەغەز ئەمەس، شېئىردا دېيىلگەندەك «گۇمران بولغان بىر دۆلەتنىڭ ئىسپاتى» ئىكەن.

— مېلانىيە، ھاياجانلىنىپمۇ كەتمەڭ! ئۇ بەزىبىر قەغەز. ھازىر بىزگە دەل مۇشۇنداق قەغەز كېرەك. نېگىرئانىمىز تامنىڭ

يۈچۈقلىرىنى چاپلايدىغان قەغەزنىڭ يوقلۇقىدىن قاقشاپ يۈرۈۋاتىدۇ. ۋاد چوڭ بولغاندا، ئۇنىڭغا جەنۇب ئىتتىپاقىنىڭ ئەمەس، قوشما ئىتتىپاقىنىڭ نۇرغۇن پۇلىنى بېرىمەن.

ئۇلار دەتلاش قىلىشىۋاتقاندا، ۋىل گىلەمدە بېئونى قولدىكى قەغەز پۇل بىلەن ئەركىملىتىپ ئولتۇراتتى. بىر چاغدا ئۇ تۈيۈقسىز بېشىنى كۆتۈرۈپ، قولىنى پېشانىسىگە قويغان پېتى يول تەرەپكە نەزەر تاشلىدى.

— يولدا بىرسى كېلىۋاتىدۇ، — دېدى ئۇ ئاپتاپتا كۆزلىرىنى چىمچىقلىتىپ تۇرۇپ، — ئەسكەر ئوخشايدۇ.

سىكارلېت ئۇ قاراۋاتقان تەرەپكە قاراپ، يۈز — كۆزىنى ساقال بېسىپ كەتكەن بىر ئادەمنىڭ دەرەخلەر ساپە تاشلاپ تۇرغان يولدا بۇ تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۈستىدە يىرتىلىپ كەتكەن كۆك ھەم كۈل رەڭ ھەربىي كىيىم، بېشى ساڭگىلاپ كەتكەن، ھارغىن ئىدى، ئېغىر پۇتلىرىنى ئاران سۆرەپ كېلىۋاتاتتى.

— مەن بۇ ئەسكەرلەرنى تۈگىدىمىكىن دەپتىكەنمەن، — دېدى سىكارلېت، — ئىلاھىم، بۇمۇ بىر ئاچ قالغان ئەرۋاھ بولۇپ قالمىغاي.

— ئۇنىڭ قورسىقى چوقۇم ئاچ، — دېدى ۋىل.

مېلانىيە ئورنىدىن تۇردى.

— دىلسېيغا ئېيتايلى، بىر كىشىلىك تاماقنى ئارتۇق تەييارلىسۇن، — دېدى ئۇ، — نېگىر ئانىمۇ ئاگاھلاندىرۇپ قويمايلى، ئالدىراپ بۇ بىچارىنىڭ كىيىملىرىنى سالدۇرۇپ يۈرمىسۇن، يەنە...

ئۇ بىردىنلا گېپىدىن توختاپ قالدى، سىكارلېت ھەيران بولۇپ ئۇنىڭغا قارىدى. ئۇ ئورۇق قوللىرى بىلەن گېلىنى خۇددى ئاغرىپ كېتىۋاتقانداك مەھكەم تۇتۇۋالغانىدى. سىكارلېت ئۇنىڭ تومۇرلىرىنىڭ كۆپۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئېنىق كۆردى، چىرايمۇ قورقۇنچلۇق ئاقىرىپ كەتكەن، كۆزلىرىمۇ ئادەم

قورققۇدەك چەكچىيىپ قالغانىدى.

مېلانىيە شۇ تۇرقىدا ھوشىدىن كېتىدىغاندەكلا قىلاتتى، سىكارلېت ئىتتىك بېرىپ ئۇنىڭ بىلىكىنى تۇتۇۋالدى.

لېكىن، مېلانىيە ئۇنىڭ قولىنى سىلكىۋېتىپ پەلەمپەيدىن ئىككى سەكرەپ پەسكە چۈشتى - دە، يول تەرەپكە قاراپ ئۇچقاندەك يۈگۈردى. ئۇنىڭ قەدىمى شۇنچىلىك يەڭگىل ئىدى، كۆڭلىكى شامالدا يەلپۈنۈپ كېتىۋاتاتتى، ئىككى قولى ئالدىغا سوزۇلغانىدى. سىكارلېت بىردىنلا چۈشىنىپ، خۇددى بېشىغا تۇيۇقسىز توقماق يېگەندەك تۇرۇپلا قالدى. ئۇ ئادەم ساقال باسقان پاسكىنا يۈزىنى كۆتۈرۈپ، كەلگەن يېرىدە قاققان قوزۇقتەك قېتىپلا قالدى، كۆزلىرى ئۆيلەردە، ئەمدىكى قەدىمىنى يۆتكەشكە ماغدۇرى يوقتەك قىلاتتى. سىكارلېت بېشى قاغاندەك بولۇپ كەينىدىكى تۇۋرۇككە يۆلىنىپ قالدى. يۈرىكى بىردەم سوقۇپ، بىردەم توختاپ قېلىۋاتقاندەك بولدى. مېلانىيە ئۇ ئادەمنىڭ پاسكىنا قوينىغا ئۆزىنى ئاتتى، ئۇ ئادەممۇ ئېڭىشىپ ئۇنى سۆيىدى. سىكارلېت خۇشاللىقىنى ئىچىگە سىغدۇرالمىي ئالدىغا ئېتىلغانىدى، ۋىل ئۇنى كۆڭلىكىدىن تۇتۇپ ماغدۇرمىدى.

— ئۇلارغا ھالاقىت بەرمەڭ، — دېدى ئۇ پىچىرلاپ.

— مېنى قويۇۋەت، ئەخمەق! مېنى قويۇۋەت! ئۇ دېگەن

ئاشلىپ.

ئۇ ئۇنى قويۇۋەتمىدى.

— نېمىلا دېگەن بىلەن ئۇ ئۇنىڭ ئېرى، شۇنداق ئەمەسمۇ؟ —

سورىدى ۋىل سوغۇققانلىق بىلەن. سىكارلېت بېشىنى ئېگىپ ھەم خۇشال، ھەم خاپا، ئەمما ئائىلاچىلىقتىن تېڭىرقىغان نەزەر بىلەن ئۇنىڭغا تىكىلدى ۋە ئۇنىڭ تىنچ تۇرغان كۆزلىرىنىڭ ئەڭ ئىچكىرىسىدە ئۆزىنىڭ كۆڭلىنى چۈشەنگەن ۋە ئۆزىگە ئىچ ئاغرىتىۋاتقاندەك بىر خىل ھالەتنى كۆردى.

بۇ كىتاب چەت ئەل ئەدەبىياتى نەشرىياتىنىڭ 1990 - يىلى 8 - ئاي بېيجىڭ 1 - نەشرى، 1992 - يىلى 2 - ئاي خۇبېي 5 - باسمىسىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى.

本书根据外国文学出版社1990年8月北京第1版，1992年2月湖北第5次印刷本翻译出版。

ئەنسىز يىللاردىكى نازىتىن (I)

ئاپتورى: مارگارىت مىچېل (ئامېرىكا)

تەرجىمە قىلغۇچى: راخمان مامۇت

مەسئۇل مۇھەررىرى: مۇنارجان ئوختاخۇن

مەسئۇل كوررېكتورى: ئايگۈل ھاشىم

مۇقاۋىسىنى لايىھەلىگۈچى: مەمەت ئەۋبەت

نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى: شىنجاڭ نەق نەشرىياتى

تېلېفون: 0991 - 2827472

ئادرېسى: ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر

پوچتا نومۇرى: 830001

باسقۇچى: بېيجىڭ شۇنچېڭ رەڭلىك مەتبەئەچىلىك چەكلىمە شىركىتى

ساتقۇچى: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى

فورماتى: 880 × 1230 مىللىمېتىر 1/32

باسما تاۋىقى: 27.5

نەشرى: 2014 - يىلى 9 - ئاي 2 - نەشرى

باسمىسى: 2014 - يىلى 9 - ئاي 1 - بېسىلىشى

كىتاب نومۇرى: ISBN 978 - 7 - 228 - 17029 - 6

باھاسى: 72.00 يۈەن

